

JOANNIS RAII
Historiæ Plantarum
TOMUS SECUNDUS;
CUM
DUPLICI INDICE;
Generali Altero
Nominum & Synonymorum præcipuorum;
ALTERO
Affectuum & Remediorum;
ACCESSIT
NOMENCLATOR BOTANICUS
Anglo-Latinus.

LONDINI;

Typis MARIE CLARK:

Prostant apud HENRICUM FAITHORNE Regiæ Societatis Typographum,
ad insignè Rosæ in Cœmeterio D. Pauli. c1o 1o CLXXXVIII.

P R Æ F A T I O.

QUAMVIS initio hujus operis præfatus fuerim quæ tam sufficere arbitrabar, nonnulla tamen ab ejus editione quæ Lectorem monuit oportuit à me omiſſa animadverto, alia interea temporis quæ ad Hiſtoriam illuſtrandam, augendam aut etiam emendam pertinent, vel ab exteris prodita, vel ab amicis communicata ſunt, vel mihi metipſi inter legendum occurrerunt, quæ novam exigunt Præſationem, nec permittunt ut Tomus hic ſecundus acephalus prodeat, qui aliàs id non requiſiſſet, cum ejusdem velut corporis medietas ſit, non aliam ob cauſam bipartiti, quàm ne ſi in unum volumen compingeretur, nimis id ſpiſſum minique tractabile eſſet.

Primo ergo noverit Lector, me omnes de nomenclaturis concertationes ſtudio declinâſſe, nec valde ſolicitem aut induſtrium fuiſſe in exquirendo quo quæque Planta nomine Veteribus diceretur, cùm in multis ob notas adſcriptas, paucas illas, generales, & pluribus ſpeciebus communes, illud ceriò deſigniri nequeat, in aliis controverſis id tentare majoris eſſet opera quàm fructus, cùmque ab aliis me longè doctioribus in hac palæſtra jamdudum abundè decertatum fuerit, nec quicquam ſerè dicendum reſtet quod non dictum priùs, oportet autem ut Controverſiarum etiam aliquis modus ſit. Hinc nomina recepta & diuturno uſu approbata ubique retinui; nec temere ſolicitanda aut locomovenda duxi quæ initio fortaſſe injurià impoſita fuerint, ne præſcriptionis jure nobiſcum experiantur.

Deinde cùm nomen non minùs quàm rerum non neceſſariam multiplicationem oderim, in iis etiam ſpeciebus quas à genere ad genus tranſſuſi perſepe nomina antiqua, novis nullis impoſitis, reliqui: hinc ut nonnulli fortaſſe videar, multiplicandi metu à neceſſaria etiam diverſitate abſtinuiſſe, & illorum cætui me aggregaſſe qui dum vitant vitia in contraria currunt. Indicis tamen & exoticis nominibus quæ auribus Europæis duriora & abſona poſſint videri, lemmata ſeu titulos deſcriptorios aliquoties adſeci, quod Lectori nec inutile nec ingratum futurum ſpero.

Proximo in loco monere convenit, me non pro meis venditare omnia quibus Autoris nomen adſcriptum non eſt: illud enim in multà incurià aut ſeſtinatione emiſſum & ſentio & doleo: imprimis Jo. Bauhini, è cujus Hiſtoria plurima mutuatus ſum eo non laudato; quod hic palam & ingenuè agnoſco; ne quis ob ſcripta aliena clam ſurrepta gravem mihi plagii dicam meritiò impingat. In mutuatiis iſta Autorum verba ſcrupuloſè ſervavi; non tantum mihi in aliorum ſcripta licere ratus ut ea immutarem; veritus inſuper nè ſi id facerem, (ut eſt præciviſ in errore lapſus) ſenſum corrumpere, novàmque & ab Autoris mente, forſè etiam veritate, alienam malè intellexiſſi ſententiam aſſigerem, & Lectori obtruderem.

Porro, In Fructuum exoticorum, quorum ingens numerus à Carolo Cluſio, Jo. Bauhino, Jo. de Laet, Olao Wormio aliſque deſcribuntur, Hiſtoria, me plantæ, peregrinum eſſe, & velut in Sylva quadam aut Labyrintho verſari fateor, unde nullà induſtrià memet expedire poſſum, ſingulaſque ſpecies ad ſua genera reducere. Quocirca in iis ordinandis C. Bauhini potius methodum, quamvis non nimis accuratam, ſequi malui quàm in nova & commodiore inveſtiganda me fruſtra fatigare. Alias à Bauhino non traditas, nullo ſerè ordine ſervato, prout ſeſe obtulerunt exhibui, minime dubitans quin nonnulli arborum in Hiſtoria deſcriptarum fructus ſint, alii ſub diverſis nominibus bis terve repetiti. Qui in magnis Emporiis degunt, iſoſque fructus à nautis redimendi opportunitatem habent, quibſque curioſorum Muſæa ejuſmodi cimeliis reſerta patent, eoſque coram inſpicere, invicem conferre, & curioſè examinare conceditur, facile diſcernent qui quarum arborum fructus ſint, quique ob nominum varietatem & deſcriptiones imperſectas iidem cùm ſint pro diverſis ſaliant: omniumque convenientiis & differentiiſ adnotatis, ſuis ſingulos locis diſponent & in ordinem reducent.

Tandem, nè quid diſſimulem, dum ſchedas à prelo tranſmiſſas ad examen revoco, ab Operis Typographicis ſepiùs, à meipſo aliquoties, & pluries equidem quàm vellem, erratum deprehendo. Nec tamen mirum in tam longo opere homini veterneſo diuturni laboris iædio ſomnum quandoque obrepiſſe, inque tanta ſeſtinatione præcipiti calamo multa utique deſenda excidiſſe. Quæ in rebus iſtis Errata obſervavi in Appendice emendata reperies, quæ in verbis & ſyntaxi inter Typographica. Quinto præter hujusmodi errata à me obſervata, in diſpoſitione ſpecierum ſapiùs erratum vereor, cùm multas mihi nondum videre contigit, quâſque olim vidi non ſim curioſè contemplatus, ut notas generum characteriſticas inveſtigarem (nec enim jam tum de Hiſtoria Plantarum condenda per ſomnum quidem cogitabam.) In aliorum autem deſcriptionibus partes præcipuæ ex quibus notæ modò

PREFATIO.

ditæ desumende sunt, flores scilicet & fructus, eorumque calices & conceptacula, non raro emittuntur: unde in his conjecturas probabiles sequi coactus sum, quodque suspicabar potius quam quod conpertum habebam.

Miraberis fortasse, Leſſor, Appendicem in tantam molem excessisse: Illud autem duabus potissimum de causis accidit; quarum prima obliuio & oſitantia nostra. Cùm enim ut Opus hoc consecrarem, Historias Plantarum euolverem, multisque inibi species loci alienis dispositas inuocarem, easque idcirco differrem & in presens omitterem, nec tamen, memorie nimium sibi, & ignaui libenter indulgens, eas studiis exciperem, & in sibi diligenter adnotatas referre, cùm ad loca ventum esset quibus inseri deberent, è memoria facile elapsæ & per obliuionem omisse sunt. Altera Appendicis auctæ causa fuit nouæ multæ necdum descriptæ Plantæ post Tonum primum & secundi etiam magnam partem abſolutam & inpressam euulgatæ, tum ab aliis, tum præcipuè à Celeberrimo viro & rei Herbariæ longè peritissimo D. Paulo Hermannio in Academia Lugduno-Batava Medicinæ & Botanices Professore, in Catalogo stirpium Horti Medici illius Academiæ. Horum quidem pars magna in hortis circa Londinum colitur. At nobis ob rationes hic non dicendas Londinum adire vel non licuit, vel non placuit. Quin si id licuisse, cùm Catalogi mox laudati editionem propediem expectarem, satius duxissem labori meo parcere, quàm iis describendis inutilem operam nauare; siquidem accuratior pleniorisque earum historias quàm ego possem texere me inibi inuenturum considerem; cùm ego semel tantum & breui temporis spatio iisdem interesse poterim, D. autem Hermannus semper & rursus aplegiâ βῆλαι & αὐτοῦ γιν. & αὐτοῦ γιν. & αὐτοῦ γιν. Plurimas certè eruditissimo huic Viro gratias debemus, tum ob ea quæ jam præstitit in Opere prædicto nuper edito, tum ob ea quæ pollicitus est in Museo Zeylanico breui edendo. Hic cùm animaduerteres totum lacu interitos negotiandi causâ magnis classibus Indiarum Orientalem aduagare, neminem ad id habilem & idoneum Plantarum indagandarum & Historiæ Naturalis promouendæ studio illuc profectum, quauis regio ista, celo soloque stirpium generationi propitio, innumeras ferè species & secundissimo suo finis effunderet, nouas, raras, facie & viribus admirandas, ipse ad opus se accinxit, spiritusque magnanimitè tam longinquè itineris difficultatibus & periculis, per immensum æquor in Indiam contendit, ibidemque aliquot annos subsistens & institutum perinatè virgine, quæ ad Historiam Naturalem pertinent curioſè rimatus est, tandemque Orientis diuitiis onustus in Europam rediit.

At neque, cùm in hoc sumus, reticendus Illustrissimus Vir & immortalis fama dignus, D. Henricus van Rhee, van Draakenstein, qui rebus pace bellique per Indiam Orientalem gestis clarus hoc sibi ad laudem non sufficere arbitrabatur; verum ingenti & acutissimo Historiæ Botanice illustrandæ & amplificandæ zelo flagrans, in stirpibus per totum Regnum Malabaricum nascentibus inquirendis, describendis, delineandis nullis laboribus, nullis sumptibus pepercit, ut huius beneficio iconas non tantum omnium quæ extant pulcherrimas habuerim, sed etiam descriptiones non minis accuratas & fideles, plurisque species in lucem prolata, quàm ego per uniuersam Indiam sponte oriri unquam credidissim.

His adiungere liceat & tertium, non minoris in Botanici nominis & fame, D. J. Banister, qui in India quam vocant Occidentali idem stadium decurrit, & Virginie, ubi nunc degit, Historiam Naturalem meditatur. Nemo certè hæntes ex nostra gente Botanices scientiæ omnique literaturæ genere ei similis aut secundus in Novum Orbem pedem intulit, nemo omnibus requisitis ad talem Historiam conscribendam paratior accessit.

Florum industriâ Indiæ utriusque montes, fides, valler, litora, campi, prata, viridaria perlustrata, eorumque stirpes nativæ & alumnæ oculis nostris expositæ. Hinc ut discamus, Indiam ab Europa non minis naturâ quàm loco distare, ejusque regionis genium tantopere à nostrate abudere, ut siquis hinc illuc per quietem transferretur, experiret vix crederet se vigilare, adeo omnia noua, insolita, admiranda ubique oculis occurrerent; ut verbi gr. Arborum nonnullarum stupenda proceritas, altissimarum Europæarum dupla triplicè, ut quæ trecentos pedes aequet, vel etiam superet; altiarum enormis crassities, ut earum caudices vel sexdecim hominum amplectentium ulnas extensas implant: Hujus solia in eam longitudinem extensa & latitudinem fusa, ut singula vicinis hominibus inuibrandis & à pluvie protegendis sufficiant: Illius ligni durities foris æmula, nec grauius multò inferior. Quid mirabilius quàm arborem cernere, quæ cùm per triginta quinque aut quadraginta annos neque fructum, neque florem protulerit, tum denum nouam velut arborem è vertice emittit, & deinde folia omnia exuens, velut altissima quædam noui malus (naturæ enim γινώσκων est, ut reliquæ Palmæ) erectâ & in sublime elata appareat; donec noua hæc arbor paulatim comam explicet, ramisque & furculis numerosissimis quaquaversum diffundat, incredibilis florum iisque succulentium fructuum multitudinem onus, quibus ad maturitatem perductis mater ipsa radicibus interit.

Quis

PREFATIO.

Quis crederet in una provincia Malabara, eaque non admodum vasta, trecentas arborum & fruticum species spontaneas inueniri? & tamen plures adhuc dari verisimile est. Quis tot ipsarum terrarum herbas frutescentes & lignosas provenire sperauerit quot in Indiis observata fuerint? Vix ullum cerit herbarum genus, est in quo non dentur plures hujusmodi species.

Si cuiquam Europæo per sylvas iter facienti arbores quadam in conspectum venirent cortices suorum intervallu luculentum splendore, tam clavo ut viis illustrandis sufficeret & ad eam literæ legi possint, quem non siquore percelleret tam insolens speculatus est? & tamen hujusmodi in America reperiri idoneos testes habemus Illustrissimum Dominum D. Joannem Comitem de Carbery Jamaycæ Insulæ nuper Proregem, Regiæ Societatis nunc Præsidentem dignissimum; & D. Thomam Trapham M. D. in insula jam dicta medicinam facientem.

Illud insuper singulare, Indiæ proprium, & miraculo officine, Arbores nonnullas, imò non paucas ibidem crescere, quæ cùm florere incipiunt folia omnia amittunt, atque interim dum florent nudæ iisque viduæ manent, novis tandem decussis flore nudæ cum fructu crumpentibus: Fortè ne solares radii quibus illustrari gestiunt flores foliorum obiectu interciperentur; fortè etiam ne flores ornatu qui superbiunt arbores ostentationi solia offerent, ejusque parte aliqua occultatâ impedirent ne adstantium oculi tam pulchri speculaculi integra voluptate fruerentur.

Quis jam crederet in mediis Indiis Europam reperiri? in regione feruida, quæ nihil ferè cum temperatioribus commune producit, frigidioris etiam celi patientibus plantis alibi locum esse? Hujus tamen rei fides nobis facit ingenis peregrinator D. Bernier. Cùm enim in terris magno Mogorum Imperatori subiectis iter faciens montes excelsos transiret, à latere meridiano spectante, Palmæ, Piper, Arundines jacebant, breviter Indica & Exotica omnia; Verum post sex septemve horarum iter, cacumine sperato cùm ex adverso latere descendere, ecce novæ rerum facies, & velut momento temporis in Europam translatu fuisse, Quercus, Ulmi, Pini, Hysopus, Majorana, Rosmarinus, nec aliæ quàm nostræ Orbis quadrantis familiares stirpes conspiciende.

Sed ut è diverticulo in viam redeam, non illustrare tantum prædictorum operæ Indiæ, sed & in Europam quadrantes translatu sunt, ut si in hortis nostris cultioribus obambulet, te in ipsis Indiarum viridariis spectari crederet, tot ubique Indica & Exotica oculis obversantur.

Horum denique hisque similibus per Europam plantas indagantium & colentium, D. Pauli Bocconi, D. Jacobi Breynii, D. Petri Magnoli, D. Josephi Tourneforti, quos honoris causâ nomino, indefessis studiis & laboribus Botanices scientiæ, quæ à Cluſio & Bauhinorum temporibus paulatim elanguit, rescuscitata est, mirisque intra hos viginti annos proximè elapsos progressus fecit. Vigilans scilicet sæculi nostri Botanici, nec majorum inventis contenti ad ulteriora tendunt, nec alios sibi inquisitionum terminos & columnas figunt quàm quæ natura terris fixit, uniuersum orbem curis suis complexi.

Unum adhuc in excursionem nostram præfundum spereſſet, nimirum Plantas multas quarum nomina in Catalogo Horti Regii Parisiensis aliisque extant à me omiſſis, quod scilicet pigeret tot nuda nomina vel paucis Epithetis auctæ, nullis additis descriptionibus aut figuris, Historiæ inferere, cùm mihi non constaret, annon earum aliquæ sub aliis nominibus jam editæ & descriptæ fuissent, aliæ jam descriptarum varietates potius quædam quàm novæ species essent.

At nec ante finicndum quàm, præter initio laudatos, eorum qui Tomo huic secundo symbolas suas contulerunt honorifica mentio facta fuerit. Hi autem sunt 1. Illustris Vir D. Gulielmus Courtine Medici Templi Londinensis Armer. 2. Præclarus Vir & in stirpium cognitione nulli secundus, D. Leonardus Plukenet, M. D. 3. D. Samuel Doody, & 4. D. Jacobus Pettiver, Pharmacopœi Londinensis, Botanices apprime gnari. Horum frequens mentio tum in Historia, tum in Appendice, quid quisque contribuerit Leſſorem certiorum faciet.

Hic adde quauis initio dictum, non tamen sine ingrati tudinis nota in sine operis repetendum doctissimum & amicissimum Virum D. Tancredum Robinson M. D. cuius peritissimæ & eruditæ industriæ, quam mihi per totam compositionis & editionis tum primi tum secundi Voluminis decursum beneuolè commodauit, Historia nostra multis & specibus & observationibus auctior, & mendis repurgatior quàm aliquæ eo fuisset, proditura est.

Sed & enumeratio Auctorum alteri Tomo præmissa, imperfecta cùm sit, corum adjectione supplenda venit qui à nobis per obliuionem omiſſi, quorumque scriptis post id tempus edita, vel nobis saltem tradita sunt. Primo in loco Clariss. Viri D. Christophori Merret, animæ & scientiæ graui, de Professione sua deque Repub. Botanica optime meriti: E cuius Pinace rerum naturalium Britannicarum, Annotationibus in Antonii Nerii Arctæ vitæ riam, aliisque scriptis non pauca in Historiam nostram transiunt.

D. inde

P R E F A T I O.

Deinde D. Pauli Hermann, de quo supra, è cujus Catalogo Plantarum Horti Academici Lugduno-Batavi Appendicis magnam partem mutuatus sum.

Tum Joannis Baptiste Triumfetti, è cujus Observationibus De Ortu & Vegetatione Plantarum aliquamuldas novarum Plantarum descriptiones sumptas Appendici inferui.

Post Jo. Commelini, cujus Catalogum Plantarum Indigenarum Hollandiae editum An. 1684. in 12. vidimus, & ex eo species nonnullas in Hesperiorum nostram transcripsimus. Idem Horti Malabarici Tom. 2. 3. 4. 5. 6. notis adauxit & commentariis illustravit. Idem Trajectum de cultura Limonarum & Aurantiorum emisit in 8.

Tandem Pauli Ammanni, cujus Character plantarum naturalis Francofurti 1684. impressus notis & descriptionibus nonnullis Hesperiorum nostram auxit.

Ejus Hortus Bosianus 1687. editus ad manus nostras nondum pervenit.

Denique D. Rochefortii, cujus Histoire naturelle des Antilles nos debitores agnoscimus.

Nec minus Mauritii Hofmanni Catalogo Plantarum Horti Medici Altdorfensi, & Catalogo Plantarum circa Altdorfium nascentium.

Item Jacobi Sutherlandii Horto Edinburgensi.

Atque nec omittenda Roberti icones fol. Parisiis. Neque D. Rob. Plot Hesperiorum naturalis territorii Oxoniensis edit. An. 1677. & Staffordiensis An. 1686. fol. è quarum parte ea quæ de plantis agit historiam nostram locupletavimus.

Joan. Baptiste Ferrarii Hesperides, sive de Malorum Aurantiorum, Citriorum & Limonarum varietatibus, cultura & usu. fol. Romæ. 1646.

Joan. Eusebii Nicemburgi Hesperiorum Naturalis. Antwerp. fol. 1635.

Joan. de Lact Hesperiorum Indiarum Occidentalis. fol.

Museum Olai Wormii. fol.

Museum Regie Societatis Londinensis. fol.

His addi possunt libri nonnulli Botanici quos nobis nondum videre contigit, nimirum, Hyacinthi Ambrosini Phytologia partis primæ Tomus primus.

Mich. Boym, S. J. Flora Sinesis Viennæ 1656. fol.

Francisci Steerbeck Citri cultura. Eiusdem Theatrum Fungorum 4.

Georgi Turre Hesperiorum Plantarum fol. Patav. 1684. Hic liber agit solummodo de facultatibus & viribus Plantarum è Theophrasto, Dioscoride & Galeno.

Post Opus absolutum & typis impressum literas accepi à Botanico non incelebri D. Tho. Lawson in Westmorlandia degente, quibus Catalogum inferui Plantarum à se observatarum in Septentrionalibus Angliæ sponte nascentium, quarum nonnullæ novæ & nondum editæ, aliæ à nobis in Catalogo Anglicanarum præteritæ & inditæ.

Primi generis sunt

1. *Cerasus sylvestris* fructu minimo cordiformi, *The least wild Heart Cherry-tree*, Rusticis Cestriensibus, *The Cherry-tree*, cujus in Phytologia Britannica mentio. Hanc circa *Buriam* & *Mancunium Lancastrie* oppida, & alibi etiam in *Westmorlandia* inveniri scribit D. Lawson; circa *Stockportum* & alibi in *Cestria* D. *Stonewall*, qui hanc *Meralum* sylvestrem Ungarorum *Clusii*, à nomine *Cherry-tree* conjectaretur, ni color fructus dilute ruber, qui *Meralo* Ungarico niger est, obfiteret. Verum errat D. *Stonewall*; *Clusius* enim *Meralo* sylvestri fructum nigrum non attribuit sed rubrum; *Meralo* autem simpliciter dicto nigrum; unde color fructus non impedit quo minus *Meralus* sylvestris Ungarorum *Clusii* esse possit.

2. *Cochlearia* maritima folio anguloso parvo, in *Walney* vulgò *Waney Lancastrie* insula. Huic nulla quæ extat mihi saltem viâ neque icon, neque descriptio respondet.

3. *Geranium* hamatodes flore eleganter variegato: in insula *Walney* prædicta copiosissime provenit. Hanc speciem pro varietate *Geranii* hamatodis vulgaris in Historia pag. 1061. habuimus, at nunc, ex observatione plantæ in horto culte melius edocti, diversam agnoscimus; non enim floribus duntaxat variegatione quam etiam culta retinet, sed & parvitate sua & humilitate, aliisque accidentibus ab eo differt.

4. *Lilium convallium angustifolium*; ad pontem *Waterfall* in *Westmorlandia*.

5. *Hieracium macrocaulon hirsutum* folio rotundiore, prope *Skap* vicum in *Westmorlandia*.

6. *Gramen* sparteum capite bifido vel gemino D. *Merret*. In *Westmorlandia* copiosè.

Secundi generis sunt

1. *Gramen* sparteum montanum spica foliacea graminea majus, à nobis in summis altissimorum *Cambria* montium verticibus copiosè nascens observatum, quamvis in Catalogo per oblivionem omisissim.

2. *Lunaria* minor ramosa.

3. *Lunaria*

3. *Lunaria* minor foliis dissectis, utraque *Stricklandia* majori in *Westmorlandia*.

4. *Pyrola* Alinae flore Brasiliæ, prope *Gisburgum* oppidum in *Clevelandia*.

5. *Sambucus* foliis laciniatis prope *Mancunium Lancastrie* in sepibus.

6. *Scabiosa* pratensis minor flore carneo *Park* in *Westmorlandia*.

7. *Sorbus* sylvestris Anglica *English wild Service, Chets-Apple, Sea-Quers*. Asserit *Parkin* eam in *Wüderlake Park* sponte nasci. Verum arbor eo loci hoc nomine vulgo dicta *Aria* est *Theophrasti*.

8. *Viola* folio *Trachelii* D. *Merret*.

9. *Viola* palustris rotundifolia D. *Plot* Hist. nat. Oxon.

10. *Geranium* columbinum maximum fol. dissectis ejusdem, quorum descriptiones in Historia nostra exhibuimus; ut &

11. *Adiantum* foliis bifidis vel trifidis.

12. *Helleborine* minor alba *Park* in *Westmorland*.

His adde Varietates quarundam Plantarum insignes, v. g.

1. *Carduus* monstrosus Imperati.

2. *Cotula* non fetida flore pleno *Westmorl*.

3. *Gentianella* flore lacteo *ibid*.

4. *Geranium* batrachoides flore eleganter variegato, in *old Deer-Park* by *Thornthwaite* *Westmorland*.

ER-

Disjunctus, colore albis;

§ Bifida; *ALSINE genuina*.
§ Integra

§ Alfores foliis; *ALSINE minima*.
§ Folus angustifolius,

§ Binis in caule oppositis; *SAXIFRAGA pusilla*.
§ Caulis ad nodos bellatim ambientibus; *SPEGULA*.

Ad ungues janctus, adeo ut flores integri decendant; in singulis foliorum alis singulis; *ANAGALLIS terrestris*.

Hexapetalis, in aquis nascentes,

§ Erecta & procera, floribus in spicis longis in summis caulibus; foliis ad genicula interdum ternis; *LYSIMACHIA purpurea spicata*.
§ Humilis & supina; foliis Portulacae rotundis, flosculis & seminibus in foliorum alis sessilibus; *ALSINE Portulacae folio*.

Androsamon & *Acyron* sub *Hyperici* titulo comprehendo; omnino enim genere conveniunt, cujus notae sunt flos flavus, coma terentium digitos velut cruentans, & pericarpium tribus carinis compositum.

Ad hoc genus pertinent *Holothum minimum* dictum & *Saxifraga graminea* pusilla, ob folia in caulibus ex adverso bina, & vasculum feminale in metae formam turbatum, quamvis floribus sint tetrapetalis.

Gramen leucanthemum majus & minus & *Caryophyllus holothum* uterque *Alfores* species censendae sunt ob foliorum petala bifida, & vasculum feminale conforme.

Hysopifolia hujus etiam loci est, cui D. Morifonius florem pentapetalum tribuit, capsulam feminalem longam innumeris seminibus minutis repletam. At Jo. Bauhinus florem hexapetalon eidem ascribit. Utri ego subscribam nescio, nec enim ipse florem adeo ediligenter observavi, ut recorder quae petalis constent.

Globularia lutea montana F. Columnae Lychnidis Speciebus annumeranda videtur.

CAP. I.

De Caryophyllo.

Caryophyllus ab odore Caryophyllum aromaticum referente dicta est haec planta, fortè etiam ab aliqua similitudine, quam habet flos expansus cum suo calice cum Caryophyllo dicto. Nonnulli Veterum Veroniam seu Beticam à Veronibus Hispaniae populo dictam esse arbitrantur. Officinis Tunica à Beticam per aphresin denominatur.

Ego Veteribus incognitum fuisse credo. Si enim flos tam eximie pulchritudinis & fragrantiae quam est Caryophyllus aliois & hortensis, eis innotuisset, proculdubio non minoribus eum encomiis celebrassent quam Rosam ipsam, cui odore quidem aequiparanda est, venustate & durabilitate etiam praeferebant.

Caryophylli notae characteristice sunt, calyx floris oblongus, cylindraceus, laevis, integer, in margine duntaxat summo dentatus, vasculum itidem continens oblongum, cylindraceum; Petala margine extremo incila aut lacinata, semina compressa, rugosa, per maturitatem nigra.

Duplex est 1. Angustifolius folio gramineo, glauco: 2. Latifolius, calyce foliolis oblongis cincto, Armeria dictus.

§. 1. Caryophylli angustifolii calyce non barbaro, sed ad basin squamis brevibus cincto.

1. Caryophyllus hortensis Park. Caryophyllus altilis major C. B. Beticam coronaria sativa, sive Caryophyllus flos J. B. *The Clove-Tulip-flower*.

Folius est è singulis geniculis binis, angustis, gramineis, duris, per extremum acuminatis, caeso quasi sive glauco colore: *caulibus* levibus, teretibus, cubitalibus, raro alioribus, geniculatis, nodosis, in ramos divisis: in quorum fastigiis longiusculis spectantur *calices* teretes, glabri, orbiculo superiore denticulati, quibus dehiscitibus paulatim diversa apparent *florum* genera, candida scilicet ex candido purpurea, coccinea, nigricantia, vermiculata, diversoque colore variegata, idque non una sed variis ratione. Invenias siquidem in quibus candidus & coccineus color ita miscetur, ut in alio candida in alio rubra foliola numero superiora evadant. Quid quod nonnullis videas ita candidos, ut minutissimis rubris punctulis sint redimti, contra qui rubent lactes non aspergi videntur. Porro stremo ex uno & eodem caule non raro duo florum genera, quod ad colorem attinet, hoc est partim

tim candidi rubrisque maculis notati, partim vero tri rubri flos coccinei profiliunt, & quod mirum magis videri possit saepe uno pediculo diverfi coloris flores suffultas deprehendas. In florum medio flamina emicant cum apicibus candidis & bina cornicula recurva supra florem eminentia feminali interdum longitudine. Cornicula haec nihil aliud sunt quam *stylus* geminus summo *vasculo* feminali innatus, oblongo, tereti, *semen* continenti per maturitatem nigro, rugoso, compresso. *Radicis* simplicis, fibrosa.

Caryophylli vulgò dividuntur in hortenses seu altilis, & sylvestres: nec prater rationem, siquidem hortenses & sativi dicti à sylvestribus & spontaneis revera (specie differant: quamvis nugandum non sit quin sativi etiam alicubi sponte proveniant, & nos ipsi in Italia observavimus Caryophyllos sponte nascentes, quos sativorum primos ut ita dicam parentes fuisse suspicamus: ex his enim iterata fatione, transplantatione, irrigatione, aliisque cultu & mangonio paulatim immutatis & cicuratis hortenses tandem & sativos primitus factos opinamur. Quotidiana enim experientia docet Caryophyllum semen in solo pingui & bene subactò satum, praefertim loco calidiore, soli exposito & ab aeris injuriis tuto, sobolem producere florum magnitudine & figurâ, necnon petalorum multiplici serie, & colorum varietate à matre diversam, quae diligenti cultura & mangonio dicto adeo adhuc immutari & (si ita loqui liceat) meliorari possint, ut novum tandem vultum & habitum induat, nec pro primitivae plantae progenie ab harum artium ignaris & minus exercitatis agnoscitur possit.

Caryophylli hortenses à nonnullis dividuntur in maximos & minores, & utrumque genus in eos qui multiplica petalorum serie donantur, & qui simplici. Alii Caryophyllos hortenses flos sativos primo distinguunt in eos qui flore sunt simplici & flore multiplici seu pleno, & utrumque genus in plurimas species subordinatas. Nos has omnes variates per una & eadem specie habemus, adeoque his recensendis non immorabimur. Nec tamen fi maxime vellemus id unquam efficere possemus, cum huiusmodi variates, novis indies emergentibus, infinitae sint. Si quis species celeberrones facere desiderat Parkinsonum & C. Bauhinum consulat, necnon Hortum Eystettensem, Theodori de Bry herbarium, Cirsipini Passeri hortum floridum, Emmanuelis Swerti herbarium, aliisque.

Inaumeros (Deo benediciente) solo decocti florum Caryophyllorum vindicavi à febribus malignis; & hoc omnibus Medicinæ studiosis jurato veluti affirmo, vel potenter sudores movent, vel urinas pellunt citra magnos naturae motus, simulque cor corroborant, sitimque sedant. *S. Pauli, Quodrip. Botan. p. 242.*

Flores Caryophylli cephalici sunt ac cordiales; unde usus eorum praecipuus est in capitis malis, Vertigine, Apoplexia, Epilepsia, Paralyti, aliisque nervorum affectibus; in lyncope, palpitatione cordis, &c. in ventericis imbecillitate, cardialgia, &c. in febribus pestilentibus, dato vel succo expresso coius herbae ad 3.ij vel pulvere radicis ad 3.ij. Eodem tempore narces contingere oportet aceto caryophyllato, gustare lineola eadem maderata. Fugant lumbagos, partum facilitant. Extrinsecus adhibentur in vulneribus capitis, extrahunt ossa crani fissâ, leniunt cephalalgiam & odontalgiam. In usu sunt succus inspissatus, essentia dictus. *Sched. 2.* Conserva ex floribus. 3. Aqua stillatitia ex floribus. 4. Syrupus ex infusione florum. 5. Acetum ex infusione florum.

In facultatibus (inquit C. Hofmannus) compono florem nostrum cum rosa. Quemadmodum enim illa inextimabilem odoris gratiam habet, ita etiam flos noster, estque pariter gustu amarus, sine tamen ungue suo. Quemadmodum in Rosa odor & sapor in superficie est, peritque in flica; ita in flore nostro. Quare quemadmodum Rosa flos cordialis, reparatis spiritibus animalibus ob benignas è ventriculo ad caput evaporationes; ita haec. Veruntamen haec differentia. Rosae calidis affectibus sunt aptiores, Caryophylli frigidi. Hoc enim affirmo ut Rosa temperata vix est, ita Caryophylli superant temperiem.

2. Caryophyllus arborecens Creticus C. B. Beticam coronaria arborea Cretica J. B. C. B. prod. 7. B.

Ex radice crassa, alba, dura & lignosa *caules* cubitum superantes exurgunt, albi, rotundi, laeves, geniculati, lignosi, in alas brachiati. *Folia* glauca, sesquicircum circiter longa, angusta, rigida, in acutum & pungentem mucronem desinentia, in stolonum & circuloorum extremis duntaxat confertim posita conspiciuntur, ut mulcaria totidem flores videantur; nam in reliquis ramorum parte caedua, vestigiis relictis nodosam illam aspidem efficiunt. *Calyculi* antequam in flores explicentur exigui, echini instar spinulis horrent, ipsique adeo ejus mucro pungit: interim manentibus nistem spinulis calix productior redditus *florem* exhibet simplicem circinatæ rotunditatis, è quinque foliis confutum, per extremam oram incisus, colore dilute purpureo pradis, stratis, paulo ultra medium lineola guttata saturatius rubente pictis, ex quarum omnium concursu circulus describitur, infra quem languo quaxdam apparet. Medium occupant *flamina* florum concoloria.

Floret mense Julio & Augusto, inque multis annos durat, hyeme in hypogaeum reponen- *Temper.*

Nobis planta haec Caryophyllus arboreus sylvestris *Alpin. Ess.* videtur, quamvis icones non bene conveniant.

Vel haec ipsa planta, vel ei valde similis nobis inventa est in Provinciae monte S. Balmis dicto prope cryptam S. M. Magdalens.

3. Caryophyllus sylvestris flore magno inodoro bisulato C. B. Caryophyllus sylvestris 2. Clus. Clus.

Hujus breves sunt *cauliculi*, tres uncias raro excedentes, geniculati: *folia* in singulis geniculis bina, superioribus breviora, molliora, viridia, dorsum reflexa, splendens, in novellis autem germinibus, fatu copiose ex eadem radice nascentibus, maculata, latioraque: flos è nigricante & crasiore caliculo emergens summis cauliculis insidet, unicus, superioribus major, quinque etiam foliis constans, paulo saturator prior, circa umbilicum longioribus villis hirsutus, & elegant ex saturâ purpura alba

multa varietate gratus, inodorus tamen. Semen in longis *vesiculis*, quæ maturitate hiantia paleaceum fulcum aliorum Caryophylleorum modo continent. Radix superioris similis est.

Locus.

Frequentissimum est in Sneberg & alius Austriacarum Striacarumque Alpium jugis; ubi sub fine Junii & Julio floret.

Illi per omnia fere simile crescit in altissimo Jugo *Eiseber* vocato, nisi paulo longioribus esset foliis & *cauliculis*, flore plerumque majore, nec eo unico sed gemino aut triplice; præterea foliis vilis umbilicum ambiens inaequalem quandam & in frequentes meandros excurrentem lineam impreffam habet, humani crani figuram referentem, colore rubro saturatiore præditam, ut prioris est.

In eodem jugo paucas hujus generis; in Sneberg vero secundi aliquot plantas inveniebam quæ ab illis duntaxat floribus varietate differunt: nam licet forma dispar non esset; color tamen albus erat, umbilici ambitus purpureo. nitis villis hirsutus.

4. *Caryophyllus sylv. flore laciniato sine corniculato odore*, C. B. *Betonica coronaria folio cerugino-latiore, flore rubro laciniato, repens* J. B. *Caryophyllus* 3. Clusf.

Clusf.

Cauliculis huic paulo majores cassioresque pedali plerumque altitudine affurgunt, geniculati, singula genicula ambiens foliis binis, primo genere [Clusf.] longioribus & latioribus, æruginei quodammodo coloris: ex summis albis binis, termi, singulatim autem nascentes flores, priori non multum ab- similes, quinque *foliis* per oras laciniatis, atque circa umbilicum carnea langvine pubescentibus constantes, rubri coloris, nullis corniculis inflexis præditi, odorati, qui & calyculis primæ emergentes candidi futuri videntur. Floribus succedunt *corniculæ* satis *crassæ*, *semen* nigrum planum, ut ceteri Caryophyllei, continentia. *Radix* oblonga, fibrosa, à capite plures furculos in orbem diffusit, qui plerumque fibras agentes ad se propagant, ut brevi totas areas occupent.

Unde primum illatus ignoro: sed in omnibus Austriacis, Ungaricis, Bohemicis, etiam Germanicis plenique hortis colitur, & Maio mense cum reliquis floret.

Hic est etiam, fortasse, qui in hortis nostris nomine *Pink* ubique fere enutritur, floris colore plerumque ex purpura rubente; interdum etiam albente ex carne, cum corolla circa umbilicum macularum atro-rubentium saturatorum. Habetur etiam flore pleno seu multiplici. Flos odoratissimus est, adeo ut cum floret odorem exhalat suavissimum, qui è longinquo percipitur, & non tantum flore naribus admoto. Verum in nonnullis Caryophyllis *syv. Pink* nostribus dictus à Clusiano Caryophylleo tertio differre videtur, viz. quod non (quantum quidem hæcenus observavi) eo modo, furculis radices agens ibi propagat: deinde quod in cauliculis ramosis plures ternis floris gessit. Eito ergo Caryophyllus *Pink* nostribus dictus.

- A. 5. *Caryophyllus simplex flore minore pallide rubente* C. B.

Qui in muris lapideis & latericiis eodem fere modo oritur quo Keiri seu Leucoium luteum.

- A. 6. *Caryophyllus minor repens nostræ. An Virginis Ger? sylvest. humilis flore unico* C. B. *Betonica coronaria sive Caryophyllæ repens rubra* J. B. *apud Pinkis.*

Radix tenuis, longa, paucis fibris donata, plurimos per terram ramulos spargit, in terram reclinatos, & subinde radices agentes. *Cauliculis* flores sustinentes sesquipalmares sunt aut dodrantales, teretes, tenues & vix fere sustinentes, geniculati, *foliis* crebris, binis ex adverso positos, absque pediculis caulem amplexis, digitali interdum longitudine, sed plerumque brevioribus vestiti, in summitate duos vel tres flores sustinentes rubellos, circulo seu corolla punctorum saturatorum circa umbilicum insignes, è calice longo, oris in quinque segmenta acuta divisis, ut in reliquis caryophyllis. Ramuli seu cauliculi illi in terram procumbentes qui flores non proferunt, crebris foliis vestuntur brevioribus is quæ in caulibus sunt, angustis, nec admodum acutis. Semen in calyculis paleaceum, fuscum.

Locus.

Locis fabulosis duntaxat apud nos in Anglia sponte provenit. Æstate ad Autumnum ulque floret. In collibus fabulosis prope Notinghamiam oppidum secus vias copiose provenit. Observavimus præterea in ejusmodi collibus arenosis prope *Sandy* vicum in agro Bedfordienfi, itémque in colle quodam non longe ab *Hilderham* in agro Cantabrigienfi monstrante D. Dem. D. *Willoughby* eundem invenit non procul *Bridermeris* Salopie oppido: Denique D. *Horsnell* in colle quadam *Mansfield* dicto prope *Slough* vicum sesquimilliarum remotum à Vindehora oppido, viâ qua Londinium itur.

Caryophyllus qui his in locis oritur duos aut tres & interdum etiam plures in uno caule flores profert, cum qui Clusio & Bashino describitur unicum plerumque (interdum binos flores) in singulis caulibus producere dicatur, ut dubitemus an specie convergentes necne, quamvis aliâ & figura & descriptione illius huic nostro satis bene respondeant: Descriptionem Clusii subiiciemus.

Dodrantales huic sunt *cauliculi*, teretes, geniculati: *folia* in singulis geniculis binis, inter se opposita, oblonga, angusta, dura, mucronata, colore quasi casti. *Flos* è calyculo rubente exurgens, singulis cauliculis unicus plerumque insidet (interdum binis) quinque foliis constans, lente fimbriatis, coloris in dilutâ purpure rubentis, circa umbilicum hirsutus, & saturatiore purpurâ nitens, atque inodorus, ex cujus medio umbilico duo brevia *filamentula* prominent: Semen in calyculis paleaceum fuscum. *Radix* longa, tenues fibras spargens, è cujus capite plures cauliculi late in ambitu & confertim sese diffundunt.

Locus.

Invenitur in Hamburgensi monte duobus supra Polonium, octo infra Viennam Austriæ miliaribus. Floret isthic Maio, in hortis vero translatus etiam Aprilis. At nostras serius multo florere incipit, & ad Autumnum ulque florere perseverat.

* 7. B.

- * 7. *Betonica coronaria sive Caryophyllæ, corollâ purpureâ insignis* J. B.

J. B.

Non alitè affurgit & hæc Caryophylli species. *Rami* supra terram sparsi, ut in præcedente, denso foliorum stipatu muniti, minus cæforum: qui imâ parte duriusculi & fere lignosi. *Caulis* in duos, aut ad summum tres ramulos divisi, quorum quilibet singularem sustinet *florem*, elegantissimum quinquepartitum, in ambitu pulchre dissectum, & in medio amenâ corollâ saturatiore purpureocente decoratum: cujus odor suavissimus gratissimifluidus.

Præcox est & reliquos anteverit: Maio fc. floret.

Hujus descriptio melius convenit Caryophyllo supra proposito, apud nos in arenosis nascenti quam Clusiana Caryophyllei sylvestris primi: nos tamen ferus floret quam vel hic, vel præcedenti loco propositus; ut putem ab utroque diversum esse.

8. *Caryophyllus sylvestris Carinthiacus ruber* C. B. *Caryoph.* sylv. 4. Clusf.

Clusf.

Crassifolam habet *radicem*, nigro cortice tectam, satis fibrosam, supernè in aliquot ramos divisa, qui summâ tellure multa capita gignunt, è tenuibus, graminibus, virentibusque *foliis*, constata: inter quæ prostrant aliquot ramuli *vel cauliculi* tenues, geniculati, palmares, & ad singulos nodos bina exigua *foliola*. *Calices* in singulis cauliculis singulares, majusculi, è quibus *flor* ruber dilutior quinque foliis nonnullis per ambitum crenatus constans, è cujus umbilico bina interdum albicantia *corniculæ* exeunt cum aliquot staminibus. Semen ut in cæteris nigrum, paleaceum.

Crescit in Tauro Carinthiæ monte. Floret Julio, nemine Augusto maturum est.

Hoc genus Caryophylli in monte Jura prope Geneviam, invenimus.

Locus & Tempus.

- * 9. *Caryophyllus sylvestris tertius flore laciniato, staminibus corniculatis odoratis* C. B. *Betonica coronaria minus ramosa, flore tenuiter fimbriato, albo, corniculis duobus emergentibus* J. B. *Caryophyllæ sylv. 5. Clusf. montanus albus* Ger. emac.

Clusf.

Huic crassa & nigra *radix* est, dura, lignosa, multos ramulos humi sparsos fundens, nigros item illos lentosque & subinde fibras agentes: ex iis *cauliculi* exeunt dodrantales, geniculati, infima parte graminibus quibuldam, brevibus, angustis, colore castis *foliis*, binis semper ex adverso inter se oppositis, deinde secundum genicula aut nodos albis rarioribus onusti: extremis cauliculis insident longi *calices*, *florem* continentes album, odoratum, quinque foliis valde laciniatis constantem; è quorum umbilico bina emergunt *filamina* longiuscula, corniculorum Papilionis instar inflexa. Semen deinde in longioribus capitulis planum, quale reliquorum Caryophylleorum.

Provenit in Hamburgensi monte inter faxa, quâ Austrum & Septentrionem spectat. Floret *Locus & Tempus.*

Maio.

2. Hic etiam genus ibidem invenitur, longioribus *cauliculis*, & plures flores proferens, superiori quidem formâ & candore similes, sed inflexorum corniculorum expertes, atque eorum loco decem staminula, ipsius floris superficiem paululum exuperantia habentes: capitula etiam in quibus semen continetur longiora. *J. Bauhino* *Betonica coronaria minus ramosa, folio tenuiter fimbriato, plantæ albo, sine corniculis*. C. *Bauhino* Caryophyllus sylv. floribus languinis hirsutus.

3. Aliud tertium paulo majus inveniebam (inquit Clusf.) ad radices montis oppido *Meding* imminentes, tertio fere à Vienna millari. Firmioribus & longioribus est *cauliculis*, majore etiam flore, licet non minus profunde per oras laciniato, nec odorato, aut lætæ candoris omnino, aut dilutius rubentis, & quodammodo carnei coloris, brevibus villis purpureis umbilici circumferentiam in utraque specie occupantibus, nullis similiter corniculis, sed decem staminibus ut in superiore prominentibus, alioqui foliis, radice & florendi tempore conveniunt. *J. Bauhino* *Betonica coronaria sive Caryophyllæ, flore tenuiter laciniato, minore albo & dilutius rubente*. C. *Bauhino* Caryophyllus sylvestris laciniatus 1. fere flore tenuissime dissecto.

10. *Caryophyllus sylv. alter flore laciniato odoratissimo* C. B. *Betonica coronaria tenuissimè dissecta, sive Caryophyllæ superba elatior vulgaris* J. B.

J. B.

Caulis huic sunt multi, cubitales & bicubitales, ramosi, geniculati, *foliis* inferioribus pluribus, latiusculis, dodrantalibus, virentibus, superioribus cæterarum *Betonicarum* coronariorum similibus, longioribus amplectentibus, saporis amari. *Flores* sparsi, ex pediculis longioribus, multi, longioribus caliculis inclusi, quinque foliolis, nunc albis, nunc purpureo-crebis constans, in longissimas & tenuissimas lacinas dissectis, umbilico virecente, & purpureo-crebis langvine hirsuta, suavissimi odoris & è longinquo nares ferientis. *Vascula* succedunt duas pene uncias longa, tenuia, superna parte in quatuor partes crenata, extra calicem eminentia, qui tunica constat & aliquot brevibus foliolis juxta pediculum, *semine* abundans nigro, compresso, paleaceo. *Radix* fibrosa.

In montibus Genevæ vicinis sed parcius nascitur: invenimus etiam in Germania, in quibusdam *locis* sylvis non procul *Wülzburg* Franconie oppido. Sponte nascitur (inquit Clusius) in humidioribus Viennensis agris pratis, atque etiam ad casuarum sylvarum præcis vicinarum declives margines, plerique Austriæ locis. Serius reliquis florere, nimirum Julio & toto Augusto.

Reperitur etiam flore pleno, qui J. Bauhino *Betonica coronaria sive Caryophyllæ flos*, flore tenuissimè dissecto, pleno, purpureo-crebis.

P p p p :

* II. Ca.

- * 11. *Caryophyllus simplex* *sepius latifolius* C. B. *montanus humilis latifolius*. *Betonica coronaria* *flore Caryophyllus minor folio viridi nigricante repens, flore argenteo punctis nato* J. B. *Caryophyllus sylv.* 7. Clus.

J. B.

Foliorum hujus Caryophylli raritas descriptionem promerita est: ea enim tam sunt Hyssopi foliis toto vultu similia, colore, figurâ, non tamen odore & sapore, ut legenti imponant: ceterum cauliculi palmares, Caryophyllorum sylvestrium instar geniculati, nonnulli asperi, subhirsuti, flores sustinent Caryophylli sylvestris, quinquepartitis, supina parte hirsutos, luaverubentes, argenteis punctis guttatos, quorum singula folia lambdoides linea saturatior coccinea pingit, orae autem crenatae sunt: porro prona parte color est ex luteo virefcens, levi rubore perfusus marginibus. Repatriat est planta.

Locu.

Crescere audio (inquit Clusius) in monte illo non procul à *Nidlsburg* Moravie disfito. Umbrosi locis delectatur. Hujus speciem, [potius varietatem,] flore pleno in hortis quibusdam observavit & descripsit Clusius: cui an *Betonica coronaria* minima, rubello flore pleno repens J. B. eadem sit necne dubii sumus: *caules* ei in aliquot ramulos divisos attribuit, in eorumque extremitate singulares flores, parvos, plenos, rubellos; *folia* est brevibus, latifolia.

12. *Caryophyllus caruleus Mönspeliensis* C. B. Park. *Aphylambis Mönspeliensis* J. B. Lob. *Caryophyllus caruleus* *sive Aphylambis* Ger.

J. B.

Multos juncos enodes *caules* emittit, quorum singulis *folia* satis magnus infidet, unicus in summo, quinque denticulatis coruleis foliis confans, ex *calice* oblongo erumpens, gustu dulci. *Radix* fibris multis, longis, contortis, lignosis, duris, albis confat: circa quam *folia* maxima graminea, celeriter marcescunt.

Locu.

In collibus juxta *Castelsen*, aliisque sterilibus Mönspelio vicinis abundat.

13. *Armeria prolifera Labellii* Ger. *Caryophyllus prolifer* Park. *Sylvestris prolifer* C. B. *Betonica coronaria squamosa sylvestris* J. B.

J. B.

Rectos complures emittit *caules*, leves, geniculatos, dodrantales, interdum cubito longiores, ad quorum singulas puncturas bina *folia* graminea, angusta: summo cauli extremisque ramulis *calyx* infidet squamas habens albas, *florem* promens parvum pallide rubentem, quo marcescente alius quoque, *folia*, subinde plures, suis singulis calicibus obvoluti subnascuntur, tanto numero, [ad septem aut octo] ut tandem pregnantis calici, qui reliquos juniores cum suis flosculis complectitur, alvus lobulis multitudine rumpatur. Flores parvi admodum sunt, plerumque singuli rarisime bini unâ aperuntur & e *calyce* apparent.

Locu.

In Italia, Sicilia, Gallia, Germania frequens occurrit, in pascuis, praefertim sterilibus.

- * 14. *Caryophyllus pumilus latifolius* C. B. Park.

C. B. prod.

A radice cauliculus, statim in duos ramulos sex uncias altos, tenues, rotundos divisos prodit, cui ad radicem *folia* brevia, latifolia, in ramulis longiora, & pallida, binis sibi invicem ad geniculos respondentibus. Cuiilibet ramulo *folia* unus, sequente multo minor, pallide purpurascens, magisque albens, ex brevi calice prodians infidet. Habet ex Austria.

- * 15. *Caryophyllus sylvestris biflorus* C. B.

C. B. prod.

Ex radice parva *folia* pauca, angustissima ut prioris [Caryoph. sylv. repens multiflori C. B.] sed multo longiora exturgunt, & inter haec cauliculus tenuis, plus minus palmum altus, in summitate in duos pediculos semper distinctus, quorum singuli *florem* magnum, Caryophyllo sylv. vulgatifolium multo majorem, quinquefolium, leniter laciniatum, colore pallide rubentem sustinet. Circa Genevam Cherlerus colligit.

Locu.

§. 2. De Caryophyllo latifolio barbato sive Armeria.

1. *Armeria alba rectius rubra* Ger. *Betonica coronaria, sive Caryophyllus sylvestris vulgatifolius* J. B. *Caryophyllus sylv. vulgaris latifolius* C. B.

J. B.

Hinc *caules* plures, & è diversis capitibus, recti, rotundi, strigosi, nunc palmares, nunc pedales ac etiam cubitales, non ramosi, nisi interdum in summitate: *folia* graminea, viridia, ad genicula bina, propter terram numerosiora: *radix* longa & satis crassa, colore foris fulco, intus albo, sapore subamaro. *Flores* modo singulares, modo plures simul, fluve-rubentes, odore nullo excellente, per obiculum marginem crenati, ex valculo oblongo, tereti, atro-rubente, cui ad basin foliola acuta, calyci aequalia, saepe breviora apposita.

Locu.

In pratibus, pascuis & incultis campis per Germaniam, Italiam & Siciliam frequentissima est. Hujus aliam speciem habet C. Bauhinus sub titulo Caryophylli sylv. vulgaris angustifolii, Caryophylli montani albi *Tab. Ger.* apud quos vide ejus descriptionem.

2. *Armeria*

2. *Armeria rubra latifolia* Ger. *Armerius latifolius simplex, flore rubro* Park. *parad. Caryophyllus hortensis barbatus, latifolius* C. B. *Betonica coronaria latifolia petraea, flore punctata albis nato* J. B.

J. B.

Lignosa radice caulem emittit cubitum unum aut alterum altos, leves, teretes, geniculatos, inanes; ad quorum singula genicula *folia* lilacea, atro-virentia. *Flores* in caulium & alarum extremis, fluveolentes, multi simul in umbella fo mian puncti, ex oblongis rubentibus calicibus, coccineis, crenati, circulum è punctis albis, saturisque purpureis circa imam foliorum partem obtinentes.

Gefnerus in petrosis collibus & alperis, laxifolis, sabulosis apricisque locis nasci scribit. Hinc plantae *florum* colore insignitur variat: nimirum 1. *Alba*, hinc *Armerius latifolius simplex* flore albo *Park.* 2. *Variata*, hinc *Armer. latif. variegatus* *flore* varicolor *Park.* Huic in eadem umbella *folia* habentur nonnulli purpurei, alii albescentes, alii carnei, cum circulo five corollâ punctulorum albescentium five argenteorum, aut purpureorum vel saturatiorum vel dilutiorum, &c. aut sine illo. 3. *Rubra* *saturata holosericea*, ut nos etiam cum *Parkin*sono observavimus. Variat insuper hoc genus *folia* multiplici seu pleno. Hinc *Armerius latifolius* flore rubro multiplici *Park.*

Uniuscujusque floris calicem circumstant foliola sex, angusta, mucronata, calice ipso longiora: *Semina* in valculis cylindraceis per maturitatem nigra, Caryophylleorum æmula. *Flores* qui cum primò aperientur albescentes, postea paulatim purpurascunt.

3. *Caryophyllus barbatus hortensis angustifolius* C. B. *Armerius angustifolius rubens simplex* Park. *Betonica coronaria minimus latifolia flore profunde dissecto* J. B. *Armerius suave-rubens* Ger.

J. B.

E radice alba fibrosa plura prodeunt capita *foliorum* palmum longorum, unciam ferè latiorum, atro-virentium, similibus quo extenduntur. *Caules* sesquicubitalis, recti, glabri, in plures ramos divisi, per quorum genicula gemina *folia* alterno posita discrepantia, angusta, surrecta. Summitates ramulorum *folia*, stipant fluaver olentes, accedentes quadrantes ad superius dictæ *florem*, minus tamen profunde atque tenuiter lecti, sed profundius multo quam in *procedere*, purpurei, possimum circa foliorum media & umbilicum, extremitatibus atque segmentis ad albedinem tendentibus, in quibusdam etiam saturatius candicantibus, in quibus *apiculi* eminent gemini, candicantes, exigui. Sapor radices & foliorum amarus.

C. Bauhinus *Armerium* simplici flore Pannonicum *Clus.* huc refert, cujus differentie quinque: 1. Eleganti est flore, eoque aut plane rubro aut lactei candoris maculis asperso, aut niveo oris carnei coloris. 2. Omnino niveo. 3. Flores pauciores, dilutius rubentes, & carnei coloris. 4. Flores purpurei oris albis. 5. Flores die primo & secundo quo aperti sunt lactei proflus candoris, sequentes paulatim albedine evanescunt, tandem omnino purpurascunt, sic ut in eadem umbella flores lacteos, alios exalidos & media ex parte purpurascunt, alios omnino purpureos conspiciere liceat.

Minus equidem videtur *Armerium* hunc simplici flore Pannonicum *Clus.* precedenti *Armerio latifolio* eundem esse ob *florum* conformitatem, qui in hoc uti in *Armerio latifolio* umbellatim nascuntur & eodem modo colore variant, quamvis minus rectè pingatur folio nimis angusto. Hinc & *Armerium* pleno flore Clusii superioris speciem seu varietatem esse oportet.

Ceterum & *Armerius* hoc in loco è J. Bauhino descriptus floris colore albo variat, quæ varietas *Parkin*sono describitur sub titulo *Armerii angustifolii albi simplicis*: Utraque etiam varietas flore pleno reperitur seu potius duplici, quæ *Armerius angustifolius duplex* *Park.*

- A. 4. *Armeria sylvestris altera caliculo folioli fastigiatis cincto* Lob. *Caryophyllus pratensis* Ger. *pratensis noster major & minor* Park. *Viola barbata angustifolia Dalcampii* J. B. *Caryophyllus barbatus sylvestris* C. B. *Dracopis Pink.*

E radice alba, lignosa, simplici, fibellis innumeris tenuissimis capillata *caules* exeunt plures, tenues, teretes, satis firmi & rigidi, obscure virentes, imâ parte glabri, summâ breviter admodum & vix conspicua lanugine hirsuti, nodosi, longius intermedii, in spontanea non multum palmum excedentes, in culta cubitales & altiores. *Folia* ad nodos bina adveria, angusta, oblonga, acuta & velut graminea, caulibus adnascuntur. *Caules* ad nodos in ramos frequentes divaricantur, in quorum extremis *calyculi* plerumque plures conferti, nullâ tamen umbellâ formâ, pediculis brevibus aut nullis infidentes, cylindracei, tenues, uncia longitudine striati, foliolis binis angustis, acuminatis, æqualibus aut etiam longioribus obvallati: è quibus *flosculi* emicant parvi, pulchrè rubentes, petalis angustioribus, quorum latera *flore* expanso se mutuo non contingunt, minus obtusis quam in aliis *Armeriis*, per extremum subrotundis, & unâ alterâve crenâ incilis, punctulis saturatioribus circa umbilicum aspersis, quibus in valculis oblongis cylindraceis, quæ summa parte per maturitatem in quatuor denticulos aperiantur, succedunt *semina* parva, angulosa, nigra. *Folia* quæ primo à latere anno è radice exeunt latiora multo sunt & ferè unciam dimidiam excedunt, æque propemodum latitudinis ad exortu ad extremum, quod subrotundum est, duos plus digitos longa, obscure viridia, glabra, nullis præter costam mesem nervis conficiunt.

Secundo à latere anno caulem emittit, & postquam semen perfecerit radicibus exarescit. In pratibus & pascuis plurimis locis invenitur, solo præsertim arenoso aut glareoso, æstate florer.

Locu & Tempus.

CAP.

emittunt proceffus denticulatos, fati rigidos, furfum erectos. *Vasculum feminale* succedit crassum, ventricofum, pyriforme, copiofo *femine* intus refoctum ad modum Ocyroidis albi.

Flos colore albo & ex candido carneoque mixto variat.

Colitur in hortis multiplici petalorum ferie insignis.

In Italia paffim provenit, ubi & flore albo medio incarnato interdum cernitur fponde orta.

Locus.

- A. 2. *Lychnis fylveftris flore albo* Ger. emac. Park. *flv. alba fimplex* C.B. *Ocyroides albam multis* J. B. **Wild white Campion.**

¶ B.

Perenni nititur *radice*, cubitorum duorum aut trium longitudine, interdum brachiali ferè crassitudine, multifida, alba, acri & subamara, quæ antequam è terra emergat in numerosa capita pollicaris crassitudinis aut minora, dodrantalia aut palmaria dividitur. [Apud nos tantam longitudinem aut crassitatem non affequitur, in terram tamen profundè descendit.] *Caules* emittit crebros, cubitales & felfquibitales vel etiam majores, teretes, hirsutos, inanes, geniculatos, ramofos, propè terram rubentes: ad quorum fingulas juncturas *folia* bina adverfa, acuminata, pilofa, duos aut tres digitos longa, felfquidigitum lata, nervis aliquot infignioribus fecundum longitudinem excurrentibus, in acutos apices felfm angulata, per margines æqualia. *Flores* in fummis caulibus, & ramulis ex alis foliorum exeuntibus, pediculis admodum brevibus, è calice oblongo, canaliculato ftris purpureis, turgidulo, albi, pentapetali; petalis in medio profundè fiffis, latis, subrotundis. Circa centrum floris corolla quadam lacinia cernitur. Flori succedit turbinatum, Nicotiane æmulum, crenatum denticulatumve [decem denticulis recurvis] dehifcens vasculum; in quo *femen* copiofum Hyofcyami par, rotundum, compressum nonnihil, coloris cinerei.

Locus.

Variet.

In pascuis & ad fepes paffim. Flore pleno reperitur ob raritatem & elegantiam in hortis culta. In liquore poffeti decocta optimum eff remedium in convulfionis puerorum. D. Palmer ex relatione D. Hermans.

- A. 3. *Lychnis fylveftris rubello flore* Ger. *flv. flore rubro* Park. *flv. fve aquatica purpurea fimplex* C.B. *Ocyroides purpureum multis* J. B. **Red-flowered wild Campion.**

Ex *radice* minimi digiti crassitudine, alba, sapore subacri & subamara, fibris multis donata, *caules* emittit aliquot cubitales & biquibitales, geniculatos, hirsutos, concavos, nonnihil subinde rubentes. Ad quorum fingula genicula *folia* bina oriuntur opposita, folis Plantaginis aliquatenus fimilia, oblonga, lata, acuta, tactu mollia, hirsuta. *Flores* fimul aliquot in caulium fummitate fert, inter folia fimil junctis, fed non fimul fe expandentes, è quinque petalis flaverubentibus, bipartitis compositis, *famina* quinque alba, flore altiora ambientes, *calyce*, ftriato, lanuginoso, partim rubente, partim viridente, pediculo brevi, villofo, in quo feminis conceptaculum oblongum.

Locus.

Variet.

Ad fepes & foffas, inque fylvis humidioribus paffim invenitur.

Flore pleno habetur, quæ ob fpeciem & venustatem ab hortulanis nostris colitur, nomine **Red**

Witchelers buttons.

Datur & prolifera flore viridi, quam Lobelius Lychnidem agrestem abortivam, multiplici viridi flore appellat, Camerarius ep. Math. Ocymastrum flore pleno viridi.

- A. 4. *Lychnis flv. hirsuta annua flore minore carneo* Moril.

¶ Moril.

A priorè differt, 1. Duratione; 2. Floris parvitate & colore carneo, quodque citò evanescat, cætera fimilis, nec plura de eo habet. Videtur esse *Lychnis fylveftris annua angustifolia flore purpureo* nostras, quam D. Dent invenit inter fegetes propè foliam illam famofam in agro Cantabrigienfi *The Devils ditch* dictum & D. Newton etiam alibi.

5. *Lychnis noctiflora* C. B. Park. *Ocyroides non fpeciosum* J. B. **Night-flowering Rose-Campion.**

E *radice* alba, fimplici [interdum multifida] fati crassa, lignofa, fibris aliquot capillata, non altè descendente caule *exurgit fimplex*, cubitalis & altior [in vindania culte] teres, hirsutus, felfidus, firmus, ramofus; *folia* ad nodos bina adverfa fimp. Ocyroidis albi, atrovirentibus, hirsutis, acuminatis; imis lanioribus, fummis oblongis & angustis. Ramuli è foliorum finibus egrediuntur plerumque finguli alternatim, interdum bini oppositi, in fastigio duos treve *fiores* fuffinentes, pediculis uncialibus innixos è *calicibus* oblongis, villofis, canaliculatis, æqualibus, Ocyroidis albi minores, parte fupina albos, levi robore finctos, prona ex languido luteo palefcentes, petalis bifidis, notu expansos; Sole illucente flaccifcentes illico, petalis introfurm fe convolvuntibus.

Flore præterito *vascula* feminalia intumescunt valdè, & pro plante modo grandiora evadunt quam in reliquis plerifque Lychnidibus, adeo ut interdum calycem diffruant, plerumque tamen calyce extenuet & extumefcit ad pericarpium intus contenti modum; quod per maturitatem in fax denticulos recurvos, aperto officio *femen* effundit atro-purpureum, copiofum. Planta est annua. Summi caules & ramuli, ut & florum calices ad tactum vilcofi funt.

Provenit in agris circa *Bois* in Germania, & alibi. Florer Augusto & Septembri. Flos exfite noctu odorus est, Autumno inodorus.

- A. 6. *Lychnis*

- A. 6. *Lychnis major noctiflora Dubrensis* Newtoni.

E *radice* alba, fimplici rectè in terram descendente, furculos aliquot transverfos obiter emittente, plura exeunt germina crebris folis terram openientia, inter quæ multa in caules exerefcunt cubitales, & felfquibitales aut altiores, medio erecto & furfum rigente, reliquis in ambitu terram versis reclinatiss, teretes, firmos, medulla felfidos, brevi fed tamen denia lanugine hirsutos, geniculatos inter-nodis longioribus, ramofos, ramulis brevioribus quam in Ocyroide albo vulgari, quin potius furculi floriferis quam ramulis dicendis, binis ordine ad fingula genicula, ab imò fere caule ad fumum, ad quinque aut sex paria in eodem caule. *Flores* in fingulis furculis crebri, eodem fmo quum, ad quinque aut sex paria in eodem caule, ftriato, oblongo, minore multo quam in Ocyroide albo, in aliis Lychnidibus & calyce angulato, ftriato, oblongo, minore multo quam in Ocyroide albo, minimeque hirsuto, ftris etiam minus rubentibus emicant, albi, minores quam in prædicto Ocyroide, petalis profundè ad ungues ferè fiffis, fegmentis quam in illo multo angustioribus. Singula autem petala ad umbilicum duas habent appendices seu proceffus acutos adnatos quæ quandam quali corollam efficiunt in medio flore, è quo exeunt quinque *famina* prælonga, initio alba, postea purpurefcentia, apices fuffinentia primum pallidos, deinde pariter purpureantes. Floribus succedunt *vascula* feminalia turgidula, quæ calycis rumpunt, turbinata, feminibus copiosis, minutis, per maturitatem nigro-purpureis repleta. *Folia* lata, obtufa, crassiora & breviora quam in Ocyroide albo, obfcurius viridia, nervis minus conspicuis.

Flos noctu aperitur, Sole illucente contrahitur non tamen penitus marcescit fed nocte fequente denovo fe pandit.

Summitates caulium cum vasculis feminalibus ad tactum nonnihil vilicide funt.

Maior menfe flore & fermen brevi perficit: In clivis maritimis quibus inindicatur Arx Dubrensis *Locus* obfervata è D. Newton, à quo & fomen ejus acceptum.

7. *Ocyroides repens* Park. *Lychnis vel Ocyroides repens montanum* C. B. *Lychnis montana repens* Ger. emac. *Saponaria minor quibdam* J. B.

¶ B.

Radices habet crassas, longas, multifidas, fibratas, in multa capita divifas, molles, exterius nigras, intus albas; *Caules* per terram fupini procumbunt, hirsuti, rubentes, geniculati, ramofi: quorum nodis adnascuntur ex adverfo posita *folia* bina, Polygoni aliquatenus figurâ, hirsuta. *Flores* purpurefcentes, Saponariæ minores, ex calice oblongo, hirsuto, rubente, quinque & petalis & apicibus in medio confantes.

Delectatur locus ad Meridie fitis, arenosis, & collibus ad Rhodanum & Arve fluvios Geneva: *Locus*, in Italia etiam obfervavimus inter Masfam & Lucam.

- * 8. *Lychnis Cretica angustifolia* Park. *hirsuta angustifolia Cretica* C. B. *Ocyroides flore rubro minus Creticum* J. B. *flv. 7. Cluf.*

¶ Cluf.

Scadin à radice in multos ramulos palmatos vel etiam minores dividitur, teretes, tenuis, geniculati, hirsutos, [J. Bauhinus caulicos plures, pedales ex radice pullulare scribit.] *Folia* ad fingulos nodos enafcuntur bina contrario exortu, exigua, crassifcula, villis quodammodo recta oblonga, mucrone obtulo. Singuli rami fuffinent membranaceum *calyculum*, ftriato, lanugine obfutum, infima parte angustiore, fuperna laxiore, è quo exiit *flos*, quinque, folis confans, in fummo bifidis, coloris initio rubelli, deinde leviter candicantis; in quo *fiaminula* aliquot flaverubentibus apicibus prædita. Flori succedunt capitula *femen* continentia fimile Lychnidis hortensis femini. *Radix* tenuis, in varios ramos divaricata, non tamen virax.

9. *Lychnis parva, flore rubello è calyce oblongo angusto, Messianensis.*

Ab aliis fpeciebus diffinguitur *calyce* floris prælongo & tenui; *flore* pulchrè rubello, ejusque petalis in medio profundè ad ungues ferè fiffis, quemadmodum in Aline majore aut Granine leucanthemo, &c.

Juxta Messianam in primo montium ascensu hanc obfervavimus.

Superius proximè defcripse fimilis est; non tamen eadem.

Locus.

- * 10. *Lychnis fylveftris hirsuta* Lob. *flv. hirsuta 5. Cluf.* Ger. *flv. hirsuta major* Park. *flv. lanugine canescens flv. majusculo rubefcente, Clusio 5. J. B. flv. lanuginosa major* C. B.

¶ Cluf.

Multos *caules* ex una radice profort rotundos, longifculos, cæteris infirmiores, in terram procumbentes, geniculatos: *folia* in fingulis geniculis bina, longa, mollia, & lanugine quadam canefcentia, inter quæ *fiores* alternatim fecundum ramulorum longitudinem enafcuntur, fuperioribus forma fimiles fed majores & dilutior colore rubefcentes, vel ut ita dicam, incarnati. *Semen* in vasculis fuperioribus par, subrotundum. *Radix* crassa & fibrola, quæ tamen plerumque altorum annuum non fuperat.

11. *Lychnis fylveftris lanuginosa minor* C. B. Park. *flv. 6. Cluf.* *Lychnis parva* J. B. *hirsuta minima* 6. Clusii Ger.

¶ Cluf.

Cauliculo affurgit circiter palmum alto, geniculato, tenui, lanuginoso: ad quorum fingula internodia bina tenuia, longifcula, lanuginofa *folia* nafcuntur. Alternatim ex fingulis geniculis prodeunt flores parvi, purpurei coloris, pulcherrimo rubro mixti, longo lanuginofoque caliculo infati. *Radix* tenuis est, lignofa, fibrata.

Plantæ

Hæc, autore D. Magnol qui vidit sponte ortam in loco à Cherlero designato, præcedentis varietio tantum censeri debet.

6. 3. *Lychnis calyculis, seu utriculis, membranaceis, laxis & velut inflatis.*

1. *Lychnis sylvestris* quæ Ben album vulgo C.B. Beben album Offic. Ger. Ben album Officinatum J. B. Papaver spumeum sive Ben album vulgo Park. *Spitting Poppy*.

J. B.
Lignola radix, crassa & alba, caules emittit cubitum & sesquicubitum altos, tenues, teretes, laves, geniculatos, in alas circa summum divisos: Ad singulos articulos folia bina opposita nascuntur, Lychnidis formâ, sed penitus glabra, cum dulcedine quadam acra affatim & subamara. Flores ex laxis utriculorum instar habentibus calycibus, quinquepartitis, rubro herbidoque & albo varicoloribus, glabris parum prominent, vel albi, vel ex albo purpurascetes, quinque foliis bifidis constantes, *staminibus* purpurascens medium occupantibus. *Calyces* postea pericarpia continent Lychnidis semine plena.

Loc.

In palcibus & inter segetes frequens oritur.

Hæc planta foliis est plurimum glabris, nonnunquam tamen hirsutis; staminum quoque apicibus plerumque albis, interdum purpureis reperitur.

In orto medico Lugduno-Batavo has invenio varietates.

1. Lychnis sive Papaver spumeum flore pleno. N. D.

2. Lych. montana seu Pap. spumeum flo. albo: ex albo obsoleto.

3. Lych. hirsuta latifolia flo. albo seu Pap. spumeum.

4. Lych. sylv. angustifolia, Ben album dicta.

2. *Lychnis frutescens myrtifolia*, Ben albo similis C.B. Ben albo Officinatum similis; planta semper virens J.B. *Lychnis sylv. semper virens*, sive *Ocymoides arborescens semper virens* Claf.

Claf.

Huic multi ab eadem radice prodeunt ramuli, palmares, crassifusculi, lignosique quidem, sed fragiles: in quibus nascuntur bina semper adversa inter se folia, Bellidis foliis non majora, ab imo paulatim in latum expansa, sed summo mucronata, viridia admodum & splendentia: è summis aliquot ramis alii enascuntur dodrantes ut pedales interdum ramuli, geniculati, graciles, bini inter se oppositi angustioribus foliis ad singula genicula donati, & summo in alas contrario ite utrinque, nascentes diviti: quibus insident membranaceis pinguibus *calyculis* inclusi flores, quinque bifidis foliis constantes, coloris quodammodo carnei, è quorum medio terna gracilia incurvæque prodeunt *stamina*. *Radix* candicans, paucifque fibris prædita est, perennis tamen, Floret Junio.

Semine ex Italia missio Clusio enata est.
Hanc P. Boccone sub titulo *Saponaria frutescens acutis foliis ex Sicilia* depingit & describit: & circa Panormum & Agrigentum inter laxa ubique erumpere monet.

- A. 3. *Lychnis maritima repens* C.B. *marina repens alba vel rubra* Park. *marina Anglicana* Ger. *marina Anglicana* J.B. *English Sea Campian*.

J. B.

Præcedenti apprime similis est, ut haud à quocumque ita facile discerni queat. Nam ut in illa bina quoque geniculis hærent folia, multò tamen minora, crassifuscula, glabra, glauca, per oras coe pilis brevissimis albis ferrata: *Calyculi* teretes, dodrantes & longiores, glabri, humi sparsi: Flores ex turgidis folliculis prodeunt speciosiss, triatis & Avellanam magnitudine ferè æquantibus, pauciores, foliis constantes quinque, bifidis, nives, quam in illo latoribus, & ita geminatis, ut flos plenus illius respectu videatur: in medio stamina totidem sine apiculis, & plura quoque cum capitulis geminis ex fusco luteolis: in medio stamina totidem sine apiculis, & plura quoque cum capitulis geminis ex fusco luteolis: in medio stamina totidem sine apiculis, & plura quoque cum capitulis geminis ex fusco luteolis: in medio stamina totidem sine apiculis, & plura quoque cum capitulis geminis ex fusco luteolis.

Loc.

In toto litore Meridionali Angliæ inter silices & Braccias marinas, quæ ferè unde alluunt enasci & nos cum Lobelio observavimus; verum non in Meridionali tantum sed & in Occidentali, ut Lancastrensi, &c.

Quæ de staminibus habet J. Bauhinus illius fide tradimus: nobis enim non observata sunt. An specie revera distat à Ben albo vulgari mihi nondum planè constare fateor.

6. 4. *Lychnis segetum.*

- A. 1. *Lychnis segetum major* C.B. L. sive *Lychnoides segetum* & *Nigellastrum* Park. *Pseudomelanthium* Ger. J.B. *Cockle*.

Simplicis & albâ radicali nititur. *Folia* ei in caule opposita, angusta, longa, per margines aquilata, latâ basi caulem amplexa, & in acutum mucronem sensim delineata, longis albicantibus pilis hirsuta & incana. *Caules* teretes, hirsuti, cubitales & altiores, geniculati, inanes, in ramos aliquot divisi, in summitate gestantes flores pentapetalos petalis bifidis, purpureos, circa umbilicum saturatioribus lineis striatos cum punctulis in stris nigricantibus, & calice oblongo, striato, villosi, in quinque oblonga segmenta, flore altiore divisi. Succedit *vasculum* seminale oblongum, glandis ferè figura; in quinque partes per maturitatem dehiscens, semina magna, angulosa, striata, per maturitatem nigra, sapore amaro in se continens.

Inter

Inter segetes passim observatur Maio & Junio mensibus florens.

Huius fomen microscopio inspectum Echimum in se conglobatum non male exprimit.

Quidam Foli facultates huic herbe tribuunt, & hinc mirifice eam commendant in sanandis im-puribus, aliisque scabiei generibus: item vulneribus glutinandis, ac fistulis curandis, compellendo sanguine utilem esse tradunt. *Fuch.* quæ ut incerta in medio relinquimus.

Radice *Nigellastrum* in sistenda hæmorrhagia à D. Senerto recordor commendatam fuisse discipulis suis, cuius usus est, ut lingue subdita ægri ore aliquandiu detineatur. Huius radicis stupendam vim expertus fui in hæmorrhagiis epidemicis per Daniam sevientibus, adeo ut me magum aut Dæmonem nonnulli suspicerentur. S. Paul. Botan. Class. 1. p. 93.

2. *Pseudomelanthium glabrum Siculum. Lychnis foliis glabris, calice duriore* Bocconi.

Radix ei alba, lignosa, unde plantam annuam esse colligimus. *Caulis* nunc simplex, nunc multiplex, teres, gracilis, levis, pedalis aut cubitalis, ab imo statim ramosus, magis minive pro ratione foli in quo crescit, nodosus. *Folia* ad nodos ex adverso bina, longa, angusta, acuminata, Graminis leucanthemi foliis nonnulli similia, raris pilis hirsuta. *Flores* in caulis & ramulorum fastigiis pediculis longis insident, ut in *Pseudomelanthio*, pentapetali, pallide purpurei, *Pseudomelanthii* dicti similes, circa umbilicum velut calycem quandam habentes & foliis, pallide purpurei, *Pseudomelanthii* quinque, succrescit, bifidis compositum, ut in *Lychnide coronata*, *Calix* floris striatus seu canaliculatus *Pseudomelanthii* instar. Succedit pericarpium oblongum, semine minuto folio prægnans.

In lateribus montium Mellanz imminuitur, inque agris ad promontorium *Punto Cerculo di Loc.* dum non longè à *Puzalla* observavimus.

Huic eadem nobis videtur

Lychnis segetum, *Nigellastrum* minus glabrum dicta, flore eleganter rubello *Morif. bist.*

3. *Lychnis segetum rubra foliis Perfoliata* C. B. *Lych. seg. Vaccaria rubra dicta* Park. *Vaccaria* J. B. Ger. *Red Corn-campion*, improperit called *Corn-Pail*.

Caulis surgit singulari, cubitali & altiore, lævi, terete, concavo, glauco quodam polline, qui facile detergi potest, obduo: qui ab imo statim ramos emittit alternos, circa fastigium in oppositis divaricatos, arque hi in altos, ita semper contrario. *Folia* ad caulis genicula bina ex adverso nascuntur, ex glauco pallentia, oblonga, acuminata, lata basi absque pediculis alis suis ita caulem amplectentia, ut ab eodem transacti videantur. Ex ipsis divaricationum angulis exeunt pediculi prælongi flores sustinentes, qui extremis etiam ramis insident, parvi, dilute rubentes, quinque foliolis longis compositi; paulum è calice prominentes, qui canaliculatus, glaber, minutus, angulis viridibus, ceteroqui pallet. *Pericarpium* eodem obvolvitur turbinatum, semine plenum rotundo, nigro, Simæos majore. *Radix* lignosa, candida, recta, fibras è latere spargit.

Junio & Julio floret, & brevi tempore, quo perfectæ radicis exarelit.
Ob coloris, ut puto, similitudinem *Jstadis* species à nonnullis censetur, nam ad tingendum omnino inutilis est. *Vaccaria* dicta est quod vacce eam libenter depascantur.

Tempus.

6. 5. De *Lychnide Saponaria dicta.*

Saponaria Recentioribus ab extergendi facultate dicta est hæc herba, quod Saponis ritu pannos eluat purgæque: Struthium Veterum nonnullis creditur, quod à verbo *σπῆγδω*, id est, lanas purgare & candidas facere nomen accepit.

- A. 1. *Saponaria Anglicana convolvulus folio* Park. *Sap. convolvulus Anglicana* C. B. *Gentiana folio convolvulus* J. B. *Gentiana convolvulus* Ger.

C. B. prod.

Planta est elegans, *radicibus* fulcis, crassis, longis, lentis, repentibus, fibrillis paucissimis adherentibus: unde *caules* exurgunt cubitales, rotundi, striati, glabri & albi, geniculis distincti, in terram reclinati & concavi, circa quos folia viridia, glabra, rotunda, nervosa, uncias duas lata, paulo longiora, rarius ex singulis geniculis bina, sed ex quolibet geniculo unum tantum, nullo certo ordine vel numero enascitur, quod antequam expandatur fistula instar caulem amplectitur. *Flores* in summo cauliculi ex superiorum foliorum sinu, tenerimis pediculis subnixi, ex calyculis oblongis, nonnulli hispidis prodeunt, *Saponaria* vulgaris formâ, ex quinque foliis per oras crenatis commissi, quo ab illius floribus differunt, qui colore albi sunt, levi carneo colore alperio, in quorum medio staminula quadam exigua. Semen non vidit C. B. at neque Parkinsonus, neque nos.

In finitæ quodam prope *Liebbarrow* oppidum in Northamptonia agro eam invenit Joan. Gerardus: at in loco illo eam indagantibus hodie non comparat. Nobis Lulus naturæ seu *Saponaria* quadam degener esse videtur.

- A. 2. *Saponaria* Ger. *vulgaris* Park. J. B. *major* Levius C. B. *Sophtroty*.

Radix tenuibus genicularis cortice rubenti rebus sub terra repit. *Caules* sesquicubitales & altiores, teretes, glabri, [J. Bauhino hirsuti] subrubentes, vix se sustinentes, crebris geniculis intercepti, medullâ farditi. Folia ad genicula ex adverso bina, plantaginea similes [J. Bauhino *Gentiana cruciata*] tribus nervis insignioribus secundum longitudinem decurrentibus, glabra, sapore micro, brevibus aut nullis pediculis. *Flores* in summis caulis velut in umbellis digesti, singuli brevissimi

Q 999 2

Spontaneam invenit *D. Magnol* solummodo circa *Sumenes* sub castaneis Junio & Julio mensibus *Locus* florentem. *Botan. Monsp.*

* 3. *Lychnis viscosa rubra altera* sylv. C. B. *Muscipula viscaria* sive *Lychnidis species* J. B.
Lychn. viscaria sive *Muscipula* Ger. *Lychn. sylv. rubra minor* Park.

Fr. Berberis statim à radice fruticat ramis, multis caulem ipsum cubitalem altitudine aequantibus, geniculatis, solidis, quibus: per quos ad genicula nalcuntur folia aëdua, parva, oblonga, acuminata, quibus latiora & obscuriora sunt infima, ad Bellidis accidentia, viridia, glabra. Flores terminis ramulorum, qui est foliorum sinu prodeunt rubelli, ex calyce simili Polemonio petalo, oblongo, striato, qui delapsi floribus à pericarpio & vaculo in venter turgente distenduntur, semine subignio. Radix lignola, alba, multiloda.

Sponte nascitur in arvis inter segetes, pingui solo, autore Clusio, plerisque Castellæ veteris locis. *Locus & Tempus.*
Floret à Maio usque in Autumnum eodem quo sata est anno, & superveniente hyeme corrumpitur.

* 4. *Lychnis viscosa* foliis lanuginosis, floribus carnis C. B. *Lychn. sylv. semine nata* 3. Clus.
Muscipula Italica flore carneo Park.

Ex una radice tenui aliquot profert *caules*, *tenuis*, *nodos*, quada *lanugine pubescentes*: quibus ex adverso semper inhaerent bina *lanuginola folia*. Summis ramulis alternatim inter folia innascentur caliculi tumidifusci, striati et pubescentes, e quibus emergunt *filiculi* coloris ex albo pupurascens (sive carni), in quibus exilia stamina.

A. 5. *Lychnis montana viscosa alba latifolia* C. B. *lychnestris alba* 9. *Clavis* Ger. *gly.* *alba minor* seu *Ocymoides minus album* Park. *Polemonium petraeum* Gefneri J. B. **Wild white Catchfly.**

Radicis tuncutur craffuicula, lignosa, alba, fipicita (interdum tamen ramofa) profunde in terram defcendens, fibris alacida donata, in plurima capilla divifa; exortu *folia* plura denfo caespice terrae operant. *Folia* filiginea bifurta, arto-virentia, unciam circiter lata, tres, quatuorve uncias longa, figura foliorum *Ocymoidis* albi, fed minor, pediculis longis carinatis parva. *Caemulae* ex eadem radice plures cubitales, tenues, rorundi, hifuti, foliis vix ad fingula gemmas parvas, binis hifutis oblongis, fumma parva, fupra hifuta, inferius glabra, fupra fupra operantibus, inter ope-
folia quibus ut in *pluribus* capillis caemulae innafcuntur *Folia* pediculis uncialibus aut brevioribus
peralis bifidis, *et calice* rubenti firoto, flammulis quinis calice longioribus. Succedunt
vacuolum feminae pyriforme, *femina* inter parva, pulla, renformia continens. Pars calis fuperior
humorem pinguem glaucinolum exaduat, unde *vacuolum* feminae pulla, renformia continens. Pars calis fuperior
floret. Maturo femine *varicorata* appendiculis circa umbilicum obnatis.

In muris arcis Nottinghamiæ provenit. Genevæ in muris ipsius urbis, inque montibus vicinis abundat: in Germaniæ quoque meridionali parte nusquam non obvia est.

6. *Lychnis viscaria foliis brevi lanugine aspersis*. C. B. *viscaria flore albo Italica, sive Mulsipula Italica* alba Park. *fig. 1.* Clusio 1. *è semina nata, folio lanuginoso, stilo nereo, vivitradix* *Mulsipula Isalorum* J. B.

[illegible]

7. *Lychnis viscaria* floribus foris purpurascens, intus albis C. B. *lylv.* Clusio à semine nata, folio lanuginoso, 2. flore foris ex fulgine purpurascens, intus albo viridat J. B. *Muscipula* altera purpurascens Park.

Clus.
 Hinc brevior est *caulis* & cabito minor, rotundus, multis nodis cinctus, è viridi purpurascens.
Folia paulò majora quam in superiore, non minus tamen langvine obita : ex quorum ali exeat
 ramuli, lento humore (quemadmodum & extimus *calicis*) obducti. Ex radice secundum *caulis*
 latera entscuntur alii ramuli, frequentibus foliis præditi, æqualiter ferè præcedentes foliis, omnino
 purpurascens, qui non minus quam superiores pangi possunt: Summo *calicis* & extremis ramulis,
 qui valde purpurascunt, insident striati ex atro-purpureis *calicibus*, è quibus emergunt *filiculi*,
 petalis

D. a. a. 2

HISTORIA PLANTARUM.

1000

brevisfimus pediculis nixi, et calva tunc, unciam longo, glabro [J. Bauhino hirsuto] non friato, qui marcescente flore, venter turgescit, pallide rubentes lvs carnei, olivati, petalis quinis compositis, non laciniatis nuda bifidis. Succedunt *semina* in *capsula* oblonga, circa medium castrare, parva, pone rotunda, compressa, spadicæ.

Locu. Juxta torrentes, huius Flos lat rarò & radix. Saponariz radix attenuat, aperit, sudorifica.

Vires. In ulum medicum veniunt. Stagna lat rarò & radix. Saponariz radix attenuat, aperit, sudorifica. Uilis in Affthmate, utero & menibus clendis. Decoctum ejus in the Venerea commendat Saptalpis: Extrinsicæ ptarmicae eff, tumores ac praeputi pones dificat. *Sched.*

3. *Saponaria Lychnidis folio, flosculis albis* C.B. *Lanaria* five *Struthium Dioscoridis Impera-*
to I.B.

Ortus hujus plantæ similis fere est Saponariæ vulgaris aut Lychnidis. Adverfo sita, angusta fescuncialia: *Caulis* cubitales valde ramosi & ad ramos angulati, tenuibus admodum ramulis, quorum extremis *flosculi* harent pentapetali, albi, minimi. *Semina* minimis involu-

Nos in præruptis montium Mæsanæ imminuentium invenimus. Imperato auctore provenit in Calabria et in regione Bafilicata, Regni Neapolitani provinciis, ubi Lanaria à paganis dicta est, quòd

Huic eadem nobis videtur, quamvis C. Bauhinus distinguat & separet, Saponaria altera fruticosior ex Sicilia, angustioribus foliis quasi Oleæ Cæsalpino, lato cespite floribus distantibus.

6. 6. *Lychnis petalis laciniatis palustris.*

A. *Lychnis plumaria sylvestris simplex* Park. *Armeria pratensis* Ger. *Flos cuculi*, *Odontis quibsdam* J. B. *Caryophyllus pratensis laciniato flore simplici* frve *Flos cuculi* C. B. ~~Dead-
pink~~, **Wild Williams, Cuckoo-flower**: rectius ~~Dead-
pink~~.

Subinde reptante fibratâque radice se propagat; caules attollens cubitales & altiores, inanes, hirsutos, geniculatos, striatos; in quibus folia ad gemula bina, stricta, oblonga, acuta, glabra, abque pediculis. *Flor.* Caryophylli superbi dicti, rubente carneove colore, eodem modo in ipsis angulis divaricationum caulium in ramos fiti, quo *Alfines* vulgaris, pediculis longis infidentes, fimbriati, apicibus sinuatis, ex calice oblongo purpureo radicato & quasi cannulato.

In pratis humidioribus & ad rivos ubique ferè cernitur.
Variat interdum floris colore albo. Habetur etiam in hortis flore multiplicato.

6. 7. *Lychnis viscosa*.

A. 1. *Lychnis sylvesteris viscosa rubra angustifolia* C. B. Park. *Odontidi sive Flori cuculi affinis* *Lychnis silvestris*, 1. *Clusii* in Pannon. 4. in Hist. post. J. B. *Muscipula angustifolia* Ger. emac.

F. B.
Caules tollit cubitalem, rectum, cavum, longis internodiis distinctum, tactu circa cacumen glutinosum: ex fingulisgeniculis bina *folia* ex adverso fici. Floris caule, oblonga, acuminata, crassiora, laturatiusque virentia: ad eadem genicula a medio fere caule ad summum folbigum pedicellata a foliorum sinu exorti longi *flores* crebros fulscent, pulchre purpurascetes, quinis foliis constantes, saponariorum floris accedentes, ex calice oblongo. *Semen* rufum sequitur in valculis ex principio angusto paulatim dilatatis. *Radix* crassifolia, nigra, fingulis annis novos coeque numerosiores caules profert.

In rubus in vivario Edinburgensi. In omnibus fere annis et Austria meridionali excolitur. Vis provenit (autore Clusio) edulique et herbidis locis. Floret Maio, semen junio maturescit. Cum floret, flores multi simul aperti et elegantissimo colore rubro ad purpuram tendente rutilantes pulchram speciem exhibent.

D. Lloyd eam invenit ad latera cujusdam montis *Craig Wreiddin* dicti in comitatu Montis Gomerici in Walliâ, ut nos monuit D. *Tancredus Robinson*.

2. *Lychnis viscosa purpurea latifolia laevis* C. B. *Muscipula Lobelii* Ger. Park. *Centaurium minus adulterinum*, quibusdam *Lychnidis viscidæ* genus J. B. *Lobelis Cathart.*

Radicis interius alba, ligulae, simplici, papuli fissis donata. *Caulis* plerumque fingularis [interdum
plures] altitudine pedum aut cubitali, runces, teretes, rigidi, glabri, ramoli, porre eorum interdum
rubelescentes alia caeli, gonculati. *Folia* ad genicula ex adverso bina, lata basi caulem amplexan-
tes, et in acutum delinunt mucronem, glabra, glauca; fere omnia sunt dispositi videntur Centaurii minus ar-
tus in fumus calidus & ramulis in unguentum. *Stipites* quatuordecim sunt dispositi videntur Centaurii minus ar-
tus, frutescentes, siliqua terminalis oblonga, ovata, utraque apertura rotunda, utraque apertura
rotunda, oritur, quomodo & Lychimum aliarum & Alfinae; est calice praelongo, striato purpu-
rescente exeuntes; quinque *petalis* obtusis nonnulli bifidis compositi. Circa flos umbellum cum ap-
petala duo procerius acutius recurvos obtinent. Et medio flos staminalis aliquot ex cum ap-

petalis angustis per medium in longitudinem sedis compositi, foris ex fuligine purpurascens, internè albi, cum quinque longis *staminibus*, extrema parte *crassifolius* & purpurascens, & tandem brevioribus in candidos apices definitibus. In reliquis cum præcedente convenit: & revera quicquid intercedit discriminis minoris est momenti quam ut speciei diversitatem arguat, nostro iudicio.

* 8. *Lychnis sylvestris peregrina, multiflora odorata* Zanoni.

Zan.

E radice alba, longè, raris fibris donatâ, substantiâ tenerâ, unum aut plures *foliorum* cespites emittit, Sefamoidis Salernitanici parvi *Clusij*, peristillium, nisi quod paulo minorâ sunt, crassiora, solummodo, magis cartilaginea, glabra & undique lucida: [quæ e radice prima exeunt lata sunt & ex latioribus subrotunda] nervo medium percurrente elato, secundum cujus ductum supinâ parte folia tenerè fulcata sunt, alios laterales nervulos emittente, quæ superius vix comparent. Folia isthac fimbria tenui transparente coloris argentei circumdata sunt. Ex unoquoque foliorum cespere enascuntur *caules* multi, propè terram arcuati, deinde in directum surgentes, altitudine fere ulnæ [Bononiensis] calami scriptoribus crassitie, fragiles, colore viridi folido, glabri, viscosi, maxime prope nodos superiores & æstivo tempore, humore glutinoso, è caule exudante, crebris geniculis intercepti, præcipue terram versùs, albicantibus, quamvis Autumno appetente rubescant, nodosis adè ut reliquum caulem crassitie multum superent. E quorum unoquoque *folia* exeunt bina opposita, caulem simul amplectentia, atque insuper unus & interdum bini foliorum cespites, qui plantam foliosam & densam efficiunt, è quibus ramuli egerminant foliis cincti ad nodos bini, & in foliosum cespitem definites. Caules principales supra parte *floris* producunt duos treve interdum simul in eodem communi, eoque brevi pedicelo, alibi singulares, è *calice* oblongo striato fere canaliculato, fristis viridibus, foliis albis, pilolo, quinque foliis compositi, contrahis & unitis antequam aperiantur flavicantibus, quæ postquam explicantur candida evadunt, latis & subrotundis, extremo tamen bifido, fere crenâ in medio excavato: medium florem occupant *stamina* aliquot apicibus albis insignia. Fios isthic sub vespèram & Solis occasum sic explicat, suavissimum, Gelsemini vulgaris flos similem, minùs tamen acutum, odorem spirans. Manè sequente, illucescente Sole, fere iterum contrahit & occultit, nec amplius denuo aperitur. Florem excipit capsula Olivaris, viridis, *semen* claudens angulosum, minutum, rufescens.

Circa finem Junii floret, Augusto & Septembri semen perficit.

Tempus.

A. 9. *Lychnis viscosa flore muscoso* C.B. *Sesamoides Salamanticum magnum* Ger. *Muscipula Salamantica major* Park. *Muscip. muscosa flore fovea* Oeymouds *Bellifera* J.B. *Spanithi* *Cactoph.*

J.B.

Folia primum pullulantia Bellidis folia vel potius Globulariæ referunt, satis densa, fibrosa, obscure virescentia, sapore nullo insigni; reliqua per *caules* angustiora oblongioraque conspiciuntur, & ad genicula multo breviora & tenuiora enascentia. *Caules* pedales aut cubitales, in culta etiam duos cubitos sæpe excedunt, teretes, hirsuti, inanes: à caulis medio ferè ad summum *floris* aliquo modo racemosi, ex longiusculis pediculis spicam longam mentiuntur, pluribus ad genicula ortus mulcariis, singulares autem parvi, ex luteo herbacei, pentapetali petalis parvis angustis, cum plurimis intus flaminibus prælongis, concoloribus, *calyculo* striato infidentibus; quos *vascula* exapiunt turgida, femine cinereo, Papaverino ferè simili, insipido plena. *Radix* longa, mediocriter crassa, alba. Tactu glutinosa est herba, potissimum circa superiora.

Circa *Newmarket* locis glareosis, & in campetribus cundo à Bartonæ molendinis ad Thefordam Norfolciæ oppidum provenit. Clusius lapidoso & arido solo circa Salamanticam observavit.

Locus.

10. *Lychnis sylvestris minima flore muscoso* Botan. Monf.

Magnol.

Primo vere *folia* producit Caryophylli sylvestris proliferi æmula: *Caules* est pedalis, tenuis, in alios tenuissimos subdivisus, in quorum summitate *capitula* producuntur, ex quibus tantum *stamina* viscidula cum apicibus, sicut in viscolis flore muscoso exurgunt. *Semen* parvum fuscum: Vilicida est planta, annuæ durationis.

Locus.

In luco Gramuntio Julio & Augusto mensibus occurrit.

Plantam hanc in sylva Gramontia & agris vicinis invenimus, & in Catalogo plantarum transmarinarum *Lychnidem viscosam erectam annuam caryophyllidem* denominavimus. *Folia* ei angustissima erant & Caryophylleorum similia: *Caules* tenues led tamen firmi, erecti. *Capitula* in luminis calicibus & ramulis. *Florem* non vidimus, jam enim Augusti mensis medio præterierat.

* 11. *Lychnis viscosa alba angustifolia major* C.B. *Lych. repens folio viridi, flore albo* Clusij J.B. *folio*, 10. *Clus. Caryophyllus humilis flore candido æmulo* Ger. enac.

Clus.

Singulis annis ex eadem radice novi producent *cauliculi*, per terram sparsi & subinde circa inter nodos radices agentes, deinde sursum denuo fere erigentes palmari altitudine, geniculati, bina folia in singulis geniculis ex adverso opposita ferentes, longiuscula, angusta, obtuso mucrone, viridia, prominulo dorso: *floris* in summis cauliculis & lateralibus ramulis elegantibus, candidi, quinque laciniatis foliolis constantes, inodori: quibus succedunt obtusa *vascula*, exigua, nigricante planoque femine [quæ notâ quandam affinitatem cum Armeris floribus habere videtur] resecta: Fibrosam habet radicem quam facile pangere licet.

Locus.

Provenit ad Striacarum Alpium & Snealben supra cænobium Neuberg radices: abundantius tamen in Erlichero.

Aliud

Aliud hujus genus multò minoribus & angustioribus foliis, minore etiam flore, ceteris notis non *Altera* specie. differt, invenitur in scopuloso illo præruptoque jugo *Durfortia* nuncupato, secundo supra Gannigam nullian. Lychnis sylv. alba angustifolia minor C.B. dicitur.

§. 8. *Lychnides aliquot miscellaneæ incerti sitis, & exigue.*

1. *Caryophyllus Alpina calyce oblongo hirsuto* C.B. *Caryoph. montanæ Clusij* Ger. Park. *Betonica coronaria, quæ Caryophyllus humilis* Læuricus *Clusij* J.B.

J.B.

Longiusculâ radice quamossâ, subfusca, aliquot fibris donatâ figurâ, in capita aliquot divisâ; ex quibus exeunt *pediculi* unciales & sesunciales, uno aut altero nodo articulati, binis graminibus ad singula genicula foliis vestiti; *florem* sustinentes purpurascens, magnum, pentapetalum, ex *calice* unciali striato, hirsuto, in quinque laciniis diviso, quem non ineptè Genianellæ Helvetice flori comparas. *Folia* ad radicem crassiuscula, succulenta, Caryophylli marini foliis ferè similia, frequentissima & confertissima, amariusculi saporis. *Semen* Clusio observare non licuit.

Provenit in Tauro Carinthiæ monte, Solo tenui & arenâ splendens referto: Floret sub finem *Locus* Julij & Augusti *Clusij*.

* 2. *Caryophyllus arvensis glaber minimus* C.B. Park.

C.B. prod.

Ex radice capillaceâ, rufescente *cauliculis* unus vel alter, tenuissimus, geniculatus, pedalis prodiit; in summo valde ramulos, ramulis capillo tenuioribus; quorum singuli singulos *foliis* albos, minutissimos, in duos apices abeunt sustinent. *Folia* habet pauca, longa, angusta.

Varia magnitudine: nam & semipalmaris est, paucifolius, capillaceus, brevioribus foliolis: illum ex Euganeis collibus habemus; hanc verò Montisepi.

Circa Monselpian non invenit P. Magnol.

An Lychnides an potius Alfinis species sit nescimus.

* 3. *Lychnis Alpina glabra minima: i.e. Auricula muris Alpina glabra, aut Caryophyllus minima* [specie flore albo] J.B. *Alpine Alpina glabra* C.B.

J.B.

Durifusculis & pro plantula modo etiam crassiusculis *radicibus* nititur, albis, non admodum fibrosis, sapore nullo manifestis. *Cauliculi* plulculi, palmares, tenues, leves, inferius rubentes, rotundi, geniculati, in ramulos aliquot, hique in alios divisi: *Folia* oblonga, glabra, acuminata, pallide virescentia, Lin. forma sed breviora: *Floris* surrecti, candidi, foliolis quinque per extremum denticulatis compositi, flaminibus aliquot donati. *Calyculus* in Lychnidum sylvestrum morem format, striatus, superius nonnihil fimbriatus. *Vascula* succedentia ubi deficiunt denticulis sectas habent ortus, in quibus *semina* tenula. Herba perennis est.

In Alpibus variis in locis oritur. Locis laxioris humidis gaudet.

Locus.

4. *Caryophyllus gramineo folio minimus* C.B. *Betonica coronaria fovea* Tanica *minima* J.B.

Radix hujus pro plantula modulo crassiuscula est, mulatorum capitum: *Caliculi* numerosi, palmares & altiores, ramoli: ad quorum singula genicula sunt *foliola* bina, ex adverso posita, perangusta, unciam circiter longa: extremis ramulis folioli majusculi, singulares supernascuntur, ex albo purpurascens, pentapetali: in singulis petalis stria purpurea; *calice* ambiente ex squamis oblongis, lineis viridantibus striatis.

Circa Landsbergam in Bavaria, Genuam & Florentiam in Italia, atque alibi tam in Italia quàm *Locus* Germania copiosum observavimus.

An ad Lychnidum an potius Alfinarum genus referendum sit dubito, quoniam non memini, an floris calyx integer sit, ut in Lychnide, an in plura segmenta ad fundum ferè divisus, ut in Alfine.

5. *Betonica fovea Tanica minima similis planta* J.B.

Dovraltalis est plantula, aliquando pedalis, gracilis, plurimâ ramulorum divisurâ stipata, haud fecus fere ac Alfine angustifolia, à qua tamen pluribus notis manifestè differt, quemadmodum à Betonica minima quoque. *Foliola* rara & ad singulos ramulorum geniculis bina, angustissima, longiora quàm in Alfine dicta. Extremis ramulorum *foliculi* appensi subpurpurei, pulchelli Betonice modo dictæ aliquatenus similes calyce foliolo, qui & valcula sequentia foliosos sustinet, quæ nullis fristis præcta sunt, ut Alfinis tenuifolia: *Semina* continent exigua, valde nigricantia. *Radix* exigua tenuisque alba, sed dura ac lignosa in aliquot divisluras secta. Annuæ est.

Florebat & semen gerebat mensis Augusto in agris montis *Rosberg* propè *Malsmünster*: Montbel. *Locus* gardi Junio supra muros. Nos etiam, quantum memini, hanc plantam invenimus in agris propè Moguntiam copiosè. Rectius ad Alfinis genus referetur.

* 6. *Lychnis sylvestris minima exigua flore* C.B. Park.

C.B. prod.

Ex radiculâ oblonga tonni cauliculus rotundus rufescens, geniculatus, trium quatuorve unciarum, in alas minimas brachiatus exurgit, *foliola* bina exiguis, acutis, ad quolibet geniculum & alam, & ex quolibet ala pedicelli oblongi, angustissimi, rigidi, quibus *foliculi* purpurascens, ex quinque foliolis, singulis cordis formam retinentibus, compositus infidit.

Hæc

Locus.

Hæc circa Monspelium, in pedo montis, qui est prope Boutonet, copiosè reperitur, quam Centaurium minimum appellabant.

- * 7. *Lychnis Lusitanica hirsuta non descripta* Hort. Lugd. Bat.

Semen in capitulis oblongis verrucosis aliorum ejusdem generis simile. *Flos* incarnatus.

- * 8. *Lychnis molliflora minima, flore exiguo* Bocconi.

Bocc.

Eradicis parva, leviter fibrata *Cauliculus* plures tenues emitit, primum per terram in orbem stratos: *folia* ad genicula bina, è regione opposita, angusta, uncialia, Linariæ minimæ seu Spurgulæ æmula gerit; quorum in sinu subinde foliola alia duo nascuntur, brevissima & tenuissima: eriguntur demum *cauliculi* stipati numerofo geniculati, multiplices, in ramos divisi, nonnihil pilosi, ut & folia, quorum quæ ad summitatem accedunt sensim breviora fiunt & latiora. In summitate & foliorum ultimis alis subrubri exeunt *stipules* quinquefolii, Alfinæ magnitudine, capsulis minimis Lychnidum formâ inferti. Tota planta viscosa quodam glutine manus inficit. De loco & florendi tempore nihil addit.

- * 9. *Lychnis omnium minima ex monte Argentario* Bocconi.

Bocc.

Rectius huic *cauliculus*. Folia, flos & capsulæ quoque quibus semina includuntur Alfinæ hirsute sunt, singulis tamen multo minoribus. In monte Argentario inter saxorum rimas & hiatus frequenter pullulat.

- * 10. *Lychnis parva palustris, foliis acutis, lanceolatis, stipulis purpureis* Mentzel.

Locus.

Hæc uncialis quandoque, rarò trium aut quatuor unciarum. In udis circa oppidum Marchie *Belcovia*, & in aliis Silesiæ & Crosse locis reperitur.

- A. 11. *Lychnis Alpina minima. Caryophyllus* 9. *Clusio. Caryophyllus pumilus Alpium Ger. emac. Muscus Alpium flore insigni, dilute rubente* J. B. Ocyrodes *muscosus Alpium* Park. *Lychnis Alpina pumila folio gramineo, flos Muscus Alpium Lychnidis flore C.B.*

J. B. Clus.

Craffulculus habet *radices*, in multa capita divisa, numerosis fibrillis donatas, unde *folia* infinita, angusta, vix unciam longa, terræ incumbens nascuntur. Phyllum Dalechampi magnitudine æmula, sine ulla asperitate; inter hæc *pediculi* exeunt vix unciales, tenues, quorum unicuique *flos* infidet, quinque bifidis foliolis constantes, magnus, coloris rubri dilutoris live carnei ex *calice* oblongo, striato; *Semen* in capitellis fuscis & splendidibus renis formâ, exiguum, subruflum.

Hæc planta tum flore tum semine se genuinam Lychnidis speciem esse fatetur. In altissimis verticibus montium max. Carthujanorum cœnobiorum cingentium observavimus: Clusius in summis Austriacarum & Stariacarum Alpium jugis. Floret Junio; *Semen* Augusto plerumque maturitatem adipiscitur.

Nuperimè in Cambrie Septentrionalis altissimo monte *Snowdon* dicto, à D. Lloyd detecta & observata est; ut nos monuit D. *Tancredus Robinson*.

12. *Lychnis arvensis minor* Anglica Park.

Folia infima parva, hirsuta seu pilosa Auriculæ muris similima: quæ *cauliculus* gracilis, vix pedem alto, (qui nunc simplex à radice, nunc multiplex affurgit) bina semper ad nodos opposita, adnascuntur, minora sunt, maculis albis infecta: è quorum sinibus alia enascuntur bina multo adhuc illis minorâ, sapore nullo manifesto prædita. *Flores* parvi, albi, aliarum Lychnidum sylvestrium similes; quibus succedunt *capsulæ* oblongæ, canescentibus *seminibus* repleta. *Radix* parva, alba, quatuor annis marcescens.

Locus.

In arvis prope Colcestriam oriri tradit Auctor.

13. *Lychnis exilis rubra* Park.

Caryophylli minoris species censeri posset, nisi capitula cum seminibus obstarent: Multa enim ad innum caules foliola parva, graminea obtinet & ad geniculos, (qui crebri sunt) singulos bina vel plura, similia, sed minora. *Flores* in summis caulibus duo treise simul è longis tenues calycibus exeunt, Multicapulæ *Leh. seu Ben* rubri similes, colore rubente petalis in extremo crenatis. *Radix* minima, longa, non diuturna.

14. *Lychnis tenuifolia altera* Park.

Parvitate sua, tum foliorum situ & nascendi modo à præcedente parum differt, nisi quod bina dumtaxat plerumque folia ad singulos nodos habeat. Præcipua differentia est in floribus qui æque parvi sunt, verum non summos tantum caules erant sed & à superioribus eorum geniculis exeunt, fuscis colore pallide viridi, petalis integris absque ulla in extremo crenis. Semina eorumque conceptacula parva & præcedentium similia. *Radix* fili instar tenuis velut præcedentis.

Has

Has duas species in Anglia spontaneas inveniri tradit varis in locis. Et reve a præcedens nobis superius sub titulo Lychnidis sylvestris hirsute annuæ flore minore carno *Morif.* descriptæ similis est in eadem. Huic autem ultimæ nihil à nobis simile in Anglia nec visum, nec auditum.

CAP. III.

De Cisso montano seu Ledo Alpino.

Hæc plantæ veræ & genuinæ Cisti species sunt ex flore & vasculo seminali, loco tantum differt.

1. *Ledum Alpium hirsutum* C. B. *Ledum Alpium sive Rosa Alpina* Park. *Nerium Alpium quibusdam aliis Ledum hirsutum* J. B. *Cistus Ledum Alpium Clusio* Ger.

Clus. J. B.

Multis *foliis*, duris ac lignosis, cubitalibus aut paulo longioribus, vix unquam surrectis fructat. *Folia* postissimum per ramorum extrema conspicuntur, & illic quidem conferta, breviora quam Ledi Alpini glabri, & obtusiora, Chamaeæ Italice foliorum æmula, utrinque virentia, sed virore saturato & splendente, inferne diluore, per ambrum plus, seu ciliorum, longis & conspicuis obfita, saporis non ingrati, aromatici & nonnihil resinosi cum adfrictione quadam. Geminum exemis infidet coma *florum*, pediculis hirsutis inharcentium, deorsum interfaxorum & propendentium, Campanulæ modo concavorum; qui summa labra quinque divisis secta habentes, foris intusque rubent, & argenteis veluti guttis (cum ipsis unde dependent petiolis) conferti sunt, interiore vero parte dilutus rubri, aliquot *staminibus* intra latentibus, suavisculi odoris. Is succedunt exiguæ *capsulæ* quinque cellulis constantia, in quibus *semen* solum minutissimum Scobis instat. *Radix* dura, lignosa, oblonga; sed rami per terram sparsi interdum radices agunt.

In summis *Sneberg, Snaelben, Weechlein, Durrenstein* & vicinarum Alpium jugis inter saxa ad de- *Locus.* vexa plerumque latera invenitur. Nobis in præruptis Alpium scopulis prope *Ponchem* oppidum, quod Venetianum & Imperiale territorium determinat, observatum est.

Floret Junio & Julio: Iemen Augusto maturefcit aut aliquanto serius.

Tempus.

2. *Ledum Alpium foliis feræ rubiginè nigricantibus* C. B. *Nerium Alpium quibusdam aliis Ledum glabrum* J. B. *Chamaeracanthos Alpigena* Ger. *Ledum Alpium sive Rosa Alpina* Park.

Clus. J. B.

Rami huic contorti, digitali crassitie, cortice vestiti eximo quidem cinereo, interiore autem nigricanti; ad minimi *ramuli* subinde etiam rubente cortice teguntur; per quos *folia* circa fastigium conferta, glabra, brevibus hærent pediculis, Lentifolii paria; nec formâ diffimili, nisi quod crassiora; nervosiora, minime in ambitu hirsuta, superiore parte virent, inferiore ferruginei sunt coloris, saporis adstringentis & quodammodo resinosi. *Flores* habet superiores similes, sed paulo diluiores: *Capsulæ* & *semen* similia. *Radix* oblonga, lignosa, dura, subnigro cortice.

Hujus Folia Clusio rariora nec ita conferta, majora, duriora, admodum venosa, longiore mucrone prædita quam præcedentis.

Hujus porro circulatorum summitatibus *capsulæ* quædam increfcunt squamis foliaceis congestæ, oblongæ, & genuinæ majores speciem exhibentia, colore rufio foris, intus flavescente, cuiusmodi in Salicibus cernuntur. Folia verò ramificæ alinata aliquando reperiuntur tubercula nunc nucis Ponticæ, modo Pfi magnitudine, inæqualia, foris rutilante aut pallescente nonnuncquam colore, intus fungosæ, albi, guttisque adstringente pulpâ plena, quæ Gallorum vicem præstare possint, cuiusmodi pilulæ Quercuum folis læpissimè accrescunt. Perpetua fronde viret.

Invent Clusius in *Snaelben* supra *Neuberg*: nos in summis jugis montis Juræ prope *Genevam*: *Locus.* J. Bauhinus utrumque in montibus Rhæticis ut Burmio. Floret utrumque Junio & Julio: *Semen* sub Augusto finem aut paulo serius maturefcit.

Utroque Ledo Alpino tinctorum, qui montium *Sneberg* & aliorum vicina inhabitant ubi provenit *Ufus.* untur ad lineas penulas nigro colore inficiendas, autore Clusio.

3. *Cistus pumilus montis Baldi, forte Austriacus myrsinifolius* J. B. *Cham. hirsuta* C. B. *Cistus luscus Austriaca Clusio* Ger. *Chamaecistus hirsutus* Park.

J. B.

Complanatus fuscuncialibus & quadrantalibus affurgit *virgulis*, lignosis, tenuibus & hirsutis. *Folia* virentia, crebra facta, similia Myro *Tarconaxæ*, vel *Lentis* foliis paria, nec ita diffimili circumscriptione, ortu & postea diversissimo, quinque bina, inordinata tamen, fortassis plus supra, subtusque donata, per margines copiosioribus ut in Nerio Alpino: *Flores* extremis ramulis unici, facis magni, cum multis *staminibus*.

Eadem forte est (inquit J. Bauhinus) cum Chamaecisto 8. *Clusio* quem sic descripsit:

Palmaris est aut paulo amplior, [à nobis observatus sempidialis erat aut altior,] superioribusque timior, multis, lignosis, rectis & nigricantibus ramulis præditus, quos numerosa & adeo conferta ambiunt *folia* ut quaternis veribus digesta videantur, Myrti minoris foliis non diffimilia, minora tamen & hirsuta, licet atra viriditate supernè splendens, quorum gustus adfrictionis particeps est. *Flos* unicis, interdum & alter extremis ramulis exit, satis crasso pediculo subnixus, unico quidem confans folio, sed quinque profundis crenis, eisdemque velut circinatis diviso ut quinque folia ha-

bere

bere videatur, ejusdem cum Helianthemo vulgari penè magnitudinis, coloris ex albo purpurascens & quasi carni dilutioris, decem staminibus extremè parvis nigris & stylo oblongo purpurascens medium florem occupantibus. *Floribus* excussis apparente pentagona *capitula*, obtuse mucronata, quæ maturitate aperta, *semen* continere deprehenduntur exilè admodum, flavo coloris.

Rarissimum hunc fruticem duntaxat in *Snealben* jugi scopulis nascentem observavit Clusius florentem sub mensis Junii finem; semine verò prægnantem in *Voyzlaben* limbo supercilio duobus lapris *Neuberg* millianibus. Nos in rupibus Alpium propè *Pontedam* una cum Ledo Alpino hirculo invenimus, cum Viennâ Austriæ Venetiæ iter faceremus, Septembri mense.

4. *Cistus Ledon foliis* *Rejmarini ferrugineis* C. B. *Rejmarinus sylvestris quercudam* J. B. *Rejmarinum sylv.* *Bohemicum Matthioli*, *frut Ledum Silesiacum Clusii* Park. *Cistus Ledum Silesiacum* Ger. *item Cistus Ledum Rejmarini folio* ejusdem.

7. B.

Cubitalibus interdum est *virgii*, firmis, lignosis, cortice cinereo obductis, quarum extrema in plures alias tenuiores, & quodammodo purpurascens, easque etiam nudas dividuntur: illæ vicissim in alios dextrantes *ramulos*, virentes quidem, sed tomento quodam ferruginei coloris obitos; quos nulli serie digesta, sed confusa ambiunt *folia*, Libanotis coronari: *foliis* ferè similia, sed longiora, supina parte viridia, adæque in pronam partem reflexa & convoluta, ut ejus nihil conspici possit præter nervum secundum folii longitudinem excurrentem, simili tomento cum pediculo cum inhareret pubescentem, grati & suavis odoris, acicululi autem saporis. Summis istis ramis insident *capita* ex multis brevibus quasi squamis ferrugines compacta, ex quibus dante sese explicat corymbacea quædam mutorum *florum* coma, oblongis, tenellis atque vicinis, nonnihil tamen lanuginosis, pedicellis inharerentibus, grato odore nares ferientium, quinque petalis albis constantium, decem candidis *staminibus* cum *stilo* medium florem occupantibus. His demum succedunt oblongiuscula *capitula* pentagona, officulis fructus Corni aliquando magnitudine non cedentia, quæ dum adhuc viridia sunt, argenteis punctis distincta esse videntur, sed maturitate adepta, rubiginè sunt coloris, semineque continent oblongum, flavescens, adæque exilè, ut fobas & ligno veribus erolo sponte decedens instar sit. Verum peculiare in illis capitulis est, ut matura deorsum insectantur, terramque mucrone spectent magnæ naturæ providentiæ, ne *semen* temere effluat, nam præter reliquorum consuetudinem, à pediculo non ab extrema cupide aperiri & dehiscere solent. Maturo semine terni aut quaterni ramuli, rubigineo tomento obducti cum suis foliis in comæ lateribus nascuntur, ipsem florem in sequentem annum pollicentes. *Radix* lignosa est, & brevibus fibris donata.

Tota planta, præsertim floribus onusta odorata est, & aromaticum quiddam spirat, quare mirum non est si, teste Matthiolo, vitiibus injiciatur ad eas à tancis præservandas.

Nascitur plerisque Silesiæ in locis, autore Clusio, Matthiolo in Bohemia. Floret sub finem Junii ac Julio: semen Augusto ac Septembri maturum est: inharerent interdum in sequentem usque annum capitula, sic ut recent flores, & fructu superioris anni vacuo, nonnunquam & tertii anni fructus pedicellis onusti rami conspici possint.

* 5. *Cistus Ledon foliis* *Salicis angustifoliæ* C. B. *Rejmarinus sylvestris æropy* Clusio J. B. *Rejmarinum sylvestris æropy* Park.

Clus.

Pedalis est altitudinis, rarè amplior, tenuibus, subrubentibus *virgii* præditus, quæ deinde in tenuiores candicantesque *ramulos* dividuntur, angustis longisque *foliis*, temere & confuso ordine eos vestientibus, onustis, superne virentibus, infernè verò canelcentibus, & Salicis pumila angustifoliæ valde similibus foliis, nullius grati odoris, sed peradringentes saporis. Summis etiam ramis insident *capitula*, ex multis brevibus squamis compacta Cachryos modo, ex quibus sese explicant aliquot *stipulis*, tenuibus oblongisque pedicellis inharerentibus, quinque foliolis, ut superiores, præditi, sed diversi coloris, rubi nimirum dilutioris sive quodammodo carni; quibus excussis pentagona conspiciuntur *capitula*, brevè, obtusè mucrone, exili, pallescente *semine* plena.

Eodem quo superior tempore floret & minutum semen profert.

CAP. IV.

De Cisto genuina.

Cistus, Græcis *κιστός* & *κιστός* & *κιστός*: fortè inquit C. Bauhinus à *κιστός* Hedera ob aliqualem foliorum similitudinem, quod non placet. Theophrasti exemplar olim corruptum fuisse, & Pinum pro *κιστός* legisse constat, nam Hederam vertit. Dioscorides tamen *Ægine-ta* aliique Hederam etiam *κιστός* appellant. Jo. Bodeus à Stapel accenti differre putat & cum Cistum significat *κιστός* cum accentu in penultima scribendum putat, cum Hederam *κιστός* accentu in ultima, *κιστός* autem à Cisto puero nomen sumptisse fabulantur. Fabulam vide apud Cassianum Bassium. Alii à *κιστός* vermis, circulo, *κιστός* dictum volunt, quia lignum Hederae est admodum porosum & aquam transmittit, ac si à circulionibus erolis & perforatus esset; quomodo & pumex *κιστός* ex eandem rationem dictus est.

Cisti genuini notæ characteristice sunt, Fruticosum esse & substantiâ lignè, florem habere pentapetalon amplius, & quasi roseum, caducum; capitula pentagona. Folia habere in caulis & ramulis ex adverso bina omnibus cisti generibus commune est.

Nos

Nos Dioscoridem cum aliis plerisque Botanicis sequuti Cistum primò dividimus in non Ladaniferum seu Cistum simpliciter dictum & Ladaniferum; Non Ladaniferum deinde in Marem & Fœminam. Marem vocamus qui florem habet rubrum nunc saturatorem nunc dilutorem: Fœminam qui album, lateumve.

De Cisto mare seu flore rubro.

1. *Cistus mas folio oblongo incano* C. B. mas xv. *folio oblongo albido* J. B. mas vulgaris Park. mas cum hypocyfide Ger. mas 1. Clus.

7. B. Clus.

Frutex est quam femina robustior, albidior, bicubitalis, [Clusio * humana altitudine,] hirsutus, ligno latus fragili, & candicante cortice tecto: frequentibus *ramis*, alternatim semper ex adverso respondentibus, eandem etiam in adultis verò contractiora, duriora & alpera, adstringentis gustus, infernè rugosa, angustiora siliisiorique quam femina. *Flos* ejus Cynorhodi aut Rosa sylv. magnitudine, pentapetalos, dilutioris rubri coloris, seu, ut vocant, incarnati, multis *staminibus* cum suis *epichne* croceis medium occupantibus, confertis, agminatim stipatis, numerosior in ramulorum extremis, ex brevibus, robustis pediculis, non debilibus oblongis, singularibus ut in Cisto femina: quibus decedentibus succedunt *Capitula* quadam pentagona, dura, hirsuta, mucronata, in quibus exiguum est *semen*, ex russo nigricans, feminis Hyoscyami aut Papaveris magnitudine. J. Bauhinus capitula trifariam secta ac alerbit, foliolis tribus mucronatis hirsutis oblecta.

Ad hujus radices, quæ summis cæpitis diffunduntur & cohercent, Hypocyfidem observavit Clusius copiosè nascentem.

Per Siciliam, Italiam, & Galliam Narbonensem in sterilibus & saxosis collibus & sylvis copiosè *Leuc.* nascentem observavimus.

Veteres vni adstringentem Cisto attribuit: unde flores in vino austero trii & bis in die poti *Vires*, dysenteris & solutionibus ventris proliant: ulceribus veteribus & ambustis cum cera: & per se oris ulceribus. *Dioscor. Plin.* Eadem forte habet & Galenus.

* 2. *Cistus mas angustifolius* C. B. Park. Ger. mas II. *folio longiore* J. B. mas 2. Clus.

Clus.

Eadem altitudine quæ superior assurgit, interdum etiam major; non minus fruticosè stipite, neque minore ramorum frequentia, minus tamen candicat. *Folia* præterea eodem ordine disposita, molliora tamen, longiora, angustiora, & magis mucronata. *Flos* superiori similis, incarnatus: capitulis etiam & semine parum differt.

Nascitur in Hispania, & diutius reliquis maris generibus floret: item ramuli ejus sub Autum- *Leuc.* num rorulentum quiddam pingue & odorem contrahunt.

Suspicio hunc non differre specie à precedenti, sed foliis duntaxat variare, sed nihil temere assero.

* 3. *Cistus mas folio breviori* C. B. Park. mas III. *foliis dilutius virentibus* J. B. mas 3. Clus.

Clus.

Superioribus brevior est, non minus tamen fruticosus, sed tenuioribus *ramis*. *Folia* ejus iam dicto breviora, & dilutior virore prædita, magis rugosa, pinguis & odorata. *Flos* alius similis, dilutè rubens, & aliquantulum odoratus; quam notam in reliquis Cisti maris generibus non observavit Clusius. Hujus *capitula* superioribus multò minorâ sunt, & suis involucris, quæ florum calyces sunt, diutius occultantur. *Semen* in capitulis æquale.

In Lusitania solum hunc sponte nascentem, supra Ulyssipponem itinere Conimbricensi, atque *Leuc.* etiam in maritimis observavit Clusius.

* 4. *Cistus mas folio rotundo bisattissimo* C. B. mas I. seu major folio rotundior J. B. mas folio subrotundo Park. mas 4. Clus.

Clus.

Humana altitudine plerumque attollitur, ut reliqui Cisti fruticosi: *ramulis* aliquantulum incanis: *Folia* reliquis majora & quasi orbiculata, hirsuta nonnihil & rugosa. *Flos* reliquis formâ similis, paulò major & colore saturatius rubente: *capitula* hirsuta, dura, pentagona, superioribus majora, in quibus *semen* rufum.

Invenitur Regno Valentino & Aragonum. Aiunt & in Italia frequentem esse, nos tamen ibi non *Leuc.* vidimus & fortè in Apulia invenitur.

* 5. *Urbasum subrotundo Salicis folio* C. B. *salicifolium exoticum cypriense* Park. Verb. *sylvestre Salicifolium exoticum* Lob.

Lob. eb.

Hoc foliis rotundioribus, densioribus, candidioribusque minis tamen lanugine canis, sed Salvia amula concretione; alioquin lignosa fibratæ *radice*, caule & facie non ita dissimilis superiori [Phlomo Lychni alteri Syriacæ] hirsutis gaudet Syriæ natalibus. Flores Lobelio videre non contigit, at Cisti amulos appingit Parkinsonius, & pentapetalis, petalis subrotundis, colore flavo, ita minis rubentibus descriptis.

* 6. *Cistus*

- * 6. *Cistus mas foliis Chamædrys* C. B. mas s. *foliis crispis & quodammodo sinuatis* J. B. mas *dentatus* Ger. mas *humilis* Park. mas s. Clus.

Clus.

Humilis est & supinus ut plurimum, pedibus ramis aut paulo amplioribus, multis ex eadem radice prodeuntibus: *Folia* crispata sunt & quodammodo sinuata, candicantia & hirsuta, gustus acerbi & astringentis. *Flores* ramulorum summitatibus aequali altitudine & quasi umbellatim nascuntur, superiorem paulo minores, sed elegantius ex rubro purpurascens coloris, intensioris quam in quarto. *Capitula* reliquis minoribus, suis involacris plerumque connecta, semen continent reliquis simile, magis atrium.

Locus & Tempus.

In fola Lusitania nascentem vidit Clusius, nec usquam frequentiore quam apud monasterium *Pera* longè dictum, quinto supra Ulyssipponem milliari. Floret Aprilis feriis vel ante citius pro loci natura & temperamento: Semen Augusto, Septembris aut Octobri maturebit.

D. *Magnol* hanc speciem invenit in sterilibus locis vulgò *Garrigues* inter *Pezenas* & *Beziars* Maio mensē florentem copiose.

CAP. V.

De Cisto femina.

- Cistus femina folio Salviae* C. B. *femina* Ger. *fem. vulgaris* Park. *femina Monspeliensis flore albo & Hispanica lauro* J. B.

Clus.

Fruet est ramosus, cubitum interdum altus & erectus, nonnunquam supinus & humi stratus, gracilibus, nigricantibusque ramis; folio non minore quam in maris quarto genere, circinate ferè rotunditatis, rudi & aspero, viridi tamen, saporis astringentis & acerbi. *Florem* habet paulo minorem quam mas, quinti generis flori penè similem, album, nonnunquam etiam flavum, luteis fibris, ut in Rosa sylvestri, medium florem occupantibus, non minoribus quam maris, multo majoribus quam Ledi. *Capitula* minora sunt maris capitulis, nigriora, non mucronata sed nonnulla compressa superiore parte, pentagona, semen paulo nigris & satis magnum continentia.

Locus.

In sterilibus & laxioribus collibus & dumetis per Italian, Siciliam & Galliam Narbonensem vulgata est.

Duplex habetur, elatior & humilior, ut rectè notat C. Bauhinus.

CAP. VI.

De Cisto Ledo seu Ladanifera.

Hoc genus humore pingui, Ladano dicto, quem copiosè exsudent folia à præcedentibus distinguitur.

De Ladano.

E foliis Cisti Ledon appellati exsudat liquor quidam, Ladanium dictus, in massas graves ex purpura fuscas coactas, odore valido sed suavi, inflammabilis, acensque gratum odorem halans.

Medus colligendi.

Tradit Diofcorides succum hunc hircorum barbis dum fructum depalcantur adherescere, indeque, depeñti; nec barbis tantum sed & femoribus villosis. Quidam etiam (inquit) funiculos per fructus trahunt, & adherentem ipsi pinguedinem derafam efformant. Qui modus eum colligendi idem ferè est quem Bellonius in Creta observavit, & accuratius ita describit. Graeci colligendi Ladano peculiare instrumentum parant rastro dentium experti simile, *Ergastri* illis dictum. Huic affixæ sunt multæ ligule sive zonæ è corio rudi nec preparato confectæ: eas leniter adfricant ladaniferis frutibus, ut inhereat liquidus ille humor circa folia concretus, qui deinde à ligulis per fumos ardores solis cultris est abradendus. Itaque Ladanium colligendi summus, imò intolerabilis, est labor, cum totos dies ardentissimo canalicæ astu in montibus herere necesse sit: neq. facile quilibet alius ad id colligendum operam sumit præter *Calobieros*, i. e. Monachos Græcos.

Siquis tamen in Hispania huic colligendo operam navare vellet, multo minore (ut Clusio videtur) negotio magnam ejus longè purissimam, resinofam & odoratam copiam colligere posset; cum integræ aliquando sylvæ inveniantur omnium purissimæ illius Ledi, quod Cistus Ledon flore maculâ nigricante notato infertur.

Vires.

Ladanum emollit, digerit, maturat, attenuat, aperit, officina venarum refert, insipiat. Quomodo autem emolliendi & aperiendi, cum spissandi & asstringendi facultate convincere possit? Uti præcipit. (inquit Schroderus) est in capite humido ac catarrhoso, inque dysenteris. Laudant Venores in tussis à crassa pituita, in stranguina, &c. Extrinsecus ejus usus est in emplastris emollientibus, anodynis, tussim sedantibus, in Alopecia (inunge vel coque in vino & lava) in odontalgia & cardialgia dolorisque ventriculi (cum modico Bdelii pilulis faciunt dandas numero 1. vel 2. hora 1. ante passum. Cito) in suffocatione uteri (interosum adhibitur) cicatrices curat. Schroder.

In

Lib. XIX. De Herbis pentapetalis vasculiferis.

In suffumigis efficax est, in pellendis secundinis & foetibus impotuitis, in scarris uterinis: peculiariter ad uteri vitia convenit. *Disse. Galen. Plin.*

Maximè celebratur in ulceribus antiquis & cavis cum magno laborum tumore & duritie.

Galenus Ladanium defluentes capillos retinere posse conceit, non tamen Alopecias aut ophthalmias sanare, utpote magis discoloratas vires quam quæ Ladano insunt potestates.

1. *Cistus Ledon foliis Laurinis* C. B. *Cistus Ledon latiore folio* J. B. *Ledon 1. latifolium* Clus. *Cist. Ledon latifolium* Park.

Clus.

Superatâ Calpe, litore mariano, quâ Malacam iter est, nascitur hoc genus, latiore folio, quasi ad Lauri angustifolia foliorum formam & amplitudinem accedente: non minus tamen pingui lentòq. illo humore abundat quam id quod angustiore est folio, proximè descibendum.

In horto Botanico Monspeliaco hanc pulchram Cisti speciem vidimus, è vicinis montibus (ut nobis retulerunt) delatam: cujus pleniorē descriptionem è Parkinsoni Theatro Botanico mutuatam dabimus.

Virgæ aliquot lignosæ, quinque aut sex pedes altis, in plures ramos divisis affurgit: *foliis* ad genicula binis oppositis cinctis, latioribus paulo quam proximè sequentis folia, & ad Laurinum formam proximè accedentibus, lupina parte colore viridi obscuriore splendentibus, inferne canescentibus, ad tactum pinguibus & glutinosis unâ cum caulibus & furculis tenellis; odore valido suavi è longinquo nares feriente, æstivo præsertim tempore & narialibus locis calidioribus. E fummis ramulis erumpunt *flores* simplices, candidi, petalis quinque latis, subrotundis compositi, interdum maculis carentibus, aliàs ad ungues maculâ atropurpureâ in angulum sursum versus productâ notatis, in aliis majore, in aliis minore, multis *æminulis* luteis medium florem occupantibus. Succedunt *capitula*, grandiora, quinquepartita, dura, subrotunda *semina* parva fusca continentia.

Quærendum annon hac species Cisti sit quam observavit D. Wheeler in monte Olympo Afiz, & describit Itinerar. lib. 3. pag. 219. in qua cicutulas varias facile reperabiles (quas ut verisimile est quoniam exiit) observavit.

- * 2. *Cistus ladanifera Hispanica incana* C. B. *Cistus Ledon 1. Clusii* Ger. *Cistus Ledon flore maculâ nigricante* notat J. B. *Cistus Ledon angustifolium* Park.

Clus.

Hoc (inquit Clusius) omnium per Hispanias nascentium vulgatissimum & pinguisimum Ladon fructicat ad hominis altitudinem, quam etiam interdum superat, ramis frequentibus, lignosis, duris, nigris. *Folia* quemadmodum & rami ex adverso sita sunt, oblonga, transversum digitem quandoq. lata, nonnunquam etiam latiora, superne ex viridi nigricantia, inferne candicantia, qui cum tenellis ramulis pingui quodam, odorato, calido & transparente liquore adeo copioso aspersi sunt, ut procul etiam ex splendore conspici & agnosci possit, odor autem octavâ Germanici milliarii parte narius percipi. *Flore* est inter reliqua Cisti genera & pulcherrimo & amplissimo, magnæ Rosæ ingrar, simplici quinque foliorum texturâ, omnino interdum albo, sed cujus lingua folia circa ungrem ex purpura nigricante maculâ rhomboide, nunc majore, modo minore & angustiore, ut plurimum infecta sunt, floris umbilico multis croceis fibris pleno. *Capitula* in longis pediculis foliis, suis denudatis; omnium maxima, rotunda ferè & plana, non mucronata, & sæpenumero decagona, dura, interius flavescens, quibus dehiscentibus semen decidit copiosum, subrotundum, omnium minutissimum.

Tota planta, dum ressecata est, quandam candorem contrahit, pinguem tamen illum suum lentorem & suavem odorem non amittit per multos annos.

Crescit frequentissime multis Hispaniæ & Lusitaniæ locis, pistoriis ad calefaciendos fornaces & tenuioris fortunæ hominibus ad fructuosos ignes inferniens. Nulquam tamen abundantius quam in collibus eorūque declivibus inter Tagum & Anam flumina; & toto ferè monte *Sierra Morena* nuncupato. Reperitur etiam unâ cum præcedente versum *Carpentran* & *S. Jardi* in incultis. D. *Magnol*.

Locus.

- * 3. *Cistus Ledon foliis Populi nigre & major* C. B. *Cist. Led. Populi nigre foliis Clusii major* J. B. *Cist. Led. Populea fronde major* Park. *Cist. Led. 2. Clusii* Ger.

Clus.

Brevius est & bicubitalibus duntaxat affurgit *stomibis* ramosis: *rami* sunt fragiles: *folia* omnium inter Cisti genera quæ observabat Clusius maxima, inferne viridia, superne candicantia, Hederae foliorum formam interdum, & Populi nigre plerumque æmulantia, latis rudia & carnosa, hyeme rubredinem nonnullam contrahentia, subacidi & astringentis saporis. *Flos* candidus, Cisti femine flori par: *Capitula* pentagona, mucronata, exili & nigricante femine referta sunt.

Tenella planta neque pinguis, neque odorata sunt, sed ænonne duntaxat & ventiosiores, Autumno præsertim, quo tempore omnes Cisti species, quæ pingues sunt, abundantiori succo, craffiore saltem & magis tenaci, pregnantibus esse mihi vixit sunt.

- * 4. *Cistus Ledon folio Populi nigre minor* C. B. *Populea fronde minor* Park. *populea fronde* Ger. *Pop. nig. folia Clusii minor* J. B.

Clus.

Præcedenti per omnia similis est sed humilior, neque cubitum excedens: folia etiam minora: flore, femine gustu conveniunt.

Utrunque genus nascitur in ea montis Mariani (vul. *Sierra Morena* dicti) parte, quæ superanda est si qui Ulyssipponem Hispani iter faciunt, & in quibusdam collibus Granate vicinis.

Locus.

R rrr

* 5. *Cistus*

- * 5. *Cistus Ledon Cretense* C. B. *Cist. Led. latifolium Creticum* J. B. *Cistus ladanifera* Cypria Park. & *ladanifera Cretica vera* ejusdem. *Cist. Ledon* 4. *Clusii* Ger.

Clus.

Cubitali & interdum majore altitudine affurgit, fruticosum, nigricantibus ramis, carnosus foliis & præ saturata viriditate nigricantibus, mediæ inter primi & secundi generis [secundi & terti nostri] folia magnitudinis, brevioribus tamen & rhomboidis quodammodo figuræ, quarum cum nervis ramis lento & rufido humore oblita sunt, non adeo tamen abundanti & densi, neque etiam adeo odorati ut in secundo genere. *Flos* albus est, secundo generi similis; *semen* etiam exile nigricans in rotundis capitulis.

J. Bauhinus folia infernè candicantia, tribus secundum longitudinem decurrentibus nervis plantagineis describit: capitula Ciceris circiter magnitudinis, Olivæ ferè sive oblonga figuræ, hirsuta, cum quinque angulis, membranis distincta, plena *seminibus* minutis, papaverinis, fulcis, angulosis.

Nascitur in Creta & Cypro insulis.

An Alpinus de hac ar? Plantam ex qua Ladanum Cretense colligunt, planè differentem ab ea quam hæcenus ferè omnes prædidit, inspexi; Cistis tamen per similes est, foliis tamen Cisti longioribus prædita, Salviæque proximis, florisque ferè sylvestribus rosis omnino similes, roseo etiam colore, quam Cisti femine majores. *J. B.*

Hunc in exoticis describit Alpinus, quem consule.

- * 6. *Cistus Ledon hirsutum* C. B. *Cist. Led. 4. Clusii* Ger. 4. *Clusii flore candido* J. B. *hirsutum sive 4. Clusii* Park.

Clus.

Multis ramis fruticat, cubito longioribus, lentis & flexibilibus, hirsutis, albicantibus. *Folia* reliquis Ledi generibus molliora, ad Cisti femine folia accedunt, verum paulò longiora, angustiora, hirsutiora, & lentè pinguedine confersa, non modo verno tempore, sed etiam per totam æstatem conspiciuntur. *Flos* albus est, Cisti femine flore non minor, nec ei ab similibus; *capitula* exigua, membranaceis quibusdam & laxis involucri tecta, *semen* continent omnium inter Cisti genera maximum, nigrum.

In folia Castellæ veteri hoc genus observabat Clusius, vicinis pago S. Martini de *Cassanalis* locis.

7. *Cistus ladanifera Montpellierensis* C. B. *ladanifera, sive Ledum Montpelliericum, angustifolio nigricans* J. B. *Cistus Ledon 5. Clusii* Ger. *Cist. Led. Oleæ folius* Park. *Cist. Led. folius Oleæ sed angustioribus* C. B.

J. B.

Frutex est bicubitalis, odoratus, in ramos plures brachiatus, cortice nigro obductus; *folia* sesquipedalia longis, angustis, nigris, rugosis, ex brevibus intervallis sibi mutuo oppositis. *Flores* albi, parvis rosis sylvestribus affimiles, in quorum medio apices lutei. Succedunt pericarpia hispida [nobis observantibus, parva, quinquepartita, per maturitatem colore spadiceo splendens, non hispida, calycibus tamen hispida occultata] & semina minora quam in Cisto mare Monspeli.

Nos cum J. Bauhino, cui etiam assentitur P. Magnol, M. D. Montpellierensis existimamus Ledon V. Clusidem esse hunc Montpellierensem, namque & describit & locus conveniunt: ait enim nihil isto Ledi genere vulgatus esse toto Valentino regno & Narbonensi Galia, ubi aliud utiq, Ledum non observavit. Hinc C. Bauhini *Ledum 9. folia Oleæ sed angustioribus*, nos, huc reducendum est. Foliolorum varietas ex locorum diversitate dependet.

Ad hujus radices Hypocistum adnatam observantur tum Clusius tum J. Bauhinus.

- * 8. *Cistus Ledon angustifolius* C. B. Park. C. *Ledon VI, minoribus angustioribusque foliis Clusii* J. B. *Cist. Led. 6. Clusii* Ger.

Clus.

Quinto pane simile est, brevius paulò, minoribus, angustioribusque foliis Lento humore asperis quemadmodum illius folia. *Flos* major est, albus item & quinque foliis constans; *semen* etiam respondet.

9. *Cistus Ledon folius colore cinereo* J. B. *Cist. Ledon folius Rosmarini hispida* C. B. *Cist. Led. 7. Clusii* Ger. 7. *Clusii sive Rosmarini hispida folius* Park.

Cubitalis est, multis & frequentibus ramis fruticans cineraceo colore præditis: quos sepiant frequentissima folia, Rosmarini coronari foliorum æmula, omnino candicantia & hispida, nec minus pingua & lento succo perfusa quam suis tenellis ramulis quam quintum genus. *Flos* summus ramis copiosus, candidus, superiori similis, nec *semen* diffimile.

Valentino regno hæc duo postrema Clusio tantum observata sunt circa *Xatrua*.

10. *Cistus Ledon folius Rosmarini subtus incanus* C. B. *Cist. Led. folius Rosmarini coran. Clusii, flore luteo* J. B. *Cist. Led. 8. folius Rosmarini subtus incanus* Park.

Eidem quæ superius magnitudine crescit, *rami* tamen magis expansi sunt, *folia* tenuiora, superna parte ex fulco viridia, inferna verò candicantia, ut Rosmarini coronariæ folia videantur, gustu tamen adstringentia, licet lento quodam & pingui humore sint cum tenellis ramis oblita. Numerosi *flores* secundum ramorum longitudinem nascuntur, exigui, postremo tamen descriptis paros, lutei coloris. *Semen* in pusillis capitellis ex cinereo nigricans.

Inve-

Invenitur frequens incultis illis locis citra Tagum supra Ulyssipponem cum Cisto foliis Halimi, &c.

- * 11. *Cistus Ledon folius Rosmarini, sed non incanus* C. B. C. *Led. Rosmarini folius subtus non incanus* Park. *Cistus Ledon 1x. Clusii* J. B. *Cistus Ledon folius Rosmarini* Ger. emac.

Clus.

Minus est superiore, *folia* paulò majora, neque subtus incana, ut in præcedente, sed rariora & magis glutinosa sunt: ramulos quibus flos inhabitat tenuis, exsiccus, planèque retortidos; aliquot inania capitula & omnino hiantia jam excauto semine, sustinere deprehendebat Clusius.

- * 12. *Cistus Ledon folius Thymi* C. B. Park. *Cist. Led. Thymi folius Clusii* J. B. *Cist. Ledon x. Clusii* Ger. emac.

Clus.

Pedali duntaxat est altitudine, ramulis exilibus, lignosis, satis tamen fragilibus, nigricantibus; pinguibus, & quodam lento humore madentibus: *foliis* longè minoribus quam in præcedente, non multum à Thymi foliis diffidentibus. *Flores* non observavit Clusius, quemadmodum nec in superiore, sed in oblongis ramulis quasi umbellatim prodeuntia capitula, exigua & superiore parte aperta, inania jam, & cum suis ramulis arida.

Nascuntur hæc duo postrema in extrema Bætica parte qua Castellam novam spectat.

Locus.

- * 13. *Cistus Myrtifolius Bæticus* Pennæi. *Myrtifolius Pennæi* Park. *Clus. C. B. Myrtoc. Th. Pennæi Angli* Ger. *Myrtoc. Pennæi, floribus luteis oblongis* J. B.

Clus.

Frutex est interdum tricubitalis, scabro admodum cortice, & veluti quibusdam tuberculis obfito, qui in vetustis ramulis facile abscidit & sponte cadit. *Folia* sunt panè Myrti (quorum dorsum non minus scabrum est quam ipsi ramuli) superne levia, conjugatim ut in Cisti & Myrti generibus circa ramulos nascentia. *Flores* summus virgis insident lutei, quinque oblongis foliis constantes, & multis in medietate longiusculis staminibus præditi: His succedit oblongum & pentagonum capitulum (semine plenum).

Tota stirps odorata est, & lentorem sive pinguem quandam succum, quali Cisti Ledi genera madent, effundere videntur.

Ex Bælicum insularum majore *Majrica* vulgò dicta eruit Pennæus.

Locus.

CAP. VII.

De Cisto vasculis trigonis, & primo De

- §. 1. *Majore & fruticiflore, Cistus semina dictæ.*

- * 1. *Cistus, femina folio Sampsiuchi* Park. *folio Sampsiuchi incano* C. B. *folio Sampsiuchi Clusii, cui macula in flore* J. B. *Cistus folio Sampsiuchi* Ger. emac.

Clus.

Frutex est multos graciles ramulos proferens, in quibus folia parva, quasi circinata, incana, Samplucho similia, paulò minor & dorso eminente, contrariis inter se pediculis, ut in cæteris Cisti generibus, nascuntur, & adstrictionem habent cum quadam aciculate & salledine conjunctam. *Flos* in summis ramis copiosus, albus, medietatem petalorum macula ex purpurea nigricans inficit, villis & staminibus flavis medium florem occupantibus: *Capitula* deinde limbo ferè exigua, trigona, in quibus *semen* minutum Hyoscyami, ex nigro candicans sive cinereum continetur. Totus verò oblongus ille ramulus qui florem & capitula sustinet, semine maturo arefcit, ut in singulis Cisti generibus.

Copiosum invenit Clusius circa *Caraicjo* & toto Bætico agro inter Tagum & Anam flumina.

Locus.

- * 2. *Cistus femina folio Thymi* Park. C. B. *folio Thymi Clusii sine macula in flore* J. B. *folio Thymi* Ger.

Clus.

Pedali fruticat altitudine, ramulis ex purpurea nigricantibus, duris, lignosis, qui magna ex parte sine foliis conspiciuntur præterquam circa eorum summities, in quibus confertim nascuntur, exilia admodum, viridia, Thymi foliorum æmula, adstringentis gustus. *Flores* summis ramis ferè, superiori similes, minorem & nullis maculis infectum. Semen non observavit Clusius.

Solum autem conspiciendus est extrema Bætica parte, qua Castellam & Lusitaniam spectat.

Locus.

- * 3. *Cistus femina folio Halimi major* Park. *sem. Portulacæ marine folio, latiore, obtusio* C. B. *folio Halimi* Ger. *folio Halimi, flore luteo* J. B. *folio Halimi 1. Clusii*

Clus.

Cubitalis aut ampliores profert ramos, graciles, satis fruticosos; in quibus folia Portulacæ marinæ similia, sed omnino incana ut Halimi, obtusiore mucrone, subacidi & adstringentis gustus. Summis ramis multi inherant flores, flavi coloris, minores quam in superioriis, Helianthemum similes, luteas fibras in medio continentes.

Rrrr 2

Hhs

His succedunt longiuscula & triungula *capitula* exiguum fibrum *femen* continentia. Ad hujus radices Hypocistidem observavit Clusius.

Cistus femina Halimi minor Park. *fem. Portulaca marina folio angustiore mucronata* C. B. *folio Halimi longiore incano* J. B. *fol. Halimi* 2. *Claf. Cistus folio Lavendulae* Ger.

Claf.

Procerior est priore, firmioribus ramis & incanis ut prior. *Folia* etiam habet Halimi, paullo tamen longiora, angustiora, magis mucronata & dorso elatiore, incana tamen tota & sicca, subacida etiam & adstringentis saporis. Hujus neque florem, neque semen vidit Clusius.

Locus.

Uterque frequens est in Lusitania arenoso solo, & aurā marinā afflato inter Ericas non procul Olyssipone, nusquam alibi Clusio conspectus.

* 4. *Cistus femina Lavendulae folio* Park. *folio spice* C. B. *folio Lavendulae Clasio, fortē idem cum Helianthemum recto* J. B. *mas tenuifolius* Ger.

Claf.

Cubitali plerumque altitudine est, plurimis ramis iisque brevibus praeditus; circa quos confertim nascuntur *folia* angusta, incana, Lavendulae folia proxima, adstringentis gustus. *Flores* superiores floribus non multum abimiles, parvi, candidi: Semen non observavit Clusius.

Adēo Lavendula similis est, ut excepto odore & sapore cum non floret per ea sumi possit. Solo Valentino regno, aridis & petrosis locis quarto ad Valentia mil. Aprilis initio invenit Clusius.

Locus.

5. *Chamaecistus Halimi folio oblongo* Motil. praedict.

Hic suffrutex ad pedalem altitudinem ut plurimum, aliquando ad bipedalem affurgit. *Folia* proferet, oblonga, mucronata, incana, Halimi instar. *Flores* fert luteos, quibus delabentibus succedunt capitula triangularia, minuta multa lubruffa *femina* in se continentis.

Locus.

In glareosis & arenosis circa caput Cenomanorum.

6. *Cistus Leden folio Myrti* C. B. *ledon angustifolium* Ger. *ledum Myrtifolium Lobelii* Park.

Virgis, furculis, foliis multo crassioribus, latoribus & longioribus est quam mas, femina, aut landanifera vulgaris, Sumachi Plinii aut Rusci modo fruticosa, semine item tricocco.

Multa lativir quopiam in monte cellistimo agri Stillis Sevenae, cui nomen S. Columbae. Alioqui gustu Cisti Ledi, & fragrantia graviuscula.

Suspicio hanc non differre specie a Cisto Ledi 1. seu latifolio Park. quantumvis Lobelius semen tricoccum ei attribuat.

§. 2. De Cisto capsulis trigonis anno.

1. *Cistus folio Plantaginis* C. B. *Tuberaria major Myconi* J. B. *An Tuberaria nostra ejusdem.*

J. B.

Caulis pede altior, teres, aliqui glaber, imā duntaxat parte tomento candicante obtusus, interlicente levicula quadam rubedine. *Folia* circa infimum caulis crebra, Plantaginea, ex rotundo oblonga, latitudine semunciali, longitudine fere unciali, supra subiusque incana lanugine pubescentia, nervis tribus Plantaginis in morem dispositis distincta. Per reliquum caulem ex longis intervallis bina folia adverso situ velut ex geniculo nascuntur, (aut alterum altero paulo inferius) angustiora, longiora, acutioraque quam infima, glabra, nervosa. In supremo caulis fastigio *flores* plures, interdum ad 12, plurium foliorum voluminibus contexti, quorum basin fulciunt foliola perpusilla, acuminata.

Locus.

In monte D. Joannis propē Pisas collecta fuit inter plantas Stoechadis Arabicae.

Mycono *Radix* lignosa per summa cespitem spargitur: *floris* color luteus; semen folliculo indulum.

D. Magnol in *Indice plant. Monsp.* Tuberariam majorem & minorem Myconi pro eadem plantae specie habet, pro loci humidioris vel siccioris natura variante.

2. *Cistus flore pallido, punicante maculā insignito* C. B. *annuus flore maculato* Ger. *emac. annuus flore guttato* Park. *Ponx. Tuberaria minor Myconi* Lugd. J. B. *Helianthemum flore maculoso* Col.

Folia in terram strata promit, tribus nervis distincta, oblonga, Centaurii vulg. min. modo, sed acutiora. [*Mycono* plantagini similia sed minora, humi repentia, villosa; *Ponx. Oleæ effigie*] Unico caule observavit Columna, nec ramoso, [Binos caules appingit Myconus] pedali altitudine, tenello, recto, nec admodum ramoso *Claf.* quadrato, hirsuto, virescente *Ponx.* *Folia* per genicula bina, alterno situ, parva, hirsuta. In summo ex petiolis longis *Flores* plures, pentapetali, lutei, petalis singulis punicante Columnae ex nigro rufescente macula circa ungem insignitis, antequam aperiantur nutantes, sicut & fructum habentes, & hiantes eriguntur, paulatim, in medio apicem habentes crassum, quem plurima *flamma* circumdant. Tenella admodum & triquetra capitula pusillum & cinereum *femen* continent. Folia diluta viriditate praedita una cum ramulis per Caniculae aestus pingui quadam & leno humore fere obfusa. *Claf.*

Locus.

Nos ad radices Velsuvi montis invenimus flore non maculato, quales & F. Columna observavit quamplurimas eodem loco una cum maculosis nascentes. Maio mensis floret.

In

In Madritana sylva invenit Clusius secundo ab urbe Lutetia millian. Myconus ex Hispania misit, ubi passim, inquit, in pratis reperitur locis pinguibus & terrenis. Radice simpliciter, lignosa, tenui, & nonnihil fibrosa alitur.

D. Magnol (ut diximus) Tuberariam majorem & minorem Myconi pro eadem plantae specie habet, pro natura duntaxat loci humidioris aut siccioris magnitudine variantis; utranque autem in loco Gramineo abunde provenire ait, quin & foliis angustissimis se invenisse plurimis alius in locis, valde accedentem ad Cisti speciem annuum angustifoliam J. B. Nos ejus sententiae libenter assentimur, ut qui species temere multiplicare odimus.

Sunto ergo, si videtur, Tuberaria nostras J. B. Tuberaria major & minor Myconi. Cistus annuus secundum Claf. Cistus annuus flore guttato *Ponx.* denique Cisti species annua angustifolia J. B. una & eadem plantae species.

3. *Cistus annuus* Ger. *annuus folio Salicis* Park. *annuus* 1. *Clusio folio retundiore* J. B. *folio Salicis* C. B.

J. B.

In hortis cultus ad cubiti interdum altitudinem & majorem excrevit: ab una radice lignosa & nigra, modo *calculo* uno, modo pluribus, quinque, ac etiam sex, medio erectiore, omnibus hirsutis, erectibus: *folia* veluti per genicula binis, Majoranae similibus, longioribus, potissimum circa medios caules, inferiora enim rotundiora sunt, superiora verò angustiora, pilosa. Ad latera singulorum geniculorum, ad unumquodque *folium* duo parva foliola. In extremis ramis duo, tres, quatuorve *flores*, pallidi aut albicantes, unusquisque in suo geniculo, ex brevi pedicello, hirsuto, uno folio longo & duobus parvis ad ejus exortum appositis. Floribus succedunt *vascula* triquetra, brevia, magna, Ciceri fere aequalia, quae matura in tres dehiscunt veluti corylas, latas, corticolae, rufas, quas cingunt foliola tria hirsuta, costas habentia. Intus membranula, tenuis, lucida, cui adherent multa *femina* minus ruffa, papaverinis minorā, inaequalia, matura Augusto.

Locus.

In vineorum apud Salmanticensis marginibus, & Granatenis regno Clusio observatus est.

Castellani *Turmeram* hunc vocant, autore Clusio, t. c. Tuberariam, forsan quia ubi haec nascitur Tuberā, quae illis *Turmas* dicuntur, crescunt. Eadem scribit Myconus de Tuberaria sua minore, quae ab hac tamen diversā est, nimirum Cistus annuus 2. Clusii.

Hujus alia species invenitur, longioribus aliquantulum *virgis* non tamen minus hirsutis, angustioribus etiam *foliis*; cuius *flor* minor, pallidus, valde caducus: capitula & semen similia. Huiusmodi est, si non idem,

* 4. *Cistus Ledi folio* C. B. *annuus folio Ledi* Park. *annuus folio Ledi, flore lato* J. B. *annuus longifolius Lobelii* Ger.

Park.

Elatior est praecedente, *virgis* crassioribus, non minus tamen hirsutis, *foliis* ad genicula duobus tribusve cinctis, longioribus, angustioribus, mucrone acutiore, hirsutis nonnihil, colore viridi saturatiore. *Flores* evanidi, versis summos caules ex alis foliorum exeunt singulatim, pari cum superioribus floribus magnitudine, pallide lutei. Capitula & semen illius similia.

Annua est planta; in hortulo tamen nostro aliquando hyemem pertulit, cum superiori aestate non florerat, inquit Parkinsonus.

In loco dicto *la garrigue des Terrals* & circa Salenavam in herbis incultis ultra pontem sapius *Locus* collegimus, inquit D. Magnol in *Botan. Monsp.*

Eidem Cisto annuo Clusii similis etiam est

* 5. *Cisti species annua angustifolia* J. B.

J. B.

Dodiantalis est, vel etiam major ac cubitalis: *radix* unica, leviter fibrosa, satis tenuis, recta: *Caulis* unicus, teres, hirsutus, gracilis, quatuor aut quinque geniculis distinctus; ad quorum unumquodque *folia* bina, duabus uncias longiora, angusta, hirsuta, ad Ledi Monspellulani accedentia, ad radicem breviora. Subdividitur in aliquot ramulos, inaequaliter non ex adverso fitos, quod observaverimus, quatuor aut quinque uncias longos; *capitulis* multis (ad quindecim numeravimus) parvis triquetris, Ledi Monspellulani similibus, minoribus tamen, ex pediculis fere uncialibus in unam partem instar jube vergentibus. [Eorū circulum in medio nigrum habet cusps interiora alba, punctulis nigris aspersa, aliquando etiam liris interducentibus nigris, folia flava Clusii.]

Inter Monspellum & Peroul invenit C. Bauh. D. Magnol pro Tuberaria minore Myconi hunc haec *Locus* bet: vide supra quae ad illam plantam annotavimus.

§. 3. De Cisto capsulis trigonis humiliorē & perenni seu

De Chamaecisto & Helianthemum.

A. 1. *Chamaecistus vulgaris flore lato* C. B. *Helianthemum vulgare* Park. *vulgare flore lato* J. B. *Helianthemum anglicum* Latour. Ger. *item luteum Germanicum* ejusdem. *Dwarf Cistus*, or little Sun-flower.

E *radice* alba, lignosa *Caules* plures, tenues, teretes, humi fusi, hirsuti emergunt, *foliis* vestiti oblongis, angustis, ex adverso binis, pediculis brevibus infidentibus, superne viridibus, subius incanis, mucronibus obtusis. *Flores* in summatibus in longas veluti spicas dispositi, alii super alios, pediculis semuncialibus appositi, lutei, pentapetali, cum plurimis intus *staminibus* flavis, & *calice* trifido lineis rubris

Rrr 3

rubris striato exeunt. *Flori* succedit valculum trigonum, grande, *femina* aliquot trigona, ruffa continens. Ad floris uniuscujusque pediculum apponitur foliolum longum angustum. Delaplo flore *femina* deorsum dependet. Floret Junio.

Loc.

In montosis ficiobus præsertim cretaceis abundat.

Helianthemum foliis majoribus flore albo *J. B.* Chamæcistus vulgaris flore albo majore *C. B.* à priore sola magnitudine & floris colore albo differt, inventu rarissimum est.

Vire.

Vulneraria est & adstringens hæc planta, unde in ipso sanguinis, alio prolatio, avula (& ut numero dicam) omnibus affectibus quibus fluxus nimis conjunctus est, Symphyti aliarumque consolidarum more, ulcersari potest *J. B.* Hinc *Panax Charonium* nonnullis creata est, & Herbariorum Germanicorum vulgo *Consolida aurea* dicta.

Exhibetur decoctum in vino rubro cum Symphyto & Plantagine ad sanguinis putum, diarrhoeam, dysenteriam, &c.

Ad ulcera oris & genitalium decoquitur in vino rubro addito momento Aluminis, decoctioneque eo colligitur aut ulcera partium dictarum.

- * 2. *Cistus humilis* Clusio sive *Helianthemum omnino candicans flore nunc albo, nunc pallido J. B.* Chamæcistus foliis minoribus & incanis *C. B.* Chamæcistus 4. Clusio.

Clus.

Exigua est planta, tenuibus, lignosis, humique sparsis virgulis prædita: foliis primo generi, quod Helianthem. putant, similibus, minoribus tamen, omnino candicantibus, gustu adstringentibus. *Flores* extremis ramis insident, coloris interdum albi, ut plurimum pallidi, flammis medium florem occupantibus. Semen triangulis capitulis, lino paribus inest, exiguum, rufum. Radix lignosa & fibrosa.

Loc.

Salmanicensi agro frequens est: *J. Bauhinus* Monspelii vidit florentem in monte prope *Castellus*, & in montibus prope *Gigan*, mense Martio & Aprili.

Mentzelius in Pugillo Plantarum rariorum Helianthemum speciem in monte Apennino collectam depingit quam

Helianthemum saxatile, caulibus & foliis incanis, oblong. fl. albis, Appennineum inscribit.

3. Chamæcistus foliis Thymi incanis: *C. B.* Helianthemum flore albo folio angusto hirsuto *J. B.* An Chamæcistus V. Clus? Helianthemum angustifolium Park. Ger.

J. B.

Plantula sesquipalmaribus dodrantalibusve ramis donata, interdum paulo majoribus, Monspelii verò & Lugduni nunquam ferit cubibus, parum erectis, parim repandis. Folia mediocriter magna, semunciam longa, angusta, pilosa, incana ut Lavendule, insipida, nonnulli villosa. Flores ex longa serie plures, quales Helianthes vulgaris, nisi quod albi, fibræ luteæ medium occupantibus. Calyces hirsuti, vascula quoque confimilia in quibus semen. Quæ Monspelii provenit radicem habet crassiusculam, lignosam quæ in frequentes abit propagines.

Loc.

Prope Monspelium in collibus Castro novo adjacentibus observavimus atque etiam circa Nemaufum. Folia ei oblonga sunt, incana, & figurâ suâ ad Rosmarini folia accedentia, nisi quod breviora sint.

J. Bauhinus dubitat an hæc planta sit Chamæcistus 5. Clus. hirs. & revera descriptio Clusii non videtur exactè respondere.

- * 4. Chamæcistus repens serpyllifolia lutea *C. B.* Serpylli folia nigricante & hirsuto, flore aureo odorato *J. B.* Serpylli folio, flore luteo Park. 2. Clus. Cistus humilis Serpyllifolia Ger.

Clus.

Multos promit ex eadem radice ramulos, tenues, oblongos, summâ tellure sparsos, subrubentes; in quibus exigua folia, ordine quodam ac duplici serie disposita, Serpyllo ferè similia, nigricantia & hirsuta, crassaque: sub florum autem partum in novellis ramis longiora & candidiora. Flores in extremis eisdem novellis ramulis terni aut quaterni, oblongi & hirsuti pedicellis inherentes, Helianthemum vulgari floribus magnitudine pares, sed auri planè coloris & odorati. Semen observare non licuit. Radix multifida, aliquot fibræ latè sparsis capillata.

Nunquam nisi in summis Austriæ & Sciræ Alpihus invenit Clusius, idque semel, mense Augusto florentem: in hortos translati Maio mense floruit; sed flore cum suis pedicellis nimium caduci, omnem observandi feminis occasionem planè ademerunt.

Cistus Helianthemum flore parvo luteo *J. B.*

Florum parvitate qui triplo minores quam Helianthemum vulgari, & loco nascendi circa Nemaufum à superiore differt.

- * 5. Chamæcistus angustifolius flore luteo Clusio *J. B.* Chamæcistus angustifolia *C. B.* Chamæcistus 6. Clus. Cistus humilis angustifolius Ger. Helianthemum angustifolium Park.

Clus.

Dodrantales aut majores humique fusos ramulos habet, multis oblongis angustisque foliis, nullo certo, sed confuso, ut plurimum, ordine dispositis septis, præter vulgarem in omnibus Cisti generibus foliorum litum, saporis initio velut gummosi, deinde amaricantis. Extremos ramulos binos aut ternos occupant flores, lutei cum suis in medio staminulis coloris: quibus succedunt trigona capitula satis magna, majusculum & inæquale semen continentia. Radix lignosa, dura, vivax, fibræ nigro cortice obducta, & in aliquot ramos sparsa.

Rarior

Rarior est, nusquam enim nisi in monte Badenibus thermis imminente, quarto a Vienna Austriæ miliaribus, atque in Hamburgensi duobus à Polonio Ungariæ urbe mil. pauculas plantas inveniebat Clusius florentes mense Junio, & brevi semen perfricantes.

- * 6. Chamæcistus foliis Myrti minoris, incanis *C. B.* foliis Myrti Tarentinae canis vel cinereis *J. B.* Chamæcistus 3. Clus. Chamæcistus latifolius Park. Cistus humilis latifolius Ger.

Clus.

Dodrantalibus est ramulis, humi diffusis: quos bina semper contrario inter se fini septunt folia: Myrti Tarentinae foliis aequalia aut angustiora, superne cinerea quamdam lanugine obducta, inferne verò omnino incana, gustu adstringente & nonnihil amaro prædita. Pedicellos postea exsertit duas aut tres uncias longos, quibus insident quinque aut sex flores. Chamæcistus serpyllifolia ferè formâ similes, lutei coloris. His succedunt trigona parva capitula, semine inæquali, minuto, ruffo plena. Radix lignosa, dura, vivax. In hoc etiam ramuli flores sustinentes, maturo & deciduo semine, excicari & confringi plerumq. solent.

Nascitur maximâ abundantia in omnibus illis montibus, qui à Calenberg Danubio imminente ad Alpes Austriacæ continua quadam serie procurunt, &c. Floret Maio; semen maturum est Junio. Inventur etiam in monte Cepuladon non procul Monspelio Boiar. Monip.

Loc.

- A. 7. Helianthemum Alpinum folio Pilosella minoris Fuchsi *J. B.* Item, Cistus Helianthemum folio Foliomontani ejusdem fortè: item Cistus pusillus folio candido, flore luteo ejusdem.

J. B.

Fruticosa est herba, cui folia oblonga, Pilosellæ minoris Fuchsi similia, inferiore parte magis candicante, superiore viridia & pilosa, sed minus quam in inferiore. Flores lutei, qualis Helianthemum vulgari.

Plantula nobis collecta in monte Saleva prope Genavam, cauliculis surgit palmares & longiores, tenues, teretes, incanæ, non ramulosi, foliis per intervalla longiora bins adversis cinctos, summa sui parte quatuor aut quinque flosculos singulatim caulem confidentibus, pediculis tenuibus appendiculis, sustinentes, parvos, colore luteo. Folia ima uncialia ferè aut minora, oblonga, in acumen delinientia, cinerea & fere alba: quæ cauliculis vestiti breviora sunt & pro magnitudine latiora. In montosis Septentrionalibus Angliæ à se inventum nobis ostendit *D. Jac. Newton*.

Ad latera & radices montis Salevæ prope Genavam copiosè oritur.

Loc.

- * 8. Helianthemum sive Cistus humilis folio Samplicis capitulis valde hirsutis *J. B.*

Plantæ nobis descriptæ & intellectæ eadem esse videtur. Radicem lignosam crassiusculam ei attribuit *folia* Majoranz foliis paria. Vide & confer.

Hunc Monspelii collectum habuit *J. Bauhinus*. Juxta Monspelii patibulum magnâ copiâ fructicat Cisti folio Majoranz nomine notus. Boiar. Monip.

- * 9. Chamæcistus Serpyllifolia floribus carneis *C. B.* Cham. 7. Clus. Cham. Serpylli folio, flore carneis Park. An Chamæcistus Alpin. ex? Serpyllifolius Ger. emac.

Clus.

Oblongis, quandoque dodrantalibus tantum serpit ramulis, humi diffusis, nigricantibus, in multos alios breves ramulos divisis. Folia frequentia & conferta sunt, bina semper inter se opposita, exigua, Serpyllo minora, Thymi durioris foliis haud majora, crassâ, superiore parte viridia, inferne candicante, amaricantis saporis: extremis ramulis innascuntur binis aut quaternis flosculis, simul junctis, perispermis, pentapetalis, carnei quasi coloris: His succedunt capitula in quinque crenas maturitate sese aperientia, & semen exile admodum ostendentia. Radix dura, lignosa, aliquot fibræ donata est: quinque ramuli subinde tenues fibræ agunt. Excicata planta non injucundo spirat odore.

Nascitur tenui solo inter faxa, in summis Sneeberg, Snelben, & aliis Austriacarum Stiariarumque Locu. Alpin superciliis. Floret Junio aut interdum paulo maturius.

Vasculo feminali ab hoc genere differe videtur.

10. Helianthemum tenuissimum glabrum flore luteo *J. B.* Chamæcistus Erica foliis Park. Cham. Erica folio luteo *J. B.*

J. B.

Ex radice crassâ, lignosa, cortice nigricante contexta ramuli plures exurgunt, lignosi, dodrantales, nonnunquam erecti, interdum per humum sparsi, foliis donati valde tenuibus & angustis, ut in Cori Monspeliana, vel Erica arborecente, viridantibus & subrubentibus, glabris, nec sibi oppositis ut in vulgari, sed alternatim ramos confidentibus, & singularibus. Ramulos videtur quam Thymifolium sequens. Flores multo minores quam in vulgari, auri, caduci, quibus succedunt vascula majuscula, lucida, quæ semine maturo in tres veluti scutellas triquetras dehiscunt; ea autem vascula ambiunt tres tunice. Semen copiosum, ferrugineum, triquetrum.

Ad radices montis Juræ & in collibus saxosis circa Genavam & Monspelium multus oritur. Du. Locu. plex habetur erectus & humilior. Hi (inquit *D. Magnus*) non tantum magnitudine differunt sed & modo conservandi feminis, siquidem erectioris capitula dum aperitur deacid statim semen, sicut alius accidit, at in humiliori quamvis capitula aperta sit & prona versus terram, manet tamen semen quasi capitula adherens.

11. He-

11. *Helianthemum folio Thymi incano* J.B.

J. B.
Vergulae plures, tenues, incanae, quae in alios repandos mox dividuntur ramulos. *Folia* Thymi durioris, minuta, breviter hirsuta, cinerea, terna, quaterna, interdum plura ex eodem geniculo enata. *Flos* & capsulae in tres carinas dehiscentes cum involucri hirsutis, ut in *Helianthemum* vulgari. *Radix* crassifolia, contorta, lignosa, multiloba, multorum capitum.

Fortè (inquit J. B.) hanc radice & intelligit Lobelium cum *Helianthemum* tenuifolio glabro: similes sunt plantae, differentes tamen diligentius consideranti.

Nos circa Monspelum observavimus in eadem planta *folia* inferiora in caulibus tenuissima, quales ferè Camphoratae Monspel. superiora verò longè diverfa, viridia & *Helianthemum* proximè de-
lia ferè Camphoratae Monspel. superiora verò longè diverfa, viridia & *Helianthemum* proximè de-
scripti foliis frutia, unde & Lobelium non imperitè aut temere has duas plantas miscuiffe opinati fu-
mus: postea tamen circa Massiliam Chamacisti speciem observavimus cujus omnia *folia* tenuissima
erant Camphoratae similia & glabra, plura simul nascentia; aliam etiam speciem, folio Thymi lon-
gore, cujus tamen florem & vasculum feminale non vidimus.

Hic adde, anomalias quasdam & parum cognitae species.

1. *Helianthemum species rara, comè inflexa ut in Heliotropia* J. B. *Telephium repens folio deciduo* C. B. *Telephium legitimum Imperialis* Clus. Ger. Park.

Radix crassitudine digitali, longitudine sesquipalmari, lignola, fibris paucis sed validis donata, foris buxica, intus alba, vivax, *rami* sex, octo, aut plures per terram spargit, palmares & spithameos, te-
retes, tenues; quibus folia nullo insigni sapore praedita, crebra, alterno situ utina, adnascuntur, Ma-
jorane, glabra, & ex viridi luteola, unico nervo per longitudinem decurrente: at priora folia & quae
proximè terram non parùm ab his quae per ramos videntur differunt, utroque longiora. *Flores* in ex-
tremis ramulis perquam conferti, & Scorpioidis instar reflexi quibus foliis albis constant, *apicibus* lu-
teolis, quinque videntibus extrinsecus obvallatis: *capsula* loquuntur triquetra, fusca, *semine* exiguo,
papaverino pari, atro, cavitatem impressam altera parte habente, altera gibbo repleta amaro.

Morionus hanc plantam Polygoni speciem facit, verùm cum Clusius & J. Bauhinus disertis verbis
affirmant fructus ejus triquetros non femina esse, sed vascula feminalia, multis feminibus repleta,
cum illo sentire non possumus; verùm ob flores pentapetalos, & vascula feminalia triquetra, gibbus
cum Chamacisti convenit, is cum J. Bauhino subiungendam duximus, quamvis foliorum situ al-
terno ab illis differat.

2. *Cistum folio Stachadae citrinae* C. B.

Cujus noque descriptionem, neque synonyma dat.

3. *Cistum folio Majoranae* C. B.

Eadem videtur Chamacisto octava, id est, *Helianthemum* sive *Cisto* humili folio Sampsiuchi ca-
pitulis valde hirsutis *J. B.* quam D. Magnol Cisti folio Majoranae nomine Monspeli notum scribit.

Item,

4. *Chamacistum quadrifolium* C. B. i.e. *Helianthemum Sabaudicum* Park. Tab. Ger.

Foliis quaternò ordine in caule positus, viz. ad singula genicula quatuor, à reliquis congenieribus
praecipue differt: in quo convenit cum *Pseudo-cisto* Ledo altero *Alpin.* exot.

5. *Pseudo-cistum Ledum* Alpin. exot. *Pseud.* 1. Park.

Alpin.

A radice longa crassique mittit plures furculos rectos, rotundos, graciles, foliis ferè Ligustri, sed
minoribus longis intervallis paucissimis vestitis, qui utrinque in plures parvos furculos
dividuntur, in quorum summitatibus flores Cisti floribus longe minores apparent, à quibus *filique*
rotundae, oblongae, in acutum desinentes, nigrae, minutum *semen* continentes. Tota planta inodora
& insipida est.

6. *Pseudo-cistum Ledum alterum* Alpin. exot. *Pseud.* 2. Park.

Alpin.

Herba est fruticosa ab una radice parva *cauliculis* plures, molles, obliquos producent: *foliis* Myrti
sed minoribus, & mollioribus, in nigrum albicantibus utrinque bini ad intervalla; à quibus foliis simul
exerunt flores albicantes, parvi, à parvis petiolis pendentes; quibus succedunt *folliculi* parvi, rotundi,
in acutum desinentes, Ciceris magnitudine, colore faveolentes, qui *semina* minuta continent, co-
lore idem faveolentia.

Creta indigena est.

Loc.

C. A. P.

CAP. VIII.

De Hyperico, Androsamo, Afcyro.

Hypericon, Androsamum, Afcyron non alter inter se differunt quàm ut Genus & ejus-
dem species. Hypericum enim Generis nomen, Afcyron & Androsamum quarundam
ejus specierum.

Hyperici nominis rationem non invenio. Afcyron Grammatici per Antiphrasin dictum volunt
cum mollis herba sit, *scilicet* enim Graeci asperitatem digitos velut cruentant.
dictum constat, quòd comae ejus trita torcularum in caule situm advenit, sunt flores flavi stami-
nibus multis; vasculum feminale è tribus partibus, [in uno genere quinque] compositum, triplici
stilo, coma attritu languincum succum reddens.

1. *Androsamum Constantinopolitanum flore maximo* Whedleri. *Afcyroides* Alpin. exot. *Afcyroides* *Cretica* major Park.

Hujus *folia* consistentia & colore sunt foliorum Androsami vulgaris, longiora & magis lenta,
cauli quadrato, fruticoso, rubenti, non ultra spithameae longitudinem assurgenti adnascunt. Cau-
lis fastigio insidet *flos* amplissimus, pentapetalos, petalis incurvis fere arcuatis; & quorum umbilico
stamina infinita, flava, oblonga, in formam globosam composita, apicibus veluti punctis notatis,
exurgunt. *Siliculae* succedunt pyramidales, è loculis multis quibus, dum adhuc viridia sunt arcte
junctis, per maturitatem dehiscentibus compositae, ceterarum hujus generis capsulis triplo majores.
Radix longè latèque scripta, & plantam tholobus emittis propagat.

Florè Junio & Julio, femina perficit Augustis & Septembris mensibus
Hac nobis eadem planta videtur quam describit & depingit *Proserpina* in Exot. titulo *Afcy-
roides*. Et rectè nostro judicio Afcyroidem potius quam Afcyron appellat, ob capsulas in quinque, locu-
lamenta dispersas, praeter normam hujus generis reliquorum.

Non est autem reticendum, ei videri attribuisse: cum Alpinus & Morionus etiam, plures ei
dant, nec plures in descriptione ei videri attribuisse: cum Alpinus & Morionus etiam, plures ei
dant. Morionus autem plantam ipsam è femine à D. Wheeler nullo oram in horto Academico
Oxonienis coluit. Fortè in loco ubi eam invenit (prope Constantinopolim) ob soli ficitatem aut
sterilitatem unum tantum florem produxit. Odore est Terebinthinae optime fragrantiore.

Hujus plantae *folia* & virgas Vincæ pervincæ foliis & virgis comparat D. Covel, inque eodem caule
unum vel duos (interdum etiam plures) flores gestare scribit, odore Scirum crudum referentes.

2. *Hypericon Olympi montis* Wheeleri. *An Afcyron magno flore* C. B. Park?

Hanc plantam D. Wheeler ab Androsamo suo Constantinopolitano diversam facit. Hæc etenim
caule est pedali aut altiore, cum illud ultra spithameae altitudinem à terra non assurgat. Hujus fo-
lia Hyperici vulgaris similia sunt sed minora: illius consistentia & colore Androsami vulgaris,
runtaxat longiora & tenaciora. Hujus denique, (quod praecipue est notabile) vasculum feminale ro-
tundum est Androsami vulgaris instar, illius oblongum, & in quinque loculamenta divisum.

Descriptio Afcyri flore magno apud C. Bauhinum in Prodromo plantae nostrae satis bene conve-
nit, nisi quòd plures in summo caule flores ei attribuisse videatur, cum nostrum Hypericon unicum
tantum gesserit. Descriptio Bauhini sic se habet:

Afcyro vulgari sen Hyperico dumerorum simile est, *caule* sesquicubitali, rotundo, glabro, ruse-
cente, quem *folia* pallide virentia & infernè albidiora, unciam longa, semunciam lata, subrotunda,
bina (semper situ adverso cingunt. In caulis summo flores calyce viridi sustentati, pallide lutei, magni,
quantuplo vulgaris majores, ex quinque foliis uncialibus compositi; & quorum umbilico *stamina*
plura, flava, veluti puncto notata exurgunt. Siliquas & semina non vidit Bauhinus.
In Pyrenæis D. Bursarius legit. In Olympo Asiae monte D. Georgius Wheeleri.

Locut.

3. *Androsamum fatidum* Park. *capitulis longissimis filamentis donatis* C. B. *Rata Hypericoides quibus-*
dam Siciliæ affinis (sive *Tragium*) J. B.

J. B. Bel.

Fruticè est rectus, aspectu pulcher, ad tres, nonnunquam & quinque, cubitos assurgens, *caule* te-
reti, lavi, ramolo, rubente, brachiali interdum crassitudine: *foliis* ad articulos adversis, duplo Hyper-
ici majoribus, glabris, neutiquam parvis, fœtidis. [Bellus foliis Glycyrrhizae aut Terebinthi ex
comparat.] Sapore ut J. Bauhino videtur, acido: *Floribus* magnis, Siciliæ proximis, [sed qua-
druplo majoribus *Bel.*] luteis, densi circum, luteorum, tenuissimorum longiorumque intortis apicu-
lis, segre notum occupante: *capsula* loquente oblonga, rotunda, Terebinthino fœturi aequali, te-
nuissimum *semine* repleto, [e cujus summo emicant stamina longa *J. B.* quod observata dignum.] Ca-
pitula hæc à planta non decidunt, sed è perpetuo inhaerent.

Scus fontes & rivulos provenit non in Creta tantum, sed & in Sicilia & Calabria frequens. Tota *Locut.*
planta et hircinum virus olet ut longius percipi possit: æstare resina fundit, sed paucam. Perpe-
tua fronde virot, Bello teste. Junio mense floret.

* 4. *Ciris*

- * 4. *Coris Hypericoides* quorundam J. B. *Coris Matthioli* Park. Ger. emac. item *Coris legitima* *Cretica Belli* ejusdem. *Coris lutea* C. B.

J. B.

Lignosis *Erica* ramulis Thymi magnitudine fruticat, vel potius *Coris* Montpellierana, tenuioribus, erectis, in multas alas brachiatas, teretibus, subrubentibus. *Folia* ex brevibus intervallis veluti ad articulos tera, radiata, *Erica* arborescentis. Caulium fastigium, in ramulos subinde abeuntia longiusculis *floribus* gerunt planè Hyperici, luteos, quinque foliis radiatis, constantes, numerosum croceorum apicem curvis medium occupantibus. Folia per hyemem viridia retinet, Bello teste. Toti flori foliola pullula viridantia ad basin subiecta sunt.

Nos cum C. Bauhino *Corin Matthioli* & *Corin legitimam* *Erica* *fimilem Belli* ad idem caput reducimus.

- A. 5. *Hypericum* Ger. *vulgare* C. B. Park. *vulgare* sive *Perforata caule rotundo, foliis glabris* J. B. *Saint Johns wort*.

E *radice* lignosa multifariam divisa, buxo cortice inrecta, virgula surgunt complures rigidae, lignosae, teretes, subrubentes, in plurimos ramos divisa, septicubiales aut altiores. *Folia* ex adverso bina, absque pediculis caulibus adnata, Majoranae aut Centaurii minoris, glabra, nervis per longum excurrentibus donata, innumera foraminibus soli obiecta persua esse videntur (unde & *Perforata* dicitur hac herba) sapore sicco & adstringente cum aliquo amaro. A geniculo ad geniculum fere à pari foliorum interiori utrinque ad utrumque superioris paris folii nervum excurret linea in caule elatior, ceu angulus quidam. *Flores* in extremis ramulis coacti, ex quinque radiatis foliis compositi, fimbriati, apicibus multis concoloribus, majores & speciosiores quam *Alycyi*, brevibus aut nullis pediculis nixi, stylo triplici. *Calix* quinque angustis acutis segmentis conficit. *Semina* parva, ex nigro rufum, in *capitulo* oblongis granum hordei imitantibus, è tribus carinis compositis. Tam flores quam capitula femine gravida, ite terantur, sanguineum succum reddunt.

Descriptio est J. Bauhini à nobis interpolata.

In dumetis & ad sepes.

Diureticum est & vulnerarium insignis. Decoctum & potum febri tertianæ & quartanæ medetur. *Trag. Cam.* Excretaiones sanguinis sistit, vulneribus & erosionibus internis auxiliatur. Sanguinem coagulatum resolvit. *Cum sanguine fluxum sistat, quomodo coagulatum dissolvit?* calculum renum atterit: lumbricos expellit. *Semina* in pericarpis seu funiculis ad vulnera balsama nulli secunda experimento chirurgorum Montpellieranum.

Oleum Hyperici duplex habetur *simplex & compositum*, & utrumque variè apud varios fruatur. Gerardus noster. Oleum Hyperici quod magnis laudibus effert, & Balsamo cuius naturalis praefert, sic parat. & Vini alibi sextarius duos, Olei Olivarum lb. iij. Olei Terebinth. lb. ij. foliorum, florum & seminum Hyperici leviter contusorum aa. M. ij. Vasi vitreo capaci indantur, & insolentur per octiduum decem dies, deinde coquantur in MB. & colentur, abjectisque herbis novè indantur & operatio repetatur.

Herbæ decoctum quadraginta diebus potum, vel etiam feminum pulvis iterum & podagram sanat, calculo apprime conducit, interaneorum vermes necat, & balsamica qualitate sanguinem imbuat. D. Bowle.

Tinctura florum Hyperici egregium est medicamentum in mania intus sumptum *Sala Grembs;* mihi quoque saepius expertum. Idem praestat & in Melancholia. D. Needham.

Inter varias Hyperici virtutes unius hic meminisse publicum agrotorum plurimorum commodum intererit. Est verò praestantissimum ad lumbricos pellendos si flores in sp. Vini infusi exhibeantur: id quod certa nobilissimi matronæ experientia didici. T. Bartholin. A. Med. An. 1671, 1672. Obs. 40. Non est autem hoc novum experimentum. Hyperici enim succum ad vermes necandos commendat Camerarius & alii, ut superius vidimus. Schroederus, superfluous nimis, Hypericum lumbricos fugare ait, sed si tempore exaltationis collectum fuerit, aliis hac facultate destituit.

6. *Hypericum Syriacum* & *Alexandrinum* J. B. Hyp. folio breviori C. B. *Syriacum* Ger. *Saint Johns wort of Alexandria*.

Quadruplo minora quam nostri Europei, quæ summis cubitalibus virgulis confertim tanquam in verticillis exeunt, proferunt folia: flores luteos nostrati palmarum, Delcriptio est Lobelii, & nimis quidem brevis, sed tamen plenior (quod sciam) apud Botanicos non occurrat.

Plantam ipsam aliquando cultam & florentem vidi in orto instructissimo Nob. Viri D. Caroli Howard, Ducis Norfolkiae fratris. Parkinsonus eam cum Hyperico pulchro *Tragi* confundit perperam.

7. *Hypericum foliis parvis crispis seu sinuatis* Scutellum.

In Sicilia propè Promontorium *Panto Cereola* dictum, non longè à *Pazzalla* hanc speciem invenimus: quam postea in orto Vini Nob. D. Caroli Howard cultam vidimus Dardkinge in Surcua, unde allatam neimus.

Eadem esse videtur quam D. Georg. Wheeler in * Itinerario suo titulo *Coridis* foliis crispatis depingit & describit: obstat quòd folia caulium nodis plura simul accrescere scribat, quod in nostro non observavimus, in quo bino ordine, ut in reliquis congenitis, adversa inter se oriuntur.

In monte Olympo Asia observavit D. Wheeler.

Florum

Florem non videmus, necdum enim cum ibi efflensum Mai mensis medio floruerat. Erat autem caule tereti, firmo, in plures ramulos & luscillos pratenus sparsis.

8. *Hypericum Nummularia folio* C. B. Park. *Small St. Johns wort, with money wort leaves*.

C. B.

Radice habet oblongam, tenuem, paucis fibellis capillatam; ex qua cauliculi tenues, rufescentes, palmare effertur, quos *folia* parva, rotunda, nummo similia, bina adverso situ & aequali distantia cingunt: quæ superne atrovirentia, inferius alba, aliquando punctis vel maculis rubris notata conspiciuntur. Cauliculorum summis *folia* pallide lutei, laeta magni, plurimis staminibus donati, odoratissimi, non ita male infident.

Ex ipsis rupium max. Carthufianorum cœnobio imminens fillus emergit.

Locus.

- * 9. *Hypericum montis Olympii foliis circa margines hirsutis* Wheeleri.

E *radice* fibrosa germina emittit senella, foliis bino ordine alternatim adnatis adeo crebris obrita, ut cauliculi penitus occultentur, alpectu pulcherrimo, & ex undique pulvis hirsuta videantur, quamvis folia ad margines tantum pilosa sint. Verum cum elongantur in caules ad alitudinem circiter semi-pedalem albugentes, augentur foliorum intervalla, eundem tamen sum retinent folia caulibus respèda, h. e. bina adversa aeterno ordine oriuntur; sunt autem figura ovali, nervosa, pallide viridia, Hyperici vulgaris instar perula, utrinque glabra, exceptis marginibus qui valde hirsuti sunt & pilosi. Summa parte caulium ex alio foliorum exeunt flores, alii supra alios; quibus succedunt valcula tripartito divisa ut reliquis huius generis.

In monte Olympo Asia invenit D. Georg. Wheeler, & describit depingitque Itinerar. Lib. 3. *Locus*. pag. 221.

- A. 10. *Hypericum minus supinum* Park. *minimum supinum* J. B. *minus supinum, vel supinum glabrum* C. B. *supinum glabrum* Ger. *The least trailing St. Johns wort*.

E *radice* tenui, lutea, nunc simplici, nunc ramosa, paucis & tenuibus fibris capillata cauliculis fundit numerosos, tenues, teretes, infirmos & in terram resupinos, palmares & longiores, ab exorta mox ramulos, ramulis binis è foliorum adverso angulo alis exeuntibus, & ipse etiam in ramos divisi. Caulis autem medius in binos tandem divaricationum angulis sedent *foliis* singulares, pediculis feminalibus aut brevioribus, pentapetalis, stellatis, flavi, Anagallidis luteæ non multum diffimiles, petalis laevibus & viridioribus, in acutum desinentibus, cum plurimis in medio staminibus luteis. *Calix* floris quinquefolius, cupis folia post florem delapsum augentur. *Vascula* succedunt Hyperici vulgaris formâ, in terna parva locummenta divisa. *Folia* parva Hyperici figura & colore, minora multo, Serpylli parva, glabra nullis foraminibus persua, neque punctulis inscripta. Coma trita in hac etiam specie creuntur, minus tamen quam in aliis.

In pascuis arenosis & sterilibus requies agris oritur.

Plantula hæc ab aliis omnibus Hyperici speciebus parvitate sua, cauliculorum multitudine, qui densio interdum cespitem terram opacant, floribus rariis dispositis, caulibus infirmis & in terram provolvis facile distinguitur.

Locus.

- A. 11. *Hypericum pulchrum Tragi* J. B. 5, sive *pulchrum Tragi* Ger. emac. *minus erectum* Park. C. B. *Small upright St. Johns wort*.

Radices ei plures, lignosae, duræ, cortice rubente testæ, interiori albæ. *Caulis* inde exoriuntur dodrantales & majores, teretes, glabri, imo parte rubentes, ramoli, foliis vestiti per intervalla binis oppositis, lata basi caulem amplexis, mucrone acuto, ut triangula videantur, superne obscurius viridibus, inferne subglaucis, glabris, minoribus & solidioribus quam Hyperici vulg. *Flores* in summis caulibus & ramulis lutei, contimiles sed pauci, brevissimis pediculis nixi, & eodem modo in ipsis angulis divaricationum caulibus & ramulorum siti. Stylus pariter triplex, & vasculum feminale par, tribus locummentis compositum.

In dumetis & ericetis solo praefertim arenoso aut glareoso.

Locus.

- A. 12. *Alycyon* Ger. *vulgare* Park. *Hypericum Alycyon dictum caule quadrangulo* J. B. Hyp. *Alycyon dictum* IV. sive *Androsæum hirsutum* C. B. & *Peters wort*.

Ex *radice* repente, fibrata, rubente caula emittit Hyperico vulgari pares, quatuor membranulis ceu alis secundum longitudinem productis quadratis, rubelcentis, ramulosi: *Folia* quam Hyperici breviora, latiora præcipue ad basin, nerviora, eodem tamen ortu & odore, nullis poris perula, ad Majoranae silvestris folia accedentia. *Flores* lutei, pentapetalis, plus dimidio minores quam Hyperici, petalis minime fimbriatis, triplici pariter stylo; pediculis brevissimis, sanguineum succum digitorum attritu reddentes. Vasculum feminale quam Hyperici minus, ejusdem tamen figure & tribus locummentis compositum, femine pullulo prægnans.

Caulibus quadratis, foliis minoribus, loco natali circa rivulos inque riguis & pratensis humidis, *Locus* ab Hyperico facile distinguitur.

C. Bauhinus malè hoc genus *Androsæum* hirsutum, cum non nullam in ejus caulibus aut foliis hirsutem percipere possimus.

- A. 13. *Alycyon*.

- A. 13. *Acyrosum supinum villosum palustre* C.B. Park. *Afc. supinum* *indebit Clusii*, Geremac. *Asparth St. Peters-wort*, with hoary leaves.

Clus.

Hoc genus *Acyro* molle est prostratum & lanugine obsitum, caule non quadrangulo, sed tereti & rotundo præditum, quem alternis bina semper ambiunt folia, ex adverso nascentia, ut in *Acyro* vulgari, aliquantulum tamen magis orbiculata, summo caule gestans flores [paucos] quinque foliis gari, aliquid coloris, qui triti languineo succo non inficiunt, ut illius quod siccoribus locis na-constantes, flavi coloris, qui triti languineo succo non inficiunt, ut illius quod siccoribus locis na-constantes, flavi coloris, qui triti languineo succo non inficiunt, ut illius quod siccoribus locis na-

Locus.

Hæc planta in Occidentibus Angliæ, locis palustribus frequentissima est, alibi rarior. In palustribus putridis & aquis late se propagat; & totas paludes nostratibus *Asparth* & *Woggs* dictas occupat. In altitudinem non attollitur, rarius ultra semipedem supra aquas emittens, nec admodum ramosa est, & paucos in summis caulibus flores gestat.

Hanc eandem esse suspicor Caryophyllum palustre, foliis fibrotundis incanis, floribus aureis Mentzelii: namque & descriptio, & icon, & locus conveniunt.

14. *Hypericum tomentosum* Lob. J. B. *tomentosum* *Labellii* Ger. *supinum tomentosum minus* Park. *Hyp. supinum tomentosum minus vel Monspeliacum* C.B.

J. B.

Radice est crassiuscula, lignosa, rubente: *Cauliculis* multis, palmaribus & dodrantalibus, ferè totis hirsutis, incanis: *foliis* Hyperici vulgaris sed albidis lanugine obsitis: *floribus* luteolis minoribus, capitulis brevioribus.

Lobellius folia non tantum minora esse quam Hyperici vulgaris, sed & ex intervallo rariora esse vere censuit.

Locus.

In Insula Melita & circa Monspeliem in locis naturâ udis & ubi per hyemem aque stagnarant nobis observata est hæc species.

15. *Hypericum supinum tomentosum majus vel Hispanicum Clusii* C. B. *tomentosum majus* *Hispanicum* Park. *tomentosum majus Clusii* Ger. ico.

Clus.

Multis ramulis hirsutis, humi stratis præditum est, numerosis confertisque *foliis* illos ambientibus, vulgaris Hyperici similibus, sed plane tomentosis & incanis. Eius flores secundam ramulos luteos, pallidiores tamen, & minores aliquantulum quam in vulgari; quibus succedunt capitula seu vascula vulgaris capitulis similia. Radix est dura & lignosa; sed ipsi etiam rami per terram sparsi subinde fibras & radices agunt.

Locus.

In convallibus quibusdam non procul Salmantica crescit, ubi Julio mense florescentes plantas invenit Clusius, adeo late sparsas & diffusas, ut ampli petali orbem aquare possent.

Lobellius sibi injuriam congerit Clusius quod plantam superius proximè descriptam Hyperico huic Hispanico eandem esse asserat: Verum tum descriptiones tum icones in omnibus ferè conveniunt, nisi quod huic numerosa & conferta in caulibus sunt folia, illi rariora: quod tamen non tantum est ut speciei diversitatem inducat. Nos ergo in Lobellii sententiam procliviores sumus: præsertim cum & Melitense nobis observatum Hypericon tomentosum Monspeliaco idem esse comperimus. Nobiscum etiam sentire videtur D. Magnoli in *Botan. Monsp.*

- A. 16. *Androsæmum vulgare* Park. *maximum frutescens* C. B. *Siciliana* alii *Cæciliana vel Androsæmon* J. B. *Clymenum italicum* Ger. *Custan*, ut *Park-leaves*.

Radix ei crassa, lignosa, rubens, fibras longissimas emittens. *Viminea* lignosa, cubitalia & sesquicubitalia, rotunda, rubentia, glabra, pinnulis membranaceis lata. *Folia* bina ex adverso sita, Periclymeni, quæ tamen caulibus non transadigunt, glabra, superne areolata, inferne candida. *Flores* Hyperici, minores tamen minisque speciosi, observatione nostra, quamvis J. Bauhino contrarium asserit, quinque foliis luteis constant, quibus totidem viriditatis subiecta, quæ delapso flore augentur. *Vasculum* seminale quam in Hyperico rotundius baccam simulat: est enim membrana ejus exterior foliæ pericarpium semen continens, crassum & carnosum, quod tamen ante maturitatem seminis exsiccat, & arefcit: videtur quoque tribus partibus componi, nam tres in apice stylos habet. Flores in hac specie pediculis longioribus insident quam in reliquis.

Locus.

In dumetis & scipibus & umbrosis aggeribus ætate floret.

- A. 17. *Hypericum majus* seu *Androsæmum Matthioli* Park. *Hypericum Androsæmum dictum* J. B. *Androsæmum hypericoides* Ger. *alterum foliis Hyperici, quod aliquibus Hypericoides* C. B. *Custan*, ut *Johns-wort*.

Caulis sesquicubitalis & altiores, teretes, hirsuti, rigidi, per totam longitudinem, præcipuè summa parte ramosi, ramulis brevioribus quam in Hyperico vulgari; foliis crebris vestiti, ex adverso positi, lanuginosis, venosis, quam Hyperici vulgaris majoribus & latioribus. Flores quam illius minores nonnihil & pallidiores; vascula feminalia similia. Calicum segmenta ad margines fœtus ex rubro nigricantibus obita sunt, unde & coma punctulis nigricantibus seu pulvisculo quodam aspersa videtur. Radix subest furculosa, obliqua.

Ab

Ab Hyperico differt caulibus hirsutis, minù ramosis, foliis pariter hirsutis, majoribus & latioribus & in caule crebrioribus; quòdque lineis in caule exstantibus caret. Floribus (ut diximus) quàm Hyperici minoribus & pallidioribus. Caulis, folia, in univèrsam tota planta pallidior est quàm Hypericum.

Ad sepe & in dumetis, Julio mense floret.

Locus.

18. *Androsæmum persiliatum & perforatum* C. B. *alterum Apulum* Gol. Park.

Col.

E radice fibrosa, rubente, obliqua, plures [scilicet] pedales & majores proferit, rubicundos & rotundos; limbo alternatim per longum decurrente, à geniculo ad geniculum, caules veluti angulos efficiente; ab imo pluribus alis divisis, atque geniculis eorum & caulibus foliis binis hærentibus, admodum ex opposito alternatim, atque adeo ut à caule perforata videatur, ut in Periclymeno & Campoclaresi Androsæmo proximè describendo, minora verò, acutiora, & infernè albidiora, laviæ, & imperceptibilibus ferè punctis nigris per oras depicta, lucem etiam ex poris transmittentia, ut Hypericum. Differt ab aliis, nam circa caulibus summum non decrecentia & minora, sed huic semper ampliora & latiora ad caulis usque cacumen [folia illi] ipsaque cava velut pellicula, per ambicum minus dentibus serrata, ut penè fallant oculos. Flores in sunt multi, coarctati velut corymbi, quorum calycum foliola & florum depicta sunt punctis illis nigris minutissimis, non elatis ut in superiore. Florum boci antequam pandantur rotundiores & compressiores sunt aliis, sed oblongi parumper sunt desiliere incipientes. Aprilis & Maio mense floret. Foliola florum cava & latiora superioribus insunt nervique per longum ductis, ac etiam ut calicum inscripta tunc infernè apparent. Maio fructus perficit.

Differt hæc à Campoclaresi foliorum tenuitate, quæ illi minora triplo ferè videntur, acutiora, molliora & lucem transmittentia, atque in summo imis majora; differt etiam nervorum discursum in foliis & floribus.

Hujus ortus in campestribus Soli expositis calidiorum regionum Cirinolino incolito agro, illius loco, verò in umbrosis montibus, frigidioribus septentrionalibus locis.

Hujus historiam integram è F. Columnæ *Hist. minus cognis. & rariorum stirpium* transcripsimus, quoniam planta rarior est, & parum cognita.

- A. 19. *Hypericum elegantissimum non ramosum folio lato* J. B. *Acyrosum* seu *Hypericum bifolium glabrum non perforatum* C. B. *Androsæmum Matthioli* Park. *quod descript.* *Androsæmum Campoclaresi* Col. *Elegantissimum* *St. Johns-wort*.

F. Col.

Hujus plantæ radix tenuis est, lignosa, multicaulis, fibrata, tortuosaque, duos vel tres caules produens, cubitales & altiores, teretes, rectos, glabros, tenues, firmos tamen; folia geniculis abique petiolis herentia habentes ex adverso bina, ut ferè persiliata videntur, videntia, nullis foraminibus (ut Hyperici vulgaris) pervia, membranacea, glabra, à nervo medio in mucronem excurrente productis sinuatis in arcum venulis; inferna parte per margines punctulis rubris inscripta. In caulibus imo folia rotundiora sunt, minora, Hyperici vulgaris paria densiora, ob intervallorum brevitetem, ad medium usque caulis semper majora longius distantia [intervallis palmaribus & amplioribus] oblongiora, triuncialis longitudine & sesquialterius ferè latitudine: à medio caulis verò ad summum usque semper decrecentia, minora, angustiora, ut admodum tenuia sunt. Flores umbellæ simulachrum efficiunt, dum adhuc florescunt, Centauri munonis modo, summum caulis fastigium occupantes, cum in ramos Hyperici modo non fundatur, colore melino, Hyperici non dissimiles nisi magnitudine, punctis nigris inscripti [seus oras petalorum & calicum, in quibus puncti illi nigri è pilo tenuissimo brevissimisque sustineri videntur. Deflorescentibus floribus, protendentem se magis caulis cacumine, alæ illæ [ex quibus umbellæ componitur] dividuntur atque alæ super alias alternatim supereffe videntur; in quibus calices fructus habent ut in Hyperico, semine intus copioso, nigro, minuto.

Odor plantæ, florum & fructuum præsertim resinosis: atque succum nigro-purpureum, flores, fructus & ipsa coma, ut in Hyperico, trita emittunt.

Planta hæc in montosis non admodum rara est, ut v. g. in rupe *S. Vincentii* prope *Brissoliam*; Locus in dumetis montosis supra oppidum *Denbigh* in *Wallia* & alibi tum in Occidentalibus, tum in Septentrionalibus Angliæ regionibus. Neque verò loca plana & depressa penitus averituri: nam in hortu D. Fr. *Willughby* Middletoni in agro Warwicensi sponte succrevit.

C A P. IX.

De *Lysimachia latea*.

Hujus notæ sunt capsula bivalvis, flores lutei, quæ nominis ratio, folia Salicis oblonga, ad genicula interdum terna aut quaterna.

- A. 1. *Lysimachia latea* J. B. Ger. *latea major, quæ Dischoridia* C. B. *latea major vulgaris*, Park. *Yellow Willow-herb, or Knot-grass*.

J. B.

Subrepente radice, repantice, summo cespitè hærente nectur: Caulis autem proferit sesquicubitalis & bicubitalis, striatus, hirsutus: quibus ad genicula adnascuntur folia terna aut quaterna, Siff

reus & vilcra corroborantibus medicamentis eis opus est: topicis & repellentibus omnino eis interdicendum.

Epileptics quibusdam Aq. Anagallidis phœniceæ cæto experimento dedi. Ex Observ. Achillis Gasteri D. Barn. Saum.

Willius in mania pro specifico vendit decoctum Anagallidis flore purpureo, item summatum Hyperici. D. Saum. & Dolzo.

- A. 2. *Anagallis femina* Ger. *cerulea femina* J. B. *cerulea flore* C. B. Park. *Female* & *White-flowered Pimpernel*.

Solo floris colore à precedente diversa est, ideoque ulteriore descriptione non indiget. In transmarinis regionibus, Italia & Gallia ubique obvia est, nec superiore quæ flore est phœniceo minus frequens.

Nec aliter quàm floris colore à precedentibus, & inter se differunt.

1. Anagallis flore obsoleto purpureo *Clusii* Park.
2. Anagallis flore carneo. *Park.*

3. *Anagallis omnium minima* Morif. prælod.

Morif.

Planta est in humidis proveniens, vix biuncialis. *Flores* gerit cœruleos, vulgaris Anagallidis tri-
lo minoris; capsulas feminales pariter minores.

- A. 4. *Anagallis lutea* Ger. *flore luteo* Park. *lutea nemorum* C. B. *lutea*, *Nummularia similis* J. B. *Yellow Pimpernel*.

Numerosissimis fibris albenibus aut subrubentibus è geniculis demissis *radicatur*. *Caulis* plures per terram spargit infirmos, teretes, rubentes, *foliis* per intervalla vestitis ex adverso binis, quàm Nummulariæ acutioribus & minoribus, Alines aut Anagallidis maris similibus, glabris, inferne splendentes, pediculis brevibus nixis. *Flores* ex alis foliorum exeunt, singulares, tenuibus & oblongis pediculis, lutei, monopetali quidem, in quinque tamen segmenta acuta ad ungues forè divisi, ut pentapetali videantur; magnitudine & figura florum Anagallidis vulgaris terrestris: quibus succedit vasculum feminale rotundum, parvum, quinque calicis acutis foliolis obvallatum.

In fylvis post mediam ætatem floret.

- * 5. *Anagallis cerulea foliis binis tenuior ex adverso nascentibus* C. B. *tenuifolia* Ger. *emac. tenuifolia flore caruleo* Park. *tenuifolia Monetti* Clus.

Plures statim à radice *ramos* spargit, pedalis longitudinis, quadrangulos, ut aliæ Anagallides, qui deinceps alios minores à latere procreant, cinctos per intervalla longiusculis & angustioribus *foliis* quàm aliæ Anagallides habeant, & ad Gratiolæ foliorum formam plurimum accedentibus, acque ex adverso semper nascentibus, ut plurimum binis numero, interdum etiam ternis, raro pluribus, itaque aliquando in eodem ramulo: è quorum alis magna ex parte tandem exiliunt petioli, quot itaque cauliculos per intervalla simul ambiunt, summo fastigio fulscentes *flores* pentapetalos, coloris folia cauliculos per intervalla simul ambiunt, summo fastigio fulscentes *flores* pentapetalos, coloris cœrulei, umbilico tamen purpurascens, & phœniceis majores, è quibus exiliunt exigua staminula. Abundè flores profert, & plerumque toto trimetris spatio. Floribus succedunt orbicularia *vascula*, ut in reliquis, simile *semen* etiam continentia, quo deciduo sequente anno novæ plantæ generantur; annua enim sive æstivalis dumtaxat est planta.

Semine Gadibus accepto Monello orta est.

CAP. XI.

- A. *Anthyllus maritima lentifolia* C. B. Park. *Anth. lentifolia*, sive *Alfne cruciata marina* Ger. *emac. Anth. lentifolia* *Peplius effigie maritima* J. B. *Alfne litoralis foliis* *Portulacæ* C. B. *Alfnes genus pelagicum* Clus. *Sea-Thyridæ*.

Clus.

Longè latèque summâ arenâ serpit, multisque *ramis* humi jacentibus prædita est, tenuibus, lentis, flexilibus, quadrangulis; quos multa ambiunt *folia*, Anagallidis aut Alines foliis non dissimilia, sed crassa admodum & succâ plena, (ut sunt pleræque Pelagicarum stirpium) bina semper ex adverso alternatim nascentia, viridia, glabra, salso gustu: inter quæ extremi ramuli *foliis* virescentes, quinque foliolis constantes, & in his quinque staminula pallida. floribus succedunt vascula grandia, in quibus *femina* quam pro plantæ modo multò majora.

In arenosis maris litoribus ubique ferè in circuitu Angliæ.
Hæc planta quamvis Alines nomine innoscat, nec flore tamen, neque semine cum Alfine convenit; ideoque seorsim eam collocavimus.

CAP.

CAP. XII.

De Alfne.

Alfne dicta est quòd *Alfne*, id est, lucos & umbrosâ loca præcipue amet.

Alfines note generice sunt Folia conjugatim in caule sita, calyx ad modum floris in plura segmenta, vir mavis folia expansus, vascula feminalia simplicia, hoc est, in plures cellulas seu localitate minimè divisa, feminibus medium occupantibus exterius protegente vasculo.

Harum nonnullæ præter reliquarum normam tetrapetale tantum sunt, atque hoc respectu anomale, quas seorsim collectas primo in loco exhibemus. Quæ pentapetala sunt, vel petala habent in medio bifida, vel eadem integra.

§. 1. Alfne tetrapetala anomala.

Has pro Alfines habendas ducimus ob convenientiam in reliquis notis, quamvis petalorum numero ab eis differant.

- A. 1. *Alfne tetrapetalos Caryophyllides*, quibusdam *Holostemum minimum*. *Alfne verna glabra* Ind. Monsp. *Alfne montana capillaceo folio* Park. C. B.

Radicali ei alba, tenuis, fibris donata: *Cauliculis* plures, semipalmares, tenues, teretes, infirmi, rubentes, crebris geniculis intercepti. Ad singula genicula apponuntur *folia* ex adverso bina, caulem ferè complexa, dimidium vix digitum longa, è basi latiuscula in acutum mucronem sensim desinentia. *Flores* in summis ramulis, albi, tetrapetali, è calyce quadrifolio, quâ notâ à reliquis Holosteis didis discretu facilis est.

Vere floret in glareosis sterilibus frequens. Hæc planta eadem proculdubio est quam describit *Locus*: bis D. Magnol. Alfines verna glabra titulo: cui radicalem exilitem attribuit, circa quam aliquot *folia* angusta, oblonga, glabra oriuntur: *cauliculus* uncias tres altum, duobus aut tribus articulis distinctum, binis foliis articulum amplectentibus, ad secundum vel tertium articulum in duos vel tres ramulos divisum, quorum quilibet *floribus* unicum habet foliolis albis constantem, quibus quatuor foliola viridia, acuta supposita sunt: Succedente *lobulo* oblongo minuto femine pleno.

Circa pratulum luci Gramontii copiosam invenit vere cum flore & semine.

- * 2. *Alfne Alpina minima glabra* C. B. Park.

Plantula est foliis elegantissimis placens, ex cuius *radice* rufescente, in fibras oblongas abeunte *cauliculis* plures in terram reclinati, *foliis* multis, prioribus similibus, sed glabris vestitis, prodeunt: ex quibus pedicelli unciales rarius trunciales nudi effertuntur, qui in summo in duos, tres & plures petioli dividuntur, & singuli *foliis* elegantem, stellatam, quadrifolium, punctulis insignium, album, vel etiam purpurascens, ex calyculo emergentem, sustinent.

In Helveticorum montibus, ut monte Fracto, & ad Themas Fabarias, æstate florens, repe. *Locus*: riu.

3. *Alfne muscosa* Park. Lugd. *muscosa quibusdam* J. B. *tenuifolia muscosa* C. B. *An Alfne saxifraga angustifolia minima montana* Col?

J. B.

Tenella admodum & infirma est plantula, veluti musco terre superficiem operiens, palmaribus & bipalmaribus *coliculis* interdum duas aut tres uncias longis, præternubibus, ramosis, quorum nodis *folia* adnascuntur uncialia & selscuncialia, aliquando vix semuncialia, fili instar tenuia, latè virescentia; *Flores* minimi, ex quatuor foliolis constantes, albi, Spergulæ facie & formâ, quorum media *apiculi* albissimi, nodulo viridanti insidentes, occupant. *Flores* sequuntur calyculi exigui, spadicæ aut atro-rubente femine, Portulacæ terè, fædè. *Radix* gracilis, inutilis, articulata in Jura. In hac planta tantillum amancans saporis percipimus.

Montium summis adibus umbrosis ubique ferè gaudet. In montibus Sciræ, itémque in Jura & *Locus*: Salera prope Genevæ, locis humidis & umbrosis ad fontes & aquarum scaturigines observavimus.

Julio & Augusto floret.

Tempus.

- * 4. *Alfne montana capillaceo folio* C. B. Park. *Alfne Saxifraga angustifolia minima montana* Col. Item *Saxifraga montana* Neapolitana Park. p. 428.

In saxorum rimis rupium præruptarum, & eorum cavis umbrosis, circa D. Philippæ antrum & quicquid, ab aquæ pluvialis impetu rursus oritur hæc plantula tenera pusilla, quæ angusta oblonga *folia* profert, Saxifragæ magnæ Matthioli modo, paulo latiora, albicantia, molliora, è viticulorum geniculis bina prodeuntia: ex quorum sinu alæ, & in summo *flores*, candidi, quatuor foliolis instructi, *staminibus* intus multis, candidis, tenuibus admodum, florentes Maii fine & Junio: quibus utriculi succedunt ferè orbiculares, parvi admodum, Mili seminis magnitudine, cartilaginei, in quibus oras divisi, Ocyroidis modo, in quibus fulvum, obscurum *semen*, minurum.

Folius tantum latoribus & albicantibus à precedente differe videtur.

- * 17. *Caryophyllus saxatilis ericifolius ramosus repens* C. B. *saxat. ericifol. ramosus repens, aut ei similis* Park.

C. B. prod.

Hic infat mucos clavati per terram repens ex radice caulem lignosum emittit, in ramos plures & hos in alios subdivisum, quos folia exigua Erica foliis similia cingunt, quorum summitatibus flores copiosi, nivi, magni, elegantissimo spectaculo insident.

Locu.

Ex Pyrenæis. Hunc floribus rubris, sed majoribus, foliisque ad cauliculos longioribus & latioribus ex Hispania habemus.

- A. 18. *Spergula purpurea* J. B. *alsineiformis* fve 5. cap. 436. lib. 2. Ger. emac. *Sagina* *Spergula minima* Park. *Alpine Spergula facie minor, sive Spergula minor flore subcaeruleo* C. B. **Purple Spurrey.**

J. B.

Radix est singulari, longâ, crassiusculâ, apophyses quasdam è lateribus emittente, sapore betaceo. Caulis multi, per terram sparsi, dodrantales & minores, in ramulos divisi, ad quorum singulos nodos folia stellatim adnascuntur. [Quamvis folia caulium nodos stellatim ambire videantur, curiosi tamen rimanti duo tantum plerumque folia appareant ad singula genicula, ex eorum autem finibus reliqua oriuntur.] angusta, acuta, quam Spergule vulgaris breviora, obscure viridia, sessilibus mucosa, plurimum glabra, rarius hirsuta, quibus ad exortum velut squamule duæ albae ut muncialia circiter, plurimum ramulorum singulis hirsuta; in Polygono circumponuntur. Sapor herbaceus. In divaricatione ramulorum florum singuli; in seminatibus etiam cauliculis ad singulos nodos singuli oriuntur, purpurei, Anagallis phaeumicæ floribus similes, è quinque foliis compositi, alii recti expansi, alii penduli occultis, calice nixæ floribus similes, è quinque foliis compositi, alii recti expansi, alii penduli occultis, calice quinquefolio, oblongo, herbaceo, subhirsuto; pediculis oblongis hirsutis nixi. Semen in capsulis coarctatis, per maturitatem in tres carinas dehiscens, minutissimum arenæ instar, fulcum aut nullum.

Locu.

In arenosis & glareosis frequens; Maio & Junio mensibus florere. Quærit C. Bauhinus, annon hæc sit Asterias seu Stellaria Lugd. i.e. After. sive Stellar. Monspeliensis Park. D. Morifonius duarum aliarum Spergule speciem meminit, solo femine à vulgari differentium, quorum tituli,

1. *Spergula annua*, femine foliaceo, nigro, circulo membranaceo albo cincto.
2. *Spergula annua*, femine compresso foliaceo minore, in medio fusco, circulo pariter albo cincto.

Utraque hæc species Autore nostro detecta fuit in arvis segetibus circa Rupellam, & in arvis arenosis intra septa Chambersii litis. Verum cum *Spergula maritima* semen foliaceum fit & fuscum cum circulo foliaceo albo, cavendum ne multiplicentur *Spergule* species, ut rectè monet D. Magnol in Botan. Monspel.

- A. 19. *Spergula* J. B. *Sagina* *Spergula* Ger. emac. *Sag. Spergula major* Park. *Alpine Spergula dicta major* C. B. **Spurrey.**

J. B.

Palmaris & sesquipalmaris est planta, ad cubiti etiam altitudinem excrevens: caulibus multis terribus, frequenter geniculatis, subhirsutis, ramosis. Folia ad singulos articulos numerosa, radiatim ut in Galio caulem ambiunt tenuitate quoque pari, sed nequaquam ita rigida, verum flaccescentia; superiora cum colico leviter hirsuta, avera parte fuscata, sapore nullo evidente. Capitula in ramulorum fastigiis multa, singula singulis pediculis donata (quorum unus aut alter deorsum pendet, alii sursumrigunt, ut in Holosteo *Caryophyllo* arvensi Tab.) Alines familia, hirsuta, quæ in flosculos albos è quinque foliis integris compositis explicantur, apicibus luteis; quibus succedunt vascula Alines, femina continentes pusilla, nigra. Radix subest singulari, recta, raris fibris albis donata.

Locu.

Inter segetes ubique ferè nimis frequens.

- A. 20. *Spergula marina nostras* J. B. *marina Dalcampii* fve 4. cap. 463. lib. 2. Ger. emac. *Alpine Spergula facie media* C. B. *Sagina* *Spergula minor* Park. **Sea Spurrey.**

J. B.

Craffiore est radice quam mediterranea *Spergula*, ex qua caules similiter multos profert, palmares & pedales; ad quorum genicula nascuntur radiata in orbem folia, *Spergule* jam dictæ modo, crassiuscula, salia. Ramulorum cacuminibus flores è calyculis hirsutis erumpunt, similes quoque formæ sed colore purpurascens [apud J. Bauhinum legitur luteo, errore forte Scribæ aut Typographi, neque enim unquam vidi *Spergulam* flore luteo, aut de ea audivi.] Valcula nonnihil turbata semen continens foliaceum.

Adæo similis est *Spergule* purpureæ in Mediterraneis nascenti, ut aliquando totam diversitatem loco natali imputandam censui; verum postea semen hujus compressum & planum esse animadvertens, sententiam mutavi.

Locu.

In salis palustribus & maritimis passim provenit.

- * 21. *Alfne Batia* Clus. Park. *Alfne Symphyti petrae capitulis* C. B.

Clus.

Caulis simplicis ut plurimum & singulari donatur, interdum multiplici, geniculato, pedis dodrantem alto, subrubente, aliquot ramulis prædito: foliis satis angustis, secundum perios tamen latioribus, & extrema parte mucronatis, dorso magis eminente, nulli lanugine obitus altius instar, sed levibus & saturate virentibus, geminis semper ad singulos nodos ex adverso nascentibus: extremi ramuli

multi velut capitulis instar *Symphyti* petrae onusti erant, quæ oblongis & purpureis floribus relecta: radice mediocri, candida.

Circa Xeres de la frontera, aliisque Bæticæ locis observabat Clusius.

Locu.

- * 22. *Alfne maritima Neapolitana* Col. Park. *maritima flore rubente* C. B.

Col.

Folia ei angustissima, nec latitudine viticulis ipsas, in quibus hærent geniculatim bina, superantia, ipsaque cruciato ordine ex foliato geniculo procedentia, longitudine pollicari & majore: flores habet in summo è longis petiolis procedentes cum calyce foliato, ut in congeneribus, colore scæverubente, fructu oblongo & femine similibus. Radice admodum tenui, fibrillis divisa, candidante, ex qua in orbem repunt viticuli fruticantes, humi jacentes, sed cum florent reliquini. Habent viticuli medium flamen, ut in congeneribus.

Locu.

Oritur in maritimis Austro expositis circa Neapolin Italiz urbem.

- * 23. *Saxifraga altera* Alpin. exot.

Alpin.

Ab una radice multis affurgit furculis, longitudinis dodrantalis, tenuissimis, ex intervallis geniculatis, ex quorum singulis geniculis utrinque ex opposito bina foliola exeunt, tenuissima, longa, in acutum admodum definitia *Caryophylli* minimi foliis proxima, sed minora tamen & tenuiora, Tunicæ minimæ verius similia, aut sola, aut una cum ramulis binis tenuissimis ex iisdem furculorum geniculis indem procedentibus: in summitatibus verò flosculi purpurei, parvis *Caryophyllis* non dissimiles emicant, & in furculorum cymis parvorum ferè umbellarum modo, quibus semen minutum, nigricans succedit. Radix longa est, in acutum definit, lignola, utrinque demittens aliquot radicales longas, tenues, fibrosas, per latum in terræ superficie actas: Tota planta inodora est, gustu modice atringit absque ulla amaritudine aut acrimonia, ficarique. Ex Creutis lentibus Alpino nata est.

- * 24. *Alfne Alpina cauliculis nudis prolifera* C. B.

Neque describit, neque synonyma addit, duntaxat quærit, an sit *Saxifraga* 3. Col.

Alfne fluvietilis Tab. Ger. *aquatica minor* & *fluitans* C. B.

Nobis incognita & suspecta. Videtis ejus iconem & descriptionem apud Tab. & Ger.

- A. 25. *Alfne rotundifolia sive Portulaca aquatica* Ger. emac. *aquatica minor folio oblongo, sive Portulaca aquatica* Park. **Water Purslane, or round-leaved Water-chickweed.** *Anagallis Serpyllifolia aquatica* J. B.

Plurimis fibris albenibus è geniculis in terram demissis radicator. Caulis palmares, * teretes, * *Johannes* infirmi, rubentes, foliis vestiti crebris, ex adverso binis, Portulacæ æmulis (sed longè minoribus, ex quadratis, angusto minimi principio paulatim dilatatis, & in extremum rotundum definitibus, glabris, non striatis, luteo-viridibus. Flores in alis foliorum singulorum singuli sedent, nullis pediculis, sex purpurantibus foliis compositi, quibus succedunt vascula subrotunda feminibus repleta, minutis rufis.

In palustribus & aquis ubi per hyemem aquæ stagnant, per totam Angliam frequentissima Locu. est. Hanc olim habuit pro *Alfne* palustris minoris folio oblongo C. B. verum nunc mutata sententia pro *Alfne* palustris minoris *Serpyllifolia* ejusdem eam habeo, sed neque hujus descriptio per omnia respondet, nec enim nostræ folia sunt *Serpylli* multo minor. Plenam & accuratam hujus plantule descriptionem vide apud J. Bauhinum lib. 29. cap. 113. Sub finem citatis floret.

Tempus.

- A. 26. *Alfne palustris Portulacæ aquaticæ similis.* An *Alfne aquatica* surrector J. B? An *Alfne palustris Serpyllifolia* Ger. emac. **Small water Chickweed, by some called Blinag.**

Radix plurimis fibris capillaribus constat. Caulis inde emergunt plures, rotundi, rubentes, in terram reclinati & subinde radices agentes, duorum triumve digitorum longitudine, ramosi & crebris geniculis intercepti, quos vestiant folia ad nodos bina opposita, pallide virentia, ad *Serpyllum* vulgare accedentia, verum angustiora pro modulo suo & longiora, satis crassa, pallide virentia. Versus caulium summitates ex alis foliorum egrediuntur flores, alii ex singulis pediculis feminalibus singuli, alii plures in eodem communi pediculo, perexigui, pentapetali, albi, quibus succedunt vascula tricocca, femina tria rotunda nigra continentia, quæ in tres carinas per maturitatem dehiscunt, & femina ostendunt: Carinulae deinde se contrahentes semen suum cum impetu ejaculantur. Sapor plantæ amarus.

Amat loca humida & palustria, sed nec aridiora aspernatur vere præsertim pluvioso: observavi Locu. mus enim non raro in arvis inter segetes.

Hæc planta est, ni fallor, quam in *Prælad. Botan.* describit Morifonius sub titulo Portulacæ minimæ flore albo. Est autem plantula singularis & sui generis.

Descriptione Portulacæ eæque fve arvensis *Camarari* cum nostra hujus herbule diligenter collati, eandem omnino judicamus plantam.

impetum cohibendi, siue trita admoveatur, siue succus ejus bibatur; Dysenteris succurrere, mentium abundantiam, sanguinis & naribus profluvium sistere, funginem excreantibus opitulari, denique vulnerariam esse, & maligna ulcera ad cicatricem perducere.

* 3. *Statice Americana* Park. *Sea-Gill-flower*, or *Thrift* of America.

Park. Folia habet superiori familia, sed obscurius viridia, nonnihil splendens, duobus secundum longitudinem decurrentibus nervis, mucronibus obtusis. *Cauliculi* pariter teretes consimilem foliolorum glomerem gestant, colore tamen albo, & membrana erumpentium, quæ deorsum circa caulem reflectitur. Radix longa, paucis fibris donata.

LIBRI DECIMI NONI SECTIO SECUNDA.

De Herbis pentapetalis foliis in caule alterno aut nullo ordine positis.

Herba flore pentapetalo aut polypetalo, foliis in caulibus nullo aut alterno ordine positis, sunt vel vasculo feminali

[*Simplici*, i. e. non diviso in locamenta, quod per maturitatem horizontaliter rumpitur; *Bore* flavo, calice bivalvi; foliis crassis, lavibus, extremis subrotundis; PORTULACA.

[*Bicorni*; foliis in nonnullis speciebus crassis; SEDUM.

[*Triquetro*, seu è tribus carnis composito, flore

[*Pentapetalo*,

{ *Uniformi* specioso, in uno caule unico, albo; vasculo conoide; foliis parvis hederæ; in palustribus nascentis; GRAMEN *Parnassii*.
[*Diffirmi*, calcari donato, odorato; VIOLA.

[*Hexapetalo*, cujus partes difficulter admodum discerni & distingui possunt; vascula feminalia vix unquam perfecte clauduntur; RUSIDA, *Luteola* & *Phytolacca* Montspeliensium hujus speciei sunt.

[*Pentacocco*, rostrato; GERANIUM.

[*Quinquemartito*, seu in quinque cellulas plura semina continentes diviso,

{ *Breviore* & *habitiore*; foliis Alceæ, flore specioso, calice tumido & velut inflato vesicæ instar; ALCEA *Veneta*, *Malva boraria*, quia flos nonnisi splendente sole & circa meridiem aperitur.

{ *Longiore* & in filiquam producta; foliis in eodem pediculo binis ut in Faba, Portulacæ similibus; floribus albis staminosis, velut Cappareos; CAPPARIS *leguminosa*, *Fabago*.

[In decem locamenta totidem semina continentia dispersis; flore caduco; feminibus oblongis compressis splendentibus, colore melino; LINUM.

C A P. I.

De Portulaca.

Portulaca Græcis *Ἀνθερα* & *Ἀνθερα*. Turnebus Portulacam etiam Portulatam dicendam existimavit, quod foliis portulacæ imitetur; sed exempla antiquorum voluminum delunt. Aliorum sententia est, Portulacam appellatam esse quasi Porculacam, nomine à porcis imposita, idque quod à Gallis *Porcelina*, vel *Porcelina* vocetur (unde & Anghum *Portulacæ*) Apuleius etiam Porcastrum appellatam scribit: & Græcis junioribus *Χαεστύρα* (quod *portulacam* sonat) vocatur. Exempla vide apud Jo. Bod. à *Stapel*.

Portulacæ notæ characteristice sunt vasculum simplex, seu non divinum in locamenta, quod per maturitatem horizontaliter rumpitur, flos flavus, calyce bivalvi inclusus, folia crassa, succulenta, lævia, extremis subrotunda.

1. Portulacæ

1. Portulaca latifolia seu sativa C. B. *bortensis latifolia* J. B. *domestica* Ger. *bortensis* Park. *Sard. den Purflane*.

J. B.

Simplici ferè est radice, progressu temporis lignescens, cui fibræ paucæ appendæ. Caulis plures emittit, pedali longitudine, non raro breviores, teretes, crassos, subrubentes, non erectos sed teram versus reclinatos. Folia incondita, crassa & succulenta, ex angusto principio, quo cauli adnascuntur sensim dilatata, extremitate subrotunda, lævia & per margines æqualia, sapore subacido: inter quæ oriuntur *folioli* lutei, stellati, pentapetali, apicibus concoloribus. Hilce succedunt *pericarpia* oblonga, grano hordei paulo majora, quæ per maturitatem mediâ parte transversim seu horizontaliter rumpuntur, & semen effundunt pusillum, pullum.

In hortis ac eorum areis subactis ac stercoreis commodè feritur Martio aut Aprilis initio, Junio vero ac deinde in Autumnum usque, viget ac viret.

2. Portulaca sativa lutea seu aurea. Golden Purflane.

Nescio an specie à præcedente differat, certè tenior est illa, foliis latioribus flavicantibus.

3. Portulaca sylvestris Ger. Park. *sylvestris minor* seu *spontanea* J. B. *angustifolia* seu *sylvestris* C. B. *Wild Purflane*.

J. B.

Multis numeris minor est quàm sativa, tota terre appressa, nec humo surgens: radice crassiusculâ, sicuti & ramis succulentis, multinodis. Folia unguis digiti minimi ferè paria, succulenta, crassa, atroviresentia: flores pusilli, mulcoli. Summâ vix alta in re quàm partium omnium parvitate à sativa differt; ut lupulicem sativam è sylvestri culturâ initio faciam.

In Italia, Sicilia, Gallia Narbonensi & Germania in verna & ad vias frequens occurrit.

In ardore & dolore stomachi Portulacæ ejusque succus & syrupus aut ipsa planta recens comestita *Vires* experta est.

In acetariorum frequens usus est Portulacæ: Stomachi ardorem lenit, & bilis fervorem compescit, *Ursæ*, & hunc in febribus putridis ac malignis, ardore urinæ & Scorbuto prodest: Venerem inhibet, Venereque infornia. Dentium suppurum recens commanducata tollit, & mobiles dentes stabilis. Verminantibus pueris cum succello exhibetur. Verum usus ejus nimis cavendus est, quoniam ob frigiditatem suam & humiditatem in ventriculo putrefcere apta est, ejusque & reliquorum viscerum totum dissolvere, ut in nobilissimis non semel experti sumus.

Solet apud nos cum sale, aceto & aromatâ condiri ad intestinum, eodem modo quo Cappares, Genitæ flores, Lingua avis, Cichnum, &c. conduntur: quomodo parata ventriculo magis grata & amica est quàm cruda.

4. Portulaca exigua seu arvensis Camerario J. B. *arvensis* C. B. *exigua* Camerarii Park.

Herbula est non ab aliis ut (ut autor perhibet) demonstrata, pinguis, sublutea; *cauliculis* incurvis, aliquantulum procumbentibus, foliis minutis Portulacæ sylvestris, pallidioribus tamen, semper geminis nigro *semine* in vasculis parvis, Portulacæ similibus, sed quæ longioribus pediculis & gracilibus nituntur, & maturè incipiunt hiare antequam semen plene perficiatur. Sapor illi nullus qui notari queat, præterquam herbaceus ut in Alfine.

Primo verè in agris frumentaceis frequens est circa Lipsiam ante Cremensem portum. Hanc herbam eandem esse Alfine nostræ palustri Portulacæ aquaticæ simili superius diximus. Vide & confer.

5. Portulaca Brestensis Caspanga dicta Margg.

Margg.

Ex radice brevi, in multa filamenta alba desinente producit caulem rotundum, crassiusculum & succulentum, qui statim propè terram in multos alios caules dividitur, & hi porro in suos ramos, qui vestitiuntur foliis instar Portulacæ succulentis atque alternatim positis: in extremitate autem cupulibet rami, octo folia in stellæ modum disposita sunt, ex quorum medio flos enascitur luteus, pentapetalos, magnitudine floris Portulacæ nostratæ. Post flores denique remanet corpusculum quoddam obrotundum, pappo albo circumdatum, in quo semen continetur nigricans, rotundum, Pappaveris semine paulo minus. Rami hujus plantæ tomento albo circumdati conspiciuntur instar lanæ ovium. Cocta comeditur hæc herbula.

C A P. II.

De Seda.

Alfina Græcis *διὰ τὸ ἀνδαλὲς ἢ ἄλλως*. Italis Sedum vel à sedandis doloribus nomen impositum.

Note autem Sedi generice sunt folia crassa angusta non serrata aut dentata, vascula feminalia bicornia.

N. B.

N. B. Sedum latissimo sensu accipi pro planta quacunque pentapetala aut polypetala vasculo bicorni, imò plantas etiam succulentas multifloras complerit; à nobis autem hoc in loco tum à succulentis multifloris, tum à plantis vasculo bicorni foliis minus succulentis, quales sunt Coryledon, Sarcocolla guttata & Saxifraga alba dicta, distinguit.

Notatu dignissimum est plantas pleraque crassas & succulentas in petrosis & scicioribus provenire, ibidemque sine humore diu durare; & cujus ratio esse videtur, quod folia cucula densiore minimeque porosa, quæ humorem evaporare non sinit, investiantur.

§. 1.

- A. 1. *Sedum minus teretifolium album* C. B. minus, folio longiusculo tereti, flore albo J. B. minus Officinarius Ger. *Vermicularis* flore albo Park.

J. B.

Vermiculari huic nomen fecerunt *folia*, quæ pinguibus caforum putrescentium vermicibus sunt similissima, altera nam in *calibus* sphæricis & dodrantibus disposita, atroviolenta, vel punctis crebris guttata. *Flores* conferti velut in umbella, stellati, quinque foliis constantes, internè albis, apicibus multis atro-purpureis umbilico conoidem albidum, circumstantibus. *Radix* tenuis fibrata.

In hoc Sodo nullam percipio acrimoniæ, quicquid dicat in Adversariis Lobelius.

In veteribus muris & tectis non rarò invenitur. Mensibus æstivis flores promit.

Locus.

- * 2. *Sedum minus teretifolium alterum* C. B. J. B. minus 2. Clus.

Hujus *folia* præcedentis similia sunt, sed frequentiora & densius in caule stipata, in muris & mæcibus etiam nascens, sed priore minus frequens, humi procumbens & fibris subinde se firmans.

3. *Sedum parvum folio circinato, flore albo* J. B. minus folio circinato C. B. *Vermicularis dasyphylla* Park.

Lugd.

Radix est brevis, capillata & pallida, gracili, in exigua terra & parietum rimis hærescente: *ramuli* plurimi, quatuor digitos altis, perquam ipsæ congestis: *folia* numerosissima, crassius, teretibus, albicanis seu glaucis, confertissime stipatis, gustu satius, cum levi quadam adstrictione: *flore* in virgulis tenuibus candido, copioso: *semine* exiguo, subrotundo.

Locus.

Circa Monspelium, Genevæ, Lugdunum, &c. in muris & rupibus copiosè oritur.

J. Bauhinus & Clusius *folia* hujus Sedi min. acris foliis comparant, quibus paulo crassiora & candidiora sunt.

- * 4. *Sedi minoris albi Monspeliensis species major, folio acuto* J. B.

J. B.

Parietinis hæret passim Monspeliensibus & Nemaufensibus Sedum quoddam satis magnum, *caulibus* crassiusculis, frequentibus ex una radice subulescentibus; quos *folia* vestiunt *Sedi minoris* *ovale*, *flore* luteo foliis similia, sed majora, crassiora, longioraque, in acumen desinentia. *Floribus* ornatur albis.

Floret loco natali mense Julio.

5. *Sedum Alpinum ericoides purpureascens* C. B.

C. B. prod.

Ramis est palmaribus, lentis, flexilibus, dense geniculatis, per terram sparsis; quos *folia* breviter, crassiuscula. *Ericæ* formæ vestiunt, & hi in plures alios duarum triumve unciarum & etiam breviores dividuntur, hique foliola frequentia, sibi ferè incumbenda & rotundiora habent. In singulorum summitatibus, velut ex squamolo calice *flor* latus magnus purpureascens, ex quatuor, aliquando quinque, foliis, & aliquot in medio staminibus compositus infidet.

Ex horto Dei habuit C. Bauhinus.

- A. 6. *Sedum Alpinum Ericoides cæruleum* C. B. J. B.

C. B.

Ex præruptis jugis ac faxis humidis propendit, *radicem* habens oblongam, fibrosam, *clufam*: *ramos* plures, foliolis quàm in priore brevioribus, crassius, cinereis, velut Sanamunda 2. Clus. vel *Erica* Alexandrina compactis cinctos. Singulis cauliculis umbilicibus, foliaceis *flos* magnus, cæruleus, quadrifolius, aliquot *staminibus* brevibus donatus infidet.

In rupibus ad latus Septentrionale montis *Ingleborough* copiosissimè provenit. Primo vere, nimirum Martio mense floret. C. Bauhinus in Alpibus Rhæticis, inque Gothardi summitatibus, & in Valis ad thermas Leccenses supra Gemme invenit. Florum magnitudine & eleganti colore cæruleo oculos reficit & delectat valde: rarissima sane est plantula, cujus *flos* præcox in frigidissimis illis montium jugis & rupibus humidis verè ipsi anteverat: verum an ad Sedi genus referendum sit dubio cum *florem* explicet quadrifolium, valculum autem feminale non observaverim.

- * 7. *Sedum Alpinum minimum, foliis cinereis, flore candido* J. B. *Sedum Alpinum album foliolis compactis* C. B. Sed. minus 9. Clusii, *minimum Alpinum muscoides* Park. *Sedum Alpinum* 3. Clusii Ger. emac.

Compactis & sibi invicem insidentibus est *foliulis*, minimis, rigidulis, crassius, cinereis coloris ad cæruleum quodammodo tendentis, ut tota planta (quæ acidi saporis est) nihil ferè nisi mucus

Locus & Tempus.

mucus quidam videtur: Pollicelli è medio foliorum exeunt duas parve unctas longi, graciles, juncti, in quibus terminantur plerumque *folioli*, pentapetali, candidi, cum aliquot intus *staminibus* luteis. Cum in semine abeunt *flores* cauliculi æquantulum excreverunt. Mirum in modum propaginibus sarpi & radicis agie Coryledonis altioris riu, integros Cypripes, cupuldam musci instar, interdum occurrunt.

In Baldo, Braulio & Monte fracto five Pilati juxta Lucernam reperitur: inque præruptis *Snealben* *Locus* & *Sneberg* locis inter faxa. Julio & Augusto floret.

J. Bauhinus *cauliculis* tres, quatuorve unctas altos huic attribuit, filii instar graciles, hirsutos, raris *foliis* angustioribus donatos: *radices* lentas, lignosas, crassiusculas, nigricantes.

8. *Sedum montanum minimum* Caryophylli folio, lacteo flore. An *Sedum muscosum* J. B?

Densò capite terram operit. *Folia* habet graminea, angusta, acuta, glauca, non pilosa, neque crassa, Caryophyllorum similia, sed multis nameris minor, & pro magnitudine etiam breviora, confertissima: è quorum medio exilit *cauliculus*, vix duos digitos transverios altus, obscure rubescens, villosus, brevibus & rubentibus foliolis vestitus, unum & alterum in summitate *florem* gestans, candidum, quinque foliolis rotundiusculis, tenellis compositum, cum *staminibus* in medio luteis.

In montibus non longe à Bolzano supra Tridentum, Martio mense florens nobis observatum *Locus* fuit. A præcedente specie diversum videtur, cui tamen in multis persimile est; ipso florenti tempore ab eo satis distinguitur.

- * 9. *Sedum muscosum* J. Bauhinus hæc verbis describit,

Capites totos operit luxurie fecunda, Sedorum in morem, radicularum reptatu. *Folia* majora quàm Sedi Alpini cinerei, acutiora, molliora, muscum terrestrem imitata. *Cauliculus* ex umbilico natus, unctiam unam aut duas altus, foliolis crebrioribus vestitus unicum plerumque in fastigio gerit *florem* magnum.

Prope rivulus in Alpibus crescere dicitur.

Sedum montanum perpusillum luteolis floribus *Park.* A Sodo muscoso J. B. fortè non differt: *Locus* descriptio enim convenire videtur. *Florem* ei attribuit pallide luteum.

- * 10. *Sedum Alpinum grandiflorum* Park. *Alpinum Saxifragæ albae flore vel grandiflorum* C. B. *minimum Syriacum luteolo flore, Saxifragæ albae, J. B. minus flore amplo* Ger. An *Sedum Alpinum* IV. Fr. Gregorii Rhegeniensis Col?

Lob.

Omnium [Sedorum] huic longè minimo, ex Syria asportato *folia* quàm superioris [Sedi minoris] majoris facie & folus *Lob.* & petra montani Sedi minor. *Cauliculus* æquidistantiam aquant, in quibus luteoli *flores* majores quàm pro plantæ modo, Saxifragæ albae aut Sedi petraei montani. *Radix* implicata, fibrata.

- * 11. *Sedum Alpinum rubro magno flore* C. B. minus *montanum flore rubro* Park. *Aizoides montanum* Lugd.

- A. 12. *Sedum parvum acre flore luteo* J. B. *Sempervivum minus vermiculatum* acre C. B. *Vermicularis* sive *Illecebra minor* acris Ger. *Illecebra minor* sive *Sedum* 3. *Discozoides* Park. *Wall-pepper, v. Stoncrop.*

Obvium in muris est, capillaribus radicularum fibris appensum, unde ramuli plurimi palmares aut breviores, tenues oriuntur, *folia* exiguis admodum, densitate cum longitudine ferè palmari. *Flores* in extremis ramulis plures, lutei, quinque foliis radiatis constantes, apicibus in medio similiter luteis. Sapor plantæ acris.

In muris, tectis & aggeribus scicioribus passim reperitur.

Locus.

- * 13. *Sedum minimum lateum non acre* J. B. *Sempervivum minus vermiculatum inspidum* C. B. *Illecebra insipida* Park.

Cord.

Cauliculis & foliis multò minoribus & exilioribus constat quàm præcedens. *Flores* habet illius similes, cum quinque exiguis acuminatis in medio apicibus semini ferendo natis, istèdem decem staminibus circumvallatis, non tamen illius modo umbellam seu capitulum constituentes, sed deinceps ab umbilico aut longioribus cauliculis adnatis utrinque alterno situ exeunt.

Idem cum priore acris locis invenitur.

Locus.

Ad multilobos pertinet & non est hujus loci, verum ibi per inadvertentiam omisium.

- A. 14. *Sedum minimum non acre flore albo, White flower'd Stoncrop, v. Wall-Pepper.*

An à præcedente [12.] aliter quàm *flores* colore differat nihil non constat, nec enim utraque inter se studiosè contuli.

In sterilibus Suffoliciæ, toto ferè itinere à Yarmouth ad Dunwich oppida plurimum observavi: nec minus abundat in rupibus Westmorlandicis & Lancastrensis juxta lacum *Windermere* dictum.

Ver.

Vires.

Vermicularis herbe stupendas vires in Scorbuto Castrēni expertus est cum incredibili successu D. Below interne in decocto, & etiam externe applicat in contracturis membrorum, in ulceribus & gingivis corruptis. *Ephem. German.* An. 6. & 7. Obf. 22. D. Tancrēd. Robin^{us} nobis suggessit. Eandem observationem habui à D. Palmer ex dictatis D. Hermann.

- 15. *Sedum Alpinum hispidum, fere spinosum, flore pallido* J. B.

J. B.

Multos dodrantales fere caules, tenues emittit, foliis vestitis alternatim sitis, semuncialibus, perangulis, acuminatis, ex viridi pallentibus, spinulis per margines asperis, qualia propē terram multa repantem inferiorem caulium partem ornant. Ramuli in quos caules superius dividuntur, flores in repantem gestant singuli Sedi montani minimi lutei parum, pallentem, apiculis in medio multis. Succedit unicuique capitulum Lini simile, minus, turbine bifurco patente, & quo concussu excidit *stemon*, longē copiosissimum, minutissimum pulvisculi instar, colore nigrum.

Locus.

Ex monte Calcaris, item Gothardo attulit J. H. Cherlerus.

- 16. *Sedum Siculum maritimum vermiculatum, flore Saxifragie albæ, semine villoso* Boccon.

Boc.

Hæc plantula Sedi aut Kali speciebus annueranda venit; *Caulibus, foliis acutis, & vermiculatis* illis omnino permixtis. Flores promit Saxifragie albæ bulbiferæ: *Semen* villosum, utriculo inclusum, non ab simile Semini pentagono, quod in Gelfemio Peruviano conspiciunt. Frutefcit plurimum Thymi capitati modo in maritimis ad granarium Agrigenitum.

Locus.

- 17. *Sedum minus* XI. Cluf. S. *Alpinum gramineo folio, lætæ flore* C. B. *minimum Alpinum gramineo folio* Park.

Cluf.

Longiora nonnihil habet folia, graminis modo angusta, dura, viridia, levia, subacidi initio saporis, deinde ingrati. Unicus aut alter inter folia erumpit *cauliculus*, leviss, gracilis, junceus, trium fere uncium longitudinis, rarō major, in quoque interdum bini sunt *foliiculi*, superiorē majores, candidi, medio lutei, quinque foliolis, cordis ut vulgō pingui formam referentibus præditi.

* Chamæ-
jasmi.

Locus.

Serpit & hoc reliquorum instar, in *Sneberg* & vicinis jugis invenitur, sub finem Junii & Julio isthæc florens.

- 18. *Sedum montanum gramineo folio alterum* Park.

Park.

A præcedente crescendi modo, foliorum parvitate, cauliculorum floriferorum altitudine parum differt: præcipua differentia est in floribus, quos plures in summis caulibus profert, colore pallide luteo, eoque petalis non condatis sed integris compositis.

Hanc speciem à nemine antè se exhibitam ait Park. verum nec ubi sponte nascatur, nec à quo aut unde habuit nos certiores facit.

- 19. *Sedum Alpinum flore pallido* C. B. Park. *minus* 6. *sive Alpinum* 1. Cluf. *parvum montanum luteum* J. B. *Alpinum* 1. Clusii Ger. emac.

J. B.

Caulium unum plurifere erigit, palmarem, dimidio nonnunquam minorem, foliis crebris vestitum Sedi minoris lutei vulg. minus acutis, planioribiq; qualia etiam per terram sparsa caulis inoherent: superius dividitur in ramulos satis frequentes caulis, qui flores gestant pulchellos, majusculos, ex luteo colore aliquantulum pallentes, pentapetalos, apicibus luteis. *Radice* laca summa fere tellure vagantur, & subinde novas plantas producant, subinde terram subeuntes. Sapore est valde excitante.

Locus.

Provenit in monte Baldo, in monte Pilati & Gothardo: in *Sneberg* aliisque Striacarum Alpinum jugis, in Tauro monte æque Judenberg crescere scribit Clusius; florere sub finem Julii & Augusto. In descensu montis *Capitellæ* à *luc Cambrætes* non procul Monspelio invenit D. Magnol Julio mensis florentem. Vide *Batm. Manf.*

- A. 20. *Sedum minus Alpinum luteum nostræ.*

Radix huic extrinsecus nigra, multis fibris prædita, in quamplurima capita, quæ ut in aliis Sedi speciebus densò caspire terram openiunt, dividitur. *Folia* ut plurimum longiuscula, angusta, plana, pallide virentia, glabra & nonnihil splendens, raris ad margines spinulis donata, apice acuto. *Caulis* semipalmares & nonnihil altiores, teretes, hirsuti, crebris foliis vestiti, tres aut quatuor, aut etiam plures gestant in summitate flores, luteos, pentapetalos, plurimis punctis croceis circa umbilicum notatos, *stamina* lutea cum apicibus croceis continentes. Flos cum expanditur decapetalus videtur, ob quinque calicis folia floris petala ordine interjacentia. *Vasculum* feminale bicornæ; *stamina* exigua, oblonga, rufa. In nonnullis plantis folia quæ ad radicem breviter sunt, latiuscula, & Paronychie foliis nonnihil similia.

Locus.

Ad latera montis *Ingleborough* juxta aquarum scaturigines frequens invenitur & in *Harthens* & *Wrense* Westmorlandiæ montibus, & alibi propē *Shap* vicum in eodem Com.

- A. 21. *Sedum*

- A. 21. *Sedum Alpinum trifido folio* C. B. *Alpin. laciniatis Ajacæ foliis* Park. *Sed. affinis tri-
folia Alpina flore albo* J. B.

J. B.

Summo cespite vagatur, magnūque spatium occupat, terre appressis *caliculis* tenuibus, fuscis, & quibus nascuntur folia uncialia, in trifidum tridentem latiusculum, Chamæptilos minorem, deficiente, subhirsuta; alia in oblongum utriculū glumifolium convoluta, lanugine pininata granum Avenæ affabre referunt, trifidulis illis foliis subinde obvallata: *Caulis* furgent quidam teretes palmares, superius in pediculis aliquot, [quibus foliolū indivisū pullum apocotum] dudiū, quorum uniusquisque flores gestat spurgule parē, albidum, striatum; *vascula* succedente parvo, seminibus plenis, quod circumdat florum calix lacinis denticulatus.

In montibus Cambrobritanicis, ut *Snowdon*, inque Eboracensibus ut *Ingleborough* copiosissime *Locus* oritur, invenimus & in Jura monte, & alibi in transmarinis.

22. *Sedum tridactylites Alpinum majus album* C. B. *Tridactylites Alpina* J. B.

C. B.

Radice habet tenuem, capillaceam; *cauliculus* semipalmarem, purpureascentem, nonnihil pilosum, in ramulos plures tenues & fragiles divinum: *folia* ad radicem tenuia & mollia, lata, (in ramulis minuta) in tres lacinas primū, deinde in alias divisa. *Flores* in ramulorum lummis albi, quinquefolii, totidem *staminibus* donati; quibus *capitula* subrotunda, longiuscula semen minutissimum continentia succedunt.

Ex Baldo monte habuit C. Bauhinus.

2. Simile, sed foliis latioribus, & in ternas primū profundas lacinas divinis, hique in minora *S. Tridactylites* *Alpinum* *minus* *idem* *Locus*. & tenuiora segmenta scilicet, *caulibus* pedalis, *floribus* pallide luteis, in humidis montium Pyrenæ. *pin. pallide in-
teum* C. B.

3. Aliud cauliculus rotundo, semipalmari, pilis levissimis asperis; *folia* parvis crassiusculis Sedi *Tridactylites* *testorum* modo divinis, totiusque caulem alternatim basi suā cingentibus, qui in summitate in ramulos dividuntur, & singuli *foliiculus* candidum sed minorem sustinent, capitulaque ut in præcedente succedunt. Ex Tauro Austriæ monte habuit. Habeo inter plantas siccas Sedi *tridactylites* Alpini speciem majorem circa Monspelium valculis magnis. Hanc eam esse putamus quam describit Joan. Bauhinus sub *Tridactylites Alpina* titulo, his verbis,

Palmaris interdum & major multo est planta, *folia* plerumque humi fundens, interdum unciali longitudine ac etiam multo minora, per extremum tripartita; alia verò nullam agnoscunt divisionem, ut quæ in cauliculis sunt, in ramulos paucos divaricatis. *Flores* parvi, *vascula* magna: radix ut Agerati purpurei propagatur.

23. *Sedum tridactylites Alpinum minus* C. B. *Sedum Monspelienæ & Pyrenæum laciniatum* Park.

Ad radicem parvam repentem & nigricantem, folia plura, exigua, viridia, simul compacta, superne in crenas profundas, communiter ternas, raris plures, divisa: ex quorum medio *cauliculus* unus vel alter, tenuis aliquando divinis, paucis & exiguis foliolis cinctus trium quatuorve uncium exurgit, cui foliiculi terni, quaternive pallidi, quinquefolii, multis staminibus donati, singuli singulis pedicellis infident: his calices parvi semen minutum continentem succedunt.

Hoc in montium Lupi & Calcaris rupibus collegit C. Bauhinus: nos quoque eandem plantam *Locus*. habemus in monte Lupi collectam, quæ aliorum Sedi minimi generum modo se propagat in plura capita, & foliolis plurimis coærcatis composita, æque arcu fupata, ut densò colpite terram opant.

Folia minutissima sunt, lata, summi & latiore parte in tres, nonnunquam & plures lacinas divisa. Huic titulum impolimus *Sedum tridactylites Alpinum minimum, brevissimum*.

Huic congener aut forte idem est

24. *Sedum Alpinum* III. Fr. Gregorii Rbergensis Col. *secunda varietas*.

Cui *radix* fibrosa, tenuis, *folia* in summo binis incisuris divisa: *Caulis* majores quàm Chamæptilos: *Vascula* Sedi *tridactylites* testorum, *radice* vel bina in eodem caule.

Prima varietas ab hac differt; est autem *radix* multà, fibrosa, ex fusco rufescente: *folia* non densè & in caput formati, sed divaricati, ex pediculo tenui in latitudinem ampliat, lingue effigie imitatis, majoribus duplo quàm Chamæptilos, uti sunt & caules, in quorum summo unicuique bini funt funt. Ex sicca descripta Columna.

- A. 25. *Sedum tridactylites testorum* C. B. *Tridactylites testorum flore albo* J. B. *Paronychia ru-
tacea folio* Ger. *folia incisæ* Park. *Rue whirlow-grass*.

Radice tenui simplici furculosa nutrimentum haurit. *Caulis* plerumque unico affurgit tereti, tenui & infirmo, ramolo, rubente, altitudine palmari, aut paulo humiliore altioreve pro loco in quo nascitur. *Folia* priora oblonga, simplicia, alia verò sine pediculis cauli apposita, pinguia five succulentia, pallida, hirsuta, tactu glutinosa, in tria segmenta ceu digitos divisa, & interdum in quina: minus caulis & ramulis longis pediculis insistent *foliiculis* parvi, albi, pentapetali petalis subrotundis, minime fideis, & calicibus oblongis hirsutis quinquepartitis. *Vasculum* feminale in summo bicornæ, infra calicem floris in ventrem rotundum fructum Oxyacanthæ fructum refert. Tota planta ad tactum viscosa est.

In

Lac.

Nascitur non modò in *Sneberg*, sed & in reliquis Auitrix & Stiriz Alpibus, faxis & scopulis inhaerens, in quibus floret Junio & Julio.

Dubitat J. Bauhinus an hæc non eadem sit Sædo ferrato: verum si icon proba sit, non erit illi eadem, cum floris petala acuta pingantur; quæ illi obtusa & subrotunda sunt: descriptio etiam hujus non ulquequaq. illi respondet. An *Sedum ferratum* majus J. B?

* 4. *Cotyledon altera* V. Claf. *Sedæ species fere Cotyledon altera Escheriana, lanugine alba, hirsuta foliis J. B. Cotyledon media subrotunda floribus punctatis C. B.*

Claf.

Præcedenti affinis est, sed mollior, angustioribus & longioribus foliis, non dentatis, sed alba duntaxat lanugine hirsutis, minus etiam incanis, brevioris crassiorque pediculo, & multis foliis septo, quæ plerumq. tam superne quàm inferne nonnihil hirsuta sunt; paucioribus floribus hinc inde secundum caulem ad singulas alas sparsis.

Lac.

Observavit Clusius hoc genus in Etcherianis jugis mense Junio suis floribus onustum. Miror C. Bauhinum *Sedum* foliis minoribus albicantibus serratis hujus synonymum facere, cum Clusius expressè scribat hujus folia minime dentata esse.

* 5. *Cotyledon minor foliis subrotundis serratis C. B. C. Bauhini J. B. Cot. alter minor folio subrotundo Park.*

C. B.

Radix subest tenuis, fibrosa, fusca; circa quam folia multa, semivirgæ minora, non ut in præcedentibus oblongis ligulis similia, sed subrotunda, margine crenato, crassiuscula, candiantia & nonnihil adstringentia: è quorum medio caula semipalmaris, quandoque palmaris, subulper, minimis & paucis foliis cinctus allargit: in cujus summo pedicelli flores multi quàm in prima specie minores, pentapetalos cum apicibus in medio sustentibus, qui albi, aliquando punctis rubentibus aspersi, nonnunquam extrinsecus lineis tenuis folioli floris percurrentibus, ita ut flores pallide purpureascentes appareant: hos capitula exigua nigrum semen continentia sequuntur.

In Helvetiorum Alpibus ipsis faxis ac scopulis adhæret. Junio & Julio floret.

Lac. & Tempus.

6. *Cotyledon fere Sedum serratum latifolium montanum guttato flore Park.*

Radix hujus filamentis pluribus nigricantibus composita, eodem modo se diffundit quo fii generis reliquæ, multa capta seu germina pœtendens è plurimis foliis non in ocellis conglobatis, ut in Sem-pervio majori & Sædo ferrato, sed in superficiem fere planam Rose æmulam expansis, congettis. Sædum autem folia cum adoleverunt majora, latiora & tenuiora quàm cujusvis præcedentium, pediculis uncialibus, latiusculis donata glabra, obscure viridia, inferius tamen per maturitatem rubentia, præcipue secundum venulas seu nervos, quæ ibi innumere fere apparent, ex rotundo oblonga, ciam viz. aut secundum longam, vix unciam lata, longitudine fere ad latitudinem æqualiter, circa margines crenata crenis rarioribus, ut denticulis crenas interjacentes latiores & obtusiores sunt, mucronibus obtusis. E foliorum medio, Maio exeunte, emergunt cauliculi tenues, rubentes, foliolis minoribus ad medium fere cincti, ubi in ramulos dividi incipiunt, in quorum fastigiis, folioli existunt numerosi, quinque, petalis, exiguis aliquantulum acuminatis, interna parte dilutius rubentibus, plurimis punctulis sanguineis eleganter guttatis compositis, flammula carnis capitulum fulvibride obvallantibus, quod delapso flore extrumelcens fit valiculum seminale, in summo bicorni, semen continens pusillum nigricans.

Dux hujus species seu varietates habentur, altera flore majore, altera minore.

In hortis nostris frequentissima est: ubi tamen sponte oritur nobis nondum constat, est autem proculdubio montium incolæ.

* 7. *Cotyledon minor foliis rotundioribus, guttato flore. An Cotyledon altera olim Matthioli J. B.*

Planta quam hoc nomine intellectum volumus in hortulo nostro Cantabrigiæ aliquot annos enutrita est. Folia ei plana, ex oblongo & latiusculo pediculo fere rotunda, imò (si malè meminim) latiora interdum quam longa, circumscera crenata, denticulis crenas interjacentibus magnis, quàm in præcedente acutioribus, glabra & fere splendens, minora & pallidius virentia quam præcedentis folia, nec adeo conferta.

Cotyledonem alteram olim Matthioli, quam huic eandem esse existimamus, J. Bauhinus sic describit.

Quicquid habet foliorum id omne per terram spargit: Sunt ea verò numerosa, pediculis uncialibus latiusculis, unde veluti ex cervice incipiunt dilatari, ut tandem circumscriptione sint rotunda, pilosè crenata, semicircularis magnitudinis, crassiuscula, & ne vel siccata quidem corrigari folia. Caulis unicus, tenuis, septem vel octo digitorum altitudine, nudus plurimum, rarius una supra radicem uncia foliis donatus, superius in aliquot tenues ramiculos divilus, quorum extremis hærent folioli parvi, pallide rubentes, saturatioribus punctis sanguineis creberrimis aspersi.

Reperitur in montibus circa Comum & Gothardum, rēque in Stiriz Alpibus. J. B.

Lac.

A. 8. *Cotyledon aquatica hirsuta. An Sanicula Alpina aliquatenus affinis J. B? An Sanicula montana alterius species 2. Claf? Hairy Ribwort-woot.*

Radice oblique sub terram agit, ubi locum invenit, fatis crassam pro plantæ modo, fibras longas, albas, crebras emittentem. Folia in orbem spargit brevia, viridia, pilosa velut Auriculae muris, pilis rarioribus, quatuor vel sex denticulis majoribus serrata, in medio desinens, unciam aut secundum longam, fuscum

sefcunciam longa, semunciam versò mucronem lata. E foliorum medio cauliculi exurgunt pal-nates & aliores, teretes, pilosi, foliis nudi ad locum usque ubi in ramulos spargi incipiunt: gossant autem in summitate flores aliquot, quinque peralis albis, acutis, duabus maculis flavis prope ungues notatis compositis, flamma in medio decem, purpurantibus apicula capitata continentes. Foliolum seminale crassum, bicorni, ut in reliquis hujus generis, semen parvum, rotundum, rufum.

Loca humida montium aliorum sectatur, ut rivulos & scopulos udos, & aquarum scaturigines, Lacu Saxifragæ aureæ modo. Ad latera montium *Snowdon*, *Carned-Blewellyn*, *Caderidris*, &c. secus rivulos defluentes: necnon in montibus *Hardknott* & *Wrense* in Westmorlandia.

9. *Sanicula Alpina aliquatenus affinis J. Bauhinus sic describit.*

Ex radiculis sparsis capillaribus, dodrantalibus surgit cauliculi, sine nodis, cavis subhirsutis, superius in ramulos abeuntibus; quorum extremis hærent flores Saniculæ Alpinae guttatæ, quinque candidulis constantes folia, apicibus cum bifido umbilico turbinato medium obtinentibus, circumjunctis tot foliis foliolis viridantibus. Folia per terram sparguntur subhirsuta, unciam aut secundum longam, sensim dilatata, femuncialia, serrata superiore posticum parte, crassiuscula, gustu adstringente.

Reperit J. Bauhinus in rivulo fontis pulcherrimo, qui est in cacumine Vogelii montis, dicti *Balen*, Lacu & Tempus.

Descriptio satis bene convenit Cotyledoni nostræ aquaticæ hirsutæ, ut & locus, nonnulla tamen omiffa sunt: icon non respondet; folia enim non satis conferta & in orbiculos composita, neque pilosa pinguntur.

10. *Sanicula montana alterius speciem secundam Clusius his verbis describit.*

Saniculæ guttatæ minus est, angustiore folio & per extremum serrato, hirsuto etiam, & adstringentis gustus, coloris ex herbarico pallentes. E medio foliorum prodeunt cauliculi triunciales, nudi, qui circa summum fastigium in plures ramulos finduntur, candidis foliis, Saniculæ guttatæ similibus, onustis, verum nullis sanguineis guttis, ut illi, aspersis. Bifida succedunt ut in illa capitula exigua nigricans semen continentia.

Floret etiam Junio, in hortis Mayo; in *Sneulen*, &c.

Sanicula montana minor C. B. præd. in omnibus fere cum Saniculæ mont. alterius specie 2. Claf. Tempus. convenit, exceptis flosculis punctatis: non dicit tamen cujus coloris puncta sint, si sanguinea, Clusiana Sanicula esse nequit; sin flava, ut in nostra Cotyledone aquaticæ hirsutæ, non obstant quin Clusianæ Saniculæ dictæ eadem esse possit.

Nos ergo pro eadem specie habebimus Cotyledonem nostram aquaticam hirsutam, Saniculæ Alpinae aliquatenus affinem J. B. Saniculæ mont. alterius speciem secundam Claf. & Saniculam mont. minorem C. B. præd. donec quæ certiora decoret.

11. *Sanicula Alpina crenata umbilico pallido Hort. Reg. Paris. & Hort. Lugd. Bat. Morif. prælad.*

Morif.

Species est Saniculæ montanæ guttatæ, cujus folia sunt oblonga, tenuia, serrata, è quorum medio foliis crenatis (Rose instar) septo exit cauliculus dodrantalis, ruber, sustinens plurimos flores albos, punctatos, umbilico pallido, quorum singulis succedunt filique bifurcate.

12. *Sanicula montana rosea flore guttato Hort. Reg. Par.*

§. 2. De Sædo foliis subrotundis dentatis Sanicula dicto.

1. *Sanicula montana rotundifolia major C. B. San. Alpina guttata J. B. Sanicula guttata Ger. Park. Spotted Sanicle.*

Claf.

Multa habet folia cinctate fere rotunditatis, Saxifragæ aureæ foliorum æmula, longis pediculis inherentes, altis per ambitum incisuris serrata, sic ut minima folia tanquam digitata videantur, pingua, hirsuta, superne viridia, inferne aliquantulum exalbida, & valde hirsuta, adstringentis gustus: Caulis deinde promit pedales, aut interdum amplores, virides, hirsutis & nonnihil tortuosos, & in his folia superioribus respondentia. Sammi caules in plures alas dividuntur, & singulis raris infident termi aut quaternis constantes. Bifida caules cum decem flammulis medium forem occupant, quæ matura exilis & minutum admodum nigrumque semen continent. Radix quodammodo squamata superne, & crassiuscula, multis candicantibus fibris prædita est, & à lateribus propagines agit.

In Alpibus Helveticis, inque montibus Jura & Saleva prope Genèvam: Crescit etiam, autore Læu & Clusio, in omnibus Auitrix & Stiriz Alpibus, umbroso loco, &c. Floret Junio, in hortis etiam Tempus.

2. *Sanicula montana rotundifolia minor Hispanica.*

Minor est præcedente, foliis multis è radice exeuntibus, cinctate rotunditatis, aut nonnunquam latioribus paulò etiam fiant longa, circùm oras crenata, rarioribus crenis, Saxifragæ albe in modum, laciniis aut segmentis crenas interjacentibus latis & subrotundis, minime acuminatis, ut in Saxifragæ modo dictæ, raris & brevibus pilis superne hirsuta, cadoe obscure viridi, pediculis tenuibus

Uuuu

bus longis. *Cauliculi* & flores Sedi ferrati montani latifoli guttato flore *Park.* quantum quidem memini.

Cantabrigie per multos annos hanc plantam alui que umbrofis delectatur, hortis facile affuefcit & se propagat, nec hyemes nostras reformidat, quamvis ex nomine Hispanice originis fit.

Semicala rotundifolia crenata pilosa Hort. Lugd. Bat.

Quam pro non descripta habent precedenti fortè eadem est; nec enim illa à quoquam (quod sciam) hæcenus est descripta, & nomen convenit.

§. 3. De Sedi foliis subrotundis crenatis Saxifraga alba dicta.

1. *Saxifraga alba* Ger. *alba vulgaris* Park. *rotundifolia alba* C. B. *alba radice granatola* J. B. **White Saxifrage.**

J. B.

Radix illi plurimis bulbis, Coriandri feminis magnitudine, purpurantibus, amaris, tenuibus fibris inter se commixtis confat, quamquam & aliis præterea fibris longioribus crassioribusq; sit donata: *Caulis* proferit singularem nonnunquam, aliàs ternos, quinos & plures, teretes, hirsutos, purpureos, ramulis brachiatis; quibus insident *flores* albi aliqui, quorum non idem omnium tempus florendi, quinque petalis subrotundis, non bidis ut in *Alfine*, *feminiis* luteolis & stylo viridi constantibus, odore nullo evidente. *Flores* includuntur foliolis quinque viridantibus cum ora purpurea, hirsutis, & tactu nonnihil viscosis, cujus lentoris particeps est cum foliis caulis. *Folia* ex pediculis palmariis aut brevioribus, hirsutis, ferè rotunda, cristata, ad *Hederæ* terrestris folia quodammodo accedentia pinguia: eorum verò quæ in caule sunt, videas aliqua nullam dissectionem experta, integra, lanceolata, mucrone spadiceo: alia fimbriata quidem, sed non ita propè orbem completia. Vasculum feminale bicorne est, velut Sedi cypuldam.

Floret circa finem Aprilis & initio Mai in aggeribus sepium, pascuis & pratis scioribus. Hujus herbe in cineres redactæ sal fixus spiritum præbet nitrosum qui multum calculo conducit.

D. Palmer.

- * 2. *Saxifraga angustifolia Autumnalis flore luteo guttato* Breynii.

Breyn.

Ranunculæ hanc elegantemque Saxifragam humida & muscosa fundunt prata quædam Boruffæ & Cassibuz, præsertim secundum arcem *Klein Krakow*, ubi ab Augusto in serum usque Autumnum florere, in hortis autem udo nec aprico nimis loco repolita aliquanto maturius, à Julio nempe ad medium Septembrem.

Ex radiculis capillacis, subcandido colore & sapore adstringenti, *propagines* multe rubentes, pilis ferrugineis lanuginosæ, integros sæpissime cespites serpendo occupantes, emittuntur: circa quas *folia* angusta, carnosa, subtilissimis decurrentibus nervulis, sunt atro-virentia & rigidiuscula, per marginem subinde pilosa, cum Polygalæ & Nardi Celticæ foliis modicioriter conspirantia, quorum nonnulla Autumnio siccescere incipientia pro viridi luto tristis seu flavum induunt colorem, insistant Nardi Celticæ. Inter *propagines* *Cauliculi* dodrantales, utplurimum summa tellure sparsi, tenues, rotundi & virentes, inferiore parte sububicundi, superiore molli, ferruginea seu pallidiorè lanugine lentè hirsuti, procreant; qui foliis parumper minoribus temere & confuso ordine, circa radicem densè, in superna autem cauliculi parte subinde rarerent & parèe vestiantur. Cauliculorum fastigia in ramulos duos, tres, quatuor, plurèq; abeuntia, *filiculis* admodum elegantibus Saxifragæ albæ, sed luteo colore tinctos gerunt, quinis foliolis nervosis, in ungue appendiculis binas Gentianæ duodecimæ seu punctatæ *Clas*, in modum habentibus constantes; in quibus non sine ingenti voluptate est cernere, quàm nitidè & curiosè dædala natura punctulis innumens saturè croceis densissimè illos conspersit, & quidem à medio usque ad umbilicum: unde *siliqua* subvirescens bifurcata, localamentis binis Saxifragiarum more distincta, inter stamina decem, crocis capitulata, prominet: quæ deciduo flore magis magisque innumelcè, justamque maturitatem consecuta, per cornicula finditur, ac *semine* exiguo, subrotulo & micante sese exonerat. Flos æquè ac folia, imprimis verò cauliculi, amariuculo & adstringente sunt *gustu*.

Varia; quædam enim florum petala magis sunt obtusa; quædam magis acuminata: præterea foliis majoribus & minoribus, dilutioribus & obcurtis virentibus invenitur.

In multis cum *Hirculo Frisco Clas*, convenit, à quo tamen differt; si modò *Hirculi* flores lenis petalis constantes duplici tantum punctulorum serie intertincti; ac folia circa radicem ac in caule tam lata, & unico saltem nervo plurimas laterales venulas fundente, prædita sint, sicut in *Clas* *cwr. post.* planta delineatur.

Saxifraga alba petrea Ponz Park. Ger. emac.

Saxifraga alba Alpina Park. Lugd.

Saxifragam Alpinam *Lugd.* C. Bauhinus Saxifragæ Alpinæ eandem esse suspicatur.

3. Saxifraga

- * 3. *Saxifraga alba altera bulbifera* Park. *Sax. bulbosa altera bulbifera montana* Col. *Saxifraga ad folia bulbos gerens* C. B.

Col.

Hujus radici adnascuntur non acini ut præcedentis, sed veluti squamosi bulbuli, Lili modo se propaganti, duplo superioris grumis seu granulis majores, foris rubescentes, intrinsecus albi, sapore primum adstringente, postea amaro & ingrato, paucis in imo fibrillis terram amplexantibus. *Folia* hujus minora, rotundiora, brevioribus purpurascens petiolis, pilola, per ambitum rotundis crenis divisa, tactu gummosa sicuti caulis, florum calyces, & tota planta. *Caulis* edit crassiores, parum hirsutus, purpurascens, cui denia alternatim folia, absque petiolo, per ambitum cristata, veluti Euphrasie folia acutis crenis divisa, in quorum sinibus bulbuli oriuntur, quibus propagatur, feminis vicem suppletes, citius enim facti erumpunt, atque nedum in foliorum sinibus, sed in florum petiolis atque juxta flores ipsos, qui in summo caulis veluti corymbi omni oru & caulis summo prodeuntes, ramoli, petiolis insidentes, Aprilis mensis æque Maio in quinque foliola candida dehiscunt, calyces veluti cythos hirsutos habentes, vel Hystocyami, quinque etiam oris divisos, in quibus fructus bicornes, staminibus pluribus flaventibus circumdati, qui pericli per cornicula dissecantur, copiosa, arenæ instar minutissima femina extendentes, supervacua.

Pratenibus montium gaudet, & saxosis herbidis umbrofis Campocleri & Æquiculis.

Lac.

C A P. IV.

De Gramine Parnassi.

Hujus notæ sunt Pericarpium conoides, è tribus carinis compositum: Flos uniformis, speciosus, albus in uno caule unicus: Folia parva hederacea, Locus palustris.

Gramen Parnassi Lob. Ger. *Parn. vulgare* Park. *Parn. flore albo simplicis* C. B. *Parn. Dodoneæ, quibusdam Hepaticæ flos* J. B. *Grass of Parnassus*.

E *radice* fibrosa modice crassa [ex albo rubente, cum vestigio levi caloris adstringente] folia prodeunt satis frequentia, pediculis longis [rubescens] appensa, violaceis familia sed minora, glabra, pallidius virentia, mucrone acuto: []. Bauhino Hederaceis non angulosis familia, multo minora, crassiuscula, mucrone acuto: []. Cuius ex eadem radice exurgunt plures, spichamæ, angulosis, rigidi, unico folio non longè à radice, eoque basi sua caulem amplectente, cincti, quorum unicuique flos unus insidet, speciosus candidus, quinq; foliis compositus concavus, subrotundis, intus striatis. Medium occupat conicum capitellum purpurascens, dum generum staminibus circumdatum, quinque majoribus, longioribus, albis, cum *apicibus* concoloribus; totidem minoribus, apiculis luteis, in margine virentibus & cochlearis figuram referentibus. [Tandem conicum illud capitellum paulatim in Ciceris majusculi molem excrefcit, quod in quatuor carinas dehiscens semen ostendit copiosum, minutum, rufum.]

Vix temere alibi quàm in palustribus putridis occurrit. Augusto demum mensis floret, & vix semina ante hyemem perficit.

Habetur etiam duplicato seu pleno flore.

Locus & Tempus.

C A P. V.

De Viola.

Viola per diminutionem à Græco *ιω* dicta est, spiritu leni in *v* litteram converfo, ut in aliis multis.

Note ejus generice sunt flos pentapetalos difformis, calcar donatus, vasculum feminale ternis localamentis distinctum.

Duplex est, alia foliis rotundis, alia foliis oblongis, quæ & Jacea dicta.

§. 1. Viola Martia folio rotundo.

- A. 1. *Viola Martia purpurea* J. B. Ger. *Martia purpurea, flore simplici odore C. B. simplex Martia* Park. parad. **Purple Violet.**

J. B.

E *radicibus* fibrosis, aliquando in plura capita divisis, *clenata* emittit multa, quæ fibris subinde demissis radicanter, & plantam propagant. *Folia* è radicibus & sarmentis exeunt multa, ex rotundo nonnihil oblonga, ferrata, longis pediculis appensa: inter quæ *petioli*, è radice quoq; enati alii, singuli *florem* sustinentes ex corollæ purpurascens, odoris suavissimi, calcar donatum, è quinq; foliolis compositum; quo evanescente ex aliis pediculis (quod notatu dignum & singulare est) Uuuu 3

est in hac planta) ad radicem oriuntur subrotunda *capitula*, in tres carinas dehiscencia, *semine* plena parvo, rotundo.

Valcula feminalia extrinsecus hexagona videntur intus in terna loculamenta dividuntur, quorum unumquodque binos seminum ordines continet.

In aggeribus sepius invenitur sed raris.

Loc.

- A. 2. *Viola Martia alba* C. B. *Martia flore albo odorato* J. B. *flore albo* Ger. *simplex Martia flore albo* Park. *parad. White Violet*.

Non aliter quam floribus colore à precedente differt. Ad sepes & in aggeribus fossarum, & frequentius multo quam precedens invenitur, à qua non videtur specie differe, sed forte ob ficitatem aut sterilitatem soli florum color in album languescit. J. Bauhinus folia minora & magis hirsuta huic attribuit, flores etiam minores, quae quidem nobis non observata, si tamen vera sint, solo manifeste debentur, ut in aliis multis sylvestribus cernitur.

Tum hæc tum precedens flores multiplices seu pleno invenitur in hortis cultæ. J. Bauhinus observavit, *Viola Martiam intensè purpuream, flore minore pleno*: item aliam *flore ex albo & cæruleo mixto multiplici, odoratissimam*. *Costus com. in Meum* Viola speciem Byzantii coli scribit Martie similes, sed flore infinitis foliolis confusum, & Rosam Damascusam aquante, non solum magnitudine sed & odore nostrates superante.

Vir.

In Viola odorata, ut & in aliis compluribus plantis, multe sunt partes viribus distinctæ. Radix enim, umbilicus & semen vim habent catharticam: radicem enim tres uncias concias, & in aquam ferventem, cum ab igne remouetur injecta, aut vino per noctis spatium infusa, vim purgativam ipsis conferunt. Semen pulveratum & liquori immixtum seliquidragmæ pondere idem præstat. Umbilicus multo est debilior, eamque vim communicat aquæ cui infunditur ex qua fit syrupus violarum quem ex infusionibus vocant: humores autem deijciunt biliosos, serofos, nec admodum peritantes.

Folia verò subfrigida & aqueam substantiam habent superantem: itaque phlegmonas migant, æstuantem in ventriculo & oculis calorem sedant; in olera sumpta leniunt alvum. P. Renealmus.

Flos recens refrigerat, humectat, emollit, laxat. Cordialis est & quatuor illorum famulosum numero & pectoralis. Vitis præcipue in fervore febrium compescendo, doloris, capitis inde nato, in nussi, asperitæ gutturis & pleuritide. Syrupus creberrimi usui est ad scim febrem resurgendam & alvum leniter subducendam.

Violarum semen est lithontripcticum insigne, D. Buxleri Cantabrigiensi medico celeberrimo olim inter arcana. D. Needham.

Dioscorides & Plinius id quod in flore purpureum est cum aqua potum angina correptis & Comitialibus maxime pueris mederi affirmant. Quod autem aunt Comitialibus mederi (inquit Paul. Renealmus) experientia docuit non vacare imposturâ: Antiquorum scripta non sine mendis ad nos traducta malit asserere.

- A. 3. *Viola Martia inodora sylvestris* C. B. *canina sylvestris* Ger. *cærulea Martia inodora sylvestris*, in cacumine semen ferens J. B. *Viola sylvestris* Park. *Wild. or Dogs Violet*.

J. B.

Radice est sarmentosa, tenui, lignosa & longâ, vario reptatu hinc inde penetrante, densâ & longâ fibrarum comâ per intervalla præditâ. *Folia* circinate ferè rotundata, nisi in mucronem acutorem definerent, supinâ parte leviter hirsuta, viridantia, pronâ verò glabra, dilutius virentia & ferè luteola, interdum subpurpurea; in ambitu serrata, gustu viscido, pediculis tenuibus, quadrantalibus. *Cauliculi* pauci, quos ad alas involvula foliola, acuta, in ambitu hirsuta complectuntur, *fusculos* in ramulorum summitatibus proferunt. *Viola Martia* odoratæ similes, ex quinque petalis constantes, quorum supremum longius protensum reliquis, calcar deformat, purpureum unumq; locante fasciâ albâ, quâ ipsâ albedine reliquorum quantum foliorum saturatâ purpurei tinctorem unguis colorantur, nullâ odoris gratiâ: in medio *stamina* lutea cum stylo virent. *Caulis* subinde cubitalem nanciscuntur longitudinem, inq; ramos ducti foliis vestuntur; flores, ut mox diximus, gerentes; quos sublequantur *filiquæ* longæ, in tres carinas dehiscences, *semine* sarctæ copioso, ex rotunditate oblongo.

A Viola Martia purpurea differt præcipue foliis minoribus & magis mucronatis; floribus languidiorè purpurâ tinctis & inodoris: valculo denique feminali produttore triquetro.

Ad sepes & in dumetis passim & abunde oritur; ubi flores cum priore aut paulò seriâ, sed diutius durat in multam æstatem.

Loc.

* Hist. Nat. Oxon.

- A. 4. *Viola palustris rotundifolia glabra* D. Morif. & D. Plot.

Morif.

Hujus radix alba, geniculata, multis fibris ex singulis geniculis exeuntibus, horizontaliter non deorsum tendentibus, prædita; ex cujus superiore parte protruduntur pediculi tenues, quorum singuli innituntur *folia* rotunda, glabra, atq; exinde etiam exeunt alii pediculi tunc, sustinentes flores saturatè violaceos, duplo aut triplo floribus Violæ Martie minores: quibus flacculentibus subveniunt *capitula* oblongæ, tenues, tribus loculamentis distinctæ; in quorum singulis continentur plura *semina*, subulca.

In humidis & paludosis locis, musco obductis invenitur: ut v.g. ad margines fluvii *Chersill* inter Oxonium & *Water-Eyton*.

Nos

Nos in palustribus & aquosis locis multoties observavimus Violæ sylvestris speciem. quæ (quantum meminimus) *folia* habuit tenuiora quam sunt Violæ caninæ vulgaris, flores minores, rubentes, saturatioribus lineis striatos; quam eandem putamus Parkinsono descriptæ sub titulo *Viola rubra striata Eboracensis*.

- A. 5. *Viola Martia major, hirsuta, inodora* Morif. D. Plot. *Viola Trachelii folio nonnullis*.

D. Plot.

A Radice fibrosa *folia* emittit plurima, hirsuta, aversâ præcipue parte, majora, longiora, magis, acuminata quam sunt Viola Martia vulgaris folia, pediculis satis longis innitentia. Inter folia ex-
eunt flores, ut in reliquis, pallidè cærulei, lineis fere radiis albis & medio exeuntibus striati, inodori. Hæc species neque repit flagellis emissis Viola Martia vulg. rotundifolia modo, nec in ramos dividitur ad instar Violæ caninæ.

In sylvis cædus prope Oxonium copiosè provenit: ut in *Shotover* colle, *Snow-wood*, Col. Loc. legi Magdalenensis sylvis, &c.

Item à D. Dale observata est in Essexiâ ad dextram viæ Tilburia *Claram* Suffolciæ oppidum ducentis, prope Tilburiam: item in via quadam umbrosa *Ovumion & Belchamp-S. Paul* determinante, & à Noal-Grant in Parœcia *Belchamp* prædictæ ad *Claram* ducente ad dextram. In confinis Cantabrigiæ comitatus versis Suffolciam, Viâ publicâ ab *Ashley* ad *Silverton-Heele* tendente, in aggeribus.

6. *Viola Martia lutea* Ger. Park. J. B. *Alpina rotundifolia lutea* C. B.

Clas.

Folia habet nigra Violæ ferè similia, minora tamen, breviora, & è viridi colore pallescentia, ca-
lido gustu: [J. Bauhino folia circinate ferè rotundata sunt, ad pediculum longum, tenuem fal-
cata, parva, cæterum Violarum foliis delicatiora, tenuiora, quod & nobis compertum.] angulo-
ses *cauliculus*, in quibus bini aut terni flores, ex alarum finu prodeuntes, Violâ minores, flavi, inodori, quinque foliis constantes, quorum infimum majusculum est, & quinque radiolis five nervis nigris interiore parte distinctum; reliqua verò exteriori parte. *Semen* in triangulis *capitulis* quæ maturate dehiscunt, exiguum, nigricans, aliis Violis simile, præsertim tricolori. *Radix* alba, crassifuscu-
la, multas propagines & lateribus procreat, candidissæ & longis fibris hirsuta est.

In supremo vertice montis Juræ *Thuri* dicto nobis inventa est. Clutio in omnibus Austriæ &
Stirie Alpibus abundanter nasci dicitur: Junio atque Julio florens. Idem in Borealiibus etiam
Angliæ montibus inveniri se intellexisse scribit: nobis in illis montibus plantas indagantibus nusquam
comparuit.

7. *Viola lutea Virginiana* Park.

De hac nihil habet quam quod Violæ luteæ in Paradiso suo descriptæ simillima sit, & flores parvos similes habet. Ego autem in Paradiso illa non aliam Violam luteam descriptam invenio quam montanam luteam flore magno C. B. quæ est Jaceæ tricoloris species.

8. *Viola Alpina purpurea exiguis foliis* C. B. *montana purpurea, solidiore folio* J. B. *montana* 2. Clus.

Clas.

Exit hæc in summi *Sneberg* jugi vertice, perquam exiguis foliis & quasi circinate rotundatis, in
ambitu leviter serratis, crassifusculis, longifusculo pediculo inherentibus: *Cauliculus* assurgit è medio
foliorum duas uncias longus, unicum *stemon* sustinens, purpureum, vulgari similem, sed longè ma-
jorem & inodorum, cui succedit triangula *filiqua*. *Radix* nonnihil serpit & aliquot fibris donata
est. Floret sub finem Junii.

9. *Viola Alpina folio in plures partes dissecto* C. B. *montana folio multifido* J. B. *montana la-
miato folio* Park. *Viola* 7. Ger.

J. B.

Rarum hoc violæ genus J. Bauhino in monte *Nombres* Rhetorum prope balneum *Warm* inven-
tum simpliciter ferè radice hærebat. *Folia* pediculis longifusculis nitentibus & radice statim ortis, in de-
cem longifuscula & angusta segmenta [singula Linariæ folium referentia, nervo secundum longi-
tudinem decurrente] ad pediculum usque dissecta, gustu glutinoso, reliquarum Violarum more
Florem, qui tum decidat non observavit, superstitibus adhuc *filiquis* in tres carinas hiansibus, quas
pediculi breviores quam foliorum sustinebant.

10. *Viola Americana foliis Granadille* Hort. Paris. *Viola Novæ Angliæ Maracoci facie* Londi-
nensibus.

Flore, semine & capula feminali Violæ nostrati Martie omnino conformis est: Floris item co-
lor violaceus. *Folia* solummodo habet lata, sinuosa, in ternos lobos hederaceos profundè fatis di-
visa, Granadilla seu floribus pallionis triphylli modo, unde ei nomen impostum. Hæc D. Morlionus
est tamen etiam differens in flore, quantum memini: per aliquot enim annos Cantabrigiæ in hor-
tulo meo plantam alui, Londino acceptam triginta circiter abhinc annis.

8. 2. *Viola*

3. *Phyteuma* J.B. *Refeda affinis Phyteuma* C.B. *Ref. aff. Phyteuma Monspeliensium dicta* Park. *Valeriana* 7. Ger.

7. B.

Radix huic singularis, nullis aut perpaucis fibris donata, satis crassa, lignosa, alba. *Caulis* emittit plures, pedales, in ramos multos fistulos, partim rectos, partim reclinosos: per quos *folia* oblonga, per extremum obtusa, subinde fistula, mollia, quamquam inima nullam agnoscant divisionem, quatuor unciarum circiter longitudine. *Flores* per ramos crebri, albi, è meris staminibus compositi [in hoc Bauhinum deceptum puto] quibus radiata folia viridantia subiecta. *Siliqua*, turgidula, semunciam longa, striata, superiore parte perforata, *semen* claudunt copiosum, nigrum.

Locu.

Circa Monspeliu passim provenit; in Italia quoque, circa Romam & alibi.

4. *Refeda alba minor* C.B. *Sesamoides parvum Salmanticum* Clus. *Muscipula Salmantica minor* Park. *Sesamoides Salmanticum parvum* Ger.

Clus.

Dodrantales tres aut quatuor ab una radice producit *virgulae*, teretes, circa quas *folia* Lini exigua, crassa, inordinata, & in fumis plurimos *fistulos* spicae aut racemi instar confertos, ex herbaceo purpureascentes initio, deinde tenuibus capillamentis ex albo pallascentibus ornatos, in quorum medio veluti quatuor grana viridia conspiciuntur, quae exsilio flore in *vascula* excreverunt; exili nigricante *semine* plena. *Radix* crassifcula, candida, dura, vivax, subinde etiam ante hyemem repullulat.

Locu.

In collibus Salmanticae proximis lapidoso solo provenit. Maio floret & deinde semen profert. Planta haec, si rectè à Clusio describatur, quatuor vasculis semine repletis unicuique flori succedentibus, ad multifloras pertinet & non ad hoc genus, quod Bauhinum sequuti eam retulimus.

5. *Refeda Linariae foliis* C.B. Park. an *Sesamoides Salmanticense parvum alterum* Clus?

C.B.

Ex radice candida, longiuscula *caulis* cubitalis, rotundus, in ramos palmares divisis, foliis Linariae stridissimis, oblongis, viridibus vestitus exurgit: rami singuli in florum oblongam veluti spicam effiunt, quam *fistuli* parvi, muscosi, tenuibus capillamentis ornati, ut in precedente, pallide flavescences constituunt, quibus capitula vel *vascula* angulosa, bifida, exili semine pallido plena succedunt.

Locu.

Haec in solo arenoso convallium montium Pyrenaeorum collecta fuit. Nobis siccam communicavit Monsipeli D. Carolus Sueiker Danticanus.

6. *Lutea maxima Cretica Hemerii Belli* J.B. *Luteola herba folio Cannabino* C.B. *max. Cretica fecunda & sterilis* Park.

Belli apud J.B.

Radice maximam profert, lignosam, in multas divisam, crasso & lento cortice vestitam. *Stolones* plures ab una radice nascuntur, brachiali crassitudine, qui ad quinque, sex, atque etiam ad decem usque cubita attolluntur, qui hyeme exsiccantur. *Folia* fert magna, pinnata, ex multis foliis magnis constantia, longis, serratis ut Cannabidis, alterno positi herentia, sine tamen ordine certo. *Flores* minimi ex viridi pallascent. Trunci pars superior in magnam spicam fastigiat, duos & amplius cubitos longam, ex vasculis quibuldam longis & angustis densisque constitam, similibusque Rebeda vulgaris gerit, *semine* plenis ad rufum tendente. Procul inuentibus Cannabidis esse videtur. Tota herba & radix ita amara est, ut Aloen etiam & Colocynthidem ipsam meo iudicio superet. Colore luteo inficit Autumno, idèoque Luteam vocare.

Locu.

Nascitur in rivulo inter montes, terio ab urbe Cydonia lapide.

Luteola herba sterilis non aliter à descripta differt quam Cannabidis aut Lupulus fertilis à sterili.

7. *Luteola vulgaris Cretica* Park. *Luteola Cretica* C.B. *Struthium legitimum Dioscoridis*, quae *genuin* in tota Graecia appellatur quod *fullones* in tingendo *serico* utuntur Hon. Belli ep. 2. ad *Clusium*.

Hanc Bellus à Melchiorre Guilandino episcopo ad Maximilianum II. Caesarem anno 1572. describam dicit. Camerarius vulgari eandem facit.

- A. 8. *Luteola Ger. vulgaris* Park. *Lut. herba Salicis folio* C.B. *Lutea Plinii quibuldam* J.B. *With Wood, Dicks. herb.*

Radice nititur simplici, alba, lignosa, paucissimis fibris donata, crassitie interdum pollicari, sapore Nasturtii acri. *Caulis* bicubitalis, teretes, striati, glabri, viridantes, arctiori tubulo perfusi; ramosi, *folia* crebrius longis, angustis, glabris, non crenatis, verum obtusis interdum sinuatis aut crispis, nullo ordine positis vestiti. *Folia* antequam exaulescat humi in orbem spargit nitentia. [J. Bauhinus longitudinem palmarem, latitudinem semunciam foliis attribuit, saporem subacrem cum lentore.] *Thyriflorum* praelongi, teretes, magnam caulium & ramorum partem occupant. *Fistuli* singuli brevibus stipati pediculis, quatuor petalis laciniatis componuntur, cum pluribus intus apicibus pallide luteis; quibus succedunt *vascula* tripartita, huius, tribus locamentis, quae vix unquam exactè clauduntur, sed in medio dehiscunt, & *semina* parva nigra, rotunda continent, composita. Ad singulos florum pediculos ligula apposita est.

Locu.

In muris & locis ruderatis, non raro etiam in arvis requiescit: feritur etiam in agris ad usum tinctorum.

Que

Quae de hujus plantae viribus in medicina à Mathiolo traduntur pro incertis habemus. Nonnulli *Vires* & contumax vulneribus recentibus imponunt. Lanasque infectioribus (ut J. Bauhinus verba utipsum) adde & ferici, usui magni esse quotidiana testatur experientia: rudes enim & albas cum alumine decocta colore luteo tingit, ceruleas autem viridi, idque magis minime intendo, quo saturator diluitorve fuerit color ceruleus. Ita panni bicolores, uno eodemque tempore, uno eodemque decocto, ex eadem cortina extrahuntur.

- Gratiola angustifolia* Ger. emac. *angustifolia sive minor* Park. *Hyssopifolia* C.B. *Hyssopifolia aquatica* J.B.

Caulis multi, dodrantales vel etiam longiores, striati, virides, *foliis* amicti alternatim positis, *Hyssopi*, aliquando brevioribus, brevis vix, nervo unico secundum longitudinem distinctis, sapore nullo manifesto: è quorum sinu ab imo ferè ad summum usque, cacumen *folius* unus vel duo, longiusculi, corulei, sex folioli [sapius quinque, qui puto naturalis est numerus] striatis constant, è calculo viridi, caulis adnato: succedunt pro florum numero *siliqua* longe, teretes, membranula viridante involuta, quae detracta, caliculum propriè constitutens tunica fusca *semen* continet copiosum, minutum. *Radix* brevis fibrosa.

In aquis & ubi per hymem aquae stagnant non raro invenitur tum in Anglia, tum in trans. *Locu.* marinis regionibus.

Hyssopifolia minor exl. potius Thymifolia maritima J.B.

Simplice, lignosa, contorta *radicula* nititur, *caulam* tollens palmarem, alias dodrante altiore, in ramos diductam, per quos crebra folia, Camphorata, sursum vergentia: ex quorum singulorum sinu ab imo ad summum usque, cristatae *siliqua* perexigue, rubentes, *Hyssopifoliae* majoris, semine referte minuto, ex albo flavescente. *Flos* ut alterius minor, qui vix facile discerni possit.

In vineis maritimis, & ad vinearum margines propè Grammontium in agro Monspeliensi colligit Cherlens.

Nos in Sicilia insula propè Messanam duas invenimus *Hyssopifoliae* species simul nascentes, alteram triplo elatiorem, omnibusque suis partibus majorem altera, alias similem. Verum minor species erat, quam solam in Anglia hactenus observavimus.

Ageratum purpureum Dalechampii J.B. *purpureum* Park. *serratum Alpium* C.B.

Radice est brevi, capillata, subflava: *foliis* parvis, numerosis circa radicem sparsis, Agerato similibus, gustu subamaris, antrorum subobtusis: *cauliculis* plurimis per faxi crepidines pendulis inflexis, alaxorum instar omanibus & coniscentibus; *flore* copioso, purpureo, pentapetalo, suavisimè olente; *semine* copioso, minuto, in oblongis vasculis.

In rupibus ad radices montis Saleva, inque ascensu montis Juræ propè Genevæ, utrobique copiosè oritur. *Locu.*

Datur hujus varietas foliis & caulibus villosis, quod *Ageratum purpureum villosum Morisoni*.

CAP. VII.

De Geranio.

Geranium à gruini capitis & rostri imagine quae summo ejus plantae capitulo inest, apissima similitudine dicitur: nec aliam querere necesse est notam Geranii characterificam quam vasculum pentacoccum rostratum, quod ab omnibus ejusmodi generis plantis distinguitur, si addas florem pentapetalon.

- §. 1. *Geranium foliis paulo productioribus, Altheae æmulis.*

1. *Geranium Altheae folio* C.B. *Altheades majus* Park. *malvaceides* Ger. *malvacum* J.B. *marsh-mallow-leaved Cranes-bill.*

Folia huic malvaceis magnitudine, colore & mollitie proxima sunt, nonnihil oblonga, subhirsuta, in ambitu serrata, pediculis appenda duas trève uncias longis, interdum ferè dodrantalibus. *Caulis* ex eadem radice, solo latiores & fimeis, multi, hirsuti, mediocriter crassi, dodrantem aut cubitum alti. E foliorum sinu pediculus exit duas trève uncias longus, multifidus, cui *flores* infident multi, corulei, pentapetali, quibus decedentibus *rostra* oriuntur unciam aut seiscuniam longa.

Circa Genuam in Italia, Monspeliu & alibi in Gallia Narbonensi sponte & copiosè oritur. *Locu.*

Haec planta (inquit J. Bauhinus) aliquando vix trientalis est, foliis ovatis, crenatis & Betonicae ferè similibus: quae forte eadem est Geranio nostrat pulillo lupino maritimo Altheae aut Betonicae folio proximè deservendo.

In Sicilia quadam insula ad Promont. Pachynum nunc dierum *Cape Passaro* dictum, aliam hujus speciem minorem observavimus quod

2. *Geranium procumbens* *Althææ folio* denominavimus, *Caulicula* ex eadem radice pluribus, humi procumbentibus, rotundis, rara & brevi lanugine obfita; *Folia* Althææ, binis ex adverfo [ubi in ramulis caulis dividitur] in margine crenatis, non autem laciniatis, ne illis quidem quæ in summis caulibus sunt. *Floribus* purpureis parvis; *Rosæ* brevibus.

Fortè hæc eadem est alteri illi speciei cuius meminit Parkinsonus, quàmque *Geranium Althæodes* minus vocat, quæ non alia ferè in re à primo in loco descripta differt quàm humilitate partium, omnium parvitate, & quòd folia albidiora sint.

In hono Leydeni invenio *Geranium Althææ folio* odoratum: item, *Geranium Africanum arborescens*, *foliis Althææ, flore purpureo*.

A. 3. *Geranium pusillum suzinum maritimum Althææ aut Beticæ folio* nostras. *Small Sea-Cranes-bill*.

Radix crassifuscula, simplex, rectè in terram descendit, paucis sed majusculis fibris donata, cortice subflavo, sapore nauseoso. Cum primò exit, *folia* crebra per ambitum spargit in terram reclinata, pediculis crassius, hirsutis nonnihil compressis, duos digitos longis innixa, Beticæ foliis similia sed quadruplo minorâ, profundius laciniata, plis brevibus raris hirsuta. *Caulis* seu ramuli crassius, succulentè, hirsuti, in terram reclinati. *Floribus* herbaceis & vix conspicui [D. Morisone purpureo-rubentes] *Rosæ* ferè uti aliter illi. *Flosculi* herbacei & vix conspicui. [D. Morisone purpureo-rubentes] *Rosæ* ferè uti aliter illi. *Flosculi* herbacei & vix conspicui.

Locus. In arenosis & glareosis propè litus Angliæ Occidentale, v.g. in insulis Mona & Prestolma, in Wallia circa oppidum *Carnarvan*, in Cornubia circa *Pensan* & alibi.

4. *Geranium Creticum* Ger. Park. *latifolium longissima* ac C. B. *speciosum annuum longissimis rostris* *Creticum* J. B. *Crab-Crants-bill*.

J. B.

Latè terram obumbrat *ramulorum* hirsutorum, nodosorum, longorum, teneriorum congerie, *foliis* prædiorum longis, hirsutis, nonnihil rubentibus, sinuatis & serratis, sapore acido & adstringente.

Floribus cœruleis amœnis, pentapetalis, cum *folio* in medio purpureo, quos circumstant *calicis* dehiscents folia quina è striatis filis mediis membranulâ alba pellucida commissis composita. *Acus* plisquam palmari longitudine, ad basin crassifuscula: *Semina* majora quàm alii *Geranii*, acuta & pungentia.

Locus. In Sicilia propè Messaniam speciem hanc spontaneam invenimus; unde Cretæ insule non esse peculiararem novimus. Monsipeliæ agro, Clusio teste, provenit.

5. 2. *Geranium foliis pinnatis aut varie dissectis, Coriandri, Myrrhidis aut Cicutæ. Horum plerique, duobus ultimis exceptis, flores habent in communis pediculo plures, velut in umbella dispositos.*

5. *Geranium Cicutæ folio, acu longissima* C. B. *Monsipeliæ laciniatum* Park. *French long-braked Crants-bill*.

Caulibus est bicubitalibus, hirsutis, asperis, angulosis, in varios ramos brachiatis, foliis *Geranii* moschatæ five *Cicutæ* modo divitis, floribus subpurpureis vel violaceis, quinquefoliis: culibet acus uncias quatuor longa, hirsuta succedit, quæ ex utriculo hirsuto, quaquefolio, apicibus donato obdita, odorata ut continenter prodit, quod per maturitatem exilit, & cum utriculorum mucronibus sursum primum, dein deorsum aliòque modo circumvolvitur.

Locus. Ad agrorum margines & in aggeribus circa Monsipeliæ observavimus. A Geran. Apulo Coriandri-folio specie diverlum putamus. Monsipeliensibus, cum ibi effluens *Geranium Creticum* dicebatur sed perperam. Huic forte idem fuerit

* 6. *Geranium Salmanticense rostratum* Clus. *parvum foliis Ranunculi* C. B. *parvum Salmanticense* Park.

Perpusillum hoc genus (inquit Autor) *Ranunculi* ferè folia habebat, purpureum exiguum *floribus*, & longissima crassiusculis (pro stirpis tenuitate) capitula rostrata; *Geranii* rostris penè aequalia.

Locus. Salmanticæ agens in vicinis ultra Thormim annem collibus nudis ferè & petrosis, aut saltem tenui gramine toties observavit Clusius.

Ex brevi hæc & imperfecta descriptione nobis non constat an hæc sit distincta species.

* 7. *Geranium Apulum Coriandri-folium* Col. *Apulum odoratum* Park. *Coriandri folio* odoratum C. B. *Spiked Crants-bill* ad Apula.

Aliquam cum *Cretico* putato similitudinem habet; prima namq. *folia* cum illius quadrare videntur, at reliqua latorâ multum, laciniata magis, *Matricariæ* vulg. divitiis, nisi parum essent retusiora, ad *Coriandri* propè caulium folia accedentia, mollia, hirsute vix apparente obdita, odorata ut *Acus moschatæ* dictæ ex eodem genere *Geranium*, longis petiolis sububicundis fulta, circa *radicem* parvam, flavam, velutescentem, brevem, è terra parum elata, auriculæ live alas in imo petiolo radice caput unde oriuntur habentia, rubra. *Caulium* profero Martio hirsutum, gnegniculis distinctum ut *Creticum* & congenera, in quibus buna folia, minorâ, brevioribus petiolis ex geniculo,

culo, & binis illis etiam barbulis cartilagineis rubentibus, ut in congeneri, sed majoribus donata. Ex quorum sinu femipedalis *cauliculus* hirsutus atque vilcosus exit, batin insidentem habens quinque-partitam, ex qua petioli quatuor aut quinq. prodeunt *floribus* emittentes, colore violaceo purpureo diluto, pentapetalos, ex hirsutis foliis quinque calycis vixcent gerentibus, ac tuis in fummo sed non pungentibus. His longa tridentalia *rosæ* succedunt in imo crassiora, in fummo tenuiora, ac quinq. apicibus tenuibus divisa, quæ cum ficcantur difrumpuntur, & in semetipsis contorquentur viacuolum modo, atque tunc oblongis fetis hirsuta faleam apicem relinquunt, in imo *semen* oblongum hirsutum continentia. Sapore est admodum astringente.

Maior perficitur. Cirinole nec alibi vidimus in agrorum & hortorum marginibus elatis frequens. *Locus.*

A. 8. *Geranium cicutæ folio* inodorum Ger. *ciutæ folio minus & supinum* C. B. *moschatum inodorum* Park. *moschatum folio ad myrrhidem accedente minus* J. B. *Field-Crants-bill* without tent.

Radix ei alba, simplex, carne tenera, cum nervo intus duriore & tenaciore, sapore ad Raphanum accedente, paucis fibris donata, satis crassa, & in terram altè descendens; *Caulis* ex eadem radice plures crassifusculi, teretes, hirsuti, in terram reclinati, ramosi, foliis crebris, vestiti. *Folia* pinnata, ad Pimpinellæ Saxifragæ minoris accedentia, crebris & profundis incisuris divisa. *Stipes* in furculis seu pediculis duas aut tres uncias longis è caulis lateribus ubi è caulis funduntur exsertibus, quatuor vel quinque aut etiam plures simul velut in umbella, pedicellis privatis femunculis aut longioribus insidentibus, purpurei, pentapetalis, petalis angustis, obtusis, minime bifidis, è calice quinque-folio: Stamina apicibus *rubentibus* insignita. Succedunt *vascula* pentaloba, rostrata, rostris uncialibus aut longioribus acutis. *Semina* quina oblonga, pulla aut fusca.

In arenosis provenit sponte, & circa mediam æstatem floret.

Locus.

A. 9. *Geranium cicutæ folio* inodorum album Ger. *flore albo* Park.

Hujus varietas est, quæ nobis etiam specie differre videtur à præcedente, flore albo majore, petalis latoribus; *epulis* etiam crassioribus, brevioribus & pallidis, cum illius rubeant; *Folius* deniq. majoribus & minus argutè sedis.

In insidens cum præcedente locis reperitur, sed rarior multò.

Locus.

A. 10. *Geranium moschatum* Ger. Park. *Cicutæ folio moschatum folio ad Myrrhidem accedente majus* J. B. *Spiked Crants-bill*, *Apulicum*.

Superiori (verba sunt J. Bauhini) affinis è illa species, inventu rarior, tota major, odore Moschati, foliis non ita altè incisus & perlepe tantum feratis.

In montosa regione *Craon* dicta quæ pars est Occidentalis Eboracensis comitatus sponte & co-*Locus.* piose provenit: invenimus etiam non procul Britoliâ eundo ad rupem S. Vincentii.

In hortu Leydeni invenio *Geranii Cicutæ* folio speciem minorem, supinam, floribus pallidis.

11. *Geranium triste* Cornuti: *triste, five Indicum noctu olei* Park. *Sweet Indian Crants-bill*.

Cornuti.

Radicum habet ex multis coherentibus fibris quæ in nodulos extuberant, Liliaphodeli puniceo modo. Statim è terra furculosum in altitudinem palmarem exit. *Caulis* teres est, tener invalidusque hirsutus, nec enodis, sed per trium digitorum intervalla articulatus. *Folia* in universum quatuor aut quinque è geniculis prodeunt, initio humi jacentia, subhirsuta, pluribus segmentis divisa, formâ Filipedulæ; breviora tamen, pinguiora, molliora, & æmplexura multo: horum medius nervus (quam vocant costam) purpureus, cætera atroverescunt. Caulium fastigio insidet densa umbellæ coma. *Flores* nihil à cæteris sui generis differunt formâ; quinque enim foliis constant totidemque *staminibus*, & pistillo, ut *Geranium Robertianum*; color tamen buxæ est, singulique foliola gemina velut acini macula purpurea inscitur; staminibus & pistillo succedente rostri rudimento concoloribus. Cum desoriuntur longior & acutior *stylus* prodit, rostro gruis æmulus, in cuius basi quinque sunt exigua & subrotunda seminum conceptacula. Alveolis maturitate desiccantibus *semina* rufa oblongaque exeunt. Flos noctu est fœvante inenarrabili, interdu nullo: influxum enim illucens Solis adeo æternari videntur, ut integro die odorem neget, cum Lunæ accessu gratissimo odore moschato quasi thure liber, qui odor intempestâ quoque nocte ad Aurorum usque perseverat, statimque Solis presentia evanescit. Super hujus plantæ acutis, qui è palatum bellè affici, unde inter olera recenseri potest: vim namque *radicis* alimentis refrigerantibus & humectantibus competens. Apud Barbaros etiam audio radices eius, ut apud nos tubera, bulbocastanum & ejusmodi, maiores inter epulas apponi. Floret integra propemodum ætate, nec nisi incuriâ foliis per hyem omnibus exiit.

* 12. *Geranium noctu olei* *Æthiopicum radice tuberosa, foliis Myrrhidis latoribus* Breyni.

Breyn. Tuberosam agit *radicem*, oboleti coloris purpurei, peramplam & crassam, crassiusque balanis, colore & formâ juniperi Carotæ flavæ radicibus habet ab similibus, præditam: quæ antequam è terra erumpit in furculos aliquot velut propagines fœvæ tacite palmaris, *Folia* emittentes *Geranii tris* Cornuti majora, atque æpiora. Ex horum gremio *caules* deinde in pedalem majorævem elevarunt longitudinem, rotundi, inanes, teris ac quaternis longè distantes, foliolo maxime fimbriatis intercepti geniculis, in quorum singulis folium conspiciuntur inferioribus totæ proximis longè minus

X x x

nus, in primis quò altiore in caule gradum obtinet. Sequuntur *flores* caulium & pediculorum in cacumine quibuldam foliis radiato re præsentantes, novem vel decem in umbellam dispositi, *Geranii trifidi* Corn. nonnihil majores, qui in *fructu* longos, rostri grimalis instar formatos abeunt, *semen* oblongum continentes, coloris (nisi me fallit memoria) olivacei.

- 13. *Geranium noctu olens* Æthiopicum, radice tuberosa, foliis Myrrhoidis angustioribus Breynii.
- 14. *Geranium noctu olens* Æthiopicum radice tuberosa, Aquilegie foliis Breynii.

Radices habet tuberosam; *folia* verò Aquilegie; nec plura de eo addit. Colitur in horto Leydeni, ut à D. Palmer habeo.

- 15. *Geranium Æthiopicum Myrrhoidis folio, flore magno striato* Breynii.

Pedales & cubitales proferunt *caules*, hirsutos, partim virides, partim rubentes, geniculatos, ramosos, quorum articulum junctus pinnae duæ cartilagineæ annexæ, & *folia* longis pediculis adherent subhirsuta, plurimis segmentis divisa, crenata, & per oras aliquantulum rubentia, faciem mediam inter *Geranii Apuli Coriandri folio* Col. & *Geranii trifidi* Corn. folia minora habentia. *Flores* in umbella pauci, carnei, speciosi, fittis purpureis insigniti, foliis quæque amplius, ad inum angustius confati, & calycibus longis, hirsutis, quinquepartitis exeunt: quibus *Fructus* rostratus & *semen* *Geranii Apuli Coriandri folio* succedit. Omnes hæ Geranii species à Promontorio bonæ spei ad D. Beveringb transmissæ sunt.

16. *Geranium sativum* Park. *Strong-scented Crane's-bill*.

Park. *Folia* emitit aliquamulta è viridi caesefcentia, in tenues lacinias plurifariam dissecta; è quorum medio duo trève *cauliculi* exurgunt tenues, hirsuti, ad nodos foliis paucis, exiguis vestiti, tres quatuorve *flores* majusculos rubentes in summo gestantes aliorum Geraniorum fimiles, in hortis nostris fuaveolentes, verum in calidioribus regionibus, ubi sponte oritur, graveolentes. Succedunt *semina* oblonga rigida. *Radix* altè in terram descendit, coloris exterius rubentis, interius albi, odore graviore & ingratiore quam vel folia, vel flores, & in multa capita dividitur.

Ad latus Boreale montis *Lupi* propè Monspelium sponte oritur, referente Parkinsono. A nobis quidem ibi frustra questum; verum D. Magnol Monspelensis M. D. Rei herbarie peritissimus collegit & nobis ostendit: unde & exsiccatum habemus ex dono D. Zuecher Dantiscani.

Hanc plantam Lobelius in stirpium Illustrationibus describit, *Radice* illi tribuens crassissimam, rubro-nigricantem: *folia* palmaria, parum villosa: *cauliculi* palmares: *flores* amoenè cæruleos, lineolis plurimis obscurioribus distinctos.

Odorem habere qualem habet angustifolium acui longissima deprehendit D. Magnol, nec tantum foret ut lipothymiam inducere valeat, sicut dicit * Lobelius.

- A. 17. *Geranium Robertianum* C. B. Ger. *Robertianum vulgare* Park. *Robertianum murale* J. B. *Herb Robert.* *Robertianum à rubre caulium & florum dictum creditur.*

J. B.

Obvium ubique in rudibus *Geranium Robertianum*, *radice* tenui, colore buxo, quæ *caules* surrigit dodrantales & cubitales, hirsutos geniculatos, rubentes, maxime circa articulos & propter teram, ramosos. *Folia* partim à radice, partim ex geniculis hirsuta, pediculo rubente hirsuto, Martiana ferè divisura, segmentis primariis duntaxat tribus, odore ubi teruntur Pastinacæ, lapore adstringente, per oras aliquantulum rubentia, interdum tota. *Flores* purpurei, diluiores purpura striati, pentapetali, è calyce hirsuto, atro-rubente, quinquepartito exeunt, apicibus in medio croceis: succedunt *rostra* mucronata, *semen* appensum habentia.

In veteribus muris, cæcis arboribus, aggeribus sepium & locis ruderatis passim provenit, tota ætate florens.

C. Bauhinus, quique eum sequitur Parkinsonus nostras, alteram hujus speciem constitunt. Verum nota à Lobelio in Adv. altare nostro iudicio non sufficient ad speciem distinctam arguendam; nec putamus hactenus inventas aut descriptas duas species. Certè C. Bauhinus perperam & sine necessitate entia multiplicat, cum *Geranium Robertianum* Grunale Dod. Lugd. *Geranii Anemonæ folio rotundo* speciem VII. facit sub titulo *Geranii batrachoides*, Colli græci *Germanorum*, & postea eademem nomina adhibet pro Synonymis *Geranii* & *Robertiani alterius*.

Geranium gruinale J. Bauhini, cui eadem synonyma accommodat quæ *Casparus* frater Geranio Robertiano alteri, Geranii Robertiani species esse non potest, cum folia ei *Pedici columbini* attribuat rotunda: videtur potius accedere ad nostrum *Pedem columbinum foliis laciniosis*.

Valde vulneratum est *Geranium* tum columbinum, tum Robertianum, tam potitionibus vulnerariis inditum, quàm exterius applicatum. Fluxum sanguinis sistit, ipsūque sanguinem coagulatum resolvit: vulnera quoque & ulcera mundificat, calculum vesicæ & areulas pellicis, colicos dolores sedat, autore Lobelio. Decoctum in vino arthriticos dolores lenit [in fomentis] ad herniam & rupturam commendatur.

Ufus est vulgo ad erysipelata, ad oris, mammarum & pudendorum ulcera & vulnera. Rarè in usus assumitur ad frigiditatem. *Fuchs.* Vix credo plantam frigidam esse posse à quo odor adeò vehementer & ingratus exhalat.

Simplex

Simplex decoctum Geranii Robert. mammis cancris applicatur sæpe non infelici successu. *Fabr. Hilden. Chirurg.* Relatum est mihi de cancro quodam unicum habere solatum in dolore ab aqua hujus. C. Hofman. De Med. Officin.

Decoctum pastores præbent jumentis cruenta mingentibus.

- §. 3. *Geranium folio circumscriptioe subrotundo in nonnullis tamen speciebus ad pediculum fere laciniato.*

A. 18. *Geranium columbinum majus flore minore caruleo. The greater bird's-foot or Crane's-bill.*

Radix alba, simplex plurimos *cauliculos* fundit, infirmos, & ferè procumbentes, dodrantales aut longiores, crassiusculos, teretes, geniculatos, brevi admodum & vix conspicua lanugine hirsutos, nonnihil interdum rubentes, multo tamen minis quam vulgaris caules. *Folia* Malvæ, altius tamen incisa, & in plura segmenta divisa, longis pediculis nixa, brevi lanugine ad tactum mollia. Ad genicula exeunt *furculi* binos gestantes flores, suis singulis pediculis uncialibus nixos, parvos, pentapetalos, ex cæruleo diluto purpurantes. *Rostrula* foliulis succedentia vix femuncialia. *Semina* quina, ad basin rostellii, suis singula loculamentis inclusa, ut in reliquis omnibus Geraniis, per maturitatem fusca.

In locis ruderatis & glareosis sepiumque aggeribus provenit.

Loc.

- A. 19. *Geranium columbinum* Ger. *columbinum vulgare* Park. *folio rotundo multum serrato fere columbinum* J. B. *folio Malvæ rotundo* C. B. *Doves-foot, or Crane's-bill.*

Cum priore convenit *radix* alba, simplici, furculosa, *caules* emitte plurimos, in terram reclinos: *Folia* malvaceis, in plura segmenta [septem plerumque insigniora, aut saltem quinque, etiam in fumis caulibus] divisiva: *Floribus* pariter, ut in illa binis in eodem furculo, seu communi pediculo, nec unquam pluribus, propè summatas caulium & ramulorum ex adverso plerumque foliorum fittis. *Rostrula* paria; *semina* fusca similia sunt. Ab eadem differt 1. Parvitate sua. 2. Hirsute caulium & foliorum; 3. Caules præcipue lanugine molli, alti pubescunt, imò quæ parte multo magis rubent quam illius. 4. Floribus multo majoribus, & hilari purpurâ nitentibus. 5. Surculis fere pediculis communibus flores sustinentibus plerumque brevioribus. 6. Folis minoribus, mollioribus, villosis, longis pariter pediculis suis.

Vere floret in glareosis & sterilibus, non rarè & ad vias & sepes.

Loc.

- 20. Hujus speciem minorem majori flore, foliis folium bifidis proponit D. Magnol in Botan. Monip. *passim juxta vias cum superiore nascens circa Monspelium, à quo facile distinguitur cum flore.*

A. 21. *Geranium columbinum majus dissectis foliis* Ger. emac. *malacoides laciniatum fere columbinum alterum* Park. *An Ger. Malvæ folio II. fere columbinum tenuis laciniatum* C. B. *Malacoides fere columbinum tenuis laciniatum* Park. *Doves-foot Crane's-bill, with jagged leaves.*

Caules huic infirmi, pedales aut cubitales, ramosi, *foliis* per intervalla longiora ex adverso binis vestiti. *Folia* ima & quæ è radice exeunt pediculis longis [palmaribus] infident, duriora quam præcedentis, minis hirsuta, altius in quinque lacinias ad pediculum fere divisa, ut in Geranio batrachoides. *Flores* ex alis foliorum exeunt bini simul in eodem communi pediculo, semidigito breviores: ad pediculi privati quibus singuli flores infident, longiores sunt, & propè florem sursum recurvi, ut in hujus generis reliquis. Color florum purpureus amœnus, nullis lineolis striatus: Rostrella nonnihil longiora quam in præcedentibus duobus: vasa femina turgidiora, adeò ut calycis folia non eò usque conniventes occultent femina ac in aliis plerisque Geraniis. *Semina* fusca seu pulla.

In hortorum ambulacris, arvis requiescit, inque pascuis sterilibus & ad sepes, locis præsertim glareosis oritur, & ætate floret.

Loc.

- 22. *Geranium gruinale folio tenuiter diviso* J. B.

Aut eadem species est, aut mihi nondum cognitum. Repugnat quòd flores Geranii Robertiani paulo majores esse dicat, cum in hoc is minores sint; folliculo etiam laxiore obitos.

D. Magnol in Botan. Monip. Geranii columbini speciem ponit, quam majorem, *foliis tenuiter dissectis, petalis bifidis* appellat, quam in omnibus convenire dicit descriptioni Geranii prædicti gruinale J. B. nisi quòd in isto petala bifida sint, quòd forte à Bauhino non fuit animadvertum. In prat. Lateræ.

A. 23. *Geranium columbinum dissectis foliis, pediculis florum longissimis.*

Tota planta aliquanto glabrior est quam præcedens, foliis viridioribus, calycis segmentis triplo quam illius amplioribus. Rostris longioribus. Præcipue vero notabilis est longitudo pediculorum quibus infident flores, palmaris interdum aut major. Planta est annua ut præcedens.

Xxxx 2

Hanc

Loc.

Hanc speciem primò nobis ostendit Jacobus Boberus Oxoniæ à se inventam in agris circumiacentibus; postea & ipse copiosam observavi in agro Cantiano circa vicum Swanley non procul Derfordia: Postea intellexi à D. Goodfere pridem inventam in Southamptoniensi comitatibus locis plurimis.

- A. 24. *Geranium columbinum maximum foliis dissectis* D. Plot. *columbinum majus foliis imis longis, usque ad pediculum divisis* D. Moril.

D. Plat. Radix est minima, parum flavicante, interdum vix humo hærente. Folia in petiolis rubentibus, ut præcedentium, sed uncialia & le-
Hinc folia, æque primò exeunt non rotunda sunt & sinuata, ut præcedentium, sed uncialia & le-
Hinc folia, æque primò exeunt non rotunda sunt & sinuata, ut præcedentium, sed uncialia & le-
Hinc folia, æque primò exeunt non rotunda sunt & sinuata, ut præcedentium, sed uncialia & le-

Loc.

- A. 25. *Geranium saxatile* Ger. emac. Park. *lucidum* J. B. *lucidum saxatile* C. B. *Shining Stone-Cranes-bill*, or *Dobies-foot*.

J. B. Col.

Radix est minima, parum flavicante, interdum vix humo hærente. Folia in petiolis rubentibus, ut præcedentium, sed uncialia & le-
Hinc folia, æque primò exeunt non rotunda sunt & sinuata, ut præcedentium, sed uncialia & le-
Hinc folia, æque primò exeunt non rotunda sunt & sinuata, ut præcedentium, sed uncialia & le-
Hinc folia, æque primò exeunt non rotunda sunt & sinuata, ut præcedentium, sed uncialia & le-

Loc.

- A. 26. *Geranium tuberosum* J. B. Ger. *tuberosum vel bulbosum* Park. parad. *tuberosum majus* C. B. *Bulbous*, or *knobbed Cranes-bill*.

J. B.

Nomen invenit à radice tuberosa, sublivida, insipida: cuius folia semipalmari & palmari, subhirsuto pediculis donata, lata sunt, divisa, octonà novenavè ad ipsum usque pediculum, singulis fere-
futo pediculis donata, lata sunt, divisa, octonà novenavè ad ipsum usque pediculum, singulis fere-
futo pediculis donata, lata sunt, divisa, octonà novenavè ad ipsum usque pediculum, singulis fere-
futo pediculis donata, lata sunt, divisa, octonà novenavè ad ipsum usque pediculum, singulis fere-

Loc.

- A. 27. *Geranium radice grumosa* C. B. *bulbosum Pennai*, sive *grumosa radice* Park. *Asplodelis radice* J. B. *bulbosum Pennai* Ger. emac. *Tuberos-rooted Cranes-bill*.

Clus.

Radice habet ex multis parvis longiusculis bulbis constantem, versus summum fibratum, necnon ab imis bulbis: Caudem cubilem, geniculatam, juxta radicem & genicula parum rubentem. E
ab imis bulbis: Caudem cubilem, geniculatam, juxta radicem & genicula parum rubentem. E
ab imis bulbis: Caudem cubilem, geniculatam, juxta radicem & genicula parum rubentem. E
ab imis bulbis: Caudem cubilem, geniculatam, juxta radicem & genicula parum rubentem. E

Loc.

- A. 28. *Geranium tuberosum minus* Cam. C. B. *tuberos. minus Camerarii* Park. *tuberosum minus* J. B.

Est folio, fuscis & tota facie vulgaris *Pedis columbini* atamen multo minus: radice Avellanæ magnitudine, rotundâ, tuberosâ, nullis fibris, sed velut acetabulis aut oculis & parietinis alimentum hauriens.

Loc.

In murorum rimis nascitur. Præter Camerarium nemo hujus meminit, nec habemus quod de eo dicamus dubi hærentes.

29. *Geranium nodosum* C. B. Park. *nodosum Plateau Clus.* Ger. emac. *magnum folio trifido* J. B. *Knotted Cranes-bill*.

Clus.

Aliquot à radice promit folia satis firma, in quinque lacinias alæ divisa, inter quæ bini aut terni affurgunt caules pedales, graciles, ex sulco purpuralescentes, geniculati & nodosi, bina ad singulos nodos seu articulos ferentes folia, ex adverso sita, in tres duntaxat lacinias secta, deinde & fœdus alios longiores pediculos, in quibus bini, interdum tres quatuorve flores simul nascentes, quinque foliis bi-
foliis (ut Malvacei) constantes, purpurei coloris, sed quibusdam saturatioribus venis distincti, pro-
tuberante

tuberante in medio rubro umbone, summo fastigio in quinque partes fido, qui in longiusculum inde reflexum transiit, quod inferna parte in tumenibus utriculis emen continet, maturitate, ut in reliquis generibus, sponte exiliens. Radix nodosa est & geniculata, aliquot præterea fibris donata.
Nos hanc plantam sponte provenientem observavimus in Delphinatu, eundo à Gratianopoli à Lœna. la fontaine que brasse, ad lepes.

- A. 30. *Geranium argenteum montis Baldi* J. B. *argenteum Alpium* C. B. Ger. *argenteum Alpium longius radiculatum* Ponce Park. *Silber-Isach Alpium Cranes-bill*.

Radice protrudit tuberosam, longam, rectam in terram descendentem, sursum versis terræ superficiem in bina aut terna capitula brachiatam; ex quorum foliis exiliunt quinque fœda, longissimis pediculis niteant, in quinque lacinias præcipuas ad pediculum usque fila cæque trifurcata veris mucrones sectas, molli & incana lanugine obduta, Argentine coloris. Inter folia oriuntur pediculi alii, longi, in fastigio sustinentes flores binos ternosve, satis amplos, petalis quinque bifidis constantes, pallide rubris lineis notatos. In medio apparent stamina cum stylo. Rostrea brevia sunt.

J. Bahinus altitudinem ei ascribit palmo paulo majorem; folia parva & quæ pollicis articulo tegas: florem purpureum.

Nascitur Alpibus rupibus majoris montis Baldi, Orientem aspicientibus, ac ibi passim floret initio Lœna. Junii, semen calendis Auguli perficitur.

31. *Geranium batrachoides odoratum* C. B. *batrachoides longius radiculatum odoratum* J. B. *batrachoides alterum longius radiculatum Lobelia* Park. *batrachoides longius radiculatum* Ger. *Long-rooted Crowfoot Cranes-bill*.

J. B.

Spectabili florum amenitate nulli Geranio cedit, quæ ex calice globoso, striato, rubente hirsuto, odorati emittit, purpureo-violacei, è quinque foliis compositi, surrecto staminum purpurascens alioque cincto, in calibus geniculatis, dodrantalibus cubito altioribus interdum, & hirsutis. Folia divisa quodammodo Sanicula, ex virore incana pilosa, odorem spirant non ingratum. Radix oblique acta serpit, longa, minimi digiti crassitudine, fibris & geniculatis tuberosis donata foris rubens, intus alba, cum adstrictione valida nescio quam aromatici gustui offrens.

In hortis alitur, verum de loco natali silent Botanici, nec nobis constat.

- A. 32. *Geranium hematodes Park. sanguineum* Ger. *sanguineum maximo flore* C. B. *sanguineum sive hematodes crasse radice* J. B. *Bloudy Cranes-bill*.

J. B.

Crassa hæret radice multis longis, crassiusculis appendicibus auctâ, rubrâ, [aliquot fibris donatâ, novas flos terram propagines singulis annis ad latera spargente, quæ non modò fibras similes agunt, fed etiam grassioribus radicibus interdum sese firmant] Casler emittit plures cubitum altos, rubentes, hirsutos, geniculatos in multas alæ divisos. Ad singulas juncturas bina nascuntur folia, circumscriptura rotunda, sed in quinque lacinias, trifidas plurimum, ad pediculum fere dissectâ, hirsuta, superne virentia, subus canescentia, sicco & adstringente sapore prædita. Ex superioribus alis oblongi nascuntur pediculi, unicuique sustinentes singuli florem, inter reliqua Geranii genera maximum, Cisti maris flori fœmè parem, colore eleganti rubro, quinque foliis compositum, decem intus staminibus, quæ totidem [quinque] nervosis, hirsutis, viridantibus foliolis, subus natis suffulciuntur. Rostrea suboriuntur pentagona [semen intumescens utriculis seu torulis continentia, quod maturum cum sonitu exilit, circumvolviturque utriculorum mucronibus.

In ericetis & montosis cædis sylvis & dumetis frequens occurrit, alibi inventi rarior.

Hujus alterum genus simili flore, disparibus tamen foliis & Batrachoidis Geran. foliorum potius æmulis invenit Clusius ad pratorum margines & inter vepres præpe Norimbergam.

In orto Leydensi colitur alia adhuc species Geranii languineæ, quam *Geranium sanguineum cauliculis asurgentibus* vocant.

Loc.

- A. *Geranium hematodes Lancastrensis flore eleganti striato.*

Cum Geranio hematode vulgari in omnibus convenit præterquam floris colore, qui albus est rubris fœris variegatus.

In Insula Wahney Lancastriæ adjacentè à D. Lawton inventa est, & D. Newton ostensa, solo Lœna. arenofo ad maris litus nascens.

- A. 33. *Geranium batrachoides* J. B. Ger. *batrachoides flore ceruleo* Park. *batrachoides* Gratia Dei Gormanorum Lobelia C. B. *Crowfoot Cranes-bill*.

Radix ei crassa, oblique acta, rubenti cortice tecta intus buxæa, fibras crassiores emittens, saporis amar & adstringentis. Folia inde emergunt plura, pediculis dodrantalibus nixa, circumscriptura rotunda, Aconiti similia, in profundas lacinias divisa, [septem insigniores] ad pediculum fere, venis profundioribus rugosa. Casler tenues, pedem aut cubitum alti, teretes, brevi lanugine albicante obiti, quæmadmodum sunt & folia, & eorum pediculi; foliis nudi quosdamque in ramos dividuntur, ubi duo plerumque folia adversa. Causis in binos ramos divaricatur, singuli deinde rami in alios binos. Ex angulo unicuiqueque divaricationis exit furculus duo trève flores sustinens amplos, pentapetalos ex ceruleo purpuralescentes saturatioribus lineis striatos, petalis subrotundis, & calice pentapetalo, hirsuto, striato. Succedunt rostra brevia, crassa, hirsuta, quinque ad basin localitatis teretibus oblongis circumvallata, totidem semina oblonga, sinuata, colore pulla continentia.

Xxxx;

In

Lac.

In pratis & pascuis humidioribus non raro occurrit.

Geranium batrachoides flore variegato C. B. & Park. ab hoc non differt specie sed accidentaliter tantum.

- A. 34. *Geranium batrachoides montanum nostras. An Geranium batrachoides minus* Park? *batrachoides alterum* Ger. emac? *batrachoides minus* fve *alterum* Clus. hist. *batrachoides folio Aconiti* C. B? *batrachoides aliud folio Aconiti nigrum* Clus. J. B. *Mountain-Crowfoot-Cranes-bill*.

Radix huic fatis crassa, oblique acta, fibrosa, *sapora* amari & adstringentis: *Folia* Geranii fusci, longis pediculis inuenta, in quinq. vel septem vel novem lacinias divisa, minus tamen profunde quam Ger. batrachoides vulgaris folia, molliora insuper & flaccidiora, minusque rugosa, utrumque hirsuta. *Caulis* pedalis vel etiam cubitalis, rotundus, hirsutus, uno vel altero folio donatus atque in ramulos dividitur. *Flores* in summis ramulis numerosi, quinquefolii, Geranii batrachoides minores, coloris inter Geranii sanguinei & batrachoides flores mediis, pallide scilicet purpurei, quibus succedunt nostra Geranii.

Lac.

In montosis sylvis, dumetis, sepibus & pratis agri Westmorlandici & Eboracensis copiose provenit.

Geranium suum batrachoides minus Clusius sic describit: Prodeuntibus & radice frequentibus longoque pediculo nitentibus *folius* praeclitus est, Ranunculi platyphylli aut *Aconiti Lycopodioidis pallido* flore folio respondentibus ferè, rugosis, subhirsutis, in aliquot profundas lacinias divisi, deinde in ambitu serratis, quæ gustata intus adstringere & linguam excicare, deinde nonnihil callescere deprehenduntur. *Caulis* cubitali usque, firmo, rotundo, geniculato, in multas alas diviso, quibus subsnascuntur *folia* superioribus minora, paucioribus lacinias divisa, perinde tamen in ambitu serrata. Summi rami in oblongis pediculis *fores* gestant quinque, foliis constantes, Geranii batrachoides quod in Belgicis hortis altius floribus forma pressa, paulo tamen minores, nec ut illi caerulei, verum ex purpura rubentes, decem staminibus cum stylo ex umbilico floris prodeuntibus: deinde oblonga erectaque nostra, non inflexa, aut inclinata, quinvis utriculis ad eorum basin turgentibus, & semen continenibus, quod maturitate exilit, aliorum *Geraniorum* more. *Radix* superior (Geranio pullo flore) ferè responderet, & summa tellure in plura crasse, internecque rubentia capita extuberat; quæ fibras etiam agentia singulis annis augentur.

Locus & Tempus.

Crescit hoc in Pannoniis Striacisque Alpibus, nunquam tamen abundantius quam supra Garmingam in illo ascensu ex *Herrenalben* jugo ad sublimis scopulos *Duerstein*, in quibus floret Julio & Augusto in hortis autem Maio.

Hæc descriptio in plenique nostræ plantæ convenit, nisi quod folia rugosa, profundè lacinata & minus hirsuta faciat. Conferant inter se diligenter, quibus utriusque copia facta fuerit. Huc per simile est & fortasse idem specie *Geranium batrachoides alterum* flore purpureo *Park. parad.* Verum si folia (ut ille describit) in plures lacinias & profundius incisa sunt quam *Geranii batrachoides vulgaris*, h. e. ad centrum usque, omnino oportet ut specie diversum sit. Author nulla adfert Synonyma, nec an nondum descriptum putet meminisse.

Ab hac denique specie non multum differre nobis videtur *Geranium Moscoviticum purpureum* *Park.* quod tamen ob foliorum maculas ad *Geranium fuscum*, aut *Romanum striatum*, magis accedere merito censetur.

35. *Geranium phœa fve pullo flore* Clusii J. B. Ger. *batrachoides hirsutum flore atrovirente* C. B. Ger. *pullo flore* *Park. batrachoides pullo flore* Ger. emac. *Dusky-Cranes-bill*.

Clus.

Cubitalis frequentèque ex una radice producit *caules*, firmos, geniculatos, virides, *sanguineis* tamen veluti guttis aspersos, lanugine pubescentes, in aliquot ramos divisos: in quorum fastigio ad singula genicula longi nascuntur *pediculi*, in quibus bini *fores*, quinque, laciniatas (præter reliquorum *Geraniorum* usitatum formam) foliis constantes, colore saturatis rubente, & quasi atro, medium florem occupantibus multis *feminalibus* circumvolutis cum *stilo* prominente. *Semen* deinde succedat in *capsula* mucronatis (quæ maturitate ut in reliquis Geraniis dissilunt & circumvolvuntur) fuscum. *Folia* illi ex radice multa, ampla, mollia, lanugine obduta, externa parte nervosa, *Geranii parvifolii* & *foliis* similia, quinvis, senis aut septenis profundioribus incisuris divisa, non tamen usq. ad umbilicum, deinde per ambitum serrata, quia etiam ad singulos nodos sub ipsi ramis nascuntur, minora tamen, atque subinde ad singulas incisuras nigricantibus maculis insignita. *Radix* nititur magnâ, in multa crassa rubentiaque *capita*, & multas fibras spargentia, extuberantem, singulis etiam annis augescente & novos stolonem producente.

Lac.

Invenitur in Striac Alpibus ubi sylvas definire solent, & floret Junio; in hortis verò in quibus felicissime provenit & luxuriat, Maio: quo etiam mensis fuis floribus onustum in sylvis illis montibus Pannoniæ inter Dravum & Savum fitæ, & propterea Interamnis cognominatæ, observavit Clusius.

Geranium hoc à vulgari fusco, flore reflexo, quod in hortis nostris altius, specie diversum esse mihi persuadere vix possum; adeo omnibus sui paribus cum eo convenit præterquam flore non reflexo, ejusque petalis laciniatas. In vulgari autem interdum observari floris petala sinuata ad margines & veluti crispâ. Nobis suffragatur J. Bauhinus, quem consule. Quid quod Pankilonus nos ter *Geranio fusco* vulgari folia floris ad margines nonnihil incisa tribuit.

Verum ne duas diversitas species temere miscuisse videamur, *Geranii fusci flore reflexo* descriptionem è J. Bauhini historia mutuatam proponemus, ut liberum hac de re Lectori judicium relinquamus.

36. *Geranium*

36. *Geranium phœam flore reflexo* J. B. *Geran. montanum fuscum* C. B. *Geranium fuscum fve maculatum* *Park. parad. maculatum fve fuscum* Ger. *Dusky-Cranes-bill*.

J. B.

Speciosum est apprimè hoc *Geranii genus*, *foliis* amplioribus quam *Batrachoidis*, in octo plus minus segmenta, angusta in extremis, sed versus pediculum lata divisa, subhirsutis, nigricantibus venis aspersis, perambitur latiusculis crenis conspicuis, nullo odore præditis. *Floris* summatibus infidet purpureis & penè fuscis, satis magnis accedens ad florem *Geranii folio* odorato, qui inversè contorquetur atq. reflectitur: in medio *apices*. Floribus decedentibus *rostra* oriuntur unciam longa.

Folia huic ad singulas incisuras nigricantibus maculis, ut in *Ger. pullo flore* *Clusii* insignita sunt: in universum descriptio istius apud Clusium huic optimè quadrat, exceptis duntaxat duabus illis quas superius meminimus differentie notis.

Plantam hanc in altissimo cacumine montis Jura præpè Thuri sponte ortam vidimus & collegimus. *Floris* color in planta quam in sylvis montis Jura cacuminibus observavimus, multo dilutior præ quam *Geranii phæi*, & purpureus potius quam fuscus: totaque planta hirsutior quam illa vita.

37. *Geranium Romanum versicolor fve striatum* *Park. parad. Variable striped-Cranes-bill*.

Park.

Pulchro huic *Geranio folia* à radice fibrosa exeunt plurima, lata, pallide seu ex luteo viridia, in quinque aut septem segmenta divisa, verum non ad centrum seu pediculum usque, ut in *Ger. batrachoides*. *Folia* singula ad singulas incisuras seu incisuram angulos macula atropurpurea insigniuntur: in universum folia integra tam figurâ quam colore & maculis *Ger. fusci* foliis simillima sunt, in eo duntaxat differunt quod minora sunt. Inter folia exurgunt *caules* alpeque pedales & aliores, geniculati & nodosi, in summis autibus suis duos tredecim flores proferentes, pentapetales, albos, lineolis fve venulis purpureo-rubentibus creberrimis, flexibus arcuatis fve imbricem occurrentibus, & quasi per anastomosim junctis, pulcherrimè variegatos, ut in quocunque folio viridis vix tot nervos discursantes invenias. Medium floris occupat *stylus* exiguus, qui flore delapsio fit *ovarium feminale*. *Radix* multis fibris exiguis, luteis constat.

- * 38. *Geranium Moscoviticum purpureum* *Park. Purple-Cranes-bill* of Muscovy.

Folia habetata, in quinque plurimum segmenta divisa, circa margines dentata, *Geranii fusci* similia, verum tantillo minora, ad Geranii Romani striati folia propius accedentia, sed obscurius viridia, & quibuldam pariter maculis nigricantibus ad incisurarum angulos notata. *Caulis* ad bipedalem altitudinem affurgit, agminulis aliquot *stemon* majusculorum & purpureo cæruleorum aut rubentium onustus. *Semina* succedentia Romani verticilloris femibus tantillo majora. *Radix* in plura capita dividitur quibus propagatur: verum folia omnia hyeme amittit, quo à reliquis congenitis distinguitur.

Hanc speciem in Moscovia sponte provenientem *Journe Transfiantus* primus in Angliam intulit. *Locus.*

39. *Geranium Bobenicum, batrachoides minus.*

Semipedali altitudine affurgit. *Folia* longissimis infident pediculis, *Geranii fusci* quodammodo similia, verum minora, pallidius virentia, molli & incana lanugine utringue obfita. *Caulis* in binos dividitur ramos, ad quos hinc inde apponitur folium, ex ipso divaricationis angulo pediculus longissimus exit, bicornis, binos in summis *fores* gestans, pediculis privatis uncialibus sustentatis, purpureo cæruleis, saturatioribus lineis purpureis striatis, petalis late, obtusis, crenâ in medio incisâ bifidis & vult cordatis. Flores delapsi relinquunt *rostra* uncialia, crassifolia, in mucrones acutos sensim tenuata, per maturitatem nigricantia, quorum bases circumstant utriculi quin, ut in reliquis congenitis, turgiduli, pariter nigricantes, totidem *semina* fusa, majuscula reniformia continentes. Semine ad maturitatem perducto planta ipsa radices exarefcit. In ramulis ad singulos nodos bina apponuntur folia, ex eorum autem foliis pediculi alternatim exeunt, non bini oppositi, sensim breviores ad summam usque.

Floribus delapsis tum *caules* summi, tum præcipue florum caecos polchre rubescunt.

- * 40. *Geranium Alcea vesicaria foliis* *Park. Geranii Batiei species* *Bodin* Ger. emac. app.

Gled.

Multa huic è radice exeunt *folia*, lata, circa margines dentata, paululum dissecta aut divisa *Geranii* *Cresci* in modum, verum pallidius virentia & minora; inter quæ exeunt *cauliculi* seu ramuli plures oblongi, teretes, infirmi, pilosi, in alios minores divisi, folia prædictis similia gestantes, sed minora, nec magis divisa. [*Pankilonus* folia *Alceæ Venetæ* similia, fed magis divisa q. attribuit.] *Floris* parvi, *Geranii molchati* similes, verum saturatiorè purpura tincti, quinque petalis parvis extremo fibronatis compositi. *Semina* parva, oblonga, pilola *Rosæ* *Geranii molchati* æmuli basin ambiunt. *Radix* oblonga, lignola, perfectò *Semine* vigore exhausta una cum superficie exarefcit, & incert.

Hæc species *Geranii Alceæ* seu *Malvæ* folio annuamanda est.

CAP.

Vires.

Semen Nigellæ præcipue in usum medicum venit: in mucilage scil. pulmonum resolvenda & expectoranda, lacte augendo, urinâ ac menibus cendis, moribus venenatis corrigendis. Specificè, in febribus quartanis & quotidianis. Extrinsicus crebri usi est in Cephalalgia sedanda, catarrhis esciscendis, in cucuphis, epiphenat &c. applicatum. *Schedæ.*

Radix fistic proprietate sua hæmorrhagias, si dentibus masticetur, naribusque imponatur. *Idem.*

Exprimitur ex semine isto oleum, quo imperiti Pharmacopei plerique pro oleo Nardino non absque gravi utroque errore.

Viride excrementiciam humiditatem plurimam habet, ob quam non nisi cum periculo intus fumitur, ut Tragus monet. Ideo (inquit Calp. Hofmannus) ut semen Carui post abluitionem laboriose ficcari debet: ita Melanthium quoque. Quam ob causam frictum potius quam crudum in Catarrhis & Coryzis usurpatur. Frixa aut ustulata incredibili successu in Catarrho aut Coryzi usurpatur: in his casibus commendo hunc nodulum. R Sem. Nigellæ tost. Tabac. styrac. calamit. ana ʒi, ambre griseæ gr. ij. M. ac inde sydoni rubræ. F. l. a. nodulus fimbrie naribus admoventus. *Sim. Paulus.*

Ad amicum odoratum, R Nigellæ Romæ q. f. redigatur in pulverem, & cum oleo vetri subigatur in mortario. Ex hoc liquore, capite superno & ore aquâ pleno immitte in nares attrahendo spiritum. *Galenus.*

Nobilissimam Dominanâ à gravi Coryza liberavi, postquam ei illud erithron, cujus in historia Majoranæ facta est mentio, commendavi hunc nodulum, R Sem. Nigellæ tosti ʒis. Abelmosch., Carvi folior. Majoranæ ana ʒij. Syrac. calamit. Tabac. ʒi. Ambre griseæ gr. vij. Olei ligni Rhodii gut. iij. M. F. l. a. nodulus, quo postea catarrhis valde obnoxia f. ab eis præservavit. *Sim. Paulus.*

Nigellæ flores, quamvis cærulei sint, si manibus chartæ aut linceo eos affricas colorem pulchrè videm reddunt. *D. Merret. Observ. in Anton. Neri p. 338.*

CAP. XI.

De Lino.

Linum à Græco *λίον*, à quo non aliter quàm modulo syllabæ: nam priorem Græcis corripit, Latinis producit. Sæpe utuntur Græci pro rebus è Lino confectis, ut pro Lintheis ac velis.

Lini note genericæ sunt vascula feminalia subrotunda, in decem loculamenta totidem semina continentia dispersita, semina melina plerumque, flores caduci.

A. 1. *Linum sativum* Ger. emac. C. B. Park. *Linum J. B. Sanctured flax.*

F. B.

Tenui radiculâ nectitur, paucis fibris donatâ: caule tereti, plurimum simplici, inani, tenui, glabro, cubitum aut sesquicubitum alto, alis circa summum diviso. Folia acuminata, culmum lata, uncias duas plus minus longa, alternatim aut potius nullo ordine cauli apposita, mollia, glabra. Flores corollæ, pentapetali, petalis extremo subrotundis, striatis, è calicibus in quinque segmenta acuta divisus, pediculis tenuibus longiusculis infidentes, admodum caduci. Capitula succedunt rotunda, [Cicentis magnitudine, in quibus semina decem continentur, loculis in circuitu propriis distincta, depresso, in angulum acutum definita, superficie valde lævi & splendente, mellei coloris Cæ.] J. Bauhino fusi.

In agris sentitur tam in Anglia, quàm in transmarinis regionibus.

Plinius proœmio Libri 17. de Lini usu ad vela navium agens, in qua (inquit) non occurrat vite parte? quodve miraculum majus? herbam esse quæ admoveat Ægyptum Italiam? herbam esse quæ Gades Herculis columnas septimo die Ostiam afferat, & citenorem Hispaniam quarto, Provinciam Narbonensem tertio, Africam altero? Audax vita, scelerum plena, aliquid sen ut ventos procellas, recipiat: & parum esse fluidibus solis viti: denique tam parvo semine nasci, quod omnes terrarum ultro citroque porret, tam gracili avena, tam non altè à terra tolli: necque id viribus suis neci, sed passum tussimque & in molitiem lane coactum, injuriæ naturæ ac summâ audaciâ. — At non priore libro imbres & flatus cavendos frugum causâ fructuque præmonebamus, ecce sentitur hominis manu, metitur ejusdem ingenio quod ventos in mari opret. Hæc Plinius, quibus addit J. Bauhinus, At quanta censenda est velorum ex Lino utilitas, si ad reliquum Lini usum per omnem vitam confutatur? Hoc loci detergemur, hoc sordidi defricamur. Hæc hoc facta veste totum corpus ad curem integre omnes interdu vestimur, nodu stragulis indè facis incubamus ac integimur. Rusticana gens [in Germania] utriusque sexus pallia & tunicas ex ipso gestat, & mundus muliebris magna ex parte ex hoc conficit. Sed omnes has necessarias vite utilitates facile superat Linum chartarum dono. Hæc ex ipso penitus detritio & nullius amplius usus relicto fiunt, tot hodie ubique officinis, ut multa hominum nulla ex præparandi chartas opera, in papyraceis (ut vocant) molendinis f. nutriant. His chartis & literarum notis omnes bonæ artes, leges, tota Philologia, & vite piæ ac recte agendæ rationes excipiuntur, conservantur. Harum utilitatem vix animo quæ concipere possit, nedum pro dignitate explicare, quantumvis longa inflata oratione. Hætenus Bauhinus.

Liber impressus ex solo Lino conficitur, si papyrus ad ingredinem usitam, & oleo Lini incrassato mistam pro atramento utaris. *Michael Majerus in lusu serm.*

Quantas

Quantas injurias, quot tormenta hæc herba præ aliis omnibus à hominibus patitur, legat qui volens *Gorgopium Becanum* luculenter & rhetoricè demonstrantem. *Hermath. lib. 1.*

Quidam olim Galeni tempore urbebanur semine Lini tosto pro obsonio cum garo, item melle admixto. Sed flatuosus est, inquit, stomacho incommodus & ægrè concoquitur. Quod paucis abhinc annis Middleburgi in Zelandia (inquit Tragus) animadverti potuit, cum propter frumenti aliarumque frugum inopiam plerique ex civibus pane & cibus ex hoc coctis vescerentur. Diffenta enim his valde citò hypochondria fuerunt, & facies aliaque partes tumide factæ, quorum non pauci fæ affecti etiam mortui sunt.

Oleum Lini, quod ex semine ejus exprimitur, multiplicem usum habet, neq. enim à pictoribus aut statuariis, alivis artificibus expetitur folium, vel ad lucernas tantum utile est, sed etiam immedico usui servit. Nam & duntias omnes emollit, nervorum tensiones contractionè laxat, dolores illitum sopit. *J. B.*

In Angina & Pleuritide alii addunt Phelisi & Colica, datur nonnullis bibendum: verum cum cautela ut recens sit. *C. Hoffman.*

Oleum Lini est magnarum virinum in peripneumonia, phthisi, doloribus colicis. Ego multoties in pleuritidis doloribus nihil melius expertus sum quàm Oleum Lini propinatum: hoc enim statim respirationem facilitavit spiritumque promovit: in hæmoptycis etiam idem Ol. exhibui cum opato successu: Consolidat enim partes affectas vi sua balsamica & emplastica. *Ephem. Germ. An. 6. & 7. ex Observatione D. Raygeri, Obl. 209.*

Oleum Lini partes habet adeo subtiles, ut in scissilibus fervari nequeat quin exudet. *Michael Mejerus de lusu serm.*

Atramentum typographicum è fuligine lampadis & Oleo Lini componitur.

Silex politus si in Oleo Lini coquatur duritiem invictam acquirit, unde terendis iis quæ opus est in tabula marmorea evadit aprior. *J. B. in hisfor. fontis & balnei Bollenfis, ex relatione D. Lutz. Pharmacop. Kichenfis.*

Tumores ventris felicissime curantur ab Olei Lini usu. *Ephemer. German. An. 3. 216.*

2. *Linum arvense* C. B. *Sylvestre vulgatum* Park. *Sylvestre, sativum planè referens J. B. Comm. non wild flax.*

Trag.

Sativum planè refert formâ, nisi quod caules habet & folliculos crassiores, & majores, & in summo furculis multis brachiatis. Maxima autem inter hæc duo Lini genera in eo consistit differentia, quod folliculi sylvestris Lini calore Solis non aperiantur perinde ut alterius: nam quamprimum exhorati Sole fuerint, excutere semen ut aliarum frugum oportet, autore Trag.

Inter segetes Avena reperitur.

Locus.

* 3. *Linum perenne majus caruleum, capitulo majore* Morici.

Non alias in descriptione notas ponit quàm in titulo postulat.

* 4. *Linum perenne minus caruleum, capitulo minore* Morici.

Hoc caules emitit non rectos ut præcedens, sed reclinatos, foliis angustioribus cinctos: flores & capitula quadruplo minora producit.

* 5. *Linum sylvestre latifolium bispatum caruleum* C. B. *Syl. latif. bispat. flore caruleo* J. B. *Syl. latifolium* Ger. *Syl. latif. caruleum* Park. *Syl. latifolium* 1. Clus.

Clus.

Ex eadem radice, quæ crassiuscula est & candicans, unicum, interdum plures profert caules, modo pedali, nonnunquam etiam majore altitudine assurgentes, crassos, firmos, hirsutos, superiore parte in plures ramulos divisos. Folia quæ eos ambiunt reliquis generibus majora, venosa, hirsuta, minimum digitum lata, gummoso gustu, deinde amaricante. Ramuli ab infimo ad summum fluitant, nonnulli omnium maximis. Malvæ vulgaris fere æmulus, corollæ coloris, aut vegetioris aut dilutoris, cum quinque internis filamentis apicem habentibus: quibus succedunt capitula dura, mucronata, quinque folioli live apophysis inclusa & comprehensa, quæ maturate hiant, semine, continent lativo Lino simile, latum, nigricans, splendens. Radix perennis est & vivax, lingulis annis repullans, cauliculisque etiam ante hyemem profertens tenellos, foliis multa lanugine hirsutis onustis.

Frequens est multis Pannoniæ superioris & Austriæ inferioris locis editionibus & siccioribus graminibus tamen: loca particularia vide apud Clusium. Floret Julio & Julio: tamen maturum Augusto.

* 6. *Linum Syl. latif. bispatum candidum venis in umbilico purpureis* C. B. *Syl. latif. lanuginosum, flore candido, purpureis lineis striato* J. B. *Syl. album purpureis venis* Park. *Syl. latifolium* 2. Clus.

Clus.

Pedales, graciles, lanuginosus ternos aut quaternos ab una radice promit caules, in quibus Lini latiuscula folia, trinervia, ad Afcyri formam ferè æccedentia, nec multum à prioris foliis discrepantia, lanuginosa. Extremi cauliculi in binos aut ternos ramulos diviti, & Helictropii majoris quodammodo instar circumflexi, pleni sunt floribus, qui ab imo apertim incipiunt, Lini florum divituti, sed majoribus, superiori fere æqualibus, candidis, quos multa purpureæ venæ interficiunt.

Yyyy;

Locu.

dunt. *Semen* & *capitula* Lini similia. *Radix* perennis est, crassifolia, longa, candicans, raris fibris septa.
 Apud Lusitanie urbem Colibriam celebri Academia clarum hanc stirpem duntaxat observare meminit Clusius.

- * 7. *Linum sylvestre minus* C. B. *Linum pumilum*, foliis semper binis, albo flore, vel luteo palente J. B. *Chamaelinum perpusillum* Ger.

Clus.

Eauli, rotundo, dodrantalique aut paulo majore affurgit *cauliculis*, quem aduerso situ, ut in Hypoerico, bina semper amplectuntur folia, Lini sativi foliis ferè paria. Supremus cauliculus in aliquot ramulos dividitur, qui in oblongis pediculis exiguis floculos albos proferunt, luteis intus *filamentis*. Flocculis succedunt parva *capitula*, Lini vasculis non abfimiia, minora tamen, in quibus semen.

Locu.

Radix tenuis, aliquot exilibus fibris donata est, sed an perennis & rediua ignoro.
 Provenit in herbosis collibus & montanis Austriæ atque Pannoniæ: floret Junio & Julio. Pedale & erectum vidit D. Magni in herbis montis *Capodulæ*, iuxta fluvium *Heran* Julio mense flores: & angustissima habet, flores velut in umbella dispositos, luteos, parvos: aliud invenit palmare Julio mense in herbis à la *Garrigue de Peralis*, quod forte *Linum perpusillum* Loh. Obf.

8. *Linum sylvestre ceruleum folio aceto* C. B. prod. *sylvestre angustifolium ceruleo amplo flore* Bocan. Monsp.

C. B.

* Positis pediculis.

Caulis est pedalis, rotundo, lignoso, statim ad exortum in ramos palmares diviso: quos *folia* atrovirentia basi latiore alternatim cingunt, & in exquisitissimum & veluti aculeatum mucronem desinunt. Ramorum summitibus * cauliculi multi, quasi in umbella dispositi, calices aliquot apicibus donatos sustinent, & quibus *folia* magni, cerulei, in medio staminibus donati, prodeunt, quibus *vascula* subrotunda succedunt.

Locu.

In faxosis Provinciæ non longè Massiliâ provenit. Variis in locis sterilibus circa Montepellunio mense cum flore reperitur, sed præcipue in via quâ iuxta *Grabels*, præpædium dictum *la Tezilière de Massanas*.

9. *Linum sylvestre angustifolium densioribus foliis, flore minore* C. B. *sylvestre 4. angustifol.* i. Clus. *syl.* *angustifolium flore minore* Park. *syl.* *tenuifolium* Lob. Ger.

Clus.

Complures sunt huic *cauliculi*, teretes, firmi, pedalis longitudinis, virides, frequentibus foliis, Lini sativi similibus, ex viridi subceruleis onusti, humo fastigio in aliquot ramulos divisi, quibus insident *folia* intensè cerulea, sativi Lini floribus simillimi, quinque in medio *filamentis*, tondemque apices separatos continentes. *Semen* in capitulis crassioribus, subrotundis, Lino sativo non minoribus, nigrum, oblongum, planum, sativi semini ferè par. *Radix* candicans est, perennis, aliquantulum fibrosa, amaruliculis gustus, deinde suavis, acrimoniæ particeps.

Locu.

Variis circa Viennam Austriæ locis nascitur, præsertim in graminibus accivitatibus & juxta vias. Floret Maio & Junio interdum etiam tota æstate, semen verò maturum est Julio.

Linum sylvestre angustifolium foliis rarioribus C. B. descripto idem videtur, ex sententia D. Th. Johnsoni Gerardi emulatore.

Huic perisimile est si non idem

- A. 10. *Linum sylvestre ceruleum perenne nostræ.*

Cui *radix* alè depacta, perpetua: *caules* ex eadem radice plures, in terram reclinati, pedales aut longiores, saturatius virentes. *Folia* brevia, acuminata, cauli concoloria, unciam circiter longa, modice lata, Lini sativi similia, crebra, nullo ordine posita. In summis caulibus *folia* pentapetala, Lini sativi, cerulei saturationibus lineis striati, unguibus flavis. Succedunt capitula Lini sativi, paulo minora, non exactè rotunda sed nonnihil sursum productiora.

Locu.

In agro Centabrigienti ad margines satorum in collibus *Gegmagæ* dictis copiosè provenit. In Catalogo Plantarum Angliæ hoc genus habui pro frequenti seu Lino sylvestri angustifolio flore magno C. B.

- * 11. *Linum sylvestre angustifolium flore magno* C. B. *syl.* 5. *angustifolium* 2. Clus. *syl.* *foliis albis* Lob. Ger. *syl.* *angustif.* *caeruleo vel albo flore magno* Park.

Clus.

Dodrantales, nonnunquam etiam pedales, habet *cauliculis*, graciles, firmos, rectos: *folia* sativi Lini, angustiora, dura, mucronata, virentia, amaricantia: *folia* in summis caulibus multos, magnos, quinque foliis albis præditos, circa umbilicum quinque purpureis lineis distinctos, totidem staminibus, & quinque separatis apicibus ex medio umbilico prodeuntibus, odoratos: *Semen* in rotundis vasculis planum, nigricans, splendens, sativo Lino simile: *radicem* candicantem, duram, aliquot fibris donatam, perennem & singulis annis novos cauliculos proferentem.

Locu.

Magna copii nascitur toto Viennensi agro, plerisque aliis Austriæ & Pannoniæ editionibus locis, atque secundum publicas vias. Floret Junio, semen perficit Julio & Augusto. Junio & Julio mensibus copiosum reperit D. Magni cum flore in sterilibus herbis circa S. Martin versus montem Lupi.

12. *Linum*

12. *Linum sylvestre angustifolium flore quasi cinereo, capitulis magnis* J. B. Lini *syl.* V. Clusii *varietas*.

Clus.

In Austriæ Alpibus, præsertim inter Sneberg, aliud genus invenitur, huic omnino simile, cauliculis & foliorum gracilitate & tenuitate florumque formâ & radice: in *florum* duntaxat colore est differentia, qui nivei non sunt, sed cerulei in candidum languescens, & quasi cineræci. *Capitula* etiam floribus succedentia longè ampliora, nec minora quàm in sativo. Florebat isthic sub finem Junii. *Semen* extremo Julio & Augusto maturum.

- A. 13. *Linum sylvestre angustifolium floribus dilute purpureascentibus vel carneis, C. B. syl.* *angustifolium* J. B. An *Linum syl.* 6. *angustifolium* Clus.?

J. B.

Duram lignosamque possidet *radicem*, latis crassam, ex qua germinant multi simul *caules*, teneri, qui ad cubitalem altitudinem ascendunt, *folia* striati confertissimis, tenuissimis, longitudine ferè Lini sativi. Ex calycibus longiusculis *folia* extremis ramulorum brevium nascuntur, magni, albi, vel quasi cinerei, fortassis ceruleis Artis sublacibus, tam caduci ut vix attingi possint quin delabuntur: *vascula* minora quàm Lini sativi, quadripartita, Semine Lini minore.

C. Bauhinus *florem* ex diluta purpura candicantem, vel carneum huic attribuit: Clusius *folia* formâ & colore superiori ferè similes sed minores: *virgulas* dodrantales, firmas, licet valde graciles; *foliola* Lino multò angustiora & minora; *capitula* & *semen* Lini, sed minora; *radicem* extilem, candicantem, perennem tamen.

Clusio observatum est hoc genus in anteriore Madritianæ sylvæ parte, quæ secundo ab urbe Luteria lapide distat, inter gramina loco aperto & nullis arboribus confito, flores Julio, maturum semen proferens Augusto.

Nelcio an huic, an præcedenti Lino idem fit quod in Cornubiæ pascuis propè oppida *Truro* & *S. Ives* expiosè provenit, à nobis etiam propè Genevæ observatum, cui *folia* (quantum memini) non adeo conferta aut crebra sunt in caulibus; duriora tamen & mucronata: reliqua autem descriptio quam ex J. Bauhini historia dedimus, & Clusiana satis aptè conveniunt. Planta ipsa, (quam ad manum non habemus) inspicenda, & cum descriptionibus conferenda est. Putamus tamen proximè descriptæ eandem esse speciem illam Lini quam in sterilibus circa montem Lupi non longè à Montepello, Septembri adhuc mense copiosè florentem observavimus. Erat autem is in locis præcixis, foliis angustissimis, densis seu confertis in caule, flore satis grandi, coloris ex purpurea albicans.

- * 14. *Linum fruticosum niveum* C. B. *sylvestre 7. fruticosum* Clus. *fruticosum semper virens* Park.

Clus.

Fruticosum est, atque dodrantalibus pedalisque ferè ramulis semper virentibus præditum: quos numerosa *folia* exornant, medix inter Thymi & Psyllii magnitudinis, subalbida; *folia* deinde superiore paulo majores, omnino nivei summis ramulis insident: quibus succedunt capitula semine plena. *Radix* dura & lignosa est.

Exit desertus quibusdam Hispaniæ locis, sole illustratis: floret Junio & Julio.

Locu.

15. *Linum syl.* *latifolium, caule viscoso, flore rubro* C. B. *syl.* *latifol.* *flore rubro* Park.

Huius meminit C. Bauhinus in pinace, verum non describit. Nos in planitie quadam propè Augustam Vindelcorum, per quam Monachium Bavaric iter est, pulchram hanc invenimus, Lini speciem, verum, quod dolet, in ea exactius describenda minis curiosi fuimus.

Folia habet pilola, longitudine foliorum. Lini, modicè lata, acuminata, nervis quinque per longitudinem decurrentibus. *Flos* pentapetalos, coloris incarnati, saturationibus & veluti sanguineis lineolis striatus. *Radix* lignosa est, & per plures annos durare videtur.

Angusto mense florentem adhuc invenimus.

16. *Linum latifolium luteum* J. B. *sylvestre latifolium luteum* Park. C. B. *syl.* 3. *latifolium* Clus. *syl.* *latif.* 3. Clusii Ger. emac.

J. B.

Caulis adolescit angulosus, firmus, cubitem altis, aliquantulum rubentibus, pluribus ex una radice ortis, & superioribus in ramos breves divisis, quos *folia* vestunt alternata, glabra, crassifolia, uncia longiora, lamenciam lata, in obtusum mucronem desinentia, perquam amari saporis. *Flores* numerosissimi, extremis ramulis innascuntur, magni, perelegantis flavi coloris, quinque *filamentis* totidemque villis luteis medium obfidentibus. *Semen*, teste Clusio, in capitulis compressioribus reliquis paullo minùs, nigricans quidem sed non splendens quemadmodum illorum. *Radix* satis crassa, extorta, albicans, aliquot fibris donata, singulis annis repullulans, novisque caules producit.

Ex abundè in monte Badenibus Austriæ thermis imminenti locis graminis, secundum septa, *Locu*.

17. *Linum luteum Narbonense* J. B. *maritimum luteum* Ger. *maritimum luteum* C. B. *sylvestre angustifolium luteum* Park.

J. B.

Ab una radice *caules* surgunt plures, cubitales, qui superius in ramos dividuntur: per quos *folia* mollicella, latiuscula, breviora quàm Lini sativi, insipida. *Flores* extremis hærent ramulis, Lini, sed coloris

coloris lutei, amaricantes; quibus succedunt *capitula* minorum quam Lini lativi, amara, *semen* continentia.

In pratis circa Montepelium & Sellam novam observavimus etiam Septembri florentem.

Hujus varietatem duplo grandiorum invenimus ad mare, quam tamen à priore specie differre nequaquam concedimus. Flores nempe, caules, capitula, femina utriusque eadem: Differentia tantum in magnitudine & satuta, quæ ratione loci evenit.

Infundit J. Bauhinus hæc duo Lina inter se studiose constitutim, cum Montepelii effemus.

Linum frutescens foliatum C. B. prod. Idem fortè est majori hujus varietati: Descriptio in omnibus convenire videtur.

- * 18. *Linum luteum ad singula genicula floridum* C. B. *luteum sylv. latifolium* Col.

Col.

Hyemali gaudet tempore planta hæc, ex pratensibus, argillosa humentique tellure eruta, Decembri menſe. Radice nititur lignosa, parva, intorta; ramis pluribus è caulibus in summo trifidis, & duorum digitorum interstitio ex geniculis prodeuntibus *foliis*. In singulis geniculis *floribus* habet luteum, & postea fructum acinofum ut Lini lativi vulgaris, cui etiam *semen* compressum finile, nitidum, fulcum, amaro parum sapore. *Flores* & fructus incident quinquiesfoliæ bafi, exiguis angustis foliolis constructæ. Folia in imo exigua, & per caulem semper majora & Lino latiori duplo, & in ramis postea semper ad cacumen usque decreſcentia & angustiora.

- * 19. *Linum arboreum Creticum luteum* Park. *arboreum* Alpin. exot.

Alpin.

Planta est arboreſcens quasi, constans ramis obliqui adis, gracilibus, rotundis, cortice nigro tectis; *foliis* Lini lativioribus, ut ad Myrti folia magis accedant, densis & undique ramos contegentibus. In cacumine producuntur *flores* flavi, pentapetali, & *foliis* multicapitulares, suis pediculis singuli adherentes, magnitudine Cicerum, figurâ pyramidalis, cæterorum Linorum modis, *femina* continentes Lini lativi femibus omnino similia, sapore amaro. Provenit in Creta insula: Floret æſtate, atque eadem durante femina sua perficit.

- * 20. *Linum sylvestris minus luteum annuum folio latiore & angustiore* Morif.

Morif.

Vix palmarem aut ad summum dodrantalem excedit altitudinem. *Flosculus* fert luteos, pentapetalos: *capitula* feminales cæterorum capitulis conformes, *seminibus* ibidem contenta paria sed minorâ. Duplex est, aliud foliis latioribus, aliud angustioribus, nullo alio discrimine intercedente.

Locu.

Utrumque sponte crescit in sylvis humidis circa Bletas.

21. *Linum sylvestris catharticum* Ger. emac. *pratense flosculus exiguis* C. B. *Chamælinum Clusii flore albo, sive Linum sylv. catharticum* Park. *Alpine verna glabra flosculus alba, vel potius Linum minimum* J. B. *Purging of wild Swart-flax, of Whill-mountain*.

E radice tenui, alba, lignosa, fibrillis aliquot donata, *cauliculis* emittit nonnulli repantes, mox humo ad palmum & altius se arrolentes, tenues, rotundos, rubentes, fastigio sursum ramolo, nuntante. Folia infima mucrone obtuso & subrotunda sunt, superiora quæ in caulibus bina opposita, crebra, exigua, femunciam longa, culum lata, glabra, abique pediculis adnata. Flores pediculis longis tenuibus insident, albi, pentapetali, petalis acutis, minime bifidis, cum apicibus totidem in medio luteis, è calice quinquemartito. *Vascula* succedunt Lini parva, canaliculata, in quibus *semen* lucidum & lubricum Lini, compressum & oblongum J. Bauhino. Sapor totius plantæ amarus & nauseosus.

Tempus

Locu.

Vire.

Floret initio Junii, & deinceps per totam æſtatem, & in pascuis sicioribus præsertim montosis abundat.

Hujus herba integra cum caulibus & capitulis vino albo per noctem super cineres calidos infusa serofus humores purgat satis valide.

Sumi potest vel herba contrita, vel ejus exſiccate pulvis, cum tanillo cremoris Tartari & feminum Anisi, & purgat sine molestia. D. Bowle.

22. *Linum minimum stellatum* C. B. *Chamælinum stellatum* Park.

Tota plantula duarum, rarius trium unciarum est, radiculâ capilli instar tenui, albicante, *cauliculis* uno vel altero tenuissimo: *foliis* brevibus in exiguissimum apicem desinentibus; inter quæ *flosculi* parvi, pallide virentes, stellati, ex quinque radiolis exiguum circulum velut umbonem cingentibus compositi.

Locu.

Montepelii in Gramuntio & Boutoneto & aliis plurimis in locis provenit, ubi vere floret.

An vera & genuina Lini species sit ex descriptione hac non satis constat: nobis autem nondum videre contigit.

23. *Linum foliis asperis umbellatum luteum* Botan. Monp. *Lithospermum Linariae folio* Montepelii cum C. B. Park. *Passerina Lobelii* J. B. *Pes. Linariae folio* Lobelii Ger.

J. B.

Folia est per caulem dodrantalem confertis, Lini similibus, viridantibus, acuminatis, uncialibus, circa superiora minoribus, rarioribus: *floribus* in summis ramulis brevibus, acervatim congestis, luteis; quos excipiunt valcula exigua, turbinate Lini, dimidio aut triplo minorâ, foliis quibusdam acutis undique oblongata, femine plena lubrico, lucido, fusco, multo Lini tenuioribus minore. Radix satis longa, tortuosa, alba, lignola.

Locu.

Circa Montepelium in squalidis locis *Garrigues* dictis observavimus: at prociorem in Sicilia.

C. A. P.

C. A. P. XII.

- A. *Plantaginella palustris* C. B. *Plantago aquatica minima* Claf. Park.

Radice fibrosa albis terram apprehendit: est ubi radicem simplicem profundè in limum demissum fibræ plures cingunt. Folia ex eadem radice plura, Plantaginis aquaticæ similia, sed multis numeris minorâ, pediculis longis donata [duarum interdum triumve unciarum] in terram reclinata. Quò folia majora sunt eo longioribus pediculis insident, quò minorâ eo brevioribus. Inter folia plurimi è radice exeunt *flosculi*, singuli singulis pediculis insidentes (aliàs enim caulem non producti) nonnullis femuncialibus, aliis multo brevioribus, tenuibus, in terram reclinatis, quibus petalis exiguis, acutis, albis compositi, calice quinquemartito. Succedit *vasculum* feminale turgidulum, ovale quodammodo aut glandiforme, feminibus exiguis rufis copiosis repletum, per maturitatem in duas carinas desinens.

Sapor plantulæ initio herbaceus, postea nonnihil acris gustanti sentitur. Flagellis emissis ad intervalla radices agentibus immensum se propagat locum idoneum nacta.

In fundis piscinarum, aquis æſtate exsiccatis, aut alibi ubi per hyemem aque stagnant provenit, *Locu.* verum non admodum frequens.

Alfine palustris exigua foliis lanceolatis Plantaginellæ aquaticæ instar, flosculis albis vix conspicuis huic eadem nobis videtur.

C. A. P. XIII.

- Pentapetalos Brasiliensis floribus luteis minimis.*

duorum aut etiam trium pedum affurgit altitudinem; caule toreti, geniculato, subruſſe, necne paululinq; piloso: ex geniculis emittit ramulos & bina folia semper sibi opposita, brevibus pediculis innitentia, quinque aut sex dig. longa, aliquando crasso modo denata, in etiam non. In extremitate ramulorum flores nascuntur solitarii, lutei, umbilico conico constant, & in ambitu illius quinque foliis luteis minimis. Radix exilis admodum. Flos trinus odorem habet suavem, ferè ut Chamæmelis.

C. A. P. XIV.

- Pentapetalos Brasiliensis flore Lychnidis.*

Margg.

In quædam aut quinque pedum altitudinem affurgit, caule rotundo, lignoso, leviter piloso, quia superius in multos se dissepit ramos sursum elevatos. In caule autem & ramis solitariè posita sunt folia angusta, brevibus pediculis innitentia, quatuor aut quinque dig. longa, similia foliis Salicis, atque pilola, diversæ magnitudinis, in summitate enim plantæ angustissima sunt & parvula. Flores fert magnitudine florum Lychnidis, albos, pentapetalos, unguibus in medio purpureis & filamentis luteis. Radix haud longa est, sed habet multas proles ad latera extensas, atque etiam filamentosas.

C. A. P. XV.

- Rhabarbarum longiusculum, sive Lepatium Chinesense longifolium* Munzing. *Rhabarbarum* J. B. *Rhabarbarum* I. seu Officinarum C. B. item II. quod Matthioli pingit ejusdem.

Munting.

Eradice longeva, crassa, fermè rotunda, parum ultra semipedem longa, fibris quibusdam brevibus ac crassiusculis undiq; enatis onusta, externè fusca vel quasi è rubedine nigrescente, internè lutea rubris nonnullis stris venustè permixtis, succo ex parte viscoso, è rubedine flavescente plenè, amara, necnon gustui ingrata. Folia protrudit numerosa, arcè conjuncta, & quasi simul è radicis supremo, ferè rotunda, mirabiliter unum supra aliud paulo elatius provenientia, manus longitudine aut majore, inferiori parte adeo angusta, ut ultra digitum unius latitudinem vix obtineant, in medio tamen latiora & superius latissima, ubi tres plus minus digitos latitudinis equant, in maiorem planè rotundum desinentia, molli lanugine, in marginibus maxime visibilibus obducta, non dissecta, neque plicata, verum plana, superne læte viridia, internè pallidiora; unici in medio latiori ac majori venâ, è qua plurimi minores in latera undique excurrentes,

tes, & circa ea parum incurvatè dispositæ proveniunt, prædita; naturâ quidem sursum tendentia, anteriori nihilominus parte, Struthiocameli plumarum instar, quod magnam plantæ venustatem addit, parum deorsum sese incurvantia; substantia modicè crassâ, gustu amara, necnon tactu mollia.

E foliorum medio Pediculus unicus, ad tres, quatuorve digitos supra folia eminens nascitur, tenuis, teres, è viridi purpurascens: cujus summo flores octo, decem, aut duodecim numero, brevibus pediculis nitentes, & modò ex hac, modò ex illa caulis partè provenientes, pallido colore cæruleo non ingrato donati, formâ & magnitudine Leucoti arborecentis floribus non valdè diffimiles, quinque petalis subrotundis constantes, odore admodum ingrati, cerebrum non parum perturbantes, & succum ferrè cæruleum edentes videntur, qui brevi in his oris nullo relicto semine marcescunt & decidunt.

De Rhabbarbi viribus & usibus superius egimus in capite de Lapathio.

HISTORIÆ

HISTORIÆ
PLANTARUM

LIBER VIGESIMUS.

QUI EST

De Herbis flore pentapetaloidè vasculiferis.

Erbas hoc Libro comprehensas pentapetaloides potius quàm pentapetalas vocamus, quoniam quæ videntur petala distincta, reverà non sunt, sed ad ungues juncta, adeò ut flores integri decidunt, & stricte loquendo monopetalis annumerandi sunt. Verùm ne à recepta sententia nimis recederemus hujusmodi flores pentapetalis potius quàm monopetalis annumeravimus.

Herbæ flore pentapetaloidè anomale.

Florem pentapetaloidem dicimus potius quàm pentapetalon, quia folia seu petala florem componentia ad ungues juncta sunt, adeò ut flores integri decidunt. Hæc vel sunt

Terræstris, foliis

Simplicibus, h. e. in singulis pediculis singulis, caulibus

Nudis, flore è tubo oblongo in quinque lacinias seu folia bifida expanso; foliis

Rugosis, texturæ rarioris; floris calice oblongo, concavo, striato; PARALYSIS.
Levisioribus seu planis, succulentioribus, densioribus, calice floris breviorè ut & vasculo
seminali; AURICULA VRSI.

Foliis vestitis

Adversis, seu binis in caulibus oppositis,

Siliquosa & lanigera,

Laescentes, filiquis plerumque binis; APOCYNUM.
Succo limido,

Elatior, flore parvo, filiquis singulis, Ciconiæ rostrum referentibus; ASCLEPIAS.
Humilior, provoluta & repens, foliis glabris, colore & consistentiâ heteraceorum, flore amplo, filiqua bicorni; CLEMATIS depnoides.

Pericarpis semine minutissimo refertis, nullâ intus lanâ, floribus in summis caulibus & ramulis crebris, sapore amaro insignes, flore

È tubo oblongo in quinque segmenta acuta expanso; CENTAURIUM minus.
Sive tubo in octo lere lacinias seu petala diviso; foliis in caule adversis in unum coalescentibus ut in Diplaco, glauco colore conspicuis; CENTAURIUM luteum.

Alternis, floribus in thyrsis oblongis confertis: pericarpio bivalvi

Conico aut turbinato; VERBASCUM.
Globozo; BEATTARIA.

Compositis, in uno scilicet pediculo ternis, vasculo pentagono, per maturitatem si tangatur dissiliente, & semine ejaculante, sapore totius plantæ acido; TRIFOLIUM acetosum, Oxytrifolia.

Aquatica foliis

Integræ

Integræ simplicibus subrotunda, seu quæ est

Flagella reptatricibus, in alis foliorum florens, foliis subrotundis per margines æqualibus; NUMMULARIA. Caulibus erectis, foliis in eodem pediculo ternis, floribus intus filamentosis in summis caulibus in thyrsum dispositis; TRIFOLIUM paludosum.

Tenuissimè dissectis, floribus speciosis; VIOLA aquatica.

Auricula ursi in summo caule, unde pediculi florum singularium exeunt, quædam habet foliorum rudimenta, quæ quoniam pærexigua sunt, nec epilæm figure cum iis quæ ad radicem, pro foliis perfectis non habeo; ac proinde caulibus nihilominus nudus nobis censetur. *Paralyysi Alpina* *Auriculis ursi* accensenda est.

Quod Clematis daphnoides filiginea producat lanigeram mihi non constare fateor: quod siliquam satis longam bicornem & velut geminam producat (ut recte Cæsalpinus) mihi compertum est: unde ob convenientiam in siliqua cum Apocynis, five lanigera sit, five non, cum eisdem merito copulatur.

Ros solis caules producit nudos flores sustinentes longa seriè versùs unam partem spectantes, è calice seu tubo oblongo in quinque segmenta divisos; vascula feminalia oblonga, seminibus munidius repleta; atque idcirco ad hoc genus pertinere videntur.

Herbæ flore pentapetalo & polypetalo feminali vasculi respectu commodius dividi possunt in *unicapulares* & *multicapulares*. *Unicapulares* ob defectum commodioris vocabuli dicimus vasculo simplici & in loculamenta non partito contentas, quibus feminis sedes in medio est, exterius protogene vasculo; *Multicapulares* vasculo è pluribus cellulis seu loculamentis conjunctis composito donatas.

Prioris generis sunt *Caryophyllus, Armeria, Lychnis, Alfine, Spargula, Anagallis, Paralyysi, Auricula ursi*; forte etiam *Centaurium minus luteum & purpureum, Lysimachia lutea, Potulaca, Nummularia, Viola aquatica*. Verùm quoniam de nonnullis hujus generis mihi nondum constat, quomodo vasculum feminale conformatum, & femina in eodem disposita sint; alias notas magis obvias & expostas pro characteristicis generum subalternorum tantisper adhibere coactus sum dum vascula feminalia omnium de quibus dubito videndi & curiosè examinandi occasio dabitur.

CAP. I.

De Primula veris & Paralyysi.

Primula veris dicitur hæc herba quòd primo vere floreat; Paralyysi quia Paralyysi morbo mendo adhibetur à peritis medicis.

Note ejus generis sunt caules foliis nudi, flores è tubo oblongo in folia seu potius lacinias quoniam bifidas expansi, eorumque calyces oblongi, concavi, laxi, striati; folia rugosa texture rarioris.

- A. 1. *Primula veris vulgaris* Park. *veris minor* Ger. *veris floribus ex singularibus pediculis, majoribus, simplicibus* J. B. *Verbasculum sylvæorum majus singulari flore* C. B. **Common Primrose.**

Fibris numerosis, albicanibus, majusculis, profundè in terram demissis, & fibrillis aliquot tenuibus capillatis, è radice modicè crassa squamola, rubente exeuntibus firmatur. Radicis sapor substringens: squamæ autem è foliis quotannis marcescentibus residuæ sunt.

Folia sæpè palmum longa, sesquidigitum aut duos digitos lata, obovata, rugosa, ad margines denticulata, supina parte glabra, pronâ hirsuta, nervis crebris hirsutis eam percurrentibus, ex angusto principio sensim dilatata, pediculis propriè dictis carentia. Inter folia emergunt flores: ab eadem radice plures, pediculis tenuibus, teretibus, aphyllis, hirsutis, radicem versùs leviter purpurantibus, semipalmatis aut palmatis nixi; in singulis pediculis singuli, è calicibus oblongis, pentagonis, angulis hirsutis, margine in quinque segmenta acuta diviso; monopetali, amplius è tubo oblongo, angusto, in quinque segmenta cordata totidem folia imitantia divisi, è languescente luteo pallidius, unguibus flavis, in quorum medio reconduntur stammina lutea, pistillo herbaceo capiteillum viride nunc albis infra stammina reconditum profertente, nunc in summa tubi parte supra stamina eminente. Olor validus & non ingratus. Vasculum feminale in calice reconditum.

Locu.

In sylvis, sepius & dumetis verno tempore ubique exiit. Hujus multiplex habetur varietas. 1. *Flore niveæ*, quæ Parkinsono *Primula veris flore albo*. Adv. Sylvæorum *Primula alba*. In hortis nostris frequens est: 2. *Flore viridi simplicis*, cujus tum Lobelius, tum Parkinsonus meminere. Flos ei calyci ferè concolor est, magisque expansus quam vulgaris *Primula*. 3. *Flore viridante & albo simplicis* Park. 4. *Flore viridi duplici* Park. quæ ab ea quæ flore est simplicis seu secunda flore tantillo saturatior, è duplici petalorum serie composita differt. 5. *Flore multiplici, separatim divisi* Park. quæ *Primula veris* Hæsketi dicitur. Hæc præter flores quos proferit singulares in pediculis seu cauliculis singularibus *Primula vulgaris* modo, alios etiam producit caules qui

qui in fastigio suo plures flores gestant ex uno calyce erumpentes, interdum plurimum duntaxat florum fragmenta flue partes in eundem calycem confusatas. 6. *Flore pleno flui multiplici* omnium ferè Autorum. 7. *Flore duplici* Park. quæ præcedente omnibus suis partibus minor est, flores autem duplici duntaxat petalorum serie compositos proferit. His addere possumus octavam adhuc varietatem, cujus calycem in quibus flores exeunt segmenta in foliola videntia excreverunt & degenerant; seu majoris dicere, calicem segmenta in magnitudinem aucta videntia margine foliaceo velut fimbriata sunt.

2. *Cerebiche Turcarum* seu *Primula veris Constantinopolitana* Cornuti. *Primula veris Turcica Tradescanti flore purpureo* Pat. **Dicta Primrose.**

Cornut.

Folius à vulgari nonnisi mollitie distinguitur. Foliorum mediam discriminant costæ albi, infima parè latiores, ac levi rubore asperæ; margines ut in *Lactuca Romana* modicè crenantur: numerosè ac confertim in orbem crescent ex crassa ac fibrosa radice subalbida. Hanc solent herbarii ob plantæ raritatem multisariam dissecare, ut præter semen hac etiam ratione propagatur. Inter folia pediculi multi vix ultra digitum longitudinis effertur; calices sustinent subvires, tot sinibus striatos quor postmodum folia in flore succedere debent: non plura quinque illa esse consueverunt: singula cordis effigiem præsentant, & dilata purpurâ colorantur, nisi quæ unguiculus est, colorem enim in hac parte vanat, in radium aureum croco adumbratum efformat. Dices medium floris umbilicum stellam esse, adeò radius quod fulgentissimus internet. Pistillum edit medio floris concolor. Integro prope anno floribus ornatur. Hos statim atque vetustas decussit, sequuntur femina alba, Papaveris albi facie, quæ levi capsula inclusa maturefcunt. Multa deinde soboles juxta decedens semine germinat.

Apud Turcos audio nominari *Cerebiche*, quasi quæ nivalem florem nuncuparet: Argumentum nominis floris viracitas dedit; media quippe hyeme supra nivem etiam caput exerere solet.

Calida est & sicca, gustuque non mediocriter adstringere percipitur. Usi edicaci pollet ad morbo. Vires. dendum melancholicis & pituitosis affectibus: cohobendo alij prodiu magnopere conferit: ventriculum atque adeò vniuersa intestina soluta roborat.

Floris colore infinitum variat, cærulescente, purpureo remissiore, & intensiore seu violaceo, carneo, ferrugineo, obsolete pallido, miniato, albo, &c. Reperitur etiam flore geminato seu altero alteri innato, variorum colorum. Hæ omnes aliaque adhuc plures varietates seminio debentur.

3. *Primula veris Constantinopolitana* seu *Cerebiche polyanthos*.

Hæc plures in eodem caule gestat flores velut in umbellam diffusos, *Primula* prætenfis inodora: luteæ modo; sunt autem flores nonnihil minores præcedens floribus.

Flores panter colorum varietate ludant, & non raro geminati observantur.

- A. 4. *Primula prætenfis inodora lutea* Ger. *veris caules, pallide flore inodoro aut vix odore* J. B. *Verbasculum prætenfis aut sylvæorum inodorum* C. B. *Paralyysi altera odorata flore pallido polyanthos* Park. **parad. Exat Cossipis, & Oxynips.**

Folius & radice cum *Primula vulgaris* convenit, flore insuper, & pediculorum hirsutis: differt, quòd plures in caule flores gestet in umbellam quandam digestos, *Paralyysi vulgaris* odorata in modum, còdemque tantillo minores & coloratioris. Cum *Paralyysi vulgaris* convenit, quòd plures in eodem caule flores gestat: ab eadem differt foliis *Primula vulgaris* similibus; caule zonâ rubrà ad petalorum basin cincto; caulibus & pediculorum hirsute, horum etiam longitudine; Flore pallidioris, majore, magis expanso, minus odorato; calicibus minus tumidis. Differt denique quòd præter flores quæ in umbellis alios product singulares, è radice exeuntes in privatis pediculis, quod in *Paralyysi* odorata nunquam accidere observavi.

In sylvis & ad sepes non admodum infrequens, interdum etiam in pascua descendit. Aliquanto *Locu.* tenuis floret quam *Primula vulgaris*.

Hujus etiam varietates aliquot habentur in hortis exortice. 1. *Paralyysi flore flavo simplici inodoro*, abique calycibus Park. Flos huc nudus est abique ullo omnino calyce. 2. *Paral. flore geminato inodora* Park. 3. *Paral. inodora calycibus dissectis* Park. 4. *Paralyysi flore facto* Park. Hæc floris loco in summo caule congenerem gestat foliolorum angustorum virdantium, luteis nonnullis intermixtis.

- A. 5. *Primula veris major* Ger. *veris odorata flore luteo simplici* J. B. *Verbasculum prætenfis odoratum* C. B. *Paralyysi vulgaris prætenfis flore flavo simplici odorato* Park. **parad. Common Paigles, & Cossipis.**

Radice cum *Primula veris vulgaris* convenit. *Folia* per terram sparsa, quam illius minoræ, breviora, obfusius virentia, rigidiora, glabriora, non crenata, pronæ parte languine adeò brevi obita ut vix percipibilis sit. *Caulis* ab eadem radice unus [interdum plures] sesquipalmaris aut dodrantalis, nudus, teres, firmus, foliis, brevi & vix conspicua languine hirsutis: in cujus fastigio flores flex, septem, aut etiam duodecim, aut plures [in nonnullis 2-4. numeravimus] velut in umbella diffusim, singuli singulis pediculis è caulis fastigio enatis sunt, è calyce majusculo, pentagono, albicante, in quinque segmenta acuta, non tam profunde, incisio; minores quam *Primula vulgaris* magisque concavi, & saturatius flavi, unguibus maculâ crocæ verim exigua notatis, valde odorati. Vascula feminalia in calice occultantur.

Aprili mensis apud nos floret in pascuis frequens.

Z z z z

Locu & Tempus.

tis five carnei coloris, è fimbriato *caliculo* obtusiore prodeuntem, inodorum, intus etiam forca umbilicum candida lanugine pubescentem, nullo prominente stylo. Neque huius *semen* observare licuit, cum in hortum cum suo cespite translata ad frugem nunquam pervenerit. Adnatis nimirum in modum se propagat & interdum magnos cespites occupat candicantes fibras è singulis propaginibus demittens. In lumino Sneberg jugo, inque Tauro & Judenberg montibus invenitur. Floret eodem tempore cum reliquis.

Lecan.

- A. 8. *Paralytica Alpina major* Park. *Verbasculum Alpinum umbellatum majus* C. B. *Primula veris flore albo* Ger. Clusf.

Clusf.

Fibrosis candicantibus *Primulae* veris *radicibus* heret, ad quarum caput alia novæ plantulæ secundum matrem subinde germinant. Incunte vere folia densa aut duodena emittit, initio quasi in globum contracta, quæ successu temporis sese explicant, & humi sparguntur, suntque exteriori parte incana, & veluti farinâ quadam aspersa, nervorum viridantium discursu virgata; interna verò ex viridi pallentia, sextantali longitudine, latitudine unciali, circumcirca ferrata, aliquantulum crispâ & densifolia, Auriculæ urfi, quàm *Primulae* veris similiora, acris saporis. Ex horum medio unus aut plures assurgunt *cauliculi* dodrantales, interdum pedales, nudi, graciles, enodes, in quorum cacumine umbella sedit florum numerosorum, semicubitalis pediculis hærentium, floribus Auriculæ urfi repondentium, magna ex parte elegantî diluorique purpurâ nitentium, aut carnei coloris, interdum saturatis rubentium, nonnunquam (sed raro) omnino candidorum & etiam exalbidorum; omnes autem circa umbilicum luteoli sunt, & aliquantulum odorati. *Semen* deinde in oblongis vasculis admodum exili fulvescentibus continetur.

Tempus & Loc.

In pratis montosis, locis humidis & palustribus, in Septentrionali comitatus Eboracensis parte & in Westmorlandia copiose provenit. Floret Maio.

In hortis translata, quamcunque curam adhibeas non diu durat. Magnâ copiâ teste Clusio provenit in uliginosis & vicinis urbi Viennensi pratis.

- * 9. *Primula veris minor purpurascens* J. B. *Paralytica minor flore rubro* Park. parad. *Primula veris flore rubro* Ger. *Verbasculum umbellatum Alpinum minus* C. B. *Wibergii* epp.

J. B.

Præcedenti per omnia similis est, caule trium quatuorve unciarum; foliis pæne Alines vulgaris & etiam dimidio minoribus, vix apparentibus crenis; floribus paucis, uno scilicet duobus vel tribus.

- * 10. *Auricula urfi Myconi pilosa cerulea* J. B. *Aur. urfi flore cerulea, folio Boraginis* Park. *Sanicula Alpina foliis Boraginis villosa* C. B.

Lugd.

Radix multas emittit fere capillaceas, fufcas, petris inherentes, gustu adstringentes; circa quos *folia* per humum repunt, Boragini quadantenus similia, in ambitu nonnulli laciniata, alpera, rugosa, crassa, nervosa, pilosa, maxime propè radices: ex iis enim ad foliorum exortum magna pilorum congeries, tomento cuidam & veluti jube admixtis enascitur. Eadem folia tam superne quàm inferne villosa sunt, atque etiam in ambitu pilis ubique rufescent. E foliorum medio duo aut tres *cauliculi* emergunt, rotundi, dodrantales, hirsuti, solidi, succosi, purpurascetes, cum dulcedine adstringentes, in quorum fastigiis flores sunt cœrulei, pentapetali, & in horum medio stamina lutea, veluti ex vasculo, grani Hordei figurâ, sed majore, in imo floris posito excurrentia.

Lecan.

Nascitur in umbratis monosisque locis, nonnunquam etiam humidis. In Pyrenæis præcipue reperitur.

CAP. III.

De *Cortusa*.

Foliis tenuioribus, latius angulosis seu in laciniis divisis, floribus parvis à *Paralyti* & *Auricula urfi* differt.

1. *Sanicula Alpina sive Cortusa Matthioli* Park. San. Alp. Clusf. sive *Cortusa Matthioli* Ger. *Cortusa* J. B. *Sanicula montana latifolia laciniata* C. B. *Wibergii* epp. *Sanicula*.

Clusf.

Multa *folia* promittit novo vere, satis crasso pediculo nitentia, adeo sese per oras initio contraheant, pronâ parte, ut orbiculata videantur; admodum nervosa & rugosa, supina verò parte tumida crispâque ut Lusitanici Ranunculi aut *Lactuce capitata* folia, deinde ubi sese explicaverint, in ambitu non modò ferrata, sed etiam in sex aut septem laciniis divisâ, omnino virentia, superne quodammodo splendens, inferne nequaquam, fervido gustu; inter quæ palmaris exit *cauliculus*, firmus, rectus, nudus & sine foliis, subpurpureus, qui in summo *Primularum* & *Auricularum* instar, è medio quorundam foliorum capite octo, novem, aut plures profert *stilos*, Campanulæ modo peniles & deorsum spectantes, quinque crenis divisis, elegantissimo rubro colore saturato & purpuram tendente, fundo interiore albo, in quinque angulos desinente, prodeuntibus ex imo quinque *stamina* lutes, album fundum non superantibus, & æquum oblongum stylum completentibus, luvias odoris ut fere Auriculæ urfi rubre flores: quibus desinentibus succedunt farræta *capitula*, tenue, fulcum ut illa *semen* continentia: *Radix* numerosis, longis tenuibus & nigricantibus

fibris

fibris ex uno capite prodeuntibus constat, singulis annis ad latera augescens & incrementum sumens, ut temporis successu, veluti Auriculæ & *Primulae* alique similes in plures stirpes dividi & pangi possint. Tota planta hirsutior lanugine pubescit.

Promiscuè nascitur cum *Sanicula Alpina guttata* in Austria & Stiria Alpibus umbrosos locos.

Singularis esse videtur & sui generis planta, tum ab Auriculæ urfi tum à *Sanicula guttata* differat.

Lecan.

2. *Cortusa Indica vel Hedera terrestris Indica* Bodai à Stapel in Theophr. hist. An *Sanicula sive Cortusa Americana fruticosa* Park.

Bod.

Ex *radicibus* capillaceis *cauliculus* promittit repentes, subhirsutos: *Folia* *Cortusæ* Matthioli similia. Maio mense *cauliculus* promittit exiguum, digiti majoris longitudine, in quibus *stilos* palliduli, antequam panduntur figurâ Hyacinthi Medici, postea stellares ac candidi, intus multis filamentibus præditi. Hanc speciem nonnulli *Cortusam* Americanam flore fimbriato appellat ad differentiam sequentis. Vascula feminalia (observante * D. Hermanno Bosanices Professore in Academia Lugduno-batava, & Horti medici bidelem prædicto dignissimo) cum *Sanicula* non conveniunt. Ego olim Cantabrigie plantam hanc flagellis repentem aliquot annos colui, verum minis tum dilige sui in observandis feminibus aut seminum conceptaculis. Anomala est planta, neque ut suspicor, genere convenit cum Matthioli *Cortusâ*. Verum quoniam *Cortusæ* nomen usurpavit, hic maneat donec ejus copia mihi facta fuerit.

* Ex relati-
one D. Jof.
Palmer. M.
D. Palmer.

3. *Cortusa Americana flore spicato, stellato* Hort. Lugd.-bat.

Hæc à nemine descripta est, & D. Hermanno autore ad Pyrolæ classem referenda.

Folia ima longè pediculis infident lateri fere planis, *Saniculæ* guttatæ fere in modum dentata, nec figura iis valde dissimilia, circumscriptioe scilicet fibrotunda, sed paulo longiora, majora. In caule bina ex adverso sibi respondent folia, minora multis iis quæ ad radicem sunt, in acumen producta. Florum spica seligipalmaria è raris *stilos*, brevibus admodum pediculis indidentibus composita: qui quales fuisse necimus, jam enim cum planta collecta fuit præterierat. *Flosculus* succedunt vascula compressa, bicaupilaria, Thlaspeos æmula, quæ eodem modo desunt quod Pedicularis luteæ vascula, semina in utraque cellula nigra lucida seu splendens angulosa & oblonga continentia.

Plantam hanc in horto Regio Parisiensi collegi, & exsiccatam ad me transmissit doctiss. Vir D. Henri Slane. Anomala est planta.

4. *Cortusa Americana altera foliis minutim fimbriatis* Montzel. *Sanicula sive Cortusa Americana* alt. &c. Hort. Reg. Paris.

Flosculus albi, capillacei vix conspiciuntur. *Semen* in capsulis rotundis nigrum, splendensque continetur.

Sanicula sive Cortusa Indica flore spicato fimbriato Dodart, an à precedentibus distincta?

Radix obtinet subrubentem, capillatam, sapore adstringenti: multa inde protrudit germina, densè cespitè foliorum angulorum, densiculatorem utrinque hirsutorum, & pediculis pilosis infidentium, triunciali longitudine, solum imbrantia. E medio cespitè exeunt *cauliculi* plures hirsuti, pedem alti, & ad mediam altitudinem nudi, ubi binis foliis sibi mutuo oppositis, abque pediculis adnatis, acutioribus magisque dentatis is quæ in imo seu ad radicem sunt vestiuntur: reliqua pars caulis versus summam spicam producit *flosculos* albucentium caliciformium, in quinque laciniis divisorum, colore albo ad rubrum tendente, pediculis brevissimis adnexorum. Medium florem occupant octo aut decem *stamina* apicibus flavis instructa. Præterito flore calix grandescens fit capsula seu vasculum, quinque aut sex grana ovata, nigra splendens continens.

Aprili & Maio mensibus florèt: umbra gaudent. Americane originis est, unde ad nos translata.

Tempus & Loc.

CAP. IV.

1. *Chamaeifolium Alpina* J. B. *Sedum Alpinum* 4. *Clusf* Ger. emac. *minimum Alpinum villosum* Park. *Alpinum hirsutum laetæ flore* C. B.

Radix huic exigua, nigricante cortice testâ, in superficie terræ in multa capita se spargit, Sedorum minorum instar, quorum singula densè cespitè foliorum constant. [capitula hæc ocellis vocat J. Bauhinus] *Folia* æquæ perexigua sunt, oblonga, angusta [J. Bauhinus longitudinem semicalem, latitudinem culmi is attribuit] acuta, per margines æqualia, admodum villosa, præcipue circum oras, Paronychia vulgaris folii figurâ nonnulli similia: Inter quæ emergunt *cauliculi* duarum triumve unciarum, teretes, rubentes, villosi, rigidi, foliis nudi, græntes in summitate *flosculos* umbellatis dispositos pro plantulæ modo magnos, eodem fere modo quo in *Paralyti* montanâ dictâ. Singuli *flosculi* pediculis brevibus indident, è *cauliculis* exiguis turgulis, quinquepartitis exeunt: sunt illi ræra monopetali, in quinque tamen segmenta seu folia expansa ad ipsum usque centrum seu umbilicum adeo divisi, ut pentapetali videantur, *Primulæ* veris in modum; singula autem segmenta (sua petala mavis dicere) circumscriptioe fibrotunda sunt, non bifida seu coriata ut in *Primula*. Color carnes est, circa centrum tamen saturatis rubent.

Z z z z z

Stamina

CAP.

CAP. VII.

De *Asclepiade seu Vincetoxico.*

A Sclepias dicitur ab antiquo medico, nec dubium quin illud nomen ei impositum sit à vi quæ venenis resistit. *J. B.*
Nomen Vincetoxici vel Vincetoxici barbarum est, & à recentioribus huic impositum, quod illi insignis adversus venena vis insit. Vox constata est ex *vinco* & *toxicum*, rectius *vincetoxicum* utraq; voce Græca disjunct. *Idem.*

Hirundinariam etiam vocant à fructu seu potius siliquis quas producit, quæ desiccantes plumosum ostendunt semen, atq; Hirundinis figuram referunt. *Idem.*

Ab Apocyno differt succo limido, siliquis singularibus Ciconis rostrum referentibus. At Columna Asclepiadem succo dilutè luteo turgere scribit, non limido seu aqueo.

1. *Asclepias flore albo* Park. Ger. C. B. *Asclepias seu Vincetoxicum multis floribus albicantibus* J. B. *Stallotis-wort.*

J. B.

Numerosas radices demittit fibras, bene habitas, longas, albas, gustu nauseoso, caules surrigens lentos, cubitum & sesquicubitum altos, hirsutos, geniculatos: ad quorum genicula bina semper folia adversâ, ex brevibus pediculis sursum vergentibus, nonnihil per extremos margines & nervos hirsuta, formâ hederaceorum, longiora, rugosiora: Ex quorum alis pediculi prodeuntes, flores privatis insuper pedicellis donatos sustinent, albicantes, pentapetaloides, quinque apicibus concoloribus rotule modo, fissilib; pistillo viridi medium occupantibus. Hisce succedunt cornicula, sescunciam aut amplius longa, semen tomento involutum continentia rufum.

Locu.

Per Germaniam, Italiam & Galliam Narbonensem non in montosis tantum, sed etiam in dumetis & sepibus ubiq; ferè invenitur.

Vires.

Radix hujus herbe alexipharmaca ac sudorifera esse insignis. Usus præcipui in peste aliâ, venenosis affectibus, in obstructionibus mensium, in palpitatione cordis ac lipothymia, in Hydrope. Semen commendatur ad calculum. Extrinsecus usus tam florum, quam radicum ac seminis est in ulceribus fordibus ac malignis purificandis, ad ichus insectorum venenatorum, in ulceribus mammarum, &c.

De vi ejus ad Hydropem vide J. Bauhinum & Tragum, item Ephemer. German. An. 1. Ob. serv. 156.

Radix pondere semilibræ per noctem in vino macerata, & deinde usq; ad tertias decocta, manè jejuno stomacho calida pota, sudore interim provocato, misticæ expellit aquam intercutem, adeo ut illa per pedum plantas erumpat, estq; hoc singulare experimentum.

Nobis interim mirum videatur Apocynum malignam & lethiferam esse herbam, Asclepiadem autem ei planè congenerem salutarem. At Pena & Lobelius in Advers. se certum exploratumque habere aiunt jam diu Apocynum latifolium saltem aliis venenis à cane devoratis antipharum fuisse: quibus contraria scribit Clusius.

- * 2. *Asclepias angustifolia flore flavescente* Hort. Reg. Paris. & Blæf.

Col.

3. *Asclepias flore nigro* Ger. Park. C. B. *flore nigro quorundam* J. B.

Radice nititur fibrosa, Asclepiadi non dissimili: caulibus seu viticulis flexibus, levibus, duos aut tres cubitos longis, in multas alas divisis, quolibet filicæ, Periploce instar se circumvolvendo, confendentibus, in altum enititur. Folia habet succulenta, mollia, viridia, levia, Asclepiadis similia, nonnihil in summo acuminata. Flores Apocyno repenti vulgari similes, sed colore pullo, parum in purpureum vergente, quamobrem nigrum florem habere dicitur. Siliquis & semina papposa, uti aliud vulgare Apocynum, compressa & nigra Augusto mense perficit. Tota planta succo turgente hanc, ingrato.

Locu.

Hanc in collibus Monspelienfis agri Frontignanæ vicinis nasci tradit Lobelius.

- * 4. *Asclepias Cretica Clusii* J. B. Park. *Asclepias siliquis bifido mucrone* C. B.

Ab Asclepiade vulgari flore albo in paucis differt, ut descriptio conferenti apud J. Bauhinum patebit. Folia nimirum dilutius virentibus, siliquis brevioribus sed crassioribus, striatis, bifido mucrone, interdum singularibus, nonnunquam geminis. Flosculis terni aut quaterni simul prodeunt, pediculis brevibus natis.

C A P.

CAP. VIII.

De *Clematide Daphneide seu Vinca peruviana.*

Clematis hæc dicitur quia instar *eximium* repentes proferat cauliculos, quos *eximium* [fragmenta] Græci vocant: Daphnoides vero, cum à Lauri foliorum figurâ, tum ad differentiam aliarum cognominum. *Dod.* Vinca peruviana, quod humi serpat, & se in modum fruticuli porrigit, vicina quæque vinciens. *Fuch.*

Notæ ejus sunt framenta longa, repentia, folia glabra, colore & consistentiâ hederaceorum, flos amplus, siliqua ad singulos flores gemina non langeta.

- A. 1. *Clematis Daphnoides minor* C. B. J. B. *Vinca peruviana minor* Ger. *vulgaris* Park. *Perivincula*.

J. B.

Flagellis reptatricibus, humi fusis, latè se propagat. Radix fibrosa est: framenta multa, tenuia, teretia, virentia & geniculata, è geniculis emissis floribus sursum radicanur. Folia è geniculis bina opposita, Laurinis similia [colore & consistentiâ Hederaceorum ut nobis quidem videtur] minora tamen multò, acuta, rigida, levia, brevibus pediculis appensa, superne saturato virore nitentia, inferne dilutiora, sapore adstringente, subamaro. Flos pediculo è geniculis enato, duas uncias longo, singulari singularis insidet, oblongus Gellimini modo, nunc simplex, in quinque lacinas altiusculas & latas dissectus, nunc aucto foliorum numero multiplex, quorum interiora modò bina, modò terna, ad imum integra, superius ut extrema laciniantur duntaxat, alias penitus separata. Color simplicis cæruleus cum apicibus concoloribus, sed dilutioribus parum, vel albus cum staminibus luteis, pistillo albo, fundo candido veribus striato; vel pulcherrimo spectaculo violaceum florem per singulas lacinas à summo ad imum linea decurrit lactea, id quod & in multiplici observatur. Verum quæ multiplex est flore eam non alio quam purpureo aut purpureo-violaceo colore observavi, & bicolore ut dictum. Flori succedit sed rarissime siliqua bicornis, Cædalpinus. Cornicula tenuia sunt, arcuata, utrique extremitate coherentia, bina plerumque semina continentia, oblonga, Sefelus.

Ad sepes & in aggeribus fossarum.

Locu.

Vulneraria insignis est. Usus præcip. in fluxionibus alvi, dysenteria, hæmorrhoidibus, expunctione virens. sanguinis, hæmorrhagia narium, vulneribus serolo liquore manantibus. Extrinsecus in profluviis mensium, in laxitate ac dolore dentium: lac extindum revocat. *Schrod.*

Folia ore retenta sanguinis fluxum è naribus erumpentem compressisse frequenter vidimus, inquit Costeus libro suo de stirpium differentis.

Folia recentia super chartam bibulam vel emporeticam imposita superius lino pexo interbasta, & thuris odore suffusa, consilio mulierculæ cuiusdam in strumis adhibita, discussere tumorem brevi tempore, qui per anni spatium aliis medicamentis à medico docto præscriptis contumax obstiterat. Eodem medicamento ejusdem mulieris monitu pro deplorato relicto curatus est antea.

D. Hulse.
Vinum turbidum, quodque colorem amisit, hujus herba q. f. vasi imposita, intra quindecim dies parum clarumque & genuini coloris reddet. Expert. Trag. Præstat tamen ut vinum prius in alud vas transferatur.

2. *Clematis Daphnoides major* C. B. Cl. *Daph. major flore cæruleo & albo* J. B. Cl. *Daph. seu Pervincula major* Ger. *Clem. Daph. latifolia seu Vinca peruviana major* Park.

J. B.

Per omnia major est Pervincula vulgari. Folia quæ opposita, ex semuncialibus & longioribus pediculis appensa, è viticulis junco crassioribus oriuntur, tres circiter uncias lata, paulò longiora, nunc acutiora, nunc obtusiora, cum acrimonia amarescunt saporis ingrati. Flores ex foliorum alis, pediculis hærent semuncialibus, longo corniculo, divisione & formâ florum Pervincæ vulgarioris, sed, ut par est, multò majora, coloris cærulei vel interdum albi. In hac siliquis five cornicula singularia observavimus. Apud nos frigore interdum absumitur.

Circa Monspelium frequens reperitur.

Locu.

CAP. IX.

De *Centaurio minore, purpureo, luteo non perfoliato.*

Centaurium unde nomen accepit diximus in capite de * Centaurio majore.

Notæ Centaurii minoris non perfoliati sunt flores è tubo oblongo in quinque segmenta acuta expansi, in summis caulibus & ramulis crebri, sapor amarus, semina minutissima.

* Lib. 7. cap. 14.

Centaurium luteum perfoliatum toto genere ab hoc differt, sapore duntaxat amaro & seminum paritate convenit.

A. 1. *Centaurium*

A. 1. *Centaurium minus* C. B. *minus vulgare* Park. *minus flore purpureo* & albo J. B. *parvum* Ger. *Small purple Centoy.*

J. B.

Radix ei parva, alba, lignosa, obliquè acta, furculosa, exsucca & insipida. *Caulis* plerumque unicis, angulosus, dodrantalis aut pedalis, levis, sumus. *Folia* alia in terram sparguntur, alia in caule bina ex adverso sita, Hyperici foliis majora, glabra, viridia, tribus nervis insigniis. Aversâ parte maximè conspicuis, secundum longitudinem excurrentibus donata. *Flores* in summitibus caulis & ramorum, plures simul puncti, nullis pediculis donati, è tubo longo in quinque segmenta mucronata totidem folia imitantia expansi, suave-rubentes, apicibus pariter quinque luteis. *Culca* foliis quinque foliolis angustis, acutis componitur. Floribus succedunt *capitula* longa strigosa, *seminibus* minutissimis arenularum similibus plena.

Sunt autem, inquit J. Bauhinus, tum flores tum folia insigni amaro prædita.

Græcis *Karmûsios pûgri*: Plinius ob fumum amantissimum Fel terræ dici affirmat. Italis *Febri-fuga*.

Locus.

Julio mense floret, in pascuis siccioribus frequens.

Hortensium solum respuit, nec hortis quamcunque adhibueris curam assuescit. *Jo. Bod. à Stapel in Theop. hist. lib. 2. cap. 2. p. 87.* Et iterum lib. 9. cap. 9. pag. 1045. Illud experientiâ didici, Centaurium in hortis translatum eodem periri anno, nec unquam ex semine renasci. *Verum in horto nostro semel succrevit ex semine, viguit, floruit, & semen perfecit.*

2. *Centaurium minus spicatum* C. B. Park.

C. B. prod.
Ex *radice* parva, alba, fibrosa *caulis* exurgit mox in duos palmares, striatos, hique in alios divisi. *Folia* sunt parva, pediculis carentia, quorum prima lata, subrotunda, superiora angusta, acuminata, quandoque bina adverso fitu caulem amplexantia. *Flores* oblongi, non semper albi, ut vult C. Bauhinus, sed frequentius purpurei, præcedentis similes, ab imo sursum per ramulos sparsi, singuli utplurimum ex una caulis parte sibi invicem succedentes, è vasculis foliolis prodeunt. His *spike* ut in vulgari *semen* marium continentes succedunt.

Locus.

In agro Montpelitensi & alibi in Gallia Narbonensi frequens est.

3. *Centaurium purpureum minimum* Moris hist. & prælud.

Moris,
Caulis bunciales & triunciales ramatim fert: *flores* purpureos, minimos, pentapetalos: *capsulas* feminales minores, & *semina* multa exilia Centaurii minoris vulgaris rubri modo.

Locus.

In humilis circa stagna æstate exsiccata locis provenit.

Centaurii
m. n. varietas
est.

D. Wheeler in Itiner. duas proponit Centaurii varietates, nimirum Cent. ramosum rubrum & album in insula Corcyra observatas.

4. *Centaurium luteum novum* Col. *luteum pusillum* C. B. *minimum luteum* Park. *Centaurii lutei varietas* Park.

Col.
Dodrantalis est, *radice* perquam exigua, lignosa, pallente: *foliis* in imo stratis ut congenicis & vulgaris flore purpureo, sed minoribus: *caule* anguloso, binis oblongis *foliis* alternatim per intervalla harentibus ut in vulgari, sed duplo minoribus. Ruræ proximis: in summo vero *flores* binos aut unicum, longis calycibus pro basi insidentes, colore luteo, Maio mense hiantes, semine ut congenicis. Sapor amarus plantæ admodum, sed non tam intensus ut vulgaris purpurei.

Locus.

In recto veteris ædificii Baiani *Piscina mirabilis* dicti observavimus: verum quod ibi ortum est folio floribus colore à minore purpureo differre nobis videbatur. Columna in maritimis oppidi dicti vulgo *Torre della Nunciata*, non longe à Stabii ruinis, in Vesuvii montis radice illud primum inventi.

A. 5. *Centaurium palustre luteum minimum*.

Radix ei alba, lignosa, simplex, nonnunquam fibris majoribus donata. *Folia* ad radicem parva, angusta, oblonga. *Caulis* trium circiter digitorum altitudine assurgit, nunc simplex, nunc simpliciter, ramulos: ad cuius singula genicula, duo ex adverso sita foliola angusta, acuta. *Flores* in summis ramulis longis pediculis subnatis, lutei, exigui, ferè semper clausi, quinque petalis (quantum deprehendere licuit) mihi vili sunt componi. Vasculum feminale figure ellipticæ, per maturitatem in duas carinas dehiscit, & *semen* effundit minutissimum, subrotundum, ex rufis nigricans.

Locus.

Versus extrema Cornubiæ locis putridis & lacustribus provenit, nec alibi observavimus.

6. *Centaurium minus Brasilianum* Breynii.

Breyn.

Pulchra hac plantula *radice* nititur flavescente, tenui, fibrosa, uncias duas longa & nonnihil longiore, gustu amaro. Ex qua *Caulis* geniculatus, perennis, erectus, dodrantalis altitudine caudicis loco exit; qui in summitate in ramos duos, quali brachia expansa, dividitur, & hi in ramulos rufos alios, unciales & majores, alterno ordine plerumque positos; *Folia* oblongis dilatè viridibus. *Geniis* tinctiois formâ haud abimilibus, binis semper ad singula genicula sita adverso positus cinctus. *Flosculum* quidem in caulis apice inter brachiorum iuncturam tantum fort unicum; sed plures tam in extremitatibus ramulorum, quam inter foliorum illorum alas, perpulchros, purpureos, tubulosos, in quatuor folia rotunda exeuntes, Centaurii vulgaris flosculis duplo majores; & *calyculis* spectabilibus admodum, quadrangularibus, membranaceis & rigidiusculis, venulas conspicuas, & in quo

libet angulo sinubria latam habentibus, prodeuntes. Hos *capsula* angustæ, oblongæ, Centaurii minoris æmale, seminibus rotundis minutis & fuscis repleta, sequuntur.

CAP. X.

Centaurium luteum perfoliatum.

HUjus notæ sunt Folia in caule adversa in unum coalescentia ut in *Dipsaco*, colore glauco; flores eorumque calyces in octo lacinias, totidem folia imitantes, divisi.

A. *Centaurium luteum perfoliatum* C. B. J. B. *minus luteum perfoliatum ramosum* Park. *parvum luteum* Ger. *Yellow Centoy.*

J. B.

Inutili, fibrosa, multifidæque albâ *radice* nititur: *caulem* tollens modò simplicem, modò ramosum, teretem, glabrum, sesquipalmarem aut dodrantalem; qui *folium* ad singula genicula gemellum, mucronatum trajicit, haud secus atque calidarum regionum *Perilymenum*: ceteroqui circa radicem proximè terram sternuntur *folia* multa in orbem, Saponaræ vulgaris non dissimilia majora tamen & candicantia, seu glauco quodam pollice, qui digitis facile detergitur, (ut & tota planta) obducta. Summitus caulis in *sternum* unciali aut breviori pediculo sustinetur, velut in divortio seu angulo duorum ramorum (qui ad utrumque ejus latus oriuntur) situm, terminatur. Ramuli isti altius assurgentes primum in duos dividuntur ramos, inter quos in rectum assurgens consistit flos, & deinceps ramuli eodem ordine subdividuntur, donec ad extremos furculos ventum sit. *Flos* quàm Centaurii min. purpurei major, calicis loco octo plerumque angustissimis foliolis obvallatus, è tubo vascilum feminale amplectente in octo plerumque folia, auro fulgore micantia expanditur: quos magna excipiunt *vascula* subrotunda, *semen* copiosum minutissimum nigrum claudientia.

Herba perquam amara est, non autem flos.

Floret apud nos Julio & Augusto mensibus, serius citiusve pro anni temperatura.

Tempus

In montosis & siccioribus pratis.

Locus.

Centaurii minoris vires summatim recenset Schroderus his verbis.

Spleneticum est & hepaticum, amarum citra mordacitatem, unde & leviter atringens, exter. Vires. gens, apertius, vulnerarium. Utile est in ictero, mensibus suppreffis, Scorbuto, arthride, lumbicis, & (specie in morfu canis rabidi). Datur ejus decoctum utiliter tertianam, quod bilem per inferna deperire dicatur, quo factum est ut quidam hanc herbam Febrifugam vocarent.

Ceterum quod Dioscorides, & post eum Galenus, eoque secuti sære omnes Botanici scribant bilem & pituitolos humores per alvum educere, ichthiadicque infundi decoctum (inquit Dodonæus) tamen frequenter & feliciter hoc uli, per alvum tamen expurgationem ullam facere observare non potuimus, &c.

Dodonæo le opponit C. Hofmannus, Licet enim (inquit) Centaurium nostrum minus purget quàm Veterum; non ob id tamen non purgat. Videmus enim si debita quantitas detur quòd purget. Controversiam experientiâ determinandam relinquimus.

Herbe comæque decoctum lenigenis, varos, alphas & ceteras cutis infectiones exterit. In Hæmaturia Biondella nuncupatur, quoniam extergendis dealbandisque mulierum capillis ex luvio plurimum præstat. *Marth.*

Novi hominem qui pro desperato relicto importuno haustu Centaurii min. in potens, & haustu decoctionis fortis in vino omni mane ab ictero convalescit. D. Bates in M. S. communicavit *D. Hulse*.

Frequentissimo certissimoque est muliericulis remedio dum mensium obstruione infestantur, quos decocto Centaurii hujus prorient. *Sim. Pauli.*

Sal Centaurii minoris certo experimento Tertianam fugat: & aqua ejus destillata usui est ut in ea pulveres febrifugi, vel sal ejus dissolvantur paroxysmi tempore propinandi, ut largiter fudent.

Contra furfures & crustosam capitis scabiem vix præstantius ullum decoctum reperietis quàm Centaurii min. ex pilorum isto brodio paratum quod coqui profundunt, quando ad eam usque molliem cocta sunt deglubenda ut pinis quant. Illo enim decocto si lavetur caput insigniter furfures & scabiem deterget, imò una myriades pediculorum enecat. *Idem.*

Tantæ estimationis est hæc herba apud Germanos, ut vix vinum medicatum seu absinthies vulgus paret, cujus partem non confutinat. *Schrad.*

Galenus ob insignes mirisque hujus plantæ facultates de ea & ipsius viridibus integrum librum conscripsit.

Ad ichthiadem, & Centaurii min. q. s. decoquatur, per clysterem infusum mirificum est auxilium: humorem enim elicit, & dolorem facit. *Fernelius.*

CAP. XI.

De *Verbasco*.

Verbasum nonnullis quasi Barbasum dictum putatur, quia folia ejus pilosa sunt: Italis enim *Barbello*, & prima species vulgo Tapis barbatus dicitur. Plinius à Verbena deducit. Græcis *εὐκρίαν* appellatur, *καὶ τὸ πῦρ* à *flamma*, quod ejus foliis & caulibus in laeternis pro ellychniis uterentur.

Notæ ejus sunt folia in caulibus alterna, flores in thyrsis oblongis conferti, non horizontaliter sed potius ad horizontem perpendiculares; capsulæ bivalentes conicæ aut turbinatæ.

- A. 1. *Verbasum mas latifolium luteum* C. B. *vulgare, flore luteo magno, folio maximo* J. B. *Verbasum album vulgare, sive Tapis barbatus communis* Park. *Tapis barbatus* Ger. *White Spurrein, High-taper, Coles lungwort.*

Radix alba, lignosa, simplex fibras aliquot grandiores è lateribus emittit, minor quàm pro plantæ modo, crassitie pollicari. *Folia* ad radicem multa, dodrantem longa, quatuor pollices lata, molli & incana lanugine utrinque hirsuta, per margines leviter crenata. *Caulis* plerumque unicis, bicubitalis aut tricubitalis, teres, hirsutus, rigidus, medullâ factus, foliis nullo ordine positis, crebris, immediate adnatis, usque ad radicem similibus vestitus, longis appendicibus hinc inde productis caulem velut alatum efficientibus. In summo caule *flores* in longo thyrsi conferti clavæ figuræ referunt. *Flores* autem singulares non maximi sunt, monopetali, in quinque tamen lacinias obusæ, totidem folia imitantes divisi, cum quinque intus staminibus villosis, flavis, apicibus rubentibus, ac stylo in medio virente. *Pediculi* florum brevissimi sunt, *calices* hirsuti, in quinque segmenta acuta divisi. *Verbasum feminale* non sphericum, sed oblongum, acuminatum, rali lanugine hirsutum, quod per maturitatem in duas carnes debet, *staminibus* parvis, pullis repletum.

Ad agrorum margines, & in aggeribus fossarum, nonnisi quàm in muris & rudibus.

2. *Verbasum maximum Meridionalium odoratum duplex luteum & album* J. B. *Verbasum femina flore luteo magno* C. B. item *Verbasum femina flore albo ejusdem*. *Verbasum album* Ger. & *Verbasco*. *lychnis* ejusdem. *Verb. mas foliis longioribus* Park. & *Verb. femina flore albo vel pallido ejusdem*.

Loc. Ad.

Excellit maximus odoratus Meridionalium Thapsi barbatus, ut magnitudine foliorum, sic etiam odore suavi, omnibus Verbasco, varietas tamen tantum videtur descripti communis Plinios: floribus quæ luteis & interdum albis exit, sensu foliolis, quæ arantur rubris lineolis, odore suavissimo; folio longiore, latiore: *radice* crassâ, nec alicubi diffimilis rota planâ.

Cum Lobelius ipse faceatur hanc varietatem tantum esse communis Plinios; nec nobis in agro Pedemontano, Italia aut Gallia Narbonensi tam contigui videre, in Angliæ autem campestribus non inveniri certum sit, non immerito dubitamus an deus hujusmodi planta. Verum mentio ejus à tot Botanici facta, & icon quæ extat à planta ipsâ, ut verisimilium est, desumpta contrarium faciunt: quin & utraque varietas habetur in Catalogo horti Regni Parisiensis.

3. *Verbasum pulcherrimum flore luteo parvo* J. B. *mas foliis angustioribus, floribus pallidis* C. B. *Spary, or bushy Spurrein.*

Radix pro plantæ ratione non admodum crassâ, alba, furculosa, sapore amaro. *Caulis* bicubitalis & tricubitalis, teretes, unâ cum foliis & floribus pulvisculo candicante, qui facile detergi queat obducti, ex singulis radicibus singuli, ab imo ad summum ulque ramoli, ramulis qui in longos florum thyrsos caulem undique obvallantes ipsiulque ferè altitudine æquantur exeunt. *Folia* ima pedem & interdum cubitem longa, palmum aut semipedem lata, pediculos manifestos non habent, à principio tamen angustiore paulatim in latitudinem funduntur, deinde rursus in acumen sensim desinunt, circa margines obscure crenati, in caule creberrima, alternatim adnata, quæ primo exeunt utrinque lanuginosa, postiora ferè glabra. Lævis si fricentur odor, sapore herbaceo cum tantillo amaro. *Flores* in summis caulibus & ramulis conferti, & velut racematim nascentes, pediculis admodum brevibus, monopetali, in quinque fibrotunda segmenta parvis, pallide flavis, cum aliquot intus staminibus lanuginosis, croceos apicis sustinentibus, cum stylo. *Flos* minor equidem est quàm Verbasci vulgaris, non tamen quadruplo, ut vult J. Bauhinus.

Carca Nordvicum urbem, Buriam oppidum, invenitur, & alibi in Angliâ.

4. *Verbasum crispum & sinuatum* J. B. *laciniatum* Park. *nigrum folio Papaveris corniculati, & Cam. C. B.*

Loc. J. B.

Hæc infima folia sesquipalmum circiter longa, Papaveris corniculati modo sinuata, candicantia, superiora verò breviora, in acutiorem mucronem desinentia, ferè hederacea, pulvere aspersa utriusque magis tamen inferius, videntur, nullo pedicello, alis caulem, cui sunt continua, amplexantia. *Flores* parvi, lutei, Blattariæ floribus non absteriles, caduci, in quinque segmenta laciniatâ, staminibus totidem villosis purpureiscentibus medium occupantibus, apicibus croceis.

In Italia ad vias passim invenitur. J. Bauhinus Montepeli observavit, ubi Autumno (inquit) passim floret.

A. 5. Ver.

- A. 5. *Verbasum flore albo parvo* J. B. *Verb. lychnites flore albo parvo* C. B. *Verb. Lychnites Mastioli* Ger. *White-flowered Spurrein. Verbasum mas foliis longioribus* Park.

Loc. J. B.

Haud alius oriundum natalibus, nec facie multum diversâ ex Verbasco luteis cognoscendum: *radix* compar, & *caulis* alis concavus, lanuginosus. Verum *folia* infernè tantum incanè illâ lanugine pubescent, superne verò, si tenella illâ & exigua floribus apposita excipias, glabra ex atro virent, acuminata: *Flores* verò parvi, in alis digesti, Verbasci pulverulenti modo, colore albo. *Stamina* hirsuta buxæ sunt coloris, apicibus miniat.

Flores in hoc ut & in aliis generibus petalorum seu segmentorum in quæ funduntur numero ludunt, quippe in eodem ramulo & ex eodem puncto orti modo quinis, modo lenis consistere deprehenduntur.

In agro Cantiano focus vias frequens cernitur. Quotannis se propagat semel satum ex semine de loco: primo anno caulem non fert, sed folia per terram sparsa: caule producto perit.

6. *Verbasum angustifolium ramosum, flore aureo, foliis crassioribus* J. B.

Loc. J. B.

Folia dodrantalibus, uncias duas & semis latis, spissis, albis, veluti lanugine pulverulentia obductis; floribus aureis, minoribus quàm in vulgari à precedente differt. Dedit Agenius in Austria collectum.

- A. 7. *Verbasum nigrum flore parvo, apicibus purpureis* J. B. *Verb. nig. flore ex luteo purpurascens* C. B. *Verbasco nigrum* Ger. delc. *nigrum vulgare* Park. delc. *nigrum Salvosolum luteo flore* Lob. *Spargelwort Black Spurrein.*

Loc. J. B.

Radix Verbasci vulgaris, ut & *caulis*, non minùs alius, brachiatus, striatus, purpurascens, minùs hirsutus. *Folia* minora, rariora, alternatim posita, pediculis rubentibus duas aut tres uncias longis appenduntur, *Salvia* æmula sed multo majora, ferè, à virentia, minùs villosa, leviter crenata. *Flores* simi & creberrite pares sed minores, latiori croco tincti, Blattariæ vulgaris, purpurantibus staminibus villosis. *Semen* ut in vulgari. Superficies hyeme perit.

In agro Cantabrigieni pluribus in locis occurrit, & alibi etiam in Angliâ. J. Bauhinus Basileæ & Locu. Montebeldari frequentem esse scribit.

8. *Verbasum perenne nigrum floribus albis* Morif. prælud.

Hæc Verbasci species folia gerit subviridia; flores albos minores, quibus pariter succedunt capsulæ bivalentes, multa semina minuta, ut ceteræ fæ families, continentes. Perennis est planta. Miror Morifonum nullam hujus inter Verbasca mentionem facere in Historia sua universali.

9. *Verbasum subrotundum Salvia folio* C. B. *Salvosolum exoticum cistoides* Park. *Joyntree Salvosolum exoticum folio rotundiore* J. B.

Loc. Lob.

Hæc foliis rotundioribus, densioribus candidioribusq, minùs tamen lanugine canis, sed *Salvia* æmula concretionè: aliquo lignosa fibratâque *radice*, caule & facie non ita diffimilis, isdem gaudet Syriæ natalis quibus Verbasum lychinæ Syriacum. Flores descriptori Lobelio videre non contigit, quia, ut refert, marci jam erant. Parkinsonus, nescio unde doctus, flores luteos quinque foliis subrotundis compositos ei attribuit, & appingit.

Verbasum nigrum odoratum Park.

Blattariæ species esse videtur, & fortasse à vulgari lutea non diversâ: verum descriptio Verbasco nigro Salvosolo melius convenit quàm Blattariæ, ut nisi ille expressis verbis id veruisset & negasset ego eandem plantam credidissim.

Spontaneum in Angliâ quavis frequenter inveniri tradit: nos nondum tam felices fuimus ut illud ipse reperiremus, at neque quisquam alius à se inventam nobis hæcenus ostendit. Descriptionem & historiam integram vide apud Parkinsonium.

10. *Verbasum Danicum humile* Park.

Loc. Lob.

Foliorum figurâ & hirsutie, & florum colore aliisque accidentibus cum Tapis barbato communi convenit: verum humilior est & minor multo, caule pedem altitudine non excedente: foliis quàm illius duplo minoribus: floribus tamen pro plantæ proportionē amplissimis.

Observavit Lobelius inter Cronenburgum & Hafniam prope Ellenoram in Dania.

Verbasum [summitates & lanugo] in hamorrhoidum doloribus à Godartio & Riverio, item à Vires. Dan. Sennerto & Weikardo commendatur.

Tapis barbatus specificum est contra tympanitem, autore Grembs.

Verbasum primum præcipue utile est in morbis pectoris, tussis, expectatione sanguinolenta, torminibus ventris. Ad pulmonum affectus in juvenibus & vacuis à Venerariis nostris adhibetur, unde nostratum vulgo *Coles lungwort*, id est, Pulmonaria vaccarum appellatur. Extrinsecus flores & folia præcipue astimationis sunt in sopiendis doloribus quibuscumq, imprimis in affectibus ac tum moribus ani, hamorrhoidibus, in capillis luteo colore tingendis. *Scobur.*

Aaaaa 2

Hujus

- A. 2. *Nummularia minor flore purpurea* C.B. Ger. emac. Park. *Nun. rubra* J.B. Purple-flower'd *Spence-Woigt.*

Caulibus tenuissimis per terram reptat, fibris albicantibus & geniculis demissis. *Folia* ex brevibus intervallis conjugatim bina, fibrota, pallide virentia, glabra, non crenata, brevissimis pediculis folia, Serrylli vulgaris foliorum magnitudine aut tantillo minor, Chamælyces paria. Flores ex albis foliorum exeunt singulares, pediculis longis tenuibus, pro plantule ratione grandes, in quinque oblonga segmenta ad unguem junda parvi, cum staminum in medio lanuginosorum glomere. Succedit vasculum feminale parvum rotundum. Calicis folia angusta sunt & acuminata. Paludosis gaudet, & Julio demum mense floret.

3. *Nummularia mucronata* Promont. *con. fœ.* Bod. à Stapel.

Folia habet lanuginosa.

CAP. XVI.

De *Rore Solis*, sive *Rorella*.

- A. 1. *Ros Solis folio rotundo* J. B. C. B. Ger. Park. *Rosa foliis* & *Sun-dew*, with round leaves.

Folia & radice fibrosa tenui plura exerit, pediculis longis superne hirsutis mixta, circinate ferè rotundatis, auriscalpi figurâ, modice concava, pallide viridia, tenuium, rubescensque staminum velut cilio circumquaq. fimbriata; aspergine rorida guttularum etiam per ferventissimos ætus pilis adherescentium madida. Ejusmodi stamina sed breviora, medium quoque folii partem supinam obducunt: prona namque superficies omnino glabra est & pilis destituta. E medio foliorum exurgunt caules duo aut tres teretes, graciles, rubentes, foliis nudi, palmares aut semipedales flores fulgentes longa serie, versis unam partem spectantes, brevibus pediculis fultos, candidulos, & calice oblongo in quinque segmenta diviso exsertis. Floribus succedunt *ovacula* *feminalia* oblonga, figura & magnitudine ferè granorum tritici, *femina* repleta. Ros pilis seu fetis adherescens tenax est & vicidius, inque filamenta ductilis digitorum attactu. Floret mense Julio, & in humidis palustribus oritur, non rarò inter muscos aquaticos.

- A. 2. *Ros solis folio oblongo* C.B. J.B. Ger. *Ros folio sylvestris longifolius* Park. *Long-leaved Rosa-foliis*, & *Sun-dew*.

Magnitudine sua, & foliorum figurâ quæ sensim ab imo ad summum usque dilatantur, nec in rotundum velut auriscalpium desinunt, & multo quam illius longiora sunt, à præcedente differt. Non procul Cantabrigia in palude quadam *Hinton near* dicto provenit. Præter descriptas & à nobis observatas tres adhuc alias *Rorella* species invenit, inque literis ad me datis sic breviter descripsit Tho. Willstællus, transmissis etiam earundem iconibus rudi manu à se delineatis.

3. *Rorella* species tertia, seu *rotundifolia perennis* vulgari rotundifolia major est, radice perenni, foliis erectis, non ut in vulgari in orbem super terram stratis, pediculis propè exortum è radice aliquoties nudis, superiore tantum medietate ad margines pilosis. *Devonia* natales suos debet.

4. *Rorella* species quarta, seu longifolia perennis Radice est perenni seu vivaci; siquidem eam sapius vidit cum caulibus superioris anni exicatis adhuc eidem manentibus. Foliis est duplo pluribus quam vulgaris longifolia, ima parte propè terram teretibus, & postquam dilatati incipiunt aliquoties adhuc nudis h. e. nullis ad margines fetis fimbriatis. Provenit in agro *Eboracensi* inter *Dunelmam* & *Eboracem*.

5. *Rorella quinta*, seu longifolia maxima, foliis est longissimis, ab eadem radice pluribus, utrinque ex ortu usque pilosis. Tribus à *Cervola* militarius *Scotiam* versus iam observari & eruit. Hæc magnitudine præcipue à secunda (specie seu vulgari rotundifolia) differre videtur.

De viribus hujus plantule non convenit inter Botanicos: Sunt qui ad phthisin, ad pestem, ad vulnera, ad epilepsiam eam commendant: alii nec sine ratione, utrum ejus internum vetant, quoniam caustica est, & cuti imposita ipsam exulcerat. Hinc

Planta Roris folis ovibus maxime noxia censetur, Pulmones enim ovillas adurit, & tussim lethalem excitat: Hinc & nostraribus *Cherub* *flor* dicitur. Ex *Obf. Olæ Borrichii* in *Act. Med. The. Bartholin.* An. 1676. *Obf.* 53. Non tamen hoc primus observavit aut prodidit *Ol. Borrichius*: siquidem *Camerarius* in horto annotat, In Angliâ observatum esse ab optilionibus oves quæ crebro hac herbâ vescuntur, hepares & pulmones male affectos & marcore quodam viciatos habere. *D. Tom. cretus Robinson.*

Aquam Vire viæ ardentem cui *Rorella* cum Aromatis nonnullis infusa est, olim in frequenti usu fuit pro cordiali in hypochondria & deliquio.

Multa traduntur superstitiosa de hac herbula, quæ consiliod prætereo: cujus fortasse commatis est, quod amico quodam suggerente subijciunt.

Ros Solis collectus quando Sol est in medio Leonis excisecetur, & sacculo reconditus pectori applicetur. Arcanum est ad hæmorrhagiam narium.

CAP.

CAP. XVII.

De *Viola aquatica*.

- A. *Millefolium aquaticum dictum Viola aquatica* J. B. M. *aquat.* seu *Viola aquat.* caule nudo C.B. M. *aquat. floridum*, seu *Viola aquatica* Park. *Viola palustris* Ger. *Water-Diolet*, & *Witloof*.

J. B.

Purimas fibras tenues albas, altè in limbum demittit. *Caulis* obliquè sub aquis foruntur, foliis crebris pinnatis pinnis angustis uncialibus, nullo ordine positis vestiti. *Caulis* flores sustinentes surrecti supra aquas eminent, inanes, striati, geniculis aliquot per summa nodosi, ad quorum unumquodque quinti aut seni verticillatim nascuntur flores pulchri, inajusculi, Leucosis fimbriati, quinque foliis albis, apicibus in medio luteis constantibus, pediculis uncialibus & sescuncialibus hærentes. Florem calicis vice obvallant foliola oblonga, viridia, ipsique pediculis apposita foliola aliquot longiora, acuta, radiata. Succedit vasculum feminale parvum, subrotundum, femina parva continens.

N. Flos revera monopetalos est, in quinque segmenta adeò profundè ad unguem ferè divisus, ut pentapetalos videatur.

In aqua residuus ut & fluentibus vadosis lubens nascitur, & Maio mense flores prodit.

Lec.

CAP. XVIII.

De *Anagallide aquatica rotundifolia non crenata*.

- A. *Anagallis aquatica rotundifolia* Ger. *aquat.* 2. *Lob. folio subrotundo non crenato* Park. *aquat. rotundifolia non crenata* C. B. *Samolus Valerandi* J. B. *Round-leaved Water-Pimpernel*.

Radices ei albe, fibrosæ. Folia ad radicem ex angusto principio sensim dilatantur, extremitate subrotunda, duas uncias longa, unciam lata, pallide viridia, per ambitum minime incisæ, creta, glabra. *Caulis* semipedales aut doctantes, teretes, rigidi, teretes, foliis per intervalla alternatim positis vestiti, albique pediculis, sursum spectantibus, brevioribus & rotundioribus iis quæ ad terram sunt. *Caulis* superius in ramos finditur. Flores in summis caulibus & ramulis in singulis pediculis semuncialibus singuli, raris dispositi. Ad exortum pediculorum è caule nullum apponitur folium, at in ipso pediculo non longè à flore semper habetur folium. Flores autem parvi, albi, in quinque segmenta lata divisi: sunt enim revera monopetalici, & integri decidunt. Succedunt in calicibus quinquepartitis, à flore residuis vascula rotunda, femine parvo, per maturitatem subrufo repleta. Sapor plantæ amarus est.

Amat loca paludosa, & Junio mense floret.

Lec.

CAP. XIX.

- A. 1. *Pyrola Alpinæ flore Europæa* C.B. Park. *Herba tridentalis* J.B.

J. B.

Culicula affurgit simplici, tenello, gracili, palmum plus minus alto, tereti, nudo, glabro, qui summo tenet velut in umbella folia sustinet ex brevi pediculo sex, septemve, pallide virentia, ovata [nostratis folia oblonga sunt & acuminata, ut in icon. C. Bauh.] uncia vix longiora, latitudine proportionata ad figuram ovata, quadam etiam minorâ, nonnulla majorem viæ mediam aut tertiam partem æquantia, & quorum calca venule eminentiores alterno positi exeunt ad ambitum: sed & minimum quoddam unum aut alterum Serrylli foli facies & magnitudine cauliculo adnascitur. Porro è medio foliorum exortu pedicelli communiter bini surguntur sescunciales aut duarum unciarum ac ferè capillares, lubrissi, *sefolios* sustinentes singulares, stellatos, albicantes, quos foliola prædictis foliis concoloria, & stellam pulchrè positi experimenta ambiunt, octona plus minus. Radix quamplurimis, tenuibus, prælongis, albenibus fibellis consistit. Flos (quam memini) simplici lamina consistit, in quinque laciniâ totidem folia imitantes divisis.

Tho. Willstællus cum invenit nobiscum ostendit ad orientalem extremitatem *Rumblers near* propè *Melwich* in agro *Eboracensi*, lo. o paludoso inter juncos: inque Northumbria trans murum Pictorum quinque m. ultra *Hexham* oppidum Boream versus: necnon inter ericas in montosis palustribus non longè ab oppidulo *Harbottle* ad Occidentem. Nascitur etiam in montosis humidis nonnullis Germaniæ in locis: vidè J. B.

Duplex est, autore C. Bauhino, major & minor. Primus, inquit, Val. Cordus in *Observ. Sylva sub herba tridentali* propoluit: deinde Jo. Thales in facia *Harcynia Saxonicæ-thuringica* (sub *Alpinum* stem descriptis: & eundem *Calp. Schwendfeld.* in suo catalogo plantarum Silvest. Alpinum nominavit, nulli discrepanti offensi, &c. vide apud C. B.

2. *Pyrola*

2. *Pyrola Alfini flore Brasiliiana* C. B. Park.

C. B. prod.

Ex radícula alba, tenui, capillata cauliculus effertur singularis, sex, septemve unciarum, inferiore parte nudus, circa medium duobus foliis parvis, sibi oppositis donatus, superius vero foliis sex vel septem per ambitum cinctus, quæ magnitudine imparia sunt, aliquibus uncias duas, alii unam longis; unciam vel semunciam latis, Plantaginis quinquevenarie formâ, (cum & per hujus folia quinque nervi discurrant) sed glabra, tenera & viridia, in acumen fastigiata; ex quorum medio pediculus tenuis, uncialis exurgit, *florem* singularem, pallide luteum, unguis pollicis æqualem, quadrisolium, striatum, cujus folia (stellæ modo disposita) lateralia alii duobus latiora sunt: ad floris umbilicum staminibus plura, exigua, rufescentia occurrunt.

Locus.

In Brasilia apud Tocantimamboules reperta est. Ab Europa foliis quinquevenariis, flore quinqueto majore differt. At Brasiliiana minor ab Europa minore solum foliorum magnitudine, quæ ut Brasiliiana longiora angustioraque sunt differt.

CAP. XX.

Valeriana Græca Ger. Park. *Græca quorundam colore ceruleo & albo* J. B. *cerulea* C. B. *Greck* Valerian, called by the vulgar, *Wadde* to *Waben*, or *Jacobs ladder*.

Pysidata radice, tenui, fibrosa, albicante, evidenter amara proserpit, inquit J. Bauhinus. Plura è radice *filia* emittit, per totam hyemem virentia, è multis pinnularum ad mediam costam annexarum conjugationibus composita [decem interdum aut duodecim] cum impari costam terminante. Singule pinne digiti longæ sunt, dimidium latæ, è lata basi in acutum mucronem sensim angustata, tribus nervis insignioribus secundum longitudinem excurrentibus, glabre, vides, per margines æquales. *Caulis* ab eadem radice plures exeunt, teretes, striati, inanes, hirsuti, digitali crassitudine, altitudine sesquicubitali, ramosi, foliis ornati ad intervalla singulis. In summo caule & ramulis flores conferti, pediculis brevibus, tenuibus, deorsum nutantes, è calice in quinque, acuta segmenta diviso, ipsi latis speciosi, cerulei, quinque foliis obtusis, ad ungues junctis constantes, adeo ut integri decendant; quinque intus stamina apicibus luteis donata continent, cum stylo oblongo in summitate trifido & saturatus ceruleo, odore minimè commendabiles. Vasculum feminale turbinatum Alfinis modo, in tria loculamenta divisum, quod per maturitatem in summitate dehiscit, femina oblonga, parva, nigricans continens. Sapor herbe lenis & amaricans.

Tempus.

Mæonense flore.

CAP. XXI.

1. *Glaux exigua maritima* Ger. J. B. *maritima* C. B. *maritima minor* Park. *Sea-Milkmort*, or *Black Saltwort*.

J. B.

PUllis & gracilibus est *cauliculus*, subinde reptantibus, & filii instar tenuium fibrarum è geniculis propagatione radicatis. *Folia* per articulos Herniarie, bina contrario situ, ex quorum uniuscujusque finis *(semen)* perpusillum nudum fuscum [Parkinsonus & Gerardus capsulas feminibus repletas sterculis purpurascensibus succedere scribunt.]

Locus.

In salis palustribus mari conterminis ubiq; ferè reperitur.

2. *Glaux maritima major* Park. *latiore folio Thuringiaca*. C. B.

Glaux major palustris flore herbaceo Moris. prel.

Moris.

Hæc in fluviis & ad margines fluviorum per prata labentium provenit: *caules* habet pedales aquis innatantes, à quorum geniculis nodisve demittuntur fibræ in aquam, quarum beneficio nutritur tota planta. Ad singula genicula oriuntur bina *folia*, Pulegii regalis foliis latiora, glabra, mucronata: in caulium alii superioribus emergunt *flores* herbacei coloris, qui relinquunt in capsulis oblongis Caryophylli aromatis magnitudine; [in singulis] infinita *(semina)* minuta, fibraria.

Planta hæc nobis incognita ad hoc genus minimè pertinet: verum ob nomen Glaucis ab Austro inditum eum huc retulimus, donec certius innoscat ubi disponi debeat.

CAP.

CAP. XXII.

Quadrifolium annuum Persicum Zanoni.

Zan.

MUltos sunt *cauliculi*, palmum circiter longos, tenues, lignosos, fragiles, membrana tenuissima in viridi rufescente tectos, medullâ albicante plenos, crebris nodis prominentibus, annularibus distinctos, ad intervalla circiter unciales, ad quorum unumquemque appositâ quaternâ folia, crucis formâ, brevi & tenui pediculo intercedente, superne viridia, subus alba, hic illic aspera, & lanugine quadam albâ punctata, quæ ea vix grata reddit, nervo tenui per mediam longitudinem divisa, Anthyllidis Valentini Clusii similia, sed paulo latiora, & extremo nonnihil excavata & incisa. Ex singulis geniculis præter folia exeunt ramuli foliosi, & ex his denuo alii minores, & deinde tertii, foliis minutissimis vestiti, geniculis adeo vicinis, ut planta foliis & ramulis creberrimis admodum densa videatur, sapore exocante & acido foliis immixti. E geniculis præter folia dicta egreditur etiam gemma quadrata, quatuor costis valde elatis, intercedentibus sulcis satis depressis & concavis, parte inferâ, præcipue secundum costas, rubescens & punctis spiradicis variegata, quæ circa principium Junii *florem* explicat pulcherrimum, colore Amethystino, quinque petalis subrotundis, extremo (foliorum instar) crenâ excavatis, compositum. Flore delapso restant in conceptaculis *semina* minutissima, quæ microscopio spectata figuræ ovalis tritici similia apparent, extremo minore nigra, cum fissura in medio ad modum tritici, Tabaci colore aliquantulum luctio. *Radix* tenuis est, alias simplex, aliis in ramulos divisa, tenuissimis fibris donata, colore ad ferrugineum obscurum tendente.

Planta est annua.

HISTORIÆ PLANTARUM

LIBER VIGESIMUS PRIMUS.

QUI EST

De Herbis radice bulbosa donatis, iisque affinibus.

Erbe quarum plantula feminalis bifolia seu bivalvis, seu mavis binis cotyledonibus instructa non est, sed unici tantum vel nulla cotyledone seu folio feminali donata, sunt vel flore imperfecto seu stamine, vel flore perfecto seu petalode. Hæ vel sunt radice bulbosa, vel tuberosa fibrosa, quas bulbosis affines dicimus.

De bulbosa radice præditis hac in Parte agemus, de Bulbosis affinibus in sequente.

PARS PRIMA.

De Herbis radice bulbosa præditis.

Radicem bulbosam voco quæ unico constat tubere seu capite, fibras multas ex ima sede seu basi emittente. Non me later dari etiam alias herbas præter eas quas intellectas vellem, quarum radicibus hæc definitio conveniat, ut v. g. Ranunculo bulboso, verum ex in diverso genere sunt, quarum scilicet plantula feminalis binis cotyledonibus instructa est.

Hujus autem generis herbe plantulam feminalem unico tantum cotyledone donatam obtinent, & alii præterea insignibus notis à reliquis tuberosis differunt, nimirum foliis sine pediculis in longitudoinem productis, vasculis feminalibus in terra loculamenta dispersis: Floribus plurimum hexapetalis, aut certè in sex laciniis ad margines scissis.

Hæ vel sunt bulbo squamoso, seu ex pluribus imbricatis incumbentibus squamis composito; vel bulbo tunicato, hoc est, ex pluribus corticibus seu tunicis in orbem se amplexantibus coagmentato; vel tertio bulbo solido, substantiâ continuâ, nec in squamas aut tunicarum involucria divisa.

Secundi generis plantæ quarum bulbi tunicati sunt dividi possunt in graveolentes, & odore nullo aut minus gravi præditas.

SECTIO PRIMA.

De Herbis bulbo squamoso.

Herbe radice bulbosa è squamis compacti.

Herbe radice bulbosa donatæ sunt vel eadem squamosa, vel tunicata, vel solida, hoc est substantiâ continuâ, nec in tunicarum involucria aut squamas divisa.

Quæ radice squamosa sunt dividi possunt in eas quarum bulbus componitur ex squamis

Multis imbricatis incumbentibus, caule

Polypo, florum petalis

Resistoribus, floribus etiam ipsis erectis: LILIIUM VULGARE.

Reflexis, floribus ipsis pendulis seu deorsum nutantibus MARTAGON, *Lilium montanum*.

Nudo, flore Hyacinthi; HYACINTHUS LILIFOLIUS stellatus

Paucioribus

Paucioribus & majoribus majores & elatiores, caule

Supra flores assurgente, floribus ipsis pendulis caulem coronæ instar in orbem cingentibus, radice vulpem olente: CORONA IMPERIALIS.
In florum thyrsum terminato, floribus parvis, deorsum nutantibus: LILIIUM PERSICUM.

Binis duntaxat, humilior, flore Tulipæ, pendulo seu deorsum nutante, caule folioso: FRITILLARIA.

Herbe radice bulbosa tunicata sunt vel graveolentes, foliis multis è summo caulis fastigio enatis & in umbellam aut corymbum diffusis; vel odore nullo aut minus gravi præditæ.

CAP. I.

Corona Imperialis Ger. Park. Corona Imperialis sive Tulsi alius J. B. Lilium sive Corona Imperialis C. B. Che Crown Imperial.

J. B.

Radix bulbosa, rotunda, crassa, diversa à Liliorum forma, est enim compressa, ex magnis, crassissimis & succulentis squamis compacta, colore interdum albo, nonnunquam etiam purpurascens, sepe pallido, odore fetido & viroso, uti & folia. Colchicum olente, Clusio verò hircum *[nobis potius vulpem]* nares etiam procul feriente, qui eruit binas & amplius libras pendente. Caulem tollit singularem, bicubitalem aut etiam altiore, digitali crassitudine, inferiore parte plusquam pollicari, firmo, intus fungoso, viridi, rotundo quidem, sed ad cubiti altitudinem striato, foliis magna parte stipatum numerosis, splendore viridanti nitentibus, Liliaceis, modò equali, modò confuso ordine cum ambientibus, nullo nixis pediculo, sed latiore sui parte cauli adnatis, ita ut appendices paulùm eminentes ab eis propagati caulem reddant nonnihil angulosum. Supra autem densius hoc foliorum agmen caulis ad pedem, nonnunquam etiam cubitem protenditur nudus, sine foliis, gracilior quàm inferius, & teres, neque striatus & viridis sed levis & purpurascens coloris, Serpentinæ instar maculosus, qui in summo rotidem patet in angulos definit quot flores sustinebit, nempe binos, ternos, quatuor, quinos, senos aut plures, omnes Vere quasi æqualiter & contrario situ nascentes, singulos, inter binos lata, inferioribus longè minora & angustiora, æquali ferè longitudine. Quum flores primum erumpunt, inter folia latent, candidantelæ, sunt, deinde paulatim incrementum sumunt, unâ etiam succrescente ea caulis que illos sustinet nuda parte: florum vero pediculi, qui scilicet, in augmento deorsum inflectuntur, è quibus flores penduli funt circumcirca, regum corogas imitati, Lili candidi pares, flammeo colore rutilantes [Lobelo ex phœniceo rubentes] patuli, senis constant foliis latius, per extremum mucronatis, pulchra striarum saturatorum sive purpurearum discursantium picturâ variegatis, laciniatâ caesurâ subinde ludibundis, ungue autem (inquit Clusius) singulorum petalorum nonnihil foris eminente, & ex nigro purpurante, quorum uniuscujusque fundum obscuriore colore pictum obfudet gemmantis liquoris margarita argentea limpidissima & dulcissima, pertinacis durationis, post multos etiam dies à refectioe; [Lobelo Vici grano ferè pares] Ea deinde tubercula marcescentibus floribus in albas lacunas abeunt. Ex ipso penitus floris umbilico prodeunt pro foliorum numero stamina candida adeò conjuncta, ut pro uno fallant obiter inuentum, apicibus majusculis in Ochram vergentibus, breviori trifido stylo inter ea latitante. Supra flores Caulis denuo attollitur dodrantali plerumq. aut majori amplitudine, foliis exilibus & angustis onustus: nonnunquam supra flores nullus cauliculus eminet, sed conferta duntaxat angustorum foliorum coma: interdum etiam (inquit Clusius) mihi nati sunt supra flores non unicus cauliculus sive ramulus, sed bini, terni aut plures, suis etiam foliis singuli ornat.

Flori succedunt magna trigona capita, interdum etiam tetragona ut in Lilio puniceo, quorum singuli anguli utrinque pinnati sunt, & alati; excusso autem flore statim sursum eriguntur quæ facunda futura sunt capita: Semina plana sunt, liliacea, paulò oblongiora, cartilaginosa, subrusta, duplici serie in singulis angulis digesta, quemadmodum in Lili generibus, &c.

Hujus plantæ multiplex habetur varietas, nimirum

1. Lilium sive Corona Imperialis duplici corona C. B. Caulis enim in hac planta nonnunquam supra priorem illam florum æqualiter propendentium seriem dodrantali longitudine attollitur, aliamq. florum seriem gestat, aliquando etiam tertiam, & tum demum foliorum comam supereminentem: eas verò stirpes unam florum ordinem subsequentes annis plerumq. ferè obliuavi (inquit Clusius) ut peculiare genus non sit censendum, sed Naturæ luxuriantis quidam duntaxat latus.

2. Corona Imperialis flore luteo cum stris purpureis: qualem Clusius primo in loco describit. Variat in nonnullis plantis florum color, est enim vel medius inter utrumq. genus, vel ad priorem secunde colorum quàm proximè accedit.

3. Lilium sive Corona Imperialis multiflora, latoq. caule C. B. Caulem latefcere & multos deinde flores proferre, aliis etiam aliquamulius plantis accidit.

4. Lilium sive Corona Imperialis flore pleno.

5. Lilium sive Corona Imperialis foliis angustioribus, non fetentibus Claf.

6. Lilium sive Corona Imperialis ramosa C. B. Tulsi sive Claf.

Hæ alique varietates quarum meminit Lobelius accidentales nobis videntur, & vel soli luxuriei, vel culturæ & mangonio debent, nec speciei diversitatem arguere.

B b b b b

De

De Corona Imperiali per omnia majore *Car. Paris.* & Corona Imp. Sinensium seu folio vario *ejusdem*, cum multi nondum fuerint conspecti, quid dicam non habeo.

Constantinopoli alata est hac planta: ex Veria verò Constantinopolis delatos illius bulbos omnino sibi persuader Clusius, quoniam cum accipiebat inter reliquias hac fuit inscriptio, *Tulsi flos Persiani resso a discipulo con la testa abello*, hoc est, Tulsi flos Persicus ruber aut decolor mutante capite.

Floret Aprili, interdum etiam Martio si aeris temperies paullo calidior fuerit.

Coronæ Imperialis guttis in flore utuntur Turcæ ad vomitum excitandum; alii ad fœtum excludendum. *D. Palmer*, è dictatis D. Herman.

Locut.
Vires.

CAP. II.

Lilium Persicum Ger. Park. C. B. *Persicum* sive *Sufianum* J. B. *The Persian Lily*.

C. B.
Causa ei procerus, non multum crassus, cubitalis & altior, rotundus, foliis ab ima parte sursum versis dense stipatis. Lili crocei foliis angustioribus, acutioribus, digitalis longitudinis, longè quam Coronæ Imperialis angustioribus, illis ferè similibus quæ in summo ipsius capite nascuntur, virentes ex cinereo coloris, sive quodammodo æruginosi (inquit Clusius) qualis in Tulipe foliis conspiciat; contorquentur verò illa, buxeique sunt odoris. Summus caulis longum gerit thyrsium *florum*, sesquicubitalis & longioribus pediculis harentium, numerolorum, pendulorum, terræque spectantium, Leucoii bulbosi nolas imitantium, saturâ purâ tinctorum, sive (ut ait Clusius) foris purpureâ valde obsoleta colore prædiorum, internè autem dilutorum, unguibus subvirescentibus, odore nullo insigni. Ex umbilico sex inæqualia *staminula* prodeunt, purpureis apicibus primùm conspicua, qui obversis flavo polline conspersi appa-
Temp. rent: tria deinde longiora staminula coeunt, *filisque* medium florem occupantem amulantur. Sequuntur deinde sexangula capita sive triangula, quorum singuli anguli binis alis sunt præditi, Co-
Locut. ronæ Imp. capitibus ferè similia, sed miora & breviora; *semine* etiam simili, paululum tamen bre-
Vires. viore. *Radix* bulbosa, Pomi Arantii magnitudine, fibrosa, fistis, magnis squamis lorata, et alba flavescent, tenui membrana vestita; substantia ejus qualis in reliquis bulbis: ima parte læstilis, foramine plurimum pertusa caulis vestigio. Sapor substantiæ peramarus horribilis; nullo tetro aut gravi odore nares feriente prædita est.

Floret Aprili, semen ejusmatum cum Tulai semine aut paullo post. Apud nos etiam perdurat hyeme non nimis acri, sed bulbis semper decrevit, nisi calido in loco feratur, aut in fideli per hyemem reponatur.

Clusio Lilium Sufianum dicitur, quod Sufis Persie urbe delatum sit.

CAP. III.

De *Fritillaria*.

Fritillaria à tabula Scaccaria seu abaco in quo Scaccorum lusus exercetur, quem Fritillum dici existimant, nomen accepit. Verum Fritillus non est propriè tabula Scaccaria, sed vasculum aleatorum seu pyxis cornea ligneave turciculae aut infundibuli specie, è qua mitterentur alæ vel tessere in tabulam ad cavendam fraudem.

Gefnero & alius Meleagris dicta est, à Meleagris avis plumis, quas si non coloris specie, tamen varietate & dispositione, & macularum magnitudine refert. *C. B.*

Meleagris notæ sunt Radix in duas velut partes divisa, Monosono è duabus velut magnis squamis composita; flos Tulipæ æmula, deorsum nutans vel pendula, maculis quadratis tabule Scaccariæ in modum pictis.

1. *Fritillaria vulgaris* Park. Ger. *præcox purpurea variegata* C. B. *Meleagris* sive *Fritillaria dilutior* & *saturatior* J. B. *Common Fritillary*, or *chequer d Lily*.

C. B.

Ex radice emergit bulbosa, candida; solida nullis tunicis septa Clusio, sed veluti in binas, easque ut plurimum inæquales partes secta; è cuius medio probeat quasi pulvinus quidam, unde *caulis* emergit, scissili parte multis fibris donata. *Caulem* promit teretem, tenuem, singularem, dodrantalem & pedalem, interdum etiam majorem, foris ex viridi purpureo-centrem, vel fusco obsoleto colore prædium, levem, intus fungosum; ad quem sine pediculis adnata hinc inde, nullo ordine, folia Tragopogonis purpur. quinque, sex, septem, mediocriter longa, angusta, carinata, subacido sapore prædita. In summo caule *flos*, sæpe unicus, aliquando binus, interdum terni [Clusio eodem tempore se aperientes] ex pediculis uncialibus, caulis concoloribus incurvis nutantes dependent, pulchri, Campanæ instar, magni, hexapetali, tessellato emblemate fritilli seu tabule latunculorum distincti, plagiæ ælerno robore, carne sanguineove & albedine pictis, aspectu pulcherrimo, interiore superficie saturatiore purpuri splendente: singula petala ab imo costam elevatam habent, ad petali usque medium abeuntium, in tantillo puniceo luteolam: in floris medio *stamina* sex, capituli
stanni

stanni crocei asperso, *stylum* ambiunt tricupidem, coloris herbacæ, odoris nullius. Florem verò excipit *capitulum*, triangulare, unciam præterea longum, superna parte crassius & sine corona, alioque Narbonensis Tulipæ capiti simile; quod in se continet *semen* pallidum, compressum, Tulipa- rum semini accedens, vel, ut ait Clusius, Tulipa Narbonensis semen quasi retens, membranaceo margine latiore, in quo nullum, contra quam in Tulipa, germen conspiciat.

Floret cum præcocioribus Tulipis, interdum etiam Martio in hortis. Sponte quibusdam pratis *Temp.* & ad Ligerim flumen, non procul Aurelia urbe Gallie celebri oritur.

Duplex est, altera speciosior & colorator, paullo citius florens; altera colore dilutior est, mi-
Locut. nus speciosa & nonnihil tardius florens. Ob soli luxuriam interdum florem geminatum producit, sive decapetalon. Hinc

Fritillariam flore magno pleno *C. B. Cam. Eys.* Fritillariam flore duplici albicante *Park.* pro lascivientis naturæ lusu habeo, non pro specie aliqua Fritillariæ distincta.

Qui naturalem & stabilem hanc speciem esse affirmant non varietatem accidentalem & mutabilem, observant, an hujus semine factæ ortæ plantæ hujusmodi semper vel maxima ex parte flores producant.

2. *Fritillaria alba præcox* C. B. *alba Park.* *albo flore* Clus. App. alt. & auct. & cur. post.

Præcedentis varietatis potius esse videtur quam species distincta: siquidem, annotante Clusio, caules & folia vulgaris habet similia, & præcox una cum illa floret. Notæ præcipuè quibus ab ea differt, observante Parkinsono, hæc sunt. 1. Caulis & folia proflus viridia sunt, non ut illius ima parte purpurascens seu fusca. 2. Floris color albus, qui tamen in nonnullis variat, interna parte venis quibusdam purpurascens distinctus. 3. Ungues petalorum virides sunt, costæ citius viridis medium folium dividit, per longitudinem.

In plerisque hujus generis plantis tessellæ quædam obscuriores apparent, in nonnullis etiam quam purpurascens dilutor: unde manifestum est eas non aliter differre à vulgaribus Fritillariis, quam albe plantæ flore albo interdum variantes ab eisdem flore rubro vel coruleo vel alio quocunque naturaliter & usitate præditi. Hinc neque Fritillariam albam ex phœo purpureo tessellatam *Loc. Ad part. 2.* cupis flos internè rubicundior est, unguibus albis præditi, à vulgari Fritillaria specie distinguere concedimus.

3. *Fritillaria fritata atro-purpurea* C. B. *Xanthoxica fritata* Lob. Ad part. 2. *An Fritil. flore atro-rubente* Park?

Lobelius hanc sic breviter describit. Serotinae Xanthoxice flos pulcherrimus est, & Gauratore nitidiorque purpureo-violaceo nigro colore gratissimus. Parkinsonus fufus, si modo eandem intelligat, hunc in modum.

Radix hujus nonnihil rotundior est magisque coacta quam præcedentis; *caulis* brevior & humilior quam alterius cujusque Fritillariæ speciei, *folia* internis unico vel altero donatis, superna parte duobus tribusve artè junctis, tanioribus, brevioribus & albidioribus quam reliqua, Fritillariæ luteæ foliis ferè similibus, inter quæ exit pediculus *florum* sustinens deorsum nonnihil nutantem, seu potius prostratum extantem, quam vulgaris amphiorem, & Fritillariæ luteæ flori magnitudine ferè æqualem, foris obscure cinereum seu per totum ex cinereo fuscum, internis atro-rubentem, variè striatam seu maculatam. Hæc species neque radice libenter se propage, neque semen perficit apud nos.

Cum præcocioribus floret: Flos autem ejus citius evanescit quam cupis alterius Fritillariæ.

4. *Fritillaria flore luteo puro Park.*

Park.

Radice habet rotundiorē, minus planam seu compressam quam superiora genera, mediocri magnitudinis: *caulem* sesquipedalem & interdum altiore, *foliis* aliquammultis, oblongis, latiusculis, ex viridi cæsis seu albicantibus, Fritillariæ nigre similibus sed duplo angustioribus, vestitum: *Florum* minusculum, oblongum, Fritillariæ nigre figuræ suæ non valde dissimilem, petalis tamen minoribus & mucronibus rotundioribus, pallide seu ex viridi luteum, nullis neque foris neque intus maculis vel tessellis variegatum, *staminibus* & apicibus intus luteis. Semen primi generis simile.

Hanc in hortulo nostro Cantabrigiæ alimus; Ad Fritillariam nigram accedere videatur.

5. *Meleagris* sive *Fritillaria flavus* J. B. *Fritil. flore luteo vario sive punctata* Park. *Fritil. flavo rubris maculis distincta* C. B.

Affigere ad altitudinem præcedentis æmulum, *foliis* cinereis, latioribus, brevioribus & obtusioribus; *foribus* majoribus, quorum petala flavi sunt coloris, rubris maculis distincti, illorum medio nervo prominulo & virentis coloris.

6. *Fritillaria lutea maxima Italica* Park. *Meleagris flos maximus Italicus* Eysl.

Park.

Caulem surrigit teretem, ex fusco virentem, *foliis* aliquot latiusculis brevioribus obtusum, quæ basi sua cum amplexantur, coloris obscure viridis. Propè summum *caulem*, qui deorsum nonnihil incurvatur, folia exeunt tria vel quatuor, è quorum sinu emergit *flos*, plurimum singularis, quam præcedentis longior, deorsum nutans reliquorum instar, colore è luteo obscuro purpurascens, maculis parvis rubris tessellatus.

Serò & post reliquas tandem omnes floret.

Tempus.

Bbbbbb

7. *Fritillaria*

Stamina exhibentur ad facilitandum parum cum aqua Verbenæ vel famili. *Idem*.
Gulielmus Goderus, Elizabethæ reginæ Chirurgus, referente Gerardo, multos hydropes laborantes sanavit radicis succo cum farina, Hordeacea mixta pane scilicet ex istiusmodi massa confecto agro per mensem aut sex hebdomadas continuas exhibito; quo solo & non alio pane, per totum id tempus velleterunt.

Idem eodem referente, Radicis tuse succum expressum cum vino exhibitum & per duos tresve dies potum venenum pestilentialia expellere, & facere ut foras crumpat in pustulis & vesicis cutem externam occupantibus.

2. *Lilium album Byzantinum* Clus. Park. Ger. *Lil. album floribus dependentibus sive peregrinum* C. B. *Sulian Zambach & Martagon Constantinopolitanum albo flore* Clus. hist. *Lilium album Syriacum Ranzovisii* J. B.

Clus.

Lilii albi genus est vulgari proximum: Eius tamen caules licet vulgari non breviores, à diligentiis observantibus graciliores, rarioribusque & minoribus foliis septiprehenduntur, ipsi quoque flores paulo minores, æque tamen ac vulgaris flores odorati. Nonnullæ verò radices in tantum molem excreverunt, ut vis utriusque manu comprehendi possint. Horum nonnulla in plano & lato caule sexagesimo flores proterunt. Lobelius in caule palmaris latitudinis, humanæ proceritatis, 200 & plures candidissimos & suavissimos flores observavit.

3. *Lilium rubrum vel croceum majus* J. B. *purpureo-croceum majus* C. B. *Lilium aureum* Ger. Park. fort. *Martagon Chymistarum* Lob.

J. B.

Par est magnitudine Lilio albo, nisi quod folia incondita minus sint lata, ac firmiora, nervosiora, atro-virentia, splendentia, longiora quàm in bulbifero. *Caulis* maculans, bicubitalis; summitas in pediculis aliquot facellens, singulis lingulis inherentes flores sustinet. Liliaceis magnitudine formâ foliorumque numero similes, verum colore nullo confusantes, saturatioribus intus tignatis punctati. *Radix* subest bulbosa, è squamis compactis, alba, ex qua ramuli repentes novos generant bulbos.

Nulquam non sponte provenit (teste Matthiolo) in Italia, quandoquidem circa mensem in arvis inter segetes, in pratis, in montibus & in vallibus auro colore emicat. Nos in sylvis supra Neapolin propè Camaldulensium cœnobium observavimus.

Locu.

4. *Lilium phœniceum* C. B. *phœniceum dilutum* J. B. Lob. *rubrum* Ger.

Clus.

Longo & præalto assurgit caule, valde dilutos fert flores, serotinusque est, cum Lilio albo duntaxat flores: in quo sexagesimo aliquando flores uni cauli inherentes observare memini.

Hanc speciem Clusius vulgarem & omnibus notam scribit. Parkinsonus quoque sub Lilii auri titulo hanc describere videtur. Nos à precedente specie diversam non putamus.

Huc forte referendum est Lilium Sandicis colore polyanthos C. B. *cruentum polyanthos Horti*. *Ess.*

5. *Lilium rubens vel croceum minus* J. B. *Lilium purpureo-croceum minus* C. B. *puerulum cruentum* Park. *purpureum minus* Ger. emac.

J. B.

Squamatus bulbus caulem promit angulosum, striatum, altitudine sesquicubitali, cui temere folia numerosa adnascuntur, atro virore splendentia, perquam angusta, secundum longitudinem ternuosa. Caulis fastigium in aliquot pediculos firmos, punctis rubris variegatos, modice hirsutos dividiunt, quorum unicuique flos infidet Liliaceus, colore ex rubro flavescente seu croceo, folia intus dilata & saturatioribus punctis notata habens, odore suavi, *flaminibus* & *psyllis* flos concoloribus.

Præcorior est priore: Singulare etiam habet hac planta, quod ex majore bulbo oblique & in latera propagines sub terra graminis modo spargat. Flore pleno in hortis colitur.

6. *Lilium cruentum latifolium* J. B. *cruentum Plantaginis folio* C. B.

Bulbo innititur omnino tali quali: Lilium album: caule verò donatur, non ut cetera Lilia, crasso, qui florem producit unicum, cruentum, sex foliis latis constantem. Cauli folia rara, valde lata, Plantagini similia. C. Bauhinus dubitat an detur huiusmodi planta & quænam sit.

7. *Lilium bulbiferum latifolium majus* C. B. *bulbiferum majus* J. B. Park. *cruentum bulbiferum* Ger. emac.

Clus.

Bicubitali interdum assurgit caule, firmo, crasso, foliis septo Liliaceis, subatris, in summis alis crassiores bulbos gestans & amplos flores rubros, Lilio puniceo minorum bulbifero concoloris. Terniores huius plantæ ante quam flores ferre incipiunt, bulbis secundum caulem inter folia natis non minus donatæ sunt quam reliquæ duæ species, sed quando robustiores sunt, floræque aliquot annis proterunt, vix, nisi in summo caule ubi in alas dividuntur & secundum flores majores bulbi nasci solent.

Flores hac planta cum duabus subsequentiibus Junio, alia aliâ paulo maturius, semēnq. perficit Augusto. Bulbi in alibere solent, donec vento aut contactu excutiantur; imò interdum plantæ adhuc inherentes fibras deorsum spectantes agere solent, tanquam ad communem matrem terram aspirantes, & illi secundi cupientes.

Invenitur

Tempus.

Invenitur apud Lobelium in iconibus Martagon cruentum angustifolium, C. Bauhino Lilium bulbiferum angustifolium dictum.

Lilium bulbiferum incanum J. B. C. B. Clus. *cruentum latifolium* Ger.

Clus.

Vix cubitale excedit altitudinem: caule etiam est firmo, striato, ex viridi nigricantibus foliis prædito, quo tamen cum summo caule incana lanugine pubescunt. Eius flores igneo rubore non rutilant, ut in superiore, sed magis pallescunt, & ad Lilii puniceum non bulbiferi majores colorem plurimum accedunt. Eius adultiores caules paucos etiam bulbos eoque superiore minores nisi in summis alis gestare solent.

9. *Lilium bulbiferum minus* C. B. Park. *bulbiferum repens* J. B. *cruentum secundum caulem bulbis donatum* Ger. emac.

J. B.

Inter Lilium bulbiferum majus & incanum media est magnitudo, nonnunquam etiam primum æquat. Bulbo squammato cum reliquis hujus generis convenit. Cæterum caulis firmus, striatus, cubitalis [Clusius caulem infirmiorē & graciliorem ei attribuit] ac major multo, maculis nigris notatus, lanuginosus & in alas divisis, flores multos proferit amerosos, Lilii formâ, necnon aliquatenus colore, ex sex repandis aliquantum petalis, multo croco tinctis, intrinsecus multis lris alpe-ratis, (qua parte & color folii medi diluatur) punctata, saturatè sanguineis notatis, extrinsecus lan-gue leri profusis: quorum nonnulla elasticam, latiorē, saturatiorē, costam, profundè utrinq. ad latera sulco, habent: medium florem obfident reliquæ instar fœna flammæ, psyllis lanque tri-quetrum, eodem cum flore colore prædita. Flos fert Martagonis, quorum alii bulbi frequentes infident. Radix plerumq. è lateribus propagines spargere solet, quæ ad singula genicula in candi-dos bulbos excrecentes, subinde novas in circuitu plantas producant, Lilii rubri minoris non bulbiferi modo.

Ferunt omnes hæc plantæ in capitibus triangulis fœnes latum, cartilagineum, subscum, quem-admodum Lilium vulgare, quod non sterile est, sed sui etiam generis plantas proferit, verum quæ ex bulbis in ale natis crescunt plantæ longè citius adolefcunt.

Hæc & præcedens species in montanis Austriae & Stiriae pratis sponte crescunt, hæc tamen ra-rior invenitur. Clus.

Solent verò cum hæc, tum aliæ non bulbifere, cum primum florum gemmas ostendere incipiunt, à formicis admodum infestari, &c. *Idem*.

Locu.

C A P. VI.

Bulbus Liliaceus vomitorius Capituli Bone Spæ Breynii.

Breyn.

Huius bulbus Lilii miniati Byzantini valde similis est, nisi quod plerumq. major, & ex ma-joribus, crassioribus, saporis initio viciidi & aquosi, mox autem acerrimi, ac linguam instar Ari ferre vellicantis, purpurascens squamis compactus; in quibus Soli ober-sis punctula obscure purpurea dense interpersa, & lineolæ quadam per longitudinem excurrentes cer-nuntur. Folia Lilii foliorum colorem, formam & totum habitum æmulantur, sed longè angustiora sunt. Scapum ex bulbi centro teretem, diluto virore albicantem, bipedalem sesquicubitalēve impellit, floribus creberrimis, ex subviridi albescens, à tertia interiori parte ad apicem usque in spi-cam longam congestis, decoratum: Quorum nondum aperti, immaturi Hyacinthi flore albo flo-ribus similes, reliqui autem folia sua tam mirâ & variabili explicabant formâ, ut numerum eorum figuram, enucleare haud valeret Autor: in quorundam umbilico stylus longus, quadrangularis, antè obtusus & velut resedus; in aliorum è contrario reflexus, & quasi ex multis orbicularibus arcte conjunctis globulis contractus apparebat.

Descriptio caulis ad imaginem pictam à D. Beverningh missam composita est.

An *Bulbus rutor Promoti. Bone Spæ albus incognitus squamosus* Swartz?

Naturam calidam & siccam, atq. vim abstergendi & provocandi habere [nisi quid virosi illi in-]fir. exiustino. Tres aut quatuor huius bulbi squamas cum nonnihil carnis concilæ famelico cani devorandas obiecti, qui elapsis quibusdam post sumptum hoc fœculum horis multam tenuem cras-sâque pituitam evomuit: tandem & materiam pituitosam per alvum rejecit, quamquam non sine magnolanguore. Jac. Breynius in Ephemer. German. Ann. 4. & 5. Obs. 134.

C A P. VII.

Hyacinthus Liliifolius stellatus J. B. *stellatus foliis & radice Lilii* C. B. *stellatus latifolius* Ger. emac.

Clus.

Bulbo est Liliaceo satis simili, sed minore & oblongiore, flavescente ut Martagonis. Sena aut plura fert folia Lilii albi (antequam in caulem abeat) folia similia; & quorum medio caulis exilis pede brevior, multos flores in summo sustinens, Hyacinthi stellati vulgo nun-cupati

cupati floribus omnino pares, sex foliis constantes intense ceruleis sive violaceis, eminente ex umbilico quoquam veluti umbone. Flori succedunt triangula capitula in quibus semen.

In montibus Pyrenæis nascitur, necnon in quibusdam montibus Gallie Aquitanicæ, & locis humentibus gaudere dicitur.

Pastores animalibus hanc plantam depascētibz caput intumescere Joachimo Venerio afferunt. *Clus.*

Invenitur etiam sed rarius flore niveo.

CAP. VIII.

De Lilio floribus reflexis Martagon dicta.

1. *Lilium floribus reflexis montanum* C.B. flore nutante ferrugineo minus J.B. *Lilium montanum* sive *sylyv.* 2. minus *Clus.* *Lil. montanum minus* Ger.

Fulvus hujus bulbos ex squamis acuminatis compactis, subulci & viscido sapore, fibris donatus albidis, aliis in imo, aliis quæ caulis committitur, quem erigit bicubitalem, teretem, punctis rubentibus maculatum: cui ex intervallis radiata circumscilicet *foliorum* Liliaceorum, atrocineris series: circa caulis etiam summum singularia folia temere quæ fors tulit apponuntur. Caulis fastigium ornat. Liliacei penduli flores: sex foliis pinguibus purpureis, sanguine saturatore guttatis, reflexis admodum constantes, quorum medullarum occupant totidem ferruginei apices cum pilillo, odore gravi.

In montibus Germanie oritur, præsertim sylvis: Montbelgardi sponte & copiose in monte Bar, Batilæ in monte Mouette. Genevæ in montibus abundat J.B. Nobis in monte Saleva prope Genevæ observatum non visum est differre à sequente, at in observando minus curiosi fuimus: differre enim insignibus notis, si J. Bauhino fides, nimirum floribus paucioribus, eorūque, petalis admodum reflexis, colore etiam diversis.

2. *Martagon Imperiale* sive *Lilium montanum majus* Park. *Lilium sylvestre* sive *Hemerocallis moschata* polyambles, *Martagon Imperiale nigrorum* Lob. Ad par. 2. An *Lilium* flore nutante maximum J.B. *Lilium pyramidale moschatum* C.B.

Bulbus huic ex squamis acuminatis compactis reliquorum Liliorum instar, pallidius tamen flavus, minor interdum quam pro plantæ modo. *Caulis* erigit bicubitalem & altorem, ex purpureo fulcum superiore parte, & brevi lanugine hirsutum, *florum* pyramidatum acervum, 120 & plurimum, jucundissimo spectaculo, suavitissimi Rosæ molchate odoris æmuli, fastigio sustentem. *Flores* penduli seu deorsum nutantes, sex petalis pinguibus, unciam longis, medium digitum latis, colore in pallido rubentibus, fortius ex fusco purpureo maculis laticioribus aspersis compositi, per exortus quinque, aut sex variè & fusi caulem ornant. *Folia* ex intervallis radiata serie caulem ambiunt seu coronant: bini aut terni, & interdum quaterni, foliorum circuli cauli circumnascuntur; & præterea circa caulis summum singularia folia reliquis minorâ, temere quæ fors tulit apponuntur. Sunt autem folia glabra ex rotundo turbinata, juxta annexum angustiora, eminentibus ramosisq; à tergo in mucrone coeuntibus venis. *Stamina* ferunt singuli flores fena, petalis numero respondentia, in quorum extremitatibus apices oblongi, in rufis purpurei, rubiginoso pulvisculo statim, pereunte conferti. E medio staminum prode incurvus apex, in triquetrum rubensq; capitulum desinens, viridi & triquetro folliculo insidens, qui desucentibus florum paribus solus remansit, & resupinus sursum incurvatur, paulatimq; increfciit, donec uncia longior & semuncia latior fiat, qui interius angustior exiit: idem sex eminentibus angulis totidemq; lateribus confert, intus autem tribus membranis seu parietibus in tres cavernulas per longitudinem dividitur, in quibus bini configi parvorum, latorum planorum, sibi invicem superiacentium & flavorum seminum series continentur.

Hanc plantam, ni multum fallimur, invenimus in sylvis montis Salevæ prope Genevæ.

Florum petala in hoc genere non usq; adeo reflexuntur ac in minore proximè describendo.

Hoc forte Quartum Lili montani genus est Clusio, cujus flores ferè se se explicare soliti sunt, illiq; non insuavi odore præditi.

Martagonis radix unnam ciet.

3. *Lilium montanum seu sylvestre minus* Park. An *Lil. mont. sive sylvestre* I. majus *Clus.* *Lil. floribus reflexis alterum lanugine hirsutum* C.B. *montanum majus* Ger.

Bulbus est majori seu Imperiali perfimilis, ut difficulter possit inde distingui. Differt 1. Quòd mentis plerumq; spatio ferè est terra exeat, & tamen maturius floreat. 2. Quòd folia angustiora sint & acutiora, vixioraq;. 3. Quòd florum petala aliquanto longiora sint, saturatius rubescant, minoribus maculis conspersantur, interdum etiam maculis careant multoq; magis reflectantur. 4. Quòd flores in eodem caule multo pauciores obtineant & rarius dispositos. 5. Quòd florum capita antequam flores apparerent hirsuta sint & lanugine incana. [In nonnullis hujus generis plantis, Autore Parkinsono, nulla hujusmodi canities cernitur, verum capitula glabra sunt & purpurea sunt.] 6. Quòd summi caules in hoc glabri sunt & virides fecus quam in illo. 7. Denique valcula feminalia longiora multo & duplo ferè majora sunt.

Lilium

Lilium flore nutante albo J.B. floribus reflexis albis non punctatis C.B. *Lilium* mont. flore albo puro *Clus.*

Non species Lili distincta, sed accidentalis hujus varietas, à femine orta, nobis videtur. Hujus inquam, non primi generis, ut vult Parkinsonus. Florum enim gemmæ, referente Clusio, antequam expandantur, multà candida lanugine sunt oblitæ, quæ una est ex notis quibus hoc genus à priore distinguitur.

Lilium florib. reflexis variis C.B. i. e. *Lilium* montanum seu *sylyv.* 3. *Clus.* cui flores antequam explicatur foris carneus, explicatus intus albus notis purpureis insignitus.

Item,

Lilium floribus reflexis albis punctatis C.B. i. e. *Martagon* flore albo maculato Park. Item *Lil. flor. reflex. polyanthos* alb. punct.

Et alias quas recentent varietates Clusius & Lobelius, pro accidentalibus vel hujus vel præcedentis generis differentis habemus. Parkinsonus pro præcedentis differentis reputat, ob notam characteristicam quam cum eo communem obtinent, ea autem est, squamas radices eo modo congelatas seu dispositas habere, ac si duæ trèse simul, altera alteri innascerentur.

4. *Lilium Byzantinum miniatum* C.B. item *Lil. Byzant. miniatum polyanthos* C.B. flore miniato nutante, sive *Hemerocallis Chalcedonica quibusdam* J.B. *Lilium rubrum Byzantinum sive Martagon Constantinopolitanum* Park. *Byzantinum* Ger.

J.B.

Ex radice bulbosa emergit caulis bicubitalis, minimi digiti ferè crassitudine, ima parte punctis rubentibus guttatis, cætera virefens, concavus, paulo postquam è bulbo eluctatus est radiatas fibras circumquaq; emittens: per quem frequentia oriuntur folia, indigesta, Lili Martagonis, striata, acuminata, per marginem nonnihil veluti pilosi ostentantia, sapore oleraceo prædita. *Flor* cauli summo reflexo infidet, plerumq; unus, aliquando duo aut plures, colore phœniceo pulcherrimo, quorum singuli Liliaceis similes, senis foliis constant, utcumq; angustioribus quam Lili albi: hæc stris notata, quæ extoritur reflexa seu Martagonis, apicibus circa caulem coeunt, prominentibus nudis miniat apicibus, quos pallida *stamina* sustinent, quorum medium obinet pistillum apicibus concolor. *Semina*, Clusio teste, sunt in anguloso capite plana, aut Lili *sylyv.* femini ferè similia, sed nigriora, minorâ, neq; adeo spongiosa; terre commissa proterunt, planâq; foliola tulerunt. *Radix* ut plurimum non est adeo magna ut quidam existimant, sed Lili semeltris radicem haud multum superat, coloreque dum recens enata est adeo illi perfimilis [etiam si diutius extra terram asserveretur purpurea ferè tota est, & subinde quibusdam notis saturate rubentibus inspersum] ut etiam in stirpium cognitione admodum exercitatus, nisi eas inter se conferant difficilè discernere possint.

Hujus tamen radix è tenuioribus squamis contexta est, nec minus fibris supra & infra quam illa donata.

Duplex est, una dilutioribus floribus prædita, altera saturationibus. Ego sanè (inquit Clusius) longa experientia didici, eas plantas quæ dilutiores ferunt flores, caulem & folia virentiora habere iis quibus saturatiores sunt flores: postremo enim caulis & folia plerumque ex purpurea nigricant.

Lobelius etiam duas varietates memorat, alteram præcoem, quinquæ, sex, decemque ut plurimum flores proferentem; alteram serotinam, quandoque du multique annis unicum florem edentem.

Floret Junio aut paulò ferius, Constantinopoli, Viennæ ad Clusium delatum ex hortis supra si *Tempa*, num in cornu Byzantino vulgariter *Pera* nuncupato sitis *Zufiniane* appellatione.

Martagon Constantinopolitanum maculatum Park.

A descripto differt magnitudine & proceritate: flore ampliore & saturatiore, maculis & stris aliquot nigris canibus variegato.

Lilium purpureo-lanugineum flore reflexo C.B. *Byzantinum* flore purpureo-lanugineo Ger. emac.

Cum Lilio Zufiniani idem esse vult Clusius.

5. *Lilium rubrum præcox* Clus. *rubrum angustifolium* C.B. Ger. emac. An *Martagon Pannonicum* vel exoticum flore spadiceo Park? *Lilium præcox nutante flore rubro* J.B.

Clus.

Floris color minus satur est & longè dilutior eo qui in floribus præcedentis apparet: Caulis gracilior & brevior Byzantinis adultis, cubitalem videlicet altitudinem non multum excedens. Uno, duobus, tribus est floribus: & quia aliquando angustioribus est foliis vel laticioribus, videtur Clusius in *Lilium* rubrum 1. & 2. distinguit. Primum folia multò breviora habet & paulò laticiora quam Constantinopolitanum, secundum verò angustiora.

Sub finem Maii aut initium Junii floret.

6. *Lilium rubrum præcox* 3. *angustifolium* Clus. *Lil. brevis & graminæ folio* C.B. *Lilium præcox nutante flore rubro tenuifolium* J.B. *rubrum angustifolium* 2. Ger. emac.

Clus.

A præcedente (inquit Clusius) valdè diversum est, non quidem floris formâ, sed colore, qui Lilio cruento majori non bulbifero similis est, tum sim foliorumque per caulem sparsorum diffinitudine; multa enim & conferta ferè folia, cubitalem & ampliore caulem confusè vestientia, admodum angusta & longa, instar penè florum Tragopogi: caulis item fastigium flores proferit, non eodem ortu, ut in Byzantino, sed in summis caulis aliis, inter angustissima foliola nascentes. Hæc ex aliorum relata.

Postea

Postea hujus floris colorem plurimum ad Mali Aurantii pramaturi colorem accedere observa-
bat Clusius; odorem autem non adeo suavem ut praecedentis, sed ponis Lili montani flavo
flore odorem referre. Plurimos interdum flores in caule fert. Ab hoc non differt, ut puto,
specie

7. *Lilium miniatum* odorum *angustifolium* C. B. *Martagon Pomponii* Clus. cur. post. *Martagon Pomponcum* sive *Lilium rubrum praecox* & *Lilium Macedonicum* Park.

Quod longè nidiioribus est floribus, nam prorsus miniatos illos fert ut Byzantinum, certè magis
 fatuos quam descriptum, necesse inodorus. Folia etiam licet angusta ut illius magnitamen satuta
 viriditate prædita & magis splendens Clusio videbantur, atque inordinate quemadmodum flores
 in caule nascebantur. Observavi etiam prædictus Autor ejus caulem non adeò brevi marcescere
 ut illius, led diutius perdurare.

Parkinsonus nostras plantam hanc plenius & accuratius descripsit, ideoq; non pigebit descriptio-
nem ejus Latinam facere & huc transferre.

[illegible]

Huius tres quatuorve varietates recenset Parkinsonus.

1. Primam foliis in caule minus crebris, ferius aliquantulum florentem.
2. Secundam foliis brevioribus paululum & laetioribus, maturius nonnihil florentem.
3. Tertiā floribus pallidius rubentibus & ad flavum tendentibus, foliis etiam precedente laetioribus & brevioribus, ferotinam.

8. *Lilium flavum angustifolium* C. B. *Lilium natarie flore flavo* J. B. *Lilium mont. flavo flore maculis distincto* & *non distincto* Clus. *Martagon luteum punctatum* & *non punctatum* Park. *mont. flo. flavo punctato* & *non punctato* Ger. emac.

[illegible]

Montium Pyrenæorum incolæ est. Byzantino & miniato Martagone maturius floret.

Locus.

SECTION

S E C T I O   S E C U N D A.

De Herbis bulbo tunicato graveolentibus.

Harum caules è summo fastigio plurimos fundunt petiolos flosculos sustinentes in corymbi aut umbellæ formam dispositos.

*Herbæ radice bulbosa graveolentes, flosculis multis è summo caulis
fastigio enatis, & in umbellam aut corymbum diffusis,
sunt vel foliis*

Fistulosis, capitulis

Proliferis, seu è multis bulbillis, quibus flores intermiscuntur, compositis, unde & hujusmodi plantæ amphicarpæ nonnullis dicuntur; *ALLIUM SYLVESTRE* Ger.
E floribus foliis compositis, radicibus seu bulbis

*Non proliferis, grandibus, esculentis, major & elatior, caule in ventrem utrinque turbina-
tum intumescence; C_{EP}A.*
Proliferis; vel

Minor, florida; PORRUM SECTILE.
Major, non florens, aut faltem rariùs florens; ASCALONITIS.

Solidis & planis,

{ *Longis*, gramineis, bulbo

(E multis nucleis seu spicis composito, odore

{ *Graviore*, caule recto, *Sativa*; ALLIUM.
{ *Remissiore*, caule summo in gyrum intorto; OPHIOSCORODON.

(*Simplici*, non composito ex nucleis, floribus

Speciosis; MOLY.

Minus pulchris,

Elatior & major, radice angusta, odore mitiore, flosculis plurimis in sphaeram
conglobatis; **PORRUM**.
Humilior & minor; **ALLIUM SYLVESTRE**.

Humilior & minor; ALLIUM SYLVESTRE.

Latis, brevioribus;

Montanum, floribus minus speciosis in globum aut corymbum circumactis; *VICTORIALIS LONGA*.
Aquaticum, floribus albis speciosis in umbella; *ALLIUM URSINUM*.

Allii Sylvestris plurimæ sunt species, quæ ad duo genera reduci possunt; alterum capitulis proli-
feris, seu è multis bulbillis, quibus flosculi intermiscetur compolitis; alterum capitulis è solis flori-
bus coagmentatis.

CAP. I.

De Cæpa.

Κεφα, Græcis κεφαλον, teste Isidoro ita dici videtur, à capitis magnitudine: eaq; causa est cur per α scribitur.

ἄνθρωπος Γραεὶς ἐστὶν Ἐπεα δεινὰταρία, quae opponitur capitata, nam Gethyon caput non habet, aut vix habet. Recentiores Graeci τῖναρ dixerunt. Ac censer Salmafius Ἔελες pro γῖνιν dissilire γῖνιν, inde esse cæpe: vel venire illud ex Ἐολικό γῖνιν vel γῖνιν pro ἔελες. Ἔελες enim in α conuertebant, ut pro ἔωλιν ἔαλιν, unde scena: Simile tibi pro γῖνιν γῖνιν, inde cæpe. Voff. Hæ meræ conjecturae nobis videntur. Ego Ἰλιδιον sententiam magis probō.

Cape

Semina in quibus capitulum componi ordinis, nihil aliud sunt quam nuclei seu bulbilli, qui plerumque geminantes, & foliola tenuia viriditate capitulum comolunt reddunt.

Capitulum in hoc genere unico tantum & simpliciter non bicornem involucri involucri includitur, quo cepam imitatur.

Nos in hoc genere flosculos nondum observavimus, verum in omnibus quas hactenus videre contigit plantis capitula ex foliis nucleis seu bulbillis nullis intermixtis flosculis constabant.

In fatigio caulis geminum caput seu geminum nucleorum globulum non raro observavimus, unde Porrum sylvestre gemino capite C. B. id est, Ampeloprasium seu Porrum sylvestre Lob. & aliorum ab hoc non diversum opinamur.

Locus. Gignitur non raro in arvis inter segetes, quin & in pratis locis aridioribus & in muris antiquis. Segeti innatum tritico pravam odorem & laporem communicat, quo deinceps tum farina, tum panes imbuuntur.

Folius fistulosus capituli folliculo seu theca simplici, ut in Ceba, capitulorum globulis & foliis nucleis compositis, nullis intermixtis flosculis ab aliis omnibus nobis cognitis Allii speciebus differt.

5. *Allium sphaerocephalum purpurascens.*

Bulbus ei simplex, albus, veluti parva Ceba, Folia cepacea, fistulosa, glauca, culmo minor, tria, quatuorve. Caulis dodrantalis aut paulo altior humiliorve, in cacumine flores gestans in orbiculatis fere capitulum conglobatos, & membranaceo involucri, purpurascens, striato, in duas carinas dehiscens erumpentes. Flosculi singulares brevibus pediculis nixi, sex foliis constant, longiusculis, acuminatis, pallida purpura obiter dilutis, per medium decurrente linea purpurea saturata: intus occultant flamma sex, brevia, totidem apice purpureo sustentata.

Locus. Florentem inventi Junii initio, in arenosis ad Rhodanum amnem paulo infra Geneviam.

Hanc plantam quantum observavi, non est capite proliora seu bulbosior, quo à precedente differt.

6. *Allium fere luteo fere pallido J. B. Allium montanum bicorne fere pallido odore C. B. Allii montani 4. species prima Clus. Clusii Ger. emac. Moly Pannonicum odorato flore Park.*

Clus.

Terna habet juncea folia; caulem cubitalem, rotundum; qui insidet caput duabus membranaceis tunicis caudatis concludum, quo utrinque dehiscens magna explicatur stirum ex longis pediculis dependentium coma, qui sex pallidis foliis constant, totidem etiam flammula cum stylo in medio obtinent; qui cum suo caule relecti, & in cubiculum illati, suavissimi odoris (qualis in precocioribus Cyclamini floribus percipitur) sed fugacis admodum esse deprehenduntur. Iis succedunt trigona capitula, in quibus semen nigrum, planum, Caryophylloeorum florum semini non multum abulm. Radix globosa est, superiori [Allii 3. Clus.] similis, & eodem modo capillata, nucleos interdum, in lateribus deponens.

Locus. Circa Posonium Ungariae, & locis Niclasburg in Moravia vicinis, omnium autem abundantissime supra Badenensis thermas crescit.

Allium juncifolium bicorne luteum C. B. ab hoc non videtur specie diversum; quamvis bulbum oblongum ei attribuit C. Baudouin, caulem breviorum, umbellam parvam.

Attente conspiciatur in latorum marginibus supra Bourneum & alibi prope Montepellium sed rarius D. Magnol.

7. *Allii montani quartae species 2. Clus. Allium montanum bicorne fere obsoletiore C. B. An Allium sylv. bicorne fere viridi J. B. 2. Moly montani 4. secunda species Clusii Ger. emac.*

Clus.

Pari fere cum precedenti altitudine excrescit, similibusque prope foliis praedita est; cuius coma inter laxas membranaceasque & longum mucronem habentes tunicas late sese explicat, floribus coloris valde obsoleti plena. Radix superiori similis, nucleos etiam in lateribus profert.

Allium sylv. flore viridi J. B. Allio sylvestri nostrati *Croton Carthici* dicto radice & foliis simile erat, comam non proferbat caeruleam, sed virentem, copiosiores etiam flores, nec bulbosus ad flores.

Locus. In sterilibus herbidis prope La Valette sub magnis rupibus juxta Ladum amnem Montepelliacum Augusto mense cum flore collegit D. Magnol, tum & in vinearum & latorum sepibus circa rivulum dictum Ruconlan. Botan. Montp.

8. *Gethyoides sylvestre Col. An Allium montanum bicorne fere exalbido C. B. 2. Moly moschatum tertium Clusii Ger. emac.*

Col.

Ampeloprasii vulgaris est effigie, bulbo oblongo, parvo, cortice tenui fusco, intus candido; folia cava live fistulosa, ut Ceba sunt, dimidiatae virgae figuram emulantes, striatis partim dorsoque clavo in rotunditatem, altera parte planis quae caulem respiciunt, sapore herbaceo, parum dulci, nullo gravi odore nares ferientia, aut gustu inficientia, tantillum vix calorem exercentia. Caulis albicans est, rotundus solidus, succosus, lavis, tripedalis aliquando, & tenuis, in summo folliculum oblongum profertens, longis binis apicibus veluti foliis emicantibus, quorum alter pedem longitudine adaequat, alter brevior est. Mito fere edit in orbem dispositos, corymbi figurâ, albicantes, effigie cavos ut congenerum, fluitatos, sex foliis constructos, nervulis virentibus distinctos, flammibus intus sex, parum exsertis, capitulis tantum pallentibus, medium vero locum fructus obtinet oblongus, qui Junio & Julio perficitur. Radix sobolem à latere emittere solet, eodem cortice cinctam, sapore parum acri abque fœtore aliquo.

In Alpensibus observavit Columna atque etiam Allii

9. *Moly*

9. *Moly moschatum capillaceo folio C. B. moschatum vel Zibetinum Montepellense Park. parad. Allium sylv. perpassillum juncifolium moschatum J. B.*

Lob.

Aridis Nitobrigum agri Montepellii vicinis collibus exiguis hic bulbus convictor & alumnus, parili bulbo Hyacintho Autumnali. Cauliculo palmari, recto, rigidiusculo, exili; e cujus summo sex circiter erumpunt propagines, e quibus flosculi veluti in umbellam potius prodeunt, quinque aut sex foliis constantes, parvis, angustis, & oblongis, Orthocnemi foribus similibus, acuminatis, lineis fuscis in medio per longitudinem inscriptis Alphonsei albi instar; coloris albi obscurioris, flammis in medio, Moscin planè odorem suavissimum spirantibus, praeditis: quibus succedunt caminibusq; in medio, Moscin tres vel quatuor, triquetra, oblonga, nigraque semina continentur. Bulbi subfunt parvi, albi, oblongiusculi, Allii sylv. similes, ingraticule odoris. Folia emittit juncea, exiliora, tenuissima, quaterna aut quina numero, vix unciam longa.

In collibus prope Montepellium & Sellam novam, aux Guarigues copiose provenit.

C A P. III.

De Bulbosis graveolentibus foliis solidis & planis, & primò

De Allio Sylvestri planifolio.

1. *Allium montanum bicorne latifolium flore dilute purpurascens C. B. Moly montanum latifolium primum Clusii Park. Ger. emac. Allium fere Moly montanum latifolium J. B.*

Clus.

Caulis habet duorum cubitorum altitudine excrescentem, quem ad medium usq; ambiunt folia, multo quam in Allii generibus latiora, longa, Porraceis proxima. Summo cauli, qui lavis & juncus est, insidet caput e multis bulbis ex atro purpureis, simul congestis, latisq; crassis constatum: inter quos in oblongis petiolis nascuntur flores dilute purpurascens; quibus succedunt trigona capitula in quibus semen. Radix bulbosa, crassa, ex multis nucleis constant, multis albis fibris praedita est: sed & bulbi rotundi radici inherunt, is fere pares qui in capite nascuntur, quia, teretè excepti plantas sui generis producant. Toti stirpi Allii gravis odor ineft.

Junio & Julio flores & bulbos fert.

Tempus.

2. *Allium sylvestre bicorne purpureum prolium J. B. montanum bicorne angustifolium, flore purpurascens C. B. Moly montanum 2. Clusii Ger. Moly montanum Pannonicum bulbiferum secundum Park. parad.*

J. B.

Tenui, sed duro, tereti, glabro & singulari est caule, cubicum alto, in quo folia tria quatuorve, sesquipalmaria & dodrantalia, admodum angusta, crassiuscula. Scapo summo insidet capitulum, e bulbis viridantibus glomeratum (caulus laxas membranaceas involucri longiore mucrone praeditus obvoluitur) e quorum [bulbillorum] communiis emicant tremuli pediculi, numerosi, sextantem circiter longi, punicantes, flores concoloris oblongos, sed dilutiores, e tenui foliis, quorum medium stria saturatior percurrit compositi, e medio profluentibus flammis purpurascens. Radix bulbacea plures simul coherent, oblongae, albae, fibratae, sapore Porri.

In Germania inter Lodeshemium & Balileam collegimus: Clusius in Striacis Austriacisque Alpibus.

A. 3. *Allium sylvestre bicorne flore ex herbaceo albicante cum triplici stria atro-purpurea. An Allium fere Moly montanum tertium Clus? Al. montanum bicorne flore exalbido C. B.?*

Radix huic Ceba figurâ, nuda Myrsitica parva magnitudine, alba, e multis tunicarum involucri Ceba in comam conposita, sapore & odore Allii non admodum vehemens. Caulis cubitalis, tenuis, velut Allii corvini Anglis dicti, duobus tribusve foliis cinctus, quae cum tubi in modum altius, velut Allii corvini Anglis dicti, duobus tribusve foliis cinctus, quae cum tubi in modum altius, quousq; amplexuuntur, angustis, carinatis, planis tamen & solidis, minime teretibus aut fistulosis, quae in Ceba aut Albo corvino, spichnam longis. Summo cauli, ut in aliis lupis generis insidet capitulum, bulbis crebris, paucioribus tamen quam in Allio corvino, granorum Hordei figurâ fere & magnitudine aut tantillo majoribus compositum. Inter bulbillos emergunt pediculi tenues, sesquicentales aut longiores, flosculos sustinentes quaqueverum diffusos, petalis oblongis, colore obsoleto, nimirum ex herbaceo albicante, cum stria in medio secundum longitudinem & duabus aliis ad margines foridè purpurascens. Capitulum autem antequam lex explicat folliculo herbaceo striato bicorni, seu ex duabus carinis in acutos caudipes procurentibus composito obvoluitur. Flores inter chartas repositi & leviter compressi post paucos dies colorem obsoletum in pulchre rubentem mutantur.

Invenimus inter segetes Nottleie in Efflesia Augusto mense florentem.

Excepto floris colore à precedente non multum differt videtur.

Locus.

Ccccc 2

4. Scor-

Locus.

4. *Scorodoprasum alterum bulbosum & convulso capite Park. Ophioscorodon Ger. Allii genus, Ophioscorodon dictum quoddam J. B. Allium sativum alterum sive Allisprajum caulibus summo circumvoluto C. B.*

J. B. Claf.

Hujus bulbem multis nucleis constantem, fibrificis, numerosis exalbidis capillatum sessili parte circumfusiunt tunica cepacea binæ aut ternæ, ex albo purpureascentes. *Caulis* singularis, minimi digiti crassitudine, sesquicubitalis aut bicubitalis, *folia* ab infima parte ad medium usque, porracea, ut plurimum quinque circumdatus, quæ postquam caulem aliquot, involverunt, ab eo abscedentia reflexa terram spectant, medio inter Porrum & Allium odore. Reliqua caulibus pars nuda, viridis, lavis, summo fastigio *caput* sustinet è multis bulbis ut in Moly Indico congestum, & candicante membranaceo involucre, cupide longa, viridi prædito contextu, quod deinde bulbis excrecentibus rumpitur, nudoque bulbos initio purpureascentes, postea exalbidis detegit, inter quos *foresculi* quidam nascuntur. Summa pars caulibus in gyrum unum aut alterum spirarum serpentinarum more intorquetur, donec tandem caput erigat.

Tempus.

Junii initio suum caput extorquet, Julio verò erigit, eodemque, mensis bulbos ad maturitatem perducit qui terre creditur sui generis plantas procreant.

1. Bauhinus Moly serpentinum *Lob.* huc refert, sed dubitanter: C. Bauhinus speciem diversam facit, titulo *Moly angustifolius foliis reflexis.*

Parkinsonius noster in *Parad.* Moly serpentinum in hunc modum describit. Hujus bulbili ex quibus componitur capitulum summo cauli infidens rubicundiores & aspectu hilariores sunt quam Moly mont. latifolii primi vel secundi *Claf.* *Caulis* humilior & tenuior: *folia* graminæ, reflexa & contorta (unde nomen obtinuit) minora & pallidius virentia: *Floræ* ex interstitiis bulbilorum enascentes pariter purpureascentes, sed pulchriores sunt: odor multo quam illius remissior. *Radix* parva, rotunda, albicans, plurimis bulbillis, pîo non majoribus, albicantibus, circumcirca adnatis se propagat.

5. *Allium sphaerocephalum purpureum sylvestre J. B. Allium seu Moly montanum s. Claf. Allium montanum capite rotundo C. B. Moly mont. quintum Claf. Ger. emac. Moly purpureum Neapulitanum Park. parad.*

Claf.

Caulis affurgit cubitali aut sesquicubitali, nudo, viridi, colore & formâ junceo, solido tamen & firmo, *foliis* tribus, quatuorve, palmum longis, interdum minoribus pro natalium ratione obito; cujus fastigio infidet *caput* obiculare initio, [ovo columbino par aut majus] è multis *floribus*, brevi periclo præditis congestum, qui sex foliola nunquam sese prorsus explicantia habent, sex in medio staminibus & stylo, elegantis purpurei coloris. *Radix* bulbosa, alba, nucleis interdum tenui membrana tectis, & proximè caulem lateribus adnatis habens, & sessili parte multas albicantes fibras. Ejus odori Allii instat caput ferit.

Locus.

In vineis & segetibus variis in locis reperitur, circa Genevam, Monspelium, Francofurtum ad Menum, Pofonium in Hungaria, &c.

Tempus.

Junio & Julio mensibus floret.

- * 6. *Allium sphaerocephalum bifolium Italicum J. B.*

J. B.

Vix sesquipalmarem altitudinem adequat. *Radici* nâ nâitur olivari, fibrata, alba, nullo tunica foris conspicuo vestigio prædita. *Coleculis* rigidus, & pro plantæ proportionem sic satis crassus teretis, surgit, atroviens, binis *foliis* crassis & canaliculatis vestitus. In summo *floræ* gerit, in glomum congestos, eleganti purpurei conspicuos, ex quibus *stamina* quædam mascula profluunt. Sapor Allii haud dissimilis.

Locus & Tempus.

Romæ hujus bulbillos aliquot attulit Cherlerus. Floret toto Maio: ingruente tandem æstu fastidit donec planè marcescat.

- * 7. *Allium petraeum umbelliferum J. B. Allium montanum sive Petroscorodon Gefn. hort. Al. mont. foliis Narcissi minus C. B. Moly Narcissina foliis tertium Ger. emac.*

J. B.

Inter *folia* graminæ, complura, angusta, compressa, dodrante longiora, in retusum mucronem desinentia, obicure virentia, sapore Cepe acris, *Caulis* surgit singularis, palmari vel pedali, nudus, enodis, angulosus & nonnihil compressus; cujus extremo *floræ* infident numerosi, terram versus commantes, colore purpureascentes, apiculis saturationibus, interdum pallentibus, triquetrum in medio positi capitulum circumstantibus. *Radix* bulbosa, porracea, alba, tuberculis adnatiscentibus novam bulborum sobolem profert, fibris longiusculis capillata ac veluti repens, multum se multiplicat.

Locus.

Burmi Rhatorum Junio mense florentem invenit J. Bauhinus. J. Bauhinus hanc plantam pingere exstimat Clusium pro Allio sive Moly Narcissina foliis secundo, C. Bauhinus Petroscorodon Gefneri ab Allio Narcissina foliis secundo Clusi diversum facit. Nos cum J. Bauhino sentimus.

8. *Allium umbelliferum graesense J. B. An Allium sive Moly Narcissina foliis 1. Claf? Allium montanum foliis Narcissi majus C. B? Moly Narcissina foliis primum Ger? Moly Narcissina foliis Park. parad.*

J. B.

Udis pratis Genevæ ultra flumen *Arve* oriundum Allium umbelliferum nobis dictum, *radice* nâ

tur Porri sublonga, fibrata, alba, sed quæ ex bulbo radicem obliquam floratam, Valerianæ horrentis radici aliquatenus similem producat, odore Allii. *Folia* primum pene triangularia, paulatim compressiora evadunt, cubito longiora, *cauli* equalia, qui nudus, angulosus, in *capite* albicans oblongum desinens, eo dehiscente umbellam explicat Allii urfni umbellæ similem, *foresculi* sex foliis apicibusque compositis, colore purpureascente.

Floret mensis Junii principio: Loco à J. Bauhino memorato nobis etiam observatum est hoc Allii genus. Ei, inquit J. B. magna similitudo cum Allio umbellifero petraeo superius proxime descripto. Considerandum an forte tantum ejus varietio sit ratione loci; vel an idem cum Allio sive Moly Narcissina foliis 1. *Claf.* cujus descriptionem subijciemus, ut Lecto: botanicus eas invicem confuset & judicet.

Moly Narcissi foliis 1. Claf. Bulbus vomitorius nonnullus.

Quina aut sena ex radice promit oblonga *folia*, plana, succulenta, Narcissi alterius niveo flore *Claf.* similia, viridia admodum & splendentia, inter quæ cubitalis plerumq; exist *caulis*, nudus, firmus, viridis, striatus, ferens in summo multos *floræ*, sex purpureascentes foliolis, totidemque interioribus staminibus præditis, simul congestos, & veluti globosum caput constituentem, quemadmodum in Cepa; quibus succedunt trigona *capitula*, quæ maturitate dehiscunt, rotundum, nigrum semen continere deprehenduntur. *Radix* nodosa est, antennis progrediens Polygonati modo extima parte globosa, candida, multis tunicis circumvoluta, plurimis albis fibris prædita, & adnatis feliciter se propagans.

Aliud ejus genus est, non valde ab simile, mollioribus & magis cinerascis foliis, dilutioribus etiam *Tempus* & floribus. Floret utrumque, sub extremum Junium & Julio. Nascitur in Leytenberg supra Manderstorf *Locus.* (ubi tepidæ sunt aquæ) & alius montibus ubi Viennæ vicinis.

- * 9. *Allii genus forte Scorodoprasum alterum Lobelio J. B. An Allium sphaerico capite folio angustiore C. B. Scorodoprasum minus Ger. emac. alterum Lobelii Park.*

J. B.

Sedancensis est aut longiori bulbo, fibrato, turbinato, tunicis multis rufis compactis; ex quo *folia* duo aut tria, tenuia, palmum longa, caulem aliquot, obvolvunt pedalem, firmum, teretem, enodem; qui umbella infidet parva *florum* pallidorum minorum quam Allii petraei.

Ab hoc non diversum videtur

Allium montanum radice oblonga C. B. prod.

In hujus descriptione nihil singulare invenio, nisi quòd capitulum rotundum pallide purpureascat. Non longe Monspelio in loco montoso, qui Hortus Dei dicitur observavit C. Bauhinus.

Allium montanum minus

A C. Bauhino in Prodomo descriptum an ab aliis omnibus superscriptis Allii speciebus distinctum sit necne, mihi non constat.

10. *Scorodoprasum dictum J. B. Scorodoprasum 1. Claf. Allium sphaerico capite, folio latiore, sive Scorodoprasum alterum C. B. Scorodoprasum primum Claf. Ger. emac. An Porrum sylvestre folio latissimo C. B? Syriacum Tab?*

Claf. J. B.

Oblonga & lata profert *folia*, Porraceis majora, carinata: *caulem* sesquicubitale, nonnunquam bicubitale [J. Bauhino tres, quatuorve cubitos altum] infima parte digitalis crassitudinis, superiore parte nudum, paulatim in junceam tenuitatem desinentem, ferentem in summo *caput* membranaceo involucre tectum, ut cepa, sub quo *florum* glomer purpureascat, multos *foresculos* simul congestos; Cepaceis similes, sex exalbidis foliolis constantes explicatus ostendens: quibus succedunt trigona capitula, in quibus nigrum semen, Cepe semini par. *Radix* lutebæ crassa, parvæ Cepe æqualis, multis albis tunicis constans, fibratus, *florum* glomeri suppar, & spicis multis Allii ritu coherentibus compositis, odore & sapore remissiore, [Clusio gravi odore, modicoque inter Allium & Porrum, vestire in alios majores bulbos sese dividens] adnatis etiam extrinsecus bulbillis, triangularibus ferè, tunicis durè involutis.

Junio & Julio floret.

Tabernamontanus iconem habet sub titulo Porri Syriaci, nulla addita descriptione: Gerardus iconi *Tab.* quam assumit descriptionem Clusi accommodat. C. Bauhinus Porrum hoc Syr. *Tab.* pro Porri specie proponit à Scorodopraso toto genere diversâ, vocatq; Porrum folio latissimo. J. Bauhinus dubitat an ad hanc Scorodoprasii speciem referendum sit necne. Nos cum J. Bauhino & Johnsono sentimus Porrum Syriacum *Tab.* non aliam plantam esse quam Scorodoprasum 1. *Claf.* nihil tamen affirmare audeamus, præsertim cum videamus Partisensis in Catalogo horti Regii Porrum latissimum folio C. B. pro distinctâ Porri specie ponere.

Hanc plantam olim Cantabrigiæ alui nomine Allii Romani. In Italia observavi in horto quodam in urbe S. Marini, nescio an sponte natum. *Locus.* *Florum* corymbus minor est quam plantæ magnitudo promittit. Byzantio Viennam delatum est, autore Clusio.

3. *Molt*

8. *Moly Diofcorideum Hispanicum* Park. parad.

Præcedenti per omnia simile est, verum majus & speciosius multo; *floribus* candidis, duplo majoribus. Frigoris impatiens hyemes nostras agere tolerat.

9. *Moly minus* Clus. minus flore orbiculato majore J. B. *Diofcorideum minus* Park. *Moly angustifolium floribus majoribus* C. B. *Moly minus flore albo* Ger. emac.

Caulis hujus palmaris, viridis, decem aut plures sustinens flores, sex niveis foliis, non mucronatis, ut superioris, sed orbiculatis & majoribus constantibus, sensus in medio *staminibus*, inter bina Porracea quodammodo, sed angustiora folia emergit. *Radix* rotunda candicans, nucis Ponticæ magnitudine, albicantibus fibris prædita.

10. *Moly parvum caule triangulo* C. B. *Moly caule & foliis triangularibus* Park. parad. *An Moly flore albo, foliis viridis coloris* Swertii?

Folia edit quatuor vel quinque oblonga, latiuscula, pallide viridia, supernè plana, subter in angulum elata seu carinata, unde & triangula videntur, inter quæ *caulis* attollitur sesquipetalis aut major, triangularis pariter, flores aliquantulum in fastigio gestans, est membranaceo folliculo erumpentes, albos, satis amplos & oblongos, campaniformes tere, unumquodque petalum externis lineis viridis per longitudinem medium dividit. *Staminibus* capitulum medium cingentia apices luteos sustinent. *Semen* parvum nigrum. *Radix* exterius alba, Moly lutei perquam simile.

Loc.

Radix, folia, flores Alii odorem sed nitent & vis perceptibilem spirant. Plantam hanc inter Massim & Sarzanam Etruriæ oppida Aprilis mense florentem invenimus, nec multo post circa Baias in agro Neapolitano.

11. *Moly Africanum umbellæ purpureæ* C. B. *Africanum umbellæ purpureæ* C. B.

Ex radice bulbosa caulis (modò unus, modò plures) cubito altior, nudus & cavus exurgit, unà cum foliis aliquot latiusculis, in acutum desinentibus, palmaribus & etiam sesquipalmaribus, per margines instar graminis hirsuti pilosis. *Umbellæ* caulis summo infidet, cupis flores communiter & quinque foliolis dilute purpureis oblongis pediculis & firmis infident: quibus vesicula duo triæ *semina* nigra rotunda includens succedit.

Malè Bauhinus flores communiter pentapetalos huic plantæ attribuit, cum bulbosæ in universum omnes flores hexapetalos obtineant, aut saltem monopetalos in sex laciniis divisos.

12. *Allium sive fere fere Moly minus roseo amplo flore* Botan. Monf.

Magnol.

Bulbosa radix plurimos alios bulbillos producit, in qua folia angustifolia umbellati foliis latiora, oblongiora & omnino glabra oriuntur. *Caulis* habet pedalem & sesquipedale, cui infidet velut umbella forum, sex foliis roseis multo quam Moly Diofcor. latioribus & amplioribus constantium, cum totidem staminibus & apicibus luteis. Antequam marcescant flores plures in eodem capite simul rosei, alii albi videntur gratum odorem spirantes.

Plurimum oritur in vineis, quæ sunt circa *Colombiere & Mommau*, & Maio mensis floret. In Germania huc similem invenimus capite bulbifero.

Loc.

13. *Moly flore subviridi* Bocconi.

Boc.

Esulium habet oblongum: *Folia* Asphodeli albi similia: *Caulis* rotundum, levem, non raro tri- cubitali proceritate eminentem; apices summum occupant in umbella quasi *floribus* luteo virentes, longissimis pediculis innixi.

Loc.

Gaudet opacis locis & sylvis umbrosis. In montis Madoniz convallibus copiosius occurrit.

* 14. *Moly humile folio gramineo* C. B. *Chamæmoly an Moly Diofcoridis* Col.

Col.

Radix bulbosa parva, nucis Avellane magnitudine, flavo cortice duro obducta nititur. *Folia* quatuor vel quinque, ab radice, per ambitum hirsuta. Autumno emittit, Graminis formâ, magnitudine (gradu) inter se distantia, maximum verò non excedit pedem. Primo cœli tepore, ipsa etiam Hyeme, flores folliculo simul inclusos inter folia terram tangentia, caule nequaquam a terra elato, emittit; qui aperto folliculo septem aut decem erumpunt stellati, albi, singulorum petalorum dorso purpureiscentem aut virentem. In florum umbilico fructus exuberant apicem habentes, luteis sex staminibus circumdati, quibus cum petalis marcescentibus crescit fructus in Pisi vel Cicercis magnitudinem, per maturitatem in sex partes divisi, *semina* ostendunt nigra, angulosa, vulgaris Moly similia.

Loc.

Circa per semitas & agros non proci ab oppido forum Januarii. Floribus evanescentibus fructus in terram incurvantur. Odor inter Brassicam & Allium.

15. *Moly angustifolium foliis reflexis* C. B. *serpentinum* Ger. Park.

Lob.

Diofcoridis Moly persimile ortu, folio ad terram item reflexo, odore & bulbo: sed flos candore rubens, qui subiacent nitidi bulbuli Indici Moly ritu. *Radix* Cepacæ prædura involvulo obtegitur. *Caulis* pedalis & sesquipetalis. Belgis hortense est.

CAP.

CAP. V.

De: *Allio sativo*.

Allium nonnullis dictum videtur ab *Edese* exilire, quòd exiliendo crescat. Sunt qui ab halante gravi odore deducunt, & Allium scribunt: Vossius non dubium putat quin sit ab *alidis*, i. e. Alliorum capita lutei nucleis.

Græcis *Σαίωβο* dicitur quasi *saivus* *saivus*, i. e. rudis rosa, propter odorem gravem: vel quòd comestum vapores excrementios ad cutem pellat & vescentibus paniculationes moveat.

Allii sativi nota sunt bulbos à multis nucleis seu spicis compolitus, odor gravis vehementior, caulis rectus singularis.

1. *Allium* Park. Ger. *sativum* C. B. *vulgare & sativum* J. B. *Common Garlic*.

J. B.

Scapus Allio procerus, enodis, concavus, glomeratim congestos in magna capita flores sustinens, Cepacæ, rupto folliculo apparentes, postmodum & nucleos parvos quibus possit propagari. Verum *folia* non ut Copis fistulosa, sed graminea: *bulbus* denique non simplex sed numerosis nucleis, sub uti communi tandem membrana collectis constat, sapore peraci, odore gravi, unde fibræ candidæ dependunt.

Allium passim & vulgò omnibus notum ubique ferè gentium feritur.

Vires.

Allium eximè calidum est & caustice facultatis particeps, quippe quod non tantum vesicas excitat, sed cutem corrodit, Costæ observatore. Nec obstat, quod in censu alimentorum est: nam & alia sunt foris quidem caustica, intus autem minime; quia intus miscentur cum aliis edulis cum, acido ventriculi atterantur: & præterea ventriculus humore mucoso satis densò oblitur; ut cutem ejus interiorem non tangant ingesta.

Incidit & diffluit, Alexipharmacum est. Usus præcipuus internus & externus est in colica flatu.

lenta, lumbricis, peste [cum aceto] tussi, calculo. *Schrod.* Et ad prædictos effectus sapissimè à vulgo vel in lacte, vel in juleculo decoctum exhibetur, unde & *Iberica rusticorum* appellatur. Verum usum ejus frequentior molestus est & noxius, partim ob festorem intolerabilem, præcipue verò quia capitis dolorem intus, sitim excitat, oculis nocet, sensumque omnium instrumentis. In thoracis affectibus pituitosis egregie facit ad expectorationem. In lacte coctum & tritum sistit catarrhos & prodest ad raucedinem. Mulierculis nostratibus ad hoc affectus in pueris in frequentius usi est; ut & ad lumbricos ventris enecandos & expellendos.

Allium (inquit Platerus de Febribus) in hydromelite decoctum, & ad 3 iij. vel paulò plus exhibitum potenter sudores & urinas elicit in peste laborantibus. Hungari (inquit Joh. Boecklius de Peste) pestis tempore non habent certius remedium quam Allium: exsiccat enim corpora humana & putredinem impedit.

Refert historiam Zacutus Lusitanus de quodam sene, qui cum in tempore hyberno per nivosa loca diu iter fecisset, innato ventriculi calore pene exincto lethaliter decubuit. Pro quo instantando & vivificando cum calidissima remedia nequaquam proficerent: tandem Zacutus admonitus ab Avicenna Allium siccum melle delibatum exhibuit. Hoc cum quatuordecim ultrapasset melius habere cepit, & cum ejus ulum mentem unum continuasset, sanatus restituitur. Atque id ipsum Septentrionales populos natura docet, qui propterea Allium in continuo usu habent. *Senneri Infrat.* lib. 4. part. 1. cap. 3.

Allium cum adipis suillo tufum, si plantæ pedum eo inungantur, multum conducit ad pulmonum canales aperiendos & ab infarctu liberandos in Arthmate, &c. D. *Halle*.

Si emplastra ex Allio confuso plantis pedum applicentur, oris halitus Allium spirabit. Tradit etiam *Pet. Laurembergius* in *Apparat. Plantar.* lib. 1. cap. 2. Allium gallinis & aliis aliohis cum eisa obiectum saporem & odorem suum in eorum carne & ovis prodere. Denique Christophorus Benet M. D. Londinensis in *Theat. tabidorum exerc.* 29. asserit fonticulum ægorum membris vel incisos, vel inuissos in rarioris texturæ hominibus, Allii intus sumpti post ceram aut quartam à comestione horum odorem reddere. Verum (ut rectè D. *Lower* contra *Edm. de Meara*) istudmodi odorem vapores totum corporis habitum penetrantes non produciunt; sed corpusculâ quædam ex Allio decidentia sanguini miscentur, cùmque eo simul ad pulmones delata, unâ cum fuliginosis sanguinis effluviis per expirationem emittuntur.

Allii succus potius hominem non modo turbat sed etiam infertur *Spigel. Itag.* lib. 2. cap. 16. Arnulphi Imperatoris vitam terminantur vermibus in ejus carne ex nimia Allii comestione geniti. *Cranc. hist. Sax.* lib. 3. cap. 3.

Allia cum excalescunt plenius quam recens edita olent. *Marantibus method. cogn. Simpl.* l. 2. c. 3. Culterus noster de Magnete lib. 1. fingentium aër & mendacium esse, Magnetem non attrahere ferum si alio illius fuerit, aut si Adamas propi.

Ad cornua pedum, R. Allium sub cineribus coctum, pluries calidissime supponatur: est vini religiosi experimentum. *Chefneau*.

A. 2. *Allium montanum majus Anglicum* Newtoni.

Radix nucleis aliquot majusculis constat Allii vulgaris in modum, tunicâ duntaxat subfissa recta, quam facile exiit; de reliquo integra est, & candida, & basi multas oblongas, validas, alias fibras demittens. *Caulis* firmus, medullâ quadam spongiosâ farchus, quatuor pedes altus, parte inferiore ad

ad cubiti circiter altitudinem per intervalla foliis quatuor cinctus imâ sua parte cum amplexu nticbus, reliqua superiore parte nuda & glabra; cujus fastigium infidet corymbus amplius florum purpurascens tenuibus pediculis sulcorum. *Semen* parvum, album, sublongum, triquetrum, vasculo tricapitulâ exiguo inclusum.

Tempus &
Locus.

Augusto floret. In parva insula *Holms* dicta supra Bristolium in Sabrinæ æstuario copiosè provenit.

Ob convenientiam cum Allio sativo in radicibus seu bulbis è multis nucleis compositis eadem subiungimus.

CAP. VI.

De Ampeloprasso.

A. *Ampeloprasum* J. B. Park *Ampel. sive Porrum sylvestre* Ger. Lob. *Porrum sylvestre* gemino capite C. B. *Porrum sylvestre vinearum* C. B. quomodo differat aliis inquirendum & examinandum relinquimus.

Lob. Obs.

Vinetis, arvis, marginibus, fenticetis & dumetis Gallie & Belgii gaudet. Folia exit Allii tenuifolia non abimili, sed majore & acrore in bicutilis caule. Radix bulbosa, non sylv. tenuifolia non abimili, sed majore & acrore in bicutilis caule. Radix bulbosa, non sylv. tenuifolia non abimili, sed majore & acrore in bicutilis caule. Radix bulbosa, non sylv. tenuifolia non abimili, sed majore & acrore in bicutilis caule.

De Ampeloprasso mihi nondum satisfactum fateor. Allii genus in Borealiis Anglie præruptis montium faxis sponte proveniens observavi, quod Ampeloprasum esse aliquando suspicatus sum. Folia ei neque fistulosa, neque teretia, sed supernè plana, subus carinata, angusta, glauca, tria aut quatuor in caule. Capitulum duplici folliculo membranaceo in acutum mucronem desinentem claudatur in caule. Hinc simile, si non idem in pratis & umbrosis sepum aggeribus propè Cestriam copiosum vidi, cujus bulbos simplex cortice nigro tegitur, mitem & vis perceptibilem Allii odorem spirans. Hujus flos mihi non conspectus; cum enim Cestriæ fuit Mai mensis initio nondum floruerat.

CAP. VII.

De Porro.

Porum Latinis dictum volunt nonnulli quòd porò eat & longè latèque grassetur. Sed est (inquit Vossius) à *reges* facta secunda tertique literæ trajectione & quarta mutatione in R. quomodo à *regis* est *turris*, à *radix* *celer*.

Porri notæ sunt radix angusta, florum corymbi magni, seu flusculi plurimi in capitulum sphaericum grande conglobati.

Porrum scitile in nostra graveolentium divisione ad aliud genus pertinet: foliis enim fistulosis cum Cepa convenit.

1. *Porrum* Park J. B. *capitatum* Ger. *commune capitatum* C. B. *Æchis*, oz *Pozret*.

J. B.

Folia luxuriat adolefcentius adhuc Porrum semunciam circiter latis, alternatim positâ, inferiore fuperius ceu vaginâ aliquoties complectente: adultis idem positâ, sed longitudo cubitalis, latitudo sextantalâ, forma carinata, color fere glaucus, sapor cepaceus. Ubi caule licet *scapum* digitalem & sextantalâ, forma carinata, color fere glaucus, sapor cepaceus. Ubi caule licet *scapum* digitalem & sextantalâ, forma carinata, color fere glaucus, sapor cepaceus. Ubi caule licet *scapum* digitalem & sextantalâ, forma carinata, color fere glaucus, sapor cepaceus.

Porrum scitulum latifolium C. B. Porrum scitulum ad tonile Ger. à precedente non differt specie, cum ex eodem semine utraque generentur, sed cultura tantum: qua id quod ad culinaria jussula sæpius deronderi solet, scitulum aut scitile Columelle & Palladio nominatur: quod verò capitatum fieri debet, non tendendum, & autumnali tempore transferendum; etiam Plinio monente C. B.

2. *Porrum sylvestre inodorum* C. B. Lob.

Omnia Porro similia sunt sed exiiora & inodora. Liex Brabantorum in horto D. Joannis Diffii alitur. Hac Lobelius in Observationibus, nec plura habet.

Porrum ut gustu sic viribus cum Allio & Cepa convenit, attenuat, aperit, incidit, resolvit. Usus præcip. in serpentum moribus & utionibus, mucilagine pulmonum. Extrinsecus in aurum tinnitu & supurationibus: in hæmorrhoidum tumore, &c.

Ad dolorem Pleuriticorum, R. ex albedine Porri minutim incisi q. f. frige parùm in fargatine, & applica supra partem dolentem. Multos juvissè testis sum, inquit *Cleopatra*. D. Hulse.

Ad

Ad Polypum, N. succi Porri non toxicis q. f. cum pauco tartari & ceræ viridis. F. ung. de quo ali- quid sæpius in nasum intromittatur. *Alexi Pedemont.*

Prænotius Porrum confixum undiq. radicalis Hellebori nigri coctum aliquoties jejune mensibus in- fantibus elatatum in corundem difficultate commendat. D. Sæm e Dolæo.

N. Frequens Porri ulus ignominiosus turbulentes inducit, viliusq. efficit.

Nonnulli ad vocis claritatem & splendorem inducendum Porri dum commendat. Vitari tamen debet (inquit J. Bauhinus) assiduus aut multus ejus ulus, quia visib. obcurtatem efficit, stomacho adversatur, multaq. alia incommoda facit: capropter nonnulli robustis admodum, decoctumq. cum melle, vel in Pusana ore exhibendum.

CAP. VIII.

De Bulbosa Africana anomala Moly affini.

Narcissus Indicus Serpentinus Col. notis in Recchum. *Indicem tunicens gemino latiore folio* Ferrar. *Africanus foliis Bisfoli C. B. marinus Africanus sive exotici Lobeli Park*

Ferrar. Col.

Bulbosa radix, Pinex nuci par, oblonga, squamosa, imi fibrati verticis orbe angusto coronata, fibris instar botryodis Hyacinthi, quem *Muscari* vocitant, crassis latèque prorepentibus sub- nixa, dorsum porrecto tubere callosa. Septembri mensis caulem protrudit crassitudine dig- nâ, pedalem aut majorem, in rotundo utrinq. planum, ex viridi pallentem, maculisq. distinctum obliquis, purpurascens ex castaneo, colore Dracontii caulis amulum, summa parte rubentem. Indisus emicat nudus, ipsis foliis floris in conii effigiem convolutis, post primas æstatis fine pluvias, qui deliciens magnus fit admodum, trium fere unciarum diametro, magnis foliis carnosis, duris, parum striatis, septem externis, & tribus majoribus internis, colore languineo rubente, interna verò parte dilutior, magnum calycem efformans, intimos flusculos confertissimos, nonnulli hian- tes, rubicundulos, brevibus subalbidisq. pediculis nixos complectentem. Horum singuli præter me- dium stylum oblongiorem, oblongo, candicante capite micantem, sensu exilia stamina, rubentia, capitibus luteis definita, & quinq. angusta rubescentia foliola, stamula & stylum continenda de- ferunt. Flusculus postea dilapsis [marcescentibus & dependens floris foliolis] subiecta capitula ferunt. Flusculus ardenti colore rubros, trigonos. Olive nuclei magnitudinis, racemi sui co- turgent in folliculos ardenti colore rubros, trigonos. Olive nuclei magnitudinis, racemi sui co- turgent in folliculos ardenti colore rubros, trigonos. Olive nuclei magnitudinis, racemi sui co- turgent in folliculos ardenti colore rubros, trigonos. Olive nuclei magnitudinis, racemi sui co- turgent in folliculos ardenti colore rubros, trigonos.

Africana origini est, planta anomala ad Moly nonnulli accedit, verum calyce polypyllo florem men- tiens, & flusculus pentaphyllus fructus inascensibus non à Moly tantum & Allio, sed & ab omnibus aliis bulbosis differt.

SECTIO TERTIA.

De Herbis bulbo tunicata odore vel nullo vel minus gravi præditis.

Herbe radice bulbosa tunicata, odore nullo aut minus gravi præditæ sunt vel flore

Enneapetalis, foliis illis que reflectuntur sursum in flore

{ Bisfoli; Iris BULBOSA.
{ Integræ: SYSTIRYCHIUM.

Hexapetalis floribus

{ Folliculo seu perianthio inclusis, summo pericarpio insidentibus,

{ Cum calyce tubore in medio flore quem sex folia circumstant: NARCISUS.
{ Nullo in medio flore calyce à sex petalis distincto, floribus

Majoribus

5. Ternainflexa laetii coloris, aureâ maculâ labro impressâ: folia incumbencia & terna erecta alba, & circa ungues subcorulea.

5. *Iris bulbosa lutea inodora major* C. B. 4. *Iris lutea* Clusf. *bulbosa lutea* J. B.

Iridi bulbosâ 3. seu versicolori *Clusf.* per omnia ferè similis est, brevior tamen *caule*, gracilioribus, & exvirdi pallentibus foliis: *flos* unicus, interdum bini, contractiores, latiores tamen ex vaginulis summo cauli inhaerentibus prodeunt, lutei coloris, inodori, medix inter secundum & tertium genus magnitudinis quemadmodum & filique, seu caput trigonum, in quo semen superiori simile continetur: radix tertii generis radici similis, quâ nucleis non secus ac illa propagatur.

Sed hæc in flore quandam etiam differentiam habet, licet exigua: nam invenitur latiore aliquantulum saturatioreque & magis rutilante aureo colore: radice item brevior & crassior, membranacea præterea illa vagina, unde primum folia emergunt, sanguineo colore à summis vaginæ oris in inferiorem illius partem radiatim desinente magis infecta est, quam illius que dilutior est flavo colore: nam illa interdum sanguineo hoc colore caret, utriusque autem, quemadmodum & tertia folia ante hyemem germinare solent.

Lec.

Nascitur pingui solo & petrosis collibus ad Tagum fides supra Olyssipponem. Floret paulo maturius tertio genere, eodem quo secundum tempore.

Clusius multas proponit varietates ad tredecim usque, & semine flavo-varie ortas, quarum descriptiones qui desiderat apud ipsum videat. Nec enim eas hic transcribere operæ pretium putamus, cum & alia multa nullo certo aut definito numero à semine suo obtineri possint, quas si quis omnes describere vellet, de unico hoc flore integrum volumen componere possit: quod idem de Tulipa dictum intelligatur.

CAP. II.

De Narcisso.

Narcissus non à Narcisso adolefcente, nimium seipsum adamante (ut poete fabulantur) sed à vi stupefaciente, quam *νεμεση* Græci vocant, dictus est: seu, ut Plinius, à narce, quam vim Narcisso inesse 1. 2. c. 19. testatur: hinc Plutarcho in Sympotico quasi nervos hebetans, & torpidas gravitates efficiens, dicitur. C. B.

Narcissus à reliquis bulbosis tunicatis certissimâ notâ, calyce in medio flore distinguitur, ut plures addere non sit opus.

Narcissos clarioris doctrinæ gratia dividemus in latifolios & angustifolios seu juncifolios. Latifolios iterum partiemur in monanthes seu unicum in uno caule florem gerentes, & polyanthes seu pluribus in eodem caule floribus donatos. Monanthes denique subdividemus in 1. calyce seu tubo longissimo præditos, 2. calyce medix longitudinis & 3. calyce brevi.

§. 1. *Narcissus calyce seu tubo longissimo latifolius Pseudo-narcissus* & *Bulbocodium dictus.*

1. *Bulbocodium flore pallido, tubo flavo, serotinum.* An *Narcissus minor pallidus amplo calyce flavo non descriptus* Swert? *Narcissus aliter crasso bulbo* C. B.

Folia huic breviora sunt quam vel vulgari Pseudo-narcisso vel Hispanico, duplo tamen latiora, planiora nec adeo carinata, minus glauca, pallidiora, mucronibus ornatis, sesquipalmatis aut semipedalis. *Caulis* semipedalis, satis crassus & firmus, est membranacea folliculo *florem* exserens, in sex folia pallidiora quam Bulbocodium vulgaris, albidiora tamen expansum, cum tubo in medio prælongo, flavo, fundum versus tumidiore & quasi ventriculo, summo margine circumcirca sinuato non tamen fimbriato aut incisio, nec extrorsum reflexo campanæ in modum, ut illius. Folia tubum circumstantia propius ad illius basin sita sunt quam in vulgari Bulbocodio & expanduntur magis. *Stylus* in medio flore pallidus ad summum prope tubum extenditur, quem sex *filamina* longitudine eidem ferè aequalia arcu cingunt.

Serius floret quam vel vulgare Bulbocodium vel Hispanico, viz. non ante initium Aprilis. E singulis autem bulbis quatuor exeunt folia. Ungues foliorum floris & fundus tubi intensius flaveant seu croceant.

De loco natali nihil certi habemus, bulbum accepimus inter alios multos ab eruditissimo & amicitissimo viro D. Uvedale.

2. *Narcissus major totus luteus calyce prælongo* C. B. *Pseudo-narcissus Hispanicus aureus maximus* Park. *Bulbocodium Hispanicum* J. B. *Pseudo-narcissus Hispanicus* Ger. emac.

Elatius est & omnibus partibus majus Bulbocodio vulgatiore, *caule* pedali aut altiore, *foliis* digitem latis, dodrantem longis, in hortulo nostro è singulis bulbis binis. *Flos* longè major est vulgaris Pseudo-narcissi flore, [unde miramur Clusium florem paulo minorem huic attribuisse] totus flavus & quasi aureus, tam calix, quam folia cum cingentia, alioquin ei similis. *Radix* hujus crassior est quam illius.

Flarebat

Flarebat nobis circa initium Martii.

Parkinsonius *Pseudo-narcissum aureum Hispanicum flore pleno* è semine ut conjectatur præcedentis *varietatis flore pleno* fide natum describit *Parad.* pag. 103.

3. *Narcissus albus oblongo calice* C. B. *Pseudo-narcissus albo flore Clusii* J. B. Ger. emac.

Hic præcedenti per similes est foliis & caule. E singulis tamen bulbis tria prodibant folia. Flos totus, tam tubus, quam folia eum circumstantia, albus est, aut potius pallidus. Aliquanto serius floret quam præcedens; flos quoque tenerior est & citius marcescit.

Clusius speciem hanc exactius describit his verbis. Valde elegans hæc planta terna è *radice* bulbosa oblongiore, nigroque cortice five membranâ tecta (à cuius sede frequentes tenuisque oriebantur candidæ floræ) prorebat *folia*, dodrantem vel paulo amplius longa, Narcissi angustioribus foliis valde similia, lupina parte carinata, inter quæ nudus prodibat *caulis*, satis exilis, non crassus, dodrantem altus, summo fastigio membranaceum folliculum gerens, è quo propendebat flos totus albus, Pseudo-narcisso vulgatiore formâ quidem similis, paulo tamen minor [imò potius major] seisciancia longus, sex foliis tubum amplectentibus fimbriat confans, tubo autem paulo angustiore, & oras nonnihil fimbriatas habente, in quo sex alba flamina flavescente apice prædita, & medius stylus longior. Nullum vero peculiarem odorem in eo flore observabam, qui aperiebatur Aprilis, deinde Iunio semen prorebat in triangulari capite five theca orbiculare, nigrum & splendens, quale Narcissi juncifolii albo flore reflexo, sed majus.

4. *Bulbocodium minus* J. B. *Pseudo-narcissus minor Hispanicus* Clusf. Ger. emac. *Narcissus parvus totus luteus* C. B.

A Pseudo-narcisso Hispanico majore differt *foliis* longè minoribus & angustioribus, *flore* pusillo infidente digitali, tenui, viridi *cauliculo*. *Capitulum* trigonum obtusis est angulis & ferè rotundum, in quo *semes* inaequale nigrum, satis magnam pro plantæ proportionem. *Radix* bulbosa, exigua, foris nigricans.

5. *Narcissus sylvæstris pallidus calice luteo* C. B. *Pseudo-narcissus Anglicus* Ger. *Anglicus vulgaris* Park. *Bulbocodium vulgatum* J. B. *Wild English Pansy* Dastodii.

7. B.

Radix bulbosa ex multis tunicis compacta, melioris magnitudinis, tactu & gustu viscida, cum aliqua dulcedine, acrimoniam tandem aliquam relinquens, qui subint multæ capillares fibres, nonnunquam unica, aliis plures ubi se propagat. *Flos* longa, angusta, è viridi cæcis, *caulem* ad summum fastigium comitans, striata, costis duabus aversis parvo prædita, terna, quaterna, quina tunicâ nisi cum caule statim è radice exorto involuta. *Caulis* palmatis & dodrantalis, compressus, trians, fistulosus, cui inhiat *flos* singularis, dorsum nutans, duas uncias longus, sex, pallidis & stellatis decussatis foliis confans, magno, longo, flavoque & fimbriato *calice* campanulæ ferè figurâ protuberans, aureus, splendens fimbria comata & lacinata, in cuius medio apices sex lutei calice pistillum concolorem interqueuntur, minimo odore, non, ut aliqui volunt, nullo, qua parte geniculo intermedio cauli flos adnascitur membranula exalida florem antequam explicetur involvit: pauloque infra floris medium sex folia pallidula, micantia, medioeriter lata, mucronata ex iplo floris codio recta foris se pandunt. Succedunt pericarpia rotunda, in quibus semen *Camer.* nigrum, in principio latiusculum, temporis progressu rotundum.

Varis in locis sponte oritur, circa margines agrorum & vervactorum, humidio præsertim solo, *Lec.* inque sylvis & dumetis, locisque arboribus confitis. Martio inuenit apud nos in Anglia florere, aut ferius citiusve pro anni constitutione, & aeris tempore.

1. *Bulbocodium flore pleno seu multiplice calice carente: item*

2. *Bulbocodium floris calice seu tubo duplici, triplici & pleno: item*

3. *Bulbocodium pleno flore speciosum* genus Venerio *Clusf.* 7. B. pro luxuriantis naturæ lufibus ha-
benda censio, non pro speciebus Bulbocodii distinctis. Horum descriptiones si quis desiderat, Clusium, Lobelium & J. Bauhinium adeat.

Non distat hic à Dioscoridis Narcisso facie vel viribus: Is autem vomitorius est & nervis inimicus: *Vires.* extrinsecus tamen prodest dicitur ambustis, vulneribus & hæmorrhæ.

Narcissi cujusunque radicem vomitur clare Clusius se sapienter experiri esse scribit: quin & Lobelius hujus plantæ radicibus rusticam plebem vomitiones moliri alicui.

Folia confusa in Erythraeae conductunt. D. Palmer dicente D. Hermann.

Meminis C. Bauhinus Narcissi totius lutei floris foliis reflexis C. B. i.e. Narcissi tot. lutei oblongo calice & reflexis foliis *Eyff.*

Item, Narcissi albi, fimbrii luteâ C. B.

Item, Narcissi lutei repentis, i.e. Pseudo-narcissi lutei repentis *Eyff.*

§. 2. *Narcissus amplo calyce, medix longitudinis.*

6. *Narcissus maximus pallidus amplo calyce flavo* Clusf. *latifolius pallidus calice amplo* alter C. B. *latifolius omnium maximus amplo calyce flavo, flos Pompareille* Park. *omnium maximus* Ger. *Esje great Pompareille, or Bonchurch* Dastodii.

Ex singulis bulbis quatuor aut quinque emittit *folia*, pedem aut sesquipedem alta, unciam lata, carinata glauca, longiora latioraque in hortulo nostro quam aut Bulbocodium vulgare, aut Hispanica.

D 444 2

Causa

Caulis elatior, unicum in summo *florem* gestat, duplo ferè ampliorem Pseudonarcissi vulgaris flore, magis expansum, sex foliis amplis, pallide luteis cum medio tubo flavo compositum. Tubus dimidio brevior est quam Pseudonarcissi vulgaris, inferna parte angustior, versus margines continè laetior, oris circumcirca sinuatis & inaequalibus, minus tamen incisis quam illius. Floris tubus à vasculo feminali ad locum ubi exoriuntur folia angustus est, digitali longitudine secus quam in Bulbocodis. Stamina in medio flore à stylo recedunt.

C. Bahinus ex hac planta duas species facit, nimirum Narcissum maximum pallidum foliis incanis & Narcissi latifolium pallidum amplo calice alterum.

Narcissus omnium maximus flore & calice flavo *Park.* qui flores interdum binos conjunctim ex uno membranaceo folliculo prodeuntes obtinet: item Narcissus max. griseus calice flavo *Park.* non sunt species Narcissi à reliquis distinctæ, sed varietates duntaxat præcedentis & femine nate, quæ satis denovo speciem suam non propagant.

Habemus etiam in hortis nostris hujus generis Narcissum floris calice pleno seu multiplici: qui

7. *Narcissus latifolius flavo flore, amplo calice Clus. cur. post. latif. flavo flore amplo calice fere Martensii Park. parad. latif. pallidus, calice amplo & auro, striato C. B.*

Radix bulbosa, oblongiuscula: *Folia* tria aut quatuor latiuscula, selsquipedem longa [tantillo breviora & angustiora quam præcedentis] *Caulis* pedalis, striatus, *Floris* petala pallida, sex dilute admodum flava, calix femunciam longus, oris valde fimbriatis, coloris auri. [Parkinsonius calicem pallidè flavum petalis concolorem facit, & forte natum in his locis.] Sex breviuscula *filamina* flavis apicibus prædita: medius *stylus* staminibus longior. Odor satis obscurus, nonnihil tamen Spinæ appendicis floris odorem referens, qui Aprilis & Maio aperitur.

Calice breviorè & angustiore, nec ita à fundo ad margines sensim dilatato, marginibus etiam minus fimbriatis à præcedente differt, nec tamen ob hæc specie differtè concedimus.

8. *Narcissus montanus albus apophyllus præditus Park.*

Folia è singulis bulbis emittit tria vel quatuor, lata & oblonga, glauca seu ex viridi canescentia; inter quæ *caulis* exurgit cubitalis, unicum in fastigio *florem* sustinens amplum, [rarissimos binos] sex petalis albis compositum, absque ulla vel levissima flavi tinctura, non admodum latis, quorum tria averfa parte ad exortum ex uno latere apophylli quandam foliaceam velut auriculam obtinent fimbria; reliqua eâ carent. *Caulis* non multo minor Narcissi incomparabilis minoris calice, ad fundum angustus, ad cras fere margines latus & peramplum, pulchre flavus, marginibus interduo fastigioribus & velut croco tinctis. Odor floris gratus & valde flavus. *Bulbus* magnus, albus, cortice exteriore pallido potius quam nigricante. Adnatis rarius fere propagat in hortis nostris, nec semen ad maturitatem perducit, ob tenebrositatem & frigoris impatientiam.

9. *Narcissus oblongo calice Clus. albus oblongo calice luteo serotinus major Park. albus calice flavo Mulcari odore C. B.*

Clus.

Terna habebat [Clusio] oblonga & satis angusta, carinataque *folia*, cæsi quodammodo ex viridi coloris; inter quæ prodibat *caulis* pedalis longitudinis aut amplior, levis, enodis, satis gracilis, firmus tamen, summo fastigio folliculum membranaceum sustinens, è quo emergebat unicus *flor* longiusculus, summa parte in fena folia alba, satis ampla & in mucronem desinentia divisus, cujus umbilicum occupabat *calix* flavus, femunciam longus, oris aliquantulum incisis, & quodammodo fimbriatis, habens in medio *stylum* pallidè flavum, ejusdem cum calice longitudinis, cinctum sex *filaminibus*, flavâ veluti farinâ conspersis, eorum præsertim apicibus; valde autem suavis erat odor & Mulcari floris odorem patè referens. *Radix* bulbacea, longiuscula, digitalis crassitudinis, alba, è multis tunicis constabat, quarum exterior subfusa, aliquot crassioribus fibris albis infima sede donata.

Clusius duplicis præterea hujus varietatis meminit:

1. Alter flore præcedenti proflus simili, calicis tamen oris magis croceis. Hunc Parkinsonius *Narcissum pallidum oblongo calice serotinum* vocat, & florem flamma parte magis flavum ei attribuit, paulo ampliorem, calicis marginibus intensius flavis seu croceis.

2. Alteri petala ex albo palliescebant, aut *exochordæ* erant, calix verò multò latior quam descripto & oras planè croceas habens.

Hic addit Parkinsonius duas alias varietates:

1. Narcissum totum pallidum oblongo calice serotinum minore.

2. Narcissum album oblongo calice flavo serotinum, duobus floribus in caule.

10. *Narcissus albus calice flavo alter C. B. Narcissi albus oblongo calice præcocius primus Clus. ad. cur. post. albus oblongo calice luteo præcox minor Park.*

Lata & carinata habet folia, non incana sed viridia, tria vel quatuor, fere qualia Leucoii bulbosi vulgaris, potè alia. *Caulis* viridis, foliis brevior, unicum in fastigio *florem* gestans, medietate magnitudinis, minorem tamen quam præcedentis primo loco descripti, petalis albidis, ad cremoris seu floris lactis colorem accedentibus. Medium *florem* occupat tubus exactè luteus seu flavus, semunciam longior cum stylo intermedio, sex *filaminibus* farinâ luteâ conspersis cincto, interdum longioribus iplo stylo, interdum brevioribus. Odor non ingratus, sed obscurior.

Extremo Martio & ineunte Aprili floret.

Autores Additamentorum ad Clusii curas posteriores duas hujus varietates proponunt;

1. Altera

1. Altera folia habet angustiora, non tamen ita angusta ut juncifolia dici queat: *caulis* aliquoties *floris* magnitudinis & forma conveniunt cum priori. Floris folia in utraq; hac specie alba sunt, ita tamen ut pallorem aliquem occultant, quæ notâ præcipuè à serotinis feceruntur.

2. Tertia à prioribus duabus differt foliis tubum cingentibus non albis sed planè pallidis, patillo angustioribus & acuminatis. Parkinsonio Narcissus pallidus oblongo calice flavo præcox dicitur.

3. *Narcissus latifolius monantes brevi calyce.*

11. *Narcissus medio-purpureus J. B. Göt. medio-purpureus serotinus Park. albus circulo purpureo C. B.*

Radix ei bulbosa & fibrosa, sapore amaricante *folia* à radice statim exoriuntur caulem tanquam vagina aliquoties involventia, latitudine femuncialis, pari cum caule longitudine. *Caulis* singularis, selsquipedalis, compressus nonnihil, utrinq; acutus, fistulosus; in cujus fastigio *flor* unicus, amoenus, suave olens, candidus, nutans, pediculo per auriculum cauli junctus, vaginâ membranaceâ obvoluto, cujus cervix in triquetram saturatè virentem floris quasi basin definit: hinc canaliculata fistula explantatur, cui fena illa floris candidi folia coherent, subrotunda, quorum tria aculeum mollicolum proferunt, rotidem alternatim eo destruantur: *florem* medium obtinet corona fimbriata, ora rubenti, infra quam circulus exalbidus, alidus, huic subiectus luteus: fena in fistuloso canali *filamina* lutea, tria modicè elata, reliqua tantillum apices proferunt.

Hanc plantam in quibusdam Gallie Narbonensis pratis observavit Clusius sponte provenientem: Locum J. Bahinus in Italia. Narbonensem prata stellarum candore ornare dicit Lob. in *Adv.*

Tres hujus species habentur formæ, colore aut odore nequaquam differentes, sed florènti tempore: magnitudine etiam nonnihil sed parum dissidentes. Majores mediis præcoces & serius prodeuntes minores sunt. *Ded.*

Parkinsonus 4. species proponit, nimirum

1. Narcissum medio-purpureum præcocius.

2. Narcissum medio-purpureum serotinum: cui folia tribuit quam præcedenti latiora: *florem* etiam majorem, petalis latoribus & sibi mutuo contiguis: radicem etiam crassior.

3. Narcissum medio-purp. maximum: cui omni sua parte, foliis, floribus, radicibus reliquis major est, & cum serotinis floret.

4. Narcissum medio-purpureum stellarum: cuius folia quam præcedentium tantillò angustiora sunt & viridiora: floris petala angustiora, nec sibi invicem contigua, unde & longiora videntur, & stellarum referunt. Odor huic remissior est quam primæ speciei.

Prima species Martio mense floret, reliquæ Aprili aut Maio. Secunda species in Italia, Gallia Narbonensis atq; etiam Germania sponte provenit, reliquæ Constantinopoli missæ sunt.

Narcissus albus circulo croceo vel luteo C. B. A priori potissimum circuli colore differt, idèoque distincta ab eo species non est censenda.

12. *Narcissus medio-croceus serotinus Park. albus circulo croceo minor C. B. medio-croceus minor serotinus Göt.*

Folia huic minora & breviora quam præcedentibus: *caulis* etiam humilior: *floris* petala angusta, spatio intermedio relicto à se invicem disjuncta, stellatim expansa, nivea, calice circum oras croceo colore tincto. Maio floret.

13. *Narcissus medio-purpureus: magno flore folia latiore J. B. albus, magno odore flore, circulo pallido C. B. latif. 7. Clus.*

Clus.

Latoria reliquis *folia* habet, coloris ferè argentei pallidè: inter quæ satis latus prodit *caulis*, nudus ut reliquis Narcissis, paulò infirmior, foris striatus, intus concavus, summa parte sustinens magnum, laxum, membranaceum folliculum, quo desulcente exit unicus utplurimum *flor* magnus, odoratus, sex albis foliis medium *calicem* pallidum cingentibus constans, cujus fimbria ex pallido purpureo. Flori succedit satis crassum triangulum *caput*, nigrum *semen* continens. Radix crassior superiore, & cum Narcissi medio lutei vulgaris radice comparanda, etiam foboles satis felicitier procreans.

E Syria allatum aiunt. Serius reliquis floret, nempe Maio mense. Eadem videtur Narcissus mo-Locum dio-purpureus 3. seu maximo Park. superius positus.

14. *Narcissus niveum odoratus circulo rubello C. B. medio-purpureus minor J. B. latifolius 6. Clus. Narcissus medio-purpureus stellarum Park.*

Clus.

Huic quaterna aut quina Martio mense erumpunt *folia*, oblonga, angusta, inter ea deinde *caulis* nudus, rotundus, intus fungosus; in cujus medio tenet membrana prodit unicus, nonnunquam & alter, *flor*, sex niveis foliis stellæ modo decussatis constans, parvum *calicem* pallidum cingentibus, cujus ora rubellâ fimbriâ exornata, sex in eo inaequalibus *filaminibus* flavescens. Flori suaviter odorato succedunt capitula triangula, crassiuscula, in quibus nigrum inæquale *semen*. Radix ut ceteris bulbaceis, multis candidantibus tunici constans, extrema quæ reliquis ambit fusca, è cujus leiliti parte plurima subfusa fibre dependunt.

Provenit magno miliari supra Garmingam Carthufianorum monasterium, pratis quibusdam altissimo lacui vicinis.

Dddd 3 *

Hic

28. *Narcissus albidus polyanthos calice amplo luteo minor. An Narciss. orient. albus calice lateo minor C. B? an Medius ejusdem?*

Hic precedenti per omnia similis est, sed multo minor. *Folia* angustiora habet & viridiora, quatuor ab eodem bulbo. *Caulem* minorem & infirmorem, *flores* in summitate gestantem albidos, cum calice flavo, dimidio fere minore, breviorisque quam precedenti.

29. *Narcissus luteus polyanthos Africanus C. B. Africanus aureus major Park. Africanus flavus polyanthos* Addit. ad Clus. cur. post.

Folia habet lata valde, bipedalia aut pede altiora, non adeo cana; inter que latet *caulis* brevior, crassus, rotundus, firmus, ex uno membranaceo folliculo *flores* producents duodecim aut plures, quorum singuli majores sunt quam reliquorum *Narcissorum* qui plures simul unico *cauli* innascentes *flores* producunt, & paulo minores vulgaribus medio-luteis aut medio-purpureis *Narcissis*, profus flavi & splendentis lutei coloris, & quorum medio exiit *calix* longus, seu tubus parvus, magis flavus quam ipsa *folia*, minor tubo *Narcissi* *juncifolii* 1. *Clus.* major autem illo calice qui in *Narcisso* pallido medio-aureo confpicitur, admodum grati odoris minime crenatis & incis marginibus, sed præfatis quodammodo & æqualibus planis oris: in cujus medio *apices* sex luce formâ quasi conspersi, non conspicuo stylo seu pilulo.

Tempus.

Extremo Martio & ineunte Aprili floret.

Parkinsonius *Narcissi* *Africani* auri minoris meminit, qui non alia fere in re quam omnium suarum partium parvitate & pallidioris floris colore à precedente differt.

30. *Narcissus luteus polyanthos Lufitanicus C. B. Narcissus Ægyptius J. B. Narcissus d' Argiers aut Ægyptius* Lob. Ad. part. 2.

Lob.

Bulbo est *Narcissi* mediolutei *Narbonensis* pari & simili, sed externis involucri nigrioribus. *Flores*, *caulis*, *folia*, *Narcisso* *Pisano* similia, sed *flores* variant, alius minoribus, rotundioribus & veluti decurtatis: alius vero unâ pluribus & longioribus.

Locus.

In Lufitania erutus est propè D. Uve.

31. *Narcissus luteus Constantinopolitanus C. B. latifolius flore præfuso flavo sive à Zerincada cataractæ nomine allatus* Clus.

Clus.

Folia huic proxime descripto [*latifolio* niveo 3. *Clus.*] similia. *Flos* variat, nam vel totus flavus est, vel omnino pallidus, præter calicem, qui in hoc planè aureus est. *Semen* in trigonis capitibus *Narcissium*, inæquale, nigrum. *Radix* tunicis spadicæ coloris recta.

Locus.

Byzantio allatus est.

32. *Narcissus angustifolius totus luteus C. B. totus luteus, semper florens Caccini* Clus. ad. cur. post. *angustifolius luteus semper florens Caccini* Park.

Folia habet angusta, pedem aut circiter longa, coloris obscure virentis, & aliquo modo carinata, media quodammodo inter *folia* *Pseudonarcissi* *Hispanici* & vulgarioris medio-purpurei *Narcissi*, fultem latiora quam ut *juncifolius* accenseri debeant: ideoque *angustifolius* *Narcissus* vocari non incommode poterit. Inter hæc *folia*, que satis numerosa ex una radice prodeunt, *caules* aliquos affurgunt, singuli duos aut tres *flores* proferentes [imò multo plures usque ad quindenos] parvos, luteos, mediâ coronâ seu *calice* brevi, profus flavi coloris, odorosi obcuri: quodque mirum est sæpius in anno *flores* profert, ita ut nunquam desinat florere, quin & ex adnatis suis bulbis, quos eodem quo terræ commissa est anno plures habere solet, illo ipso anno alios *caules* & *flores* profert.

Locus.

E Florentia missus est.

33. *Narcissus angustifolius albus minor C. B. prod.*

C. B. prod.

Ex radice bulbosa tunica subnigra recta & paucis fibris capillatâ *folia* bina vel terna oblonga, angusta, porracea exurgunt: inter que *cauliculus* palmatis, cujus summo bini *flores* parvi, albi, *calice* oblongo, angusto donati insident.

Locus.

In sterilibus collibus circa montem Lupi & in monte Cetio Aprili mensis cum flore invenit D. Magnol.

34. *Narcissus totus albus major C. B. latifolius simplicis flore præfuso albo* 1. *Clus.* *Narcissus cum pluribus floribus totus albus major J. B. totus albus* Ger.

Clus.

Folia habet terna aut quaterna, viridiora paulo quam *Narcissi* mediolutei nivei, longiora & angustiora, & quorum medio exiit *caulis* latiusculus, angulosus tamen & concavus, cui insident senti, septeni, inter: dum deni *flores*, prioribus similes, sed oblongiores paulo, & omnino nivei, quorum videlicet calice ille mediis, qui in * prædicto flavus etiam albus est: odor illius similis, similis etiam illius noque capita, neque semen observare potuit *Clusius*, cum Januario extremo nacentem pingui solo nonnullis Lufitaniæ & Bæticæ locis, & uliginosis, multaque adhuc aquâ stagnantibus cum florentem observabat, tum etiam Februarii initio in summa Calpe.

35. *Narcissus*

35. *Narcissus totus albus minor C. B. foliis candidantibus cum pluribus floribus, totus albus minor J. B. Narc. latif. niveus alter* Clus.

Superiore minor est, firmioribus magisque candidantibus *foliis*, qualia fere in *Narcisso* marino *Pancratio* dicto, *caule* breviori, & duos, tres aut quatuor duntaxat *flores* proferente. Reliqui *Narcissi* seriis, h. e. Maio mensis florent.

36. *Narcissus niveus C. B. niveus latifolius Byzantinus J. B. latifolius niveus* 3. *Clus.*

Clus.

Folia primo generi similia profert; *Caulem* inter *folia* pedalem, qui ternos & quaternos *flores* gerit, eundem cum superiore magnitudinis, nivei profus coloris, id est, calice etiam niveo, & quibus emergunt *lena flamina*, terna alis longiora, flava.

Locus.

Hic Byzantio allatus est. Alius præterea adeo illi in omnibus similis, ut vix quispiam discernere potuisset, nisi differentiam fecissent *flores* illo minores & frequentiores in summo caule nascentes, odorem & fragrantiam Jascini referentes: Hujus semen in trigonis capitulis inclusum, nigrum, inæquale. Utriusque *radix* minor paulo prior, & nigris tunicis septa.

Tempus.

Maio mensis floret.

Hic addit C. Bauhinus, 1. *Narcissum Orientalem* majorem album, i. e. *Narcis. Orient. major. eorum album polyanthem. Eys.*

2. *Narcissum Orient. medium album, i. e. Narc. Orient. medium totum album polyanthem Eys.* qui à prioribus sola magnitudine differt. Est autem prior latifolius, floribus copiosis albis per amplius, odoratis, tribus staminibus luteis brevibus donatis.

3. *Narcissum Orient. album odoratum, calice stellato Eys.*

4. *Narcissum album maximum, calyce luteo brevi Hort. Eys.*

5. *Narc. latifolium sulphureum vel album brevi calyce C. B.*

§. 5. *Narcissus juncifolius.*

1. *Narcissus juncifolius præcox* Ger. *juncifolius flore luteo J. B. Narc. juncifolius* 2. *Clus. juncifolius oblongo calice luteus major C. B.*

Radice est bulbosa, tunicata, tunica seu membrana exteriori nigra aut fusca, plurimis fibris ex ima sede fere basi prodeuntibus stipatâ. *Folia* ex eodem bulbo plerumque duo, pedalis longitudo, angusta, tenuitate & virore juncea, interiore tamen seu supina superficie nonnihil concava, inter que *caulis* exurgit teres, nudus, tenuis, parvis fere altitudinis cum foliis, in cacumine è thecula membranacea tres aut quatuor *flores* promens, penitus flavos, & longo & angulo tubo in sex folia expansos, cum parvo & brevifolulo in medio calice circum oras sinuato, una intus staminula, cacaminula flava gestantia continente. His (inquit *Clusius*) succedunt triangula *capita*, obtusis angulis ut reliquorum *Narcissorum*, nigro & anguloso semine plena, minore tamen quam aliorum.

Tempus & Locus.

Aprili mensis floret. Sponte nascitur in montanis pratis non procul Toletis & circa Guadalupe.

Clus. Clusio in Hist. *Narcissus* X. qui angustifolius II. & juncifolius I. dicitur.

Narcissus juncifolius flore rotunda circinitatis roseo *Lob.* hic refertur; à C. Bauhino pro diversa specie proponitur titulo *Narcissi juncifolii* flore rotundo roseo.

2. *Narcissus juncifolius minor* Clus. hist. *juncifolius luteus minor C. B. juncifolius flore luteo J. B. juncifolius serotinus* Ger.

Clus.

Hoc precedente minus est, gracilioribus, rotundioribus frequentioribusque *foliis*; *candiculis* è medio prodeuntibus pusillis, unicuique plerumque aut alterum *form* duntaxat sustinentibus, flavum & odoratum ut alterius, sed *foliis* constantem firmioribus & magis odoratis.

Locus & Tempus.

Uliginosis inter Hipalini & Gades locis cum ipso flore Januario mensis eruit *Clusius*: In hortis nostris nonnulli Aprili aut Maio florent.

3. *Narcissus juncifolius flore luteo variegato C. B. juncif. luteus allicantibus lineis distinctus* Park. *juncif. lat. allicantibus lineis distinctus, brevis calice* Swor.

Park.

Folia habet teretia, viridia, oblonga, *Juncifolii* *Narcissi* vulgaris similia; *caulem* duos tresve *flores* sustinentem luteos, petalis extremo subrotundis, lineâ alba per uniuersumque medium decurrente variegatis, *calice* brevi, corollæ simili, oris nonnihil crispis seu sinuatis, cetera à precedente non differt.

4. *Narcissus juncifolius flore pallido reflexo, juncifolius minor flore pallido J. B.*

Hic in hortulo nostro *solum* è bulbo unicum exibat palmare. Non tamen dubito quin plantæ vegetiores solo lero plura & majora producant. *Caulis* palmaris firmus, teres, viridis è folliculo membranaceo binos protulit *flores*, pediculis longis pendulos. *Floris tubus* à valculo feminali cui infidet angustus ad florem usque dignum aut amplius longus. *Calix* floris mediis semidigitalis fere, campanulatus, marginibus æqualibus, nonnihil sinuatis, cum stylo in medio paris longitudinis, quem

* *Narc. med. luteo* Narb.

quem circumstant *flamina* breviora. Floris folia reflexa sunt. Totus autem flos tam folia quam calix pallide lutea sunt, ejusdem scilicet coloris cum foliis tubum circumdantibus in flore Bulbocodium vulgaris.

5. *Narcissus juncifolius Autumnalis flore viridi* Park.

Park.
Folium unicum duntaxat promit, prælongum, teres, viride, saltem in omnibus quas Descriptionis auctori videre contigit plantis, quo tandem marcescente & evanido emergit *cauliculus*, folio prædicto similis, teres, nudus, viridis, summa parte *floris* tres quatuorve sustinentes ex involucri tenui membraneo erumpentes, petalis sex angustis, in mucrone acutissimum & velum spinulam desinentibus, cum calice in medio rotundo parvo compolitis. Floris totius tum calicis medi, tum peralorum ambientium color viridis, odor suavis admodum, reliquorum hujus generis similis. Florem non ante mensem Octobrem explicat, qui prunis brevi supervenientibus non ita multo post apud nos corrumpitur. Planta est tenera, nec hyemes nostras facile tolerat.

E Barbaria Africa delatus est.

Locus.

6. *Narcissus juncifolius flavus amplo calice* J. B. *juncifol.* 1. *amplo calice* Clus. *angustifolius flavus magno calice* C. B. *angustif.* *sive juncif.* *maximus amplo calice* Park. *parad. juncifol.* *amplo calice* Ger. emac.

Clus.

Bina aut terna huic sunt folia, pedalis aut majoris longitudinis, crassa & succulenta, carinata & viridi colore prædita, proximè ad Juncifolii Narcissifoliorum viriditatem accedente. Prodit inter folia *caulis* gracilis instar ejus qui subsequitur, firmus, pedalis longitudinis, qui summo fastigio ex membranaceo folliculo binos aut ternos *flores* promit, valde elegantes, majores & laxiores quam reliquorum Narcissiflorum junceo folio, sex prædictis foliis flavis, quorum medium occupat *calix* major quam in ullo Narcissiflorum genere, semunciam namque longus & per oras veluti sinuosus, paullo saturatioris lutei coloris, continens brevem *sex flamina* flava, apicibus aureis prædita, & *stylum* flavum, extrema parte crassiorè. Odonatus est in flos perinde ac Narcissifolii juncifolii flores. Radicem habet Narcissifolientis bulbo aequalem.

E montibus D. Jacobo Gallæcie vicinis à Nic. le Quelt ad Lobelium devehctus est. Aprilis mensis floret.

Locus & Tempus.

C. Bauhinus hanc plantam Narcissifolii juncifolii non acenset, verum Narcissifolii totis luteis quas vocat.

7. *Narcissus juncifolius minor* Clus. *minor flore pallido* J. B. *juncifolius flore pallidiore, calice flavo* C. B.

Clus.

Ex bulbo aliorum Narcissiflorum junceo folio bulbo non dissimili, valde tamen pusillo, quinque aut sex folia, producta, angusta quidem illa & juncea, aliquantulum tamen planiora, dodrantem aut pedem longa, nonnihil procumbentia, viridia: inter quæ prodit unus aut alter *cauliculus*, gracilis, albidus, viridis, pedalis longitudinis, summo fastigio gestans folliculum membranaceum instar aliorum Narcissiflorum, è quo exiliebat unus aut alter *flos*, longo pediculo innixus, formâ Juncifolii vulgaris floribus similis, sed paullo minor, sex foliis pallidioribus constans, cum medio *calice* flavo, majore aliquantulum, & majus patente quam in illius flore; è cujus umbilico pallidula brevissima stamina emergunt, medio stylo prominente. Odonatus quidem est flos, paullo tamen gravior est ejus odor quam vulgaris Juncifolii.

Sponte nascitur in illa Gallæcie parte quæ vulgo *Rovergne* appellatur. Aprilis floret.

Locus.

Clusio describitur in Appendice ad Hist. plantarum rariorum.

8. *Narcissus juncifolius totus albus* C. B. *juncif.* *flore albo alter* Clus. App. alt. auct. *juncifolius albus* Park.

Clus.

Hujus multò longiora sunt folia quam Narcissifolii juncif. flore albo reflexo, & viridia; *caulis* etiam longior, summo fastigio sustinens binos aut ternos flores, diversè tamen ab eo formæ: nam Narcissifolii juncifolii minoris floribus valde similes sunt; horum tamen color albus, tam ipsius calicis quam sex foliorum illum ambientium. Radix non valde magna est, longiuscula, membranâ eam cingente proflus fusca.

Locus.

Floret Aprili: è Pyrenæis autem montibus erutus est.

Narcissifolii juncif. albi Park. folia magis ad cælium tendebant, præne ut foliorum Pseudonarcissifolii, quales erant plantæ à Venerio ad Clusium missæ.

Parkinsonus aliam adhuc hujus varietatem proponit calice majore, cætera similem.

9. *Narcissus albus Autumnalis minimus* C. B. *serotinus sive Autumnalis minimus* Clus. *Autumnalis minor* Ger.

Clus.

Unicum *cauliculum* digitalis longitudinis, gracilem. vacuum habet hic Narcissus, in cujus summo florem Narcissiflorum, odoratum, sex foliolis albis constantem, & in medio exiguum *calicem* flavum continentem: *Folia* succedunt exilè, trigonum *caput*, exiguum, nigrum, angulolumque *semen* continens. Radix Narcissifolii juncifolii valde similis, minor tamen, multis candidis tunicis, lentèque succo prægnantibus constans, sed nigra quadam membrana tecta. Tota planta amara est.

Locus.

Nascitur plurimum ad Anam flumen in Turdulis, ubi florentem, & suis capitulis jam maturefcere incipientibus eruebant sub Octobris finem, nullis è bulbo natis foliis, nec ulla eorum vestigia observans.

10. *Narcissus*

10. *Narcissus montanus juncifol.* *calice flavo* C. B. *Pseudonarcissus juncifolius primus* Clus. *juncifolius montanus minimus* Ger. emac.

Clus.

Folia huic valde angusta, sive pennis juncea: *caulis* tenuis, nudus, palmum altus, cujus extremitas infidet *flor* è vaginula emergens, qui sex foliis ex herbido pallidioribus & expansis constat, quorum medium *calix* flavus, calathi instar oblongus, oris prædicti non sinuosis & fimbriatis ut superiorum sed æqualibus: *radix* exigua Narcisso similis, intus candida, foris nigricans.

Nascitur quibudam Lusitaniz Baturiazque collibus, ubi Januario florentem invenit Clusius. *Locus.*
Parkinsonus trium adhuc specierum seu varietatum Narcissifolii juncifolii flore reflexo meminit, nimirum,

1. *Narcissifolii juncifolii flore luteo reflexo foliis majoribus & longioribus* quam Narcissifolii juncif. flore albo reflexo; *caule* tantillo elatiore *flores* duo trèlve, totos aureos sustinente.

2. *Narcissifolii juncif. calice albo, reflexis foliis luteis, caule* pedali, viridi, duos, trèlve *flores* sustinente petalis pallide luteis, calice pallide albo.

3. *Narcissifolii juncif. calice luteo, reflexu foliis albidis.*

11. *Narcissus montanus alter flore fimbriato* C. B. *Pseudonarcissus juncif. II. flavus flore* Clus. *montanus juncif. flore fimbriato* Ger. emac.

Clus.

Tenuiora paullo quam præcedens, licet furrecta habet folia; florem flavum, quo est, *calicem* per oras levis & tenuiter fimbriatum, & sex illa foliola calicem ambientia ex herbido pallidioribus in capitulo floris succedente nigrum rotundiusculum *semen* proferit. Radix pusilla, foris nigricans, bulbacea, tenuibus fibris è sede prodeuntibus firmata.

12. *Narcissus montanus albus minimus* C. B. *Pseudonarcissus juncif. tertius* Clus. *omnium minimus montanus albus* Ger. emac.

Clus.

Quaterna aut quina folia protulit [Clusio] tenuissima & capillaria, viridia, humi procumbentia & sparsa: inter quæ *cauliculus* emersit infirmus, palmatis, tenuis, nudus, unicum in summo florentem & membranaceo folliculo prodeuntem sustinens tenellum, candidum omnino & calicis oris fimbriatis. Semen non potuit observare Clusius. Radix superioris similis.

Hujus & superioris radices è Cantabrorum jugis erute fuere.

Locus.

13. *Narcissus angustifolius albus, calice oblongo floreque reflexo* C. B. *juncifolius albo flore reflexo* Clus. app. alt. auct. *juncifolius flore albo reflexo* Park. *juncifolius reflexus flore albo* Ger. emac.

Clus.

E radice bulbosa, nucis Pontice magnitudine, candida, fusca membranâ obducta, cujus sedem plurimæ tenues albæ fibræ occupant, quaterna aut quina exiliebant folia, dodrantem longa, angusta & præne juncea, aliquantulum striata, & supina parte nonnihil carinata, viridia: inter quæ prodiat dodrantalis *caulis*, viridis, lavis, non valde crassus, summo fastigio sustinens in membranaceo involucrio binos, ternos, interdum quaternos oblongos *flores*, nivei quidem candoris, sed odoris expertes, deorsum propendentes & nutantes, sex longiusculis & satis angustis foliis constantes, sursum reflexis florum Cyclamini instar; è quorum umbilico proniuebat *calix*, semunciam longus, vel etiam longior, inæqualibus oris, continens tria *flaminula* alba, quorum apices flavescetes, & tenem longum *stylum*, calicis oras multum superantem. Succedebant triangulares *siliquæ* live thecæ, exiguo orbiculari, nigroque & splendente *semine* plene.

Floreat Aprili. Nicolaus le Quelt ex Hispaniis aut Pyrenæis montibus attulit.

Locus.

14. *Narcissus Autumnalis albus* C. B. *juncifolii albus Autumnalis, medio obsoleto* Swertii.

15. *Pseudo-narcissus graminæ folio, sive Leuco-narcissus æstivus* C. B. prod.

Ex radice oblongum, angustum bulbum imitante, exiguis capillaceis fibris prædita, membranâ fusca tecta *folia* bina croceis emula oblonga exurgunt, quæ sape cauliculum superant, qui nudus tenuis, trium, quatuor, quandoque quinque unciarum, qui foliolis ternis, quaternis brevissimis cinctus florem unum bellum, intrinsecus albicantem, extrinsecus venis purpurascens variegatum, ex foliolis sex compositum, sustinet, in cujus medio caliculus brevissimus in stylum abiens, quem *flaminula* apicibus candidis donata cingunt, cui capitulum triquetrum semen continens succedit.

In Alpibus Helvetiorum & Rhætorum, ut monte Spigel & ad Themas fabarias Julio mensis *Locus.* floret.

16. *Narcissus montanus coronatus* C. B. *Bulbocodium minimum coronato* J. B. *Narcissus juncifolius reflexus minor* Ger. emac. An *Pseudo-narcissi* genus admodum exilè Hispaniâ missum per Regem Hispania botanum Clus. Pan?

CAP. III.

De Lilio-narcissif.

Lilio-narcissifum dicimus hanc plantam, quia flore Liliū refert radice narcissifum. Flores autem & membranaceo Narcissiflorum modo exeunt, unde ad Narcissifum propius quā ad Liliū accedit, & secunda species, si recte descripta sit, vera & genuina Narcissif species videtur.

1. *Narcissif maritimus* C. B. *marinus* Clus. hist. app. alt. *Pseudonarcissif marinus albus*, *Pancratium vulgo* Park. parad. *Pancratium maritimum* Ger. *Monipululatum*, *multis* Scilla *alba parva* J. B.

J. B.
Radice nittur bulbosa, minore quā Scilla vulgaris ruffe; Lobelio Advers. cum maxima est quanta maximi Lili, aut Arantii vel Limoni, oblonga, fibris donata, cortice Cepe obreā pullo, intus candida, tunicis vestita cepaceis, pellucidis, leniter ftratis, aliquot detractis candidissimis, etiam in medullis satis crassis, minus tamen quā Scilla dicta, albis, viscidis, lento humore plenis, sine acrimonia amaris. *Folia* septena vel octona, Porraceis familia, cubitalia, pollicem circiter lata, coloris glauci, in obtusum mucronem desinentia, [planiora & firmiora quā Narcissifina Clus.] Inter hac *caulis* extollitur, parvis foliis longior, crassitie Aphodeli, tenerior, nudus, enodis, qui & fastigii folliculo membranaceo flores quinos, senos & interdum plures profert, magnos, Pseudonarcissif vulgaris similes, uncias tres vel quatuor longos, albos, præter extoremum sex foliorum nervum & extremos mucrones, qui viridi colore nonnihil asperi videntur. E medio oblongo protuberante *calice*, per oras laciniato exeunt candida sex oblonga *stamina*, suis *epithem* flavis ornata, & medio longo *stilo*, ut Lilio albo ferē, quibus succedunt *pericarpia* aliquot trigona maxima plena *semine* nigro, magno, lato, compresso, fungulo.

Locus.

In maritimis circa Valentiam Hispanie frequens, ut toto illo maritimo tractu infra Monsipulū, ubi Maio mense Florentem, Julioque & Augusto semen matorem observavit Clusius. Nos in litibus arenosis prope Neapolin florentem invenimus Junio & Julio, necnon in Sicilia.

Mutato natali solo nunquam aut rarissime flores solet, cum viz. concepto jam in ipso bulbo flore erunt & transferuntur.

Varia flos coloris, (ut aiunt) apud Monsipulensē est albo, est subulato, & est pallescente, apud Italos rubro & purpureo quandoque purpiceo C. B. Clusio alterius coloris flores videre non contigit quā albi, ut nec Parkinsono.

2. *Narcissif Ilyricus Liliaceus* C. B. *marinus* fove 3. *Matthioli* Park. *Narcissif tertius Matthioli* Ger. emac. *Pancratii Monsipuliani vel Homocallidis Valentinae facie Lilio-narcissif*, vel *Narcissif 3. Matthioli* J. B.

Radix hujus Narcissif, si in eodem loco per multos annos quiescere permittatur, nec aliō translocatur, in magnitudinem Scille mediocriter æmulam, reliquorum cujuscunque generis Narcissiforum bulbos longe superantem excrescit, tunicis aliquot nigricantibus exterius obreā, multis ex ima sole exeuntibus fibris longis, crassis, variē ramosis, aliis propē terre superficiem diffusis, inter deorsum tendentibus, que non, ut in reliquis ferē omnibus Narcissif, quotannis marcescunt & intereunt novis subnascentibus, sed perpetuo durant, unde planta hæc non amat transferri, sed in eodem (ut diximus) loco perflere sinenda est, si velis ut floreat & vigeat. *Folia* emittit sex, septem, aut plura, duplo latiora quā Narcissifina reliqua, pro latitudine tamen brevia, ut quæ dimidiam longitudinem nonnullorum Narcissiforum vix attingunt, ex viridi cæsa aut canelata. Ex horum medio & interdum etiam ad eorumdem latera emergunt *caules* nunc singuli, sæpius plures, pedales aut altiores in cæcimine lutescentes octo, decem, duodecim, aut plures *flores*, & membranaceo folliculo egressos, sex petalis albis expansis compositos, cum brevi in medio calice seu corolla, in sex partes seu segmenta divisi, & unoquoque segmento in tres denū lacinas. [in universum octodecim] in petala supradicta respiciunt. Ex singulis hujus calicis segmentorum angulis singula exeunt *stamina* alba longa, extremitate sursum reflexa aut incurva, apices luteos gestantia, & medio flore *stilo* albus. Flori delapso succedunt *capitula* trigona, semine magno, nigro, rotundo, aliorum Narcissiforum simili repleta. Floris odor suavis, viemens.

Planta hujus generis Parkinsono a semine orta, non ante decimum quartum a fatione annuum flores producit.

Locus.

In Ilyrico sponte nasci dicitur, inque altissimis Sardinie insule montibus, & in locis etiam maritimis, quā ratione Narcissif hic vel maritimus, vel montanus nuncupari possit.

Nos hæc speciem observasse putamus in maritimis Siciliæ arenosis, ut a bulbi magnitudine conjectabamur, nam florem non vidimus.

3. *Narcissif marinus exoticus* Park.

Park.

Quinque aut sex *filia* larga longā, emittit, pallidē viridā; inter quæ *caulis* exurgit firmus & satis crassus, summo fastigio plurimos sustinens *flores*, & folliculo membranaceo tenui crumpebant, peramplos, sex longis & acuminatis foliis, pallidē purpureiscentibus compositis, cum calice in medio amplo, rotundo, paulo, colore saturatiore quā folia prædico. *Radix* prægrandis, reliquorum tamen Narcissiforum simili, tunicis exterioribus leucopharis aut nigricantibus.

Locus hujus natalis ignoratur.

2. Nar.

4. *Narcissif Indicus Autumnalis* C. B. *Pancratium Indicum* aut *Narcissif Indicus Autumnalis* quorundam Lobelii Park. *Pancratium* aut *Narcissif Indicus maximus autumnalis* quorundam non amarus, albus J. B.

Lob.

Radice est spithamam longā, brachialis crassitudinis, multis Cepaceis subalbidis tunicis squamosis, extimilq. cuticulis ex ruffo subulcis aut Castaneæ diluti coloris: sessili parte majore meliorem pugnum æquante: numerosis, carnosis, habitioribus viridibus, Pancratii aut Scille instar, quasi trunco aut nodo collectis & appensis, fulta. Septembri aut Octobri octo aut decem stellatis floribus, Colchici albi Anglici paribus, sed longioribus, subulatis, ex albo luridis, senis longioribus *staminibus* albis præditis, latioribus & membranaceis tunicis, Moly Dioscoridis modo, pendulis, brevioribus, sine caule, penuria forte alimentis inhaerentibus. Foliorum rudimenta retula apparuerunt, Pancratii Monsipulensif familia, duas uncias lata, breviora tamen, fortē nondum profusa enata, aut perfectam longitudinem affecta.

Ex Hispaniola advectus est hic bulbos.

Locus.

5. *Narcissif Jacobæus Indicus* Ger. *Indicus totus ruber* C. B. *Indicus latifolius rubro flore* J. B. *Indicus flore rubro*, dictus *Jacobæus* Park.

Clus.

Radix huic bulbosa, Cepe rotundæ similima, verū supemā tunicā pullā. *Folia* primum emittit crassa, oblonga, Narcissif marini i. æmula, secundum verō folia, atq. adeo ex latere pedalis & longior etiam emittit *caulis*, plerumq. unus, aliquando verō & alter, nonnunquam pariter (quantum hoc raro) interdum successivē, dilute rubens, rotundus; compresso tamen *stilo*, cavus & interius subulbidus, qui in membranaceam definit vaginulam saturate rubentem, & ad extremum acuminatam filamq., & quæ flos unicus erumpit oblongus, pediculo nixus viridior, qui deorsum inflexus & nutans, minus tamen quā in Leuco bulbo aut Lilio rubro, sex munitur petalis, elegantissimi coloris rubentibus, crispis superioribus, totidem inferioribus, quorum quod & superioribus medium est, succrescit erumpit, reliqua duo ad latera à medio reflectuntur, inferiora autem deorsum curvantur, cunctis ita concinnatis, ut enis etiam rubrā, qui abovāmis S. Jacobi equibus in veste gestatur formam valde refert, unde Jacobus cognomen à *Symone de Tournay* descriptoris autore ei inditum. Sunt porro in hoc elegantissimo flore *stamina* septem, similiter rubra, quorum medium aliquanto longius in triangularem apicem desinit, cætera sex apice transversim fissum interius fuscis, superficie vero luteo pulvisculo obducti; cuncta vero ad medium ferē eorum longitudinem medium ex inferioribus folium ambe; idem etiam reliquis duobus inferioribus complexum; atq. ubi hæc deorsum fluctantur *stamina* ipsa sursum elevarant. Clusius florem Atundinis Indici dicta ubi non valde ab similem dicit.

Ex India Orientali advectus.

Locus.

6. *Narcissif ex albo rubescens* C. B. *Narcissif Gareti flore albo*, *exteriore parte rubicundo* Swartzii.

In Catalogo Horti Regii Parisiensis extat.

Locus.

7. *Narcissif Virgineus* Park. parad. *Lilio-narcissif Indicus pumilus monanthus albus* Monf. Atamufco dictus.

Park. par.

Caulem edit spithamæum, unicum in fastigio florem gestantem Liliaceum, album, hexapetalum, Tulipe instar erectum, *cunctis stilo* in medio, quem sex *stamina* circumstant. Flore præterea *filia* denum prodeunt duo vel tria, longa & angusta, viridia ad modum Violæ bulbosæ majoris & plenidentis [Narcissifina familia, magis mucronata Mor.] *Bulbus* subest cepaceus, oblongus, & multis tunicis compositus, exterius nigricans, intus albus. *Capitulum* parvum oblongum *semine* continet parva, nigricantia, compressa.

Maio mense floret; & Virginia Americæ Septentrionalis provincia ad nos delatus est, ubi co-
piosè provenit: in hortis nostris raro floret, nec celo aut solo facile assuefcit.

Locus.

8. *Narcissif Indicus Liliaceus saturato colore purpureo* Ferrarii.

Fer.

Magnitudine formæ candido Lilio par est, *floreis* foliis magis continuatis mimisq. resupinis dispar, florum numero superius, quibus albo rubrā, blandi temperatis erit Septembres calendæ expugnat, ut ipsius pulchritudo lacte & sanguine coassule videatur. Albicis membranæ rupto involucre, conveniens primum *folia floris* modicè rubent; coloratoribus tantum lineis in longitudinem virgata: in calachi denique imagine ducta adulto pudore suffunduntur. Toto deniq. senili vultu rubicundior, dum desolentur flori dora sunt. Imus umbilicus lunas florique faver. Sex inæqualia *stamina* ima parte candicantia, summa subrubentia, intus in crocos ex viridi flaventes desinunt. Septimum & medium *stamen* prolixius, viridem, coloratum apice nullo insignitur. [Stylus hoc] Vicinis pluribus *flores*, & pediculis satis crassis, binos seu ternos digitos longos, ex atro viridibus, & live devisis five arectis, modò in orbem penduli, modò in stylam prominuli, necnon particulatim desinentes summum caulem coronant. *Callis* ipse rotundus, digitum crassus, ac propè bipalmis ex viridi obsolecit in rubrum. *Folia* Liliacei vitoris & Narcissifina magnitudinis, arefacta jam flore, à latere caulis enata in ipsum caulem incumbunt. Bulbus Neapolitano in reposit Scillam prope exaequat, Romano sub celo minus tumet; instat Eriophori summo sub cortice membranaceo lanolis extra pallor, nec florem fert nisi ad iustam Punci mali molem adolevit. Et hic Narcissif more categoriam seminat, paucos tamen provenit.

Eeee

Nag

Alia species.

Narcissus Indicus Liliaceus diluto colore purpurea fens Per. a precedente, contractiore bulbo, caule tenuiore pedali & inaequaliter rotundo, florum quoque minore & numero & magnitudine facieque dilutior degenerat.

Cornut.

Inter omnes Narcissos, qui haecenus inveni apud nos existerunt, prima ut arbitror auctoritas nobilissima hinc generi debetur.

Spectabilis thyrsus, per initia nudus, foliis pallidior se in pedis altitudinem subigit, superiore parte virens, infera vero atro-purpureis notis infuscatus: in cuius fastigio novem aut decem florum gemma totidem petiolis haerentes in umbellam disponuntur, quae prius oblonga & rotunda quadam vagina celabatur. Haec dum florem patefaciunt in sex folia diduci solent, si potissimum planta haec resoluta & pingui humo feratur; nam si ficca aut confecta posita sit, foliis macies plerumque nonnullos uno aut altero folio mutilat. Singula cuiusque floris folia duas uncias sunt longa, admodum angusta & exigua veluti lacuna sulcata: juxta floris centrum levi acumine gracilescunt, extremi parte inflexa resupinantur (pro more Lili montani quod Martagon vocant) Color floris est Cinnae-baris aut Laccae elegantioris, venae sanguinea tamen lacunarum media discriminante. Sex stant in medio filamenta, foliis longiora, & pallidius rubentia, totidem apicibus atropurpureis ornata. Unus odor adest, quae defecum naturae supplet vivacitate coloris, quem non modo pigmentorum mixtura artificio quicquam adesse nequit, sed nec illis haecenus floribus similem concessisse naturam observatum est. Nam praeter eximium hunc colorem, quo intencium obtutum hebetat, si forte serenus dies affuerit, florēque radius Sol meridianus illustraverit, mille velut scintillas eribrat, quas pertinax oculus, inconvincensque vix momento sustineat. Subest *bulbus* prioribus similis. *Folia* verò nonnulli tabido caule erumpunt: quorum color non glaucus, nec obscurus, sed gratè viriditate renidet.

10. *Narcissus pumilus Indicus polyanthos* Cornut.

Cornut.

Radix est carnosior majorque bulbus: *folia* octo aut novem, palmum longa, lata pollicem, glauca virentia, non recta ut reliquorum sed modicè flexuosa, juxta terram nata oblique prodeunt. Inter quae non mediis *caulis*, sed relictis ad latera folia nudus & liber erumpit. Hic non rotundus ut reliquorum, sed semicircum latus, postquam mediis palmi proceritatem implevit, membrana turbinatior, quae veluti capite clauditor aperit, apparetque tandem eximia novendecim aut viginti *florum* umbella, qui pro soli coeque ratione languidius aut sententius rubescunt. Singulis est Colchici praeter *caulis* & magnitudine, sex enim eadem constant foliis, quae ab angustis in latitudinem paulatim sese laxant. Fors itaque secundum totam eorum longitudinem fertur, qui & in subjecto flori capitulum producit, tot pariter crissis exuberans quot folia frons excavatur. Sex stant in medio filamenta longiora apicibus caeruleis donata. Subiungunt quibusdam floribus pediculi triangulares, hi cum inter se caulis in apice committuntur, ammirando proflus ordine dispositi naturale fide vix imitandum icothesedrum formant. *Flor* quoque, ut aspectu ita suavitatis fide inenarrabili, praecocior est etiam liliaceis: floret siquidem ante Arcturum, octiduo post autem apud nos semine viduum collabitur.

11. *Narcissus Indicus major duplex praecox & serotinus* Cornut. An *Narc. Indicus totus ruber* C. B.?

Praecocior floribus est ex rubro candicantibus & odoratissimis: caule dum femina maturefcunt viridescunt.

Alter verò florem edit post Arcturum, longè rubentior, sed ignavius odoratum, caule semper atro-purpureo.

Communem autem habent florendi modum, siquidem utriusque, caulis exit sine foliis, subnascens tantum elapso flore, in eoque maxime differunt à pumilo jam descripto, cujus non solum uno eodemque tempore caulis & folia prorepunt, sed etiam per hyemem tabido caule eadem virere perseverant, reliquis differentias vide.

12. *Narcissus Indicus flore Liliaceo sibiricus* Ferrarii. An *Narc. Ind. obtuso latiss. folio, bulbo ussissimo* C. B.?

Ferrarii.

Bulbus longè Scillino major ventrem prope rotundat: ferrugineum & quamvis tenue durissimum tamen corium superinducit: imam partem ut in bryode odorato Hyacintho, protuberantem, pro corporis amplitudine late circumat: fibras minimi vice digitis praerallas, praelongas, immortaleque diffundit. Floris vagina ad calendis Septembris exiit in lanceam culpidata, ternos lata digitos, quinos longa, exuberante cinnabari saturata. Post decem dies subnascens scapo in palmum excrescit, turgente jam atque urgente numerofo festu, in gemmas partes oris anguei modo latissime hilaefcit. Apparet primò incrementum florum confertissima congeries, quae ramolo paulatim incremento rotundam ita rarefcit in sylvam. Scapus exurgit prope bipalmis, binos digitos latus, ex rotundo pressior, ex viridi rubens, quae parte Solem alpicit colorator, summi capitatus. Funduntur è capite densiores more capillini, frequentes, proluxae, suaviaque rubore viscenda lacinia, quibus internati radata rotunditate porrigitur *cauliculi* breviores, palmo longiores, minuculatum dignum lati, interfuso rubore virentes, in capita extumidi Tuliparum triquetrum folliculo seu praefertate trifide clavae similis. Plena, instar candidi camelino collo Narcissi cervicem defleunt: recto rigidoque nonnulli statu circumstant. E singulorum verticibus eminent sursum versum spectantes elegantissimi.

gantissimi flores, rubro convoluti, montium Lilio aequales, nec absmiles, quippe phoeniceo rubore colorati, & foliis quinis nativos in cirros reflexis calamistrati, exteriori folio cum flaminibus affurgente, quae sanè conspicienda flamina sic extant: Sena lato colore punicea in rotidem versatiles apices primum flivos & grandiuolos, deinde contractiores, subter subfulculos. supra exalbidos & veluti farina confertos degenerant. Septimum sine apice pitillii facie, productus, castius, longè utrinque, rimula interfecante striatum, summa parte recurvum, pariter purpureum. Omnes inter se flores ternis quaternisve digitis intervacantibus distant. Per partes defcunt, nec prior ante deflorescentem quam venient univerfi. Senium illos non contrahit, sed infuscat ac demum docuit. Menstrua ipsi vix & ver Autumnale: September eosdem parit oriens, perimus occidens. A florum interitui triangula capita grandescunt, plera, inania, perpaucula nonnulla abortivi feminis rudimento freta, five quod peregrina planta nostratis autumnii frigoris reformidat, five quod eadem apud nos nondum robur fecunditatis est. Folia circa Octobris exitum apparent flore non proveniente: in ejusdem proventu seriùs, extremo sci. Novembri mensē exiunt. Pauciora initio, sex tandem flori prolufere. Longitudo illis bipalmis, latitudo palmaris, dimidiati ferè digiti seu cultri crassitudo, retusa forma, lata viriditas & fulco per oras rubore circumlita; corpus humi erraticum, lateq; procumbens; vita usque ad extremum Maium five ad primos calores producta.

13. *Narcissus Indicus folio latissimo triquetro* C. B. *Narc. free Pancratium Orientale* Swert.

C A P. IV.

De Colchico-narcisso.

Hæc planta radice Narcissum refert, verum tum flore, tum florendi tempore aliis, accidentibus Colchicum; ideoque de utroque participare, vel inter utrumque, ambigere videatur.

1. *Colchicum melino flore* C. B. *Narcissus Persicus* Clus. Park. Ger.

Clus.

Asperum planè est hæc planta, & floris duntaxat pediculo prædita, veluti Crocum Colchicumque; exiit ergo è membranaceo cucullo tanquam ex vasculo aut thesauro oblongus, Croci aut Colchici floris amulus, sex foliis constant, ex flavo pallascentibus, quorum tria interiora paulò angustiora sunt, externa latiora, & summo mucrone nonnulli incurva five *antheris* quandam habentia, quae interiorum mucronem amplectuntur & comprehendunt, ingrati odoris & Papaveris quasi virus repellentis. Stamina sex medium florem occupant, in foliorum unguibus nata, sed interiorum foliorum reliquis longiora. Exiit è medio oblongior *stylus* gracilis, & sine capite. *Folia* illi sunt Hemerocallidis Valentinæ non multum absmilia, lata, plana, ejusdemque cum illis coloris, h. e. ad æruginem tendentis, quæ ut plurimum convolvuntur, aut sese circumagunt. *Radix* crassa, bulbosa, à basi (quæ multis fibris donata est) statim exuberans, intus candida, foris pallidior quidem sed aliquantulum gratè nigricans. Ætate breve inter folia caput, pollicem crassum, brevi pediculo inherens & summa reare vix erumpens ferè aliquoties observavi, quod cum inane esset, feminis conspiciendi spes omnis subleat. Sub finem Septembris flos emertit Clusio.

2. *Colchicum luteum majus* C. B. *Narcissus Autumnalis major* Clus. Park. Ger.

Clus.

Præcedenti valde affinis est, tamen neuter flore Narcissum æmuletur, sed foliis & radice. Quina autem aut sena habet *folia* oblonga, pollicem lata, præ viriditate ferè nigricantia, splendens, humi plerumque sparsa; inter quæ brevis exit *cauliculus*, viridis, rotundus, vix supra terram è tollens, cui infidet *flor*, superiori formâ similis, sed brevior, flavi omnino coloris, ex membranaceo folliculo emergens gemis, cujus exteriora tria *folia* interioribus majora sunt, eaque velut amplectuntur, omnia autem mucrone sunt magis orbiculato quam Persici folia: sex *stamina* suis apicibus ornata, & *stylus* è floris umbilico erumpunt. *Radix* crassa est, rotunda, intus candida, foris, ut Narcissus, nigricans.

Sub finem Augusti & Septembris germinare incipit & plerumque floret. Gaudet montanis qui Tempus & Locum.

3. *Colchicum luteum minus* C. B. *Narcissus Autumnalis minor* Clus. Park. *Colchicum parvum montanum luteum* Ger.

Clus.

Octobri mensē, quemadmodum Persicus, nudum è vagina membranacea profert *florem*, sex oblongis & angustis foliis constantem, non aequalibus, nam exteriora paulò longiora & latiora sunt, omnia autem mucronata, foris flavescens & splendens, intus flava, ad majorem colorem magis accedentia, flava *stamina* medium florem occupant. Odoratus est hic *flor*, folioque pediculo innitens, supra terram non attollitur: Flore jam marcido emergere intendunt incipiunt *folia*, ut plurimum autem ineunte vere duntaxat, terna aut quaterna, plana, viridia & splendens instar foliorum majores, sed longè angustiora, & præter aliorum morem sese contentiora & cincinnorum instar convolvunt. Semen tert in capitulis uncialibus ferè trigonis, rotundum, nigrum, cui adheret: albicans quadam & spongiosa ab uno latere materia. *Radix* pusilla, nigra tunica tecta, inferiorisque sede tenuibus fibris firmata.

viridia, folia. *Radix* bulbosa, satis crassa pro plantae exilitate, è multis glutinosis tunicis compacta & amara, quae candicante membrana integitur.

Lecus.

Extrema Beticâ, quâ Lusitaniae continetur, non procul *Badaeoz*, ad flumen Anam situm sub finem Octobris & Novembris initio cum suo flore eruebat Clusius.

Vitis.

De Leucoi bulbosi temperamento & viribus P. Rengalinus hæc habet.
De foliis *Erangelis* [Veris nuntia] l. 6. secundæ speciei temperamento & viribus nobis agendum: quid enim aliæ possint propter plantarum raritatem explorare nobis non licuit. Temperamento ergo bulbis est calido & sicco secundæ gradus initio, præterea subtilium partium, vomitumq. movet, quare is quibus ventriculus crassus & viscidus humoribus est infarctus magnopere prodest. Urinas ciet, mensesuram obstruccionibus liberat. Flores minus calidi sunt, sed partium subtilitate præstant, sudorâq. movent: tam flores quàm bulbi ad ionchos delendos, & scrophulosos tumores discutendos admodum conferunt, sed bulbi floribus præstantiores hac in re.

Leucio bulboso affinis duplex C. B.

Bulbus quatuor aut quinq. flores gestans in modum Campanulæ albæ *Clus. hist.*

Alterum addit bulbum flore magno, Campanulæ formâ terram spectante, intus luteo, foras purpureo. *Ibid.*

CAP. VI.

De Tulipa.

C. B.

Tulipa, cujus descriptionem & figuram primus Gesnerus, Anno 1560. in Append. ad Cordi hist. dedit, à pileo Dalmatico, vel amiculo capitis, ab ipsi gestari folio, Tulipam dicto nomen accepit, idque propter floris cum pileo similitudinem. Sunt qui Anemonem *sequitur* Theophrasti velint, cum ibi Palladium intelligere videatur: alii Cynorrhodon Plinii l. 21. c. 5. censent: alii ad *Satyrion trifolium* referunt. Dodonæus, quem sequitur C. Bauhinus ad *Andros* Theophrasti.

Genera prima tria sunt: præcocius unum: serotinum alterum: dubium tertium, medio tempore flores. * Alii & redivis duo tantum genera constituunt, præcox & serotinum, tamen enim inveniantur quædam veluti dubia (verba sunt Clusii) quæ medio inter utrumq. genus tempore florescunt, potius tamen inter serotinas habenda sunt quàm inter præcoces, quod & foliorum colore patet: virent cum eis conveniunt, & caulem procerum floræq. amplum earum instar proferunt, quodq. è mediarum femine serotinae, è serotinorum mediæ enascantur, nunquam tamen quod observavit Parkinsonus, è mediarum femine præcoces exortit sunt, quamvis Clusius contrarium affirmet; cui potius ut diligenti & veraci fidendum. Nos certè omnes Tuliparum majorem differentias & varietates è femine primitus oriundas suspicamus, idoque unam tantum Tuliparum majorem speciem agnoscimus.

* Clusius & Parkinsonius.

Tulipa Nota.

Nota: Tuliparum characteristice sunt Caudæ foliosi, flores ampli, hexapetali, nudi, in singulis caulibus natura singuli, erecti, colorum pulchritudo & varietas inexplicabilis, unde à nonnullis *Lilia agrorum* creduntur de quibus affirmat Salvator noster, nè Solomonem quidem in omni gloria sua amicum fuisse quemadmodum unum ex illis; femina compressa, tenuia, Liliaceorum æmula, unde à nonnullis, planta Liliaceis dicitur, minus rectè cum nihil ferè cum Narcisso commune habeat.

1. Tulipa præcox in genere.

Clusio sic describitur: Unicum fert caulem, pedalem maxima ex parte, interdum ampliorem, rotundum, virentem, & brevi quadam incanâq. languine apicem, non concavum, sed firmâ medullâ plenum. Hunc plerumq. ternâ amplectuntur folia, nonnunquam quaternâ & quina, inferiora lata admodum, ut etiam palmarem latitudinem explore viderim, & Liliacea, longiora tamen & crassiora, carinata, supra terram fere pandentia & conortuenda; superiora autem minora & angustiora, eaq. vel propendentia & putantia, aut interdum furcata, omnia autem colore ex cæruleo virente aut æruginoso, & velut farina aspersa. Summo caulis infidet magnus flos unicus, (geminus etiam aliquando vidit [hoc præter naturam ob luxuriam foli accidit] vel summo caule conjunctim nascentes, vel bifido inhaerentes) rarum spectans, sex plurimum foliis constans (quamquam & sepebis & octonis conspexerim) epistemon initio cum caule coloris, & interdum ad terram fere inflectens, illicque incumbens, ut colubri aut serpentis caput in terra decumbens ementiatur, deinde paulatim sese sublevars & colorem mutans, atque tandem sese explicans, & calathi cyathive instar in fundo pandens, ex quo fena, aut totidem quot foliis constat stamina prodeunt, modo lutea, modò pallida, modo nigricantia, pediculis etiam quæ staminula sustinent mirum in modum variantibus. Excessu flore succedat membranaceum triangulare caput, fatis magnum, oblongiusculum, vel brevius, ventricumq. magis prominulo, quo in tres partes à summo defalcante, conspiciuntur sex ordines, feminis plani, cartilaginei, Liliacei ferè, & cinctate propenodum rotunditatis interdum, altera tamen parte quæ capitis centrum & interiora pertingit, oblongiusculi, utplurimum pallidi, fulvi aut rubescentes, & si imbres frequentiores ceciderint, etiam fuscâ. *Radix* bulbacea est, interdum brevior, nonnunquam oblongior, crassa, inferiore sede nonnulli prominente, uti Colchici radix ferè, fibræ aliquot

aliquot tenuibus donata, & foris vel fulvescente, sed magna ex parte nigrescente membranâ obductâ, quæ interna parte lanuginosa est, castaneorum corticis instar, aliquando autem adeo densâ tomento plena, ut mollissimè recubet bulbos, qui solidus est, firmus, & velut albumen ovi coctum candidus, gustantique dulcis, saltem non ingratus.

2. Tulipa serotina.

Describente Clusio, major est amplitudine, cubitalem enim & tripedalem interdum habet caulem, firmiorem, crassiorum, & flos floscentia quadam asperum. Hunc alteram amplectuntur quaternâ plerumque folia, nonnunquam quina aut fena, carinata, firmiora quàm in præcoce, utplurimum erecta, non nutantia aut ad terram inflexa, atque oris interdum adeo reflexis, ut sinuola videantur, aliquando omnia aquali. Summo caulis, qui pedali vel majore plerumque longitudine, imò cubitali nonnunquam nudus supra folia eminet, unicus infidet flos magnus & oblongus, cyathi modo concavus, sex foliis constans, extremo apice omnium mucronato vel orbiculato, aut tribus exterioribus duntaxat mucronatis, interioribus orbiculatis, ut in præcoce, & è contra: caput ut in illa triangulare, membranaceum, crassius utplurimum & prominulo ventre, quò à summo defalcante, sex ordines feminis plani, cartilaginei, fulvi aut rubescentes, majorique quàm in præcoce conspiciuntur. *Radix* præcoxi similis, longiore tamen majorèq. bulbo constat plerumque, in reliquis cum illa convenit.

Caulis huius interdum *serotina* & ramosus est, quod proculdubio accidentarium est, & soli uberat plantæ luxurie tribuendum.

In hoc genere tam insignem colorum varietatem non deprehendit Clusius, sed flavas duntaxat, vel ad auri colorem inclinantes, & rubras, unguibus plerumq. nigris, orbe aureo cinctis; eaq. vel odorato vel inodoro flore.

Cæterum harum serotinorum Tuliparum, quæ vel flavi, vel rubri coloris flore prædita sunt nullæ hæctenus (inquit Clusius) varietatem in satiore mihi pepererunt, nisi quod interdum ex rubræ femine flavæ, contra ex flavæ femine rubræ nate sunt, unguibus sæpenumero variantibus.

3. Tulipa dubia.

Tulipæ medio inter præcociem & serotinam tempore florescentes, videlicet quæ marcescente præcoxi flore suos explicant, & serotinis florere incipientibus jam senescunt, imò interdum cum illis etiam florescent, Dubie quodammodo appellari possunt, cum utriusque generis naturam referant. Sunt verò inter eas nonnullæ, quarum flores & ipsa planta serotinorum magnitudinem æquant: aliæ quæ præcoci non superant, nec illis formâ distinximus, & illæ quædam vel amplius floribus prædita, vel præcoce non majoribus: sunt etiam quædam præcocius humiliores. Harum differentias à se observatas latè persequitur Clusius.

De Tulipa Observationes generales.

Nobis non videtur operæ pretium singulas enumerare, multo minus accuratius describere, cum eas pro specie distinctas non habeamus, quippe quod seminio ortum suum debeant, nec semen earum satum easdem perpetuo varietates producat. Hinc novis quotannis è femine exorientibus earum numerus infinitus, certè indefinitus aut indeterminatus est, unde etiam constat eas species distinctas non esse, cum specierum numerus in natura certus & determinatus sit, ut * superius diximus. Quibus addi potest hujus generis plantas colorum varietate & pulchritudine maxime spectabiles, si in eodem loco absq. cultura diu restare sinantur, degenerare paulatim & colores mutare, & è variegatis unicolores evadere. E contra habuisse se refert Clusius Tulipum cujus flos cum præcedentibus annis elegans fuerit, postea variè commixtus ex rubro & flavo inter se consutus coloribus, modò flavo inædium quasi folium occupante, modo rubro vel utroq. radiatim per oras diffluente, fuerit. Similiter flavam quæ flavum & rubrum, & purpuream quæ album & purpureum colores variè inter se commixtos & radiatim folia secantes habuerint. Ac illud etiam observabat quotquot sic nativum colorem mutarum subsidere corrupti solita; voluisse tamen antea hac colorum varietate heri sui oculos oblectare, tanquam postremum vale dictum.

Hinc probabiliter colligitur colorum varietatem in Tulipis morbidæ constitutionis potius symptoma esse, quàm luxuriantis naturæ lufu, debere.

Præterea, observante Clusio, non omnes Tuliparum flores diu in sua coloris elegantia & venustate perdurant; verum nonnullarum magis caduci brevi marcescunt, aliorum firmiores sunt, & coloris gratiam diutius retinent, præsertim serotinae & dubiæ: omnes certè nullo cælo sese contrahunt, & pluvio facile corrumpuntur, etiam ante quàm expandi possint interdum, si continui calet imbres: contra temperato Sole illustrati explicantur & diutius conservantur: at relictæ etiam epæ ardore nimium excocti, & suo humore exhausti facile desunt. Neq. omnes verticillate, tam præcoci quam serotinae, singulis anni eandem colorem gratiam perpetuo retinent, sed alternis variare sæpius observavi. Instantias seu exempla vide apud Clusium.

Cæterum, pergit Clusius, tamen feminibus terra mandatis Autumno (inutilis enim bulbosarum & tuberosarum maxima ex parte verna est fatio) hujus plantæ genus conservari solet: interdum tamen & nucleis majori bulbo adnatis propagatur, sed nulla inter præcocius Tulipas ferè ulior rubra & alba, omnium autem maxime serotina rubra, quæ adeo fecunda est, ut etiam femine fata, & vix bima alia proles generet, biennio aut triennio antequam florare incipiat, quod etiam faciunt pleræque dubiæ. Solent enim omnes Tulipæ nondum adultæ, & antequam flores proferre incipient, utplurimum singulis annis rectâ & quasi ad perpendicularium in dodrantalem & palmarem altitudinem profundius

* Lib. 1.

profundius descendere. (Apenninae excipio & quasdam alias, quæ non in altum, sed in latum & obliquum antequam floriferæ sint, proles & longis venis dependentes spargunt) ferotinae autem illa & dubia jam dictæ etiam in veteris bulbi exuvio aliquid substantiæ relinquere, quæ in alium bulbum efformata similiter in exuvio substantiæ quidpiam relinquit, quæ in alium bulbum transit, ut siquis cum dexteritate quadam & industria trimos & quadrimos eruat exuviorum vestigia sequendo, nonnunquam velut catenam aliquot bulborum coherentium, & ex primo exuvio ortum ducentium inveniat, licet interdum accidat, ut Radix ferotina jam grandior, nondum tamen planè adultæ, instar Tulipæ Apenninae sive Bononiensis proles in latum spargat, ut non semel observavi.

Menni & bulbos in infima ala, quasi summa tellure natos, in ferotinam & dubiarum generibus præsertim, qui telluri commissi, ejusdem coloris cum matre florem subsequente antea protulerunt, eundem enim colorem retinent bulbi matris adnati. Ex feminibus verò quæ fit propagatio planè incerta est, in præcocius nimirum & dubiis, nam ferotina magna ex parte suum genus conservare videtur, aut si aliquam mutationem adquirant exigua ea est, & plerumque in unguem & staminum varietate, aut coloris intensione vel remissione consistit.

Solet caulis & medio bulbo erumpere, sed ipso cum foliis jam marcido & ficcato, si bulbum eruas, ad latus illius adnatum conspicies. (quod etiam evenit in Iride bulbosa, Colchico & congenitibus aliis) novo bulbo paulatim succrescente, & totius plantæ succum ad se recipiente, quo tempore commodissime erui potest, erutus bulbos diu extra terram adliari, & in alia loca etiam præterea diffusa sine noxa transferri.

Omnes ejusdemque generis Tulipæ, quando florem non ferunt, æquali planè sunt, & unicum folium singulis annis proferre solent: at si dum emerit fesse exspicere incipiens secundum etiam eo inclisum appareat, illo anno florem prolatum spes effit, nisi prima aut aliud ab insectorum erosionem incommode tam intercipiat.

Petalorum figura in Tulipis variat, in nonnullis enim omnia acuta sunt, in aliis omnia obtusa aut subrotunda; in multis tria exteriora acuta sunt, tria interiora subrotunda, in aliis vice versa interiora acuminata, exteriora subrotunda. Præterea in nonnullis petala omnia longa sunt & angusta, in aliis breviora & latorum. E præcocius nonnullæ flores habent peramplos & ferotinam fere pares, alie costem parvos, nec Bononiensis Tulipæ majores. Quin & petalorum fundi in Tulipis plurimum differunt, uti & stamina & apices, in aliis enim nigri sunt, in aliis albi, &c.

Est & in florum odore diversitas, nonnullarum enim flores valde odorati sunt, aliarum prope odorem inodori, aliarum odore remissiore non ingrato inter utrumque ambigunt, aliarum denique odore faste vehementi sunt & ingrato.

Afferit Parkinsonus fere nunquam observare potuisse, quicquid alii scribunt, est semine præcocium Tuliparum medias aut ferotinas nasci, sed semper præcoces, multo minus præcoces & semine medium aut ferotinam, quod argumento est eas specie differre.

Quod ad electionem seminum, Clusius & præcocius ex alba semine prognatas plantas insignem eorum varietatem præ reliquis nascitæ experientiæ & diligenti observatione didicit. Parkinsonus pro semine exhibendo albo puro floræ præfert eum cum aliquo rubi aut purpurei admiscuit; præ aliis autem * ad hunc usum purpureo flore insignis semen commendat, post eum purpurei marginibus albis, tandem rubri marginibus flavis.

E mediis pro semine præfert albas flavas, purpureas rubris, flavas & rubras omnino rejicit. Albis puris maculas præponit. Verum in his fundi floræ præcipue rationem habendam monet. Nam si flos albus sit aut albidus, maculosus vel striatus, fundo coruleo vel purpureo, hæc omnium longè præstantissima est, ad producendas ex semine satis plantas colorum varietate & raritate spectabiles.

Tempus ferendi Autumnus est, ut superius & Clusio innuimus. Parkinsonus ferotinam potius factionem probat circa finem Octobris, quam Autumni initio, aut cum semina jam penitus matura & exsiccatæ sunt. Nam quæ maturius feruntur, præcoci ortu interdum ver anteverunt, & supervenientibus pruinis corumpuntur.

Semina non nimis densa seu crebra ferere convenit, terræ laxa & opulenta. Nam quo solum pinguis & uberius est eo major florum elegantiam & variegatorum proventus sperandus.

Præcocium Tuliparum folia observant Parkinsonus, hæc notæ ad dubiarum & ferotinarum foliis discerni possunt quod est terra tota extent, pediculus cui insident ostendunt, cum dubiarum & ferotinarum folia & terra nunquam penitus emergant & apparent, verum inferior eorum pars terræ perpetuò immerfa latitat.

Tulipæ & semine ortæ cum jam trimæ sunt (nonnullæ etiam bimæ si solum & cælum faveat) & terra eruenta sunt, & vel alio transferenda, vel eodem loci iterum deponenda, postquam paululum exsiccatæ & mundatæ fuerint; nam naturæ suæ alæ in terram descendunt ideoque elevande sunt subinde versus ejus superficiem. Cavendum autem nunc nimis densè ferantur, sed modico spatio interposito pro bulborum magnitudine, ne sibi mutuo impedimento sint. Satæ biennio relinqui possunt, aut singulis annis transferri pro libitu, modò id tempestive fiat, nimirum circa finem Julii aut Augusti initio. Quinto plerumque & latiore anno florem producant, rarior quarto, interdum non ante sextum & septimum, aut etiam forte octavum & decimum. Ad Tuliparum rariorum & teneriorum bulbos & frugibus & pruinarum injuriis defendendos consilium Parkinsonus ut paulo altius in terram demergantur, & eorum morem probat, qui hybemo tempore soli superficiem flamine operiunt.

Tulipas transferre cum jam fibras novas ex ima fide basi egerint, (hoc est à Septembri mense ad Florentis tempus) valde periculosum est. Verum cum desoluerint, foliaque & caules exsiccati sunt, tutissime & terra eximi possunt, & per sex mensem spatium, modò in loco sicco, solaribus tamen radiis aut ventis minime expolito fuerint repositæ, extra terram servari absque insigni noxa.

Notandum hic in genere bulbos omnes quorum fibra imæ quotannis emoriuntur novis subnatis abique ullo detrimento vel injuria & terra eximi posse, quo tempore fibra emarcuerunt & nova nondum

dum subnata sunt, & diu extra terram, (ut jam diximus) servari; quæ vero fibras perpetuò servant sine detrimento & terra erui nequeunt.

Notandum etiam Tulipas si colorum elegantias diu tueri nec degenerare velis, quotannis & terra opportuno tempore eximendas esse, & exemptas aliquandiu detinendas, antequam iterum deponantur.

Tandem quod de Tulipæ bulbo observavit ingeniosissimus Ferrarius minimè prætereundum videtur. In intimo (inquit) bulbo, unde caulis & flos eminet, novus quodque bulbos, veluti gemmellus fraterculus, ejusdem scapo floræ adnascitur, pariterque cum illo, non modò per materni bulbi fibras terræ alimentum, sed ipsum quoque succum matris exigit, ubi verò desit jam flore, lateri coherentis caulis inaruit, reliquo ille succo innutritus adolescit, veterem interim evilerat bulbo membranas in exuvias, nempe in recens involucria desiciente. Mirandum jam non est, vel eruto bulbo extrinsecus hærentem aridum scapum inveniri, cum idem utrumque partus conjunctus, vel altera novum bulbum parte planiorum esse, cum flos adnatus absolute offecit rotunditatem. Ita venula parens cum flore partu juventutem reparat & semet intra se parit. Si cui libeat quod affirmo oculata folia pusillum folioli rudimentum, adnatumque surgenti cauliculo novi bulbi nucleum.

Simile quid à Clusio observatum superius proposuimus; verum Clusius obscure de eo scribit, nec rem clarè perpexisse videtur, aut certe mendum subest in verbis. Est ergo Tulipæ, ut & aliarum bulbosarum tunicatarum, bulbos nihil aliud quam gemma grandis subterranea, ut in libro primo diximus, quæ præter adnatas externas intra se concepit alium bulbum seu gemmam, quæ matris bulbo succedens ei idem videtur, cum reuera non sit, sed diversus, ipsique sibioboles; cumque intra ipsam bulbum conceptus & emittitur ipsi, adnatus extremis grandior & habitior evadat ipsique parentis æmulus.

Bonitatis notæ in Tuliparum floribus sunt, 1. colores petala penetrantes & utrinque conspicui, 2. tres vel quatuor diversi in eodem flore colores.

4. Tulipa dubia pumilio J. B. Clus. pumilio latifolia rubra C. B. Park. parad.

Clus.

Pedalem altitudinem non superat, imò ut plurimum infra eam consistit, foliis & flore ad præcociem proximè accedens, floribus autem folia omnia mucronata, sed exteriora multò longiora, foris obscure rubra, extremis tamen oris viridibus; interiora omnia folia intensè rubra, & splendunt, ungues flavi, radiati, sed quos nigerima macula sic inficit, ut orbis aureus & radiatus eam duntaxat ambire videatur, & oculum quodam modo ementiat: stamina cum suis apicibus nigricant. Hujus radix bulbacea interdum eriophora est, nam tenerior illa membrana bulbi substantiam amplectens & tegens plurimo densò, candido mollique tomento suffulta est ut mollissimè bulbum recubare necesse sit.

5. Tulipa pumilio altera J. B. Clus. pumilio angustifolia C. B.

Clus.

Tota planta (quantum ex icone deprehendere potuit Clusius) palmo major non est, quatuor promens folia angusta, carinata, Tulipæ Monspeliæ foliis similia, inter quæ cauliculus prodit uncialis aut paulò longior, nudus, (præter aliarum Tuliparum morem) ex viridi purpurascens, summo fastigio florem gerens hexapetalon, foris nonnulli purpurascens, intus candidum, umbilicum occupante oblongo capitulo, sex flavis staminibus septo. Florem mense Aprilis protulisse inde coniecit Clusius, quoniam sub Maii initium pictura missa fuit. Bulbus ei exiguus, bulbi tamen aliarum Tuliparum formam referens, ex spadiceo nigricante cortice testus.

Hanc cum C. Bauhino habeo pro Tulipæ pumilione angustifolia alba Lob. quantumvis J. Bauhino diversam faciat.

6. Tulipa pumilio gramineo folio C. B. pumilio alba altera Lusitanica J. B. Lusitanica sive pumilio versicolor Park.

Uncialis aut sesquialcis hæc plantula, exilioribus brevioribusque, angustifolia Tulipæ superioris foliis, flore albo exili brevique pediculo. Bulbus valde parvus erat, effigie aliarum Tuliparum, duriore involucri, externè pullo, squamoso obductus, interiore autem rubens.

Sponte in monte D. Oue ad maris litora provenit.

Parkinsonus Tulipam suam Lusitanicam versicolorem Tulipæ minori Bononiensi & Italico similem & congenerem facit, floribus duntaxat colore diversam, quæ venasque rubras eam percurrentes obinet, unde à Lobeliana quam descriptimus diversa videtur. Lobelius tamen florem duntaxat ficcum vidit.

7. Tulipa minor luce Narbonensis J. B. minor latea Gallica C. B. Narbonensis sive Monspeliensis vel pumilio Park. parad.

Lob.

Foliis est angustioribus & fere porraceis, bulbo & caule Narcissi, minore, tenuiore, delicatior, flore unico luteo, ad Lilium, aut potius ad Lilialphodeli lutei florem accedente, filamentis luteis & medio enatis. Bulbus exilior multo, nucleum oblongum Allii æquat, sibi quæ læpius adnatum Allium exili filo adnexum habet.

Minor est in omnibus Tulipæ Apenninae, flores foris magis virescentes, intus flavi, delicatius quiddam spirant: Radix etiam & renubus nervis in latera soboles & bulbillos spargit. Clus.

Lobelio & Cebennis montibus primum eruta est.

Locus.

8. Tulipa

occupante ut in vulgari : triangula deinde *capita* nigrum, rotundum *semen* continentia. *Radix* (sub-
est bulbosa, longa, candida, lenio humore plena, gustus primum insipidi, deinde acris, flos cinerea-
coâ tenui membranâ obducta, & fissili parte multis candidioribus fibrâ capillata. Illud pecu-
liare habet hæc planta, ut natali loco, ubi sponte nascitur, magna ex parte cum floribus omnia esse,
sine foliis conspiciatur, aut saltem jam ferè evanidis & flaccidis. At in hortis culta diutius ple-
runque folia retinere solet, & in majorem amplitudinem excrevit, spicam vicentium aut plurium
florum nonnunquam proferens.

Locum natalem eius indicat.
J. Bauhinus Ornithogalum Creticum, quod ab Honorio Belli accepit, huic idem putat. Addit in
fina floris velut glomulum esse staminibus cinctum : *Semen* parvum, nigrum, rugosum, ac velut ara-
neosis punctulis eleganter impressum, rotundum nisi quòd una parte modicè acutum fit, durum, in-
candidum, sapore subdulci.

5. *Ornithogalum maximum floribus profusis niveis* Clus. J. B. *latifolium & maximum* C. B. *ma-
ximum album* Park.

Clus.

Multa id inerte vere ab radice producit *folia*, longa, dilutius viridia, latioraque quam Narbo-
nense aut Byzantinum : inter quæ prodit sequebuntur & amplior interdum *caulis*, viridis, levis,
magnam longamque *spicam* spicam gerens, ut centenos & plures in eadem spica nemine me-
minerim, sex foliis acuminatis constantes, ut naves profus candoris, & nullo nervo viridi ut aliorum
floris insignitos [in hortulo nostro floribus qui primo aperiebantur petalorum apices virebant] qui
interdum explicantur, sexque *filamina* brevia & latiuscula, alba, flavis apicibus prædicta, *capitulique* tri-
gonum cingentia, & umbilicem occupantia ostendunt, nodum verò contrahuntur aliorum instar.
[Singuli flores pediculis duas uncias longis infident, & è sinu folioli oblongi exeunt.] Floribus ex-
cussis succedunt trigona *capita semen* rotundum nigrum continentia. *Radix* bulbosa, crassa, candida,
è lata sede multas fibras emittens. [Folia marcescere incipiunt antequam flores aperiantur, & si
serius floribus penitus exciscentur antequam flores definat.] Florem cum aliis majoribus *Maior*, inter-
dum etiam Junio pro anni præcocioris aut magis serotini ratione.

6. *Ornithogalum latifolium alterum* C. B. *Æthiopicum* Clus. cur. post. Park.

Clus.

Ex radice Ornithogalo majori vulgari (quod nonnulli Asphodelum Galeni cognominant) pæne
simili, teste *Deinde Mosart*, qui hujus folia cum aliquo floribus ad * me misit, multa produ-
cent *folia*, pedalem longitudinem habentia, unciam aut paulo amplius lata, mollia, quæ contracta
tenet lanugine prædita apparent, perinde ac Eruphorii folia, (quam similitur notam in aliquo
aliorum bulbacearum plantarum foliis non fæmè observare memini) inter quæ cubitalis assurgit
caulis, fæx firmus, viridis : à cuius medio ad summum usque fastigium prodibant *folia*; cubitalis
& longioribus, utque crassiusculis & viridibus pediculis inherentes, sex foliis niveis constantes, Orni-
thog. Arabici floribus pæne similes, nec is multo minores, quorum ungues aliquantulum flavescen-
bant, ex eorum autem umbilico prodibant sex candida *filamina* flavis apicibus prædicta, quorum terna
latiore basi *capitulum* medium crassiusculo brevique *filo* prædictum amplexantur, ac illud trigo-
num, quod successu temporis oblongum evaderebat, *semen* continens.
Propè promontorium Caput bonæ spei dictum collectum fuit.

7. *Ornithogalum Neapolitanum* Ger. J. B. Park. *exoticum magno flore, minore innato* C. B.

Clus.

Folia huic carinata, longa, Hyacinthinis non valde dissimilia, verum angustiora, viridia. *Caulis*
crassius, satis firmus, dodrantem altus, levis, sustinens superna parte *folia* denos, duodecos
aut etiam plures, pediculis semuncilibus pendulos, in anteriorem partem propendentes, tamen
interius in singulis caulis lateribus nascentes è cuspidatâ membranâ sinu ; foliis sex acuminatis, in-
ternâ parte candidis, externâ autem ex cinereo viridibus, orâque albas habentibus constan-
tes. Floris umbilicem occupat alius *stoculus* sex etiam foliis minoribus ferreâs, & vasciculum quod-
dam fere tubulum efformantibus compositus : in quo apparebat sex alba *filamina*, flavescenibus
apicibus donata, & mediis stylis albis. Flores porro profus sunt modori ; quibus succedunt tri-
gona *capita* crassiuscula, in obtusum mucronem definita, caulem propter gravitatem deprimentia
semine nigro rugoso repleta. *Radix* bulbosa candida, fusca tamen membranâ tegitur, in conum su-
perâ parte fastigiata, inferna autem plana, perinde ac Ornithogali Arabici radix, minus tamen
ampla sede, sed multis candidis fibrâ in ambitu prædita.

Hæc planta Hyacinthus arvorum Ornithogaloideus dicitur ; quam in agro Neapolitano frequen-
tissimam, eodemque tempore cum comolo Hyacinthi vulgari botryode florere scribit.

8. *Ornithogalum Arabicum* Park. Clus. *major Arabicum* Ger. emac. *umbellatum maximum* C. B.
Lilium Alexandrinum sive Ornithogalum magnam Syriacum J. B. *Great Arabian Star-
flower*.

Clus.

Oblonga habet *folia*, viridia, carinata, Hyacinthi Orientalis foliis adeo similia, ut ab is vix dif-
ferat quâvis nisi in hoc studio bene exercitatus, præsertim in planta suo caule ac floribus vidua-
tâ, minime autem Narcissi foliorum emula : inter quæ cubitalis emerge *caulis*; levis, nudus, gracili-
s, virens, quem aliquot in summo nascentes confuso ordine ambiunt ramuli, five longi pediculi
folia magnos sustinentes, Narcissini magnitudine pares, sed Ornithogali formâ præditos, illosimè,
modo sub vespere claudentes, sex foliis profus albis constantes, medicati odoris & præmarum
Coriandrum ferè referentis, triangulari capitulo nigro, splendente, medium *florem* occupante,
quæ

quod ambiunt sex alba stamina flavo apice coronata : Semina nunquam adhuc observare licet,
singulis annis Byzantio cum aliis stirpibus ejus bulbi Viennam missi fuerint, quorum nonnulli *folia*
dederint : *capitula* tamen incrementum capientia senescente flore, & ex nigro viridem colorem con-
trahentia, ut semen datura viderentur, paulatim contabescere coeperunt. *Radix* bulbosa, Hyacin-
thi emula, candidans plerumque, è multis tunicis conflata, lata admodum sede, & in ambitu fibrâ
spargente.

Flores Maio.

Mira est (inquit Clusius) hujus bulbi natura, nam plerumque, experti sumus vix ulla folia promere,
nisi singulis annis exemptas aliquando tempore adfuerit, deinde Autumnio terræ denuo concre-
datur, tum enim demum germinare solet etiam ante brumam : nullus autem flore mihi conspe-
ctus est nisi recens Constantinopoli allatus. Nam ex illorum numero est qui nisi isthic erui con-
ceptum jam in utero florem habebant, nullum dent in frigidiores provincias translati. Frigoris valde
impatiens cum sit, hyemes nostras non fert, sed in fideli reponendus est, ubi bulbis circa matrem
adnatis felicitè se propagare solet.

Tempus.

- A. 9. *Ornithogalum vulgare & verius* J. B. *vulgare* Ger. Park. *umbellatum medium angustifo-
lium* C. B.

J. B.

Radix bulbosa, candida, quæ multos bulbos adherentes habet, veluti racematim compactos, fi-
brosos, fæ plurimum multiplicantes, gustu amaricanti, lentè sponsoaque mucagine masticatos os
replentes. *Folia* promitt angusta, tenuia, semipedalia, caulem superantia, carinata, medium eorum
lactè dilutissime lineâ, in terram strata, mollia, & inter hæc caulem palmarem aut semipedalem,
tenerum, teretem & nudum, qui circa fastigium pediculus emittit, quorum unicuique subsecundum folio-
lum oblongum, membranaceum, *folia* sustinentes è foliis senis compositis, oblongis acuminatis, la-
cto intus candore, foris nonnihil per oras, medio herbido : intra quæ *filamina* latiuscula fæna, can-
dida, in mucrones acutos fastigiata, quibus infident apices pallidi : in eorum medio capitulum sty-
lium è summo profert albidum, *semina* continens compressa, nigri coloris. *Flores* autem in summis
caulis velut in umbellis expansi sunt.

In Germania, Italia & Gallia sponte provenit : aiant & in Anglia (Pontanum inveniri, & nos Lucii
quidem in pomariis ad sepes vidimus copiosum, fortè tamen olim ibi latum. Habetur major hujus
species à C. Bauhino credimus.

10. *Ornithogalum vulgari simile latiore folio* J. B. *Ornith. umbellatum album medium latifolium* C. B.
Ornith. aliud vulgare Clus.

J. B. Clus.

Hujus caulis J. Bauhino brevis, flores ampliores quàm præcedentis, exterioris viridis interioris albi,
folia latiora duplo, lineâ albicante destituta ; bulbis paulo major.
E Tyrolensi comitatu allatus est ; quin & Neapoli ad Clusium misit Fer. Imperatorus.

Locus.

11. *Ornithogalum album minus* C. B. *Ornithogalum minus* à Pyrenæis Clus. J. B.

Clus.

Ab Ornithogalo Hispanico minore *Clus.* in eo duntaxat Clusio videtur differre, quòd istius
flores paulo majores apparent, petalis singulis foris nervo fæ venâ subcoruleâ secundum longi-
tudinem per medium essent distincta, & sex staminulorum apices in hoc furvi qui in illo
violacei.

12. *Ornithogalum Hispanicum minus* Ger. Park. Clus. J. B. *Ornith. umbellatum stoculus ex albo
subcoruleis* C. B.

Clus.

Ex parvo, orbiculari, albicante *bulbo* fæna aut septena novo vere profert *folia*, Ornithogalo vul-
gan fære similia, sed paulò angustiora, nullâ venâ candicante per longitudinem secta ; è quorum
medio prodit singularis *cauliculus*, interdum & alter, palmaris, teres, sustinens senos, septenos aut
plures *folia* stoculus, alternatim quidem nascentes, sed quasi umbellam quandam efformantes, adeo æquali
tali altitudine, non fæcæ æque in vulgari & Arabico, sine folioli ex albo subcoruleis constantes,
totidem, candidis *filaminibus* & medio *capitulo* subcoruleo umbilicem occupantibus. Nulla adhuc
capitula vel semen observare potui, totâ comâ brevi à floribus marcescente.

Flores April.

Ornithogalum cœruleum pallens *Lob. Obs.* flore Hyacinthi Autumnalis pæne pari & simili J. Bau-
hinus præcedenti idem esse suspicatur ; Calparus frater diversum facit & Ornithogali spicatis an-
numerat, fortè quia Lobelius florem ejus Hyacinthi Autumnalis flori pæne parem & similem esse
scribit. Non tamen dicit Lobelius spicatum esse, sed tantum flores ejus singulares illos floribus
similes.

Tempus.

- A. 13. *Ornithogalum luteum* C. B. Park. *luteum sive Cape agraria* Ger. *Bulbus sive*
Euchys flore luteo, sive Ornithogalum luteum J. B. *Yellow Star of Bethlehem*.

J. B.

Vers minus Ornithogalum luteum *radix* est bulbosa, Ornithogali albi bulbum æquante, albi,
præterea filamentis fibrâ gustu viscoso & subdulci, non amaro & adstringente, ut annoxi
Fischius & Dodonæus. E radice statim *caulis* emerge porraceum, semuncionem fære latum, do-
drantalis circiter longitudinis, in terram caducum, coloris glauci, in teretem mucronem definitum,
glabrum, superius leve, inferius costis Plantagineis donatum, modò unum, modò duo aut tria ; plura
interdum folia sunt, pinguicula, angusta, triquetra : comitatur ipsa è bulbo quoque, ortus *caulis* sin-
gularis,

Fffff

2. *Hyacinthus stellaris albicans* J. B. *serotinus* J. B.

Hunc C. Bauhinus cum *Hyacintho stellari* albo eundem facit: frater J. B. distinguit. Lobelio in Ap. *serius* flos et folia exiliora habet: Flos aspectu iucundus albacit, septem interdum aut pluribus floribus luxuriat.

In Belgium delatus est & Biscaix montibus. Perperam pictus est à Lobelio cum flore pentapetalo.

3. *Hyacinthus stellaris vernalis parvulus*, flore ex cæruleo cinereo J. B. *stellaris minimus* C. B. *parvus stellaris vernalis* Lobelii Ger. emac.

Lob.

Flores terni aut quaterni, stellati, ex cæruleo cinerei, fenis foliolis totidemq; staminibus & apicibus cæruleis obscuris confusis, pistillo in medio cum umbone ex cæruleo cinereo. Vix palmaris est plantula, foliis angustis, surrectis quatuor aut quinque. *Radix* parva, alba, oblonga, parum fibrata. Johnfonus apud Ger. emac. hanc speciem tertiam ponit in capite de *Hyacintho* Autumnali.

4. *Hyacinthus stellaris major* J. B. Lob. *stellaris purpureus* C. B.

Lob. Ad. p. 2.

Omni sui parte duplo major est *Hyacintho stellari* Germanico; flores intensioris purpuræ. *Radix* bulbis albet.

Hic addit Parkinsonus *Hyacinthum stellatum Martium* five præcoccem cæruleum, eundemq; flore albo & flore suave-rubente.

5. *Hyacinthus stellaris flore cinereo* Park. *stellatus multiflorus cineracei coloris* J. B. *stellatus Someri* Ger. *stellaris spicatus cinereus* C. B.

Lob.

Facie tota, sparsis foliis & cauliculo spithameo *Hyacinthum Anglicum* quadantenus æmuletur; sed umbellæ instar initio spitham stellati, subcærulei, pallidi flores [ad triginta interdum aut plures] Plantaginis Rosæ modo in latam expressam aut aliquantulum depressam spicam, & tandem in longam fastigiat. Floribus succedunt capitula trigona semen continentia. *Radix* bulbosa, candida, instar radices *Hyacinthi* Anglici.

Floret cum natali sub extremum Martium, vel etiam Aprili, paulo tamen feris vulgaris. Locus hujus natalis non traditur, quod sciam; in hortis tamen nostris frequens est.

6. *Hyacinthus stellatus Byzantinus major flore Boraginis* Ger. *stellatus Byzantinus alter, five flore Boraginis* Park. *stellatus Byzant. alter elegantissimus serotinus bullatus* J. B. Lob. *hic Hyacinthus varius* J. B. *Hyac. stellaris cæruleus attenuatus* C. B. *qui & Hyacinthum latissimum Dalechampii* hic refert, quoad iconem.

J. B.

Radix nititur bulbosa, magna, fibris donata, alba, alibi purpurascens, sapore subdulci, viscido & nauseoso. *Folia* à radice quaterna aut quina, per terram sparsa, unciam lata, *Hyacinthi stellaris* dimetorum latiora [à quo differt licet affinis] longitudine cubitali, carinata, striata & splendens: *Caulis* tenuis, unus vel duo, interdum quaterni, cubitus alti, [alii palmum, sesquipalmum & palmos duos longi] purpurantes, nitentes, angulosi, flores sustinent in summo fastigio quatuor, quinque, vel sex, à lateribus, petalis 6, sublongis, acuminatis, cæruleis, vel potius violaceis, ungue albicante, decurrente per longitudinem lineâ saturatiore violâ tinctâ, ita à se invicem ad pediculum usq; distantibus ut radiatam stellam æmulentur. Medium occupat capitulum rotundum, canaliculatum Pisi parvi magnitudine, album, loculamenti feminum rudimentum, quod ordine circumstant stamina trigida, fena, violacea, circa imum albicantia; & medio autem capitulo stibus violaceis emicat: pediculi inferiorum quidem florum plus quam duas uncias longi, purpurantes, splendidi, surrecti, superiorem verò vix culmum latum longi, mediorem modum modo se habent.

Locus titulus indicat, mensis autem Aprilis floret.

7. *Hyacinthus stellatus Byzantinus* J. B. *stellatus Byzantinus nigra radice* Park. *stell. Byzant. nigra radice, flore cæruleo* Ger. *stellaris obsoletæ cæruleus vel major* C. B.

Clasf. Park.

Quaterna huic aut quina sunt *folia*, humi fusa, longa, carinata, dilute virentia, *Hyacinthi* Anglici foliis æqualia sed breviora: inter quæ *caulis* affurgit digitalis ferè longitudinis, gracilis & infimus, quinque aut sex *stipules* sustinent, stellatis, dilute cæruleis, inodoros, petalis à se invicem distantibus cum flores explicantur nec adeo contiguis & adnotis ut in aliis congeneribus: staminibus apices purpurei. Succedunt capitula triangularia, qualia in vulgari sed inania: raro ætatem semen ad maturitatem perducit, quoniam capitula plerumq; ob gravitatem suam à calibus infirmis sustineri nequeunt, sed humi strata, vel ab humore vel à pruinis corrumpuntur. *Radix* bulbosa est non magna, nigro cortice tecta, & fibris nonnullis longis, crassis, albis subus prædita.

Magnam cum præcedente affinitatem habet.

8. *Hyacinthus stellaris Byzantinus major* Park. *stellatus Byzantinus major flore cæruleo* Ger. emac.

Park. par.

Præcedenti omni sua parte major est, aliis ei per similes. *Folia* ad radicem plura & multò majora obtinet: radicem triplo quam illius majorem, non tamen exterius nigricantem, sed albam.

9. *Hyacin-*9. *Hyacinthus stellatus cæruleus striatus* C. B. *Hyac. stellatus Porrei* Clus. cur. post. *stellar. Porrei, flore cæruleo, striis purpureis* Ger. emac.

Clasf.

E crassifusculo & quasi nucis juglandis magnitudine bulbo quaterna duntaxat promebat *folia* latiuscula, præcedentis foliis non valde dissimilia; inter quinque aut sex exiliebant dodrantalis longitudinis *cauliculi*, firmiores quam in illo, purpurascens & striati, sustinentes à longis petiolis dependentes septem aut octo flores expansos, cæruleos, vena mediâ petala fecante saturatiore & quasi violacei coloris. Floris umbilicum occupat trigonum capitellum, virelens exiguè *stilo* prominente præditum, sex violaceis *staminibus* cinctis, quorum apices nigri.

Flos Aprilis aperiebatur, & tenuem quandam aque evandum odorem habebat. Excussis flore trigona illa capitula maturitatem adeptâ pusillum nigrum *semen* continere deprehendebantur. *Radix* autem non valde dissimilis erat *Hyacinthi* sub Autumnum flores præferenti bulbo. Proximè accedit ad *Hyacinthum rarum* J. B. superius descriptum, si non idem sit.

10. *Hyacinthus stellaris sativæ cæruleus* C. B. *Hispanicum stellatum flore* Clus. cur. post. *Hispanicum stellatum flore saturæ cæruleo* Ger. emac.

Clasf.

Terna aut quaterna producit *folia*, humi expansa, pedem longa, viridia, carinata, semunciam verò lata, atque sensim in mucronem desinentia: inter quæ sub extremum Aprilis prodiit *caulis* dodrantalis aut paulo longior, viridis, firmus, sustinens ex intervallis octodecim aut viginti flores, sex folis stellæ in modum expansis præditis, coloris cærulei saturi, præsertim circa umbilicum, nec valde dissimiles Eriophori Peruani floribus, & quorum umbilico præstant sex pallida *stamina* medium capitellum violacei coloris amplectentia, trigonum. Semen quale esset Clusio ignotum.

11. *Hyacinthus stellatus æstivus major* Park. *parad. Ger. stellatus æstivus* J. B. *Clasf. stellaris æstivus cæruleo-purpurascens major* C. B.

Clasf.

Quaternis, quinis aut pluribus *foliis* præditus est, viridibus, carinatis, palmum longis, satis angustis, humique quasi in orbem stratis, aliqui satis firmis, instar foliorum *Hyacinthi stellati* flore cinereo; inter quæ affurgit palmaris *cauliculus*, satis firmus, sustinens in oblongis petiolis inter appendiculas purpurascens prodeuntibus decem aut duodecim *stipules*, ex cæruleo purpurascens, nullius aut certe peregrini odoris, umbilicum occupante umbone five capituli rudimento mucronato, cincto *sex staminibus* ex paulo longior, viridis, firmis, sustinentes ex intervallis octodecim aut viginti flores, sex folis stellæ in modum expansis præditis, coloris cærulei saturi, præsertim circa umbilicum, nec valde dissimiles Eriophori Peruani floribus, & quorum umbilico præstant sex pallida *stamina* medium capitellum violacei coloris amplectentia, trigonum. Semen quale esset Clusio ignotum.

Ex Lusitania allatus esse dicitur.

Locus.

12. *Hyacinthus stellatus æstivus minor* J. B. Ger. Park. *parad. Clasf. Stel. æst. minor stipulis alternatis suis* C. B.

Clasf.

Cum primum è terra prodiit, septem aut octo è radice promit *folia*, angusta, plana, viridia & quadammodo splendens, circiter septem uncias longa, quæ sese humi diffundunt & in orbem spargunt, atque veluti contorquent: inter quæ affurgit *cauliculus* teres, brevis, binarium unciarum longitudinem non excedens, summo fastigio sex aut septem *stipules* alternatis ferens, veluti in spicam congestos, formâ & colore præcedens pene finiles, sed longè minores & dilutiores. His succedunt triangularia etiam *capitella*, extremo mucronata, nigra *semen* continentia. *Radix* bulbosa, ferè orbicularis, Avellana: Hispanice magnitudinem æquans, candida sed fuscâ membrâ tecta, & ejus infima sedes numerosa exiliebant fibræ, magna ex parte valde tenues, ut tamen admixte septem aut octo paulo crassiores.

Floret Maio mense cum majore; & è Lusitania pariter allatus est.

Locus.

A. 13. *Hyacinthus Autumnalis minor* Ger. Park. *autumnalis minimus* J. B. *stellaris autumnalis minor* C. B. *The Autumnal Star-Hyacinth*.

J. B.

Folia vix pollices quinque excedunt, tenuissima, tria quatuorve ex albicante bulbo exorta: *Caulis* palmo brevior, tenuis: *Flores* à medio ad summum parvi, cærulei, stellati, quos excipiunt concavæcula parva.

Floret incipit antequam *folia* emergunt, vix initium Septembris. In rupe S. Vincentii prope Britolium observavimus, & in promontorio Lizard pons dicto in Cornubia copiosissime: Clusius in colliculis Montepelio vicinis invenit, & in Madritana sylvâ prope Lutetiam, necnon circa Salmanticam in colliculis ad Thorium fluvium sitis lapidosis admodum sole.

Locus.

14. *Hyacinthus stellaris Autumnalis major* C. B. *Autumnalis major* J. B. *Clasf. Ger. Park.*

Clasf.

Quina aut fena habet latiuscula & flexuosa *folia*, viridia, aliquantulum carinata, Colchici montani Hispanici instar: inter quæ prodiit unus, nonnunquam bini, terni aut plures, *cauliculi*, palmo majores, satis firmi, multis *stipulis* sex folis stellæ instar expansis contantibus, & dilute purpurascens stipati, in quibus quædam *stamina* nigricantibus apicibus prædita. Marcescentibus *stipulis* illico succedunt

F f f f f 3

crassitudine, Hyacinthi Orientalis caule minor, cujus coma florum pondere, cum primū flore incipiunt, gravata deorsum recurvatur. Flores odorati, cærulei aut violacei, rarius carnei aut albi, oblongi, penduli, octo aut decem & interdum plures [Clusius in pratis Londino vicinis eruiere meminit qui tricenos flores haberent] non eodem tempore se pandentes, neque integri ut in Orientali Hyacintho, (quanquam tales obiter intuenti videri possint) sed ex squammatis incumbentibus & subcinctibus sex foliis, oris multum reflexis, quorum lingulis adnata sunt flamina singula ejusdem coloris, cum apicibus albidis, compositi. In medio flore styli tenuis vasculo feminali insident, per maturitatem crasso, trigono, in tria locula menta diviso. *Femina* parva, rotunda, nigra. Florum pediculi feminales; ad singulorum exortum apponuntur ligule binæ violaceæ, altera major, altera minor pediculo longiores.

Locus. In sylvis & dumetis vulgarissima planta. Vere floret.

21. Hyacinthus Hispanicus Clus. J. B.

Superiori non valde ab similibus est; folia tamen profert non adeo splendens, nec humi strata, sed potius surrecta; breviorum caulem, flores dilutius purpurascens, & ad cæruleum colorem quodammodo tendentes, quorum odor etiam magis obfuscus. Semen, radix ferè conveniunt.

C. Bauhinus hunc non separat ab Hyacintho Anglico, sed pro eadem specie habet.

Floret eodem tempore cum præcedente.

22. Hyacinthus Hispanicus obsoletus Park. obsoletior Hispanicus, Anglico similis J. B. obsoleta flore C. B. obsoleta flore Hispanicus major Ger. emac.

Clus.

Quina aut sena habet folia, oblonga, carinata, fucis plena, coloris ex cinereo virentis, Muscari florum æmula ferè, angustiora tamen, flexibilia, orbiculato ferè mucrone, candida venâ anteriori parte per longitudinem excurrente, ingrati saporis. Prodit *caulis* è medio foliorum pedalis longitudinis, vel etiam amplior, gracilis, firmus tamen, nudus, decem, duodecim, interdum etiam viginti flores per intervalla ferens, deorsum spectantes, Hyacintho Anglico non multum ab similes, sex petalis constantes, quorum terna exteriora valde reflexa sunt, interiora non adeo, sed veluti tubulum quendam imitantia. Color in his valde obsoletus, ut qui ex purpureo, pallido & virentem permixtus videatur: Odor nullus: Semen fert in triangulis capitulis planum, nigrum, cartilaginofum, circinate ferè rotunditatis, Scilla semini pene par; Radix globosa & rotunda, multis candidibus tunici constat, & numerosis fibris fessili parte prædita est.

Tempus.

Serò germinat & folia in Autumnum levat: Junio autem cum Liliis floret: Flores etiam femine ex eodem capite excepto naturam fluripium variare solere observabam, ut aliis aliis obsoletioribus conficiantur, quidam etiam parè virentes.

23. Hyacinthus Mauritanicus Clus. hist. ap. 1. J. B. Hyac. oblongo flore fusco C. B.

Præcedenti non valde dissimilis est tum foliis, tum floribus, omnia tamen paulò ei majora. *Folia* & *radix* ad O-mithogali Arabici legitimi valde accedebant. *Caulis* crassior quàm in præcedente, impenitè viridis, viginti, interdum etiam plures flores sustinent, coloris magis obsoleti & fusi.

Locus.

Ex ea Mauritanix parte, ubi urbes Fessâ & Marocum, delatus est.

24. Hyacinthus obsoletus Æthiopicus Clus. cur. post. Hyac. oblongo flore flavo-viridi C. B.

Clus.

Caulis crassifolius erat & firmus, viridis decem aut plures flores sustinens, dum adhuc florum gemmis onustus esset aliquantulum nutans, sed floribus fessim sese aperientibus erectus. Flores uncialibus pediculis appendi, hexapetali, tenuis petalis internis ad oras dentatis & albidis, alioqui toti lutei, sed interna parte virides. Folia quinque, aut sex, impenitè viridia, quàm Hyac. obsoleti Hispan. paulò firmiora, aliis eis valde similia.

Ab extremo Æthiopix promontorio cui Bonæ Spei nomen à Batavis delatus est.

Aliarum adhuc varietatum meminit C. Bauhinus, v. g. 1. Hyacinthi obsoleti flore alterius: ferocini in obsoleti flore *Eyff*. 2. Hyacinthi ferocini albicantis: ferocini facie Orientalis *Eyff*. 3. Hyac. oblongi flavo flore, in summitate Pontis Gari reperti: quos accidentibus quibusdam potius quàm specie à præcedentibus differre opinamur.

25. Hyacinthus minor Hispanicus angustifolius J. B. oblongo cæruleo flore minor C. B. *Hisp. minor, Orientalis facie, flore cæruleo, albo & rubente* Park. parad. minor Hispanicus Ger. emac.

Clus.

E. radice bulbosa, olivæ pusille magnitudine, fuscâ membranâ tectâ, & multis fibris donatâ quina aut sena promit folia, longiora & angustiora quàm Hyacinthi Anglica, striata & carinata, viridia, humi plerumque pariti. *Cauliculus* gracilis, dodrantalis, teres, lavis, glauco subinde polline obductus, in summitate flores sustinens senos aut septenos [interdum duodenos aut plures] pediculis feminalibus insidentes, deorsum nutantes, monopetalos, concavos, in sex parvas acutas lacinas per oras divisos, colore cæruleo amæno, sed dilutior nitentes, [sex lineis saturatioribus per longitudinem ad lacinarum apices excurrentibus striatis] Hyacinthi Anglici floribus minores, inodoros, sex intus flaminula per breviam apicibus luteis ex umbilico prodeuntia cum exiguo in medio styli continentes. Floribus succedunt capitula trigona, mucronata. Variat floribus colore albo, interdum mixto, dilutè suavitèque rubente.

Tempus.

Floret Maio mense, semen Julio maturat, autore Clusio.

Variat flore cæruleo, albo, interdum mixto, dilutè suavitèque rubente, venis saturatioribus per foliorum externorum longitudinem excurrentibus.

26. Hyacin-

26. Hyacinthus floribus campanula uno versa dispositis C. B. Hispanicus major flore Campanulae instar Park. parad. Hyacinthus totus albus, Campanula J. B.

Park.

Hyacintho Anglico vulgari per similibus est, sed omni parte major. Flores in summo caule multi, deorsum nutantes, majores, latiores, orificiis amplioribus Campanarum instar, colore cæruleo obscuro, odore nullo.

Hyacinthus floribus Campanulae utringue dispositis C. B. à præcedente non videtur specie diversus.

27. Hyacinthus palustris vernus flosculus fimbriatis albidis.

Hanc speciem ad fossiarum margines & in humidioribus inter Liburnum & Pisas in Italia observavimus, necdum descriptum putamus.

§. 4. Hyacinthus racemosus.

28. Hyacinthus botryoides minor cæruleus obscurus Park. racemosus cæruleus minor juncifolius C. B. botryoid. cæruleus Ger. vernus botryoides minor cæruleus, angustioribus foliis, odoratus J. B. The lesser Grape Hyacinth.

Bulbus huic qualis Hyacintho stellari vulgato oblongus, floribus multis capillatus, tunicis compactus, [externis nigricans] sapore viscido & amaro. *Folia* sena, novena, densa, juncea, carinata, striata, viridia, propter terram purpurascens, [humili strata] caule palmo nonnunquam longiora. *Caulis* unus, interdum duo, dodrantalis, tenuis, lavis, propterea, terram ut folia rubelcentes, per reliquum herbaceo colore præditi, excepto scapo luto cæruleo tincto qui flores sustinet, ex brevibus pediculis in racemum duas uncias longum congestos, odoratos, in urceoli modum concavos, deorsum nutantes, purpureo-violaceos, oris albidis crenatis, quorum qui extremum botrum claudunt longè minores dilutior purpurâ infecti, nulla tamen albedine oras pecti, non ita nutant, sed vel surrecti, vel recta foras protensi comâ explicatâ subpectos flores inuibrant. Senis hic floret quàm botryoides qui mox sequitur.

Hispanis & Gallis Narbonensi vulgaris & passim obvius est in agrorum marginibus & secundum *Locus*. *Clus.* Nos in agro Pedemontano in Italia copiosissimum observavimus juxta vias, cum iter illac faceremus, Aprilis intio florentem.

Hujus aliud genus habetur crassioribus longioribusq. foliis, florum etiam racemo longiore, densiore & odoratore *Clus.* qui Hyacinthus racemosus cæruleus minor latifolius C. B. Hyac. botryoides alter major cæruleus obscurus *Park. parad.*

Hyacinthus racemosus cæruleus major C. B.

Nobis non videtur à sequente diversus.

29. Hyacinthus botryoides vernus minor latifolius cæruleus inodorus J. B. botryoides purpureus 3. Clus. racemosus latifolius speciosior C. B. botryoides cæruleus major Ger. An Hyacinthus botryoides cæruleus amæni Lob? Park?

J. B.

Planta est sesquipalmatis, radice bulbosa fibrosâque, sapore ut præcedens amaro & lento. *Folia* proferit bina aut terna, striata carinatâque, interdum & potissimum primò proveniens, non multum latiora quàm jam dicti, sed multo breviora, saepe, potiss. culta & ubi adolevit, latiora, [que humi diffundi non solent, nec flexuosa sunt ut superiores, sed surrecta] nec caulis altitudinem attingentia. *Caulis* singularis, tenuis, sesquipalmum altus flores sustinet racematim congestos ut lupuligeri, sed non ut illa odoratos, rariore, breviores, minores, magisq. ventrosos, oris similiter crenatis coloratâque.

Locus.

Montebelgardi provenit sponte: citius floret præcedenti, foliaq. non retinet tamdiu.

Pro hujus varietatibus habeo

1. Hyacinthum racemosum album C. B. botryoidem album *Park. parad.* botryoden albo flore *Clus.* qui superius descripto minor est & tenerior, foliis dilutius virentibus & quasi pallidioribus, floribus niveis, cætera similibus.

2. Hyacinthum botryoidem flore albo rubente *Park. parad.* Hyac. flore è niveo purpurascens *Clus.* cujus flori niveo profusa est tenuis quadam & dilutissima purpura, qualis in Rosis albis nondum planè expansis, præsertim circa ungues, hæc vetustate & maturefcente flore intensior redditur: *Caulis* è viridi purpurascit: folia viridiora sunt & infima parte quodammodo purpurascens. Radix (autore Parkinsono) nullas aut raras adnatas folioles producit.

3. Hyacinthum botryoidem ramosum *Park.* Hyac. uvâ ramosâ majorem & minorem C. B. nam duas hujus species facit,

qui ramosam proferit florum uvam, hoc est, qui uvæ in modum plures habet congestos racemos, alios albi minores & graciliores.

Cum hæc omnes varietates ex Hyacinthi botryoidis cærulei aut albi femine (ut refert Clusius) enatae sint, eas inter se & à parente specie differre nullatenus concesserim, quantumvis J. Bauhinus Hyacinthum botryoidem album pro distincta specie ponat, & Camerarium reprehendat quod Hyacinthum album & cæruleum pro uno & eodem habeat. Ego enim in descriptione Hyacinthi botryoidis

§. 6. *Hyacinthus Indicus anomalus.*

- x. *Hyacinthus Indicus minor tuberosa radice* Park. parad. *Indicus tuberosus* Ger. *Indicus tuberosus*,
flore *Hyacinthi Orientalis* C. B. *Indicus tuberosa radice* J. B.

[illegible]

Folia avulsâ & contrafacta non secus in flamina deducuntur quam Bulbi eropion tona.
In America seu India Occidentali oriuntur: in frigidioribus hîc regionibus si omnino vix ante
medium Augustum floret.

2. *Hyacinthus Indicus major tuberosa radice* Park. parad. *Indicus Autumnalis, flore amplo albo odoratissimo, radice partim tuberosa, partim bulbosa* Morif. *Indicus tuberosus flore Narcissi* C.B. *Tuberosa*.

Florem habet omnium maximum, album, odoratissimum, Narcissi albi in modum expansum, cum apicibus in medio luteis. *Caules* pedales, robusti & firmi, quos deorsum versus radice ambunt folia plurima, dilute virentia, palmari longitudine, mucronata, quo altius fit in caule eo minor. *Radicem* habet inferiorem sui parte tuberosam, superiore autem bulbosam seu tunicatam, [gemmae] scilicet transverfarum radice erumpentes tunicatae sunt bulborum instar. Ex inferiore tuberosa parte plurimae caedae fibrae in terram demittuntur.

Eisdem gaudet natalibus cum præcedente. Folia rupta pariter in filamenta ducuntur.

C A P. IX.

De Scilla.

Notum est discrimen, Scyllæ marini monstri ἀπὸ τοῦ σκύλλαν dicti, & Scyllæ plantæ, de qua agimus, quavis Græci nonnulli & plantam ipsam Σκύλλαν scribant, minus rectè.

Nomen accepit quod inter hanc et refectum piscem à tunica Equarum compa-
ctili serie maxima similitudo intercedit, vel ~~videtur~~ nomen obtinuit ~~ante res antiquas~~, i. e. viriditate,
quod in fabuletis marinis sole terrore dicitur oritur; cuiusmodi sunt in Hispania, & prope artem Lusita-
nia reserua maritima. Latini Scallam dicunt & Squillam etiam antiquissimi. *Jo. Bod. à Stapel.*

Cepaceo generi tantopere est compar (inquit Lobelius) ut multi eam *Cepam marinam* vocent. At nos *Hyacinthis*, ut puto rectius, eam adjudicamus.

Notandum Scillam Græcis Veteribus etiam *σκιῶν* dictum fuisse nomine cum Lentisco communi. Idem Veteres tria Scillæ genera tradunt; duo modica, maculolum albis foliis, fœminam nigris, & tertium genus, & tertium cibus gratum Epimenidium vocatum. *Plin. lib. 19. c. 5.* C. Hofmannus Epimenjam corrigit.

1. *Scilla rubra magna vulgaris* J. B. *Scilla vulgaris radice rubra* C. B. *Scilla rubra* sive *Pancratium verum* Park. *Pancratium Clusii* Ger. *The red Squill, or Sea-Onion.*

F. B.

Bulbum habet magis, Pomo Adami vel Citrio majori specie parem, multis crassis foliis donatum, et laminis tunicis, rubentibus, vifcidis contextum, fuis bulbo multo fibra, et quo *folia* emittunt impense virentia, cibulum ferre, palmum ferre lata, fucculentia, crassifolia, cum multa vifciditate amara: inter que *furgit caulis* Aphodii, floribus infimis, ferre longa diploites & fucciveffe fe apertientibus, candidis, Orthogallii fipati flores amulnantes. *Fuchf.* Caulis us in croco pinis profluit, cum ex eo fons in luteo cadit, qui cum lenient folia demum multis pibis doctum emittant lata, nullo xilla pediculo, Cepitua quadam fpecie, & pleraque ex illis in terram deflexa. *Mathioli* amara effe Xilla & acris.

Clivus Pancratorio suo amplitudinem majorem tribuit quam Scilla; extimas tunicas rubentes, folia ampliora, longiora, magis carinata & quodammodo lurrecta. Verum quod ad bulbum attinet, non aliter à Scilla alba differre quam colore J. Bauhinus & Lobelius consentiunt, cum tunicæ extimæ hujc rubeant, ut Cepis oblongis, illi albent.

2. *Scilla radice alba* C. B. *Scillæ magnæ albæ* J. B. *Scilla alba* Park. *Sc. Hispanica* Cluf. *Hispanica vulgaris* Ger. emac.

Chet.

C. talis huic plerunque cubitalis est aut major, rectus, nudus, absque foliis, plurimis candidis & stellatis

latis floribus ornatus, Aphodeli minoribus, Ornithogalo majori (quod quidam Scillam Epimenidiam putant) valde simile, qui ab imis (ut venissem) Theophrastus lib. 1.7. c. 12. scribit) explicari incipiunt, quemadmodum Aphodeli & gaurendam aliarum bulbacearum, thuriporum flores. His succedunt *temula capitula* compressis albis & velut inania, in quibus tamen nigrum, planum, pileaceum *semen*. Quinque, sex aut plura demum emergunt *folia*, liliacea, late, viridita admodum, densa fere carnosa, humi expansa, nonnihil carinata. *Radix* crassa est, multis tunicis albis lento quodam humore plenis praedita, multique crassiusculis fibris capillata.

Copiosè nascitur supra Olyfipponem & plerisque aliis Lusitaniz & Hispaniz locis. Floret Augusto *Locus* &
& Septembri, semen Octobri & Novembri maturefiscit. Folia maturo jam semine & exarido caule *Tempus*.
emergunt Novembri & Decembri.

J. Bauhinus in Scillis albis discrimen à vulgari rubra non potuit animadvertere: præterquam in colore magnitudo eadem, squamæ crassæ ac latæ; ex quibus apparebat folia æque lata esse atque rubris. Non placet ergo duplex descriptio Scillæ albæ traditæ à Dodonæo.

Præterea, cur (inquit) Dodonæus & Clusius Scillam albam verius Scillam censeant quam ruffam non possumus adhuc intelligere.

De Scilla vinbus & præparatione multa habent Plinius, Dioscorides, Galenus, quæ apud ipsos *Vires*, vide: Incidendi, aperiendi, discutendi vi præditam esse Recentiores consentiunt: unde usus ejus est in obstructionibus hepatis, meatus biliaris, lienis, mensium retentione, urinæ & in mucilage pulmonum & tussi.

Maximus ejus ufus eft (inquit C. Hofmannus) pro Trochifcis Scilliticis qui Theriacam ingre-
diuntur.

Habemus in Officinis duplex Oxymel Scilliticum, simplex & compositum, utrumque Mesue, ad affectus præcipue pectoris ex pituita crassa, &c. Habemus & Loch ejusdem duplex, simplex & compositum, utrumque ad crassos & frigidos in pectore humores. Hofm.

Tupa ipi Brasiliensibus, Lusitanis Cebola albaeæa Marggr.

Marguerite.

Bulbum habet album, rotundum, Pomi nostratis magnitudine, cuticulā tectum umbræ coloris, qui inferius multas agit radicales, quædam ad novendecim digit. longas: producit porro duo, tria, aut quatuor folia, pedalis aut selpipedalis longitudinis, quatuor digitos lata ubi latissima, fucculenta, dilute viridia, splendens: lineis secundum longitudinem & latitudinem viridioribus quasi texta.

C A P. X.

Tigridis flos C. B. Dod. Lob. Ger. *Tigridis flos Dracunculi* [species putata] J. B. Ocaloxochitl? seu
Flos Tigris Hernandez.

Hunc florem figmentum esse suspicati sunt multi Botanici, nec dari in rerum natura ejusmodi plantam putarunt: verum *ambrosius* & fide dignis potius credendum, qui dari affirmant. Lobelius à Joan. de Brancione accepit coloribus affabre exprefsum, & sic describit; Virentibus, oblongis, angustis & acuminatis est foliis è pullo radicis bulbo: flore luteo exiguis quamplurimis notulis fortassis puniceis variato, è cujus medio suave-vulbis stylus exierit.

C. Bauhinus radicem ait habere porraceam, folia Gladioli, florem egregiè rubentem, circa medium tamen album, & instar pellis Tigridis maculatum.

Cum C. Bauhino consentit Franc. Hernandez, qui plantam sic describit,

Herba est folia fundens Gladioli, nervis dicuribus densis, & secundum longitudinem procedentibus. *Florem* rubrum, magnum, ternis confantem foliis, led circa medium pallentem albūque & Tigrine pellis more maternis, unde nomen. Additur in corollis florēque manipulos ob floris praestantiam. *Radix* vero porracea est, que frigefacit ac febrem extinguit. ꝑ. pondere ex *Viret.* aqua devorata, & punctis adversatur quae ardentibus lequi solent. Sunt qui dicant devoratum, efficere frugescitatem; edulis etiam est, frugitque nec omnino injucundi nutrimenti, lubrica & pectori confrens.

Nascitur clementi cœlo, quale fortitur urbs Mexicana, hortensibûsque præcipuè, humidisque & cultis locis.

Brem.

[illegible]

Nondum floruit apud D. Beverningh.

Clusius Neapolitanum suum paullo aliter describit. Flores, inquit, quateros aut quinos protulit, non adeo alie infurgentes ut in vulgari, sed breviores, quorundam folia luci opposita ressellatim distincta appareant, perinde ferè ac in diluore Fritillariæ flore. Semen etiam abundè præbet id genus, sed in minoribus brevioribus, capitibus quàm vulgare.

8. *Colchicum Fritillarium Clusii* Park. *variegatum* Cornuti.

Cornut.

Autumno statim incunte supra terram *flor* emergit, mille variegatis maculis, dilutè purpurascens, quadratis & in quincunem dispositis, ut in Meleagride *Desd.* Singulis illius petalis inest albescentis quadam vena, quæ per eorum medium ab infima parte ad mucronem usq. præcipit. *Filamenta* sex longiora, cœruleis apicibus donata, à cavitate floris oriuntur. Bulbus huic plantæ pro radice est, tunicas habens plures, coloris ex nigro rufescentis, interior multa bombace munitur: conspicuum id est si quis dehinc. Post *florem folia* fort. atro-virentia, angustiora & breviora nostratum. *Ætate* media seminis turget rufis, quæ siliquæ coracæ virides cellulatim coarcent.

Park.

Folia huic plerumq. tria è bulbo exeunt, pallidiora seu hilarius viridia quàm præcedentis, humi appressa, ad basin lata, leviter mucronata, ad margins finuata, seu undulata & veluti crispata seu serrata. *Radix* parva, oblonga. *Flos* pulcherrimus reliquis ferè minor, serius Autumno adulo, nec ferè ante Novembrem le aperit. Hyemes nostras agrè tolerat, sed paulatim ferè languet, bulbo quotannis imminuto, donec tandem plane emoritur & evanescit.

9. *Colchicum montanum angustifolium* C. B. *mont. flore purpureo* J. B. *montanum Hispanicum* Clus. *mont. Hispanicum minus* Park. Ger.

Clus.

Terna aut quaterna huic sunt *folia* digitalis longitudinis, carinata, firma, humi tamen sparsa, saturatius virentia & splendens, vix semunciam lata, acidi gustus, rufescentem colorem contrahentia dum tabescere incipiunt. *Flos* sine foliis primùm exit Septembri, aliquando etiam Augusto, sex longis, angustis & ex purpura rubentibus foliis, totidem in medio *staminibus* constans. Hunc statim (præter aliorum Colchici generum morem) *folia* sublequantur, & totam deinde hyemem perdurant, usq. in mensem Maium vel etiam Junium. *Radix* bulbosa, non magna, multis ex rufo nigricantibus tunicis amicta, intus alba, folida & cum quadam adstrictione dulcis, longiuscula sedè, quali in cæteris generibus, & adnatis in lateribus le propagans.

Locut.

Collibus Salmantice vicinis, solo valde lapidoso eruit Clusium cum suo caule dodrantali firmo & triangulari capite, in quo semen ex rubro nigrescens sive fuscum, leve exiguum subrotundum. Datur hujus varietas in floris colore, cujus interiora petala tota alba, exteriora media ex parte viridia, altera carnei quodammodo coloris.

10. *Colchicum pratense Salmanticum* Clus. J. B.

Florè erat diluore & in nonnullis plantis lætæ omnino candoris. Hoc vulgari minus est, incante vere *folia* duntaxat profertens.

11. *Colchicum vernum* Clus. J. B. Park. *vernum Hispanicum* C. B. *vernum* Ger. emac.

Novo vere cum Dente canino Crocog, verno hoc Colchici genus prodire, & unum aut alterum *florem* unà cum *foliis* producere solet, primis quidem diebus antequam sese explicare & pandere incipiat, coloris albi, sed qui paullo post in purpureum diluorem muretur, brevi pediculo subnixum, sex petalis constantem minoribus & angustioribus quàm in vulgari flore, & Croci verni albo flori formâ valde similem, singulis foliis ex infima sedè album *stamen* profertentibus cujus apex flavus: exteriorum trium foliorum *stamina* interiorum *staminibus* sunt breviora. E medio floris umbilico oblongiuscula exilit *stylus*, *staminum* longitudinem superans, albus, in tres partes summo divilus. Nascetur verò hos ille inter terna *folia*, carinata, sècè mutuo completentia, Colchici vulgaris *foliis* longè angustiora, montani tamen Hispanici *foliis* paullo latiora. Flori succedebat triangulare membranaceum capitulum, haud magnum, semen continens rotundum, subrufum. *Radix* Colchici vulgaris *radix* five bulbo, formâ quidem similis erat & fusca pelle obducta, sed longè minor, multas candidas fibras ex infima sedè protuberante spargens.

Non convenit inter Botanicos an Colchici *radix* fit Hermodactylus Officinarum, aliis id affirmantibus, aliis negantibus. Doctiores & peritiores diversim faciant, inter quos J. Bauhinus & J. Bodæus à Stapel. Hermodactylum non esse Colchici radicem probant, quod Hermodactylus reticatus albus permaneat, nequaquam rugosus, modicè durus tuncq. facilis sit, pulveremq. habeat candidum, quæ omnia Colchici *radix* fecata non habet. Adit Jo. Bauhinus Colchici radicem venenatam esse, Hermodactylum præcipuè veteres innoxie gustari posse. Interio autem, annuente Trago, admonet illos quorum interest pilulas pro podagricis describere, ne suis confessionibus Colchicum seu Hermodactylum adhibere velint, quod, inquit, hæcenus magno cum errore commissum fuit. Cæterum Arthritide laborantibus Colchici radicem utilem esse Arabes scripsere, & nos aliqua ex parte experti sumus, sed tum cum forisfecus imponitur.

12. Col.

12. *Colchicum pumilum Croci foliis* C. B. *minimum tenuifolium Gallicum* Lob. Ad. part. 2. J. B.

Lob.

Pumilum hoc Colchici genus *foliis* est Croci montani minoris, humi sparsis, uncias binas aut sex quincuniam longis (mihî *folia* duo solum dedit J. B.) *radice* Colchici, Avellanæ parvæ nucleum æquante, *flore* unâ cum *foliis* prodeunte, senis constante petalis angustioribus, purpurantibus, totidém, *staminibus*, apiculis luteis præditis, è brevi pediculo, parum è terra emergente.

Ex Hispaniæ regione Gallicia opera Le Quet rhizotomi Luteriani delatum est hoc genus.

Locut.

CAP. XIV.

De Croco.

CROCUS à Croco puero in hunc *florem* verso dictum fabulantur Poetæ. Ovid. Metamorph. 4.

Et Crocon in parvos versus cum Smilace flores.

Potius *versus* dicitur à *versis* vel *versis* trama, filum, villus, id quod *stamina* inseritur, cuiusmodi sunt Croci *stamina* sex villi, qui *versis* appellantur, qui plerumq. terni, nonnunquam etiam plures in floris medio conspiciuntur, & cum soli in usum veniunt, per excellentiam Croci nomine donantur. Nec Croci tantum sed & aliorum etiam florum *stamina versis* appellantur, Nymphaeæ v. g. apud Dioscoridem l. 3. c. 131. Lihorum apud Plinium l. 21. c. 5.

Croci notæ sunt flores nudi, erecti ab ipsâ statim radice orti abq. pediculis herbaceis, *Folia* angusta, graminæ, lineæ in medio alba secundum longitudinem decurrente.

1. *Crocus vernus latifolius albo versicolore flore* I. Clus. J. B. *C. vernus minor albicans* C. B.

Clus.

Hujus *folia* Croci sativi & legitimi *folia* satis referunt, nisi breviora essent: inter quæ bini aut terni prodeunt *flores*. Croci albi floribus majores, petalis mucronatis, quorum terna exteriora (quæ pallidula sunt foris) tribus radiis ex atro purpurascens ab infima basi ad extremum *folium* ductis striata, internè alba sunt, ut & tota interna tria petala, *staminibus* in medio illi habent Croco montano similia, sed magis pallentem *filum*. Liberalius hæc semen præbet in triangulis capitibus rotundum, ex fusco candicans. *Radix* alius similis, foris membranâ fuscâ obducta, fibris infima sedè donata, & intus alba.

Reperitur hujus species per omnia minor, quæ Croc. vern. latif. albo versicolore flore II. Clus. Crocus vern. minor purpurascens C. B.

Crocus vernus latifolius albus vel cinereus C. B. An Crocus vernus flore cinereo striato Ger.

2. *Crocus vernus latifolius albo flore* Clus. *vernus latifolius albus variegatus* C. B. *vern. latif. albo flore, interdum purpurascens vernus varius* J. B. *vernus flore albo* Ger.

Quaterna plerumq. habet *folia* latiuscula & brevia; venâ albâ supernè unâ, subius duabus per eorum longitudinem excurrentibus prædita; inter quæ prodit è membranâ *flos* unus aut alter, brevi pediculo nitens, sex *foliis* constans albis, unâ parte cum pediculo (qui in hac specie brevior ferè est quàm in aliis) purpurascens, tria *stamina* cum apicibus oblongis, luteis, *stylum* breviorè in tria *folia* funibrata crocea divilum circumstantibus continens. *Flos* in hac specie magis concavus est & ventricosus quàm in flavo-vario, petalis latioribus, obtusioribus, concavis, adeo ut vix unquam aperiantur, ad ungues purpurantibus lineis striatis: interdum etiam tria *folia* interiora rubus lineis purpureis per totam longitudinem ductis striata sunt. *Radix* candida, tenui cortice amicta, plurimis fibris candidis infima sedè prædita.

3. *Crocus purpurascens saturatioribus lineis striatus*. Cr. *vernus latif. purpureus versicolore flore* Clus. J. B. *vern. latif. purpureus variegatus* C. B.

Folia quatuor aut quinque; brevia, viz. quatuor aut quinque; digitos longitudine vix excedentia, culmum lata, carinata, lineâ lacteâ medium percurrente, *Flos* è membranaceo involucre duplici *folio* constans exit, hexapetalos, petalis penè paribus, quorum exteriora tria pallide admodum purpurant exterioris, stris tribus insignioribus saturè purpureis ab ungue ad apicem per totam *folii* longitudinem ductis, quæ ad latera virgulas spargunt, tria interiora exarantiora nonnulli breviora latioraq. & colore exterius saturatiore tribus pariter lineis manifestis purpureis ad latera stras longas cu radiis ad margins usq. *foliorum* exteras emittentibus, insignia. Lineæ hæc utriusq. consensu internæ quàm externa solummodo superficie. *Folia* exteriora interna superficie sunt, b. e. tam interna quàm externa solummodo superficie. *Folia* exteriora interna superficie intensius purpurea sunt quàm interiora, utraq. autem oblonga, concava, mucronata, scapoides. *Stylum* croceum seu rubentem, trifidum, non admodum longum, tria *stamina* circumstant, longis mucronatis apicibus erectis donata, flavis & multo pallidioribus quàm *stylus*, eo tamen nonnulli productioribus. *Radix* majuscula, reliquorum similis, numerosâ tobolè fascunda. *Stylus* bulbum Ferrariae Italæ ad Clusium mihî Alphonso Panfili.

4. Crocus

4. *Crocus purpureus latifolius striatus unguibus violaceis. Croco verno latif. purp. fl. minore Clusii similis si non idem.*

Folia huic longa & lata, iacta lineâ median longitudinem percurrente, terna plerumque ab eodem bulbo: inter quæ *flor* pediculi longo & membranaceo involucrio exurgit, amplius, oblongue, petalis externis tribus internis longioribus, mucronatis acutioribus; utriusq; media sui parte prope unguem, ut & ipis unguibus, & caulis parte superiore saturatius purpureis seu violaceis: [intus in unguibus petalorum huiusce coloris nihil apparet] quin unguis interiori albescent. *Petala* externa ad margines interdum candicantibus lituris varia sunt; interna ad margines tam exterius quàm interiori e purpura albescent, saturatioribus purpureis venis striata seu virgata: internâ autem parte hæc venæ seu lineæ conspectiores sunt. *Stamina* longiora sunt in hac quàm in quavis alia nobis descripta specie, *apicibus* flavis latis etiam longis donata. *Stylus* ut in reliquis trifidus, staminibus non multo alior, ejusdem cum apicibus coloris, aut paulo etiam pallidioris. *Radix* grandifolia, latifolia albi peristylis. Floris petalorum margines plerumq; inflectuntur aut intorlum convolvuntur, ut flos integre vix unquam explicetur.

5. *Crocus vernus latifolius purpureus flore minore Clus. J. B. vern. purp. minor Park. vern. latif. purp. violaceus C. B.*

Clus.
Folia est Croco albo similibus paullo tamen angustioribus: *florem* promens ejusdem magnitudinis, brevi pediculo innitentem, violaceæ ad cæruleum tendentis purpuræ colore, unguibus & summo pediculo saturatâ purpurâ nitentibus. *Radix* prædicti similis, & in edenda sobole latis fecunda interdum. Nonnunquam, sed valde rarò, *semen* fert rotundum exalbido in triangulari capitulo.

Locus.

In agris & pascuis Romæ vicinis Februarii initio florentem invenimus: necnon in pascuis montosis prope Curiam Rhetorum, & in summitate montis Jure fed multò ferius florentem. Reperitur etiam & in monte Baldo, & Alpibus Helveticis & Berni Rhetorum.

6. *Crocus vernus latifolius purpureus flore majore Clus. J. B. vern. purp. maximus Park. vern. latif. flore purpureo magno C. B. vern. latif. fl. purpureo Ger. emac.*

Clus.
Hujus *flor* prioris formâ similis, petalis multò amplioribus, licet colore non valde disparibus, nec inopundi odoris, quorum externa tria paullo longiora interna breviora amplectuntur. *Stamina* alba sunt, magnis flavis *apicibus* prædita, inter quæ *stylus* est paullo longior, extrema parte in tres quasi tubulos laxiores divisus, aurei coloris. Cum *flore* exeunt terna aut quaterna folia præcedentis non dissimilia, paullo tamen longiora. *Radix* superiore major.

7. *Crocus vernus latifolius flavo-vario flore 1. Clus. Cr. vern. latif. flavo-varius C. B. vern. latif. fl. vario, striis violaceis Ger. Huc refero Croc. vern. latif. flavo-vario flore duplex C. B. Ger. emac.*

Quin, aut sex habet *folia*, tenuia, inflat ferè legitimi Croci, infima parte ex purpura nigricantia, è quorum medio unum aut alterum *florem* promit, aurei fere coloris, legitimi Croci odorem nonnihil referentem, petalis exterioribus paullo angustioribus & magis mucronatis, tribus crassifolius radiis ex atro purpurascens ab imo ad summum secundum petali longitudinem excurrentibus, & multas interdum venas in latera spargentibus insignitis: ternis interioribus latioribus, & unguis foris etiam ex atro purpurascens habentibus. Pediculus qui *florem* sustinet totidem purpurei coloris saturi radii notatur quot sunt in flore folia. Umbilicum occupant tria flava *stamina*, inter quæ *stylus* eminet extrema parte trifidus, aurei coloris. Floribus succedunt crassifolia trigona *capitula*, adeo saturo purpureo colore infecta, ut atra videantur & splendens, quæ maturitate hîc *semen* continere conspiciuntur rufum. *Radix* præter aliorum morem multiplici reticulatoq; cortice obducta, & multis tenuibus fibris fessili parte, per reticulati corticis maculas hæc exerentibus prædita, rarò adnatos bulbos proferens.

Crocus vern. latif. flavo-vario flore 2. Clus. A. Descripto solis florum radiis differt, qui adeo late sese spargunt, ut præter oras totum exterorum trium foliorum dorsum inficiant; pediculus etiam *florem* sustinens totus ex purpura nigricante splendet. Flore dodecapetalo & in uno caule gemello interdum ludit.

8. *Crocus vernus latifolius flavo-vario flore vulgaris. An Crocus vernus flavus striatus Park?*

Flos flavus, aut potius pallidus, legitimi Croci odorem nonnihil referens: exterioribus tribus petalis paulo angustioribus, tribus crassioribus radiis ex atro purpurascens externa parte ab imo ad summum secundum folii longitudinem excurrentibus, & multas interdum venas lute virgulas in latera spargentibus; ternis interioribus paulo latioribus, unguibus etiam foris atro-purpureis. *Pediculus* qui *florem* sustinet totidem atro-purpureis lineis pinguis quot sunt in flore petala. Umbilicum occupant tria flava *stamina* brevia, apicibus pallentibus prædita, minoribus quàm in quavis alia specie nobis hæcenus visa; inter quæ *stylus* eminet aliquanto productior, summa parte trifidus, reliquo flori concolor. *Folia* huic speciei angusta, longa, antelorem emergunt. *Radix* parva innumera sobole brevi temporis spatio immensum se propagat præ omnibus nobis cognitis Croci speciebus; adeo ut ob fecunditatem suam hortulans contempta sit.

A Croco

A Croco verno latif. flavo-vario flore Clusii differt quodd nec bulbus reticulato cortice obductus sit, nec rarò adnatos bulbos proferat, sed frequentissime.

9. *Crocus vernus latifolius aureo flore Clus. vernus latifol. aureus C. B.*

Flos huic speciei folia plerumque anteverunt breviores & ventriculosiores quàm flavo-varii proximè descripti, aureo colore insignes: In nonnullis *petala* averia parte lineâ viridis secundum longitudinem media dividit, cui ad unguem duo minora parallela opposita, unde floris pediculus sex striis virentibus insignis est. Intus *stylus* brevis trifidus, quem circumstant *stamina* tria, apicibus donata stylo multo longioribus, è latifolia basi in acutum mucronem exproctis, ad modum floris divergentibus. Tum *stylus*, tum *stamina* petalis sunt concoloria.

10. *Crocus vernus latifolius flavo flore Clus. vernus Mesiacus flore flavo J. B. vernus latifolius flavus C. B. vernus flore lato Ger.*

Clus.
Quætera huic aut plura sunt *folia*, ad Croci latif. purp. versis. flore valde accedentia, longiora tamen, & circa exortum latiora, binis candidis venis secundum medium nervum per longitudinem excurrentibus, quæ emergere incipientia *florem* simul ostendunt cum petalis exterioribus mucronatis, internis paululum orbiculatis, flavi coloris, utrunque odoratum, tria longifolia latifolia, *stamina*, dulcius flavescencia intus continentem, & longiorem *stylum*, summo fastigio in tria *stamina* divium, lateri Croci staminibus panè concolorem; qui succedat membranaceum triangulum *capitulum*, rotundo rufoque *semine* plenum. *Radix* cum supradicti Croci radice convenit, vel eam major est, folida, aliquot candicantibus fibris fessili parte donata, & aliquot tunici obvoluta. Binos plerumque, ternos, aut quaternos vel etiam plures proferit flores: nulla enim Croci verni species hæc liberalior in producendis floribus.

- Crocus vernus latifolius pallido flore Clus. vern. latifol. pallidus C. B.*

Florum petalis magis mucronatis, eorumdem colore omnino pallido, viridibus venulis exteriorum trium unguis foris distinguendis à descripto differt.

In Servia fere Mætia superiore sub Bellogrado Martio mense florentem eruit Sepl. van Haufen Læm. Noribergensis.

11. *Crocus vernus angustifolius 1. Clus. vern. angustif. magno flore C. B. vern. angustif. floribus cæruleis sive violaceis interdum candidis Hispanicus J. B. Crocus vernus Ger.*

Clus.
Terna, quætera aut plura habet *folia*, longa, viridia, Crocinis longè angustiora graciliorique, rotunda & capillacea ferè; inter quæ prodeunt bini aut terni *cauliculi*, unciales utplurimum, angustoli, sustinentes *flores* cum petalis imò parte flavescens, intus nonnihil candicantibus, reliqui ad cæruleum tendentibus sive violaceis, [inveniantur & toti candidi] odoratos. His succedunt *folliculi* sine capitella trigona, exilis *semen* fulviflens continentia. *Radix* exiguæ Avellanæ magnitudine, duro spadiceoque cortice sive putamine tecta; intus alba, firma, libidinis ingente gustu. Frequens invenitur Gadibus, atque inter Alindum (vulgò *Medina Sidonia*) & Calpen locis fæle Læm. brosis & apicis.

12. *Crocus vernus angustifolius 2. Clus. vern. angustif. gemino bulbo C. B.*

Clus.
Folia & *radices* externo cortice præcedenti omnino similis est, paullo minore *flore*, ex albo purpurascens, vixque è terra prominente. *Radix* gemina, candida, una super alteram insidens, quarum superior firma, dulcis & edulis erat, inferior flaccida. In Bæturie collibus Lusitanie finitimis observavit Clusius.

Læm.

13. *Crocus vernus angustifolius violaceo flore Clus. vern. angustif. parvo flore C. B. vernus minor Ger.*

Clus.
Ubi minor & crassioribus est *foliis*, usque interdum surrectis: *Flos* duorum præcedentium flore longè minor, totiusque cæruleus, tribus exterioribus petalis exceptis, quæ foris virelente colore nonnihil aspersa sunt. Hujus *radix* priori formâ similis, paullo tamen major est, *semen* etiam crassifolium.

Gadibus duntaxat juxta primam speciem invenit Clusius Februarii initio.

Læm.

14. *Crocus vernus 4. sive violaceo flore Clus. vernus junifolius purpureus C. B. vernus angustifolius flore violaceo Ger.*

Clus.
Terna habet aut quaterna juncea *folia*, primo angustifolia similia; inter quæ uncialis tenuis *cauliculus* prodit, membranaceum *folliculum* sustinens, ex quo *folliculum* emergit purpurei saniori coloris, petalorum unguibus albis venis distinctus: *stylus* è floris umbilico prodit. Fugax admodum est hic *flos*, utpote qui unico duntaxat die apertus manet. *Radix* primæ speciei radici par, multis tunis five corticibus duris tecta.

15. *Crocus vernus capillaris folio* J. B. C. B. Cluf.

Cluf.

Exiguam habet radicem, bulbosam, duro spadiceo cortice tectam: è qua prodeunt duo aut tria, angustissima & quasi capillaria folia, viridia, surrecta: inter quæ pediculus veris quàm caulebus, uncialis longitudinis aut paullo major, ab una parte planus, sulcatus semuncialis magnitudinis florum, petalis tribus exterioribus paulo longioribus & purpurei coloris, tribus venis saturatioribus fere, cunctis longitudinem exsertit distinctis, tribus interioribus brevioribus & dilutioris colore præditis, omnibus autem internodiæ dilate purpurascens, & unguis habentibus pallidos, ternis velis distinctis, prodeuntibus ex umbilico tribus flammulis brevibus, longo apice flavo præditis, & medio stylo extrema parte diviso.

Florem profert initio Maii, qui Sole splendente aperitur, sub noctem clauditur, & paucos dies durat, nullius aut perentis odoris.

16. *Crocus vernus angustifolius variegatus* C. B. *vernus aureus variegatus* Eyll.17. *Crocus* J. B. Ger. *sativus* C. B. *vernus sativus Autumnalis* Park. parad. *Saffron*.

J. Bod.

Constat hic bulbo dulci, Avellana, (interdum etiam Juglandis) magnitudine, tunica incana seu cinerea in tenuia & oblonga capillamentis filili foris obiecto, multis fibris capillato: *Folia* quinquæ aut octo, palmum aut etiam dodrantem longa, admodum angusta, striata. *Caulis* inter hæc ortus brevis sub finem Augusti, aut Septembris mense, florem sustinens unicum, Colchici folii similem, sex petalis ex purpurea rubente cæruleis constantem, in quorum medio *stamina* sex, tria erecta apicibus flavis donata, inutilia, breviter & superficie pulveracea sunt; reliqua tria longitudine ipsa floris folia paulum excedunt, cum etiam ex clauulo convolutæque flore jam ex terra prodeunte exsertis capilibus perficiant: eadem inferius angusta, superius verò latiuscula existunt, & subtilissimis crenis nonnullorum oculos subterfugientibus incisa; color est in rufis punicæ, [J. B. stamina hæc flammæ ruboris sunt] Ea collecta aroma celebre faciunt, omnibus Crocus seu Crocum appellatum, gusu amarificum, odore jucundo, acri, late spirante, oculos aliquantum mordicante, lachrymas profunderè cogente, & modice cum suavitate non ingrata caput aggravante, somnium conciliante. Ejus tam triti, quàm integri parva portio magnum aque aut vini quantitatem lateo aut ciliante. Cum desessor, vel cum adhuc flore folia emergunt, quæ hyeme non flaccescunt, sed sub ipsa nive virent. *Radix* Autumnum cum planta flore bulbo constat singulari, ferequæ autem vere & æstate duplici, atque altero aperiens superius infidente. Cum enim veris initio folia increverint superior radicis pars è qua folia exeunt increvit pariter, donec æstate parentem sub se retentam quantitate æquet. Hæc itaque vigentem, solidam succosamque constitutionem nacta ipsa patens languida & flaccida redditur, atque Autumnum tota evanescit. *Hoc omnibus Crocis commune esse puto.*

De loco natali ubi sponte oritur nihil certi traditur: feritur autem in plerisque provinciis, ut Sicilia, Italia, Pannonia, Gallia, Germania, Anglia. De semine alium apud Botanicos est silentium: Seniores autem depositis radicem bulbis. Semen autem nos quantum audivi nunquam ferit, nec alibi, ut puto, in frigidioribus: in locis autem ubi sponte oritur semen percipere minime dubium est.

Crocus electionem vide apud Calp. Hofmannum. Qui vulgo venditur, fere est corruptus Cartamo seu Croco, quem Crocum Sarracenicum vocant. Laudatur in Croco summa partium tenuitas, & trahitur in dubium (inquit Calp. Hofmannus) annon illa vincat omnia alia simplicia.

Moderatus ejus usus cerebro prodest, sensus vegetiores reddit, somnum & torporem excauit. *Ded.* [copiosior vigilas inducit, & capitis dolorem] omnium consensu corroborat cor, & læticiam gignit; quod experimento confirmat Amatus Lusitanus afferens se mercatorem vidisse, qui cum in olam in qua carnes coquebantur multum Croci iniecerit, post earum elum, in tam profusum risum erupit, ut parùm abfuerit quin risu nimio & cachinnis è vita excelleret. Simile exemplum est apud Julium Alexandrinum in *Salubr.* Nos, atq. nobilem feminam Tridenti vidimus horarum circiter trium spatium immodico risu concuti, eliciendorum fortè mensium causi. Justo plus croco ultra Thoracis crudos humores ad concoctionem perducit, pulmones aperit, & ab obstructione liberat, & ad hæc tam efficax est remedium, ut libidine phthisicis in summo vite discrimine, & propemodum animam agentibus spiritum reducat, & vitam ad aliquot dies proroget, scriptis humidis, aut ad summum integris, cum Passo aut vino Præmno vel alio dulci exhibitis; quomodo etiam data gravissima subito invanescent circa febrem dyspneæ statim & momento temporis tollere non semel à nobis compertum est. Crapulam etiam accere hoc modo sumptum Dioscorides refert. Laudatur ad hepatis & fellis obstructions, necnon ad regium morbum; atque hinc bonum colorem Crocum efficere Dioscorides scribit. Additur eodem autore ad omnes quæ interaneorum causa temperantur potiones, sed nostra ætate ad eas potissimum quæ menses, fetus & secundas educunt. Urinam cit. Venerem excitat, ad Vulvæ & sedis cataplasmata additur, necnon ad emplastra & cerata veteres tumores & dolores discutientia, inflammationes erysipelatoses mitigat; compulsionibus auricularibus utiliter admiscetur: oculos ab ethymatis & exanthematis cum lacte aut Fœniculi Rosarumve liquore præservat illitus, & humorum in eos influxiones reprimat. Hæc è Dodonæo.

Nos efficaciam ejus in ictero, si tempestive bibatur, sæpius experti sumus, ad quem morbum quæ partium tenuitas sunt & cingendo apta plerique conducunt.

In partibus difficultatibus adeo viciis est fortiter egisse (inquit C. Hofmannus) ut totus infans appareretur croceus. Hoc experimentum est à Rhazi, quem Serapio laudat. Fuit mulier quædam, inquit, quæ aliquot diebus laborabat in partu & dedi illi in potu 3ij Croci, & peperit filium. Et expertus fuit hoc postea statim sæpe, & semper fuit ita. *Verisimile est liberarium errore pro 3ij, 3ij scriptum.* Apud

Apud nostrates ad variolas expellendas in frequenti usu est; item in faculis suspenditur sub mento vel gutture, ad dissipandam scilicet materiam putridam & venenatam, ne ibidem stagnans inflammationem excitet, ægrumque frangulet.

Crocus in nimia dosi noxius & lethalis censetur. Sed quæ tandem est illa dosis à qua periculum est? 3ij. vel ut Julius Alexandrinus 5ij.

Crocum non dilatacdo esse solum gravem sed & obstruendo & frangulando C. Hofmanno videtur.

Item Dodonæum erroris insinuat quod Crocum vigilas facere scribat in nimia dosi, cum è contra somnum faciat, & caput gravet. Nec probat quod Dioscorides & Plinius ægritudine esse afferunt; cum Arabes & etiam experientia contrarium doceant.

Crocus paralyticis membris ac induratis nervis apprimè confert: quare Oxyroceum emplastrum ex Croco conficitur ad emolliendam nervorum duriciem accommodatissimum. *Trag.* In Apoplexia gutta una aut due tincturæ aspergitur lingue. *Schrad.* Herodius integrum librum de Croco conscripsit, quem consulat Lector. Pro cultura Croci vide Philosph. Transect. N. 138.

18. *Crocus Alpinus Autumnalis* C. B. *montanus* 1. Cluf. *mont.* *Autumnalis* J. B. Park. Ger.

Cluf.

Flore est sativi Croci, sed minore & dilutior, tribus intus croceis flammulis, & stylo lato summa parte in aliquot staminula diviso. *Folia* illi quatuor, Crocinis flammis, breviora tamen, interiore parte lineam quandam candicantem secundum longitudinem, exteriori vero binas tanquam canaliculos seu falces, utrinque secundum nervum excurrentes habentia. *Radix* minor quam in sativo, candida, plena, & velut internodiis distincta, densò quamdam cortice è multis villis contextoinvoluta & tota, terribilique fibris per corticem se exerentibus sessili parte donata: subdulis porro illa est initio, deinde ingratè laporis.

In nonnullis Lusitanie rubus, præsertim is quæ non procul à mari abunt Novembri observavit, *Locu.* & cum suo flore eruit Clufius.

19. *Crocus Autumnalis florem sine foliis promens, odoris* C. B. *montanus* 2. Cluf. *montanus* 2. flore purp. foliis orbiculato mucrone J. B.

Præcedenti ferè simile, florem sine foliis promit Septembri, unciali aut longiori pediculo innitentem, satis odoratum, sex æqualibus foliis orbiculato mucrone præditis saturatioris purpurei coloris pæneque violacei constantem, tribus ex umbilico prodeuntibus flavis flammulis & stylo extremum mucronem multifidum crassifoliumque habentis. *Radix* prioris radice valde similis, cortice è multis villis contextoinvoluta, oblongus interdum nucleos satis procul à matre spargens.

20. *Crocus Autumnalis subcæruleus multiflorus* C. B. *montanus* tertius Cluf. J. B. *Crocus Byzantinus argenteus* Park. *montanus Autumnalis flore majore albedo cæruleo* Ger.

Cluf.

Flos inodorus est, val tenuis admodum & evanidi odoris, petalis interioribus paullo brevioribus, omnibus autem orbiculato mucrone præditis, albicantis initio coloris, sed in quo deinde temporis succellu dilutus quidpiam cæruleum perfusum videatur. *Stamina* ex umbilico prodeunt terna, flava, & in medio *stilis* live penicillus in tria vel plura staminula divisus, flavi etiam coloris. Flaccescite vel jam marcido flore quina, fena, rarò plura emergunt in ambitu *stilis* ex tenui membrana quæ florem initio involverat, Croci verni latifolii foliis pæne finalia, h. e. paullo latiora quam sativi, albè lineâ singula per longitudinem supinâ parte distinguente, & prona binis. *Radix* digitalis, vel etiam pollicaris est crassitudine, orbiculata ferè, alba, solida, tunica padice coloris obducta, multis albis fibris sub ea nascensibus prædita, quæ florum satis ferax est; nam & ternos, & quaternos, interdum etiam quinos profert flores.

Constantinopoli allatus est, estque proculdubio idem Croco syl. Byzant. serotino *Lib. Ad. part. 2. Locu.* quavis Parkinsonius distinguat: qui florem plerumque unicum rarius binos proferre scribit. Octobri demum mense floret.

Tempus

21. *Crocum Pyrenæum Autumnale* Cluf. ap. 2. *montanum Pyrenæum Autumnale* J. B. *Autumnalis flore minore* C. B.

Cluf.

Florem fert Primi Croci montani flore ampliore, colorisque saturatioris, & quodammodo medi inter illum & secundum genus, cujus medius stilis multitudine summa parte perinde ac illius, magis tamen diluti coloris & prioris flavi. Hujus item folia marcescente flore non statim prodeunt ut in primo.

E Pyrenæis montibus à quodam Rhizotomo erutum redemit Clufius.

Locu.

22. *Crocus montanus Autumnalis* Portæ. *Autumnalis, flore majore variegatus.*

H h h h h

C A P.

CAP. I.

De Iride tuberosa & fibrosa.

Nominis rationem dedimus in capite de Iride bulbosa: Notæ characteristice sunt flores cneopetali, folia gladii figuram referentia, acie cauli obverfa.

1. *Iris vulgaris* Ger. *purpurea* sive *vulgaris* Park. *Germanica* Fuch. *vulgaris Germanica* sive *hyssopifolia* C.B. *vulgaris violacea sive purpurea, hortensis & hyssopifolia* J. B. *Che moll common purple flower-de-luce.*

Caul.

Ab uno cespite plura & erecta erigit cubito longiora folia, duum digitorum latitudine, rectivenia, inferius in radicem capitibus conjuncta, cœ ex omnibus unum fiat, & sibi invicem infera, singulorum apertæ & incilo ventre seu carinâ alterius dorsum excipientes, superius vero alæ modo in latitudinem explicitæ, & in mucronem gladii figuræ definitæ: & quorum medio cauli affurgit sesquicubitalis, rectus, teres & glaber, veluti cinereo polline conspersus, facile abstergentibus cedente, quinque aut sex geniculis intercepitus, ex quibus singula exeunt sine pediculo caulem amplectentia folia, inferioribus cō minorâ quâ summatâ propinqua; in tres vel quatuor ramos divisa. *Flores* in summatæ post medium Veris per intervalla erumpunt, primum convolutis in turbinem membranâ paulatim se in novem folia explicantibus: intus verò purpurea, seu violacea, latis & lacteis venis propè exortum, & fimbria productis varia. Adhæret itis in interiori sinu, mediâ folii parte, per longitudinem exprorecta lanugo, oblongis pilis inferius albis, summâ parte luteis composita, Lanuginem cussis, folii aliud parvum obtegit folium, in summatæ in duas partes dissectum, ab utroque latere herbarie coloris [in nobis observato pallidæ cœrulei seu cinerei] in medio livido extante dorso: reliqua tria folia & ipsa lingue aut cochlearis formam habent, primis tamen latiora & paullo breviora existunt, & sursum reflexa junguntur: color his utrinque, in cinereo livido [imo purpureo, paullo tamen dilutior quàm in propendentibus petalis] quâ vero prioribus alterno positi adnecuntur purpureis & albis lineis à medio petalo ad latera utrinque productis striata funt. Triduum vel quadratum durat aut longius pro aeris constitutione, deinde contrahitur & decidit, inferius oblongum ac sexangulare folliculum relinquens, intus in tria localimenta interseptum, in quibus rotunda funt & oblonga *semina*. *Radicibus* natus multis, invicem in latitudinem fere adnatis, duum digitorum crassitudine, geniculatis, in transversum fibratis, per superficiem teræ sparsis, foris modicè in flavo rubentibus, intus candidis, ex inferiori parte longas tenuèsses fibras in terram agentibus. Gravior tota herba, ut Sambucus ferè, dum tenuiter spirat, præsertim radix, gustu acie, consuetumque superfluo humore tandem odorata.

Sylvætris ab hortensi non videtur aliter differre quàm accidentibus à cultura ortis: foliis minoribus, & hyeme marcescentibus, caule breviori, floribus præcocioribus & saturatis purpureis, &c.

Nascitur editis & clivosis locis inter arbuta.

Locus.

2. *Iris flore albo* J. B. *hortensis alba Germanica* C. B. Park. *item alba Florentina eorundem*. *Iris alba, & Iris Florentina* Ger.

F. B.

Qui præcedentem rectè nōrit, & hanc noverit, nullam quippe in radicibus, foliorum forūm, forma differentiam notabilem animadvertimus, in quibus tamen utrique coloris non modicum est discrimen. *Folia* enim colore ad glaucum magis accedunt. *Flores* paucos, sed eo tamen grato, odore præditi, lacteo candore perfusi sunt, extimiorum costis non minus quàm purpureæ, extra virentibus, quibus intus lutea crocomata respondent, imorum autem foliorum margines luteæ striz percurrunt.

Nos Idem albam Florentinam à vulgari flore albo specie diversam non facimus. Differentia sola est in radicibus, quæ in Florentina majores, crassiores, solidiores, candidiores, odoratosque, ut rectè J. B. Regionis forte calidioris diversitas debetur. Sic Foeniculum dulce & Apium dulce in frigidiore regiones translata paulatim in vulgaria degenerant. Fortè etiam Florentina dicta Italiam primam suam originem debuit, nam ab eodem semine proveniunt Irides flore odorato & inodoro, cur non & candidis.

Non videtur J. B. propter colorem album particulatim vocanda *Iris Florentina*, cum utraque abundet Florentini, & utramque indifferenter nūmant; à bonitate autem potius utramque Florentinam denominari, non propter colorem.

Iris Illyrica C. B.

Vires & C. B.

C. Bauhinus Idem Illyricam à Florentina specie diversam facit. Differentia est in floribus coloris qui in Florentina candidissimus est, in Illyrica dilute cœruleus pallidescens, & odore remissiore. Nobis, his non obstantibus, eadem videtur.

Iridis radix in vino aut cerevisia suspensa habet dulcem consuetudinem, illud jucundo tunc odore tum sapore commendat, illius planè æmulo quem mora Rubi Idæi communicant, ut nos in vino rubro tepus experti sumus. Sed & pistoribus ad parandum fermentum utrici panis magnopere utilis fuit. Hæc partim ex Trag. hist. desumpta, partim nostræ sunt observationes.

Plurimæ hujus plantæ radici virtutes à Veteribus & Nocturnis attribuantur. Sic brevior Schroderus. Utis præcip. in mucilagine seu tartaro pulmonum, tussis, asthma, obstructione mensium, tormi.

torminibus ventris infantum. Extrinsicus absterge cutis maculas & lentiginis (cum Helleboro & melle mixtus) Creberrimus usus modernis est in pulveribus qui capillis insperguntur. Vulgus vocat pulvrem de Cypro. Quin & Hydriopi confert & lètero.

In Hydropside admodum in specie purgandum commendatur radices Ireos succus ad 3ß. ad 3i. dan. d. Honesta maronâ multo nota se plures hydropicos curasse affirmavit solo usu hujusce lucci, exhibendo quotidie manè jejuno quatuor cochlearia in sex cochlearibus vini albi.

In desperata alvi obstructione succus radices Ireos recens ad 3j. propinatus expertus fuit, teste Schenchio lib. 3. Observat. D. Edu. Hulse. Purgat, autore Casp. Hofmanno primariò pituitam & aquas, secundariò bilem, non contra. Hodie fere solus succus frequenter in hydropicis: in quibus cum sæpe ardore faciat, non in faucibus tantum, sed & in toto corpore, quidam proflus abhorrent ab illo. Sed distinctione opus est. In Germanica id fieri venissimè est; in Florent. non est. Deinde verum est de succo crudo, per residuum non depurato. Id autem fieri debet si modo tuto curare volumus. Succus crudus non ultra 3j. exhibendus est, depuratus & imprimis Italicus in majore dosi sumitur. Casp. Hofmanno videtur 3ij. superari non posse.

E Flandria advehitur ad nos in corticibus testive Tellinarum pulcherrimum quoddam pigmentum, quod vulgari eorum idiomate dicitur *Verdelu*; ipsum verò ita paratur. Iridis florum summatem colligit ante maturitatem perfectam, quam tunc in mortario lapideo cum pistillo ligneo: inde massam sic tulam recondunt in vitro vase, & in cella vel alio loco humidior collocant per dies quindecim, ut digeratur atque putrescat: quibus elapsis eliciunt materiam è vase, & linteo vete percolant; nam verâ erit ferè tota in liquorem, quem igni exponunt in ollâ vitreâ ut ferreat, donec decreverit tertia pars, cui tunc addit Aluminis Rochæ modicum plus minùs donec dissolvatur, magis clarescat, & delectetur color, quem experiri poteris, si in ipso liquore madefact frustum albe paginæ [chartæ] & conspicias pulcherrimus color, qui servari potest in Tellinorum testis juxta Flandrorum morem. *Canepar. de Aramentis Londini impressi*. p. 306. Ipsemet idem observat quater vel quinquies in locis Belgii Hilpanici & Fœderati, ut in Diario meo invenio. Hoc pigmento usus observat Belgas ad chartas colorandas, & ad vasa tum lignea, tum scilicet pingenda, cupis non meminit Caneparus. D. Tancardus Robinson.

3. *Iris altissima bicolor, cœruleo obsoleto, cinereove mixta* J. B. *hortensis pallidæ cœrulea* C. B.

F. B.

Rarior hæc Iris, proceritate vulgarem superans: mixta non minus lata: *floris* autem suaviter odoratis & vulgari minoris non obvia amenitas, ejus tria extrema folia repanda summâ orâ saturâ purâ tincta sunt; inde usque ad fimbriam crocatam, humani speculati æmulam latus lineis purpureis longis, campum album percurrentibus, utrinque autem à fimbrie lateribus oblique ferrugineæ lineæ luteos margines distinguunt: terna quoque folia, ut in hoc genere fieri solent, intus curvata ferrugine guttata: penultima & ultima terna in costa foris, obsoleto leviculi & foridâ purpurâ palente, utrinque lateribus luteo livido infectis.

Hæc nobis latifolia major vulgaris obsoleta Clusii esse videtur, hortensis pallidæ cœrulea C. B.

4. *Iris Chalcœdonica* Ger. *Chalcœdonica sive Sufiana major* Park. *Sufiana, flore maximo ex albo nigricante* C. B. *latifolia major Sufiana vel Chalcœdonica, flore majore variegato, Clusio* 1. J. B.

Clus.

Sena aut octona habet folia, Iridis Lusitanicæ bifloræ foliis non absumilia, mutuo sese ut in aliis Iridum generibus amplectentia: & quorum medio caulis exit cubitalis aut amplior, rotundus, geniculatus, digitalis crassitudinis, *stipem* sustinens omnium quos unquam in Iridibus conspexerim maximum, novem ut reliquorum foliis constantem, colore tamen ab illis differentem: nam tria ad terram inclinata folia crassa sunt, interiore parte omnino nigra, nisi quædam venæ ex purpura candidantes intercurrant, ab infima basi ad medium usque nigris villis latè obfusa, maculâ nigra, ferèci villosi nigri panni instar, medium folium occupante; foris multo dilutiora sunt: terna illa minora esse incumbuntia, quæ ligulas tegunt, fornicata & bifida sunt, & ejusdem ferè coloris paullo tamen dilutiores, licet ad obscuram purpuream accedentes; tria sursecta palmaris sunt amplitudinis, & membranaceæ penè renitunt, plurimis lineis ab infima basi ad extremum usque folium excurrentibus, partim nigricantibus, partim ex cineraceo candidantibus; ut Americani Pavonis expandam caudam ferè imitentur, internè circa ungum nonnihil bifida. Nullum odorem in hoc flore deprehendit Clusius, sed solâ coloris varietate & raritate commendabilis est. Illi succedunt, sed raro admodum capita trigona, crassa, uncias tres, quatuor, & quinque interdum longa, numerosum *semen*, rugosum, fuscum, Pisi ferè instar magnum continentia.

Constantinopoli delata est. Hyemis injuriâ difficilissimè fert in orto reposita, reliquis Iridis gē. *Locus & natus*: Rarius etiam cæteris florēt, & unicuique, ut plurimum, florem præfert Maio: semen tamen *Tempus*, rum Julii initio.

5. *Iris Asiatica cœrulea polyantha* C. B. *Asiatica cer. omnium Iridum amplissima, Dalmatica af.* J. B.

Clus.

Sena, septena, octonæque habet folia, omnium Iridum amplissima, & in latum expansa, viridis cui ærgo pertusa videatur, coloris, mutuo se amplectentia; & quorum medio caulem promit sesquicubitali, interdum etiam bicubitali vel ampliore, firmum, crassiflorem superiore, levem, geniculatum, multique alis concavum, & quibus copiosi (nullam enim feraciorum conspexi) vaginulique inclusi præcedunt *floris*, magni petalis dorsum inflexis dilute purpurascens, & ad cœruleum tendentis coloris, multis purpurascens vena ab infima parte, & staminea fimbria flavâ

Iris latifolia candida purpureis venis distincta C. B. *major latif.* 27. Clusf. *major latif. candida cum multis fibris purpureis* J. B.

Clusf.

Folius, radice caulis situ cum XXV. convenit: At flores in eodem caule singulares aut gemini e vaginulis ex pallido virescentibus prodeunt, forma praecedentibus similes, sed colore variantes: nam tria petala propendunt candidant, purpurea exolete venis ab infima eorum sede per latera excurrentibus usque ad extimam fimbriam fubceruleis villis confantem: tria autem incurvantur & ligulae five stamina regentia alba sunt, earum tamen gibbo fubceruleo: terna surrecta etiam candida, & ab infima sede multis purpureis venis distincta, donec in latitudinem expandi incipiant. Flori succedit triangulum caput binas pene uncias longum, crassiusculumque, quod maturitate debescens Julio, semen ostendit rugosum, lubrificum, ervi magnitudine. *Radix* hyeme folia non retinuit.

Hanc ex semine 25. deciduo natam fuisse minime dubitat Clusius, tametsi huius flos odoris gratia commendabilis non fuerit, qui tamen in ille deprehendebatur. Mirum enim in modum variant, quae ex semine nascuntur Irides, non secus ac praecoces & dubia Tulipae atque Papavera, ut longa experientia didici, inquit Clusius.

23. *Iris latifolia Germanica cœruleo-lutea* C. B. *major latifolia* 28. Clusf. *Iris major latifolia cœruleo-lutea* J. B.

Clusf.

Multa habet folia invicem amplectentia, cæterarum Iridum instar, unciam lata: inter quae pedalis, geniculatus, teres, viridis exiit *caulis*, summo fastigio sustinens binas membranaceas vaginas, ex viridi pallescentes, e quibus emergit flos reliquis Iridum generibus formâ similis, colore autem diversus, nam ex albo pallescit five *oxyanthos* est & terna repanda folia ab imo ad extimas oras flavescens venis sunt distincta, fimbriâ albicante; sed quatenus à bifidis foliis (quae simili colore sunt prædita, gibbo tamen dorso nonnihil purpureo) integitur, flavescens: surrecta folia ab imo gracilia, interna parte multis in latera sparsis venis obsolete purpureis sunt distincta, ubi verò sese in latum expanderunt *oxyanthos* coloris. Nullum in hoc flore odorem deprehendit Clusius.

A. 24. *Iris palustris lutea* Ger. *palustris lutea five Acorus adulterinus* J. B. *Acorus adulterinus* C. B. *palustris, five Pseudo-iris* & *Iris lutea palustris* Park. *Yellow water Flower-de-luce*.

J. B.

In obliquum *radices* agit, complicatas & multum fibratas, quae propter foliorum vestigia & venenosas radices foris villosae, nigrae sunt, intus vero rubentes, substantiâ porosa, & cœli quibusdam venosâ, sapore strenue adstringente novis quocumque oculis, instar Typhæ aquaticæ gemma. *Folia* Iridis, longa, mucronata, quorum ea quae prope radicem sita sunt subulsa nonnquam apparent. *Caulis* duos cubitos aequat, & interdum superat, rectus, leviter, teres, spongiosus, & interdum aliquoties imanis, in alas divilus. *Flores* Iridum lutei, inodori, quorum tria folia reliquis sex majora, extrorsum repanda, lutea, fimbriâ supercilium imitantis loco, & utrinque adnatis foliis virgibus, lineis nigris variegatis: haec intercedunt terna alterno posita surrecta, valde angusta & brevia, tota lutea: sicut & intima, quae cristâ bifidâ, reliqua formâ cum iride violacea vulgari conveniunt, solo colore luteo excepto, quibus à dorso appressa *stamina*, ex luteo albedine quadam prædita. Sapore est flos totus fervidissimus, non quidem primo occurrit verum paullo post fauces omni pipere ardentius urit. Silique longe ut in Spatula semen continent rufum. Olorem tota herba non spirat.

In pratis riguis, locis palustribus & ad margines & ripas fluviorum ubique fere oritur.

Calidâne an frigida sit huius plantae radix inter Botanicos non bene convenit, quod verò insignem adstringentem facultatem obtineat ferè omnes consentiunt & gustus abundè confirmat: unde ad dysenteriam aliâque fluxus alvi & uteri commendatur, sanguinem etiam undecumq. manantem cohibet. Hinc extrinsecus ad dysenteriam aliâque, sanguinis fluxus præcavendus appenditur: unde patet quanto olim in errore versati sunt Pharmacopœi, cum huius pro Acori veri radicis facultate plantæ contraria dotatis usurpant.

Scribit J. Bauhinus, se Tiguri aliquando degustasse huius flores, qui tantum ei ardorem & fervorem excitarent in faucibus, ut summam ejus acrimoniam vix poterit mitigare Oxyrato. Unde (inquit) nulli fuisset cum Trago usum tam acris floris ad inflammationem oculorum.

Scoti montani (*Higlanders* vocant) ex huius plantae radice, per viginti quatuor horas in aqua infusa aut parum cocta, perpetuo in illa aqua fricando calculeum album alperioris superficie percutiunt aut perioris chalybis frustum per aliquot horas atramentum optimum conficiunt; ex relatione D. Georgii MacKenzie. Sibbald. Prodr. Hist. Nat. Scotie. Transact. Philosoph. N. 117.

6. 2. *Irides humiles seu Chamæirides.*

1. *Chamæiris variegata* C. B. *Iris humilis latifolia colore violaceo* J. B. *Chamæiridis latifolia genus* 1. Clusf. *Iris violacea* Ger.

J. B.

Puilla plantula est, radice crassa, albâ, rugosâ, acri, à qua folia exeunt aliquot Iridis vulgaris foliis similia, semunciam lata, duas trèse uncias longa: *Caulis* brevissimus, quadrantem: *Flos* violaceus & purpureus ut in Iride vulgari sed per omnia minor, nec odore aliquo excellens.

Libelius

Lobelius hanc natalitius caule nullo esse scribit, flore, semine, siliquâ Xyridis foendæ: verum in Belgium aut Angliam translatam, frigidoque & humenti solo exceptam caulem prodeire doctantalem, nonnunquam pedalem, flores albos, aut luteos, aut violaceos, dilute rubentes, stratos, &c.

Flores se in Lusitania, saxosis & marinâ aurâ affatis locis supra Olyssipponem observasse scribit, foliis ejusdem ferè cum Lusitanica biflora latitudinis sed brevioribus; radice illi simili, geniculata & obliquâ, capitulis acuminatis in humili & vix supra terram assurgente cauliculo, triangularibus, magnis pro seminis proportionem. De varietate colorum in floribus ex semine nata in Belgio eadem habet quae Lobelius.

Nos in rubus maritimus prope Liburnum in Italia, & aux Garrigues prope Monspelium in Gal-Locui lia Narbonensi observavimus.

2. *Chamæiris flore seturo violaceo* C. B. *Cham. humilis latifolia major aculis Clusio* J. B. *Cham. latifolia major* Clusf.

Clusf.

Folius est brevibus, interdum tamen etiam pedibus, Iridis vulgaris modo latis, & secundum radicem magnâ ex parte purpureis: inter quae multi flores & vaginulis prodeunt, singulâ pediculo doctantaliq. fult, vulgari paullo minores, Lusitanice bifloræ æmuli tum magnitudine, tum colore, qui saturatoris nigrae violæ est, præsertim tria folia terram spectantia, quae villosam fimbriam, usque ad bifida illa quae ligulas tegunt folia, ex cœruleo purpureo habent, sub ligulis verò five staminibus luteam: omnia autem petala, tam quae sursum attolluntur, quam quae repanda terram spectant, inferiore & fissili parte albis quibusdam radiis variata sunt. Sunt autem ejus flores vel aliquantulum odorati, vel inodori: triangula *capita* magna, mucronata, in quibus semen Orbi magnitudine pallescent, quod exsiccatum rugas contrahit & fulvescit. *Radix* nodosa est, reliquarum Iridum modo, & adnatis se propagat.

Semine nata interdum variat floris colore cœruleo.

3. *Chamæiris saxatilis Gallica* C. B. *Iris perpusilla saxatilis latifolia, aculis ferè Lob. Ad.*

Ad. Lob.

Minima & rarissima omnium est hæc, radice plexu, substantiâ densâ & colore Illyrice non ab similibus: caule vero nullo, præsertim natalis; folio latiusculo, rigido, mucronato, palmum alto, cuspidem Gladioli: flore, semine, siliquâ Xyridis foendæ.

Plurima oritur in agro Narbonensi locis aridis & saxosis [Garrigues dictis] secus specum illum sel-Locus: quimillare Monspelio diffitum viâ quâ Frontignanem itur; in cujus caubus & rupum commissuris frequens adolescit prope Ferulam.

4. *Chamæiris latifolia minor* Clusf. *Iris humilis latifolia minor* J. B. *Chamæiris minor flore purpureo* C. B. *latifolia flore rubello* Ger.

Clusf.

Breviora huic angustioraq. paullo sunt folia, qualia Chamæiridis primo in loco descriptæ: flores paullo minores; *capita* triangula & mucronata etiam minora: semen minus. In floribus summa varietas: licet ferè omnes fimbriæ villos supra stamina cœruleos obtineant, infra verò, ut in modo dicta, luteos. Ex his paucas duntaxat adnotavit Clusius: nam omnes, inquit, valde difficile.

1. Flore est saturatius purpureo & odorato; interdum tamen diluore & inodoro, surrectis petalis modo orbiculatis, modo longioribus & bifidis.

2. Odorato est flore, deorsum reflexis petalis nonnihil purpureis, surrectis verò cœruleis.

3. Flos quodammodo rubet, interdum diluore & suavi quadam rubedine velutiq. carneo colore, præsertim petalis surrectis: Villosæ fimbriæ superior pars albica, inferior lutea est. Est autem aut odoratus aut inodorus. Harum omnium stamina cœrulea.

4. Flos major, pallescent, nonnunquam exalbis: petalis surrectis in utroq. ab ipso statim exitu purpureis lineis notatis, deorsum inflexis in pallescent exalbis, in albicante viridibus: pallescent item Oxyacanthæ vulgaris floris odorem profus æmulatur: alterius etiam odoris.

5. Solo floris colore flavescens, surrectis petalis purpureis virgulis radiatis propendentes vel nigricante vel diluti purpurei in medio notatis, à quarta differt. Odoratus huius etiam est flos. Stamina porro huius & quartæ alba sunt.

Nascuntur omnes in nudis & apertis collibus Pannoniæ & Austriæ, V. Clusf. Cæterum tam insignem varietatem ex semine deciduo sponte gigni non est dubium, inquit Clusius: infinitum ergo variare possunt, & novæ quocumque ex semine lato varietates obtineri. Minus rectè ergo à C. B. pro distinctis speciebus ponuntur. Numerus enim specierum, si has specie distinguere concederemus, omnino incertus & infinitus esset.

A præcedentibus nec radice, nec foliis, neq. floris figurâ differt, proinde nec specie.

Chamæiris latifolia minor 6. Clusf. *Iris humilis latifolia minor tenerima* J. B. *Cham. flore obsoleta pallida* C. B.

Clusf.

Cujus petala propendunt obsoletum colorem pallido permixtum habent, & ab eorum ima parte usque ad extremam fimbriam, quae pallida est, purpuree excurrunt venæ: pinnata terna petala, quae alba stamina tegunt ex pallido albescunt, sursum vero erecta pallida sunt, circa imum tamen obsoletæ purpurealibus radiis asperfa.

Circa

Circa Budam in Pannonia Mœsiv finitima eruta fuit. Cluso emittit brevem admodum caulem, vix ternos digitos supra terram eminentem habuit, cui infuderunt bini flores.

Nec magis specie differe censenda: relique Chamæridium varietates à femine ortæ, quas describit Clusius septimo, octavo, nono, decimo, undecimo loco.

Chamæris latifolia minor 7. Clus. *Ch. minor flore variè picto* C. B. *Iris humilis latifolia minor elegantissima, variè picta* J. B.

Huius flori tria petala dorsum inflexa variis radiis ex pallido purpureiscentibus, ab imo sursum & in latera sparsis sunt distincta, per oras etiam tenui quodam cœruleo colore aspersa: fimbria medium folium ad inflexionem usque occupans multis villis constat, quæ bifido folio integuntur flavis, reliquæ parte dilute cœruleis: petala gibba illam & ligulam tegentia coloris sunt ex cœruleo candicantis, qui in costa & oris paullo saturator: terna sepe attollentia folia ex cœruleo flavescent ab imo angusta, & multis purpureis venis in latera excurrentibus prædita, quæ verò in latum expanduntur purpureiscentibus maculis aspersa sunt. Flori succedebat longiusculum triangulare caput.

Florem cum aliis Chamæridibus dedit Aprili, nulli odoris grati commendabilem.

Chamæris latif. minor 8. Clus. *flore purpureo flavescente* C. B. *Iris humilis latif. minor, flore vario, ejus foliis valde incurvis* J. B.

Chamæris latif. minor 9. Clus. *Chamæris flore pallide lateo* C. B. *An Iris humilis latif. flore pallido, albicante & vario* J. B.

Chamæris latif. minor 10. Clus. *Ch. minor flore purpureo* C. B. *Iris humilis latif. minor flore vario violaceo* J. B.

Chamæris latifolia minor 11. Clus. *Ch. candicans venis variis distincta* C. B. *Iris humilis latif. minor flore vario, foliis ejus inflexis candicantibus* J. B.

Harum descriptiones omittimus, è Clusii *hisp. plant. rarior.* si quis eas desiderat, petendas. Cum enim huiusmodi varietatum numerus (novis quotannis è femine lato subnascens) certus & definitus non sit, infinitum esset singulas persequi, & si id aggredieremur, plantarum historia in infinitum tandem excreveret, nec Elephantinis voluminibus posset comprehendi. Verum certus & definitus est, ut sæpius diximus, in rerum natura specierum numerus, à prima creatione ad hunc usque diem, ut credi par est, constans & immutabilis.

6. *Chamæris flore lateo* C. B. *Iris minor latea* Dod. *Chamæris latea* Ger.

In sterilibus Garrigues dictis, Momman, la Colombiere & aliis prope Monspelium abundat. *Botan. Monsp.*

§. 3. *Irides angustifoliae.*

1. *Iris Tripolitana* Clus. *Tripolitana, foliis longissimis, flore aureo* J. B. *media longissimis foliis latea* C. B.

E celsiorum aut altius assurgentium genere est hæc, folia habens reliquis quas conspexerat Clusius, multo longiora, bicubitalia videlicet, medietate inter latissimam & angustissimam latitudinis, unciam scilicet lata, reliquarum Iridum foliis magis viridia, non tamen splendens ut Xyridis: *Caulis* habebat inter folia prodeuntem, quinque pedes longum, vel etiam longiorem, rotundum, firmum, licet non valde crassum, nodosum, & aliquot brevioribus foliis præditum, in cuius summo bini & terni flores, è vaginis prodeuntes, petalis sinuosis, Iridis bulbosæ flavæ flore floribus formâ non dissimiles, aurei coloris, quorum tria majora versus terram valde reflexa, & iis incumbencia tria alia minoræ, alata, ligulam flavam tegentia; tria reliqua è lateribus majorum prodeuntia, assurgunt instar illorum quæ in Iridibus bulbosis conspiciuntur, bifidumque mucronem habebant. Floribus succedebat trigona *capita*, in singulis lateribus geminâ costâ sive nervo secundum longitudinem eminente, non dissimilia capitibus Iridis angustifoliae majoris, similibus etiam *feminiis* plena. *Radix* digitalis crassitudinis, nigricans & nodosa, instar radicis angustifoliarum.

2. *Iris pratensis angustifolia folio fetido* C. B. *tenuifolia Michelsfeldensis spontanea* J. B. *angustifolia major sive* 1. Clus.

Multa profert *folia*, longa, rigida, angustiora & nigriora quam Tripolitana, quæ compressa vel contracta ingratum tetrimum odorem spirant, propemodum ut Spatula foetida folia, minus tamen graveolentem: inter quæ *Caulis* teretes oblongi & cubitales, interdum etiam longiores exsurgunt, quatuor aut quinque flores ex vaginulis lateralibus prominentes, Iridis bulbosæ verticilloribus floribus formâ non admodum dissimiles, colore cœruleo saturatiore præditos: quibus succedunt oblonga *capita* trigona, subrufa, multo firmiora, magisque cartilaginosa quam latissimarum Iridum, iis paria quæ in Tripolitana, angulis etiam eminentibus & quodammodo geminis, quæ desiliences *semen* duplici serie digestum, aliquantulum compressum & angulosum, offesequo duritiæ, subresistente membrânâ tectum ostendunt. *Radices* oblique, longæ, nodosæ, graciliores quam in latissolia, Tripolitane radicibus equalis, foris nigricantes, intus candicantes aut pallidescens, sapore acri & fervido, multas longasque fibras spargentes. Invenitur etiam foliis non graveolentibus.

Locu.

In Germania & Hungaria in pratis invenitur.

3. *Iris*

3. *Iris pratensis angustifolia non fetida* alior. C. B. *tenuifolia major flore cœruleo & striato, angustifolia* 2. Clus. J. B. *angustif. minor sive Pannonica verticillor Clusii* Park. *Iris Sylvæstris Byzantina* Ger.

Clus.

Cubitalia, interdum etiam longiora folia habet, admodum angusta, minimi digiti five semuncie latitudinem non excedentia, viridia, non tamen splendens, lumina parte mucronata, infima verò, quæ sub terra latent, purpureiscentia, nullo iugato odore, [J. Bauhino olivaceum quid redolent.] *Caulis* habet sesquicubitalia, nonnunquam bicubitalia aut ampliores, rectos, teretes, firmos licet intus cavos, geniculatos, virides, summo salisago in binos aut ternos ramulos diviso, quorum singulis insident linguæ flores, Iridis bulb. vertic. latif. floribus formâ similes, odorati, quorum terna petala deorsum inflexa, infima parte, & quatenus bifido alatoque folio ligulam occultante teguntur, furvo colore sunt, reliquæ verò parte (quæ in nonnullis brevior & latior est) in aliis oblongior & angustior) nunc candicante, modo purpureo seu violaceo colore, venis saturatiore purpurâ nientibus per folii longitudinem & latitudinem excurrentibus, & fimbriâ five supercilio carentia: tria sursum erecta angustiora sunt, & cum bifidis illis exalbidis ligulis tegentibus, purpurei saturi five violacei sunt coloris. Breves deinde succedunt *stigma* five capita triangula, breviora quam in præcedente, neque adeo mucronata, neque geminâ costâ eminente prædita, quæ per maturitatem nigricantem colorem contrahunt & desiliunt. *Semen* inaequale, angulosum, nonnihil compressum & durum continentia. *Radix* nigra, tenuis, dura, nodosa instar superioris, fibris duris & tenuibus prædita.

Clusius in pratis nonnullis & locis pratensibus Austriae & Ungariae eam invenit: Loca particularia *Locu.* apud ipsam vide.

Clusius Iridis angustifoliae secundæ speciem alteram meminit, ejusque iconem dat, sed nullam *Varietate* addit descriptionem. Hanc C. Bauhinus. Indem pratensem angustifoliam humiliorem appellat, apud quem reliqua Synonyma vide.

Iris candidis floribus angustifolia Lob. ab hac non aliter quam floris colore differe videtur.

Iris angustif. flore albo J. B.

4. *Iris angustifolia maritima major* C. B. *angustif. 3. Clus. An Iris tenuifolia flore violaceo* J. B. *Iris maritima Narbonensis* Ger.

Clus.

Ex radice nodosa multa producit *folia*, firma, longiora quam præcedens, & prioris foliis magis angusta, saturaque viriditate prædita, nonnihil etiam foetida: inter quæ cubitalia assurgit *caulis*, firmus, aliquot flores proferens Secundæ floribus longiores, & Primæ parè similes, sed longo saturiore purpurâ & quasi nigra præditos: quibus succedunt *capita*, primæ capitibus parè similia, *femine* etiam simili plena. *Radix*, ut dictum, nodosa, dura, foris nigra, minimi digiti crassitudine, internâ parte ex albo flavescent, antrorsum & in latera progrediens, aliarum angustifoliarum Iridum instar, & tandem veluti in orbem sese spargens, (quod omnibus Iridibus commune est) multis fibris donata gracilibus, duris, ficcis, lentis tamen & fractu contumacibus, quarum anteriores & novellæ crassiores, molliores & candidæ.

Ab hac mihi non diversâ specie videtur.

Iris angustifolia maritima minor C. B. *angustif. minor Clusii quarta* J. B.

Clus.

Præcedente humilior est, floribus paullo minoribus & angustioribus, atque etiam dilutioribus, Primæ tamen floribus saturatiorebus; cætera similia. Nascitur utrumque hoc genus Hispaniæ & Galliarum Narbonensis locis maritimis.

5. *Iris angustifolia hortensis verticillor* C. B. *angustif. flore violaceo, reflexis foliis laetis & purpureis venis variis* J. B. *angustif. 5. Clus.*

Clus.

Nec floriorum formâ, nec radicibus multum differt à majore marina, nisi quod folia habere non videatur tam arva viriditate prædita: flores etiam plurimum differunt; nam tria folia surrecta purpurei sunt coloris & violacei: tria verò reflexa & tertiam spectantia paullo latiora sunt, & multis lacteis purpureisque venis, alternatim permixtis, ab ipso folii ungue exorientsibus, atque secundum longitudinem & in latera se spargentibus gratissimam varietatem efficiunt.

Floret cum marina, foris primâ, Junio videlicet mense: Semen maturitatem acquirit Septembris initio.

Hanc maritimam varietatem fuisse suspicor, à semine deciduo in hortis enatam.

6. *Iris graminea cui percutit quotannis folia* J. B. *Iris angustif. primum redolens major & minor* C. B. *angustif. 6. Clus. Chamæris tenuifolia* Ger.

J. B.

E radice inodora, tenuiore & graciliore quam cæterarum Iridum, nodosâ, nigro cortice tectâ, obliquâ, brevi tempore magnum celsipitem occupante, ut cum difficultate erui queat, *caules* palmares [uni pedales, alteri vix dodrantales Clus.] tenues surguntur. *Flores* etiam subiecto *calice*, sex profundis sulcis rondonque acutis porcis exarati, emittunt, novem petalis aliarum more constans, sex multum diversis; nam tria extrema repanda extramâ orâ albis violaceisque fibris obliquis variata sunt, inde contrahitur folium quasi ex isthmo eludatum paulatim lateat, purpureiscentis in lateribus, nulli in medio hirsutâ fimbriâ, capus locus supplet linea lata lutea, fibris purpureis pictis; qui extrinsecus rependens costa ex luteo virefcit. Hiæc incumbunt similiter repanda tria illa bifida folia, quæ in medio quidem è viola purpureiscent, à lateribus autem è diluto rubore fere cinerea

11111

112

rea sunt, quibus averta parte apprimuntur stamina latiuscula, cultrata, coloris ferruginei: hisce alterno positi interjecta sunt tria reliquis minora duplo, colore violaceo, neutiquam in summo reliquorum more coeuntia, sed apicibus convolutis à se invicem diffusa. Odor nobis gratus Prunorum, Clusio Armeniaci mali. Succedunt capita sublonga & turgida, valde eminentibus costis praedita.

Varietates.

Clusius duas hujus differentiasprehendit: Unam pedali interdum alicuius, caule tereti, binos aut ternos plerumque flores gestante: Alterum caule vix dodrantali, unicum magna ex parte florem proferentem.

Locus.

Provenit in pratis Viennæ Austriæ vicinis, ad radices montium sitis. Huic folia hyeme accrescunt, suntque tenuia, angusta valde, non rigida, sed mollia, & superioribus dilutius virentia.

- A. 7. *Xyris* Ger. *Xyris frœe Spatulâ fetida* Park. *Spatula fetida*, plerique *Xyris* J. B. *Xyris l. frœe Gladstolis fetidus* C. B. *Striking Gladston*, & *Gladstopyn*.

J. B.

Radix incurva Dod. in novellis plantis rotunda, & veluti bulbi aut cepæ alicujus caput, è qua fibræ dependent crassiusculæ, veteribus & multorum annorum plantis multæ, longæ, geniculatæ, sibi invicem implicate, magnum veluti cespitem constituentes, denique ut formâ ita & acrimoniâ intensâ ad Iridem accedit. *Folia* multa cubitalia & sesquicubitalia, in cultratum mucronem desinunt, angustiora quàm vulgaris Iridis, atro virore splendens, sætendum cimum odorem attritu obolentia: inter hæc *caulis* plures, glabri, crassitie mediocri, per media folia recti assurgunt, quorum singuli canaliculato calice insidentem ferunt florem Iridis, sed minorem, novem foliis constantem, quorum tribus repandis ex purpura obsoleta albicantibus, virgatis, nulla fimbria villosa donatis, terna modico intervallo imposita, fuliginoso colore, bifida, ligulas concolores occultantia: reliqua tria modicè erecta, ab exortu ad medium usque circiter fusca, deinde ex albidio leviter purpurascencia. Floribus succedunt *siliques* oblongæ, vel (ut ait Cordus) Iridis sylv. similes utriculi, sed paulo majores & triquetri, quæ per maturitatem Pæoniæ instar deliquescentes *semen* ostendunt rotundum rubrum, minoris Pisi magnitudine, gustu fervido.

Locus.

Ad sepes & in dumetis apud nos provenit, sed rariùs. Observavimus cum Lobelio & ad litores maris aggeres: Passim Montispeii locis similibus invenitur.

Vires.

Ea vi & acrimonia prædita est radix: tamen si Conulam aut cimices oleat, ut contra capitis vulnera Diosc. teste, faciat & fracturas, educat aculeos & omne telum extrahat citra dolorem: admixta floribus aris tercia parte, radices Centaurii quinta & melle sanant tumores & inflammationes cum aceto imposita. Radix cum passio contusa bibetur ad convulsia, rupta, coxendicum dolores, urinae stillicidia & alia profluvia. Semen ad ciendam urinam efficacissimum est trium obolorum pondere in vino potum: Idem & lienem abluunt cum aceto potum.

Lobel. Ad alvi profluvia bibunt non secus ac Rhabarbarum & Alarum: ventris fluores materiam per urinam deducendo & averrendo supprime. Cæterum opilionibus & rusticorum plebi in præfectura Somerseti Angliæ hujus radices decoctum aut etiam infusum purgationes Indis modo innotuit.

In omni alvi profluvio nolimus experiri hanc fervidam radicem, inquit J. Bauhinus: fortè possit tolerari usus in profluvio alvi punito.

Hujus radices maximarum sunt virium in Scrophulis intus sumptæ. *D. Needham.*

Pulvis radicum exsiccatum in hystrica passione, orthopnea & hypochondriaci affectibus utilissimus est. *D. Bowle.*

8. *Iris tuberosa* C. B. Ger. Park. *tuberosa Belgarum* J. B.

Folia illi tria aut quatuor, sesquipædalia & longiora, angusta, striata, quadrangula, cum primò erumpunt rigida, verum postquam in justam longitudinem excreverint, infirmiora & terram versatim reclinata, in acutos mucrones desinentia, colore glauco, ad exortum gracilia, & duobus tribusve foliis seu squamis membranaceis obvoluta: inter quæ exurgit *caulis* pedalis aut altior, gracilis, teres, striatus, duobus foliis arctè ei adnatiscentibus, & sinibus suis eum amplexis & involventibus ab imo ad summum fere. In summo autem nodi duo observabiles sunt sibi invicem proximi, è quibus totidem folia membranacea acuta, carinata exeunt, alveis superius & angustius, alterum inferius & latius, tum solum superius, tum *fores* ipsum antequam aperiri incidunt & occultant. Floris petala extrema tria versus terram referentia: iis incumbencia tria eriguntur magis quàm in aliis iridibus, & in duas acutas lacinias auriculas imitantes profundè difsecantur: tria reliqua in aliis erigi & supra florem effertur solita, brevissima sunt & perangusta, ut foliorum potius rudimenta quàm folia genuina censeri mereantur. Omnium, exceptis apicibus extrinsecum, color pallidus aut herbaceus, nigrore quodam diluto obiter tinctus. Flori subest vasculum seminale oblongum teretiusculum quod florem dilapso grandescit, & ob gravitatem suam & pediculi innodum deorsum pendet, femina continens rotunda, albicantia. *Radix* tuberosa, variè depaëta, quæ in plura interdum tubera, velut totidem digitos ab uno frustulo exeuntes, excrescit.

Locus.

Oritur in Orientalibus regionibus & in Arabia.

CAP.

CAP. II.

De Liliaphodelo.

Liliaphodelus dicta est hæc planta à flore Lili & radice Asphodeli.

1. *Liliaphodelus luteum* Park. *Lilium luteum Asphodeli radice* C. B. *Asphodeli radice luteum*, fræe *Lilio-asphodelus quorundam flore luteo* J. B. *Lilium non bulbosum* Ger. *The Day-Lily*.

J. B.

Ad unum vel duos cubitos excrescit, *caule* tenui sed rigido, tereti, cavo, lavi, absque foliis, in summo in aliquot ramos diviso; *radice* fibrola, glandulis appendis donata, Asphodeli radicem æmulâ, [multæ, oblongæ, ab uno capite descendunt] foris buxæ, intus alba, sapore subdulci. E glandularum annexu fibræ quædam crassiores serpunt, quibus in plures plantas multiplicantur. *Folia* ei sunt numerosa, Porri aut Asphodeli, longa, carinata, striolis per longum donata. *Flores* odore planè & formâ Lili, sed colore penitus luteo. Post flores (inquit Dodonæus) crassæ, triangulares gignuntur siliques, in quibus *semen* nigrum & splendens. Pæoniæ paullo minus.

Floret cum Lilio purpureo majore, & paulo ante, Lilia candida præcedens. In Ungaria maximâ copîa sponte nascentem, in multis uliginosis pratis, non procul ab oppido munitissimo *Nemetibus* invenit Clusius.

2. *Liliaphodelus phœniceus* Park. *Lilium radice Asphodeli phœniceum*, fræe *Lirio-asphodelus quinque-dam* J. B. *Lilium rubrum Asphodeli radice* C. B. *Lilium non bulbosum phœniceum* Ger. *The red Day-Lily*.

J. B.

Non admodum abfimilis est hæc plantæ præcedenti, sed in singulis partibus major. *Radix* quippe confimiliter glandulis oblongis filo conseruntur strumosa, alba, gustu propemodum fatuo: *Caulis* digitis crassitudine, duos cubitos altus & major, fistulosus, enodis, cujus fastigium in aliquot alas dividitur: *folia* majora, carinata, latiora quàm lutei: *flores* in caulium ramis altero tanto majores, Liliaceis pares, colore tristiore rubent intrinsecus, luteâ lineâ per medium decurrente ad unguis usque totos lutos: extrinsecus folia ad luteum magis divergunt.

De loco ubi sponte exit nihil invenio apud Botanicos qui de eo scripserunt: Quòd semen apud ipsos non proteritur quotquot eum coluerunt consentiunt: non dubito tamen quoniam loco suo natali producat. Radicibus adeo se multiplicat & propagat, ut ob id hortulanis minus acceptus & gratus sit.

Ob flores unum duntaxat diem durantes non ineptè Hemerocallis dici possit.

CAP. III.

De Asphodelo.

Asphodelon dictum volunt quasi *ἀσφῶδελον*, què τὸ τῶν κρητῶν νεκρῶν ἐσθλόν, à mortuorum convivorum cinere. Etenim in tumulis Veteres Asphodelum serebant, ne deesset cibus mortuis, ut Porphyrius in quodam epigrammate scriptum reliquit, ubi tumulum his verbis inducit, Νεκρῶν περὶ τὰς ἀσφῶδελους ποιεῖται τὸν θῆνα ἕρπον. Foris quidem *Malvæm Asphodelumque habet*, intus vero mortuum claudet.

Asphodeli notæ sunt radices multis tuberibus uno capite dependentibus constantes, flores stellati, femina triquetra.

1. *Asphodelus major ramiflor* flore albo J. B. *major albus ramiflor* Park. *albus ramiflor mas* C. B. *ramiflor* Ger. *The great white branched Asphodel*.

Clus.

Multa habet oblonga *folia*, angusta, triangula & veluti carinata, fungosa & lenta, mucronata: *caulem* rotundum, levem, bicubitalem interdum, in ramulos luporeni hili, quem à medio ferè *caulem* vergendo exornant multi, stellati *flores*, coloris intus albi, foris verò nervo purpurascente singula folia secundum longitudinem quasi distinguente (ut Ornithogalli flos virelcente linea distinguens est) sex staminibus medium occupantibus. *Semen* durum, lignosum, rugosum, acutum & figurâ triquetra, capitulo orbiculati ferè, sed tribus eminentioribus costis præditi, & ex vindi purpurascence continetur, quod illo per maturitatem deliquescente cadit. Floret per partes, ut verè dicit Theophrastus, & incipit ab imis. Radices ab uno capite numerosæ exeunt, oblongæ, exiguis Napis similes, sed inferiori sede crassiores, atque in fibras desinentes, succi plenè candicantes, ingratæ & acris gustûs.

Ihus (inquit Clusius) radices videre memini, dum Olympeone Hippalini proficiscerem, aratro erutas, quæ 200. aut plures, ab eodem capite pendentes, eoque crassos admodum napos haberent, ut 50. aut amplius libras rotam plantam pendisse putem. Itaque nihil mirum si Plineus, 80. simul accervatis saepe bulbis referat.

Liliis

Nos

*Locus &
Tempus.*

Nos in montibus Mesſanæ imminentibus atque etiam in collibus ſaxofis agri Monſpelienſis obſervavimus. Floret Martio & Aprili. At nos Autumno etiam florentem invenimus: unde fortè Aphodelus Autumnalis *Cam.*

2. *Aphrodellus albus non ramosus* C. B. Park. *major albus non ramosus* J. B. *non ramosus* Ger.
2. Cluf.

Claf.
Præcedenti omnino similis est, exceptis *caule*, qui unicus est, neque furculosus, & *flore*, qui omnino albus: Illius etiam *radix* non admodum numerosa. In Sicilia circa Syracusas & alibi observavimus.

Asphodelus purpurascens foliis maculatis C. B. *major flore carneo* Park. *flore rubente* Ger.

Cum nullæ præter eas quas tituli exhibent notæ hujus tradantur, nos varietatem præcedentis accidentalem, non speciem diversam arbitramur.

A. adelus minimus Cluf. hist. app. Ger. emac. *minimus albus* J. B. C. B. Park.

Minor est tertia habet inflexio [Phalangeri Graec Salomonensis] & ab eo plurimum differt: nam undulosa radices habet inflexi secundii generis, luce minores, & quarum capite prodeunt quinque *folia* folia valde angusta & longiuscula, inter quae affligit *cauliculus* rotundus, dederunt autem per *folia* alius, singularis, nec ullis ramis praeditus, in quo speciem in modum nascuntur *multis foliis* alius, in quibus petalis interne & externe vnde quadam speciem longitudinem notatis, perinde ac tertii generis.

Julii initio flores proferre incipit, quum reliqua genera suos abjecerunt. Hyeme rous amittit, & nova denuo acquirit circa Aprilis initium.

4. *Asphodelus luteus* Ger. J. B. *luteus minor* five H.
C. B. Yellow Asphodel, or Kings-spear.

[illegible]

In insula ad promontorium Pachynum & alibi in Sicilia eum invenimus.

5. *Aphodelus Autumnalis* C. B. *Autumnalis* five major Cam.

C A P. IV.

De Pkalangio.

Phalangium sic dictum est Galeno 8. Simpl. facult. quòd demoris à Phalangis [Aranei ge-
nere] auxilietur : cui ut & Plinio l. 27. c. 12. Phalangices.
Ab Asphodelo radicibus fibrosis differt.

I. *Phalangium flore Lili* J. B. *Allobrogicum* Park. *Allobrogicum majus* Clus. *magno flore* C. B.
Phal. Antiquorum Ger. emac. **Spider-wort.**

[illegible]

In Alpibus Allobrogicis prope maximum Carthulariorum cenobium sponte oritur. *g. 3. 2. 1.*
reperit florentem Junio in pratis montis Septimi Burmii Rhatorum prope Kafelt: atque etiam, Ge-
nava cum esset, in monte *Thuri*.

2. Phalangium

2. *Phalangium pulchrius non ramosum* J.B. *parvo flore non ramosum* C. B. *non ramosum vulgare*
Park. *parad. non ramosum* Ger.

Folia est Phalangio ramofo penè similibus, latoribus paullo: *caule* eodem, sed non ramofo: *floribus* paulo majoribus, albis, multis, & spicam representantibus: succedunt *capitula* sublonga, in quibus *semina* rotunda.

Duplicem hujus speciem facit C. Bauhinus, majorem folio longiore & latiore, femine majore : & alteram in qua omnia minora : Clusius adhuc alterius meminit, cujus folia longe ampliora, longiora & crassiora quam praecedens, *caulis* etiam multo procerior, qui & flores longiore ipatio ab invicem distantes proferbat. Fortè haec omnes sunt tantum praecedens varietates. Reperiuntur in montibus Pyrenæis. Nos in monte Saleva prope Genevram hic descriptam observavimus.

2. *Phalangium parvo flore ramosum* C. B. J. B. *Phalangium ramosum* Park. Ger.

F. B.
E radice perenni fibris craffiusculis, candidis, subulcibus, glutinosae composita *cavus* surgit lingu-
la, tenuis, levis, teres, felquibulcibus, cuius scapus in ramulos aliquot faciens, furescunt tenues,
tenuis, stellatos, emaculato candore Lili confusos, quibus perncipia globosa succulentis, Lin-
guis aequalia, per maturitatem in tres partes delincentia, *femine* (ut vult Dodonaeus) nigra, val-
de Melanthii, non perinde tamen anguloso, referta: *Folia* graminea, potius candida, tenuiora, angu-
lata, carinata, pedae aliquando longiora, ac etiam cubitalia, statim à radice exorta in terram re-
quida parum attolluntur.

Circa Francofurtum ad Mœnum, Bafilæam, Genevam & alibi in Germania, in collibus, pascuis *Locustæ* montosis, & ericetis copiosè oritur.

4 Phalangium Cretæ Salomenfis Lob. Ger. *Asphodelus foliis fistulosis* C. B. *minor foliis fistulosis*
L. B. *albus minor sive Fistulosus* Park.

[illegible]

In campo illo lapidoso supra Arelatem versus Maffiliam, circa oppidum Salonom, *Cretam Salo-Locui-*
nensem vocat Lobelius, vulgo *le Craux*, copiose provenit. Nascitur etiam, referente Clusio, pleniq;
regni Granatenfis locis.

CAP. V.

De Pseudo-phalangio.

I. *Phalangium Virginianum Tradescanti* Ger. emac. *Ephemerrum Virginianum Tradescanti* Park.
Allium *grave Moly Virginianum* C.B. app. *Virginian Spider-wort.*

[illegible]

E Virginia ab amico quodam in Angliam illatam accepit Joan. Tradescantius senior.
Folia colore albo & rubro; & foliis etiam amplioribus.

2. *Phalangium ramosum Virginianum foliis latis, repens* Jac. Zanoni.

Zan.

Zan.
Radice nititur longa, reptante, tenaci, caule non crassiore, nodosa, è singulis nodis fibras emittente longè latèque sub terra repentes teretes, pallide luteas, quæ facillè delibrantur, medullâ intus solidâ, succulentâ, sapore initio dulci tandem mordicante, Raphani æmulo. Caulis è radicis capite exilit glaber, cubito paulo altior, lentus & frangi contumax, medullâ densâ, viridi, succulentâ repletus.

I i i i 2

pletus.

pletus, succo tamen minime viscoso uti precedentis, cortice, seu cuticulo mavis dicere, tenui, viridi aut purpurante, maxime versus fundum, vestitus, lanigine sublimi albicante obductus, raris nodis interceptus, media parte longioribus intervallis distantibus, summa & ima satis vicinis: E quorum singulis singula enascuntur folia, membranæ ad exortum late caulem aliquoque evolventi pedicelo brevi lato adnexa, tactu mollia; nervo medium percurrente, inferne elevato seu extante, superne in sulcum tenuem depresso, cum aliis subtilissimis nervulis, per totum solum excurrentibus; tactu aspera, substantia cartilaginea, superne obscure viridia; inferius albicantia, nonnulli lanuginosa, confimilibus lineis viridibus striata, quæ à basi ad apicem usque extenduntur, adeo exiles ut ægrè sint visibiles. Caulis in ramos falsi crebros dividitur, & hi vicissim in ramulos secundarios. In extremis ramulis nascuntur pelliculae (seu calyces) herbaceæ, substantia membranosa seu cartilaginea, quæ clausæ hemisphaerii figuram præsentant, quarum unaquæque, florem sustinet tripetalon, Phalangii præcedentis, hilaræ cœruleum, tribus in medio staminibus apices flavos sustinentibus: apertæ triangulum referunt. Flore delapso restant calices lupradicti herbacei, lineis arcuatis adeo eleganter striati, ut luci oppositi velut runculus aut Aranearum tele appareant. Hi undique clausi sunt excepta parte superna, æque coram centro interius exoritur pediculus teres, tenuis, nodosus, in duos recte pedicellos tenuiores retortus divisis, quorum unusquisque conceptaculum sustinet capituli serpentina ore hante effigiem affabre mentiens, cum lingua intus palato adnexa, quæ postea semen efficitur, lingua, figura, colore obscure cinereo, subus flavescens.

Planta hæc ob nimiam radicibus se propagandi aviditatem raro florem producit: nam si fictili coarctetur quotannis plerumq. floret.

Phalangium Africanum Heleborinis folio non descript. Hort. Lugd. Bat.

CAP. VI.

De *Pseudo-aphodelis palustris*.

Pseudo-aphodelorum historia, turbante Lobelio, magnâ confusione & obscuritate laborat. Turbant inquam Lobelio, qui primò subiectis parum constare videtur, cum in *Obs.* & *Icon. Plant.* Dodonæi iconi hujusmodi titulum impoluit, *Aphodelus minimus luteus Acorifolius palustris*: *Aphodelus luteus palustris* Dodon. in *agro Lancastrie Angliæ*? & tamen in *Adv. part. 2.* Tabernamontanum reprehendit, quòd Lancastriensem Britannicum palustrem Aphodelum luteum cum Batavo aut Flandrico Aphodelo palustri Dodonæi confunderet, quod scilicet ipse fecerat. Deinde errore tenetur, nostrâ sententiâ, quòd Aphodelum suum minimum Norvegicum luteum palustrem Scoticum & Lancastriensem, quem Anglo-Britannæ mulieres, apud quas frequens nascitur, à tingendis capillis *Wapen-hair*, i. e. virginum capillum, vocitant, à secundo Pseudo-aphodelo *Clus.* non diversum putet, sed variare paritate & magnitudine ratione natalis soli.

Quamvis enim alicubi fortè in Angliâ proveniat (quod non credimus) Pseudo-aphodelus secundus *Clus.* non tamen certo certius adeo frequens upium oritur, ut rusticis & mulierculis cognitus, & in vulgari usu receptus sit. Verùm Pseudo-aphodelus palustris nostras (& ut putamus, *Dodonæi*) magnâ copîâ tum in septentrionali, tum in Occidentali Angliâ parte, locis palustribus & aquis oritur, ut nemini è medio vulgo incognitus esse possit. Adde quòd hic à floribus colore flavo tingendis capillis aptus videtur, non autem Pseudo-aphodelus secundus Clusii, cujus flos pallidus ex herbaceo coloris est. Lobelium secuti J. Bauhinus & Johannis Gerardî emaculator eodem errore tenentur. C. Bauhinus hos rectè distinguit; atq. insuper Pseudo-aphodelum palustrem Anglicum à Pseudo-aphodelo palustri Scoticò diversum facit: Hoc etiam rectè, si Pseudo-aphodelus palustris Scoticus noster ei cognitus fuerit, de quo est cur dubitem. Certè Lobelius Aphodelum suum minimum Norvegicum palustrem Scoticum cum Lancastrensi seu Anglico miscet & confundit.

Restat adhuc scrupulus. An scilicet Pseudo-aphodelus luteus palustris nostras idem sit Aphodelo luteo palustri *Dod.*? Si enim hic caulem pedalem habet, prout eam describit Dodonæus, eumque non nudum, sed multis foliis sive vaginulis illum amplectentibus donatum, ut vult Clusius, à nostrate, qui humilior est plerumque, & caule foliis paucis etique exiguis induto diversus videtur, ut & ab aliis nobis cognitis, adeoque quatuor erunt Pseudo-aphodeli species, quod non credo. Est ergo Pseudo-aphodelus *Dod.* cum nostrate idem.

Nos equidem tres hæc Pseudo-aphodeli species vidimus, inque locis suis natalibus collectas, ficas adhuc asseramus, nec plures agnoscimus. Eæ sunt

1. *Pseudo-aphodelus minor sive pumilio folio Iridis sive* 2. *Clus. Pseudo-aphodelus Alpinus* C. B. minor folio Iridis Park. *Aphodelus Lancastria* Ger. descr.

Clus.

Numerosa sunt huic folia, sese mutuo amplectentia, ut in Aphodelo luteo palustri *Dod.* & Iride, angusta, brevia, viridia, dura, amariaculi & calidi laporis: de quorum medio *cauliculus* gracilis egreditur, pedalis interdum aut major, aliquot nonnunquam foliis inherens, spicam *scalcularum* ferens sex foliis constantium, alterius instar, sed minorum, pallidius ex herbaceo coloris, & odoris expertum: quibus succedunt trigona capitella, interdum tetragona aut pentagona, minus diffusum rufum semen continentia. Radix vix corpus habet, sed tenuibus aliquot foris duntaxat consistit.

Hanc Clusius Aphodelo luteo palustri *Dod.* per omnia minorem facit, foliis ei valde similem. Hanc speciem in Angliâ sponte ortam nunquam invenimus, nec ab aliis hie dignis inventam audivimus: in transmarinis autem semel, ut v. g. ad radices montis Saleva prope Geneviam in aquis, & alicubi in Germania J. B. *Pseudo-aphodelus quibusdam* dicitur, Johnsono apud Gerard. emaculatum perperam *Aphodelus Lancastria* verus, supra iconem inscribitur.

A. 2. *Pseud.*

- A. 2. *Pseudo-aphodelus palustris vulgaris nostras.* *Aphodelus Lancastria* verus Ger. emac. de *scr. Pseudo-aphodelus primus* Clus. *palustris* Anglicus C. B. luteus *acorifolius palustris* Anglicus Lobelii J. B. *Lancastria* *Aphodeli*, q. *Wastard* *Aphodeli*.

Folia habet uncias duas cum dimidio, aut tres longa, ima parte latiora, in mucronem acutum sensim angustata. Caulis altitudinem pedalem raro, assequitur, levis & foliis paucis donatus; cuius flavi; quibus succedunt capsule longiusculæ, trigonæ, interdum etiam tetragonæ & pentagonæ, semen exile, rufum, continentis.

In palustris putridis & aquis, multis Angliis in locis, copiosissime oritur, & æstate floret. *Locus.*

Hanc pro Aphodelo luteo palustri *Dod.* habemus, quantumvis neq. descriptio, neq. figura Dodonæi ei per omnia respondeant. Differentia enim in magnitudine, & caule multis foliis induto non tanti est, ut propterea species multiplicandas putem, præsertim cum loco convenient *Dodonæi* Aphodelus palustris & nostras.

Aphodelum Lancastriensem ad vulnera sananda mire efficacem esse aiunt. Vid. *Philosoph. Transact. Viræ.* N. 117. p. 298.

Floribus livio maceratis puellæ crinem flavum inficiunt. *Lab.*

- A. 3. *Pseudo-aphodelus palustris Scoticus minimus.* *The least Scoticus* *Aphodeli*.

Triplò aut quadruplo minor est Pseudo-aphodelo palustri Anglico; foliis Iridis, angustissimis, sensim longis, in acumen desinentibus: caule vix palmari, vel nudo, vel unico eq. minimo foliolo donato: spicâ forum brevi; foliulis (quamvis conjunctis) albescentibus; quibus succedunt capsule breves & subrotundæ. Radices subsunt fibrosæ, ut in Pseudo-aphodelo 2. *Clus.* Hanc speciem juxta rivulum quandam non procul Bervico in Scotia invenimus.

CAP. VII.

De Aloe.

Aloen Græci & Latini pariter tum & Officinæ herbam ipsam ejusq. succum densatum appellant. Aloe autem dicta videtur quia maritimis gaudet. A Recentioribus Sempervivum & Sempervivum marinum, quia Sempervivum modo diu durat appellatur. C. B. Floribus hexapetalis, vasculis feminalibus in terna locupletata divisæ se ad hoc genus pertinere ostendit. Folia crassius succulentis, ad margines aculeatis, radice succum crassum, flavum, insigniter amarum fundente à reliquis congenitibus differt.

1. *Aloe vulgaris* C. B. J. B. *vulgaris sive Sempervivum marinum* Ger. Park. *Common Aloe*.

Folia bene multa è radice emittit, in orbem disposita, imâ parte se mutuo amplectentia, oblonga, succulenta, digitum crassa, pallide viridia, dentata densibus rigidiusculis, in acumen desinentia, quorum exteriora apud nos plerumque in terram reclinata aliquantulum, verum in loco natali erecta, æterni vitoris, adeo ut per hyernos menses extra terram, in hypocaustis suspensa non marcescant; sapore apud nos, (imò etiam loco natali autore Parkinsono) minimum amaro, sed potius refrigerante. Caulis è medio foliorum exurgit, crassus, in duos treve ramulos divisus, altitudine sesquipedali aut bipedali, à medio ad summum usque plurimos foliis, lagenulæ figurâ, deorsum reflexos seu dependentes, apud nos albicantes (in calidioribus flavescens) oris in sex lacinias divisus, sustinens. Quibus præteritis succedunt semen in capsulis Aphodeli amulis inclusum. Radix crassa, pedem longa, in fibras tandem crassiores spargitur, tenues & raras è lateribus emittens. Caulis foliorum delapsorum vestigia retinet, ut in Brassica.

In Scitiâ & Melita insulis, in muris & tectis frequenter observavimus. Clusius in Hispania. *Locus.* Succus ille inspissatus, Aloe nomine vulgò notus ex hujus plante foliis elicuitur in Socotora insula, Persiæ & Indiæ Orientalis provinciis nonnullis, unde ad nos defertur. In Italia, ubi etiam sponte & satis libenter provenit, ob oculis itare varietatem Succum hujusmodi non reddere olim creditum. Verum ingeniosissimus F. Columna, Aloe etiam in Italia elicendi modum à se inventum in Historia stirpium rariorum publicavit. Is autem hujusmodi est. Supposito folio igni non vase vitriato, multa supra illud ab radice statim avulsâ folia suspendit, atque ex illis spontaneum succum luteum (quem in venis tantum contineri animadvertat) descendere & guttatim destillare permittit, manibus postremo etiam deorsum versus comprimendo folia, atque quod imis foliorum oris concreverat radendo. Excepto itaque ex pluribus foliis copioso succo, quod imis tribus diebus Soli exposuit, ex circumferentia valis quotidie quod herabat duriore (statim enim quod paucum est concrevit) abrado & cum liquore commixto, idque pluries in die, nocturneque posposito vase, concretum postriedie succum omnem atque friabilem habuit. Color (inquit) ex citrino cum concreverat incipit rufescit, atque concretus magis nigricat, atque obscure parum levis, odore gravi aromatico, sapore amaro admodum ac abhorrendo; & mirum quod manu tantum attereat illius vaporem, inficitur aer, atque guttur amarum reddatur. In pulverem (ut Dioscorides notat) digitis confectus succus, qui probè fuerit arefactus, ad minimum usque ramentum facile reductur, & aquâ infusa statim hæscit, dissolvitur, atque citrino evadit colore, quo

diæ est crassa, longa, curva, veluti internodiis articulata, è quibus ad latera enascuntur alie plantæ alternis, ut in Arundinum nodis germina seu gemmæ sunt dispositæ.

Planta hæc brevi interdu tempore spatio, celeritèr aucta, miræ proceritatis caulem emittit. Jacobus Fontanus in "Epistola ad D. Bladium Capisula Avenionensem gubernatorem, de quadam Aloos planta Avenioni in horto D. Dini ementa, que per 100 (ut credebatur) annos ibi manserat, necdum floruerat hæc habet. Caulis ex ea ori copit Sexto Nonas Marti 1599, que intra 45 dies crevit ad 32 palmos. A medio fere huius caulis ad summum usque ramos five furculos emisit 29 perinde efformatos ac brachia candelabrorum quæ illuminationis causâ in aulis Magnatum suspensurum, origine recti, tandem sursum recurvi, in quorum fastigio summo valgæ enatæ sunt plurimæ, Hastule regie valgis non abimiles, quibus suprema parte hærebant flores croci, floribus Rosarum capillamentis inherentiæ non disparæ.

Petrus Borellius Aloe plantæ caulem, cum per longum tempus sine eo remanserit, tandem erumpere scribit cum fragore & strepitu, ut impetu facto tota in truncum fore converteretur; & coram mirantibus hominibus incrementum tantum suscipere, ut etiam Quercum mediocrem æquet, & 30 circiter palmarum altitudinem, & femoris crassitiem acquirat, floribusque in summitate decoretur. Quodque magis mirandum intra paucos dies, [quatuor vel quinque] hanc molem attingere, adeo ut incrementum ejus etiam oculis percipi possit. Tale quid vilum nuper apud Montpensies, &c. Credit Judæa Apella. Nos anno 1663. Aug. 20. Monachi Bavarie, in horto Illustri. Ducis octo aut decem hujus generis plantas vidimus quæ jam, caules produxerant hæstæ altitudine, brachii crassitie, summa parte plurimis floribus onustis, eodem fere modo è caule exeuntes quo describit Jacobus Fontanus, nondum tamen planè explicitis: de caulium eruptione & celeritèr auctu nihil prodigio nobis ab Hortulano relatum. Verum eademque eff, intra unius æstatis aut semestris spatium caulem erumpere inque eam altitudinem & crassitiem excrevere, ut arbor quadam videtur, quod quamvis mirum, non tamen fi foliorum & reliquæ plantæ magnitudinem consideres omnino portentoſum & incredibile apparebit. Proinde in ratione hujus phenomena exquirenda frustra se fatigant supradicti autores. Flores hexapetali hinc funt: *femina* tribus cellulis distincta.

Vires
Usu.

Planta hæc unica (inquit Franc. Hernandez) quæquid vite esse possit necessariam præstare facile possit, si esset rebus humanis modus. Tota enim illa lignorum septendecimque agrorum usum præstat, caules gignunt, folia verò recta tegendi, imbricam, lincium: eorundem pervuli & fibre undum habent ad Intecamina, calceos & vestimenta conficienda quem apud nos Linum, Canabab, Gossypium, &c. E mucronibus sunt clavi, aculei, subula, quibus perforandis auribus, mœrandi corporis gratiæ Indis uti mos erat cum Dæmonum vacarent cultu; item aculeus, acus, tribuli militares, & rubilla idonea pectendis subtegminibus. Præterea è succo manante, cujus evulsis germinibus internis foliisque tenerioribus culis [*Psyllis*] in mediam cavitateñ stillat planta unica ad 50. interdu amphoras (quod dictu est mirabile) Vina, Mel, Acetum ac Saccharum parantur. Succus namque destillatione fit dulcor & spissior donec tandem cogatur in saccharum. Vinum fit ex eodem succo diluto fontanæ aquâ, additis corticibus Malorum Medicorum Limoniumque, & aliis. E saccharo dicto paratur acetum, nempe resolutum in aquâ, & novem diebus insolat. Idem succus menses ciet, alvum lenit, urinam evocat, renes & vesicam emundat. E radice quoque resses sunt firmiffimæ. Crassiores foliorum partes trunculque decocta sub terra edendo sunt apta, sapientissime Citrea fructu saccharo condita: quin & vulnera recentia mirè conglutinant. Fit enim succus affatione glutinosus, qui suapte naturâ frigidus ac humens eff. Folia quoque alla & affecto loco impoſita convulsionem curant, ac dolores leniunt (præcipuè si succus ipse calens bibatur) quemvis ab Indica proficiantur lue, sensumque hebetant atque torporem inducunt. Radices succus laniæ *Venerem* curat apud Indos. D. Palmer.

6. Aloe Americana minor Munting. An Theomel sive Magnei divinum Hernandez?

Munting. Radice nititur digito interdu crassiore, nodulis diversis geniculatim distinctâ, colore planè albidopredatâ, necnon innumeris fibrosis, primò albedocentibus postea verò ad helvum declinantibus radiculis ditatâ.

Folia protrudit sese mutuo amplectentia, pedum Romanorum duorum longitudinem nunquam excedentia, pro illorum autem brevitate admodum lata, sex nimirum octo aut novem digitos non raro superantia, exteris obtusiora, & in brevem mucronem desinentia, reliquarum specierum more crassa, circa margines tenuiora, necnon frequentioribus ibidem atque exilibus planè spinulis exornata.

Ex Hispania nova allatam Muntingio obtulit naucleus quidam, qui ab Indigenis America Theomel vocitari reulit: eadem videtur Theomel sive Magnei divino a Fran. Hernandez descripto & depicto *Reum medic.* Novæ Hisp. lib. 8. cap. 19. namque & nomen & vires conveniunt: liquidem quæ succum optimo cum succellu trium quatuorve cochlearium mensurâ febricitantibus omnibus exhiberi prædictus naucleus ab Hispana quadam muliere edoctus est.

7. Aloe serrata major umbellifera Munting. Mel sive Magnei Hernandez.

Munting.

Radix huic brevis est, crassa tamen, subfusca, fibris frequentissimis undique obſita: Planta ipsa præcedentibus omnibus partibus major, * prima tamem specie minor est, cique effigie ac foliorum dispositione persimilis, nisi quod folia paulo sint latoria ac magis canaliculata, atamen breviora, viridiora, atq. ab utraq. marginum parte spinulis crassioribus horridioribus, & modicè longis, ac ferre in modum bellæ admodum, non tamen adeo arctè dispositis, necnon in apice seu horrido ac crasso quadam mucrone è purpure colore obſcuro prædita, quatuor plus minus pedes longa, vix unum lata. E quorum medio *Caulis* in adultâ plantâ brevi tempore, ad duodecim, quatuordecim, & non raro sedecim pedum proceritatem attingit, unicus, imâ sui parte coxendens humana crassitie, pyramidalis, numerosioribus quàm in *Mucronato folio* majore foliolis cum archibus amplectentibus cinctus. E quorum

rum sinibus in superiore parte ramuli undique enascuntur, non adeo multi, umbellæ in modum dispositi, quorum apicibus insident flores, pediculis brevibus & tenellis nixi, vix plures conjunctim, sed separatim dispositi omnes, ultra articulum longi, minimum digitem crassi, in imo juxta pediculum viridi quadam coronatâ externè cincti, in supremo verò in sex foliola divisi, quorum interiora tria lutea, exteriora è pallido lutescent, cultum lata, mucronata, digitem plus minus longa, necnon radiantem italem pulchre efformantia, circa styram albidum sex luteis staminibus, sæpius explicatis, interdu fese contorquentibus, sicut prominentibus apicibus onustis, emergentibus. Flores temporis progressu nullo succedente semine in frigidiorebus regionibus marcescunt. Semen Alphonſeolum simile. *Hernan.*

Hæc planta esse videtur quam describit Gomara, (referente Clusio) nomine *Mel*, nonnullis *Magnei* aliis *Cardon*. Cui ut eadem nomina ita eadem fere virtutes ascribit, quæ Hernandez; eas autem superius posuimus sub Aloe Americana Clus.

8. Aloe purpurea levis Munting. Pati, seu Mel lenissimum Hernandez.

Munting.

Radice nititur copiosa, stramenti instar crassa, longa, externè fusca, internè candescente, fibris tenuioribus hinc inde emergentibus prædita. Folia duo, tresve pedes pro ætate plantæ longa aut etiam longiora, tres, quatuorve digitos lata, ad basin angustiora, in medio lanissima, indeque in angustiore ac modicè longum mucronem spinula quadam è fusco nigricante vel purpurascente armatum finientia, marginibus tenuibus, levibus ac planis, nullisque omnino spinulis obſitis donata Yuccæ in modum carinata, externè maximè ex parte è viridi purpurascens, aut purpureis quibusdam maculis hinc inde contaminata, internè verò ad albedinem quandam vergentia, folida, æstè semper sursum tendentia, necnon permixtis filis internè albicanibus, cæterisque Aloos speciebus omnibus tenuioribus ac pretiosioribus repleta.

Caulis octo, decem, vel duodecim nonnunquam pedes altus, necnon plures, foliis minoribus, carinatis, crebris ab utraque parte eum archè amplectantibus levis supremo apice variis in ramulis umbellatim dispositos sparsos. Flores & semina non vidit Auctor.

9. Aloe Brasiliensis Caragata dicta Margrav.

Margrav.

Radice cum Aloe Americana Dodonæ, foliis cum vulgari convenit: nimirum ex radice crassa, brevi affurgunt folia vixinti aut plura, crassa, fuscicula, acuminata, utroque latere denata seu spinosa, unum vel etiam duos pedes longa, pallide viridia, atque hinc inde griseo colore maculata. Inter folia prodit *caulis*, tres aut quatuor pedes altus, in duos ramos divisis, quorum quilibet sustinet spicam florum flavorum: est autem quilibet flos cavus, digitem longus, ad oram sextupliciter apertus, continens totidem staminula flava apicibus flavis: insidet quilibet flos suo petiolo brevi, & apertus propendit deorsum, adhuc autem clausus directè ad latera: eff. inodorus.

Sulpicantur nonnulli (qui de rebus Indicis scripserunt) Ambræ-gryscam Anglicè *Ambergreece* esse succum concretum cujusdam Caragatæ, Margrav, seu Mel laxi & scopulis copiose nascentis, qui vi maris & piscibus abreptus huc & illuc agitur, coagulatur, & interdu in magnam molem conglomeratur variis partibus coalescentibus. D. Tamed Robinson; qui ulterius addit D. Trappam observasse in hac fusciculatâ plantâ materiam quandam viscosam, crassam, & bituminolam, quâ folia turgent, Ambræ-gryscæ valde similem.

10. Caragata secunda Margrav. lib. 2. cap. 16. primo in loco descripta.

Margrav.

Ex radice filamentosa, super caudice & ramis arborum fundata, proveniunt novem, decem aut plura folia, ab uno ad quinque pedes longa, & crassa ut folia *Nane*, tres aut quatuor dig. lata, & cava instar canalis, atque in ambitu denata, aculeis brunnis, acutis, sursum erectis. In medio autem horum foliorum prodit *caulis* albicans, teres, minimum digitem crassus, duos circiter pedes longus, lignosus & medullulosus, ad quem bina & bina capitula posita, in firmitate autem plerumque quinquè, figurâ ut Cinaræ, magnitudine Nucis Juglandis, ex crassitie atque aculeatis foliolis constantia, elegantis coloris incarnati.

11. Caragata guacu Margrav.

Margrav.

Est major species, ex sabulosa radice, quæ magnitudine, figurâ & colore plane cepam æmulatur, atque inferius multa habet filamenta, primò affurgunt tria, quatuor, aut quinque folia, crassa, fusciculenta, viridia, cava; dein proveniunt plura, figuram habentia trianguli acutissimi, stantque erecta, in orbem adnata, octo, decem, quindecim pedum longitudinem æquantia, pedem lata, in extremitate acuminata, & in lateribus versus inferiora acutis denticulis rufescentibus munita. Ex una radice 30. aut 40. folia prodeunt. In medio foliorum, quando planta bonam ætatem habet, affurgit *caulis* seu truncus, superioris tibiæ humanæ crassitie, reſpons, spongiosus seu mollis, hinc inde trianguloribus foliis minoribus vestitus, altitudine circiter octodecim aut viginti pedum; in firmitate autem explicat tenerum & fastigiatum truncum instar arboris cum suis ramis; & rami iterum ramulos habent, & multa conica corpuscula, pene digitem longa, quæ sile æperientia *floræ* exhibent, quinque, petalis compositum, magnitudine florum *Isobrybe* ex viridi rufescentibus, ac aliquot flammulis in medio: referit flos figuram stelle. Brevis tempore in summum altitudinem excreſcit.

Ex foliis hujus plantæ optimus pannus confici potest, qui præstat bonitate panno lino. Ex substantia comitorum corpusculorum, antequam in flores abeat, alla filamenta, Gossypii æmula extrahi possunt. Radix aut etiam folia hujus plantæ recentia trita ac aquæ injecta pices ita examinant, ut statim desuper natent & manu prehendi possint. Lignum fuscatum instar funiculi sulphurati ardet; ex eo ignis elici potest durior ligno applicato.

12. Caragata

Vire.

Alteram *Yucca* speciem exhibent Muntingius & Morifonius quæ donatur foliis filamentosis, seu potius foliis filamentis albis interperis.

Nullus in medicina usus, imò venenatus esse dicitur sed perperam; cum non solum ad vice sustentationem conducatur, sed etiam ex radice in farinam comminuta panis esculentus conficiatur. Radix insuper sine omni injuria, imò cum commodo comeditur absq[ue] ulla ejus preparatione. D. Palmer ex dictis D. Hermann.

Non est autem hæc planta ex cujus radice panis in America usitatissimus *Cassari* dictus sit, ut nonnulli per errorem crediderunt.

C A P. X.

De *Canna seu Arundine Indica florida*.

1. *Canna seu Arundo Indica, quibusdam Floi Cancri J.B. Canna Indica flore viro & flore luteo punctato Park. Arundo florida Ger. Arundo Indica latifolia C. B. Meeru Brasiliensis Marggr.*

J. B.

Inquilina orbi nostro caule geniculato, cubitum & sesquicubitum alto surgit: *Folii* quàm pro plantæ modo majoribus, cornicula chartæa convoluta primo pullulati æmulantibus, quæ ubi explicantur insigniter apparent ampla, duorum palmorum latitudine, trium quatuorve longitudine, tenera, membranæa, modicè in acumen definentia, à nervo medio secundum longitudinem decurrente exporrectis in margines agmine prædorso venulis obliquis. Caulem summum ornant *flores* minio saturatione tincti, Gladioli haud ita abfinites, capitulo verruculo insidentes, quod delapso flore grandefcit, triangulūq[ue] fit & veluti spinosum (inquit Clusius) ut Ricini fructus, in quo continetur *semen* per maturitatem fuscum, atrum & rotundum, Fabæ Veterum dictæ magnitudine. Radix nodosa & crassioribus fibris stipata, alios radices nodos adnascens habens, qui stolonem etiam matri similes proferunt.

Frigidioris coeli impatiens hyemes nostras non fert, nisi in fictili deponatur & in hypocauftum recipiatur.

Marggravius plantam hanc in *Historia sua rerum naturalium Brasiliæ* plenius describit. Caulis (inquiens) in octo aut decem pedum altitudine affurgit succulentus, viridis, digitum crassius, quem per intervalla ambiunt *folia* solitarie posita. *Flores* tribus petalis linguæformibus constant, circiter duos digitos longis, erectis, quæ circumdantur ab aliis foliis acuminatis & convolutis; in medio autem sunt duo angusta paululum contorta, & in horum medio adhuc unum, instar ligulæ, habens ad latus stamen fuscum in quadam prominentia. *Flos* est inodorus. *Fructus* dividitur interius in tres cellulas, habens in qualibet utplurimum duodecim grana seminum, durissima, que malleo confusa continent intus durissimam substantiam albam, que cavitatem intra se habet instar viri vinarii, & in illa corpusculum instar vermiculi caesi, ex quo progerminatio fit. *Radix* humanam crassitudinem acquirit, longa, splendide ex albo flavescens, instar Cæpæ squamas habens rufas, atq[ue] succulenta: per intervalla autem hinc inde habet tubera seu prominentias fastigiatas, unde novos profunde caules. Observat Clusius & vetustis hujus stolonibus cum marcescentes in vaporario præcinduntur lachrymam exstillare albam, Tragacanthæ æmulam, subdulcem & lentam: atq[ue] in ipsis etiam foliis senescentibus existere tenue quoddam excrementum, niri sapore.

Marggravius eam quæ flore flavo est specie diversam facit, & sic describit.

Folia est angustioribus, magis acuminatis, ac utplurimum circa inum caulis & vaginis erumpentibus: *Floribus* paulo majoribus, quorum uniusquisq[ue] tribus petalis cochleariformibus (puta Lufitanicis) constat, tres digitos longis, incurvatis, in quorum medio adhuc angustum foliolum, sesquidigitum longum, instar cuspidis directè extensum. In postica parte floris post tria illa majora folia idem talia foliola duo mucronata extant, ita ut totus flos octo consistet foliis, & adhuc in medio, more Gladioli, staminulum flavum extremitate sua fuscum obtinet. Cætera cum præcedenti convenit.

2. *Canna Brasiliensis conferta* Paco Caatinga dista Marggr.

Marggr.

Caulem habet arundinaceum digitalis crassitudinis, rotundum, & intus continentem succulentam medullam subulbes saporis, consistentie ferè ut *Canna Saccharifera*. Hunc porro ambiunt fine pediculis hinc inde *folia* foliola, septem, octo, vel novem dig. longa, circiter tres lata ubi latissima, intermedium & majora, figurâ linguæ, nervo in medio secundum longitudinem donata, nullis secundum latitudinem venis, sed subtilissimis lineis oblique discurrentibus ut in foliis * *Meeru*; suntq[ue] superius glabra & dilute viridia, inferius molli hirsute prædita, & subalbicania. In summitate caulis provenit *conus* (ut in Pinu) octo aut novem dig. longus, in fastigio paulo acutior, squamis præditus ut conus Pinus, quæ in prominentibus extremitatibus aurei sunt coloris, in partibus ubi sibi invicem incumbunt miniati. Successu autem temporis squamæ illæ à se invicem dilatantur, & sub quaq[ue] apparet *foveolæ* cavus, instar alveoli apiani dilute purpurascens coloris; sub foveolæ verò cuticula est albelcens, rotundum sacculum præbens, & quilibet continens 24 aut plura grana feminis nigri splendentis, magnitudine feminis coparum, multangularis, suntq[ue] grana albus filamentis, quasi lineis involuta & illis adherent.

Caulis

Caulis hujus plantæ masticatus detrahât humorem è capite, calefactus insuper & sanguie calcu-
los usurpans, citâ, inigne remedium contra Gonorrhœam, quam frequenter de die masticata, deglutito succo intra octiduum fore curat nullo alio medicamento adhibito. Acoris suo ventriculo insensibilis est, idèoque frequens ejus usus vietur.

Reperitur & alia hujus species, foliis inferius lavis, stoculis rubris.

Item tertia, floribus coruleis tetrapetalis.

Pilo radicem huic Arundini bulbosam attribuit, eamq[ue] semper vivere scribit.

3. *Paco-Seroxa Brasiliensis* Marggr. Pilo. *Canna Indica ad inum caulem racemifera*.

Marggr.

In sex, septemve pedum altitudine affurgit, *caule* recto, spongioso & viridi instar * *Meeru*; * *Canna Indica florida*.
habensq[ue] folia eodem modo alternatim disposita, & ejusdem magnitudinis, figuræ, coloris, ac similibus lineis striata, sed in summitate folium convolutum ut in *Paco*. Ad exortum autem caulis propè folium provenit pediculus crassius, verum brevis, in aliquot ramulos superius divilis, qui multos habent *flores*, sesquidigitum aut circiter longos, cavi floribus *Paco* quidem similes, sed incarnati rubentes. Flores hosce sequitur *fructus* in uvam congestus, Pruni magnitudine & figurâ, habens prominentem umbilicum, etique adhuc immaturus laturatè viridis, maturus verò subfiscus, triangularis figuræ, & cortice Aurantii mali coriæ pene equali cinctus, qui sponte finditur in tres partes, atque faciliè separatur, intrus verò habet paucam pulpa, filamentosam, magnitudinis nucis Avellane, in tres ejdem partes divisibilem per cuticulam flavam. Pulpa autem huic Cinnabari est coloris, odoris vini ferè ut nostras cydonium, in qua continentur supra 20. grana feminis triangularia, fusca, cum macula cinnabaria in acutiore parte, magnitudine feminis Cinnabari, & albus nucleus habentia: Cortex exterior succulentus, qui cutem tingit colore brunneo, ut Cerafa nostrata nigra vel Viola Martia, atque ideo usurpatur loco aromamenti.

Folia recentia, ut & *caulis* & *fructus* immaturi si fricentur odorem de se fundunt Zinziberis & suavem admodum; ac proinde defectum aromatum supplent. Balnea quoque calida ex eis conficiuntur.

4. *Bulbus Indicus squamoso flore. Tamatoxana Brasiliensis* Marggr.

Marggr.

Ex bulbo albo, splendente, triangulatis tunicis constante, figurâ & constitutione ut Tulipa, ovali vel etiam rotunda, magnitudine ovi Anserini vel etiam minore, producit *caulem* duos aut tres pedes altum, inferius in longis pediculis duo vel tria folia habentem, ut & in summitate unum aut alterum, foliis *Cori trepooba* figurâ & aspectu similia, sed paulo minora. S.b folia autem quod in summo caulis est pediculi duo, tres, quatuorve proveniunt, duos circiter digitos longi, qui quatuor ferunt *flores* splendide albos, sesquidigitum longos, & triangulatis obtusis squamis more pinæ auctis compositis, inodorus. Bulbus coquitur, & more Battatæ comeditur, boni saporis.

C A P. XI.

Aguizepo-obi Brasiliensis Marggr.

Marggr.

EX radice superius rotunda, subruffa & esculenta, quæ inferius sex, septem, octo dig. in terra oblique distenditur, & multa crassa habet filamenta; provenit *caulis*, tres, quatuor, quinque pedes longus, arundinaceus, rectus, digitum crassius, hinc inde habens in pediculis duo, tres, vel etiam quinque aut sex dig. longis, *folia* unum aut sesqui aut etiam duos pedes longa, quatuor dig. lata, acuminata, eleganter viridia, splendentia, ad tadium instar membranaceæ chartæ, aut foliorum *Paco-cira*, nervo secundum longitudinem, & subtilissimis lineis oblique decorata, & in ambitu lineâ rubrâ finibrata. In summitate caulis provenit *foi* instar Lili, gregè incarnati & ignei coloris, tribus vel quatuor petalis constant: apud quodlibet folium tria, quatuor, aut quinque *flamina* exstant ejusdem coloris, figurâ ut dens Atri.

Radix confusa ulceribus medetur, mundat ea & implet carne: aliatæ autem & coctæ comestuntur tempore famis.

Kkkkk 2

C A P.

* *Canna Indica florida*.

Tempus. Sub æstatis finem aut Autumni initium flores promit, deinde folia, quæ postquam tota hyeme perstiterunt, sub Aprilis finem aut Maio amittit.

Locus. Nulli sunt Pannoniæ & Austriæ sylvosi montes, nulli saltus, aut interdum in montium acclivitatibus uda prata quæ is non abundent.

Nos in montibus Striacis, inque Allobrogicis propè Genevæ observavimus, ubi Junio & Julio floret.

Cyclamini hujus caput interdum in longitudinem excrescit, & in duo velut cornua dividitur, ut nos cum J. Bauhino observavimus cum in Alpibus Striacis ejus radices aliquoties erueremus, idcirco quæ C. Bauhinus frustra multiplicat species, cum Cyclamino longius radicatum & radice instar capitis æreni *Gefn.* speciem ab hac distinctam facit. Consule, si tibi satisfactum non sit, J. Bauhini historiam.

Cyclamen oblonga radice C. B.

Variat interdum hæc species floris colore albo.

Cyclamen orbiculato folio inferni ex viridi pallente C. B. Cyclaminus odorato flore 2. Clus.

Clus.

Priori planè similis est, pauciora tamen semper folia proferre conspicitur, eaque non purpureæ sed subrubæ coloris, sed albicantis quodammodo aut palliscentis cui viridis mistus, ut in Asiæ averis foliis.

Nos hanc à precedente non separamus.

3. *Cyclamen Hederæ folio C. B. Lob. Ger. folio anguloso J. B. Autumnale foliis Hederæ Park.*

Dod.

Folius, describente Dodonæo, viret latis, angulosis, ac hederæ similibus, ambitu leviter serratis, superiore parte in virore nigricantibus, albicantibus tamen maculis variegatis, & umbilico five medio folii subalbido, inferiore vero ac pronâ parte purpureis, & subinde colore saturato, alias dilutior. *Filiculi* è tenellis pendentes pediculis, deorsum nutantibus, foliis eorum sursum reflexis, & purpureo violæ nigre colore, non tamen intenso splendent; odoris exigui; succedunt *capitula* seminifera, in spiras pediculis contractis. *Radix* bulbi aut Rapæ modo in orbem circumacta, & aliquantulum in latitudinem pressa, foris nigricat, intus candida, rugas inarescens contrahit.

Locus.

In collibus sylvosis non longe à Roma abundat, Septembri mense florens. Nasçitur & in Veromandorum, Verocassium ac Atrebatum finibus autore Dodonæo.

Hæc est illa species, quæ passim in hortis nostris in Angliâ colitur, flore purpureo & albo, Autumno florens, cujus semen vix ante æstatem sequentem ad maturitatem pervenit.

J. Bauhinus, quem non inviti sequimur, hæc refert

Cyclamini odorati varietatem duplicem Clus. Cyclamen odoratum, æstivo Solstitio florens, folio maculato C. B.

Quarum prior folia albis maculis obscurè notata, aversâ parte rubentia, aliquantulum angulosa, flores saturatius purpurascens.

Alteri folia aversâ parte virentia, adversa maculis albis, hisque valde conspicuis aspersa, rotundiora superioribus; flores saturatioris; utroque autem suavissimi odoris, nares etiam procul ferientis.

Item, *Cyclamen folio hederaceo maximo C. B. Byzantinum polyanthes Clus.*

Magno & palmaris latitudinis tubere, quod flores tulit 20, 50, 100, singulis annis.

Non aliter quam magnitudine omnium partium, & florum ab eadem radice multitudine, ab Hederaceo Cyclamino vulgari differre videtur, à quo nec præcedens aliter differt quam tempore florendi, & odore floris. Nos in Italia cum effemus totâ æstate florentes Cyclaminos observavimus, quos tum non aliter à vulgari folio hederaceo quam florendi tempore differre arbitrabamur. Imò neque, quos verno tempore, initio scilicet Aprilis, florentes copiosius observavimus in montosis, itinere à Massâ ad Lucam, vel folio ab Autumnali vulgari folio hederaceo differre visi sunt, sed florendi tempore tantum. Verum quia plantas ipsas inter se non diligenter contulimus, nihil certò definire audent. Esto ergo (si cui videtur) Cyclaminus radice Castanæ magnitudinis C. B. i. e. Cyclaminum Byzantinum *Clus.* à Cyclamino Autumnali hederæ folio specie diversum. Ejus autem radices (describente Clusio) valde tersum expositumque corticem habebant, quæ statim ante hyemem folia producebant, Cyclamini verni foliis ferè similia, pronâ parte pulcherrimè purpurascens, & suprà candidantibus maculis insignita, paucioribus tamen angulis prædita: Martio sequente flores tulit: Verum quoniam subsequenter annis non tantum folia, sed nonnunquam etiam flores, mitiores præstent aurâ, protulit plurimum hæsit Clusius, & an Autumnali Cyclamino an Vernali attribueret, dubitavit.

Cyclaminus Byzantinus Clus.

Locus.

Pluribus in locis montis *Caputæ* sub buxis inter rupes reperiit hunc aut *D. Magnol*, præcipuè à la cote de *Sauvabelle* & à la *Cambrettes* Martio mense cum floribus purpurascens & albis. Verum Clusius (ut vidimus) dubius hæsit, an Vernalis esset an Autumnalis, quem Byzantinum vocat, Cyclaminus.

Cyclaminus parva radice C. B. *J. B.* & aliorum quænam planta sit nos latet, & an à præcedentibus specie distincta. De ea certe conisæ & obscurè scribunt Botanici.

4. *Cyclamen*

4. *Cyclamen vernum Lob. Ger. folio anguloso C. B. Cyclaminus flore rubro graciliore vernum J. B.*

Clus.

Flores profert odoratissimos & vulgari saturatioris, paulloque graciliores: folia aliis minorâ, in ambitu ferè cuspa, & foliorum Hederæ formam imitantia, teneriora tamen, suprà parte candidantibus maculis aspersa, angulorum etiam mucronibus albicantibus, pronâ omnino purpurascens.

Variat floris colore albo; cui Clusius folia attribuit crenatæ ferè rotundatis.

Lobelius commilitones suos flores luteos ad se attulisse meminit in Adv. p. 264.

5. *Cyclamen Antiocheum Autumnale flore purpureo duplici Park.*

Folia huic subrotunda Cyclamini æstivi, minis angulosa, maculis albis plena. Flores perampli, decapetali interdum aut dodecapetali, colore florum Persicæ aut Cyclamini verni purpurei, ad ungues saturatioris.

Quod flores tot petalis luxurient accidentarium est; nam inveniuntur hujus generis usitato petalorum numero.

C A P. XV.

Ornithogalo affinis radice tuberosa, Cyclamini folio C. bonæ spei Broyn.

Broyn.

Radice nititur tuberosa, crassa, pugnum panis æquante, coloris purpurei obsoletæ, infra in tubera alia, ut futuros heredes divisa. Ex qua folia inter Cyclaminus & Dracunculæ palustris mediam faciem obtinentia, petiolis longis suffula prodeunt, atro-vindia: inter quæ candidi sequepedalis, rotundus, viridis, gracilis & penitus nudus exurgit: quem à medio usque ad extremum apicem consulo ordine ambiunt longi pedicelli, *stylus* parvos, ac Ornithogali Hisp. minoris *Clus.* haud multo diversos, sustinentes, tenes è candidulo cæruleis & subviridibus foliis obsoletis constantes. Fructus non vidit Autor.

C A P. XVI.

Flos Indicus è violaceo sulcus radice tuberosa Ferrar.

Ferrar.

Radice tuber effigie rapuli, colore est intus albo, extra subrufo, corpore binos ternosve digressu lato, superno infernoque umbilico angusto, & nonnihil intorsum acto.

Septembri mense in fideli primùm depositum, germinavit Octobri, tum verno tempore turgere cepit in florem. *Folia* exeunt è tubere longa & fixe cubitalia, lata, nervosa, striata, gladii modo in mucronem exacuta, diluto virore albicantia, propter humum candida, rubrique guttis interstincta. Medius deinde (caput exolit, dense ramulosus, & bulbosæ iridis more articulatus, at brevioribus mucronatis foliis articulatum armatus: ut licet Iridem non nemo vocitet, Gladiolo tamen proprior hac planta videatur. *Flores* simplici Narcisso grandifuculo proflis albo suppare, in sex folia decussantur, subter virentia, supra è violaceo fusca, nativo tanquam holoserico villosa, furvis & velut fuliginis obstitis, per ambitum cirris seu fimbriis crispata & corrugata, atris albidisque unguibus maculosa, proniula linea intermeante distincta. Medium præterea *stylus* surgunt ianthinus atque albicantibus maculis notatum, *staminibus* tenuissimis in imo violaceis in summo luteolis capitulatum, quaternis quoque masculis bidentis crocis exteriorum in decussim demissis digestis coronatum. A medio caule ad cacumen usque summis è ramulis atque ex ipso foliorum complexu mense Martio atque Aprilis particulatim exsunt: Medicamenti cupidam aut mellis excocti inlegantem odorem expirant. Diem aut paulo diutius vivunt, deinde contrahuntur & decidunt.

Mira est hujus tuberis fæctura; ex imo enim umbilico fibra prodit, modò longior, modò brevior, nareffine instar candida & modicè crassa, cujus summa pars & tuberculum paulatim sololefcit. Quare factum est non semel, ut ejus fibræ jam corruptæ solum nexu procul à matre præter morem rarus fetus inobservato adhuc miraculo inveniretur: interdum quoque brevioris fibræ ligamine adhuc integro lobulos matri cohærens & contigua, vel etiam de more adnata deprehenditur.

C A P.

[illegible]

Radice Columna describit bulbosam, magnam, Siliis annuam in rotunditate, tota candicante, intus candicantem, bulbulis se oblique propagantem, non Arundinaceam, geniculis asperis, sed laevem & orbiculatam.

Alpinus radices formâ differre observat: ac aiteram quidem *racchitica*, aiteram *virgineam* *longa* & rotunda radice præditam. *Macrorrhiza* foliâ longâ minora cernunt, tenuiora & magis in acutum definita, coloris viridis dilutioris; pediculi idem sunt longi subuliores, gustus multo acrioris acutiorque. *Radix* verò longè gracilior, exterius obfcurior intus non ita alba uti prædictis; faporis idem acrioris: quin & reâ in terram defendere videtur, veluti *Beta* radix. Hanc speciem non admodum frequentem esse tradit, nec unquam, quod audivit, in Italia forem produxisse.

Retulendi à prioribus differre viſe ſunt, quod iis longè majores in latitudine quadantenus fuerint, & veluti compreſſæ & late, quæ id proprium habent, ut non omnes in apicis radicis medio germinant, ac circumcirca, nihil germinis in apicis radicis medio producentes: [priùs dixerat quod germinant harum nonnulli in apicis radicis medio, ut omnes aliæ bulbosæ faciunt: Columnæ quoque radicis hujus plantæ bulbosæ eſt.]

radix iuxta planta bulbosa etc.]
 Hujus radix & tota planta acris est, non alio quàm Ari modo, quavis mitior, & ideo in cibo
 & alijs usus est. Differt ab Aro vulgari, quòd Julus medius est fœculus ornatus dimidio
 parte, & reliquâ in tenuitatem atq; in vulgare vòl Julus in imò tenuis & in summo crassior;
 pùtili figurâ, aliàs fœculus, fœd leviss. Hanc ergo plantam non esse Colocaliam seu Fabam
 Ægyptiam Antiquorum manifestus est, quæ ut contrariæ opinioni refutande tempus influere
 oportet preterit fuit. Vide si placeat F. Columnam de hac re. Nomen Ægyptiacum *Culca* Recentiores
 utuntur (sentirent induxisse videtur.

Locm.

Planta hæc in rivulis & aquis apud Ægyptos sponte oritur, quæ magna cura & diligentia eam colunt. At neq. in Ægypto duntaxat pontanea est, sed & in Creta, observante Bellonio, & in Syria, referente Rauwolfio: atq. etiam in Cypro, & Sicilia ut alii annotarunt: quin & in Italia, agro Salernitano frequentem invenit in quadam vallecula F. Donatus de Eremita, a quo loco decijvi supra portam dictam *dell' Annunziata*, ut refert F. Columna.

Radix in Ægypto, Syria, aliisque regionibus Orientalibus in cibis experitur, eaq. cocta frequenter vefcutur incole, nec minor hominum numerus eâ ali dicitur quam in Germania rapis, (licet illis & flavâ Paltinacâ non careant) quibus tamen minus grata fit. Addit F. Columna radicem hanc Neapoli à Turcis & Africanis mancipiis expeti, atque in cibo celebrari. Bontius naturâ suâ venenatam esse scribit nec nisi aquâ per triduum maceretur, edulem esse.

6. *Dracunculus aquaticus* Ger. J. B. *noſter aquaticus* Park. *paluſtris ſive radice arundinacea* Plinii C. B.

F. B.

N. bifolium, aliorum *Draconculorum* Arique more *radicem* habet, sed digitalis crassifundis, praelongam, geniculatam, transverso fere limbo paludicorum locorum folio incumbente, cu figuris ex articularis dimidiate fibrarum lobule numerosis, pediculis brevibus, fere cinnamini affinis. *Folia* ex eisdem enascentur, pediculis brevibus, lobulis dimidiatis, fere cinnamini affinis. *Fructus* paria (magis majora) figurâ quoque, similia, in foliis brevibus angulatis, in acutum desinentia, polita, venolia. In foliis tunc quo summo cauli innascentur racemus comprehenditur et similis quem Acon proferunt. Dodonæo fructus initio candidus exiguus candidique flammisque, pro flore tunc circumdatus excrevit, inde in racemum, primum viridem, cum maturat rubentem. Nascentur riuus & in folis paludosis.

os in fossis palustribus propè *Sevenbuys* Hollandiæ observavimus.

Locus.

7. *Arum Orientale* Ardabar dictum Zanon. hist. bot. cap. 12.

Hæc herba (describente P. Matthæo) facit radicem similem Aro vulg. cum aliquibus parvis radicibus appendis. Ex hac nascitur virga aculeis viridibus circumdata, que extollitur ad sex palmos: In vertice gignit pyramidem, ex bacis viridibus compositam ad similitudinem cupressi, que dum iust mature rubescunt cum palia in medio. *Folia sunt duo*, et à radice unde habent originem, aequaliter extolluntur, unum in aliud infumum, ex quorum medio exit virga vel caulis habens folia ad formam semicirculi, coloris qui in viridi rubescit, nigris maculis aspersis, et sunt pulcherrima vilu. Fructus è radicis virga calidissima. quibus Indu untur contra morbos frigidos.

Pater

Pater Matthæus observavit hanc plantam in horto D. Salada in Artafa, in urbe Balfora, quæ ad Euphratem sita est.

Ob insolitam & enormem foliorum figuram suspecta est nobis hæc planta.

8. *Arum Indicum* Rumphal dictum Zanoni Hist. bot. cap. 92.

Rumpha vulgò dicitur Ignome; producit florem oblongum, unico folio, pictum ad modum Turpetis coloris flavi, ex rubro maculatum, odoris acuti, ex cuspi medio exit lingua ad modum Serpentes, sed non pictum, coloris subflavi: truncus altius, æqualiter maculatus, coloris lupradicti: luccus ferbitur noxius est: unuttur radicibus ad sanandos morfus serpentum, si vultus est recens: quod si non ferbit vultus iterum aperituri & fic curant.

Est etiam remedium infigne trita & imposita supra partem morbo Gallico affectam: expurgat enim & sanat.

9. *Arisarum latifolium* Park. Ger. *latifolium* quibusdam J. B. *latifolium alterum* C. B. *idem latifolium majus* ejusdem. The broad leaved friars Cowl.

Clus

Hedera ut Smilacis fere folia habet, tria aut quatuor, viridia, mollia, fatis tamen carnea, acis
 lapidis, oblongo pediculo innixa, anteriori parte qui pediculo adherent, utring, pinata, Ari
 folium umcula, fed obfcurioribus et quafi orbiculatis angulis: inter que pediculus duas uncias longus,
 multis rubris maculis diftinctus emgit, qui oblongus for infidet, monachalis cuculli five Arifto
 telis, floris modo efformatus, amplius tamen, extremâ parte fulci coloris, qui deorfum radipem ten
 det, et in quatuor lobos, quatuor lobos, quatuor lobos, quatuor lobos, quatuor lobos, quatuor lobos, quatuor lobos,
 continens. *Radix* rotunda, globola. *Aro* minor, fere nigricans intus albis et ceteris contra rubre
 folia & oblonga, initio dulcis, deinde acris, minus tamen Ari radice (hæc Væteris contra tentant)
 fibrâ aliquot lupulæ eam expansit, ut in Orchidibus.

Aliud etiam ejus genus invenitur paullo amplioribus foliis, & rotundioribus aliquantulum atque mollioribus, pluribus tuberculis se propagans, oblongafq; & crassas radículas sæpius in latum obli-

Fructum non describit Clusius, at neq. nos observavimus. In aggeribus sepium & umbrosis, tinere à Massa ad Lucam copiosam vidimus, Aprilis initio florentem: postea etiam in Gallo-provincia, non longè à Tolona portu, ad montium latera. Clusius in collibus Lusitanie frequens, alebrofo & lapidoso solo, ad sepes & iuxta vias observavit, &c. Frigoris admodum impatiens est, neque in hortos nostros transilum foret.

10. *Arisarum angustifolium* J. B. Ger. *longifolium* Park. *angustifolium*, *Dioscoridis* fortè C. B.

Clus.

Folia longa sunt & angusta, infar fere Plantagin. angustifoliz foliorum, viridia, splendens, quina aut sena : post que flos fere cuccullis longior & mucronatus, retrorsum inflexus & albicans prodit : & ejus rima oblongus veluti vermis exilit, spithame interdum longitudine, inflexus, coloris aut purpurascens, aut ex purpura virelcentis, non ille quidem obtulus exima parte, fed mucronatus: Fructus, racemim infitar confertus, albus, viv terra emergens, suo tempore sublequitur. Vivax magis est quam superius, neq, tanta ardu indiget.

In agro Romano inveniunt spontaneum Clusius ab Imperato accepit missum Neapoli: ipse *Locus*.
sponte nascens non vidit, uti neq. nos.

Fructum in horto nostro vere tandem è terra protulit.

C A P. XIX.

De Dracontio.

DRacontium five Serpentaria à caule Serpentinae pellis instar maculoso nomen traxit. Foliis multifidis seu in plures lacinias divisis, caule maculato, seu membranaceo folliculo maculose inferius vestito, ab Aro distinguitur.

1. *Dracontium majus* Ger. *Dracunculus major vulgaris* J. B. Park. *polyphyllus* C. B. Dragons.

F. B.

Dracunculo majori profundè in terram depacta *radix* effe, bre forniculata, volam implens, cujus lateribus parvi bulbi plures, quos se propagat adnatis confuevit, foris colore buxo, intus candido, lapore fervido. *Canis* unicus, rectus, pollicaris & craffior, cubitos duo altus, maculola cingula torqera affectus, & tuncis convolutus confans: ipsa vero *pila* pedalis volatransdracunculis fungolis donata, in fœtibus digito, colore buxo, foris & intus, & colore parvo, alutius canaliculis canis viridis minimi craffitudinem equans, & foris capae pedalis effe, coloris foris herbarci, intus in purpura rubentis, & sinu pitillum promens nigrum, At pitillum majus, in mucronem acutorem densius: subsequitur fructus racemulosus, granis per maturatum rubentibus. Olor foris valde foetidus.

2. *Dra-*

inferiore laciniofum quiddam canis aut alerius animalis quadrupedis exuvio fimile dependet, dilute & iplum purpurafens, punctulis magis purpureis reperfum. Lobelius florem odoratum, purpureum, & maculis albicantibus atque pullis variegatum ei attribuit. Quæ de bulbis & fibris habent, omnibus ferè Orchidibus communia funt.

Quamnam Orchidis speciem defcribat Dodonæus & Lobelius nos nescimus, & an à quoquam præterea Botanico alio nomine defcripta fit: certè notæ quæ tradunt generales funt, & nos incertè totos relinquunt. Quid quod Lobelius in pratis riguis frequentiffimum fcribit: Ubi quæfo terrarum? nobis in Angliâ & regionibus tranſmarinis plantas ſedulo indagantibus nullibi conſpecta eſt. C. Bauhinus huc refert Cynorchidem marem quartum Tragi: J. Bauhinus eam ſeparat, & ſub titulo Orchidis alias purpureus, alias ex roſeo candidus ſive quartus Trago proponit. Huius ſententia nobis magis probatur: inquirendum tamen proponit, annon Tragus forte intellexerit Orchin majorem totum purpureum, cui revera deſcriptio Tragi convenit. Magna confuſio & obſcuritas.

6. *Orchis magna, latis foliis, galeâ fulcâ vel nigricante* J. B.

J. B. Folia habet quatuor aut quinque, magna, Liliacea, palmaria, & ſeſquipalmaria, uncias circiter tres lata, friata, nitida, & præter hæc duorum foliorum in terra rudimenta. Caulis ſtriatus, ſeſquipalmatus, ſuperiora verſus purpurafens, in quo ſorum thyrfus majusculorum, galeâ brevî, atropurpureis, ſtriatis, quibus apprimuntur binæ alæ concoloræ, calcarî parvo ad pediculum longiſſimum concolorum anguloſumque appreſſo: Ex pediculo pendet labellum, exuvius Martis aut Zibellini expanſum egregie exprimens unâ cum cruciſculis & caudâ, adverſa partè ex albo purpurafens. Intima floris penetrantia rubro candidoque variata ſunt. Olor levis non ingratus: ſapor viſcidus non inſiſtens.

Locus & Tempus.

Ad latus ſylvoſi cuſculdam collis propè montem Saleve non longè à Geneva invenimus, Maio menſe florentem.

A. 7. *Orchis morio mas foliis maculatis* C. B. Park. *Cynorchis morio mas* Ger. emac. *Orchis major, tota purpurea, maculoſo folio* J. B. *Chæ male fool-tones.*

Radices geminæ, olivarum modo rotundæ; una nova & plena, altera fungoſa, ruſoga & flaccida. Folia ad radicem ſex ſeptemve, & interdum plura, modicè lata, levia, Lili foliis ſimilia, ſuperiùs maculis aliquot ex rubro nigricantibus ſignata, nonnunquam iſis carentia, quorum unum & ſubinde alterum caulem quoque circumplectitur. Caulis dodrantalis aut pedalis, teres, ſtriatus. Flores in ſpica longæ purpurei, numeroſi, odorati & aſpectu grati, circa umbilicum albidiores, & punctis paucis purpureis ſaturatoribus picti, poſterioriſ calcarum habentes brevius & craſſius. Folia alia auguſta & acuta quæ à galeâ lateribus exurgunt, & in hoc genus floſculi alæ dici ſolent, nonnihil extant vel auriculæ quædam, & in acutum mucronem deſinunt. Ad pediculum floſculi uniuſcuſque apponitur ſolum acuminatum, purpureum. Floſculi in ſpica non admodum arctè ſtipati ſunt.

Tempus.

Floret circa finem Aprilis & initio Maii, æſque frequens in dumetis & pratis; & vel inde à reliquis huius generis dignoſci poteſt, quod omnium quæ apud nos ſponte oriuntur prima Floret. Orchidem majorem totam purpuream non maculatam J. B. cum ipſe conſiderandum proponat quâ in re, demptis maculis nigris in foliis, diſſeriat à deſcripta, non nili accidentibus quibuldam ab ea diſſerre exiſtimamus, non aliter quàm Arum vulgare non maculatum à maculato: quamvis (ut verum fateamur) nonnullæ ſunt in deſcriptione notæ quæ diverſam arguere videntur: v. g. flores conſerti, odore ferè nullo, calcarî ſatis longo.

A. 8. *Orchis morio femina* Park. C. B. *Cynorchis morio femina* Ger. *Orchis minor purpurea & aliorum colorum cum aliis virentibus* J. B. *Chæ female fool-tones.*

Radices geminæ, rotundæ, nucis myſtice parvæ magnitudinem æquant, altera ſuperior, altera inferior, cum fibrâ aliquot ſuperiùs adnatis, ut in huius generis aliis. Folia quatuor aut plura ſumma tellure jacentia, non admodum longa, neque grandia, reflexa plurimum & quodammodo intorta; nimis maculoſa: in cauſe palmari duo plerumque exiſtunt cum amplexa. Spica ſorum brevis eſt quàm in Cynorchis morione mari; flores pauciores, purpurei, & interdum carnei aut albi, ſuaveolentes, labello latiore punctis purpureis ſaturatoribus notati. Alæ huic latiores, concavæ, minus quàm in * illo extantes, cuiuſcuſque demum coloris ſint virentibus lineis ſtriata, quæ notâ ab omnibus quas hæctenus vidimus Orchidibus diſtinguitur. Floſculorum pediculis apponitur ſolum purpurafens. Floret circa finem Maii, & pro Veris conſtitutione interdum maturius. In paſcuſis ubique ferè obvia eſt.

* Cynorchis morione mari.

Vires & Uſus.

Orchis calf. & hum. ſaporis eſt dulcis. Uſus præcip. (ex ſignatura laſciva) ad virilem fortitudinem reſtaurandam: Sic & uterum confortare creditur & ad conceptionem diſponere. Sebred. Ad conceptionem juvandam R. Sal. Satyrion. Scrup. ſ. cum vino Malvatico aut Ag. vite Mullieri ſæpius poſt Menſtruorum fluxum. Multas feminas hoc remedio curavit Hartmannus. D. Hulf.

* 9. *Cynorchis latifolia ſpicâ compaſſâ* C. B. Park. *Orchis ſive Cynorchis tertius Dodonæi, Lobelii major alter* J. B. *Cynorchis palæſtræ.*

Ded. Folia edit anguſta, ſtriata, Plantaginis anguſtifoſiæ foliis quodammodo ſimilia: cauſem dodrantalem: flores in brevi denſaque ſpica copioſos, colore foris puniceo & obſcuriore purpurâ referente, intus verò albicante, ejuſdem cum * ſuperioris formæ fed tamen minores; dependente quoque ex ſpici rudè & informi exiguâ Quadrupedis veluti animantis rudimento. Radices ſubſtant illo-um Orchidum ſimiles.

* Cynorchis alter Dodonæi.

Icon

Icon Ded. & Lob. tantam habet ſimilitudinem (inquit J. Bauhinus) cum Cynorchide majore Lobelii & priore Dodonæi, ut inſigne aliquid diſcrimen ſtatueri non poſſimus. Nobis idem videtur.

In herbidiſ locis Valenæ ſylvæ, viâ quâ itur ad pagum Vals, Maio menſe copioſè florentem col. Loca & legit D. Magnol. Utinam notam aliquam characteriſticam nobis dedidiſſet, quâ eam ab aliis omnibus Tempus. certo diſtinguere poſſemus. Mirum Dodonæum in Hiſt. Gal. magna & lata folia, Liliorum foliis pæne ſimilia huic tribuere, adeoque ſibi ipſi contradicere.

* 10. *Orchis genus parvum flore præſoris purpureo, odoris ſuaviſſimi* J. B. *Cynorchis montana purpurea, odorata* C. B. *foris etiam Cynorchis obſcuræ purpurea, odorata ejuſdem. Cynorchis militaris purpurea odorata* Park.

Folia veſtita eſt, deſcribente Trago, Lili ſimili: Flore emicans purpureo proſus, (nec enim ulas offendit lituras) eoque inſtar frumentorum in ſpicam deſinente cauſem, quod in hoc genere minimum exiſtit ſuaviſſimo commendatur odore, & ad Caryophylleam accedente. Nalcitur plerumque in alperis montibus inter Juniperos, terrâ forti & albâ gaudens.

Locus.

* 11. *Orchis Panonica tertia* Cluſ. *obſcuræ purpurea odorata* C. B.

Cluſ. Hæc binis bulbis craſſis prædita eſt: foliis longis, anguſtis: cauſe interdum pedali: ſpicâ ſorum elegante, odorata, quorum galeola obſcurâ purpurâ nitet: hiatus cum propendente labellò candicans, purpureſque maculis inſignuntur.

J. Bauhinus perpendendum proponit annon hæc præcedenti eadem ſit. Differentia eſt in floribus quorum labellum in illâ purum eſt fine maculis, in hæc maculis purpureis inſignitum; unde nos ſpecies diverſas verum ſimilimas exiſtimamus.

A. 12. *Orchis Panonica 4. Cluſ. Orchis parvis floribus multis punctis notatis, An Cluſio Orchis Panonica 4. J. B. Cynorchis militaris prætenſiſ hamulæ C. B. militaris Panonica Park. Cynorchis minor Panonica Ger. emac. Little purple-flowered Orchis.*

Bulborum altero olivari, altero rotundiori fibrâ adnata ſunt ut in cæteris. Caulis ſeſquipalmaris & dodrantalis, cui circumjeſta folia quina, ſepenque ſeſquialcuali latitudine, longitudine palmari, quorum aliqua repanda, alia cauſem involvunt. Flores in ſpicam ſatis brevem conſertim digeſti, ſerrugineum conum in faſtigio cauſis antequam explicuntur æmulantes, odore melleo. Flores ſingulares exigui, calcarî herbido breviffimo, galeâ ferrugineâ, alis vel totis herbidiſ, vel ex dimidio purpurantibus, intus rubro punctatis. Labellum ſimile quodammodo Animalculo quadrupedi, tripartitum vel quadripartitum alatum, foris penitus albicans, intus creberrimis punctis ſaturatè purpureis notatum; apicibus in ricu luteis.

Cluſii deſcriptio melius congruit Orchidi apud nos in collibus ſiccioribus & ſterilioribus præſer. Locu. tim cretaciſ, frequentiffimæ, quam militarem Panonicam appellare ſolemus. Folia eſt quinis aut ſenis: ſpicâ elegantium puſillorum ſorum, purpurafcente galeâ teſtorum, prominulo labro, & in quatuor lacinias diviſo, albo, purpureis punctis diſtincto, parvo calcarî à tergo prominente, tenuis odoris.

Hæc à præcedente (quantum ex deſcriptionibus colligere licet) magnitudine præcipuè diſſerre videtur.

13. *Orchis parva flore rubro ſive phæniceo* J. B. *An Cynorchis Militaris media C. B. ? militaris rubra Park? An Orchis 2. flore rubro elegantiffimo Cluſ?*

J. B. Palmo major eſt: foliis pluribus, non magnis, cauſem multum amplexantibus: floribus velut in ſpica ſeſcunciali longa, & pæne unciali latâ, parvis, rubris, & pæne unius coloris.

Circa Montbelgardum menſe Junio florentem vidit J. B. Orchidi ſecundæ Cluſ. folia ſunt plura quam latifolia alteri ejusdem, anguſtiora; cauſis gracilior, pedalis: flores rubri, pulcherrimi, quales ferè in Belgico illo Orchidis genere videre meminit, quod eſt prout Lovanio vicinis erubatur.

Hanc olim habui pro Orchide noſtrâ purpureâ ſpicâ congeſta pyramidalis: verum in tanta deſcriptionum brevitate & imperfectione nihil audeo deſignare: ſiſpicio tamen me falſum fuiſſe, ſaltem quod ad Cluſium attinet, ni forte ſic eandem plantam tradiderit, ſiquidem Orcheos Batavice vi. Cluſ. deſcriptio melius videtur convenire Orchidi noſtræ ſpicâ pyramidalis, quam ſecundæ flore pulcherrimo ſuperius poſita. J. Bauhinus deſcripta à Cluſiana forſitan diverſa eſt, & noſtra ſpicâ pyramidalis eadem.

A. 14. *Orchis purpurea ſpicâ congeſtâ pyramidalis, An Orchis Batavica vi. Cluſ? An Or. parvo flore rubro ſive phæniceo J. B. ? An Cynorchis militaris ſpica rubente conglomerata Park? Purple late flowering Orchis.*

E gemino bulbo orbiculari, non palmato, cauſis exoritur palmaris & major, erectus, foliis multis, anguſtis, plerique eum amplexantibus non maculatis, pallidiſ virentibus cinctus: cujus faſtigio inſidet ſpica ſorum brevis, denſa, pyramidalis, pulcherrimis floſculis purpureis vel ſuave-rubentibus nigris maculis notatis, cum longis calcaribus retroſum extenſis compoſita. Horum auculli reliquorum more quinque foliis conſtant, quorum duo velut alæ nonnihil extant: labellum propendens in

L. LIII 2 forior

feriore parte in tres lacinias dividitur, superiore duobus proceffibus albescentibus huic Orchidi propriis donatur, qui proceffus in sinum exiguum seu cavernulam flexi auriculam quodammodo referunt. Variat interdum flore albo.

Floret mense Junio, omnium que apud nos sponte oriuntur Orchidum, Triorchis & Monorchis exceptis, postrema: in pascuis ficioribus & cretaceis facis frequens.

Cynophorchis militaris montana spica rubente conglomerata C. Bauhino in prodr. descripta huic eadem videtur, magnitudine sola differtens. Orchis Batavica vi. Claf. huc referenda est, i.e. Orchis odore hirc minor spica purpurascens C. B.

15. *Orchis globosa* flore C. B. rotunda Dalechampii J. B. *Cynophorchis capitula globosa* Park.

Radice constat gemina, exigua & oblonga non exacte orbiculata: caule cubitali, rotundo, recto, gracili. Folia, ex nostra observatione, longa sunt, angusta, carnosa, subglauca, tria vel quatuor in caule, ad radicem nulla: Flores summo cauli infident in capsula globosa & aliquid longum compressa coacti, non aliorum generum modo in thyrsum longum & spicatum digesti: [Thalio in umbella parve fore modum explicati.] Descriptio Thalio plantae a nobis in monte Jura inventae & observatae melius respondet quam Lugdunensis.

J. Bauhinus fratrem Calparum reprehendit quod in Phytopinace Orchidem rotundam Dalechampii luteam appellat, cum is, inquit, non fit flore luteo sed puniceo. Verum, quantum memini, luteus fuit in is quas nos observavimus floribus color: at memoria non multum fido, cum in ficca, quam observavimus, color purpurascens & quasi carnosus appareat, & C. Bauhinus in Pinace luteae epicheton omisit: & inter notas de ea nostras hac verba invenio: Labella flosculorum saturatioribus punctis purpureis notantur.

Civolis pratis montium frigidorum gaudet, ut recte Lugdunensis.

- * 16. *Cynophorchis angustifolia* hians cucullo C. B. prod. Park.

Huic radices sub sunt duae globosae: caulis cavus striatus, cubito minor, foliis aliquot pallide virentibus, levibus, striatis, uncias sex longis, semunciam latis inferne, & uno alterove superne, amplexantibus: spicam habet oblongam ex floribus raris, candore purpurascens, ex oblongiusculis pediculis dependentibus hiantem cucullum referentibus.

Hanc in pratis Patavinis legit C. Bauhinus.

- * 17. *Cynophorchis militaris pratensis elatior floribus variegatis* C. B. prod. Park.

C. B. Hae priore [Orchide spica pyramidalis] testiculis est minoribus: caule brevior; foliis latoribus, uncias duas longis, etiam caulis summum tubi infat cingentibus: spica brevior, ex floribus priore longe minoribus, usque ex albo & rubro eleganter variegatis.

In pratis humidis Michelfeldensibus & trans Rhenum reperitur.

- * 18. *Chamaeorchis Alpina folio gramineo* C. B. prod. *Alpina flore viridi* Park.

C. B. Planta palmaris est, ex cujus radice gemina globosa, oblonga, folia angustissima, utrinque quaterna, cauliculum nudum, triunciale, qui inter ea fertur, superantia exurgunt: spica unciali, cui utrinque foliolum brevissimum subjicitur. Flosculi virides, galericulati sunt.

In monte Helvetiorum Gothardo copiose & acervatim Junio florens reperitur.

- * 19. *Monorchis Ophioglossoides unisolia* Mentzel.

Mentzel.

Ex radice bulbosa, globosa, parva cauliculum protendit tenuem, uncias duas longum, & unam cum dimidia latum, Ophioglossi folio per simile. Cauliculus in spicam florum definit, foliis florum minutissimis, capillaceis, figuram (si per microscopium florem intuearis) Orchidum exacte praesentantibus, coloris herbaei. Spica haec cum suo folio adnato eminus intuenti Ophioglossum mentitur.

In udis & paludosis Borussiae circa pagum Schreickaken in ditone Samlandiae mense Augusto; item circa Gedanum urbem reperitur.

Invenitur interdum cum altero folio radici adnato.

- * 20. *Monorchis bifolia floribus viridibus Moschum olembus* Mentzel.

Hae unio radici testiculo caule assurgit buncialis, quem inferius duo investiant folia, unciam excedentia, striata & in rotunditatem acuminata. Superius eminent flosculi Orchidum virides, odorera Moschi suavit spirantes.

In Alpibus inter Trevianum & Inspruck secus vias in scopulis nemorosis & umbrosis. Non video quid differat ab Orchide vulgaris odorata moschata, excepta parvitate.

Reperitur haec foliis similibus, floribus pallide virentibus: item floribus luteis prioris similibus, suave-olentibus, citra tamen Moschi odorem.

21. *Monorchis*

21. *Monorchis foliis pluribus angustis, floribus luteis ceram olembus* Mentzel.

Copiose circa Berlinum sedem Electoralium Brandenburgensem in pratis provenit.

Locu.

- A. 22. *Orchis odorata moschata* sive *Monorchis* C. B. *pollia odorata* Park. *parva autumnalis* lutea J. B. *The petioli, succr, qz musk* Oertis.

J. B.

Duobus aut tribus foliis, Plantaginis quinqueveniae similibus, venosis, glabris, imum caulem complexis donata est: ipse vero caulis junceus pedalis, [nunquam vili apud nos ea altitudine, sed plerumque palmarem aut sesquipalmarem] thyrsum gerit longum flosculorum pusillorum, tribus apiculis constantium, ex herbido colore in lateum vergentium, suavi Moschi fore odore fragrantum. Flosculi ut in reliquis Orchidibus summis vasculis feminilibus infident, quae eis marcescentibus augentur, in limbo folioli è quo exeunt nullo pediculo, sessilia, cauli appressa, conferta. Bulbus cauli imo adheret pendulus adhærescit. Bulbus quotannis marcescit & novus producit.

In pascuis sterilibus, maxime cretaceo solo, sed non ita frequens nascitur.

Locu.

- * 23. *Orchis Frisfa hirsuta* J. B. *lutea hirsuta folio* C. B. *Frisfa literalis* Park. *Frisfa lutea* Ger.

Duo habet folia bifolia similia, paulo minorâ quam Plantago angustifolia, aspera & hirsuta tactu: caulis palmum altus: Flosculi multi, ex luteo virides, ut in Hyacintho majore: Radices duae, parvae, rotundae.

Orchis sive Triorchis lutea altera, nonnihil hirsuta J. B. lutea altera C. Gemmae Lob. Park.

Lobelio ipso autore videtur eadem aut congener cum præcedente. Folia est rotundiore & latiore: quam superior [Orchis spiralis alba odorata] virentiore & nonnihil hirsuta.

- * 24. *Triorchis lutea folio glabro* C. B. *Orchis minor Leddensis, Triorchis lutea, flore luteo* C. Gemmae, sive *Basilica minor* Lob. *Orchis Leddensis* Ger.

Lob.

Terna folia angustiora Quinquenervie Plantaginis amula promit, lavore & viriditate Auriculae urinae. Flos idem in cauliculo exili Testiculo odorati pari. Radix ternis & quaternis pusillis pendulis testiculis subest.

C. Bauhinus ex hac planta duas facere videtur: Alteram Triorchin luteam folio glabro, alteram Triorchin luteam alteram.

- * 25. *Triorchis lutea tertia* C. Gemmae Lob. *lutea radice oblonga* C. B. *Orchis sive Triorchis lutea tertia oblongioribus radicibus* J. B.

Oblongioribus est radicibus olivaribus bulbis, nec plura habet Lobelius.

Nobis suspectae sunt tot Triorchidis luteae species, praesertim cum nemo hactenus Botanice præter Gemmam & Lobelium eas accuratius descripserit, aut à se viliis meminerit. Utinam eximerent nobis hunc scrupulum herbarii Frisii & Leddensis.

- A. 26. *Orchis spiralis alba odorata* J. B. *Triorchis* Ger. *Triorchis alba odorata minor atque etiam major* C. B. Park. *Triple Radices trates*.

J. B.

Duplici radice nititur bulbosa, oblonga, villosa, ima versus acuminata, aliquot fibris donata, [imò per se triplici & interdum etiam quadruplici.] E cujus summo folia vaginato pediculo unciali fere per se triplici & interdum etiam quadruplici. E cujus summo folia vaginato pediculo unciali fere per se triplici, pinguis, semunciam lata, unciam aut amplius longa, dorso crasso averia parte, quæ ex atro virentes venule ab imo ad summum conficiuntur. Juxta haec ostendit quoque erigitur dodrantalis aut pedalis, teres, foliis acuminatis, ceu vaginis, velutis, lissimè tamen vix ac nè vix quidem prominentibus. Flosculorum odoratorum thyrsum, aliorum, clavicalatimque harentium ita nuprominentibus. Ut spiram infat summa versus circumagatur. Hi internæ parte ex luteo virent, ad latus verò duo foliola candida veluti ale harent. Utriculi succedunt ut in reliquis fere Orchidibus, parvi, pulverulentum semine reperi. Thyrsum florum amaricat, & jucundi odoris est.

Autumno floret, & in pascuis ficioribus, arenosis & cretaceis, interdum etiam in humidioribus reperitur.

Locu.

Tempus.

27. *Orchis anthypophora oreades* Col. *anthypophora oreades femina* Park. *flore nudi hominis effigiem repraesentans, femina* C. B.

Col.

Hae nudi hominis aut potius mulieris effigiem integram veluti umbram imitari videtur, floribus caput habentibus tegumento quinquepartito tectum, [duabus lacinis angustis, nec nisi manibus aperiantur conficiendis] virecente, purpureis oris circumdato, è quo dependet labellum, in quo non parum omnis humana proportio circumscribitur, sed & faciei fere. Flores autem pallido colore & veluti arenulis aureis impressi micant, eodemque quo in cæteris modo in spicam per caulis faustigium dispositi circum dependent. Caulis sesquipedalis, levis, rotundus, duobus foliis intercepis, LIIII ;

CAVIS,

cavis, illum amplexantibus: Reliqua ima folia quinque, oblonga, semipaladia ferè, atq. unciam vel minus lata, virentia, supra humum elata & convexa, ex eorum cervice propendunt: cujus omnifera exoritur, quadranteles, crasse, variè & oblique paritè, quibus subbunt duo testes, quorum alter durus, levis, albicans, iusta olivæ magnitudine, alter verò rugosus, pullus, vutuosior, ut in omnibus observatur.

Locus. Maio flores in montibus sylvestribus Æquicolum. Hanc effe puto quam nos circa Genevam invenimus, & Orchidis anthropophoræ flore ferrugineo tunc hunc in modum descripsimus.

Geminus habet ut reliquæ *bulbi*, satis grandes: *Folia* ad radicem quatuor vel quinque, nervosa, pallida, quatuor uncias longa, unam lata: in ima caulis parte duo vel tria, quæ ipsam complectuntur. *Caulis* cætera nudus ad spicam usq. quæ prælonga est, numerosis *foveolis* exiguis, herbaceis, obiter tamen obsoletis & quasi ferrugineis purpurâ tinctis, composita. *Galea* quinque, foliolis confistat, in tantum conniventibus ut unum & indivisum videantur. *Labellum* propendens prælongum est, & in quatuor lacinias longas divisum, quarum superiores duæ utrinque ad commissuram galeæ & labelli brachiorum, reliquæ in extremo labello crurum modo dependent. Flores ipsæ calcar non habet: pediculi flosculorum, ut in aliis ferè fit, contorquentur, cochleæ in modum, habentq. finguli ad exortum suum foliolum perexiguum.

Facie eximie planta hæc Orchidem palmatam flore viridi nobis dictam imitatur: nec alfur-git ad eam altitudinem, quam Columna Orchidi suæ anthropophoræ oradi tribuit.

* 28. *Orchis anthropophora altera* Col. *anthropophora oreades mas* Park. *flore nudi hominis effigiem representans, mas* C. B.

Col.

Huic *galea* ex pallido virent, ex *radice*, ut in congeneribus, testiculata, primum bina, quorum alterum majus & sequentiæ longitudine, duplo latitudine superante; deinde alia quinque palatim fert majora, longiora, latiora & unciali latitudine, palmum longa, per ambitum undosa, primis exceptis, & quæ veluti folioli caulem ambiunt, tria iterum decretescentia. *Caulis* est pedalis, tener, lenis & virefcent, in summo *flores* densos in crassam spicam & obelam, & florum ab imo deficiente plenam congestos habens, colore atquequam deficiente rubente, deinde aperti foridam carnem humanam æmulantes, flavo-rubentes, ac sicuti colore ita etiam effigie nudi hominis figuram exprimentes, brachiis incurvis velut amplexari cupientis, reliquæ figuræ corporis, femora, crura, sextumq. imitantes. Caput inter floris foliola superna includitur, ut in congeneribus.

Tempus & Locus. Sæta germinat Autumno. Aprili mense Columnæ floruit ex Æprensibus allata. Oritur etiam ad radices Vestivi montis. In Æprensium collibus herbois reperit Columna.

A. 29. *Orchis galea & alia ferè cinereis* J. B. *Cynorchis latifolia hians cucullo minor* C. B. *latifolia minor* Park. *major altera* Ger. *Cynorchis altera* Dod. de floribus. *The Span* *Orchis*.

Huic *bulbi* fibreeque appendice haud aliis abfimiles: *folia* duas uncias lata, quatuor aut sex longa, [in collibus apricis & sterilibus, ex nostra observatione, dimidium istius longitudinis latitudinisq. non attingunt.] quaterna aut quina. *Caulis* dodrantalis, flores sustinet in spicam congestos, odoratos, quorum finguli pediculis semuncialibus infidentes, calcar breve expriment, galea alisq. foris cinereis, intus rubentibus, & saturatioribus pumices lineis striatis; quibus interjecta bina foliola oblonga, valde angusta, rubentia: labelium oblongum, in bis binas alas rubentes dissectum, intus albidum, punctis rubris pictum, fors ex albo ad purpuram declinans: in necti apices herbidi. Dodonæus dependere ait ex fingulis floribus veluti animalculi quadrupedis vel homunculi extensis brachiis & divaricatis cruribus absque capite corpusculum.

Locus & Tempus. Circa Monbelgardum abundat in collinis pratis florens Maio, inquit J. B. Genevæ itidem, & satis copiosam, observavimus. Reperitur & in Anglia in collibus propè Thamefin fl. ad pontem *Cal-sham* non longè Redinga oppido, ubi eam indicante D. D. Brown observavimus. In hoc genere brachia etiam incurva ferè sunt.

Nos cum Genevæ Orchidem hanc primum invenimus, eam *Cynorchis militarem spica purpurea* *conglomerata* denominavimus, & hoc modo descripsimus.

Ad pedalem ferè altitudinem affurgit. *Folia* edit viridia, striata seu nervosa, non maculata, quatuor vel quinque digitos longa, seculum lata, in acumen definentia, in caule duo aut tria, quæ cum tubi instar circumcingunt. Florum spica summo cauli infidens densa, brevis, ex flosculis pallidiorè purpurâ obiter dilatis composita: Singuli autem sex partibus seu foliolis confistat, quorum quinque galeam conficiunt, in tantum connivena ac si unum duntaxat forent, in tres lacinias fistum, duo nempe quæ inter supremum & alas media sunt penitus occultantur. Labelium in quinque parvas barbas dividitur. Primum barbulum par ad ipsum angulum quem faciunt galea & labellum exoritur: deinde labelli corpus aliquotque productum in aliud tandem barbulum par definit; inter quæ & quinta brevis & exigua barbula brevis cernitur. Tum labelium, tum alæ interius maculis purpureis perexiguis asperguntur. Barbulæ autem saturatiore purpurâ quàm reliquæ floscinguntur. Calcar subest breve & in extremo velut geminum. Quod ad exortum flosculorum apponitur folium fere perceptibile est.

Tempus & Locus. Maii mensis initio florentem invenimus juxta Rhodani fluvii ripas & alibi propè Genevam.

Huic, ni magnitudo obstatet, eandem dicerem Orchidem Zoophoram Cercopithecum exprimentem oreade n. Columnæ, cujus idcirco descriptionem subiiciemus.

30. *Orchis*

30. *Orchis Zoophora Cercopithecum exprimens, oreades* Col. Park. *Orchis flore Simiam referens* C. B.

Col.

Hæc superiori accedit, quæ tamen omnibus sui partibus major est; qui nisi faciei magnitudine & oculorum detereretur animalis Cercopitheci cauda detruncata, quod referre videretur, maris hominis effigiem repræsenteret. At quia curia brachia admodum atque tibias habet, cretam Cercopitheci animalis iconem magis referet, sicut etiam monstrifolia facies. Eodem modo caput tegitur quo superioris. Huic testiculæ subius vegetus rotundus est, digitali diametro pollicis, fissuram Armeniaci mali modo habens, alter verò oblongior rugulosus, ut in congeneribus. *Folia* huic in imo tria palmaria, duplo superioris [anthropophoræ oreadis Col.] latiora vortum breviora, reliqua tria minor caulem distinguunt ferè bipedale, [fortè bipalmarè] circa summum rubescentem. Florum lacinie in totum purpureascent: at media pars, Animalis corpus referens, atque etiam tegumentum guttis eodem colore insperguntur, nam dilutiora sunt multum.

Maio in Æquicolum montibus observavit F. Columna.

Ab hac etiam non video quid differat

Locus.

Orchis Cercopithecum exprimens Lusitanica prima Breyonii, quam sic describit.

Hujus testiculi Orchidis Anthropophoræ alterius Col. planè similes, supra quos, ut in aliis fibris aliquot expanduntur, foliis adherentes perbrevis, caulis immo velut folliculi complectentibus. Ex foliolis dictis *folia* enascuntur Lilacea, nervosa, per ambitum undosa, Orchidis modo dictæ folis admodum respondentia, inter quæ *caulis* effertur pedalis, minoribus foliis septus, cujus summum innumeri *flores*, ex purpureo rubentes, in spicam densam dispositi exorant. Horum finguli è pediculo subviridi, toroso, *caulis* foliolum sub sede acuminatum habente, pendunt; & ex galea è purpureo rubente, foliolis tribus acuminatis, nervosis, majoribus, quibus interjecta bina minor, confistat, in qua ponè calcar cernitur, infra verò foliolum five labelium oblongum, galeæ instar coloratum, punctulis purpureis inspersum, quod brachis, cruribus, caudâ, & in superiore insuper parte per exuberantem lividum, carnosam, tanquam capite monstrifolia ita instructum, ut Cercopitheci effigiem veluti umbra repræsenteret. Floribus exarefactis pediculi eorum tandem innumescentes, in *filicis* maturitate secundum longitudinem rimis Helloborinis in modum deflucens, & semine exiguo Scobis instat se exonerantes, excreverunt.

Differt ab Anthropophoræ alterius Col. flore quæ corpus angustiore, cruribus latioribus & minus expansis, ac caudâ etiam longiore.

Aliam hujus speciem observavit Autor in horto Beverningiano, Floris labello breviorè, brachiis brevioribus, brevioribus indem, angustioribus atque expansis magis cruribus, cætera similem.

Orchis stratumatica minor J. B. Lob. *militaris minor* C. B. Park.

Cum hæc species Orchidi galea & alis cinereis persimilis sit, proximum ei locum dabimus. Differt ab Orchide dicta, quod alæ interioris purpureis lineolis sunt striatæ, quodq. labelium latus sit, superioribus lacinis brevioribus, inferioribus autem non brevioribus duntaxat sed multis etiam numeris latioribus. Adde quod ferèus floreat, circa finem videlicet Maii.

In monte Saleva observavimus.

Locus.

* 31. *Orchis Apem referens Lusitanica* Breyonii.

Brey.

Ex *bulbo* geminato Serapiadis secundæ Dod. sapore subdulci & viscoso, *Folia* quadam angusta, striatæque, Testiculi vulpini secundi sphegodi à Lobelio descripti foliis simillima emittit, atque *caulem* semipalmarum longiorè, binis vel ternis minoribus foliis circumjectum: cujus summo *flores* tres, quatuor, quinqueve insunt, calcaribus Orchidum plerumq. Serapiadem de quo omnino destituit, galeam habentes è foliis tribus grandioribus & duobus angustioribus brevioribusque, albicantibus vel carnis, imo & purpureascentibus constructum sub quæ exuberatio quadam crassa, carnosa, subviridis, formâ ex ovo prorupentes aviculæ, oculis eminentibus & rostro crasso adunco, curiose adeo & lepide se ostentat, ut illa contemplationem non modo digna, sed sola etiam ad pretium & admirationem huius floræ conciliandum sufficere videatur, nisi gloria ejus maxima in dependente veluti holoserico leniter & breviter villosa, ferrugineo (aut ex cinereo ferrugineo obsoleto) ac ventriolo constaret labio, quod Apis, mellificantis cadaverculum magnitudine & figurâ tam exactè, tamque repræsenteret venuste, ut propter bestiolæ dulcissime spiculum flores attingere verearis.

A. 32. *Orchis myodes galea & alia herbida* J. B. *musca corpus referens minor, vel galea & alia herbida* C. B. *myodes Ger. myodes minor* Park. *The common Fly-Orchis*.

J. B.

Folia tria, quatuor, aut quinque obiter, unciam lata, interdum angustiora, longitudine circiter palmari: *Caulis* tenuis palmaris, semipalmaris & major, flores sustinet ex pediculo fureto, ventriolo, qui oppositum folium ad ipsius floris acumen usq. pertingens, rarus, nullo calcaris, galea & alis colore herbaceo, reliqua parte muscæ corpusculum affabre exprimente, pronâ parte albidâ, oris ferrugineis, supinâ verò colore fuliginoso, zonâ subcaeruleâ septum cingente: in necti geminis corniculis stipato apices lutei occultantur.

In Anglia invenitur sed sparsim & rarius. Nos in Cantabrigiensi agro, Suffolciæ & Essexiæ ob-
Locus. servavimus, v. g. in aggere foliis istius famolæ vernaculæ, *The Devils ditch* dicte, inq. parulo quodam

tum veluti folliculum magis purpureascentes, per caulem in longam spicam pedalem disponuntur: quibus utriculi magni succedunt, aliis similes, *semine* supervacuo pulverulento repleta.

43. *Orchis Ornithophora folio maculoso* Lob. ico. Ger. Park. *Orchis papilionem referens foliis maculatis* C. B.

Hujus, teste Lobelio, differentiae accidentales plurimae sunt. *Floribus*; purpureis, purpureascentibus, albis: *Foliis*; praegrandibus, parvis, ovalis figura, ex lato in acutum definitibus, ex acuto in amplum & rotundum.

Tabernaemontano folia lata sunt cum nervis apparentibus, multis maculis aspersa: flores avirolanti similes purpurei. Suspicio eum ex icone descripsisse.

44. *Orchis Ornithophora floris colore herbaceo* J. B. Or. *papilionem expansum herbacei coloris referens* C. B. *Ornithophora* Ger. *phycodes herbacei coloris* Park.

In hujus descriptione nihil invenio quo ab aliis omnibus Orchidum speciebus certo queat distinguere, quod non ex titulo & icone statim possit colligi. Si tamen detur aliqua *Orchis caule* multis foliis ei velut appressis cincto, *floris* herbaceo, *papilionem* alis expansis referens, distincta omnino species est, nobis tamen incognita.

- * 45. *Orchis Ornithophora candida* J. B. Lob. Ger. *Orchis papilionem referens angustifolia* alba C. B.

De hac praeter iconem & titulum nihil invenio.

- * 46. *Cynorchis Delphinia maculosis foliis, flore purpureo-violaceo* J. B. *Orchis morio foliis sessilibus maculatis* C. B.

Sessilibus est & maculosis obtusioribusque foliis; flore purpureo-violaceo; caule sesquicubitali, majusculo olivari gemino bulbo.

- * 47. *Orchis morio minor foliis maculatis* C. B. *Cynorchis minimi secundum caulem [pedalem & cubitalem] maculosis foliis, floribus purpureis* J. B. Lob. ico.

Plura non invenimus.

- * 48. *Orchis minor angustifolia in suprema parte longius foliis* J. B. *Orchis Serapias 13, five angustifolia* C. B. Ger. emac. *myodes angustifolia* Park.

Hac non satis valido tibicine Tabernaemontani autoritate nititur, qui, ut ait J. B. more solito nullam exhibet descriptionem. Si icon ad plantam facta, notabile est Orchidis genus, in eo differens a ceteris, quod folia superiora juxta flores sunt longa, cum aliis sint brevia.

- * *Orchis melittiae* J. B. *melittiae five Apis cadaverulam exprimens* Lob. *fucum referens, flore subviolente* C. B. *Serapias secundum minor* Dod. *melittiae five aspera* Park. *melittiae* Ger.

Hujus descriptionem videtis apud Dodonaeum. Nobis ab Orchidibus fucifloris superius descriptis non diversa videtur.

Orchis Araneum referens C. B. *Arachnitis* Park. *Andrachnitis* Lob. ico. Ger. *Spider-Orchis*.

In Ephemer. German. Ann. 2. Observ. 41. Orchidis Serapiadis seu Arachnitis iconem invenio, nulla addita descriptione, nisi quod ejus flores Araneum purpurei coloris affabre exprimebant, quodq; in sylvis apud Patres Camaldulenses prope Warloviam Poloniz eam invenerit Martinus Bernhardt à Bernitz; qui iconem Dodonaei secundum Orchidis Serapiadis fucum referentis ab Arachnitis sua parum declinare, imo eandem se credere scribit. C. Bauhinus tamen ad Orchidem Melittiam eam iconem refert, ut superius vidimus. Cum ergo Dodonaeus ad fucifloram eam retulerit, C. B. ad Melittiam, Auctor hic noster, ut & nostrates Botanici ad Arachnitem: nobis equidem verisimile videtur, unam & eandem Orchidis speciem esse Melittiam, Fucifloram, Arachnitem dictas.

- * 49. *Orchis trifolia minor* C. B. Ger. emac. *Orchides, culices minores triphyllae* J. B. Lob. ico. *Orchis minor culicem exprimens* Park.

Vide descriptionem in hist. Belgica Lobelii.

- * 50. *Orchis Hermaphroditica* C. B. *batrachites* J. B. Lob. Park. *Serapias batrachites* Ger.

Ranula à floris figura dicitur. Ex eorum genere est quae sexus ambigui sunt, ut & Hermaphroditicum testiculum non male appelles. Sunt enim media inter Serapiadas & Cynorchides, maxime quoad formam radicem. Lob.

51. *Orchis*

51. *Orchis castrata* C. B. Park. *Serapias castrata* Ger. *Satyrion castratum seu Eunuchum Bernhardt à Bernitz*. *Orchidis genus, quibusdam Satyrion castratum* J. B.

Martinus Bernhardt à Bernitz sic eam breviter describit. Planta est elegans, coloris purpureascentis, aliquando violacei, & punctulis ornata. In nostris partibus in pratis mense Junii conspicitur. Bulbum habet divitum in duas, aliquando in tres partes. Unde verisimile est aliud illud genus *J. B.* caule palmarum & pedali, cum quatuor radicibus crassis, uncialibus & sesquialibus, &c. ab hoc non diversum esse.

6. 2. *De Orchide palmata, quae geminum habet bulbum, velut in digitos divisum.*

- A. 1. *Orchis palmata non maculata* J. B. *palmata major mas, five Palma Christi mas* Park. *Palma Christi mas* Ger. *palmata pratenfis latifolia longius calcaribus* C. B. *The male-handred Orchis, or male Satyrion Royal*.

Radix gemino bulbo, in quatuor fere digitos diviso constat, sapore fatuo. Caulis dorsalis aut pedalis, ab imo ad apicem fere foliis vestitus oblongis sesquialibus latis, mucronibus acutis, nullis maculis notatis, pallidius virentibus. Flores in spicas nec admodum densas, nec valde productas congesti, purpureascentes, alas utrinque erigunt purpureas; Folium quoque supremum erigitur, quae autem ei sublimi coeuntia galeam amulantur: labellum latum, tripartitum, lineis & punctis purpureis saturatoribus striatum seu guttatum: calcar retro extenditur semunciale. Ad singulos forum pediculos apponitur folium latum & oblongum, purpureascentis. Sapor foliorum amarus. Pediculus floris intortus, ut in hujus generis omnibus, in valculum feminale turgescit & retorquetur, longitudine semuncialis.

In pratis humidis, & locis palustribus putridis, & ad aquarum rivos oritur. Mense Maio floret. Loc. Variat floris colore purpureo saturatore & diluore, carneo, & interdum albo. Variat etiam magnitudine & spicae longitudine insigniter.

Hec est procudubio quam * observavit Clusius in pratis urbi Londinensi proximis: quin & * Hist. lib. 2.] Orchidis V. descriptio huic egregie convenit, nisi quod bulbos seu testiculos rotundos, non palmato-capiti. p. 263. totius ipsi appingit: quid intelligat per illam aliam grandiore paulo florum purp. spica, reterrimo odoris, quam in istem pratis eruit, nos nescimus.

- A. 2. *Orchis palmata speciosiore thyrsi, folio maculato* J. B. *palmata pratenfis maculata* C. B. *palmata mas five Palma Christi mas* Park. *Palma Christi mas* Ger. *The female-handred Orchis, or female Satyrion Royal*.

J. B.

Caulem pedalem & interdum cubitalem aut altiore erigit, viridem aut subpurpureum; in cuius fastigio spicatum dispositi flores rubentes vel dilute purpurei, calcar tridentem pollicis circiter longo, cristis duabus erectis, galea è duobus foliis quibus tertium oppressum incumbit composita, labello in tres lacinas diviso, purpurea saturatoris lineolis & punctis guttato, pediculo purpureascente aut viridi, cui semper appositum acuminatum folium viride aut purpureascentis. Hujus flores observantur & intensius purpurei & penitus quoque albi. Folia plura, & à radice orta caulem ambientia, & è caule ipso nata, inferna sublonga, satis lata, suprema angustiora & breviora, alterno situ posita, crebris maculis nigris notata. Radix ex gemino bulbo lato, utroque in digitos fere quatuor abeunte, composita, ad quorum conjunctionem propagantur fibrae. Sapor radicis aqueus vilcidus cum nonnulla amaritudine: folia multo amariora. Descriptio est J. Bauhini.

Spica florum in hac planta plerumque densa est floribus confertis, interdum rarior. Statura & spicae longitudine insigniter variat: nam in sylvis & pratis pinguibus maximo & vel palmum longo thyrsi prodit, in pascuis sterilibus (nam utrobique oritur) spica est dimidio minore & brevior.

Mense Junio plerumque floret.

Palmata maculata J. B.

Tempus.

In pascuis à precedente differt, altitudine minore, foliis evidentiis maculosis, foliis acuminatis ad flores appositis saturatis purpureis. Hae autem differentiae non tanti sunt ut speciem diversam existimem.

Palmata alba J. B. *Serapias candida flore montana, maculatis foliis* Lob.

Hanc quoque solo floris colore à precedente (quam flos albo interdum variare observavimus) differe cum J. Bauhino suspicamus, ideoque nec ejus tanquam speciei distinctae rationem habebimus.

Hanc C. Bauhinus Orchidem palmatam vicissim facit, titulo Orchidis palmatae montanae maculatae.

3. *Orchis*

4. *Orchis palmata palustris tota rubra* C. B. *palmata floribus impense rubris* J. B. *Cynofor. Dracontias foliis & floribus impense rubris* C. Gemma Lob.

Tempus.

Floret circa finem Aprilis & initio Maii. Nascitur in humidis & uliginosis pratis, praesertim ubi nigrior terra est. Lob.
Hanc etiam à vulgari *Palmata* non maculata specie non differre conicio.

5. *Orchis palmata palustris maculata* C. B. *palmata palustris nepheleides* J. B. *Cynofor. palustris loboides vel nepheleides* C. Gemma Lob.

Flos illi communis ferè cum ceteris maculosis. Orchidi palmatae feminae in palustribus nascenti eandem fulpicamur.

6. *Orchis palmata Serapias montana folio levis* J. B. *palmata montana altera* C. B. *palmata montana Lobelii* Park. *Serapias montana* Ger.

7. *Orchis palmata pratensis maxima* C. B. *palmata, sive Cynoforchis macrocaulis galeculata* C. Gemma J. B. *Cynoforchis macrocaulis, vel composita, vel galeculata* C. Gemma Lob. *Orchis palm. prat. maxima, Composita dicta* Park. *Palma Christi maxima* Ger.

Tempus.

Floret circa medium finemque mensis Maii usque ad Junii ferè medium.
Flores in hujus iconè, observante J. Bauhino, multum habent similitudinis cum Orchide palmata rubella cum longis calcaribus.

CAP. XXI.

De Pseudo-Orchide.

FOLIIS & floribus cum Orchide convenit, radice non tuberosa sed repente aut fibrata ab eadem differt.

1. *Pseudo-Orchis* C. B. *Orchis radice repente* J. B. *minor radice repente* Cam. Park. *Palma Christi radice repente* Ger.

Hanc fè describit Camer. in hort. *Orchis* minor flosculis albis, foliis crassis nigris: radice repente geniculata; & ubi folia emergunt apparent pusilla rudimenta, tanquam naturæ testiculos effingere conantis.

Nascitur sponte in opacis sylvis in ramentis arborum quæ longa venustate emarcuerunt. Ad hortos translatas durat, sed colorem acquirit magis pallidum, nec tam crassa manent folia.

2. *Pseudo-Orchis rad. repente, foliis maculis nigris aspersis* Meentzel.

Folia Cyclamini aut Fritillariz instar eleganter sunt maculata.

Hæc raro in nemoribus temperatis circa Furstienwaldiam, Berolinum & alibi in Marchia Brand. crescit.

Locus.

- A. 3. *Pseudo-Orchis bifolia palustris. Orchis bifolius minor sabuletorum Zelandiæ & Bataviæ* J. B. Lob. Ad. in append. p. 506. *Chamaeorchis bifolia* C. B. *laefolia Zelandiæ* Park. *Dwarf-Orchis of Zealand and Holland.*

Radikem habet bulbosam, è squamis compactam, intus si dissectetur videm, & Orchidum planè diffimilem; nam fibræ è bulbo prodeunt infra, non supra & juxta bulbum è caule, & præterea repando se propagat, fibris in novos intumescens bulbos. Folia proferit bina, pallide viridentia, inter quæ caulis palmaris & major exurgit, angulosus, in summitate flosculos tres vel quatuor & interdu plures sustinens, dilute virides seu herbaceos, sex petalis compositos, cum styli in medio viridi, albâ maculâ in apice notato, & paululum incurvo, ac si cuculli vicem suppleret. E petalis quod dependet labelli loco ceteris multo latius est, è reliquis quinque tria ejusdem ferè sunt longitudinis, duo longè angustiora alarum loco sunt. Vascula feminaia in Lobelii iconè optime pinguntur.

In aquosis palustribus propè Hinton & Trevesham vicos, non procul Cantabrigiâ. *Pseudo-Orchis viviparus* Clus. huic perfunctus est, tandem dicere nisi obstatet monophylli epitheton. Forte tamen Clusius non integram vidit.

Locus.

CAP.

CAP. XXII.

De Orobanche.

Orobanchè dicta est *ὄρος ἄρχαν ὀρέϊστος*, quia Vicias strangulat.
Florum figura ad Orchidem accedit, foliorum, viridum & herbaceorum carentia differt tum ab Orchide tum ab albis plantis. Est autem vel radice simplici non repente squamosa, *Orobanchè* simpliciter dicta; vel radice denticulata repente, *Dentaria*; vel radice multis fibris crassiusculis implexis complicita, *Nidus arvis*.

- A. 1. *Orobanchè sive Rapum genitæ* Ger. Park. *Orob. flore majore* J. B. *major, garyophyllum oleu* C. B. *Spoom-flapè.*

J. B.

Cubitali altitudine exurgit & majore, caule recto, tereti, hirsuto, pallido aut luteo, aut sub-ruffo, concavo: in quo non tam folia, quam foliorum rudimenta, angusta, longiuscula, seu ligule celerimè marcescentes, raræ, quorum etiam singula singulis floribus sunt subiecta. Flores in thyrso Orchidum more, sed ex longioribus intervalis, Melisæ Fuch. magni, impense hirsuti, colore ex purpureo obsoleto pallido, rictum effigantes, è quo prominent apices nigricantes staminum albidorum: labrum autem quod demittunt in tres lacinas est divisum, ipsæque floris fundus melleo succo viscido madet. Radix bulbosa, è squamis compactis, non admodum altè demergitur: sapor ejus admodum amarus. Flores odorem spirant haud ita ingratum.

Genitæ radicibus frequenter adnascitur unde & Rapum genitæ vulgò dicitur: invenimus & Locat. inter segetes.

Herba condita aut ejus syrupus ad splenicos & hypocondriacos affectus usus est eximii; unguen. Vires. tum ex eodem cum Axungia ad tumores duos & scirrholos. D. Bowle.

Orobanchè flore minore J. B. adeò parum differt à præcedente, ut specie diversum esse mihi persuadere vix possum.

2. *Orobanchè magna, purpurea Monspeliulana* J. B. *major Monspeliulana* Park. *major Monspeliaca floribus oblongis* C. B. Ger. emac.

Huic digitalis crassitudinis, altitudinis autem bicubitalis caulis adolescit, totus purpureus, cui fene quadam sursum verum appropinquat folia satis brevía, amplexicaula. Scapum obident flores purpurei, Orchidis floribus similes, calcaribus brevibus, singuli foliolo intersti. Radix superiorem refert partem radicem Orchidis, nullis testiculis tamen aut bulbis donata. Sapor amarus, teretissimus.

Propè Monspelium in sylva Gramenti mense Aprili florentem observavit J. Bauhinus. Locat.

Clusius hujus meminit sub titulo Pseudolimodoni Monspeliaci.

Hanc loco prædicto se sæpius collegisse scribit D. Magnol Aprili & Maio mensibus: verum figuræ Tempus. ras ejus quæ habentur apud Clusium & J. Bauhinum non probat: nam in figura Clus. labrum inferius bifurcatur, quod (inquit) in nostra non fit: in figura J. B. nulla est proportio caulis cum floribus.

3. *Orobanchè majore flore* C. B. Ger. emac. *Orobanchè subcaerulea flore sive* 2. Clus.

Cardui vulgaris, inter segetes nascentis radicibus inhaerentem olim cruce meminit Clusius cum Mompelii vivere.

D. Magnol in herbis maritimis sæpius collegit. Locat.

4. *Orobanchè flore majore & caeruleo purpureo* C. B. *flore majore purpureo* Park.

C. B. prod.

Radix est crassa, longa, fibrosa: caule semipalmari, foliis paucis, brevissimis, crassis & acutis cuneis, qui in quinque, sex, etiam plures pediculos, nudos, triunciales absumuntur, quamvis etiam ex foliorum alis pediculi prodeant, quorum summo calix uncialis, sinuatus infidet, & ex quolibet flos unicus, caeruleo-purpureus, longo pediculo donatus exit, qui magnus, uncias duas longus, formâ galeculatus, & veluti rostratus, ut in Alechorolopho, ex quo filamentum oblongum reflexum prodit: quod fori succedat non constat.

In Pyrenæis montibus collegit Barlerius. Locat.

5. *Orobanchè ramosa* Ger. Park. C. B. *minor purpureis floribus, sive ramosa* J. B.

J. B.

Ramosa est caule: sæpe etiam plures, dodrantales aut breviores emittit caules, multo tenuiores quam Orobanchæ vulgaris, rigidioresque, duos, rufescentes, hirsutos, in ramos subinde divisos, foliorum duntaxat vestigiis quibuldam ornatos. Flores spicati, minores, purpurei, oblongi, hiantes, è multifido calice emergunt, cui singulo singulum apophitum foliolum acutum. Sequuntur capitula turgida, pulvisculo plena. Radix tuberosa Avellanæ magnitudine, fibrarum propaginibus donata. Sapor plantæ aliquantulum amarus.

In arvis demessâ segete primò circa Ratiponnam Germaniæ urbem observavimus, postea etiam in Locat. Italia & Gallia Narbonensi.

M m m m 2

6. Orobanchè

Hanc duntaxat observavit Clusius Maio mense florentem in sylva recens cæsa paullo supra *Emsejssor* in *Langhetal*.

4. *Oronchebe radice dentata, aliis radicata, foliis & floribus purpureis* Mentzel.

Mentzel.

In Borussia & Marchia frequens terræ erumpit fertili, sub Fagis umbrosis, primò instar criste ad terram rectora, postea maturior erigitur, spithamam exsuperans. *Radix* squamata & alutimè radicata, superius furculos emittit, qui intra terram emorantur, medio & supremo furculo extra terram tantum se erigente.

5. *Dentaria aphyllis flore purpureo.*

Densò cespite terram operit Sempervivi majoris in modum. Ex singulis squamis singulos prostratos flores, pediculis semuncialibus infidentes, è calyce amplo, striato, turgido, quinquepartito, galeatos, magnos, purpureoscentes, cum staminibus intus plurimis.

In Italia locis humidis & umbrosis fecus fluvium quandam medio circiter itinere inter Massam & Lucam observavimus. Plurimum differt à reliquis Dentariis. Nos ob festinationem in ea observanda & describenda minus diligentes fuimus.

CAP. XXV.

De Helleborine.

A Foliis nervosis Hellebori albi quadantenus similibus nomen sortita est. Radice fibrosa, foliis nervosis ab Orchide differt, cui quoad flores & vascula seminalia similis est.

A. 1. *Helleborine latifolia montana* C. B. *Helleborine* Dod. Ger. *Elleborine* Dodonæi J. B. An *Elleborine flore viridante* Park. *The most common Balfard Helleboze.*

J. B.

Numerosis fibris radicator, albidis, quam Ellebori habitioribus, & ad Ruscii radices accedentibus, sapore amaricantè: *caulis* modò unicus, modò plures, pedales aut etiam cubito altiores, nullis ramis donati, teretes, & farinà quadam aspersi, quibus sine pediculo adnascuntur folia, Hellebori albi instar nervosa, sed multis numeris minorà, & vix ad foliorum Polygonati magnitudinem pertingentia, sapore itidem amaro. *Caulis* à medio ferè ad summum usq. fastigium, per intervalla alternatim floribus ornatur, Orchidum floribus non multum dissimilibus, quos constituunt folia bina albidà, terna herbacea, utraq. expansa, quorum medio ceu exenteratum musca cadaverulum ex albo purpureo confpicitur. Flori subest canaliculatum capitulum, pediculo inherens brevi, quo auctò *semen* clauditur minutissimum & pulvisculi instar.

In sylvis cædus, lucis & opacis lapsus occurrit. Æstate floret. Variat floribus colore hac species: nobis observata flore erat herbaceo, *D. Ploti & Oxoniensis botanici, flore purpureo, etiam saturatiore quam Helleborines flore atro-rubente dicitur. Hinc nonnunquam dubitavimus an Elleborine quam nos invenimus lapsus tum in Anglia, tum in regionibus transmarinis sit Helleborine Dod. necne, & non potius Damasonium flore herbaceo, intus nonnihil candicante *J. B.* necdum nobis plane constet; Hujus idcirco Synonyma & descriptionem proximo in loco dabimus.

2. *Damasonium flore herbaceo, intus nonnihil candicante* J. B. *Elleborine recentiorum* 3. Clus. *Helleborine angustifolia palustris sive pratensis* C. B. *Hellex flore viridante* Park.

Clus.

Pari est cum præcedente magnitudine, paullo latioribus foliis, minoribus floribus, qui etiam quinque petalis constant, & galeolam cum prominente labro amplectuntur, colorisq. sunt herbacei, interius nonnihil candicantis, nullius odoris: quibus torola contorta, capita subulsi. *Radix* nominatè similis.

Invenitur in quibusdam Austria & Pannoniæ siccioribus pratis, & in Norimbergensi sylva urbi vicina ad latomas.

Miror cur C. Bauhinus hanc angustifoliam appellet, cum Clusius folia illi latiora tribuat quam sint Helleborines Dod. quam tamen idem C. B. latifoliam vocat.

Suspiciamus hanc non differre specie ab Helleborine Dod. uti nec sequentem.

3. *Elleborine flore carnea* J. B. C. B. *Ellex flore purpurante* Park. fortè. 4. Clus.

Clus.

Hinc minor est altitudo, similia nonnunquam folia, interdum multò latiora; flores aut omnino purpureoscentes, aut prope carnei, Helleborines Dod. floribus prolixius similes, nec *radix* differt. Crescit in montanis pratis in cædus sylvis Austria.

Locus.

4. *Elleborine montana angustifolia spicata* C. B. J. B. *Elleborine* 5. Clus.

Clus.

Cubitali altitudinem superat, & amplissima omnium sunt illi folia, atq. oblonga purpureo-centum florum spica.

Nascitur

Nascitur in multis Pannoniæ & Austriæ sylvis, & ad montanorum pratorum margines, &c. *Locus.*
Hanc non differre specie suspicamus à sequente.

A. 5. *Helleborine altera atro-rubente flore* C. B. *Elleborine flore atro-rubente* Park. *Elleborine boryodes sive Alisma racemosum* J. B. *Idem, qz Balfard white Helleboze.*

Sesqui-dodrantalis est planta: *caule* geniculis discretis: ex quibus continuo ordine folia sua exferit, Plantaginem majorem ferè imitantia, fuscumque lata: flores verò racematim quasi in longo recurvò, sæpè dependent plurimi rubicundi.

Species illa Helleborines quam nos pro Helleboro flore atro-rubente habemus, quàmque, scripsit in montosis Angliæ & regionum transmarinarum observavimus, ab Elleborine Dodonæi nobis credita differt, foliis angustioribus, in caule crebrioribus, florum colore atro-rubente, quamvis hoc non sit perpetuum, & tempore etiam florendi, mensitruo minimum spatio serius quam illa, ut nos monuit D. Plot.

A. 6. *Helleborine flore albo* C. B. Ger. vel *Damasonium montanum latifolium*. *Damasonium Alpinum sive Elleborine floribus albis* J. B. *Ellex minor flore albo* Park.

J. B.

Radices ei fibrosæ, tenues: *Caulis* modò dodrantalis, modò major, modò minor, gracilis foliis, alternatim amictus, Plantaginis lanceolata, angustis, aliàs etiam uncialioribus, sed Hellebori albi modò striatis, nitidis. *Flores* per caulis summam spicatum & velut Orchidum modo dispositi, è sinu foliorum exiguo, singulares, majusculi, lactei, longi calycis capitulo impositi, tribus in ambitu foliis præditi, intra quæ duo alia minorà, his verò oppositum tertium hians & labellum luteum velut alis quibusdam munitum; ex hujus hiatus pitillius albus, nitidus, brevis, capitulum sustinet nitidissimum, tenerimum, oblongum, summà parte per longam hili impressione notatum.

In sylvis prope summam montis Salevæ Genèvæ vicini invenimus. J. B. in montibus ad *Locus*. S. Urtinum florentem Maio, item prope Tigurum urbem. Repertur etiam in Anglia, viz. in sylvis prope templum Stokenicæ agri Oxoniensis, non procul viâ quæ Londino Oxonium ducit.

7. *Helleborine angustifolia montana purpureo-fulva* C. B. *Damasonium purpureum dilutum sive Elleborine* 6. Clus. J. B. *Helleborine angustifolia* 6. Clus. Ger. *Elleborine angustifolia spicata versicolor* Park.

Clus.

Cubitali *caule*, tenui, retundo, geniculato, quem in singulis geniculis alternatim ambiunt angustifolia, Elleborines Dod. foliis non dissimilia, erigere meminit Clusius: cujus summus caulis depuratur in spicam sex, octo, aut plurium interdum florum, quin foliis, elegantissimè dilatatis purpureo coloris constantibus; inter quæ latebat quædam veluti galeola, muscarum proboscidi similis, labrum inferiore parte adnexam habens, æqualis ferè cum foliis longitudinis, candicans, inter folia striatum. Subtinebantur ii flores anguloso, tortili, hirsuto, nonnihil capitulo. *Radix* illi fibrosa, sparsa, subfufcenscentis coloris.

Ad radices montis Salevæ versùs Genèvam copiosè oritur. Floret Junio nonnunquam etiam Julio. *Locus & Tempus.*
In Ungaria sylvis Zollnock vicinis observavit Clusius.

8. *Elleborine ex albo subulata* J. B.

J. B.

Caulis surgit recto, sesquicubitali plus minùs. Foliis vestitur pluribus, alterno seu positis, perfoliatis, latioribus quam Elleborine, flore albo, venosis & striatis ut Ellebori albi, sed multis numeris minoribus, saturè virentibus. *Caulis* summus thyrsus occupat florum ex albo luteorum, galea alba, labello luteo & subroceo præditorum: è quorum sinu pitillius firmus, crassius cum apiculis farinaceis. Ad quorum pediculos semunciam longos singula extoritur conspicitur foliola parva, angusta acuminata. *Radix* fibrata, ad Elleborum accedens, valde profundè radicata. Sapor amarus admodum in foliis & floribus.

In sylva quadam montis Salevæ versùs Genèvam vicina invenimus. J. Bauhinus observavit florentem mense Maio in limitibus Montebelgardensis diocesis versùs *Matthiæ* arcem in vepribus & in monte dicto *Montbar*. Floret omnium quas novimus hujus generis prima. *Locus & Tempus.*

Hæc & præcedens pauciores proferunt flores quam reliquæ Helleborinæ, eòq. (quantum meminimus) majores & summos caules occupantes: nec multum à se mutuo differunt præterquam florum colore.

9. *Elleborine tenella, tribus in caule foliis prædita* J. B. *Helleborine* 7. Clus. C. B.

Clus.

Hanc siccam tantum vidit Clusius. Erat autem pedalis ferè altitudinis, gracili *caule*, tribus foliis præditi, Elleborines vulgaris foliis formè similibus, & quin, nervis per longitudinem eorum excurrentibus, sed longè minoribus, ut quæ circiter unciam longa sine duntaxat, semunciam lata. Summus caulis in spicam *sternum* delinquit, Orchidis & Elleborines vulgaris flores imitantiæ, sed minorum. *Radix* summa quasi tellure sparsa crassiusculis succulentatq. fibras egerat.

A. 10. *Helleborine palustris nostras*. *Marth Helleboze.*

Radix obliquè sub terra repetat, fibras albas crasses subinde emittens. *Caulis* dodrantalis & interdum pedalem altitudinem assequuntur, teretes, non ramosi, summa parte purpureo-fulva. *Folia* sex

Spicata; Spica

{ Longa compressa, strigosa, semine caput tentante & vertiginem inducente; LOLIUM.
{ Brevisse & habitiore & squamis compactis; PHALARIS.

{ Paniculata, glumis cassis, seminibus à glumis aliquantum remotis, perforatis, maximis, polii
levioris & invicte durities, culmo & folis arundinis; LACHRYMA JOBI.

Herba culmifera grano minore sunt vel

Majores & clatiores; ARUNDINES.

Minores & humiliores; GRAMINA: quæ vel

{ Spicata; quæ in plura adhuc genera subdividi solent, à similitudine denominata, nimirum
Triticum, Secalinum, Hordeaceum, Phalaroides, Lolium, Panicum, Typhium, Alopecuroides, &c.

{ Paniculata; quæ pari modo vel à similitudine cum frumentis vel à loco natali aliæ accidentibus, in plura adhuc genera subdividuntur, nimirum, Prætense, Miliaecum, Avencum, nemorosum, aquaticum, &c.

PARS PRIMA.

De Herbis Culmiferis.

Culmifera vocamus herbas quæ caulium teretem, geniculatum, & plerumque concavum edunt, foliis cinctum ad singula genicula singulis, longis, angustis, acuminatis, quarum etiam semina glumis acrois recta sunt.

Culmifera sunt vel grano majore, vel grano minore.

Culmifera grano majore Frumentacea & Cereales dicuntur, quia earum grana hominibus in cibum veniunt, si non omnium certe plurimarum, cuiusmodi sunt Triticum, Secale, Hordeum, &c.

SECTIO PRIMA.

De Culmiferis grano majore, seu Frumentaceis & Cerealibus.

CAP. I.

De Tritico.

Triticum inde dictum creditur quod ex spiciis trititando facile excutatur, Græcis *tritos* quasi *amens* à *tritos* semen. Pro qua Etymologia facit, quod Herodianus scribit, à Syraculanis *tritos* dictos fuisse *amens* quasi *amens*. Quibusdam *tritos* dicitur ab acutis & pyramidalis spici figura.

Est autem Triticum frumenti genus, grano majore in hoc genere, oblongo, nudo, hoc est glumis non arcte adherentibus, sed trititando facile abcedentibus recto, turgido, lucido & flavescente, ab uno latere fuscato, farina candidiore & leviori, nutrimenti optima.

A. 1. Triticum spica mutica Ger. Park. Triticum hybernum arista carens C. B. vulgare, glumas trititando deprensus J. B. White? sed Wheat without awns.

Ex radicibus multis, tenuibus, culmi plures, geniculati assurgunt proceri, trium cubitorum & non raro humana altitudine, quatuor plerumque geniculis nodosi, satis crassi, intus concavi. Summo culmo spica infidet palmaris circiter, aristas carens, aut brevibus admodum cincta; circa festum S. Joan. Baptista florens. Ubi defloruit grana subrotunda succedunt, per quorum longitudinem rimula discurrit, superiore parte hirsuta, quæ aliis candida, aliis subrufa, figurâ etiam & magnitudine pro genio loci nonnihil variant, triplici glumarum, quas tribulorum verbere deponit, vallo clausa, ita ut gibbus duabus, sulcus unâ muniantur.

Provenit

Provenit in omnibus ferè orbis culti regionibus, solum lærum & pingue amans idq. apricum magis & siccum quam humidum: pro terræ enim bonitate & diligenti cultura mirè luxurians. Tritici mucici seu aristas carentis duæ apud nos in Anglia species feruntur, nimirum

A. 1. Triticum spica & granis rubentibus

Quod & ponderosius est, & farina cum furfures excussi sunt candidiore.

A. 2. Triticum spica & granis albis.

Quod levius est precedente, & grano plerumque turgidior: fortè Triticum filagineum C. B. cui granum mollius, levius, extrinsecus nitidum, medulla laxiore & candida, farinam omnium candidissimam & levem faciens. Nostrum quoq. farinam omnium candidissimam reddit, dum recens est à mola; verum postquam furfures diligenter secreti fuerint precedentis farina seu potius farinæ flos candidior habetur.

Has duas species in se invicem nonnunquam transmutari non inficias iverim.

Utraq. autem spicam aristatam interdum, sed rarius, producit; quod quidam, (C. B. verba sunt) frugis proprietatibus, quidam agri conditioni tribuunt, ita ut in pingui & stercoreto agro aristas careant, in macro & non stercoreto iidem horreant. Addunt & cæsi statum, quo seges adolescit, humidior aristas carere, siccior aristas muniri. Sunt qui segetis densitatem raritatemq. ad id facere velint, densiore segete spiciis muticis, ranore verò cum aristas prodire.

Nos in his quæ ordinariè & naturaliter spicas seu muticas seu aristatas producunt, id frugis proprietati ascribendum esse, non agri conditioni, non culturæ, affirmamus. Quod verò quæ naturaliter spici sunt vel muticis, vel aristatis, nonnunquam variant & diversas producunt, soli ubertati aut luxuriae imputandum censemus, aut alii cuidam nondum nobis cognitæ & compertæ causæ aut accidenti.

Alias præterea Tritici rubri varietates observavimus, alteram nimirum spica mutica albicante, aliam spica aristata albicante.

Not. Nos in Anglia Triticum Autumno semper serimus, nunquam Vere: nisi quis animi aut experiendi causâ aliter faciat. Minime autem dubium censemus, quin Triticum quodcumq. Vere satum tum proveniret, tum semen perficeret ante Autunnum; verum id Autumno infirmius efflet. Quodcumq. enim frumentum hyemem tolerat Autumno satum multo lætius & uberius, grano quoq. firmiore & copiosiore evadit quam si Vere sereretur.

Nos cum Columella & Bapt. Porta Triticum æstivum seu trimestre proprium genus non esse opinamur: verum agricolas si quando Autunnum male cessit, hanc fatentem pro subfido commentos esse. Et apud Samnitæ, aliaque gentes Alpinas, quia Triticum hyemis rigores & imbres nequiquam perficere possit, fatentem in verum tempus differi; non quod exstiment, si alibi ubi colum indulgens sit seratur non provenire, vel quod proprium genus sit. Ex alijs, Genus trimestre Theophrasti vel Italic incognitum est, vel Triticum pluribus annis Vere satum quodam genus constituit. Nam continuatio unius rei ejus naturam mutat; unde non specie, sed imbecilliore quadam constitutione hoc trimestre Triticum à vernaculo differt.

2. Triticum rufum grano maximo C. B. rufum grano maximo, Fer fève Adorem Veterum putatum J. B.

Spicam fert muticam, granum maximum & amplissimum, sed ad conficiendum panem minus utile, ex quo decorato cum lacte puls fit, in cibo rusticis gratissima, quare ad eas delicias colunt.

Haud procul Lugduno in pagis monti alto seu aureo propinquis colitur, & ob incolis *Blé rme*, *Lou*, & *Gros blé* vocatur. Lugd.

Cum non alium habeat autorem præter Lugdunensem, nobis suspensum est: fortè ob ubertatem soli & calis temperiem is in locis Triticum vulgare grano majore & turgidior proveniat.

3. Triticum rufum hexastichon C. B. J. B.

Ex eadem est Officina: Spica est rigidissima & firmissima, sex ordinibus distincta, cum in aliis quatuor tantum reperiantur.

Circa pagum Erlum in Allobrogibus habetur, ubi *Blé reger*, id est frumentum rigidum dicitur; alii *fromentalis* & *quartis*, i.e. sexangulum vocant.

Notatu dignum est, Triticum quavis omnium frugum præstantissimum sit, & in cibo tum sapientissimum tum saluberrimum, utraque extremi frigoris & caloris patientissimum esse, nec in regionibus tantum temperatis provenire, sed hinc in frigidis & Septentrioni subjectis, Scotia v. g. Dania, &c.

Indè in fervidis & Meridionalibus, ut *Ægypto*, *Barbaria*, *Mauritania*, *India Orientalis* provinciis, *Guinea*, *Madagascar*, &c.

Nec minus observabile est, & cum Divina Benignitatis agnitione commemorandum. Tritico (ut rectè Plinius) nihil fertilius esse, quod ei natura, (rectius Naturæ Parens) tribuit, quoniam maxime hominem alit: utpote cum è modio, si & aptum solum, quale in Byzacio Africae campo, centeni quinquaginta modii reddantur. Misit ex eo loco Divo Augusto procurator ejus ex uno grano (vix credibile dictu) 400 paucis minus germina: misit & Neroni similiter 360 stipulas ex uno grano. Verum de Tritici fertilitate libro primo, dixi, ad quem locum Lædorem remitto.

Notandum præterea solum pinguiſſimum & opulentiffimum Tritico aliſque frumentaceis perſciendis non convenire, uti nec pauperiſſimum & graciliſſimum: ejuſmodi enim in ſolia & ſtupula vum ſuam totam effundit, quæ mirè luxuriant & excreſcunt, ſpicas interim gracilibus & ſerè vacuas paucis inus gravis, iſque malè nutritis & ſtrigofis. Herba ſcilicet & culmi alimentum præſcripuit & ſpicas deſraudant, forte etiam propitios Solis radios arcent, qui ſucco nutritio excoquendo & in materiam ſemini idoneam evehendo neceſſarii ſunt. Huius rei experimentum habuere noſtrates, cum Triticum vulgare in America ubere gleba ubi & cœlum favebat, primo ferebant, in haſte enim altitudinem ſurrexit, ſpicas tamen ſerè vacuas & ſemine caſſas produxit. Quocirca Agricola tam Veteres quàm moderni ſata lxtoria pecudibus immiſſis depaſcere & coercere ſolent. *Luxuria ſegetum configatur dente pecoris, in herba dumtaxat, & depaſta quidem vel ſæpius nullam in ſpica injuriam ſentiunt.* Plin. l. 18. c. 7.

Notandum denique humorem nimium frumento nocivum eſſe apud nos in Anglia, non aſtum & ſiccitatem: unde diverbio jactatum eſt, Siccitatem in Anglia annonæ caritatem nunquam efficiere: quod experientia nupera confirmavit, cum Anno 1664. æſtate omnium memoria noſtra ſicciffima, Triticum aliæque frumenta ſatis feliciter adoleverant, & granum protulerant plenum, & ponderoſiſſimum.

4. *Triticum multiplex ſpica* C. B. Ger. Park. *Trit. cum multiplici ſpica, glumas faciliè depoeni* J. B.

J. B.

Radicem fibroſam, culmum geniculatum, foliaque cum vulgari uſu Tritico habet communia: at ſpica faciliſſimum diſcrimen, quæ in hoc præter quatuor illos verſus aſtatos, qui in ſumma ſpica ſolitari, circa medium complures undique ſibi adiungit, multiplices congeſtione in ventrem creſcit: granum etiam multo candidius & delicatius. C. Bauhinus Tritici ruſi ſpeciem facit. Hoc Neapolitani, quibus familiare eſt, ut cætera genera ferunt & colunt, referente Porta.

5. *Triticum ſpecioſum grano longo* J. B. *An Triticum oblongo ſemine* C. B?

In ſpicas eſt ſpica Tritici vulgati longè majorem, ſex, aut ſeptem unciarum, aſtis dodrantalibus, pedaliſive plus minus. Glumæ unciales ſerè granum oblongum, uncia triente, & quàm vulgati duplo ſerè longius continent, & glumis faciliè ſeparabile, in quo cum vulgato & cinereo convenit.

Ex horto Sturgardiano habuit J. Bauhinus.

- A. 6. *Triticum aſtatum, ſpicâ maximâ cinereâ, glumis levibus & ſplendentibus. Red-eared bearded wheat.* *An Trit. aſtatiſſimum* Ger. & Park.

Hæc ſpecies apud nos in Anglia ſeritur, eſt ſpica minoribus quàm Triticum cinericeum, glumis levibus & ſplendentibus, caſtanei quodammodo per maturitatem coloris ſeu ruſi, gravis etiam ruſeſcentibus. Hæc ſpecies aſtatis ſpontè non deponit etiam poſtquam maturuit, verum ex perdinacis adheſcent quàm in Tritico cinericeo.

7. *Triticum cinericeum maximis aſtatis donatum, glumas trituendo depoeni* J. B. *An Triticum typhinum ſimplici foliulo* C. B? *Triticum typhinum* Ger? *Typha Dodonæi* Park?

Specioſum viſendæque magnitudinis eſt, *calami* proceris geniculatis, folioſis, ſpicâ maximâ, ſerè ſeſquipalmari, duobus granorum ordinibus compactâ, glumis hirsutis, cinericeis, in longiſſimas aſperimæque aſtatis delincentibus, quibus tribuli verberare in area faciliè excutiantur ſemina. Huic nobis idem videtur

- A. *Triticum aſtatum, ſpicâ maximâ cinereâ, glumis hirsutis, noſtras. Gray Pollard, in ſome places Duck-bill wheat.*

Hoc genus apud nos in Anglia frequens ſeritur: Tritico ſpica muticâ majus eſt & elatius, ſpicas majoribus habitioribus aſtatis longis circumvallatis, quas tamen non rarò ante maturitatem amittunt, glumis cinereis hirsutis.

Noſtrum hoc non ſimplicem habet folliculum, qualem Tritico ſuo typhino tribuit C. Bauhinus; ideoque ſi deur ejuſmodi Triticum typhinum quale deſcribit C. Bauhinus noſtrum hoc eſſe non poſteſt. Verum Hiſtoricæ plantarum Ebrodunenſis Auctores C. Bauhinum erroris inſimulant multiplex in ſynonymis hujus aliorumque Tritici generum, quos conſule.

Triticum longioribus aſtatis, ſpicâ cœruleâ C. B. *Triticum lucidum* Ger. Park.

Spica eſt eleganti & magna, & cum maturuit aſtis denſis longis horret, cœruleâ aliquando coloris ſecus quàm in aliis frugum generibus, quorum ſpica flaveſcunt: grana ſunt magna, dura, atropurpureo colore nientia, cuſus coloris & farina.

Tragum frumenti genus ſpica cœruleâ. *Lugd.* quod hujus ſynonymum facit C. Bauhinus ad præcedentem ſpeciem reſert Hiſtor. Ebrodunenſis: quod & nobis etiam placet.

Triticum

Triticum longioribus aſtatis, ſpicâ albâ C. B.

Priori ſimile eſt grano excepto, quod pulchrius eſt & album, ex quo farina alba & delicata fit. Triticum quo ponderoſius cæteris paribus eo melius. Hinc apud nos Londinenſes inſitiores ponere Triticum enunt: habet aliquid lenioris & obſtrevens naturæ.

Notæ optimi Tritici ſunt quod recens, & perfectè maturum ſit, quod colore luteum, quod denſiſſimum & ponderoſiſſimum, quod aqua maceratum citiſſimè & maxime intumefcat, quod copioſiſſimam farinam præbeat, quod ab omni viſio immune, ut Lohio, Melampyro, uſilagine, &c.

Triticum inter omnia Cerealia tanquam præſantiſſimum commendatur, non ſolum ob inſignem nutriendi vim, ſed quod etiam adverſus multos morbos & intrinſecis & extrinſecis utiliter ulperetur. C. B.

E Tritici farina probè fermentata optimus conficitur panis. Verum & Amylum ex ea ſeri Plinius aſerit. Pules quoque infantibus commodiſſimæ ex ea in aqua aut lacte decocta ſunt, quæ & optimè nutriunt, & in canina appetentia & Veneris defectu commendantur. Eadem in faucium & pectoris affectibus, Renum & Velicæ exulceratione, fluxionibus alvi, præſertim dysenteria, perules ſunt, vel ex juſculis cum butyro confectæ. Crudi Tritici eſu alvus inflatur; nec facile conficitur. Galenus Tritici elixati in cibis uſum damnat; verum nos ab ejus butyro conditi, & Saccharo edulcorati, uſu frequenter nullum dampnum aut noxam ſenſimus.

Granae Triticeæ confectio apud Catonem, (ſic vocat poſanam triticeam pulſentem ex ea paratam) parum diſſert à preparatione pulvis triticeæ apud nos in Anglia uſitata, *frumentum dictæ. Solvitur tritici puri in mortarium purum indat, lavet bene, coricemque detrahbat bene, eludique bene, poſtea in ollam indat & aquam puram, coquitque, ubi collum erit, lac addat paulatim uſque adò donec cremor craſſus erit factus.*

Extrinſecis ad viſum & debilem & obſcurum & ad maculas tollendas collyrium quod Triticum ingreditur vide apud C. B. in *Theat.* Ad maculas tollendas ſuccus & Tritico expreſſus valet. Faciem erugat farina Tritici, ſi cum aqua Fabarum calida ſolvatur.

Ad lichenas recentes in mento aut alia faciei parte Criſpi apud Galenum & Tritico medicamentum.

Tritici grana multa in incudem imponit, deinde laminam aris [aut ferri perinde enim eſt] igne calefactum Tritico ſuperponit, & reſolutum ab eo liquorem Triticum adhuc aſſerto ac ſuper lichenas linio. Hoc ſolo multos curatos ſciimus, nec ſolum ad lichenas faciei, ſed experientiâ noſtrâ ad omne genus herpetas & impetiginis valet. Idem ad ulcerum ſinus, pedum & manuum rimas & frigore, & cutem aſperam lavigandam facit.

Farina cum oleo mixta & in forma cataplaſmatis impoſita, ſed melius in aqua cocta, oleo addito, mammarum duriciem emollit. Eadem Apoſtemata hepatis, lienis, aliarumque partium maturat.

Nervorum contradiſionibus & mammis dependentibus ex aceto cocta & impoſita prodeſt. Triticum crudum commanducatum & impoſitum comnoſis à Cane rabido auxiliari dicitur. Idem oculorum apoſtemata maturat.

Ad alvum irritandam, & farinæ paribus duabus & unâ ſalis cum albumine ovi paſta conficitur, in formam ſuppoſitorii reducit, oleo vel butyro inungitur & ano inditur. Podagræ confere dicitur pedes ad genua uſque in Triticum mergere, quo levatus eſt inopinatò Sextus Pomponius reſerente * Plinio: melius ſuccedit curatio, ſi Triticum conſquaſſatum in vaſe ad ignem caleſcat.

Ad omnes quonuncque artuum dolores miſigandos valet cataplaſma ex farinæ Triticeæ & olei Chamæmelini & Roſacei ſingulorum uncia additis, ac in modum cataplaſmatis calidè parti impoſitum. * Lib. 22. cap. 25.

Fermentum ex farina triticea calefacienti, extrahendi & maturandi vi præditum eſt, privatim callos in plantis pedum extenuat, & cum alia tubercula tunc etiam ſurculos ex ſale maturat arg, aperit.

Furfurum multiplex uſus eſt. Inſerviunt manibus purgandis ſaponis vici, ſi aquæ in qua abluntur immiſceantur, quin & manus molles alſique reddunt.

Furfuribus purgandis inſervit aqua in qua caleſcit per diem & noctem inſuſa fuerint. Gargarisma ex decocto faucium aſperitatem & dolorem lenit.

In aqua decocti & ſacculo inditi omni humore expreſſo ſi calidè applicentur, Pleuriticoſorum punthones miſcant, modò ſacculus refrigeratus in eadem aqua caleſcit & expreſſus ſæpius applicetur.

Alia præterea multa juvamenta præſtant quæ ſi placet apud * C. Bauhinum vide.

* *Theatr. lib. 1, ſect. 4. cap. 2.*

De Pane.

Panis multiplex Erymon adfertur. Vel enim deducitur à *Panis*, i. e. *Tædon* ſive fili glomus ad cuſus ſimilitudinem panes ingi ſolent. *Varræ.* Vel dicitur Panis quia paſcitur à paſcendo. Vel eſt panis à Deo Pane, quod Pan primus conſparſas fruges coriſe perhibuit. *Caſſiodor.* Vel ab Adjectivo *panis*, quaſi & *ſua mæna iſtorum.* Panis dictus quod cum omni cibo apponatur, vel quod omne animal cum appetat ſſidit. Vel quod inſtar omnis cibi fit.

Sed omnium (inquit Voſſius in Erymon.) horumque ſententias diluit Athenæus, ex quo diſcere eſt Romanis panem vocari quod *Dores* dicunt *metis*. Vel *diores* panem à *diolus* deducere licet.

Panis, deſiciente C. Bauhino, eſt cibus ex frumentaceis molitis, aqua maceratis, pinſis ac coctis apparatus.

N a n n n 2

Quatuor

Quatuor panis genera apud antiquos à tritico fiebant.
1. *Siliginis panis, arylus*, ex siligine, id est, flore farinæ, five purissima, mollissima & tenuis-
sima parte, ab omnibus furfuribus exactissime repurgata.

Tener & niveus mollique siligine factus. Juvenal.

2. *Similagineus, cyndaxus*, ex simila seu similagine, id est, farinæ parte tenui quidem, sed siligine impureiore, utpote ex quo non omnes excussi sunt furfures, sed crassiores tantum.

3. *Confusum, avrum & asialum*, ex farina omnes frumenti partes in se continente, cui nihil vel floris, vel furfurum decessit.

4. *Cibarius, gregarius, sordidus, dyoalus, sume*, est furfuracea farina coactus, ex quo mollissima purissimaque farina excussa est. Nonnulli his addunt quintum genus, quod furfuraceum vocant, *hyelas* seu *hyelrus* Athenæ, qui Canicaceus panis dicebatur, quod in Canum fere gratia confici solebat: Et hic ex Tritici exis constat, quæ Latini furfures, canicas & apudas vocant.

Fiebat & olim (Marcello fides) ex polline frumenti tenuissimo, ad molæ parietem adherescente indeque multis cum sordibus deterito.

Optimus ac saluberrimus panis est qui concoctu facilissimus; talis autem est, monente Galeno, qui plurimum est fermentatus, & pulcherrime subactus, quæ in cibano igne moderato fuerit alatus.

In summa (inquit C. Bauhinus) panis optima commendatio constat Tritici bonitate, iustaque ejus molitura ac pultura, cribri tenuitate, mitione plurima, fermenti, salisque modico; dein apparatu subactioneque exacta, & proba coctura, de quibus copiosè differere nostri non est instituti.

Notandum tamen in Angliâ spumam Cereviæ concretam usitatissimum fermentum esse, nec nostrates alio fere uti, nisi in hujus inopia. Hoc autem fermenti genus (teste Plinio) apud Septentrionales olim in usu fuit. *Gallicæ & Hispaniæ frumento in potam resoluto, quibus diximus generibus, spumâ ita concretâ pro fermento utuntur. Quæ de causâ levior illa quam cæteris panis est.* Plin. hist. lib. 18. cap. 7. Est ergo, Plinii testimonio, laudatissimum hoc fermenti genus.

Certum est furfur vires absterforias obtinere, quibus intestina, sicut sumatur, ad dejectionem stimulantur. Hinc panis qui fit ex farina cu furfures omnes excussi non sunt, modo probe fermentatus fit salubrior nobis videtur, spidiorque etiam quàm qui ex mero flore seu siligine. Extrinsecus mica panis ad eadem fere utilis est ad quæ farina tritica. Galenus scribit cataplasmata ex pane factum magis digerere, quàm quod ex Tritico fit, eo quod Panis sale & fermentum adjuncta habeat, cujus sententia rationi consentanea videtur, & experientia etiam eam confirmat.

Chondrus & Alia quid sint diximus in explicatione terminorum quantum sufficere videtur: cum enim jam in desuetudinem abierint, non est cur de eorum præparatione aut usus in cibo & medicina admodum solliciti simus. Qui pleniorum eorum explicationem desiderat C. Bauhini Theatrum & J. Bauhini historiam petat.

Amylum etiam quid sit ibidem dictum est: cujus vires & usus vide apud Bauhinum utrunque.

Far duplex est, naturæ & factitiæ: naturæ est certum quoddam frumenti genus: factitiæ Plinius pro Farris farina, five pulve, five grano decortico fuisse videtur, cum ex Vernii sententia scribit Populum Romanum farre tantum è frumento trecentis annis usum fuisse. Far ex Actio ostenditur esse quodvis frumenti genus, decortiatum, & ab utriculis repurgatum ac deinde in partes aliquot contractum & ficcatur.

Athera, puls & gluten consistentia tantum differunt. Athera enim pulicula liquida, est, infantibus conveniens quæ ex farina tenuiore cum cerevisia tenui aliore liquore coquitur.

Athera crassius & solidius est gluten, Græcis *xydos*, ex similagine & farina Tritici, quo chartæ glutinantur: quod propter eam quam habet glutinandi vim sanguinis excretionibus prodest.

In utriusque medio *xylos* five puls est, solidior quidem ac spissior Atherâ, liquidior verò Glutine, proinde minis glutine, plus autem quàm Athera viscera obstruens. Athera aut potius pulsus genus est, edulium quod Galenus ex multa Tritici farina lacti permixta fieri scribit, quo hac ætate universa inferior Germania frequentissime utitur. [Pulvem puto intelligi quam nos *Wally-pud-ding* vocamus.] Cibis boni succi & multi alimentis, sed eos qui eo assidue utuntur offendens. Nam in hepate obstructions parit, & calculos in renibus gignit, autore Galeno. *J. B.*

Tragus est res factitia. Fiebat autem ex diversis Frumentorum generibus, ut ex Dioscoridis, Galeni, Plinii locis ubi de eo agunt inter se collatis patet. A Chondro & Alia præparatione potissimum differt. Chondrum siquidem gypsum & arena perficitur: Halicam creta emundat, Tragus solâ aquâ maceratus exorticiatur.

8. *Triticum Creticum* Park. *silvefere Creticum* C. B.

Herba est Tritico similis, folia & caules Tritici ferens, spicisque aliquantulum asperas, nigriores & aristas breviores, cujus grana Tritico lativo minora sunt & altera parte obesa, ita ut Scælas grana potius quàm Tritici, æmulentur.

Frequentissime in Creta invenitur, & negligitur unde Honorius Belli ejus semina ad Clusum missi *Agristari*, quod Triticum silvestre significat, nomine. Quare non abique ratione Cretenses, Dioscorico Siculo referente, sibi persuaserunt Triticum primò à Cere in Creta inventum fuisse.

9. *Triticum Tripolitanum* Park. *Zea Theophrasti fortis*.

E semine Tripoli allato in Angliâ satum culmo furrexit bicubitali, foliis quàm Tritici nostratis latioribus cincto, spicis palmum longis, aristis prælongis circumvallatis, granis Scælas instar nigricantibus.

C A P. II.

De Scælis.

Scæle à secando dicitur. Nam cum duo sint genera frugum, *Frumentum & Legumen*; legumina quidem manu leguntur vellunturque: *Scæle* ac frumenta alia secantur. *Voss. Etymolog.*
Scæle à Tritico differt grano strigiflore, tenuiore & nigriore, glumis non operto sed nudo: culmo elatiore.

A. 1. *Scæle* Gor. J. B. *vulgatis* Park. *hybernum vel majus* C. B. *fiit*.

C. B.

Radibus est multis, tenuibus, fibrosis: *foliis* cum primùm prodeunt rubelcentibus, dein ut reliquorum frumentorum virentibus, Tritici tenuioribus, longioribus; *culmis* numerosis, senis, septenis, etiam pluribus (si enim ante hyemem à pluviofa tempestate illærum radices egerit, & in cespitem quasi evaserit, magni provenit spem facere solet: quæ plerunque adeo non fallit ut ex uno grano duodeni & plures quandoque spicati culmi exeant) qui Triticeis graciliores, at firmiores, longiores, & ex vagina alpera graminea Arundinaceæ, quaternis utplurimum, nonnunquam quinis internodiis distincti prodeunt, spicis in versis digestis, aristis brevibus, nequaquam innocentibus cinctis, & aliquot quasi hamulis ferratis (caveat ergo quis ne ori spicam indat) quod & in reliquorum frugum aristis notavimus. *Flore* est luteola, qualis in plerisque frumentis observatur; & diu flores, adeo ut quadragesimo tantum die à flore maturaret, postquam enim deflorat septimanis quique maturatur. Ac spica cum flores erecta est, quare rubigini cum imbres regramet opportuna: Semine verò prægnans procumbit & dorsum propendit quia longior. Reanunt est oblongum, strigiosus, tenuius & nigrius Tritico, glumis non operatum sed nudum, ideo caducum & læpemerio sponte exiliens.

Duas hujus species constituit C. Bauhinus, *hybernum* (si. seu *majus*, & *vernium* seu *activum* & *mi-* *Species seu Varietates.*

In Germania, Gallia, Angliâ, aliisque regionibus, potissimum Septentrioni subjeclis nascitur *Locu.* licunque solo, etiam graminis, macro & arido (arenoso sabuloso & levi) in secundiore tamen & litoribus melius & præstantius.

Apud Anglos sentit Autumno, nunquam (quod sciam) Vere, etiam ante æquinoctium; quo maturis eo melius & uberius evadit.

Proximum inter frumenta à Tritico locum vendicat. Panis ex eo factus ater & ponderosus est, *Vires & lentioris* atque obstrictis naturæ nonnulli habens, concoctu difficilis & ventriculo gravis, præsertim si furfurum expers fuerit; quin iis qui non assueti sunt alvum plerunque mover non sine torminibus. Agricolis perisualum est hujus panis usu corpora validiora fieri. Bruyerinus asserit in Lugdunensi tractu & vicina mulieres quæ pane Scæalino utuntur validas, & bene curatas, formique egregias conspici, qui tamen admodum spernendum alimentum hominibus præstare censet.

Panis scæalinus ob humiditatem suam à nonnullis præferitur ei qui vel ex Tritico vel ex Zea conficitur, cum non ita facile & subito ab aere exliccus & aridus reddatur.

Solent nostri tantundem Triticeæ vel ex Zea confectæ farinæ admiscere, ut panis teneritudinem suam diutius retineat, leviorque & gravior evadat: siquæ parvus etiam medicorum consilio ad alvum emolliendum etiam Magnæbus in usu est, maxime ætate. *C. B.*

Apud nos in Angliâ, & ut Ruellius refert, apud Gallos etiam, Scæle non tantum solum & simplex sentit, sed cum Tritico mixtum, æquis fere partibus. Miscellaneam hanc segetem Latino nomine *Miscellane* appellamus, & alicubi *Spung-com*.

Que de Scælis quique partium viribus & usus in medicina traduntur vide apud C. Bauhinum Theat. Botan. Lib. 1. Sect. 4. cap. 17. Quibus adde è Sim. Pauli Quadripart. 1. Illud verissimum & experientiâ confirmatum, quod farina Scæalina consuetudine durioris capitis dolores leniat, in linter capiti circumligata; quæ etiam delirantibus profuisse observatum est, præsertim si ei remissi fuerint abinthii corymbi. *Sim. Paulus.*

Vulgus doctum est ubi Erythipelate infestatur ficcam farinam Scæalinam indere mundo linteo, ac loco affecto applicare, idque successu satis felici discere. *Idem.* Habet ex exercit. D. *Halsje*.

Per frequentes pluvias grana spicarum inferiora in Scælis pro maturitatem in grana atro-purpurea excreverunt [C. Bauhino semina quadam longiora ex utriculis suis seu glumis protruduntur, ac in medioerem etiam crassitiem excreverunt, quorum quadam in corniculi modum curvantur, quæ omnia nigrum colorem fors contrahunt, intus vero candida farina densioris materie continent,] quæ substantia farinaceæ, laporis Malti, Noricis *Mutterkorn*, i. e. Scælis mater dicuntur, & singulare præsidium ad compescendum lochiorum fluxum habent. Scæle hoc modo degenerans Scæle Luxurians C. Bauhino appellatur, Clavi Suliginis Loniceri. Annon insecti alicujus puncturæ originem debeant hujusmodi excrecentiæ inquirendum.

2. *Scæle laisfolia peregrina* C. Bauhini J. B. *Scæle laisfolium* Park.

C. B.

Culmis exurgit candicantibus, rotundis, striatis, quibus *spica* palmum longa, crassa, aristis longissimis, & ut in vulgari, tenuissimis denticulis asperis armata, insidet: *Folia* habet cubitum longam, lanceam lata, & per marginem leviter exalperata: grana non vidit, spicam & folia habuit è Contae in Veneri Sen. horo.

Ustilago Segetum five frugum, præsertim spicarum, Scælas, Tritici, Hordei, atque etiam Avenæ vitium est. Ipsis autem accidere solet, antequam è graminis vaginis penitus sese explicent ac

in culmum acollunt, idque cæli constitutione crebro inconstante. Quando enim Aprilis & Maio mensibus, post Solem ardentem subita pluvie succedunt, & sol continuo arduos radios spargit, spicae adhuc teneræ ac latentes, humore madidæ à Solis fervore correptæ, sic aduruntur, ut quamprimum è vagina prodeunt, nigra & veluti pulvere fuscæ aut atro obfite apparent.

Locus cavis (docentibus Theophrasto & Plinio) & à statu silentibus præcipue segetes arugine igitur infestantur: motu enim excutitur & decidit humiditas aruginis causâ. Aufugiant hoc vitium quæ stant non credo sed pro cæcimine. Quamobrem spicam inclinari utile est, ut imbres decidunt, nec rores excipi possint. Hinc arugo, quamvis frumentorum omnium commune vitium sit, magis tamen infestat Triticum, quod tunicis integrum plumbis, & folium spicæ gerat proximum, unde frugem suam effundit: residet enim in eo humor putrefactus qui aruginem creat. Adde quod spicam geret erectam densioremque unde humor minus potest delibere. Hæc forte causæ procatartice & externæ utilitatis esse possunt: quod si non adit interna dispositio in grano ipso seu semine, causæ externæ effectum suum non sortiuntur. Hinc agricolæ nostri maxime cavent à semine segetis utilitatem infestæ, & præterea ad præcavendum hoc malum semen antequam terræ committantur lixivo ex cinere per 24. horas insulum calce viva aspergunt, adeoque firmum efficiunt adversus hujus vitii causas.

CAP. III.

De Zea.

Zea Tritici quoddam genus est, glumis aded arcuè adherentibus ut eas riturando non depont. Zea aut *Zeæ* & *Zeæ* dictam volunt, quod æ ante inventum frumentum homines vitam tolerabant. Antiquissimis autem Romanis (teste Dionysio Halicarnassensi) Zea Far dicebatur. Farris tamen vox ambigua & æquivoca.

1. Zea sive Spelta J. B. Zea diococcos sive Spelta vulgo Par¹. Zea diococcos vel Zea major C. B. Zea sive Spelta Ger. *Spelt.*

J. B. C. B.

Triticum haud abfimilis est, radice multiplici culmis tenuioribus, numerosis, geniculatis, firmis, Hordei altioribus, at Tritico brevioribus. Spica, quæ circa festum S. Joannis Bapt. floret, palmaris aut sesquipalmaris, incondita, compressa, plerumque nuda, interdum aristis circumvallata, longioribus brevioribusve, gemino granorum vertu, vel ita dispositis granis ut alternatim unus principio medium alterius respondeat, multiplici folliculo arcuè inclisus, & geminis utriculis geminis granis junctis, quæ Tritici femine longiora, dorso acuto, colore rufco, pertinaciter hærentia, nec tribuli ictu semen relinquunt, quo nomine (inquit J. Bauhinus) à Tritico vulgari distingui licet, alioqui glumis & tunicis exuta grana vix internoscas.

In multis Italia, Gallia & Germaniæ locis provenit, qualicunque solo etiam humidior, læto tamen pinguique melius proficit.

Eodem cum Tritico tempore feritur, floret & demittitur. Zea, si pista ac purgata feratur anno tertio in Triticum mutatur, * Theophrasto autore. Et Plinius, *Tradunt* inquit, *Zeam ac Tipten, cum sint degeneres, redire ad frumentum, si pista ferantur, nec protinus, sed tertio anno.* Nos non negamus accidere interdum posse ut Zea in frumentum transeat, verum ut hoc semper eveniat si pista feratur nobis non videtur verisimile; penes autorem fides esto.

2. Zea monococcos, Briza quibusdam J. B. Zea Briza dicta seu monococcos Germanica C. B. Zea monococcos, sive simplex, sive Briza Park. Briza monococcos Ger. *St. Peters Corn.*

C. B.

Culmis est & spicis diococco brevioribus, angustioribus, tenuioribus & depressis: spicis duplici ordine Hordei modo digestis, aristis subaristis armatis: seminibus duplo minoribus, minutis utriculis (qui leves, candicantes & modicè depressi) inclisus, à foliis in mola, non in area exiuntur. Folia angusta sunt: radix fibrosa.

Nalcitur asperis & montosis plerumque Germaniæ locis, quibus tenus & aridum amans. Autumno cum reliquis frugibus feritur, ferius tamen, ac subinde Septembri demum mensæ maturæcit.

Panes ex Zea Germani conficiunt, non minus albos quam ex Tritico, leviores tamen, minutiusque nutrites. Recens suavis est & concoctu facilis, antiquis non ita grato & concoctu difficilis.

Ex eadem pulvis cum lacte, vel Amygdalato, vel vino, vel cerevisia & saccharo sunt & sanis & ægris utiles. Pulscule ex farina adstringunt, unde ad eadem valent ad quæ pulvis ex Oryza, hemoptysin, dysenteriam, diarrhoeam, &c. præcipue cum pedibus vervocinis & vitulinis decoctæ: externis quoque ad eadem utilis est.

Not. Veteres uno quasi ore panem ex Zea dammare. Quare manifestè (inquit C. Bauhinus) patet Zeam illam aliam esse ab ea, quam Plinius semen Romanis vocari tradidit, ex quo tam præclarus cibus Alice fiabat.

CAP.

CAP. IV.

1. Zea verna J. B. Zea Amyla seu Olyra C. B. theatr. Olyra Park. Triticum Amyleum Ger.

J. B.

Culmum habet tres cubitos altos, quatuor, quinque aut sex geniculis donatos, & planè triticeos. Folia pluriquam femunciam lata. Spica duorum est verium, sibi mutuo æqualiter respondentium, aristis multis vallata, ut ætenuis ad Hordeum accedat: in singulis autem vortibus ordines duo seminum mascululorum, quæ glumæ involunt valide, aliis albicantes, aliis quasi ferrugine infectæ vel rubentes, binæ quidem undique, extrema verò externa tantum parte. Grana glumis exuta Tritici granis similia sunt, unde nobis semen ejus Londino missum est sub titulo Tritici spicæ Hordei. Seminibus nondum planè maturi aviculæ appetentissimæ sunt, ut difficile sit illud ab eorum rapinis defendere.

In Germania locis aliquibus feritur, & quidem verno tempore circa festum S. Georgii. Tardè *Locu.* meritur sicut primum Septembri.

Hæc planta inter Hordeum & Triticum quodammodo ambigit, spicam enim habeat Hordei, granum Tritici.

2. Zeocriton sive Oryza Germanica C. B.

C. B.

Cum Oryza nihil affinitatis habet, sed potius mediæ inter Zeam & Hordeum naturæ est: radicibus, foliis, culmis geniculatis Zeæ similibus: spicis Hordei modo asperis & acutis aristis armatis, singulis tamen majoribus: grano candidiore, utriculis ut Amyleum includo, quod Zeæ modo à cortice in mola repurgari postulat.

Est ex æstivarum frugum genere; quare apud Mediomaticas cum aliis trimestribus semibus in optatis agris feritur.

Si hæc planta à C. B. rectè describatur nostrum *Spizat-Warley* esse non potest.

CAP. V.

De Hordeo.

Hordeum Velio teste, prius fuit *Fordum*, unde per adspirationem scribendum liquet. Videri possit Hordeum dictum ab *horreo*, est enim horridum ob aristas hispidas & mordaces. Sed malim statuerè *fordum* & *forbea* ejusdem esse originis, nempe à *forbeo* *alo*, *nurio*, unde *forbeo* alimentum à quo *forbea*, sed in *fordum* b in d convertitur. *Vossius Erymolog.* ubi plura vide. Hordeum à reliquis culmiferis spicatis grano, cortice crassiore undique arcuè adherente, nec ullis præterea glumis, tacto differt; ab Oryza spicâ simplici compatiore.

- A. 1. Hordeum distichum Ger. J. B. Park. C. B. Common Barley.

Breviore culmo est quam vel Triticum, vel Secale, sesquicubitali tamen interdum, & in lætiori solo bicubitali, quinque plurimum, interdum sex geniculis intercepto, ad quæ singula folia culmum aliquoties obvolvunt, ima Triticeis angustiora, superiora nonnunquam, æquæ lata, & quodque culmos obvelant glauco quodam polline plerumque obducta. Spica longis asperisque horret aristis, quæ singulæ è singulorum granorum capitibus exeruntur: grana vero glumâ tenui, simplici clauduntur, quam nullâ trieturâ deponunt, nisi vel molarium contritu, aut sacculi asperioris, calidâ prius macerata, aut denique pila. Distichon nominatur hoc genus quod duos habeat granorum ordines, quibus tamen interceptæ & aliorum rudimenta, sed quæ nihil aliud sint quam inutiles glumæ.

Sepalæ per maturitatem molliores sunt, minutique fragiles quam triticeæ, unde & succulentiores sunt, & pabulum bobus & vaccis alendis commodus & pinguis suppeditant. Spicæ ob longitudinem & gravitatem plerumque nutant & deorsum incurvantur, & vel vixint interdum grana in singulis vertibus continent. Radices ut in reliquis culmiferis fibrosæ. Ab eodem grano plures stipulæ exeunt.

Seritur hoc genus Vere, nec enim hyemes nostras asperiores tolerat.

Tempus.

- A. 2. Hordeum distichum spica breviori & latiore, granis confertis. An *Hor. distichum minus* Park. *Hor. dictum Germani Oryza* J. B? Zeocriton sive Oryza Germanica C. B? *Spizat-Warley*, or *Warley-doo*, *Warley*.

Hoc à præcedente differt statim plerumque breviori; spicâ breviori latiorque, granis magis confertis, & à seæpo medio extantibus, aristis quoque brevioribus nonnullis: quin & ab avium injuriis tutius esse creditur, quia grana ejus ante perfectam maturitatem à spicâ difficilior avelluntur.

Hæc duo genera apud nos in Angliâ hyemem non ferunt, adeoque seruntur Vere.

Tempus.

Inter geminos granorum versus duo alii utriusque, i. e. quæter, gemini intercedunt, paleacei, nullum granum continentes, mollicellis & brevibus aristis donati. J. B. *Hi & in Hordeo vulgari habentur, sed conspiciliores sunt in hoc genere.*

- A. 3. Hordeum

4. *Panicum Indicum* spicâ longissimâ C. B. *Americanum* spicâ longissimâ Ger. emac. *Americanum* *sesquipedalis* spicâ J. B.

Spicam habet sesquipedem longiorem, crassam, firmam & compactam, non ut in priore aequalem, sed paulatim ex ima parte gracilem: semina præcedentis Panicæ similia, nec multum maiora, sed plura simul juncta, & glumâ hispida inclusa, brevique pediculis innixa.

Londino à Jacobo Garcto primum accepit Clusius, postea similes ex Guinea. Tres Panicæ Indici species depingit Parkinsonus, quorum iconas apud ipsum vide. Guffu, qualitate & viribus Milio respondet, quare in cibo, panis & medicina ut Milium usurpari potest; unde magni per universam Germaniam, Ungariam & Bohemiam, perhibente Clusio, usis est: etenim in alimentum cedit ac pulvis ex ejus semine deglutato sunt non ingrati saporis. At, inquit C. Bauhinus ex Veterum sententia, mali fucci est, difficulter in ventre conficitur, flatus parit, alvum altringit, hiecat atque refrigerat: idèque Milium Panico ad omnia præstantius. Lac ei admiscere [in pulve] salutare inventum fuit, tollit enim aut saltem minuit prædicta mala.

Puls cum lacte in capitis doloribus à bile causatis, hæmorrhoidibus & pollutione nocturna commendatur. Ventris fluxus, oca ipsum etiam Milium, nonnihil sistit Galeno; in lacte caprino coctum & bis die haustum, Plinio, cui & sic prodest ad tormina. Foris in cataplasmate illitum excicat & refrigerat.

Apud Italos ad Gallinarum, columbarumque, saginam potius quam ad hominum alimentum feritur. Nos etiam non dico cum C. Bauhino, illud rusticis fossoribus & messoribus, sed jumentis & avibus cortalibus comedendum relinquamus, & melioribus frugibus Dei gratiâ repertis utamur.

CAP. VIII.

De Phalaride.

SPica è squamis compactis, culmo tenui, granis lucidis à reliquis frumentis spicatis differt.

Phalaridis nomen accepit *ἡ πικρά*, quod semen splendens candidumque reddat. Spicam spumâ alba obductam esse non semel observavi. *Bod. à Stepl.* in Theophr. hist. lib. 8. cap. 3.

1. *Phalaris* J. B. Ger. *vulgaris* Park. *major* semine albo C. B. *Canary-grass*, i. e. *Gramen Canariense*, quia ex insulis Canariensibus delatum est, & *Passerium Canariensibus* alendis inferunt.

J. B.

Culmo adolefcit sesquicubitali, Hordeaceo [C. B. Zeæ non dissimili, graciliore tamen] quatuor aut quinque geniculis nodoso: foliis Hordeaceis, parvæ Arundini aut Tritico similibus C. B.] radice habitiore [parva, multifida & fibrata C. B.] Unicuique culmo (qui ex una radice plures proficiunt) spica singule insident, sesquianciam aut unciam longæ, turbinatæ, foliaceis glumis stratis squamatis scandalarum ritu compactis, è quarum sinu tremula stolorum pallidorum filamenta promuntur, iisdemque postea loculis semen reconditur lubrico nitore Mili, candidum, forma Lini, sed magnitudine suppar.

Sponte oritur non in Canariis tantum insulis, Fortunatis olim dictis, sed & in Hetruria, autore Anguilaria, inter legetes, & in Hispania, & in Gallia Narbonensi circa Monpelium.

Phalaridis semen, et herbe succum, & folia pota ad vesicæ dolores & cruciatu commendant Veteres.

Alimento esse & nonnullos panes ex eo pinfendos curare, efitareque ad calculum farctusque vesicæ perhibet Lobelius.

2. *Phalaris major* semine nigro C. B. J. B. *Phalaris* semine nigro Park. *Canary-grass*, with black seed.

E radicebus fibrosis, majusculis, fibellis tenuibus rubentibus cirsatis, tres quatuorve aut plures pro ratione foli culmum erigit, bicornitales, quinque vel sex geniculis interceptos, ad quorum singula singula folia, senumiam lata oblonga, Triticeæ fere paria, nec folia tantum, sed ex inferioribus articulis rami seu culmi secundarii exeunt. Spica quam præcedenti longioris & gracilioris nonnihil, viridioris, è squamis lineis virentibus & albidis stratis compactis: foliis albidis, è tenuibus filamentis pendulis: semina minora, per maturitatem fusca, seu nigricantia, imâ parte albicantem quandam hirsutem habere videntur.

Circa Messaniam in Sicilia, Baias & Neapolin in Italia, & Monpelium in Gallia Narbonensi spontaneam observavimus.

3. *Gramen Phalaroides Lusitanicum.*

Ex semine Londino missio succrevit nobis hoc genus Graminis, annui & supini, culmis vix doctantibus, ad terram reclinatis: cui spicae brevès, crassæ, Phalaridis, è folliculo vix exeuntes.

4. *Gramen*

* 4. *Gramen Phalaroides minus* C. B.

Folia est oblongis, angustis, viridibus, quorum unum vel alterum culmos cubitales tenues tubi infar cingit: In culmorum summo spica Phalaridis similis, sed angustior, trium unciarum infidet. Nec radicem nec semen vidit descriptionis autor C. Bauhinus.

5. *Phalaris bulbosa* semine albo Park.

Cresecendi modo Phalaridis vulgari similis est, culmi tamen tenuioribus tenerioribus, elatioribus. Folia tum quæ ad culmorum genicula, tum quæ ad radicem molliora lenioraque: spica minores sunt & nonnihil longiores, nec perinde compactæ, ad tactum etiam molliores, semina minora sed candidiora producentes. Pro radicibus bulbuli subsunt multi, coarctati, fibras longas in terram profundè demittentes, quibus firmiter ei inhaerent, nec quotannis aliarum specierum modo emoriuntur, sed in multos annos durant in magnos densosque, cespites excrecentes.

In Hispania inventam attulit Boelius.

6. *Gramen phalaroides spicâ panicæ Siculum.*

Culmo est procerò, firmo: foliis longis & modicè latis, spica palmari Panicea, hoc est, è multis brevibus & confertis spicis cogmentata, glumis acerosis è viridi albicantibus, nullis omnino aristis dogatis. Semen nondum maturum erat, cum observavimus: In Sicilia.

CAP. IX.

De Frumento Indico Mays dicto.

HÆC planta insignibus notis ab aliis omnibus frumentaceis differt: Est enim paniculata simul & spicata. Panicula scilicet caffa, acerosa summo culmo infidet, spica crasse tres quatuorve è foliorum sinibus exeunt.

1. *Triticum Indicum* J. B. *Frumentum Indicum* Mays dictum C. B. Item *Frumentum Indicum* Mays dictum alterum eisdem. *Milium Indicum* maximum Mays dictum, seu *Frumentum Indicum* Park. *Frumentum Turcicum* & *Indicum* Ger. *Indian Wheat*.

C. B.

Radicebus nititur numerosis, duris, fibrosis, sed minime crassis, & albis: quibus ab imo caulis geniculo sulcata quadam in terram demittuntur, quibus culmi à vento agitati sustineantur, qui Arundineis, septem vel octo pedes alti, rotundi, pollicem crassi, rigidi, multis geniculis articulati, inferna parte purpureascentes, qui paulatim extenuantur, solidi, densi & albi medullâ, instar Arundinis Saccharinæ, farcti, qui dum adhuc virides & succulentis sunt, dulcedine sunt Sacchari. Folia est Arundineis, cubito plerumque longioribus, tres aut quatuor uncias latis, venosis, marginibus aliquantulum asperis: panicula summo caule dodrantalibus, gracilibus, raris, jube modo multiplex, aliquando in 15, 20, & etiam 30 spicas procumbentes divisis, aristis carentibus, & flori tantum emittendo natis. Etenim flores summo culmo nutant, non festuæ destinati, non umbræ, sed ordinati spectatores oblectantes, natura luxum ostentantes, quod raro in aliis conspicitur: nam cum deflorescent exarefcunt, & nullum semen producant. Floret autem Scæles instar, flore nunc candidi, nunc lutei, nunc purpurei coloris, prout videlicet fructus sive frugifera spica colorate erunt. Et quod singulare huic plantæ videtur esse, quod alia parte florem, alia fructum ferat, & non reliquarum frugum more in panicula semen fructumve proferat, sed à latere ex culmorum geniculis, medio foliorum & geniculorum sinu spica aristis carentes, longæ, crassæ, rotundæ, cylindraceæ effigie, fructum ferentes, & ab uno culmo tres quatuorve alterno ordine exeunt: ac à singulis nodis singule, quæ multis foliaceis tunics vaginæ instar obvolvuntur, in summo tam arcu convolute ut ne aquam quidem transmittant, quæ spicas corrumpere possit: & spica cum ad justam magnitudinem pervenerint Piceæ arboris conus tum longitudine, tum crassitudine aquant, & è vaginularum verticibus filamenta capillacea eodem cum granis colore dependent, quo ab avium & vermium injuriis tutæ esse possint. Vaginis cum exaruerint denudatis grana apparent Pili magnitudine, omnino nuda, nullâq. folliculo inclusa, levis, fibrosum, & quæ sepe in uno racemo apud Indos 700 (apud quos sepe ex uno grano 300 modia colliguntur) coarctata, ac archilimè juncta, ac in octo, aut decem, rariis duodecim ordinibus, in longitudinem rectis lineis digesta: quæ ratione coloris variant, modò candida, interdum lutea, modò purpurea, nonnunquam fusca aut rubra, medullâ tamen candidâ, & sapore cæteris frumentaceis dulciori ac suaviori.

Interdum panicula, Cameriano monente, etiam grana adnascuntur, ubi nondum plene sese explicavit, postissimum circa imam partem, quæ tunics vestitur, quali fecunditas nuditate evanescent percat, eademq. tempestatum injuriis operimentis integra conservetur.

Quid panicula floriferâ infusculâ à semine seu fructu remotas sit non huic frumento proprium est, sed & Labryna Jobi dicta commune.

Quid vero panicula hæc omnino ad generationem inutilis sit: & ad speculaculum seu lucidæ naturæ ostensionem

Ooooo

tati non destituit comparat; Bauhino non assensit: Verisimile enim est apices floribus [formatis masculinis] vitem pressuris, & [sic] secundum reddere, ut in Parte Generali dicimus.
Vulgaris Gerardus nostris, Tabernamontium fecit, pro granorum colore species multiplicat, cum ex calceola [semine] plerique, hoc varietates haberi possint.

Frumentum hoc Indis Occidentibus indigenam esse (in eius omnibus ferè regionibus reperitur) indicat, in Peruvia, Africa, & Europam delatam, Martiolo consecutus; quicquid contradicendum studio respugnat, Adversarius autem: Milium autem Indicum Plinii, quod Neronis principatu in Italiam fuit convectum, Medicum [sic] Sargem esse minime dubitamus.

Tempus
Locum.

Sæculi Martio, in singulis serobes, inter se passum unum distantes, quaternis quinifve granis compositi. Nascitur paucis diebus, & quarto in India mense demittitur. Apud Germanos feri in compositis observavimus; ubi terram probe stercoreatam, pinguem & humidam expetit. Frigoris & pruæ impatiens est. Tempus ferendi pro regionis qualitate & temperamento variat: alibi feritis, alibi citius laudandum. Alibi etiam breviori temporis spatio semen perficit & ad maturitatem perducit, alibi longius requirit. Est genus trimetrum; est quod duobus tantum mensibus & feritur & metitur. Quinetiam aliud est quod 40 tantum diebus à satione maturefcit; si Auroribus fides. Quod in altitudinem excrefcit, & plures spicas producat, vel soli fertilitati, vel cæli temperi debetur.

Tempus
Locum.

Quiniam hoc frumentum in Medicina possit nondum satis constat (inquit J. Bauhinus) quia autem dulcedinem & lentorem quandam grana pro se ferunt, haud dubie idem cum Tincto habebit temperamentum, ac proinde eisdem etiam facultates obtineat necesse est. Grana itaq; tenuiter in candidissimam farinam, quæ in panificia subinde coquitur. Panis tamen ille lentior quiddam & obstruens naturæ habet. Hinc est, quod in Asia & Turcia illius nullum in cibo usum esse, quidem cum annonæ premit inopia, dicunt. Panis ex eo paratus (aut Dodonæo) mediocriter pinguem candidus est, absq; fuscibus concinnatus, sed durus ac fuscus, veluti biscocatus, nihil, lentoris habens; concoctus eas ob causas difficilis, corporis, nullum aut omnino exiguum alimentum præbens, tardè descendens ac alvum constringens, veluti ex Milio aut Panico factus.

Franciscus Hernandez frumentum hoc valde celebrat: Temperatum est (inquit) aut ad caliditatem humiditatemq; paulisper declivè, substantia mediocri, concoctus facile, præcipue his qui eo victu uti consueverunt, non crassa, aut, veluti quidam opinantur, obstruens & viscosa, quod vel Indis ipsis, qui ex eo pane in placentulis formato vivunt, nec tamen obstruunt, aut decolores conspiciuntur, periclitari licet: nihil affirmantibus, nullam in ventriculo gravitatem sentire post opus, imò post paucas horas rursus ac si nihil ingessissent elurire, & magna aviditate, si adhuc copia, reperere nutrimentum, nec vel de nomine solo ad adventum usque Hispanorum lithalin novisse: quin quod nullus est apud Mexicanos celebris agriutudinem acutatum & commodior victus, qui etiam Pisanæ præfertur, quod mille experimentis comprobatum confirmatumq; est: Celericus utique (aiunt) coctum descendere, corpora quantum sat est nutrire, nullum inferre gravitatis sensum, molliore ventrem & pectus, calorem subtilem demulcere, (præsertim si pulvis ejus ex aqua permixtatur brumali tempore gelare) urinam evocare, visq; omnes extergere. Reliqua apud ipsum vide, ut & varios modos illius parandi tum sanis, tum morbo aliquo affectis.

C. Bauhinus, nescio à quo edoctus, scribit Indos si minimum utantur hoc frumento in cibis, tumidos & scabiosos reddi. Imò (inquit) pueri Guineensium, qui hoc frumento saepe panis loco utuntur, videlicet granis & spicis excaisis, isque nonnihil tosis & præstis, si paulo frequentius utuntur, à scabie sese vindicare non possunt, cum sanguinem nimis calidum & quasi adustum signant.

Panis & Vini ex hoc frumento conficiendi apud Indos modum vide in Hist. C. B. lib. I. Sect. 4 cap. 31.

Farina usus est ad cataplasmata mollientia & suppurantia, nam suo lentore meatu obstruens apostemibus suppurandis peridonea est. Foliorum item recentium succus refrigerandi facultatem obtinet, & Erysipelatibus, si panni intincti applicentur, conducit.

2. Frumentum Indicum Mayi dictum minus C. B. Indicum alterum [sic] minus Park.

Quod, modiam præcedentis altitudinem vix attingat, cuiusque spicæ frugiferæ non ad culmorum latera prodeunt, sed paniculus cum desloruerint succedunt cetera ei similis, cum invalido tibi-cine folius Tabernamontani fide & auctoritate nitatur, nobis quidem dubium & suspectum est.

Pro cultura & usu frumenti Indici Mayi dicti consulatur Transact. Philosoph. N. 142. p. 1065.

C A P. X.

De Milio.

Milium, Græcis *κλῆμα*, ut Varroni placet à Græco derivatum est, nam illud prius *κλῆμα*, post *κλῆμα* dicebatur seu *κλῆμα* communi cum Panico nomenclaturâ. Verum probat, Voissius *κλῆμα* vocem apud Dioscoridem, Galenum aliisque veteres pro Panico duntaxat accepit. Probabilior ergo quibdam videtur Festi opinio, Milium dictum à copia seminum, quasi millesimum ferat granum.

Milium autem citius juba, granis minoribus, subrotundis, lucidis ab aliis frumentis paniculatis distinguitur.

1. Milium

1. Milium J. B. Ger. Milium semine lateo C. B. Milium vulgare album Park. Millet wihj pellow freed.

J. B.

Radice crebra, fibrosa, valida, albicantes. Pluribus culmis, crassifculis sesquicubitalibus, brevibus internodiis geniculatis surgit. Folia Arundinacea, uncia latiora, hirsuta, præsertim qua parte culmum obvolvunt densa lanugine obfusa sunt, & evidentius striata, postquam à culmo abscesserint lavia & glabra paulatim evadunt. In summis stipulis juba explicatur ampla, atro-purpurea, deorsum reflexa, ad longa tenuiaq; flamina inermibus glumis comprehensa grana, lubrico lavore lucida, parva, colore fulvo aureove apertè obtinens.

Levem solutimque terram desiderat, nec in sabuloso solum, sed in arenoso quoque provenit, Locum modò vel humidum solum, vel rigum, nam ficum cretulosumque reformidat. Ante ver commode feri non potest, quoniam teporibus maxime lætatur. Ultima parte mensis Martii cominodissime terræ committitur. Nec impendit gravi fatorem cultoris onerat, quippe Sextantis ferè quatuor (quinque Palladio) jugerum implet Columelle. Si densius seminetur necedum. Terio post sationem mense perfcitur: est autem ad annonæ caritatem & famem necedum permaximum. Contra tempestates enim universas aerisque malignitatis resistit, & nullo tempore deficere potest, licet frugum cæterarum sterilitas invalescat.

Habemus aliquando hujus varietatem semine aureo.

2. Milium semine albo.

Hoc quamvis ab omnibus Botanici cum præcedente ad idem caput reducatur, ejusque tantum varietas habeatur, est tamen reverà species distincta: siquidem non tantum granorum colore ab eo differt, sed staturâ & magnitudine, & florenti tempore, & juba seu paniculâ: illo etenim multo elatius est, ut quod ad bicubitalem aut tricubitalem altitudinem affurgat, culmo crassiore, geniculis pluribus intercepto, foliis latioribus longioribûs, multo, pallidius virentibus, comâ magis inflexa, albicante.

Serius deniq; paniculam explicat, nec ferè in hortis nostris ante exitum Julii. Hæc species esse videtur quam describunt Joan. & Caspar Bauhini.

3. Milium semine nigro C. B. semine nigro spadiceove J. B. Milium nigrum Ger. Park. Black Millet.

C. B.

Caulis est altiore, tenuiore, non hirsuto sed glabro; juba latiore; semine nigro oblongiore, medullâ quam in priore albore, illoque deteritis, non minus tamen aviculis, ut columbis & gallinis nutriti-
dis, expetitur.

In Argovia Helvetiorum frequenter feritur Milium nigrum, quod foliis est vulgari latioribus, caule non adeo alto, juba sparsâ & minore, semine aliquantulum majore & rotundiore, & ad pulvis comendans altero longè utiliore. An à præcedente diversum?

Milium refrigerare & siccare Veteres & Recentiores consentiunt. Mali succi est, difficulter con-
coquitur, alvum cohibet, & flatu generat. Attamen hoc multis gentibus in cibis gratissimum fuit. Ufus. ille, & hodie quoque esse, inter omnes constat. Meliorum frugum inopiâ in panificia olim cogebatur, ut testantur Galenus, Plinius, Dioscorides aliique à Veteribus. Apud Italos (inquit C. Bauhinus) vidimus frequenter panes ex Milio confecti, qui flavent, quia calidi devorati sua dulcedine placent, & à multis, etiam non urgente necessitate, expentur. Cum verò panis ex Milio obdu-
ruit planè nigratus est. Ex farina quoq; ejus & lacte Itali lagana & placentas parant: quæ nisi mox cum coctæ fuerint edantur, in mandendo glutinose & ingræte sunt. Pulcem candidam ex Milio olim factam fuisse testatur Plinius. Sarmatarum quoq; gentes hac maxime pulve abnuunt, & crudâ etiam farinâ equino lacte, vel sanguine è cruris venis, admixto. Hæc puls etiam Germanis hodie in usu est, cum lacte coctâ, butyro addito, & saccharo plerumq; asperio: Hujusmodi etiam pulvis in Angliam pridem introductus & in usum receptus sunt.

Cæterum Milii farinâ olim usus fuit in fomentis ad tormina, capitis quoq; & nervorum dolores. Foris impolitum fuit in sacculis; nam in cataplasmatibus ob friabilitatem difficilis ejus usus est. Qui plura de ejus facultatibus & uibus desiderat, C. Bauhini theatrum Botan. & J. B. histonam adlea.

Si membrana cerebri fuerit vulnerata, egregiè ipsam conglutinat (inquit Archigenes) Calamin-
thæ succus infusus, & farina Milii arida interfusa.

Ad sudorem provocandum, & Decoctâ. Milii cum passulis & fuscibus. Nobile sudorificum & diu-
reticum vocat Otto Heurnius. Vel & Decoctâ. Milii ad crepaturam cocti jijj. Vini albi ʒij. Exhibe
calidè ægrotanti. Vocatur Syrupus S. Ambrosii. Chæsean.

4. Milium Sabæum C. B. An Milium exiguum argenteum ex Cayro J. B?

C. B.

Granum est parvum, rotundum, Milio ut nomine, itâ & formâ non absimile, sed gustu
dulcius.

Hoc in Guinea, in regno Sabo Milio vocitant, & hoc frumento incolæ præcipuè vescuntur, ex hoc panem conficientes: granum probe maceratum lapidi plano seu lateri imponunt, hâque alio lapide manibus suis assidue terunt, non secus ac pictores coloramenta sua comminuerè solent, comminutum aquâ fubigunt, & ex eo rotunda liba aut globos conficiunt, quos lineis alivæ leutis, panificæ involutos coquunt, quantum ipsis sufficere videtur. Panis hic ingrati gustus non est. Ex
1 Ooooo 2 eodem

eodem grano potum efficiunt coquendo aut aliter miscendo, gustui gratissimum & saluberrimum.

Add. ad Clasi cur. post.

Milium suum argenteum ex Cayro J.B. sic describit, Vulgari Milio magnitudine cedit, magis quæ rotundum in acutum umbilicum terminatur: tenui, argenteo, valde, lucido cortice & à Medulla levi attractu separabili. Medulla Milii vulgaris, alba, insipida ferè, dentibus friabilis. Romæ ab amico acceptam attulit Cherlerus, nomine Milii ex Cayro.

C A P. XI.

Milium arundinaceum, multis Lachryma Johi. J. B. Lachryma Johi Ger. Park. Lithospermum arundinaceum C. B. Johi & raris, et Recd. Miller.

J. B.

Culmis donata est cubitum unum aut alterum altis, geniculatis: folia autem habet Turcici frumenti, cubito subinde longiora, uncias duas lata, quibus minora sunt illa que in ramis nascuntur, ex quorum alis petioli emicant, quibus transfiguntur singulis grana uplurimum singula, rarius bina, lrvoris politissimi, nitida, aut maturatiorum flavescentia, matura ex nitido rubescentia, duritie lapidea, Cicer æquantia, superiore parte turbinata, unde exit inanius glutinarius spica mutica.

In hortis colitur. Parkinsonus in Creta insula, Rhodo, Syria aliisq. Orientalibus regionibus sponte provenire ait. In Anglia & frigidioribus semen ægrè maturat.

Semine maturo & aqua ferventi intincto globulos parant quibus funiculo trajectis utuntur ad numerandas preces.

Est etiamnum, si expertus hæc scribat Lobelius, ad calculum renium & vesicæ saburram poline & decocto prædium vulgatum.

C A P. XII.

De Sargo seu Milio Indico.

Hoc genus Italis Sargo vel Sarga dicitur (auctore C. Bauhino) à proceritate, qua inter suas cognatas fruges, Milium scilicet & Panicum, surgit: Insulibus *Melegus*, Melica dicitur.

Culmi crassitie & altitudine, granorumque magnitudine inter frumenta paniculata eminet. Descriptio Milii Indici Pliniana notas ejus characteristicas continet. *Milium* (inquit) *intra hos decem annos ex India in Italiam introductum est, nigrum colore, amplum grano, Arundinaceum culmo: adolecit ad pedes altitudine septem, prægrandibus culmis, lobas vocant, omnium frugum fertilissimum.*

1. *Sorghum* Ger. J. B. *Melica sive Sorghum* Park. *Milium Arundinaceum sive Indicum semine subrotundo* C. B. *Indian Millet*.

C. B.

Tota planta Arundinem tam formâ, quàm proceritate refert, ita ut agri in quibus ad maturitatem usque adolevit procul distans Arundinetæ esse videantur. *Matib.* Hoc radicibus fibrosis multis ac validis nititur: culmis est quatuor, quinque, aut pluribus ex uno grano assurgentibus, octo, decem, nonnunquam tredecim pedes altis, digium crassis, fuscis, uplurimum noveni geniculis tuberosis intercepis, medullâ candida, subulso, Sambuci modo, farctis, & matrescente semine rubenobus, foliis Arundinaceis à singulis geniculis cubito longioribus, tres, quatuorve digitis, superiorem mucronatis, per ambitum minutissimis filis acutis dentibus armatis, ita ut si desorsum muleantur, teneros etiam digitos vulnerent. In summitate juba erecta dodrante plerumq. longior, latitudine quatuor aut quinque unciarum, plurimis paniculis confans: quæ Junio Juliove mensis è gramineâ vaginâ emergens flores luteos, exiguos, oblongos & pendulos profert, quibus defluensque spicæ rubescere incipiunt. Succedunt grana numerola, Milii aut Cannabis semine duplo majora, oblonge rotunditatis, colore uplurimum subrubra, vel in rufo nigricantia, rarius subalbicania & lutea, duplici tunica involuta, quibus excussis penoli, quasi crassa filamenta, ex quibus scopas concinnant, remanent. Ad incrementibus caulis & spicis turgentibus, radix ex inferioribus geniculis undiq. quasi fulcra demittit, quæ in terram figuntur fibrâq. agunt, quo culmos sustinent, ut facilius vento resistant.

Locut.

Solum amat pingue & humidum, unde à nonnullis in ejusmodi solo ad agrorum luxuriam castigandam feritur. Ex India primum adductum est in Hispaniam, Italiam, aliasque calidiores regiones. Nos in Foro Julii Italiæ copiosè satum observavimus. Ex æstivis sementibus est. Autumno maturarescit.

Semen Panico sapore & temperamento simile est. Italiæ infima plebs & Patavini rustici ex granis in farinam molitis panes conficiunt, qui friabiles sunt, & parum alimenti subministrant, nigri, dure concoctionis & alvum constriquentes: ex farina cum lacte pulvis conficiunt frequentius. At in Hetruria gallinarum, columbarumq. lagina ferunt potus quàm ad hominum alimentum. Suum & boum

boum & equorum pabulo etiam servit. Si boves, autore Cæsalpino, herbam virentem depascantur, intumescunt & pereunt, si culmos exsiccatos proficiunt.

Ex culmorum medulla medicamentum ad strumas praestantissimum fit: cujus conficiendi modum *Vires*. vide apud *Matib.* J. B. & C. B. Idem Matthiolus flores ad fluxorem muliebrem & dysenteriam commendat. Vide locum.

Ex summis Sorghi viticulis rigidioribus arefactis scopas Itali conficiunt, vestibus & capiti detergendis, quibus in variis Galliæ & Italiæ, nunc & Germaniæ, locis utuntur C. B. Hujusmodi scopas Venetis vinales observavimus cum in Italia peregrinaremur.

2. *Milium arundinaceum semine plano & albo* C. B. *Sorghi album, Milium Indicum, Dora* J. B.

C. R.

Hoc radice fibrosa & duras habet, terram à summo petentes, eiq. infixas, quo plantæ moles firmius contra ventorum impetum firmitur: quare quindenis diebus singulas radices è geniculis proferet, è terræ proximioribus incipiendo gradatim sursum ad quartum tendens: *culmis* Mayzio vel potius Cannæ Saccharinæ similibus, (qui sex vel octo cubitorum) medullâ albâ, dulci, Arundinum Sacchariferarum modo, farctis: quorum summitatis *panicula* (peciosa, Milio predicto major, alba, semipedalis longitudinis infidet: ex qua post flores delapsos è filamentis capillaceis exiguis & rigidis *grana* dependent, folliculo albo inclusa, candidissima, Lentis modo compressa, (Orobis magnitudine in Arabia) fractu durissima, nigro puncto, quo spicæ vel petiolo, è quo agrè develluntur, hærent.

In Arabia circa urbem Anam, cum Babyloniam veterem flumine peteret, urina, ad fluminis ripas agros confitos Rauwolfius observavit: & quidem solo arenoso, tenui & sans profundo, quod Octobri mense jam maturum & partim collectum erat. Ex Bellonius in Cilicia & Epiro, ubi rustici magnos lucos refertos Coryram in forum drevunt, novavit.

Hæc planta *Dora* Arabum cœniter; quæ ficca est, parum nutrit, & ventrem stringit. Grana *Ufus*. candidissima farinam panificis aptam promunt, ex qua, ut Rauwolfius habet, panem bene lapidum cinericum conficiunt, placentarium formâ, circa digitos quatuor transversos latos, sex longos, & duos crassos: & ut Bellonius, molas habent domi, quibus grana conterunt, & ex farinâ massam duram pinant, quam tenuiter admodum complantam radiis Solaribus coquant: aut veteri Romanorum milium more, qui regulæ ab igne calefactæ, & lapidibus utrinque sustentatæ, massam pitam componant imponentes coquebant: eadem ratione rustici panem coquant: at urbani in cibano. Incole ex culmis, eo quo ex Cannis Saccharinis modo, masticatis, succum suavem & dulcem eliciunt, qui in his magis in superiore parte, in Saccharinis autem in inferiore continetur. Corycæ infule incolæ hoc columbas alunt: in Cilicia ob lignorum penuriam serunt, cujus calamos pollicari crassitudine incolæ diligenter colligunt, & ex illis ignem servant.

C A P. XIII.

De Avena, seu Bromo.

UT ab habeo est habena, sic ab *avco* (inquit Vossius) videtur esse *Avena*, five ab occupandi aviditate, quod Agratius scripsit: five potius quod avent illud ædæ pecudes ac equi. Avena paniculâ sparsâ, semine angusto oblongo nunc nudo, nunc glumæ crassiore tecto, in locustis bifidis, à reliquis frumentaceis distinguitur.

A. 1. *Avena alba* J. B. *vulgaris seu alba* C. B. *vesica* Lob. Ger. Park. *White Oats*.

C. B.

Radicibus copiosis nititur: ex quibus culmi aliquot ex gramineis vaginis prorumpentes assurgunt, geniculis distincti, ac criticis nodosiores [quatuor aut quinque, articulis in eodem culmo:] *foliis* Tritici aut *Zææ*. In cacumine panicula se explicat cujuba Arundinis, ex qua folliculi veluti parvæ locustæ bipedes, longis ac tenuibus pediculis dependent, flore candicante, in quibus *semen* Hordeo longius, tenuiusq. acutum & subulbicans continetur, quod geminum (altero tamen semper grandiore) & superiori parte exiguis capillis hirsutum est, glumis crassis ac duris involutum, & inclusum: at in maturitate membranz defluentes maxime nudum semen ostendunt: medullâ est molli, candidâ & dulci. Aristas habent grana laterales, interdum tamen in ære.

Quæ lata nascitur (inquit C. Bauhinus) culmo est crassiore & proceriore: quæ sponte tenui stipula & spicâ jejunâ sterilis est.

In omnibus regionibus tam calidis quàm frigidis soletur: apud Germanos [& etiam Anglos] *Locut.* & communiter initio Martii, aut etiam Februario exeunte. Virgilius Avenæ segetem campum upere *Tempos*. & emaciare adnotavit.

Urit enim *Lini* campum seget, uris *Avena*.

A. 2. *Avena nigra* J. B. C. B. *Black Oats*.

Hæc ipsa (inquit C. Bauhinus) albâ aspectu sylvestrior est, stipulâ quinciam crassiore & folio nigriore: granum huic frigidius, longius & pilosius est quàm precedenti, glumâ pilosâ & nigra tectum, è cujus dorso arista intorta nascitur.

Ooooo 3

Parkinsonus

CAP. III.

De Gramine Secalino.

Sub hoc titulo comprehendimus Gramen illud, Hordeum spurium dici solitum, cujus spica Secalis non Hordei spicam refert.

- A. 1. *Gramen Secalinum* & *Secale sylvestre* Johnsoni apud Gerardum. *Hordeum spurium vulgare* Park. *murinum* J. B. *Gramen bordeaceum minus* & *vulgare* C. B. *An Herba Phœnicea* Græcorum Plinio lib. 22. cap. 25? *Wild Rie. of Rie-grafs. Wall-Darlep. Verum spica propius accedit ad Secale quam ad Hordeum. Wap-Demet.*

C. B.

Radice est capillata, parva, candida: *foliis* gramineis, & quidem primis palmaribus, angustis, nunquam articulatis: *culmi* frequentibus, sesquipalmaribus, & interdum cubitalibus, genicularis: *spici* longis, Hordeo similibus, [aut potius Secali] at tenuioribus, mollioribus, frequentibus aristis horridis, glutinisque maribus.

Locus.

Ad muros, macerias & fœmitas plerumque oritur. Hæc species differt à proximè sequente brevitate sua, ut quæ dodrantalem altitudinem raro excedat: spicarum aristarumque longitudine, quæ in hac multum superant: loco denique nimirum in ficcionibus ad muros, macerias & fœmitas, cum illa in pratis & pascuis plerumque humidioribus duntaxat proveniat.

- A. 2. *Gramen Secalinum* Ger. emac. lib. 1. cap. 22. n. 4. *Gr. Secalinum majus an minus* Park? *Rie-grafs. An Gr. spicâ Secalind C.B.*

Culmo assurgit tenui, bicubitali, tribus quatuorve nodis distincto ad quos singula *folia*, culmum ut in alitis ima sui parte involvens, à quo ubi recedunt, in palmarem longitudinem, extenduntur. Caulis fastigium *spica* occupat sesquicentis, Secalini æmula, aristis paulo brevioribus quàm in præcedente, purpureiscentibus, circumvallata.

Flocculos exterius oblongos, luteos.

In pratis frequens oritur. A præcedente proceritate sua & spicarum aristarumque brevitate præcipue differt.

- A. 3. *Gramen Secalinum palustre & maritimum.*

A vulgari Gramine Secalino seu Hordeo spurio differt *spici* brevioribus, pyramidalibus, è latiore scilicet basi in angustum apicem sensim tenuatis, squamis crebrioribus & magis confertis compositis, iidem & *aristis* magis extantibus, imis longioribus, superioribus ordine brevioribus omnibus purpureiscentibus. *Radices* quinetiam vel quod minus firmiter terram apprehendant, vel quod in laxo & spungioso solo plerumque oritur, faciliore extirpatu sunt.

In palustribus frequentissimum est.

- * 4. *Gramen bulbosum ex Alepo* J. B. C. B.

J. B.

Ex olivaribus, multis laceris tunicis vestitis, *bulbis* pendent fibre robustæ. *Culmi* pedales, crassifculi, *foliis* insignes angustis, palmaribus. Summo scapo gerit *spicam* Hordeo murino similem, palmari minorem, glutinis densis, longis, calamo appressis, sursum spectantibus, in brevem aristam singulis definitibus.

CAP. IV.

De Sparto & Gramine Sparteo.

Quoniam horum pleraque spicam habent Secalinea similem, ideoque proximum Secalini graminibus illis locum dedimus.

Spartum à verbo *ἐμίσσιν* dicitur, quod non tantum terre semen mandare, sed & texere aliquid vel inter se necedere significat. *ἐμίσσιν* & *ἐμίσσιν* funiculi vel lineæ sunt, sic dicta non quod ex herbis sativis necantur, sed quod ad vincendum idonea sint à *ἐμίσσιν* necedere, complicare. Hinc herbas quæ funiculis, retibus, stercibus, aliisque rebus texendis aliquem usum exhibent, inter quas principem locum obtinet de qua nunc agimus, hoc nomine donarunt Veteres.

1. Gramen

1. *Gramen spartum* Plinii, sive *sportularum* seuum J. B. *spartum primum paniculi comid* C. B. *Spartum herba* Plinii Cl. *Spartum Plinii Clusio* Ger. *Spartum Plinii*, sive *Juncus Hispanicus* Park. *The true Spartwood* of Phiny.

Clus.

Numerosa, tenuia, viridia, junceique habet *folia*, cubitalis longitudinis, ex eadem radice produntia, quæ dum novella sunt: latulcula conspiciuntur, & interiore parte caneloscunt, successu verò temporis contrahuntur & convolvuntur, fiuntque juncea, dura, flexibilia tamen, & marginibus ita connatis ut vix rima appareat, nisi diligentius observes. Inter hæc *culmi* exstant, ipsi foliis paullo longiores, qui vere & æstate parvam, Arundinaceam paniculam ferunt, simili propemodum cum illa ratione florentem: deinde oblongum *semen*, ut nonnulla Graminis genera. *Radices* nititur fibrosis & perennibus, è quibus multe simul nascuntur plantæ contigæ. Junci modo, ut interdum una planta, five multarum simul congestarum cumulus, duorum pedum spatium, vel illo etiam amplius, in ambitu occupat.

Frequens nascitur collibus arenosis inter *Vaena* & *Alcala-real*, atque aliis Bæticæ locis, sed omnium abundantissimè ab initio Granatensis regni five Bæticæ limitibus usque ad Murgin urbem, vulgo *Murcia* dictam, ut non sine causa totus ille tractus Veteribus appellatus sit *Spartarius campus*; quo etiam Nova Carthago, vulgo *Cartagena*, urbs maritima continetur: hæc etiam à nonnullis Spartana cognominata est, ob Sparti (ut credibile est) eo agro nascens abundantiam. Nascitur & Valentini regno, atque illud quidem superiore longe uberius & latius.

Est verò Spartum hoc, quod Hispanis, apud quos nascitur, etiam nunc *Sparto* dicitur, illud ipsum quod Plinius, lib. 19. cap. 11. describit. Eodem enim in usu nunc est apud Hispanos, quod fuit *Ujia*, Plinii tempore. Nam ex crudo & exsiccatò tapetes seu aulæa, sterces, rudentes aliisque fines conficiunt: Corbes etiam illi in quibus ficus & Uvæ palis advehuntur, ex Sparto contexti sunt. Sed ex illo aquâ infusa macerata, deinde liccata & tulo calcamenti genus, quod ipsi *Alpergetes* appellant, paratur, funes etiam & alia subtiliora opera. Præfertur autem id quod Valentini regno crecit.

2. *Gramen spartum* 2. Clusio J. B. *Gr. spartum secundum, panicula brevi folliculo inclusâ* C. B. *Spartum alterum* Plinii Ger. *Spartum Plinii alterum mollius* Park. *Double Spart. mced.*

Clus.

Superiore tenerius, ejusque valde rarus est usus, ut quod stercis aut hujusmodi operibus conficiendis minis sit idoneum, plurimus autem ejus usus est Murciano regno ubi nascitur, ad lineas lacos, quos lædus subternunt, implendos, ut nos stramine uti solemus, quoniam molliore tenuiorque sit juncus quam primum genus, paniculam ferat brevem, & pericarpio quadam, five membranacoso folliculo includam, ut Narcissorum & similibus ferè flores.

Nascitur eodem quo superius modo, paullo tamen maturius flores producit: nam Martio suis floribus onustum conspiciebam.

- A. 3. *Gramen spartum spicatum foliis mucronatis, vel spicâ Secalind C.B. Spartum spicatum prægens* Oceanicum J. B. *marinum nostras* Park. *Anglicum* Ger. *English Sea-Spartwood*, & *Spartum*. Flandris *Halm*.

Culmi assurgit cubitalibus & alioribus, duobus tribusve geniculis interceptis, totidemque foliis vestitis, quæ eos aliorum Graminum in modum aliquosque involvunt. *Spica* in summo teretiuscula quatuor aut quinque uncias longa, crassitie in medio digiti minimi ferè utraque extremitate minore, seu tenuiore. Semen Canarino non majus, verum teres, altera extremitate acutiuscula. Secalinam quadantenus refert, è glutinis tamen non aristatis componitur. *Folia* non raro culmos ipsos longitudine æquant vel excedunt, naturâ quidem plana & graminea, verum ob siccitatem contractis lateribus adeo convoluta ut juncea videantur, in mucrones acutos & pungentes definitia, colore glauca.

In arenosis tumulis & aggeribus ad maris latus copiosissime oritur, ubi latè serpit Graminis modo, cruribus eorum, quibus per eos aggeres sine ocreis iter est permolestum, pungunt enim & cutem penetrant ejus folia.

Utus ejus est, ut latis suis cepistris & valde confertis, atque oblique spargentibus sese radicibus arenarum firmorem reddat & colliget in aggeribus, nè tam facile marinis undis & fluctibus eluatur, & ut facilius resistant tempestatibus, quæ Oceano crebre; ut rectè Clusius.

Hæc species ille videtur de qua loquitur J. Cargillus apud J. Bauhinum, Tom. 2. p. 47. *Gramen maritimum* pungens vulgo *Went* vocatur, & copiose in arenoso maris litore nascitur, eoque Angli conclavibus fratris ætate quidem virenti conciliant frigus, hyeme liccato calorem fovent. Alia res est quæ apud nos *Went-grafs* nunc vulgo vocatur, nimirum Gramen capillatum *J. Bauhinii*.

- * 4. *Gramen spartum spicatum foliis mucronatis brevioribus* C. B. *Gr. spartum primum Tabernæmontani* J. B.

Radice nititur fibrosa, longa: *folia* rigida, tenuia, pedalia, nervo medium percurrente. *Culmi* cubitales & aliores, teretes, leves, foliis multis amicti. *Spica* digitali longitudine, interdum longiores, colore folio obtusior.

Provenit, Tabernæmontane, nascitur in squalidis locis circa *Hertogenbosch* in sabuletis, va. *Leu.* *Brabantia* locis.

Maurus

Mirum nec nobis per loca illa peregrinantibus, nec alii cuiquam præter Tabern. hoc genus Sparti observatum fuisse.

5. *Græmen Spartum spicatum latifolium* C. B. *Spartum maritimum* fœve Oceanicum latifolium J. B. *Spartum maritimum* nostrat alterum Park. *Spartum herba* 4. *Batavicum* Clus. *Spartum* 4. fœve Anglicanum alterum Ger. emac.

Clus.

A Sparto loco penultimo descripto minimè differt totâ plantæ formâ, radicèq; sub terra condendi latè, spargendi licentiâ; ejus tamen spica breviora videtur, & Phalaridis potius quàm Secalis paniculis imitatur.

Id Batavis, quibus valdè familiare, isdemq; usibus servit quibus jam dictum, etiam Ælism appellatur.

J. Bauhinus Spartum nostras alterum *Lob. ico.* huic idem putat, quod in fabulos collibus Wallachia & Hollandia reperitur, spicâ, radice, magnitudine, semine acrolo ad Spartum 3. Clus. proximè accedens, foliis folis differens, quæ pulchra, Frumentaceis & Graminis striati sulcati foliis latoria, coloris glauci.

Quamvis Parkinsonus hoc genus Sparti nostras, & Gerardus Anglicanum vocat, nos tamen nondum adeo felices fuimus, ut in litoribus Angliæ plantas indagantes in illud incideremus, at nec ab alio quocumq; fide digno inventum vidimus aut audivimus.

6. *Spartum maximum maritimum* Hollandicum spicâ Secalinâ. *The greatest* Holland *Spattweeb.*

Hoc duplo majus est & elatius Sparto maritimo Anglico spicâ Secalinâ vulgari. Spica laxior est, & glumis minus confertis.

In arenosis ad vicum Schevelingam uno ab Hagâ Comitum miliari invenimus, & quoniam tunc ab aliis prodrum putavimus, describere negleximus.

Locus.

7. *Græmen pennatum, aliis spartum* J. B. *Spartum Austriacum pennatum* Clus. *Spartum Austriacum* Ger. *Græmen spartum pennatum* C. B. *feather-grass.* *Græmen planarium* Park.

Clus.

Folia obtinet pedalis longitudinis, gracilia, viridia, numerosa, plana initio, sed quorum limbi tandem coeunt, unde Junci modo levia, teretiaque fiunt, Sparti Hispanici foliorum instar, quibus non multum ab similia sunt, sed minora & graciliora. Inter ea *culmi* exeunt graciles, foliorum fastigium non superantes, qui spicam ferunt aliis dissimilem, sed tribus aut quatuor oblongiusculis granis, longâ contortâ caudâ insignitis duntaxat constantem, quæ in dodrantalem, imò pedalem interdum veluti pennulam, tenuioribus alarum Avii Iulis *Mennodiatæ* five *Paradis* vulgò nuncupatæ pennulis fere respondentem definit. Radix subest & multis capillamentis gramineisq; fibris composita: Hispanici Sparti radicis instar.

Semen maturum Junio vel levissimo aere flatu excutitur, atq; cum sua pennula, paululum volans, ubi decidit, statim per gramen arripit & terrâ se condit.

Abunde provenit in monte Badenibus thermis imminente totâque illâ catenâ montium, qui inde usque ad Danubium procurrit, præterea ad sylvam *Lach*, aliisque apertis & gramineis locis Austriæ & Ungariæ, sed omnium uberrimè in vivario illo Neapoli Austriacæ urbi contiguo, in quo uberius latitque provenit. Clus.

Habetur & in Italia apud Taurinenses & Goritenses luteo colore. Inter Viterbum & montem Fialconem albo colore reperitur. C. B. hist.

Tempus.

Locus.

- A. 8. *Græmen spartum juncifolium* C. B. *Spartum parvum* Lobelii J. B. *Spartum nostras parvum* Lobelii Ger. emac. App. *Spartum parvum* Batavicum & Anglicum Park. *Small Spattweeb.*

Duras crassâq; fibras demittit (inquit J. Bauhinus, qui ex sicco descripsit) [Juncus tenuis, si profus repentes radices ei attribuit.] *Culmi* numero plures, imâ parte foliorum circumjectorum voluminibus crassescunt, alioqui filii instar, tenues, enodes, dodrantales, quos à medio ad summum usque conficunt, altera duntaxat parte erumpentes, eodemq; vergentes glumæ, duræ, tenues, longiusculæ. Folia ubi stipulam non amplius involvunt admodum tenuia & fere rotunda, trium quatuorve unciarum longitudine.

Folia (annotante Johnsono in Append. ad Gerard. emac.) è radice erumpunt, tria quatuorve simul membranulâ albicante involuta, inferius crassiora, & sursum versis paulatim gracilescunt, ut in Schenacho, donec altitudinem semunciam adepta è membranula involvente emergant, & in terram reclinantur. Sunt autem viridia, juncea, eorumq; longissima vix duas uncias excedunt, inter quæ *culmi* graciles, palmatis aut alior exurgit, summa parte reflexus, duplicem seriem glumarum acroloarum sustinens. Circa initium Augusti perfrigitur.

In palustribus præsertim montosis frequens est. In palustribus aliam speciem producit, quam *Spartum minimum* Anglicum vocat, Entia (ut mihi videtur) sine necessitate multiplicans.

Locus.

Græmen spartum Basileense, fœve capillaceo folio C. B. *Spartum Basil. cap. folio* Park.

Cùm impræcè & describat, nulla nec *culmi* nec spicæ facta mentione, omittimus.

* 9. *Græmen*

- * 9. *Græmen spartum Montpellieracum, fœve capillaceo folio minimum* C. B. *Spartum Narbonense* Park.

C. B.

Radicem habet ex fibris albis, oblongis, capillaceis compositam, folia capillacea, uncialia: *culmi* tenuissimos nudos, trium quatuorve unciarum, paniculas parvas, è loculis minimis compositas, & per maturitatem rufescentes.

Montpellierâ in agris æstivo tempore reperitur. Frequens est (inquit P. Magnol) in siccioribus *Locus* fatorum marginibus.

Græmen spartum Hollandicum capillaceo folio minus C. B.

Suspicio & hoc non differre à Sparto nostrate parvo superius descripto. Videtis descriptionem ejus apud C. Bauhinum.

Græmen spartum variegatum C. B. *Spartum variegatum* Park.

Cui pars una folii vires, altera rubet alternatim, cùm nec paniculum nec culmum describat omittimus.

- * 10. *Græmen spartum scas equinas referens* C. B. J. B.

C. B.

Hoc album est, & ex radice alba, setarum instar, folia cubitorum quatuor longa producit, quæ formâ, & tenuitate & robore caudam equinam ejulq; fetas referunt, ex quibus Javæ insula incolæ tapeta texunt. Hujus videtur facta mentio apud Clusium, ex descriptione navigationis Stephani *van der Hagen* versus Guineam his verbis. Ambonensis funium genus torquere solent ex herba quâdam Sparto Hispanico non ab simili, quam alioqui fetas equinas quis esse judicaret: qui funes multo meliores sunt quàm quos ex Cocci five Nucum Indicarum cortice conficiunt, & melius aque injuriis & putrefactioni resistunt.

C A P. V.

De Gramine Paniceo.

- A. 1. *Græmen panicum spica simplicis* Lævi. An *Græmen panicum spica simplicis* C. B. Ger. emac. *Panicum glaberrimum spica simplicis* Park? *Panich-grass, with a simple spike.*

Fibris non admodum multis, tenuibus & brevibus capillamentis cirsatis radicatur. *Culmi* indè exeunt, nunc singuli, nunc bini ternive aut plures pro soli fecunditate, sesquialibales aut altiores, pluribus geniculis, ad sex usque, intercepti, ramosi, ramulis ex inferiorum foliorum sinibus egressis, in spicas terminatis; tres quatuorve in eodem culmo ramulos spicatos seu culmos secundarios observavimus. Sunt autem culmi graciles, ad nodos interiores nonnihil reflexi. Folia, ut in aliis culmiferis, ad genicula singularia, culmum aliquoties obvolvunt, à quo postquam abscesserint ad sesquipalmarem aut bipalmarem longitudinem porrigitur, latitudine dimidi digiti aut majore, hilarè viridia, in longum & angustum mucronem sensim obovata, si deorsum stringantur ad tactum aspera. Culmus tandem in ipicam exit angustam, tres uncias longam, eodem modo è feminum racemulis squamatis incumbenibus compositam quo in Panico vulgari sativo, aristis brevibus purpurascens undique circumvallatam, quin & spica ipsa in apicis & soli expositis purpurascit nonnihil, alias viridis est. Grana Panici sativi similia sed minora, per maturitatem è viridi albentia, interdum etiam purpurascunt ab extremo soli exposito, minimè autem flavent. Spica compactor est quàm in sativo Panico. Nulla in aristis aut glumis nobis tractantibus sentitur asperitas, at neque vestibus adherescunt; proinde diversum est à Gramine paniceo spica simplicis C. B.

In exteris regionibus frequentissimum est: in Angliâ rariùs invenitur, in arvis demissa segete. *Locus.*

- A. 2. *Græmen panicum spica divisa* C. B. *Graminis genus quibusdam Gallia Deus canis secundus, fœve Panicum glaberrimum spica divisa* J. B. *Panicum vulgare* Ger. *glaberrimum* Herbariorum Park. *Panich-grass, with a divided spike.*

J. B.

Calamos è radice fibris compluribus crassiusculis constante locis humidis emitit duos trêve cubitos altitudine æquantes. Folia Arundinacea in acutum mucronem desinunt: *fovam* explicat palmarem & sesquipalmarem, subrubentem aut è rubro nigricantem, crebris spicis compositam, densò granulorum Panicorum, glumis mucronatis subhirsutis, nunc muticis, nunc aristatis, idque interdum in eadem planta; inculorum stipatu confertis, libero tamen costæ dorso ut in Gramine Marne.

Variat interdum ludente natura, spicâ nudâ & aristis carente, aut aristis longis armata, ut in descriptione innumus; unde C. Bauhinus duas species non necessariò facit.

Locus palustribus delectatur, inq; Germania, Italia & Gallia passim provenit. In Angliâ rariùs *Locus* invenitur. In eisdem cum subsequente locis observat D. Newton.

Ppp pp

- A. 3. *Græmen*

A. 3. *Gramen panicum spica aspera* C. B. *Rough-tared Panic-grass.*

F. B.

Radices habet tenues, frequentissimas, eoque nomine evulsi difficiles: *Culmi* plures, palmares atque etiam dodrantales, geniculis paucis articulati, oblique eriguntur, aut per terram repandi reclinantur, denique ad radiculis attolluntur. Singulis calamis singulis insident *spicae*, Panic minores, asperae, vestibus adhaerentes, per maturitatem rufescentes, brevibus, pungentibus aristis obsepte; inter quas semina parva Panico minora. *Folia* graminea, albicantia, hirsuta, aspera, partem culmi seu vaginam amplectentia.

Tempus.

Invisis olitoribus herba, annua quidem: oritur aestate; semen maturat Augusto, perit Autumno.

Locus.

In agro quodam inter Rapas ultra Putneiam vicum, ad semiram quae inde *Roshampton* ducit; item ultra edificia *Norwiche*, id est, boum stabula dicta, juxta Tameisum fluvium cundo à Trajecto eorum ultra Westmonasterium ad Chelseiam pagum copiosum observavit D. Newton.

C. Bauhinus hujus synonymum facit *Gramen geniculatum* Tabernamontani, & Gerardi. Parkinsonus Panicum sylvestre *Dalechampii* vocat. J. Bauhinus describit sub titulo Panic sylvestris & Dentis canis i. dicti: verum *Gramen geniculatum* Tab. ab hoc distinctum facit, & Graminis panicis vulgaris levis synonyma huic accommodat: erronee nostro judicio: descriptio enim (quam adhibet) non convenit Gramini paniceo vulgari spica levi: sed speciei illi quam intelleximus volumus, quae est spica aspera, vestibus pertinaciter adhaerente: pro qua ergo nos eam usurpavimus.

CAP. VI.

A. 1. *Gramen Avenaceum dumetorum spicatum.* An *Festuca graminea nemoralis laevis mollis* J. B. C. B. *Spiked Hedge-Cat-grass.*

Radix huic fibrosa: *Culmus* cubitalis & altior, gracilis, geniculatus, inferius nonnihil pilosus, superius levis. *Folia* lata, pallide viridia, striata, pilola, tractantibus aspera & aridiuscula. *Spica* trium quatuorve digitorum, ex pluribus spicis partialibus alternatim sine pediculo medio scapo adnatis constans. Sunt autem haec partiales quae dixi spicae totalem componentes oblongae, strigose, & plurimis glumis squamatis incumbentibus, & in aristam longiusculam desinentibus coagmentatae.

Tempus & Locus.

Tardius & post Solstitium ferè aestivum spicam producit & semen perficit: estque in sepium aggeribus inter vepres & in dumetis frequentissimum.

Huic non multum dissimile est

2. *Festuca dumetorum* C. B. Theat.

C. B.

Radix est fibris capillaceis nigricantibus composita, ex qua *culmi* plures, geniculis distincti, paucissimis pilis aspersis, duorum, triumve cubitorum, foliis oblongis angustis cincti exsurgunt; in quorum summo spica oblonga, locustis raris oblongis, cauli proximis & aristis armatis constans.

Locus.

Basilex circa Birsam in dumetis Julio mense reperitur: verum etiam in vepribus locis ficioribus provenit.

In omnibus ferè, excepta foliorum angustia, cum nostro gramine Avenaceo dumetorum convenit.

CAP. VII.

De Lolio.

Lolium *Alex* Graecis, quasi *aleum*, hoc est, adulterinum. Fieri enim creditur ex corruptis Tritici & Hordei seminibus. D autem in L. abir, ut ab *Æolico* *Oleum* *Ulysses*, à *disapna* *Lachryma*, vel dicitur *sed in hunc dicitur*, id est, *segetem perdere*; sive quasi *aleum dicitur*, id est, *segetis noxia*. Ita *Martinus* & ex eo *Vellus*.

Lolium autem spica strigosa, compressa, granis cum glumis utrinque, ad scapum in eodem plano sitis à reliquis graminum generibus distinguitur.

A. 1. *Lolium album* Ger. Park. *Lolium gramineum spicatum capus tentans* J. B. *Gramen loliaceum spica longiore* C. B. *Darnel*, *Ivray* Gallis, *quoniam inebriat*.

Radix est fibrosa, tenuissimis capillamentis cirsata, stipulas habet cubitum unum, duos, tresve altas, Triticeis pares aut paulo minores, quatuor vel quinque nodis distinctas, ad quorum singulos, ut in reliquis culmiferis, singula *folia*, Triticeis angustiora & viridiora, nientia, glabra, pinguis, striata, culmum ad proximum ferè geniculum obvolventia, à quo postquam recesserint in sesquipalmarem aut bipalmarem longitudinem producantur. Culmus in *spicam* desinit pedalem figurâ

Lib. XXII.

De Graminibus.

figurâ peculiari, siquidem ex culmi lateribus alternatim grana terna aut quaterna & quina, imò non raro sena aut septena, pusillae spicae formâ pediculis nullis exeunt. Singulis foliolum oblongum cas sinu suo excipiens, exterius adjungitur. Grana Triticeis minora sunt, glumis seu cortice fulco & simplici inclusa, quae in acutam & tenuem aristam, quae tamen aliquando desinunt, desinunt.

Inter segetes, praesertim Triticeas nimis frequens habetur. Quae de degeneratione seu transmutatione Tritici in Lolium, aliorumque frumentorum & leguminum in sua vita, à Veteribus & Recentioribus dicta sunt, superius in Parte Generali consideravimus.

2. *Gramen loliaceum latifolium spica angustiore* C. B.

C. B.

Ex *radice* alba, arundinacea, fibrosa *culmi* aliquot cubitales exsurgunt, foliis paucis, latiusculis, oblongis cincti, quorum summo spica angusta, uncias quatuor vel quinque longa, Phoenici vel Hordoo marino similis insidet.

Basilex circa Ciben, ubi longioribus & brevioribus foliis variat.

Lolium calefacit & exsiccat, attenuat, resolvit, absterget. Frugibus ex quibus Cerevisia paratur *Vires* permixtum ebrietatem promovet. Quod si panic copiosius addatur stuporem & veluti temulentiam ebrietatibus parit. Hinc nonnullis Triticum temulentum, J. Gallis *Ivray* quasi ebriola dicitur.

Triticum in Lolium degenerare Veteribus plerisque, & Recentiorum multis videtur: quod tamen à curiosioribus & naturali scientia penitus imbutis merito in dubium vocatur: quia de re superius lib. primo, cap. de specierum transmutatione egimus.

Quamvis autem Lolium intro assumptum celerimè vertiginem inducat, foris tamen cum axungia (adipe anserino Plinio) admotum idem incommodum tollit. *Theophr.*

Oculis officit, caliginem adferendo propter Vapores acres in cerebrum elevatos: unde Lolio viciatè dicuntur proverbio, qui visu sunt imbecillo, ut lusciosi & Myopes.

Loli farina aliis medicamentis idonea admixta, ad ulcera putrescentia, impetigines, lepras, strimmas, gangranas, dolorem ischiadicum, &c. à Veteribus commendatur. Consule Dioscoridem & Plinium.

A. 3. *Gramen loliaceum angustiore folio & spica* C. B. *Lolium rubrum* Ger. *Lolium rubrum* sive *Phoenix* Park. *Phoenix Lolio similis* J. B. *Red Darnel-grass.*

Planta est perennis, *radicibus* geniculatis & geniculis fibras demittentibus se propagans: *culmi* cubitum aut sesquipedium interdum altis, perquam tenuibus, rarisque, geniculis, [duobus tribusve etiam quatuor] donatis *foliis* angustis, oblongis, striatis, pinguibus, obscurè virentibus cinctis. Ex exterioribus geniculis ramulos non raro emittit haec species. Spicae loliaceae, spithamam longae, inferioribus geniculis ramulos non raro tamen albes, minores & tenuiores quam Loli albi, aliquando paniceo colore rubentes, non raro tamen albes, minores & tenuiores quam Loli albi, eodem modo ex spicis partialibus, strigiosis, pluribus tamen glumis constantibus compositae.

Duplicem hujus varietatem observavimus; alteri spicae partiales (si ita loqui liceat) totalem componentes crebriores (en densiores sunt aut propius ad se invicem admotae, paucioribus glumis compositae, & scapo medio appressae: alteri rarius & à se invicem remotius sitae, pluribus glumis contextae, & latiore basi in mucronem acutum fastigiatæ, & à scapo medio extantes.

Ad vias & semitas inque pascuis pinguibus frequentissimum est hoc genus. Locis nonnullis pro jumentorum pabulo feritur, est enim pingue & ponderosum adeoque jumentis saginandis aptissimum.

4. *Gramen phoeniceoides foliis convolutis sanctae ac paucioribus* J. B.

F. B.

Cubito altiore *calamus* attollit, internodiis longis geniculatum, foliis amictum sesquipalmatibus circiter, duris, rigidis, acutis, medioeriter latis: summo culmo spica insidet, sesquipalmum longa, alternatè glumarum muricatarum squamatum compactarum positum, ad eum ferè modum quem in Phoenice animadvertemus, sed majorem multo, colore ex viridi in flavum vergente: *radicem* apparere esse perennem, oblique actam, fibrolam, duram, albam. Ita ex sicca planta.

In parietibus Narbonensibus observavit Cherlerus. Duplicem differentiam notat P. Magnoli, altes. Locis. ram foliis viridibus, alteram quasi argenteis.

A. 5. *Gramen parvum marinum spica loliaceo* Ger. *emac.* lib. 1. cap. 22. n. 8. *An Gramen loliaceum minus spica simplicis* C. B. *Dwarf Sea-Darnel-grass.* An *Phoenix aeterna* *quiescens* Park?

Fibris plurimis, sublevis, tenuibus *radicatur*, unde exeunt *cauliculi* numerosi (plures viginti in uria planta numeravimus) sesquipalmares interdum, plerumque breviores, & quod notabile est in hoc genere, & ferè singulare, valde ramosi, tribus quatuorve geniculis nodi; eodemque *foliis* vestiti, quae cum à caule abscesserint, vix producantur in longitudinem uncialem. Cauliculi autem summa parte in *spicas* desinunt, duas tresve uncias longas, teretes, nec ipso caule crassiores ut aegre distinguantur, articulas, recurvas: ad singulos scapi articulos alternatim nunc ex hac, nunc ex illa parte, binis glumis cauliculi scapo ita coaptati & appressi, ut nisi cum eleventur inter florendum, rotundanturque nihil officiant, semen continent.

Ad maris litus, & in palustribus maritimis plurimum oritur, ut loca indicare non sit opus.

Locus.

Ppppp

6. Gram.

6. *Gramen Lolium minus spica simplici* C. B.

C. B.

Ex radice capillacea cauliculis plures rotundi, duri, duarum unciarum & etiam semipalmares, foliis paucis, angustis & brevibus cincti, exsurgunt, quibus spica duarum unciarum, angusta, Lolio simili infidet.

Locu.

In agris Montpellierensibus frequens est.

7. *Gramen lolium minus spinum spica multiplici* C. B. *Phoenix multiplici spicata panicula* Park.

C. B.

Cauliculis est multis, majori parte reclinatis, unciarum quatuor: foliis paucis & spica multiplici, cujus utriculus semen parvum oblongiusculum includitur.

Apud Montpellierensium reperitur; ubi in maritimis herbis de se sapius legisse refert P. Magnol. qui

Gramen maritimum panicula lolacea, ramosa ejusdem.

Quod in litore prope Peraul non longe Monspelio legit, aliorum tantum varietatem esse coniectatur.

8. *Gramen phalaroides exilis, humi sparsum Danicum* Lobelii Gr. *lolium spinum* C. B. *lolium spinum* Lobelii Casp. Bauhini J. B. *phalaroides minus spinum Danicum* Lobelii Park.

Ad Gramina Lolacea refert C. Bauhinus, Puffillum est, humile, humique sparsum, radice fusca, cincta, culmis quamplurimis, duarum triumve unciarum, torulis spicatis, affusè fastigiatis, & exilibus apiculis praeditis: foliis latiusculis & uncialis longitudinis: Tota herba per fenecium abest.

CAP. VIII.

De Gramine Alopecuroide.

A Spica caudam vulpinam referente nomen accipit.

A. 1. *Gramen Alopecuro simile glabrum, cum pilis longiusculis in spica, Onocodon mihi denominatum* J. B. *Alopecuroides majus* Ger. *Phalaroides majus* Park. Gr. *Phalaroides majus, sive italicum* C. B. & forte etiam *Phalaroides spica rotuli, sive Germanicum* C. B. Park. *Æte most common fox-tail grass.*

Radix huic fibrosa: calamus cubito altior, non raro bicubitalis, internodiis longis distinctus, quem inoffensè fuscus deq. contrahes licet, duobus tribusve foliis donatus, spicam sustinentes seiscundalem aut duarum unciarum, mollem, cinereo colore splendens, brevibus & mollicellis pilos glumis compactilem, aristis mollibus longiusculis cinericis singularibus donatis. Folia non admodum longa, glabra, glauco quodam poline, avera præcipue parte obducta, quæ facillè detergi potest.

Locu.

In icone Gerardi & Lobelii spica iusto brevior & crassior pingitur.

Miror Gerardum & Parkinsonum nostrates de planta adeoq. ubiq. obvia & vulgari, in pratis & pascuis per totam Angliam frequentissimâ, tam obscure & confusè scripsisse, ut eam nescivisse videretur.

Inter prima mense April, aut ineunte Maio spicam producit.

A. 2. *Gramen aquaticum geniculatum spicatum* C. B. *fluviatile spicatum* Ger. *aquat. spicatum* Park. *Spiked float-grass.*

Spica persimilis est præcedentis spicæ, mollis pariter, unico ex fingulis squamis eam componentibus exeunte pilo seu arista brevi; nec bicornes sunt squamulæ ut in typhino dicto. Spica duntaxat gracilior est & minus lanuginosa quàm in præcedente. Canes infirmi sunt, crebrè geniculati, & ad genicula sursum reflexi, procumbentes, & ad nodos, ubi terram attingunt, radices agentes, quibus locum idoneum natum immensum se propagat: & geniculis ramulos emittens. Folia modicè lata, palmaria aut seispalmaria, levia, superiora glauca.

In aquis frequens oritur.

Historia Ebrodunensis auctores Gramen cum parva cauda muris, radice nodosa [malè imprimunt non nodosa] repens J. B. huic idem faciunt, & C. Bauhinum notant, quasi ex una specie duas fecisset, quod hoc ab illo separaverat, ipsi potius reprehendendi, cum Gramen aquaticum geniculatum spicatum, revera specie distinctum sit à Gramine cum parva cauda maris radice nodosa repente J. B. ut rectè illa distinguit C. Bauhinus.

A. 3. *Graminis*A. 3. *Graminis cauda muris purpurascens aliquatenus simile* J. B.

J. B.

Obliquè radicem agit crassam satis, tenuibus fibris donatam, veteri præteritorum foliorum cespice amictam; ex quâ è terra statim plucula prodeunt folia, graminea, vix triuncialia, raris pilis ad latera obliata, striata. Culmi surguntur aliquot pedales, cubitales aut etiam altiores, teretes, rigidiusculi, paucis internodiis, versis ima potissimum, donati: quorum singulos oblongo intervallo sejancta amictum foliola seiscundalia, aut ad summum duas uncias longa, inferius alioqui similia. Summitati inheret spica, quæ primulum prorepentes Caudæ muris purpurascens spicam aliquatenus emulatur, tum figura, tum colore, præterquam quod aristis nullis sit septa. Mox divulsâ & aperta elegantem glumarum purpurearum aut xerampelinarum & pulchrè splendens thysillum exhibet. Ex quibus foliis vel potius apiculi utrinque bifidi (dum nimum floræ) dependent, pulchelli, obscure purpurascens, tremuli; glumæ ceterum cassæ, inutiles. Sapor Graminis vulgaris.

Sicco gaudet cespice, arenosis item, limalidis & laxofis viarum marginibus avorundine oris incol. Locu: tis. Junio floræ.

A. 4. *Gramen Alopecurinum minus* Ger. *Alopecuroides spica longâ majus & minus* Park. *typoides V. seu spica angustiore* C. B. cum cauda muris purpurascens J. B. *Æte lesser bastard fox-tail grass.*

J. B.

Ex densa foliorum gramineorum, glabrorum agmine aliquot emergunt culmi, quorum alii pedales, alii cubitales aut seiscubitalis, interdum purpurei, foliis inferius latoribus vestiti, pauci atque exiguis articulis distincti: in summo spicam gestant purpurascens, palmarem aut breviorē, teretē, caudæ muris formâ, sed consilio glumarum steriliū ordine reformatā, ex quibus breves & tenellæ profluant ariste. Folius ejus sunt apices luteoli pallidi, ex tenuissimis filamentis penduli. Radix mera tunc fibra.

Inter segetes plerumque apud nos provenit.

Locu.

A. 5. *Gramen pumilum bisutum spica purpureo-argenteâ molli, vossar.*

Hoc genus graminis observavit nobisque communicavit D. Dale. Radices ei pio more fibrosæ. Folia ad radicem longitudine digitum aut duos digitos longitudine raro superant, sinuque perangusta & hirsuta. Culmi tenues, erecti, uno alterove folio cincti & geniculo nodosi, alacredine seispalmari interdum semipedali aut majore, colore purpurascens, in summo spicam gestantes uncialem aut seiscundalem & longiorē, è purpura argenteam, mollem, & laxiorē, nullis aristis donatam.

In monosis & campestribus sed rarius.

Locu.

6. *Gramen Alopecuros spica brevi* J. B. Gr. *Alopecuroides spica rotundior* C. B. *Alopecuros* Ger. *Alopec. genuina* Park. *Short-card fox-tail grass.*

J. B.

Herba mollissima est, brevi spica, utpote duum plus minis unciarum, sed rotundior, propius ad vulpinam caudam accedente, coloris albi & rari, glumis tomentosis vix apparentibus propter tomentum densitatem, aristis longiusculis, mollicellis circumcirca radiatis. Culmas geniculatus cubitalis & seiscubitalis, foliis amictus gramineis, parvis mollissimis pilis albis hirsutis. Radix parva, alba, capillaris.

In Sicilia, Italia v. g. circa Baias, & Gallia Narbonensi prope Frontinianam oppidum, præsertim in arenosis observavimus, verum & spica brevior erat, & culmus humilior, nec pedalem altitudinem excedens, quam ei rectè attribuit C. Bauhinus; erat etiam summa parte prætenus.

7. *Gramen Alopecuroides spica aspera* C. B. *Alop. spica asp. brevis* Park. *Gra. cum cauda leporis aspera, sive spica murina* J. B. *Rough-card fox-tail grass.* *Alopecuroides spica aspera* Bauhini Ger. enac.

J. B.

Plurculos surgit calamus, graciles, rigidulos, pedales aut seiscubitalis, in quorum summitate spica tunc brevis, magnitudine & figura caudæ vulpinæ haud dissimilis, sed cristis asperis, utrinque quoque muricatis cum aristis longiusculis & leviter recurvis, & quæ ex brevi reflexu in summitate culmi nutant: in quarum firu glumæ latent parvæ, inutiles. Folia melioris longitudinis, rigidiuscula, glabra. Radix densa satis numerosam hirsuturam fibrarum prolem demittit.

Circa Monsipetium in marginibus fœcis latorum copiosè provenit.

Locu.

C. Bauhinus hoc genus rectius describit caule palmari summum pedali; nec enim altiores nobis viti.

8. *Gramen Alopecuros spica longâ tomentosa candicante* J. B. *Alopecuros major spica longiore* C. B. *Alopecuroides alterum radice repente, seu pseudo-schœnanthum Monsipetium* Park. *Schœnanthum adulterinum* Ger. *Great long-card fox-tail grass.*

Culmo est bicubitali fore, gracili, geniculato; foliis gramineis, glabris, ad tactum non asperis, squalida Schœnanthi folia quodammodo imitantibus: Spica palmari, mollicella, tomentosis, candidantibus cum nitore vellens holosericeis glumis emicantibus tremulis; radice fibrosa infirma.

In maritimis Monsipetio vicinis observavimus & collegimus. Pro Schœnantho à Pharnacopæi Locu. Venticis & Montpellierensibus sibi oblatum fuisse Pena scribit.

Culmus cubitalis, selsquicubitalis, bipedalis & quandoque procerior, geniculatus, & folia illi Graminibus aut Tridici; sed quinque uncialis saepe speciosissima, habitior, sericea, spicata, caudatque paniculae. *Stylus* & *stigmata* siccantibus adus Drayton vocatas, cis

In riguis herbis Comitatus Southamptonæ proximè salinas & antiquas ædes *Drayton* vocatas, cis mare, duobus mill. Anglicis à *Portsmouth*, ex adverso Vedis insule plurima: itémque in udis fossis lacustribus Essexiensis Comitatus, juxta Thamelis amœnissima fluenta.

- J. B.*
Duras & frequentes satis ab infimo culmo pendentes habet *fibras*, eaque candicantes. *Culmus*
tenuis cubitalis, propter terram rubescens, foliis pro geniculorum numero obteptus, palmo longio-
rum, Hordeaceorum latitudine totis molli canaque lanugine tectis. *Spica* singularis, uncialis aut
sub sextantalibus, argenteo nitore micans, turbinata, glumis acerofis, gracilibus, mollibus, tomen-
tis densis firmatis concentricis confatis.

C. Bauhinus aut potius Lobelius, passim ad semitas reperiri ait. Si differat à Gramine Onocordo, nobis incognitum est. Et figura & descriptio C. Bauhini Onocordo graminei conveniunt, præterquam quòd folia angusta ei attribuit. J. Bauhinus tamen, qui & hoc vidit à fratre Casp. circa Monspelium collectum & allatum, diversum facit, cui subscribitur.

- Sp. B.*
Culmi aliquot cubitum excedentes, internodiis circa unum nonnulli rubescentes, densis; rarioribus
 ete nullis luperis, foliorum vaginâ multum involutis, quæ ubi à culmis recesserunt brevita fat
 ère; angusta, hirsuta. *Spica* trium unciarum, nitida, densissimis tenuibus glumis compacta, late
 ère; singule glumæ planæ, angustæ, in acumen unicum desinunt; tota autem spica nonnull
 ula confpicitur. *Radix* capillaris, alba, tenuis, ex capite crassiusculo; an repat non observat
 s Montspeli.

C. Bauhinus in cultis fecus vias reperiri asserit.

- Aliud (inquit Lobelius) genus quoddam est caudæ vulpinæ Theophrasti, spicis tamen minoribus ac brevioribus, nec ita lanuginosis ut Monspelienfis. Culmos quoque multo surrigit altiores, biculares: *Folia* graminea; *radix* fibrosa.

Sesquimiliari Brugis distantibus campestribus juxta *Merkirch* copiosè provenire ait Lobelius.
C. Bauhinus hic nomina confundere videtur; aut fortè Chabræus apud J. Bauhinum.

- Loh. C. B.*

Lab. C. B.
Tota planta pedem alta est, radice fibrosa, culmis multis, geniculatis, recurvis: foliis quàm Alopecuri spica rotundiore longioribus, angustioribus: spicâ trium unciarum, rarius minore, albâ, Graminis panicæ effigie, sed lanuginosa, quæ compacta est ita ut simplex videatur, cum tamen ex multis spicis sit composita, quæ in re potissimum à prædicta differt, & quod eâ minus speciosâ & molli sit.

Frequens est locis maritimis Mompelio vicinis ad Magallonam & Aquas Marianas. Copiosè oritur, inquit P. Magnol, in fossis circa stagnum, quæ æstate calore solis siccantur. Nos in Sicilia circa Messanam invenimus. Spicatum arista quæ molles sunt & numerosissime flavicant.

- C. B.

C. B.
Ex radice parva, nodosa, cui fibræ exiguæ & plurimæ adnatæ, culmus rectus, sesquicubitalis, internodiis rarioribus distinctus exurgit: qui in spicam rectam, teretem, palmarem, virescentem, in maturitate albicantem, tactu mollem definit: cujus utriculi copiosi & oblongiusculi aristis armantibus, brevibus, muciculis brevioribus majori etiam parte caulem vestientibus.

Hoc copiose inter frutera ad aciculas Gapingenses Wirtembergici ductus Julio mense primum observavit C. Bauhinus: dein non longè Basilea in sepibus agrorum, & in salicetis Michelfeldæ legit.

Non multùm differt à prima specie seu Gramine Onocordo, viz. spicæ longitudine & loco inter frutera, ut ego idem esse suspicer, non tamen asserere aulim idem esse.

De Gramine typhino.

1. *Gramen cum parva cauda muris, radice nodosa repens* J. B. *Gr. nodosum sfica parva* C. B.

E radice fibrosa & veluti bulbulis nodosa aliquot emergunt *culmuli*, cubitales aut sesquicubitales, tenues, laeves, & ab internodiis reflexi, quos ab imo statim piliacula comitantur *folia*, glabra, brevina, angusta. Ex fungulo cæterum internodio singulum prominere foliolium; summities *spica* infidet parva, bifidula. Tobelli Typhini granis figura, bicornibus squamulis densissime facta.

va, hispida, Lobeli Lychni graminis figura, bicornibus inquantis denissime laeta.
In dumetis propè Beffordiam dei itinere à Basilea distantem reperit J. Bauhinus Augusto cum *Locus*
suis spicis.

Huic synonymum faciunt Historiæ Ebrodunensis auctores, sed erroneè, Gramen aquaticum spicatum *Lob.* ut superius monuimus.

7. B.

Radietes tenuis; *culmi* habent principium bulbo oblongo simile, cubitales alioresque interdum, quatuor aut quinque geniculis intercepti; ad quos folia alpera [aperitas vix fenestris est] latulifolia, caesetifera, palmaria, [quae e radice exsertunt longiora sunt] vagina longiore stipulam circumplexa. Summum cacumen palmare, lase etiam longiorum [spilum] fusciter, teretem, caudae magnae Muris similem, mollem fit surlum versus minus demulces, apertam fit contra, coloris cinerei, innumeris squamulis in binas breves aristas desinentibus, humidatis folenas, aut lateritis canaliculatis frondulis immitatis, confantem.

In pascuis frequens est & agrorum marginibus, ad semitas item & sepes, solo præsertim humi-
diore.

- Varietas potius præcedentis esse videtur quam species distincta. Differt ab eo staturâ minore, & spica breviori, angustiorêque. Descriptionem ejus videtis apud J. Bauhinum tom. 2. pag. 471. C. Bauhinus fibras quasi ex bulbiculis promanantes ei adscribit & appingit.

C. Bauhinus fibras quali ex bulbiculis promanantes ei adscribit & appingit.
In fabulosis reperitur, inquit C. Bauhinus, quod potius sequenti speciei convenit.

- Hæc species esse videtur quam Lobelius fabuletis & maritimis natalibus gaudere scribit. Verum nostrum pedalem quam illi attribuit altitudinem raro assequitur, sed palmare ferè est aut sesquipal-
mare. Spica uncialis turgidula, ima parte plerumque angustior.
In fabulosis maritimis frequentissimum est.

Locus

Gramen typhoides spica multiplici C. B.

Graminis cyperoidis species nobis videtur. Parkinsonus Cyperum typhinum hoc genus appellat.

7. B.

Brevibus fibris radicular: ramos verò terre apprimit in orbem, multos, palmares & fœquipalmares, aliquando pedales, aliquos verò duntaxat unciales, rigidulos. Ad quorum genicula utriculi instar folium trituncum glumas numerosas, conglomeratas squamarum foliacearum complexu comprehensas claudit, dentibus in mucronem rigidum & acutum, uncialem & breviorum, reà in latus profundum flexum. Extremo verò cauli hujus generis * plura folia, & utriculi glumis gravidi cernati aliquid offendant.

Itinere inter Liburnum & Pifas, deinde circa Monspelium copiosum observavimus. Gramini
 raphini species videtur.

CAP. X.

De Gramine echinato.

Gramen spica subrotunda echinata C. B. *Gr. perspiculum capitulo rotundo spinoso* Cherleri J. B. *Gr. echinato capitulo* Park. *echinatum* 4. Ger. emac.

C. B.

Radice est geniculis nodosa, capillacea, alba: foliis paucis, angustis, primis duplo minoribus his quae mediis sua parte festucam cingunt, quae tamen vix uncias tres superant, & per quae lineae secundum longitudinem excurrunt, eamque subasperam reddunt; inter hac culmi festucarum instar tenues, leves, geniculati, uno alterove folio è geniculi nodo incipiente cincti, & quidem tres vel quatuor, altitudine inaequales, duarum, trium, quatuor, etiam sex unciarum effertur: quibus singulis capitulum unicum, subrotundum (quod ficutum paller) instar Tribuli echinatum, spinosum ac pungens infidet, quod fructibus densis compositum, quorum corpus in stellam spinosam inaequalem, radius quinque vel septem praedictum definit, quorum medius superior oblongus, laterales minores sunt. Flores ut in aliis staminibus pallentibus tremulis dependentibus Maio mense emittit. Semen parvum, diaphanum, triceum Melampyri vulg. concolor.

Locus sterilibus circa Monspelium crescit: inque Aequicolum collibus: Wemausi etiam ad montem.

Gramen tenue duriusculum & paene junceum J. B. *Gramen foliola juncea brevibus minus* C. B. *minus duriusculum* Ger. *calle durius* Lob.

J. B.

In rupibus & muris haeret ita firmiter radicibus tenuibus, capillaribus, nigricantibus, ut vix evelli possit: cohaerentibus simul multis plantis. Foliorum marcidorum vestigia demonstrant non annuum plantam. Folia aliqui vegeta sunt, longitudinis quinque vel sex unciarum, quaedam etiam breviora, convolutionis ergo juncei instar torcia, nonnihil rigida, cinerei ferè coloris, restantibus Octobris sine calamis valde tenuibus, dodrantalibus & pedibus, cum vestigiis parvae spicae. Montbelgardii idem aut valde simile observavit, cui folia virentia, tenuia, compressa, viridia, glabra: culmi plurimi, tenues, pedales vel cubitales, laeves, in quibus unum geniculum, praeter illud quod ad radicem, & foliolum ex longa vaginula: juba uncialis, spica ferè similis, vires, vel nonnihil purpurascens, in qua quaedam partes ad phenicem nonnihil accedunt, & in parvas aristas desinunt: in his foliis vel apices minimi, albi, toti plantae sapor subdulcis: in ceteris similis praecedenti.

Lobelius Gramen suum exile durius oriri fabuleis & squalido aridiorè agro Galliae, Angliae, Germaniae & Belgii assensit. Quam plantam intelligat nobis nondum satis constat.

CAP. XI.

Gramina spicata miscellanea complectens.

A. 1. *Gramen vernum, spica brevi laxa, an anthoxanthum? Gramen anthoxanthum spicatum* J. B? *Gr. spicatum pratense* 3. seu *spica flavescente* C. B?

Radix tenuibus, albis fibris constat. Folia brevina, modice lata, hirsuta, praesertim supina parte. Caulis dodrantalis, interdum pedalis, tenuis, genicularis, quem folia amplectuntur averfa parte nonnunquam purpurascens. Spica brevis, digitum aut summum selsquidigitum longa, subrotunda, rarioribus glumis nonnihil extantibus, in acutos apices fastigiatis, non aristatis composita. Flosculi seu apiculi purpurascens è tenuibus filamentis tremuli dependent, bifidi utrinque.

Floret vere inter prima sui generis, & in pratis ac pascuis ubique frequens oritur. Icon Graminis Anthoxanthi spicati huic bene convenit. Nomen etiam C. B. in pin. nimirum Gramen spicatum pratense III. five spica flavescente.

Hoc genus pro Gramine cum cauda minus purpurascens aliquatenus simili J. Bauhini aliquando habuit: verum descriptio ei non bene convenire videtur, ideoque nunc mutata sententia diversum opinamur.

2. *Gramen pratense spica purpurea, ex utriculo prodeunte, vel Gr. folio spicam amplectente* C. B. *Gr. spicam folio amplectens* J. B.

C. B.

Radix est prioris similis, culmi multis, dodrantalibus, etiam pedibus, pediculis nigricantibus distinctis: foliis multo quam in illo angustioribus & viridioribus: spica quinctiam brevior & crassior, purpureis floribus ornata: folio quod ex ultimo geniculo prodit, hic caulem obvolvante ut non aperitur (quod in priore non fit) & velicæ speciem ostendat. Sapor dulcis est & a quo u.

In humidis pratis non longe Monspelio & Lugduno, & circa Matifconam provenit.

A. 3. *Gramina*

A. 3. *Gramen cristatum* J. B. *cristatum Anglicum* Park. *cristatum Bauhini* Ger. emac. p. 29. *pratense cristatum, seu Gram. spica cristata* Læwe C. B. *Smooth crestid* Grais.

J. Bauhinus ita describit, Sessquicubitalibus assurgit calamis, perquam tenuibus, geniculatis, non sine foliis, quae vaginæ instar satis longo intervallo culmum complexa, palmum longa ab eo recedunt, angusta. Spica quadrantalibus aut paulo longior, duobus veribus in unam partem vergentibus, glumularum pallidarum, cristatarum fimbriatarumve, flosculorum luteorum fulcoarumve tremulis fibrillarum explicatis, dorso spicae glumis vacuo. Radix tenues & cinctae. C. Bauhino Radicem capillamentis plurimis oblongis albicantibus, abundat, quae in unum veluti cespitem coeuntia deorsum repunt.

Parkinsonus Gramen cristatum Anglicum à cristato C. B. diversum facit. Verum descriptio J. B. Gramini cristato Anglo bene convenit, excepta longitudine spicae: icon equidem spicam nimis laxam repraesentat, & de radicibus habet C. Bauhinus cristato nostro Anglico non respondent. Verum cum quod describit C. Bauhinus, idem sit quod Lobelius misit, quodque in pratis circa Hackneum prope Londinum provenire scribit Adv. part. alt. minimè dubium est, Gramen cristatum C. B. & cristatum Anglicum Park. unam & eandem specie plantam esse. Nec enim aliud genus circa Hackneum frequens est.

In pratis & pascuis ubique per totam Angliam abundat, & circa Solstitium aetivum spicas promit. Loci.

Hujus aliam feu speciem, seu varietatem proponit C. Bauhinus titulo Graminis spica cristata sub-
birsata, radicem capillamentis rufescentibus, culmis tenuioribus, parte inferiori levi lanugine aspersis & humilioribus: foliis longioribus, spica candicante, minus compacta, nec ita eleganter cristam exprimente, à precedenti differt.

4. *Gramen geniculatum Tabernemontani* J. B. *Panicum spica aspera* C. B.

Radix ex pluribus fibris composita multos protrudit nodosos seu articulatos culmos, in alios subinde divinos: folia longa, angusta, acuminata, nervo per medium elevato: spicam longam, tenuem, villosam, glumis albis constantem, in quibus semen parvum.

C. Bauhinus hoc genus ad Gramen panicum spica alpera refert. V. supra in capite de Gramine panico.

5. *Gramen Avenaceum montanum lanuginosum* C. B. *montanum Avenaceum Clusii* Park. *Gramen cum locustis parvis candidis, semine Avenaceo* J. B. *montanum Avenaceum* Ger. emac.

C. B.

Radix est ex multis fibris duris, rufescentibus composita, singulis annis antèrè serpente: unde culmi cubitales, tenues, leves, geniculati exsurgunt: quos folia oblonga, angusta, palmaria & acuminata cingunt. In culmorum fastigio spica oblonga & nutans, ex glumis brevissimo filamento infidentibus composita, quae exterius candicant, nec lanuginosa: at interiores utriculi lanuginosi sunt, grana nuda Aveneae similia continent.

Monspelii sponte provenit. Clusius secundum vias, in montanis umbrosisque, sylvis Pannoniae, Loci & Tempus.

Austrae & Bohemiae nasci scribit, & semen Julio mense maturum observavit.

J. Bauhinus semen nitida lanugine obtutum scribit, quali Carduorum semina sunt praedita.

6. *Gramen Avenaceum lanuginosum glumis rarioribus* C. B.

C. B.

Ex radice fibrosa folia juncea, oblonga, culmique juncea plures, cubitum superantes, paucis foliis usque brevibus, culmum circa geniculum vestientibus exsurgunt, in quorum summo glumae rariores, albae, lanuginosae, utriculorum continentes, cui semen nigrum splendensque inclutum est.

In asperis circa Monspelium provenit, & cum Clusiano confundi non debet. In incultis viis montis Lupi scriptus vidit D. Magnol.

7. *Gramen Avenaceum lanuginosum ramosum* C. B.

C. B. theat.

Radice habet fibrosam, unde caulis unus vel alter, cubitalis, geniculis multis distinctus prodit: foliis est multo quam in prioribus latioribus: spica palmari alba, nonnunquam flavescente, ramosa, glumis Avenaceis compactis & lanuginosis: cujus utriculi semen parvum oblongum, utrinque acuminatum, splendens, pulvis seu seminis Pyllyi colore & forma, sed minus, includitur.

Circa Monspelium ad radicem montis Calcanis legit C. Bauhinus.

Loci.

A. 8. *Gramen spica gracilis, aristas breviores recurvas.*

In vis publicis, locis udis provenit, nec ante Autumnum aut Aetatis finem spicam producit. Culmus tenuis, dodrantem altus, uno alterove articulo interceptus, & folio inde enascente cinctus. Spica parva, uncialis aut major, teretiuscula, glumis rubentibus in aristas praetenuis, breves, recurvas exeuntibus composita. Folia ad radicem pauca, angusta, brevia.

Invenit & ad nos attulit D. Dale, à quo pleniorum ejus descriptionem expectamus.

9. *Gramen*

9. *Gramen arvense paniculâ crispâ* C. B. Park. *minimum rubrum* sive *xerampelinum* Ger. *Gramen cum paniculâ molli rubente* J. B.

J. B. Confibratis capillaribus radiculis sub cespite foliorum ima prodeunt, tuniceis involucri compacta; inter quæ *tubulus* oblongi capitulum efformant, quæ à radicibus statim multa pronascuntur, quadrantalitæ & trientalitæ, perangusta, mollia, glabra, in culmis pauciora, minora, in singulis tamen geniculis singula. *Culmus* pedalis, minor interdum, subinde maior, tenuis paniculam gerit uncialem & sesuncialem, divulsam ex viridi purpurascens, glumis crebris exilibus, in breves interdum tortiles aristas, molles & quasi sericeas desinentibus; [potius virides & foliaceas seu gramineas.]

Genevæ inter segetes copiosè provenit, quin & in muris ipsius urbis, alibi etiam in Germania & Gallia. Simile est hoc Gramen Gramini nostro montano spicâ foliaceâ graminæ, nisi quod panicula crassior & magis conferta sit.

10. *Gramen montanum spicâ foliaceâ graminæ* P. B.

Hæc species spicam præcedenti similem habet sed laxiorem.

In fumis altissimorum Cambriæ montium *Snowdon*, *Caderidra*, &c. verticibus inter saxa, ubi nulla fore alia planta præter muscum provenit copiosum observavimus.

- * 11. *Gramen Camerarii repens* J. B.

J. B. Radicem adipiscitur longam, tuberosam, sed æqualem, articulis præcinctam, & hinc inde reflexis, non tamen profundius radicatam, filamentis constantem pluribus. Suum protrudit hæc ab unoquoque articulo *culmum*, continuo se innovans & multiplicans. *Folia* longa, acuminata, dura, Arundinis instar parvæ lata. *Culmus* duarum ferè spithamarum altus, admodum angustus, & tenuis more flaminis, tribus quatuorve nonnunquam articulis præditus, spicam superiori parte profert patulam, quæ parvum continet *semen*. Folia cum radicibus saporem habent dulcem, cum adstrictione quædam & acedine.

- * 12. *Graminis primi Dioscoridi species minima Thalii* J. B. *Gramen cæcinum supinum paniculatum folio varians* C. B.

Nobis incognitum, nec alijs præter Thaliu Botanico descriptum, nec iconè illustratum cum sit, Lectorem qui plura de eo velit ad Thaliu remittimus.

13. *Gramen vesiciflor* J. B. *Avenacum glumis variis* C. B.

J. B. Repentibus graminibus accensendum, radices duras, geniculatas, longè latèq. spargit, fibris profundè demissis, satis crassis, vix evelli potest è rupium rimis: *Culmi folia* crebris vestiti, dodrantales, spicam singuli gestant graminis anthoxanthi, paulò breviorè, modò purpuream, quæ colore ad objectum lucis variante placet: parvum, *semen* longiusculum, ad semen Graminis Mannæ accedens, rufescens externè, internè albescent, involutum parvis glumis.

Addè ex C. Bauhino radicem albâ rugosâ membranâ integrâ, *culmum* fragilem & levem esse. Genevæ in collo *la Bassie*, & circa S. Hippolytum Burgundiz. Solet inter rupes provenire loco soli exposito.

14. *Gramen paniculâ auræâ* J. B. *Gr. paniculâ pendulâ auræâ* C. B. i. e. *paniculatum arvense* 2.

Tenuem surrigit dodrante majorem culmum, per cujus fastigium conscendunt quinque vel sex auricolores *paniculæ* splendide, femunciales, graciles, teretes, acerosi glumis contextæ. *Folia* perangusta vix culmo cedunt longitudine.

Argentinz habuit J. Bauhinus: in siccioribus & squalidis locis provenit, ut testatur Hist. Lugdunensis.

15. *Gramen minimum Dalechampii* J. B. *minimum paniculâ elegantissimâ* C. B.

J. B. Est veluti gleba ampliuscula, rotunda, radiculis plurimis brevibus, candidis: foliis digito non longioribus, teretibus, spicâ valde gracili, parvâ: *Stoculis* rubris.

Februario statim ad primam æris temperiem exorientibus, sapore initio dulci, deinde amaro. Nascitur in arvis, circa Monspelium frequens.

C. Bauhino Radix plurimis cruris oblongis albicantibus componitur: *Folia* unciam, rarissimas duas uncias longa, capillaria, cæsa, teretia copiosa: *Culmi* multi, uno alterove nodo distincti, duarum, trium, etiam quatuor unciarum.

16. *Gramen minimum* J. B.

J. B. Capillorum instar tenuis radicula cespitem mordicus obfidet: *culmi* numerosi, plus minùs unciales, enodes, molles, tenuissimi in spicam desinunt, alternis glumis graminis præteritis obfistat. *Foliosa* stipulas à radice aliquotq. comitantur, tenella, perpusilla.

Propè fontem illum magni templi Dianæ propè Nemausum collegit Cherlerus, nec alibi usquam observavit.

- A. 17. *Gramen*

- A. 17. *Gramen minimum spicâ brevi habitore, nostrum.*

Fibellis plurimis capillaceis terræ adherescit, è quorum capite plures emergunt *cauliculi*, sesunciales aut duarum unciarum, tennes, rigidi tamen, duobus plurimum geniculis, (interdum tribus) intercepti, & foliis è singulis ortis singulis aliquotq. obvoluti, spicam in fastigio sustinentes perbreve habitorem, è locustellis, laxis fructis, glumis canescentibus brevissimis aristis donatis compositam. *Folios* non admodum numerosa è radice exeunt, angusta, vix trientem uncie longa. Imi culmi plerumq. purpurascunt.

Secundum Genus.

Gramina paniculata.

C A P. I.

De Graminè Dactyloide seu Ischemo.

Hoc genus graminis inter spicata & paniculata ambigere videtur: panicula enim è pluribus spicis composita est, unde & Gramen multiplici seu compositâ spica, seu polystachyon dici potest.

Dactylon appellatur eo quòd panicula in quaternas, quinas, senas & plures partes divisa, quasi digitos manus expansos referat. *Ischemus* verò à sistendo languine nomen invenit.

- A. 1. *Gramen repens cum paniculâ Graminis Mannæ* J. B. *dactyloide radice repente* Ger. *cæcinum ischemi paniculâ* Park. *dactylon folio arundinaceo majus* C. B. *quod nomen huic nostro usque minori & supino minime convenit. Creeping Cock's-foot grass.*

J. B.

Ductum generum folia & culmos profert. Primum enim lentis longisque ad cubitum unum aut alterum *cauliculi*, solidis, crebrè geniculatis, levibus, caducis nascitur, qui ubi terram attingerit, statim per fibras è nodis demissas comprehendit, radicaturque; atque ex eisdem geniculis *folia* mutuo amplexu stipata surgunt, brevina, angusta, hirsuta: deinceps adultius culmos product erectiores, vel è superiori ramos, pedales, tenuiores. *Folia* amictos longioribus, hirsutis, & rarioribus geniculis interceptis, quorum summities in spicas finditur, quatuor, quinque, sex, spicas Graminis Mannæ similes, sed minores, concinniores, imbricatos, non tamen circumscissa, perinde ut jam dicto Gramine, cui pars spicæ interior nuda, hoc discrimine inter, quòd ea pars Graminis Mannæ sulcata sit, in hoc verò in cristam elata. *Flusculi* tert atro-rubentes. Radice nititur geniculata, repente, subulci, alba.

Hoc Gramine (quod legimum vocat Clusius) nihil vulgatius tota Hispaniâ & Galliâ [adde etiam Italiâ] in arvis, vineis, atq. etiam in maritimis, in quibus multò lætius & uberius crescit: nam ejus radices interdum digni crassitudinem aquantes erueri meminit Clusius. C. Bauhinus etiam hoc Theophrasti Gramen esse credit.

Hujus minor species seu potius præcedentis varietas habetur apud C. Bauhinum cujus descriptio nem in Theat. Botan. p. 113. vide. Hæc varietas eadem videtur nobis vix in Gallia & Italia.

2. *Gramen dactylon Siculum multiplici paniculâ, spicâ ab eodem exortu geminis.* An *Gramen bicorne, seu distachyophorum* Bocc? An *Gramen distachyophorum* Col? *Two-tared Cock's-foot grass.* An *Festuca juncea folio, spicâ geminâ* C. B?

Radix huic est perennis, innumeris fibris quasi reticulato textu implicitis compacta. *Culamus* pedalis, longiorq. geniculatis, paucis foliis cinctus, ex quo ad instar juli recti triuncialis longitudinis edit è folliculo *spica*, rubente colore prædita, quæ per maturitatem Graminis dactyli modo, in furcam dividitur. Eisdem spicæ glumæ in aristas tenuissimas & longas abeunt.

Floret vere, & usque ad finem æstatis.

Hæc est descriptio Graminis bicornis Bocconiani, quæ nostro Gramini dactylo Siculo distachyophoro non convenit, ut nostrum ab illo specie diversum arbitremur; nam in nostro spicæ vix unciales sunt, & hirsutæ. Quin & nostrum multa in eodem culmo habet spicarum paria è foliorum alij peculiari modo exeuntia. Nam è foliorum supremorum sinibus exeant pediculi seu ramuli, tennes, longi, nunc unus, nunc duo trève simul, quorum unusquisque media aut inferiore parte geniculum seu articulum habet, è quo exit folium pediculi obvolvens ad spicam usque. Atque hoc culmo duplici vel triplici gradu panicula affurgit.

Festuca juncea folio spicâ geminâ C. B. culmo est sesquicubitali, rotundo, geniculato & ramoso: cujus summities *spicæ* vix unciam longæ, molles, rufescentes, aristis oblongis armatæ. Ischemo graminis villosi similes, insident; semper duæ simul uni oblongiori tenui pediculo adherentes junguntur. *Folia* habet juncea, longa, inordinatè posita.

Hæc descriptio in omnibus præterquam folijs junceis plantæ nostræ convenit.

3. *Gramen*

CAP. II.

De Gramine tremulo.

Hujus spicae est quibus panicula componitur pulcherrime, squamosa, et filamentis tenuibus dependit, ut vel levissimo flatu agitate tremulant.

1. *Gramen tremulum minus* J. B. *tremulum minus, paniculâ parva* C. B. Park.

J. B.

Ex radice rufescente & quaquaversum reptante culmo surgit pedales plus minus, graciles, vix uno vel altero distinctis articulis, jubae sustinentes parvas et folio vaginaceo, superna parte acuto, & jubam ipsam saepe superante, media parte sui prominentes, quae ex squamulis delicatulis, rotundis, pallidis aut flavescensibus et splendentibus, ex brevibus pediculis pendulis, tremulis, sed in unum tantum latus plurimum nutantibus constant. Folia ceterum inferna graminea, pallide virentia, angusta, acuminata.

In pratis montosis Basiliensibus provenit; et vulgò *Pes leporinus* dicitur.

Locus.

2. *Gramen tremulum minus paniculâ magnâ* C. B. J. B. *Gr. Amourettes alterum* Clus. cur. post. *tremulum minus alterum* Park.

In cacumine aliquando tres aut quatuor ramulos exiles fundit, semineque triangulum habet.

In luco Grammuntio frequens nascitur, autore P. Magnoli, quod minor figura Graminis tremuli majoris C. B. optime repraesentat.

C. Bauhinus in Theat. Bot. ita describit:

Hoc radice est minori [quàm proximè sequens] culmo palmari, tenuissimo, uno alterove geniculo distincto: foliis tribus vel quatuor angustissimis: in culmi fastigio duo triare filamenta, quorum singula paniculam squamatarum sustinent, squamis inferioribus atro-rubentibus, reliquis pallidis, quintuplo quam praecedens majoribus.

- A. 3. *Gramen tremulum* J. B. *tremulum majus* C. B. *Phalaris pratensis* Ger. *Gr. tremulum* *Phalaris media Anglica, prima an secunda* Park. *Quaking grass, Cow-quakes, and in some places, Rabies hair.*

J. B.

Radix fibris tenuibus, non valde numerosis, obscurè cinereis, ut fuscis terram apprehendit: non multum se diffundit, sed uno alterove praeter culmum germine emissio perennem plantam se esse prodit. Culmus autem tenuis, cubitalis, duobus plerumque geniculis interceptus. Folia magnâ sui parte culmum ceu vaginâ complectuntur, reliquam surgunt breviorum, rigidam: à summo culmo multi, tenuissimique rubentes petioli glumas sustinent rubescentes, et squamulis pulchro ordine digestis compactiles, levissimo tactu tremulos, minores quam tremuli majoris, formâ conoide, compressâ. Folia quae ad radicem modicè lata, & palmum interdum longa, plerumque tamen breviora.

Locus.

Hoc genus in pascuis per totam Angliam vulgatissimum est, nec aliud (quod sciam) apud nos invenitur. Maio mense paniculam explicat. In omnibus quas unquam lustravit Clusius regionibus prata multis locis vestit.

In horto Medico Leydensi habetur quoddam Gramen tremulum perenne n. d.

4. *Gramen tremulum maximum* J. B. C. B. *trem. maximum Hispanicum* Park. *Phalaris pratensis altera* Ger. emac. *The greatest quaking grass.*

Radices ut in plerisque graminibus fibrosae, fibris albis. Folia quae à radice exeunt, semunciam lata, palmum & dimidium, vel duos palmos longa, glabra, glauca, & plerumque intorta. Culmi cubitales aut sesquicubitales, non admodum tenues, quatuor vel quinque geniculis nodosi, totidemque foliis eos aliquoties obvolvuntibus amicti, in summo paniculam gestant sparsam, et pulcherrimis aliquot spica squamosis compressis, pendulis, et bino squamarum ordine compositis, dimidium digiti longas aut etiam longioribus, latitudine lubbula, contextam. Squamae ad basin spicarum spadicæ, reliquae à viridi albicant, saturatioribus lineis viridibus striatae, per ficiatam albicant aut rufescent.

In hortic nostris Vere satum non ante Augustum mensem paniculam suam explicuit. At quod Autumno exit Vere floruit.

Locus.

Prope Metlanam Siciliae in pascuis spontaneum invenimus.

5. *Gramen paniculatum elegans* Ger. *Gramen amoris dictum* J. B. *Gr. paniculâ elegantissimâ, sive longiorâ major* C. B. *Phalaris pratensis major, sive Gramen tremulum maximum* Park. *Rove grass.*

J. B.

Fibrae numerosae, satis crassae in unum caput coeunt: è quo surgunt pedales culmi, graciles, levibus vestito foliis, Calamorum fastigia occupant paniculae longae: pulcherrimae, albicantes, et spicis plurimis uncialibus caecior, culmo linteidine, compressis, gemmo veru squamularum contextis, anitâ omni piloque carentibus, non tamen pendulis, quantum nos observare possumus.

Primo

Primo nobis obviam fuit Francofurti ad Moenum, deinde passim per Germaniam, Italiam & Lucum Galliam Narbonensem.

Hujus varietatem circa Florentiam & Monsipeli observavimus paniculis multò minoribus magisque sparsis. Gramen tremulum propriè dictum non est, nec enim spicae filamentis tenuibus appensae levi flatu agitantur, cum potius erectae sint, & pediculis rigidis infixae; Verùm ob spicas squamosas elegantes non dissimiles, ei non immerito subiungitur.

CAP. III.

De Arundine.

A Rundo, Graecis *Κάλαμος*, ab *areo* dicta est, eo quòd citò arescat, ut volunt Grammatici. Arundo planta est inter culmifera maxima, paniculâ lanuginosâ, aquosis gaudens. His adiungimus plantas nonnullas Indicas, à Botanicis Arundines dictas ob similitudinem aliquam, quibus an notae praedictae conveniant nescimus.

- A. 1. *Arundo vallisior* Lob. *Ger. vulgaris palustris* J. B. *vulgaris sive phragmites* Dioscoridis, *φραγμίς* Theophrasti C. B. *Harundo vulgaris sive vallisior* Park. *Common Reed.*

J. B.

Oblique geniculatam agit radicem, novos subinde furculos oculisque continuo aucta protrudens, ex quibus culmi surgunt, hominis altitudinem aequantes, aut altero tanto majores, minimo digito tenuiores, geniculati, inanes: ex quorum nodis lingulis ferè culmum involventia folia exeunt, rigida & alpera nonnihil, uncias duas lata circiter, cubito longiora, venosa. Scapus summus in comatam, mollem, purpurascensentem jubam, tandem villosiorem, mollioremque, coloris cinerice reddidit, nutantem effunditur; quae ventis ludibrium debens sine feminis spe abripitur, glumis videlicet cassis contexta. [Redditi C. Bauhinus femina non conspicua dicit.]

Nascitur in aquis reledibus, veluti in fossis, piscinis circa fluminum laxiorum & lacuum ripas, Locum ubi vis regionum notissima.

In omnibus anno primo fistula latior, corpus gracilius, contra sequentibus annis: nam incrementum corpore angustior fistula redditur. C. B.

Unus est ad tuguriorum tecta, iterumque ad valla & sepimenta, unde & vallisior dicitur.

De Arundinis ulibus eleganter Marcellus, cuius idcirco verba adferemus, Si Arundo iuxta ulis in bonioribus suorum estimationem etiam maximis arboribus comparetur, nullibi quàm in ea natura liberalior huius videtur: nec aliunde major illi mentio laus erit, quàm verò hoc fragili & inani frutice omnes ferè toto orbe gentes ad omnem fortunam & vitam intrinsece: quando una haec laetificans, epulis, theatris, funebribusque tibus multiplices dederit: Una haec subinde humanas voces perennes retinet, & ad alios consilia & cogitationes nostras transfert: haec una ad propulsandas injurias & longè arcendos hostes militem etiam nunc in Oriente armat: & in rustico opere invenitur, in quo modò euguria regit, modò storeis materiam praebet, modò vitem sulcit, modò hortum clausum à pecore tuteat, & nè voluptati etiam desit, aucupio per hyemem inservit. Quae omnes parentis omnium naturae in frutice hoc non contemnenda laudes sunt. Rectè ergo Plinius, Arundines belli pacificae experimentis necessarias atque etiam delicias gratas scripsit.

Arundines etiam fistulae & folia earundem vinculorum quoque vicem subeunt. Utuntur & textores cannis, ex illis instrumenta fistulose conficientes pro filis glomerandis: & chirurgi offibus fractis colligandis adhibent.

Urnam mensefque movere & ichuriz succurrere radicis tam sylvestris quàm sativi in vino vel aqua decoctum propinatum scribit Matthiolus. Eiusdem in vino decoctum furfures auferit, si eo caput abluatur. Erythelati aliisque inflammationibus (etiam testium) folia virentia tusa & impolita medentur. Aestivo tempore haec per feblicitantis conclave refrigerandi gratiâ sparguntur. Maculas ex variolis relictas succus radicis cum sero hircino & melle pari dosi delet. Sudores poterit movere medulla contusa syncipiti & pedibus adposita siquis in lectum se componat & cooperiet. Spicula aculeosque corpore extrahit radix contrita tum per se, tum cum bulbis impolita. Quae praeterea habent Veteres de Arundinis viribus apud ipsos vide.

2. *Arundo sativa seu Donax* Dioscoridis C. B. *Harundo Donax* Park. *Ar. maxima & bortenfi* J. B. *Arundo Cyprica* Ger. *The great Spanish, or Cyprus Reed, or Can.*

Radice nititur durâ, longâ, crassâ, contorta, nodosâ, geniculis multis, radicis Chinæ æmulâ, quâ tamen abrupti, latè huc & illic fibris humum porrectâ, fibrisque auctâ, quae quotannis nova germina protrudunt, cuiusque teneri viriones cum grata dulcedine elitari possunt. Calamus est duris, firmis, vacuis, decem cubitorum, militaris haulte crassitudine, & non rarò etiam proceritate, densis nodis distinctis, cortice squamoso, qui faciliè detrahitur, alpero & flavescens veltis: circa quos folia longa, lata, crassa, superficie ob fibras copiosas aspera, & circumferentiâ acuta, quae membranae coriaceae uigae ad medium internodium calamum attingunt. Paniculam seu jubam elegantem habet, densam, Milli modo sparsam, mollem, & lanosa casaria nutantem, & purpurascensentem, quae hyeme sine ulla lèminum vestigio in auras abit. [In frigidioribus fortasse regionibus, aut loco incommodò sita, Nam loco natali proprio, ubi sponte oritur, quin semen producat & etiam perficiat minimi dubium est.] Calami quotannis humo tenus secanatur, sed illico regerminat & ralicum geniculis.

Qqqqq 2

Hispanica

14. *Arundo Inaica volubilis* C.B. J.B.

Arundinis Indicæ admodum mirabile genus, variè se circa arbores vinciens & contorquens in insula Sumatra reperitur, centum, ducentum aut trecentum & plurimum orgyiarum longitudo, ita ut ejus origo ac finis vix deprehendi possit; quod circuli valaris conficiendis valde accommodum est.

Hæc ad Clusii curas posteriores addita sunt.

15. *Arundo Saccharina* J.B. Ger. *Arundo Saccharifera* C.B. *Harundo Saccharifera* Park. *The Sugar-cane*.

Medius inter Miliaceas atque Arundinaceas plantas videtur Saccharatus calamus. In quinque, sex, septemve pedum altitudinem assurgit ordinariè, exceptis foliis (quævis viderim decem pedes longam, & sex supra quinquaginta juncturis constantem *Marg.*) crassitie quatuor digitorum utplurimum; multas habet juncturas seu nodos, quorum quilibet circiter quatuor digitorum intersticio distat ab altero: & quo magis distant nodi, seu internodia longiora sunt, eo melior judicatur *Arundo*. Folia superius multa grævis, longa, acuminata (bicubitalia ac interdum longiora, furculum ereda, *Arundinis* sæpe angustiora, palustri *Typhæ* tam figurâ, quam positi similia, scabra & secundum longitudinem striata, stiones amplectenda C.B.) Paniculam producit, postquam longo tempore stetit, aliquo modo Melicæ (similem [Margareviam] instat *Vulbæ*, i.e. *Arundinis* sagittariæ) Color *Arundinis* ex viridi vergit ad flavedinem: ad nodos ex una parte albescit, ex altera hævescit, quasi duo annuli, alter flavus, alter albus circumdarent nodum, qui ipse elevatus est, & canescit vel nigrescit. Medulla *Arundinis* solida, succulenta, dulcis, alba. *Radix* crassa, geniculata, obliqua, & per transversum se propagans, ad *Donacis* radicem accedens, sed dulcior, succulentior, minùs, lignosa.

Arundo Saccharina sponte oritur in utraq, India, tam Orientali quam Occidentali. Scribitur etiam alibi multis in locis, ut in insulis Canariis, Lusitania, Hispania, Sicilia, Creta, Cypro.

Solum amat pingue & humidum: cuiusmodi obineat plantæ campi ad fluviorum majorum ripas, qui heme inundantur.

Optimum tempus plantandi [in Brasilia] est mense Januario vel Augusto, aut circiter. Plantatur autem hoc modo. In terra elaborata sulci fiunt paralleli operâ ligonis, in hos sulcos ordine recto ponuntur *Arundines*, ita ut initium sequens attingat finem antecedens; hoc factò tales hæc inhumantur. Ad singula internodia germina sua protrudit hæc canna plantata, ita ut quodvis internodium det novam *Arundinem*.

Postquam sic progerminaverit *Arundo*, singulis tribus vel quatuor mensibus, pro ratione soli, ab herba luxuriante purganda est, nè illa plus incrementi capiat quam canna ipsa; ipsi labor tandiu repetendus donec *Arundo* in aliquam magnitudinem adoleverit.

Spatio octo, decem vel duodecim mensium à plantatione *Arundo* hæc justam adquiret magnitudinem, pro ratione soli, ita ut tunc apta sit ad saccharum ex illa conficiendum.

Sacchari conficiendi modum Pifo sic describit.

Sacchari conficiendi modum. Canne mature factæ circa fundum, ac in ipso geniculo absconduntur, quòd in eo aqueus quidam humor contineatur. Mox amputatæ, frondibusque quibus maximam partem vestiuntur resectis, in fasciculos coguntur, & curvi imponuntur.

Molendina tribus gravissimis axibus, [cæcis] ex solidissimo ligno confectis, circuliq, ferreis obductis nituntur; inter quos arundo continenter inserta, & Axium se contingendum angustia compressa, liquorem fundit dulcissimum. Mole vel aqua, vel jumentis versantur. Ille aque longissimum canale deductæ, lapsu impetuoso ex alto in supernos eximie magnitudinis linteres decedentes vi circumagantur, hæc boum aut equorum operâ, quorum contentione exactius & fidelius Canna exprimitur.

Cæterum liquor hic, qui in Saccharum ipsum postea abit, ad 24 duntaxat horas durat, moxq, acescit, & ad conficiendum Saccharum prorsus fit inidoneus, sed si diutius serveat bonum inde nascitur acetum.

Axes asseriti, per quos succus fluit, tum & alveus per quem decedit bis spatio 24 horarum, vel una Tareffa (Tareffa est spatium terre cuius quadra viginti circiter est passuum, & tot cannas profert quot, per diem naturalem meti possunt) lavari debent.

Canna primò à tergo axium excepta vicino denuo immittitur, ut siquid succi in ea sit reliquum penitus exprimat, tunc *Begallo* vocatum, quod tanquam inutile excrementum igne absumitur.

Succus, quem *Caldo* vocant Hispani, per canales & ductus ligneos in amplissimos aereos cacas derivatur, in quibus continetur, nunc vehementius, nunc lenius, toto quo mole agitantur tempore fervebit, frigidaque aspersione intensior ebullitio coercetur, ut substantia minus consumatur. Ab hoc succo in primo ahenò consistente, molis quodvis substructo igne, paulò succulentior & copiosior spuma auferitur, vocaturq, *Cageffa*, quæ foliis piceosis elean potumq, suppediat.

Sublatâ *Cageffa* liquor seu *Caldo* in proximum ahenum, *Caldera de mellar* Lusitanis, effunditur, in quo coquitur & prægandi cochleari, crebris foraminibus persuso à sordibus liberatur. Ut exquilitis immundities seccentur, forte quoddam lixivium affunditur. Hinc per linteum percolatur, ac tandem succus eo pacto novissimum excrementum, siquid habet, deponit. Hæc facies mancipis victum sufficiens. Vinum quoq, exinde, vulgò *Garepa* dictum, conficiunt, intermiscendo aquam, quod avidissime appetunt incola. *Rum* aliqui vocant.

Porro

Porro minores qui sublequantur *Cacabi*, *Tachas* appellant, alii sunt ad concutiendum, alii ad coquendum parati; in quibus succus jam dictus tantisper condensatur, donec Serapi, & mox Sacchari consistentiam acquirat. Adhæc vehementi & assiduo labore, primùm in majoribus, tum minoribus ahenis inter coquendum capacissimis cochlearibus agitatur quantivis, & ad altitudinem viginti plus minus pedum attollitur, unde rursus in vasa probatur.

In cacabis minoribus ob ignem intensissimum vehementioris ebullitionis habenda est ratio, statimq, temporibus olei modicum guttatim infunditur, nè ignis vehementiâ Saccharum aliquod detrimenti capiat.

Oleivari dignum est, si oleum majoribus inderetur ahenis, in quibus liquor, primo *Caldo* dictus, purificatur, Saccharo conficiendo planè foret ineptus. Vicissim si minoribus lixivium sicut majoribus infundatur, æquè impossibile Saccharum conficere. Si denis, momento succi Limonii vel acidi quid injiciatur, Sacchari consistentiam nunquam acquirere.

Formæ porro faciles innumere, quando succum fluidum acceperant, ordine asseribus perforatis in amplissimis ædibus (*Casa do purgar* vulgo) imponuntur, mox superimposita luto hæmefacta, dicta vasa à melle, quod subfusco antea colore Saccharum tingebar, repurgantur. E formis excusum candidum à nigricante, *Melcovado* dicto, separatur, & in frustra redactum Soli sereno exponitur, probeq, efficitur donec citis recondatur.

Margravivus Sacchari conficiendi methodum & processum fusiùs quidem sed & confusiùs describit, qui se placet consule, ut & Franc. Hernandez qui non minis confusus est. Videatur etiam D. Hugessi Angli tractatus Anglicè scriptus *Medicus Americæ* dictus, & D. Ligoni Historia Insule *Barbado* dictæ.

Lutum, quo utuntur in Anglia ad Mel Saccharinum *Melassæ* dictum præcipitandum, vel ideni est ei quo ad fistulas Nicotianæ fumo hauriendo destinatas conficiendas utuntur, vel simillimum. Lutum aquæ temperatum Saccharo in formas infuso superimponitur operculi modo. Aqua è luto defluens & per massam transiens Saccharum in granula cogit & condensat, mel una secum devehens eluit & expurgat, ut in Saccharo coquendo & purgando exercitati quidam opinantur. Rectène hanc secus sentiant mihi non constat: illud autem experientiâ certum affirmat Margravivus, nec aquam solum, nec lutum seu lutum solum Saccharum purgare, sed utramque junctam: nam sorsim quilibet materia illud corrumpet. Cæterum Lutum ad Saccharum dealbandum utile esse Gallinarum indicio compertum fuit, que cum luteis pedibus fortè Saccharum calcissent, & argillâ infecissent, deprehensum fuit partes illas lævis candicare quas contingerat argilla.

Sacchari facultates & usus in cibo & medicina, quæ præparationum modo adeo numerosi *Pijet* & sunt ut singulos recensere & accuratius expendere vel justum volumen requireret. Sic breviter *Ufus*.

C. Bahnius.

Ufus ejus ad condimenta, obolonia, & alimentorum sapes edulcorandos, ingratos, etiam infidos suaviores reddendos; imò nullum nec epulum magnificum, vix quotidianus victus, sine Saccharo placet. Acris siquidem lenis, aqua retundit, austera palato gratiora efficit, & saporibus omnibus majorem gratiam conciliat. Equidem cum aliis cibi moderate sumptum satis laudabile alimentum subministrat: colorem florum reddit, utram provocat, & alvum movet & id sua dulcedine ac lentore præstat: in nonnullis concoctionem promovet, si post largius assumptum cibum parum ejus in fine comedant: sed si largius sumatur, capitis dolorem excitat, quia diffucilet, & quidem melle diffucilius concoquitur. Verùm & pistoris & coqui in frequentissimo usu habent: placentas inde & massas panis (ut vocant) effingunt ac torrent: omnis generis animalia & aves & pisces & quadrupes ex eo scire efformant, vel integra, vel eorum partes, ita coloribus fucant, ut vera esse videantur: sic & fructus omnis generis, naturalibus similes & formæ & colore continent: in summo Saccharum non alter quàm fannam in omnem formam componit.

Sic & Aromatarii ipsa aromata ut Cinnamomum, succus seu nucleos Pineos, Amygdalas, Avelanas, Pistacia, feminum varia genera, Corandum, Anisum, Feniculum, Carum, Papaver album, illo, modo corticis crassitudine, modò cras tenuitate, contegunt & includunt.

Quin & innumera bellaria, dulcioria, scitamenta ad mensas secundas instruendas ex omne genus fructibus cum Saccharo conditis liquidâ & sicci facti parati solent.

Nec minus frequens est Sacchari usus in Officinis, ad Syruporum, Confervarum, Conditorum, Elektoriorum, Tabellarum & aliorum confectiorem.

Est autem Sacchari in medicamentis componendis ut & Mellis triplex usus, 1. scilicet ac lentore suo conservare; imò Saccharum Salis quoddam genus est, unde à nonnullis Sal Indicus dicitur, eodemq, modo quo Sal corpora conservat: 2. scilicet eadem abstergere: 3. sapore dulci condire: & hoc cum suavius sit melle, condimenti gratia sæpe additur: nonnunquam quibusdam medicamentis præter Saccharum, & Mel, ut magis abstergat, admiscetur.

Notandum, rectè à multis fieri dum Saccharum mellis in medicamentis quæ mulieribus exhibentur, substituitur; siquidem mel utro valde inimicum est.

Tandem & Saccharo cum aqua fontana, cum pulpa variorum fructuum, Prunorum, Ceraforum, Citriorum, Grosularum, Ribum, &c. varia potum genera parantur, quibus enumerandis & describendis immorari operæ præteritum non ducimus.

Antiquiores medici qui superiore sæculo vixerunt unanimi fore consensu Saccharum ad pectoris & pulmonum vitia, raucedinem, tussim, gutturis asperitatem, lateris & thoracis ulcera commendant. Cæterum apud nos in Anglia non ita pridem in crimen adduci, & magnâ infamia laborare caput, medicis tum nostris, tum extraneis, Scorbuto & Tabis popularium morborum præter solitum & præstans nupersa fuit, immoderato in cibus & poti Sacchari usu imputandis. Et nè quis huiusmodi potius aris constitutioni eas peccas debari suspicetur; in Lusitania (autem) regione calida

ob

ner palmares, candicantes, acerosas, mediocriter divulsas. Pro radice fibris nictur. In foliis hujusce plantæ triplex interdum color cernitur, albus, viridis & purpureus.

10. *Gramen Arundinaceum maritimum acutissimum* C. B.

Hoc radice est fibris capillata, caule cubitali, Arundinis modo viridi, geniculato & striato: foliis alternatim ut in Arundine prodeuntibus, uncias quinque superantibus, arundineis, in aculeatum & atrociter pungentem apicem finientibus: Caulem non vidimus.

Locu.

In maritimis Montipoli provenit.

11. *Calamogrostis altera Norvegica* Park.

Præcedentis [Graminis Arundinaceæ majoris] magnitudinem non assequitur, durius tamen & asperius est tum culmo, tum foliis. Juba in summo amplior est magisque sparsa, tactu etiam asperior. Radix similiter plurimis oblongis fibris seu filamentis constat.

12. *Calamogrostis nostras sylve* S. Joannis Park.

Caule & foliis Gramen tomentosum nonnihil refert: culmi tamen duobus tribusve articulis intercepti sunt, duos tresve cubitos alti; foliis angustioribus, acutioribus, duos propemodum cubitos longis, & nonnihil etiam striatis. Panicula pedem aut amplius longa, in multas oblongas spicas divisa, ferici instar molles, & purpureo obsoleto colore splendentes. Radix alba, fibris crassis, sub terra interdum reptans.

13. *Calamogrostis torosa panicula* Park.

Folia emittit longa, angusta, præcedentibus nonnihil leniora & tactu molliora, quæ tamen jumenta non attingunt. Panicula rotundior, torosior brevioribus & densioribus magis compactis & confertis capitulis seu spicis composita, ab uno tamen latere nonnihil compressa, foliulis seu apicibus ex luteo purpureis. Radices subitunt parvæ, fibrosæ. Paniculae interdum longiores & angustiores observantur.

14. *Gramen Arundinaceum maximum Bayense* Park.

Culmis crassis, robustis ad humanam altitudinem assurgit, ad summum usque articulatis, foliis cinctis longis, latiusculis, duris, asperis, striatis, inferioribus tamen minoribus. Versus summos caules una cum foliis seu ex eorumdem sinibus exeunt paniculae acerosæ multæ, longis & tenuibus pediculis infidentes: Panicula tota pedem & amplius longa est. Radix in palustribus & fossis aquosis longè latèque reptat circa S. Joannem de Luce, ubi sponte oritur.

15. *Gramen Arundinaceum sericea molliore spica* Park.

Præcedenti [Gr. Arund. acerosâ glumâ nostrati] nonnihil simile est, sed minus, angustioribus & brevioribus foliis; culmis humilioribus, articulis & foliis paucis donatis. Panicula Schœnanthi adulterini nonnihil simile, in pappum abeunt, qui venti arbitrio fertur. Radices fibris mulcis, tenuibus, longis, ad caput junctis constant.

C A P. V.

De Gramine Miliaeco.

A. 1. *Gramen miliaecum* Lob. Ger. J. B. *sylicaticum*, paniculâ miliaecâ sparsâ C. B. Gr. *miliaecum vulgare* Park. *Willet-grass*.

Agrotum venti spicæ simile est admodum culmo & radice (inquit Lobelius) sed paniculâ miliaecâ.

C. Bauhinus ita describit, Radice est satis crassâ, rufescente, multis fibris longis capillata: ex qua calami plures rotundi, læves, striati, geniculati, bicubitales, cum foliis viridibus, oblongis, striatis exurgunt: paniculam habet Miliaecam, pedalem, rariorem, glumis exiguis donatam.

Offendit nobis D. Tancr. Robinſon Graminis miliaeci speciem a D. Doddy, peritissimo Botanico & Pharmacopœo Londinensi observatam in sylvis ad latera montium circa Londinum, quæ huic forte eadem est: Assurgit ad altitudinem tricubitalem, culmo satis gracili, quatuor vel quinque geniculis intercepto, longis internodiis. Ad singula genicula, ut in omnibus fere graminibus, singula folia culmum aliquoties obvolvunt, à quo postquam recesserint ad sesquipalmarem & majorem longitudinem extenduntur, latitudine feminali. Panicula in summo sesquipalmaris, sparsa, è locustellis plurimis minimè squamosis composita. Semina ad Milli seu Phalaridis accedunt, longiusculâ, è viridi albicantia, lucida, Miliaeci minorâ.

2. *Gramen*

2. *Gramen montanum paniculâ miliaecâ sparsâ* C. B. prod. & theat. *Miliaecum alterum* Park.

C. B. prod.

Ex radice fibrosa, rufescente folia pauca, angusta, uncias quatuor vel quinque longâ, una cum culmo tenuissimo cubitali, uno alterove folio vestito exurgunt, in cujus summo paniculâ sparsâ, è locustis minutissimis composita.

In monte Crenzacenſi provenit.

3. *Gramen arundinaceum paniculâ miliaecâ* C. Bauhini J. B. Park.

C. B.

Ex radicibus fibrosis albis unus & alter culmus cubitalis exurgit, quem parte inferiore folia Arundinacea unciarum trium cingunt, ad partem supernam, duobus nodis distinctam, folia duo angustiora longiora, vestiunt: in cujus summo paniculâ trium unciarum, Milli paniculae similis.

In agro Patavino reperitur, & à Gramine miliaeco à Lobelio proposito planè diversum est.

Locu.

C A P. VI.

De Gramine Sorghino.

1. *Gramen Sorghi effigie Lobelii* J. B. Gr. *Sorghinum* Ger. Park. Gr. *Sorghi paniculâ erectum* C. B.

C. B. Theat.

D sesquipedalem surgit altitudinem, foliis parvis, latis. Semen & spicæ Sorghi similes. Lobelius Gramen sonorum Flandrorum appellat, quia pueri ex ejus calamis fistulas efficiunt.

C. Bauhinus sic describit, Ex radice parva fibrosa culmus exurgit cubitalis, geniculatus, foliis paucis, acutissimis vestitus: paniculam habet Sorghi effigie, ex utriculis pluribus, aliquibus in aristam finientibus, compositam, quibus semen album, splendens, includitur.

In agris ficioribus & incolis reperitur.

Locu.

2. *Gramen arundinaceum Sorghi paniculâ sparsâ* C. B. Theat. Gr. *Sorghinum alterum* Park.

C. B. Theat.

Hoc culmis est cavis, magna parte inclinatis, ita ut capillaribus radicibus terræ affigantur, qui per folia (quæ longiora & angustiora quàm in priore) veluti per tubum tranſeunt, & in summo paniculam fore palmarem, sparsam, parvis utriculis donatam sustinent.

C A P. VII.

A. *Gramen segetum paniculâ speciosâ* Park. *segetum altissimum paniculâ sparsâ* C. B. *Gramen capillatum* J. B. *segetale* Ger. *The fair panickd Corn-grass, or Bent-grass*.

Plures ex fibrosis radiculis tollit culmos cubitales, bicubitales & altiores, aliàs ex viridi in luteum languentes, aliàs rubentes, duobus plerumque, interdum tribus, geniculis interceptos, ad quos folia longissima vaginâ stipulam involventia, & postquam à culmo abscesserunt in dorſantalem aut pedalem longitudinem producta. Summum cacumen in jubam explicatur pedalem circiter, arque Arundinaceam: panicula ex intervallis radiatim disponuntur, nunc flavescens, nunc viridantes, sæpius rubentes, ferici instar splendentes; in tenuium pedicellorum staminulis, theculis pusillis semen claudentes minutum, subulvum, acere molli, capillari & obtusum fere fugiente donatum. Locustellæ paniculas componentes perexiguæ sunt, foliulis purpurei utriusque bifidi. Folia è radice densis cespitibus oriuntur, suntque in latiore solo cubitum longa, angusta, obscure viridia, pulchrè striata striis plurimis, tenuibus, secundum longitudinem decurrentibus, alpeiora quàm quodvis aliud gramen nobis observatum, quod faciliè percipitur, si digiti deorſum ducantur.

Inter segetes, locis præsertim humidioribus invenitur, nec rarò in sylvis & pascuis locis aquosis. Ex hujus culmis cum paniculis senariis funiculo vel junco coarctatis rusticis craticulas quoddam usque conficiunt, Anglicè *Bents* dictas, quibus æstivo tempore caminos ornare solent. Huic usui adhibetur etiam Gramen agrotum venti spicæ Lob. teste Johnsono apud Gerardum, & Gram. cristatum, teste Lobelio in *Adv. part. ult.*

C A P.

C A P. VIII.

De Gramine nodoso.

- A. 1. *Gramen caninum nodosum* Ger. *nodosum* J. B. *can. nodosum bulbosum vulgare* Park. *nodosum* 1. seu *Avenacea panicula* C. B. *Knott-rooted Dogs-grass*.

Folia huic lata, pilis destituta, nonnihil tamen aspera sentiuntur, si in contrariam partem, seu deorsum à summo ad inum digiti ducantur. Quæ ad caulis nodos oriantur, culmum ad alterum ferè nodum involvunt, deinde dilatata abcedunt, fuscunciam ferè lata, palmum longa. *Culmi* bicutales & aliores *paniculam* in summo gestant bipalmarem, nonnihil sparsam, non raro etiam deorsum nutantem, vel saltem ad unum latus flexam, locustis avenaceis minutulis compositam, glumis argenteo nitore splendentibus cum mixtura quadam purpure. Singule autem locustæ singulis aristis purpureis, brevibus, mollicellis prædite sunt. *Radices* bulbis catenatis tuberosæ, creberrimis fibris longis capillatæ, sapore parum subacido.

Nascitur in segetibus, non raro etiam in agrorum marginibus ad sepes; in dumetis quoque frequentes.

Saporis amari & acerbis sunt radices, quare valentius obstruções expedire, & urinam ciere aiunt quam vulgare. Herba, inquit Marcellus, quæ Gramen dicitur, nodorum 27, ex vino ad medias decocta & expressa, atque colata, potuque stranguloso ex vini cyatho uno mixta data, adeo potenter succurrit, ut ubi sine tormento urinam facere cœperit, dari non oporteat: sed febricitantibus ex aqua sola dabitur. Ex quibus verbis apparet nodosum istud Gramen apud Veteres pro Gramine propriè dicto seu Agrosti habitum, & adversus calculum & Vesicæ morbos commendatum quoc, fuisse. *J. B.*

2. *Gramen gemmeum seu nodosum alterum* C. B. J. B. *Perla vulgi* Cæsalp.

C. B.
Prædicti species est, radicibus gemmæ rotunditatis, unionum instar candidis, quatuor aut quinque simul, ac si stylo essent transfixæ, junctis: *culmi* cubitalibus, geniculatis, *foliis* Trinici, panicula seu jubæ Milii, seminibus Avenæ, sed brevioribus & tenuioribus aristis ut *Oryzæ*. Graminis modo radice propagatur.

Circa Patavium in montibus Euganeis legit C. Bauhinus.

C A P. IX.

De Gramine paniculato pratensis & arvensis.

1. *Gramen Avenaceum pratense elatius, panicula flavescens, locustis parvis. Apeadow-grass, with a pellottish panicle.*

DUorum nonnunquam pedum altitudinem assequitur. *Culmi* graciles, geniculati, subhirsuti: *Folia* angusta, ex utraque parte hirsuta. *Panicula* in summo caule sparsa, non tamen deorsum nutans, trium digitorum longitudine, pallide viridis seu flavicans & locustis parvis composita. Singule autem locustæ duas habent aristas, ita ut bifurcæ appareant.

In pratibus & pascuis satis frequens occurrit, & æstate paniculam explicat. An descriptum sit ab aliis mihi non constat.

- A. 2. *Gramen agrorum Lobelii* J. B. *agrorum venti spica* Park. *Arundinaceum* Ger. *segetum panicula* *Arundinacea* C. B. *Corn-Reed-grass, or Bent.*

Lab.

Agrorum venti spicam diximus (inquit Lobelius) quod spicam habeat latam, comosam, pansam, & à ventis communiter in alterum agratam latus. *Folii* aliquot & radice magnitudine ferè æquale est segetum graminis. Juba cæterum Miliaei graminis jube haud absumilis est.

Inter segetes aliquoties observavimus, v. g. in agris prope Nottinghamiam cundo ab *Altheia* oppido, necnon prope *Barton-mills* in Suffolcia. Attulit Th. Willifellus collectum circa Londinum.

- A. 3. *Gramen pratense minus seu vulgatissimum. An Gram. paniculatum minus album & rubrum* J. B. ? *Gr. pratense paniculatum minus* C. B. ? *prat. minimum album & rubrum* Park. ? *The most common Apeadow-grass.*

Fibris albenibus, tenuibus, innumeris terram firmiter apprehendit, & novas assidue in ambitu aggerans, germinans, emittens paulatim se dilatat, & densò cespite solum occupat. *Folia* ex palmum longa, angusta, hilarè viridia, glabra, tenera & succulenta. *Culmi* semipedales aut dodrantales, tenuis, tribus aut quatuor geniculis intercepti, non erecti & firmi, sed plerumq. terram versus paululum reclinati, & ad genicula recurvi, paniculam in summo gestant sparsam, non tamen pendentem, unam præcipue partem spectantem, cujus portunculæ seu paniculæ singulares è duplici glutumum

gluturum squamatum incumbendum, non aristatarum versu compositæ, non multum diffimiles sunt paniculis Graminis tremuli minoris. Teneurum & fusculentum est hoc genus, gratissimum, bobus & jumentis pabulum, quo impensè delectantur & pinguescunt.

Pingue solum amat, nec quaravis concutatum aspernatur, adeoque ad semitas & agrorum limites per se reperitur. Vere in culmum abit, & paniculam explicat, & deinceps per totam æstatem.

- A. 4. *Gramen pratense paniculatum majus* C. B. *pratense* Ger. *pratense vulgatum* Park. *The greater Apeadow-grass.*

Fibris innumeris, tenuissimis filamentis capillatis, & variè implexis *radicatur*. *Culmi* pedales aut sesquipedales, tenues, quatuor vel quinque geniculis intercepti, *foliisq.* totidem vestiti, angustis & tactu nonnihil aspersi, in summo paniculam gestant sparsam & in omnem partem extensam, erectam tamen nec nutantem aut dependentem. Nimirum in ima ex uno caulis latere quicq. vel sex simul pediculi locustas seu spicas sustinentes exeunt, deinde paulo superius ex adversa seu opposita scapi parte totidem vel pauciores, adeoque pari modo ex hac & illa parte alternatim oriuntur, sed pauciores semper donec ad summam paniculam ventum est, quæ in spicam simplicem terminatur. Octo interdum pediculorum gradibus seu ordinibus panicula affurgit. Locustellæ seu spicæ minimæ sunt, breviores quam in præcedente, squamosæ tamen pariter, non aristatæ.

In pascuis ubiq. frequentissimum occurrit.

5. *Gramen pratense paniculatum majus angustiore folio* C. Bauhini J. B.

Ex radice capillacea rufescente *folia* capillacea, quadam brevita, quadam palmum superantia, prodeunt: inter quæ *culmi* tenues, geniculati, cubitum superantes, uno alterove folio brevi cincti, in quorum summo panicula leviter expansa, uncias quatuor longa, quæ ratione loci strigiosior vel lenior.

In pratibus & dumetis ad ripam Wiefle fluminis Basileæ reperitur.

6. *Gramen pratense paniculatum medium* C. B.

Ex radicibus albis, fibrosis, duas uncias longis *culmos* proferit plures, internodiis aliquot distinctos, dodrantem vix superantes: *foliis* est oblongis, angustis, nervo elato per medium divisis, utrinque acutis. Culmorum summis *spicæ* plures, bunis sibi respondentibus, insident, in quibus semen.

Variat foliis angustioribus & latioribus.

In aridioribus pratibus, collibus item ficioribus provenit.

- A. 7. *Gramen pratense paniculatum molle* C. B. Park. *lavatum Dalechampii* Lugd. J. B. *Gramen 6. capitis 22. lib. 1. Ger. emac. Soft tufted Apeadow-grass.*

Totum mollicellum est, tomentoso, obfita non tantum folia longiuscula, sed & calami eorumq. genicula: *panicula* mediocriter divulsa spicam mentiuntur fuscuncialem [cùm primò è thecis prodeunt] saepe palmatam & longiorem, colore plerumq. purpurascens vel ex purpurascens & cinereo mixto, interdum cinereo, vix ullis donatæ pilis, molles tamen non minus quam folia, glomis laxioribus, brevibus, aristarum experibus, plurimum striâ unicâ obfcuriore donatis, florum apiculis luteis.

Culmo est pedali aut altiore, quatuor plerumque geniculis intercepto, totidemque foliis cinereis vestito.

Circa finem Maii aut Junii initium apud nos paniculam promit, inque pascuis abunde oritur.

- A. 8. *Gramen Caninum paniculatum molle. Soft tufted Dogs-grass.*

Hoc præcedenti adeo simile est ut diu pro eodem habuerim, verum in multis manifestè differt, siquidem longè majus est & elatius; *culmi* quatuor aut quinque geniculis intercepti; *panicula* minus pulchre colorata: sed præcipua, & maxime conspicua differentia est in glumis, quæ & huic majores multo, & in breves aristas terminant. Quin & è radicibus Autumnali præcipue tempore germina emittit, & sub terra reptans Graminis canini vulgaris modo infinitum se propagat, & extirpato perdifficile est.

In arvis inter segetes nimis frequens Junio mense paniculam promit.

- A. 9. *Gramen pratense, panicula durior, laxa, unam partem spectante. Apeadow-grass, with harder sparsed panicles.*

Radix fibris nigricantibus constat. *Folia* ad radicem, saltem in sterilioribus, angusta & ferè capillacea, vix palmum longa. *Culmi* dodrantales & pedales, tenues, duobus ferè geniculis intercepti, *foliis* obvolati latioribus is quæ ad radicem, paniculas in summo gestant laxas, unam partem spectantes, è spicis oblongis, squamosis squamis in aristas brevissimas desinentibus compositas; colore plerumq. obfcurè purpurascens, interdum è viridi albicans.

In pascuis frequentissimum est, & sub finem Maii paniculam explicat.

Hoc genus cùm in sepius vel frutris oritur folia edit longissima, (pedalia aut cubitalia) angustiuscula & ferè capillacea, saturatius viridia.

Rrrrr

A. 10. Gra-

- A. 10. *Gramen paniculatum elatius speciei oblongis, mucosis squamosis. Paniculate Meadow-grass, with oblong spikes without awns.*

Præcedenti simile est, sed majus & elatius multo, spica etiam squamosa ex quibus panicula confatur longiores sunt, squamis non aristatis, circa margines cinerascens seu incanis, reliqua fere purpurantibus, composita. *Panicula* interdum palmatis, non multum sparsa, versus unum latus plerumque flexa, leviter etiam nutans. *Culmi* pedalis & non raro cubitalis aut altior, tribus fere geniculis interceptus, gracilis: *folia* etiam angusta, glabra. *Radix* fibris tenuibus capillata.

Locus.

In paucis locis humidioribus plerumque oritur.

- A. 11. *Gramen caninum maritimum paniculatum. Parished Sea-Dogs-grass.*

In arenosis maris litoribus densis cespitibus nascitur. Fibræ quibus terram apprehendit & alimentum exigit, breves cinereæ: præter quas emittit etiam germina seu flagella sub terra, quibus longè latèque reptat & se propagat, quorumque ut in Gramine officinarum extrema dura sunt & pungentia. *Folia* pro magnitudine & altitudine culmi satis lata, obscure viridia, sempalmata & longiora, carinata, durifcula & rigida, in acutos apices delincentia, imò parte le mutuo amplexentia, ut totum germen ad exortum planum & compressum sit. *Culmi* selquipalmares aut semipedales, in culmo altero nodo intercepti, paniculam in summo gestant brevem, nec multum plerumque sparsam, & locustis parvis squamosis, mucosis non nihil interdum purpurascens Graminis præteritis similibus compositam.

* In herbis
culmi semper
dalis.

- A. 12. *Gramen paniculatum maritimum vulgatifolium. The most common parished Sea-grass.*

Radix fibris albis tenuibus constat, unde plura exeunt germina. *Folia* brevia longitudine vix palmari, perangusta, carinata, lateribus ita adactis & quasi complicatis ut teretia, seu juncea videantur. *Culmi* lati firmi, pedales, duobus tribusve geniculis intercepti in summo paniculam gestant palmarem, non multum diffusam, purpurascens, & locustis seu spicis oblongis angustis, squamosis, non aristatis compositam.

Locus.

Altera speciei.

In palustribus maritimis ubique frequentissimum est. Hujus alia species occurrit major & elatior multo, ad bicubitalem altitudinem assurgens, stipulis, crassius etiam cristicis majoribus, quam nobis ostendit D. Newton.

- A. 13. *Gramen præteritis paniculâ ferè arundinaceâ J.B. Meadow-grass, with a fixed-like panic. An Gram. montanum paniculâ spadicâ delicatior C. B?*

E *radicibus* fibrosis, albis plurimæ & confertæ, ut in aliis graminibus exeunt stipule, pedales & interdum cubitales, tenues, in terram plerumque reclinate, tribus quatuorve geniculis interceptæ, & ad nodos sursum incurvatæ. *Folia* angusta, pro tenuitate tamen stipule satis lata, longitudine postquam à caule abscissimæ, (quem ut in cæteris graminibus aliquoties involvunt) vix palmari. *Panicula* palmatis aut selquipalmatis, purpurea, cum primò egreditur minus sparsa, summitate inflexa Arundinaceam æmulatur, postquam explicatur, non amplius nutat, sed erigitur, & in omnem partem diffunditur, numerosissimis & creberrimis locustellis non squamosis, sed duabus duntaxat glumis compositis constans.

Locus.

In pascuis ubique vulgatissimum Junii initio paniculam promittit. Nescio an huc referendum sit

Gramen parvum repens purpureâ spicâ J.B. Gramen caninum supinum Lob. supinum minus C.B.

Descriptio satis convenit nisi quod radicem sub terra huc illuc vagari scribat.

- A. 14. *Gramen paniculatum locustis parvis purpureo-argenteis annuum. Small annual paniculate grass.*

Fibræ *radicis* albe sunt: *Folia* perangusta & ferè capillacea. *Caulis* semipedalis aut dodrantalis, interdum altior, geniculatus, gracilis: *Panicula* sparsa locustis parvis, purpureo-argenteis bina *semina* totidem aristis perexiguis & brevibus armata continens. Summitates caulium & locustularum pediculi per maturitatem purpurascunt. Scapus culmi ubi primus panicula emittit non rectâ deinceps assurgit sed reflectitur nonnihil. Evulsi facile est hoc genus, & annuum.

Locus.

In sterilibus plerumque occurrit.

- A. 15. *Gramen murorum spicâ longissimâ Ger. emac. spica nutante longissima Park. p. 1162. Capons-tail-grass, i.e. Gramen 'AASQVORQV.*

Radix paucis fibris, tenuibus, rubentibus constat, unde exeunt *folia* brevia, angusta, inter quæ *cauliculi* plures tenues & infirmi, duobus plerumque, rarius tribus, geniculis intercepti, totidemque *folia*, aliorum Graminum in modum, obvoluti, *spicam* in summo sustinent selquipalmarem aut semipedalem, strigolam, angustam nutantem, & spicæ præteritis squamosis, glumis in oblongas, tenues, purpurascens, aristas delincentibus compositam. Planta videtur esse annua & semine ad maturitatem deducto radicibus exarefere.

Locus.

In muris & sterilibus provenit Junii initio spicam produens, cujus aristæ versus unum plerumque latus flectuntur.

A. 16. *Gramen*

- A. 16. *Gramen paniculatum bromoides minus, paniculis aristatis unam partem spectantibus. Small parished Cat-grass, with awns.*

Hæc species cum præcedente in multis convenit, nimirum *radicibus* fibrosis, *culmis* tenuibus, paniculâ aristatâ unam partem spectante, *foliis* angustis, altitudine pari. Differt *spica* seu panicula breviorè latiorque, locustis squamosis eam componentibus multo majoribus & latioribus; caule pluribus geniculis, tribus nimirum aut quatuor, intercepto.

Idem cum superiore in locis invenitur: & interdum alius lætiori solo assurgit.

- A. 17. *Gramen exile duriusculum, in muris & aridis proveniens, minus duriusculum Ger. minimum Monspeliense J.B. quod Monpeli Gr. exile durum appellari scribit. Gr. præteritis panicula multiplici C.B. Park. Small hard grass.*

J.B.

Dura radicem fibræ, *culmi* paucis geniculis distincti, palmares & selquipalmares *foliis* stipati præteritis, culmo altioribus. *Panicula* in metam fastigiantur, & versus unum duntaxat latus flectuntur.

In muris & aridioribus provenit. *Radix* fibræ tenues, albentes, *culmi* tenues, duobus ferè geniculis nodosi. *Spica* paniculam componens angusta, oblonga, squamosa, pediculis infidentes, quo à scapo medio aliquantulum extant.

- A. 18. *Gramen exile duriusculum maritimum. Small Sea hard grass.*

Plurimis prælongis *fibellis*, tenuissimis filamentis capillatis, & variè implexis raditur: è quibus multi exeunt *culmi* selquipalmares aut majores, crassi latus & rigidi, uno alterove *foliis* angusto cincti, & geniculo intercepti, singuli in fastigio *spicam* sustinentes duas uncias longam, & plurimis elegantibus squamosis, oblongis, non aristatis paniculis, hinc inde alternatis, duabus tribusve simul, nullo ferè pediculo scapo adnascens compositam. *Folia* angusta, modicè longa. Planta est annua.

Locus.

In arenosis maris litoribus provenit.

- A. 19. *Gramen asperum J.B. spicatum folio aspero C.B. præteritis, spica multiplici rubra Park. Rough Grass.*

Culmo est selsequibitali, interdum etiam bicubitali & altiore; tribus ferè geniculis intercepto, alpero, postissimum sub nodis, & in fastigio. *Folia* longâ vaginâ culmum involvunt, (ut aliis Graminibus) in acutum pungentemque mucronem desinentia, à quo deorsum si digitis stringas aspera sentiuntur: *Panicula* eisdem aspera, rigida & crassa, albicans vel rubens, sæpe minus sparsa, aliàs eam magis, cum parvis paniculis, è pediculis longis asperis, antiorum duntaxat vergit, ex latiusculis ceu multarum composita, foliis luteo viridibus vibrantibus. Altorum Graminum modo densis cespitibus terram occupat, & innumeris fibris tenuibus oblongis raditur. *Folia* quæ ad radicem non multum latiora sunt foliis graminis præteritis, longioribus palmatis, semipedalis, aut dodrantalis.

Locus.

In pratis & pascuis sub finem Maii & Julii initium floret.

- A. 20. *Gramen spicatum montanum asperum. Spiked mountain rough grass.*

E rupibus fissuris in monte *Ingleborough* exit densis cespitibus. *Folia* ei longa, modicè lata, carinata, marginibus asperis si deorsum digitis ducantur. *Caulis* tenuis, cubitalis, spicam in cacumine gerens brevem, *semina* longa, nigra.

- A. 21. *Gramen dumetorum paniculâ aceroidi, semine papposo. An Gramen plumosum Lob? arundinaceum paniculâ spadicâ molli majus C. B? spicâ candida, & serici modo lucens J.B? Gr. tomentosum arundinaceum Ger. Calamagrostis sive Gramen tomentosum Park. Woolly-grass, with a pappose panic.*

Lob.

Folia est duris, rigidis & aridis, ad Schoenanthi folia non parum accedentibus; *culmi* similiter rigidi, selsequibitum aut duos cubitos alti, *spica* longæ, densæ, ex purpureo rubentes, paleaceæ, per maturitatem candidæ, & serici instar micantes.

Locus.

Locis nascitur fenticosis sylvarum quorundam Flandriæ & Angliæ, jumentis inutile.

Huic simile, si non idem, collegimus in dumetis quibundam agri Northamptoniensis & Essexiensis: Ad basin feminis lanugo pappola in circuitu adnascitur.

- A. 22. *Gramen Mariæ J.B. paniculatum montanum 2. seu paniculatum odoratum C.B. Gramen paniculatum Germanicum odoratum Park.*

C.B.

Radices candidis, geniculatis, fibris crassis demissis serpit: *culmo* est bicubitali, geniculis paucis distincto; *foliis* angustis, longissimis, paniculam superantibus [coenosis marginibus ita convolutis, ut teretem junceum culmum imitentur, rigidis, firmis, pungentibus J.B.] suavem odorem spirantibus, cujus culmo *panicula* parva, leviterque sparsa infidet.

A Regionotanis (unde è Boruffia missum) *Gramen Mariæ* dicitur, quod in fasciculos collectum propter odoris fragrantiam vestibus adjiciant.

R r r r r 2

A. 23. *Gramen*

summae foliorum partes glabrae sint. Summum caulem occupat *panicula* sparsa, inflexa raris spicis, tenuibus pedicellis appensis, composita. Singulae spicae longiusculae sunt & itrigolae, è pluribus glumis squammatim incumbenibus, & in breves purpureascentes aristas definitenibus constantes.

Locu.

In sylvis & dumetis ubique frequens est. Perinile est Gramini Avenaceo dumetorum spicato, nisi quod stipulis sit majoribus & elatioribus, panicula sparsa.

* 9. *Festuca graminea glumis vacuis* C.B. J.B.

C. B.

Ex radicibus fibrosis simul junctis culmi aliquot, geniculati, pedales, ad radicem lanugine pubescentes, foliis angustis, paucis donati exsurgunt, qui glumis plurimos, laves & vacuos, filamentis tenuissimis adpendentes, partim virides, partim spadiccos, aristis oblongis donatos sustinet.

Locu.

Hac apud nos in totis & muris crescit (inquit C. Bauhinus) & cum glumi longissimis filamentis appensi sint, facile à quovis vento agitati tremunt. Hinc Montpellierensibus Gramen tremulum dicitur.

10. *Festuca graminea effusa juba* C.B. J.B.

C. B.

Altius exurgit caule viridi & rotundo, qui in juba pedalis longitudinis effunditur, cujus glumi angustiores & longiores, brevibus aristis cincti, pediculis capillaceis oblongis insident qui per maturitatem albicant. Inter segetes reperitur.

Locu.

Descriptio hac bene convenit Festucae cuidam à nobis observatae Genevæ inter segetes, nisi quod juba non adeo longa erat in plantis à nobis visis. Fortè in laetiori solo longiore paniculam producit.

In nostro locusta seu spicae partiales ex quibus juba componitur, oblonge squamosae, squamis in breves aristas definitenibus, lenius paniculam promittit.

A. 11. *Gramen Avenaceum montanum, spica simplicis, aristis recurvis.*

Radix oblique acta fibras crebras demittit; *Folia* vix palmaria [in laetiori solo eam longitudinem excedunt] non admodum angusta, carnata, satis dura & rigida. Culmi semipedalis, tenuis, purpureascentes, uno duntaxat nodo in his quas observavi plantis prope terram interceptus, unòque folio cum aliquotisque obvolvete donatus, cetera nudus; spicam in summo sustinet duas tréve uncias longam, raris glumis alternatim suis duo vel tria grana aristis recurvis purpureascentibus donata obtinentibus.

Locu.

In iunissimis cumulis seu colliculis Bartolienibus manu quondam aggestis, in ipso limite agri Ef-fertensis versus Cantabrigiam inventum ad nos attulit D. Dale medicus & pharmacopeus Brantien-sis: idem inter Novum Mercatum dictum oppidum & Exning vicum, in agrorum limitibus, invenit. Hinc transferendum est ad Gramina spicata.

12. *Gramen Avenaceum maximum utriculis cum lanugine alba, & aristis longissimis* Botan. Monsp.

Botan. Monsp.

Radices fibrosae sunt, è quibus plures culmi bicubitales, nodis distincti oriuntur, foliis angustis vestiti: *Spica* Avenacea est, cujus utriculi oblongis pediculis insidentes lanuginem albam habent, & longissimis aristis donantur, quae sesquipalmares sunt & dum flectantur in modum spirae convolvuntur.

Locu.

Maior mensis invenit cum spicis in sylva Valenae locis herbidis D. Magnol, praecipue circa Caravettes. Huic non longe dissimilis est

13. *Festuca longissimis aristis* C.B. *Aegilops bromoides* Tab. Ger.

Quae ex radice pluribus tenuibus cirris praedita multa parva, angusta & oblonga folia promittit: inter quae tres quatuorve culmi, tenuis, cubitales, quibus spicae Avenae insident, glumis vacuis, spadicci coloris, aristis longissimis armata, quae ex folliculo foliaceo prodeuntes in unum latum recedunt.

Locu.

Nos in Germania hanc observavimus non semel. Tabernamontanus inter Wormatiam & Francenheimalum novavit. Aristae tenues cincinnorum in modum non raro interqueuntur.

A. 14. *Aegilops Narbonensis* Lob. *Festuca sive Aegilops Narbonensis* Park. *Festuca Italica* Ger. *Gramen Festuca XIV. sive Festuca altera capitulis duris* C.B.

C. B.

Radix est fibrosa, alba, pusilla: culmi tenuis, breves, communiter pedales proferit; folia paucis Tritici & Hordei annulis, sed mollioribus mitioribusque per latera pilosis. In culmorum fastigio spica parva ex duobus vel tribus capitibus duris, utriculisque striatis composita, quibus semina Hordei similia sed paulo minora at latiora, escae terna, glumino tenuiora includuntur. Ab utriculis, (non autem à seminibus) tenuis, oblonga, & acuta aristae candidae eminent.

Locu.

In Sicilia, Italia & Gallia Narbonensi vulgarissima est, aestivos & glareosis locis [in agris inter segetes triticeas & hordeaceas Lob. C. B.] In hortis culta elatior & major evadit, spicis ex quinque sensive capitibus compositis. In Sicilia aliud genus candidum, aliud nigrum, & aristis magis surcatis habetur. Cef. Nobis ibidem non observata est talis differentia.

Aegilops

Aegilopi morbo potius fieri cepto quam jam longius progresso, non semel periclitati sumus pro-Verit. fuisset. Exficcat enim adstringendo citra calefactionem mulkam. Potui Cereali etiam addita se-mina cerebrum temulentum faciunt. Lob.

15. *Festuca juncos folio* C.B.

C. B.

Ex radice parva, fibrosa, alba folia pauca, juncea, semicubitali longa, & culmus rotundus, cubitalis exsurgit, qui in paniculam avenaceam, sed angustiorum, albam definit; quae ex oblongo folli-culo (à folio constituto) paniculam longè superante prodit, cujus glumi rari aristis longissimis & argenteis donantur.

Locu.

In Vallesia ad urbis Sedunensis paludem copiose provenit.

* 16. *Festuca graminea arvensis minor* C.B.

C. B.

Cauliculus est tenuibus, striatis, foliis brevioribus: in cauliculorum summo utriculi quidam parvi, membranacei & paleacei, palmi longitudine, racematim dependent ex tenuissimis & vix vilu per-ceptibilibus pediculis, quorum exteriores membranulae rubent, quibus dehiscuntibus flos candidulus emicat.

Locu.

Pasum in agris Harcyniae Saxono-Thuringiae provenit. Thal.

* 17. *Festuca pratensis lanuginosa* C.B.

C. B.

Ex radice capillacea, rufescente folia multa, angusta, pedalia, una cum culmis tenuibus, bipedali-bus, foliaceis, molli & pauca lanugine (culmis potissimum) alperis exsurgunt. Spica est oblonga, angusta, ex glumis oblongis aristis donata composita, & quasi in paniculam parvam expansa.

Locu.

Basilicae pasum in prat.

* 18. *Festuca dumetorum angustissimis & pilosis foliis* C.B.

C. B.

Radix est albicans, ex durioribus fibris composita: ex quae calami aliquot tenues, uno alterove geniculo distincti, & pene nudi, exsurgunt. Folia sunt brevissima, angustissima, laevi molliques lanu-gine hirsuta. Culmorum summitas panicula, ex spicis plurimis composita, quarum quilibet capil-laceo pediculo insidet, multis glumis aristatis & candicantibus constans.

Locu.

Basilicae in dumetis circa Clyben reperitur.

19. *Gramen Avenaceum panicula longissima.*

In Sicilia observavimus hoc genus. Panicula erat longissima, bipalmari nimirum aut dodrantali, modicè sparsa, è plurimis locustis tribus quatuorve glumis oblongis, acutis, non aristatis constantibus composita, colore rubente: nec folia nec radicem observavimus.

C A P. XI.

De Gramine nemoroso hirsuto.

Amigere videtur hoc genus inter Culmiferas, & Graminifolias non Culmiferas: culmo enim terete, geniculato cum illis convenit, verum flore seu potius calyce hexaphyllo, feminibus angulosis, panicula juncea ad has accedit.

A. 1. *Gramen exile hirsutum* Ger. *nemorosum hirsutum minus angustifolium* Park. *hirsutum capitulis pssillii* C. B. *Gramen Lucula minus* J. B. *Small hairy Wood-grass.*

C. B.

Radix est rufa, oblonga, repente, pluribus fibris capillata: ex quae folia plura, semidrantalia, modò latiora, modò angustiora, acuta, villosa prodeunt: inter quae cauliculus palmaris, lavis, tenuis, viridis exurgit: paniculam brevem ex pluribus floribus compactam, rufescentem sustinens. Flores quorundam aperiantur in foliola sex atro-rubentia lateribus pallidis expanduntur, è quorum medio stamina flava sex, & tria filamenta pallida prodeunt.

J. Bauhinus calanum duobus articulis dictum scribit, ex quibus folia duo, uncias duas longa emergunt, alterum in medio, alterum in supremate, ubi coma in tres vel quatuor (ceu capitula) divi-ditur partes.

Floret sub finem Aprilis & initio Maii in pratibus & pascuis frequens.

Tempus & Locu.

A. 2. *Gramen hirsutum elatius panicula juncea compacta. An nemorosum hirsutum V. seu hirsutum angustifolium majus C. B? nemorosum hirsutum majus angustifolium Park? Hairy-grass the greater, with a more compact knu-like panic.*

Duplo elatius est quam praecedens: folia duplo triplove longioribus, duobus etiam tribus in caule: panicula multo majore, magis compacta, ex plurimis veluti globulis coarctatis. In palustribus provenit. Suspicabar aliquando hoc non differre specie à praecedente, sed ratione loci duntaxat variare: verum nunc alter sentio.

A. 3. Gramina

- A. 3. *Gramen nemorosum hirsutum vulgare. An Gramen nemorosum hirsutum Lob? Ger? nemorosum hirsutum latifolium majus Park? nemorosum hirsutum majus latifolium C.B? Common hairy Wood-grass. Si hoc intelligit perperam majus dicitur.*

Dodrantali est altitudine. Radix è fibrarum tenuium caespice constat. Folia pedem dimidium longa, pallide viridia, latiuscula, ad margines pilosa. Cauliculi seu culmi ex eadem radice plures, geniculis tribus pluribusve intercepti, ad quos folia brevia, culmum aliquouque amplectentia; in fastigio paniculam gestat sparsam, in eo à Gramine exili hirsuto diversam, quod folioli eisque succedentia vascula feminalia non plura simul congesta unicum capitulum seu globulum componant, sed singula seorsum nascantur, alia sessilia, alia pediculis longis tenuibus appensa, qui non raro deorsum reflectantur. Flores ex illis sex foliolis, quæ calycis loco vasculum feminale amplectuntur, & totidem insum apicibus constat.

In sylvis admodum frequens est, præsertim montosis.

4. *Gramen rore lucidum nemorense sive Luzula J. B. nem. hirsutum majus latifolium C. B. item nem. hirs. latif. minus ejusdem, magnitudine passim differens, ex sententia Chabrei.*

Differt à descripto, 1. Radice magna, fibrosa, geniculata ruffa J. B. quamvis C. Bauhinus ex pluribus fibris nigricantibus compositam ei attribuat. 2. Culmi selquicubitalis C. B. cum J. Bauhinus dodrantalem altitudinem eis attribuat. 3. Foliis cubitalibus C. B. J. Bauhinus quadrantalibus aut palmariis, rigidiuscula, acuta, surrecta, extrorsum striata, glabra, at in lateribus longa, cana, teneraque lanugine, in folium etiam totum utrinque incurrente, obita: Ista lanugo vel pili, qui facile decidunt tactu colligunt rorem, qui splendet noctu, irradiantibus stellis vel Luna, ita ut sit admirationi videntibus. Herbarum perquirentes decidente rore invenire non possunt. Descriptio Graminis hirsuti latifolii majoris apud C. B. in *Hist.* in omnibus ferè excepta magnitudine, quæ excellit, Gramini nostro hirsuto nemorensi vulgari convenit.

Gramen *ejusdem* hirsutum latifolium minus convenit melius descriptioni Graminis rore lucidi nemorensi apud J. Bauhinum. Hæc autem duo Gramina (nemorense hirsutum I. & II. C. B. intelligo) specie convenire, seu unum & idem specie Gramen esse Chabreus vix mihi persuaserit: nec enim magnitudine solâ differunt, sed & foliis, & culmo, & paniculis, ut descriptiones notentur patet. Minor species foliis rigidiusculis, acutis, surrectis, ex radice imitæ celsipis prodeuntibus cum gramine hirsuto maximo nostrate convenit.

- A. 5. *Gramen nemorosum hirsutum latifolium maximum. An Gr. nemorosum hirsutum latifolium minus juncea panicula Park? si hoc intelligit, male minus appellat. An Gr. hirsutum latifolium minus C. B? An Gr. Luzula maximum J. B? Panicula convenit: folia nimis longa pinguntur. The greatest broad-leaved hairy Wood-grass.*

Folia huic graminis qualia Gramini rore lucido nemorensi attribuit J. Bauhinus, nimirum palmaria aut selquipalmaria, rigidiuscula, acuta, surrecta, senumiam lata, extrorsum striata, glabra, at in lateribus pilis longis, canis mollicellis donata. Juba amplissima & latè diffusa, qualem Gramini Luzula maximo appingit Jo. Bauhinus, juncea: Semina ut in aliis generibus spadicea, triquetra.

In Gram. Luzula maximo J. B. folia unciam latitudine ferè æquant, longitudine cubitali: nostro, quantum hæcenus observavimus, folia breviora sunt, perinde tamen interdum lata.

In umbrosis faxosis lapidis observavimus. Reperitur etiam Hampstead in non longe à Londino præpè sylvam.

Gramini Luzula maximo J. B. Radix crassa, obliqua, nigra, numerosis fibris capillata.

6. *Gramen nemorosum hirsutum angustifolium minus panicula alba C. B. nem. hirsutum minimum Park. malè. Gramini Luzula affine flore albo J. B. White-panicked Wood-grass.*

J. B.

Perennis vix gramen foliis est ad Gramini Luzula sive nemorosi folia accedentibus, consimiliter pilosis: at culmi majores, cubitales: florum manifestum discrimen: Ii siquidem in summo fastigio albi sunt, sessuacei, cum in altero non in sessuaceis, sed in capitula desinant, ferè parvos calyces femina claudentes, eosque nigricantes, cum hujus sessuacei albescant. Luzula modo quodam habet pilos, qui etiam facile decidunt.

Plantam hanc quam describit J. Bauhinus, ad latera montis Salevæ & in colle la Bassie præpè Genevæ observavimus. An idem sit quod C. Bauhinus describitur sub titulo allato dubitamus, cum ille foliocolis singulos expansos senis donatos foliolis suo attribuat, unde totidem staminula prodeunt.

PARS

PARS SECUNDA.

De Herbis graminifoliis non culmiferis flore stamineo.

CAP. I.

De Gramine cyperoidæ & Cypero.

HUjus note sunt præter folia graminea & stamineos flores toti generi communes, caules triquetri in omnibus, & in plerisque etiam femina. Horum spica seu panicula in nonnullis alia supra alias è foliorum sinubus exeunt, quæ Gramina cyperoidæ polytachia dicimus; in aliis fummos caules terminant, quæ vel spicata, vel paniculata. In utroque genere maxima, modò radicibus tuberosis donata sint, Cyperi simpliciter dicuntur.

Cæterum Cyperus *Kyperus* à radicis effigie pyxidulam aut vasculum pusillum imitata dicitur.

§. I. Gramen cyperoides polytachyon.

- A. 1. *Gramen cyperoides cum panicula nigra J. B. cyperoides majus latifolium Park. cyperoides Ger. Cyp. latifolium spica ruffa, sive caule triangulo C. B. Great bernal Cyperus-grass.*

J. B.

Geniculatum incedunt & prorsum radices crassiusculæ, Cyperi longi radicibus similes, à quibus pendunt fibræ crassiusculæ. Folia cubitalia & selquicubitalia, lata, carinata & striata, Cyperi paria. Caulis duobus cubitis interdum altior, concinnè triquetrus, solidus, imà parte uno vel altero folio ceu vaginâ cinctus, cæteroque nudus, per fastigia foliis aliquot, ipsius cacumen haud multum superans, donatur; è quorum sinu spica quedam emittant, dum trunçve unciam, ex obscurâ purpurâ initio nigricantes; deinde è squamarum singularum sinubus singuli exeunt utriculi, è viridi flavicantes, acuminati, singula intus femina triquetra nidia per maturitatem nigra, contentes. Summum caulis fastigium occupant tres, quatuorve spicae, è spadiceo nigricantes, contiguae ferè, habitiores, semine calææ, è molibus glumis contextæ. Quin & spicarum seminiferarum summa pars non raro palacea est & semine vidua ad modum supremarum mox dictarum. Caulis cætera enodis, ad exortum foliorum è quorum sinubus spica exeunt nodosus est.

In aquis, inque aquis ipsis ad fluviorum ripas non raro oritur, & Maio mense, aut etiam Aprilis flore & spicas producit, inque multis annos durat. Per totam Angliam frequentissimum est.

- A. 2. *Gramen cyperoides majus angustifolium Park. Gramini nigro-lutei verni varietas major J. B. Great narrow-leaved bernal Cyperus-grass.*

Hoc genus præcedenti persimile est, sed per omnia minus, in parem tamen altitudinem assurgit, eandem concinnè triquetrum, solido, imà parte folia aliquot cinetò angustioribus, brevioribus & minus striatis, cætera è nudo, & enodi ad fastigium ferè, ubi ad intervalla duo triève folia, è quorum sinubus spica exeunt angustiores & graciliores multo quam in illo: utriculi etiam femina contentes minus turgidi erant, verum compressi in plantis nobis descriptis, (forte ea mature non erant.) Summum caulem terminant spicae similes palaceæ & semine calææ, verum pauciores & strigiosiores multo.

Hanc plantam iidem cum præcedente locis unâ nascentem observavimus multoties, unde specie distinctam esse minime dubitamus.

- A. 3. *Gramen cyperoides foliis Caryophylleis vulgarissimum. Gramini nigro-lutei verni minor varietas J. B. Many-spined Cyperus-grass, with July-flower leaves.*

Radix fibris magnis rubentibus constat, aliis etiam minoribus rubentibus intermixtis. Caules inde atrotulluntur locis humidis & litori solo non dico dodrantales, sed pedales & selquipedales, triquetri quidem non tamen adeo concinnè & manifestè, foliis circa infimum duobus tribusve ceu totidem vaginis, altera alteram excipiente, obvoluit, deinde nudi ad fastigium ferè, ubi duo aut tria habentur, è quorum sinubus totidem spicae spadiceo-virides exeunt, pediculis longiusculis tenuibus appensa, primi generis similes sed minores. Summum caulem terminant spicae graciles, elegantes è squamis obtusis, è squamis seu glumis corneo spadiceis, flavâ per medium longitudinem lineâ striatis marginulis cinerascens, compactæ. Folia Caryophylleis latitudine & colore glauco paria & similia, longiora, retorsum flexa. N. Spicae semine calææ in summo caule in prima spicae minime concinnæ sunt, è squamis in acutis cuspidè exeuntibus compositæ.

In pratis humidis verno tempore & ad rivulos copiosè oritur, & spicas producit.

- A. 4. *Gras-*

- A. 4. *Gramen cyperoides polytachyon lanuginosum*. Sharp-spiked hoary Cyperus-grass. *As Ger. cypr. Norwegicum parum lanosum* Park? pag. 1172.

Huius tum folia, tum caules, tum etiam spicae in apicis lanuginosae sunt: Nonnunquam tamen folia ad genicula duntaxat quae caulem amplectuntur lanuginosa sunt. Magnitudo ei Graminis Caryophyllei.

In summo caule duas aut tres spicas habiores gestat semine cassas; & inferius ad magnam distantiam e foliorum finibus duas aut tres alias, in quibus semen. His duabus notis ab aliis congenitis abunde distinguitur.

Locu. In pascuis locis humidioribus oritur.
Figura Graminis cyperoidis Norwegici parum lanosi apud Parkinsonum aliam plantam demonstrare videtur, quam Botanici Londinenses circa altam Portam inquirendam relinquo. Ut & Gramen cyperoides Norwegicum alterum *eiusdem* in udis Sylvis apud nos nascens.

- A. 5. *Gramen cyperoides polytachyon flavicans, spica brevibus prope summitatem caulis. Yellowish Cyperus-grass, with short spikes.*

Altitudo est dodrantali & interdum pedali: Radice alba, fibrosa; foliis angustis, fibris interdum pilosis, caule brevioribus: caule triquetro, duobus tribusve foliis inferius cincto, deinde aliquotum nudo, prope summitatem duas treve spicas promente, ex singulis fci foliorum alis singulas, breves, habiores, flavicantes, & pluribus granis rigidiusculis, non exsiccatis in acutum mucroneum ut in Gramine palustris echinato, compositas, unica in supremo majuscula, acerosa, flavicantem spica.

Locu. In pratibus & pascuis frequens oritur per totam Angliam.

- A. 6. *Gramen cyperoides spica teretibus erectis: Cyp. angustifolium spica longis erectis C. B. Cyperus-grass, with many erect spikes.*

Sesquicubitalem altitudinem assequitur. Folia angusta, concava, glauca, caulem aliquotumque amplectuntur, longitudine superant. Caulis triquetrus quidem, sed ita ut vix possit discerni; in cacumine spicas gerit tres vel quatuor, aliquotq. distinctas, tenues, longiusculas, semine cassas, ad quamine infimam apponitur foliolum. Inferius e foliorum finibus exeunt duae aut tres spicae, habiores, teretes, erectae, duas uncias longae, e membranaceis subrotundis utriculis, pallide virentibus, mucrone donatis compositae.

Locu. In aquis & stagnis vadofis observavimus in agro Warwicensi.

- A. 7. *Gramen cyperoides spicatum Ger. emac. spicatum foliis Caryophylleis Park. Caryophyllata folia, spica divulsis C. B. Gramen cyperoides vernal minimum. The least vernal Cyperus-grass.*

Radix ei longa, fibrosa: Folia angusta, glabra, viridia: Caules trianguli, foliis nudi, palmum & dimidium non excedunt, in summitate spicas tres quatuorve gestantes, breviusculas, juxta positas & fere contiguas, non e foliorum alis egressas ut in praecedentibus, (quamvis interdum observavimus unam e folii inferioris sinu exeuntem) superiorem acerosam & semine vacuam, reliquis seminibus feras.

Locu. Spicam producit & floret primo vere, ante reliqua genera, in pascuis sterilibus passim.

- A. 8. *Gramen cyperoides spica pendula breviori C. B. Cyperus sive Pseudo-cyperus spica brevis pendula Park. Graminis cyperoidis genus, Pseudo-cyperus Luteolus, spica vel panicula pendula ex longis pediculis J. B. Pseudo-cyperus Ger. Ballard Cyperus with short pendulous spikes.*

C. B.
Radix est candida, nonnunquam nigricante, crassa, frequentibus fibris capillaceis obsecta, & verum Cyperum geniculis emulante, sapore herbaeo; foliis Cyperi: caule cubitali, in curvis summo spicae plures oblongae [cylindraceae] singulae ex singularibus pediculis oblongis dependentes, quae squamulae & flavelcentes.

Locu. In palustribus & aquaticis, stagnis vadofis, rivorumque marginibus reperitur, non tamen ita frequentes apud nos.

Huius spicae non exeunt omnes ex eodem caulis puncto, sed ex singulis foliorum finibus singulae; caule in spicam itrigulam, acerosam, semine cassam terminato, ut in aliis hujus generis.

- A. 9. *Gramen cyperoides spica pendula longiore Park. spica pendula longiore & angustiore J. B. C. B. Sharp-spiked Cyperus-grass, with long pendulous spikes.*

Magnitudine & statura aequat vel etiam superat Gramen cyperoides cum paniculis nigris. Spica in summo caule semine cassis singularis & habitior. Quae secundum caulis longitudinem e finibus foliorum singulis singulae exeunt longe sunt, angustae, pendulae, flavicantes: quinq. plurimum in eodem caule semine praegnantem praeter eam quae in fastigio est acerosam & vacuam. Spicae haec pendulae sunt non tam ob longitudinem & tenuitatem pediculorum quam ob ipsarum spicarum longitudinem & gracilitatem & summam partem ob crassitatem suam ponderosiorum; ex innuumeris autem veticulis feminalibus exiguis, acuminatis compositae. Caulis infra spiciferam folia, quatuor vel

quinq. non spiciferis cum obvolventibus vestitur, ut exigua admodum pars caulis a foliis inferioribus ad superiora nuda sit.

In fossis Noticiae prope Brantiam in Essexia copiosae.

Locu.

- A. 10. *Gramen cyperoides spica parvis, longissime distantibus.*

Caule est bipedali & longiore, & pro longitudine tenuissimo. E foliorum alis ad longissima intervalla spicae exeunt, ut in hujus generis reliquis, singulares, pediculis tenuissimis uncialibus aut longioribus appendae, ipsae graciles, [interdum habiores] unciales aut longiores. Spica paleacea semine vacua, singularis caulis fastigium occupat. Folia ad radicem multa caules singulos circumstant, modice lata, carinata, sesquipedalia aut semipedalia, quorum duo intermedium caulem cum vagina amplectuntur, deinde ad longitudinem pedalem caulis fere nudus est, spicas plerumq. tres praeter summam primam mihi ostendit D. Martinus Lister, postea ipse observavi loco putrido & palustris prope molendinum Machins mill dictum sesquimillari a Witham oppido versus Camalodunum.

- A. 11. *Gramen cyperoides sylvium tenuissimum Park. Lob. in Illustr. stirpium p. 60. Slen-der-raced wood Cyperus-grass.*

Radix satis crassa oblique incedit demissis fibris albenitibus terram firmiter apprehendens, germina obiter protrudens multa, unde planta se dilatat, & commodum locum nata densis cespitibus terre superficiem occupat. Folia quae e radice exeunt semipedalia, modice lata, glabra, pallide viridia, in medio carinata, & utrinq. lateribus secundum longitudinem reflexis, duobus inferne sulcis, superne eminentibus porcis exarata, ut in Cypero Officinarum. Caule cubitales & longiores, versus terram plerumque reclinati, tenues, triquetri, ima parte uno altero folio cincti, deinde longis intervallis duobus tribusve alis, e quorum finibus singulis singulae exeunt spicae longiusculae, graciles & trigulae, e viridi lutescentes, praetenuis (& inferiores etiam prelongis) pediculis pendulae, supremo caule in simplicem, tensem semine cassam xerampelinam spicam exeunte.

In sylvis copiosissime oritur.

Locu.

12. *Gramen cyperoides polytachyon minimum, spicae per maturitatem albicantibus.*

Radix oblique incedit, fibris subinde demissis, per siccatem rubentibus. Folia ad radicem plurima conferta, palmaris longitudinis, angustissima, & in sicco ob convolutionem fere juncea. Caulis pluri, semipedales, tenues, recurvi, ima parte velut vaginam quidam cincti, caetera nudi, ad fastigium fere, ubi e foliorum finibus vaginularum quarundam finibus binae ut plurimum spicae (h. e. e singulis singulae) perbreves, ex utriculis aliquot turgidis & subrotundis semina triquetra continentibus compositae exeunt, summo caule in spicam tenuem acerosam, semine cassam, semuncialem, albicantem desinente.

Sub monte Saleva: prope Genevam invenimus.

Locu.

- A. 13. *Gramen cyperoides palustre leucanthemum, junceum leucanthemum Ger. emac. lib. 1. cap. 22. n. 7.*

Folium.

In palustribus putridis & crenosis, *Wogs* dictis, in Occidentalibus praesertim Angliae saepius occurrunt sub finem Julii paniculam promens, pedali altitudine aut paulo majore; caule duro, rigido, junceo, [D. Newton observante triquetro] tribus circiter articulis distincto, ad quorum unumquemque, ut in aliis graminibus apponitur folium. E superiorum autem duorum foliorum finibus exit furculus seu pediculus tenuis, duas treve uncias longus, cujus summitati innascitur quadam veluti umbellula, e foliulis seu potius glumis acerosis, elegantibus, albis composita: in summo autem cauliculo aut prope eum existunt duae treve simul ejusmodi umbellulae confertae, brevibus & tenuibus pediculis insidentes.

Affinitatem quandam habere videtur cum Gramine junceo aquatico *Ger. junceo polytachyo C. B.* inferius inter Gramina juncea descripto.

- A. 14. *Gramen cyperoides angustifolium spica sessilibus in foliorum alis. Narrow-leaved Cyperus-grass, with short sessile spikes.*

Fibris albenitibus tenuibus radicitur, & in densis plerumque cespitibus nascitur. Cauliculis tenues, pedales interdum & altiores, triquetri, inferiore parte foliis tribus quatuorve angustis, longis, caulem ipsum longitudine non raro aequantes, reliquorum hujus generis in modum, obvoluit; deinde aliquotum nudo, superiore parte foliis iterum vestiti tribus quatuorve, infima caulem excedente, in quorum alis spicae parvae, squamulae, cujusmodi etiam nullis adnascuntur foliolis summum caulem occupant duas treve, proximae, adnotae, & velut spicam compositam efficientes.

In aggeribus fossarum plerumque oritur, praeterum umbrosis.

Locu.

- A. 15. *Gramen*

- A. 15. *Gramen palustre echinatum* J.B. Ger. emac. *palustre aculeatum vel minus Germanicum* C. B. *aculeatum Germanicum* Park. *Marsh Hedge-hog grass*.

Palmari & interdum sesquipalmari est altitudine. Cauliculi ima parte propè terram tribus quatuorve foliis non admodum angustis, breviusculis, obscure videntibus, reliquorum hujus generis in modum, obvoluit, deinde ad fastigium propè nudi, summa iterum parte duobus tribusve foliis vestiti, quorum sinus occupant spica sessiles, teretes, echinatae, semuncia breviores, è triangularibus loculis minoribus, semen quoque, triquetrum continentes compositae, quibus supereminet summum caulem finiens imperfecta spica rufescens, longior fere duplo, vix quartam crassitudinis partem æquans, mollis, meris squamulis contexta. Radices prosum agit nigricantes.

Parvitate sua & spica compactis habitioribus muricatis in foliorum alis sessilibus à congeneribus facile distinguitur.

Locu. In paludosis frequens occurrit.

6. 2. *Gramen Cyperoides cum spicis aut paniculis in summitate caulis*.

- A. 1. *Gramen cyperoides palustre paniculâ sparâ* Park. *cyperoides paniculâ sparâ majus* C. B. *cyperoides elegans aquaticum* Ger. J. B. *Water, or Marsh Cyperus-grass, with sparsed heads*.

Ex radice longa, nigra, digium crassa, Cyperi longi formâ, geniculata, huc illuc se diffundente, multum fibrata caulis sesquicubitalis, tribus angulis asper exurgit; quem folia Cyperi vel Arundinis ex radice prodeuntia vestiunt. Caulium summis spicae curvis brevibus villosae, ex aliquot paniculis compositae, sublateae, & per maturitatem rufescentes, insident, quibus folia terna aut quaterna subjiciuntur; quorum quaedam lata & palmum longa, quaedam brevia & angusta.

In fossis palustribus Eliensis, inq, fluviis majoribus, ut Thamefi: J. Bauhino ubiq, in aquosis, palustribus & stagnantibus reperitur. Verum non adeo frequens habetur in Anglia.

- A. 2. *Gramen cyperoides palustre spicâ longiore laxâ, Marsh Cyperus-grass with loose spikes*.

Caulis huic sesquicubitalis, triquetrus, angulis ad tactum asperis, si deorsum digiti ducantur, infirmus, nudus, enodis, in cacumine spicam laxam seu potius paniculam longam minus sparsam, lucidam gestans, è pluribus spicis secundariis compositam, quæ ex aliis adhuc exiguis, subrotundis, squamosis constant. Dens, firmis & arcuè compactis cespitibus nascitur hoc genus, radicibus adimplexis Juncorum in modum, ut eisdem tuto insistere possit. Ad initium spicae aut nullum apponitur folium, aut perexiguum. Quæ è radice exeunt folia non admodum lata sunt, caule tamen nonnunquam longiora.

Locu. In palustribus pueris & aquis oritur.

Hujus aliam speciem per omnia similem sed minorem, spica angustioribus & gracilioribus, sparsim nascentem, non in ejusmodi densis cespitibus, iidem in locis observavimus.

- A. 3. *Gramen cyperoides spicâ è pluribus spicis mollioribus compositâ. Cyperus-grass, with a soft compound spike*.

Cauliculi huic dodrantales aut pedales atque etiam altiores, triquetri, concavi, enodes, imâ parte quatuor vel quinque foliis, eos vaginæ instar aliquotque obvolvuntur cincti, cætera nudi, spicam in fastigio gestantes quatuor, quinque, vel sex spicis brevibus subrotundis, ad tactum mollioribus, ex utriculis compressis squammatim incumbentibus compositis coagmentatam. Folia brevia vix quartam caulis partem longitudine æquant, latitudine Graminis pratenfis minoris.

Locu. In pascuis locis humidis copiose provenit.

An hoc idem sit Gramini cyp. ex monte Ballon J. B. dubitamus, ob altitudinem minorem, folia nimis brevia, nullum spicae subiectum folium. Verum hujus generis plantæ pro loci genio multum variant.

Ex quo hæc scripsimus offendit nobis D. Jacobus Newton amicus noster, rei Botanice peritissimus ipsissimum.

- A. 4. *Gramen cyperoides ex monte Ballon spicâ divulsâ* J. B. *cyp. palustre majus spica divisa* C. B. *cyp. palustre minus* Park. *cyp. parvum* Ger. ico.

Quod à precedente differt altitudine majori, cubitali scilicet aut sesquicubitali; caulibus tamen gracilioribus, neq, adeo manifestè concavis; spicis partialibus minoribus, non tamen minus crebris & confertis; corrigiati folioli oblongo spicae subiecto, quo interdum rectâ supra paniculam affurgente caulis Junci speciem refert; foliis longioribus, angustioribus.

Locu. In pratis propè Hitham Colcestrensem in Essexia. Alibi etiam sapienter idem observavit D. Newton.

A. 5. *Græ*

- A. 5. *Gramini cyperoidi ex monte Ballon simile, spica totali è pluribus spicis compositâ. An Gr. cyp. elegans multifera spica Park. Cyperus-grass, with a soft meze compound spike*.

Precedente majus est & elatius, ut quod cubitale altitudinem assequatur. Spicam habet è spicis multis pluribus & densius sparsim compositam, nec ejusdem magnitudinis omnibus, ut in illo fere, sed sarsum versus caucum minoribus, donec tandem in unam simplicem majusculam spicam terminentur.

In palustribus & aquis Maio floret.

Spica in hac specie coloris est ferruginæ, & initio ad tactum mollis. Caulis concavus est, minus tamen quam in precedente.

Locu.

- A. 6. *Gramini cyperoidi ex monte Ballon simile, humilis, in maritimis & arenosis nascens. Sea-Cyperus-grass, with a compound spike*.

Radices crassæ, crebris geniculis articulatae, æq, geniculis fibras tenues capillatas emittentes, huc illuc vagantur. Folia angusta, semipedalia, carinata, ima parte, seu vaginâ caulem amplectuntur, aliorum hujus generis in modum, semipedalem, tenuem, nudum, enodem, triquetrum, in summo spicam suffinentem è multis spicis compositam, paucioribus tamen quam in superiore. Singulis seminibus (quæ velut totidem squamæ spicas partiales componunt) duos plerumq, tenues & contortos pilos emittunt, unde tota spica velut ferrugineo quodam capillito hirsuta videtur. Ob tenuitatem caulis & gravitatem seminum spica plerumq, deorsum nutat.

In arenosis maritimis frequens occurrit.

Locu.

- A. 7. *Gramen cyperoides elegans spica composita asperiore. Elegant Cyperus-grass, with a rough compound spike*.

Radices huic albae, fibrosæ: Folia angusta & vix à digiti partem lata, pallide viridia, caulem aliquotq, amplectentia, dodrantem longa. Caulis pedalis, triquetrus, nudus, enodis, in cacumine spicam gestans colore herbaceo seu ex viridi flavicante, è spicis parvis quinque vel sex, vel pluribus paucioribusve, compositam, brevibus, teretibus, squamosis, squamis (quæ nihil aliud sunt quam utriculi semina continentes) compressis & acuminatis. Ad spicam autem nullum apponitur folium.

In stagno quodam non longè à Middleton vico versus Coles-bill, in agro Warwicensi, propè Locu. Wrexham in Wallia, & alibi variis in locis observavimus.

- A. 8. *Gramen cyperoides palustre majus spicâ compactâ* C. B. *palustre cyperoides aquaticum spicâ integrâ* J. B. *palustre cyperoides* Ger. *cyp. palustre majus* Park. *The greater spiked Cyperus-grass*.

Triquetrum Cyperi tollit caulem, cubitale & sesquicubitale, solidum, enodem, ima parte quatuor aut quinque foliis, eum vaginæ instar includentibus, cinctum, cætera nudum; cujus fastigium ornat quinq, [Panici quodammodo similis J. B.] sesquialteris & major, è squamis compressis, acuminatis & quodammodo aculeatis composita: Sunt autem squamæ hæc nihil aliud quam loculi triangulares, semen continentes, Milio fere æquale, compressius. Radices fibrosæ, ex deciduorum foliorum fibris comosæ. Folia mediocriter lata caulem fere longitudine æquant. Ad basin spicae plerumq, apponitur foliolum angustum oblongum, aliq, etiam sed breviora ad bases spicarum particularium totalem componentium.

In aquis frequens nascitur.

Locu.

- A. 9. *Gramen cyperoides spicatum minus. Gr. cyp. spicâ minus compactâ* Park. *cyp. parvum* Ger. *deser. cyp. spica minoribus minimis, compactis* C. B. J. B. *The lesser spiked Cyperus-grass*.

Precedenti simillimum est hoc genus, sed multis numeris minus. Radix obliqua, fibris crassiusculis rufescentibus donata. Cauliculi pedales, terram versus plerumq, reclinati, ima parte foliis aliquot [sex, septemve] eum vaginæ instar obvolvuntur aliquotq, cincti, cætera nudi ad spicam usq, quæ minus compacta est quam in precedenti, è spicis minus arcuè sparsis composita. Utriculi & semina illius similia. Folia angusta, carinata, modicè longa, multo tamen caulis breviora.

Extra aquas plerumq, oritur, in pascuis humidioribus.

Locu.

- A. 10. *Gramen cyperoides spicatum minus, spicâ longâ, divulsâ seu interruptâ. The lesser spiked Cyperus-grass, with a long interrupted spike*.

Radix obliqua fibris crassiusculis densius terre firmiter adherescit. Cauliculi dodrantales aut pedales, tenues, triquetri & striati, terram versus plerumq, reclinati, ima parte sex septemve foliis angustis, carinatis cincti, enodes tamen. Folia etenim omnia caulem ad tertiam fere longitudinis partem seu theca obvolvunt & includunt, & inferiora etiam superiora, omnique è radice una cum caule exeunt, adeo ut ima pars caulis sex septemve velut vaginis integatur: quod & aliq, etiam hujus generis Graminibus commune est. Spica in summo cauliculo longa, divulsâ seu interruptâ.

Stitit

inter-

ruptæ,

rupta, & sex nimirum septemve spicis parvis, squamosis, sessilibus, ex utriculis aculeatis compositis, longius distantibus [inferiores intellige] coagmentata. *Folia* interdum sesquipalmaria sunt & longiora, caules ipsos longitudine vel æquantia, vel etiam excedentia, quo à reliquis hujus generis spicatis differt. Spicæ inferiores ad exortum folium viride, angustissimum capillaceum obtinent.

In pascuis locis humidioribus nasci amat.

Ufus.

- A. 11. *Gramen cyperoides spicatum minimum, spica arcuata aculeata.* Gr. *Sylvaticum* C. Tab. parvum tenuissimum cum spica aculeata J. B. *memoratum glabrum & spicæ parvas asperum* C. B. *The least prickly spiked Cyperus-grass.* An *Cyperoides echinatum montanum* Park.

Radicum fibræ crassiusculæ, pro plantulæ modulo, nova in ambitu germina emittentes herbam propagant. *Folia* angusta, breviora, imos cauliculos ut in precedentibus cingunt, sunt autem ii palmariæ & interdum sesquipalmariæ, tenues, triquetri, spicam in summo sustinentes tribus plerumque glomerulis folliculorum aculeatorum semina includentium compositam. Utriculi per macerantem extrorsum magis reflectuntur quam in precedentibus, unde & spicæ magis aculeatæ sentiantur.

Loc.

In locis palustribus, solo putrido & spongioso plerumque, oritur.

- A. 12. *Gramen cyperoides seminis dorsum reflexis puliciformibus. Flea-grass.*

Hujus cauliculus palmaris in summo spicam gestat brevem, raram & seminibus paucis, puliciformibus dorsum reflexis, spadicis compositam.

Loc.

In palustribus putridis oritur. Parvitate sua, figura, colore & situ seminum à reliquis hujus generis facile distinguitur. Semina quantum memini triquetra sunt: Plantulam accuratè describere quando ejus copia facta erat negleximus; in palustribus tamen non valde infrequens est.

- * 13. *Gramen typhinum* Tab. *spica multiplici nigra* J. B.

Nobis cum J. B. ad *Gramen cyperoides* accedere videtur, verum quoddam genus fit nondum constat. Confule si placet J. Bauhinum lib. 16. cap. 181. & C. Bauhinum Theat. I. 1. s. 1. c. 12. n. 7. cui *Gramen typhoides* spica multiplici dicitur.

- * 14. *Gramen cyperoides latifolium spica spadiceo-viridi majus* C. B.

Quod in humidis ad Sellam novam Monspessuli primum vidit, quodq. P. Magnol abundare juxta Ladum amnem scribit, an nova species sit & ab omnibus superius à nobis descriptis diversa nescimus. Si D. Magnol accuratius descriptum nobis dedisset, hunc scrupulum exemisset. Nec minus incerti sumus de

- * 15. *Gramine cyperide angustifolio spica spadiceo-viridi minore ejusdem.*

- * 16. *Gramen cyperinum nemorosum* Tab. J. B. *memoratum spica sublonga recurva* C. B.

Radicibus fibrosis, *foliis* angustis, dodrantalibus, acuminatis, *caulibus* rotundis, pedibus *spicæ* duas trève ex luteo purpurascens, trium unciarum fulminentibus, nobis incognitum, circa Monspessulum patorum & satorum margines ornare ait P. Magnol.

Præter has & alias adhuc quatuor Graminis cyperoides species novas, & à nemine ante se propositas proponit & describit Parkinsonus in Theatro suo Botanico. Eæ sunt

1. *Gramen cyperoides Danicum glabrum foliis caryophyllis.*
2. *Gramen cyperoides spicata fulca elegantissima panicula Bayonense.*
3. *Gramen cyperoides palustre Bayonense.*
4. *Gramen cyperoides Bayonense Ichemi paniculis fuscis.*

Quod à singula genicula & foliorum sinibus duas trève plerumque spicæ promit: quod si verum sit, huic generi peculiare esse videtur, quantum hactenus observavimus.

Horum descriptiones & Parkinsoni historia petas: nam quia nobis incognitæ & suspexit sunt piget eas hic transferre.

1. *Gramen caryophyllum nemorosum spica multiplici* C. B.

Item,

2. *Gramen caryophyllum nemorosum spica varia, ejusdem:*

Item,

3. *Gramen spicatum angustifolium montanum ejusdem,*

Graminis cyperoidis species esse videtur: quorum descriptiones in C. B. prodromo habentur.

17. *Gramen marinum cyperoides* J. B. *cyperoides maritimum* C. B. *Juncus cyperoides maritimus* Lob. *maritimus Narbonensis* Park.

C. B.

Radicæ nititur lignosa, longa, rufa, nigra, geniculata, prolixius serpente, fibrifq. capillata, multis villosis cirris additis, apocæ grato: *foliis* longis, pallidis, crassis, porraceis, lentis, sparsis & inflexis *caulem* pedalem, rotundum, l. v. nudum superantibus, cujus summitati caput globosum, Ampeloprasi magnitudine & figura inflorescentium, corticolum, squamisque factum, ex luteo rufescens [J. Bauhinio

hinc reductus ex nigro rufescens] splendensque: cui folia plerumque terna, [duo utrinque Dalechampia] aliquando quaternaria, triangularia & veluti cornua prominente subspiciuntur. *Seminibus* est rufescentibus, triangularibus, mediocribus.

In arenosis litoribus prope Neapolin copiose provenit. Habetur etiam ad mare Monspessuli.

Loc.

6. *Cyperus Botanici dista.*

Hi majores sunt plerique alii hujus generis, radicibus tuberosis. His tamen ob convenientiam in paniculis squamatis species nonnullas & minoribus ascensem.

- A. 1. *Cyperus longus* Ger. *longus odoratus* Park. *odoratus radice longa, sive Cyperus Officinarius* C. B. *panicula sparsa speciosa* J. B. *The ordinary sweet Cyperus, or English Salingale.*

Radicibus est oblongis, geniculatis, multis internodiis, sibi implicitis, ut sunt radices Arundinum, & Graminis modo summo cespice serpentinibus, fibris multis capillatis, è puniceo nigricantibus, succulentis, carne vero in sublueto albicante, odoratis, subamaris, cum ob nimiam locorum humiditatem amaritudo non rectè perficiatur, vel subacris cum quadam adstrictione. Radiculae Arundinæ in Olivares porciones extuberant atque ita continuatæ sunt ut in Filipendula. *Folia* habet Arundinacea, porraceis longiora, graciliora, duriora, dorso emittente & acuto, ut tanquam acies manibus evellentur scindat. *Caulis* est cubitali, nonnunquam etiam altiore, erecto, enodi, glabro, striato, triquetror, medullâ albi, ut in Junco, referto: In cujus cacumine folia minora, quadrantenus stellatim disposita, comæ, quam etiam superant, subiecta. *Panicula* seu juba (Junio, Julio, & Angulo subrufa, & dum florat Agallochum ferè olente) lata laxaque ex cacumine pendens; in cujus glumis exiguum semen durum, cortice nigro velutium & triangulum includitur. Quod semen (ait Fallopius) infestissimum in nostra Orzæ, in nostris regionibus, & si comeditur inebriat ut Lolium.

In pratis circa Monspessulum, inque Sicilia & Italia observavimus locis cultis & palustribus. D. Locus. Newton in insula Purbeck dicta Dorsetiæ Angliæ cum invenit prope Sacellum quoddam, à latere Portlandiam insulam spectante.

Stomachica est, & urenia hujus radix: Usus præcip. in urina & mensibus ciendis, cruditate ven. Vires & tritici confusenda, hydropre inchoato præservando, colica ac verigine discutienda, intellectus robo. Ufus. rando: maliciata oris fetorem emendat. Cocta vel macerata in oleo, contrita & impoita renibus ac pectini calculum depellit & urinam prorit.

Si radicibus pulverisatis saccharum & mel addatur, & cum paucis vino simul coquantur, dein in taleolas difficentur, & iulculum affundatur Ginger conditum amulabitur.

Scipites cum radicibus sole edificados & aceto conspersos frustam rudent, & vestibus interponunt ut sua odoris gratia commendat Galli. Reell. Sic & Hispaniæ & Italiæ muliercule radices aceto paratas pro odoramento ac suavi suffitu conficiunt: aliquæ etiam exinde pulveres conficiunt.

Radix pulverisata ad 3 j. cum spica Lavendule optime foetum expellit, ut & secundinas. D. Falmer ex dictis D. Hermann.

2. *Cyperus panicula crassiore minus sparsa* J. B. An *Cyperus rotundus inodorus Germanicus* C. B? *Cyp. rot. littoreus inodorus Anglicus alter* Park?

Culmum tollit triangularem ad cubiti & sesquicubiti altitudinem, quem stipant folia graminea, striata, carinata, acuto dorso, gibba: in culmi summitate folia duo aut tria breviora, angustiora oriuntur, quorum sinu panicula se explicant fulva, flosculis pallentibus. *Radix* è pluribus ovularibus glandibus constat, colore foris fulco, intus alba, substantia dura, dulci. Hicce adnata ovularia filamenta, glandiumque inter se connexa per filamenta fit culmum crassitudine æquantia. Virens odore destituit.

Floret Junio & Julio suo minio repleti molesta.

Plantam cujus descriptionem è J. Bauhini historia mutuatum dedimus eandem esse quam C. Bauhinus *Cyperum rotundum inodorum Germanicum* appellat, minime dubitamus. Nam & descriptiones per omnia conveniunt, & C. Bauhinus se eam vidisse ait copiose in orto Montebelgardensi à Joanne fratre culm: qui etiam idem est cum eo qui in scrobibus & rivulis ad Scaldæ amensinam fluentem provenit, Lobelio monente, cui *Cyperus aquaticus* Septentrionalis: at Camerario *Cyperus rotundus*, nigras inodoras radices habens dicitur.

Chabræus apud J. B. hunc *Cyperum rotundum odoratum vulgarem* C. B. facit. Verum si rectè pictus sit, nec panicula, nec radices conveniunt. Notandum tamen P. Magnol observare in Planta prope Monspessulum nascente, quam p. b. Cypero rotundo vulgari C. B. habet, caules ex radicibus rotundis exire, ut in iconè Cyperi rotundi inodori Germanici ejusdem C. B. pinguntur, non autem radicibus fibrosis appendi rotundas, ut in iconè Cyperi rotundi odorati vulgari. Nos certe in plantis nostris Cyp. Monspessuli collectis invenimus Cyperi paniculâ crassiore minus sparsâ culmum & paniculam. Fortè igitur *Cyperus rotundus odoratus vulgari* C. B. & *Cyperus rotundus inodorus Germanicus* una & eadem planta sunt: de quo tamen ob iconas tantopere diversas dubitamus.

- * 3. *Cyperus rotundus Orientalis major* C. B. *Cyp. Syriaca & Critica rotundior* J. B. *Cyp. rotundus odoratus Syriacus* Park. *rotundus Syriacus* Ger. emac.

Alpin.

Radicibus est rotundis, Olivæ crassitie, mulsis; mediâ quadam fibrâ tanquam filo, Filipendulæ modo, connexis, variis stris asperis, foris subruis, aliquando rubentibus, aliquando etiam nigris, intus albidis,

S i f f 2

albidis, aromatici odoris, & acuti faporis. *Folia* est porraceis, longioribus tamen atque angustioribus; *caule* cubitali, anguloso, in cus cumacumine folia aliquot, stellas in modum dispositas, & quibus spicae aliquot herbarum coloris, semina continentes, produunt.

Locus.

In Aegypto circa urbem Bagdad in palustribus humidis copiosè Rauwolfius vidit: in Nilo flumine & pluribus Aegypti lacubus vel locis palustribus copiosissime provenit Alpino monente.

4. *Cyperus rotundus Orientalis minor* C. B. *Cyp. rotundus minor* Adv. rot. odoratus Syriacus minor Park. minor Creticus Ger. emac.

C. B.

Hic illo duplo minor est; cortice fulco, villoso, priori sapore & odore similis, qui non modò à Syrie montosis udis, sed etiam Illyria & Apulia, ubi sponte provenit in Italia desertur.

Hic similis Cretica, radice Olivæ minoris rugulâ, foris nigra aut fulca, odorata, aromatica & amara.

5. *Cyperus rotundus minimus Hispanicus* C. B. rot. odoratus alter humilis Hispanicus Park. *Cyperus rotundus pumilus elegantissimus pede humilis* Claf. cur. post. quem in *spontis* Gulielmi Boetii vidit.

- A. 6. *Cyperus rotundus littoreus inodorus* Lob. J. B. *rotundus inodorus Anglicus* C. B. *rotundus littoreus* Ger. rot. littoreus inodorus Anglicus Park.

In Angliæ Borealis & Belgii fluminum littoreis, lenèque fluentium rivulorum, & maris alluvionibus Cyperi genus non inegans, radicem longè latèque sparsa foliole, multis & bicubitalibus implexarum filamentis Cypero rotundo parium oritur. *Folia* angulosa, caulis cubitalis & sesquicubitalis, nitidus, triquetrus, in quo racemosa juba congesta. Gustu subastringit. Radix frigida & sicca, odoris & faporis experta. Lobel.

Felicitur nobis fuit Lobelius qui hujusmodi Cyperum in Angliæ Borealis littoreis inveniret. Nobis enim plantas illi indagantibus non comparuit, ab aliis tamen observatum audivimus.

Alia adhuc hujus generis plantas describit & depingit Parkinsonus; nimirum

1. *Cyperum rotundum littoreum inodorum Anglicum alterum*. A superiore capitulis aliquot squamulis nigricantibus, tribus vel quatuor simul junctis differt, cætera similis.

2. *Cyperum rotundum inodorum aquaticum*. Radicibus nigricantibus, rotundis, fibras inter repandum emittentibus; paniculis oblongis seu spicis & summitate caulium una cum foliis exeuntibus à reliquis distinguitur.

3. *Cyperum rotundum inodorum aquaticum alterum*. Radicibus oblongis Olivaribus fibras multas emittentibus cum precedente convenit; foliis multò longioribus, caulibus elatioribus, capitulis brevioribus eminentioribus foliis longis intermissis, ab eodem differt.

- A. 7. *Cyperus longus inodorus sylvestris* Ger. longus inodorus vulgaris Park. longus inodorus sylvestris Lobelii J. B. longus, inodorus Germanicus C. B. *Gramen cyperoides altissimum, foliis & carina serratis* P. Boccone. *Long-rooted* Ballard *Cyperus*.

Boc.

Calamus hujus arundinaceus, rotundus, geniculatus, hominis quandoque proceritatem æquans. *Folia* in singulis geniculis Cyperi vulgaris more carnata, pede longiora, seminiunciam lata, supernè angustiora, utroque margine & media costa serratula foliorum modo exasperata & serrata: In cucumine & foliorum alis juba. Mili vel Junci paniculâ sparsâ contractiores, succedentibus etiam seminibus minoribus & nigricantibus. Radix subest longa, fibrata, perennis, Graminis canini seu dactyli modo terpens.

In palustribus provenit v. g. ad pagum *Hinton* propè Cantabrigiam; in loco quodam paludoso ad maris litus inter Penstantiam & Marketiæ oppida in Cornubia; & in locis palustribus ad fluvium *Tame* sub *Dorffhill* vico non longè à *Tamworth* oppido agri Warwicensis. Observavimus etiam in Lado amne juxta Monipeli. Monpelienfes pro non descripto habent: nobis descriptus videtur & depictus sub titulo allato quamvis imperfectè.

Cyperum longum inodorum sylvaticum C. B. Park.

Cum à C. Bauhino in Prodomo imperfectè descriptus sit, ut qui caulem & paniculam non viderat, omittit.

8. *Gramen cyperoides panicula nigricante* Park. *cyp. minus, paniculâ sparsâ nigricante* C. B. *Gr. parvum pulchrum paniculâ compressâ nigricante* J. B.

J. B.

Proximè describenda: speciei paulò major est, dodrantem interdum excedens, tota habitior; folia latoria, longiora: culmi trianguli crassiores, similitur enodes; paniculæ haud fecus distichæ, squamatae; ut numero fere superiores ita magnitudine inferiores, colore nigricante. Folia paniculis subiecta quidem habent positum, candemque inter se proportionem, sed majora quam alterius.

Locus.

In palustribus non procul Monipelo collegimus, item in Italia ad ipsos Florentiæ muros in fossis.

9. Gramen

9. *Gramen cyperoides paniculâ sparsâ subflavescente* Park. *cyp. minus panicula sparsâ subflavescente* C. B. *Gr. pulchrum parvum paniculâ latâ compressâ* J. B.

J. B.

Pulceli hujus graminis radices capillares sunt, colore ruffe, palmum longæ: *Folia* parva, unciam unam, duas trève longa, tenuia: Culmi triquetri, enodes, frequentes, palmares & sesquipalmares: quorum extremis sessilibus, sinèque pediculis utplurimum (licet etiam interdum è medio productis pediculis brevis plures alias sustineant paniculas) impositæ paniculæ, umbellam quodammodo mentientes, speciosæ, Graminis amoris dicti non ita diffimiles, compressæ, seminiunciam circiter longæ, culmum latæ, binis veribus squamatis compachæ, colore ex viridi rufescente nitido: Semen minutum, nigrum. Subjecta sunt terna folia graminea, quorum unum reliquis multò brevius semper conspicitur.

In humidioribus & ubi per hyemem aquæ stagnant per Germaniam, Italiam & Galliam Nar. Locus. bonensem abunde provenit.

- A. 10. *Cyperus gramineus* J. B. *gramineus* Millicæus Ger. *Pseudo-cyperus miliaceus* Park. *Gramen cyperoides miliaceum* C. B. *Spillet-Cyperus* grafs.

J. B.

Triquetrum cubitalis altitudinis caulem surgit, quem folia comitantur, ejus inum medio tenus fere complexa, ubi à caule recesserint ejus cacumen superantia, carinata, duplo Gramineis latoria, aliquot non ita diffimilia. Summo caulis fastigio Miliacæ in latum diffunduntur paniculæ, graminis confertis Junci gravide, quorum exortu folia subcylindrica, inferioribus nili minoræ essent filiformia. Radix fibrosa.

Varis in locis observavimus: v. g. ad ripas fluvii *Tame* prope *Tamworth* oppidum in agro Warwicensi, in amne non longè ab *Haverford-West* in Penbrochia Walliæ; in fluvio *Blackwater* ad molendinum paulo infra *Becking* vicum, in Essexia à D. Dale ostensum, & alibi. J. Bauhino Genetæ, Basilicæ & Montebelardi frequenter & copiosè Maio Mensè florentem observavit.

Gramen cyperoides sparsa panicula Alia Porta Park.

Quenam planta sit Botanici Londinenses inquirendum relinquo: an Cyperus supra descriptus, An Cyperus VII. seu longus inodorus sylvestris. An fortè Graminis Junci quoddam genus. An nova & non descripta Cyperi species: quæ tot curiosos vestigatores hactenus effugit, & soli Parkinsonio læ conspiciendam præbuit?

11. *Cyperus esculentus* C. B. Trafi J. B. *Cyperus dulcis rotundus esculentus* Trafi dulce vocatus Park. *Cyperus esculentus* fice Trafi Italorum Ger. emac. *Sweet Cyperus*, or *Rush* Nutt.

C. B. Col.

Radices sunt tenuibus, fibrosis, à quibus globuli rotundi, velut exigui bulbuli, ut in Cypero, dependent, qui ex aliqua parte magis exuberant, extremum divisum habentes, ut Mali Punici fructus, Mespili coronam amulantes, paucis lineis per obliquum circumductis ac si pluribus partibus conjunctis constarent: aliquando cicorum, aliquando fabarum magnitudine: vel ut Columina, magnitudinem excidatur per transversum ut Arundinum radices strato, extus rufescentes, qui exornari nec saporem, ideo sine cortice dici possunt: carne candida, solida, nec odora, nec medicata, sed sapore grato, alimentoso, dulcique & Castaneis proximo: foliis Cypero amulis, arundinaceis, oblongis, dorso eminente triangulis & acuminatis caulibus cubitalibus, angulosis, in quorum cucumine alia folia minora, stellarum modo disposita: inter quæ flores Julio exeunt spicati, five panicula Cyperi subflavescentes. Omnia verò quàm in Cypero rotundo breviora ac minora.

Nascitur in agro Veronenis; & alibi etiam, quoquid dicat J. Poni: in Siciliæ extremis arenosisque oris Austro expositis, autore Columina. Nos etiam in Sicilia collegimus & asseruimus hujus ut lupicatur caulem cum panicula, quæ bene responderet iconi à Columina exhibitæ, differt autem à panicula Cyperi longi Monipeliensis quod minus sparsa sit, quod spicæ squamulæ eam componentes multò latiores sunt, & plus duplo longiores, quodque magis confertæ & plures simul in uno pediculo communi: colore tamen non diffant. Radices ob festinationem non erimus.

Hanc speciem caulem nunquam proferre aut florere nec Jo. Pona, neque Gesnerius ipse mihi persuasit: alicubi fortè, ut in Veronenis agro, rariùs profert. Nullum plantam perfectam florè & semine carere concessim.

12. *Cyperus Indicus* Bontii.

Bont.

Herba hæc in summa quantitate circa fluviâ Javæ crescit. Radices ejus tuberosæ sunt non fecus *Ficæ*. ac Chamæbalani, odoris plane aromatici & Caryophyllos referentis. Unde earum decocta per aliquot dies sumpta nervorum frigidis affectibus summè conducunt, inprimis multum adferunt levamen in tremoris seu Paralyticos isto genere quod *Berberis* Indis dicitur. Inde mulieres hanc plantam etiam ciendis mensibus adhibent, nam diuretica admodum est. Ideo hydropicis quoque convenit.

Sal ex cineribus utile est consumendis exerecentis in ulceribus præsertim tibiarum & pedum. Cyperi cineres perionibus etiam indergi solent.

Quid differat à supra scriptis Cyperis neque ex descriptione, neque ex figura certè colligere possunt.

S f f f f ;

CAP.

Locus.

hexapetalos, cum totidem in medio flaminulis sinibris luteis. Succedunt capsula majuscula, subrotunda, semen continentes.

In montosis palustribus solo spongioso & putrido per totam Angliam copiose nascitur: ut loca indicare non sit opus. Prope Londinum in enceto Hampstedensi.

Figura & descriptio Graminis junci maritimi majoris apud Parkinsonum huic nostro convenit. Parkinsonus speciem hujus minorem habet, quam vocat Oxyschemum sive Juncum acutum minorem, p. 1192.

A. 7. *Juncus aquaticus maximus* Ger. *lævis maximus* Park. *max. holoschenus* J. B. *Juncus maximus* seu *Scirpus* C. B. *Bul-rush*, or *great Water-rush*.

C. B.

Hic magnitudine & crassitie reliquos superat, & proceritate Typha aequalis est: ex radice crassitudine fere cubitali, geniculata, hinc inde per terram repente, cortice atro-rubente intecta, intus candida scripti seu junci hominis altitudinem superantes, minimi digiti crassitie, virides (qui exsiccati albescent) rotundi, enodes, medulla candida, molli & fungosi facti atrolluntur: quorum cacuminibus scriptis reclusis petiolis intus canaliculati, foris teretes extenduntur, qui summo apice floccos seu paniculas rufas, inaequales, squamatis compactas metra figura, inferne latiores, superne acuminatioris suffinent. Semen Milii magnitudine, triangulum, altera parte compressum, altera dorso elato succedit.

Hic ob fungosam & foraminulentam medullam levissimo vento facile hinc inde, instar Arundinis vulgaris agitatur.

Locus.

Ufus.

In fluminibus, piscinis & stagnis majoribus, aquas semper habentibus invenitur. Juncorum multiplex usus est, ad tegetes, scabella pedum, ad cathedarum sedes, sportas, &c. Inter Indos ad tapeta, stragula, pileos, &c.

Juncus seu Scirpus medius C. B. Park. *sylvaticus Tabernemontani* J. B.

A præcedente magnitudine potissimum differt, & in sylvis sed locis aquosis provenit; unde Juncus sylvaticus Tabernemontano dicitur. Pleniorem descriptionem videtis apud J. Bauhinum.

A. 8. *Juncus lævis vulgaris panicula sparsa nostras*. An *Juncus panicula arundinacea* J. B? *Junc. lævis panicula sparsa major* C. B? *Juncus lævis* Ger? *Common soft Rush*.

Locus.

Ad cubitalem aut majorem altitudinem assurgit, scapis teretibus, erectis, minimè nodosis, culmo crassioribus, viridibus, glabris & nitentibus, medulla solidiore & densiore quam in sequenti specie, unde ad ellychnia aptiores sunt, in mucrones acutos definentibus. Dodrantali eis apicem spatio erumpit panicula sparsa & late diffusa, saltem in locis ubi humor abundat, alias enim paulò compactior est: in petiolis tenuibus vascula propendunt, multò quam in sequenti Junco minor, pallidiora, quamvis planta ipsa major sit.

In aquis ipsis aut juxta aquas.

Hujus medullæ ulus est ad ellychnia. Ex cortice texunt funes in agro Staffordiensis, vide *D. Plæ*.

A. 9. *Juncus lævis vulgaris panicula compactiore*. An *Juncus lævis vulgaris* Park? An *Junc. læv. glomerato flore* eisdem? *Juncus lævis panicula non sparsa* C. B. *Round headed Rush*.

Locus.

Hic à præcedente differt caulibus striatis, medulla rariore & spongiosiore, unde ad ellychnia inutilis est, panicula compactiore & valculis scissimalibus majoribus, superius seu cacumini propius erumpentibus, tempore denique florendi maturiore.

In pascuis & sylvis locis humidioribus copiose non raro oritur, cum superior plerumque in aquis tantum aut juxta aquas: locis certe humidioribus quam hoc loco descriptis.

Junco Matthioli figura apud J. Bauhinum huic convenit, non item descriptio.

* 10. *Junci genus medullâ prorsus nived* Hist. Lugd. J. B. *Juncus lævis alter* C. B.

Parum differt à Junco lævi vulgari panicula sparsa: ut neciam an planè distinctus sit.

C. B.

* 11. *Juncus acuminatus reflexo major* C. B. J. B. Park.

Radice nititur capitata, & quâ parte alia adhærent & incumbunt, leviter compressa, cortice nigro obductâ, fibrâ plurimis dorsum & ad latera emissis, & in unum cespitem coærcatis: Scirpis est sesquicubitalibus, ad exortum tunica atro-rubente & splendente tectis, qui infra cacumen incurvatum, pedis fere spatio, ad latera scirpo fisso, plures pediculos emittit, qui foliaceæ, membranosa & oblonga vascula, in quinque apices fissa sustinent: quæ fructum angulosum, nigrum minuto semine, eoque flavo, repletum continent. Vel, ut Ruellius, Melancranis seu Atrepsis dicitur: fructum gerit utrumque coherens modo, in quibus cuspidatum semen clauditur. Aquei & subaustrii saporis.

Locus.

Nascitur in aquis & pinguibus locis, sed pura & præterlabente aqua fere madentibus.

* 12. *Juncus*

* 12. *Juncus acuminatus reflexo alter* C. B. J. B. Park.

Caulis est sesquicubitali, rotundo, lævi, apophyllo: panicula umbellæ similis, atropendens, pediculis carens, filamentis cæruleis, (ut in *Aphyllante cærulea*) donata: quam *caulis* duarum triumve unciarum, acutus sed mollis, parumque reflexus superat.

In Provincia Gallia provenit.

Locus.

A. 13. *Juncus trifidus* J. B. *acuminatus reflexo trifidus* C. B. Park.

J. B.

Ex radice nigra, geniculata & fibrosa, longiuscula scripti producuntur plures, dodrantales, valde tenues, quorum singuli per extrema in tres stylos palmares tenuissimos, acutos finduntur: interque hos ad exortum sedentes panicula pauca, exigua, ex rufo fusca.

In monte Fractio Lucernatum, inque Pyrenæis & montibus Moravia provenit.

Locus.

A. 14. *Juncellus omnium minimus*, *Chamaechenus* Ad. Lob. *Juncellus Lobelii* Park. An *Juncus humilis* J. B? An *Juncellus musilis* sive *Chamaechenus* C. B? *The least Rush*.

Transversam agit radicem, in superficie terræ repentem, è qua obiter hinc fibræ albentes demittuntur, inde surguntur Junci crebri, qui paniculas producant, tres uncias aut interdum palmum altæ, enodes, unico vel altero ad basin foliolo cincti, fere equæ crassitudine aut etiam tenuiores, erumpentibus, prope apicem ad latera, ut in aliis juncis, paniculis brevibus compactis habitioribus (ut mihi videbatur) squamosis, absque pediculis, plerumque duabus, interdum unico, raris tribus, colore primum virentibus, tandem nigricantibus in cinereo. Imi junci & transversa radix spadicæ sunt.

In arenosis & glareosis humidioribus oritur.

Locus.

15. *Juncus exiguus montanus, mucrone carens* C. B. Park. J. B. An *Juncus hyemantem tenuis* Thalii?

Radice est pusilla, nigra, capillacea: cauliculo quatuor vel quinque unciarum, cujus summo capitulum parvum, ex fusco purpurascens, quadrifidum, in exiguum, rigidiculum filamentum abiens infidet: foliola ad cauliculi principium tria, juncæ, unciam longa.

In Taurero Rastadensi Aultra: monte provenit.

Locus.

A. 16. *Juncus lævis panicula glomerata nigricante* C. B. *lithospermi semine* Hort. reg. Blæ. & Paris. Botan. Monip. *Round black-headed Rush*, or *Wag-Rush*.

Magn.

Radice habet ex multis fibrâ nigricantibus, in unum cespitem coærcatis, compositam, unde plurima folia palmaria, triangulata producuntur, inter quæ plures oriuntur scirpi cubitales, quorum uniuscuique capitulum spadicem producit, scirpo adhærens, ex variis folliculis compositum, in quibus semina alba, splendens, Lithospermi majoris feminibus minora continentur. Folia & scirpi verius radicem colorem habent atro-rubentem.

Provenit apud nos locis palustribus, putrido & spongioso solo ut v. g. Hintonia & Teversham Locus. maricis prope Cantabrigiam. Reperitur etiam circa Monipellum: unde à P. Magnol pro nondum edito depingitur & describitur.

A. 17. *Juncus parvus calamo supra paniculam compactam longius producta*.

Semipedali alicuique assurgit, scirpo tenui, gracili, panicula compacta, tertia circiter totius longitudo parte à summo scapi mucrone erumpente.

Tribus hinc notis, 1. parvitate sua; 2. paniculæ compactæ; 3. scapo supra paniculam longius producto, ab aliis Juncis facile discernitur.

In Westmorlandia non procul ab oppido Ambleside dicto invenit D. Newton.

Locus.

A. 18. *Juncus capitatus Equiseti* C. B. *aquaticus minor capitatus Equiseti* Ger. Park. *capitatus longis*, sive *clavatus* J. B. *Club-rush*, or *Aglet-headed Rush*.

C. B.

Radice est geniculata, Graminis aut Arundinis modo serpente, & innumersis fibrâ implexa: scirpis cubitalibus, aliquibus tamen ad radicem duarum & trium unciarum, ad exortum subrubro cortice tectis, tenui & fungosâ medullâ planis, quorum verticillis capitula exigua, rufescentia, aliquando rotunda, aliquando oblonga, Alparagorum Equiseti vel clavis instar inhiant: flores candidantes & villosos, in latera exportatos Maio & Junio mensibus emittit. Septembris mense in hoc, quem admodum in Secali luxuriante grana, oblonga, nigricantia, dura, intrinsecus alba vidimus.

Varietas observatur in styli vel scirpi, alteri enim triplo latiores, alteri angustiores sunt. In rivulis frequentissimus est: reperitur etiam in aquis stagnantibus.

Locus.

A. 19. *Juncus capitatus Equiseti minor & striatus* C. Bauhinii J. B. *Juncellus capitatus Equiseti striatus* C. B. Park. *Floting Club-rush*.

C. B.

Ex radiculis capillacis juncus tenuissimus recurvus prode, qui in pures Juncellos duarum triumve unciarum subdividitur, quorum aliqui credi, aliqui reflexi capitulum minimum sustinent, & Juncellis singulis foliolum tenue, capillaceum adponitur.

In

In Angliæ aquosis fluitat autore Gillenio.

Hanc speciem nos nondum vidimus: sed aliam à D. Rob. Plot. in historia naturali Oxoniensi titulo

A. 20. *Juncelli omnium minimi capitula Equiseti.*

Qui è radicibus capillorum instar tenuibus exurgit setæ equinæ crassitie, altitudine tres uncias non excedens, clavam in apice parvam aliorum hujus generis in modum, sustinens. Notandum autem Juncum hunc non ramulosum esse in modum præcedentis, sed simplicibus scapis è radice exurgere.

In palcuis communis Binsei humidis fossis prope flidem fluvium. Hunc nobis communicavit amicus vir reique herbarie peritissimus D. Dodsworth.

A. 21. *Juncus Alpinus cum cauda leporina J. B. Alpinus capitulo lanuginoso sive Schenolaguros C. B. à capitulo band multum leporum caudæ dissimilis. Gramen juncoides lanatum alterum Danicum Park. Pares-tail-ruff.*

J. B.

Crebros ex parvis radicibus surgit culmus, dodrantes, interdum cubitales, striatos, foliis propter terram stipatos, quæ & ipsos culmos aliquandoque involvunt, alioqui juncea folia in stylum exeunt acutum, pauloque supra radicem rufescentia sæpe in fibras comosas fatiscunt. Ceterum singuli culmi in echinatum caudam, canescentibus, tomentosis squamis compactilem fastigiantur, mollitie holosericum provocantem. Radicatur denique fibris aliquamvis fragilibus.

In palustribus putridis & cœnosis hæc *Apotes* vocatur, ut v.g. in *Willin-moss* in Lancastria, *Elefnerne meers* in Salopia, provenit. Inque montibus solo spongioso, aquæ bibulo & cœnoso.

A. 22. *Juncus parvus palustris cum parvis capitulis Equiseti. An Juncus montanus parvus cum parvis capitulis luteis J. B. Dwart-Ruff, with small Eglet heads.*

Plurimis fibris crassiusculis sublateis, altè in terram demissis, crispis & velut undulatis radicatur. Imam juncorum partem squamæ crebræ pellucidæ, nigricantes obvolvunt, ut in aliis fit. Styli palmares tenues, satis firmi & rigidi in ipsa summitate capitulum exiguum gerant ex spadice nigricans, unde filamenta filamenta numerosa sordide flavicantia exeunt. Folium in singulis caulibus unicum perbreve.

Maio mense floret.

* 23. *Juncus Alpinus bombycinus C. B.*

C. B.

Ex radice aliorum Juncorum simili folia juncea exurgunt inter quæ culmi plures tenuissimi, palmo minores, quæ capitulum parvum lanugine albâ ornatum sustinent.

In montibus Moravia: & in locis udis vallis *Grindelwald* Bernatun.

A. 24. *Juncus parvus palustris cum parvis capitulis Equiseti. Juncus parvus montanus cum parvis capitulis luteis J. B. Dwart-Ruff, with small heads.*

Longissimis fibris Juncus hic montanus usque crebris demissis radicatur. Stylus emittit palmares aut dodrantes, tenues, multis foliorum propter terram involucris obfuso, qui cætera aquabiles enodet, in summo fastigio capitulum gerant duplo triploque brevius quam Juncus clavatus, inter squamas longiores emicantibus stolis luteis.

Descriptio hæc & figura J. Bauhini satis aptè respondet Juncò à nobis sæpius observato in pratis udis & locis palustribus circa *Middleton* in agro Warwicensi, & alibi in Anglia. Fibræ duntaxat radicem vetustiores non recte sunt, sed hic illuc reflexæ, & veluti undulatae. Imam Juncorum partem squamæ crebræ, pellucidæ, nigricantes obvolvunt.

Juncus foliatus minimus J. B.

Cùm mihi dubium fit quo referri debeat, omitto ejus descriptionem apud J. Bauhinum requirendam.

s. 2. *Gramina juncea.*

A. 1. *Gramen pratense tomentosum paniculâ sparsâ C. B. tomentarium Ger. Gnaphalium Tragæ, sive Juncus bombycinus J. B. Gr. junceum lanatum, vel Juncus bombycinus vulgaris Park. Cotten-grafs.*

C. B.

Radice nititur crassa, fibrosa, rufa: foliis est gramineis, inter quæ caulis teres, enodis, junciformis cubitalis & bicubitalis exurgit. [Eam altitudinem apud nos in Anglia nunquam quod ego viderim assequitur, at ne dimidiam quidem] ex cujus summitate panicula tomentosa, Gossipio mollior & tenerior, niveo candore lucens ex pediculis, aliquando brevibus, aliquando oblongis, qui ex pericarpio quodam sive membrano foliiculis, ex rufa nigricante, eoque bifido vel trifido procedunt, Junio & Julio mensibus dependent. Inter tomentum ad pediculum semina oblonga, triangula, acuta, rufa habentur.

In prodoliis inque humidis & uliginosis pratis oritur, & lanugine tomentosa à longè conspicua se prodit.

Vi poller adstringente & condensante, quare in vino nonnulli decoquant propinquant, alvi pro-virescent fluvio ac colica ab eadem causa exorto laborantibus. Lanuginis copia si haberi posset, textorio *Ulin*, operi foret non incommoda fere.

Ilandi lanuginem pappumve nere aut in ellychnia contorque nōrunt, super quod dum liquefactum sebum concrevit, aut id sebetur, conficiunt sibi domesticos in usus candelas præcipue claritatis, quæ ellychnis gossipinis & candelis cereis anteferebantur: imò tomentum hujus graminis in ellychnium contortum hoc peculiare habet præ Gossipino, ut cūm quis bipartito aut tripartito candelas Islandicas cum locio parit gestat, non opus est culro ad illas in frustra scindendas, quippe illæ instar fumo induratarum Lucanarum Lubensium aut Brunsvicensium sapidorum aliis vulgaribus, vel caulis aut raparum Bursfeldensium in modum facile diffingit aut decerpi queant. S. Pauli Q. Botan. Claf. 3. p. 325.

A. 2. *Gramen junceum folio articulo aequatum C. B. junceum aequatum Bauhini Park. aequatum Tab. Ger. Juncus foliaceus capsula triangula J. B. The lesser Rush-grafs, with jointed leaves.*

J. B.

Magnitudine non parum variat, aliis palmaribus, aliis plusquam cubitalibus culmis, nodosis, compressis aliquantulum, fungosis, ramosis, striatis. Folia & à radice statim, & ad genicula culmos aliquoties amplectentia graminea, acuta, articulata: furculis, è culmo diviso exactis, & ad divaricationem insident capellæ quinque, sex, plures paucioresve simul junctæ, triquetrae, oblongæ, mucronatæ, ex rufa nigricantes, nitidæ, semina claudentes perussilla, rufa. Sed & culmulus alias perbrevis, oblongus aliis specie quardam velut excrementitie, & ex foliaceo quodam genere squamatae rubentis, insident: udis præsertim & apicibus hoc crebrò evenit locis, ut circa Montebelgardum & Basileam in palustribus Michelfeldensibus: [apud nos etiam circa Camabrigiam & alibi] Radix qualis Juncis, fibris admodum capillata, illic longis & juxta terræ faciem cœnubus serpit, adeoque si culmi terram attingunt ex articulis fibras demittunt terram demum comprehendentes.

In udis & palustribus ubiq; ferè reperitur.

A. 3. *Gramen junceum capsulis triangulis minimum. Graminis juncei varietas minor Ger. emac. The least Rush-grafs, with triangular seed-vessels.*

Præcedenti similis est paniculâ pariter sparsâ, capsulis triangulis spadiceis, sed multis numeris minus, ut quod palmarem altitudinem vs assequitur. Folia juncea, capillaria, an vero articulata in tanta parvitate discernere non potui. Fibris pro plantule modulo majusculis albenibus radicatur.

In locis palustribus udis, & ad rivulos frequens reperitur, ut in aquosis Ericeti Hamstediani *Locu*, prope Londinum.

A. 4. *Gramen junceum aequatum magis sparsâ paniculâ Park. An Gr. junceum sylvaticum Ger. 2 junceum folio articulo sylvaticum C. B. 2 Water-Rush-grafs, with a sparsed panicule and jointed leaves, the greater.*

E radice transversa, in summa tellure jacente & repente, tum dorsum multas emittit fibras alias crassiores, alias tenuiores: tum sursum multos erigit caules, sesquicubitalis, solidos, tribus plerumq; geniculis interceptos, totidemq; foliis cinctos, quæ infima parte vaginæ instar cum includunt, deinde cum ab eo abscedunt ad semipedalem longitudinem extenduntur, suntque intus concavi, & crebris articulis intercepti. E caule paulo cis apicem erumpit panicula, cūm planta in aquosis & humidioribus nascitur magis sparsa & plumbus capsularum agminibus compolita quàm in præcedente. Quamvis autem planta ipsa major elatior & sit quàm illa, capsulae tamen seminales minores sunt, nec adeo obscure nigricant.

In aquosis provenit, non rarò etiam in sylvis humidis.

A. 5. *Gramen junceum capsulis triangulis caudiculis tenuibus, foliis ad nodos & panicularum divaricationes prælongis.*

Radicibus est tenuibus fibris capillatis, oblique actis. Folia & caudiculis non adeo densa & conferta oriuntur ut in plerisq; juncis. Caudiculis tenues & infirmi, longitudine semipedali, ad nodos superiores folia prælonga emittunt. Panicula variè sparsa, capsulis longius à se invicem remotis: è mediis paniculis seu capsulis egerminant foliola multa capillacea, alia implicita, alia capsulas feminales sustentientia seu singulares seu multas simul, è quorum medio iterum erumpit alia foliolorum congeries, pari modo se habens. Capsulae seminales, quantum in tanta parvitate discernere potui, triquetrae sunt. An foliola articulata sint necne me fugit.

Observavi D. Dale loco paludoso prope Buxted magnam in Ericeto de *Tiptre* in Effixia: item *Locu*, loco consimili in ericeto prope *Barnwood* oppidum.

A. 6. *Gramen junceum maritimum Lob. Ger. ico. Gramen junceum foliis & spicis Junci C. B. junceum maritimum majus Park. Juncus parvus cum pericarpis rotundis J. B. Rush-grafs, with round seed-vessels.*

J. B.

Palmares sæpe, aliquando cubito nequaquam minores, proferunt culmos juncos, foliis circa imum multis gramineis, statim è radice obliqua, juncea, fibrata exortis donatos: quorum scapus in umbellat

Locu.

lam inconditam Filipendule modo explicatur, cujus capitula singularia polita, rotunda folliculis nigricantibus semen obvolutum gerant, tandem in tres exiles caninas dehiscunt.

In pratis humidioribus & palustribus provenit, non maritimis tantum, quamvis ibi copiosissime, sed etiam à mari procul remotis.

A. 7. *Gramen junceum spicatum* seu *triglochin* C. B. *triglochin* J. B. *triglochin Dalechampii* Park. *marinum* spicatum Ger. emac. *perperiam*, cum procul à mari reperitur. *Arrow-headed grass*.

J. B.

Ex capite pendulis fibrosis tenuibus complicatis radicibus nititur, culmus tollens nudos, enodos, junceos, cubitales & sesquicubitales [rectius C. Bauhinus pedales, rarius cubitales, quin potius apud nos dodrantales] interdum in locis squalidis palmares fore; spicam à medio gerunt summo tenis longa serie *strobili* turbinati, formâ ferè capitulum Pyrolæ delapsi primulum floribus, non item magnitudine, [ex albo subulter C. B.] quos excipit series mucronatorum fructuum, qui acumine continui, infusius in triplicem barbulam alati, infra tridentis sagittate diffiliunt. *Folia* ab radice orta culmos comitantur palmaria & dodrantalia, perangusta, plana.

Locu.

In palustribus frequens habetur.

A. 8. *Hyacinthi parvi facie Gramen triglochin* J. B.

J. B.

Oblongum habet comatum, bulbum Allii Alpini in morem, simplicem altis, alias multiplicem, à cujus imo demissis fibrâ raditur. *Folia* tenuissima, glabra, palmaria, interdum majora, tria aut quinque statim à radice oriuntur. Cauliculus durissimus, teres, gracilis, nudus, enodis inter folia surgit, palmaris & sesquipalmaris, longam gerens spicam, flosculorum luteorum (nisi fallit in flica planta color) exiguorum, è quorum medio protruditur stylus longiusculus, ita ut cum eo flos referat nudimentum capituli Pyrolæ delapsi floribus: Hinc stylus ille satis longo nixu pediculo triagulus apparere; inque tria spicula superius coherens subus dehiscit, ut in præcedente gramine.

Ego nihil ferè video in hac descriptione quod non conveniat graminis triglochini.

In squalidis maritimis Gallie Narbonensis.

Locu.

A. 9. *Gramen marinum spicatum* Clus. *aquaticum spicatum* Ger. *spicatum alterum* C. B. *marinum spicatum alterum* Park. *Sea-spiked grass*.

Fibrâ plurimis majusculis, cum primò erumpunt albentibus deinde luteis raditur. *Folia* ut in reliquis graminibus agminatim nascuntur, juncea, superne plana, inferne rotunda, sesquipalmaria & longiora. Inter folia exeunt spicæ palmares interdum & longiores, flosculis crebris purpurascensibus compositæ, singuli brevibus pediculis fulti; quibus succedunt capitula brevia, striata, per maturitatem in sex partes seu femina diffidentia. Cauliculus spicam sustinens durissimus, teres, gracilis, nudus, enodis, palmaris & sesquipalmaris.

In salis marinis ubique fere invenitur.

Mâle inscribitur hoc Gramen à J. Bauhino Gramen spicatum cum pericarpis parvis rotundis. Pericarpia enim non exactè rotunda sunt, sed oblongiuscula & striata.

Locu.

* 10. *Gramen montanum Avenaceum spicatum* C. B. *montanum spicatum* Clusii Park. *marinum spicatum alterum* Ger.

Clus.

Ex radice digitali, bifida, interdum trifida, multis tenuibus fibrâ superne donata capita multa produunt, quorum singula *folia* sex, aliquando decem & plura, oblonga, crassa & nonnihil carinata, infima sedes sese invicem complementia, gustu amarifculo & calidiusculo proferunt: Ex quorum medio *cauliculus* palmaris, aliquando pedalis, firmus, rotundus, lævis, nudus & enodis prodr; qui in summo fastigio multos flosculos, ordine ab una caulis parte dispositos, herbaceo colore præditos, & in capitula conglobatos proferit.

In pratis montosis Austriæ & Hærcyniæ reperitur. Similem autem in Flandriæ maritimis fruentem legisse se meminit Clusius. Ego *marinum* ab hic descripto diversum fuisse suspicio.

Locu.

A. * 11. *Gramen junceum montanum subcaulescens spica* Cambrobritannicum Park.

Nobile hoc Graminis genus plurima tenuia, delicata, juncea folia, cubitum paulo minus longa emittit: inter quæ duo trèse *cauliculi* graciles dodrantem circiter longi, foliis multò humiliores, exsurgunt, in fastigiis gestantes paniculam seu capitulum parvum spicatum, squamosum, pulchre cæruleum, in sinu seu medio duorum foliorum membranaceorum, ima parte latorum, versis apices tenuium, uno tamen semper altero longiore, situm.

In altissimo quodam monte Cambriæ *Berwin* dicta, qui caput inter nubila condit, imbris fere perpetuis rigus, etiam cum valles & depressiora in circuitu sereno fruantur celo, Sole illucelente, à Lobelio observatum, qui (ut refert Parkinsonus) Nardi Gangiæ spuris similis capillaris plantæ nomen ei imponere in animo habuit.

Locu.

* 12. *Gramen*

* 12. *Gramen junceum speciosum minus* Park.

Præcedenti persimile est, verum foliis multò minoribus, tres quatuorve uncias longitudine non superantibus, è duro leucophæo folliculo seu vagina radiis capiti innascente exeuntibus; inter quæ *cauliculi* aliquot exsurgunt, articulati, confimilibus foliis vestiti, capitulum parvum, Castanei coloris lucidi, quam præcedens minus, pro modo plantæ, duobus, etiam ei ut in illo appositis foliis, gestantes. An Juncus femine Licholpermi?

Gramen junceum sylvæ minus articulatæ folio Park.

Item,

Gramen juncoides Junci sparsa paniculâ ejusdem.

Et alias quas habet varietates Graminis Juncæ seu Holosteæ Marthioli apud ipsum requirendas omitto. Cum enim sylvas & prata circa *Aliam Portam* plerasque eas varietates alere scribat; alii autem periti Botanici & curiosi Plantarum indagatores Londinenses in locis Graminis juncæ nullas præter superius à nobis descriptas species invenerunt; Parkinsonum deceptum puto, & pro novis graminibus habuisse quæ jamjam ab aliis descripta fuerant.

A. 13. *Gramen junceum parvum seu Holosteum Marthioli*, & Gr. *bufonium* Flandrorum Park. Gr. *juncum* Ger. Gr. *memorosum calyculis palaceis* C. B. *Holosteum Marthioli juncum* J. B. *Coad-grass*.

J. B.

Marthiolus Holosteum vocavit plantulam, in palustribus obviam, palmum aut sesquipalmum altam, *caliculis* frequentibus, tenuibus, nonnihil rubentibus, & in ramulos plurimos divisis. *Folia* acuta, duas aut tres uncias longa, angusta, floribus secundum ramulos adeoque & in extremitatibus crebris. Succedunt valcula pusillum *semen* rufum, pelliculum claudientia. *Radices* subint capillares.

Anglicè *Coad-grass*, i.e. Gramen bufonium dicitur, quia provenit in locis ubi bufones stabulantur.

* 14. *Gramen foliis juncæ oblongis, radice albâ* C. B. Gr. *juncum Dalechampii* Park.

C. B.

Radice est ex pluribus tenuissimis fibrâ albicantibus contextâ: ex qua *folia* multa virentia, Junci modo rotunda, longa, etiam sesquipalmaria prodeunt: ut & *culmi* tenues geniculati: Juba arundinacea, è parvis utriculis conficta.

In frigidis & aridis reperitur, nonnunquam inter faxa ad mœnia Basiliensia. Simile est graminis juncæ Dalechampii, qui suo flore Arundinaceum in paniculis purpurascens, gustum, subdulcem tribuit.

Locu.

* 15. *Gramen foliis juncæ brevibus majus, radice nigra* C. B.

Cum descriptio hujus brevis sit, nec iconè illustretur, nec planta aliunde nobis cognita, quæ C. Bauhinus de eo habet apud ipsum Lector curiosus videat.

16. *Gramen junceum polytachium* C. B. *juncum minimum aquaticum capitulo squamoso* Park. *juncum aquaticum* Ger.

C. B.

Radices habet digitales crassitie, per transversum latam, multis fibrâ capillatam: *culmos* tenues, cubitales, quatuor aut quinque, *folia* oblongis, angustis, ex internodiis prodeuntibus vestitos: Inter caulem & folium spicæ parvæ, ex atro flavescens, quaternæ, quinæ & plures, sibi invicem succedentes, prodeunt.

Humidis & paludibus gaudet. Forte Gr. cyperoides leucanthem, superius descript.

Locu.

* 17. *Gramen junceum marinum densè spicatum* J. B. Park. Lob. *juncum, foliis & spica Junci minus* C. B. *juncum marinum* Ger.

Lob.

Radice & foliis est Graminis marini spicati Zelandici similibus, duris & rigidis, cujus *culmi* spicas gerunt Junci aquatici: alioqui maritimo Gramine haud melius est aut utilius.

C. Bauhino *Radice* cum Gramine juncæ pericarpis rotundis convenit: *Culmi* est pedibus, foliis angustissimis, juncæ, duris, firmis, quatuor unciarum. Culmorum summis spicæ parvæ ut in Juncis indident.

Ad litus Middelburgicum reperiri refert Lobelius.

Locu.

* 18. *Gramen junceum montanum capite squamoso* C. B. Park. *juncum ex monte Baldo* J. B.

C. B.

Imum culmum amittunt folia pauca, dura, cæteroque nudum, enodem, dodrantalem, glomeratum è glanis candidis *capitulum* summo cacumine gestantem; cui ad basin subiecta bina *foliola* acuta, adversa, alterum altero longius, parum tamen semunciam superans. Hæc J. Bauhinus ex flica. Caspar frater sic describit,

T t t t t

Radice

Radice est parva, fibrosa, circa quam *folia* bina ternave, semipalmaria; *calvus* junceus, levis, enodus, nudus, pedem superans; cuius summo capitulum inflat Phalaridis squamofum, in apicem desinens, ex albo leviter rufescens infidet: cui utrinque folium rigidum subijcitur quorum longius unciam superans deorsum vergit; alterum (quod triplo brevius) recta effertur.

Provenit in montis Baldi summitatibus.

- Item, *Gramen junceum minimum capitulo squamoso* C. B. J. B.
Item, *Gramen junceum minimum altum* ejusdem J. B.
Item, *Gramen junceum minimum maritimum* ejusdem J. B.

Cum nec nobis, nec alii cuiquam Botanico quod scimus post C. Bauhinum innovare, omittimus. Eorum historias igitur ceterior scire desiderat, C. Bauhini Prodrorum, Historiam adeat.

- Item, *Gramen junceum maritimum exile* Plimifii Park.
Item, *Gramen junceum magis exile, paucifolium* ejusdem.
Item, *Gramen junceum minimum Holofoetum Matthioli congener* ejusdem.

Horum icones & descriptiones apud Parkinsonum videantur.

- A. 19. *Gramen junceum clavatum minimum, seu Holofoetum palustre repens foliis, capitulis & seminibus Pissii.*

Cauliculis tenuibus, infirmis, in terram resupinis, crebris articulis interceptis, indeq. ramulos emittentibus ulterius adhuc divisos & subdivisos, se propagat. Ad articulos foliola frequentia, Pissii semper virentis foliorum æmula, sed breviora, ut quæ lescuntiam aut duas uncias vix excedant. Una cum foliis exeunt etiam pediculi nudi pari cum foliis longitudine vel etiam majore, spicam seu capitulum parvum, squamofum, Pissii æmulum sustinentes. Radices numerosæ capillaceæ tenuitatis & geniculis demittuntur.

Ad nos transfudit D. Dodsworth: Invenio etiam inter Gramina sicca D. Philippi Skippon hujus specimina, à nobis collecta in Cambria propè Madern & alibi, quamvis per oblivionem in Catalogo Plantarum Angliæ illud omisi.

- A. 20. *Gramen junceum, seu Holofoetum minimum palustre capitulis longissimis filamentis donatis. The smallest Marsh-plantain.*

Fibris albis majoribus & pluribus quam pro plantule modulo radicator. *Folia* in orbem spargit crassa, succulenta, angusta, in terram reclinata, duos vel tres digitos longa. *Caulis* ex eadem radice plures vix digitum alti capitulum seu strobilum in summo gestant exiguum, compressum, unde exeunt quatuor longissima filamenta apicibus donata.

In palustribus & uliginosis sæpius invenit, propè Cantabrigiam, Glasconiam, Penfantiæ, &c.

C A P. IV.

De Schœnantho.

Schœnanthos seu Juncus odoratus J. B. *Schœnanthum* Ger. *Juncus odoratus aromaticus* C. B. *Juncus odoratus tenuior* Park. *The Sweet-smelling Rush, or Camels-hay.*

Radicebus nititur albicantibus, parvis, lentis, duris, lignosis, multis fibris exilibus summo cespitè sparsis [interdum adnatis radices paulo crassiores, densæ, geniculatæ, gustu valentioris reliquis] *Folia* est palmum excedentibus, triceis, robustis, crassis, ad radicem latius, convolutis, & squamatis interitis, quæ in tenuem rotunditatem, mucronatam, firmamq. desinunt, colore ad radicem albidior vel subflavo, propè verticem viridi, aut purpurascente, quæ culmos ut in Arundine multis veluti tunicis artè cingunt. *Culmi* multi ex uno radicem cespitè, rotundi, nodis longè ab invicem distantibus distincti, aliquando lignosi; non cavi intus, sed medullâ fungosâ juncæa farcti, & in summo graciles assurgunt; quibus secundum caulem gemina serie Loli modo flores spicati harent, decidui, in quorum glumis aut caliculis foris papilli tenuisq. *stigmatis* odore & sapore eodem cum foliis insident. His femina (è quibus sæpe apud Germanos planta excrevit) succedunt.

Ubi recens est hæc planta, manibus confricata, jucundi est odoris & saporis non ingrati, licet videatur aliqua adesse amaritudo cum acrimonia, luculentè linguam mordicante; quæ tamen solet efficacior esse in quibusdam foliis remissis Gramineis, valde tenuibus & carinatis. J. B. Parkinsonus etiam observavit folia illa tenuia, juncæa, quæ in Officinis nunc passim habentur, multo acriore esse magis, aromatica, quam caules, flores, aut radices: proinde, cum in desertitudinem abiierunt hæc apud præciosos, à mercatoribus rarius adderit.

Qui apud nos ex semine succrevit multos protulit velut cespites seu capita è longis juncæis foliis dense stipatis, le mutuo una parte amplectentibus, composita, exterioribus majoribus & crassioribus, interioribus pedalis, tenuibus, rotundis, duris, rigidis, paulo supra radicem quovis apud nos nascente

cente Junco gracilioribus, sapore acri & aromatico non injucundo, odore suavi leni & delicato.

Park.

Nascitur, autore Dioscoride, in Libya & Arabia, laudatissimum ex Nabathæ, proximum Arabibus. *Locus.* Adfertur & ex Ægypto. In Campania & Apulia reperiri aiunt.

In Arabia provinciis, referente Garzia, *Mancata* & *Calyana* tantæ copiæ nascitur, quantâ in Hispania Gramen vulgare quo Animalia pascuntur. * Sic qui terræ Sanctæ videndæ gratiâ in Orientem proficiscuntur testantur negotiatores ex Syria Alexandriam ducere Camelorum greges, quos *Caravanas* vocant, merces impositas ferentes: cum autem in solitudines inter Syriam & Ægyptum ad Arabiam fides pervenerint, neq. pabuli, neq. aquæ copiam invenire: attem secus vias ubiq. aridas veluti stipulas, easq.ue numerosas, densas & stipatas, ex uno radicem cespitè admodum odoratas nasci, quas inter eundem aut alias quiescendum * Cameli depascant: eo etiam pabulo camelos onerare, nè in sterilibus locis jumentis deficiant: quod verò superius Alexandriæ & Alcaiiri villi admodum vendere. * Apud incolæ licet in nullo sit pretio, cum gens sit rudis & sylvestris, i. e. *Ferum* quam ut eo & se & sua jumenta lavent, attem à nautis in Indiam deferunt: hi enim aliquot fasciculos secum devehentes ibi in usum Medicum vendunt, cum eo Medici Arabes & Persæ qui in India degunt utantur, *Adeber* vocantes. Sic & mercatores equarii maximâ copîa in fasciculis colligunt, & in naves assumunt, ut equis subternant, nè fœtore & urinz fetore offendantur: nam simul atq. maderit in mare abijciunt, & recentem subternunt.

Monachi in Melusen & Angullarâ Squinanthum officinarum non esse Veterum Schœnanthum seu Juncom odoratum contendunt: quorum rationibus respondent tum Joannes, tum Caspar Bauhini; quos adi.

Tenuium est partium: calcacit, subfragit, discutit. Usus præcip. in obstructis mensibus, epate, *Vire.* liene; in Ventriculi inflatione, vomitu ac tingulu; in urinz difficultate, Renum, Vesicæ ac Uteri dolore. Extrinsecus corrigitt fœtorem oris, roborat caput (lotione) discutit ærule tumorem, roborat ventriculum, &c. *Schrad.* Exhibetur autem vel pulverisatus ʒj. pondere in vino calido; vel in aqua decoctus aut jure Gallinaceo. Vini Squinanthini ad prædicta utilis; duplicem præparationem vide apud C. Bauhinum in historia: ibidem & aquæ stillatiz.

Mementi (inquit Sim. Paul. in Quadrip. Bot.) Henricum Melbomium, seu specificum ad vesicæ ulcera Schœnanthum herbam & Cyperi radices adhibere; à quorum usu topicus nucus Juglandis fœre magnitudine ex honestissimæ matronæ naturalibus locis per urinas fuit excrevis, qui diu latè ægram ulcere vesicæ vicinariam, partium confectam læto affixerat.

C A P. V.

De Sparganio.

Sparganium *est* *in* *ægypto*, i. e. fascis dicitur, quod foliis ejus latis & vitillum modo lentis pro fascis nutrices utebantur C. B. potius quod fascias latitudine sua & flexibilitate referrent: unde à Rusticis ad flores & tegetes extendas in usu fuisse aiunt.

Pilulis suis echinatis, sphericis, Platani pilulas æmulantibus à reliquis hujus generis abundè distinguuntur.

- A. 1. *Sparganium ramosum* Park. Ger. C. B. *Sparganium quibusdam J. B. Butomus dissecta panicula vulgè Platanaria, quia pilulas habet Platani pilulas similes.* Jo. Bod. in Theophr. hist. *Branches Sur-tect.*

C. B. J. B.

Radicebus est nigricantibus, fibrosis, adnatis radiculis serpendo longè latæ, se diffundentibus: *foliis* à radice surrectis, utrinq. gladii instar acumunatis, Cyperi latioribus, cubitum superantibus, dorso sic prominente & alato ut triangula videantur, frangentes manum infesto vulnere incidente: at quæ in caule alternatim disposita, pauca, multò longè angustiora & reflexa. *Caulis* è foliorum medio prodeunt, leves, subrotundi, aliquando obtusis angulis præditi, pallidè virentes, albi medullâ, quæ in tenuissima filamenta deduci potest, farcti, bicubitalis, aliquando altiores, tortuosi, in ramulos, quorum singulis folium subijcitur divisi. *Flores* tuberculis ramorum nullo pediculo adnascuntur, aspergillum imitati, radiatis in orbem staminibus albidis apiculis fuscis, sustinentibus confiantes, nullo relicto fructu seminève caducis; albi enim nascuntur pilulæ echinatæ Platani, ex comulis singulis singulis acinos continentibus glomeratæ.

Ubique ferè in aquis ad fluviorum ripas, & in palustribus nascitur.

Gramen bulbosum aquaticum C. B. nihil aliud esse quam hujus plantæ radicem & folia, antequam in caulem abeat eruta & depicta, nos docuit D. Dale; & plantam ipsam in hoc evulsam ostendit C. Bauhini iconi per similem.

- A. 2. *Sparganium non ramosum* C. B. Park. *non ramosum, seu latifolium* Ger. *Spargan. alternum* J. B. *Sur-tect, not Branches.*

Radice est priori simili, *foliis* paucioribus, caule simpliciore non ramoso, minori. Non tantum paniculis harentes pilulas fert, sed & caulis alias earum rotatum circumpositas transfigit, quibus mollities mutuum barbararum contrectabilior mucicatis Sparganii primi echinis: à quibus & illud

T t t t t 2

disperit,

dispelcit, quòd in orbem *acti flores* glomerati subsequeñtibus capitulis aequales, tremulas staminum luteorum fibras vibrant; eo in summo scapo ordine, ut verricillorum series appareat.

Iisdem cum priore locis reperitur, non tamen penitè frequens.

A. 3. *Sparganium minimum* C.B. J.B. Park.

Plantula est unciarum quatuor: è *radicula* ex fibellis oblongis composita canaliculus unciarum duarum effertur, qui in *capitulum* exiguum subrotundum, cui aliud minus infidet, herbaei coloris ac formæ, ut in Sparganio minore definit: circa quem folia utring, quaterna vel quina, angusta, cauliculum superantia.

Northusi in lacunis quibusdam cœnosis, quarum partes superiores per æstatem exsiccantur.

Sparganium gustu est adstringente & exsiccante.

Quæ de viribus ejus habent Veteres & Recentiores, quoniam nobis suspècta sunt, omitimus. Consule si placet C. Bauhini historiam.

Ex hujus foliis tegetes & storeas olim rustici texebant, quò & Ruellius respexit & Gesnerus, dum Butomum herbaris & Officinis hodiè Juncum cabacinum vocari tradunt: namq; corbulae sub ficis & uvas passas recondunt *cabac* appellare solent.

C. A. P. VI.

De Typha.

Typhe florum effigies turbinata & in clavam composita (quæ & plantæ nota characteristica est) quasi Typhonis sese gyranis turbinem, aut gigantis staturam minacem signaret, nomen dedidit videtur. C. B.

A. 1. *Typha Ger. palustris major* J. B. C. B. *palustris maxima* Park. *Great Cats-tail, or Flag-mace.*

F. B.

Altitudine procerum hominem æquat vel etiam superat, *caule* sæpe singulari, est ubi pluribus, rectis, rigidis, teretibus, lavis & velut perpolitis, equalibus, solidis, longis geniculis articulatis. *Folia* cubitos aliquot longa, unciam lata, accipit acie fringentem vulnerant, triangula, crassifolia, substantia spongiosa, longissima vaginâ caulem involventia, sapore subdulci, quorum alia statim à radice oriuntur, alia è caulium geniculis. Cæterum caulis fastidium tomento in cylindri formam rufescente, in pappo tandem abeunte obvolvitur, morionis clavam imitatus, mucrone palmari aut longiore præpiatus [caulis acuminis spica primum tenuis, mucosus flores proferens, infidet, quæ arida & decidit Julio & Augusto panicula clavæ similis, ex densa lanugine compacta, punicea & obscuri coloris, pollicis crassitudine, palmari aliquando & pedali longitudine succedit, quæ tandem in pappum cinereum ventis abrepta evanescit C. B.] *Radix* obliquo actu serpit, novo foliolis pullulatu se propagans, ex albo rufescente extrinsecus, intus vero nivei candoris, veluti ex funiculis multis compacta, à qua frequentes dependent fibræ concoloræ, sapore demig, satuo est. Oculi verò ex radice primum emergentes subdiles & teneriusculæ sunt.

In stagnis & piscinis majoribus, inque urbium fossis & ad fluviorum lentè fluentium ripas oritur.

A. 2. *Typha palustris media* J. B. *palustris clavæ gracilis* C. B. *Typha minor* Park. Ger. *The lesser, or middle sort of Cats-tail.*

Claf.

Folius est multo angustioribus quàm Typha vulgaris & graciliore clava. Alioqui à majore non differt pullo illo tomento in clavam compacta, & florum oblonga spica, tenui flavo polline resperfa, supra clavam enascente.

Cum priore nec minus frequens oritur. Utramque speciem simul crescentem vidi in rivulo quodam juxta ædes nobiliss. Comitum Warwicenſis *Lees. hufæ* dictas in Essexia. Priori folia latiora, glauca, spica major, nigrior; serius etiam floret. Posteriori huic folia angustiora, pallidius virentia; spica gracilior, minusque colorata, maturis quoque exsert spicæ seu clavæ: Altitudine tamen ei non cedit.

Supra clavam Junio mense (observante C. Bauhino) florum spica oblonga, clava paulò brevior tenui flavo polline resperfa enascitur.

Gerardus hujus meminit in loco Typha.

3. *Typha palustris minor* C. B. *Typha minor* J. B. *minima* Park. *Little Cats-tail, or Reed-mace.*

È *radice* obliqua, geniculatim incedente *folia* promit graminea, longa, striata, angusta, acuminata, aliquantulum rigida; & inter hæc *caulem* sesquicubiti aut duorum cubitorum altitudine, levem, junceum, rigidum, enodem, cujus summus scapus *clavam* parvam, angustam, sæpe duplicem, modicâ inter se distantes intercapedine sustinet, quarum inferior minor, rotundior (contrarium Adversaria

Adversaria observant) superior verò major, duabus uncis ab inferiore distans & longior, cui folium Triticum, aliquantum intortum subijciatur.

Hanc nos eodem in loco ubi olim Lobelius & J. Bauhinus observavimus, nimirum ad fluvium *Arve* quâ Rhodano confluit, propè Genevæ. Cum eam primum vidimus perexigua fuit, clava gracili & strigosa, ut non dubitavimus distinctam speciem esse: postea verò caput cylindraceum clavatum in tantam intumuit crassitatem ut suspicari cœperimus parvitatem loco potius (siquidem extra ævas crevis) quàm plantæ naturæ deberi. Quod vero clavas geminas in eodem scapo proferat perpetuum non est, & accidentarium esse videtur: nec minus quòd clava superior inferiorve major sit, vel minor.

C. A. P. VII.

De Acoro.

Acorus quia *Ælegrus*, id est, pupillis five aciei oculorum caliginosæ medeatur, dicitur. Spica quam profert simplicem, elegantem Iuli speciei, eam ab omnibus aliis hujus generis latè discriminat, si aliæ notæ desint.

A. *Acorus verus* sive *Calamus Officinarum* Park. *verus* sive *Calamus aromaticus* Officinarum C. B. *verus*, *Officina falsò Calamus* Ger. *Calamus aromaticus vulgaris*, multis *Acorum* J. B. *The sweet-smelling flag, or Calamus.*

Radix longa [quincuncialis C. B.] multis geniculis inæqualis, summâ terrâ obliqua seu transversâ herens; externâ parte candicans cum sub terra latet, supra terram exans virens, interna parte candidissima, firma atque amara, innumeris inferna parte adnatis fibræ crassiss & albicantibus, etiam odoratis donata. Serpit autem & summa tellure sese diffundit, è lateribus & singulis ferè articulis sui geniculis propagines alternatim in obliquum spargens, ut brevi tempore magnum spatium occupent: *folia* surgunt cubitalia & sesquicubitalia aliquatenus spatulæ fortidæ, angustiora, colore herbaceo, margine subinde rubente, & propter terram penitus rubentia, mediâ costa elatiore [Clusio Iridis tenuifolia majoris ferè, sed multo longiora, sapore subamaro, acri & aromatico, tri-tique pucundo & aromatico spirant odore, quem etiam resiccata & exsiccata vel post multos annos retinent.] Sub hyemis initium marcescunt & hiccantur, ineunte autem vere nova germinant, ut in Iride angustifolia. Pro flore iulium seu nucamentum profert, rigidum, & oblique furectum, teres, sensim in acumen desinens, squamulis imbricatis virentibus compachæ, apicibus exteris multis luteis: prodrens è sinu mediis foliis, statim à radice cum aliis exoritur, in reliquis angustioribus breviorisque iâ & crassioris. Iulus unicus, (aliquando teste Clusio) ferè rarissime geminus: foliolis dum se explicat pallidis, mucosis inodori quadrifolis plenus: is paulatim deinde incrementum sumit, donec humani ferè digiti longitudinem crassitudinemque acquirat, frequentibus tuberculis virentibus tam elegantè serie dispositis ut recentem Pinastri conum æmulari videatur.

Plantam hanc non esse verum Calamum aromaticum seu odoratum Antiquorum Botanici eruditiores consentiunt, sed Acorum verum Dioscoridis, quibuscum & nos sentimus. Eorum argumenta, & responsiones ad rationes contra sententiam vide apud J. Bauhinum Hist. plant. lib. 19. cap. 18.

In fluvio Hiera five *Tare* Nordvicum urbem alluente, non longè ab ipsa urbe, à Clariss. Viro D. Thoma Brown Equite aurato & M. D. observatus, nobiscum ante viginti annos ostensus est. Alibi etiam in Angliâ sponte oritur, nimirum circa *Hedly* vicum in Surreia, à D. Brown S. T. B. Collegii Magdalenensis, in Academia Oxoniensi socio inventus. Quin & D. Needham M. D. in agro Cestriensi eum copiosè provenire nobis retulit: ut non opus sit nobis eum à Mæotide, Tartaria, Litvania, Russia, Bithynia arcessere: Humidis locis gaudet & secundum fluentia longè feliciter provenit. Junio, Julio & Augusto iulium, product. Sui generis planta est, nec operosa descriptione indiget cum ab aliis omnibus nobis cognitis duabus statim notis distinguitur foliis Iridis seu Xiphii & nucamentum seu Iulo Pinastri conis recentis æmulo.

Vini habet Acori radix exalephætoriam & ficansent partium est tenuium. Ufus præcip. in obstructis *Vires* & Æione tenui, in dolore colici, in ruptis & contusis. Ad urinx deductionem commendat Fallo- *Vires* & pius in vino tenui decoctam radicem cum succo Boraginis. *Schedæ*.

Radices conditæ gustui sunt pucundæ & ventriculo grates, easque Turcæ manè jejuni adversus corrupti aeris contagia manducare solent. Quin & radices Acori Antidoti utiliter admisceri scribit Dioscorides. Tartaros quoque eas circumferre litotos, & aquam non bibere quin prius Acori radix in ea fuerit macerata Clusio referebat Bernhardus Paludanus.

Radices ficate gratiorem spirant odorem; nam (ut rectè Plinius) recentium virus majus.

In catarrhis exsiccandis, præcipuè convulsivis, inque Apoplexia ipsa magna habet laudem condita radix.

Ad anorexiæ, Radix Acori quo acrior eo melior, five recens ulsurpetur minutim incisa cum cochleari Juniperi, vel eadem in loco umbrato ficate, sed non præparata in pulvrem redigatur, selegendo substantiam intermediam acrem, & cum dimidio extracti Tormentillæ miscendo egregium suggerit pulvrem stomachalem contra anorexiæ. D. Hulse ex Etmulmeri praxi. Aliquoties (inquit) observavi cum in declinatione morborum occasione salivæ vicidæ ac glutinosæ [malè habuerunt agri] quod ex infusione radicis Acori & Heleni recentium in vino optimè brevi habuerint, dum hic saliva correctâ & appetitus egregiè provocatus fuerit.

Dum adhuc tenella & virides sunt Arundines ab Indis inflecti & incurvari solent, ut magis apte evadant gestandis lecticis pensilibus, *Palankins* ipsi dicunt, quibus incidunt cum viri, tum feminae dum aliquo transferri cupiunt.

E trunci cymbas faciunt Indi, quæ binos viros capere possunt, non quidem illas excavantes, sed relictis solum duobus utrinque internodiis per medium secantes, quas conficiunt bini nudi, sedentes singuli in earum extremitatibus iunctis cruribus, tenentisque singulis manibus remos, tres aut quatuor palmos longos, quibus eas cymbas impellunt tanta dexteritate, ut etiam adverso rapidoque flumine summa celeritate navigare possint. Atque in his vectos se securos esse arbitrantur à Crocodilis. *Alopa* apud quem reliqua vide.

Quin & ex hisce Arundinibus Indi nonnulli in locis domos suas aedificant, ut in *Terenate*, quas findunt & singulæ industria intorquent.

* Vel peris
Auctor nota-
tum in Garcia
loq. apud
Clus. in Exot.

Ufus.

Tabaxii Persis *lac lapidescenti* significat. Gerardus Cremonensis in Rhafi *Tabaxii* Arabum erronee per Spodium reddit, cum Spodium sit Tutia Arabum, cujus in externis remediis solum usus est: Tabaxii verò in Arabum compositionibus intra corpus sumatur. C. B. Verum J. Bauhinus * Gerardum excusat, nam ille, inquit, reliquit nomen Persicum, & Bellunenfis spodium veritè: Sed quid alteruter aut ambo peccarunt si spodium esse putarunt, cum Avicenna ipse dicat spodium esse cinerem cannarum, vi venti inter se confriatarum, & ignem ex eo concipientium, & proinde ex illo igne cussarum.

Tabaxii ad usus medicinæ aptissima, ab Arabibus & Persis summo studio quaesita, auro & argento ponderata. Indi ad vulnera testiculorum & virgæ utuntur. Valere etiam dicitur contra cholicas passiones & dysenterias; Garcias internis & externis arduoribus convenire scribit, eoque etiam in biliosis febribus & dysenteris, præsertim autem in biliosis fluxionibus utuntur: inque stranguria & urina cruenta. Corticis & foliorum decoctum epotum servit ad sanguinem in corpore ex vulnere retentum expurgandum, confertque etiam puerperis, ad materis languinolentum post partum retereque excretionem. H. M. Arundines hæc amputatæ & igne crematæ fertilissimum præbent cinerem; cum autem cremantur ingentem edunt fontem, & fragore centum aliquot folepetorum explosiones emulantur. Aer enim intra cancellos internodiis ope conclusus, dum rarefit ampliusque spatium desiderat, parietes quaquaversum dirumpit, & vi sibi exitum quarit. D. Arn. Syen.

Locu.

Nascitur in arenosis maris litoribus.

2. *Bespha* H. M. part. 5. Tab. 60. *Bambu* species altera.

Arbuscula humilis est, seu potius frutex arborecens, sedecim circiter pedes altus, ramulifque terebibus, glabris, nodosis medullâ farctis donatus.

Folia arundinacea, *Ily* foliis similia, at glabra. Ad ramulorum nodos interdum spicæ proveniunt conformes, acuminatæ, quibus insident folculi albicantes, flaminei, medium occupante globulo oblongo, è quo stilus exit viridifolius.

Folculis succedunt *Fructus* oblongo-plano-rotundi, acuminati, carne intus densa, albicante referri. Provenit varis Regni Malabarici in locis sylvestribus, præsertim in *Betjour*, *Corremaloer*, & *Tecken-kour*.

Vires &
Ufus.

Ex hoc frutice Indigenæ sagittas faciunt & corbes. Ex ramulis arundinaceis calami fiunt scriptorii. Folia si in aqua decoquantur, eique decocto exhibeatur menstrua obstructa provocat: eodem decocto si os colluatur erosas gingivas sanat, & odontalgiam tollit.

3. *Nola-Ily* H. M. *Arundo Indica* *Bambu* dicta tertia.

Est insuper tertia *Bambu* seu *Ily* species, Malabarenfis *Nola-Ily* dicta, præcedentibus perissimilis, præterquam quod internodia tenuiora sunt & longiora.

Locu.

Crescit in *Caliculan* & *Teckenkour*.

4. *Arundo Rotang* dicta Pison.

Hujus stiones, grato ut *Mambu* succo turgidi, vel crudi manducantur, vel condimento Achar induntur. Hæc minus concavæ sunt quam *Mambu*, sed substantiâ spongiosâ instar herbe ferulaceæ farctæ. Baculi effocati attritu mutuo seu collisione multas fundunt ignes scintillas. Fructum fert hæc *Arundo* edulem & saporificum, cum aciditate quadam grata, rotundum, parvæ pilæ magnitudine, rectum spadiceo coloris putamine, durifolculo, fragili, itris perpetuis cancellatim ornatum. Ex singulis Arundinis nodis ad summam usque farmentum funium modo intorta & tenacia, foliorum quasi loco, emergunt, hisque fructus globulares, rarè solitarie, sæpe copulatim adnascuntur. Nucleum porro intus ferunt durum, ex quo contulo exprimitur oleum, non edule solum, sed in medicamentis topicis, præsertim in ungendis nervis, utilissimum.

Locu.

Crescit passim, in sylvis circa fluentia hæc species, in omnem partem flexilis, eoque ad omnia liganda utilis. Nam incolæ [*Indiæ*] funium loco ea utuntur, & ædes suas ex magnis Arundinibus constructas clavorum ferreorum loco ligant; & miris tenacitatem hujus Arundinis, quæ crassitie digiti humani ferme ctm fit, tamen in quatuor partes dissectat, unde & corbes, & cune infantium ex ea conficiuntur; anchorarum etiam pro navibus funes in Javanis; & sane longius durant in aqua salia quam funes, imò deficientibus funibus nos iis anchoras quantumlibet graves ligamus.

5. *Tubuli*

5. *Tubuli Arundinacci* ad *Aphma* C. B. *Tabaci Haytinorum*, quæ *Mexicani* vocant *Pocycl*. Fr. Hernandez.

Tabacos vocant Arundinum cava perforatâque fragmenta, selsquidrantem longa, pulvere carbonum extrinsecus illita, intrinsecus vero *Teli*, i. e. Tabaco, Liquidumbra, *Xochicozali*, & interdum aliis quibusdam calentes plantis atque odoribus referta. Horum incensorum ea parte qua *Vires* pleni sunt fumo ex altera tracto devoratâque, velut quodam suffimento, somas inducitur, & omnis laboris atque lassitudinis hebetatur sensus. Quinetiam dolores omnes, ac præcipue capitis, sedantur, pinita fluens ad pectus expulitur, juvantur asthmatici, & corroboratur ventriculus. Cavendus autem est nimis eorum usus, aliqui jecur intemperiem calidam contrahet: inque cachexiam & alios affectus inciditur incurabiles.

Quæ de tubulis hîc habet Monardes cap. 15. eadem ferè sunt, eorum tamen compositionem ignoravit.

6. *Arundo Japonia* flava, internodiis brevissimis, furculis nodos stellatim cingentibus.

E minorum genere sunt, crassitie pollicari aut paulo majore, colore flavo, internodiis brevibus palmaribus aut selsquidpalmaribus, in medio gracilibus ad nexos crassiss & protuberantibus. Unumquemque autem nodum virgæ seu furculi multi stellatim ambiunt.

CAP. X.

Gramina quedam Brasiliensia à Marcgravio descripta, & per oblivionem omissa, suis Locis inserenda.

1. *Gramen parvum*, ad *Cyperoides* accedens, *granulis Avenaceis*. An *Gram. nemorosæ* hirsuti species?

EX radícula capillata multi prodeunt caules, teretes, tennes, spîhamani alii, ad terram uno foliolo acuto vestiti, è quo tanquam vagina prodit caulis. Summitatem autem caulis in quatuor circumsunt septem foliola angusta, acuta, duo circiter digitos longa, viridia quidem, sed ad partem ab exortu interius albidissima. In horum foliolorum medio aliquot granula instar *Avenæ*, fide invicem sunt apposita, in quæ semen latet. Caulis & folia pilis albis & mollibus vestiuntur.

Folius multis simul in summitate caulis unde panicula exit cum *Cyperis* convenit, caulis rotunditate & foliolorum pilis ab iisdem differt, & ad *Gr. nemorosum* hirsutum accedit.

2. *Gramen cyperoides Brasiliense capitulo quadrangulo. Graminis secunda species Marcgravio.*

Caulum habet triangularem, 15, 16, aut 20 quosq. digit. longum, supra terram longis, angustis & venosis foliis prædium. In summitate caulis capitulum est quadrangulare, quasi è quinque glandibus compositum, magnitudine palmule majoris, ad cuius latera quatuor foliola graminea extenduntur. Ipsum capitulum odorem habet quasi *Chamæmeli*.

3. *Gramen cyperoides Brasiliense multis capitulis albis. Graminis tertia species Marcgravio.*

Idem caulem habet triangularem, circiter pedalem, atq. juxta humum duobus aut tribus foliis gramineis vestitum. In summitate autem in brevibus petiolis proveniunt sex, septem, aut octo capitula alba, juxta se posita; quorum quodlibet circumstant sex foliola viridia, acuta.

4. *Gramen cyperoides Brasiliense, panicula umbellata, granulis aculeatis. Graminis quinta species Marcgravio.*

Inferius triangularem habet caulem, qui ad quatuor circiter pedum altitudinem assurgit: Folia autem quatuor aut quinque, selsquidigitum ferè longa, Arundinacea: superius umbellæ multis acutis granulis, quasi *Echinorum* aculeis onustas.

5. *Gramen Brasiliense cyperoides paniculis squamosis in umbellam compositis.*

Exiles radicle, seu rectius filamenta, emittunt quatuor aut quinque, caules gramineos, angustos, circiter tres aut quatuor pedes altos. Quilibet autem caulis superius dividitur in umbellam, ut *Gramen cyperoides* capitula squamata continentem.

6. *Gramen junceum Brasiliense Jacapè dictum. Graminis decimateris species Marcgravio.*

E radícula geniculata, juncea, alba, longè latèque sub terra serpente exsurgit caulis ad trium pedum altitudinem, primum simplex, instar culmi lignis, teres, qui postea in aliquæ folia finditur graminea, angusta, in medio album nervum secundum longitudinem habentia. Nullius est odoris, nec florem gerit nec semen [rectius dixisset neutrum sibi observatum.] Solo ut plurimum Valere nascitur.

Faba Egyptia Bod. à Stapel. *Faba Egyptia Dioecorda* & *Theophrasti*, cujus radix *Colocasia* dicitur Park. *Faba Egyptica Dioecorda affinis* C. B. Fructum valde elegans, *Faba forte Egyptia Dioecorda* J. B.

Hujus fructum sic describit Clusius, Prægrande Papaveris caput, cujus summum fastigium transversum fuisset præcisum, referebat; membranacei enim & rugosi confabab substantia, subfusci coloris, levi admodum, licet ejus circumferentia suprema parte novem eliet unciam, sensim tamen decrescens, usque ad pediculum qui *stemon* cui fructus succederat sustinuisse videbatur; apparebant enim quædam ubi flos inhæsisse vestigia: superior porro fructus pars prioris erat plana, 2-4 lacunis five cellulis serie quadam dispositis prædita, instar favi Vesparum; in quarum singulis singularia *semina*, five parvæ nuce, instar pumilarum glandium continēbant, paræ unciam longæ, unciam in ambitu crassæ, quarum suprema pars fusca erat & in mucronem desinebat illi similem qui extimam glandis partem occupat. Infima pars exigua lacunam habebat, vestigium videlicet ubi pediculus illam in cellula retinens inhæsisse videbatur: nucleum autem continebat rancidum & firmu obducum.

Hanc ipsam plantam in insula Java invenit Justus Heurnius M. D. & verbi Divini minister in India Orientali, qui eam *Nymphææ* glandifera Batavica Javorum nomine descripsit his fere verbis. Ejus [fructus] singulis rugosis calyx est, globum dimidium referens, viridis coloris, qui duodecim, vel septendecim loculis distinctus est; loculorum quivis glandi similem fructum continet, ex violaceo nigricante inus albidissimum, corculo viridi, adstringentis saporis & subamari ut Glandium, ficcum ut Avelanarum. *Caulis* bicubitalis sepe, rotundus, asper, fungosus. *Folia* ingentia, 2-4 Nymphææ planæ similia. Flos etiam nostratum similis, odoris validi ut olei Anisi.

Nascitur in paludosis & ad ripas fluviorum. Hæc è Jo. Bodai à Stapel notis in Theophr. hist. & Parkinsoni Theat. ubi plura vide. Hanc plantam veram & genuinam Antiquorum Fabam Ægypticam esse nemini dubium esse potest qui descriptiones inter se contulerit.

Jac. * Bontius plantam hanc titulo *Nymphææ Indica flore purpuree* sic describit, Nostrati Nymphææ in omnibus tam in latis, quam rotundis foliis, caule & radice plane conveniunt: flore vero differt, qui in nostrate vel albus, vel flavus est, hic autem pulchre purpureus, odore gratissimo nullo modo nostrati cedens. Fructu quoque & calyce longè à nostrate Nymphæa differt; qui in superficie hic planus conspicitur, tanquam si per medium cultro dissectus esset: verrucæ parvas, in orbem distinctas super ostendens circiter 30. numero, quæ paulatim glandescentes calycem sibi unaquæ effingit, donec maturescens nucem Avelanarum dempto putamine cum forma, cum nucleis valde referunt; saporem quoque ejus non male æmulatur, qui tamen satius aliquo modo & aequus est, naturam redolens elementi in quo crescit.

Virius cum Nymphæa nostrate convenit, ideoque decocto hujus plantæ, à Malais edocti, immixtur in calidis morbis, Febribus ardentibus, Phrenitide, Cholera, & in moriæ dysenteria. Hactenus Bontius.

C A P. IV.

De *Millefolio aquatico*.

- A. 1. *Millefolium aquaticum minus* Park. J. B. *aquaticum flosculis ad foliorum nodos* C. B. *Myriophyllum aquaticum minus* Clusii Ger. *Small Water-Aspilfoil*.

Clus.

Latè se fundentibus capis præditum est, qui rotundi, virides, frequentibusque nodis intercepti sunt; è quibus tenues, capillaresque fibras spargit, quibus telluri inhaeret: superior scoporum pars palmum supra aquas eminet, quam ad singulos nodos quinque tenuium, parvisque foliis prædatorum foliorum alæ ambiunt, vix unciam longæ, virides admodum, quæ sensim circa scoporum summitatem minuantur, sic ut in pyramidalem quasi formam scapi desinant, qui summo fastigio rotidem flosculos quot foliorum alas in singulis nodis ferunt, pusillos valde, octodenis candidis foliolis simul junctis, nec sese explicantibus, præditos, qui deinde in quadam tubercula, quatuor radios in capite habentia transeunt.

In lacunis secundum rivos sitis, nec profundis, observavit Clusius, Flore & semine mense Junio onustum: nos in rivulis circa Cantabrigiam copiosum satis invenimus.

- A. 2. *Millefolium palustre galericulatum* Ger. *emac. aquaticum flore luteo galericulato* J. B. Park. *aquaticum lentissimum* C. B. *Wooded Water-Aspilfoil*.

J. B.

Tenuissimis filamentis totum est contextum, usque fere indigestis; appendis hinc inde crebris embellatis orbicularibus, Lenticulam aquaticam æmulantibus. Caulis tenuis, dodrantalis, nudus, in ramulis aliquot parte superiore divitis, flores gerit luteos, majusculos, cucullum referentes.

Inter fossis palustribus Lincolnienfibus & Ellenfibus reperitur. Duae species observavit D. Dem, majorem & minorem.

Vocavi (inquit C. Bauhinus) lenticulatum, quia vesiculæ parvæ Lenticularis non tantum ultimæ foliorum parti adherent, sed infinite omnibus foliorum partibus subsurgunt.

Hanc plantam quoniam aliis imperfectè descriptam observavimus, ipsi plenius accuratius & describere conati sumus. E radice limbo inhaerente *cauliculus* emittit infimos, teretes, creberrimis geniculis distinctos, in aquis fluctantes, in ramulis rariore divisos. Ad singula genicula singula exeunt *folia*, ramo-

ramo ad exortum hinc inde insigniori: Tum folium reliquum, tum rami dicti ramulos alternatim ab hoc & illo latere emittunt, in tenuia & capillacea segmenta subvillosa, quibus accrescunt vesiculæ, pellucide aqua plenas, quæ cum vesutiosæ sunt nigricant & fragiles evadunt velut turbinatorum testæ: hæc *lenticularis* appellat C. Bauhinus. E centris divaricationum ramorum exeunt subinde *cauliculi* crassiusculi satis, firmi, dodrantales interdum, aut longiores brevioresve pro aquarum profunditate, foliis nudis, [versis summitates tamen quadam foliorum rudimenta apparent] in fastigio flores gestantes quinque, sex, septemve, pediculis sescuncialibus aut longioribus, purpurantibus insidentes, successive fe apertientes, & calyce bifolio fe bivalvi, monopetalo, in duo segmenta divisi, quorum superius galeæ figuram obtinet, inferius labelli lati, in medio velut fimbriam habentis donati. Sub labello latit calcar seu corniculum breve, incurvum. In medio flore tertia interdum lacinia occultitur. *Vasculum* feminale parvum, subrotundum, figurâ feminis Lithospermi, unicum intus includens semen, rotundum, fuscum. Folia juniora virefunt. In extremis ramulis, nunc [Julio mense] gemmæ insignes cernuntur, ad tactum admodum viciidi.

Floret Julio & Augusto, & semen brevi maturat. In piscinis, inque fossis palustribus occurrit, sed rarius.

Temper.
Locus.

C A P. V.

De *Cotyledone aquatica*.

- A. 1. *Cotyledon aquatica* J. B. *aquat. acris Septentrionalium* Lob. *palustris* Ger. Park. *Ranunculus aquaticus* *Cotyledone folio* C. B. *Marsh Pennywort*, *White Knot*.

Viticulis rotundis, crebris geniculis interceptis, vel sub terra, vel in superficie terræ reptando se propagat. E geniculis tum fibrilla fe radiculæ albe creberrimæ, tum folia, tum etiam pediculi flores sustinentes exeunt. *Folia* circinate fere rotundicatis, crassa, digitum lata, per margines leviter crenata, glabra, pediculis semipalmatis aut majoribus summa parte hirsuta, eorum centra occupantibus insident, fibris indè in foliorum margines velut tor radis ductis. Ex alis foliorum exeunt cauliculi fe potius pediculi digitales, tenues, infirmi, in summitate flores aliquot glomeratos (octo interdum aut plures) sustinentes. Singuli autem flores quinque peresigui, acuti, dilatè rubentibus foliis componuntur, & summitati seminum singulorum, seu fortè binorum, conjunctorum, nudorum insident, velut Thlaspeos cucullum compressorum. Interdum in eodem caule bini habentur, alius super alium, florum & seminum glomeris: bini quoque non raro ex ejusdem folii finis exeunt pediculi floriferi. Sapor plantæ mihi potius amarus quam acris visus est.

In palustribus frequentissima est hæc plantæ: post mediam æstatem floret. Panta est singularis & sui generis: quolo quidem *Cotyledonem* veram exactè referat, verum caule, flore & semine immane quantum ab eadem differt.

Locus.

2. *Cotyledon repens Brasiliensis*, Erva do Capitoan *Lustiana* Marggr.

Marggr.

Radix recta, teres, geniculata, alba, sub terra serpit, & ad genicula unius aut duorum digitorum intervallo distantia, multa agit filamenta tenuia, & ibidem caulem [rectius pediculum] duo aut tres, etiam octo aut decem digit. altum protrudit, exillem, teretem, fistulosum, ex albo purpureum, inferius in medio filum lentum habentem: quilibet autem caulis fert superius unicum folium rotundum, latè viride ut Nymphææ, non ita solidum, in ambitu crenatum more folii Umbilici Veneris: caulis in centro folii aut circiter inseritur, & ex centro inferionis tenues venæ ad circumferentiam disparguntur. Radix contrita odorem & saporem habet radices Petroselinæ.

C A P. VI.

De *Stellaria aquatica*.

- A. *Stellaria aquatica* Park. *Millefolium aquat. 12. flore* *Stellaria aquatica* C. B. *Alyne aqua innatans foliis longiusculis* J. B. *Water Starwort*, or *Star-headed Water Chickweed*.

J. B.

Lenticulæ modo aquis innatæ, longis, tenuibus, teretibus, infirmis *cauliculis*, pediculis & tubuliculis ac etiam longioribus, in ramulis subinde abeuntibus: è quorum geniculis non tantum demittuntur fibræ tenuissimæ & albidæ quibus radicator, verum etiam bina folia per geniculos oriuntur, Alines, lemunciam fere longæ, ex angustiore principio sensim parum dilatata: extrema autem ramulorum supra aquam coronant folia multa, alia aliis imposita, latiora radiatimque digesta, decrefcentibus semper interioribus. Ad singulos caulis articulos *flosculi* bini oppositi, hinc inde unius, è foliorum sinubus exeunt, duobus foliolis albis, ad se invicem flexis compositi, cum stylo albo pro flosculi proportionem longissimo, luteo apice insigni. Flosculos excipiunt *vascula* feminalia ex rotundo paululum compressa, quatuor lineolis albis impressis in quatuor partes distincta. In vasculorum summitatibus emergunt pili aliquot nigri velut apicem constituentes.

CAP. VII.

A. *Militaria Aizoides* Ger. *Stratiotes frœ Militaria Aizoides* Park. *Aloe palustris* C.B. *Aloe frœ Aizoon palustre* J. B. *Water-Scouten*, or *Fresh-Water-Souldier*.

J. B.

Folia habet Aloes herbe similia, sed breviora & minora, per ambitum duris quibusdam, brevibus aculeis spinosa; inter quæ *œagine* quedam erumpunt, cancorum forcipulis similes, quibus desiccantibus *floræ* exeunt candidi, trium foliorum, Ranæ moris perimiles, luteola *exigua flamma* in medio gerentes. Pro radicibus fibræ longæ sunt, rotundæ, candidæ, crassioribus lyrarum subibus, aut longis lumbricis perimiles, quæ ab ipso folia promente brevi capite descendentes aquæ fundum penunt, quem tamen rariùs assequuntur. Exeunt ab eodem & aliz oblique fibræ, quibus uti Ranæ moris multiplicatur.

Lucm.

In fluentis pignioribus, stagnantium aquarum lacubus, & fossis palustribus majoribus non rarò invenitur, maxima foliorum parte unà cum floribus aquas superante; reliquis stirpis partibus sub aquis conditis. Junio, Julio & subinde Augusto floret in Insula Elieni.

Cæterum fibras, quas pro radicibus habet, scelerati Agyptæ, in aqua plena phiala, quò majores appareant, mulierculis offensatas impudenti mentiuntur vermes esse, quos medicamentis suis ex intestinis eduxerint, teste Dodonæo.

CAP. VIII.

Stratiotes Aegyptia J. B. *Strat. aquatica vera Dioscoridis & Aegyptiaca* Park. *Lenticula palustris Aegyptiaca frœ Stratiotes aquatica* foliis Sedo majore latioribus.

Alp.

Propè Pelusium, nunc Damiatam dictum, Aegypti urbem, in fossis aquâ Nili decurrente plenius copiosè provenit hæc herba, aquæ Lenticulæ palustris modo supernatans, sine caule, foliis Cynoglossæ, brevioribus, latioribus, densioribus, durioribus, hirsutioribusque ac albidioribus, à quibus pro radicibus exigua & rara quedam lanugo pendet. Sedo majori similis est; Nullo odore prædita, ex excepto quem ab aqua accipit; sapore tamen adstringente ac sicco linguam ferit, non secus quam Acacia.

* Lib. 4.
cap. 102.

Hanc plantam Antiquorum Scratotem esse minimè dubium videtur. Scratotes enim, teste * Dioscoride, fluviatilis cognomen ex eo traxit, quòd in aquis nascatur, inque iis supernatans sine radice vivat, quamvis folium habent Aizoo simile, ac majus. Plinius verò tradit eam in Agypto tantum ex inundatione Nili nasci; Aizoo etiam similem esse, ni majora haberet folia.

Stratiotes Aegyptia Dioscoridis Vellingii.

Cùm in eodem loco, numpè in Nilo propè Pelusium observata sit ab Autore Cl. Vellingio à præcedente non diversam esse suspicor, quamvis nec descriptiones nec icones per omnia conveniant.

Folia hujus, describente Vellingio, Aizoo quidem, sed majori illi & arborescenti similia diceret, ni majora multò forent pariterque latiora. Surrecta pleraque videntur, rosæque concessu stipata, & citra malæ ætatis dispendium plicis in longitudinem rugilique non inelegerant crispata. Circa exortum, ut solet, angustiora folia paulatim deinceps dilatantur: extremorum altero non in acumen exeuntia, sed reflexis leviter oris paulatim diducta sunt: cætera dilutius virescentia, Verbasci instar molliter utrinque hirsuta. *Floræ* non observavit. Planta tota sessili base Nilo incubat aquis innatans cetera radicem, quamvis radicem vicem demissa terram versus tenuissima fibrarum veluti filamenta sustineant.

CAP. IX.

Lens palustris latifolia punctata Park. *Lenticula palustris latifolia punctata* C.B. *Lens palustris Patavina* J. B.

J. B.

Adnam costam longiusculam adnascuntur utrinque in ale modum folia densa agmine mutuo se plurimum tangentia, ex oblongo rotunda, feminalia superius punctis minutissimis notata, inferius multo obducta. His inferne copiosæ Lenticulæ, aliquando singule, aliquando ternæ & quaternæ, rugoso prætenui cortice donatæ adherent, quibus semen copiosissimum minutissimum & havescentis includitur. Sapore est aëquo.

Lucm.

Hanc in fossis Paravinis aquis supernatantem vidit C. B. & in Silesia circa Vratislaviam reperit.

Hæc planta rectius fortasse ad Capillares referretur.

CAP.

CAP. X.

A. *Graminifolia palustris repens vasculis granorum piperis amilis. Pepper-grass.*

Perexigua hæc planta per terram reptit foliis tenuissimis; in alis folio:um globulos sessiles profert granorum piperis magnitudine ferè, seminibus albis refertis.

CAP. XI.

Gramen Offisragum Norvegicum & Cimbricum.

Hæc planta improprie Gramen nominatur à S. Paulo & Bartholino, quia non est flore flammæo. Radix ejus crassa, nodosa, instar radicum seu raparum Rochfeldianarum folia longa, acuta instar Iridis, floris flavis colore saturato. Locis paludosis & humidis crecit inter alia dumeta prope omnes villas colonorum; primum gramen est quod vere prodit, unde avida sunt pecora ad decerpendum; ex esu hujus pecora male se habent, macie confecta, spinâ dorsî extrâ protuberante (unde rustici dicunt quod dorsum fit fractum) pedibus offibusq; debilibus, ut agerrimè incidere queant. Pro Androdo Rustici semper habent ossa exiccata in promptu, in parva frusta confecta, quæ quotannis magnâ copiâ colligunt, & conservant ad hunc usum; hæc avidè devorantur ab arthriticis hominibus, vaccis, equis, porcis, &c. & in minima dentibus comminuntur, & deglutuntur unde salivatio subsequitur, & pecora convalescunt: aliqui pro remedio utuntur radice Tormentillæ, omnes ferè tamen offibus acquiescunt.

An hæc phenomena producuntur à fodinis mercurialibus vel plumbeis, eorumq; effluviis, vel à superflua humiditate vernalis plantæ, contendunt Philosophi.

Notandum est variare plantas pro diversitate soli, loci, & Climatis, in quibusdam enim regionibus hæc herba innoxie à bestis consumitur (adnotante Bartholino) & à Chirurgis usurpatur pro Centauro minore; in aliis verò tam perniciosâ pecoribus & odiola rusticis, ut illa loca circumspiciunt in quibus copiosè luxuriat. Vide D. Joh. Frid. Treubleri Obsev.

Suspiciatur D. *Tancredus Robinson*, (qui omnes has observationes de gramine Offisrago collegit) hanc plantam esse vel Centaurium palustre luteum minimum nostrum Catalog. plant. Angl. vel Ranunculū graminei aut potiùs Alshodeli speciem.

CAP. XII.

A. *Gladiolus lacustris Dormanni* Clus. cur. post. p. 40. *Leucium palustre flore subcæneo* C. B. *Glad. lacustris Clusii, frœ Leucium palustre flore cæneo Bauhini* Park. *Water-Gladiole.*

Clus.

Hujus folia dodrantalem longitudinem rarò excedunt, crassiuscula & concava sunt, interstitiisq; discreta instar filiquarum albe Violæ & similibus, viridia alioquin, & dulcis saporis, anathibus urinantibus gratum pabulum; nam ad aliquot unarum altitudinem sub aqua latent, quam tamen caulis inter illa emergens superare conspiciunt, floribus albis onustis, Leucum flore amplioribus, cava illa & infima parte, petiolo à quo dependunt proxima subcærulei coloris, formam panis referentes Gladioli, non proliis tamen similes, quinque foliis constantes, quorum duo superiora ad pediculum reflexuntur, tria reliqua, quæ latiora, propendent. Floribus succedunt turbidatæ vasculæ, rufis semine plena.

Nascitur in stagnis quorum fundus puro sabulo subternitur, nullam alioqui plantam præter hanc alente. Sub extremum Julium florentem se observasse scribebat Dormannus apud pagum *Norb & Westersild* in Drentia, nusquam alibi. Nos in lacu parvo aut stagno *Halswater* dicto non longè à *Pereb* Cumberlantiæ oppido copiosum observavimus.

SECTIO II.

Anomala Siliquosa.

CAP. I.

De Acantho.

Acanthi pueri in florem sui nominis versi fabula nobilis quem Paderota à puerili, uti suspicatur Kyberus amore Græci vocant. Melamphyllon etiam non ineptè à Græcis dicitur hæc herba, quod folium saturato virore nigrescat. Planta est singularis & anomala, quam Botanici vulgò ob folia in sylvestri genere spinosa Cardus annuerant.

Uuuu 3

Diciur

Suspicio Trifolium hoc congener esse Trifolio filiquoso flore tetrapetalo, lib. 17. cap. 3. de scripto.

CAP. XI.

De Epimedio.

Epipedium Dioscoridis & Plinii quamvis herba sit inter Botanicos non venit: Discrepantes sententias vide apud J. Bodeum & Stapel Comment. in Theoph. hist. & Parkinsonum. Cur ita dictum sit prodium non invenio.

Epimedium Ger. Park. C.B. *quorundam* J.B. *Sarrentwort*.

Radix oblique agitur, nec altè demersa, gracilis satis, longè latèque sub terra reptans & se propagens. Hinc surgunt pediculi dodrantales, atque etiam cubito altiores, tenues, politi, rigidi, in ternos furculos divisi, quorum singuli rursus in alios ternos dividuntur, ita ut unicuique folium hæreat unum, hederaceum, ex rotundo oblongum, rigidulum, acuminatum, nervosum, averfa parte glaucum, superius ex viridi pallidescens, juxta pediculum pinnis duabus subrotundis, quarum altera, altera longior donatum, circumcirca mitibus denticellis crenatum, tenue & velut membranaceum. Peculiaris quidam ramus paulò infra primam ramorum divisionem exit, palmaris aut dodrantalis, in ramulos divisis, quorum unusquisque plures. [tres Park.] gerit flores, privatis petiolis hirsutis nixos, structure singularis quadrupartitis ita ut tetrapetali tantum videantur, cum vera octapetali sint. Petalis enim exterioribus quæ latiora sunt & rubicunda, exterius tamen ex luteo rubentia, & lineis albis striata, interiora minoræ & lutea artè superincumbunt, unde inferiorum petalorum marginibus circumcirca se ostendentibus, flos negligentius inveniunt tetrapetalos videtur, medio flavo marginibus luteis. Medium florem occupant apices etiam lutei. Floribus succedunt *siliquæ* tenues, oblongæ, [cornutæ] femina compressa, rubentia continentes. Florum descriptio Parkinsoni est, verum ii adhuc curiosius observari desiderant, nec enim de interioribus petalis flavis mihi satisfactum est, cuiusmodi petala dicenda sint, & an quaternis; quantum enim memini, mihi inspecta singularis ejusmodi substantia erant, & unicum corpus constituebant, in quatuor tantum obtusas lacinas divisum.

Locus.

Casalpini in montibus Liguriæ provenire ait. Camerarius propè Vicentiam in Italia. Bauhinus uterque in montibus Euganeis inter Balneum Aponense & Arqua, in Romania, locis humenibus & umbrosis. Nos in Alpibus non longe à *Ponteba* oppido, quod territorium Venetum & Imperiale determinat observavimus, unde montium incolam esse apparet. Floret Aprili aut etiam serius in regionibus frigidioribus. In hortos translatum ob importunum radicem repatum coercent requirit.

De viribus nihil traditum invenio, nam quæ Veteres de Epimedio habent an huic herbæ conveniunt non magis certum esse potest, quàm quòd hæc eorumdem Epimedium sit.

CAP. XII.

Guaiana Timbo Pison.

Nomine & notia qualitate reliquis *Timbo* speciebus similis, ceterum dissimilima apparet, quæ sola in Medicis ulus recepta est, nec frondibus destituta sicut pleræque *Timbo*; sed floribus, foliis magnis, glabris, acuminatis hinc inde vagatur, atque in caulis extremitate tenuibus *siliquis*, levibus, cubitum longis copulatisque ornatur, quæ merito à Lusitanis *Faisões d'Impiege*, five *Fabæ impetiginis* appellantur, quòd earum cortex succum pibibus quidem infestum, sicut & aliæ *Timbo*, sed impetigini & puerorum scabiei, cæterisque hujus generis affectibus cutaneis, proficuum continet. Mensibus enim pluvius immaturæ, *siliquæ* & virides succo turgent præstantissimum, eoque frigido & acro, quo si fricetur qui impetigine laborat curabitur, modò aliquoties iteretur remedium.

Quando maturaverint *siliquæ* tempore æstivo, mox exsiccantur, tuncque non solum tunica ex terna, sed & succum atque semina quibus latent paulatim nigrescere & aromaticum odorem spirare comperies: verum tunc prædictis malis minis aptè judicatur.

CAP. XIII.

Volubilis siliquosa Mexicana foliis Plantagineis. Aracis aromaticus, Tlixochid, seu Flos niger Mexicanis dictus Hernandez. p. 38. Vaynilius Hispanis & vaginarum similitudine, Pifo, Mantil. Aron. p. 100. Lathyri Mexicani species Amman. The Vanilla's, or Vanilles.

Hern.

Volubilis herba est, arborescens & amplectens *Hernand.* Foliis undecim uncias longis, sex latius, figurâ Plantagineis sed pinguioribus & longioribus, virorèque infectis saturato; singulis ex utraque parte caulis alternatim exorientibus: *silibus* nigricantibus: *silibus* longis, angustis & pene teretibus, nigris, olentibus muscum aut Balsamum indigenam.

Calidis

Calidis regionibus, humentibus locis provenit, & siliquis verno tempore profert.

Siliquæ binæ aquâ resolutæ & potæ urinam cient, menses evocant, cum *Mecoxochil* partum ac *Viret.* celant, ac secundas mortuæque foetum expellunt: ventriculum calefaciunt & roborant, flatus ducunt; humores crudos concoquunt, cerebrum confortant; & ad ictus venenatos utiles esse dicuntur. Hinc *Chocolate* compositionem ingrediuntur. Elegantes Icones, foliorum, siliquarum, & seminum microscopia conspiciuntur extant in D. *Françisci Redi* Experiment. circa res naturales.

SECTIO III.

Herbæ anomala ob convenientiam aliquam in partibus præcipuis ad superiora genera referenda.

CAP. I.

Trifolii spica Critibum marit. non spinosum Brasiliense. Caspanga I. Pison. Perexyl Lusitanæ Margrav.

Semipedales aut paulò longiores *caules* adipiscitur, teretes, nodulosi, rufescentes, partim humo incumbentes, partim nonnihil se exigentes. Ad singulos nodos duo aut quatuor *folia* habet, Hyssopi æmula, sed crassiora & nonnihil carinata, opposita: superius autem *capitulum* oblongum five ovale est, album ut in Trifolio fere pro flore, habens in se aliquot *staminula* parva crocei coloris.

Folia & breves ramuli decerpti ac parùm cocti superfluo aceto conduntur, & eduntur cum carnis aut pibibus pro acetariis: excitant enim appetitum, movent urinam, & aperiunt viscum opilationes.

Hæc planta, quantum conjicio, ad Corymbiferis affines, Scabiosam, Eryngium, &c. pertinet.

Anonymous Brasiliensis Limonio congener. Marggr. Ad Lib. 9. cap. 5.

Marggr.

In sesquipedalem aut paulò majorem altitudinem assurgunt *caules* multi, striati, pluribus ramis onusti, quorum quilibet eo loco quo è caule oritur nodum habet: rami inordinatè positi; *folia* ad exortum foliaria, oblonga, fistigata, venosa, ad tactum mollia, foliis Oxylapathi similia; interdum majusculis folio minutulum junctum, distat unum ab altero circiter sesquidigitum. In summitate caulis & ramorum extremitate nascuntur multæ spicæ, parvule, virides, quatuor aut quinque dig. longæ, quæ sese aperientes *stiloculos* promunt minimos, flavos, tantæ parvitas, ut foliolum quodvis flos non sit majus cuspidè acis. *Radix* albicat, lignosa, nullo manifesto sapore. Perennis est planta & novos producit caules.

CAP. II.

Caspea Brasiliensis, Lusitanis Erva de Nollá Sennora, aut Cipo de Cobras Marggr. Pison. Lib. nono adscribenda. Convolvulus Brasiliensis flore octapetalo, monococco.

Marggr.

Scanthis est planta, caulis teneris, rotundis, viridibus, admodum lentis. Folium quodlibet eorum positum in caule, in suo pediculo rufescenti, duos digitos longo, & in exortu paululum incurvato, orbiculare, vel cordis latioris, uti pinguis, figurâ, consistentiâ folio Perfoliatæ simile, superius dilutè virens, inferius albescenti (in quibusdam plantis folia pene omnia sunt rotunda) Pediculus autem folii cujusque non inferitur in fimbriam seu extremitatem folii, sed plus dimidio digito ab ora versis medium folii, ut fit in Nasturtio Peruviano. Ad pediculos foliorum etiam pediculus provenit sesquidigitum longus, *stiloculum* sustinens pallidè flavescentem, octo petalis conflantem hoc modo: Quatuor superius adposita sunt parva, obrotunda, his subest amplum, obrotundum, adhuc magis inferius tria parva alternatim posita. In summitate pediculi inter quatuor superiora folia granum provenit, magnitudinè parvi Pisi, figuræ ovalis, interius viride, hinc rubrum, *Radix* longa, quali contorta.

Planta hæc nullum habet odorem præter herbacum. Folia contusa & imposta contra morsus venenatorum animalium singulare sunt remedium. *Radix* contra calculum excellentissima est.

CAP.

CAP. VIII.

Ambuyambo Brasiliensis Marcegrav. Pison. *Convulculus Brasiliensis, flore ventriculo humani simili.* Ad Lib. 15. cap. 4.

Plantis & fruticibus vicinis se circumvolvunt caule suo sarmentoso instar Clematidis. Hinc inde ad caulem enascuntur folia unum atque alterum, in quorum medio pediculus longus, continens folium foliariè positum. Sunt autem folia figuræ cordis, lata, nervo crasso in medio, & vena obliquè decorata, dilute seu ferè pallide viridia (quasi paululum albedinis viriditatis efficit admixtum) Hinc inde quoque fert florem egregie & pene mirabilis structuræ; habet enim figuram ventriculi humani Pylorum dictum; ab alia extremitate processum habet quatuor dig. longum, figurâ colli Cygni elevati, sed in extremitate retrorsum inclinatum, representans oniculum sinistrum ventriculi seu superius, Cardiam dictum. Secundum longitudinem autem processus ille superius apertus seu fissus est. Ventriculo huic annectitur seu desuper incumbit tenuis membrana obrotunda duplè latitudinis quàm Imperialis, innumeris venulis rubris varic intertexta, haud male referens hepà humanum, ventriculo incumbens. Totus flos coloris est ex albo flavescens vena rubro-purpurea, majoribus secundum longitudinem, minoribus secundum latitudinem intertextus, & inter venas quasi rubro purpureo punctulatus: nullius tamen est odoris manifesti.

Fructum non describit; proinde quo referenda sit planta nescimus.

CAP. IX.

Rapunculus Brasiliensis tuberosus, seu Battata Tojaoba Brasiliensis Marggr. Pison. Lib. 15. Cap. 5.

Prima species, ut & secunda, folio est lactescente, radice orbiculari, non tamen bulbosa, exterius incarnati coloris, interius flavi, cepa magnitudine aut porri, multa filamenta inferius obtinente, tres vel quatuor dig. longa: Caulem habet brunnum seu fulcum, folia pene orbicularia, & nervos foliorum rufescentes.

Ex secunda radice prodeunt caules quatuor, quinque, sex, & interdum plures, rotundi, spongiosi, succulentis, virides, crassi, novem aut etiam duodecim dig. longi. Cuiuslibet autem cauli insidet folium unicum, Sagittariæ figuræ & magnitudine, quando junior adhuc est planta, aliàs triplo aut quadruplo majus, & Petalidis herbe foliorum magnitudine, nervos habens conspicuos, viride & ad tactum molle ut Brassica, ac in ambitu cinctum duabus venis.

Radix cocta vulgò comeditur ut Battata, estque dulcis, singularisque, quasi moschati aut floribus violacei saporis. Utriusque speciei folia cum caulibus crassissimis etiam inciduntur, & pro oleo in aqua coquuntur; mollescent itatim & optime sapient.

Tertia folio est non lactescente. Caulis cum prima specie convenit ut & Radice: Folia habet Sagittariæ ut secunda, sed angustiora, pedalis circiter longitudo, superius saturate viridia, inferius albicantia, nervo & vena ex viridi flavescens, & in centro folii purpureo. In caule longo (qualem quoque folium habet) florem habet unicum [que Marggr. floruit] longum seu latum quinque dig. monopetalum, cuius superior medietas alba instar corporis elliptici per medium longitudinem secti, & veluti in scapham excavati: inferior medietas instar valvæ, viridis coloris, magnitudine Inglelandis & ejusdem figuræ, aperturam habens. Uno verbo totus flos figuræ est Cucurbitæ in medio vinctæ dum cresceret; per albam autem medietatem floris multe discurrunt albæ regulæ, quarum pars circa extremum folii quodammodo purpurascit. In medio floris stamen est crassitie pennæ anserinæ, cylindraceum, in extremitate fastigiatum, longitudinis paulo majoris 2 dig. constans compolculis clypeiformibus ac velutim brevibus villis luteolis, qui facile absterguntur. Ita autem compolculi sunt hæc compolcula (que semen sunt) ut columna seu stamen leve & teres appareat. Flos caret odore aliquo perceptibili; clausus adhuc totus virescit.

CAP. X.

Casapomanga Brasiliensis dicta, Lusitanis Erva do vina Marggr. *Campanula Brasiliensis floribus minimis.* Ad Lib. 15. cap. 5.

Radicem habet semipedem pene longam, lentam, tenuem, rectam, aliis radiculis interdum prædictam, exterius croceam (cum primò eruitur) sed postea diluti umbræ coloris evadit, interius candidissimam, subulculis saporis: e qua prodeunt caules tres vel quatuor & octo aut novem digitos longi, rotundi, nodosi, virides, ex parte rufi, partim humi serpentes, partim furecati. Ad nodos autem prodeunt ramuli in quibus indem ad genicula duo, tria vel quatuor folia sibi apponuntur, ut opponuntur digitum longum, mollia, superius saturate viridia, inferius incana: quodlibet insidet suo pediculo, semidigitum longo, nervis conspicuis præditum. In summitate caulium rami sunt, continentes foliuculos parvos, umbellatim positos, dilute rubro-purpureos, quorum conformatio ob exilitatem conspicit

Lib. XXIII.

De Plantis Anomalis.

ipici non potest; sed adhibito Megascopio apparet hos flosculos esse instar florum Campanulæ superius dentatos, habentque in medio duo staminula, rubro-purpurea, figurâ ut Campanula habere solet, paulum extra flosculum prominentia duobus apicibus. Erumpunt è conico cylindraceo cor-pusculo viridi, quod antequam se aperiat hispidum est & pingue, ita ut vestibus facile adherescat.

CAP. XI.

Rosmarinum Stachada facie Alpin. exot. potius *Euphrosia Stachada facie.* Ad Lib. 15. cap. 7. referend.

E Radice lignosa, tenui, multifida caulem emittit propè radicem in tres aut plures furculos divi-sum, longos, sursum oblique ados, qui hinc inde inferius ramulis ex adverso positos ambiuntur, à quibus eodem modo alii furculi parvi recti exeant; superius verò caules primarii utring, & ipsi & furculi alii, veluti teneris germinibus ex opposito ordinatim positos, & folia vestiuntur, tenuibus, in acutum desinentibus, furculis abque petiolis hærentibus, crebris utring, oppositis, in obscurum albicantibus, odoratis, Stachadis maxime similibus: totaque planta Stachadi ita conspectu similis videtur, ut omnes Stachadem esse dicent. Flores verò in summitatibus inter folia emicant, singuli ex foliis singulis exeunt, parvi, & magnitudine, & figura, & colore floribus Rosmarini coronarii similibus, à suis petiolis pendentes. Quibus deflorescentibus succedunt singulis thecæ singula, parvæ, rotundæ, Piperis magnitudine & etiam minores, ex viridi albicantes, intus minuta semina continentes. Tota hæc planta obscurum respirat odorem, florum Stachadis proximum, sapore verò abstingit, aliquantulum amarefens cum obscura caliditate. Perpetua est planta.

Ex seminibus è Creta missis Alpino orta est.

Locum.

CAP. XII.

De Polygala Ad calcem Libri XVI adijciend.

Polygonum dicitur à copia & ubertate lactis quam vaccis & pecudibus depascentibus facere creditur. Est autem herba planè anomala, vasculo feminali cum Thlaspi conveniens, cui idcirco subiicienda, flore singulari & sui generis.

A. 1. *Polygala Ger. minor Park. vulgaris* C. B. *Polygala multis* J. B. *Ἀνθισ-θητος*.

B.

Perenni radice semipalmum aut palmum, interdum unciam longa, lignosa, albâ, vel nonnihil viridi, purpurante, gustu subamaro, nonnihil aromatico, caules proter multos, alios furecitos, alios repandos, tenues, palmares & spithameos, in viridi nonnihil rubeoscentes, foliis alternatim adnatis, crebris vestitis; spicam sustinentes foliuculorum minorum, non una vice sese pandentium, colore coruleo, [aliis carneis, albo aut vario] labello exiguo, & in fibras tenuissimas digitato, galeâ è duobus foliis, alternatim subeuntibus & incumbentibus, latera claudunt alæ geminæ, passivæ, latiusculæ, in obtusum mucronem desinentes virescente lineola per longum signatæ; in rictu latent apices minuti croci: basin floris excipiunt [ad pediculorum exortum, (qui breves sunt) in ipso caule] foliola tercia minutissima, unum galeæ incumbens, duo labello subdita, quæ delapso flore desunt. Flores excipiunt vascula feminalia Thlaspeos, compressa, obtusa, bifida, in duo loculamenta divisa, femina bina continentia. Folia humi sparsa & in caulibus numerosa, illa subrotunda, hæc oblonga & acuta. N. quod alæ florum non deficiant, sed paulatim auctæ in colorem viridem degenerent, & vasculum feminale utringue obtegant.

Polygala lutea seu vulgaris flore luteo non aliter quàm floris colore differre videtur à vulgari Polygala.

In pascuis, præsertim ficcionibus, ubique frequentissima est; maxime autem montosis.

Si manipulus ejus per noctem in vino maceretur, idq. bibatur, bitem per alium mirè deijcit nulli periculo; experientia Gelsen.

Locum.

Vires.

2. *Polygala frutescens Capituli bonæ sive Breynii.*

Breyn.

Radicem possidet contortam, & pro plantæ proportionē crassam, extrinsecus cineream vel albam, intus candidissimam: exinde virgula affurgit dodrantalis, juncea & viridia, Spartii Hispanici Claf. virgulis non abimilia; Folia rari, angustis & acuminatis, vix unciam attingentibus, nulli ordine positæ vestita. Flosculus fert spicatos, Polygalæ vulgaris planè similes, quorum cohor ex viriditate suave-purpurascit. Nec fructum, nec semen viridi, haud tamen à vulgari differre existimo, inquit Breynius.

3. *Polygala vulgaris major* J. B. Claf. major Park. C. B.

Ex eadem interdum radice prodeunt quinq. aut sex virgulæ duriusculæ, pedales, graciles, lente & oblique, foliis nullo ordine dispositis obitæ, angustis floris tinctoriis, aut vulgaris Hyssopi angustifolii & minoris foliorum æmula. Flores conferti & spicatis nalcenes summas virgulas occupant, Fumarie floribus non multum diffimiles, longiores tamen & dilutioris purpurei coloris elegantissimi, sive dilutione rubore pulcherrimo nientes: his succedunt penduli locali plant. Burse pastoris valvulis pene similes, quos membranaceæ quædam veluti alæ integunt, femina bina plerumque continentes, nigricantia, hirsuta, longiuscula, quæ apertionibus solum ad latera maturitate burulis decunt.

XXXXX 2

dunt. *Radix crassifolia*, brevis, dura, lignola, vivax, aliquot fibris donata est. Tota planta amaricat. In montosis Austriæ & per Pannoniam inter amnem nunquam non occurrat. Floret Maio & Junio.

4. *Polygala vulgaris* coloris obsoleti, foliis angustissimis J. B. An *Polygala acutioribus foliis Monspeliaca* C. B.

Paucis aliquot adfurgit coliculis, aliquando etiam singularibus, pedibus, altioribus, magna parte nudis; circa ima fere foliis vestitus quam in reliquis *Polygalæ* speciebus angustioribus, acuminatis, prope terram tamen existentibus latiusculis & brevioribus. Ramorum extremis quoque, *fusculi* coloris obsoleti, & post hos vascula membranæ, binis foliis lucentibus obducta, lineisque virentibus notata hærent, sed rariore stipata, eaque serie ut alterum post alterum rite positum esse videatur. Tota spica palmum fere adæquat. *Radicalis* simplex duriuscula, alba, nullis penè fibris prædita. Facies plantule, h. e. partium figura & color facile eam à reliquis *Polygalæ* speciebus distinguunt.

In Gallie Narbonensis locis saxosis, collibus præsertim sterilibus prope Monspelium, æstate propempenam observavit Cherlerus: sat aliqui frequens loco suo natalio, qui tamen rarius occurrat. D. *Adnata* in Indice suo plantarum circa Monspelium nascentium *Polygalam* annuam, erectam, angustifoliam floribus coloris obsoleti, carnis lineis virgatis eam appellat: rarissime esse scribit & paucis Botanicis notam.

C A P. XIII.

Verbena facie planta Brasiliensis Margg. Tetrapetalis anomali ad finem lib. 17. adicienda.

Margg.

EX radice recta, haud crassa, multis radiculis prædita ad latera, alba, gustu amaricante, adfurgit *caulis* angulosus ac nodosus in sesquipedalem altitudinem; ad singulos autem nodos duo nascuntur *folia* sibi opposita, sesquidigitum longa, per latera in medietate exteriori serrata, & ad eodem quoque ramuli duo exeunt, sibi oppositi, cum timilibus foliis ad nodos oppositis, sed non solum duobus, sed tribus aut quatuor foliis minoribus semper junctis: & in hisce ramulis ad nodos etiam multi pediculi, breves, quatuor uplurimum ad quælibet nodum; quorum quilibet habet *capitulula* rotundum, cum parva prominentia instar cupidis aciculæ, quod se aperiens protrudit *foeculum* lactescentis coloris, tetrapetalon, habetq. in medio multa parva *stammula*, erectè stantia, quæ repræsentant plumam, ita ut *foeculus* quasi plumatus appareat.

C A P. XIV.

Spica trifolia Alpin. exot. *Spica trifolia festuacea mirabilis* Park. Ad lib. 18. cap. 8.

Alpin.

*M*irabilis hæc planta non una quidem, sed due diversi generis plantæ simul esse videtur. Prima est planta festuacea, spicis multis ramorum instar ab radice exeuntibus, colore sub-rufis; flores oblongos, magnitudine atque figurâ Hyacinthi floribus similes, albos, interseptos ferentibus, dum recentes sunt suaviter olentes; à quibus fiunt *semina* alba, rotunda, minima. Ab radice verò ex spicarum festucis capillamenta Cuscute similia, subtiliora tamen, albicantia, ita innumera ferè exeunt, spicas ex toto occultentia, definentia, in folia parva, elegantissimi Trifolii pratensis foliis similia, minora tamen, & circumcirca perpulchrè crenata. Tota hæc planta lata est, in orbem veluti acta, exterius Trifolium simulat, intensius, nimirum in parte convexa terram spectante, festuacea tota esse videtur; & florens multam elegantiam præ se ferre.

In Creta insula nascitur.

C A P. XV.

Verbena Indica lanuginosa Bod. à Stapel. Ad fin. Lib. 19.

*F*olia habet oblonga, ambitu incisa, in extremo obtusè mucronata, lanuginosa, inodora, prope radicem crebriora; *caulem* rotundum, semicubitem. Cauli affurgunt *foeculi* parvi, coloris obscure pheniceæ, quinque foliorum, racematim ex calyculis subulæ protrudunt, inodori. Radix fibrosa.

Floret April, id est, Autumni in illis regionibus initio.

Iustus Heurnius, qui ex India Orientali misit plantam descripsit.

C A P.

C A P. XVI.

Cas ponga II. Pison. *Portulaca Brasiliensis repens.*

*C*asule *Portulacæ*, tereti, geniculato humi serpit & quibusdam fibris se firmat in terra, atque circa maritima luxuriat in infinitum. Ad quolibet autem geniculum quinque, aut sex *folia* apposita, figurâ foliorum Lavendulæ, verum crassa & succulenta ut *Portulacæ*. Inter folia in singulari pediculo fert *foeculum*, dilutè purpureum, quinque foliolis constantem, deorsum incurvatis, & multis ejusdem coloris staminibus in orbem dispositis, quæ in medio adhuc stamen viride occultant. *Radices* hinc inde unicæ agitur, pennam anserinam crassas, innumerabilibus subtilissimis filamentis circumdatis, & caule serpente fibræ ex illo variis locis prodeuntes se terræ infigunt.

Folia muria & aceto condiuntur, & in acetatis usurpantur, sicut *Cithmum marinum* & si. *Uss.* milia.

C A P. XVII.

Viola spicata Brasiliensis.

Agnara ponda Brasiliensis Marggravi. *Kattenkerf* Belgæ, i. e. *Myosuros*. Ad Lib. 19. Sect. 2. cap. 5.

Margg.

*I*n sesquipedalem aut majorem quoque altitudinem affurgit, *caule* geniculato, tereti, viridi. Ad singula autem internodia folia habet quatuor, quinque, aut plura, angusta, serrata & fastigiata, viridia, inæqualis magnitudinis. In summitate *caulis* spicam unum pedem longam, teretem, *foeculis* undique elegantè cæruleo-violaceis plenam, colore *Violæ Martiæ* nostratis, quinque petalis subrotundis composita. Integer *foeculus* non malè refert *Violam Martiam*, & paululum eam ejus odorem. *Radix* illius recta, mediocriter crassa, & multas parvas radiculas adjunctas habens, adhuc filamentosa.

Reperitur & alia præcedenti plantæ similis, nisi quòd spica florum lata est, cubici foveis insignita, locicam repræsentans, viridis: ex foveis autem illis prodeunt *foeculi* cærulei ut in præcedente.

C A P. XVIII.

Acetosa Bulbosa Bod. à Stapel.

*S*patham altitudinem habet; Folia dilutè viridis coloris duriuscula & complicata, longa, & angusta, quæ quinque, vel sex, vel vario numero ex summo cauliculo exoriantur, caule cæterum foliis orbo. Radix bulbosa, exterius lutea.

C A P. XIX.

De Galanga, quæ ad Iridis genus pertinere videtur.

*G*alanga, recentioribus Græcis *Γαλάνγη*, Vocem Arabicæ originis esse minime dubium est; sed corruptam miniscè, ut sudandum fuerit illi qui legitimam erueret velit. C. Hofman. Quidam radicem Schoenanthi esse volunt; alii Acorum Dioscoridis; alii Cyperum ejusdem: Nè desit (inquit C. Hofmannus) quod effluant distinguunt etiam majorem à minore: ego nihil video quò minus ab eadem planta sit utraq. quæ Iridis forte sit. At peritissimi Botanici distinguunt, & pro diversis habent. Iridis tamen cujusdam radices esse nos etiam cum Hofmanno & Clusio opinamur, quod pari modo foliorum vestigiis, seu zonulis circularibus cinctæ sint.

Utramque Galangam Veteribus ignotam fuisse, & Arabibus non satis perspectam Botanici plenè sentiunt.

1. *Galanga minor* Ger. J. B. C. B. Park.

C. B.

Radix est geniculata, & in quosdam nodos crassiores, (& juxta nodulos ex intervallis) nonnulli inorta, inæquali, levi, & adnatis in transversum & in obliquum tendentibus brachiata, crassitudine minimum digitum æquante [unde juncæ crassitudinis apophyses pronasuntur, eâ ferè formâ quæ Cyperi radices conspiciuntur J. B.] foliorum vestigiis ex intervallo seu zonis circularibus cinctæ, foris rufa & subulca, intus autem flava, [imò tam intus, quam foris rubens] dura, solida, venola cum frangitur ruti difficilis, [matrice parva solida, sapore & odore longe vegetiore generosior], quam major, & fervore aromatico totas fauces abunde implet,] odore valde acri, aromaticum modo pucundo, & Cyperum quadantenus tum formâ, tum odore imitante: Folii, autore Garcia, Myrti. Duorum palmarum altitudine fruticat.

Sponte nasci aiunt in China, unde in Indiam deferunt.

X x x x x 3

2. *Galanga* Læm.

Hujus tres species faciunt, quas tamen omnes unius & ejusdem plantae radices esse peritiores Botanici existimant.

Zedoaria longa C. B.

Radicem habet longitudine sextantali, trientali aut quadrantali, crassitudine minimi digiti, quae utrinque in obelium mucronem definit: foris candida, intus ex cinereo in fuscum colorem vergente: cujus substantia densa, solida, pinguis & ponderosa: gustu atque odore tenui, subamaro, medicioris acri cum gravitate quadam, ac valde aromatica suavitate, dum tunditur aut manducatur spirante, minima portione halitum commendante & in caput penetrante.

Eligenda est magna, densa, plena, non rugosa: substantia veluti pingui, lenta, dentibus propter soliditatem aliquantulum repugnante, odoratissima, nullis foraminibus pervia.

Ut diutius servetur loco sicco reponenda est.

Sponte nascitur in sylvis *Calecut* & *Cananor* Regni Malabarici.

Zerumbet Arabum esse putatur; Anguillare Costus Arabicus.

Locu.

Zedoaria rotunda C. B.

C. B. Substantia pondere, soliditate, colore, sapore & odore longae Zedoariae omnino similis est, solida, quae figurâ differt, quae globosa, unciali magnitudine: superficie aliquantulum inaequali, ac praecurvarum fibrarum vestigiis tuberosa. Ari bulbo similis, nonnunquam in brevem mucronem desinens, quo terrae adhuc haerens germin fundere consuevit.

In Java & Sunda copiosè nascitur.

Locu.

A priore non videtur aliter differre, quam quòd radicis partes sint diversae. Rotundam autem partem Zedoariam: longam vero appendicem Zerumbeth, veluti res essent diversae nominasse Avicennam existimat C. Bauhinus, ignorantem, viz. ex qualinam planta, aut qua regione ejusmodi radix proveniret; sed cum vidisset in frusta rotunda, interdum verò in oblonga conciliam ad Sinum Persicum vehi, duo genera existimasse. Reliqua vide. Radix resecta & ficcata saccharo conditur: cujus usus praestantior & commodior quam Zingiberis existit. C. B.

Zedoaria tuberosa foris nigricans C. B.

Rotundum hoc genus instar Aristolochiae rotundae, foris nigricans, interdum cinerei coloris, intus candidans, gustu usualis Zedoariae apud quodam Aromaticos Anterpiæ inveniri scribit Clusius, *Black Zeduar* ipsi dictum. Lobelius cum vulgari rotunda junxit.

Zedoaria Geiduar Avicenna Garcia C. B.

C. B. Radix est magnitudine glandis, ejusdemque ferè formae, colore sublucido. At dicimus rectius Anchora, vel Alphodeli bulbo minori similem esse, foris cinericei, intus verò flavescens coloris, duram & solidam, gustu acri & excalescentem.

Hanc Garcia in regionibus Sinenfium provinciae vicinis, magno emi, nec facile inveniri scribit, nisi apud circumforaneos quosdam & circulatores quos Indi *Jogues* appellant. Idem Zedoaria vocabulum corruptum esse putat, & Geiduar dicendum.

C. Bauhinus Arabes triplicem plantam Zerumbeth nomine proposuisse putat. 1. Zedoariam Officinarum longam, quae Zerumbeth Avicennae, ut ex ejus descriptione patet. 2. Zedoariam rotundam dictam, quae Zerumbeth primum Serapionis, & Zedoaria Avicennae. 3. Egregiam illam arborem in Libano foliis Salicis, odore Citri, quae Zarnabo Avicennae, hodie incognitam nisi forè sit Saffa Syrorum Rauwolfii.

Vires.

Zedoaria radix calida & ficca censetur, corpus impingat & imbecillum reficit, ut volunt Arabes, status dicitur, Odorem fumptorum Alliorum, Ceparum & Vini aufert; morsui venenolorum confert, alvum sistit, uteri apostemata resolvit, vomitum reprimat & Colicæ ventosae confert. Nostræ ætatis Medici contra pestilens cœli contagia utuntur, & perulosis medicamentorum compositionibus miscunt. Ventriculo utilis est concoctionem juvando, eumque & reliqua viscera calefaciendo. Germani ex ea Vinum Zedoriatum conficiunt ad usus praedictos, Zedoariam contusam & sacculo inditam in dolio musti cocti pleno suspendendo.

SECTIO

SECTIO IV.

Herbe anomale incertae sedis.

CAP. I.

De Piperi.

Earum quae ambiguae sunt & incertae sedis principem locum sibi vendicat famigeratissimum Aromaticum Piper, omnibus seculis, omnibus terris ad cibaria condienda expetitur. Cum enim qui plantam descriperunt de floribus ejus altum fileant, incerti fumus an eos imperfectos & flammicos, an verò perfectos & petalodes obtemat, adeoque an ad genus earum quae flore sunt imperfecto, an potius ad earum quae flore perfectio, semine nudo solitario, referenda sit.

Nunc vocem *ad hoc nescio*, i. e. *consequens* Erymologus deducit. Verisimilius tamen est *mimesis* peregrinum & barbarum vocabulum esse, ut *gysu* & *ady* & pleraque in *+* definitia: à Persis profectum docet Galenus, qui proculdubio ab Indis hauserunt, quibus (teste Garcia) Piper longum *Pimpilim* dicitur.

Quae de Piperi ejusque speciebus habent Veteres Graeci & Latini manifestè ostendunt Plantas piperis iis prorsus incognitas fuisse, còque rumores incertos & vulgi fidem secutos in ejus descriptione Ruellius pro Piperis specie Smilacem alperam proponit, ut existimat J. Bauhinus; Matthiolum Ribes nigrum. Nos incertis & suspectis omnibus descriptionem Piperis è Cl. Car. Clusii Exoticis mutuam dabimus.

Piper longum à rotundo genere diversum videtur: verum quia viribus conveniunt, & Botanici ad idem caput utrumque, reducunt; nos etiam de illis unà agemus.

1. Piper rotundum nigrum C. B. Piper nigrum J. B. Park. Round black Pepper.

Clas.

Valde samentosa est Piperis nigri planta, & adeò imbecillis atque caduca, ut nisi pedamentis fuscatur, aut juxta arborem aliquam, circa quam se convolvere possit, pangatur, humi procumbat ac spargatur, perinde ac Lupus salicarius: lenta verò ac flexibilia sunt ei samenta, frequentibusq; nodis five geniculis distincta, & quae humi sparsa multas fibras ad singula internodia agunt, quibus se humi figunt, quemadmodum Clematidis aut Periclymeni flagella, ut in illorum nonnullis observabatur quae fibras adhuc retinebant. Samenta porro ad singulos nodos singulare folium profertur alternatim, Hederaceà quodammodo formâ, vel ejus Cyclaminis quod hederaceo conficit folio; cui tamen anguli desunt, neq; adeò crassum, verum multo tenuius, quatuor interdum uncias latum, formae quasi orbicularis, nisi quòd in mucronem definit, ut alterum ab altero vix discerni queat, nisi Piperis folium paulo durius, & nervos illos per folii longitudinem excurrentes craffiores habere videretur: nec illud in ambitu serratum est, ut quidam pinxere, sed prorsus aequale, & nihil similitudinis habens cum Mali Assyrii folio. Omnia verò folia quinque nervis sunt praedita, quorum medius & craffior medium foliorum per longitudinem secat, reliqui quatuor minus craffi ab illo oriuntur, utrinque bini, in latera secundum folii panem longitudinem expansi, & illi quidem in nonnullis foliis aequaliter ex opposito nascentes, in aliis verò inaequaliter oriuntur, neq; istam proportionem servant. Caterum folia omnia prona parte diluoria sunt quam supina, atque per univèrsum folium venulae oblique transversim evagantur. Uvae porro ad ramorum internodia nascuntur teretes & oblongae, multis granis orbicularibus, nunc majoribus, modo minoribus, ipsi scapo sine petiolo adnexas constantes, & illae quidem non è foliorum sinibus, sed ex altera samentis partem folii pediculo viz. opposita. Non modo folia ficca acrimonia retinent, sed etiam ipsa samenta, atque (quod magis mirum) ipsa radix quae sub terra latuit.

Piperis folia à Betle foliis effigie aliquae non parùm differunt. Piperis enim folia, quae non tribus tantum sed quinque nervis per longum folii ferè Plantagineis distinguuntur, carnosiora & solidiora sunt foliis Betle, magisque ad ovalem figuram accedentia, & inde in acutum definitia: Betle verò siliem nervis tenuioribus molliora & delicatiora sunt admodum, & circa petiolum laniora, atq; in summo sinuata, ut ipsius Conti potius quam ullam ovi effigiem exprimere videantur. Piperis folium majus quod habuimus (inquit Columna) latum in medio erat uncias quatuor, & dupla longitudine, quamvis aliqua oblongiora ac etiam obfiora reperiantur, nec tamen in imòta lata ut in Clusii figura, sed acutior circa pediculum, qui non lignosus, sed nervosus est, dimidii folii longitudine, Piperisque sapore. Hæc Columna natus in Reeds. pag. 376.

Nascitur in plerisque Indiarum provinciis: verum in quibusdam regionibus vix tantum redundat ex cultura quantum ipsis incolis sufficit: aliis autem in locis, praecipue in Malaca, Java & Sumatra, adeò luxuriat Piper hoc Aromaticum, ut inde per totum orbem distrahatur. Seritur non procul à mari, & ad radices arborum, praesertim quae *Fausfi* appellantur, vel appositis peticis quibus adnascitur more Vitis. Altitudo ei par cum ea arbore aut pedamento cui advolvitur. Sepe cum veteratè & cineribus fimisque stercoreatur, excedit altitudinem fulcorum florum, ut Lupuli instar cum candere altius non potest, se demittat. P. fo.

Fructus

Fructus seu uva leguntur ante plenam maturitatem, in colorem prafinum aëch inclinantes [alio cum jam plenè maturerint] & in tegeribus palmis expansis Soli exponunt, cujus calore intra triduum deficiunt & corrugantur.

Reperitur etiam in genere nigri Piper quoddam, nutrimento defectum, casum fere inane ac leve quod Brafina Diofcorides vocat. Hoc non dubitamus nos afferere Piper esse immaturum. *J. B.*

2. *Piper rotundum album* C. B. *album* J. B. Park. *White round Pepper.*

J. B.

Magnitudine videtur nigro cedere, utrinque umbilicello tantillum prominente exiguo, albido fere cinereo. Substantia ejus interior bicolor est, quemadmodum Piperis nigri, & cava in medullis cinereo. Substantia ejus exterior bicolor est, quemadmodum Piperis nigri, & cava in medullis cinereo. Substantia ejus exterior bicolor est, quemadmodum Piperis nigri, & cava in medullis cinereo. Substantia ejus exterior bicolor est, quemadmodum Piperis nigri, & cava in medullis cinereo.

Inter plantam que Piper nigrum fert & eam que candidum tam exigua est differentia (inquit Garcias ab Orta) ut à foliis incolis discerni possint, *in nulla omnino, cum Piper nigrum & album una eademque res sit*; quemadmodum Vitæ quæ uvam fert nigræ ab ea quæ candidam fert, non dignoscimus nisi dum uvas habent & illas quidam maturas. Candidi autem plantæ rariores sunt, nec nisi certis Malavar & Malaccæ locis rare nascuntur.

Gulielmus Piso in mantissa Aromaticæ Piper album nihil aliud esse quam nigrum ante infolationem decoctum affirmat. Decoctum autem illa fit bene maturo Piperæ ex marina macerato. Maceratio enim cortex exterior niger dehinc tunelendo, atque ita facillimo negotio, granum quod intra illud includitur album eximitur, & ad modum Piperis nigri exsiccat. Quem laborem laboris impatiens natio nisi fugeret, non tanta æque facili, urinarum cendi, concoquendi, attrahendi, discutiendi, extendendi ea quæ pupillis tenebris offundunt. Commodum etiam est ad rigores per circuitum in febribus repetentes, tum si bibatur, tum si illinatur; & commorisi à bestis venenatis auxiliatur. Educit etiam scetus. Putat & conceptionem impedire si post coitum apponatur: Tuffi quoque & omnibus circa thoracem affectibus commodum est tum si delingatur, tum si in potu accipiat, Anginus item convensit ileum cum melle: Tormina quoque dissolvit cum teneris Lauri foliis potum. Pituitam à capite detrahit cum uva passa manducata. Dolores sedat, & in sanorum ulu multum est, ac appetentiam movet, & ad intus admixtum concoctionem adjuvat. At pice exceptum frumas dicitur. Deterget & virilignes cum nitro.

Piperis radix cocto similis est, calefacta, gustum & humores provocat. Eadem si cum aceto bibatur splem minuit; Pituitam vero à capite detrahit cum Staphide agresti commandata. Hactenus Diofcor. *Ufus* ejus præcipuus est in frigida & cruditate ventriculi. Magna differentia in eo est, si vel integrum sumatur, vel in pulvere. Pulvis in ventriculo singulum facit, hepar autem & reliqua viscera valde inflammant. Qui ergo ventriculo consilere volunt deglutiant integra grana, ut recte monet C. Hofmannus. Præstat etiam carnes elixas & in furno coctas in artocreas, &c. integro Piperi condire quam trito & comminuto, cum cibus enim coctum & maceratum satis acrimonie si communicat, quod & facit integrum deglutium, nec tamen ventriculo noxam aliquam aut molestiam: cum pulvis interiori ventriculi tunica mucositate adhaerens aut in ejus rugas se infundat, vel cardialgiæ, vel singulum in nonnullis constitutionibus excitet.

Extrinsecus in apoplegiis, gargarismis, hemorrhoidibus usupatur; sedat odontalgiam, colicam, tumidam imminuit, nervorum affectibus frigidis conducit. *Sched.*

Vis piperis (eodem adnotante, & ante eum Galeno) volatilis valde est. Vitenur ergo, inquit, preparationes in quibus volatilis evanescit, e.g. Extractorum.

Piper ejusque oleum egregie decantatur in febribus quartanis à Zacut. Lusitano, Langio, Kunrath, aliisque.

Oleum Piperis extrinsecus in Paralyti egregium est medicamentum. C. Hofmann.

Vulgus Piper longum in paroxysmo febrium exhibere solet: id quod non nisi in principio locum habere potest. *Sched.*

Non bacca solum, quod proprie dicitur Piper, acrimonie prædite ignea sunt, sed & tota etiam plantæ. Nam & folia virentia, farmenta & radix, si masticeantur, prorsus linguam faucibus urunt ac salivam, haud secus quam Costi Pyrethrive radices, movent.

Piper longum Indi linimentis addunt, quibus adversus dolores artuum à frigore utuntur, & ita ut batis hoc Piper sit, corpusque addat Santalum rubrum. Utuntur & contra venena, vertigines, catarrhos, oculorumque nebulas & cum succello.

Indorum plebs adversus diuturnam stomachi languiditatem bibunt aquam cui infusa est fati batis Piperis copia: In eundem usum quoque eliciunt ex Piperi recenti spiritum mirè igneum. Utrumque, cum adhuc uret, Piper, longum æque ac rotundum, condidi muria aut aceto solet, & conditi penum ad usum familiarem mentisque delicias. Ejus usus frequentior menibus pluviosis & in phlegmatica corporis constitutione.

3. *Piper caudatum* J. B. *caudatum racemosum* Park. *racemosum caudatum ex Guinea* C. B. *Prep. art. with a cluster of tails.*

J. B.

Nomen partim à sapore, partim à forma invenit: grana sunt Piperæ & albo & nigro plerumque minora, quædam æqualia, ex rotundo oblonga, & pediculum versus turbinata, & ut vulgare nomen præstat, caudata, coloris nigricantis vel fulci, inter Piper album & nigrum mediæ, cortice crustuloso, extenso, interdum nonnulli vel rugoso vel crispo, medullam comprehendente Piperis vulgari modo bicolorem, diutiusculam, in cujus tamen medio non conspicitur vacuus ille foveolæ.

Sapor

Sapor idem qui Piperi vulgato, magis aromaticus. Grana hæc racematum coherent Uvæ modo. Uvæ hæc alia breves & unciales sunt, nonnullæ tres uncias longæ, tenui stylo inherentes, longiculis. lo petiolo grana rotunda, vel minora, vel crustulosa continentes, vicena, tricena, interdum plura, legitimo quidem Piperi minora, non minus tamen fervidi saporis, duravæ & solida, ejusdem etiam pæne coloris. An porro ipsa planta perinde arbores ac peritica scandat, ut ejus quod ex Orientali India adfertur hactenus Clusio intelligere non licuit.

4. *Piper caudatum seu Nbandu* Marcr. Pison.

Suffrutex est instar arbutuli, excresecens ad trium, quatuor, quinque & interdum sex pedum altitudinem. Caulis illius lignosus, teres, viridis, nodosus, ad apicem hère ut caulis Solani. Folia singulatim sunt posita, quorum quodlibet suum habet pediculum qui ad nodos oritur: Sunt aut illa lata, figurâ cordis ut pingitur, vel vomeris, multis venis arcuatim secundum longitudinem elegantissimè notata. Ad nodos itidem conveniunt multi Juli, quatuor, quinque, aut sex digit longi, incurvani, figurâ ferè ut muris cauda, virides, qui mensè Octobri aut Novembri decerpuntur, & in Sole ficcati nigrescunt, continenque granula rotunda, nigra, magnitudine seminum Papaveris, ardè juxta se in uvam composita, acris saporis, instar Piperis optimi Orientalis. Radix in alias plures tenues dividitur, fuscas, insignis odoris instar Thymi & saporis qui linguam vellicat.

Aliud habetur genus à Pison & Marcrav. descriptum foliis angustioribus & oblongis, fructu grandiore & meliore; cauda Piperina longiore, in sylvis Brasiliæ mediterraneis frequentissimum.

Folia hujus plantæ medentur ulceribus tibiarum: radix valer adversus apostemata. Utraque, cum *Virei.* decumt sint fortia, etiam exsiccata & diu repulsa ad balnea calida contra mala frigida usupantur. Succum radicis & stolonum dicitur acie incidit crassos & viscosos corporis humores; sanat hydropem pedum.

Aquaxina Pisonis.

Foliis præcipue à precedente differre videtur, quæ Tiliæ similia sunt, paulò tamen grandiora. Descriptions harum plantarum miscent & confundunt vel Piso vel Marcrav. Cæterum Piper caudatum dicitur hæc planta à figura Juli caudam muris referentem. Radix calida est & acris, atque inter Antidiales habita; reliqua vide apud Pisonem.

Virei.

5. *Piper longum* J. B. *longum Orientale* C. B. *Tong Oriental Pepper.*

J. B.

Piper longum nucamenta Borulacea emulatur, unciam aut sescunciam longum, teres, aliquando planum, coloris fusi vel cinerei reticulato vemicularum plexu, in superficie asperum, cujus pro numero grana, pelliculis foris privatis inclusa, Sinapi grana paria, foris nigricantia, intus subulbida, gutta non cadente nigro vel albo, quamquam non statim apparente: pendent autem hi juli ex pediculo gracili, unciali, alteri fini inferto.

Plantæ & Java allatæ ramulos cum fractu fci describit Clusius. Botrorum maxima pars duarum unciarum longitudinem raro excedit; nullus vero minimi digiti crassitudinem æquat, sed gracilior est & aequalis pæne ubique crassitie, plurimis granis Mili repurgati granorum instar oblique secundum longitudinem dispositis constans, cineracei quodammodo externa parte coloris, internâ albi, fervidi saporis. Planta ipsa non longè dissimilis videtur Piperi nigrum proferentis plantæ: folia à Piperis nigri foliis non multum differre Clusio vîs sunt, nisi quod paulò teneriora, dilutiorque viriditate prædita essent, tum etiam breviora pediculo subnixa, atque etiam pluribus nervis insignita: nam à medio illo nervo solum à pediculo per longitudinem secante non modo quaterni alii nervi exoriebantur, sed utrinque quini & seni, interdum etiam & plures pro foliorum videlicet amplitudine, illi tamen minus eminentes quam in nigri foliis, & inæquali ortu nati, multis etiam obliquis venulis per folium transversum evagantibus; & licet reticacata essent folia, ac per multos mentes inter chartas adservata, non levi tamen acrimonie erant adhuc prædita. Fructus qui Juli quodammodo formam emulantur, ad singula internodia onuntur non in folia alia, sed quemadmodum in Piperi nigro ex ipsius folii opposita parte, in altero videlicet ramuli latere, atque etiam alternis, perinde atque in Piperi nigro.

Piper longum intensâ mordacitate præditum est, & subamarum quoniam immaturum, antidotis item & theriacis medicamentibus oppositum. *Dig.* Nonnulli statim ab initio curatiõis uvalæ relaxatæ ab inflammatione pulvere Piperis longi auxilium conantur; quod quidem periculo non vacat. *J. B.*

6. *Piper longum* Monardi. *longum Occidentale, dimidiæ pedis longitudine* C. B. *An Piper ex Florida* J. B? *An Tlatlacanay* Fr. Hernand? *Buys buys Philippinarum incolæ.*

Toto Continentis trachu, in quo Nata, Carthago, atque etiam in novo regno magnus est usus Piperis cuspidam oblongi, quod majori acrimonie præditum est Orientali, magisque aromaticum & jucundior odorem spirat quam Axi five Capicum, quæntiam præstat Piperi nigro cum saporis tum suavitate causâ.

Alta cuspidam plantæ fructus est oblongus, crassitudine quidem funiculi, ad dimidiæ pedis longitudinem, constans veluti multis granulis circa pediculum oblongum conjuncto & continuo ordine dispositis feminis Plantaginis modo, quibus ademptis pediculus nudus conspicitur. Recens viridis est: Sole maturefcit & nigrescit.

J. Bauhin Piper Itylis erat palmum plus minus longis Myofuri spicis non assimilibus, crassitudine pari, fulcis, verum pulvere crispatis, nudis tamen & politis circa immum, obsequiosis, sapore acrisulo ad Piper accedente.

C. Bauhinus

seſequiunciam longa, hinc indè tuberibus oblongis donata, intus fibroſa, ſed palſeſcente, etiam ad luteum inclinate, odore intenſo ac jucundo, ad Cupreſſi aut Cedri Libani odorem accedente, guſtu acri, interdum & buxea viſitur, uti vulgata, odore & ſapore ſimilis, ſubamara (eximie amaritudinis utraq; Cluſio) cætera ſimiles. Tereſines etiam ut Zingiber ſentiunt.

E Syria & Ægypto Venetias maximè copia advehitur, quæ Zedoaria aut Zingiberis eſt effigie.

Coſtus Iridem redolens C. B.

C. B.

Hujus radix facie & concretionẽ Centauræ majoris vel Gentianæ radici ſimilis eſt, gravis, ſolida, cortice pullo ſeu cinereo tecta, ſubſtantie candicans, interdum ex cinereo flaveſcentis coloris, quæ violæ ſeu radicis Iridis odorem, præſertim dum manditur, ſpirat, tantilla hirci graveolentia mixta, guſtu peramara (ſcilicet ſeneſcens) parte qua extra terram eminet caulis fragmentum inhaeret, quod Ferulaceum quiddam reſert, & medullam fungoſam continet.

Convenire videtur cum Coſto à Garcia propoſito, Sambuci effigie, & Arbuti aut Azimbri magnitudine, flore odorato. Præcellit, inquit, is qui intus candidus eſt, cortice cinereo, invenitur etiam odore buxi, cortice palſeſcente, tantæ odoris fragrantia præditus, ut plerique nares feriat, & capitis dolorem excitet; guſtu minimè amaro, nec etiam dulci, tametiſi jam ſeneſcens interdum amareſcat, nam recens acri guſtu eſt, ut reliqua Aromata, (& ut Camerarius, ſubſtantia intus alba, laxa, friabili: facile in pulverem abeunte Acoſta) caule foris ſtriato, intus multà medullà alba infarcto.

Næſcitur in Guzarate aliſſa, Indiæ Orientalis provinciis. Indiæ medici eo in multis medicamentis utuntur. Indè in Perſiam, Arabiam & Turciam quin & Chinarum regionem tranſfertur quibus in locis ejus uſus permagnus eſt. Exigua admodum ejus quantitas in Luſitaniam deſertur. Nobis cum Cluſio videtur Coſtum hunc non eſſe Veterum Coſtum, cum ille, ut ex Dioſcoridis deſcriptione facile colligitur radix fuerit, quod Plinius confirmat eam radicem diſerte appellans: at hic [Garcia: Coſtus] radicis minimum habet, & ſere nihil eſt niſi lignum ſuo cortice cõtectum.

Coſtus Moluccenſis corticoſus C. B. Ad.

Hic major eſt, & arboris majuſculæ cortex videtur: figurà Sambuci adultioris & cineracei, rugis & plicis frequens, ſapore & odore vehementi.

Coſtus Moluccenſis lignoſus C. B. Ad.

Præcedente minor eſt, radici Solani ſylveſtris valdè ſimilis, colore diluto pullo, guſtu urente ut vix ardorem lingua ferre queat.

A Lunao Medico Rupellendi utrumque acceperunt Adverſariorum Auctores, qui à naucleris è Moluccis reduciſus habuit.

Coſtus amarus Officinarum C. B. Heleniæ facie Officinarum J. B.

C. B.

Radix eſt noſtro Helenio per omnia ſimilis, denſior tamen & ſolidior, & ob cœli calorem magis percocta, quapropter diſſecta minùs in exſiccando flaveſcit, minùſq; in rugas noſtra contrahitur, quæ in concocta humoris plus habet, quo inter exſiccandum exhalante flaveſcit, & in rugas contrahitur. Colore candicans recens; antiqua, vel intempeſtivè effoſſa, aut negligenter ſiccata livet aut fulca eſt: lineis in cortice tranſverſis, medullà albà & magna, ſapore amariſculo, ut & noſtra, non tamen adeo acri: inveterata ingrato admodum & virolo eſt ſapore, medicato tamen.

E Comagena Orientis regione advehitur, & pro candido, i. e. Arabico Coſto uſurpatur.

Coſtus dulcis Officinarum C. B. dulcis Officinarum Centaurio magno cognatus J. B.

C. B.

Hic radice eſt craſſa, ſolida, ponderoſa, lineis multis à quibus radicis ad ſuperficiem ductis, qui Centaurii majoris ſpecies videtur, etſi ejus odorem non habet, & ſapore ſit ſubdulci.

Coſtus adulterinus inſipidus C. B.

Hujus deſcriptionem videat qui volet apud Camerarium, aut C. Bauhinum in Theat.

Coſtus Officinarum ingratus ſive Thapſia ſpecies C. B. J. B.

Radix per tranſverſum in taleolas ſecta craſſitudine plerumque manum complet, foris fulco, intus candicante colore: cortice craſſo, ſubſtantia rara & levi, quæ cum teritur rancidam aliquam pinguedinem olet, guſtu ſupra modum acri, naucoſa, rancida, ſalivam cœiens, & ſtrangulationem comminans. Eſt autem Thapſia majoris ſpecies, in monte Gano effoſſa, quam Agyrta communi nomine cum Italis Coſtæ, quaſi Coſtum amarum vocant. Cord. in Dioſc.

Coſtus Dioſcoridi vim habet excalcificandi, [adeo ut etiam exulceret Galen.] urinam ciendi, menſes ducendi, & ad uteri affectiones auxiliarem, & in peſſis & in perſuſionibus ac fomentis. A viſcera morſis ſuccurrit ſemencia pondere potus, convulſis inflammationibus, cum vino & Abſinthio. Sed & Venerem ſtimulat ex vino mulſo. Pelle etiam lumbicum latum cum aqua, ob amariſtudinem quæ illi ineſt. Illinitur quoque cum oleo in rigoribus ante febrium acceſſiones item, reſolutis. Vicia cutis (ut contractas ex Sole maculas) aqua vel melle illitus emendat. Additur etiam in malignata & Antidotis.

DENDRO.

DENDROLOGIA, SIVE HISTORIA Arborum & Fruticum.

Yyyyy

PREFATIO.

PRÆFATIO.

CUM Arboris ob insignem magnitudinem & staturam conspicue, cuiusvis etiam ex itinere vulgo oculis occurrerent: nonnullarum etiam flores inimitabili colorum varietate & nitore artificis naturæ penicillo depicti, aliarum fructus in elegantissimos schematisimos ejuldem digito *manu* efformati, intuitum visibus adblandientes, manus etiam ad se decerpentes invitarent: hinc factum est, ut quamvis herbarum ad arbores, non in Europa tantum sed (ut eos invitarent) per totum terrarum orbem decupla fere proportio sit, Indicarum tamen & exoticarum arborum plures etiam quam Herbarum species Clusii & Bauhinorum temporibus observatæ nobisque traditæ fuerint.

Verum cum earundem observatores & descriptores plerique, Botanices minus gnari, nec in plantis describendis satis versati essent, breves, obscuras & ambiguas specierum historias reliquerunt; unde maximam in iis distinguendis, reducendis & ritè ordinandis perpse difficultatem experimur. In tanta enim rerum & nominum varietate, brevitate, & ambiguitate descriptionum exercitatus quisque non raro hæreat, suspensisque & incertus fluctare necesse est, & vel nihil omitendi studio specierum numerum supra modum augeat, vel entia multiplicandi metu eundem nimis contrahat & decurrit.

Hicce difficultatibus superandis, rectumque inter extrema cursum tenendo me omnino imparem fateor: ideoque scibi in Arboribus exoticis Indicis & Americis disponendis erravero, sepius autem erraturum vereor, Lectoris veniam imploro, quam me facile impetraturum confido apud æquos rerum iudices, qui rei difficultatem perpendant.

De ARBORE.

Arbor prout eam Lib. 1. cap. 28. Jo. Bodari à Stapel verbis descriptum, est *Planta lignosa, altitudine & crassitudine inter omnes maxima, cui caudex pro superficie est perennis & natura simplex, qui in multos ramos majores, & deinde ramusculos multiplices dividitur.*

Hæc definitio nimis stricta est nec omnibus Arboribus convenit. Datur enim genus Arborum & ramis & furculis carens, nimirum Palmæ illæ, affines.

Frutex est *stirps inter lignosa altitudine & crassitudine mediocri, cui pro superficie stipes perennis, natura multiplex, quia, facile in naturam arborum solummodo abscessione transcedit.*

Verum quoniam difficile est certum aliquem magnitudinis limitem inter Arborem & Fruticem continere, qui hunc ab illa determinet; cum ejusmodi limes non naturæ, sed arbitrio humano constet; cumque Arborea & Frutices præcipuis notis convenient, quod utraque scilicet gemmiparæ sunt & substantiâ lignæ constant. At neq. simplici caudice assurgere omnibus Arboribus, neque multiplici omnibus Fruticibus conveniat, ut alias rationes, Lib. 1. cap. 28. adductas omitam, hos ab illis minimè separandos duxi, sed omnes unâ tradendas.

Methodum autem illam quâ in Arboribus & Fruticibus disponendis alibi usus sum, cum minimis proba & naturæ consentanea, in nonnullis etiam vitiosa & erronea videretur, rejeci, aliâque ejus loco, & meliorem, ni fallor, substitui.

HISTORIÆ

Arborum, sub quo nomine impraesentiarum & Frutices complectimur, Tabula Generalis.

Arbores sunt vel Caudice

Simplici, non ramoso, muscivagis & muscivagis Theophrasto, quæ etiam *arborescentes* dici possunt, earum pleræque & *muscivagis* hoc est, unicam tantum una vice in summo fastigio gemmam maximam producentes, suntque vel folio

Arundinaceo seu *irino*, hoc est, striato & nervoso, nervis secundum longitudinem productis, flore tripetalò, & pleræque etiam Spathiferæ; PALMA. Lib. XXIV.

Lato, nervis à media costa vel à pediculo ad latera excurrentibus, seu

Circumscriptione subrotundo & in laciniis secto; PEPO ARBORESCENS, Papaya & Mammoera. Ibidem.

Longissimo & maximo, caudice annuo; Musa. Ibidem.

Ramoso; Hæ autem sunt vel fructu

A flore sejuncto seu *remoto*; quæ vel

Nucifera; Nuces autem voco fructus majores putamine duriore nucleum claudentes, eoque vel

Ossio & fragili; JUGLANS & AVELLANA. Lib. XXV. Sect. 1.

Coriaceo & molliore, externis vel

Tegumento echinato undique incluso; CASTANEA & FAGUS. Lib. XXV. Sect. 1.

Calyce seu cupulâ excepto, superiore parte nuda; QUERCUS & ILEX. Hæ Glandiferae dicuntur. Lib. XXV. Sect. 1.

Conifera, Conos voco fructus squammosos duos & secos, polyspermos, in coni seu metæ formam plerumque purginatos: Hoc etiam nomine comprehendo fructus pluribus partibus crustaceis aut lignosis per harmoniam coaptatis & maturitate dehiscenibus constantes, quamvis Conoides non sint: vide Tabulam sequentem. Lib. XXV. Sect. 2.

Lanigera, quarum Semina lanugine involvuntur eisque lanugo adhæret; ut SALIX & POPULUS. Lib. XXV. Sect. 4.

Valculis membranaceis aut membranarum auctis femina claudentes; BETULUS, CARPINUS. Lib. XXV. Sect. 5.

Flori contiguo, quæ vel

Flore fructive aggregato, seu ex pluribus in unum coeuntibus compositio, ut FICUS, &c. Lib. XXVI. Part. 1.

Flore simplici, nec è pluribus flocculis confecto: in quibus Flos vel

Summo fructui insidet, unde fructus à calyce floris plerumque residuo velut umbilicatus est, qui vel

Humidus; pericarpio seu pulpâ humidâ Semina vel universâ simul, vel singula seorsim ambiente, estque vel

Major,

Polypyrrenus seu plures nucleos continens. Arbores autem ejusmodi fructu donatæ POMIFERÆ *umbilicatæ* nobis dicuntur, v.g. PYRUS, MALUS, &c. Lib. XXVI. Part. 2. Sect. 2.

Monopyrrenus, seu unicum nucleum claudens; cuiusmodi fructum produciunt Indice nonnullæ arbores, quæ exinde *Pumifera umbilicata* dici possunt. Lib. XXVI. Part. 2. Sect. 2.

Minor, qui itidem vel *Polypyrrenus*, vel *Monopyrrenus*; Horum omnium matres productrices arbores *Bacciferarum umbilicarum* nomine comprehendimus, Lib. XXVI. Part. 2. Sect. 3.

Siccus, ut in *Pipere Tavassæi* & *Caryophyllo aromatico* Lib. XXVI. Sect. 4.

Imo mediocrè fructui adhæret; Hæ vel sunt fructu

[†]

Subrotundo

HISTORIÆ PLANTARUM

LIBER VIGESIMUS QUARTUS,

QUI EST

De Arboribus caudice simplici non ramoso.

O C. genus Arboris à Theophrasto *μονοκαυχή* & *μονορής* appellantur. Possent etiam pleræq; si non omnes, *μονέλασι* dici, quia unicam tantum unâ vice in summo fastigio gemmam, eam tamen maximam producent, quæ in Palmis *ἰχθυαὶ* seu Cerebrum dicitur, quæque decisa arbor intent.

Hujus autem generis præter Palmas paucissimæ arbores sunt, nimirum *Pepo-nifera* quædam, *Mamoeira* dictæ.

Mulam arborem dictam, quamvis revera & propriè loquendo nec Arbor sit neq; Frutex, Botanicos secuti, & quod caulem habet pariter simplicem non ramulosum, his subjunximus.

CAP. I.

De Palmis in genere.

Cum in Methodo Plantarum à me non ita pridem editâ Palmas arbores congeneres à se invicem distrahi, & ad diversa genera, Pruniferarum scilicet & Nuciferarum, relegari animadvertentem; absurdum illud & à ratione alienum ratus, methodum illam ad examen denuo revocandam, quibusque in rebus & inter se convenirent & ab aliis arboribus differrent consideranti occurrit illico, id genus omnibus commune, & folis ferè proprium esse, caudice simplici & indiviso seu non ramulo asurgere, & gemmam una vice unicam, eam tamen ingentem, concipere. Quocirca proprietatem hanc pro Palmæ characteristica, natura ipsâ dictante, adhibendam censui.

At inquit, Botanici uno ore Palmas ramosas esse pronunciant. Agnosco: verum eorum Auctoritas me non multum movet, cum re non satis perpensa, vera & genuina folia pro ramis ab iis habita fuisse norerim. Ramos autem illos quos vocant revera folia composita esse, non difficile est demonstrare.

1. Nam primò, Deciduum esse folio non ramo convenit. Ramus enim utpote ipsius trunci divisi quædam productio, pars est stabilis & perpetua; Rami autem illi dicti, seu ramastri in plerisque, saltem si non omnibus Palmis stans temporibus decidunt: proinde rami genuini esse non possunt; sed mera folia sunt.

2. Secundo, Partem pronam à supina diversam obtinere folii nota est, non trunci. Ramus enim teres & undiq; uniformis est. At in Palmarum frondibus costæ mediæ supinæ canaliculatæ sunt aut planæ, pronæ convexæ.

3. Tertiò, Nunquam germinare seu gemmas protrudere folium arguit, non ramum. Ramus enim quotannis semel aut sæpius germinat, & furculos producit. At ramastri illi Palmarum cum expliciti sunt nunquam gemmas edunt, aut partes aliquas aggerant.

4. Quartò, In folium desinere seu terminari folii compositi proprium est, à rami natura alienum. At ramastros palmarum in folia terminari notum est.

5. Quinto, Accedit levitas insignis, quæ ramastros hosce lignæ naturæ, quæ plerumque solidior est & ponderosior) minime participes esse arguit.

Nec quem ab hac sententia deterreat ingens illa & ramorum æmula magnitudo: Nam in Palma folio flabelliformi, quæ folia & sunt & ab omnibus vulgo habentur, nihilo minora reperiuntur.

Obijcies, Palmas nonnullas (id tradente Theophrasto) bifidas exire, ut in Ægypto, *στῆρέ*, ita bifurcatas. Tradunt & Cretensium plures bifidas esse, quasdam & trifidas: in Lapæa verò genus quoddam quinquiceps nasci. Observatum etiam est ab Horti Malabarici Auctoribus in Palma Japonensi *Todda Panna* dicta, ex uno trunco quatuor aut quinque vertices interdum enasci.

Respondet, Rarum illud & insolitum esse, & singulis arboribus simplicem plerumque esse verticem: unde non datur genus hujusmodi Palmæ bifidæ aut trifidæ, quæ semine lata speciem suam constanti naturæ lege propagat. Sed ut Palma multiceps sit, præter omnem & institutum naturæ acie, & quodammodo monstrum est.

Y y y y 2

Notan-

Substrundo brevior, eoque vel per maturitatem

Humido,

Majore,

Monopyreno, seu unicam intus nucleum aut osciculum includente;
PRUNIFERÆ dictæ. Lib. XXVII.
Polypyreno, seu plures nucleos continente,

Cute membranacea seu tenuiore tello. Lib. XXIX. Sect. 1. seu fructu conoide squamoso. Lib. XXIX. Sect. 2.
Corticis seu cortice transverse non tamen duro obducto, cucurbituli sunt *Malus Citria*, *dracina*, *Limonia*, &c. POMIFERÆ dici solent. Lib. XXIX. Sect. 3.

Cortice per maturitatem duro & crustaceo munito, cucurbitæ aut melonis formâ, unde hujusmodi arbores CUCURBITIFERAS appello.

Minore, vel nudo, vel calyce excepto, vel monopyreno vel polypyreno; BACCIFERÆ. Lib. XXVIII.

Siccæ, quæ vel *nucifera*, vel *baccifera*, vel *lanigera*, vel fructu alato membranulis aucto, vel *multisiliqua*. Lib. XXX.

In longitudinem productæ, vasculo plerumque bivalvi & seminibus rachi seu dorso adnatiscentibus; quæ SILIQUOSÆ appellantur. Lib. XXXI.

His addimus Arbores & Frutices vel anomalas, vel minus cognitæ & imperfectè descriptas. Lib. XXXII.
Item Partes Scirpium minus cognitæ, *Cortices*, *Ligna*, *Folia*, *Flores*, *Fructus*, *Succi* & *Lachrymas*. Ibidem.

Arborum Coniferarum Tabula.

Arbores Coniferae sunt vel

Resinifera, fructu

Squamoso, binis sub singulis squamis feminibus, foliis

Perpetuis,

Angustis,

Sparsum undique è furculis exeuntibus, usque vel

Longioribus & binis ex eadem theca seu tubulo exeuntibus; PINUS.
Brevioribus & singulatis enascentibus; ABIES, quæ duplex, *mas* & *femina*.
Brevissimis, & Tamaricis vel Cupressi similibus

Duris & pungentibus, conis minimis; SABINA vulgaris.

Mollioribus, ramulis compressis, conis paulo majoribus è paucis squamis compactis; ARBOR VITÆ, Thyia.

Agminatim in tuberculis, in penicillis velut coaggestis, conis magnis sursum spectantibus; CEDRUS Libani.

Latiioribus, salignis similibus; Arbor Conifera è Carolina.

Deciduis, Cedrinorum in modum nascentibus, conis parvis, LARIX.

E clavatis tuberibus per harmoniam coaptatis composito, foliis brevibus in squamas degenerantibus; CUPRESSUS.

Succo aqueo præditæ,

Folii minoribus Populi, virgis tenuibus lentis rubentibus, ramis adulatoribus & caudice albican-
tibus, cuticulas annuatum exeuntibus, conis minimis; BETULA.
Folii majoribus Coryli, in aquis nascentis, conis aliquanto majoribus; ALNUS.

Myrtum Brabanticam dictam ad hunc etiam locum pertinere suspicor. Examinent curiosi quibus plantam florentem & fructu onustam videre contigerit.

runt infecundum esse. In avium enim genere femina nonnulla ova absque maris interveniunt aut coitu aliquo non tantum concipiunt sed & pariunt, verum ea subventanea, ut vocant, & irrita; in piscibus autem plerique coitus nullus observatur, sed femina ova primum edunt, deinde mas super-veniens lac vitale eis inpergit.

Verum que predicti Autores habent de Veneris intellectu in palmis, quod femina in mares nudent blandioribus comis, quodque vehementer se mutuo prosequuntur amore, quem variis modis testantur, ut fabulosa & falsa rejiciamus, & Lectorem qui ejusmodi scire desiderat ad J. Bauhinii historiam remittimus.

Locu.

Quod ad locum attinet. Nulla est, autore Plinio, in Italia sponte genita Palma, nec in alia parte terrarum nisi in calida: frugifera vero nusquam nisi in fervida. Ex Theophrasto ipsaque experientia teste, calor est avida, & frigidum ferre nequit; unde nec in Græcia quidem fructum maturat.

In Ægypto nascitur, ubi largè suavitèrque fructum progengerat, atque etiam magis circa Babylonem ac Syriam fructu præcellit Theophr. Provenit etiam in Arabia ad oram maris rubri; in Æthiopia Ægypto contemina, in Judæa, ut circa Hiericho copiose, quæ ideo in sacris literis *urbi palmarum* dicitur. Idemque à Palmarum copia poetis celebratur: Syria quoque, & Persia Palmis fructiferis abundat.

Vidimus & nos Monspelii insignem illam Palmam quam J. Bauhinus, & florere & dactylos ferre scribit; & se etiam ex arbore decerpitos habuisse tam flores, quam dactylos satis magnos refert; unde & reliquis Palmis quæ Nemausi, Arelæ, & alibi in Provincia & Gallia Narbonensi videntur haud dubie fructus latus ubi ad ætatem pervenerint affirmat: Nam & Monspelienfis illa centesimum annum superare creditur: Et vulgo ibi persuasum, atque grandem ætatem fructum non proferre, & vix ante quinquagesimum annum.

Amat loca salia, argumento quod ubi Palmarum copia est solum tale spectatur, ut in Africa, Syria, &c. quo fit ut ibi salugo non sit ope proxima salis subveniant. Theophr. Idem & Plinius confirmat iniquens, *Giguntur* levi fabulosaque terra, majore in parte & nitrola. Ergo ubi solum non est tale, saltem aspergunt, non radicibus, sed longius paulo.

Garcias memorie prodidit Palmas tota India nusquam reperiri, & fructus earum deferri ex Arabia in Indiam, ubi magna quantitate siccas edunt, similes & in massas compactas, abjectis nucleis.

Palmarum differentias non persequar, cum eas inter se non specie, sed accidentibus duntaxat, quemadmodum Pyros & Pinos, distare existimem, proinde & infinite esse possunt. Consile de his Theophrastum & Plinium. Libet tamen de differentia colorum respectu adnotare, quod Prosperus Alpinus cum Theophrasto consentit dari palmis alios candidos, alios flavos, alios rubros, alios virides. At Vellingius flavos tantum & obscurius purpurascens meminit & se observatos in Ægypto.

Palmarum excellam sylvam in Arabia deserto Rauwolfius transivit, referente C. Bauhino, & tres Dactylorum species observavit. 1. Quales ad nos adferuntur. 2. Pinos rubros. 3. Flavos, primis minores, sed lapidiores.

Palmarum medullis omnino carere ait Theophrastus: Arborem maxime longævam esse consentiunt Botanici quotquot de ea scripserunt.

Palmarum prævalidam esse ad sustinenda pondera scribit Theophrastus: non enim scilicet dorsum ut cætera ligna, sed pondera retinendo sursum incurvatur: At non tantum Theophrastus sed & reliqui Veteres magno consensu tradunt. Verum Veterum auctoritati, in re quæ rationi & nature analogie repugnat, Amati Lusitani & Antonii Musæ Brassavolæ experientiam oppono, qui se falsum commisit testantur Palmæ lignum contra pondera inniti aut recurvari, imo experientiam indicare lignum hoc debile esse. Nec me mover, quod Historie Ebrodunensis Auctores tot Clasticorum Autorum consensum unius experimenti putari specie rejicere, prudentes non esse dicant. Fortè enim Amatium rem non rite expertum, vel in ligno non satis adulto, aut non rite secto, vel non adhibita mora temporis competente. Hac inquam me non movent, cum ratio etiam experientie Amati suffragetur; & vis sursum tendendi, siqua ligno ei inesset, majori vi & pondere proculdubio possit superari.

Hæc autem & alia multa à Veteribus tradita, incerto primum autore prolata, & in vulgus paradoxorum credulorum sparsa, avida aure ab eo hausta, & pro veris libenter admissa ceciderunt, quæ postea erudit, partim experundi tædio, partim quod passim cognitis & confessis fidem derogare nescit ducunt sine ulteriore examine scriptis suis inseruerunt, alique alios secuti, non quod eundem effit, sed quia iretur, magna sententiarum phalange veritate oppressa errorem confirmarunt.

Palmæ ligna ad ædificia & architecturam nihil valere scribit Bellonius: verum Alpinus Ægyptios ex truncis domorum trabes facere ait. Ut potius fidelemus? Alpinus fuit Theophrastus.

Ufus.

Palmæ folia, Plinii seculo, cum primùm novissimè demonstrare gemmas, ad fines viriliumque nexu, & caput leviam umbraculam fidebantur. Ad forearum & sportuum texturam ut alba & idonea fiant viridia adhuc à ramis avellenda sunt, & sub tecto deponenda ad quadratum, & postea rursus roribus exposta, ad quadratum compluienda, & à Sole resicari donec alba evadant.

Finit & e Palmæ foliis scopæ; quæ verò ad nos ex Hispania adferuntur, & in præcipua æstimatione sunt, & Palmæ humilis non e Dactylifera foliis sunt, quæ tamen fortè non minus comoda ad hunc usum forent, si haberi possunt. Flabella etiam & sportæ ex his textuntur; E caudicis autem cortice fices pro navibus.

Palmarum bene maturæ non nimium pingues ventriculo gratæ sunt, plurimum nutrit & corpus pinguatque verum concoctus difficiles esse, & capitis dolorem inferre medici veteres plerique omnino consentiunt. Upius Aretæus omnia bellaria caput dolore infestare scribit præter Palmulas, ficus & uvas.

Veteres vinum e Palmulis aquæ infusis faciebant; ejus preparandi modum vide apud Dioscoridem.

Vires.

Palmæ fructus, eodem tradente, acerbus est atque adstringens & contra alvi profluvia fluxumque melicrem in vino austero bibitur: Hamorrhoidas quoque sistit, & vulnera illius conglutinat, recentis

centes autem plus fassis astringunt, sed capitis dolorem afferunt, & copiosiores in cibo sumpti inebriant. Siccæ autem sanguinem excreantes, stomachicos ac dysentericos elatè juvant; necnon & trite cum Cydonio & cerato ananthino vesicæ vitis utilis illinuntur. Maximè vero caryotæ si comedantur faucium asperitatem medentur. Thebæicarum decoctum potum caulem sedat, & cum hydromeli resusto sumptum vires recreat: Quin & ipse cibo idem præstat. Fit etiam ex his vinum ejusdem cum fructu facultatis. Decoctum earum per se potum & gargasium vehementer adstringit & cohibet.

Palmarum nuclei cæterorum omnium mors in scitili nonnisi crementur, deinde resincti vino lavantur, & tanquam spodi vicem suppleant ad ornandas decorandæ palpebræ conciliant. Vini habent adstringentem, & ipiraculi cutis obstructum, ad oculorum pulsas, raphydomata, ciliariumque deflavia addito Nardo efficacem. Supercrefcentem carnem cum vino reprimunt, & ulcera ad cicatricem perducunt, &c.

Palmæ spathæ unguentarii in unguentorum spissamenta utuntur. Optima habetur odorata, adstringens, ponderosa, præclara, interna parte pinguis. Vis ei adstrictoria, quæ ulcera depalcenitiam, laxatiorque articulos committit, fit trita malagmatis & cataplasmatibus admisceatur. Prodest & præcordiis, & stomacho imbecillis, necnon & jecinoris affectibus convenientibus mista cataplasmatibus.

Ejus decoctum subinde affricum capillis denigrat: Potui verò datum renum, vesicæ, aliorumque vicem vitis confert; alii uterique fluxiones sistit: ipsa verò scabiem sanat, debus viginti, si adhuc tenera cum resina & cera decocta imponatur. Ad eadem etiam valet fructus intus contentus Elatæ & Borassii dictus præterquam quod ad unguenta non fit utilis.

Quæ de viribus & usibus Palmæ ejusque partium habent Plinius, Galenus alique Veteres apud ipsos vide, aut etiam apud J. Bauhinum, Hist. lib. 3. cap. 159.

E Recentioribus Alpinus fructum in medicina apud Ægyptios usum enarrat his verbis. Ex fructibus sua sunt præcipue quibus sanitatis gratia utuntur, quippe spathæ, pulvis spathæ contentus, atque dactyli. Spathæ igitur membranam tum pulvis facta utuntur, tum ex ea parato decocto. Pulvis maximum usum habet per os sumpta ad diarrhoeam, henteriam, atque dysenteriam; nec minus ad omnes alias vel sanguinis, vel aliorum humorum non naturalium rejectiones sistendas; præcipue verò ad hepaticum fluxum, hæmorrhoidum atque uteri cruentam vacationem, atque ad ipsum sanguinis. Hoc pulvere quoque utuntur ad firmanda ulcera depalcenitiam, ad uvæ relaxationem, atque ad dentium commotionem. Decocto ad omnia prædicta quoque utuntur, sed sæpe cum eo misto prædicto pulvere. Articulis debiles apertique fluxionibus mirum in modum ipsam juvat, eos firmando & roborando. Pulvere verò albo in involucro veris tempore invento, quando scilicet Palma flore incipit utuntur familiarissimè ad faucium ræcedinem, tussim & ophthalmias cum saccharo misto; & ipsæ dactyli, subastangens: mulieres eum habent familiarissimum ad firmandos menses retinendum, scilicet.

Eundem quoque usum habent Dactyli immaturi, tum in cibum usitati, tum corum decoctum, ad spatum sanguinis & quamcumque sanguinis vacationem cohibendam, & ad henterias, diarrhoeas & dysenterias, ad vomitum sanguinis, hæmorrhoidas exsicandas atque ad ulcera vulneraque simplicia perferenda: in frequentissimo usu ad nuper dictos affectus habent syrupum e dactylis immaturis confectum. Idem dactyli utuntur probe maturis, qui tunc admodum dulces existunt, cum obscura adstrictione; ideoque eas frequentant ad faucium ræcedinem, tussim, dyspnœam, pleuritiam ac peripneumoniam; nec minus ipsorum decoctum frequentant ad adjuvandas variolarum in pueris excretiones. *Hæclemus Alpinus.*

Cæterum Palma officulo feritur. Seruntur autem, docente Theophrasto, officula plura [Plinio bina juxta se composita, & superne totidem] juxta se in eodem foramine deposita, bina superius totidemque inferne colligata, quoniam infirma singulis planta est. Horum radices mutuo amplexu connectuntur, & statim primæ germinationis ita coalescunt, ut unus ex omnibus species gignatur.

Officula facta etiam apud nos in Anglia facili germinant, foliumque emittunt unicum, nervosum & arundinaceum; quod hyemes etiam nostras non raro tolerat, & sequenti anno alterum vel etiam tertium edunt, non tamen multum proficunt, nec diu durat enata planta, sed post duos, treve anni tabescit & interit.

Notandum autem quod non ex fissura, sed ex opposita seu gibba parte ubi ocellus seu umbilicus cernitur germen emittit; quodque unico & singulari prodeat folio, cum alie plerique plantæ (non tamen omnes ut perperam existimavit Jo. Bodæus à Stapel) bina primo ortu folia e femine producant.

Plinius in Palmæ foliis olim scripturatum tradit. Verum Palmæ vulgaris Dactylifera folia ob asperitatem duritiem & nervos crebros huic utili inepta videtur. Hoc ergo vel de Palma Indica cœcessera, vel de Palma Lemor dicta accipiendi sunt, in quorum foliis etiamnum hodie scripturari testantur Rerum Indicarum scriptores.

Amoravit Plinius Elephantæ Palmas excelliores fronte præferere, ac ita jacentium fructus absumere.

2. Palma Guineæ J. B. Palma cœcessera ex Guineæ C. B. Nucula Indica altera Park.

Clus.

Altitudine & crassitudine sunt hæc Arborea navalis Mali, summo fastigio gestantes folia, deorsum inflexa, duodecim aut quindecim pedes longa, Arundinum ritu incisa. Sub his foliis nascuntur, brevibus pediculis inharerentes uvæ humani capitis magnitudine, in quibus congesti fructus Prunis majores, coloris aurei, quorum nucleos incolæ eximentes contundunt: Ex his exit liquor olei limpidi instar, oleum de Palma ab iniquis appellatur, quem eduliis miscunt ad odoris colorisque gratiam conciliandam. Is liquor huc delatus frigore concrevit butyri instar, coloreque aureum conmixxit. Eum liquorem five oleum qui retulerunt, recentibus vulneribus & artubus confectione latis vel afflicti illitu levamen attulisse deprehendunt. Incolæ terebrâ perforatis arboribus ligneum paxillum

pacillum indunt: ex eo foramine profilit liquor dulcis feri lactis instat, quo cum melle sylvestri commixto pononem conficiunt, vini de Palma appellatione, quo liberalius hausto etiam temulentum fiunt. Arboris materia rubescens flavis venis distincta, ad fabricas inutilis, quia siliis tenuibus & gracilibus segmentis diffilile.

In Guinea circa metallicas auri venas abunde crescit. A Fr. Penino habuit Clusius.

Hujus Arboris synonymam facit C. Bauhinus Palmam *Ady* Rosolio in Epist. ad Clusium; quam J. Bauhinus diversam statuit & seorsim proponit sub titulo Palmæ *Ady*, insula S. Thomæ, &c. cujus idcirco descriptionem subiciemus.

Arbor est valde celsa & procerâ, Pinum altitudine superans, trunco crasso, nudo, erecto, *ameg-*
char materie rara, succo prægnans, foliis Palmæ cocciferis similibus. In vertice plures eriguntur germina, quibus præcisil vel cæsim latis vas aliquod idoneum appendunt, in quo lacrymantem colligunt succum, qui vini vicem apud Indos tenet, & facile inebriat. Dulce hoc vinum est, verum post paucos dies accescit: nec idcirco fructus suos facere desinunt ejusdem arboris reliqua germina, quæ à ferro intacta manserunt. Hujus autem Palmæ germen non edunt incolæ: itius infilz; quemadmodum Indi Palmæ coccifera.

S. Thomæ.

Integer fructus Lusitanis dicitur *Caryocæ* & *Caryocæ*, indigenis nigris *Abanga*. Cortex ejus exterior luteus est; huic subest pulpa seu caro fulvescens, quam pullum putamen oleum sequitur: hoc vero intus nigrum continet nucleum elui aptum, qui adempti pelliculâ candidus est. Fructus integer forma & magnitudine est Mali Limonii. Edunt ipsi hos fructus inaffatos, frequenter etiam crudos. Nucleos integros inter edendum miscunt Mandiocæ farinæ. Hos credunt ipsi mirum in modum reparare languentes ex morbo vires: adeo ut suis agris bis tervie in die confortandi causâ tres quatuorve Abangæ nucleos exhibeant. Præterea ex hoc fructu oleum conficiunt: nempe ut carnî à melleis aliis adjiciant aquæ serventis bonam partem; deinde jubent ut pulpa in lebetè diu agitentur commulcetur, exacte super ignem, deinde remotion ab igne lebetem tandiu fari sinunt, donec amara omnis in fundum lubefcat; tandem oleum aquæ superatans cochleari excipiunt; quo exhausto aqua fervente iterum affusa operationem repetunt. Olei color croceus est; frigore concretus, aliâs liquidum est, esculentum etiam, & ad eosdem usus ab incolis adhibetur ad quos apud nos oleum olivarum vel butyrum, quibus tamen & odore & sapore inferior est.

Pier.

Olei hujus usus apud incolas vulgaris est ad inungendas partes corporis rigidas atque contractas, imprimis, nervos distentos relaxare dicunt. Exercitatos etiam & quovis labore fessos toto corpore inungunt: nempe quod exercitiis similes corporis partes exhalant & exsiccantur, quod ipsium humectatione sua impedit: hujus olei perfusioria ac lubrica frictio. Hoc ipsorum acopon est & in frigine lassitudinis remedium esse prædicant.

3. Palma vinifera Thvetii J. B. C. B.

Arbor est speciosa & procerâ, perpetuò vires. Fert parvos dactylos austeros & acidos, ut non facile edî possint. Caudicem ima parte duorum pedum altitudine à terra perforant sylvestres *Æthiopes* inde extillat liquor gustu suavisimo, colore vini albi Andegavensis; quem vas terreis exceptum ad usum reservant, & *Mignol* vocant; ut ad facilius à corruptione præservetur sale aliquo quantum congiunt, alioqui facile accescit. Aptissimum est ad odorem & sitim. *Ægyptios* olim mortuorum cadavera antequam Balsamo condirent hoc succo ter quatuorve abluebant, ita tutiora futura exspectant à putrefactione: quod unde hausit necimus.

Abundat Promontorium vinde hoc genus Palmis, quodannon idem possit esse precedenti cogitandum proponit J. Bauhinus.

De Palma Indica nucifera Cocum dicta.

Coccus five Cocus dicta est hac arbor à vocabulo Lusitanico *Cocum*, quod Simiam aut Cercopithecum significat, à tribus fructui impressis foraminibus Cercopitheci faciem aut larvæ aliquis effigiem emulantis nomine indito.

Nos in ejus historia describenda optimos autores, Gulielmum Pisonem, Georgium Marggravium, sed præcipue accuratissimos Horti Malabarici conditores sequimur; ommissis iis que vel superflua vel inferta putavimus. Lectorem etiam ad Hortum prædictum aliquoties amandamus, quoniam omnia transcribere tadio nobis fuisset.

4. Palma Indica coccifera angulosa C. B. Palma Indica nucifera J. B. Palma five Nux Indica vulgo, ferens Cocos Park. Inaia guancha, vulgo Cocos Pisoni & Marggravio. Nux Indica & Coccig. Cogelli Mexicanis Hernandez. Tenga Hort. Malab. The Coco, et Coker nut Cere.

Margg. H. M.

Caudex est raro, recto, sed plerumque incurvato, quatuor, quinque, sex, aut etiam septem pedes crasso, 30, 40 & interdum 50 alto [Hortus Malab. pedalem tantum crassitiei ei attribuit, & in ima parte, ubi maximas, ferme bipedalem: at Pilo affirmat partem caudicis humo proximam non crassiorē aut firmiorem esse quam quæ in summitate existat.] Cortex cinereus est instar Juglandis, & quasi vibicibus hinc inde transversim per ambitum notatus. [Hort. Mal. cortex nigricans quæ deglubi neguit, semimularibus cincta ac notis, quibus pedes foliorum infederant, striatus.] Lignum ejus non multo est usius: constat enim ex meris filamentis, & est dulce, quasi lacteo succo turgens, unde arbore cæla à formicis appetitur [intus mollius, ad corticem durius, per vetustatem arboris etiam multo durius & magis nigricans; aeri expositum intra duas tresve annos corrumpitur, in aquis durabilis est.]

Caret ramis, sed in summitate quindecim, octodecim, viginti aut plura habet folia, magna, alata, in orbem dispersa, parum surrecta, parum protensa, parum dependente, grato aspectu. In exordio

fio

suo hæc folia alata quadam textura vestita sunt naturali, obscure grisei coloris, quasi crutum textum cannabinum effert, & succosæ temporis hæc textura se solvit, subsequente altera, & à vento circumagitur. Quolibet folium alatum longum est circiter sedecim pedes, ac in exortu padem circiter crassum, diffusum in folia five alas orlate juxta se positas aut oppositas. Quolibet tale folium tres aut amplius pedes longum est, duos digitos latum, & versus extremitatem angulosis, acumina- tum, habens in medio secundum longitudinem nervum oleum, flavescetem, ac transversim ordine subtilissimas frras virides (ut et ipsum est) ac totum carinatum cavitate sursum versis, sub- stantia instar folii Gladioli, læte viride ac splendens.

Folia hæc Hort. Mal. ramos foliosos appellat, minus recte, sequitur, ut affirmat, decident alter post alterum temporibus ordinatis dum alii ex summitate caudicis de novo erumpunt; quod folio non ramofo convenit.

Intor folia alata ex summitate arboris oritur * siliqua seu vagina 2½ circiter pedes longa, crassa * In arbore in medio novem aut decem digitos, fastigiata, viridis, striata, quæ succosæ temporis fulvescit, ac sponte rumpitur. Antequam autem rumpatur, eleganter intus compositus reperitur caulis, pedem longus, tres aut quatuor digitos crassus, in plures ramos pedales aut sesquipedales distinctus, qui ita apte à natura in theca complicati magnam spicam repræsentant. Rami hi onusti sunt triangulari- bus corpusculis magnitudine Amygdalarum albis, quæ rudimenta sunt florum, & hinc nucum: nam hinc vixit rami hi se explicant instar arbutulæ, & foliis exhibent luteos. Rupti succescunt fructus, quilibet infidens suo pediculo, pennam anserinam crasso, & cupule squamis constanti ex ruffo flavescitibus.

Hort. Mal. fructus à floribus disjungere & removere videtur: nam in hisce surculis in cassis flores & fructus eo ordine provenire asserit; ut fructus in inferioribus partibus prodant quam gemma florum, & surculis arctè insistant. Flores autem parvis & flavo-albicantibus calycibus, trifoliatis excepti, ipsi tripetali sunt, petalis ad imam oram rotundioribus, & in vertice cuspidatis, duris, rigida & crassius, habentque in medio sex flamma flava, quæ oblongi, crispis, primis foretibus, deinde decumbentibus a pectus datata sunt, ac ex unguiculis petalorum prodant, ac cum se stylum brevem, crispulum & albicantem, superne trifidum, sinque odore grato velis illud, licet dævil, qui postquam à capiti eruperit confestim è surculis decidunt. Tertio à festino anno folia incipiunt deflere, nec enim antea jultam magnitudinem adips- cunant. In arbore grandi ordinariè 25 plus minus conficiuntur folia.

Constat fructus totus primum exteriori tegumento, secundo cortice, tertio nucleo, & quarto a- quâ. Exterior tegumentum externè glabrum, in totum consistit è filamentis crassiusculis, longis coloris rufescentis instar Lini, referens Rupam cannabinam, crassiam ac crudam, estque in ea parte quâ nux pediculo adhaeret supra duos digitos crassum, in reliquis lateribus circiter unum. Cortex est crassus instar cranii humani, & ea extremitate quæ adhaeret ramo tria habet foramina nucleum Ce- rasi capientia. In cavitate hujus corticis seu in interiore ambui ejus adhaeret nucleus, qui & ipse sili- cuticulâ vestitur, in sua convexitate (inter corticem ac sili) rufi coloris, ad visum ut nux molchata. Nucleus nux maturâ crassus est ½ digiti, albissimus, lacteo succo turgens, flavas instar optimarum Avellanarum: denique in illa cavitate nucleî continetur aqua; paucâ quidem quando plene matu- ruit nux, nec ad potandum grata, sed quando medietate atatis est, minimum quando tegumentum flavescere incipit, cavitas illa est plena aquâ suavissimâ, continet enim pintam Hollandicam aut am- plius, pro magnitudine. Aqua hæc tum gratissima est ad potandum, dulcis, frigida ac clara. At hinc cum aqua abundat, nucleus adhuc molles, nec ita gratus est. Ergo pro aqua haurienda eli- guntur medietate maturitatis, pro nucleo edendo plantæ naturæ. Ex nucleo maturo exprimitur lac, qui incoquitur Orzya pro pulmento.

Notat H. M. Fructus cum teneri adhuc sunt, & ex cassâ cum spica erumpunt calyce flavo-albicante, qui ex rotunda foliis mutuo circumvolvitur constat arctè & in totum obducit. Interna cavitas in fructu quo- modo augetur hic vide. Nucleus seu medulla fructus cum vetustissima est maxime oleosa coalis, ac ex oleo ceruleo, colorem sortem oleum, qui ingratum est, spirans. Pro diversâ medullæ consistetia fructus variis nominibus sunt donati, quæ hic vide; & quæ habent de mutatione gustus & consistetia in liquore. Aqua in fructu nonnulli duro id proprium habet, quod ut liquor dictus Surti, fermentatione ad oculum nota- bili citur: cum medulla dura est, ac fructus exficari incipit, in illam insula & aeri exposita saporem dulcem illico amittit & subacida redactur, idque ocyus si vento moveatur, sine ulla tamen fermenta- tione.

Magnitudo fructus interdum capitis humani, forma externa oblongo-rotunda & Paponis æmula, tribus angulis obtusis, ad partes futurarum, quæ in interiore cortice sunt, coeuntibus.

In Coccis vetustis ad partem eorum inferiorem intra medullam huius nucleum oculis oblongo-ro- tundus albicans, qui postea flavescit se prodit, estque tenerum germen fructus [plantula semina- lis] qui eo terra mandato ex superiore parte per oculum operimentum minus durum seu latus surcu- lum novellum extrudit, atque ex inferna parte pirum dictum Lusitanis *Pingo*, quod magis & magis increfcentis dum aqua interea exsiccat totam cavitationem adimplet. Surculus autem novellus ex oculo prodens extra operimentum emicans, paulo reflexus corticem exteriorum perterebrat, ac in- feriori parte emittit radicales, quæ per corticem exteriorum primum oblique decurrunt, tandem eo perupto se terra hinc inde affigunt. Pirum quod in cavitate nascitur albicat & in fructuore parte, quæ ex oculo prodit sufflavum, externis rugis in longum atriatum, & granulatam, ac oleo inunctum, intus fungiformi, humidum, molle & albicans, eluculentum, sapore multo dulciore quam medulla, verum nonnulli fastidioso.

Radix crassa, cortice rufescente ac nigricante, interioris molliori, fibras læte transversim dif- fundens. At Pilo mirum esse ait truncos adeo procesos posse sic brevis & tenuibus & vix terra cooperitis radicibus in aere subsistere, neque lilo multo pondere & fructuum mole, venticæ etiam vehementioribus eos sæpe quatuordecim huius condidere.

Cicum arboris, quod à teneris ramis circumdatur, cum altior ac vetustior est in canum fusi- gatur, ac molli & albicante pulpa seu corculo, dicta Lusitanis *Palmis*, Pisoni *Palma*, quod ex- cius

cūm adolevit & ad statum pervenit, adeo solida & compacta evaluit, ut non amplius id observari possit.

* [foliorum composterium canaliculatus ramus vocat.] Summitas fere fastigium multis * ramis pulchellis, cannulatis & politis exornatur, qui utring, foliis innumeris viridibus, oblongis, angustis delicatis instructi mirabilem arbori gratiam & decorem conciliant. Ramuli teneriores, necdum planè expansi, in medio arboris rectè attolluntur, dum interim reliqui qui circumcirca incurvati dependent pulcherrimæ coronæ specie erectos cingunt.

Singulis fere mensibus unum aliquem ē ramulus [rectius foliis] abijcit hæc arbor, & corticem quandam exuit, qui ab infra primò abscidit, estque quatuor vel quinque pedes longus, duos circiter latus, crassitie corii præparati; Indigenæ *Tache* vocant, eūque ad culinas integendas adhibent, aliq̃ suarum adium conclavia, quemadmodum & folia ad domus operiendas.

Ufus.

In summitate trunci medullam quandam continet, albam, tenerissimam & lapidissimam, gustu nucis fi cruda comedatur, verum cocta & condita cum foliis multis tenellis & albis, quæ eam undiq̃ contegunt & obvolvunt, inter delicatiora Antillarum ferula locum non postremum sibi vendicat. Galli, & nostrates etiam, substantiam hanc medullasam cum foliis eam involventibus *Cosa de Palmiste*, id est, *Caulum* [Brassicam] *Palmæ* vocant, quoniam eam jusculis incoquant *Caulis* & aliarum herbarum loco.

Siquis hujus arboris truncum bifariam in longum findat, eximique (quod factū facile est) substantiam internam filamentosam & molliculam, quod restat lignum ita excavatum, pollicem crassum, canales longos, aquæ deducendæ commodissimos & ad durandum firmos præstat. Ex eodem nigricante colore naturaliter imbuto, quodq̃ polituram faciliè admittat, multa & rara vascula aliaq̃ utensilia detornantur.

Et summo lapii cacumine eminet florum & fructuum involocrum, Spatham vocant, exterius canescens, intus ē rubro deauratum *fulvus* innumeris flavis arbusculæ cui scopæ cupuldam virgulis adnatis continens: quibus decedentibus succedunt *fructus* rotundi, ovi gallinacæ magnitudine. Spatha fere vagina ad florum & fructuum dum adhuc tenelli sunt tutelam comparata utraq̃, extremitate acuta est, medio crassa, ab uno latere rimâ in longum fissâ, è qua, cū maturefcere incipiunt flores & expansi requirunt, ramulus seu arbuscula cui accrescent foras egrediuntur in *diis luminis avaris*. Arbor hæc circulis annularibus caudicis cum Todda panna convenit, summitate efulescens cum præcedente specie. Capite detruncato arborem perire affirmant nonnulli, negant alii.

13. *Urucuri-iba* Marçg. & Pil. *Palma Brasiliensis farinifera, fructu Pruni, cupula insidentem.*

Palma species est, dactylifera per omnia similis, excepta magnitudine minore, & quod folia non sunt spinosa. Flos ut *Giocara*. Fructus (qui & *Urucuri* vocatur) fert racematim ut *Pindoba*: quilibet autem habet magnitudinem Pruni, & cupula squamosa infidet, cuticula grisea, pulpâ luteâ filamentosa, paucâ, dulci constans, intus continet lapidem durum, in quo nucleus candidus, edulis.

Ufus.

E cortice nuclei applicato tubo fit instrumentum ad hauriendum petum. E ligno hujus arboris (quod filamentosum plane est) cælo & contuso, sine alia opera fit farina, Lusitanis *Farinha de paço dicta*, Brasiliensibus *Urucuri*, coloris rufescentis, quæ ununtur in defectu farinæ de *Manihoc* ad panem conficiendum.

Rami hujus arboris, seu potius folia lentissima sunt, unde serviunt ad regendas casas, & ad vincendum, ideoq̃ magni usus sunt itinerantibus.

E fructu fit oleum ut ē fructu *Pindobæ*, valde medicinale, imprimis adversus Raiarum puncturas venenatas; nec putro præstantius remedium vari contra illud malum.

In ipsâ arbore nascitur Polypodium *Caraguata*, quæ aquam præbet ad bibendum.

14. *Palma Brasiliensis nana* Miriti dicta Pisonis.

Familiaris est præfecturis *Cearæ* & *Maranhani*. Fructum fert unicum, edulem atq̃ dulcem, ovali etiam magnitudine. Cortice est rubicundo nigris maculis; intus vero rubro. Folia illius magni sunt ab indigenis, ut illis regularum vice utantur.

15. *Palma Brasiliensis decima*, *Miraitiba* dicta Pisonis.

Familiaris est præfecturæ S. Vincentii, cortice spinis armato: materie durissima, ex qua fiunt arcus nigris coloris. Fructus fert ovi columbini magnitudine, edules & latis gratos. Nimis brevis est Piso in harum arborum descriptione.

16. *Jocara* & *Jocara Brasiliensis* Marçgrav. *Giocara* Pison. *Palma coccifera minor Brasiliensis.*

Caudice tenui, recto, glabro, gryleo exurgit, more *Palmæ* cocciferæ, sed vix dimidiæ altitudinis. *Flores* parvuli, tripetali, ex albo subflavescentes, in ramo duos circiter pedes longo, in multis ramulis tripedales plus minus expansi, è siliqua flavescente egrediuntur numerosissimi, in medio aliquot flammula flava habent. es. Flori succedunt parvulus *fructus* figurâ *Cocæ* [Pisoni parvulus fructus, racemosi, instar *Palmarum*] Supra siliquam (quæ ambit suo exortu, seu vaginâ, arboris quasi caudicem) folia in summitate proveniunt alata ut in *Palma coccifera*, sed breviora, nec alæ ita longæ ac late. In summitate arboris plerumq̃, folium convolvitur, stans erectum instar fistulæ. Admodum lentus est floris ramus, & pro scopis, ino flagellis potest usurpari.

17. *Palma Americana* Pisonis C. B. *Palma Hayri* Park. *Palma facie Hayri* J. B. *Palma Brasiliensis sexta* seu *Ayri Pison*. *Che pichip* Palm.

Arbor est ingens, truncus multis spinis armato tenebris & pungentibus instar acium, Rochefortio latis seu planis, digitum longis, denticulatis figurâ, politis, colore ē rubro nigricante: *folia* *Palmæ* sed longioribus, ligno marmoris nigro simili, quod ferri modo in aqua sedit: quare Barbari ex eo enses conficiunt atque monilia, adeoque durum ac validum est, ut ex eo sagittæ quasvis ferreas loricæ penetrare possint. Fructum edit pilei lorizæ magnitudine, altero extremo quodammodo acutum, [Pisoni rotundum ut ceteræ *Palmæ*, sed non adeo racemolum] nucleo intus albicante, pingui, sed non eduli.

Rochefortius arborem totam echinatum esse ait, per trunci ramulos & folia rigidis & acutissimis spinis, nec impunè tractandis oblitam, quæ si quem compungant periculum nec facile medicabile vulnus infingunt in remediis idoneis tempestivè succurrant. Quocirca Nigritæ antequam eam attingant igne in circuitu accenso aculeos amburnunt. Fructum griseum durum, rotundum, nucleum efulescentem claudere. Facta sub ramis incisione vinum quoddam inde ejiunt Nigritæ.

18. *Areca* seu *Fausel*, seu *Avellana Indiana* versicolor Park. *Fausel* seu *Areca* *Palmæ* foliis J. B. *Palma cujus fructus* [foliis *Fausel* dicitur C. B. *Areca* seu *Fausel* Ger. *Canna* H. M.

H. M.

Arbor est procera, altitudine *Tingæ* seu *Cocci*, radice nigricante, oblonga, spithamam crassa, radiculis albicantes & rufas, quæ intus lignoso filamento sunt, ex se diffusend, *caudice* ad radicem spithamam crasso, in summitate pulpa minore, cortice obducto viridi-claro.

Rami [verius folia] ex caudice decussati bini ordine prodeunt, ex se mutuo emergentes, cum pede summitate caudicis instar vaginæ seu capite rotundæ ac clausæ circumplectentes, exterioribus interioribus circumdantibus, ac simul caput oblongum in summitate arboris quod crassius est ipso corpore caudicis inferiore, constituentibus: rami exteriores pede fiso ac rupto post successivè suo tempore decidunt. Sunt autem rami hi seu folia pinnata pectinatæ, cōtra mediâ cui pinnæ seu folia adnæctuntur superius nonnulli cavâ, inferius rotundâ, colore utring viridi: pinnæ seu folia bina ordine opposita, tres quatuorve pedes longa, quatuor plus minus pollices lata, ac instar flabellorum in duas trêse, etiam quatuor aut quinque, plicas complicata, & cum plicis ex oris ramorum producta, in parte interiore in plicarum angulis eminentibus costis viridi-claris obfusa, & intus venis in longum striata, contexturâ rigidâ, superficie plana, viridi-clara & nitentia utrinque.

In summa arbore è foliorum sinibus exeunt vaginiformes *capse*, quatuor plus minus spithamas longæ, è singulis foliis singule, furculos floribus & fructibus confusos includentes, interiore latere concavæ, exteriori convexæ, superficie glabra & æquali, in medio partis cavæ striâ lacunosâ filicatis, secundum quam rumpuntur seu aperiantur, exterius primum è viridi albicantes, post ætate flavescentes, exterius candidæ. Exercentes theca folium è cujus sinu exit vi detrudunt. Ramuli seu Surculi capitis inclusi, ima & crassiore parte fructibus teneris dotati sunt, & in furculis tenebris spicis foliis seu gemmis florum in duabus oppositis partibus obducti: sunt autem gemmæ istæ parvæ, angulosæ, albicantes, in tria folia rigida, cuspidata ac crassifolia se aperientes, continētq̃, in medio stamina novem, albicantia, tenuia, sine ullis apicibus, tria longiora ex flavo albicantia, quæ à sex minoribus magis flavis cinguntur.

Fructus iustam magnitudinem adepti oblongo-rotundi sunt, in ima & superiori parte striatioris, cortice crasso testî, pulpa rufo-rubescente, intus in medio medullam albicantem [nucleum seu femem] continent. Cum autem teneri sunt hi fructus candidi sunt ac nitentes, albicantibus furculis appensi, formâ non rotunda sed angulata, maxima parte foliis calycis oblongo-rotundioris & mutuo circumvolutis comprehensi. Quando fructus paulatim mutantur pro variis maturitatis gradibus sic vide. Cū teneri sunt humorem multum & clarum, litoris adstringentis, in medio pulpe continent, pulpâ paulatim auctâ humor minuitur donec nulla superest, dein medulla albicans nascitur pulpa indurefcens, & cortex tandem auro-flavus fit. Est verò pulpa cū tenera & humida est colore albicante subflavo, formâ oblongâ, angustâ & ad summitatem cuspidatâ, dura, colore ex rufo rubescens, formâ minus oblongâ, crassiore ac magis ad conum accedente cujus basis est in ima parte fructus. Pulpa seu dura, seu mollis cum *Betel* addito momento calcis manditur, maximè autem mollis.

Cortex pulpa circumdans corticula exteriori densiori & duriori, quæ superficie plana & glabra est, ac primum albicans, dein viridis, post cū pulpa ac medulla dura est auro-flavi coloris, obductus est: reliquam corticis descriptionem, vide in H. M.

Quatuor plus minus capse in eisdem arboris capitulo simul reperiuntur. Septimo à sætione anno arbor hæc fructum edit, aut si terra ferax sit quinto: vivit 50 annos, 30 in vigore durat, post læguet. Fructus post unum mensem quæ capse erupere aquam recipiunt, post tres menses fructus omni aqua repleri sunt; post sex menses pulpa dura.

Clusius scribit arborem hanc cortice adeo lavi integi, ut nullum ascensum præbeat, nisi aptatis ad pedes comædibus ac laqueis, aut cincto per intervalla caudice vinculis quibuscumq̃, ex sparto aliâ materia confectis.

Mirum auctores nostros non meminisse interiorem nucleum substantiam candidis rubentibusq̃, venis repletam esse Nucis molliatæ in modum.

Linchotanus ad caput rudiorem bene describit ramum floriferum & fructiferum vaginâ inclusum, Fructus, inquam, ex longo crassoq̃ ramo in petiolos scopæ instar diviso dependens, magnitudine haud par.

Locu.

Vires
& T. J.

In arenosis & maritimis tantum locis nascitur, mediterranea respuit.
Maximam hujus arboris fructui famam conciliavit quotidianus ejus apud Indos magnatus usus, qui cum cum foliis *Bete* affidue masticant.

Arceae ac *Bete* libum ex ligno five arbore quam *Kaatem* vocant etiam admiscunt, ipsaque *Bete* folia calce ungunt ex ostreorum testis adfuit confecta, quae tamen ob exiguitatem corpori nocere nequit. Hanc confectioem pariter deglutit, succum nempe, nam cetera expiunt. Valeat (ut auctor) adversus sedum oris halitum, firmat dentes ac gingivas, olcedinem, five (ut vulgo vocant) Scorbutum averit, atq. ideo experimentis constat, Indos os nunquam male olere, nulli dentium dolorem esse, aut stomacacces fedetatem, vel hujusmodi alia vitia, ad summam senectutem usque inviolato dentium ordine, cum interim os velut crure delibutum sedo aspectu squaleret.

Ejus cu ventriculum roborari, nauseam arceri, appetentiam excitari aunt.
Siccatum fructum (Garcia teste) sic parant, Contulam nucem *Fausel* in tenuissimas partes cum Lycio & folio *Bete* cui exemptus sit nervus masticant.

Multe sunt hujus fructus varietates; tria genera è Linchotano proponit C. Bauhinus. 1. Latere uno pressius, altero latius ac majus. 2. Minus, nigricantius, durius, *Checany* dictum. 3. A cupus masticatione homo aequè ac à vino inebriatur. At scribit Garcias immaturum fructum supescere & inebriare.

Fructum quem formà oblongà *Arceae* subiungit Clusius, Palma-pini suæ nucleo idem existimat Lobelius, affirmat D. Syen commentat in *H. M.*

* Hist. lib. 3.
cap. 189.

Palma *Babel* *Coyali* dicta Franc. Hernandez, lib. 3. cap. 42. huic eadem nobis visus.
1. Describit Nucis *Molchatæ*, non sessili & turbinata ut plerumq. est *Fausel*, unciam longus, durus, sectioni resistens qui injectus in aquam sedit: in una parte pulcher umbilicus, in medio nonnulli protuberans: ab umbilico exoriebantur nervi nonnulli elati, albi, qui per nucem fuscam seu nigricantem obliquè & reticulatim perveniunt ad oppositam partem.

* Hist. lib. 3.
cap. 190.

2. Alium fructum * describit idem sub titulo *Fructus una parte sessile, velut sulcus distincti instar nucis Fausel*. Magnitudine erat Juglandis cum suis tunicis, ponderosus, in aqua tamen non sedit, durus, sectioni resistens, colore fusco, globosus fere nisi una parte nonnulli sessilis esset, non tamen *Fausel* modo, sed suo particulari, cui aliqui fere similes habet sulcos parve reticulatim distinctos: corticem duplicem, unum teneum, nigrum, lucentem; externum fuscum cum aliquo rubore, similem cortici Nucis *Molchatæ*, durum fragilem tamen habet magnum umbilicum album.

Hunc fructum à Clusio traditum putat Exot. lib. 2. cap. 23. primo in loco.

3. *Fausel* accedens nux J. B. Exot. lib. 2. cap. 23. secundo in loco à Clusio descriptus, sescuncialis inter longitudinis, uncialis crassitudinis, cutaceo putamine praeclusus, cineracei foris coloris, interne multis fibris constans, pene instar involucri nucis *Fausel*, inferna parte gemino & veluti duplicato calyce munitus, extima five supremâ mucronatâ: nucleum, five verius nucem, continebat nigram, valde rugosam duram, *Fausel* non dissimilem; ad cupus genus non inepte referri posse arbitrat Clusius. Similem deinde accipiebat, cupus osculorum erat durum, nigrum, multis villis oblitum, nucleum continens rugosum, durum, insipidum.

4. Nucleus pyramidalis Indicus, ad *Fausel* accedens venis. Pyramidalis erat, unciam longus, externa parte nigricantibus venis pictus, ad *Fausel* accedentibus, pulpa alba, dura; in medio aliqua cavitas, eodem modo quo in Nuce Indica magna: saporem manifestum in eo non experiebatur J. Bauhinus.

Sri gata Gamber Indis sunt Passilli ex *Fausel*, Lycio, Capura, ligno Aloes & Ambari pomati compositi, quos potentiores apud Indos elicitant. Sunt autem circinatæ proorsum rotunditatis, plani, Nucis Vomice magnitudine & parve formæ.

19. *Katon-Indel* H. M. Palma *glycestris* Malabarica, folio acuto, fructu *Pruni* facie D. Commelin.

Quatuordecim circiter pedes alta est, cortice nullo, sed crustâ cinereâ solummodo obducta, ligno albicanti prædura artissimè unitâ.

Radix albicans, fibrata, odoris sylvestris, saporis unctuosus.

Folia pinnata ordine decussato è caudice erumpunt, è vertice solum prodeuntia, novellis autem erumpentibus verustiora decidunt. Horum pediculi fere costæ medius virides sunt, glabra & nitentes, intus planæ, extrinsece convexæ, necnon inferius spinis oblongis & rigidis obsita. Pinnæ brevibus petiolis ex adverso costæ adherent, numeroe, oblongo-teretes, acuminatæ, densæ, glabræ, virore nitenti, ad exortum interiora versus clausæ, necnon nervis subtilioribus in longum striatæ.

Floris rigidis, viridibus ac coriaceis capsis primò occultantur, è quibus deinde apertis emergunt exigui, plurimi uni pediculo inhaerentes, tribus rotundis è viridi albicantibus foliolis, tribus albicantibus lanuginosis flammulis dotatis constantes; odore nullo, sapore austero.

Fructus oblongo-rotundi, exigui, prunellorum sylvestrium ad instar, cuspidè duro ac lignoso in vertice dotati, ad basin verò calyce viridi, in tres lacinias sedo excepti, primum virides, dein rubicundis, maiores verò rubro-fuscis, nigricantes & nitentes, cortice tenui & fractu facili obducti, ac carne albicante, dulci, farinacea reperiuntur; intra quam ossiculum continetur oblongum, rufum, fusco profundo in longum striatum, nucleum continens albicantem & amarum. Hi verò fructus ramis proveniunt viridibus, glabris & nitentibus, duos ferme cubitos longis, duosq. digitos latis, planis, rigidis ac lignosis, nulloque cortice vestitis, quorum tenerioribus abicissis liquor effluit pelucidus, austerus.

Provenit hæc arbor locis montanis, petrosis & arenosis ubiq. in Malabar, imprimis circa *Warapoli* & *Trevancor*: quovis anni tempore floret fructusque fert, estq. non raro ad sexagesimum annum frugifera.

Fructus

Fructus hujus arboris, quemadmodum fructus *Fausel* seu *Arceae* cum folio *Bete* & calce viva à *Vires* & pauperibus manducantur: avidè quoque ab Elephanibus expectantur ob *Palmitis*, hoc est, medullam suavissimam ramulis quibus fructus adherent inclamam. Ceterum folia, fructus, aliaq. arboris partes validissime alstringunt, & fluxus quoscunq. potentissime siliunt. Insuper è foliis pileos con-textunt indigenæ.

20. Palma facie cuciofera J. B. Palma cujus fructus Cui C. B.

Koudjey Theophrasto Palmæ similis est; similitudinem habens in caudice & foliis. Sed differt ab ea: Nam Palma individua simplexq. affurgit, hac autem ubi pluculum adoleverit dividitur & fit bifida, atq. uterq. ramus rursum subdividitur. Virgas breves, nec multas profert: Fructum fere magnitudine quæ manum implet, rotundum & oblongum, colore flavicante, succo dulcem & gratissimum, non congestum ut Palma, sed per singula discretum, nucleo magno vehementerque duro, &c.

Ex hac Theophrasti descriptione constat arborem cucioferam Palmæ speciem non esse: Verum quia Botanici omnes ad Palmam eam referunt, & pro Cucioferæ fructum describunt, qui fortasse Palmæ cujusdam sit. Nos quoq. eos secuti eam Palmis subiungemus.

Fructus quem Cucioferum vocant, describente Jo. Bauhino, pugillari est magnitudine, coloris fere melini, altera parte latiore, altera magis turbinata, Cydonium malum aliquatenus referens; Cortice polito, punctis notato, duro, cui fungosa subest substantia, medium digitum fere crassa. Nucleus minor quam figura Clusii [sub nomine Bellii fructus] exprimit, Piri parvi formâ turbinatâ, nonnulli rugosis, sescuncialis fere longus, unciam latus, cortice undiquaq. obtectus, nonnulli rugulo, rufo, tenui, pellicula interiori Avellanarum aliquatenus simili, sub quo immedietate substantia candida, cornu instar dura [in fissa nostra] gustu lapido & favi, ut Nucis Indica pulpa, aut Amygdalarum dulcium nucleis, semunciam crassa. Cavitates duas habet; alteram in totis fructus medio oblongam, fructus formæ respondentem, inaequaliter tuberosam, pulsâ ex Oryza facie, sed cornea duritie, ceteroquin inanem; alteram in parte turbinata, paulo supra priorem incipientem, & ad corticem delinquentem, oblongam, exiguam, quam exactè complet corpusculum quoddam, rufum, molle, dulce, quod germen existimamus, à quo per majorem cavernam filum demittitur, duritie, colore & sapore cum nucleis conveniens.

Cordi Nux Indica minor, Theophrasti Cui in omnibus præterquam magnitudine & figura, cum Nuce Cocos dicta convenire nobis videtur.

Arboris Cucioferæ descriptionem apud Recentiores non invenio. Fructus tamen Palmæ Indicæ speciem esse arguit, & quidem coccoferæ angulose C. B. De loco nihil certi traditur.

CAP. III.

Palma Indica folio bicomposito, fructu racemoso, Secunda pars H. M.

H. M.

Arbor est procera, nascens in arenosis, radice ex rufo obscuro cortice recta, medio ligno molliore, fibris hinc inde vestita.

Caudex duorum hominum amplexum implet, cortice seu potius crustâ cinereâ obductus quæ deglubi nequit, ligno exteriore ad corticem usque, intimo seu medio molli.

Folia (ramos vocant) bina ordine decussato è caudice prodeunt, * pedibus suis eum ambientia quemadmodum folia *Tenge*, & reticulato cortice, cujus filamenta ex oris pedum originem sumunt circumvestientia, suntq. ad pedem fere bases suas pediculi hi tenues ac cavi, tomentosa rufa lanugine exteriùs oblit, ac tactu velut coriacei, interiori superficie albicantes seu rufi; inferius latiores, parte superiori, quâ à caudice reflectuntur, rotundiores sunt, & duabus lacunis latis interiori utrinque in longum striati, ex quibus versus oppositas partes furculos foliaceos emittunt, qui angulati, & interiori striati sunt [furculi hujusmodi in foliis compositis ramis foliis appellantur *Yungium*]. ad exortum extuberantes, exteriùs virides ac pilola lanugine, quæ facili deteri potest, oblit, intus filamentis lignosis laxè pertexti, ob lignum paucum leves.

His versis superiorem partem adnascuntur *folia*, bina ordine opposita, oblonga & velut triangulara, exteriore latere longiore, interiore ad scapum fere costam breviora, quæ concursu suo ad exortum folia angulum acutum efficiunt: tertium latus folium anteriori terminans, & prædicta duo latera folia, cum interiori & breviori angulum obtusum, cum exteriore & longiori acutum efficiunt. Folia isthac cuspidibus acutis eminent, suntq. contorturæ rigide, venis ex angulo exteriùs prodeuntibus, quæ certis intervallis velut nervi eminentes, in averia parte exuberant, superficie utraq. glabra ac viridi-fusca, & valde nitentia.

Floris & *fructus* in capsis oblongis, quæ ex caudice supra originem furculorum foliaceorum ex-eunt, ac unum brachium longæ sunt, & quatuor vel quinque viridibus, scutellatis corticibus constant, simul proveniunt furculis numerois, qui capsis apertis ex eis erumpunt ac ramo medio crassiori coronatim circumpositi, octo plus minus cubitos longi evadunt, & graves fascias constituunt, densò ordine arcuè infidentes.

Floris spicæ, bini ex adverso, dipetali aut summum tripetali, petalis surrectis, cuspidatis, duris, rigidis, crassis, nullis venulis striatis, intus concavis, colore primum viridi, post rubescente, dein flavescente, alii aperti, alii clausi, atque adeo diversi coloris, alii rubri, alii coruleo-rubri dilutius aut intensius, alii flavi.

Zzzzz 3

Emedo

incurvata, ubique per ambitum acutissimis spinulis obsita, primò viridis, dein nigrescit, & sponte se aperiens prònit nuncium ex se, more & modo Palmæ nuncifera in multos ramulos distributum coloris ex flavo albescens, cui *stipuli* multi, hinc copiosi globuli sunt, qui in fructus abeunt, *quorum formam & consistentiam Auctor non describit.*

Vera & genuina Palma species esse videtur: nec obstat quod unum aut alterum ramum majorem de se spargat: hoc enim Palmae etiam dactylifera interdum accidit, siquæ insipitum & merè accidentarium, nature aut laesivientis aut deerrantis effectum: ut aliquoties etiam monuimus.

Alias adhuc Palmarum species partim è Jo. de Laet Indæ Occidentalis Descriptione; partim è Purchasii nostri Navigationibus producit Jo. de Laet Indæ Occidentalis Descriptione; partim è admodum descripte sunt, ut nesciam an à præcedentibus distinctæ sint necne, omittendas censui. Earum quas meminit J. de Laet in insula Margnana nascentium nomina barbara sunt, 1. *Mauruty-woe*. 2. *Tnia*. 3. *Carama-woe*. 4. *Ovacurii*.

Palma Manicam Hippocraticam referens C. B. Palma scissifera Clus.

An hæc planta in Americæ Insulis nasci dicta sit genuina palma, multum dubito; cum nulla pars describitur ab auctoribus præter folliculum seu fructus thecam.

CAP. VI.

De Arbore melonifera Mamorã & Papaia dictâ.

1. *Mamora mas & semina* Ger. Park. Marggr. *Arbor Platani folio, fructu Peponis magnitudine* C. B. Item *Ficium specie fructus Peruanus ejusdem*. *Papaia Peruanis* J. B. *Papaia* H. M. *Pino guate Ylioni*. *Papaia Orientalis, sive Papa arborensis* Col. Annot. in Recchum. *Mamora mas* Marggr. *Ambaipa* H. M. *The male Papa Erre.*

Marggr. H. M.

Radix recta in terram descendit, constans cortice & carne albicante, humida, pingui, sine ligno, laporis & odoris oleosi, gravis & ingrati.

Caudex affurgit ad altitudinem viginti & plurimum pedum, pedem circiter crassus. Cortex cinereus est, facis lævis & Juglandis æmulus, in summitate autem, ubi folia circumstant, aliquantulum rufus: *densus, viridis* H. M.

Folia pediculis insident rotundis, cavis, rufescentibus, satis crassis, ferè directè à caudice extensis, sursum interdum & deorsum vergentibus 1, 2, aut etiam 2½ pedes longis, ambitu orbicularia, pedem lata, in sex aut septem lacinias incisâ, quæ singule antennis cupidatæ sunt, & septem iterum incisuras habent, texturâ tenuia, mollia ac tenuia, & lætè viridia.

Folia nova è summitate caudicis semper erumpunt, venterioribus quæ in inferiore parte stirpis sunt deciduis, & notas albicantes in ejus cortice viridi relinquuntibus, ut inferior trunci medietas nuda sit, superior foliis vestita.

Flores petiolis tenuioribus teretibus, tres spichamas longis, dilutè viridibus, in medio tubulo pertusis, ex alis foliorum ortis insident, multi, conferti, pedicellis brevibus, albicantes, odoris grati, quinque petalis oblongo-rotundis, in stellæ formam expansis compositi, calyce parvo, arcto & è viridi fusco excepti. Marggravius colorem pallidè flavum, cere æmulum flori attribuit. E medio flore emittant *stamina* decem brevissima, ad unguiculos petalorum in duplici serie affixa apicibus totidem, oblongis, pallidè flavis insignes.

Floret toto anno, fructus fert nullus. At Marggravius falsum esse scribit fructum ferè nullum, uti & feminam non ferè fructum nisi mas addit. Contrarium enim, inquit, me multiplex experientia docuit.

At nos utrumque verum credimus: possunt tamen fortasse nonnullæ arbores androgynæ dari, quæ & flores & fructus proferant; quomodo utricis accidit, quarum nonnullæ mares flores sine fructu, alie femine fructus sine flore, alie androgynæ tum flores tum fructus sed à se invicem sejunctos & remotos proferunt.

Nascitur in arenosis; H. M. ubique in sylvis obvia est; Marggr.

2. *Mamora femina* Marggrav. *Papajamarum* H. M. *Arbor Melonifera* Bontii. *The female Papaia Erre.*

Mari similis est caudice & foliis, [minutè excelsa & caudice graciliore H. M.] foliis plurimum majoribus. Flores fert non in pediculis longis, sed ad ipsum caudicem ex alis foliorum egressos, magnitudine florum Gladioli, quinque petalis oblongis, flavis [albicantibus H. M.] ligule instar angustis, in cuspidem contractis, extrorsum & deorsum cum cuspidè reflexis & contortis constantes, odoris pucundissimi. In medio stamen ovale est, pallidè flavum, magnitudine nuclei Pruni, cui insidet corona egregia flava.

Calyx quoque continentur quinque brevium cuspidum est, qui petalis decisis fructum inferius complectitur.

E medio cujuslibet floris nascitur fructus, nec petala decidunt antequam fructus Juglandis magnitudinem consecutus est, manente quoque ad tempus stamine floris in umbilico fructus.

Fructus

Fructus ita caudici adnati referunt marmas, unde & nomen meruerunt apud Lusitanos. Magnitudinem acquirit Mali coconei aut vulgaris Melonis, & ejusdem figure: immaturus est viridis, & incisus excludit lac, maturus ex viridi flavus, carne lutea instar Melonum, densa & solida. Cortex eodem modo separatur & fructus dividitur, grandi intus cavitate.

Semina in interiori superficie inter fungosam carnem numerosa, in quinque series disposita, ad 120, 130, aut plura in uno fructu, ovalis figuræ, magnitudine Coriandri, superficie rugosa seu aspera, nucleo intus albo, singula involuta in membrana albicante, transparente & nitente, quæ detrahenda est siquis semina velit servare. Saporis sunt ejusdem cum Nasturtio aquatico nostrate.

Pulpa eadem est quæ Melonum tum colore, tum sapore, sed inferior. Fructus crudus edi potest, sed ut plurimum solus, aut cum carnisbus coquitur, sed non magni fit ob abundantiam.

Arbor toto anno fructibus onusta cernitur, & semper etiam floret.

Ex quolibet femine annuo spatio habetur Arbor fructifera, nulla autem durat ultra quatuor annos. Signum mortis est quod cacumen sponte corruptatur.

Rarè reperitur arbor habens plus quam unum aut alterum ramum, maxima pars ramis caret, atque ita speciosiores sunt.

Arbor cucurbitifera Ficus Nigritarum Theveti §. 7. huic eadem videtur.

Papayæ Orientalis fructum Petrus de la Valle ita describit. *Celum, Annot. ad Recchum.*

Vulgari nostro Melopeponi similis est, sed minor, ovali effigie, lævi & virente cortice, nullis aut vix apparentibus striis. Interna parte carnem habet Aurantii colore saturato, sapore dulci, nostratibus similis, sed quid amplius aromata præ se ferente. Fructifera etiam satis est arbor, & semen colore nigrescente dum recens, & postea ad castaneum dilutum inclinans colorem, quod Coriandri semen aquat crassitie, verum oblongius & densè asperum; medulla candicante, sapore dulci, ad oleosum accedente.

Rochefortius duplicem Papayæ distinguit, unam quindecim aut viginti pedes altam & pro altitudine satis crassam, minimè ramulosam foliis tripartito divis Ficus ferè in modum, pediculis longis appendis, qui digiti crassitudine sunt & intus concavi: Fructu mali Cydonii magnitudine, è summo tranco in circuitu enascente.

Alteram huic similem in insula S. Crucis nascentem pulchriorem, foliis crebrioribus onustam, fructu Melonis magnitudine, nec minus delicato gustu, cortice exteriore flavo, lineis quibusdam viridantibus distincto, innumeris granulis rotundis glutinosis & molliculis, sapore acri & aromatico intus repleto.

Nonnulli fructibus crudis vescuntur, verum delicatiores cum Saccharo preparatis. Ventriclem *Vire* rorant & concoctionem promovent.

C A P. VII.

Varia arbores Melonifera seu Cucurbitifera continent.

1. *Guanabenus Scaligeri* J. B. Park. *Baobab Alpini*. *Baobab sive Abavi Clusii* J. B. *Abavo arbor radice tuberosa* C. B.

Hanc arborem Scaliger stipite proceram esse ait, folio magno, oblongo: fructum ferè Melonis magnitudine, cortice coloris viridis, splendore Cydonii, digitalis crassitudinis: carne intus candida, dulcedine lactis coacti: semina continere fasciacea. J. Bauhinus fructum à Bern. Paludano missum pro Guanabano Scalig. sic describit.

Fructus est Cucurbita formæ, cubitalis ferè longitudinis, pugillaris crassitudinis, cujus cortice cucurbitino minimè duro detractò medulla in conspectum se dat, ex albo tantillum pallescens, non ingrata aciditate prædita, in pulvisculum vetustate fatiscens, cui *semina* immerguntur, pertinaciter hærentia, turgidula, renum figuram imitata, cortice si ungue radatur obductâ nitidissimo, coloris nigri, quibus nuclei insunt candidi, callosi, laporis strobili dulcissimi, tenui pelliculâ obvoluti. Cæterum grana adhuc medulla involuta filiis appenduntur tenuibus, quamquam semina sola nequaquam observavimus filiis illis annexa.

Alpinus arborem quæ fructus *Baobab* dictos fert, foliis esse ait magnitudine ac figurâ Arantii valde similibus: in Æthiopie inflammatis locis nasci.

Fructus recentior ab arbore excisus gustui admodum gratus est, acido sapore, quem contemperant *Vires* & divites Iaccharo: sitim valenter extinguit, multumque refrigerat. Ibi eo utuntur ad omnes calidos *Usus*, affectus, febriç puridas, præcipue pessilantes, tum ejus palam cum saccharo comedentes, tum succum expressum cum saccharo potantes, vel ex eo paratum syrupum accipientes. Cayri pulpâ in pulvrem redactâ utuntur ad prædictos affectus & ad Lienetiâ, dysenteriam, aliòque fluxus alvi & uteri.

Huic cum C. Bauhino eandem specie esse opinor

Abavum Æthiopicum fructum Bello J. B. quæ Abavo arbor radice tuberosa C. B. *Baobab sive Abavi* Clus. J. B.

Pulpa friabilis in pollinem faciliè resolubilis, acida ori grata, semina renibus animalium similia conveniunt: differt corticis duritie cucurbitina, quæ ab ætate esse potest, & pulpæ colore subrubro, qui etiam fortè vetustate mutatur. Locus utriusque Æthiopie. *Abavi* fructus pediculo crasso & firmo arbori adheret, ad quem sulcorum rudimentum cernitur, in quibus lanugo quedam insit, ut in cotoneis malis; reliquo corpore, in quo nulli excurrunt sulci, lævi.

Planta

Plantæ æ femine natæ Bello prima folia habuerunt mali quidem Citri foliis similia, nullo pediculo subnixâ. At ubi caudex pedalem altitudinem acquisivisset in ramos spargi cepisse ait, foliisque protulisse longiore pediculo prædita, & illa non singularia, sed initio bina, deinde terna, quaterna, & tandem quina ex eodem pediculo prodeuntia, quemadmodum in Pentaphylli, Lupini, Castanæ equina foliis videre licet, quorum medium reliquis majus est, deinde illi utrinque proxima. *Hæc neque equina foliis videre licet, quorum medium reliquis majus est, deinde illi utrinque proxima. Insuper non est in alia plantis foliis compositis donata, ut prima quæ ex eodem folio simplicia sint & singularia, deinde paulatim foliorum partialium numerus in eodem pediculo augeretur, donec ad justam summam perveniat.*

Radice firmabantur singulari in arborum genere, nimirum rotundâ, tuberosâ, ovi magnitudine, appendicibus paucis & tenuibus utrinque exeuntibus, cortice tenui vestita, quem tenuissima pellicula fuliginæ coloris tegebat, qui facile digiti attritu detergiatur, ut tunc radix alba appareat, carnosa, substantia Rhaphani simili, sed tenerior, in qua per transversum secta multa lineæ à centro ad circumferentiam ductæ conspicuntur, ut in Rhaphani radice. Præmanfa tota ferè in aqueum succum cumferentiam ductæ conspicuntur, ut in Rhaphani radice. Præmanfa tota ferè in aqueum succum vertitur, subdulcem, terri odoris, quique in ore astrictionem quandam relinquit, non sine exiguo caloris sensu, salivamque copiosè elicit. Ligni materies satis inihra esse videtur, quapropter inter eas arbores hanc recensendam judico quæ brevi incrementum sumunt, & fortasse etiam brevi senescunt.

Babab five Abavi Clusii, (quæ huic proculdubio eadem arbor est) descriptionem vide apud ipsum in *exoticis*, lib. 2. cap. 1.

Hæc arbor congener est & valde similis Mamoeræ dictæ seu Papayæ Orientali *Columne* notis in *Reochem*, specie tamen diversâ; nam & pulpæ colore differt, & pediculi longitudine. Fructus etiam *Babab five Abavi Clusii* brevi quadam lanugine seu flore virecente oblitus erat; cujus in Mamoeræ fructus descriptione nulla mentio.

2. *Higuero Oviedi J. B. Arbor Indica fructu Cucurbitæ forma & sapore C. B. The Calibath Tree.*

Arbor est prægrandis veluti *Morus nigra*, fructum ferens Cucurbitæ rotundæ, interdum oblongæ, similes. Ex eo pateras & alterius generis vasa conficiunt Indi. Materie est robusta atque aqua solubilis, subbellis Ehippiis, aliisque operibus fabricandis, Mali etenim Medicæ aut Punice materiam esse diceres. Cortice facile delibatur. Folio est longo, angusto per extremum latiore, à quo ad pediculum usque paulatim angustius fit. Indi in aliorum fructuum penuria interdum hujus carne vescuntur, quæ Cucurbitæ carni cum adhuc virescens similis est, Corticis etiam color & forma Cucurbitæ. Maximus ejus fructus libram aque continere potest, minimus pugnum non excedit magnitudinem.

Vulgaris est in Hispaniola, reliquisque insulis & Americæ continente.

3. *Chiof Theveti J. B. Ficus Nigræ fructu magno Meloni pari C. B.*

Si modo recte describatur folio eximie viridi, exquisitè rotundo, aureo nummo Gallico pari: fructu magno Meloni pari, suavissimo, cum manditur Mannæ modo in ore liquecenti, feminibus Cucumeris nostratis, cortice cum maturit croceo; à prædictis arboribus Cucurbitiferis specie distincta est.

4. *Cboye Americana J. B. Laurifolia Americana pomis capitis magnitudine C. B.*

Fructum fert magnitudine mediocri Citrulli, qui quamvis elegans non tamen edulis est, figurâ ovi struthio-cameli, ex quo Indi pocula conficiunt, & instrumentum *Maraca* dictum quo in superstitione sua utuntur: Folia Laurinis similia.

Frequens est in regione Americanorum quam Mopionem vocant.

Clusius hujus fructus historiam non malè Guanabano convenire videri tradit.

5. *Arbor folio Lauri, fructu Cucurbitæ ex Guinea J. B. Laurifolia Guineensis C. B.*

Juglandis arboris celsitudinem æquare, nec dissimili cortice tectum esse ferunt: Folia Laurinis habere similia; ad quorum exortum fructus in ramis nasceretur, initio quidem viridis, per maturitatem ex flavo spadice coloris interdum etiam nigris maculis confpersi, interna parte fuliginosi, & nihil continens præter nigrum quandam pollinem. Mali magni similis erat, & orbiculari pene formæ, crasso satique firmo cortice præditus; levis admodum pro sua magnitudine.

Hæc Arbor & præcedentes an ad hunc locum pertineant necne, non satis scio: suspicor potius non pertinere. Verum cum fructus Melonum aut Cucurbitarum figurâ & magnitudine æmulas proferant Mamoeræ dictæ impræsentiarum subjungendas duxi. Ad Arbores pomiferas fortè reduci possunt.

CAP.

CAP. VIII.

Ambaiba Brasiliensis Marggrav. Pison.

ARbor hæc elegantem nanciscitur altitudinem, & ferè rectam, ut plurimum & sine ramis; quædam tamen & ramos habent, sed in summitate tantum. Cortes exterior similis ficui, constans primum cuticula tenui & cinerea, & sub ea crasso, lento, ac viridi cortice. Lignum album est instar Betule, verum molle, & quod facile potest scindi.

Caudex mediocri crassitie, & totus intus cavus à radice ad summum usque, & cavitas illa per interstitia semidigiti ubique distincta est transversali membrana, in cujus medio foramen rotundum magnitudine Pili. In hac cavitate reperiuntur semper formice rubræ, ipsa coloris, est hepaticæ, Versus summitatem folia circumposita ut in *Mamoeræ*, quolibet initens suo pediculo, satis crasso, unum, duos & plures pedes longo, exterius rufi, interius spongiosi. Ipsum folium latum, rotundum, magnitudine integri folii chartæ expansi, aut etiam majus, in novem aut decem lacinias sectum, quarum centro infixus pediculus, à quo per singulas lacinias nervus rufus tendit per longitudinem, & venæ eminentes per obliquum; superius sat saturatè viridia, & inferius cinerea, & videntur colorum in toto habere qualem sanguis cum aqua mixtus, hispida ut folia Fidis, in extremitate laciniarum lineâ cinerea sunt fimbriata. In summitate arboris cavitas continet medullam albam, succulentam & pinguem, quæ Nigritæ vulnera sua feliciter curant.

Incrementum autem sumit arbor hoc modo: in summitate arboris existit theca oblonga, foliacea, incana, quæ continet in se unum folium, & duas, tres, vel quatuor minores thecas. Exteriore theca se aperiente arbor folio augetur, & sensim fit altior; folium autem hoc in theca adhuc absconditum orbis mensalis magnitudinem habet; cum theca naturâ suâ aperitur, egregiè complicatum ac reconditum jacet, & quod juvenundissimum spectaculum novum illud folium plane incanum est inferius, ac dilutè viride, superius planè rubrum, ut aluta Prutenica, & eo modo splendens. In centro autem folii, ubi pediculus inseritur, in superiori superficie seu stella rubra, è viridi subflava confpicitur, nimirum quasi centrum omnium nervorum dilutè virentium & subflavescens, qui per omnes lacinias secundum longitudinem extenduntur. Exteriore theca aperta reliquæ minores successivè se aperiant, & similia folia exhibent.

Flores prodeunt hoc modo: in brevi pediculo ex caudice superiori, ubi folia stant, enascuntur quatuor aut quinque, juxta se pendentes, farcinimum instar, cylindracea corpora, sex, septem aut novem digitos longa, pollicem humanum crassa, intus cava, & constantia gossippo, mollia, exterius autem acinis brunni coloris, ut flores fuliginis nostratis; his decedentibus acini illi augentur, denubis detrahuntur-ac comeduntur. Cito admodum hæc arbores in eximiam altitudinem ascendant.

Ignem sine pyrite & chalybe ita eliciunt Brasilienses: Fructum ligni aut potius radicis hujus arboris sumunt exsiccatum, in eo faciunt foraminulum, huic immittunt bacillum fastigiatum ex duro aliquo ligno, & quasi terebrando circumagunt, pedibus frustum illud immotum tenentes, ac applicantes folia sicca arborum seu gossypium, sic eliciunt ignem.

In sylvis rarò reperitur, sed in arvis quondam excultis.

Pinguis è summatibus hujus arboris expressus succus non solum recentibus sed & inveteratis ul-*Locustis* ceribus medetur. Folium quoque tenerum & recens, aut levior hujus arboris cortex si apponatur *Virex*, temperat & mundificat partem affectam.

Succus è gemmis expressus, qui facultate refrigerandi atque adstringendi pollet, puli de *Tipicæ* inditus calidam ventris proluviem sistit: menses denique nimium fluentes tum & virulentum genitalium profluvium compescit. Idem puerperis nimio menstruorum profluvio laborantibus, in modum cataplasmatis umbilico impositum insigniter prodesse experientiâ suâ confirmat Pison.

Ambaiba Pisoni & Marggrav.

Ramo est rubicundo & ligno minis cavo, foliis verò superius saturatè, inferius dilutè viridibus, adeoque aspersi, ut loco limæ quadam cum is possint levigari. Liqueorem continet oleum ejusdem cum succo Ambaibe usui & efficacie. Fructus fert magnos, tenues, palmæ longitudinis: maturelcentes dulcescunt & edules sunt.

CAP. IX.

De Musa seu Muzæ arbore.

MUSA Arabibus dicitur, *Pala*, ut putamus, Plinio à voce *Bale*, quâ hodiernum, ut olim, Malabaribus innotebat.

Ceterum quamvis ab omnibus Botanicis arboribus accensatur, vix tamen frutex, nemum arbor, censenda est, cum caule annuo sit.

Nos quoniam Planta hæc ad modum Palmæ *capitata* est & non ramofo, ei subjungendum duximus, quamvis revera ab eadem genere differat.

Aaaaa

Oviolo

HISTORIÆ
PLANTARUM
LIBER VIGESIMUS QUINTUS,

QUI EST

De Arboribus quarum fructus à floribus remoti vel
sejuncti sunt.

Æ. in quatuor genera dividi possunt. Sunt enim vel,

1. *Nusifera*; Nucua autem vult fructus majores putamine duriculi nucleum claudentes. Hæc vult junc nuc duro & fragili putamine rectâ, *Figulam v. g. & Avellana*, vult nuc molliore & coriacâ tegmine obductâ: quæ jodem in duplici fult differentia, nimirum vult 1. nuc tegumento exteriori echinato undiq; inclusâ, eôq; vult spinis minus rigidis hispido, nuc triguera; ut in *Fago*, vult spinis rigidioribus magisq; pungentibus munito; ut in *Castanea*: vult 2. nuc calyce fæ cupula exceptâ; ut in *Quercu*, *Subere*, *Lice*, quod genus arbores glandiferâ appellatur, & di-

vidi possunt in eas quæ folio sunt leniore & molliore ut *Quercum* variae species; & eas quæ folio sunt aculeato, eoque vel semper virente ut in *Ilice*; vel deciduo, ut in *Subere*.

2. *Coniferæ*; de quibus illis convenientes.

2. *Lanigeræ*; vid. Sect. tertiam.

4. Seminibus valculis membranaceis, vel membranis extantibus auctis inclinis, vide Sect. quar-

Librum enim hunc pro hac divisione in quatuor Sectiones partiemur.

SECTIO PRIMA.

Arbores fructu à flore sejuncto Nuciferae.

C A P. I.

De Fuglande.

Juglans quibusdam dici videtur à juvando & glande, ut Macrobius refert; tamen non dubitandum quin sic vocetur quasi *Jovis glans*. Nempe eà ratione à *Joviglans* est *Juglans*, qua à *Jovipater* *Jupiter*. Nam ut dicitur *Marphiter* & *Diefphir*, sic & *Jovipater* seu *Jovisphater*, ubi *Jovis* est antiquus nominativus.

Non est tamen Juglans *Arisæa* Theophrasti, cum ea potius Castanea sit, sed ut nonnullis videtur, Nux Perfica ejusdem, ut aliis, Nux Euboica. Nux Basifica seu Regia Dioscoridi & Galeno dicitur: Perfica etiam & Basifica Plinio. Nucem Caryon (inquit Plinius) à capitis gravedine, propter odoris gravitatem convenit dictum.

A. *Nux Juglans* J. B. Ger. *Juglans vulgaris* Park. *Juglans sive regia vulgaris* C. B. The Walnut-tree.

F. B.

F. B.
Proccera arbor est, multis prælongisq; nixa radicibus, truncò ad binum ternumq; cubitorum complexu (æpius carficibus, materie ampa, ruffa vel fufciffima, multis exq; segmentis fcarificata, quibuldam parvis undulans crifpa, robufta: firmis vafculis, ramis lachrya, cinis cineraco, crifpato, lavi, per fenium huico, & in rimas alba deliquente. Cinnamini difponitur, conjungatione claudente folio impari, quorum fingula in ampa, fequifolum longa, palmum fertila, principio & mucrone anguftiora, vix obliquis à medio nervo decidunt, cum tenera adæque funt rubricantia, fuaviter, olentia, cñm adoleverint pulchre viridantia, odore juvenudo, ferè Laureo, fed graviore.

Lib. XXV. De Arboribus quarum fructus à florib. sejuncti. 1377

graviori & vehementi, sapore adstringente. *Julum* proferit longum, multiplici callo compachem, junis flavescens panicula brevis deciduit: tum flos emergit hebaecus, [ego pro vero & genuino flore Julum habeo, ut qui est flammineus & apicibus compositus] totidemq. calyculae tegumenta quos flores petiolo contrahuntur, quibus singulis singula includuntur nucis. *Nicum* fide fructum, quales simul mulgi conferunt ex eodem pendente pediculo jam perfectorem tegit pilvinitas calyx, acerbis & amari saporis, nec sine acrimonia, nigro colore manus inficiens, cui subiectus cortex rugosus, lignosus, in duas carinas apertilis *nucleum* continens in binas partes ad medium fere fissum, & pene quadrupartium, revolutionibus cerebri famitler inaequalem, primò mucosum ac insipidum ferens; deinde per maturitatem callosum, candidum, dulcem, cuticula pallida tectum, exortum trahens ex candida, & exsiccato-amariante quadam substantia pulposa, quibus terrestrior totum in lignea, vel ex ligno membranca quadam nucleorum diffinentia abstat, qualibus tenerioribus interior offis cavitas magna ex parte obducta est. Interius & maturi magnitudine minoris aut medicoris Perfici, & pulpa viridi, fuis integumento externo pulvinato [quem Felsus vocat *culeum* quai exiguum culeum] ac, carnosò dempto, uncia fere latiores, & hac ipse latitudine longius, ex rotundo in oblongum subumefcentes, sed delumbata utriq. quæ valvularum commiffura est circinatione rotundi. *Nucleus* duplici cuticula sua membrana tegitur, exteriori flavicante & subamarâ, quæ dam nus adhibe recens est facile deglutitur, cum arefcit aride adhæres nec potest separari; interiore tenuiore & pellucida.

Nuces Juglandis magnitudine, figura, duritie, sapore multimodis differunt. Recentiores fere potissimum differentias adnotantur. 1. *Nux juglans*, hinc *Rex vulgaris*. Hanc à duto cortice & frangendi modo *Moraciam* & *Moracillam* vocari tradit Hermolus. Non facile à putamine pargari potest. Surdam nominat Cefalpinus. 2. *N. J. fructu maximo*. Caballinam Dalechampi vocat. Noftraque *The French Walnut*, i. e. Juglandem Gallicam. Bonitate & pondere ad proportionem reliquis cedunt : non enim itum opplet, sed magna ex parte vacua sunt, minus apud, Malis magnitudinem ferè æquales, è quarum cuppis fere valvis marfupa pueris gelftanda funt. 3. *N. J.* fructu tenero & fragili putamine, à Dalechampio *mellefa* dicta, quòd cæteris generibus mollior fit; ejufque putamen vel digitis facile rumpatur. Tarentine vel eadem effe, vel fimilis. 4. *N. J. infera*: cuius generis Hermolus in Silvatio Patavini agri viculo provenire fati confidit tate. È Plinius nuper (inquit) Conflarium virum audivi biferas & Juglandes necesse me habere profitemen-
5. *N. J. fructu fere mediocri*. Acces S. Joanni dicitur, quia ante diem S. Joanni faciat, sua folia nea,
nuces tendunt; cum vero postea adeffe viderentur, reliquis nubius quod fructum & folia exitura
erat. Tunc Tus Valfonie ad Rhenum, binas etiam Giengebachii extare refert. j. Baubinus circa
figuram aliquando vidit; Dalechampium circa Lugdunum obfervavit. Has ego non peculiares
genus fuiffe exiftimo, fed differentiam quandam fele varietatem accidentalem & præternaturalem.
6. *N. J. folio ferrato*. Hujus nuces teneritudine & longiori forma à vulgariſis diverſæ ab Hoge-
lando fate non modo germinant, fed etiam folia proculerunt, vulgaris quidem Juglands finia,
fed longe magis tenella, æq. in ambitu ferrata. *Claſſ.*

Juglandism
species.

His adde Virginiarum Juglandium duo genera: Unum forme & sapore parum ab Anglicis differt, putamine crafiore & duriore: alterum majus, cortice fciabro & duro, nucleo magno, dulci & oleaginolo, ex quibus conficitur lac conficunt cum luis cibis mifcentes. Harum arborum nonnullæ 80 pedes longæ. Parkinfon ducit Jucglandium Virginiarum fpecies defcribit, quæ ab his videntur differre 1. minor, *Nux Juglans alba Virginiæ* eidem dicta, arbor eft erectior & minus patula, nucæ rotundiore, priore, putamine multo crafiore magisque albicante quam cunivus ex prædictis, nucleo etiam multo minore, æquæ tamen candido & dulci. 2. Posterior *N. f. nigra Virginiæ* denominata fructu potiffimum à præcedente differt: qui niger eft & rotundus, afper fere rimosus, putamine adeo craflo & duro ut validis mallei ictibus vix poffit confringi, nucleum infus minimum claudens.

Ubi. Isponte proveniunt *Nux Juglans nescimus* : in Italia, Gallia; Germania, atque etiam Anglia Locum.
in viridibus & agrorum marginibus passim plantantur observavimus. Amat loca montana, humida & frigida, plerumq. lapidosa, Autore Palladio. Quod in Italia & calidis regionibus fortasse vireum est, at in frigidioribus, ut Anglia & Germania, summitates ipsi sæpius glaci peruruntur, si præcocius germinaverint: In Germania juniores arbores interdum perduntur, præsertim si loco humidiore plantatæ fuerint, teste J. Bauhino, quod in Anglia nunquam observari evenire.

Julos gemmatis, protrudit Martio, aut initio Aprilis. Fructum ante initium Septembris apud nos *Tempus* non pericit. Differunt tamen arbores hoc respectu, aliae enim praecoces sunt, aliae ferotinae, nec ante Octobrem mensis maturantur. Dux est antiquum Pragaerum ferat herc arbor; viginti plerumq. anni praeterant; si prima latrone seu germinatione et femine ad fructificationem. Multos annos lupervivit, ac mirum in modum grandefcit. Cariem (ut annotat Tragus) vesutiatemque non sentit. Teneram esse arborem, & in calidioribus regionibus locique aprici feliciter provenire scribit J. Bauhinus, quod ut verum sit, frigida tamen non avertatur.

De fatione & infectione hujus arboris consule geoponicos. Nucibus feritur Juglans, nec inferi-
vult ut alia arbores. *Trag. Ruell.* quod sane nobis verisimile videtur, quamvis Palladius aliq. contra-
rium affirmat. Ut res sit, nos cum J. Bauhino infectionis multâ curâ non opus esse judicamus, si-
quidem nucum satû facile ac feliciter proveniant.

Ut nuces in proximum annum copiosius proveniant, mos est hodie apud rusticos quosdam, ut nuces percicis decutiantur. Hinc non inconcinne quidam alludendo cecinit,

Nux, asinus, mulier simili sunt lege ligata:

Hæc tria nil fructûs faciunt si verbera cessant.

Verum hic mos, quantumvis apud nostrates etiam inolevit qui & suum rhythmum habent,
 A a a a a a 3 A Spanish,

Aaaaaa 3

Vira.

Folia Fagi recentia tusa & imposita calidis tumoribus proliunt, eoque discutiunt, & torpentia membra corroborent, teste Matthiolo, qui & enitata laborum gingivarum, vinis minime optulari affert.

Aqua quæ in cavis Fagis & annosis Quercubus quandoque reperitur singulari remedio ad omnis generis (gabem & impetigines, Lichenâque facit, quod seipsum in pecoribus & hominibus experimentum scribit Tragus. Et sanè ob vim adstrictoriam vehementem ad hoc utile esse verisimile videtur.

Fagineas glandes ufas & admixtas cum exungia porcina calide applicatas lumbis conferre calculosis nonnulli affirmant. *Trag. Matth.* Glirces Fagina glande maxime delectantur ac pinguefcunt: quamobrem cum ejus advenit maturitas, teste Matthiolo, innumeri capiuntur in Carniole, Sürice & Carinthiæ fylvis; ut incolas manè videas saccos plenos una nocte captos ferentes. Nec Glirces tantum eam appetunt, sed & mures, & sciuri, & turdi, & merule aliæ, multa Volatilia. Sues etiam in Germania & Anglia us fagineantur. At nobis sane (inquit J. Bauhinus) Fagineam glandem, potissimum vientem, & nondum exsiccata, si paulo copiosius comedatur Loli inftar caput turbare observatum, ac ipsos etiam sues afferunt ejus esu turbulentos reddi, & tandem obdormiscere. Fertur etiam pinguedo suum ejusmodi glandibus faginarum mollior, quæque dum coquitur magis liquefacit; quod idem de Querna glande vulgo traditur. Averfa foliorum parti rubicantes, concave & acuminata pilula singulis pæne annis lubrificantur, verrucarum modo exuberantes, in quibus verniculi procreantur.

Ufus.

Facilis & in opere Fagus, quamquam fragilis ac tenera. Eadem & scetilibus laminis in tenuia flexilis, capsulis, ac scrinis sola utilis. Apud Antiquos & inde vasis honos. *Plin.* Miramur sanè (inquit J. B.) Fagum olim in tam nobiles usus vocatum, maxime ejus materiem, quam scimus facile putrescere, nisi sit perpetuo tecta, aut in aqua semper mersa, quod sæpe nobis observatum in lignis ad urendum scetis. Si enim sub dio maneant non tecta & madercant, facile corrumpuntur, & ad ignem inutilia redduntur: alioquin inter nobis nota ligna ad focum & carbones utilissima, & præ aliis expectata. Nec concedimus Plinio capsis & scrinis usum utilem. Multa alia hodie præferuntur. Quamquam ad crassiora opera satis firma videtur, ut ad plaustra & similia: nostrates ad folium majorum quibus in rancibus ferrariis utuntur valvas tabulas Fagineas adhibent, quia vix aliæ satis late haberi possunt: Navium etiam carinas ex ea ædificant, quia in aquis perpetuo mersa incorrupta durat, ut & Theophrastus olim observavit. Multa quoque utensilia è Fago fieri consueverunt, & pleraque instrumenta agriculturæ: non quia materies aliis præstat, sed quia copia ejus suppetit.

Sed non postremus ejus usus est quod in tenuissimis laminis flexiles dissecta ensium vaginis firmamendis inseruntur, unde & cultranis bene nota; Quin & pyxides chartæ superinductæ ad linteamina tenuiora recondenda, & Galerorum capsis, aliæ, similia ex ea fiunt.

CAP. IV.

De Castanea.

Lib. 15. c. 23.

Castanea, Theophrasto *ὄλες κάλαμος*, non à castitate dicta est, ut quidam opinantur, ut à *Plinio jejuniis ferè dicatas dicente innui voluit: sed à Castanide terra nomen habet. Niscand. in Alexipharm.

Τὸ Καστίδιον ὄλεος ὄλεος.

Plures autem fuerunt hujus nominis urbes, ut videre est apud Bodæum à Stapel. in cap. 10. lib. 3. Theophr. hist. A quam harum dicta sit Castanea non multum interest, proposito nostro sufficere quod ab aliâ. Nucem etiam **Aurum & sive* Græcis dicta sunt, & (ut nonnullis placet) Euboicæ. At Theophrastus diversis in locis *ὄλεος* & *ὄλεος κάλαμος* nominat.

Castanea corticeo seu corticeo putamine cum glande convenit, echinato calyce, totam nucem tegente, ab eadem differt.

A. 1. *Castanea* J. B. Ger. *saivos* C. B. *vulgaris* Park. *ἡ ἑστὴν* Nuttree.

Arbor est procerâ & magna, Quercuum annosarum crassitudine, tantæ nonnunquam amplitudinis viâ, ut truncum ejus tres homines vix complecti poterint. *Ramus* extendit plurimos: furculos fert tenues pheniceæ coloris. Cortice vestitur lævi, maculoso, lubrigno. Est ubi & in cinereum vergat, sed potissimum in ramorum extremis & junioribus arbustulis. Materies robusta, non sentiens putredinem, quæ tamen ab onere incurvat, in igne multum crepitat: cujus carbones statim extinguuntur, proinde fabris ferrariis expetiti. *Folia* gerit ampla, uncias duas plus minus lata, quatuor aut quinque longa, tenuia, serræ instar incisa, nonnihil rugosa, transversis multis venis, in dorso eminentibus, à media insigni costa extensis. Fructum præcedunt *nucamenta* dependens, insignis longitudinis, luteolis apicibus constantia, & Juglandis pulvis quam simillima. Fert calyces echinatos, pungentes, erinaceis fimiles, qui intus villosi serici instar tactu molles sunt, in quo continentur binæ aut ternæ nucis, alias unica, ex lata basi in acumen desinentes, compressæ, altitudine uncial plus minus, ab uno latere planæ, ab altero plerumq. in ventrem exuberantes, cordis formam quodammodo, ut vulgo pingi solet, amulantes: cortice exterius obductæ non crasso fed veluti coriaceo, duro, ac lento, exterius spadicæo ac lævi, excepta basi scabiorè & lubcinereâ (qua parte adhefit) internè

internè incana lanugine molli pubescente: cui subjacet alia tenuior cortex five membrana, rufâ, crispâ, & fissuris glandis sese insinuans; fragilis, amaranus & altringens, nucleum five glandem continens albam, callosam, solidam ac duram satis, qualis glandium fere Quercis, sed dulcem & gratam palato, præsertim si cocta fuerit.

Castaneæ in triplici sunt differentia fructuum respectu, qui magni, mediocres & parvi. Castaneæ autem magnæ & mediocres (observante J. Bauhino) revera non differunt, sed ille ab his quæstis causâ à mangonibus duntaxat seliguntur. Minores vix ungues digitorum & raro pollicis æquæ aut superant, quarum vix decem aut duodecim unam magnam pendant. Videntur & callo esse solutiores, gustuq. prædictis longè inferiores. Hujusmodi fructus producant castaneæ vel sylvestres, vel etiam late apud nos in Angliâ; unde cultum vel locum potius hanc nucem differentiam facere opinamur, quam eas specie inter se differre.

Quædam in genere monibus & acclivibus; Septentrionali clivo (ut tradunt Veteres) regionum tamen non frigidiorum, nam cœlum Aquilonium non ferunt. In Italia abundant, ubi plebs montana magna ex parte us vitidat. Habentur etiam in Gallia, Germania, atque etiam Angliâ nostrâ sylvestres. Ineunte Vere germinant, nec multo post florent. Fructum circa finem Septembris maturant. Maturo fructu echinati calyces rumpuntur & hiant, castaneæque decidunt. Nonnulli paulo antequam plenè maturuerint prælongis pericis, sicut nucis Juglandis, arboribus decutunt. Alterius ferè annis agricolam uberi melle exhalant. Aquas odifile dicuntur. Integrarum nucem probatio est ut in frigidam mittantur; siquidem bonæ & incorruptæ merguntur, vitiosæ superant.

De fatione castanearum Columella & Palladius fusi, Plinius suo more succinctè & eleganter præcipit. Quæ radicibus exempta & deposita est Castanea biennio reformidat: propter quod comertum est, commodius nucibus quam viridicibus ejusmodi fylvas institui. *Columel.* Idem aliis verbis tradunt Plinius & Palladius. Quod non provenire aiant nisi quinis acervatum satis experientia falsi convincit.

Castanea, teste Ruellio, Juglandi, Fago & Robori insita comprehendit. Ego Juglandi insitam vix comprehensurum crediderim ob fructuum dissimilitudinem, at Quercui facile, ob convenientiam eorumdem. Fructum inde meliorem evasurum promittunt; quod verisimile est.

Materies arboris ædificiis, atq. aliis domesticis utensilibus admodum apta est: siquidem ex ea non *Vires* & modo trabes, signa, aleres & potamenta; sed & cadorem coctæ, & eorum cinis fiunt; verum *Ufus* igniariis inepta, testibus Matthiolo & Lacuna. Apud nos spondæ, cathedræ, mensæ, cistæ, aliæq. suppellectilia è Castanea fiunt.

Castaneæ in cibis veniunt: aliquibus in locis ubi abundant molitarum farinâ ad panificum & ad pules utuntur, ut Bononiæ in Italia observavimus. Verum ejusmodi pules palato nostro non sapunt: & recte Plinius, præstant jejuniis quamdam imaginem panis, potius quam panem.

Integre vel in aqua coquantur, vel igne torrentur, idq. duobus modis, vel in fartagine aut perforatâ patina ad ignis flammam, vel sub prunis & cineribus candentibus. Prius tamen quam cineribus aut igni credantur, cultello obiter vulnerari debent, ut è plage hiatus status igne citius evadat; alioqui ubi flagrantés incalescent, concepto intus spiritu magno cum crepitu proflient, non sine adstantium periculo: consumuntur etiam melius statosa illa humiditas quæ in ipsis putat, & exaralit torrentur. Præsertim posterior coquendi modus: nam in fartagine coctæ vel patella ferreæ, ut in caupinis fieri consuevit, parim comburantur, aut certè aliquid huiusmodi empyreumatis contrahunt.

In Italia urbani & lautiores Castaneas sub cineribus tostas & decorticatas cum succo Arantiorum aut Limonum & tantillo Sacchari mensis secundis inferunt, & sic preparatas *Pistacia Italica* vocitant. Pro plebeis vidimus aliquoties in plateis urbium publicæ, in fartagine fornacula portatili superimposita frixas venales. Verum quomodocumq. paratæ stultitæ sunt, ventriculo & capiti inimicæ, viscerum infarctibus opportune, colico dolori obnoxias, & is qui ad calculum proclives sunt minus commode, imò noxæ.

Castaneæ glandes altringunt similesq. præbent effectus cum cæteris glandibus, sistant utiq. vehementer stomachi & ventris fluxiones & languinem excreantibus proliunt, unde & aqua in qua integre decoctæ sunt bibita coeliaci, dysentericis & sanguinem excreantibus utilis censetur. Coctæ quibus diximus modis & cum melle jejunis datæ tussitentibus prodessè dicuntur: ut & Eletharium cum earum farina ex melle paratum.

Interior membrana rubens quæ corticem & fructum discernit præcipue commendatur ad omnes alvi fluores & sanguinis rejectiones seu in aqua ad tertias decocta & pota; seu in vino austro si pondere: quin etiam cum pari pondere ramentorum eboris alia feminarum profluvia cohibet ex aqua albe Nymphaeæ hausta. *Dea.*

Emulsiō Castaneæ cum decocto Glycyrrhizæ extracta, addito pauxillo seminum Papaveris, confert is qui ardore urinx laborant. Canisario communicavit Crato.

2. *Castanea humilis* Park. *humilis racemosa* J. B. C. B.

Matura [nux] nucis Avellane est magnitudine, echinato calyculo, corio, membranâque tegitur. Sola nunquam suo calyculo inclinet. Multæ simul racematum coherent. Gustu est insulavi.

Humilem hanc Castaneæ speciem non longè à Pilatino monte invenit Jo. du Choul, ante cum *Leuc.* nemini notam, at neq. post eum, quod noverim à quoquam observatam.

3. *Castanea*

3. *Castanella peregrina*, an *Gor arbor*? J. B. Fructus peregrinus *Castanea* similis C. B.

Figurâ & facie Castaneam non malè representat, nisi quòd ea parte quâ sessilis est Castanea, hæc in gibbum elata sit, & concolor, consimili corio univèrsum integente, cortice spadiceo, Castaneæ similis intueatur, nisi quòd paulò saturatior sit, & pluvialis frutis inæquali: à cupis summo ad medium mucronem hyli facie linea latiuscula cinerea, striarum idem eminentius asperata protenditur. Superna parte (five internam dicere libeat) linea coronali cingitur, intra quam pars clausa nigrior, nullique frutis donata. Impressio arguit alteri cuiusdam adhefisse. Sapor pulpe, ex albo in fuscum inclinatiss (fortè ob verulatem) ac firmæ, amariæ ac ingratis. Ceterum oleaginosa, ut impressa aciculæ acies prodidit: juxta enim oleaginofum quid exsudabat haud focus ac Nuci molescat ab acu punctata.

* Exercit. Gor arbor * Scaligero juxta fluvium Nigri oritur, cujus fructus Castaneæ similis sed amarus. Jo. Leo tradit hæc arbores mirandæ esse proceritatis, satis procul à mari in continente.

4. *Castanea Peruana* Clus. Park. Peruviana J. B. leporini reni similis C. B. *Castanea Peruana* fructus Ger.

Clus.

Sphæricæ pene est figuræ, nisi haberet latera paulò depresso, præsertim ubi pediculo inhaesit, cortice facis crasso, fragili tamen & velut fungoso, obducta, coloris ex fusco aliquantulum flavescens. Huic subsunt innumera, tenuis quidem, sed firmæ spinæ, putamini quod nucleum includit tenaciter inherentes. Ipsum putamen fuscum est, non densum, sed fractu contumax, interiore parte læve & splendendum, quo continetur nucleus Amygdalæ [suo putamine liberæ] magnitudine ac colore, forma autem Leporino reni similis, intus albus, sapore dulcis fere ut Amygdala aut Castanea vulgaris.

5. *Castanea purgatrix* J. B. *Castanea purgatrix* C. B. *Americana cathartica* Park.

Fructus est arboris cujusdam vastæ, Castaneæ similis, sed calyce lævi, non ut earum echinato. Eo calyce fructus continetur Castaneæ non admodum absumis, sed sine cortice & ferè quadratus, in duas partes divisus, medium intercurrente, & totum deinde ambiente pellicula.

Ex maritimis Nicaragua invenitur in Novam Hispaniam. Editur hic fructus viridis, aut contusus vino exceptus: si ficus, ejus pulvis ex vino aut gallinae fusculo sumitur. Datur etiam tostus, ut minus purget. Quocumque tandem modo sumptus fere molestia purgat, corpore ite preparato, debito modo exhibita. Pellicula illa exterior interno follicitè detrahenda & abijcenda est, aliis nimis violenter purgat & gravia symptomata inducit.

* P. 3. T. 32. 6. *Castanea* * *Malabarica Angelina* dista. Anselm. H. M. *Angelina* Zanoni Acoffa. An *Angelina* arbor C. B. p. 25.

Arbor est vastæ magnitudinis, sedecim pedum mensuram crassitie non rarò superans, multisque ramis, rotundis, geniculatis, hirsutis, subasperis & spadiceis donata. Lignum solidum, prædurum, albicans, intus subrufum, crasso, viridi, ac intus albicante cortice tectum, qui insuper cinerea & austri faporis crustâ (quamola obductus est).

Radix crassa, albicans, fibrata, cortice crasso, candido, cuticulâ rubicundâ & squamosâ obducto tecta, odoris & saporis sylvestris & ingrati.

Folia brevis rotundis ac hirsutis pediculis ramorum geniculis ordine decussato inherens, oblongo-rotunda, densa, glabra, longitudine spithamam, latitudine palmum æquantia, supernè colore ex atroviolente nitentia, infernè viridi dilutiore, necnon brevibus ac lanuginosis pilis obita, adeoque, aspera, & manui tangentes adherentia. At vero tenella folia è vertice ramorum prodeunt, spadiceorum ad instar, saporis acido-dulcis & vinoli, odorisque fragrantis: necnon integro fructu discisso lateus fuscus exhiat.

Florum loco supremis ramis julus arbor hæc producit virides, intus albicantes, teretes ac lanuginos, longitudine spithamam, crassitie digitum æquantes, sique siccati candellam instar à pueris in ludis accenduntur.

Fructus *Angelica* dicti rotundis, crassis, spadiceis ac lanuginosis pendens petiolis oblongo-rotundi, cortice crasso, aculeato, seu potius echinato viridi & dein flavescente obducti, fructibus datur hæc absumis, at pugni magnitudinem superantes: intus verò, uti in *Jaca* cernitur, alii minores fructus, oblongo-rotundi, ac sulcati intra corticem & medullam occultantur, fabarum aut castanearum ad instar, saporis acido-dulcis & vinoli, odorisque fragrantis: necnon integro fructu discisso lateus fuscus exhiat.

Crescit locis petrosis & arenosis ubique in Malabar, imprimis in sylvis *Kalyalan*. Singulis annis mensè Febr. Decembri fructus profert maturos, ac integrum seculum fructifera manet.

Folia exsiccata calefactaque artibus imposta eorum dolorem ac rigiditatem demulcent. Eadem testiculorum intumescenscentiam ex consusione vel quavis externa vi ortam, ut & *Urticæ* & *Orthocentris* discutiunt, at in pulvere redacta, & cum unguento albo capharuto forniculis applicata Bumbones venereos curant, vel cum radice curcumæ trita, atq. indies parti affectæ affricata, vi sua astringente valorem officina consolidando inveteratum hæmorrhoidum fluxum planè reprimunt. Fructus vero immaturos avariis comestis diarrhoeam faciliè excitant, quam arboris radices & cortices pari facilitate sedant. At oleum è fructibus coctis expressum, vel intus sumptum, vel foris applicatum appetitum excitat ac alimentorum in ventriculo fermentationem levat. Idem cum affato & trieto Alio, necnon coagulato lacte fixum & podici admodum hæmorrhoidum dolores poterit sedat.

Ex

Ex ligno ingentes distæ & naves fabricantur, & ex hujusmodi arboribus excavatis naviculas Indi conficiunt quas *Manjous* appellant, quarum nonnullæ longitudine 80, latitudine novem pedes superant. At verò naves ex ligno hujus arboris, quamvis duro, constructæ vermium putredini obnoxie sunt in aquis fluminum minimè salis.

CAP. V.

De *Quercu*.

Δ^{ps} Græcis generale nomen est, omnes arbores glandiferas complectens, quas una voce comprehendi possit Latino sermone negat Plinius. Quercus enim inter *Quercus* differentias ab eodem recentur. Verum quoniam Quercus nomen à vulgo extenditur ad omnes glandiferarum species significandas, nos non inviti, cum J. Bauhino, (nec quid novi sapere velle videamur) Quercum loco genericæ vocis usurpabimus. Quercus Jovi sacra erat, quod vite causa in hac primùm arbor mortalis fuit, qui primùm glande vesceretur.

Et quæ deciderant patula Jovis arbor glandes. Ovid.

Hujus enim fructu suos populos primùm aluisse dicitur, ante fruges inventas. Civica corona, militum apud Romanos primùm insignie clarissimam, è Quercu fronde fiebat, de qua differentem lege Plinium. Civica dicta est quoniam datur ob civem servatum.

Quercus vox vel primitiva est, vel ignotæ originis. Vossius fortè à *quercus* & quod valet *durus*, asper, dictam putat. Est enim ligni duri & corticis asperi: quod non veritiminè nobis.

1. 2. *Quercus vulgaris* brevis & longis pediculis J. B. vulgaris Ger. latifolia mas, quæ brevi pediculo est C. B. item *Quercus* cum longis pediculis eisdem. The Common Oak.

J. B.

Vix ulli genti Europæ (inquit J. Bauhinus) incognitam putamus Quercum vulgarem, recto, crassissimo, vasto, ac valido caudice, nec minus firma materis; crasso, intus rufo, rinolo, scabroque cortice [in caudice & ramis majoribus, nam in furculis & ramis minoribus lævis est & nigricans aut cinereus] brachiis longè lateque luxuriantibus magnam innoxiamque unam loco inducentibus: foliis longis, summa parte obtusis, ad latera profundius anfractibus & crebris fibratis, præsertim in vettustiore arboris, minus in ea quæ cæta novam frondem emittit, glabris, nitidis, obscure virentibus, pediculis brevibus nixis, costâ mediâ utrinque elatâ & eminente, sed magis averta parte, singularem nascentibus. In hac arboris nucumonte seu *juss* observantur, in quadrantalibus tenuibus pediculis ex certis intervallis mucosum, ex apiculis sessilibus herbis, eodem puncto pluribus exortis compositi, sic ut interdum verticillatim ligulam cui adherent coronent. Observantur quoque & glandium rudimenta, tanquam globuli minimi purpurantes & hirsuti (qui mihi J. Bauhino * holculis) privatis pediculis insidentia. Glandes in calycibus suis seu *cupulis* sessiles, vel furculo proximè adherent, vel longè pro floribus gis tenuibusque pediculis appenduntur. Atque etsi magnitudine variant, unam tamen communiter habent. Longe sunt, corticosâ membranâ tectâ puniceâ, [potius leucophæa seu Berica] nucleo calloso, acerbis & austero, quemadmodum & cupula exterius asperiuscula, interius lævis, prædicto cortice multo densior, vix tertiam glandis partem capiens. Aculeus in summo glandis fastigio eminet, brevior & minus pungens. Serpe ternæ glandes simul coherant, aut binæ, rarò unica prodit: pediculus eas sustinens inde nascitur ubi ramo folium adheret.

Arbor hæc in * Angliæ sylvis & sepibus ubique vulgarissima & nemini non nota; nec in Angliæ * Species ea tantum sed per totam etiam Europam: nec ullum fere solum refugit. Ejus aliquot seu species seu va. quæ longè p. primus, & femina, in saxosis & asperis locis fere nascens, mare humilioris, cortice in tenellis furculis rubescens, non ut in illa albescens, folio minore, breviori, angustiore, antrorsum magis acuminate, tam densis lacinis sinuato lateribus, ut eminus crispum videatur; lætius & nitidius virente, glande pusilla & strigosa: quin & femine varietatis in aliis quæretis proveniens, folio quam maris breviori, antrorsum latiore & magis obtuso, infernè pallido, cortice ramorum nigriore; glandibus minimis, in ramorum & furculorum vertice prodeuntibus, interdum semis aut quinis, fæpe ternis aut quaternis, rarò binis, rarissime singulis, quasi digito retilis, aculeo minuto, parum è calyce prodeuntibus, quæ si firmiter annexæ. Verum non species diversæ, sed varietates potius accidentales à loco aut femine ortum ducentes nobis videntur hæc differentie: ut & aliæ ab aliis Botanici propofitæ. At Quercum cum longis pediculis J. B. ab ea quæ glandem cum brevibus fere pediculis revera specie differt existimamus. Hæc enim glandem non brevibus tantum pediculis haerentem fert, sed nullis, ipsi calycibus earum ramis immediatè adnatiscentibus. Harum gemina conspicitur varietas, una cum majoribus glandibus, binis aut ternis; altera cum minoribus, ternis aut quaternis. Istam Quercum differentiam vii ponere possumus; nisi quis earum quæ brevi aut nullo pediculo sunt folia inspicere velit splendidiore & paulò firmiora.

Quatuor primas Quercis species in Pinace C. B. hæc capite comprehendit. Ex sunt,

I. Quercus latifolia mas, quæ brevi est pediculo.

II. Quercus latifolia femina, i. e. platyphyllos femina Lugh. superius descripta.

III. Quercus latifolia perpetuo virens, qualis in Thuringia agro ubi Sybaris fluit, Theophr. & Plinius meminerunt: qualem etiam Clusius in montibus Calpi heretique Herculo vicinis videri semper ait.

B b b b b

ait. Lugdunensis quos. Hist. in Appennino & Andium Gallicae gentis agris reperiri refert. Nec enim has arbores à reliquis latifolius Quercibus specie distingui exultimo.

IV. Quercus cum longo pediculo; quae est nostrae vulgaris Anglicae; quaeque sola, quod sciam, à Quercus specibus in Anglia sponte nata reperitur. Nam quas D. Evelynus in Sylva proponit pro è Quercus specibus quoniam pro distinctis Quercus speciebus habeo. Glandium autem respectu innumerationibus potius quam pro distinctis Quercus speciebus habeo. Nomina & descriptiones variarum Quercus specierum à Veteribus, re sunt Quercum differentia. Nomina & descriptiones variarum Quercus specierum à Veteribus, re sunt Quercum differentia. Nomina & descriptiones variarum Quercus specierum à Veteribus, re sunt Quercum differentia.

Quercus latifolia amplissima circa Viennam Clusius meminit, cujus omnes glandes oblongis pediculis dependentes quasi viridi quadam exerescentia, multis inaequalibus angulis praedita & scabra inclusa erant, quae ressecata gallarum modo dura & firma erat. Haec exerescentia praedictis accedens inclusa erant, quae ressecata gallarum modo dura & firma erat. Haec exerescentia praedictis accedens inclusa erant, quae ressecata gallarum modo dura & firma erat.

3. Quercus parva, sive Phlegus Graecorum & Esculus Plinii C.B. Phlegus vel Esculus J.B. Phlegus sive Esculus Park.

Lugd.

Fagus Theophrasto dicta, vocis argumento Latinis Esculus, quod glans ejus esculenta & dulcissima esset: Brevis est arbor, in orbem comola, non erecta, caudice crassissimo: folio quam Hemeris angustiore & brevior, obscurius viridente, inferne candicante, glande dulcissima, terete, longa, è brevi crassoque pediculo subrecta, calyce multum ejus complectente, tenacius haerente in ramorum furculis, ad exortum singulorum propemodum foliorum unica, raro gemina, graciliore quam in Latifolia & magis acuminata, aculeo suo magis pungente.

Reperitur & in hoc genere arbor, quae glandem fert superiori omnino figurâ similem, sed crassior, altiore, plenior, & ob molis fuit pondus è calice facile deciduum.

Esculus, si Virgilio credimus,

quantum vertice ad auras
Aetherae tantum radice in Tartara tendit.

Bellonius Quercus cussidam meminit in Trachonitide provenientis, quam Esculum vocat, & Graecis antiquis, erroneè, platyphylon statuit, qui fert glandem, magnitudine ovi columbini, quae postea vitiditate homines tempore famis, ad gustum enim (inquit) Castaneae accedit. Haec Scaligeri Quercus peregrina seu Mauritanica videtur quae glandem fert glandem, oblongam, sapore longe dulciore & delicatior quam Castanea. Nam Hispani, qui arborem Euxinam vocant, glandes verò Vellatas has ob suavitatem sub cineribus tostas mensis secundis apponunt.

Arbor haec diversa videtur ab Esculo Dalechampi, cujus descriptionem dedimus. Veleniae nomen, & quod glandium calyces pro coris preparandis usurpantur, Cerri speciem esse arguit.

Aliam praeterea Quercus speciem memorat Bellonius à nostris diversam, quam Veteribus ignotam arbitrat, cujus glandes minoribus Fabis haud sunt majores.

Nos cum C. Bauhino sentimus Robur primum Clusii Phugum seu Esculum esse Dalech. De hujus potissimum glande intelligendus est Plinius, cum ait, Glandes opes esse nunc quoque multarum gentium, etiam pace gaudendum, constat: nec modis inopia frugum arefactis multum farina, spissatque in panis usum; quoniam & bodie per Hispanias secundis mensis glans inseritur. Dulcior eadem in cinere cocta. Esculi tamen glande, vel sub prunis cocta, vel in aqua elixa, cum vescuntur rustici gravitate capitis tentantur & velut inebriantur, non aliter quam qui Lolum panis commixtum ederint, ut testatur Dalechampius.

Ego equidem suspicor Esculum Dalech. non differre specie à Quercu latifolia vulgari. Bellonius Esculum pro specie distincta habeo.

4. Robur II. Clusii J.B. Quercus foliis molli lanugine pubescentibus altera species C.B.

Clus.

Quercus ferè magnitudine in Austria, Stiria & Pannonia crescens, strigosus est Quercu, ligno durior, folio minus amplo, altera parte nonnihil incano; exiguum glandem fert.

Considerandum proponit J. Bauhinus, quantum hoc Robur differat à Quercu vulgari cum glandibus sine longis pediculis minoribus. Ego libenter eundem senserim, ne species temere multiplicentur.

5. Robur III. Clusii J.B. Quercus gallam exiguae nucis magnitudine ferens C.B.

Clus.

Humilior est, & interdum humanam altitudinem non excedens, alioqui priori omnino similis, tum facie, tum foliorum formâ canitque, ut videatur illius pumilum genus esse. Fert hac praeagratum gallam, exigui Mali magnitudine, copiosissimam ramo ferè contiguam, &c.

In multis Castellae veteris montibus frequens est, & plerumque numerosis ab eadem radice stolonibus fructat. Harum ramis contortis, deinde fissis & excorticatis tadarum loco rustici alicubi utuntur.

6. Robur

6. Robur IV. Clusii J.B. Quercus foliis muricata non spinosa, glande superiori simili C.B.

Clus.

In arborem excrevit pusillum: ejus item folia minor sunt, duriora, angustioraque, nec adeo profunde incisâ & sinuata, sed veluti aculeatis denticulis tantum serrata, inferne quidem candicante, sed nulla molli lanugine alperia.

Frequenter etiam ista alit gallam superiori similem, & tuberculis acutis ornatam, pallidior tamen colore.

Clus.

Priori ferè similis est, sed stolonibus brevioribus, & magis corticis, rugosiorque cortice: gallae item extremis ramulis nascuntur, aliis minores, leves & sine tuberculis, colore ex rufo nigricante. Nascitur utrumque hoc genus in Lusitaniae solitudinibus, iocine Ulyssipponensi, non procul Ebora, Locu. & ab incolis Carvalla nuncupatur.

8. Robur VII. Clusii J.B. Quercus pedem vix superans C.B.

Clus.

Adeo humile est hoc genus, ut raro pedem magnitudine superet: ramuli tenues & flexibiles, vulgaris Quercus virgultis similissimi. Folia ad proximè descriptas accedunt, sed aliquantum majora & molliora. Hoc fert glandem Quercu vulgaris brevi minorem interdum etiam crassior, calyce planiore, admodum amarum. In reliquis generibus nullas observavit glandes Clusius, praeterquam in secundo.

Inter Riosio & Alda Galga solo arenoso, non procul Ulyssipponem invenit Clusius frequen. Locu. tissimum.

9. Robur VI. Clusii J.B. Quercus humilis gallicis binis, ternis aut pluribus simul junctis C.B.

Humile est, nec humanam altitudinem excedit, fruticis potius quam arboris nomine donandum, tenuibus & lentis ramis; foliis secundo ferè similibus, sed minoribus, nec adeo sinuosis, minorum gallarum, quae plerumque binis, ternis vel plures simul nascuntur, admodum ferax.

Nascitur in Austria & Pannonia, ubi Rustici cum secundo confundunt. Locu. Mirum Clusio tot Roboris speciem observat cum nobis in Germania & Italia peregrinantibus nâ una quidem occurreret. An ex diversitate Gallarum certo colligi possit specierum diversitas dubio.

10. Agilops sive Ceruus major glande Park. Quercus calyce echinato, glande majore C.B. Arabum Ideorum, Agilops Maurorum, Latinarum Ceruus ejusdem, Ceruus Agilops, Agilops Theophrasti patata J.B.

Hujus glandium calyces Venetiis vidimus, ubi Vallonia dicuntur, ab Apollonia Dalmatiae urbe hodie Vallonia dicta unde asseruntur, nomine accepto. Eorum usum idem est qui corticis Quercus apud nos, nimirum ad coria densanda.

Glandis hujus calycem à Valerando Dourez Justinopoli allatum sic describit J. Bauhinus: Cavitas ejus sescunciam in diametro habuit, paulo minus alta, quem undique, crassa, rigidaque creberrima spicula obvallant, praerupte rupis fragmenti æmulum, non minus tenuis uncis in diametro habentem, interne hirsutum: squamæ late sunt, in cinereo candicantes. An arbor ipsa à quoquam descripta sit nescio: nam quæ videntur tinere à Pefaro ad Romam, quas describit Lobelius, eadem esse puto cum nobis visis circa lacum Volsinensem, hæ autem Cerri minore & mitiore minutâ, echinato calyce erant.

Nec alia videtur cujus rami ad J. Bauhinum missi à Dalechampio. Folia habuit vulgaris Quercus, sed ut longiora, ita in tenuioribus altioris, laciniis divisa, superne lucida, subus autem cinerea. Cæterum proximè ligno adherent fructus, calycibus hispida & lentiosos, unciam latos, glande tamen nondum matura, similibus planis calycibus Quercus Burgundicæ echinato calyce. Folia Cerri nobis observata circa lacum Volsinensem in Etruria omnino talia erant qualia hic describit J. Bauhinus, sed glandium calyces diversi à calycibus Cerri Valloniae dictis.

Ufus calycum est ad inchiendos atro colore pannos Gallarum vice: Sed illis cinctura dilutior, Visu. fugacior, viliore, est. J.B.

11. Glandia magnus calyx Clus. exot. J.B.

Quem ex Hingandæarum Virginie delatum habuit Clusius parum admodum differt à supra descripto Valloniae calyce; non tamen eundem affigere audemus ob loci natalis distantiam. C. Bauhinus Glandem Virginicam vocat.

12. Halaplaos sive Ceruus femina minore glande Park. Halaplaos patata, & Ceruus femina Dalechampii J.B. Quercus calyce hispida, glande minore C.B.

Clusius sic describit. Eadem altitudine qua vulgaris Quercus, atq. etiam celsiore asurgit, caudice erectiore, corticeque crassiore & magis scabro; Folia frequentioribus incisuris, sed minus alis divisa habet quam Quercus (ut à nobis observata in Etruria Ceruus folia habuit profundius sinuata seu potius laciniata, quam vulgaris Quercus) longioribus tenuioribusque, pediculis inherencia; ramulos breviores frequentibusque nodis obsoletis, gemmas minores, & aliquot gracilibus foliolis, ceu staminibus aut villis, sepius: Calycem brevi crassoque pediculo annotinis ramulis adnatis, non in foliorum alis, B b b b b 2

Differt autem Cedrus à Larice (cui alias simillima est) trunco majore, foliis perpetuis, conis plus quintuplo majoribus.
Arborem hanc esse Cedrum Libani, in Sacris literis tantopere celebratum, cuius usus erat ad templum Salomonis ædificandum, minime dubium est.

Cedrus conferta folia Larici C. B. magna, sive Libani conferta J. B. magna conferta Libani Park. The Cedar of Libanus.

Arbor est perpetuo virens, robustis ramis brachiata, orgyias aliquot crassa, ad summam Abietum nobilitatem proceritatem affurgens; quanto autem majores accreverint rami, quorum pondere gravatus caudex se inclinat, tantum de arboris rectitudine decedit. Rami (ut & conis, magni, rotundi) sursum spectant, longi, tam pulchro ordine dispositi, ac si artificis manus relectos aquatōs, apposuisse: sic ut eminūs etiam circinatus aequaliter dispositum orbis egregie appareat: ex quo etiam antequam cominus contempleris, facile inter hanc aliaque resiniferas arbores discernimen notes licet: ceteroqui magna huic cum Larice similitudo, potissimum in foliis, quæ parva, angusta, conferta, in exerto fulcello fusco clavis multæ terrestris longitudine & crassitie simili, quæ (ut ait Bellonius) ab uno furculo exorta, 40 vel 50 simul, ferè quadam in ordine disposita, furculum radiantia polorum penicillum referre videntur, odorata, subacida & cum levi amaritudine adstringenda. Sola inter arbores, dempta Abiete, inter cælam tendentes mittit, hos sic describit J. Bauhinus. Quatuor pollicibus altiores, octonos in ambitu circa basin colligunt (quos nimirum ille habuit) paulatim in obseum turbinem fastigati, squamis compacti (sefuciam) circiter lati, unciam altis, medio inter crassas, rufas, per extrema extantia planis, alia alius finius ita subeunt, ut quot fere eam circumcirca agmina, totidem zonis præcincti videantur: inferior autem uniuersa, ex his squamis pars lambdoides mucrone fuso hausta adnascitur, jugo elato medium percurrente, in valles laterales declivi, totidem confimilibus ex adverso valloculis respondentibus, quæ totidem recipiunt nuculas, pomacæ aut pyracæ grans duplo triplove majores, formâ non abfimili, rutilante quadam refina, dura fed fragili, vehementer odorata, evidenter acri farctas; quarum unicuique uncialis, triquetra, tenuisque membrana affigitur, papilionis alam egregie referens, ita quidem ut duæ membranz unicuique squamæ majori averso incubitu respondeant. Ceterum pediculus conis validus exsistit, uncialis & sextantalis longitudinis, crassitudine ferè extremi articuli minimi digiti, obliquo ut incurvus, cortice rugoso, & squarnis exiguas (ut in Pinastro) subinde loriceas, tam firmæ ramo adherens, ut divelli non possit nisi avulsa arboris parte. Coni porro hiantes se pandunt, ac paulatim diffissi rotibus ac pluvius decidunt, relicto in ramo pediculo seu stylo medio, cui squamæ adnascuntur, firmo & tereti, quod & in Abiete femina observavimus. Pediculus autem squamas non prius exiit quam duos annos excedit.

Ramus quem habuit J. Bauhinus pollice crassior, cortice aræ crasso, rugoso, foris fusco, intus rufus, materie dura, alba, in ramulis satis crebris divisa.

Lignum colore erat undequa, rufus, (qualem in Pyri ligno subinde conspiciamus) pectinibus rethitis fissile, solummodo satis, media tamen inter fibras spatia inania, ut lignum Quernum, offendens, nullam cariem, nullam terebinthem sentiens.

Theophrastus eam Cedri trunco crassitudinem attribuit, ut eam ulnæ hominum quatuor vel etiam plures nequeant amplecti. Melchior Luffi apud J. Bauhinum Cedros montis Libani tam crassas fuisse ait, ut sex vel septem homines vix possent amplecti truncos.

Dolorum cortex interioris partis trunci, quæ à terra ad primos porrigitur ramos, asperiores esse scribit; reliquum vero lævem ac glabrum, inter ramos conspiciunt.

Duas profert resinas, quemadmodum & Abies, alteram in tuberculis albam, nihil profusus amarulentam, nec gravis odoris: alteram sua sponte exsudentem, quæ cum retorrida sit, naribus admoda, fragra redolent, odorataque gustata percipiuntur, sed ita pernaciiter dentibus inhzret, ut nonnisi cum difficultate auferatur.

Leu.

In monte Libani, ubi sponte oritur tantum 24 supputavit Rauwolfius; nec plures Melchior Luffi prædixit: Bellonius circiter 28: qui & in Amano & Tauro montibus se Cedros vidisse refert.

An Cedrus Libani Recentioribus dicta Veteribus cognita fuerit non levis est controversia. Hinc enim, Theophrasto, Plinio, Galeno, Dioscoride auctoribus, Cedrus etiam major, baccas, Cedridas dictas, fert, non Conos; proinde Cedrus montis Libani esse non potest, quæ conferta est. Ex altera autem parte, magnitudo insignis quam Plinius & Theophrastus Cedro majori attribuunt Oxycedro, (quæ revera nihil aliud est quam Juniperi species) nullo modo convenit: uti nec nomen Cedrales, quod quidam, auctore Plinio, Cedro majori attribuunt. At neque, si Bellonio credimus, Cedrus minor in Syria reperitur, ubi Theophrastus pure magnitudinis Cedros nasci scribit.

Cedros autem Libani Larices non esse, ut Guilandinus & alii voluerunt, inde constat, quod Larici folia decidunt, Cedrus magna perpetuo vireat: Rami Laricis deorsum dependant, Cedri magnæ sursum pendent; tandem quod Larix in Syria non reperitur.

Magnam tamen similitudinem cum Larice obtinere Cedrum non est diffidentum, ut merito congerentes censentur arbores.

Cedriam antiquorum Cedri lachrymam seu resinam esse, non Picem, ut nonnulli vultu probat Bodæus à Stapel. quæsi consule.

* Commem. in Theophr. hist. l. 9. c. 1. p. 973.

Bellonius lib. de arb. consil. non Cedrum tantum Cedriam fundere, sed etiam Pinum, Picem, Laricem, Juniperum, Cupressum, quarum omnium resinas defunctorum corpora servare scribit: quem hac de causa Martialis non immerito reprehendit.

Vires.

Cedrus autem hæc facultates à Veteribus tribuuntur, Defuncta corpora incorrupta ævis servat, viæta conurperit, mirâ differentia à Veteribus infirmitatibus defunctis pro vita est. Vestes quoque & pelles corruptæ, & animalia necat. Galenus 7. Simplic. septem esse tradit, ob caliditatem cum substantiæ tenuitate conjunctam. Commoda est ad ocularia medicamenta, ut quæ illa visum

visum acuat, & albugines ac cicatrices delectat; cum aceto verò infusillata vermes aurum necat, & cum Hyssopi decocto infusa sonitus ac fibula sedat. At Plinius, timuerim (inquit) vel gravitati aut vermibus aurum infillare [ob septicam vim superius tactam.] In cava dentium indita dentem frangit, & dolorem sedat: idem facit etiam si cum aceto collatur. Plinius dentes quoque, eo colluere timerent. In anginis illinitur, & tonsillarum inflammationibus optulatur. Hoc etiam, nec præter rationem, improbat Plinius. Phthiriales eo unguere non dubitant idem, & contra porrigines. Cærasse serpentis moribus, cum sale imposita auxiliatur, & contra marini Leporis venenum bibitur in passu. Prodest & Elephantiasi laborantibus si oblinatur. Purgat quoque, ulcera in Pulmone & Ascaridas sanat, si cyathi mensura forbeat. Mirum hoc non reprehendere Plinium. Vermes & Ascaridas perdit per clysterem infusum. Ulcera fordida & excrementis in eis aures quidam unguunt eo. Fit & oleum ex eo, quod Pissellum vocant, vehementioris ad eadem omnia usus. Privatim vero Quadrupedum, & canum ac boum scabiem curat, Riscos etiam in iis perdit, & ulcerationes quæ ex tonsura ipsorum oboriuntur ad cicatricem perducit.

Ex Cedro oleum nasci scribit Vitruvius quo libri aliæ res perundæ à tineis & carie non leduntur. Ad quod pertinere videtur illud Persii, Saryra primâ

Et cedro digna locustis.

Item illud Ovidii Trist. 1.

Nec tinea minus, nec cedro charta notetur.

Ego potius colorem alicuius cedri oleo temperatum poetam intelligere puto ob verbum notari additum: nec oleo simplici, quod propemodum decolor est, aliquid notari recte dicitur.

CAP. IV.

De Larice.

Laricis nomen à Germanico antiquo *Lareb* vel *Larib* dictum esse verisimile est. Apud Cæsarem voces Germanicæ in *arb* terminant, obviante C. Hofmanno, mutantur in *ar*. Laricem autem Theophrasto & veteribus Græcis incognitam fuisse cum Bellonio putamus, qui ait universis locis Græciæ per quæ transit Laricem non apparere. Larix à reliquis conferta & resiniferis arboribus abundè distinguunt quod solo fit deciduo. Verum de tempore quo folia decidunt non consentiunt Botanici. Matthioli folia non decidere hyeme, sed nove vero cum recentia propellunt vetera affirmat. Matthioli suffragatur auctor *æternæveræ* J. Bauhinus, qui non Autumno fed Vere folia decidua se observasse scribit. Alii è contra folia Autumno decidere & arborem hyeme nudam esse afferunt; præ reliquis C. Hofmannus. Quid autem? inquit, nisi omnes qui hortum medicum frequentavimus cæci sumus singulis Autumni folia decidunt. Ego J. Bauhino ut curiolo & veraci potius assentior. Observent & licet hanc determinent quibus arborum harum copia est, & inspicendi animus.

Larix Ger. C. B. Park. folio deciduo conferta J. B. The Larch-tree.

J. B.

Caudice recto ac procerò Abiet æqualis est: cortice crasso, (sæbro, fuscoque [J. Bodæo cortex inferiori parte quæ ramis subest crassus, asper, undiq; in rimas dehiscit, præcilius interius rubere conspiciuntur, reliqua parte lævis, glaber, nonnihil foris malibacis.] Rami circa stipitem velut per gradus collocantur, longi, graciles, deorsum dependentes. Folia leniter odorata, ramos consulo ordine ambientia, è tuberculis umbilicatis duodecim, viginti, aut triginta simul penicilli in morem conjuncta prodeunt, tenera, perangusta, crassitudine porcinæ setas æquantia, uncialia & longiora, viridantia, [Stapelio breviora, tenuiora, molliora quàm Pini, haud aculeata sed retula, adveniente hyeme pallida effecta, (quod & nos observavimus) ad stipitis radicem decidunt] non ante hyeme decidentia quam alie initio veris succedunt. Non igitur universa simul, fed singula paulatim recedunt, alia interim succedunt ab illidem tuberculis prodeuntibus dilapsum vicem occupantibus, ita ut non dehiscant folia, sed nove juvenatibus habitum induisse videantur. [At Stapelii alique nudam hyemem transigere Laricem affirmant.] *Flores* seu potius conorum rudimenta Stapeli rotunda, è teneriorum ramulorum summitatibus erumpunt, arboræma, mirum in modum condecorant, quod in purpuram ardentem rubescantia, comantibusque foliis miræ naturæ artificia annexa, vitionum oculis non parum recreant, suntque odoratissima. Ceni pernaciter ramis hærent brevi, contorto, crassifusculo pediculo, notabundis, nucis Cupressini magnitudine, fed paulo longiores, squamulis compacti latiusculis compressis, obtusis, tenuibus [ex rubro, ut inquit Clusius, purpurascens, nimirum dum tenelli sunt, & nondum maturuerunt] qui dum novelli & recentes sunt ex illidem tuberculis è quibus folia prodeunt, petiolo sursum reflexo nitentes, ut mucrone celum spectent: illorūq; intercedunt squamule foliaceæ, tenellæ in stylum ardentem desinentes quæ singule continent femina parva, alata, gemina, magnitudine feminis Cupressi, foris cinereo cortice, intus autem candido nucleo constantes, sapore dulci & Pineam nucem referente. Materies firma satis & foliola, in redum filis, fulva, crispantibus lacrationis coloris callis, pectinibus rectis, odorata, flammescens, odorem quoque, piceundum naribus aspiant.

In Alpibus Rhæticis & Valtellinæ abunde provenit. Nos in Alpibus Striacis & Corinthiacis co-Loni. piofam observavimus, cum Vienna Venetiæ iter faceremus. In Viennensi saltu, tum aliis montibus

demum anno, Autumno appetente, quod illis tempus maturitatis est, caeruleo tinguntur colore.

Locus.

Juniperus in ericetis agri Cantiani, Efflexensis, & alibi in Anglia copiose provenit, sed plerumq. humilis & fruticosa; quoniam Jumenta eam assidue carpunt & coercent, & in arborum adulescere non permittunt: in hortis culta arboris modice magnitudinem & staturam assuevit. Invenitur etiam non minus frequens in Belgio, Germania, Gallia, &c.

Tempus.

De tempore florendi jam diximus. Fructus, notante Casalpino, maturifcit anno secundo, ut aliquando fructus trium annorum contingatur, cum is qui maturus est servetur ad tertium anni fructum nascentem.

Quarumq. in Junipero cernuntur (inquit Tragus) odorata sunt. 1. Humor qui ex ea, si ledatur cum in succo suo fuerit, effluit. 2. Radices & caudices aridi. 3. Bacce recentes & maturae. 4. Folia acuminata.

Ufus
& Virtus.

Lignum præcipue ob suaevolemtiam commendatur (praesertim si Maio mense cedatur) unde incensum ad aerem emendandum, & odores noxios aut contagiosos arcendos suffumigatur. Juniperi arbor Maio mense cum pluviosa fuerit tempestas luteam & cortice lutea lachrymam, quae magna in copia tanquam fungi exigui arbori adhuc, nec magnopere odorata est.

Lignum vix fenit verusitatem, & carbonem dat tantum non æternum viventes: Chymistæ, tradente Martioli, asseverant carbonem Juniperinum accensum ac quo cinere obrutum ignem integro anno fovere. Trabes Juniperinae fuerunt in templo Dianæ Sagunti, cui religione inductus Annibal perierit, ut est apud Plinium.

Radura ligni non sine causa in cucuphis adhibetur, quippe cephalicum est, nervosumque genus insigniter roborat. Sched. Fit etiam cinis ex ligno, per quem cinerem colatum vinum tam potens est sudorificum, ut quibusdam exhauserit aquas vel pituitam ex toto habuit. Ex arido ligno destillatur & oleum per descensum vel retortam; melius tamen elicitur per veficam. Extrinsecus ejus usus est in morbis nervinis, in tibiariis fergine & cancro, vulneribus & ulceribus malis.

Baccae in cibo escitate stomacho frigido utiles sunt, piritamque quæ in illo coit digerunt, contra inflationes & tormina faciunt, vicia peccoris purgant, rufisq. medentur, urinam efficiunt ducunt, venenulæ, à corde repellunt. Eadem mentes & coxendicem vinofos humores ducunt. Sæpius Tragi judicio, ad cibos consuecendos Pyreæ salubiores. Uules etiam sunt in affectibus capitis & nervorum. Differunt autem bacce, quæ enim dulces sunt & edules, aliæ acres & aromaticæ.

Lapponi Baccarum Juniperi decoctiones bibunt quemadmodum nos Cava & Thea, fœtque præcipua apud illos medicina pars. Schefferus Hist. Laplandia. Earum vires fuscæ traduntur à Schario de Junipero, & Joan. Michæle de eadem.

Succus extractus è bacis Juniperi ad prædicta omnia utilis est, & alia multa, si credere fas sit, quæ vide apud J. B. Theriacam Germanorum nonnulli dixerunt, tum quod fit efficax contra venena, tum quod Germanorum corporibus amicitissima & maxime salutaris.

Oleum fit vel per destillationem è bacis confusum cum aqua mixtum, oleum enim cum aqua ascendit, vel per expressionem è bacis confusum cum oleo olivarum mixtum. Valet ad tormina aliæque multa. Gutture duæ vel tres puerilis verminantibus exhibite lumbicos quibus vexentur necant & expellunt.

Vim diureticam in Juniperi bacis, earumq. oleo (inquit Cargillus) in me expertus sum sæpius manifestam, & tum ex illis paucas decedat, tum panem hujus guttuli tinctum evidenter violarum odore urinas imbuit, non locus ac Terebinthinam vulgarem ejusque oleum stillantem. Cum generoso vino albo decoquenda, & decoctum singulo manè fæcharo edulcoratum calculosis promanandum.

Ego fretus hac observatione complurimis commendavi baccarum Juniperi blandè confus. hifcente solum exteriore cortice insusum in vino, qui perbellè ab illius usu valuerunt, & à jugi nephritico dolore vindicati sunt: exemplo fit Laurentius Rostochiensis professor: is enim quotidie circiter j. pugillum groisè confutarum aut dentibus comminatarum bac. Junip. deglutiebat, quo simpli. medicamento obtinuit, ut non solum arentulas, sed calculos minutulos, imò etiam Lentis magnitudine, si non sine omni molestia, atamen dolore excrevit, cum ante usum harum baccarum sepe oppido male habuit. Sim. Paulus. Spiritus & oleum non modo contra calculum sed etiam peccoris vicia valde profunt.

Eluxir Juniperinum admirandarum virium in calculo, quod insuper stomachicum insigne est, &c. R. Bacca. Juniper. naturæ & elodæ. q. v. contundatur crasse, digerantur, affusa aliqua aqua diuerfæ. Hinc exprime, abstrahendôque insipida ad consistentiam mellis. Hujus mellis Juniperi cocti. 10. 11, 12, &c. milce optime cum aqua vite Juniperina, digeret, aliquandiu lenissimè calore (Solis aut sim.) Sched.

Bacce apud Germanos singulari remedio ad grassantia Pestilentie contagia depellenda usurpantur. Træg. A nostris fiunt & aliæ Antidoti ex his bacis contra febres pestilentiales, quas laudo vel ideo quia medicamentum est domesticum. D. Bowle. Bacas in aceto maceratas, exsiccatas dendo & in pulverem redactas in peste utilissimas esse scribit, in observationibus ad nos transfusiss.

Affuit Clusius Narbonensis Gallos è Juniperi bacis oleum exprimere, quod ipsi de Cade vocant, capius febriæ, ut pecorum etiam scabiei, & ulceribus, quibus à consone instantur, ad primè utilis.

Gummi Juniperinum sex Vernix sicca (Arabibus Sandaracha seu Sandarax, à Græcorum Sandarachæ, quæ auripigmentum est, longe diversè) recens, pallida & pellucida probatur: cum inventarè fit flava & friabilis, musticis modo, quam mentur in multis: Sanguinem undequaque thentem sistit, ulcera putina curat, cruditates ventriculi emendat, diarrhoeas antiquas sistit, lumbi-

cos

cos necat. Schrodero Usus præcipuus est in nervorum affectibus, resolutione, frigidityte, contractione, &c. & in capitis affectibus reliquis à frigidityte suboritis.

Quod Vernix liquida seu Vernigio sit lachryma seu gummi Juniperi, falsò à Mathioli, Lacuna, * Vernix Casalpino, & aliis asseritur, inquit Cornarius. Nam facticia res est Vernix: non tamen à lachryma quid. Juniperi in oleo Lini soluto (ut * multi volunt) sed ex icobe Succini in oleo dicto decocta ut post * Schroderum, Cornarium affirmat etiam Calp. Hofmannus. Usus ejus est ad illustrandas picturas, ad nitorem ferro Parkinsijm.

De usu ligni Juniperini in lue Venerea, ad modum Guaiaci, & pro eo substitutus, cum dubium sit an prosit necne, nihil dicam. V. si placeat Hist. Ebrodun. lib. 9. cap. 22.

Umbram Juniperi noxiam esse versus ille Virgili multis persuasit, Juniperi grævis umbra, &c. Nonnulli etiam rationem ejus reddere conantur, quia sci. ob densitatem foliorum vapores è terra noxios exhalantes repercutit & diffusi non finit, unde ibidem stagnantes aerem prava qualitate insunt. Ego potius Juniperi umbram salutarem esse crediderim ob suavem quem arbor expirat odorem.

2. Juniperus major bacca rufescente C. B. Oxycedrus Park. Oxyc. Phœnicea Ger. Cedrus Phœnicea Bellonio, sive Oxycedrus, Quibusdam Juniperus major bacca rubra J. B.

Folia quàm Juniperi vulgaris duplo sunt longiora, latioraq. rigida, infesto mucrone pungentia: bacca duplo aut triplo Juniperinis majores, coloris non ut illæ caeruleæ, sed rufæ, fæte tamen & odore simili. Clusius fit descriptis. Junipero ferè similis est Oxycedrus, magna ex parte contorto ut illa caudice, interdum etiam in arbutulæm excrefcens, tenui & rufescente cortice. Folia habet Juniperi vulgaris modo pungentia, aliquantulum tamen longiora & rariora, terna semper circa rami similes nascencia, ut in Junipero min. Fructum initio videntem, deinde flavescerem, postremò cum maturit purpureo coloris, Juniperi fructu multò majorem ut interdum Avellanam magnitudine æquet, & tuberculis quibusdam, veluti squamarum rudimentis oblitum, nucleos tres aut quatuor inæquales continentes, majores quàm in superiore, mediis intus alba.

Floret Juniperi minoris modo, & eodem tempore utriusque fructus maturitatem adipiscitur.

In colibus circa Monsipellum frequentem observavimus.

Provenit (inquit Clusius) pleriq. Hispaniæ & Narbonensis Gallie asperis locis: nusquam tamen majorem videre memini quàm supra Sequanæ & Guadaram, tunc Madritano, ubi arborum magnitudinem & altitudinem interdum æquat, truncum humani corporis crassitudinem æquante Cælapino. Et fructibus Juniperi majoris cum maturi fæte vino remissis exprimitur liquor, qui Saccharo Viri. exceptus utilissimus: utpote qui ex pulmone & peccore educit purulentia; ac tempore pestis præservatæ loco esse potest.

Observavit D. Thomeus Robinson in Galliâ Narbonensi itinerans incolæ ex Oxycedro elicere oleosam seu resinosam substantiam, eodem modo ut è Pinu, & Abiete, in eadem converso, destillatione rosi facta per descensum; quæ unctur in scabie, & ulceribus peccorum.

3. Juniperus major bacca caerulea C. B. maxima Illyrica J. B. Park. maxima Ger.

Juniperi (inquit Lob. & Pena in Adv.) qualdam habuimus plantas non dispares fronde & figure acutè Junipero, sed fructus erat teres oblongior, medicosis Olivæ par, caerulei coloris. Videatur Dioscoridis major Juniperus.

A. 4. Juniperus Alpina J. B. Clus. Park. Alpina minor Ger. emac. Mountain Dwarf Juniper. Minor montana folio latiore fructuq. longiore C. B.

Clus. Cubitalem altitudinem non excedit, sed depressa est & quasi humi sparsa, multoque crassioribus & brevioribus constat ramis quàm vulgaris, lentis etiam fructibus, contumacibus & contortis: tenellos ramos ambunt terna folia, æqualiter semper nascencia ut in vulgari: verum latiora, breviora, crassiora, nec minùs quàm illa pungentia, colore interius ex caeruleo candicante, exterius viridi. Florem non vidit Clusius: fructum autem in ramulis gestat, vulgari similem, paulo tamen (ut ei videbatur) longiorem, antequam plenam maturitatem consequatur videntem, ubi maturerit nigrum, qualescens, cum illo saporis.

Crebit in scopulis Durrenstein & Esch: quibus duntaxat in locis inveniebatur Clus. Augusto mense Locus pauculas stirpes fructu maturo & immaturo onustas.

In altissimo Cambriæ monte Snowden dicto, inque montibus Westmorlandicis in Septentrionali Angliæ parte sponte provenit: utrobq. monticolis Sabine nomine insignitur: Et revera validum Sabine odorem narius offert. Decoctum limumatum, vel ex eam succum expressum equi verat. Viresbus ventriculo & intestinis hærentibus, Stom. nostratiis dictis, laborantibus exhibent.

5. Juniperus major Americana Park De Americana vulgo dicta. Juniperus Virginiana & Barbados. Nustribus The Cedar of Virginia, Bermudas, Barbados.

In magnam & proceram arborem adolefcit [Parkinsonus asserit se vidisse tabulas ex ejus trunco cæcis viginti pedes longas, latitudine cubitali, è Bermudas seu Sommer insulis allatas] ramofam. Folia parva, breviter, Juniperi vulgaris perissimila, sed minor, eodem modo ramulis adnascencia. Bacca parva, vix Juniperi nostratis majores, nigro-caeruleæ pariter. Materia rubra, mollis, fragilis, odorator etiam quàm Juniperi nostratis; ligni color variat, ruber, flavus, albidus.

Multis Americæ locis provenit, v. g. Virginia, Bermudas, Jamaica, Barbados, &c. Autor descriptionis Carolina affirmat Cedros istius regionis, quod ad pedinem ligni, odorem & Locus, colore, D d d d d 3

colorem, Bermudenſibus Cedris. (quæ omnium Americarum præſtantiffimæ habentur) bonitate pares eſſe: unde & doliolum *Myrtis* & opercula ex his facere ſolent, quæ liquores acerrimi & ſubtiliſſimi non penetrant.

Antillarum inſularum & *Jamaicæ* Cedros texture laxioris, rubioris & minùs firmæ ac ſolida eſſe, ut oleum & ſpirum Vini vix continent. E bacis decoquendo potum ſaluberrimum parant Bermudenſes. E ligno menſæ, ſedæ, capſæ, vaſa, opera inſtituta, &c. fiunt.

Pulvis & ramenta Cedrina veſtimentis in arcis repositis interperſa tineas & omne genus vermiculos enecat, ipſa autem nunquam putrefcunt, neque vermes generant; ipſe etiam obſervari hic Londini, circumforaneo, & circulatoribus ob cadaverum condituram celebres, ſcòbe Cedrina multa corpus undequaque integere; ut mihi pane perſuadeam artis hujus ſecretum (ut vocant) maximam partem in eo conſiſtere, ſi addamus gummata nonnulla liquefacta ori, ano, auriſus, &c. inſula. D. *Tancred. Robinſon* hæc communicavit.

Postquam Juniperorum hiftoriam abſolviffem, ab ingenioſiſſimo Amico & ſtudioſum meorum adjutore maxime indultio, jam dicto, & ſæpius in decurſu operis dicendo D. *Tancred. Robinſon* ad me tranſmiſſus eſt *Horii Academiæ Lugduno Batavi Catalogus* à Viro longè celeberrimo D. *Paulo Hermann*, Medicinæ & Botanices Profeſſore compoſitus; in quo Juniperum Americanam Bermudenſem, (quam ego cum Virginiana & Barbadeſi ſpecie convenire exiſtimaveram, nec aliter diſſere quam accidenſibus nonnullis à loci natalis diverſitate orti) diſtingui & ſeparari video: quocirca liber hic utriuſque deſcriptionem & prædicto Catalogo mutuatim proponere.

Juniperus Bermudiana.

In metam faſtigiatam ſua ſponte excreſcit hæc arbor Junipero vulgari tam facie quàm viribus ſimilis. Eſt verò *folia* anguſtiſſimis, tenuioribus, in rigidas & leviter pungentes cupides deſinentibus, denſo elegantiq. ordine ramulos ambientibus, ſuperne glaucis, inferne hilari, perpetuo virore nitentibus. *Floræ* ſert exiles, amentaceæ, purpureo-croceæ: *Baccæ* rotundæ Avellaneæ magnitudinis, ex ſulco phœniceæ, ſquamatis aliquot tuberculis obſitis, in quibus tres quatuorve anguloſi arilli rite congenerum continentur.

Feliciter propagatur per ſubmerſionem, circumpoſitionem, vel ramulos avulſos & terræ inſixos.

Juniperus Virginiana.

Præcedenti formæ & creſcendi modo reſpondet. Aſt folia edit anguſtiora, molliora & omnino viridia. Eandem exigit culturam quàm præcedens.

Ex his perſpecto, Juniperum Bermudianam Junipero majori Europææ ſeu Oxycedro reſpondere, ideò, non temere aut impetè nomen Cedri ei inditum; Virginianam autem Junipero vulgari minori, ut ex baccarum utriuſque colore & magnitudine patet. Deinde Parkinſonum eundem nobiſcum errore erraſſe & utramq. in ſua deſcriptione conſuſiſſe. Tandem Juniperum Barbadeſem, (cujus arbutulam vivam ex ea inſula delatam in navigio aliquando vidimus) cum Virginiana eandem eſſe, liquidem folia ejus Juniperinis minora erant, alia perſimilia, & eodem ordine naſcentia; & baccæ (nautis affirmantibus) cœruleæ; lignum rubrum, molle, fragile, odoratum; arbor prægrans & proceræ. Atq. hæc eſt quæ à nobis ſuperius deſcribitur, non Bermudiana, quam nos per errorem pro eadem habuimus.

His addit D. Hermannus Juniperum ſeu Cedrum ex Goa, quæ ramis eſt magis patulis, gracilibus foliis glaucis, tenuiſſimis & breviffimis, cæteroquæ ſuperiori [Junipero Virginianæ] videtur ſimilis.

C A P. II.

1. *Cedrus Lycia retuſa Bellonia dicta J. B. baccifera I. ſeu foliis Cupreſſi major, fruſtu ſarvacente C. B. item II. ſeu foliis Cupreſſi minor, majoribus baccis ejusdem. Nicot. III. ſeu foliis Cupreſſi minor. Cedrus Phœnicea ſeu Cupreſſi Park. Oxycedrus Lycia Ger. Juniperus major Cluſ. The Berry-bearing Cedar.*

J. B.

Arbor eſt pumila, tricuſtialis, [Cluſio humanam altitudinem raro ſuperans,] odore Cupreſſi grato, ſapore adſtringenti, amareſcente cum acrimonia, caudice contorto non recto, multis ramis lentis & flexibilibus prædito, ſcabro cortice. *Folia* habet carnola, & ex continua quaternorum foliorum mutuo connexorum ſerie compoſita, quemadmodum cupreſſis: *Floræ* Juniperi vulgari & Oxycedro ſimiles; flavos, ſed extremis ramulis inſidentes, ut in Cupreſſi & Thuiæ: quibus ſuccedunt fruſtus magnitudine baccarum Myrti, imo ad Oxycedri interdum accedentes, rotundi, conoſ Cupreſſinos tuberculis nonnullis quodammodo æmulantes, primùm virides, deinde ad phœnicum colorem tendentes, qui maturitate nonnihil molleſcunt, ſapore & odore Juniperi baccis ſimili, qui terna aut quaterna vel etiam plura grana, parva, ſtriata, oblonga, reſinoſa continent, in quibus medulla, alba, Orizæ quodammodo ſimilis.

Tempus.

Vere florere, fruſtisque diu retinere antequam matureſcat, uti Juniperus. Primùm ſemine natus hic fruſtus & adhuc tener folia habet omnino diſſimilia, utpote quæ alterius Juniperi folia æmulantur, niſi breviora & paulo molliora eſſent: cum verò jam tertium aut quartum annum attingit rotunda & cupreſſea folia formæ incipit, ut inferiores rami pungentibus & acutis foliis, ſimul verò obuſis & rotundis onuſti interdum conſpiciantur: quod & nos obſervaviſſus, & cuius obſervatu facile eſt.

Hanc

Lib. XXV. De Arboribus quarum fruſtus à florib. ſejuñcti.

Hanc plantam non tantùm circa Monſpelium, ſed & in Alpibus Sciriæ & Carinthiæ invenit *Leaſus*, unde non miramur eam ad Matthiolum & Moravie montibus miſſam.

Cedrus baccifera fruſtu minore carulea.

2. *Sabina baccifera J. B. baccifera major Park. Sabina foliis Cupreſſi. C. B. à qua non ſeparandam puro Sabinam foliis Cupreſſi alteram ejusdem. Sabina baccifera Ger.*

Tota facie Juniperum majorem reſerret, niſi laxioribus ramis prædita eſſet & magis diviſis; & appendices multas in ramis ut Sapius produceret, atq. eundem in naſcendo quem Taxus morem fervare. Transparentem reſinam habet, duram ut Juniperi, velut fumo tactam. Arboris caudex ſinuofus eſt, craſſior plerumq. quam ut vir in ulnas capiat. Corticem vitis habet, modicè craſſum, materiam foris albam, intus veluti gilvam, cui nullam aliam ſimilem reperiſſus. Eſt enim veluti indilutus quidam rubor, in ſubnigrum degenerans. Perpetuà comâ viret: ſuis ſæpius gravida in hyeme comperitur, ſed Lentilci naturam fervat quod fruſtus perpetuò ſuæ arbori inſident, decidentibus ſci. anniculis cum ali jam ad maturitatem pervenerint. Fructus autem qui non perfectè maturuerint egregiè virent. Cum autem ad maturitatem devenierint ex atro in cyaneum degenerant. Arbor ipſa elegantiffimo virore nitet, quæ tota fruſtus nigris ſugillatur. Eſt autem ſera, ciffima, cujus baccæ vix Cedridibus majores: Amygdali bene magnæ altitudinem peti, multum ad Cupreſſum lativam accedens, ut à petito vix diſpoſiti queat, è longinquo ſpectata; ſed craſſiori caudice conſtat. Folia omnino Cupreſſi correſponderent, ni frequentiora eſſent. Folia ejus craſſiora amara ſentiuntur, aromæque olent, reſinaceum quid præ ſe ferentia. Os leviter caleſcitur *baccæ*, quæ in ſuis extremis ramulorum ſurculis oriuntur, ita ut perpetuò ſingularis quivis ſurculus ſuum ferat, eamq. rotundam. Hæc merulis & turdis graſſiſſimis ſunt cibis.

Hæc omnia Bellonius, & alia adhuc plura, quæ nobis dubia & incerta imò contradictonia, videntur, ut de foliis Filicis in modum compreſſis & applanatis, quodque Arbori vitæ conſiſſere Sabinam ſuam alteram, quæ baccifera eſt eandem faciat. Florem non promiſſe ſtatim ſeminiſ rudimentum apparet. De ligno quæ habet apud ipſum vide in libro de Conſiſſis; vel apud J. Bauhinum Hiſt. Plant. lib. 9. cap. 21.

In montis Amari & Olympi Phrygiæ cacuminibus ſponte naſcentem utramq. Sabinam vidit Bel. *Leaſus*, ubi ſylvas faciunt.

Quæ J. Bauhino, Lobelio, aliſq. *Sabina baccifera* nomine deſcripta eſt à Belloniana diverſa videtur: nec enim in eam altitudinem aſſurgit (quamvis hoc fortaiſe loco debeat) neq. folia ſua ſurculis habet pariter compreſſos & complanatos, ſed teretiores.

Certe arbor quæ nobis in montibus Germaniæ obſervata, & alibi pro Sabina baccifera offeſa eſt, adeò in paucis diſſert ab arbore * proxime deſcripta, ut pro eadem habuerim; tota ſiquidem * *Cedrus Lycia* facie eam reſert, ſolâ, baccarum parvitate & colore diſſert; quantum quidem ego obſervare potui: *retuſa* Bellon. quamvis C. Bauhinus odore gravi Sabinæ, & extremis ramis in acuta folia detinentibus à Cedro baccifera * eam diſtinguat.

Deſcribente J. Bauhino, foliis eſt Cupreſſi, unde inoffenſè ſe demulceri patitur, ſapore acri. *lio cupreſſi*. Baccas ſert Juniperinis æquales; quas virentes & ex albedo cœruleo quodam colore tinctas tubercula quædam obſident, maturæ atrocereuleæ ſunt. Fortè eodem modo diſſert à Cedro Lycia retuſa Bellonii quo Juniperus minor vulgaris, à majore ſeu Oxycedro, baccarum ſci. magnitudine & colore.

Alterius ſpeciei meminit Lobelius, ramulorum exilitate & foliorum lenitate duntaxat diverſe.

C A P. III.

De Sabina.

Sabina vulgaris Park. ſterilis Ger. baccifera & ſterilis J. B. foliis Tamarici Diſcordis C. B. Common Sabine.

Sabina Latinis dicta à Sabinorum regione in qua multum naſceretur, Græcis *Βεβαια* perpetua fronde vire, arbutula humilis eſt, in latum magis quàm in altum proſiciens, odore gravi & ingrato, foliis Myrticæ Germanicæ pungentibus, ſapore acri. *Baccæ* ſert Juniperinis pares, per maturitatem atro-cœruleas. Hæc baccæ nulli præcedunt *floræ*, ſed duntaxat baccarum rudimenta, incurvis pediculis inſidentia, ex tribus, quatuor aut quinque, viridentibus tuberculis inſtar Myrticæ verrucæ parve compoſita.

Hæc planta ſexu diſſerte videtur: Eſt enim duplex, 1. Mas ſeu ſterilis, quæ flores duntaxat proferet, non fruſtum: cujuſmodi ſe Montbelgardi videliſe narrat J. Bauhinus ſæpius florentem, verum nullas unquam baccas in ea obſervâſſe; ſterilem etiam manſiſſe variis in locis à ſe plantatam.

2. Fœmina ſeu fertilis, quæ baccas profert non flores. Botanicis plerique Sabinam vulgarem omnino ſterilem faciunt: Verùm id nature analogie repugnat, & J. Bauhinus diſertè affirmat eam baccas proferre. In noſtro ſolo & cœlo raro, forè nunquam, fruſtum edit. At in loco natali, Amari & Olympi Phrygiæ cacuminibus proculdubio feax eſt.

Sabina

Plinius eūque secuti ē Recentioribus nonnulli Populum inter eas arbores recentē quā nullo fructū parientē Theophrastus de Populo variam sententiam esse ait, an fci. pariat necne. At hodierna observatio nullum esse convincit, ut ea de re nullum amplius sit dubium. Nonnulli tamen etiamnum hodie, ut video, Veteres errantes otiose sequi, quā naturam ducem mallent. Si enim etiamnum hodie, hoc est, arbores ipsas inspicere digni essent, ad Lydium experientia lapidem Veterum historias exigentes, nec Populum sterilem esse, nec albam in nigram spontanea Metanorphosi mutari, quantumvis id Plinius affirmet, hoc Theophrastus variis locis inculcet, quanticumque auctoritate fuerint prædicti auctores, unquam credidissent. Qui tamen Salicem sterilem esse perfuncti sunt, ut idem de Populo credant facile induci possint, cum fructus respectu Populi Salicis similis sit.

Primum illud erumpens germin cuius in medicina usus est, Officinæ oculis Populi vocant, alii gemmam Populi, Græcorum quidam *αἴμα*, unde erroris occasione accepimus, qui non prima illa gemma resinosa sed pilos in compositione unguenti ex Populo accipienda temere existimant, in quibus nihil resinolum. *J. B.*

De temperie Populi nigri eūque gemmarum, an fci. calidæ sint an frigide varia est sententia, de qua vide J. Bauhini hist. l. 7. c. 8. Versatiliior eorum sententia videtur qui moderate calidas faciunt: nec obstat quod Unguentum populeum frigidum fit, Auctores enim in medicamentum acropopon nulla calida immittere solent, non ad totam compositionem calidam reddendam, sed ad frigidorum vim deducendam, aut certe tandem retundendam. *J. B.*

Valer illud unguentum in omnibus calidis affectibus illitum: narius inditum, & temporibus pulsantibusque arteriis illitum somnum conciliat. Eius quoque usus est ad calidos dolentēque tumores. Quidam & feliciter podagris calidē illinunt. Sed ne inveterate cautio est, aliqui eas vires perdit.

Oculi seu gemmæ adhiberi solent à sexu muliebri ad capillos exornandos promovendōque: utendi modum vide apud Martiolum & Jo. Bauhinum. Nostra observatio gemmæ seu furculi extremi post mediam ætatem luteum, odoratum pinguem & resinolum succum exsurgant; non gemmæ tantum immo vires antequam in folia explicantur: quantumvis Jo. Bodæus à Stapel nullam ætatem resinam in hac arbore reperiri sidenter asserat; & erratum exscribentis esse putat in texto *Ætati*, ubi in descriptione olei Agriui legitur *ἡ δὲ ῥίζη, ἢ τὸ ὄσπρον, ἢ τὸ ὄσπρον, ἢ τὸ ὄσπρον, ἢ τὸ ὄσπρον*.

Annose Populi lignum pulchre crispante undarum discolori peramenum esse scribit J. Bauhinus: idēque artifices Germanici ex eo varia utensilia, menās, abacos, lectorum spondas, capellas, ostia, etiāque, cochlearia, [quadras, trullas] aliāque plurima parant. Plinius materiam lentam, adeoque scutis faciendis aptam scribit. Scurorum hodie usus in bello nullus, ex quo fci. bombardæ inventæ sunt, uti nec arcum & sagittarum.

Quædam (inquit C. Bauhinus) floret & fructum non fert, quædam fructum fert & non floret; idēque arbor hæc est: *f. ex diffinitis: quod quoniam nobis nondum observatum, verum tamen esse minimè dubitamus, quoniam in Salice arbore congenere id dudum notavimus.*

A. 2. *Populus alba* Ger. Park. *alba*, *Adan* J. B. *alba* (quæ *adān* ab albedine dicitur) majoribus foliis C. B. *The white Poplar*, *or White-tree*.

J. B.

Plurimum differunt Populi albe folia à nigra foliis, totōque vultu aliam arborem docent: Sunt ea enim omnium maxima, Aceris majoris potius, in acuminatis circumrotas laciniis divisa, superne cum atro virore fortuita lanugine donata; at inferiore parte denso tomento incano ceu Tussilaginis folia, sed magis niveo, pubescent, quo etiam obfusi sunt cum pediculis longis rami. *Folia* observamus manus expanse amplitudinem facile æquantia. Quales sint flores vel fructus non observavit J. Bauhinus. Lobelius scribit catulos ferre ante foliorum exortum, & latifolios Salicis modo edere. Taberi. scribit villosos esse, & è purpureo fuscis. Ligno est albo, quod facile finditur, cortice albo lavi. Et hæc, ut prior, gemmas in primo foliorum germinatu fert.

Plinius, ut & Theophrastus à quo haust, Populi albe folia in juvenia circinate rotunditatis esse scribit, vultute in angulos eire, quod & nunc etiam observari potest; è contra Hedere angulosa rotundantur, quod & Theophrasto traditum.

Idem locis provenit quibus nigra, nimirum in aquosis & ad fluviorum ripas, in Anglia etiam sed non admodum frequens.

De hac arbore tradit Theophrastus, & post eum Plinius, quod partes foliorum pronas seu terantem spectantes mox post æstivum solstitium vertit supinas, eoque argumento rustici solstitium confectum intelligunt: nobis nihil tale observatum, nec cuiquam, puto, è Recentioribus fide digno.

Ex avulsione, talea, ramo facile germinat hæc arbor, & celerimè crescit, brevique temporis spatio supra fidem augeat, ut vel ob foci usum mereatur feri. Materies ad eadem utilis ad quæ Populi nigra. Commendatur etiam ad calopodia & calcamentorum calcania.

Quod ad medicas vires attinet, hæc est Dioscorides attribuit. Cortex unus pondere potus Ichthiasis & strangurie prodest. Traditur & conceptum prohibere si cum mulino rene bibatur: sed & folia post purgationes cum vino pota idem præstare dicuntur. Tepidus foliorum succus aurium doloribus utilis intillitur. Pilule verò [speciæ] quæ primo foliorum germinatu erumpunt citius & cum melle illite oculorum hebitudini medentur. Plinius foliorum succum calidum aurium dolori conferre ait.

Populus alba humo tenuis secta usque ad radicem, & aqua calidā in qua fermenum dissolutum perfusa fungos copiosos intra quadratum edet, elui quoque, gratissimos. *Math.* in Dioscor. lib. 1. cap. 97. Dioscorides utriusque Populi cortice in frusta concolo & stercoreatis areolis inperfo vim fungos edules producendi attribuit.

A. 3. *Populus*

A. 3. *Populus alba foliis minoribus* Park. C. B. *folio minore* J. B.

Hæc non aliter ferē quā foliorum parvitate à præcedente differt.

A. 4. *Populus Libyca* Ger. Park. *Libyca Plinii*, *Κεῖσις Theophrasti* J. B. *remula* C. B. *The Asp*, *or trembling Poplar*.

J. B.

Facile & brevi tempore in magnam excrevit altitudinem, radicibusque reptantibus latē se propagat. Cortex parum nigricat, parum cinis, folia est contumē tremante, breviorē & rotundiorē quā nigra, per ambitum crenato, [inæqualiter & profundius dentato] superna parte virescente, inferna ex cinereo candicante, ac propemodum glauco [Math. punctis quibusdam albis confertam esse notat] *Folia* in extremo ramo interdum magis angulosa, & fibris incana ad Populi albe quantenus accedentia, qualia minima.

Fert & nucamenta uncias quinque circiter longa, lanuginosa, cinericei & fufci coloris, arundinaceæ jubæ portunculis similia, quibus subsunt verticillam quodammodo *apices*, perpusilli, albi. Oculi acuti, nitidi, spadicei.

E femine suo (inquit Tragus) quod Salicis simile cernitur, revirescit.

In sylvis nasci amat, uliginosis tamen, & inter Betulas, estque in Anglia magis frequens quā *Leuca*, reliqua genera, & passim cognita.

Materies candidissima est & levissima, tornatoribus expetita. Ex eadem propter levitatem calorem *Ursæ* podia parantur, & in imagines exculpuntur. Cortex arborum juniorum detrahatur ad nonnullis pro facibus noturnis. *J. B.*

Gemmæ veris tempore digitis contrite gratissimum o.orem expirant.

5. *Populus rotundifolia Americana* C. B. Park. *Pop. novi orbis* J. B.

Virgula sunt aliquantum flexuosa, & per semipalmum palmumque, crebra, geniculata veluti infertione commissuræque partium nodosa: inde exeunt è singulo pediculo *lingula folia*, orā exquisitè rotunda, nec ulpiam nisi quā pediculus hareret intercalia, crassa, rigida Arboris Juce; cui Populi alternatim exeunt prælongi loruli, stipati acinulis multis exiguis, planè Populi ritu, quare & hanc Populum Peruvianam vocare visum fuit; gustu perquam adstringente, aliquantulum calfaciente, sub-falso.

C A P. II.

De Salice.

Salix Latinis à saliendo dicta putatur, quod eā celeritate crescat ut salire videatur; Græcis pariter *ἡ δὲ μέγιστος ἡ ἵσος*, quod citò in altum abeat.

Salix julis seu nucamentis è multis vasculis feminalibus compositis quæ semen continent pappo involutum cum Populo convenit foliis longis aut saltem circumscriptioe æqualibus & minimè angulosis ab eadem differt.

Salicem historia consilia hæcenus & obscura nobis videtur; quocirca aliquam ei lucem fœnerari conabimur.

Multa Salicem species in Anglia nascentes observatæ sunt, aliquæ fortasse adhuc inobservatæ latitant. Hæc clarior doctrinæ causā in duo genera distinguemus. Primum erit earum quæ folio sunt compachiore & solidiore, texture quidem respectu densioris, profunditatis tamen tenuiore seu minis spillo: Alterum earum quæ folio laxiore seu fungiosiore, eodem tamen crassiore seu spissiore.

Salix Folio compachiore & solidiore.

A. 1. *Salix maxima, fragilis alba hirsuta* J. B. *vulgaris alba arborescens* C. B. *arborescens angustifolia alba vulgaris* Park. *Salix* Ger. *The most common white Willow*.

J. B.

Salicem maxima, in magnam excrevens arborem, foliis est alternatis, rarioribus, semunciam plus minus latis, fœlunciam aut duas uncias cum dimidia longis, utrinque hirsutis & incanis (prioribus tamen nonnunquam glabris) potissimum verò parte inferiore & in extremitatibus virgarum lupremarum. Est & ubi superior facies pilis propè destituitur. Sed & in eo variant, quod interdum serrata sunt, interdum crenæ vixdum apparent. Virgis adnascuntur multæ florum spicæ molles & incane, quæ maturitate in pappum abeunt.

At nobis observantibus *spica hæc seu Julis dum generum sunt, alia florifera, alia seminifera*. *Florifera* sterile sunt; & postquam flores suos flammicos explicuerint brevi desunt & marcescunt. *Seminifera* nulla florum flammicos aut apicibus exhalantur, sed ex vasculis feminalibus solia, semina pappo involuta clauduntibus, & per maturitatem in duas carinas desinentibus, constant. *Quæ hæc producant arbores semina seu fertiles merito appellamus. Quæ autem florifera tantum, mares seu steriles. An vero hujusmodi arbores sexum suum perpetui servent, hoc est, an quæ semel flores aut semina proferant, singulis annis constanter id faciant, an subinde mutant, & alternis flores & semina producant, mihi nec-*

Lucus.

* Hist. Plant.
lib. 1. cap. 16.

Vires.

cur, suis tamen longioribus petiolis excrementis substantia toti involvantur obtegunturque.
In aquis prope Cantabrigiam reperitur.
Cortex ramorum interior pulchre luteus aquam in qua per duodecim horas maceratus fuerit, co-
dem colore tingit, ut aqua instar vini Hispanici appareat.

- A. 10. *Salix pumila angustifolia, prona parte cinerea* J.B. *Salix pumila latifolia incana* C.B.
pumila angustifolia reisa Park. *Chamaecha fove* *Salix pumila* Ger.

Huic generi, deserviente Clusio, graciliores sunt virgæ, ut plurimum pedales, nonnunquam do-
drantales duntaxat, rectæ, lentæ, subulavo cortice tectæ, uncialia folia, lativi Lini foliorum modo
angusta, supina parte viridia, pronâ verò cinerea, & cum novella adhuc sunt omnino cana. Flos
ut in vulgari flavescens, exigua, brevi mollique spica ante folia nascitur, ut in candidam deinde lanu-
ginem resolvitur. *Radix* digitalis crassitudinis, obliqua, nigra, & tenuibus floribus donata est.

Crescit hoc genus in udis caduis sylvis circa Francofurtum ad Moenum. Hactenus Clusius.
Huic nobis eadem videtur *Salix humilis repens angustifolia* Lob. quæ in ericetis Antverpij agri
palmaribus & sesquipalmaribus cauliculis repit folio Rhamni in floribus multoties, Salicis gustu
amaro.

Hoc genus Salicis in ericetis & palustribus, præsertim montosis, frequens in Anglia provenit.
Folio est angusto, oblongo, superne latè virenti subinde cinereo; virgis tenuibus, interdum pedali-
bus, aut cubitalibus, sæpius humilioribus, & humi procumbentibus; radice reptatrice.

11. *Salix latifolia folio utrinque glabro, superne splendente.* An *Salix pumila folio utrinque glabro*
J.B? *Salix pumila repens* Lob? *pumila latifolia prior* Clus?

Rami per terram sparguntur minimi digiti crassitudine, corticis colore glauco in crassioribus; in
tenuioribus virente, in plurimos ramulos divisi, adeo ut terram cooperiant *Uvae* usi dictæ modo.
Flos in ramulis crebra, alternatim posita, pediculis brevibus fulta, utrinque glabra, superne lauro
virens splendentia, nervosa, ex rotunditate acuminata, unciam, & interdum, quamvis rarius, sescun-
ciam longa, Globulariæ Monspeliensis folia quodammodo emulantes. *Julus* proferit creberrim-
os, breviusculos, quum soli exponuntur purpurantes, & plurimis vasculis feminalibus, & latiori base
depauplati fastigiatis, & in binas carinas, quarum commissura facili cernuntur, per maturitatem de-
pilicentibus, & semen pappo involutum offendantibus, compositos. Quæ flores duntaxat Julos pro-
fert folia habet longiora & acutiora, non minus tamen splendenda.

In altissimis montibus Juræ cacuminibus invenimus. Salicis pumilæ latifoliæ prima Clusii descriptio
huic nostræ egregie quadrat: Locus etiam convenit, nimirum montium herbola & aperta juga.
Nostræ ergo descriptio ex illius supplenda. *Radix* admodum creta est pro planta tenuitate, crassius
& oblique sparsis fibris firmata. Cur C. Bauhinus Salicem hanc repentem faciat nescio. Clusius
enim id non dicit.

12. *Salix pumila latifolia secunda* Clus. *latifolia repens* C.B.

Clus.
Similes fundit virgas, nonnunquam paulò longiores, magis scabro cortice tectas, & in frequen-
tiores ramulos divisas: quas similia cum superiore folia ambiunt, magis acuminata, superne viridia,
inferne splendentia, licet tenui lanugine pubescent. Hujus florum spica sive Julus crassiusculus est,
illi penè similis qui in latifolia Salice nascitur. Radix cum superiore convenit, imò crassior quo-
dammodo videtur, non minus quam illa dispersa, virgis etiam secundum radicis caput interdum fi-
bras argenticus.

Salix folio laxiore seu fungosiore.

- A. 1. *Salix latifolia inferne hirsuta* J.B. *Salix latifolia rotunda* C.B. item folio ex rotunditate
acuminata eadem. *latifolia rotunda & latifolia oblongior* Park. *caprea rotundifolia &*
caprea latifolia Ger. *The common broad and round-leaved Sallow.*

J.B.

Hujus folia interdum palmum aut sesquipalmum longa, latitudine quadrantal, aut etiam palmari,
nervosa; sunt & minora multò præsertim in arboribus adultis, prona parte incana & hirsuta, supina
viridantia [magis scabra & rugosa quam in Salice folio compactiore] sapore adstringente sine mor-
fu aut amaro, pediculis lenuncialis, cui sæpe auriculæ caulem amplectentes adnata. Catulos pro-
fert staminibus crocantibus plenos. [At Juli feminis in receptaculis racematim coherentibus se-
mina lanio quodam candido involuta continent.] Vimina crassiuscula incano hirsuto cortice ama-
ricante tectæ, tuberculis aliquando ex dulcedine leniter adstringentibus nodola, fragilia: Interdum
cortex velut fuligine obductus videtur.

Salix hæc foliorum figura in tantum variat, ut non satis sciam an species distinctæ sint necne ro-
tundifolia & latifolia dicæ. Verum quoniam species temere multiplicandæ non sunt, J. Bauhini
potius sententiam sequor distinctas non esse.

Arbor hæc in sepius vulgaris est, interdum etiam procul ab aquis. Quanvis enim udis gaudeat,
non tamen adeo impatiens est ficioris soli ac reliquæ pleræque Salices. Hujus carbo citissime ignem
concepit; quapropter ad pulverem tormentarium expetitur. Præstat etiam delineandis in, quæ Pi-
diores ante accuratam operam imitanda sibi proponunt.

- A. 2. *Salix*

- A. 2. *Salix angustifolia & longissima foliis crispis, subulvo albaniculis* J.B. *Salix oblonga, incana, acuta*
folio C.B. An *Elæagnus Dalechampii*, & *Salica* 6. genui Lugd? *The Osier.*

J.B.

Virgas cortice virentes obvelit aut cineraceas [ex nostra observatione vimina teneriora quæ in
Salicetis quotannis exoriantur rubent nonnihil & hirsuta sunt] suntque ex longissima & simplicibus,
nullis adnatis virgulis donatæ, obsequiole admodum. Folia quoque, longa admodum, angusta & cre-
bro agmine ramos stipantia, superius virelunt, inferius cum notore ad objectum luminis vario ca-
nescunt, à nervo medio obliquis in margines nervulis exportectis, in ambitu crispia magna ex
parte.

Hæc riguis gaudet locis, & ad aquas plerumq. exit.

Ex hac possitum, quod vimina proferat longissima sine adnatis, & lenta, plectuntur quassili, *Uvae*.
Portule, vanni, cathedræ & anacitrona. J.B. Hinc & peculiari nomine [*The Osier*] nostratibus
insignitur.

- A. 3. *Salix folio longo subulato non auriculato vimine subulato, item vimine rubro.* *The long-*
leaved willow and reddish Sallow.

Hæc etiam in Salicetis colitur ad vinilia, si tamen permittatur adolescit in arborem mediocrem:
virgis tenuibus subulatis; foliis unciam longis, acuminatis supina parte pallide vi-
rentibus, pronâ incanis, pediculis latis longis insidentibus, non auriculatis. Hoc genus interdum va-
riat viminum colore rubro.

Hujus virgas annotinas summâ parte sub Autumno plures furculos emittere observavi.

4. *Salix humilis repens rotundifolia.*

Hæc in palustribus præsertim montosis oritur.

5. *Salix humilis latifolia erecta* C.B.

C.B.

Hæc Salix latifoliæ aquaticæ acuto folio similis est, sed humilior, cum hujus virgæ rotundæ, stri-
atæ vix cubitum superent. Folia minora sunt, ex rotunditate oblongata, in acumen desinentia, ru-
gosa, parte pronâ lanuginosa, tactu mollia. *Juli* rotundi, parvi flavi. Hæc (inquit) cum latifo-
lia repente confundi non debet.

Michelsfeldæ in humidis.

- A. 6. *Salix pumila montana folio rotundo* J.B. *Round-leaved Dwarf-Willow of the*
Mountains.

Vix humo se attollit palmaris ista Salix, ramulis prædita rubentibus, iisq. magnam partem nudis;
quorum tamen fastigia plucula coronant folia, valde concinna, ad Coronastri folia quodammodo
accidentia, circinata: ferè undia, rotunditatis, nonnihil tamen in oblongum porrecta crassiuscula,
rigidula, rugosa, venis sinuatis crebris à medio nervo exportectis, glabra utrinque, sed inferna parte
canescente, superiore atro-virentia, pediculis latis longis; ad quorum imum animadvertere est
fortuita capitula lanugine Saligna plena: subinde verò & privato insidentem pediculo brevem simi-
lis tomenti Julum.

Hæc à J. Bauhino in Rheticiis montibus collecta est. Nobis in rupibus à Boreali latere montis *Locui*.
Ingleborough, à Thoma Willshello ostensa & collecta est: necnon in monte *Wernsfeld* è regione *In-*
gleborough, trans fluvium suberantem.

Hæc Salix rectis fortasse ad primum genus referretur: erat enim (quantum memini) folio so-
lidiorè & compactiore. Verum quoniam J. Bauhinus folia crassiuscula & rugosa ei attribuit hic col-
locandam duxi.

Sequentes tres Salicis species à C. Bauhino in Prodomo descriptæ an à præcedentibus omnibus
diversæ sint, & ad quod genus pertineant me nescire fateor.

1. *Salix Alpina angustifolia repens non incana* C.B.

C.B.

Ex radice atro-rubente cortice tectæ cauliculi palmares, humi fusi prodeunt, qui capillares radi-
culis terræ affiguntur, ramulis tamen paucis sursum elatis: foliis oblongis, lanuiculis, brevibus cincti:
fiores ut in cæteris, quibus abscentibus nullus Salicem esse crederet.

In Helvetiorum Alpibus & monte Fracto frequens est.

2. *Salix Alpina Pyrenæica* C.B.

Hæc ad semicubitalem altitudinem vix assurgit, virgis tenuibus, ramosis; foliis oblongis, parvis,
per circumferentiam pilosis holerici instar ob minutissimos pilos tactu molibus. Spicæ florum an-
gustæ, unciales, molles sunt.

In summitatibus Pyrenæi montis collecta fuit.

E e e e e

3. *Salix*

pore in antiquum statum redeat, celerimque Hirundinis, unde locus fabule factus est, aut per parentes, aut id herbi Chelidonia restitui quod per se fit. *Antonia* Nock in libello quem nuper divulgavit, *De Ductu salivæ novo, salivæ, Ductibus oculorum æquis & bonæ oculi æque*; Ductus hosc æquos in oculi bulbum inferi observavit, quibus humor aqueus affudit suppletur, & effusus intra paucarum horarum spatium restituitur: unde in vulneribus & puncturis oculorum non aliud medicaminis genus magis necessarium putat quam quod mucagine quadam labia vulneris oblinere & viam quodammodo præcludere valeat.

Quod humor oculi aqueus sponte resistitur absque ullius medicamenti ope, experientia probat. Expertus (inquit) novi, loco saltem obscuriore servato animali (post comæ lationem & humoris aquei expressionem) decem horarum spatio, oculo humorem visum, redditum fuisse, & nuperimè in Theatro nostro Anatomico [Leydeni] publicè idem demonstravimus in cane cui ex vulnerato oculo tam copiose effluxit humor aqueus, ut flaccidus appareret oculus læsus; observatum tamen clapo sex horarum spatio oculi bulbum humore suo iterum repletum fuisse, idque sine ulla medicamentorum applicatione. Ipsum Galenum hoc non latuit, Oculos vulneratos restitui posse; Cæterum incredibile quiddam, nec fieri vulgo solitum in puero vidimus, qui stilo in pupilla loco furat compunctus; nam cum statim effluxisset aquosus humor, tum pupilla ipsa minor est reddita, tum tota cornea apparuit rugosior, cæterum sanatus postea rectè vidit, collecto scilicet palatum in eo qui effluxerat humore. Et si fides historia Byzantine [Crispovibus], testatur hic Imperatoris Constantinopolitani quoddam, quorum oculi purgante instrumento (qua de causa supervacuum hic dixisse) ita ladebantur ut aqua efflueret, brevi tamen postea oculorum & vigorem & præter expectationem visum recuperasse. Hoc si minus verisimile videatur, tesselæ adduco Josephum Zambeccanum, qui de Doctore quodam Nerio narrat sequentia, Canis (inquit) binos oculos scalpello chirurgico, quo venas aperire solent, dextrè confodit, & ex his totum humorem aqueum expellit, ita ut oculi tanquam duo sacculi vacui corrugati manserint: cane deinde sub solius benefica natura titula relicto, post sex horas & breviori forsitan tempore, ipsius oculos repletos fuisse, & ad statum naturalem rediisse; cicatricis nota solum remanserit. Hac autem que Nerius expertus est verissima fuit, sed locum saltem habent in oculis quibus purgante aco, aut alio quopiam instrumentum, quod tenello vulnera infliguntur exigua: si verò majusculum fuerit vulnus, intimiusq. adactum instrumentum pungens aut secans, sanandi methodum quam supra proposuius observare præstat.

Ex hoc liquore oleum paratur, teste Sylvio, in vulneribus præstantissimum. Nobis vero hætenus observatum, inquit J. B. Olea quæcumq. in vulnere simplici minus profecisse: nam & eis fere fordescit vulnus, & glutinatio, quæ imprimis desideratur, impeditur.

Cæterum apes, ubi se post hybernæ famem Sameræ impleverint, profluvio alvi, nisi succurratur, intereunt. Hinc in regionibus Italæ Ulmis confitis, raro frequenter durant apes; ut prodicit Columella. Nihil tale à nobis hætenus observatum at neq. ab aliis fide dignis traditum accepimus.

CAP. II.

- A. *Ostrya Ulmo similis fructu in umbilicis foliaceis* C. B. *Ostrya sive Ostrya Theophrasti* Park. *Fagus solum vulgare, Ostrya Theophrasti* J. B. *Betula sive Carpinus* Ger. *The Hornbeam, or Hard-beam* tere.

J. B.

PROCIOR magna ex parte est, quam ut ad vulgatum sepium humilitatem cogi possit, atq. adeo in ingremum altitudinem saepe excrecat, *caudice* crasso, cortice albo, æquali, materie durissima & solidissima, albicante. *Folia* per ramos ulmea, serrata sed longiora, denticulis in ambitu acutioribus, & velut in spinulas desinentibus, utrinque glabra, supernè hilari virore splendentia. Ex ramis primo vere nucamenta quadam ac Juli dependent, foliati, oblongi, foliorum ambinibus dense stipati acutorum, membranaceorum, ruforum, aut ex viridi fulcorum. *Fructum* vero in longo pediculo spicæ instar, foliorum angustorum ligulis alais obvallatis, pyramidalis corculi effigie, stratus, compressus, lignosus: qui proveniens duo foliola Pomorum foliolis fere similia producit.

Passim in sylvis & sepiis Angliæ, Germaniæ, Galliæ, & aliarum provinciarum occurrit.

In hujus arboris nomenclaturis & historia admodum confusi & obscuri sunt Botanici, ut apud J. Bauhinum videre est.

Lignum candidum est, solidum ac firmum, unde ad rotas molendinæ, cochleæque actrochleas, aliaque instrumenta, quæ magnis ponderibus sustinendis inserviunt excipitur.

D. Evelynus commendat hanc arborem ad sepes tonsiles pro ambulacris in hortis & viridariis.

Vere vulnerata lachrymam exstillat non secus ac Betula.

Ad nos scripti D. *Tancredus Robinon* mirum quoddam corpus ramofum globulos fungosos seu excrecentias in summitatibus ferens observatum fuisse inter corticem & lignum Carpinæ & D. *Dodart*, & à D. *Marchand* gummosam substantiam instar lacæ & spiritui vini dissolubilem & trunco hujus arboris copiose exillare, & longis filis pendere.

De

DE MORO.

Morum huic libro subiungendam duxi, quod & ipsa iulifera sit: an vero fructum à flore sejunctum gerat mihi nondum constat. Vocis Mori multiplex Etymon adfertur; Qui Latine esse voluit à mora seu morando deducunt, quod arborum postrema frondes germinæque producat. Verum Mora & Morus non conveniunt quantitate primæ syllabæ. Alii à *muera*, id est, niger dictum voluit quia bacce ejus nigre sunt. Alii & rectius à Græco deductum existimant. Nam & arbor ipsa *Moria* appellatur à Nicandro: Fructum vero *Mora* dici [Eichyli, Sophoclis aliorumq. auctoritate] comprobatur Athenæus libro VI. alii *dei* *dei* *dei*, id est, exitio, supplicio, infornio deductum putant, quod exitii quondam causa fuit illis qui exindebant. At quibus quælo aut quando? Nec desuere Grammatici [qui literam pro litera ponendo] *muera* *muera* dictam arbitrantur, id est, stultam cum sit sapientissima, Plin. lib. 16. c. 25. Novissima urbanarum germinat Morus, nec nisi exacto frigore, ob id dicta sapientissima arborum. Idem l. 18. c. 27. Cum germinare videris Morum, injuriam postea fingoris timere nolito: eadem de causa sapientissima fertur. Verum Etymologas itas *muera* *muera* expulit Vossius in Oratoris.

Cum Mori albe Julo longis pediculis hærentes observaverit J. Bauhinus: cūque etiam in Mori nigra iconibus juli longis pediculis dependentes pingatur. Fructus autem utriusq. brevibus, nigre brevissimis insidere dicuntur, suspicari julos à bacis disjunctos esse nec fructus his succedere, ut nonnulli volunt, quamvis nihil affirmemus, sed rem observatione diligenter determinandam relinquimus: im præteritatem autem, donec certius confutetur quæ referenda sit, Morum huic generi subnectendum duximus, & Ficui proximè præmittendum quacum in multis convenit.

Morus nigra J. B. *nigra vulgaris* Park. *fructu nigro* C. B. *Morus* Ger. *The black Mulberry*. J. B.

Moro caudex satis crassus, contortus ac nodosus: altitudo justæ arboris; rami patuli; cortex rugulosus, crassus, lentus: materies robusta & medullitibus flava: *radices* numerosæ, magnæ ac robustæ, non tamen altè descendentes, sed sepe diffusæ, si Math. credimus. *Folia* ex rounditate in acumen desinentia, interdum virginea, finata, per ambitum serrata, tactu nonnihil aspera, hirsuta, sapore subulci & viscosa. *Pro floribus* Dod. auctor Juli sunt virentes, lanuginosi. *Fructum* fert brevissimum pediculo hærentem, majorem & longiorem quam Rubus, glomeratum similiter sed acinis minus rotundis, primò quidem virentem & ætherum, post rubentem, acidum & adstringentem, per maturitatem nigrum, sanguineo dulci flosco madidum, manus & os inficientem. Math. ait modicum jam maturuerit remanere ætherem.

Situm florum in hac arbore fructuum respectu, at neq. formam eorundem nos docent Botanici; neq. ipsi hætenus observavimus. Theophrastus, qui omnium curiosissime eos contemplatus videtur, lib. 1. cap. 22. de eorum situ, Gaza interpretè hac habet. *Etenim flores hac in tota fructuum integumentum habet: at neque extrema seu summi insidentem, neque singularem partes ambientes, sed mediis inculcatum, nisi forte conspici nequeant propter lanuginem.* Verum hac non satis clara sunt, ut inde certo colligere possimus ubi disponenda sit hæc arbor. Scribit Cæsalpinus, non florere evidentè, sed fructum nascentem binis squamis tegi, quibus decidentibus velut flosculorum apices totis fructibus infidere, quæ sanè observationem merentur.

Morus alba Ger. Park. J. B. *fructu albo* C. B. *The white Mulberry*.

J. B.

Tota delicatior est, ut à nobis quidem observatum, eaque propter bombycibus alendis, magis expecta: *folia* teneriora, angustiora firmæque, oblonga magis non minus Nigræ foliis serrata, aliquando virginea sed tam concinna divisura, ut Gallici sepeiri Lilia artificii pictoris manu facta ad certamen provocent. *Julos* longiusculis pediculis hærentes plures saepe simul profert, ut in ramo spontaneæ Mori ex Italia delato observavimus. Fructus non ut præcedentis niger, sed per maturitatem albus, sapor (Matthiolo teste) mellæ dulcoradinis, quo fit ut minime cum nigra facultate conveniant, minore etiam, ante maturitatem viridis & subviridis, ætheriusculi sapore. *Radix* in ingremum fere diffusè longitudinem, magis quam nigra, fortasse quoniam amplior, alior proceriorque semper quam nigra habeatur.

Morum albam Versibus non penitus incognitam fuisse fabula Pyrami & Thibes apud Ovidium alioque est quorum sanguine Mori bacces asperso quæ prius albe fuerant in nigrum colorem mutatae sunt, argente videtur: quamvis apud reliquos Veteres, Theophrast. Dioscor. Galen. Plin. & Geoponicos ejus mentio nulla. Quod si Ovidi ævo vel ante existisset (inquit J. Bodæus) nunquam Plinius scripsisset, minimum in hac arbore ingenia profecisse, & ex insitione nullam nisi in magnitudine observatam diversitatem. Et Cæsalpinus candidam, quæ hodie frequentissima est & optima ad Sericum præstandum, peregrinam quondam fuisse in Italia putat, ut etiam bestiola, quæ ex ejus frondis pasto sericum reddit.

Lacuna Morum hominum amicam dicit, & locis delectari quæ homines frequentant. Lobelio Albe Mora multo insipidiore esse dicit quam Nigræ, ad nascentem potius quam ad alendam nata, caduca, satè dulcia.

Amat Morus loca calida, æbulosa & plenuq. maritima, planiora; nec temere in montibus Morum vilam Plinius scribit. Frigidiora tamen loca faciliè tolerat, & in Angliæ nostra non infeliciter adolebit.

Serotino germinat florè, maturisque celeriter fructum Morus. In novissimis florent, inter prima maturescunt Plin. Ergo, ut plurimum (inquit J. B.) mense demum Maio germina emittit, fructum maturat Augusto, aut etiam citius pro loci temperie. Tardissime senescere hanc arborem Veroces prodiderunt.

Serius

Flores (ut omnes haftenus tradiderunt) non fert, sed statim parva fructuum rudimenta, quae *grossi* Latini vocant. Pilo aut Fabe aequalia: ea paulatim incrementum, donec Pyri medicis figuram & magnitudinem consequantur. Cum ad mediam magnitudinem pervenerint, intra se *flores* [quod & magnitudinem consequantur] concipiunt, figurâ confertis staminibus firmis, colore in candido purpurascens, & carne exeuntes, & ad mediam fructus cavitatem se dirigentes: quae florum observatio Cordo debetur.

Fructus ex fursulis Pyriformes nascuntur, basi latiore cœlum spectante, pulposi & molles, virides, sed viridis quodammodo obsoleti, aut ex viridi rubentes, fuscive, quidam etiam per maturitatem ad flavum inclinant, mellez dulcedinis, carne pallida aut subrubra, innumeri granis luteolis, quae *subepilobis* vocant, resperfa; ex quibus seminibus nihil produciunt, autore Camerario: odorem etiam spargit haud inopundum sibi, peculiarem.

At non movet me Camerarii auctoritas ut credam Ficum ex semine non nasci; cum illud prater naturae ordinem sit, ut quævis planta semen producat toto genere infuscandum. Semen enim à natura definitum est ad plantam propagandam. Natura autem sine suo non excidit nisi ob defectum aliquem aut impedimentum intervenerint. Quin & Geoponicis plerique, antiquiores Ficum è semine nasci fateantur. Et Cicero in Catone maiore, Ex Fici (inquit) tantulo grano tantis truncus procreat.

Lac.

Ficus in toto Europæ tractu temperatis calidioribus, Græciâ, Hispaniâ, Italiâ, Gallia Narbonensi obvia, in hortis & pomariis culta. In Anglia etiam in hortis frequens colitur, nec raro fructus ad maturitatem perducit, modo loco idoneo Soli expósito & à ventis Septentrionalibus tuto feratur. Sylvestris seu Caprificus in Italia, Hispania & Gallia Narbonensi pluri proventus, in montanis & editissimis locis inq. ventisulis muris & rudibus.

Ficuum multas species, seu varietates potius, recensent Veteres, Theophrastus, Plinius, Athenæus, & alii; sumptis differentis vel ex ipsâ natura & nascendi modo, vel à maturascendi tempore, vel à diversitate figuræ, coloris & magnitudinis, vel à regionibus in quibus nascuntur, vel ab Antonibus ipsis qui primi vel invenerunt, vel observarunt, vel produxerunt, quas omnes persequi, (cum nomina jam evanuerint ex usu, & difficillimum, vel dicam impossibile, sit Antiquorum appellationes Ficus hodie notis accomodare) non necessarium duxi. Consule si placet J. Bauhinum in Hist. plant. lib. 1. cap. 56. & Bodeum à Stapel notis in Theopr. hist.

Hodie à colore & magnitudine præcipue Ficus distinguunt, in albas scilicet & cœrules, pallidas, virides, luteas, purpureas, subrubras, nigras, & varias; in minores & majores; item à loco unde adferuntur. Verum cum mihi persusum sit, Ficuum non minus quàm Pomorum Pyrorumq. varietates à semine provenire, adeoq. certus earum in natura & definitus numerus non sit, sed novas inde facies latente obtinere posse, omnibus enumerandis & describendis nec animus mihi, nec facultas fufficit.

Que de Caprificatione Veteres tradunt sic brevis complexus est J. Bauhinus. E putrescente Caprifico fructus culices geniti in urbane fructus evolvunt, eosq. morsu aperientes superfusum humiditatem depauperant, radiôq. ipsa Solares intrinquant, adeoq. non tantum impediunt ne decedant, sed & earundem concoctionem & maturitatem promovent & accelerant. Hinc (inquit Plinius) Ficetis Caprificus permiscetur ad rationem venti, ut flatus evolantes culices in Ficus ferat. Qui plura de Caprifactione velit Theophrastum & Plinium consulat. Nunc diem nulla ejus ratio habetur.

Hic tamen mos suspitionem mihi injicit, dari etiam in Ficibus, sexuum diversitatem, Caprificos autem Ficus mares esse, earumque florum pulverem feminarum fructibus aspersum, non autem culices à fructibus evolantes, tum in perficiendis & maturandis, tum cenchranidibus fecundandis infervire; unde Plinius ad rationem venti, Ficetis Caprificum permiscitur, ait, ut flatus non culices (ut ille vult) evolantes, sed pulverem prolificum & seminale in fructus ferat.

Ficum fulmine non tangi Veterum opinio fuit, ac non minus rationi quàm experientie contraria.

Observavit enim à fulmine tactam Ficum Laurumque lib. 3. *Stapelinus*. Carnes animalium, sed præcipue Avium, in Ficum suspensas tenerescere, arboris nimirum afflatu, iidem tradiderunt. Eisdem notæ est proculdubio hæc observatio cum præcedente: Carnes tamen duriores teneritatem tempore contrahunt in quacunque arbore suspensæ. Aer enim carnem ad corruptionem disponit.

Eiusdem commatis est quod fertur de Tauris, nimirum ferocissimum quemque huic alligatum arbori miscere subito, tangique manu ac subigito torare, &c.

Ficus recentes, modo maturæ sint, à Ventriculo oxyfime & facillime conficiuntur, imò quovis alio horario fructu celerius concoquuntur. Quod vel inde constat, quòd non solum circa noxam copiosius aliis fructibus esse ingerimus, sed etiam quòd illis præsumptis si conficiuntur & parem cibi modum addamus id nihil incommodet. J. B.

Non erit in Italia ante prædictum Ficum sepe numerum sine ullo incommodo copiose ingestum, prout ibi moris est. Galenus ut salubrem vitam degeret ab omni iugaci pomis se abstinentie tradit à 28. ætatis anno ad fœditatem usq. exceptis excolit maturas Ficus atq. uvæ. Quin & amicos qui ejus munus ob tædies fructus abstinentiam sine morbo fuisse.

Facilitatem Ficus glutinosa & salis inesse probat J. Bauhinus, quòd ob lentorem manibus adherescant, & illas tamen abstergent salis lixivialis & niri modo. Hinc alvi dejectionem molitur, sine torminibus tamen aut perturbatione. Augeret salugo addito sale, quocum ferè rectes comedi solent etiamnum hodie in Italia & Galloprovincia. Est autem post sumptas Ficas affatum bibendum, nec in ventriculo subsistat sed facilius concoquantur & promptius descendunt.

Veteres, Dioscorides, Plinius, Galenus in descriptione virum hujus fructus admodum fuit prolixi.

Pectoris & Pulmonum vitis, Asthmatis, tussis, &c. caricas conducere inter medicos convenit. In utroque est duas tresve caricas macerare per noctem in aqua vite, & manè dare cendens asthmaticis. Verum (inquit C. Hofmannus) exiguum est valde quod cum saliva in masticatione descendat ad pulmonem:

pulmonem: efficacissimum est decoctum cum Hyssopo, quod magnum absterforium dicitur à Mefue. Arenulis renum & vesicæ medentur & urinam ducunt [virides C. Hofmann. nam ficis hoc denegat.]

Vindes etiam hanc habent laudem quòd sitim sedent & calorem extinguunt: sicce contra; præcipue in biliosis, & cum nature ipsorum convenientibus febribus affliguntur. Bilescunt enim facili, ut Saccharum, Mel & alia dulcia.

Ficus maturissimæ & ultimas cavebit (monente C. Hofmanno) quicunq. humidioris est alvi. In primis cavebit in navibus, quòd febres generent putridas, & feborem putrefaciant.

Hodie usus fere siccarum ficum in duobus tantum casibus est: in decoctis pro puerorum variolis & morbillis: inque gargaris pro inflammationibus faucium & tonsillarum. C. Hofm. At superius diximus eas Asthmatis, Tussis, aliisque pulmonum affeçtibus, unanimi fere medicorum consensu, apertissime conducere. Molerulis nostris, appropinquato partu, ficum tostarum etiam ad partum facilitandum est familiarissimum. Quin & familiare est super ficum spiritum vini accendere, brodiūque ad tussim sedandam propinare.

Caricæ extrinsecus applicatæ maturant, mollunt, attrahunt. Cum fermento tritæ admixto sile bubones pestilentialis aliisque abscessus intra paucos dies rumpunt. Eodem medicamento Regem Ezechiam Propheta monitu ulum fuisse (2 Regum 20.) existimat Tragus.

Ficium frequentem elum pediculos generare præter Galenum Paulus Ægineta, Oribasius, & Recentiorum quamplurimi sibi persuasum habent. Que opinio & apud vulgus nostratum viget. An experientia suffragetur dubio.

Fici succus, five is ex incisa arbore emanat; five è foliis expressus sit, valde calidus est & mordax; ut sit inter caustica; debito tamen modo preparatus locum suum habere potest, in ulceribus malignis, lichenibus, lepris & aliis cum foribus abstergens foris adhibitis: Verrucas etiam quas myrmecias vocant ejicit.

Idem judicium est de grossis five Fici, five Caprifici (inquit C. Hofmann.) Nam hujus præcipue habent non minus caustici quid quam arbores ipsæ; ut intelligere est ex illo quod in aceto soluti sanguinem taurinum dissolvere valeant.

Hæc qui considerabit, mirabitur quomodo succus tam virosus in Ficu matura possit excoqui in tantam dulcedinem. De ratione hujus phenomenon Plurarchum in Sympliciis disputantem videas. At hoc in aliis etiam arboribus multis accidit, Pruno sylvestri, Cerasis, Piris, quarum succi amari aut ingrati, fructus maturi dulces. Plantarum enim succi coctione mitefcunt; fructuque ipsi ex acerbis dulces fiunt. Hinc tamen documentum sibi paratis, quantæ sit opera pretium diffinisse ficum perfectè maturam ab imperfectè: ut rectè monet C. Hofmannus. De immatura habemus experientiam Bruyneri, 11. Ck. 37. In cibo usurpatum multorum sanorum valerudinem afflixit. Tales autem fere sunt Ficus que in locis algidioribus proveniunt.

Ex Succulo Ficis, in frustula incandunt, ad 7b. decoquantur in vini 7b. & aquæ 7b. 7b. Dosis 3iij. manè in hydropo. Egrege sudorem movet, ut afferit mihi vir quidam religiosus. *Chelmeau*.

Litteræ que lacte seu succo turionum Ficus exarantur in charta, omnino inconspicue sunt, donec charta igni admodum vehementer incalcescat, tunc autem velut utillatæ se manifestant: quod etiam aceto, succo limonum aliisque acidis commune est. Hinc & Lac succo isto coagulatur in caodem, Plinio & Dioscoride testibus.

2. Ficus sylvestris Dissecta C. B. Caprificus Ger. J. B. Park. The Wild Fig-tree.

Quidam Ficum sylvestrum à Caprifico distinguunt; verum * non necessario, cum usi solum * Ficus sylvestris Caprificandi differat. At neque à Ficu sacra specie differt Ficus sylvestris vel Caprificus, quòd *fructus à sacra* hæc ex illis grano nascitur, sed accidentibus tantum à cultura ortis. Sexu tamen (ut diximus) *non aliter nascitur* forte differt Caprificus à Ficu tum in genere sylvestri, tum in lativo. *quoniam spontanea à sacra culta; At Caprificus à sacra*

Hic addit C. Bauhinus ut Chamæficum seu Ficum humile, quod omnium partium paritate excepta, quòd, tenerior sit & frigoris minus patiens, à Ficu vulgari non differt.

Pro diversâ specie proponit Parkinsonius Ficum nigrum five præcocem, quæ tamen non alia in re præfuit à vulgari differt quàm Fructus colore externus nigro-purpureo, cœrulei tinctura obducto, intus obfcurè rubro seu atro-rubente & quod bis in anno fructus producat.

Libet hic adicere quæ C. Bauhinus de Ficibus in Indiâ nascentibus habet. Variant (inquit) Ficus in India pro regionum diversitate: nam in Provincia bonæ ipsi fructus perpetuo ferunt (part. 6. femina. Ind. occid.) & in Perù summa earum ubertas (part. 9. Ind. occid. l. 4. c. 31.) Adde Josephus A. Chamæficum. costa in India Occidentali diversas esse valles, quæ integro anno fructus promant. Sic in *Mala* 12 miliariorum intervallo à *Is Royer* Ficus est, quæ parte dimidia, quæ Austrum spectat frondes ac fructus fert, quando in montanis altis viget, altera verò pars contrario anni tempore, cum in planis astat. *Acicola* l. 4. c. 32.

Ficus arbores, Monardæ referent, ex Hispania in Peruanas provincias delatæ plurimos & optimos fructus gestant: & ut sola istic non deponant Deus singulariter voluit, quòd semper remedium præbens esset contra insecta quæ, Araneæ appellatur, quorum ictibus virulentis lac ex Ficis foliis manans, sine tæve in vulnus infiltratum remedi est.

Ficum specie fructus Peruanus C. B. *Papaya Peruviana* J. B. videtur esse *Arbor Paponifera* *universis superius descripta*.

J. B.

Annotat Benzo Hist. l. 2. c. 18. Apud Peruvianum Mantam peculiare quoddam fructuum genus (Indigenæ *Papaya* vocant) Ficum specie modicorum magnitudinis nasci, quale nulumq. in India præterquam in eo regno vidit. Arbor quæ illud Pomorum gignit procrea & gracilis, fructus sapore dulci est.

Ffffff

Vel

Benzo fructum pessimè describit Ficum specie, unde proclivis in errorem lapsus est.

Suspicio & hanc quoque ad Papayam referendam esse, nam & folia conveniunt; nec fructus præterquam figurâ oblongâ multum differunt. Solent autem Scriptores vetustiores & historici parum accurati esse tum in describendis tum in delineandis stirpibus.

De Ficu Indica, Europææ analogæ.

Secundum funiculos, quos diximus, è summis ramis ad terram usq; demissis & radices agentibus se propagat. V. Cap. seq.

* P. 1. F. 25.
p. 43.

H. M.

Caudex ambitu unius hominis amplexum excedit, cortice crasso, radicis concolori; furculi tamen teneri virides geniculati.

Flores fert nullos: *conspicuos* intellige.

Fructibus cum matureſcunt formicæ innafcuntur; hóſque indigenæ habent in eduliis, non verò eos qui aliarum ſunt ſpecierum.

Vires.

* P. 1. F. 27.
p. 47.

Arbor •

Radice cum *Per-alu* inferius describendo convenit.
Caudex crassus est, ad duorum hominum amplexum cortice ut in *Per-alu*. *Surculi* novelli virides,
geniculari.

Frustrations

continentes *grana* numerosa *Asi-* *Asu* magnitudine, item *minutum nigricans* in *le* *recomendat*.
 Est hæc arbor *Deo Vifera* *Asu*, quam sub ea natum esse & flores fulsitulæ fabulantur; & quæ
 ex religione eorum hanc adorare, muro lapidum cingere, eamq; seu lapides juxta positos rubro co-
 lore signare, quamobrem ab incolis Christianis arbor Diaboli nuncupatur.
 Quod ad vires non multum differt à reliquis *Asu* speciebus.

H. M.

Radix albicans, flavescens cortice tecta, fibris suis crassioribus profundè terræ inheret; sapor laetæus & subalfus, odore nullus.

Nascitur locis sylvestribus, montanis ac petrosis Malabar, præcipue in *Ambalakatti*, atque per totum annum fructus fert. Vespertiliones, quoniam fructibus delectantur, in hac arbore frequenter nidificare solent.

4. *Ficus Malabarica* semel in anno fructifera, fructu minimo, Tsjakela dicta. Tsjakela H.M. P. 3, T. 64, p. 87.

H. M.

Radix fibrata, albicans, flavescente cortice testa, incisa & vulnerata similem planè emittit lacteum fucum.

Crescit locis montanis *Malabar*, præcipuè in sylvis *Parakaroo*: Semel in anno, viz. Decembri & Januario mensibus fructus fert, atq. sobole lata ad quinquagesimum usq. annum non rarò frugifera

lor paratur rubicundus, quo vestimenta *panos de Cambaya* iplis dicta tinguntur.
Eisdem habet in medicina usus cum *Atti-Alou*.

5. *Teregam* * H. M. *Ficus Malabarica* foliis rigidis, fructu rotundo, lanuginoso flavescente, * P. 3. T. 60.
Cerasi magnitudine D. Comelin. P. 79.

H M

Folia rotundis, viridibus ac hirsutis ramulis sine ordine inhaerent, foliis Mali Citrii haud absimilia.

Provenit locis sylvestribus *Malabar*, imprimis verò circa *Cochin*; per totum annum viret, fru- *Locus.*
ctùque fert, ac diu superflus manet.

6. *Perin Teregam* H. M. *Ficus Malabarica* foliis asperis major, fructu itidem rotundo, lanuginosiora.

H. M.

Præcedens species est major atque altior, *caudice* crasso, candido, molli, multifisque ramis generatim cunctis donato, qui cortice cinereo, subaspero atque hirsuto cincti, intusque medullâ coccinea repleti sunt. *Radix* albicans & lactescens, nigricante cortice obducta, necnon fibris suis late per totam ram diffusâ, inodora. insipida.

Loc.

Vires &
T. ju.

Folia precedentis similia, sed majora & crassiora. Fructus vel solitarii, vel plures simul juncti ramulis inhaerent, precedentis speciei fructibus intus ac exus perfrimiles sed majores.

Nascitur in sylvis Malabar, præcipue in *Parus*, per totum pariter annum vivit, fructuque fert, & integrum seculum frugifera manet.

Folia isdem usibus inserviunt quibus folia *Teregan*. Fructus contusi usurantur ad aphthas; in super ex hisdem in lacte caprino coctis potus conficitur, qui hepatis obstructioni ejusdemque scirrho potenter medetur: Ex isdem in aqua coctis Balneum fit, quod endemias corporis maculis leprosis tollendis conducit.

C A P. III.

Ficus Indica funiculis & summis ramis demissis, & radices agentibus se propagantes.

Hujus arboris speciem fuisse puto quam Veteres Ficus Indica nomine tradiderunt, quamvis notæ aliquæ ei non conveniant, v. g. 1. *Folium pelia Amazonica non minus*: cum omnes ad hujus speciei folia modicæ admodum magnitudinis obtineant, nisi, (ut vult Clusius) ad similitudinem potius referenda sit hæc comparatio. 2. Crassities ingens marum plantarum, ut L. P. pleræque orbe colligant, quod de hoc genus arboribus verum non est, cum hæc trium hominum complexum ambitu vix excedant, nisi de specie *Aty meer-aleu* dicta, quæ omnium Indiarum arborum vastissima est, accipias; quæ tamen funiculis à ramis demissis se non propagat, sed fibris ex ipso trunco excurrentibus eique accrescentibus augebit. 3. Propagandi modus ramis incurvatis terræ intus; cum hæc fibræ seu funiculi à summis ramis excurrentibus ad terram ulque demissis, & ibidem radices agentibus se propagent.

Plinius attenuamus eleganter more suo hanc arborē describentem. Ficus ibi [in India] exilia poma habet: ipsa se semper serens, vastis diffunditur ramis, quorum imi adeo in terram curvantur, ut annuo spatio infigantur, novamque sibi propaginem faciant circa parentem in orbem quodam opere topiario. Intra lepem cam æstivant pastores, opacam pariter & munitam vallo arboris, decora specie subter intuenti proculve fornicat ambitu. Superiores ejus rami in excelsum emicant, sylvestra multitudine, vasto matris corpore ut L. P. pleræque orbe colligant. Foliolorum latitudo pelæ effigiem Amazonicæ habet.

* P. 1. T. 26.
P. 45.* Atty-Ala,
seu prima Fi-
cus Indica
specie.* Atty-Ala.
Vires.* P. 3. T. 55.
p. 69.

1. *Ity-Ala* * H. M. *Ficus Malabarensis folio densifusculo nitente, fructu parvo rotundo coronato.*

Id. ib.

Arbor est procera, sed minor cæteris *Ala* speciebus, densis & opacis frondibus, latè sparsis.

Radix cum * precedente convenit.

Caudex amplexum unius hominis æquat, cortice lacteo, & cum detrahatur aut inciditur intus rubescens. Ex ramis hujus arboris filamenta seu radicle versus terram pendule demittuntur. Surculi teneri virides sunt & geniculati.

Folia petiolis digitalibus hærent, minora cæteris, oblongo-rotunda, rotundifolia ad petiolum & anterioris oris, ac parvè angustà & obtusè culpidine eminentia, latiora paululum ad cuspidem quam ad petiolum, crassa, foliola, densa, utrinque nitentia, magis tamen in adversa & saturatius virentia. Nervus a costa media infernè eminente conspicui, densi, parallelo ductu transversim ad marginem ferè excurrunt, ubi arcuatim flexi & sibi mutuo concurrentes solum cingunt. Sapor foliis adstringens, ubi subamarus.

Fructus vel solitarii, vel duo trèse simul, cum è foliorum sinubus, tum alibi hinc inde è ramis pediculis brevibus exeunt, parvuli, rotundi, in vertice umbilico eminente coronati, cum immaturi lacti ac virides; maturi verò minus lactei, colore flavo ac minus rubescens.

Gemma * precedentis similia, sed minora, minimum nigricans semen in se recondenda.

Lac in quo cortex tritus & infusus, (percolando prius leparato cortice) datus vertigini capitis confert.

Ulcibus curandis prodest tolorum decoctum cum oleo, si cum eo corpus perungatur, quo cum præcedente, ut & in reliquis viribus, convenit.

2. *Iti-Are-Alou* * H. M. *Ficus Malabarica folio Mali cotonei, fructu exiguo, plano-rotundo [anguineo] D. Commelin. Arbore de Rais minor Lusitanis.*

Id. ib.

In procera excrevit arborem, cujus Radix fibrata, albicans, nigricante cortice tecta, qui ubi inciditur lacteum succum stillat.

Caudex, ut precedentis, plumosus undique diffundit ramos, qui (postquam annos 40 aut 50 vixit arbor) tenuis quidam eisque singulares fibras seu filamenta rufi ac cerei coloris [qualia in Cuscuta conspicimus Clav.] deorsum mittunt, quibus ubi terram attingunt firmantur, novamque quasi prolem generant, & in novos arborum caudices transeunt, qui rursus summa sui parte novos rames in latera spargentes novis denuò fibris deorsum missis sese propagant. Sic alii dempeus rami in infinitum, ut interdum unica arbor fuis propagibus miliarie Italicum in ambitu occupet, siquæ difficile quamvis primaria arbor fuis illarum omnium prolium parens judicare nisi ex trunci crassitie, quæ interdum tanta est ut tium virorum ulnis vix apprehendi queat. Cæterum non modo interiores rami similes spargunt fibras, sed etiam in arbore summi aque ideo unica arbor sylvam efficit densissimam, & non raro plura superstes manet secula. Sub ea verò arbore aditum sibi parant incolæ, ac fibras jam in truncos conversas, tenuiores scilicet rescindere folent atque ea ratione velut concamerationes & umbracula faciunt, æstus arcenti grati, adeo enim densis ramulis reliqui majores luxuriant, ut Solis radii nulla ratione penetrare queant: imò

imò aliquot hominum millia sub tali arbore latere possunt. Hæc omnia è Clusiana Ficus Indica historia mutati sunt. Folia precedentis foliis similia sunt, sed minora. Fructus exigui, plano-rotundi, colore primum viridi, dein foris & intus sanguineo, granisque pleni uti vulgares ficus, dulces quidem, minus tamen grati saporis quam illæ, quapropter avibus potius quam hominibus cibo sunt. Nascuntur inter folia quemadmodum vulgares ficus, hoc est, in novellis ramis, qua parte folia illis inhaerent.

Nascitur ubique in Malabar, imprimis circa *Warapoli*: Viret per totum annum fructuque fert. Locu: Cæterum ex arboris hujus cortice, radice & foliis in oleo decoctis Balsamum paratur vulnerarium. Vires. Ex cortice in lacte ebulliato cocto fit oris collutio quæ aphthas abstergit, flaccidas & erosas gingivas sanat, necnon vacillantes dentes firmat.

Descriptio maximam partem desumpta est è Clusiana Ficus Indica, cum qua (ut videtur) vel Operis hujus Autor, vel ejusdem interpres Latinus hanc Arborem eandem putavit. D. Commelinus, & nobis aliter videtur. Magnitudine excepta non multum differt à precedente.

3. *Tjerou-meer-aleu* * H. M. *Ficus Malabarica folio & fructu minore* Comel.

* P. 3. T. 56.

H. M.

Minor est & humilior precedentis species, eodemque modo crevit & propagatur quo illa.

Folia similia sunt foliis sequentis; [Atty-meer-aleu,] at minora & numerosiora.

P. 71.

Fructus itidem fructibus *Iti-Are-Alou* perfrimiles sed minores, brevibusque petiolis inter folia novellis ramis inhaerent.

Crevit quoque hæc species ubique in Malabar, præcipue in provincia *Warapoli*: per totum etiam Locu: annum viret fructuque fert.

Vires autem hujus arboris eadem sunt ac precedentis, præterquam quod ex radice cum calce & Vires. Curcuma in aqua decocta Balneum efficitur ad Epilepsiam & Leporam curandam.

4. *Katou-Alou* * H. M. *Ficus Indica J. B. Indica arcuata* Park. *Indica foliis Mali cotonei simili* * P. 3. T. 57.

libus, fructu ficibus simili in Goa C. B. Arbor ex Goa fere Indica Gar. *Arbor de Rayza*, p. 73. id est, radicea Linchot.

H. M.

In arborem excrevit procera, imò altiorum quam reliquis filamentis è ramis demissis se propagantes; quibuscum eo respectu convenit: ut & ligno, cortice ac radice.

Folia oblongo-rotunda, ac in mucronem desinentia, densa, fragilia, supernè glabra, atro-viridia, splendens, infernè albicantia & languinosa, insipida, inodora: e costa media infigim plures nervuli ordinato ac parallelo ductu exeunt, qui ad oras arcuatim in se invicem incurunt.

Fructus in novellis ramis, qua parte folia illis inhaerent, sine petiolis proveniunt, rotundi, fructibus *Iti-Are-Alou* perfrimiles, sed majores, colore primum viridi, dein flavescens, tandemque rubicundo, ac granis pleni ut vulgares Ficus, dulces quidem, sed minus grati saporis quam illæ.

Crevit in multis locis Malabar, fructuque fert, & viret per totum annum, & aliquot secula su- Locu: perites manet.

Viribus non multum differt à precedentibus duabus. Jo. Commelinus, quem sequimur, hanc arborem ipsam *Ficum Indicam* Clus. Exot. lib. 1. cap. 1. esse affirmat. At Auctores nostri descriptionem Ficus Indica Clusianam penultimæ speciei accommodarunt, nullâ interim Clusi mentionem facta.

5. *Perala* H. M. P. 1. F. 28. p. 49. *Ficus Malabarensis folio crassifusculo majori, fructu gemino intente rubente* D. Syen.

H. M.

Arbor est cæteris procerior, densis & opacis frondibus, latè sparsis.

Radix crassa propagines fibrosas tam subus quam supra terram longè latèque diffundens, cortice præ cæteris lacteo, qui incisus quoque rubescit.

Caudex quantum duo trèse homines *Ala* extensis amplecti possunt, cortice ut in radice præ cæteris lacteo, &c.

Ex ramis, ut in *Ity-ala* filamenta seu radicle multo numerosiores versus terram pendule demittuntur.

Surculi teneri, virides, geniculati, pilosi seu lanuginosi.

Folia petiolis mediocriter longis, crassis hærent, majora & crassiora sunt cæterarum specierum foliis, oblongo-rotunda, versus pediculum latiora, textura densa & foliola, utrinque languinosa, lanugine subus densiore, hololeptica, supernè obscuriore virore nitentia, subus pallidiora. Costa folii media valde crassa est & nervos laterales oblique anteriora versus emittit, præterquam & binas hinc inde laterales obinet, pariter divisi: nervi omnes ad marginem folii arcuatim concurrunt, in averfa parte valde eminentes & conspicui, in adversa etiam nonnihil. Sapor foliis adstringens, odor nullus. Fructus ramis furculisque supra ad exortum foliorum bini, & bini juncti & uniti, rari solitarii arte insident, magnitudine *Atty-Ala*, at rotundiores, necnon colore intente rubescens, seu incarnato factus; cum maturefcent tomentosa lanugine obduti, cum umbilico parvo in vertice; in quibus grana numerosa, magnitudine eadem cum illis *Atty-Ala*, in se semina minutè nigricans recondenda.

Liquor filamentorum quæ ex ramis deorsum dependunt, cum aqua simpliciter pectus, vel in decocto datus mitigat ardorem febrem, purificatque hepatis & sanguinem. Cortex arboris tritus pro-

CAP. IV.

De Fica Indica fibris ex ipso trunko exeuntibus eique accrescentibus angustis.

1. *Atty-mear-alou* H.M. P. 3. T. 58. p. 75.

V H. M. Affe magnitudinis est hæc arbor, caudice crasso, tenues quasdam & singulares fibras deorsum mittente, quæ ipsi caudici adhaerentes crassissimum eum reddunt, adhuc eisdem fibris arbor terzæ firmatur, multique ramis in orbem diffusis longè latèq; propagatur. Lignum albicans, molle & flexile, cortice subviridi cinereo obductum, qui ubi inciditur succum stil-

lat lacteum, acrem, odoratum. Radix albicans, glabro & nigricante cortice testæ, necnon fibris latè per terram diffusis, læta li-

quorem fundit candidum unctuosum, qui dein cum incisa radice purpureus evadit. Folia foliis *Atty-Alou* haud absimilia brevibus petiolis novellis ramis inharrent, oblongo-rotunda, acuminata, densa, communi virore nitentia, superne glabra, inferne nonnihil aspera, nervis aliquot è media costa, in duas inæquales partes solum dividente, in latera excurrentibus: sapor amarus & acerbus. Fructus brevibus petiolis inter folia ramulis inharrent, fructibus *Arealis* per-

similes. Provenit ubique in Malabar, per totum annum viret fructuq; fert. Initium sumit ex arborum quarundam caudicibus, aut è rupibus, vel antiquorum murorum rimis & fissuris, è quibus Convolveruli instar prodit: dein radix trunculique tenuia quadam filamenta deorsum mittunt, quibus caudex insigniter crassescit, cùmque eisdem fibris terzæ firmetur, longè latèq; propagatur, adeo ut arbor è qua initium sum duxit moriatur, hæc verò evadat maxima omnium arborum quæ in Indis adhuc dum reperitæ sunt, necnon secula aliquot superflue maneat.

In *Kandamata* regionis *Cochin* provincia, juxta templum *Bejham* hujusmodi habetur arbor caudice crassissimo, quæ in circumferentia 50 obtinet pædes Geometricos, quàmque incolæ 2000 annos ibidem crevisse affirmant.

Foliorum succus febribus medetur ardentibus. Fructus quoscunque alvi fluxus sistit.

2. *Hondar-Alou* H.M. P. 3. T. 59. p. 77.

H. M. Arbor est procera, caudice crasso, candido, fungoso, cortice cinereo obducto, multique ramis latè diffusis ornato.

Radix nigricans fibris suis latè per terram diffunditur, sapore acri, odore nullo. Folia sine ordine novellis ramis inharrent, oblongo-rotunda, densa, glabra, fragilia, longitudine spithamam lata, quatuor circiter pollices æquantia, superne atro-viridia, inferne subviridia, splendens, nervis aliquot in averia parte eminentibus, è media costa ordinato ac parallelo ductu in latera excurrentibus: sapor austerris, odor sylvestris.

Fructus idem granis pleni ut vulgares ficus, ac fructibus *Atty-Alou* per similes. Ab hominibus non comeduntur, sed à Simiis & cornicibus appetuntur, unde à Lusitanis *Figos dei Buzato*, i.e. *Simiarum ficos* nuncupantur.

Nascitur ubique in Malabar, præcipue in fluminum ripis, & locis montanis ac petrosis *Mangattai*. Viret per totum annum fructuq; fert, & aliquot seculis superflue manet. Ab avibus feritur. Eæ namque cùm fructus comedunt, exigua illorum granula (in quibus germinandi vis consistit) cum excrementis iterum deponunt, è quibus denuo arbores excreverunt.

Foliorum tenellorum succus expressus ad erolas gingivas, similesque oris affectus egregium est remedium, si os eo colluatur. Ex eodem cum Buryro recenti digestum fit, ulceribus mundificandis & consolidandis perquam utile. Ex radicibus & foliis simul in aqua decoctus balneum paratur, quod sanande Lepre & Epilepsie conducere dicitur.

Adnotat ad hanc arborem D. Jo. Commelinus, eam præcedentis speciem esse; filamenta namque non è ramis sed è caudice deorsum mittere, quæ ipsi caudici adhaerentia, crassissimum eum reddunt. Adhuc magnam habere similitudinem cum *Arbore peregrina* fructum fici similem gerente quam Clusius perscrutator describit; cujus ideo descriptionem subijciemus: nobis autem alia arbor videtur.

Arbor peregrina fructum Fici similem gerens J.B. Clus. exot. lib. 1. cap. 11.

Ramulus quem habuit Clusius cum suo fructu in uvæ modum quasi congesto, resiccatus durus erat, crasso cortice tectus, gracilis & digitalis longitudinis, coloris ex fusco cineraceo, octo fructus exiguorum ficium instar, crasso brevique pediculo nixos summo fastigio lutescens, fuliginosi coloris, cineraceis maculis conspersos, duros & satis foliosos. Similem fructum habuit idem Clusius, non tamen tam copiose ramo inharrentem, sed singularem dumtaxat, interdum geminum suis pediculis firmi connexum.

Quomodo porro (inquit) hic fructus Fici vulgaris valde fit similis figuræ, & nonnunquam etiam adeo pusillus ut Ciceris magnitudinem non multum excedat, an ad Ficus Indicæ circa Acetiferae annem nascentes referri non possit, cujus Theophr. Hist. Plant. l. 1. c. 12. & l. 4. c. 5. mentionem facit?

Nos commonefecit D. Tancredus Robinson Arborem Americanam nostratibus the *Wangrobo* dictam ad hunc locum pertinere ob ejus fructum & funiculos è ramis demissos, radicelque agentes & læ propagantes; suspicatur idem Amicus prædictam arborem esse admodum affinem (vel eandem)

dem) *Paretuvier* D. Rochfort; in maritimis crescit, & ejus cortice utuntur in preparandis cortis ex illaque funes, linteæ, & ledicæ faciunt. Oliva interdum ramis adharrent, unde quibusdam *Che Oplic* vocatur. Alia species *Arbore* dicitur reperiri in Mediterraneis India Occidentalis, quæ ad aliquam prædictarum speciem fortè referri possit.

CAP. V.

De *Sycamore*.

Sycomor nomen adeptus est hic fructus à similitudine quam ad utrumque fructum, Ficum & Morum habet. Unde ridiculos eos esse ait Galenus, qui *Sycomor* dicta putant quod *sycos* & *moros*, i.e. fatuis Ficiibus similes exstant; quibus verbis Dioscoridem notare videtur; nec quæquam hæc inter probatos autores Græcos vidimus qui per e scribat, inquit J. Bauhinus. Dicitur etiam hæc arbor *Sycaminus*.

Est autem *Sycamor* nihil aliud quam *Ficus* genus fructu ex arboris trunko exeunte.

1. *Ficus folio Mori, fructum in caudice ferens* C.B. *Sycomor* sive *Ficus* *Ægyptia* Park. *Sycomor* J.B. Ger. *The Sycamore* of *Ægypt*.

Hujus descriptionem Vellingianam, quam cæteris accuratorem putamus, dabimus: Proceritate crassitate Morum albam aequat (inquit Rauwolfius) Dirimunt ferè ab humili, sed læta Hirpe, in truncos binos ternosve peramplos, è quibus deinde ramorum conferim digitorum vastæ & robusta brachia opaci frigoris granitissimam lætam læt æstuantibus obtundunt. Folia magnitudine à sinuulo illo ambitu, quem Alpini figura exhibet, prædicta non sunt: Mori quidem foliis paria, nisi quod horum densitas major & alperitas differtim inveniat. [Rauwolfius quoque foliis Mori similibus donatam, paulo tamen magis rotundatis, in ambitu nullis incisuris crenatis serrativè scribit] Adde quod *Sycomor* folia perennitate donata sunt, quæ in Moro circa brumale solstitium penitus delapsa videntur. Fructus cùm ex caudice, tum ex ramis in crassitudinem adulti, quæ parte trunko propiores sunt enascuntur, non autem è ramis summis, quod scire licet rectè negasse Dioscoridem. Fici ipsi in tam secundo proveniunt mediocre tantum corpus faciunt, nec ut nostratæ laxius ventricoli. Parum extra natalem caudicem vulneratum colla proferunt, cavitate quoque intus prædicti, quæ subulso minutoque retimento conspersa, non raro vermibus succulentibus hospitium præbet.

Adde ex Alpino, Arboris hujus fructum tardè neq; perfectè maturare, atq; saporem aequum & jucundum habere. Rauwolfius fructus bonitate nostris Ficiibus inferiores esse ait, quo fit ut minoris æstimentur, magnis ex parte in pauperum usus cedant. Bellonius recensentes ficos præstare scribit, at nec hos maxime commendandos videtur, quamvis in *Ægypto* magni fiant ex iis reditus.

Mulds fructibus nunquam caret, quos tamen non producit, nisi prius multis verberibus sepe lace-

retur, sic ut caudicis quoque caret, quos tamen non producit, nisi prius multis verberibus sepe lace-

retur, sic ut caudicis quoque caret, quos tamen non producit, nisi prius multis verberibus sepe lace-

retur, sic ut caudicis quoque caret, quos tamen non producit, nisi prius multis verberibus sepe lace-

retur, sic ut caudicis quoque caret, quos tamen non producit, nisi prius multis verberibus sepe lace-

retur, sic ut caudicis quoque caret, quos tamen non producit, nisi prius multis verberibus sepe lace-

retur, sic ut caudicis quoque caret, quos tamen non producit, nisi prius multis verberibus sepe lace-

retur, sic ut caudicis quoque caret, quos tamen non producit, nisi prius multis verberibus sepe lace-

retur, sic ut caudicis quoque caret, quos tamen non producit, nisi prius multis verberibus sepe lace-

retur, sic ut caudicis quoque caret, quos tamen non producit, nisi prius multis verberibus sepe lace-

retur, sic ut caudicis quoque caret, quos tamen non producit, nisi prius multis verberibus sepe lace-

retur, sic ut caudicis quoque caret, quos tamen non producit, nisi prius multis verberibus sepe lace-

Folia subinde parvis foliis, quæ ex eorum origine oriuntur, comitata sunt, formâ oblongo-angustâ in inferiore parte lateribus fructibus, inq. mucronem acutum desinentia, ad margines dentata; excepta parte anteriore ad cuspidem, & inferiore ad pediculum; textura tenui, languida in superficie raris, tenuibus pilis obfita, utrinq. ad tactum subaspera, superne obscûre viridia, subus pallidiora, sapore planè amaro. *Flores*

2. *Poma* quædam provinciæ nonnullis peculiaribus; quæ locis suis natalibus laudatissima habentur, & alibi translata sæpe degenerant.

1. *The Stoken-apple*, or *Stoken-apple* ab oppido *Stoke* nomen fortè adeptum, in *Hercfordia* celebre.
2. *The Golden Sinct*. Pomum renatum aureum, *Hartfordiæ* proprium.
3. *The Darling*. Pomum delicatulum *Cestriæ*.
4. *The Angels-bit*, i. e. Buccæ Angelicæ *Worcestræ* præcipuo in honore.
5. *The Hardecy-apple*. Pomum *Harveianum* ab inventore *Gabriele Harveio* Doctore nomen sortitum, *Cantabrigiæ* suæ delicia. Grande est, colore è viridi albente, maculis plerumq, nigris infecto; vix ultra natalia Christi durat.
6. *The Quarrington Devonix*.

3. *Poma Hyemalis, & durabilia.*

1. *The Winter Quercing*. Pomum Reginale hybernium, è lata basi in rostrum acutius productum: carne firma & solida, sapore Caryophyllum redolente.
2. *The Quince Apple*. Pomum cydonites seu cotonei formi.
3. *The Winter Pearmain*. De cognomine ætivo diximus superius.
4. *The Dons-luch*. Pomum incomparabile.
5. *The Pealing*.
6. *The Leather-coat*. Pomum duracium seu duricorium, si ita loqui liceat, cujus non cutis tantum sed & pulpa tota dura est: nonnullis *The Winter John*, id est, Joanninum hybernium dicitur.
7. *The Domes-top*. Velut Rex Pomorum.
8. *The Redding*.
9. *The Tulip-flower Apple*. Caryophyllum.
10. *The Pear-apple*. Pyriforne.
11. *The Greening*.
12. *Jones Pearmain*.
13. *The green Russeting*.
14. *The red Russeting*. Poma hæc *Rossetina* dicta à colore quodammodo ferrugineo seu rosso cute sunt undiq, scabra & velut ustulata, carne firma & solida, fuscio parvo & bene concocto, sapore optimo, per totam durant hyemem, & saporis gratiam retinent.
15. *The Winter Fillet* or *Diolet*. Pomum violaceum hybernium, & saporis gratiam retinet.
16. *The Winter Belle & bonne*.
17. *The Oaken pin*.
18. *The John-apple*, or *Deur ang*, i. e. Pomum Joanninum seu biennale. Pomorum omnium durabilissimum est, & cum alia poma mollescere & corrumpi incipiunt, maturescit & elui oportum evadit.
19. *The Westbury*.
20. *The Winter-Ked*.
21. *The Flower of Kent*.
22. *The Winter Chestnut*.
23. *The Waligar apple*.
24. *The Short tart*.
25. *The Pelmelit*.
26. *Christ*.
27. *Winter Clarp*.
28. *The Fig-apple*. Ficoides. Horum nulli secundum, five magnitudinem, five saporis, five durabilitatem spectes, Pomum Pippinum simpliciter & Pippinum album dictum, Effluensque Renatum [the Sinct], à Gallis mutato nomine: ideoque non omnitemum fuit, at nec ultimo in loco ponendum.
29. Locum etiam aliquem, ne dicam principem, sibi vendicat Pippinum Cantianum, quod prædicto majus est & succulentius, pythæne presertim deperdicat Pippinum Gallicum, saporis tamen gratia nostro judicio cedit.
30. Nec prolixius rejiciendum Pippinum Gallicum, & *The French Pippin*. Pippinorum dictorum maximum, quod quamvis carne molli & fungosa sit, sapore tamen grato palato aridit, & quod mirum diu durat.

4. *Poma Pomaceo seu Cidre consocienda maxime idonea.*

1. *The Red-streak*, i. e. pomum rubro striatum, omnium optimum habetur, quanvis gustui minus gratum sit, & ad sylvestrum potius naturam accedat.
2. *The Donsberry crab*.
3. *The Golden Pippin*, de quo jam dictum.
4. *The Smeut-moel*.
5. *The Westbury-apple*.
6. *The white and red Wall-apples*.
7. *The John apple*.
8. *The Undercat*.
9. *The Winter Fillet*.
10. *Elliots*.
11. *Stochen apple*.
12. *Bitter-Scale*.
13. *Claret-tune-apple*.
14. *Arrier Apple*.
15. *Richards*, or *Orange Apple*.
16. *Coling apple*.
17. *Olive apple*.
18. *For-whelp*.
19. *Pippins* and *Pearmains* mixt.
20. *The Billy-stoner apple*.

Catalogos hosce Pomorum, ut & Pyrorum, Prunorum, aliorumq, fructuum, nunc dierum præcipue celeberrim ad me transmissit *D. Tameruz Robinson*, quos dictantibus peritissimis nonnullis & experitissimis hortulanis Londinensibus à se consultis in nostram gratiam conscripsit.

A. 5. *De Malo sylvestri sive agresti Angli. The Crabtree, or Wilding.*

Aridit nobis Scaligeri sententia, quam ex Platonis Timæo hausit, nimirum sativas omnes arborum fuisse feræ, neq, à seipsis nisi cultu differre, translatamq, Malum agrestem ex feræ locis cultu miscere, quod non heret, inquit, si naturæ esset fera aut sterilis. Verum hoc intellectum volumus de arboribus quales nunc sunt postquam, Adamo è Paradiso exsulo, terra maledicta est, non quales initio à Deo creabantur.

Quocid tamen de hoc fit, neq, enim mordicus hanc sententiam tuemur, Malus agrestis atque quæ fructus in tantum differt à mitium genere, ut morio velut distincta species haberi possit. Em autem J. Bauhinus hic dclenbit,

Minus ferè proceræ est quam sativa, tortuosior, ramulosi, strigosior, materie, ut putatur, durior firmiterque. Multiplex illa ramorum & lunculorum incoadita diversia agrestem & incultum habuit facile ostentat. Sed & foliolos tam è caudico quam è radicibus luxuriantes ut neglectum cultum, ita & propria rigiditate sylvestrem naturam produunt. Folia quam sativa magna ex parte minorâ, contractiora. Flores sativis similes, sed ferè minores, egregie odorati, interdum subrubelli. In fructu differentia præcipua, qui parvus & raro juglandem æquans, magnitudine ferè Mespili, ferè

figura

figura rotundior, longiusculo ac tenui pender pediculo, cortice seu cute viridi, tandem & flavescente quorundam etiam pulchrè rubente. Sed nec substantia mollis, nec saporis convenienti, unquam ad sativam accedunt, ac ne quidem ad infimæ notæ acidissimam vel austera: tanta pollent adstringendi facultate, tantæque acerbitate, ut elui planè inepta, nec unquam fiant apta.

Malorum agrestium non minus quam hortensium & cultorum plures habentur species, quæ pariter enumerari nequeunt, nec si possent operæpretium id foret.

Florent cum hortensibus ferè, aut paulo etiam ferè: tardius etiam maturantur, nempe Octobri. Tempus.

In sylvis & sepius frequentes occurrunt non in Anglia tantum sed etiam in regionibus transmarinis. Fructus velutem austerus est, acidiis & adstringens, nec minus succosus & consulis prælo expressus, cujus ulus frequentissimus est in Italia, Gallia, Germania, Aceti loco, Agrestium nonnulli vocant. Repositum per annum aut etiam plures asservant. Pilcos ex coctis firmiores fieri & lapidiores existimant Galli & Germani, quod nobis etiam probatur, inquit J. Bauhinus. Succum hunc Derjuice, i. e. viridem succum appellant nostrates, à Gallis mutato nomine. Cum flos cerevisiæ mixtus & impositus utilis est adversus ignem sacrum, scabiem, inflammationes quascunq, Oculis inflatus eorum inflammationes & lippitudines specifica proprietate sanare crediunt.

Ad Scrophulas, R Succum Pomorum agrestium calefactum, ulceribus diligenter ex lotis & purgatis lanam nigram oleo è pedibus bubulis prius humectatam impone. D. Hulse è MS. nondum edito.

6. *Malus Indica poma angulo Carambolas dicta. Tamara-tonga seu Carambolas* H. M. *Carambolas* Park. *Carambolas* Aca. J. B. *Malus* Giesia fructu octangulâri pomi vulgari magnitudine C. B. eronei, fructus enim quadragularis est, aut pentagonus.

Ad duodecim aut quatuordecim circiter pedum altitudinem excrecit. Caudex pedis mensuram in ambitu vix superat, multiq, ramis in orbem diffusis donatus est, cortice scabro & fusco obductus. Lignum albicans, medulla intus albicante & molli refertum.

Similiter radix albicans, nigricante cortice tecta. Folia ordine parallelo ramulis inhaerent, oblongo-rotunda, acuminata, crassa, mollia, glabra, viridia, superne splendens, inferne nequaquam: Odore sylvestri, sapore amaricante & adstringente. Flores racematis ipsis ramis inhaerent, atq, è calyce rubicundo in quinq, lacinias secto prodeunt, quinq, tenuibus, oblongo-rotundis, purpureis foliis constantes, quinq, in medio albicantibus staminibus, flavescensibus apicibus dotatis præditi: saporis libacidus, odor nullus.

Fructus oblongi, umbilico exiguo, ac eminente, in vertice præditi, quinque angulis crassioribus fuscatis, qui tamen in medio eminentiores sunt, juxta utrumq, caput non tam evidentes, cortice tenui, undiq, carni ætissime adhaerente, glabro, nitente, primum viridi, dein flavescens cineti, carne primum albicante, deinde eidem flavescens, tenera, succulenta, saporisque primum acerbis, dein acido-dulcis & suavis intus refert. In pentagono quo medullis decem latitant (rima oblonga, altera parte obtusa, altera acuta, rufa, glabra, membranacea quibusdam aut, duris pelliculis, seu patienibus intergenitis, uti in malis, sejuncta, ita ut gemina in singulis latente culuris).

Garcias & Acofta fructum quadrangulum faciunt, in quatuor velut partes divisum, majusculi ovi gallinacei magnitudine.

In hortis & pomariis feritur: ter singulis annis floret & fructus exhibet maturos, Sobole aut se-Locu, minibus sat à primo triennio ad annum quinquagesimum ulq, frugifera est.

Succus è radicibus expressus & assumptus æstium febrilem compellit. E foliis confusus cum Oryze Vires.

Infusio cataplasma conficitur, quod tumores quoscunq, potenter emollit & resolvit: ex eidem in Oryze infusio decoctis aut maceratis egregium fit decoctum vulnerarium. Succus è fructibus expressus pruritum, impinginem, ploram, humileque affectus cutaneos sanat, si linteis parti affectæ jubinde admoneatur; idem, si cum adulto Nucis Indicæ vino (quod vulgo Arripe dicitur) propinetur, alvi cruciatum lenit, & diarrhoeam sistit. Insuper è foliis his confusus & cum sicco è Palmae Horibus expresso cataplasma paratur, quod inflammationibus quibuscunq, medetur. E fructibus exsiccatiss, & cum foliis Betule confusus pulvis fit, qui cum Nucis Indicæ vino adulto propinatus dolores partium ventrum promovet, necnon febrim mortuum & secundinas expellit.

Fructus maturi in deliciis comeduntur, immaturi verò saccharo vel muria & aceto conduntur.

E fructibus immaturis succus exprimitur, qui in vestes incidens suo acore colores exedit; atq, adeo ad maculas quascunq, è linteis delendas frequenter usurpatur: colores etiam ad linteâ engenda ex eo parantur: necnon cum fructibus immaturis Auri-fabri vasa argentea decoquere & depurare solent.

Dux sunt species, quæ inter se vix distinguuntur, nisi quòd altera dulcissimi plane fit saporis. Folia in hoc arbore pinnata esse videntur, pluribus pinnarum conjugationibus medæ cossæ adnexæ cum impari in extrema cossâ folio.

7. *Malus Indica fructu pentagono, Bilimbi dicta. Bilimbi* H. M. *Billing-bing* Bontii.

H. M.

Arbutula est humilis, octo aut decem circiter pedes alta, caudice tenui, ramis in orbem diffusis elegantem ornato, qui cortice atro-viridi, primum hirsuto, & spinis tenuissimis subaspero, dein glabro obducti, ac molli & albicante medulla intus referti sunt. Lignum tamen prædurum, albicans, in-tipidum, inodorum. Radix similiter albicans, rufa cortice tecta.

Folia pinnata; pinnæ seu foliola singulari oblongo teretia, crassa, mollia, viridia, superne splendens, inferne nequaquam, odore suavi, sapore subacido.

Flores non furculis foliosis, at ipsis ramis, necnon toti caudici inhaerent numerosi, & quasi in fascias spithamam longas collecti, atq, è calyce rubicundo, in quinq, lacinias acuminatas secto prodeunt, quinq, tenuibus oblongo-teretibus, luperne colore purpureo, inferne pallidioris nuncibus re-curvis, flexis foliis constantes, decem in medio rubicundis staminibus, albicantibus apicibus ornatis mediam

GEREER 3

floris

insitae vel non comprehendunt, vel silem ad frugem non perveniunt: oportet enim ut arbores cognatae sint, quae in se mutuo insitae proficiant, cuiusmodi sunt Cydonia & Pyrus, item Oxycantha & Pyrus, Prunus & Armeniaca, Persicaria: Prunus & Cydonia minime.

Vires.

Mala Cydonia stomacho commoda sunt; ob adstringentem facultatem, quae insigni pollent, utilia sunt colicis, dysentericis, cholericis, sanguinem exsiccantibus, & in genere fluxu quocunque laborantibus. Pilius non idem posse decocta scribit quoniam amittant costringentem illam laborantibus. Nos cum Jo. Bauhino coctione remitti adstringentem illam concedimus, amitti nequaquam.

N. Ante cibum sumpta alvum constipare creduntur, & contra à passu laxare. Si deglutit ledatur ab exsiccatione in febribus interne, mucilago femin. Cydon. cum aqua spermat. ranarum extracta est egregia. Erumuller, in cap. de deglutitione lesa communicavit D. Hulst.

Celiberi Voratri succum, quo sagittis illitis feras immedicabili vulnere consuevit, si ubi Cydonia mala fuerint, reponatur, elanguescere & vim suam maleficam exuere usu deprehenderunt. Addit mala fuerint, reponatur, elanguescere & vim suam maleficam exuere usu deprehenderunt. Addit mala fuerint, reponatur, elanguescere & vim suam maleficam exuere usu deprehenderunt.

Curius praestanti suo odore lethali venenorum vires retundere, & eorum vehementiam hebetare, sicut venenum vendentes rem ita se habere deprehenderunt. Cydonia quamvis alvum astringunt, tamen urinam cient; & expressis fit vinum, sed quo perdetur quindecim sextarius succi unus * mel.

* Recentiores
saccharum lo-
co melle ad-
cuna.

Ex Cydonis tuis & expressis fit vinum, sed quo perdetur quindecim sextarius succi unus * mel. Ex Cydonis tuis & expressis fit vinum, sed quo perdetur quindecim sextarius succi unus * mel.

Mixta Cydoniorum nihil aliud est quam decoricatorum Cydoniorum, & ex aqua & melle vel saccharo, addita etiam parte vini ad suavitatem decocta caro aqua condita. Vel ex succo fit Cydoniorum cum vino cocto, addito melle optimo & depurato.

Cydoniarum seu Marmelata cydoniorum in usu est frequentissimo in bellariis ad secundas menses re-instruenda. Sic autem paratur, Segmenta à feminibus & fungulis eorumdem conceptaculis re-instruenda. Sic autem paratur, Segmenta à feminibus & fungulis eorumdem conceptaculis re-instruenda.

Cydoniarum seu Marmelata cydoniorum in usu est frequentissimo in bellariis ad secundas menses re-instruenda. Sic autem paratur, Segmenta à feminibus & fungulis eorumdem conceptaculis re-instruenda.

Cydoniarum seu Marmelata cydoniorum in usu est frequentissimo in bellariis ad secundas menses re-instruenda. Sic autem paratur, Segmenta à feminibus & fungulis eorumdem conceptaculis re-instruenda.

Cydoniarum seu Marmelata cydoniorum in usu est frequentissimo in bellariis ad secundas menses re-instruenda. Sic autem paratur, Segmenta à feminibus & fungulis eorumdem conceptaculis re-instruenda.

Cydoniarum seu Marmelata cydoniorum in usu est frequentissimo in bellariis ad secundas menses re-instruenda. Sic autem paratur, Segmenta à feminibus & fungulis eorumdem conceptaculis re-instruenda.

Cydoniarum seu Marmelata cydoniorum in usu est frequentissimo in bellariis ad secundas menses re-instruenda. Sic autem paratur, Segmenta à feminibus & fungulis eorumdem conceptaculis re-instruenda.

Cydoniarum seu Marmelata cydoniorum in usu est frequentissimo in bellariis ad secundas menses re-instruenda. Sic autem paratur, Segmenta à feminibus & fungulis eorumdem conceptaculis re-instruenda.

Cydoniarum seu Marmelata cydoniorum in usu est frequentissimo in bellariis ad secundas menses re-instruenda. Sic autem paratur, Segmenta à feminibus & fungulis eorumdem conceptaculis re-instruenda.

Cydoniarum seu Marmelata cydoniorum in usu est frequentissimo in bellariis ad secundas menses re-instruenda. Sic autem paratur, Segmenta à feminibus & fungulis eorumdem conceptaculis re-instruenda.

Cydoniarum seu Marmelata cydoniorum in usu est frequentissimo in bellariis ad secundas menses re-instruenda. Sic autem paratur, Segmenta à feminibus & fungulis eorumdem conceptaculis re-instruenda.

Cydoniarum seu Marmelata cydoniorum in usu est frequentissimo in bellariis ad secundas menses re-instruenda. Sic autem paratur, Segmenta à feminibus & fungulis eorumdem conceptaculis re-instruenda.

Mala Cateua sive Cydonia J. B. C. B.

Sativa per omnia similis existit, à qua ramis distat minoribus tantum, caudice surgens robustiore, juxta terram minus fruticosa, sed singulari frequentius. Eadem numerosioribus scaturit herbis & largius fructificat. Fructus sero perit, qui etiam saepe fructibus multo sunt minores.

Nascuntur in Danubii petrosi ripis & collibus plurimumque supra Ratisponam & Keyhemium oppidum usque ad Petras fauces, per quas Danubius labitur, frequenter inter petras, & vinearum sepius, autore Cordo.

C. A. P.

CAP. IV.

Pemifera Indica Maliformis Guayava dicta.

1. *Guayava Park. Ger. Guaiabo pemifera Indica C. B. Guayava Indica fructui Mali facie J. B. Pels H. M. P. 3. T. 34. p. 31. The Goabo-Tree.*

Arbor est iuste magnitudinis, 20 circiter pedes alta, caudice recto, praeuro, sesquipedali crassitudine, multique ramis donato, [in Mali figuram excrecentem *Maregravi*] qui cortice glabro, rubro-virente, saporisque austeri obducti sunt, novellis tamen omnino virentibus. In arbutu ex insula Barbados in Angliam delata & à nobis visa, virge rubescentem Corum semine virgum insar.

Radix rufa cortice tecta fibris suis late per terram diffunditur.

Folia decussatim brevibus crassisque pediculis ramis, furculisque cohaerent, crassa, oblonga, acuminata & nonnihil crispata, nervo & venis parallelis lunaribus oblique discurrentibus & subus valde conspicuis, superne profundius, unde quasi rugosa apparent folia *Maregravi*] inferne scabra seu aspera, superne nequaquam, color ex atro virentis: [Maregravi pallide viridis & splendens quodammodo, inferne non splendens; longitudinem vel trium, Clusio quatuor, digitorum, latitudinem digiti aut sesquidigiti aut duorum digitorum.]

In exortu binorum foliorum alius pediculus brevior nascitur, qui *florem* fert magnitudine floris Coronei, quinque petalis albis, oblongo-rotundis constantem, ac in medio multa *filum* villosa, alba habentem, figurâ cristae Pavoniae, apicibus flavescentibus ornata.

Fructus nostratibus pyris haud absimilis, [magnitudine & figurâ Pomi nostratis *Maregravi*] in vertice umbilico praediti lacunoso, ac tenui & est viridi albicante cortice cincti. Pulpa pallide sanguinei est coloris, (aliis albicantis) dulcisque ac grati saporis & odoris etiam per maturitatem; intra quam numerosa, subrotunda ac praeura observantur grana.

Fructus pro diversitate temporis triplici sapore participat. Maturefcent enim antequam mollescat ac flavescat alterius ac astringens est, tuncque coctus ventriculo prodest. Mox paulo maturior medietate naturae & optimus evadit: melius tamen sanitate consistit qui eum five coctum, five saccharo conditam, quam qui crudum mensis insert: accedit quoque odoris & saporis sit gravior & palato magis adhaerens. Ubi vero flavescit & mollescit integram maturitatem acquiritur, odore & sapore est instar fructus Rubi Idae, alvum movens, nec ita salubris paulo largius assumptus, qui facit corruptum & vermes producit.

In multis Americae provinciis necnon in India Orientali oritur. Seminibus sata tertio anno fructus fert, manetque frugifera ultra 30 annos.

Radix hujus arboris quinque aut sex ulnarum longitudinem saepe superat, extus rufa, intus albicantis coloris, substantiae fuculentae ac subdulcis. Hac cum cortice astringente in aqua cocta ac pota minime medetur dysenteriae, quando indicatio est astringendi & roborandi. Folia sunt acida & astringentia, odorata, balsamica dicata. Montibus & sylvis non inaccessit sed planitiem & campos amat.

Addit Fr. Hernandez folia in lotionibus scabiem curare: corticis decoctum tumentibus cruribus opem ferre, & fistulosos ulceribus mederi, surditi quoque conficere, & dolores venteris tollere. E

foliis etiam fit syrupus utilissimus adversus fluxum alvi.

Quas species describit Hernandez. Alteri fructus sunt longè majores, neq. tam male olentes ac

delicatosiores; alteri minores, cinices quodammodo redolentes.

Hortusetiam Malabaricus duas exhibet species, quae à se invicem vix aliter differunt quam,

1. Foliorum & fructuum magnitudine.

2. Quod altera fructus sit rotundior & Mali similis.

3. Quod fructus intus carne punicea, acidiuscula praediti sint in una specie, in altera albicante.

Quae fructus est majore ejusque pulpa albicante, Pels simpliciter dicta H. M. Piloni *Araça guayava* dicitur. Quae fructus minore carne linguae *Malacha-Pels* H. M. Piloni est *Guayava*.

2. *Pels sive Guayava sive Cydonia H. M. P. 3. Tab. 36. p. 35.*

H. M.

Arbor est mediocrius magnitudinis decem aut duodecim pedes alta, caudice mediocriter crasso, multique ramis in orbem diffusis donato, cortice glabro, lignoso, scabro, furvo ac intus rubro obducto. Lignum albicans, densum, ponderosum, insipidum.

Radix indidem albicans, cortice fusco, intus rubro tecta.

Folia oblongo-rotunda, crassa, mollia, languinosa, in ambitu crenata, crassis, brevibus, albicantibus petiolis ramorum proveniunt rubicunda, quae tamen postea superne atro viridia, inferne subviridia evadunt, longitudine tres, latitudine duos palmos facile superantia, insipida, inodora.

Floris brevi pediculo extremis furculis multi simul juncti insident, atq. è calyce viridi quadripartito prodeunt, quatuor crassis oblongo-teretibus, flaccidis, viridi-stratis petalis confantes, numerosis filamentis albicantibus, flavescantibus dotatis *epithem*, medium floris cavatam & umbilicum occupantibus; inter quae *stylus* prode oblongis albicans. Odor gravis ac fetidus, sapor amarus.

Fructus Pyris haud absimilis, ac viridi, glabro, niteat ac durior cortice cincti, intusque carne densa & albicante referti: intra quam oblongo-rotunda, glabra, rufa, densa, sapore Caltaneae x-mulana locantur *semina*: fructus vero immaturi valde duri sunt, feridi, saporis, ingrati; & quam

Locu.

CAP. VIII.

De Mespilo foliis integris & congeneribus.

1. *Mespilus vulgaris* J.B. *vulgaris* sive *minor* Park. Germanica folio Laurino non serrato, sive *Mespilus sylvestris* C.B. *The Apple Tree*.

PArva est arbor, foliis quam Pomi longioribus, angustioribus, Laurinis ferè paribus [Matthiolo Ceraforum] infernè incana lanugine pubescentibus, superne quoque, nonnihil pilosis, sed saturatius virentibus, aliàs ferratis, aliàs non ferratis. Flores singulatum nascuntur candidi futuratius rubentes [quinque, petalis amplius, obtusis, in medio bifidis compositi] Coronee mali: quibus succedunt poma exigua, fulva, perquam acerbi faporis, Pyris sylvestribus paria, hirsuta, ex angusto principio in umbilicum latum excavatumque delinquentia; ex cujus supercilio emicant quina folia oblonga, angusta, acuminata, quæ florem arctice tegebant. In singulis autem pomis quina ferè officula, compressa, triangularia. Caro dura, alba, adstringens valde: quæ tamen frasca reddit acidulum suavemque, acquirat sapore, & mensis secundis intrudens inlervit.

Loc. Passim hodie provenit: v. g. inter Argentinam & Badenenses thermas in sylvis. Quæ non infite sunt, spinosæ ferè sunt & parvos edunt fructus: Sed major, & præstantior nonnulli culturâ comparatur: inferiùque aptè Pyro sylvestri aut Spino albo. Fructum perficit Septembris fine aut etiam tardius.

C. Bauhinus eumque secutus Parkinsonus quatuor genera distinguunt.

1. *Mespilus Germanica* folio Laurino non serrato, sive *Mespilus sylvestris* C.B. *Mespilus vulgaris* sive *minor* Park.

2. *Mespilus folio Laurino major* C.B. maxima fativa Park.

3. *Mespilus Italica* folio laurino serrato C.B. minor folio serrato Park. J. Bauhinus in *Mespilo* vulgari minore ferè utriusque generis folia, serrata & non serrata, observasse scribit.

Viret.

Mespilus fructu albo C.B. fructu albo magno Park. & ad eadem valent, vomitum, dysenteriam & omnes in genere alvi fluxus. Ventriculo poxia esse autem, præcipue dum duriculus & acerba adhuc sint; nam emollita & frasca facta adstringunt minis. Si decocto immaturorum colluantur os & fauces, reprimunt fluxiones in fauces, dentes atque gingivas. Paratur quoque, ex *Mespilis* fuscis, succo rosarum, Caryophyllis, pauco Corallii & nucis Moschatana catalpalina, quod applicatum regioni orificii ventriculi potenter compescit vomitum ciborum. *Mespila* viridis in magna quantitate devorata multos diarrhoea perniciosa laborantes sanaverunt, aliis remediis nihil proficientibus. *Fœtetur.*

Folia similem cum fructibus vim obtinent.

Herbariorum plurimi officula in pulverem detrita tam ad renem quam ad vesicæ calculum contemperandum & expellendum commendant. Nec Herbarii modo, sed & Practicorum pars major id faciendum & passim in suis libris calculosis præscribunt; atque ita qui primum data porta est, cui impetu quodam ruunt omnes, inquit J. Bauhinus, magno mehercule & artis & rationis ludibrio; qui idcirco iis strenuè se opponit, & multis probare nititur contrarium. Ipsum si placet consule.

2. *Chamaemepilus* J.B. *Cotonastræ folio oblongo serrato* C.B. *Cotonastræ Gelsenii* Ger. emac. Append.

Hanc ex ramo sicco sic describit J. Bauhinus. Rami crassiores fuere quam vel *Cotonastræ*, vel *Diospyri*, cortice nigricante striato obduci. Folia plerumque indidem plura oriuntur, non ut *Cotonastræ* rotunda, sed oblonga, alia palmum longa, fuscunciam lata, alia fuscunciam aut unciam longa, & semunciam lata, utralibet in acumen desinentia, per ambitum serrata, utrinque glabra, nervosa, atro-virentia, pediculo satis brevis herentia. Flores densi velut in umbellam, Sorbi Alpinae more dispositi, pediculis lanuginosis, modò brevibus, modò longis, in extremis ramorum herent: quibus *Fructus* succrescunt eodem dispositi ordine, Sorbi terminalis fructibus similes, oblongi, rubri, umbilico mediocri, in quibus grana continentur oblonga. Clusius plantæ quam *Cotonastrum Gelsenii* putat flores purpurascetes, pentapetalos attribuit.

Loc.

Hunc fructum in summitate montis Juræ non longè à Genève invenimus spontaneum: Clusius in Senebreni jugis.

3. *Lata Guineæ, Mespilum, officulo Levi, spadiceo coloris* J.B. *Pyro similis ex Guineæ* C.B.

Clus. exot.

Huius officulum à *Mespili* forma non erat valde absumile, præsertim prægrandium *Mespilorum*, & leve, & spadiceo coloris, in medio nonnihil tumens, & paululum ab uno latere scabrum & subulbidum. Fructus exigui Pyri est magnitudinis, magis tamen rotundus, coloris ex aureo flavi, interdum etiam rubentes instar Pomi, tenui cortice præditi, qui detractus in tenuia stamina flos modo abire: Sapor cum dulcedine adstringens, ita ut valde refrigeret; unde Lusitani istic degentes in febribus ardentibus exhubebant. Pulpa ipsa coloris auri saturi ad rubrum inclinantis, levis nonnihil & viscidula. Singuli autem fructus quina semina fuscècta continent, quæmadmodum *Mespila*, eisque separatim tenui involucre tocta, Serico crudo candido simili. Arbor *Pyro* similis est, humanam tamen altitudinem non superans, cujus folia ex atro viridia sunt, & Pyri foliis magis orbiculata.

4. *Mespila*

4. *Mespila similis fructus Americanus* J.B. *Mespila similis fructus venenatus* C.B.

Observavit Lenius in Brasilia in maris ripa multas arbutulus fructus ferentes *Mespilis* nostris similes, quorum elus perniciossissimus. Sylvestres si videant Gallos & alios peregrinos monent ut hos fructus vident, dicentes *Trochi*, id est, non sunt boni.

5. *Mespila non valde absumilis fructus officuli spadiceo coloris splendens* J.B. *Fructus* 3. cap. 14. **Clus.**

Mespila Setanio non erat valde absumilis, ejusdemque penè magnitudinis, capite tamen non plano ut illud, sed in angustum contracto, ventritate rugas contraxerat, & satis fragili cure constabat, fusco, nullius ferè faporis, qui tamen ore retentus nonnihil adstrictioris cum pauca acrimonia conjuncta possidere videbatur: quina introsum officula *Mespili* instar continebat, majora autem & non rugosa ut illa, sed valde levia & splendentia, spadiceique coloris & nucleum continentia.

6. *Mespila valde similis fructus sine granis* J.B. *Mespila similis fructus fuscus* C.B. *Fructus octavus ex navigat. Batav. Clus. Exot. l. 2. c. 15.*

Mespila valde similis erat, uncialis magnitudinis, terius ac politus, fusci coloris, adeò autem fragilis ut paululum compressus distemperetur, valde levis, materiam continens fragilem & spongiosam, valde salis faporis, in qua nulla grana observare potuit Clusius. Corona autem illa luseina summum fructum occupans alis carebat, quibus *Mespilum* est præditum.

CAP. IX.

- Diospyros* J.B. *Alni effigie lanato folio minor* C.B. *Vitis Idæa tertia Clusii* Park. *Vaccinia alba* Ger. *Amelanchier* Lob. *Pyris ceruina* Ital.

PUlcher est frutex, & qui multos à radice statim stiones edat, homine etiam procerior, effigie etiam ramosa, cortice inreptos spadiceo. Folia primo pullulata plura simul ex oculis proveniunt, incana lanugine subtus pubescentia, superne viridia, quæ adulescentia decussa penitus lanugine utrinque glabra sunt, Piri foliis similia, magnitudine varia, unciam aut fuscunciam longa, latitudine semuncialis, aut etiam plusquam unciam, per extremum rotunda, circumquaque crenata, pulchris frequentioribus nervis obliquis à medio recto donata. Flores inter lanuginosorum foliorum rudimenta oriuntur plures juncti, candidi, è quinque foliolis longiusculis compositi, inodori ferè, quos *bacca* excipiunt violaceæ vel nigrae, umbilicæ, quinque lacinis coronatæ; sapore dulci, suavi, in quibus semina plura, [densa & interdum plura] oblonga, nigricantia, Pyrorum similibus similia. Fructus *Gelsenii* Cerasi est magnitudine & figura: Ad bacce Myrti potius similes funt quibus *Ceraso*, & umbilicæ.

Locis montanis, præruptis & saxosis potissimum gaudet. Sic Helveticis, Austriacis, Sabaudicis, ac **Locus.** Burgundicis, aliisque montosis variarum regionum provenire solet. Nos in montibus circa Genavam, inque lateribus montium Rheno adjacentium observavimus copiosam. Suavis est ejus fructus, atque ita aptus stomacho ut qui copiosè etiam ingestis non graveat, ut testatur *Gelsenius*.

CAP. X.

De Malo Punice.

MAlus Punica, Græcis *ῥοδά*, Dioscoridi & Theophrasto *ῥοδά*, quo nomine & fructus donatur. Flores fativæ Punice *ῥοδά* dicuntur Dioscoridi l. 1. cap. 152. & Gal. 6. Simpl. At Gal. 6. *ῥοδά* *ῥοδά*. Cytinus fructus rudimentum est, quod deciduo flore primum apparet & formatur. Et Plinio l. 23. c. 6. Primus huius pomi partus florere incipientis Cytinus vocatur Græcis: & in hoc ipso Cytino flosculi sunt, antequam scilicet malum ipsum prodeat, erumpentes, quæ Balaustia vocari diximus. Verum *Balaustia* sylvestris Punice flos est Dioscoridi l. 1. c. 154. Officina Phinium sequuntur, & Punice tam Sativæ quam Sylvestris flores citra distinctionem Balaustia vocant, quibus Cytinorum appellatio de fatis ignota est. Cytinus Theophrasto Calyx est floris, quo flos continetur: adeo ut Cytini significatio apud Græcos ambigua sit.

Mali Punici putamen, quod tanquam corium sit, cortice durus, nucis involucre tenerius Malicorum vocant, quod Græce nunc *ῥοδά*, Dioscoride monente, nunc *ῥοδά* *ῥοδά* *ῥοδά*, i. e. decoratè dicitur. Plinius l. c. vulgus ex Punice acerbis coria perficere novit, ob id Malicorum appellat medicis. C. B.

Malum Punicum à Carthagine, ubi laudatissimum proveniat, nomen accepisse volunt, à Granis vero quæ intus continentur Granatum, non à Granata Hispania regione, ut nonnulli videntur, cum jam ante Caronis & Varonis tempora ita fuerit nuncupatum. **J. B.**

Hhhhhh

1. Malus

1. *Malus Punica* J.B. *Punica sativa* C.B. Park. *Granata* sive *Punica* Ger. *The Pomegranate-tree*.

J. B.

Humilis & haud magna arbor vel potius frutex est, ut recte J. Bodeus, quamvis interdum culta, foliis ambigens in iustam etiam arborem excrevit, ramis tenuibus, angulosis brachiatis, quos arborum spinæ rigidae aliquot, oblongæ, subrectæ, cortex obducit rubescens. In his folia incoadita, Myrti vulgaris æmula [vel oleæ] vel etiam majora, non ita acuta, ex viridi in levem quandam rubedinem vergentia. [J. Bodæo nitidi viridis, pediculis annexa rubentibus, rubrique intercalantibus venulis prædicta] averfa parte nervola, odore gravi, præsertim si manibus contrita naribus admoveantur, [J. Bodæo canum halitum, solumque urine graveolentiam aliquo modo referentia.]

Ex ramorum lateribus flores emicant punicej, pentapetali, quorum medium occupant complura flamma cum suis apicibus, cyrino infidentia five calyci, qui puniceo etiam colore fulget, uncia longior, corticulis in plures lacinas mucronatas, totidem scilicet, quot flori folia, faciens, quæ umbilicum postea Pomi succedentis coronant. Est autem Pomo magnitudo varia, omni fere amplæ, & maximis Malis aequalis, rotunda fere, nisi quod utrinque leviter compressa. Cortex medioeriter crassus, durissimus, fragilis tamen, ante maturitatem viridis ac levis, post puniceus & rugosus, qui tandem etiam ad spadiceum accedit, intus luteus, gustu adstringens, numerosis acinis plenus, vino abundanti ebrijs, dulci aliâs, aliis acidâ, interdum medio, favorum modo dispositis, carnosus membranicæ dissilientis, cœu parietibus intergerinis, circumceptis, amaris, modò candidis, modò purpurascens; ipsis verò granis gigartorum vis similibus, quæ constant ligneo cortice & nucleo amaro, non tamen sine adstrictione.

Reperitur singulare quoddam hujus Mali genus, quod nullum in acinis semen continet: Verum hoc accidentarium est, & ex lusu quodam nature.

Diffinguntur Mala Punica saporum respectu in dulcia, acidâ & vinosa, seu in dulcia, vinosa & media: quæ genera alter etiam diffingui dicuntur, ut v. g. magnitudine: Dulcia enim sunt multo majora & speciosiora, & granis majoribus. Perhibentur etiam dulcia canis magis scabro esse cortice. *Amara* dicuntur non quibus nulla inest granorum duritia, sed quibus minor.

Locus.

Amat hæc arbor solum cretolum, macilentum, sed in pingui quoque provenit. In calidis Meridiei versus regionibus sponte exir, velut in Gallia Narbonensi, Balearibus insulis, Italia & Hispania, ac præcipue in regno nunc appellato Granate; quæ à frequentia Malorum Punicarum nomen accepisse creditur. [In finibus Granatæ parçæ, quicquid scribat Matthiolus; nam hæc in parte majorem fidem habemus Lacunæ Hispano. J. B.] In frigidioribus regionibus, ut Germania & Anglia in curioforum duntaxat hortis culta cernitur, ubi etiam hyeme curiose contenda aut reponenda effi, nè à frigore violetur. Et tamen umbras amare aiunt & rigationes.

Temperamentum & Virtus.

Poma omnia in genere censentur boni succi, ventriculo convenientia, sed pauci nutrimenti: omnia (autore Dioscoride) Veneris impetus excidunt, ea præcipue quæ frigida temperaturæ sunt, ut acidâ.

Dulcia eorumque, syrupus exhibentur in tussi chronica & pleuritide: in febribus minus commoda sunt, quia inflationes, calorèque, augent.

Acida frigida sunt & adstringentia: Stomachica: unde eorum ut & syrupi ex iisdem confecti usus est ad itim, febres biliosas, gonorrhæam, picam gravidarum, oris putredinem & similes affectus.

Vinosa (acido-dulcia, Granata *mucosa*) mediæ sunt nature inter dulcia & acidâ, cardiaca & cephalica Usus præcip. in Syncope, vertigine, &c. Ex malis hinc ad usus supradictos succus exprimitur & fermentatus deparaturus, vinum dicitur.

Varios modos parandi vinum Granatorum vide apud J. Bauhinum. Simplicissimus videtur sequens.

Acini maturi diligenter à cortice & membranis repurgati prælo committuntur ac exprimentur, mox vinum faccis ad id accommodatis percolatur, & in vasis id exsiccantibus desidere sinitur, defacatum reponitur affuso oleo nè vappelcat aut acescat. Utiles est potus ad itim febrientium extinguentum.

Potest etiam ex succo expresso & defacato, admixto saccharo, & decocto, deinde fermentato, parari vinum generosum & inebrians.

Flores, tam *Balaustium*, quam *Cyrini*, nature sunt terrestris & valde adstringentis, unde creberrimus eorum usus esse solet in omni generis fluxionibus, v. g. diarrhæa, dysenteria, fluxu uterino, &c. Extrinsecus in pulverem trita & inspersa intertriginibus aliisque ulceribus celserrimè ad cicatricem abiq. erosione producent: sanant etiam omni ulcera, confissas, uvulam, &c. in collutionibus. Scorpionibus etiam adversari dicuntur.

Cortex [*Malicorium*, *psidium*] ejusdem nature cum floribus est; Utiles etiam ad coria præparanda, & ad atramentum vice gallarum. Addit Constantinus, Malicorium vino decoctum & potum omnes ventris teneas necare, maxime eas quas Ascidas vocant.

Nuclei indem refrigerant, alstringuntque, imprimis qui ex pomis acidis collecti. Breviter flores, cortex, nuclei [adde & folia] ad ea conducunt quibuscumque, adstrictione opus est.

Ex Malis Puniceis confectus cum suis corticibus exprimitur succus qui purgat bilem flavam, ut scribit Cæsarplinius. Hoc de Punice dulcibus accipit J. Bauhinus, & corticis amaritudinem tribuendum censet.

2. *Malus Punica sylvestris* C. B. Ger. *agrestis* J. B. *The wild Pomegranate*.

Domestice & cultæ per omnia similis est, asperior tamen & spinosior.

Passim hæc sua sponte luxuriat in sepibus Narbonensibus. Nobis non videtur specie differre à *g. tiva*.

3. *Malus*3. *Malus Punica sylvestris major*, sive *Balaustium majus* Park. *Balaustium flore pleno majus* C. B. *Balaustia Hispanica* J. B. *Balaustia* Ger.

J. B.

Balaustia flores sunt amplj, Punice cujusdam sylv. densissimo foliorum purpurascenscentium factu fissi, gustu adstringentes, non Cyrino oblongo ut in sativa pomifera Punica seu simplicij, seu multiplici flore, (qualis nonnunquam reperitur) sed compresso, lato fissili, cui color ex flavo purpurascens, corium durum, lignosum, in lacinis quoque, divilum. Adeo multiplici folio interdum constant, ut Rose videantur centifolia colore saturato.

4. *Balaustium minus* Park. *Balaustia flore pleno minore* C. B.

Folis atro-virentibus, calice crassiore, flore minore, tristiore, saturatè purpurâ punicante à priore differt, inquit C. Bauhinus.

Cortex Granatorum mensos movet, & febres intermittentes sæpe fugat, ab experientia Tachenii; abundat enim quodam Alkali aperitivo, quod patet multis experimentis. D. T. R.

CAP. XI.

Malus Limonia Malabarica fructu umbilicato.

Kato-Naregam H. M. P. 4. T. 13.

H. M.

Arbor est procerâ, caudice crasso, candido, multisque ramis donato, qui cortice cinereo odorato obducti, ac fungosè intus medullâ repleti, necnon spinis fulcis, nientibus & aculeatis insuper muniti sunt.

Radix flavescens, fusco cortice tecta, amara, odorata.

Folia persimilia sunt folijs *Mal-Naregam*, præterquam quod nervuli è costa mediâ exeuntes crassiores sunt, & inferne magis eminent; quo fit ut in pilas ea ac rugas crispentur.

Flores plures simul juncti extremis furculis proveniunt, & calyci viridi in quinque lacinas acuminatas secio inhaerent, viridi-flavescens, odorati, subamari, quorum subrotundis foliolis constant, flammula candidis octo aut decem medium obfidentibus; inter quæ *stylus* prodiit exiguus, iidem albacans.

Fructus Limones pusilli sunt, tenuioribus fulcis striati, ac in vertice calyce florum surrecto coronati, atro-virides primùm, albis interfecti punctulis, dein aurci, cortice Limonum cortici haud ab-simili cincti, carneque candida, acidâ ac vinosi saporis, intus repleti; intra quam numerosa continentur *semina* oblongo-rotunda, plana, candida & nitentia, duplici ordine locata, ac membranis quibuldam pelliculis seu parietibus intergerinis secura, ita ut singula in singulis latent cellulis.

Crescit frequenter locis arenosis & petrosis circa *Parakari* & *Keymad* provincias Malabar: Semel *Locm*, in anno maturus fert fructus, mensibus viz. Decembris ac Januariis.

Succus foliorum egregium capiti expurgando habetur erithum. Idem cum Pipere longo, *Zinzi-Virei*, bere, & saccharo exhibitus tussim sedat, carereque pulmonis affectus è causa frigida tanto poterit sanari.

Insuper è folijs hinc in aqua coctis Balneum fit, quod lassitudinem, necnon artuum doloribus tollendis misceat conducit.

CAP. XII.

De Ficu Indica Tuna dicta seu Opuntia.

Omnia Frutex hic Theophrasti & Plinii Opuntia non fit, cum illa, ab Opunte oppido circa quam provenit nomen sortita, herbula fit non frutex: nedum arbor, merito tamen Opuntia Indica arborea, aut fruticosa dici possit, quia insigni proprietate è folio radices emittendi cum Opuntia Theophrasti convenit, nec alia quavis præter eam, quod hæcenus audivimus, arbor aut herba.

Quinetiam Opuntiam hodie (ut puto) in Locride fruticosa quævis. Cum dico Tunam è folijs radices agere apparatusque potius & opinionem vulgarem sequor, quam rei ipsius veritatem. Quæ enim folia videntur revera non sunt sed potius rami. Nam, 1. Folia non germinant, aliisque ex se folia emittunt, sed rami. 2. Folia intra annum silem spatum in justam magnitudinem extensa postea non augentur. In hac autem stirpe quæ dicuntur folia quoniam augentur & incrementum capiunt, & in nonnullis speciebus lignescunt. 3. Addit Rod. Pilo, Folia contigua tantum esse arbori, è contra omne quod rami vicem sibi continentium: Se autem in quibusdam Ficibus dissectis radices immediate continuatas vidisse frondi. Tandem, 4. Folia plerumque, omnibus plantis, etiam semper virentibus, tandem decidunt; at in hac prope loquendo perpetua sunt. Verum argumentum hoc non concludit quoniam dantur nonnullæ v.g. epiphyllispermæ in quibus folia durante quatuor caules: ut neq. quod hæc fructum è folijs dictis emittat; nam epiphyllispermæ quoque, idem faciunt.

Forma tamen externa lata & compressa cum folijs conveniunt, & à ramis differunt, qui in omnibus alijs stirpibus ceteris sunt.

Dicitur autem hic frutex Botanice Ficus Indica, ob aliqualem fructus cum Fico similitudinem.

1. *Ficus*

Rosa alba Provincialis. Datur etiam & Rosa Provincialis alba, cujus mentio in Parkinsoni herbo, inque Catalogo horti Oxoniensis habetur.

26. *Rosa moschata minor flore simplicis* J. B. *moschata simplicis flore* C. B. Ger. *moschata simplex* Park. *The Spanish Rose.*

J. B.

Magnos habet foliones, rectos, crassos, statim à radice prodeuntes, decem interdum aut duodecim pedes altos, in quibus spinæ ræzæ, interdum à trunco rubræ ac robustæ: Rami tædum essent leves, nisi interdum spinæ intervenirent, in quo quiddam habet commune cum Rosa albis satisvis, ac differunt ab Incarnatis vulgo dictis, quarum rami undique valde spinosi. Folia satis rara, quæ non multum differunt à Rosa albis & incarnatis, nisi quod minus rugosa & magis acuta, glabra, superne cum viriditate, inferne albidiora cum pilis vix apparentibus, in circulo serrata, quæ ut plurimum habent septem foliola, interdum novem majore ex parte sibi invicem opposita. In foliorum pediculis parte inferna spinæ valde aduncæ. Rami extremi diviti in alios, minores, qui quadam quasi lanugine obducuntur & rubent: pauca habent folia, abundantiore multis floribus simul coherentibus, qui prius quam se expandant longa apparente capitula, molli & hirsuta. Aperte rosæ vix diem durant, & mediocriter sunt magnitudinis, albæ. [habent nonnullam unguem rubentem qui lutei sunt antequam expanduntur] penapetale: *apice* lutei foliolis decedentibus nigrescunt, relicto in medio uno magno hirsuto, clavem aliquatenus exprimente. Oculum cum suavitate insignis, moschum proxime referens, sapor amarus, adstrictionis non magnæ participans, aliquam acrimoniæ in faucibus relinquit.

De loco natali nobis non constat. Frequens in hortis colitur: frigidis vehementioris impatiens est: unde colligitur calidiorem aliquam regionem esse parentem esse.

Quæ flore est pleno, hujus duntaxat varietas nobis censetur, non species aliqua distincta.

27. *Rosa moschata major* J. B. *Rosa moschata species major* Ger. *Rosa Hispanica moschata simplex* Park. parad.

J. B.

Et hanc C. Bauhinus pro præcedentis varietate habet. Frutex est robustus, rectus, spinosus, ut Moschata minor: in ramorum summitatibus ex pediculo raris aliquibus spinis aculeato Rosa enascuntur, plerumque quinque aut septem foliis constantes, magnæ, albæ, cum aliquo rubore, qui postmodum detegitur cum edificantur, odore suavissimo. Floret Junio.

Hæc ex flore tempore vera & genuina Rosa moschata species vix est censenda: illa enim non ante finem æstatis & Autumnii initium floret.

Alam Rosa moschata speciem spuriam, fortè præcedentis varietatem, proponit Parkinsonus, in descriptione.

28. *Rosa moschata multiplex aliterius, aliis Damascena albæ, vel verius Cinnamomea flore plena.*

Hæc stipite & ramulis brevioribus, foliis paulo amplioribus pallidius virentibus, floribus item tantillo majoribus, odore multo remissiore, florenti tempore priore seu præciore à Rosa moschata vulgaris differt, cætera ei similes.

Tempus florenti & odor diversus, specie à Moschata distinctam arguunt.

Ceterum Rosa moschata odore caput tentant, & potentissime alvum subducunt, non minus, auctore Manardo, quam Scammonium, ita ut si sex vel octo folia acetario miscueris, totum purgatorium reddas. Idem confirmat Amatus, historiam rectans muliens, quæ ex gustato condito harum rosarum faucium & lingue exoriationem cum stomachi roione contraxerit. Quapropter ab ea tanquam à pernicioso medicamento abstinendum suadet.

29. *Rosa semper virens* Park. parad. *semper virens* Clusii J. B. *moschata semper virens* C. B. *The ever-green Rose.*

Clusii.

Multæ statim à radice luxuriat farmentis, flexibilibus & caducis, nisi quis palo sustineat, aut ad parietem applicet: nam non valde crassa sunt, sed lenta, viridi, spinis rubescentibus, hami inflexæ aduncis, & mucrone versis terram converso obliæ, ut plerique ferè omnia Rosarum genera, eaq.que alternatim ambiuntur à foliorum alis, septem interdum, sed quæ ut plurimum folis prædictis, ex adverso sese spectantibus: horum duo, quæ laxiori alæ sed, quæ ramum amplectitur proxima, minor sunt, bina alia quæ succedunt illis duplo parve majora, quintum extremam alam occupans, & imparem numerum faciens omnium maximum: singula autem à nervo medium folium occupante aliquot venas habent ad folii oras excurrentes: in ambitu sunt serrata, & præ viriditate splendens, nec defluunt ut in aliis rosæ sed etiam hyeme permanent. Novo vere ex flagellis istis five farmentis è foliorum alis multi oriuntur novelli rami, initio quidem cum foliis nonnihil purpurascens, deinde verò colorem viridem contrahentes: quorum nonnulli summo fastigio ternos aut quaternos gerunt flores, uncialibus, gracilibus pediculis subnixos, quinque foliis parve uncialibus constantes, prorsus nivei candoris, è quorum medio plura staminula prodeunt, candida, flavis apicibus insignita, & inter illa caprellum hirsutum albicans. Floris odor suavis est, & ad Rosa moschata flore simplici odorem valde accedit, sed non ipsius floribus forma valde dissimilis.

Hujus semen Patavio misilium.

30. *Rosa lutea* G. J. B. *lutea simplex* Park. parad. C. B. *The single yellow Rose.*

Rarior & speciosa est Rosa lutea, spinosis virgis, foliola glabris, quinvis vel septenis, vix tantillum horridis; floribus luteis, simplicibus, cum gravitate odoratis, pome brevioris, ventricosioris. Rept. & multum se propagat.

Parkinsonus farmenta crassa & lignosa ei attribuit, paucis aut nullis spinis in veteri ligno superstitibus, junioribus vel novellis virgibus & ramulis, creberrimis spinulis, pilorum instar tenuibus, obtusis; folia minora, rotundiora, pallidius virentia, elegantem tamen circa marginem crenata, plura denique ad unam costam adnexa [septem aut novem] quam in alia quacunque Rosa laeva: *Florum* minorem, quam Rosa moschata majoris, majorem quam Eglanteria.

31. *Rosa lutea flore pleno* J. B. *lutea multiplex* Ger. C. B. *lutea multiplex flore pleno* Park. parad. *The double yellow, or yellow Province Rose.*

Non alia ferè in re quam floribus multiplicitate à præcedente differt. Flos autem peramplius est, & speciosus, cum multiplici foliorum densitate stipatorum serie compositus, ut Rosa provinciali Damascena flos centifolia Batavica hæc in parte vix cedat. Florum adeo ferax est, ut dimidiam eorum partem ad maturitatem non perducatur: imò paucos admodum perficit & integros expandit, plerique ob humorem nimium, (imbris plerumque copiosis florenti tempore decedentibus) corruptis aut vitiat. Oportet ergo flos integros & perfectos desiderare, ut stirpem juxta parietem plantæ, & florum gemmas tenellas peralæ, amputes, paucis relictis, quas nec hæc quidem curâ adhibita facile explicat in flores undequaque perfectos.

Hinc nonnullis duplex habetur hujus generis Rosa, quarum altera florem totum expandit, altera vero semiclauso flore permanet.

32. *Rosa subvirens & carulea* C. B. J. B.

Si in teneras Agrifolii arbutulus Rosæ interantur virides flores producere scribunt aliqui apud Camerarium. Quamvis interdum anni constitutione frigidiore & humidioris herbacei coloris Rosæ sine calyce proveniant.

Est & jamdiu videre, ut refert Lobelius, Cæruleas Rosas in hortis Italici. Sed optatim ego scire hortos, si extant, ubi proveniant, & qua in re differant à reliquis Rosis. J. B. Imò ego nullibi extare puto, cum à tempore Lobelii alium fide eis silentium.

33. *Rosa sylvestris Austriaca flore panicæ* Park. *panicæ* Cornut.

Virgæ hujus novellæ tenues, rubentes, adultiores obscure cineræ, spinis aliquot obtusæ non admodum crassis aut acutis: Folia paulo majora Rosæ luteæ, simplicis foliis, aliis non multum dissimilia. Flos simplicis quinq. foliorum serie constat, colore intus puniceo, à tergo croceo: quæ coloris diversitas varium sæpe florem reddit, lineis quibusdam flavis per colorem phoeniceum ardentissimum dispersis, jucundo spectaculo. Hujus Rosæ umbilicum tenet pappus atropurpureus, nulle filamentis & apicibus luteo-pallidis cinctus. Capitulum flosi subjectum rotundum est, ut in sylvestri Rosa. Odorem habet veluti mellis. Floret Maio. Parkinsonus pro Rosa luteæ specie habet; alii diversæ est.

34. *Rosa omnium calendarum vulgè dicta: Italica flore suavis rubente perpetua* Ferrarii. *The monthly Rose.*

Rosæ Damascenæ vulgaris non multum dissimilis est: nec odore valde inferior. Per maximam æstatis partem flore perseverat, non tamen singulis calendis floret, ut nomen innuere videtur. Ferrario observante densioribus lævit aculeis.

35. *Rosa rubra & albo variegata Rosa mundi vulgè dicta. The Mundy Rose.*

Rosæ rubræ vulgaris excepto floribus colore similis est, ejusque progenies videtur, prociore tamen aliquanto & ramulor. Flos coloris respectu omnium Rosarum longè pulcherrimus est, albo & rubro elegantissime virgatus seu variegatus. Figura, magnitudo, odor Rosæ rubræ. In eadem stirpe inter multas variegatas una vel altera non raro Rosa pentus rubra apparet, quo originem suam fateatur.

36. *Rosa Francofurtensis* Park. parad. *inapertis floribus, elabastro crassiore* Hort. Reg. Parisi. *The Frankford Rose.*

Virgæ hujus juniores cortice pallide purpurascens obteguntur, spinulis numerosis pilorum instar tenuibus obtusæ: vestitiores paucissimis spinis donantur. Capitulum quod flosi subest eque pro basi interit majus est quam in quavis alia Rosæ fœvæ specie. Flos ipse multiplex est, & crassus, adeoque inmensè dum adhuc in gemma est, antequam explicetur, ut calycem rumpat plerumque & præpropterea ortu exeat: Color inter Rosæ rubræ & Damascenæ medius: umbilicum flosi occupat glomus latus & densus ex staminibus & apicibus arcte stipulis compactus. Calycis segmenta in hoc genere præter aliarum omnium Rosarum ordinem nullis ad latera barbulis aucta sunt.

vinu si propinetur colicam passionem sanat; cum aqua mixtus & exhibitus, vel foris applicatus hæmorrhoidum dolores placat; tandem cum lacte muliebri epotus vomitum excitat, necnon istarum aliisque morbos biliosos curat; at oculis adhibitus eorum affectibus conducit.

4. *Jambos sylvestris Samfravadi dictus alter.*

Tjeria Samfravadi H.M. P. 4. T. 7. p. 15.

Præcedenti perquam similis est, nec proceritate cedit. *Radix* tamen ex albo flavescens, fibrata, amara, inodora. *Flores* purpurei, fructus quadranguli, saporis primò dulcis, dein amari & ingrati.

Provenit in variis provinciis Malabar, locis nimirum uliginosis & aquosis. Singulis annis maturos exhibet fructus, mensibus viz. Januario, Febuario, Martio & Aprili.

Arboris hujus lignum durum est ac solidum, atque operi fabrilis accommodum: Cætera verò partes eundem planè habent usum cum *Samfravadi*.

5. *Jambos sylvestris montana*, Malla-katou Tsjambou H.M. P. 4. T. 8. p. 17.

H.M.

Arbor est mediocris magnitudinis, 14 circiter pedes alta, caudice albicante, variis ramis in orbem diffusis donato, qui cortice labro, primùm rufo, dein cinereo, saporis adstringentis, odorisque sylvestris obduci sunt. *Radix* flavescens, rufo cortice tecta, unctuosâ, insipida, inodora. *Folia* geminata brevibus petiolis ordine decussato ramulis inharere, oblongo-rotunda, acuminata, crassa, densa, glabra, atro-viridia, supernè nitentia, infernè nequaquam; nervis aliquot e costa media albicante, ac in averia parte aliè exuberante, in latera excurrentibus: sapor acidus & austerus, odor nullus. *Flores* exigui Tiliæ florum magnitudine amuli, purpurei, inodori, acidi, numerosi furculis tenerioribus proveniunt, atq. calyce viridi in quinque rotunda, cochlearis instar concava foliola cetero inharere, quinq. aut sex crassius, mollibus, subrotundis, ac exteriora versis reflexis petalis confectis; in quorum medio *stylus* prodeit, item purpureus, superius tripartitus. *Flocculi* pari fertilitate succedunt fructus subrotundi, magnitudine Pruni haud absimiles, umbilico lato quadruparito in vertice præditi, cortice viridi cincti, carnè, acidâ ac ingrati-saporis, intus reperi; intra quam nucleus locatur albicans, indem acidus & austerus.

Nascitur frequenter locis montanis in Paroe aliisq. provinciis Malabar: quotannis maturos fert fructus, mensè viz. Augusto.

C A P. II.

Prunus fructu umbilicato, pyriformi spinosa, racemosa. Idou-Meuli H.M. P. 4. T. 18. p. 41.

Arbor est procerâ, 70 circiter pedes alta, caudice crasso, multifido, ramis longè latèq. diffusis donato, intus viridi; necnon furculis numerosis, rigidis, fuscis, glabris, ac nitentibus spinis insuper dotatis, undique ornati sunt. Lignum albicans fibrosum, densum, cortice cinereo, intus rufo ac subviridi, saporis subamari tectum, cujus matrix rubicunda, prædura. *Radix* albicans rufo cortice cincta, saporis amari, odoris terrestris. *Folia* circa ramulos spinosos brevibus ac rotundis petiolis proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, crassa, densa, glabra, supernè atro-viridia, infernè subviridia, costa media rufescente, odor & sapor nullus. *Flocculi* indem circa spinosos ramulos atro-rubentibus ac alpens petiolis numerosi proveniunt, purpurei, quinque, oblongo-rotundi acuminatis foliolis constantes, quinque in medio flavescens fibris, apicibus dotatis præditi; inter quos similis prominet *stylus* rubicundus, exiguus: sapor ingratus, odor nullus. *Flocculi* pari fertilitate succedunt fructus pyriformes, subvirides ab una parte, ab altera verò rubicundi, nitentes, exiguo in vertice umbilico coronati, carnè, viridi, densâ, succulentâ amarâ intus reperi; intra quam ossiculum hæret rubicundum, Nucleum includens candidum, gustu primùm Avellane haud abtimilem, dein tamen ingratum relinquentem saporem.

Provenit locis campestribus & arenosis in *Palerti* aliisq. provinciis Malabar. Quotannis semel, nonnunquam bis, maturos fert fructus, Januario, viz. & Martio mensibus, diuque superstes manet.

Cortex, flores, fructus valent adversus Maniam, Phrenitidem aliisque cephalicos affectus. E cortice in aqua communi decocto fit, quæ iterum, hydropem, aliisque chronicos morbos potenter sanat.

Radix cortex cum Santalo rubro in pulverem redactus, ex eoque cum lacte muliebri cataplasma confectum ac inguinibus impostum bubonibus Venereis medetur.

C A P.

C A P. III.

Prunus Brasiliensis fructu umbilicato Pyriformi, officulo Cerasino pari.

Ibiruba Brasiliensis Marcgrav. Pl.

Marogr.

Arbor cortice, ligno & nascendi modo *Guaiahe* similis, ramos tamen habet ut nostra *Cerasifolia*. *Folia* fert duos aut tres digitos longa, [teretia *Pil.*] membranacea, superius saturatè viridia, inferius pallida, uno nervo secundum longitudinem, nullis venis transversis, duo semper sibi invicem opposita: in ramorum quoq. extremitate duo fructus sibi opponuntur, in suis pediculis digitum longis propè opposita folia enati; flavi seu aurei coloris, magnitudine pruni, sed rotundi & versus pediculum turbinati, umbilicati, umbilico è flore reliquo, cuticulâ tenui vestiti, carnè succulenta fulvâ, saporis aciduliculi ac paulatim amaricantis, haud ingrati, odoris subdulcis & vinosi. Continet lapidem, (sepe duos, in uno latere planos & conjunctos, cætera rotundos) magnitudine *Cerasini*, qui continet intus nucleum album, amaricantem. Similis est lapidi *Ubatipang*, nec facile dignoscuntur.

Magnâ copiâ sine noxa comeditur hic fructus, & ab incolis venum exponitur. Per telas transplanatur; ob excellentiam fructuum ex sylvis in hortos translati.

Inter folia hinc indè caudici flores cum pediculo adnascuntur, albi, ut in *Guaiahe* ferè, *Pisifolia*.

C A P. IV.

Prunifera Indica fructu umbilicato sulcato, Grosulariæ similis.

Bella Madagam H.M. P. 4. T. 59. p. 121.

H.M.

Arbor est speciosa atque præcelsa plurimum; caudice crasso, albicante cortice obduco, ramulifido, viridibus, fungosè intus medullâ refertis plurimis donato. *Radix* albicans, flavescens cortice tecta, saporis acris. *Folia* Madagam foliis cum formâ cum magnitudine similia. *Flores* suaveolentes, insipidi, plures simul juncti, extremis ramulis proveniunt, calycis, viridi in quinque laciniis acuminatis secto inharere: constant ii ex unico folio oblongo-rotundo, bifido & aliquando trifido, supernè albo-friato & lanuginoso, infernè viridi-albicante, quinque tenuibus *faminis* medium occupantibus, inter quæ *stylus* prodeit candidus, oblongus, capitulo rotundo. *Fructus* subrotundi, virides, glabri, vis crispis haud absimiles, at quinque, angulis sulcati, & calyce florum surrecto in vertice coronati, tenui pelliculâ cincti, carnè, viridi & adstringente intus reperi, intra quam ossiculum locatur candidum, nucleum includens albicantem.

Crescit locis montanis & arenosis in *Mangati*: Semper virescit, floret ac fructus fert, diuq. frugi-
fera manet.

Ex arboris foliis cataplasma conficitur, quod tumoribus impostum potenter eos emollit & maturatur. Ex iisdem in aqua coctis Apozema præparatur, quod urinam movet, & menstrua obstruata provocat.

C A P. V.

Prunifera Brasiliensis fructu umbilicato, oñies striato, seu sulcato.

Ibi pitanga seu Cerasifolia Brasiliensis Pisonis & Marcgrav.

Arbor est figurâ *Cerasifolia* nostratris acide, nisi quod truncus contortior hinc indè cum ramis dispargatur. *Folia* habet teretia, supernè saturatè viridia, infernè dilutiora, bina semper directe opposita. Ad foliorum eorum multos fert flores, in pediculis cerasinis, albos, quatuor foliis constantes, & multis staminibus. Flores sequitur fructus minutus, magnitudine verticilli seu bacce Mori, rotundus & odore profundè striatus, umbilico præditus; cuticulâ vestitus minutus, cerasina, pulpa quoq. minutâ succulenta, saporis calidi & subamari, cûmque gravi acore adstringentis lapidem continet rotundum, paulum compressum, albicantem, haud durum, in quo nucleus deprehenditur albicans, amar saporis: Qui lapis dignosci non potest à lapide fructus *Masarendiba*.

Fructus secunde mensis deliciis non solum sed ægis prodesse solent: ventriculorum enim languidum mirè rescit, flatus discutiunt, nauseam stomachi reprimunt.

Olim sylvestris tantum erat hæc arbor, nunc ob usum & elegantiam in hortis Lusitanorum colitur.

Kkkkkk

C A P.

CAP. VI.

*Prunifera Indica fructu umbilicato racemoso Avellanae magnitudine.**Katou-Theka H.M. P. 4. T. 28. p. 59.*

THeke species est minor & humilior, crassitie Pruno haud absimili caudice, cortice obduco cinereo, necnon ramulis viridibus, quadrangulis, ac sulcatis, plurimis stidem ornato: *Lignum* albicans, inodorum, insipidum. *Radix* purpurea. *Folia* geminata ordine parallelo ramulis inherens, oblongo-rotunda, crassa, densa, glabra, superne colore atro-viridi nitentia, inferne viridi dilutiora, spithamam longa, tres quatuorve circiter digitos lata, insipida, inodora, costâ mediâ flavescente. *Flores* è furculorum extremis inodori ac insipidi oriuntur in Juba formam dispositi, numerosi, quorum singuli ad flores Lilac accedere videntur, oblongi, candidi, quinque teretibus, crassis, mollibus, & extrosum reflexis foliolis constantes, quinque albicandibus, erectis & acuminatis *staminibus* medium occupantibus. *Fructus* Nucum Avellanarum magnitudine amuli, oblongo-rotundi, exiguo in vertice umbilico præditi, glabro ac flavescente cortice cincti, necnon carne viridi-flavescente, succulenta, dulci relecti; intra quam *ossiculum* continetur, *nucleum* includens candidum, dulcem.

*Locus &
Tempus.
Vires.*

Nascitur ubiq; in Malabar, præsertim circa *Warapoli*: semper vires, quotannis florere, fructuq; fore, mensibus, viz. Augusto, Septembri & Odobri, ac diu frugifera non est. Fructus loco *Arequæ* seu *Kaunge* cum folio *Betel* frequenter manducantur. Arboris cortex excisus & in pulverem redactus sicq; exhibitus bilis ardorem compescere dicitur.

CAP. VII.

*Amygdala affinis Indica, fructu umbilicato, nucleo nudo, cortice pulverinato viscido tectis.**Pacnoe H.M. P. 4. T. 15. p. 33.*

ARbor est præcella & speciosa plurimum, 60 circiter pedes alta, caudice 16 pedes plus minus crasso, multiq; ramis longè latèq; diffusis, ac cortice crasso, cinereo, intus rufo, obductis, donato, qui vulneratus lachrymam fundit resinosa, candidam, pellucidam, odoratam, acrem ac amarant, que radis solantis tandem flavescit, spissescit, & vitri instar fragilis evadit. Lignum densum, ex albo flavescens. *Radix* nigricans, resinosa, amara, graveolens, necnon fibris suis longè latèq; per terram diffusa. *Folia* sine ordine crassis, rotundis ac cinereis petiolis ramulis adherent oblongo-rotunda, acuminata, crassa, densa, glabra, splendens, longitudine spithamam, latitudine palmum superantia, superne viridia, inferne è viridi flavescens; sapor amarus ac resinosus, odor nullus. *Flores* circa ramulos teneriores candidis petiolis glomeratim non sparsim producantur, sensim, porrectis columellis umbellæ specie panduntur; constant è quinis, oblongo-teretibus, crassis, candidis foliolis, atq; calyci albicanti in quinque lacinias acuminatas secto inherens numerosis *staminibus* flavescens medium obidentibus; inter quæ *stylus* prodit albicans, surrectus, apice rotundo ac flavescens: odor suavis ac siliceus, sapor amarus. *Fructus* nucum Juglandium viridum magnitudine amuli, petiolis crassis, longis ac rotundis proveniunt, oblongo-rotundi, ac superius latiores, inferius anguliores, & calyce florum versis caulem reflexo ornati, quos tegit pulvinatus cortex, coriaceus, atro purpureus ac tribus angulis sulcatus, qui fructu maturo deficiente planè, & trifariam finditur, ac nucleum exhibet majorem, oblongo-rotundum, candidum, rufa cuticulâ tectum, uti in nuce Avellana cernitur, saporis subamari & substringentis. Hic autem pulvinatus calyx qui fructum ambit levibus incisuris vulneratus, similem fundit lachrymam resinosa uti incisus cortex, que aeris attritu protinus Saccharicandi instar spissescit, ac dein rufescit.

*Locus &
Tempus.*

Crescit ubiq; in Malabar; perpetuò frondet; singulis annis maturus profert fructus, mensè viz. Aprili, & non raro 300 frugifera manet annos.

Ex arborum teneriorum truncis mali naaves sunt: ex illis, cum proveciores sunt excavatis naviculis majores (*Manjou*) Indi conficiunt, quarum nonnullæ 60 aut plures homines vehere possunt.

*Vires &
Ujus.*

Resina quam radix, cortex, fructus, aliæque arboris partes fundunt cum oleo copiosiore vel parciore excocta picis liquidæ vel duræ loco usurpatur, insuper Ethnicis in sacrificiis thuris loco adoletur.

E foliis discos conficiunt gentiles in quibus arboris gummi seu refinam excipiunt & servant. Fructuum nuclei consulti, & cum aqua calida super Porphyritem levigati ventriculum roborant, nauseam & vomitum tollunt, ventris cruditates mitigant, Choleram sanant. Ex arboris refinâ cum Selami oleo eliquata præstans fit balsamum vulnerarium. Eadem pulverisata & exhibita gonorrhoeam aliâq; Venerea accidentia potenter sanat.

CAP.

CAP. VIII.

*Arbor Indica Prunifera fructu umbilicato corticose Persici simili.**Kara-Angolem H.M. P. 4. T. 26. p. 55.*

ARbor est procera, altitudine 40, crassitie verò sex circiter pedum mensuram æquans, multiq; ramis subcineris ac viridibus, in orbem longè latèq; diffusis, donata. Lignum albicans densum, cinereo cortice obduco; cuius matrix purpurea. *Radix* crassa, densa, flavescens, furco cortice tecta, necnon profundè terre inherens, fibrilis, suis latè per eam diffusa, sapore acri & amaro odore gravi. *Folia* brevibus ramulis inherens, oblongo-rotunda, glabra, mollia, superne viridia, subus subviridia sapore acri & amaro, odore nullo. *Flores* brevibus ac viridi-fuscis petiolis circa eodè cum foliis ramulos proveniunt, viridique ac profundo calyci insident, è sex teretibus, crassis, densis, acuminatis, candidis foliolis constantes, quæ extrosum reflexa apicibus circa pediculum coeunt; decem aut duodecim candidis & acuminatis *staminibus* mediâ floris cavitatem occupantibus, inter quæ *stylus* prodit albicans, apice ornatus oblongo-rotundo; Odor suavis, sapor amarus. Floribus succedunt *fructus* globosi, pomorum minorum magnitudine amuli, exiguo in vertice præditi umbilico, cortice crasso, molli, tomentoso, purpureo, intusq; albicante cincti, necnon carne rubicunda, succulenta, vilida, tenaci, acidique saporis, intus reperi; intra quam *ossiculum* locatur oblongo-rotundum, rubicundum, *nucleum* includens candidum, amaro-dulcem.

Nascitur locis petrosis, arenosis & montanis in *Kandente* aliisq; provinciis Malabar. Semper frondet, florere, frugere, ac diu superflus manet. Ex arboris foliis cum oleo coctis unguentum conficitur vulnerarium. Radix cathartica est, humoresq; serosos ac pituitosos per alvum educit. Fructus autem raro comeduntur, quoniam impense sanguinem calefaciunt.

CAP. IX.

*Latex arbor Park. Ger. Latex arbor fructu Cerasi J.B. Latex fructu Cerasi C.B. The Settles ttre: id est, Urtica arbor, aspera foliorum.**J.B.*

Locus dicta arbor magna est, caudice crassissimo, ramis Cerasi instar brachiata, sed in latitudinem magis quàm in altitudinem extensis, cortice lavi subalido (ut Cæsalpinus ait, ut Matth. in cæruleum nigrescente) foliis Ulmi longioribus, & magis in acutum desinentibus, inferiore parte nonnihil incanis, superne viridibus, rugosis, in ambitu serratis, in acutum desinentibus, quæ nihil nobis cum Ulce videntur habere commune. Ad unumquodq; ferè folium est bacca subnigra, Ceraso sylvestri similis, minor tamen, ex longo pediculo, pulsam paucam albam continens, cum dulcedine astringentem, gratam: ossiculum ad fructus proportionem magnum: bacca tota sicissima, ut vix ea quis satiare possit. Flosculi, teste Cæsalpino, ex binis foliolis constant, summo fructui insidentibus: Bacca nigra; ossiculum durum, veluti quadrupartitum, intus unica feminis medulla dulcis.

Si floris situm rectè describit Cæsalpinus, in nostra methodo ad hoc genus pertinet. Multis Italiae in locis reperitur spontanea: nos circa Romam in sepibus observavimus, necnon in *Lac.* Gallia Narbonensi circa Montpelium.

Arbor hæc esse non potuit cuius fructuum dulcedine capti Ulyssis loci, cum Lotophagis permanere ut eis fruerentur quàm ad locos reverti maluerunt. Quæ enim gratia esse potuit tam sicci & exsiccæ pomi, nisi fortè in iis regionibus carnosior atque etiam suavior quàm in nostris sit?

Arborem hoc in loco à nobis è J.B. descriptam ipsissimam Theophrasti, Plinii aliorumque Veterum Locum esse pro certo affirmare non aulam; adeoque an vires Loto ab iis adscripse huc conveniant nescio. Fructus adstringent & alvum sistunt, maturi minus. Ramenorum decoctum vel infusum dysentericis feminisque profluvio laborantibus confert. Rufat flavida, etiam reddit capillos (quod præter Dioscoridem & Serapionem nemo tradit) eodèq; descentes continet.

Kkkkkk 2

SECTIO

2. *Ribes*

2. *Ribes vulgaris acidus*, albas baccas ferens J. B. vulg. fructu albo Ger. fructu albo Park. *Grossularia hortensis fructu Margaritae similis* C. B. *White Currants*.

Baccis albis, pellucidis, Margaritae panem referentibus sapore vinoso iucundiore; cortice fruticis candidiore, stolonibus [Parkinsonio] elanoribus, rectoribus, crassioribus, à precedente differt. Ego pro precedenti potius varietate quam specie distincta habeo.

3. *Ribes fructu rubro majore* Park. *Grossularia hortensis majore fructu rubro* C. B. *An Ribes flore rubente* J. B. *Great red Currants*.

Hanc sic describit Clusius, Amplioribus est foliis, & majore fructu, licet acidi saporis ut vulgaris. Hujus etiam flos variat; quia qui in vulgari herbaei coloris est, in hoc eleganter rubet & puniceus est. Ad hanc speciem annotat C. Bauhinus, cultura aliquando in arborem abire, & acinis Avelanæ majoribus, acidissimi saporis Florentiæ vilam, referente Gesnero in lib. de hortis. J. Bauhino defribente Ribes flore rubente firmior frutex est vulgari ac robustior, cortice rubescente vestitus. Folia hirsuta, ad tactum levibus, angulosis ut vulgaris, fapore tantillum acido, longis florum racemis quos Maio mense profert, ferè palmaribus, figuræ ferè Uvæ crispæ floribus similibus, obloleto rubore præditis, quorum fimbria quinquepartita albescit, sapore subacido.

4. *Ribes monacarpus* J. B. *Grossularia distincta baccis* C. B.

Clus.

Fructum fert vulgari similem, paulò majorem, confertim tamen in eodem pediculo non nascentem, sed singularem, ut in Uvæ crispæ, referente Jac. Gareto.

Ex Anglia accepit Carolus de Tassis Uvæ crispæ rubro fructu appellatione. Et sanè verisimilius est Uvæ crispæ quam Ribis speciem fuisse, cum in Anglia ejusmodi Ribes nobis nunquam viâ aut audita fuerit.

- A. 5. *Ribes Alpini dulcis* J. B. *An Grossularia vulgaris fructu dulci* C. B. *Grossularia sylvestris rubra ejusdem*.

J. B.

Fruticat ut præcedens tenui vimine, cinereo cortice contexto. Folia ex alternis tuberculis exeunt simul aliquot, cum flore, plurius dimidio minora vulgaris Ribis foliis, uvæ crispæ aequalia, in tres acutos angulos exeuntia, in ambitu serrata, levissime hirsuta, supernè atro-virentia, inferè lato virore splendens, excurrente in angulos singulos nervo satis elato, gustu subdulci, ex pediculis lemunialibus hirsutis. Flores ex tuberculis ejusdem racematum coherent, numerosi ut in vulgari, herbaei, sed floribus Ribis vulgaris magnitudine multum cedentes, foliis tamen quinq; perinde & apicibus constantes, odore gratissimo. Singularibus foliis ad pediculum adnascitur foliolum concolor, tenue & oblongum. Uvæ breviores quam vulgari, acini minus rubri, subdulces & ferè insipidi.

Nos in montibus circa Genevam, Saleva & Jura, ubi & J. Bauhinus, observavimus. Provenit & in montibus circa Basileam. In agro Eboracensi invenit D. Dodsworth.

J. Bauhinus hujus synonymas facit Ribes candidioribus foliis acinis dulcibus *Lib. ob.* Grossulariam vulgarem fructu dulci C. B. Ribes genus quoddam quod Austriæ & Striacæ Alpes alunt, nihil vel minimum à vulgari differens, fructu tamen non acido sed dulci. Verum hac speciem in multis differt à Ribes vulgari acido fructu, non in sapore acido tantum. Dari autem ejusmodi varietatem Ribis vulgaris, fructu scilicet dulci verisimile est: proinde Grossulariam vulgarem fructu dulci C. B. plantam ab hac diversam & Ribis vulgaris fructu acido varietatem esse puto. Suspicio tamen Clusium verbis modo allatis hanc nostram intelligere ob locum natalem, quamvis malè eam nihil vel minimum à vulgari differentem faciat.

Grossularia 10. seu sylv. rubra C. B. Grossulariæ rubræ five Ceanothi levis genus circa sylvas Gesneri *Lugd.* huic eadem videtur.

- A. 6. *Ribes nigrum vulgo dictum folio olente* J. B. *fructu nigro* Park. 3. Ger. emac. *Grossularia non spinosa fructu nigro* C. B. *Black Currants*, *Equinaceæ berries*.

Fruticis huic folia viridina, lata, aversa parte leviter pilosa, odore fœtido. Flores ex eodem tuberculo plures, aut racematum digesti, Uvæ crispæ floribus perfoliatis, concavi, quinq; foliis rubentibus extorsum reflexis, totidem furrectis pallide virentibus, alternante cum quinque fibris concoloribus sitis: stilius in medio viridis; odor, qui & foliis, gravis: bacce oblongæ, colore nigro, quæ lute maturæ, five immaturæ acide sunt, cum sapore partim grato, partim ingrato.

Ad rivorum ripas in Anglia nascitur, sed non admodum frequens. Observavimus Abingdonia in agro Cantabrigienti: Blunhamia in Bedfordensi, in Cumberlandiæ quoque & Warwicensi agro; necnon in vicinis nostræ ad rivum infra Bantiam defluentem prope pontem *Hoppes* dictum, semper juxta aquas, unde Gesnero in Catalogo Ribes sylv. aquaticum Sabina ferè odore merito denominatur. Olitoribus Gallis Piper hortense dicitur, teste Ruellio, quod arum Piper colore & sapore forsitan æmuletur.

Nonnulli, teste Parkinsono tum baccis, tum foliis in intestinis usurpant: Angine utiles esse nonnisi Anglicum arguit.

7. *Ribes verum Arabum* J. B. *Ribes Arabum foliis Petasidis* C. B.

Hunc Rauwolfius sic describit, Vera Ribes Arabum caules habet asperos, longitudine ferè cubitali, crassitudine pollicari, colore viridi, inferè (ut etiam meminit Serapio) rubescente vel purpurecente. Autumno inveni Septembri mense sine flore & semine duobus tantum foliis præditum, tanquam primum prorumpentibus, rugosis, rotundis, Petasidis foliis aequalibus, ex pediculis crassis, brevibus, quæ etiam grato illo acido lucco fixæ & caulis plena sunt.

Huic eandem putat uterque Bauhinus pro Ribes à Bellonio descriptam lib. de Coniferis, quamvis descriptionem non conveniant in omnibus, Hæc Spice Celtice nascendi modo aliquo pacto naturam refert; siquidem sub nive ferè perpetuò degit, folio Lapathi acuti prædita, ni grandis esset & rotundius, & ad Papyrus accedens. Baccas fert ex sinu medio foliorum rubras, ut in Lauro Alexandrina, Hypoglossio & Rulco conspicimus. Septena ut plurimum à radice affurgunt folia, in quorum medio fructus velut racematum dependet, ex quo is succus qui exprimitur turbidus est, lactique albedinem habet, ideo aliquantisper fini & insolari debet donec clarescat & depuretur.

In Libano nascitur, si à Cedris paulò altius usque ad præcipitium montis ascenderit. Halepi ag. Locu. novit Rauwolfius Rob de Ribes ex veteri nomine & acido sapore, ubi non parva ejus quantitas apparatur alio mittenda, præcipue ad Constantinopolim.

Viribus convenit cum vulgari Ribes.

Ceterum hæc planta nec arbor est neque frutex, sed ad Herbas epiphyllaspermas referri debet.

8. *Ribes Norvegicum fructu umbellato*. *Chamaemorus altera Norvegica* J. B. Clus. Park. *Chamaerubus folio Vitis* C. B.

Ribesium (inquit Hoierus qui historiam hujus Clusio communicavit) foliolis & fructu pro sua proportione adeo æmuletur, ut non dubitem tertium Ribesi speciem appellare. Dodrantalis est, cortice petiolorum nigricante, foliis latis, differtis Vitis foliorum modo: Baccæ in cuspide pediculi apice quamplurimæ conjunctæ tanquam in umbella, non ut in vulgari Ribesio è multis oblongis racemulis pendentes, rubens; acicula, saporis valde grati. Incolis *Tælebeeren* nuncupantur.

C. Bauhinus in Prodrum. recenset Ribem montan. Oxyacanthæ sapore. Duplex Ribes in Helvetiorum Alpibus reperitur: altera, quæ frutice & foliis, sed minoribus vulgari convenit: fructum habet rubrum, hortensi duplo ferè majorem, sapore Oxyacanthæ fructui respondentem, in Valesanorum montibus reperitur: altera humilior est, & per omnia minor, baccis vulgari minoribus, minusq; acidis, in Bernatis montibus provenit.

C A P. III.

De Vite Idæa seu Vaccinio, Officinis Myrtillio.

Vaccinium Latinum ab Hyacintho deducti Salmastius in *Presat.* ad *Sym. Hyle laricea*. Nara pro diminutivo *vacatium* : Eoles scribebant *vacatium* & *vacatium*, literam u per e efferentes, ut *giam* & *gus* pro *gus* & *gus*, *hyacinth* pro *hyacinth*, & similia. Et sanè Vaccinium Virgilii, Theocriti Hyacinthum esse, & de flore dici laus clarior est: unde ineptè id nomen hujus fruticis fructui attribuitur.

At neq; Vitis Idææ Theophr. descriptioni satis aptè respondet ulla hujus plantæ species, ut ostendit post Dodonaum Jo. Bodæus à Stapel. Verum cum Veteres in describendis plantis non valde accurati erant, hæc autem planta ad Vitem Idæam accedat, non video cur ad id genus non possit referri, eodemq; nomine generico insigniri. Myrtilli autem dicuntur hi fructus ab eorum similitudine cum Myrti baccis.

- A. 1. *Vitis Idæa magna quibusdam, five Myrtillis grandis* J. B. *Idæa foliis subrotundis, ovalibus* C. B. *Idæa foliis subrotundis major* Ger. *Vaccinia nigra fructu majore* Park. *The great Bilberry-bush*.

J. B.

Fruticior est hæc, virgultis selsquibetalibus, teretibus, ramosis [Clusius ramos habere scribit interdum humi diffusos, lentos] cortice spadiceo [modò cinereo, modò rubescente *Clus.*] obductis; materie satis solida & densa: in quibus folia Vitis Idææ vulgaris angulosa magnitudine paria, oblonga, magis tamen rotunda, glabra, nec ullo modo ut illa serrata, inferiore parte nonnihil glauca [exalbidia *Clus.* venosa] sapore adstringenti & nonnihil acido prædita, decidua. [Flos vulgari similibus, ex candido purpurascens, concavus, labris in quinque, crenas divilis & exterius reflexis, suis intus ramulis *Clus.*] Baccæ Juniperinis vel Myrti Tarentine parvis umbilicatum habent latorem, ex cuius medio apex prode, quo fit ut quàm Vitis Idææ angulosa bæcce minus rotunde sint: herent autem pediculis longiusculis, sapore prædix grato, subacido & vinoso, quibus continentur grana aliquot minuta, subleua. [Radix est dura, lignola, minus fibris capillata.] Sarmenta five rami procumbentes subinde radices agunt.

Montosis frigidis gaudet. In Alpibus Auftriæ & Striacæ invenit Clusius, in Burgundiæ & Locu. alibi J. Bauhinus. Nos in montosis Cumberlandiæ, medio itinere inter *Hexam* & *Pereth* oppida, observavimus. copiosius autem prope vicum *Gambleshy* ad sextum ab oppido *Pereth* lapidem, viâ quæ *Novum Castellum* ducit, utroq; in pascuis palustribus.

Clus. adstrictoria facultatis, in eodem pediculo congesti.] *Bacca* latis magna, per maturitatem rubra, dulces [Lob. glutinosae valde; Clus. subdulces, lentae tandem nonnihil acrimoniae exuentes] in quibus oteus nucleus medullam continens albam, subdulcem. Camerario bacca sunt sapore & odore ingratu.

Vires. Totus frutex adstringentem nonnihil facultatem habet. *Radix* dura & lignosa, subrustro crassioque cortice valde adstringente testea.

Locu. In Italia ad mare inferum multis in locis, itémque circa Monspelium copiosam observavimus.

Tempus. Floret Junio, interdum etiam Aprilis & Maio. Fructus Octobri, vel ante maturelci.

Cum totus frutex, ut diximus, alstringens sit, convenire in alvi fluxu aut similibus affectibus venimile est.

CAP. V.

De *Periclymeno seu Caprifolio*.

Periclymenum dici putatur quasi *menstruabulum*, quia adminiculis se convolvit & scandit. Caprifolium quod folia sunt extremis flexibus capreolata. *Lob. Adv.*

Descriptio Periclymeni apud Dioscoridem, excepta radice, quam crassam ac recundam dicit, Caprifolio nostro vulgari satis bene convenit. Verum ob radicem dispari ambigitur an nostrum Periclymenum non sit potius *woodwardia* & *trifolium* Diosc. l. 2. c. 195. quam *umbellifera* aut *umbellifera* vocantur. Verum de nominibus disputare, nostrum non est institui. Sufficit nobis Caprifolii & Periclymeni nomina pro hac planta uls recepta esse.

- A. 1. *Periclymenum seu Caprifolium vulgare* Park. *non persiliatum* J.B. *non persiliatum* Germanicum C.B. *Periclymenum* Ger. *Common Hony-suckle*, o? *Wood-bind*.

J. B.

Hujus radix lignosa, reptatrix cum suis adnatis: *flagella* plura, alienae opis indiga, tenuia, longa, lignosa, & in ramulos partita, sursum repentia, cauliculis & geniculis intercepta leviter pilosa [juniora intellige antequam lignescant.] *Folia* ad genicula ex intervallis bina, longiuscula & acuta, mollia, dilute virentia, inferiore tamen parte magis incanescentia. *Flores* in summis ramulis complures pariter emicant, oblongi, amenissimum, suavi odore, tubae bellicae directae aut promissivae similes, ex corniculato angusto principio in latus orificium fatiscentes, laciniatae fimbriae ligularumque pulchritudine spectabiles, intus cavi, *staminibus* aliquot e medio exsertibus. Color albus, ac interdum flavescens. *Fructus* acinis Sambuci similis, conglomeratus, per maturitatem rubens, in quo *semen* durissimum. Succo abundante acini saporis ingratu.

Eignis quibus se convolvit tam arcte & pertinaciter ligat, ut saepe vestigium is imprimat, imò interdum recto lucci motu ligaturis impedito fructus quos vincit monstruosa figura in cochleam contortos & in clavas turgescentes vidimus.

Locu & Tempus.

Hac species in Septentrionalibus regionibus, Germania, Anglia, Belgio, &c. in sepius frequens est. Per totam ferè aetatem floret, Maio, Junio, Julio, Augusto, inquit J.B. apud nos nec adeo mature florere incipit, nec tandiu durat in flore. Primo vere, imò Februario interdum mense folia edere incipit. Fructus sub Autumnum maturelci.

2. *Periclymenum seu Caprifolium Germanicum flore rubello* Park. *Dutch Hony-suckle*.

Major est & elatior, magisque ramosa & patula quam praecedens, aliis similis eodemque modo fruticibus aut adminiculis vicinis se circumvolvens: *Folia* quoque similia habet, paulo majora: *Flores* etiam, Parkinsonio describente, majores; nobis tamen flores singulares non videntur majores, sed potius graciliore tubo, at plures simul congesti; dum adhuc in gemma sunt antequam explicantur rubentes, explicati etiam rubent exterius, intus candidi sunt.

Germanicae originis esse scribit Parkinsonius; quocirca mirum nobis videtur neque J. Bauhinum, neque Calpurnum ejus meminisse.

3. *Periclymenum persiliatum* J.B. C.B. Ger. *persiliatum seu Italicum* Park. *Persiliatæ*, o? *double Hony-suckle*.

J. B.

A vulgari nostro & Germanico differt foliis pane glaucis, rotundioribus, & pediculis brevissimis, quorum quaedam sunt saepe continua, & à viticulis trajecta, persilave, suprema autem acetabuli instar modicè concava, sapore lubacri, ex quorum-cotyla flores prodeunt praecedentes similes, amenissimum, suavi etiam odore, colore ex purpurea albescente, aut in luteum languescente, superioris similes, breviores tamen & minores: ex tubulo eminent *stamina* albidia. *Semen* glomeratum nascitur, colore rubro diluore, acinorum Sambuci magnitudine.

Clusius modum quo flores nascuntur diffinitivè & plenius describit: Foliis est laticioribus, & binis aut ternis acetabulis extremos ramos ambientibus, in quorum singulis leni plerumque flores exoritur, praeciores & minus odorati quam in prima specie; folia lassissime variegantur.

Locu & Tempus.

In Italia & Gallia Narbonensi oritur: Monspelii florens observavit J. B. Aprilis & Maio in septibus.

4. *Peri-*

4. *Periclymenum persiliatum Virginianum semper virens & florens* Herman. hort. Lugd. Bat.

Elegantis perpetua coma viget ac floret. Periclymeno persiliato praecedenti videtur conformis, sed omnibus partibus minor & gracilior. *Folia* sunt paulo rotundiora, lucida, inferna parte magis incana. Flores ad fummos viticulos ordine quasi verticillato prodeunt, odore equidem nullo & bellicè exornantur, orificio in quinque aequales crenas laciniato. E medio profluunt *stamina* lutea, fructus inchoantem longiore. Singulis floribus subicitur capitulum parvum herbaceum, luteum, Reverend. Episcopi Londinens. D. Compton apud *Paulum*.

Vehementer calefacit & desiccant, id quod gustu etiam ipso deprehenditur, siquidem folia in ore aliquandiu retenta & degustata, ardorem & acrimoniae sensum imprimunt, unde rectè colligitur ea attenuantis, digerentis, dissolventis qualitate esse: tantum abest ut eorum decoctum ad oris faucium, tumores & inflammationes incipientes in collutionibus & gargaris utilis sit: prout, inveterato errore, nequicquam reclamantibus medicis, à vulgo haecenus ea usurpante crevit. Idem dicendum de aqua foliorum aut florum destillata, quae ad eisdem usibus à vulgo frequentatur, non in Anglia tantum sed & in Germania; forte locum habere possit in tumoribus faucium à frigidis humoribus ortis.

Recentiores autem eandem ferè vires Caprifolio suo tribuunt quas Veteres Periclymeno. Excitare enim ipsum tradunt ulcera humida & sordida, sanare impetigines & alias cutis foveas, lienem abstergere, difficultati spirandi conferre, partus celeritatem facere, calculos pellere, faciei maculas abstergere, &c. *J. R.* Cæterum Matrisylvia in eorum unguentorum usum venit quae ad capitis vulnera parantur. Vide *Math.*

Liquorem Periclymeni stillaticium cum semine Lavendulae folius est ad partum facilitandum ad 3ij. vel ij. propinare Rondeletius.

E Caprifoli floribus conficitur oleum Jasmini succedaneum. S. *Paulus*, Quad. Bot. Class. 2. p. 39. 40.

CAP. VI.

De *Periclymeno recto*.

1. *Periclymenum rectum fructu rubro* Park. *rectum fructu rubro & nigro* J.B. *rectum Germanicum* Ger. *Chamaecerasus dametorum fructu gemino rubro* C.B. *Upright Hony-suckle*, with red berries.

J. B.

SUO caudice, pullus fuleri indigum surgit hoc Periclymenon, fruticibus annuerandum, cui *folia* Corni femine vulgò dictæ, molliora, minus nervosa, utrinque hirsuta, bina opposita: quo numero quoque *fores*, uni edemque pediculo insidentes, ex foliorum alis erumpunt, ex luteo pallentes, Periclymeni vulgaris formæ, minores tamen, superiore folio sursum reflexo, fimbriato, inferiore demisso angustiore, integro; quibus decidentibus *bacca* gemellæ nascuntur, eidem pediculo testium instar appenzæ, per maturitatem rubentes, Sambuci aquatica, sapore nauseoso.

In locis ubi sponte oritur bacca perpetuo aequalis ferè magnitudinis sunt: at in Belgicis hortis cultum (obfervante Clusio) vix unquam aequales ad maturitatem perducere deprehenditur, at cum una excrelcat & turgida fiat, alteram semper exilem, plenam tamen remanere.

In Germania ad sepes & in dumetis vulgissimum habetur. Fructus Julio maturelci.

Nestus hujus aut aliorum Periclymeni recti generum (quod haecenus novimus) in medicina usus null.

Locu.

2. *Periclymenum rectum fructu nigro* Park. *Chamaecerasus Alpina fructu nigro gemino* C.B. *Periclymenum rectum folio serrato* J.B. *rectum Sabaudicum* Ger.

Clus.

Periclymeno recto vulgari multò humilior est, humanèque altitudinem rarissime attingit: multò gracilior & rariore habet ramos, albicante cortice testos, *folia* priore teneriora, longiora, in ambitu nonnihil serrata, supernè virentia, inferè minus incana quam primi. Tenellis germinibus nascuntur inter folia graciles pediculi, unum interdum, sed binos ut plurimum *fores* sustinentes, superiore minores & teneriores, non pallentes ut illi, sed purpurascens, quibus succedunt gemellæ *fructus*, æquæ magni ac in priore, etiam aequales, nigri tamen, non rubri, succulenti, gustu ingrato.

Rarum est inventa. Nos in sylvis juxta sacellum Brunonis supra primarium Carthusianorum *Locu*, conobium observavimus: Clusius in montibus Sabaudicis, Austriacis & Siciis. Floret cum aliis Periclymeni generibus, semen Julio maturelci.

Baccas Chamaecerasi Alpina vomitum movere affirmant nonnulli.

3. *Pericly-*

hinc) longe petita videtur nominis derivatio, & Myrrha odorem longe diversum à Myrti bacis agnoscimus.

Myrtum Veneri sacram dicatamque Camerarius ideo iudicat, quia multos habet usus in morbis muliebribus: Sanè in quibuscunque fluxionibus rite administrata plurimum potest. *J. B.* Nos potius muliebribus: Sanè in quibuscunque fluxionibus rite administrata plurimum potest. Veneri enim concilianda odoris eius assentitur qui ob odoris suavitatem Veneri dicatam putatur: Veneri enim concilianda odoris eius assentitur qui ob odoris suavitatem Veneri dicatam putatur: Veneri enim concilianda odoris eius assentitur qui ob odoris suavitatem Veneri dicatam putatur.

Myrtus foliis perpetuis, succulentibus; bacis umbilicatis cum pluribus intus seminibus albis incurvis ab aliis arboribus congeneribus distinguitur.

Plures quæ seu species ista varietates habentur. Clusius annotat se in Hispanica sua peregrinatione alique locis multa genera Myrutorum observasse, nec dubitare quin ex latrone major adhuc varietas oriri possit. Nos pro specie distinctis agnoscimus Myrtum communem Italianam, Myrtum Beticam latifoliam *Clus.* & Myrtum Tarentinam dictam: reliquæ aut distinctæ sint necne dubitamus.

1. *Myrtus communis Italica* C. B. item *Myrtus sylvestris foliis acutissimis* ejusdem. *Myrtus latifolia vulgaris* Park. item *Myrtus Batica sylvestris* ejusdem & Ger. *Myrtus vulgaris nigra & alba, sativa & sylvestris* J. B. *The common Myrtle.*

Hujus generis sativæ in arboribus facile adolefcunt, ramis flexilibus ac lentis, rubro cortice, foliis longiusculis, perpetuè virentibus, Punice æmulis, quanquam in nigris nigriora, in candidis candidiora spectentur. Flores omnibus insident candidi, odorati. Bacce oblongæ, agrestes Oleas quadrantibus referentes, multo sanè sylvestribus majores.

Inter sylvestres quos, alba & nigra reperitur. Myrti quartum genus five Baticam sylv. huic eandem putat J. Bauhinus, quod & descriptio & icon, & locus ficiunt: Folia tamen paulo breviora & pro longitudine latiora pinguntur quam sunt Myrti communis Italice folia; quæ, ut rectè Matthioli, Mali Punice folia referunt.

Locu.

Hæc autem Myrti specie universa ferè Tyrreni maris litora virent; nec Tyrrenia tantum sed etiam Romana & Neapolitana. Nos certè nullam aliam Myrti speciem in Italia observavimus. Provenit etiam in Gallo-provincia, propè Basseum in sepius copiose.

Scribit Anguillara in epist. Myrtum albam non esse speciem separatam à nigra, differre tamen colore, notissimum esse utramque in Italia.

Secundum maris Alexandrini litus iter faciens Bellonius pumilas myrtos nigras observavit, sed humiles, quod perpetuè à venetis marinis affligantur; maritimus gaudet Myrti, tam ob causam Veneri dicatæ, quam Poetarum fabulæ mari natam referunt.

2. *Myrtus Batica latifolia domestica* Clus. J. B. *latifolia Batica 1. vel folia Laurinis* C. B. *Batica latifolia* Ger. *latifolia maxima* Park.

Clus.

Ramis est satis crassius; foliis duplici serie rariùs dispositis, magnis, ac interdum ad Lauri tenuifoliz aut Arbuci foliorum latitudinem ferè accedant, dilutius paulo virentis coloris, odoratis. Rariùs hæc floret aut fructum fert, quia texendis sepius, quas tendere solent, ea plerumq. utuntur.

Locu.

Nusquam hoc genus vidit Clusius nisi in monasterio quodam Hispani, & in latissimis Mauritiorum Granatæ viridaris, in quibus piscinas & lacus clauderant sepes illo Myrti genere constantes, & ex alio quodam non multum huic dissimili, minoribus tamen & paulo densioribus foliis.

3. *Myrtus latifolia exotica* Park. *latifolia Batica 2. vel foliis latis conferim nascentibus* C. B. *Myrti Batica latifolia secundum genus* J. B. *exotica* Ger. *quoad descript.*

Clus.

Albis fructat, & à radice plurimos densos, crassos firmosque ramos promit: folia superioris secundæ species familia habet, sed adeo conferim nascentia, ut pane mutuo sese contingant petioli, duplici interdum serie, sepius triplica, valde odorata: *flor* ejus candidus, pentapetalos, Cerasiorum floribus ferè similis, albis villis plenus, odoratus; cui succedit paulo oblongior fructus quam in Tarentina, initio viridis, deinde cum maturefcere incipit purpurascens, tandem plenam maturitatem adeptus niger, vinolus, grati saporis, candida incurvæque grana in se continens.

Locu.

In Completensis arcis horto, in quibusdam hortis Cordubæ hanc speciem vidit Clusius.

4. *Myrtus latifolia Belgica* C. B. *latifolia Belgica fortè Romana* J. B. *laurea maxima* Ger. *latifolia vulgaris* Park.

Clus.

Latifolia Belgicæ prima varietas amplo est folio, quod tamen latifolia Baticæ primæ magnitudinem non æquat, vindi, rariore ordine & eo duplici circa ramos disposito.

2. Alia paulo minor est, interdum vegetiore, viridiorèque folio, quandoque pallidiorè & triflorè.

3. Tertia densiore est folio & magis mucronato, eodèque nunc vegetiore & lætiorè, nunc etiam pallidiorè.

4. Quæ medio est folio non multum absimilis est quarto generi *Clus.* i. e. Myrti Baticæ sylv. *Clus.* quam pro prima nostra specie seu Myrto Italica communi habemus; sed minus nigricantibus & quodammodo palliscentibus, longiore etiam fructu.

Parkinonius hanc pro Italica communi Camer. reputat: cuius sententia & nobis etiam probatur. Suspicio enim omnes hæc varietates è femine Myrti communis Italice initio oriundas & plures alihuc alias: nam Lobelius sex hujus varietates proponit.

5. *Myrtus*

5. *Myrtus angustifolia exotica* J. B. Park. *Batica angustifolia* C. B.

Eadè est foliorum densitate & serie quæ Batica exotica latifolia *Clus.* Verum minore folio & saturatius virente; fructu etiam majore & magis orbiculato, qui reliquorum Myrti generum fructus instar alba & inflexa grana fert, minora tamen quam Myrti Baticæ latifolia.

6. *Myrtus minor vulgaris* C. B. *minor* Park. Ger. *Tarentina* J. B.

J. B.

Nostrò cœlo solòque reliquis notior est Myrtus Tarentina duplici triplicive serie dispositis foliis, crebris parvis, hilari virore nudis, fragrantibus. Flores quinque, foliis candidis aliorum more constant, quorum medium occupant numerola stamina, odore grato & amabili. Bacce (per maturitatem haud fecus ac alie) nigrescunt, *semina* plene inflexo, albo.

Hæc omnium frequentissima est in Septentrionalium regionum hortis, quia facillè propagatur ramulis aut furculis depaictis.

Hujus duas species seu varietates proponit Parkinsonius, alteram folio acuto, alteram rotundiorè Buxi pumile folio, non alia in re diversam.

7. *Myrtus domestica fructu albo* J. B. *fructu albo* Ger. *domestica minimis foliis fructu albo* Park. *foliis minimis & mucronatis* C. B.

Clus.

Satis altè fructat tenellorum & rubentium ramorum frequentia densa, foliis omnium minimis, angustioribus & magis mucronatis, quam in ulla Myrto, saturatius virentibus, fragrantis odoris. *Flor* par reliquis, tum etiam fructus, qui initio quidem viret, maturitate autem non nigrescit ut reliquorum, sed exalbidus manet.

In Asià hanc Myrtum observavit Bellonius.

Hujus aliam invenerim speciem ejusdem formæ sed per omnia teneoriorem, exiliore folio tradit Clusius. Hujusmodi Myrtum angustiore & minore folio apud Robinum vidit J. Bauhinus.

Hic addunt Parkinsonus & Cornutus

Myrtum flore pleno. The double-flowered Myrtle.

Hæc Matricaria modo multiplici petalorum, subrubentium tamen, ordine flores compositos habet, quæ in medio densius congesta leviterque crispata oriuntur ex subiecto capitulo globoso. Folia quæ oblonga sunt & in acutissimum mucronem desinunt majores Myrti speciem hanc esse declarant. Porro ut nulla species Myrti pluribus floribus luxuriat, ita nulla est floris diuturnitate commendata. Nec enim geminum exacti mensis spatium florem decuit, sæpe trimestre durat, nec gelidius terebrat, quorum inclementiam innoxie sustinet. Tanta fertilitate floret, ut nunquam sine flore depaictur: prorum siquidem defectum occupant novi. Rarè in semina proficit, quod plerique plantis flore multiplici donatis commune est.

Nos hanc (ut plerique, alias plantas flore pleno) pro varietate tantum [Myrti communis Italice] habemus non pro specie ab aliis omnibus distincta, quæ ob pulchritudinem & ornatum à curiosis expentur, & studiose colitur.

Myrtus in calidioribus regionibus Italia, Hispania, Gallo-provincia sponte & copiosè provenit: in frigidioribus minimè durat, nè in hortis quidem culta nisi per hyemem reparatur. Ob perpetuam frondis honorem, & odorem suavissimum in pretio est, & quidem meritò. Ad opera topiaria nihil aptius, nihil æquius est, teste J. Bauhino. Ut magna frigora ferre nequit, ita facillè à Solis aestu parti experientia didicimus *J. B.* Florent Myrti pro ratione loci, calidis citius, frigidis tardius, communiter æstate, Junio & Julio mensibus. Fructum apud nos in Anglià rarè aut nunquam perficit Myrtus. Serculo depaicta seritur, facillè enim comprehendit, præsertim Tarentina, nam latifolia paulo morosior est.

Gaudet Myrtus jugi repurgatu: ita in altiore proceritate adolefcit. Degenerat in fruticem nisi crebrò purgetur.

Myrtidaniur * Dioscorides vocat id quod Myrto adnascitur, inaequale, verrucosum, intumescensque, quod perinde quasi manus Myrti caudicem amplectitur. At Hippocrati ipse arboris fructus, quod alter *rimos* vocat, ita appellatur. Sed * Plinio Myrtidaniur est vinum ex sylvestris Myrti bacis factum.

Vis tum ipsi Myrto, tum etiam fructui adstrictiora. Galeno valenter desiccant. Tum folia, tum germina, tum fructus, tum succus non parum inter se in affusione diffident. Folia arida viridibus plus desiccant. Restrictendi tamen omnia vim habent tum foris imposita, tum intro sumpta in corpus, unde in cibo dantur sanguinem excreantibus, vesicæque erosione laborantibus. Virentibus bacis succus expressus stomacho utilis est, urinamque ciet. Prodest cum vino à Phalangio demorsis & à Scorpione ictis. Fructus quoque decoctum capillos tingit. Is ipse cum vino subversæctus & impositus ulcera in extremitatibus corporis nata sanat. Cum tenuissimum verò polente polline impolitus oculorum inflammationes lenit: quis & ad agrippas illinitur. Vinum porro Myrtæ, quod expresso & aliquantulum fervefacto fructu fit (alter enim paratum acedat) presumpsum crapulam arceat & ad eadem ad que fructus valet. Utile quoque ipsum in deflecionibus vulvarum & sedis proidentia, itemque feminis fluxione vulvæ laborantibus, detergit etiam furfures, ulcera capitis manentia, & papularum eruptiones, fluentes quoque capillos continet. Additur & in emplastris lenibus que Liparas vocant, veluti etiam quod ex ipsius foliis conficitur oleum. Quin & foliorum decoctum ad infestus convenit; eoque laxati & agri solidescentes articuli, itemque fracta que non conserbuerit utiliter fovetur: vitiligines quoque emulcat. Ad aures purulentes denigrandolas, capillos infunditur.

purulentarum dolore sedando. Veteres folia cum vino cocta ad ambusta & ulcera maligna commendant, & maculas solares: cum aceto cocta, aut cruda cum pane trita lenius profunt. Arthritici quidam docti parti imponunt cruda folia Hederæ, quibus aliquis inpræsentiarum levamen fe sensisse narrat, adeo ut per multos annos non alius topicus usus sit. *Antonius de Heyde* in Centuria observationum Observ. 5. Florum ficatorum pulvis quantum trium digitorum apicibus comprehendas, ex vino bibitis fluxum dysentericum sistit.

Acini drachmæ pondere cum vino assumpti mirificè calculum pellunt & urinam movent. Ad menses suppressos minimè fallax traditur remedium, si acini tres Hederæ arboreæ in pulverem tria, cum aqua stillatitia Pulegiæ & pauxillo Croci bibantur calidæ, idque manè, diebus aliquot continuè.

Quinque aut sex acini ante poculorum certamen comesti ebrietatem arcere dicuntur.

Bacæ purgant per superiora & inferiora, unde à nonnullis contra febres exhiberi solent. *Schrod.* Pulvis bacarum hederæ plenam maturitatem adeptarum larga dosi exhibitus arcanum est contra pestem. Remedium est Alexi Pedemontani. *D. Boyl.* De utilitate *Philosophia experiment. ad medicinam.* R. grana Hederæ quæ vergunt ad Septentrionem bene matura: in umbra siccant. In pulverem redigantur. Dosi 31. in vino albo provocando sudorem. Expertum sæpe remedium. Ejusdem mentis & J. Bauhinus & Camer. Corymborum pulveratorum scrupulus unus ex aqua Menthe aut simili efficac est ad ventriculi dolores: Alicubi & peste correptis exhibent, quibus sudores eliciunt potenter.

Oleum è bacis distillatione elicicum præstans est ad frigidos articulorum morbos; menses ciet, calculus pellit, fœrida ulcera extergit.

Hedera hoc à natura peculiare habet, quod prima ejus folia sint angulosa & varia, posteriora & summa rotunda. Solet enim natura aliàs scandendo procedere à simplici ad varium, inquit *C. Hofmannus* in *De Medicam. Official.* lib. 2. cap. 102. Idem tamen (quod pace illius dixerim) observatur etiam in Agrifolio, in Smyrino Cretico, in Sio aquanico maximo, Thlaspi vero *Dioscoridis Zanoni*, aliisque quorum folia ima & ad radicem sinuata aut laciniata, superiora integra sunt.

Vulgo nascitur & Wecherus ex Euonymo & aliis refert, Vinum ab aqua separari, si vas ex hedera conficiatur, eique vinum infundatur cui aqua permixta, brevi enim permanente vino aquam exillare. [Veteres *Cato*, *Varro*, *Plinius*, vinum exillaturum aiunt, remanente intus aqua, quod verissimile est, cum vinum spirituosius sit, & tenuiorum subtiliorumque partium.] In hujus experimenti veritatem ut inquirerem, ex ligno Hederæ (cui mihi frustum obigerit brachi magnitudine) pocula confici curabam, quorum maximum liquoris libram semis capiebat; cui vini duas partes, aquæ unam infundebam; quæ per tres dies mixta ubi stetit, paulatim unâ transfundebant.

Ex quo de experimenti veritate iudicium ferre quis poterit. *Worm. Mus.* lib. 2. cap. 17. p. 171. Lignum Hederæ de radice dissectum, ubi crassius esso confusit, à sutoribus in eum usum parari solet, ut postquam cultellos suos ad corium dissecandum idoneos à cotem exacerunt, alperiores etiam tunc illos aequales levigatosque reddant ad dictum lignum ultra citraque ducendo: quod præ aliis ad hunc usum idoneum judicetur, fortè ob molliem substantiæ ipsius, quæ etiam sensu percipitur.

Grana bacis exempta, triticeis nonnihil similia, cum à Sturnis alisque avibus in areis & templorum tectis parva à nonnullis inventa fuerint, occasionem eis dederunt, & sibi imaginandi, & in vulgus prodigiorum credulo rumore spargendi tritico pluisse.

Habent in Officinis Hederæ lachryma feu gummi ex laturo virore ferè nigrescens, vitreo nitore, sed non pelliculo, durâ satis compactâque consistentia, non tamen uniformi, rubiginosis intercurrentibus micis: haud difficulter in pollinem redigitur, saporem imprimens ficum haud injucundum, cum levi quadam amaritudine, salivam croceo colore tingens. Candelæ admodum claræ & pertinacem edit flammam, nidore ferè thuris, & nè tum quidem liquefit. Hujusmodi resinam J. Bauhinus rubram, odoratam, pelliculam gustu acrem, chartam inbuentem olei instar, igni admodum flammam concipientem ut cæteræ resina, in castello *L'Abatis* propè Genevram. Nec dissimile ad nos misit amicus quidam *Worcestris* in Angliâ collectam: rarius tamen apud nos inventur.

In fetaceis stylis fabricari potest è ligno hederæ, novisque imponatur semel in mense. Exterior id quoque in meis fonticulis, quibus loco pisorum globulos ex hoc ligno hederaceo à Tormiano concinnatos impono: commodissimi sunt, egregie enim attrahunt, & nonnisi semel in mense eos mutare necesse est. *Hillanus Cent. 1. Observ. 41.*

SECTIO

SECTIO IV.

De Arboribus fructu umbilicato sicco.

CAP. I.

Annonum quorundam odore Caryophylli J. B. Annonum aliud quorundam & Caryophyllon Plinii Clusio suspicatum Park. Caryophyllus aromaticus fructu rotundo, Caryophyllon Plinii C. B. Piper odoratum Jamaicense nostratibus. Sweet-scented Jamaica Pepper, or All-iptice.

Fructus, Piper odoratum Jamaicense dictus, nunc dierum copiosè infertur in Angliam, estque in frequenti usu: culinis nostris ad cibos condendos: à vulgo All-iptice, quasi omnium Aromaticum instar esset, appellatur. Orbicularis est, Piperis grano plerumque major, interdum tamen aequalis aut etiam minor, cortice fusco, rugoso, umbilico seu corollâ summo tenus præditus quadripartito, duos continens nucleos (ut rectè J. Bauhinus), nigros, atro-virente membrana teptos, qui intergerino pariete dissepuntur. Tota ferè fructus figura externa pulchrè Maligranati, colore excepto, respondet. Sapore est acrisculi, aromatico, ad Caryophyllon accedente.

Clusiana fructus descriptio minus exacta est: ait enim eum apertum semen continere in binas partes scissile, cum noster fructus non unum in duas partes scissile, sed duo continet semina, duobus distinctis loculentis seu cellulis à fe mutuo separata, seu pariete intergerino disclusa: præterea umbilici feu corollæ in summo fructu nè verbo quidem meminit, ut dubitem an eundem fructum describat necne.

Nos plantam ipsam nondum vidimus, neque quiskum post Clusium, quod scimus, eam descripsit, reliquam ergo descriptionem è Clusii exoticis mutuam dabimus.

Fructus hic boeri in modum nascitur, ut ex multis granis, quæ petiolos suos adhuc retinebant, & binis ternisque granis, uni ramulo inferentibus concideram facere poteram: his adjecta erant folia unius quidem formæ, sed magnitudine valde differentia: nam quædam septem uncias erant longa, tres lata, nonnulla quinque duntaxat uncias longa, dum cæm femine lata, alia trium unciarum longitudinem non excedebant, & vix duarum latitudinem attingebant; quædam etiam eis longè minoræ & angustioræ, præsertim quæ cum granis permixta reperta fuerant, pro loci quam in ramis aut ramulis occuparent ratione: nulla autem inter illa reperi quæ ferratas haberent oras, sed aequales omnia, & multis tenuibus venis à nervo folia per longitudinem secante in latera oblique excurrentibus prædita, eorum mucrone nunc angustiore, obtuso tamen, nunc latiore & quasi orbiculato, cineracei ex spadiceo coloris, & satis acris saporis: ramuli qui additi fuerant, tenues, quadranguli, cineracei coloris cortice recti, annotini videlicet, qui vero postea nati spadiceo, retinentes adhuc vestigia ubi folia adhæserant, quæ ut plurimum ex adverso nata demonstrabant; & illi etiam acrisculi saporis perinde ac folia, nec ingrati odoris. Radix uni ad Clusium transmissa, quæ hujus fructus ferebatur materie erat valde dura & firma, interna parte alba, externa & sub cortice latente fusca [ob vetustatem forsitan] erat autem gemino cortice reductum, interno quidem satis densò, fusco, coloris & acris saporis, externo vero brevior, ex cineraceo flavescentis coloris (quam ex argillacea terra in qua plantâ nata contraxisset verisimile est) acerrimique saporis. Eam porro radicem multis tenuibus fibrâ firmatam fuisse, quædam adhuc adherentia, & aliarum quæ abrupte vestigia apparentia satis innotuit.

Hunc fructum Clusius Caryophyllon Plinii esse sentit; consensit C. Bauhinus, nec nos repugnamus.

Nullus ejus hæctenus in medicina usus est: verum calfaciendi, adstringendi & exsiccandi vi polere odor saporque demonstrant, & reliqua præstare posse quæ Caryophylli aromatici: nec inest ob odorem consimilem & umbilicum quadripartitum ad Caryophyllorum genus à C. Bauhino refertur.

In insula Jamaica copiosè provenit, & compositionem Chocolate ingrediatur.

Lam.

Xocoxochitl seu *Piper Tawacsi* Fr. Hernandez lib. 2. cap. 5. Piper Chiapè D. Redi.

Hernand.

Huc item putatur, est autem Arbor magna, Mali Medicæ foliis, floribus coccineis Mali Punice formâ, sed odore florum Mali Medicæ, atque adeo jucundiore, quod etiam folia ipsa vincunt; fructu orbiculari, acinolo, racematim dependente, primò viridi, mox fulvo, ac tandem in nigrum colorem inclinante, acri odorato, & ordine tertio sicco atq. calido.

Piperis vicem supplere potest, & pro Carposallamo aut Carpepo substitui. Roborat cor ventris: Viæ: culumque, utero confert, flatum dissipat, obstructions aperit, urinam & menses evocat, frigus pellit, colicis & iliacis opitulatur, venereis excitat, crassos & lentos humores incidit & concoquit, aliaque præstat quæ apud autorem vide.

Folia hujus Piperis seu Caryophylli Americani habent saporem acrem & valde Aromaticum; Piper odoratum Jamaicense nostrum esse hoc Annonum seu Caryophyllum, & Xocoxochitl seu Piper Tawacsi Fr. Hernandez, & Piper Chiapè Franc. Redi à D. Tamerdo *Robinson* primò edocuit.

Aletris ejusdam fructus in insula S. Laurentii nascentis meminit Garcia, Avellanæ magnitudine, aut ea majoris, qui Caryophyllum redolet, sed incomperit adhuc usus. Caryophylli odore fructus exoticus C. Bauhino dicitur.

Mmmmm z

CAP.

CAP. II.

1. *Caryophyllus aromaticus fructu oblongo* C. B. *Caryophylli* Park. *Caryoph.* Indici J. B. *Caryoph.* veri Clusii Ger. *Clubs.*

Caryophylli vox Nuci folium significat, verum cur id huic aromati nomen impositum, aut quid sibi velit, me nescire fateor. Nostratibus *Clubs*, Gallis etiam *Clou*, & Hispanis *Clavo*, A Latino Clavus, quia Clavi in modum capitatus est, Belgis etiam *Nagel* bene significat & eadem de causa dictus est.

G. Pfl.

Arbori magnitudinis nostratis Cerasi [C. Bauhinus magnitudinem Pyri aut Mali ei attribuit, Garcias Lauri formam & magnitudinem] Caudici crassitudo quanta pene humano corpori. Cortex Olea: Folium Pyri nostratis [Cum Pifone confentit C. Bauhinus & Bodaeus ad Stapel. Linfchotanus, Massenus, Clusius alique tota Lauri ei ascribunt, nervo singula folia per medium longitudinem secante, & nervulis inde multis ad latera utrinque excurrentibus] Folio petiolus est longiusculus. Rami plures & multum fruticantes, quorum plurimi desinunt in tenues valde furculos.

Surculus J. Bauhinus sic describit fructiferos. Eius (inquit) ramuli aut furculi five pediculi quos observavimus coloris sunt fuliginosi, longiusculi duarum circiter unciarum, cortice satis crasso, gustu, nonnulli aromatico. His adhaerent saepe Caryophylli alioque: partes inferiores, quae crassiores, quadrangulae apparent. Ex praedictis ramulis (quorum adversus fissus) cum praepilati clavi rugosi asurgunt, singulares, semina longiores, externe fuliginosi coloris, interne dilutiores parvi, qui quatuor denticellis radiatis decussatim coronantur, quorum medio capitulo Pili parvi magnitudinis insident, & foliolis squammatum implicatis contextum; quibus patentibus fibrae comparent plumae rufescentes, & inter has ex cavitate quadrangula stylus rector, ejusdem coloris: atque hic nihil aliud est quam flos nondum explicatus, quaternis foliis constans, initio albicans, deinde virefcens, postremo rufescens (tradente Garcia) fragrantia insigni omnes flores superans. [Clusius ab *avariis* intellexit, formam non dissimiles esse floribus Ceraiorum, non tamen candidos, sed elegantius ceruici coloris, quorum singula petala tribus candidis radiis seu venis essent distincta; & staminali vero medio flore occupant purpurei coloris.] Sapor recentium [Caryophyllorum] fervidus non sine amaro, valde tamen gratus & aromaticus [Cordo afringens quoque] & nescio quid supiori linguae imprimens. Succo oleaginoso & rubente. Flore autem excusso cauda clavi in ventrem turgescente, longa tamen semper remanens, inque corticem degenerans; nucleum ventre concepti, alias simplicem, alias geminum, ut duorumque denticulis difficulter fragilem, ita parum illius gratie aromatae fervidae remanent, nigrum, in duas partes *ex trocha* committas, fissilem. Maturo leve seu tumentis Caryophyllis tam medicis quam Pharmacopolis *Antiphylus* appellatur. Hic in arboris leuifimis inflorescente anno sponte cadit, isque languescere licet in aromatica in pretio habeat, & loco feminis plantationi dicatur, Mater fructum appellat. Etiam aliqui ab agriculis neglecti, de lapidis, & terrae gremio excepti, sponte germinant, atque octo intra vel novem annis, iuxta interea arbores facta fructum juxta ceteras ferunt. Feliciter tamen quotquot altero tertiove anno fructus transplantantur.

Antiphylus quid.
* At ne per
otto quidem
dies vegeti
in edibus conser
vati possunt
Antiphylus
statim enim
exsiccantur,
nec augum
germinant.

Ramulus quem Clusius cubitalem natum esse in ramulos alternatim ex adverso nascentes dividebat: infima parte cineracei coloris cortice rectus erat; graciliores tenellique ramuli eum circumdabant, praeter extremas fistulas ipsi fructum sustinentes, quos sulci coloris erant, & ternae plerumque junctae ramulos terminabant.

Hinc apparet errasse Acoftam, Mathiolum aliisque eorum sequaces, qui fructus sparsim ramis inhaerentes Myrtorum modo describunt & depingunt.

Locut.

Caryophylli in Moluccis insulis sponte proveniunt. Moluccae autem juxta Aequatorem sunt sitae, ut se à Borea in Austrum exportant, à se invicem non amplius vicinis diffica. Earum maxima ultra senas leucas in ambitu non habent. Omnibus solum est adeo aridum & frigidissimum, ut non solum coelo lapidos imbres momento imbibat, verum etiam à montibus descendentes aquas absorbeat antequam colligere se in flumen aliquod, atque ita in mare delabi queant. Quin aliquot locis est terra sponte ignis & magno strepitu eructantur. Unde cetera quidem steriles solum Caryophyllis praefertunt. Certè quae ad victum necessaria ea incolae coguntur omnia petere à vicinis insulis. Porro ex insulis quae Moluccae dicuntur sub uno Reguli imperio sunt *Ternate Makian & Mutier*. Quarta quae *Baciam* alium fide Regulum habet. Hae quatuor olim abundare Caryophyllis solebant, nunc penitus sine destituta, culpa non novercantis naturae, sed largiffimae & benigniffimae matri invidentes fortunae, immò Batavorum avaritiae, à quibus reguli aliquot millenis imperialibus excecati ex pacto omnes ibi Caryophylliferas arbores eradicarunt. Batavi enim, ipso Pifone fatente, ut uni lucro fudent, sua interesse putarunt, ne tam nobile Aroma vilesceat copia & fertilitate Divina. Ita Avaritia lege, modo, ratione carens audeat ipsi naturae Auctori, omnique boni largitori tantum non suam exprobrare benignitatem & liberalitatem. Moluccensium interea cetera *Tido & Margier*, quae sui juris Hispanis locis, Caryophylla satis abundanter ferunt; Quemadmodum & Ambonia, quae Batavorum commercio patet, eorundem arboribus & arte confita est, & naturae beneficio frequentibus locis dotata. Haecenus Pilo.

Tempestata sicca admirabili luxurie saepe fructus quam folia numerosiores. Neque tamen per annos constante tempestate omnibus par ubertas: nam altero, tertiove anno, aliquando septimo minor haec.

Leguntur semel duntaxat in anno ab Octobri ad Februarium. Pars manibus legitur; pars arundine longa atque funiculis flagello discituntur. Ab his periculum tamen est, ne non satis aut provida aut experta manus furculorum extrema quaesit, cum certa in sequentem annum vindemiam etiam sic apte jactura. Mirum nobis videtur Caryophyllis, cum fructus rudimentum sui, & proculdubio

virgo

virgo tenacissimi adherent, ubi quantumvis violenta flagellatione decuti possit. Cum vindemiam h. e. cum est, universum sub arbore solum exherbat, quod facilis logantur deculli Caryophylla, [sicut reges autem lineae arboribus subterni aiunt.] Recens lecti rufi sunt, & leviter nigricantes. Qui ut proles evadant nigri & siccantur & infumantur, atque ne teredo invadat marina tepida aliquantum maceantur, iterum, siccantur: itaque preparati per universum orbem distrahuntur. Quo appellationi ibi plerumque purgari à petiolis consuevit, & hi scortum vendi; qui Lusitanis *Baffon*, vulgo *Fusti* dicuntur, & hodie in quamplurimis locis, potissimum Genuae & Lugduni Saccharo incurstantur. Gustu & odore paulo quam ipsi Caryophylli remissiore sunt, sed tamen jucundissimo ad suavissimum, quaque nullam mordicandam palati tristitiam inferunt. Folia quinetiam ad cortex non tanta odoris gratia fragrant ac ipsi Caryophyllum, non tamen prolior odore destituuntur, sed Caryophyllis nonnulli redolent, etiam, etiam eorum saporem referunt.

Caryophyllum deliges nigrus, folius, ponderosus, & copiosiorum liquorem divulsim ungues vel acis punctum exulans, odoratum, frangi contumax ac lentum, recens linguam masticant una cum faecibus pene adurens, acere & aromaticum. Annos quinq; servari posse ait Sylvius loco temperato.

Caryophylli calefaciunt & exsiccant. Et sanè, Calor tam est huic Aromati essentialis & genuina, Vires, ut cum in India emendatur, si vas aliquod cum aqua aliòve liquore addit (teste Linchot) id omne intra duas dies, etiam aliquatenus diffitum, ingenti siccitate Caryophyllorum exhauriant, ut saporem experientis comprobatur ait. Hoc nobis quidem minus venisile videtur: confirmat tamen Guil. Pilo his verbis, Indici venduntur aut vendita [Caryophylli] tradituri biduo ante solent in horreis five Caryophyllorum conditionis apponere magnam & satis capax vas, atque hoc replere aqua. Quae omnis brevi exhalans subit in Caryophylla, & ponderosiora reddit, cetero lucro. Quin invenitur ferè Caryophylli-n in tantum pondus auctum, quantum fuit aquae appositae. Cujus experimenti nostratum aliqui haud ignari, adalterum hoc facile & lucrosum, non semel imitati sunt. Haec aquae è vase fuga seu evaporatione, si solito coloris sit, calidis fortasse *ava* Caryophyllorum debeatur: attractionem nullam proprie dictam dari non concedimus.

Caryophylli oris halitum commendat, ideo mulieres Indorum frequenter manducant in eundem finem, alaxque aliarum gentium. Ad oculi aciem conferre, & nubesque exterere dicuntur. Vetriculo robor addunt & hepati; vomitum compescunt & nausae adversantur. Venis incitentium sunt Scorpionum. Conducunt porro contra morbos omnes Cerebri frigidos, Apoplexiam, spasum, paralyin, lethargum, stuporem. Idem fere suffummo, five eis faciunt contra aerem pestiferum.

Praecipuus autem Caryophyllorum usus est culinaris ad condimenta & embammata: adeo autem expetuntur & placent ut sine Caryophyllis dapes ferè despiciantur. Nec eorum tantum pulvis omnibus propemodum ferulis & intinctibus admiscetur, sed & gallinae, capones, galli Indici, bubulae linguae, vaccarum ubera, aliaque ejusmodi Caryophyllis transita affantur: quin & si fructus transigat, & conditurus, ut Mala, Pyra, Cotonea à mulierculis consueverunt. Ulsurpant item ad olfactoria & vestium odore: in quem usum Mala Aurantia Caryophyllis infixis siccare solent.

Quidam Cerevisiae aut vino Caryophyllis incotitis, aut eorum pulvere nodulo incluso & in vase suspensio, odorem & saporem jucundum conciliant.

Ufus est etiam in ventriculo dicatis scitis & faeculis tum ad vomitum, tum ad ventriculi dolores à causa frigida.

Quidam pulvere Caryophyllorum caput spargunt contra capitis dolores ac gravedines.

Caryophylla viridia aceto & sale apud Malucanos conduntur, teste Garcia, sed his teneriora saccharo asservantur in magnam palati amenitatem. Nostri quoque, (inquit J.B.) Caryophylla saccharo incrustata solent, non inconcinno ad placendum palatum, & calefaciendum frigidum stomachum invento.

E Caryophyllis quoque, destillatur Oleum, quod quidam pollere Balsami facultatibus afferunt tam interno quam externo usu. Est tamen proculdubio calidius nullo.

E floribus & Caryophyllis adhuc viridibus Indae pariter ac Lusitanae femine destillando eliciunt aquam vel spiritum, mira odoris suavitatis fragrantem, & cordis & cerebri affectibus singulari potestate convenientem, inprimis autem Paralytici illi speciei *Berbery* dicunt.

Magnates insuper acetum ex infusione Caryophyllorum viridum parant, durabile valde, & cibis conditiendis ac ventriculo roborando atque concoctioni promovenda aptissimum: *Achar* id appellat.

Annotat Garcia crassiora illa & annotina Caryophylla in Javo insula expui, tum ad obsonia condenda, tum ad medicamenta.

Arbor huc gummi quoddam seu potius Resinam fundit, croci coloris [ex atro rufescentem Clusii] fragrem admodum & siccam, nullum gustanti saporem offerentem [nisi foret id vestitute accidit] odore tamen ubi adoleat suavi, Caryophyllorum: facile ardet, clarisque incendia dat. De hujus viridis nihil certi traditur. Si sit eadem de qua Avicenna prodidit, quod suspicatur Clusius, Terebinthina facultate respondet.

Caryophyllus ramosus vel dentatus Jo. Bod. à Stapel. *Spicatus*, Tshinka Popoua India Pifon. *Caryophyllus* Regius Wormii.

Batavis *Caryophyllum Regium* vocatur, quia Moluccensibus regulis & magnatibus ad superstitionem usque in praesens est, non tam ex gustum & fragrantiam, etsi eam praeter ceteras habet excellentiorem, quam ob singularem formam, imò raritatem summam. Haec enim praeter unam & alteram arborem negant reperiunt, & quidem in sola insula *Makian*. Arborum harum altera altera est major, M m m m m 3

jor,

por, utraq; tamen ceteris supra descriptis similis, excepta procentate. Fructus etiam eodem sunt odore & sapore.

Ego arbores hanc à vulgaribus Caryophylliferis non specie differre puto, sed ad monstroforum Vegetabilium ordinem pertinere, fructumq; nihil aliud esse quam Caryophyllum aromaticum vulgarem, in plures cuspidulas sensim enatas sed sphaerulâ floriferâ carentes divilum Unde speciem ejusdem jam inesse haud est mirum, ut Autoris Scholii in *Ephemer. German. An. 11. Obs. 21.* verba utulper.

2. *Caryophyllo Aromatico similis fructus* J. B. Fructus fuscus formâ Caryophylli aromatici majus C. B.

In binarum unciarum longitudinem, vel etiam ampliorem, & uncialem crassitudinem excreverat fructus septimus, cap. 15. lib. 2. Exot. Clusii. Totus fuscus erat, nec valde levis, supernè quatuor alis decussatim crucifve formâ dispositis pradiis instar Caryophyllorum Aromaticorum, intus angustior & perulosis, prodeunte ex foramine veluti caudâ trassâ aut tenui pro fructus magnitudine, quæ nihil aliud est quam nuclei extrema pars, qui in fructu continetur, in majore crassior & cava, & veluti articulis distincta, in minore angusta & mucronata: Fructus ipse densò duròque cortice erat præditus, ut cultro vix aperiri posset, & utrumq; salis saporis. An verò hic fructus falsedinem ex aquæ marinæ asperione contraxisset ignoro, inquit Clusius, qui etiam se vidisse ait hujus generis fructum Caryophylli aromatici vetustioris, in fructum jam se formantis duntaxat magnitudine, cui sanè valde similis erat, ut primo intuitu ipsi imponeret.

CAP. III.

De *Caryophyllo spurio seu Lysimachia fruticosa Indica, non papposo.* D. Herman.

1. *Carambu* * H. M. *Caryophyllus spurius Malabaricus flore luteo minore* D. Commelini. *Lysimachia Indica non papposa, flore luteo minimo, siliqua Caryophyllum aromaticum emulante* D. Hermanni.

Suffrutex est altitudine sesquipedali aut bipedali, nascens in arenosis ac udis. Radix fibrosa est, & valde capillata, exterius albo, fungolo, molli, crassiuscula ac humido cortice obduta, intus lignosa & humida, colore viridi claro. Caulis qui ex radice prodeunt parvi & fibræ, intus lignosa & humida, colore viridi humidi. Surculi teneri valde viridi-diluti rum angulati, virides seu etiam rufescentes, glabri, intus humidi. Surculi teneri valde viridi-diluti ac distinctius angulati. Folia nullis vel brevissimis petiolis hærent, parva, angustio-oblonga, cuspidata, ad petiolum quoque contracta, resuræ tenui, valde mollia, supernè viridia, subus dilutiora. Costa media albicant, & in supina parte nonnihil eminet. Flores fructibus insident, suntque valde parvi, colore in totum flavi seu lutei, quatuor petalis oblongo-rotundis, unguiculis ab invicem distantibus, tenuissimis, ac in medio in longum nonnihil striatis compositi. Stamina surrecta, breviora, albicantia ac flaviuscula, apicibus subflavis: inter quæ stylus crassiusculus, viridi-dilutus, capitulo crassiori, viridi-albicante dotatus. Calyx foliis viridibus, oblongis, acuminatis, in stollæ formam expansis constat.

Sunt autem fructus quibus flores insident oblongi digitum aut sesqui aequantes, quadrilateri, angulis ob rotunditatem minus distinctis, ad umbilicum capitulo extuberantes, formâ haud dissimiles Caryophyllis, cum cuspidè eodem modo quo Caryophylli, caulibus supra originem foliorum insidentes, colore primum viridi ac nitente, postea rubro-fusco. Semina parvo-rotunda, primum ex viridi flava, dein colore sanguineo-rubro, post rubro-nigricantia, seu etiam nigra.

Floret hic frutex tempore pluviofo.

Planta trita & in lacte acido epota sistit fluxum dysentericum: capiti admota ejus dolorem sedat. Ejus decoctum opotum flatibus dissipandis, urinæ sciendæ, ventri purgando, ac lumbricis enecandis servit. Succus cum lacte dulci sumptus proficuum est pro renum calore seu ardore. Semina in pulvere cum melle data tussi profunt.

2. *Cattu-Carambu* H. M. *Lysimachia Indica non papposa lutea flore fructuque majore Caryophyllide.*

Cum præcedenti in plurimis convenit: verum radix hujus & stipites crassiores sunt. Folia ferme eadem, nisi quod longiora & angustiora. Flores eodem situ, petalorum numero, forma & colore, staminibus etiam & stylo conveniunt, verum majores sunt. Fructus quibus flores insident, quadrilateri ferme longiores sunt & crassiores quam in prima specie, formâ & colore is similes. Semina pro magnitudine fructuum multo numerosiora, suntque etiam rotundiola, primum albicantis, dein rufi coloris.

Floret etiam tempore pluviofo.

3. *Caryophyllus spurius Malabaricus pentapetalos aquaticus repens.* Niv-Carambu H. M. P. 2. F. 51. p. 99.

Lysimachia Indica non papposa repens flore pentapetalo, fructu Caryophyllide.

Est plantula nascens in aquis, ac in ripis aquarum cum caulibus super fundum repens. Radices, quæ ex caulibus hinc inde ad exortum minorum cauliculorum exeunt, fibrosæ sunt, albicantes ac rufescentes,

rufescentes, aquæ & fistulosæ. Caulis crassus, fungulosus, fistulosus, teretes, leves ac nitentes, in parte soli obverfa rufescentes. Folia pediculis aliis brevibus, aliis longioribus, planis ac viridi-albescentibus nixa, oblongo-rotunda sunt, anteriùs rotundâ orâ, ad petiolum stricta, texturâ mollia, obfuro virore nitentia, in sinibus suis plerumque germina furculorum foliaceorum continentia. Flores hinc inde è foliorum alis proveniunt in petiolis ferme sescuncialibus, fructibus insidentes, majores ceteris, quinque petalis, oblongo-rotundis, tenuibus, colore albicante & ad ungues croceos, venulis obliquis striatis, compositi. E medio flore seu umbilico fructus stamina surrecta, viridi-diluta decem cum apicibus subflavis emicant, ac cum is stylus medius, viridi-dilutus ac albicans, crassiusculus, qui nodulo plano subflavi coloris, ac quinque stiris radiato dotatus est. Calyx quinque foliis oblongo-cuspidatis, tenuibus, viridibus, & inter folia expansis constat. Fructus quibus flores innascuntur, non ipsis caulibus immediate insident, ut in præcedentibus speciebus, sed pediculorum tenuium interventu adherent, suntque longiores quam in *Carambu*, minores verò quam in *Cattu-Carambu*, crassitie majori, intus duri, ac filamentis lignosis petexti, inter quæ semina lenitum in longitudine constituta sunt: Semina autem nonnihil oblonga & albicantia ac majuscula.

HISTORIA PLANTARUM

LIBER VIGESIMUS SEPTIMUS,

QUI EST

De Arboribus Pruniferis, quarum flos * Basi seu imo
fructui adheret.

* Hoc & de
sequentibus
intelligendum.

Arbores Pruniferas voco quæ fructus majores proferunt officulum intus unicum, rarissime geminum, pericarpio seu pulpâ etiam per maturitatem humidâ undiq̃ circum continentes.

His etiam annuero unam vel alteram arborem fructu Pruniformi cum nucleo intus nudo, seu nullo officulo tecto.

Hujusmodi arbores distingo in eas quæ fructibus sunt ad singulos flores singulis, vel quæ fructibus ad singulos flores pluribus, cujusmodi est Theka

H. M.

Prioris generis arbores sunt vel fructibus in singulis pediculis singulis; vel in eodem communi pediculo pluribus, quas *Racemosas* appellamus.

Quæ fructibus sunt in singulis pediculis brevissimis donatis, vel pediculis paulo longioribus, vel pediculis longissimis.

Prioris generis sunt, *Malus Armeniaca*, *Malus Persica*, *Amygdalus*, *Nux moschata*: Secundi sunt Pruni propriæ & stricte dictæ: Tertiæ Cerasi & congenere.

Quæ fructibus racemosis aut umbellatis sunt dividi possunt in eas quæ fructu nudo sunt, & quæ fructu Calyce recepto.

Quæ fructu nudo sunt dividi iterum possunt in officulo fragili donatas, & officulo ligneo & lente; utrumque tandem genus in eas quæ officulo sunt monospermo seu nucleum intus unicum claudente, & eas quæ officulo polyspermo seu multinucleo.

Officulo lento & ligneo donatæ sunt, *Mange* seu *Ambe* dictæ & affines, item *Persea* arbor & congenere. Officulo fragili præditæ sunt *Olivæ* & affines, *Padus* Theophrasti, *Machaleb*, *Lauro-cerasus*, &c. Officulo fragili multinucleo est *Myxa* sive *Sebesten*, &c.

Arborum Pruniferarum Tabula.

Arbores Pruniferae quarum fructus majores cum sint, pericarpio seu pulpâ molli officulum unicum rarissime geminum ambiente constare sunt vel fructibus

Ad singulos flores singulis, iisque vel

Solitarii, seu in singulis pediculis singulis, quæ vel sunt pediculis

Brevissimis, fructu vel

Compresso seu pulvinato, officulo

Levi aut aequali, folio rotundiore; MALUS ARMENIACA.

Inæquali, sulcis aut scrobiculis exarato, folio longo serrato, officulo

Rotundiore rugis scabro fructus pulpâ copiosiore, molliore & esculento seu lanuginoso, ut MALUS PERSICA, sive glabra, ut NUCIPERSICA.

Produtius & scrobiculis exarato, pulpâ per maturitatem ficiore; AMYGDALUS.

Rotundiore & minis compresso, seu nucleo aromatico, venis flavo-rubentibus vario, triplici putamine tecto; NUX MOSCHATA, seu nucleo duobus tantum regumentis incluso; PENNA HERR. MALAB.

Paulo productioribus, flore

Alba

Albo speciosiore, officulo fructus compresso & minis crasso ac duro, pulpâ molli; PRUNUS.

Luteo aut herbido minus pulchro, officulo duriore, arbore ipsâ

Non spinosa, fructu tereti, oblongo, valde acido, officulo etiam tereti, durissimo; CORNUS MAS.

Spinosa, foliis trinerviis, per ambitum serratis, fructu Olivæ figurâ, officulo pariter, & ut Olivæ scabro; ZIZYPHUS.

Longissimis in hoc genere, fructu breviori & ad basin latiore, rotundiorisque quam sunt Pruna, & officulo pariter breviori ac tumidiore; CERASUS.

Racemosi aut confertim nascentibus seu in eodem communi pediculo pluribus; iisque vel officulis

Monospermis seu unicum intus nucleum claudentibus, quæ vel sunt fructu

Nudo, calyce unâ cum flore deciduo, officulo

Fragili; fructu ipso vel

Pruniformi, liquore pingui, Oleo dicto scatente, foliis salignis subius incanis, perperis, officulo fructibus durissimo, scabro; OLEA.

Cerasiformi, folio

Perpetuo, lato, oblongo serrato, fructu majore dulci; LAURO-CERASUS.

Deciduo, seu fructu amaro, Cerasi officulo, foliis Betulaceis MANALEB; seu quæ fructu est dulci, officulo oblongo scabro, foliis longioribus subius incanis; PADUS Theophr.

Lento & ligneo, nervis seu fibris lignosis exterius undequaq̃, velut tomento obfuso; fructu ipso seu reniformi ut in MANGUS sive AMEA; vel Pyramiformi, ut in PERSEA; vel Pruniformi ut in ACACIA, &c.

Calyci insidente, ut in CINNAMOMO, Viduamaram, Karyi, Elengi, &c.

Polyspermis, seu plures nucleos continentibus cujusmodi sunt, MYXA sive Sebesten, Myrobalanus Emblica, &c.

Ad eundem florem pluribus, THEKA H. M. Kyai sive Bontii.

His addimus duas arbores pruniferas fructu majore bina intus officula continente: item duas fructus nucleis nudo, seu nullo officulo tecto.

CAP. I.

De Malo Armeniaca. The Appricock-tree.

Mala Armeniaca ab Armenia dicta Romanis, autore Dioscoride, Præcocia dicuntur, quod ante alios fugaces fructus maturescant; nominantur & Præcoqua. Galenus etiam scribit verum hujus arboris nomen [*Malus 'Appricock'*] vocare enim omnes tum fructum, tum Arborem *appricockum*; licet * alibi Præcoqua ab Armeniacis distinguere videatur, cum illa his præstantiora * a. De Ali-
faciat. *Beaucaucus* vox quæ recentioribus Græcis hi fructus dicti sunt proculdubio à Latino Præcocia ment. fac.
corrupta est: à quo fonte nostrum *Appricock*, & Gallicum *Abricot* profluxit. Plinius Præcocia mala inter Persica numerat, & eorum duo genera facit, Supernas amplum & magnum, & vulgare parvum & strigosum, etiam Armenium dictum.

Differunt autem Præcocia à Persicis, quod illis folia latiora, Pyrum aut Populum nigram referentia: ossa plana & levia, cum Pericorum rugola sine & cavernola.

I. Armeniaca mala minoræ J. B. Malus Armeniaca minor C. B. Ger.

Magna est arbor, Persicæ aliquatenus affinis, cortice nigriore, caudice crassiore, firmo, ramis magis patulis brachiata. Folia habet Persicæ foliis latiora, breviora, ad Populæ aut Betulæ quodammodo accedentia rubetina subinde secundum nervos perspæta, acuminata, denticulata, & pinnulis subinde ad pediculum auriculata, sapore acido. Flores ex rosæ rubore pallent, Persicæ floribus persimiles: Nobis Pruni potius floribus similes videntur, sed majores: Fructus verò præcocior citius maturatur, Pruno æqualis, imo plerumque major, intus floridus, luteus, carne foliis ficiore, quam Persicæ, necnon magis sapida, [quævis aliqui diversum sentiant, & reverâ optima Persicæ, Nostræ nostratibus dicta, Armeniacis

Gummi arboris commendatur ad alvi fluxum, calculum, impinginem, tumorem faucium, asperitatem arteriarum, spum sanguinis, vitia pulmonum, dysenteriam commendatur. Varios utendi modos ad predictos affectus vide apud *J. B.* in hist. *Valeriano*, *Matthiolo*, *Gelnero*.

Nucleos commendat *Matthiolus* ad ventris torminas ad ebrietatem prohibendam [sex septemve prafumptos] ad *Alpeciam* [tulorum & in aceto decoctorum pulicam.] Oleum consuturum ad fornum conciliandum, ad hemicraniam temporibus ilitum; ad colicam tam potum quam clysteribus infusum: ad iliacam passionem & calculum, quater uncis potum. Aquam & nucleos *Perficorum* *fo.* Ceraforum 100. florum *Sambuci* manipulo in vini *Cretici* libris tribus maceratis, fittili per decem dies in fimo sepulto, destillatum mirum in modum remedium calculos pellere scribit *Matthiolus*.

Perfica malus Africana nova flore incarnato simplic. *Amygdalus Africana vulgo* Hort. Lugd. Bat. *D. Hermann.*

Complures emittit virgulas lignosas flexiles, rubentes, quibus alternatim haerent folia semidigitalia, in obtusum tendentia mucronem, Malo *Perfica* angustiora, pallide virentia, per ambitum leviter serrata, crebrioribus venis & rugis inscripta, prodeuntibus ad singulorum exortum binis ex adverso tenuissimis cuniculatis villis, velut in communi *Perfica*. Ad summitates virgularum oriuntur flores, parvi incarnati, rosei coloris, insidentes quinq; radiatis calycibus, modo multiplici aliquando simpliciter palarum serie referri, coloris, ut dixi, incarnati Rosei jucundissimi, odoris languidi. Hos excipit fructus rotundi, subhirsuti, *Perfica* quidem haud asibilis, sed triplo minores, saporis non adeo grati. Reperit hoc arbutum *D. Hermannus* sponte luxurians ad promont. bonae spei. In hortis nostris frequens habetur cultum.

3. *Umari vel Camarinbas* Pison. *Maregr.* *Arbor Prunifera Brasiliensis, fructu Persici instar molli.*

Pison. Maregr.

Arbor vix mediocrius altitudinis, in campis gramineis ample ramis suis expanditur; caudice quidem mediocriter crasso, nam plerumq; tres, quatuor aut plures juxta se nascuntur, ligno albo, Betulinum ferè referente: in ramis autem ramulos habet, tres aut quatuor digitos longos, perpetuis spinis obfitos, & in his *fulula* cylindracea, *Cassia* ferè similia sed paulo angustiora, vel directè, vel alternatim opposita, saturatè viridia, nervo secundum longitudinem & vix obliquis, vix digitum longa.

Post florem (quem *Auctor* non describit) parvum, flavum, succedit fructus formae ovalis, magnitudine Pruni, ad visum & ad tactum referens *Perficum* nostras, coloris autem ex viridi pallide flavescens, carne quoq; flavescente, paucà, dulci, quae ambo lapidem magnum, ovalem, albicantem, qui continet nucleum edulem. Maturus fructus mense Martio sponte decedit.

Crudus comestus turbat ventriculum, & facile excitat vomitum: idcirco integer solet coqui, & una cum nucleis contundi, atq; cum carne vel pilulis loco panis vel farinae comedi.

Frequentissima est hæc arbor in campis graninosis juxta fluvium *Cankas, Mopchi, & Rio grande* quoq; Mense Martio fructus sponte decedit & colligitur.

Alterius *Umari* speciei meminit *Piso*, minus alte, fructu præcedenti non dissimili, sed nigricante colore & sapore acidior, qui stomachi æstum temperat & à febricitantibus expetitur.

4. *Perfica affinis in Teyrobana* C. B. *Arbor Gelaphi sive Cobban* J. B.

Theret.

Folius est parvis, quemadmodum & arbor, quæ siliquam cathartica fert, ramis brevioribus, cortice flavescente sive croceo, fructu crassiusculo & rotundo pilis hirsutis instar, in quo nux *Avellana* parceretur, quæ nucleum includit valde amarum, qui lingue ad modum radicis *Angelice* saporis refert.

Fructus ad sedandam sitim commodissimus est. Eo tamen nucleis, quamvis amaris, longè præstantior, è quo oleum eliciunt *Sumatranæ* (apud quos hæc arbor nascitur) ad *Hepatis & Lienis* dolores valde proficuum, sive intus sumptum, sive foris inunctum: quod & articularis morbi, cui hujus insula incolæ valde obnoxii sunt, summum est remedium.

Ex eadem arbore manat gummi utilissimum ad affectus prædictos cum mediocri oleo solum, & cataplasmatibus formâ partibus laborantibus applicatum.

Hanc arborem *Perfica* affinem esse ex descriptione non constat, quia tamen C. Bauhinus, nescio quo argumento, eò refert, & fructus brevissimo vel nullo pediculo arbori proxime adherens depingitur, nos quoq; eam *Perficis* subjunximus.

C A P. III.

De *Amygdalo*.

Amygdalus, Græcis *Ἀμυγδαλή* & per contractionem *Ἀμυγδαλί* vocatur: Fructus *Ἀμυγδαλί* & *Ἀμυγδαλί*. *Amygdalum* Græcis nominari *Herodiani* *Alexandrinus* auctor est *mech. de de tñ*, *ιστά το ἡμῶν ἀμυγδαλί* *ἀμυγδαλί* *ἐξ ὧν πᾶσι*, quod post viride putamen nucleos scarificatos ostendat, & in rimulis dehiscat, quas *ἀμυγδαλί* vocant, *Atheno* teste.

Latins enim, ut *Catoni*, *Nux Græca* vocatur, quamvis *Colomella* *Nuces Græcas* ab *Amygdalis* videri distinguere, unde *Ruellius* cum per *Græcam* nucem tantum *Amygdalum* amaram intellexisse suspicatur.

Naxia

Naxia *Amygdala*, à Naxo insula dicta Veteribus Græcis maxime commendatur: Secundas partes *Cypria* sibi vendicabat, quæ præter cæterorum morem repandè acumine prodibat. *Amygdalus* à *Perfica* cum aliis perissimis est, differt pulvinato fructu callo minis spisso & per maturitatem ficiore, osculo longiore, levi, & ferebilibus insculpo.

1. *Amygdalus sativa* C. B. *Amygd. dulcis & amara* J. B. *The Almond-tree.*

J. B.

Tam arcta foliis *Amygdali* est cum foliis *Perficæ* similitudo, ut difficulter distingui possint, oblonga, angusta, acuminata, crenata, valde obliquo amaro, majore autem lentore prædita. Flos quoq; non abimilis nisi majore candore participaret [Alibi dicitur, se Patavi observasse flores usq; adeo floribus *Pomorum* similes, ut facile eis, qui prius non viderint, imponant, nisi tempus florendi diversum, & cortex *Perficorum* cortici similis discernantur] folia præit. Pomum *Perfico* non inepetè comparas, sed compressum & in arcum tensum pulvinato callo, minis spisso, eduli, acidulog, dum tener est, sponte in maturitatem tendente fructu dehiscente, & facile osculorum leve superciliabibus ferebilibus perivum relinquentem. Putamini aliis fragili aliis duro nucleis inest dulcis, cuticula tenui, rufa, veluti pulvinulo respersè obducata, tam in culine quam in seplaxia ulum; vel a-marus Officinis magis expetitus. Lachrymam quoque plorat in gummi concretentem arbor ipsa. Radix quæ ex medio trunco descendit (autore *Theophrasto*) prægrands est, & altè demissa circum germinat.

Amygdalarum plures sunt differentia, maxime celebres est in dulces & amaras. *Matthiolus* Dulcium plures facit differentias: magnas, parvas, mediocres, compressas, rotundiores: quarum nonnullæ durissimo integuntur operimento; aliæ fragili. His addit *J. Bauhinus* *Amygdala* lanugine carentia: item *Amygdalas*, vulgarias per omnia similes, triplo tamen aut quadruplo minores, & ad proportionem gracilem nucleum continentes, eaque ex observatione *Cordi* dum generum, dulces & amaras.

Amygdala fragili & flexili putamine, insit *J. Bauhinus*, multiplici ratione à vulgaris differt. *Amygdala* Primo putamen nullis foraminibus habet punctatum aut scarificatum, sed quodammodo sulcatum *fragilis putamen*. potius, qui extrinsecus venule albae ex carne separata residue adherent. Latitudo uncialis ferè, longitudo uncis major, cortex quam Juglandis aut *Amygdalæ* fragilior, ut levissimo digitorum pressu vel quamvis hujus generis fructu frangant, nihilominus pulchros & bene succulentos intus continet nucleos, nescio quid in ipso etiam gustu, si rectè judicamus à vulgaris discriminis habentes.

Amygdalarum maximorum, mediocrium & minimorum descriptiones vide apud *J. Bauhinum*.

Apud nos maximi æstimantur *Amygdala* *Jordanica* dicta, quæ & majora sunt, & longiora, & angustiora, crassiora tamen & teretiora, vulgaribus *Valentianis*, gustu etiam delicatiora.

Loca amat *Amygdalus* calidiora; unde in Belgio, Germania superiore, Anglia fructum raro per Loca. ficit & maturat. In Italia & Gallie parte Meridionali abundat: in Gallo-provincia Delphinatice *Amygdalis* consistit sunt plantis patentissimæ. Durum, siccum, calculolumque solum (ut ait *Palladius*) cœlumque calidissimum, *Amygdalis* longè commodius est quam humidus; nam si solum altum sit & pingue, nimia pabuli uberitate lascivientes sterilescent. *Rauwolf.* tradit circa *Thripolim* in sepibus sylvestres provenire *Amygdalas*, quas C. Bauhinus à sativis specie distinctas facit.

Amygdala omnium prima floret in calidioribus, ut Italia, auctore *Plinio*, mense Januario, Martio verò pomum maturat: Mirum inquit *J. B.* intra mensem matura fieri *Amygdala*; unde placet *lelio* *Plinii*, non maturat, scribens. Si quis tamen dicta tenellos fructus qui elui apti sunt dici possit maturos, per nos licet, modo concedat improprie id dici. Nam proprie loquendo Poma tum demum matura sunt cum ex Arboribus decidunt. *Amygdalæ* autem, *Matthiolo* teste, etiam in *Apulia*, regione calidissima, Augusto demum leguntur.

Verum in *Amygdalis* uti & *Perficis* aliisque arboribus pro climatum diversitate variat florendi tempus. In Italia enim & Gallia Narbonensi Februario aut etiam Januario florent *Amygdalæ*. *Patavi* & *Lugduni* Februario & Martio, *Genevæ* Aprilis principio, & ita *Babilæ*, aut Martio si mihi sit coelum veris. In genere tamen flore sunt præcoçi, alarumq; arborum flores præveniente, qui si per tempestatem licet mense etiam Februario le aperiant.

De fatione & cultura *Amygdalarum* nihil dicam. De his consulendi *Theophrastus*, *Plinius*, *Colomella*, *Palladius*, alique rei rustice scriptores.

De usu *Amygdalarum* in cibo & medicina si suffus agere vellem, omnique quæ ab aliis dicta sunt & adhuc dici possent persequi, vix integrum volumen sufficeret. Breviter ergo studens multa omitto penes Botanicos eosque quæ de materia *Médica* scripserunt requirenda.

Amygdalæ dulces multum nutrium & corpus pinguefaciunt; quantumvis *Galenus* eas leviter aere *Vires*. scribat. *Galenus* opponit *Diocli* apud *Athenæum*, *Simeonis Sethi* aliorumq; auctoritatem, & quotidianam ferè experientiam. Humorum acrimoniam leniunt, semen genitale augent, unde tabidis & macilentis conveniunt. Exhibentur autem præcipue in emulsionibus.

Lactis *Amygdalini* parandi modum describit *J. Bauhinus* his verbis, *Amygdalarum* dulcium à cuticula expurgatarum (quod fit aqua tepida, non fervente, ne oleola substantia provocetur in actum, sicque lac non bene album feret) quantum volēs, 3ij. vel iij. Addi possunt semina *Melonum* & *Cucurbitarum* indem decorticata ad ʒj. seminum *Lactice* & *Papaveris* albi (si refrigerare magis volēs, somniumque placidum, non violentum, quod fit opiat, accersere) singul. ʒj. vel ij. Contundantur in mortario marmoreo, quod omnium optimum ad hanc rem, penitus affusa aqua cocta, aut decoctionis mortari vel etiam sero lactis pro ratione leogi; traiecit per linteum, & in loco rigidulo retreta; nam citò accedit. Postea cum solo hordiato & *Amygdalis* parant.

Sunt qui non auctoritate *Avicennæ*, decens *Amygdalas* ob suam unquodammodo commovere cho-leram, sibi persuadent non tutum cremoris seu lactis *Amygdalini* ulum fabricantibus, & ita qui sto-machum

N n n n n 2

machum biliofum habent, facile inflammare, mittere ad caput vapores, vulnerato capite iis non utendum, excitare dolorem capitis. Nos in cremore unctuositate illam non observavimus, nec quicquam noxiositatem iam dictorum, licet in febribus & calidis morbis sapius usi sumus, ut utique ipsi indices, etiam in nostro corpore. *J. B.* J. Bauhino nostra etiam experientia suffragatur, mur ipsi indices, etiam in nostro corpore. *J. B.* J. Bauhino nostra etiam experientia suffragatur, mur ipsi indices, etiam in nostro corpore.

Oleo Amygdalarum dulcium, in rauceidine & faucium asperitate nullum novimus prestantius remedium. Pulmoni & pectori utilissimum esse nostra experientia multorum commodum passim remedium. Pulmoni & pectori utilissimum esse nostra experientia multorum commodum passim remedium. Pulmoni & pectori utilissimum esse nostra experientia multorum commodum passim remedium.

Gummi Amygdalinum ad multa commendat Dioscorides: quod vero illud asfringere & calefacere scribit, J. Bauhino verum non videtur. Facile tamen concocit asfringere per accensum, nempe glutinando, viscido liquamine in humore aliquo dissolutum, qua ratione dysentericis quoque prodesse putat.

Magma reliquum post expressionem olei ad exteriorem manuum & faciei & cutis lavigationem quoque saponem prestantius est.

Amygdale amare calide sunt & sicce, atten. aper. extergunt, diuretica sunt, obstructions jecoris, lienis, mesenterii, urigere referant. Extrinsecus lenigines tollunt si mastice illinantur, capitis dolori libenter (in frontibus).

Amygdalas amaras quinz senare si præsumentur ebrietatem accere Plinius & Dioscorides tradunt, réma, exemplo confirmat Plutarchus in Sympo. l. 1. quæst. 2. Ipse quoque Dioscorides in Eupor. mullarum Amygdalarum amarum cyathi unius mensura ebrietatem accere scribit. Novimus tamen (inquit J. B.) qui amuletum illud adversus ebrietatem in usu habentes nihil fecius a Baccho obcurrunt, ac nimia illi remedia fiducia decepti ita prosteruntur, ut nec manus, nec pedes suo amplius fungi possint oleo.

Amygdalas amaras vulpeculis si comedantur lethales esse tradunt. Marcellus Virgilius in sele, septem aut octo exhibitis, mortiferam earum vin expertus est: Jo. Lutzus in gallinis, quæ ex esu magnatis post olei expressionem projecti interierunt. v. J. B.

Experientia comperit esse, oleum Amygdalarum amararum per omnibus oleis, auribus esse convenientissimum.

Qui de facultatibus Amygdalarum differere vult (inquit C. Hofman.)

1. Hoc imprimis debet præ oculis habere quod Galenus monet 6. *Simpl.* etiam dulces habere aliquid amaroris, qui tamen à dulcedine vincitur. Hoc clarum facit ætas, ob quam amarescunt ac mel. Hinc omnes deteriora & abstergentes facultate pollent.
2. Deinde & hoc debet animadvertere, ut sive dulces, sive amaris velit uti, utatur recentibus non rancidis, nam vetustate aquea humiditas absoritur & evaporat, adeoque evadunt prorsus oleosa.
3. Ab hoc pendet tertium, quousq. progressa sunt illæ quæ nondum sensibilibiter sunt rancide. Quæ enim recentissimæ sunt, quia plurimum habent substantiæ illius aqueæ, quæ amorem illarum obcurat penitus, ventriculo sunt amiores, sive alimenti sive medicamenti loco usupras minusque caput tentant. Quod magis autem progrediuntur eo fiunt deteriores. Recentissimæ autem sunt, quæ extus fulvisimæ, planæ & non rugosæ, intus albissimæ.
4. Et illud non videtur prætermittendum, semper & in omni usu detrahendum esse corticem illum flayum immediatè obhærentem nucleo. Ille enim quia terrestri sua substantia obundat & miset calorem dulcium & acrem rancidarum, quavis videt causam. Hactenus C. Hofmannus.

Amygdalas tenellas antequam officula induerint pensas secundis inferunt, & integras una cum tegumentis erant Itali, sicutque revera lubacido sapore palato & ventriculo accepti.

Ex Amygdalis confusis cum Saccharo & aqua rosea fiunt delicatissima illæ placente *Marpurges* dicit, quæ palato mirifice gratificantur, & principem nostro iudicio inter bellaria locum vendicant. Ex iisdem cum Amylo & ovis conquisitis debita proportione mixtis & contemporatis panantur lagana illa nostratibus tantopere expectata & in præcipuo honore habita, quæ *Maccaroni* appellant. Hæc autem in cibano coquunt. Ex iisdem itidem cum Saccharo & aqua rosea ad pulvis consistientiam aut paulo crassiores comminutis fit Butyrum Amygdalarum dulcium. Aliæque insuper multa dulcioria, pastæ & cupediæ ex iisdem efficiuntur tum lanis tum agris grata & salubria.

Integra

Integra cum fibris aut uris passis comeduntur, & Saccharo etiam inersantur. Quocunque autem modo sumptæ gule blandiuntur, & ventriculo etiam si probe comminuantur convenient. Aliis enim si non penitus attentur dentibus, adeo densa & compacta est earum substantia, ut particulæ deglutitas integras rejectas videas, quod observavi J. Bauhins.

Vanillebus in Itinerario suo Ægyptiaco observat, inundatione incipiente aquam Nil primò viridescere, deinde rubere valdeque turbidam & cenosam fieri ad accessum Æthiopici deluvii; quæ res valde incommoda & nociva calide istius & sicce regionis incolis foret, nisi calenter arem aquam facili negotio depurandi & clarificandi; quæ huiusmodi est: Aquarii nempe & bajuli quamprimum hydriæ necanthos aqua repleverint, interiora eorum palta ex Amygdalis confusis paratâ affricâ obstrunt, quod aqua brevi facibus secretis, seu ut Chymici loquuntur, præcipitatis, clara & crystalli insar pellucida evadit. Amygdalarum defectu aut inopiâ ex Armeniacorum nucleis pari modo confusis pastam parant ad eundem usum. Quin & farinam Fabarum eundem effectum præstare Vanillebus ab Ægyptiis edoctus est.

2. Amygdalus Indica nana Hort. Reg. Par. Hort. Lugd. Bat.

Herman.

Arbutula est fruticosa, radice tenui, alba, reptatrice: Claudice digitum crasso, trium quadruplo pedum altitudine: ramis crebris, gracilibus, quos pallide flavescens tegit cortex; Folis, floribus & fructibus ab Amygdalo lativa nonnisi parvitate differencibus.

Floret vere, fructus Autumno perficit.

Temper.

3. Adamarum. * H. M. Amygdala Indica Jo. Nieuhoff. itiner.

H. M.

Præcelsa est arbor & speciosa plurimum, ramis decussatim in alios minores divisis brachiata, ita ut velut alæ expansæ videantur, ac, uti in Abete, Pinu & Panya, sursum versus magis magis gracilescant frondes, donec pyramidis formam attingat. Ligno est albo, præduro, cortice glabro, extus cinereo, intus rubiginoso munito; ramulis vero tenerioribus, viridibus ac lanuginosis. Radix cinerea, rubicundo cortice tecta, inodora, insipida. Folia brevibus, rubicundis, ac villosis petiolis plura simul juncta, ac in orbem expansa, ramulis utrinque incurrent, oblongo-rotunda, splendens, glabra, longitudine sesquipediam, latitudine spithamam circiter æquantia, superne viridia, inferne è viridi flavescens ac lanuginosa: fapor amarus, odor nullus. Flores exigui, inodori, ac insipidi, tenuibus, rubicundis ac hirsutis petiolis inter expansa folia ramulis (uti Ribium flores) racematim coherent, quique acuminatis, densis, intus albicantibus, extus viridibus foliis constantibus, decem in medio tenuibus, albicantibus stemmibus, tot apicem dotatis, mediam floris cavitatem & umbilicum occupantibus, quique nimirum stellulis in medio inter foliola expansis, quique verò crebris, inter quæ stylis prode viridis, hirsutis, ipsius fructus rudimentum. Fructus oblongo-rotundus, compressus & in arcum tenus, Amygdale perispermis ac major; cortice primum viridi, glabro ac nitente, dein rufo, scabro & duro obdusis, eo vero in maturitatem tendente deficiente, & facile officulum leve, oblongo-rotundum relinquente, putamini duro nucleus inest albicans, sapore Amygdale, præterquam quod inter masticanum, secus ac Amygdala, penitus dissolvatur, nulla remanente ipsius nuclei substantia. Hic autem nucleus duobus constat albicantibus ac rotundis foliolis, spiraler convolutis, quæ in medio iuxta longitudinem patens foramen relinquunt, uti apparet si nucleus in aqua calida tantisper maceretur; tunc enim convoluzione hæc laxata & soluta, nucleus in duo foliola rotunda candida, quæ pedunculo brevi albo insident, se expandit.

Nascitur hæc arbor in sylvis Malebar, locis præsertim arenosis, plurimumque in hortis colitur. Loc. Ter singulis annis maturus exhibet fructus; cümque floret antiqua decidunt folia, us præcipue in locis ubi flores erumpunt, atque ab anno tertio ad 80. non raro frugifera manet.

Ex foliis arboris plantulentis conficere norunt indigenæ, quæ comedunt. Florum succus cum Vitis & Oryze infuso mixtus & exhibitus humores biliosos temperat, capitis dolorem ex levis alimentorum Ulu. in ventriculo fermentatione ortum sanat, necnon acerrimis doloribus colicis medetur. E foliis tenerioribus & succo lacteo nucis Indice unguentum fit contra scabiem, lepram, impetiginem, similesque cutaneos affectus: eademque folia, oleo Palmæ oblita, ac flos gutturi impolita, faucium tumores resolvunt. Fructuum nuclei in deliciis comeduntur, ex iisq. lac emulgetur uti ex Amygdalis, necnon oleum exprimitur oleo Amygdalarum perispermis, præterquam quod nunquam rancorem contrahit.

4. Amygdalus Ethiopica fructu bolorisico Breyn.

Huius ramum duntaxat ad se & D. Beverning missum describit D. Breynius his verbis. Is ex virga rotunda, recta, digni min. crassitie, pedali, per duorum aut trium digitorum intervalla geniculis protuberantibus distincta, constat: cuius lignum subulbidum, haud durum ac fere insipidum; cortice crasso, obscure cinereo, multis punctulis ferrugines guttato, ac per longum subdilectè striato, nonnihil, lanuginoso obdusum. Quodlibet geniculum folia septena, corone modo, summo ordine, plantarum stellatarum more circumdant, viridia, sursum spectantia, Oleandri figurâ, magnitudine, duritie, atq. crassitie perispermia; pediculis etiam semuncialibus & longioribus inherantia; sed veleno fibrili, crassioribus & obliquioribus prædita, ac circum margines serrata. In secundo & tertio vero geniculorum inferiorum, supra foliorum exortum, stylis sex videantur crassi, lignei, ex fusco cinerei & incani, duas aut tres uncias longi; qui circum vigam stellarum formâ in orbem agunt. Hi mirum in modum frugibus multis, petiolos breves, crassos & lignosos habentibus, ornat, versis pediculis angustioribus, in medio crassioribus, tumidis & ventrosis, antennis nonnihil reflexis, aut in recurvum similemque papillis apicem exeuntibus, cernuntur. Cæterum fructus illi cum

ficulum continentes, Cerasi officulo par, aut paulo minus, sed longius, similem nucleum majusculum continens. Radice nigra est; sepe in tuberos & nodos media radice se relaxat.

Lecur.

De loco non est cur multa dicamus, quod passim fore proveniat, in sepibus, sylvestribus, sylvis, dumetis, collibus & planis. Incommoda est ad sepes vivas ob nimium repatum; commodior multo Spina alba, verum lente crescit. Ad sepes mortuas Spina alba praefertur, quod durabilior sit. Floret Aprilis & Martio, serius cunctive pro Veris constitutione. Septembris & Octobri fructum maturat.

A. *Prunus sylvestris* major J. B. *Pruna sylvestria praecox* C. B. *The black and white Bullace-tree*. fructu nigro & albo.

Hac in hortos transfertur, inque iustam Pruni magnitudinem excrescit, nec tam frequentibus spinis horret, fructusque est duplo triplove majore, succulentiore mitiore, suaviore, quique aliquanto citius maturatur.

A. *Prunus sylvestris*, fructu rubro acerbo, & ingrato,

Nec caudice, nec foliis, nec flore à Pruno sylvestri majore nostratibus *The black Bullace tree* dicto differt. Sola diversitas est in fructu, quem hoc genus obinet subrotundum, rubrum, polline quodam cereulescente, qui digitis facile detergi potest, obductum, magnitudine jam dictæ Pruni fructus, sapore acerbo & amaricante quique comederent ferè frangit.

Lecur.

A. *D. Dale* observata est hæc arbor in sepibus secus viam publicam, uno minus milliari trans opidum Chelmsfordiam versus Brantiam in Essexia. Item prope Becking vicum, ad viam quæ inde Coggeshalliam ducit. Tandem ad dimidi milliarii distantiam à Clara Suffolice oppido itinere Brantiano, in sepibus.

Vire.

Pruni sylvestris fructus, si deflorescente arbore imbes contingerint, mutatur in oblongum quoddam & inane corpus quod Itali *Tarcea* vocant. *Cæs. Cam.* At hoc non peculiare est Pruno sylvestri, ut volunt *Cæ. & Camer.* sed aliis etiam Prunis accidere observavimus. Debetur autem cuidam insecto, quod fructum tenellum compungit, & ova sua ibidem deponit.

Pruna sylvestria refrigerantem & adstringentem vim obinent. Ob immensam acerbiteriam edendo non sunt nisi vel aqua coquantur, vel igne utulentur: nonnulla tamen gelu tacta miscelant adeo ut edi possint. Melle condita non tantum comestationibus nocturnis proponenda sunt, sed dysentericis etiam & alvi profluvio laborantibus exhibenda. Ad eadem facit & decoctum & vinum ex his fructibus confectum, quod ad Julium & Augustum usque, menses diligenter adservare convenit.

Aqua est floribus destillata & data, ad laterum dolorem singulari facit experimento. Ea vero efficacia fuerit, si flores recentes per noctem vino forti & optimo macerati in *MB.* destillentur. *Trag.*

Adversus vini penduli vitia nihil efficacius Prunis sylvestribus reperitur. Pruna antequam flavo tinguntur colore leguntur, & in mortario tusa, pro magnitudine vasis multa aut pauca vel decem: tum intra paucos dies vinum restituitur. Ceterum possint Pruna syl. tusa & in aere siccata ad eos usus per totum annum conservari.

Flores cathartici vi possent, unde ad alvum subducendum in vino macerati, aut in Symplo crebris infusionibus parato, exhibentur.

Fructus ad ea valent ad quæ adstrictione opus est. Consule si placet Matthiolum, qui totam sylvestris Pruni plantam adstringenti facultate præfate scribit, quæ cum etiam consentit Schwenckfeldius. At flores excipere oportuit. Folia, fructus, cortex refrigerant, exsiccat & adstringunt, unde usus eorum in hæmorrhagia narum, in profluvio alvi, uten, &c. frequens.

Prunellorum succus inspissatus Acacia succedaneum hodie habetur, qui refrigerat, siccatur, adstringit non secus ac Veterum Acacia.

Germani nobiles & ditiores Vinum Prunellorum parant, ex Prunis sylvestribus maturis, vel gelu frædis in fornace coctis, & contusis in mustum conjecis, aromatico sapore, quem à granis contusis acquirit, haud ingratum, in fluxionibus & alvi profluvio ubi non admodum suspectus sit calor aut febris, probatum. *J. B.*

Hujus Arboris gummi quod sponte exsudat in aceto solutum & illitum herpetas sanat. Vide quæ de seipso narrat *D. Beale*, Philosph. Transact. N. 43.

Pruni ut sciant nostrates, quamnam hodie delicatiora habentur Prunorum genera, succoque mitiore & generosiore maxime commendata, adeoque quibus hortos suos & plantaria præcipue frui debent qui Prunis ferendis & colendis operam dant; Catalogum generum præstantiorem exhibebimus.

The red, blue, and amber Prunedian. Hæc omnia memorat Parkinsonus.

The Violet plum, red, blue, and amber. Pr. violaceum.

The matchless, i. e. Prunum incomparabile.

The black and green Damascene. Damascenum nigrum & viride. Addit Parkinsonus album & cereuleum.

The Mogroco. Prunum Maurocenum à locum dictum.

The Barbary. Prunum Barbaricum, ex Africa Barbaria.

The Proboscian plum. Duim est generum, album & rubrum.

The Aricock plum. Prunum Armeniaciforme.

The Cinnamen plum. Prunum Cinnamomeum.

The great Mogul and Camp plum.

The white, red, and black Pear-plum. Prunum pyriiforme.

The green Osetty plum.

The Apuleia plum. Horum tria genera recenset Parkinsonus, 1. nigrum, 2. rubrum, 3. album.

The Catalonia plum. Prunum Catalanicum.

The white and black Prunella. de quibus superius egimus.

The Bonum magnum.

The Wyeaten plum, i. e. Tricocco, quia circa messis Tricocco tempus maturefcit.

The Clufter plum. Prunus racemosa.

The Quince-plum; alius Prunum Moschatellinum, alius Cerasifinum.

The Marble plum. Prunum variegatum, marmoreum.

The Imperial plum. Prunum Imperiale.

The Peach-plum. Prunum Persiciforme.

The Peacock plum of several colours.

The Date-plum, white, yellow and red. Prunum Dactyloides.

The Nutmeg-plum. Nucis moschatæ simulum.

The Turkey plum. Prunum Turcicum.

The Prince-plum, last ripe.

The Lammass plum. Prunum Calendarum Augusti.

The white Pear-plum, The Damascens or Damascens.

The Derbock and Bullace are good for preserving, hoc est Prunum pyriiforme, Damascenum item *Derbock & Bullace* dicta præ aliis idonea sunt ut Saccharo condita asservantur.

Hæc serè omnia & plura adhuc alia Prunorum genera recenset & breviter describit Parkinsonus in *Paradiso*, quæ apud ipsum vide l. c.

Prunis annumerant varios fructus exoticos J. Bauhinus in *Hist. Plant.* & C. Bauhinus in *pinace* p. 444. nimirum

1. *Pruna Congiana latea.* *Ogbea* arbor fructu luteis Prunis simili Pigaletæ in descr. Regni Congiani; quæ Prunorum flavorum formâ fructus profert odore & sapore amoenos admodum. Ex hujus ramis seric quodam contextis septimenta efficiunt, ut apud nos ex spinarum virgulis. Etiam ex iisdem porticus & viridaria extruunt, ut à Sole tui sint.

2. *Prunum Brasiliæum Hyvourabe Amer.* Pruni fructu *J. B.* Arbor est procera, cortice crasso, [2 dig. crasso, elui satis grato, possimum ab arbore recenter detracto. *Lerius*] coloris argentei, ligno rubescente, gustu ferè salso aut ligni Glycyrrhizæ, qui recens colore lacte ex macerato aut infuso colorem vini rubelli acquirit. Fructus Pruni nostri mediocrius magnitudine, auri obryz colore, nucleum concludens mirè suavem & delicatam, agris & is quibus depectus est appetitus utilissimum. Hæc arbor (si Indis asserendis fides) quinqueno quoque anno fructum profert. At nos ne juratis quidem id crederemus.

Hujus lignum eodem est in pretio apud Americanos quo Guajacum, & nonnullis idem putatur, *Vire.* quod tamen non probat Thevetus. Americani quæ decocto utuntur ad curandum morbum illis dictum Piau, qui non minus malus quam Lues Venerea his regionibus. Lignum recens in aqua decoquit per tres quatuorve horas, donec aqua vini rubelli colorem acquirit. Decocto quindécim aut viginti diebus continuè utuntur cum tenui vitu.

3. Pruno similis fructus Chinenfis C. B. i. e. Manykara *H. M.* de quo infra.

4. Pruno similis cortice & nucleo cinereo. De qua nos inter fructus exoticos.

5. Pruno similis oblongis spadiceis, pulpâ alba C. B. de qua etiam inter fructus exoticos.

6. Pruno similis fructus subfusci ex Guinea C. B. Hic fructus polypermus est, & proinde Pomum potius quam Prunum.

7. Pruni fructus Guinenfis C. B. Inter fructus exot.

8. Pruno Cere similis fructus Africanus C. B. Ergen arbor foliis Myrti, fructu Pruni cerei, ossè Amygdalæ magnitudine, binis lineis distincto.

9. *Pruna insana spinosa* C. B. *Nucis insanae, Belgis Prunula fatua seu insana Malle Prunykens* vide apud *Clusium* exot. lib. 2. cap. 26.

Erat hæc nux proflus orbicularis formæ: nam ejus ambitus, sive à pediculo per longitudinem, sive per transversum metieris paulo plus quam binarium unciarum erat, putamine non valde densio, fastis tamen firmo constans, foris subfusco & non levi, interna autem parte spadici coloris & levis, officulum membranaceum continens, nigra quadam pulpâ tectum, pruno sylvestri nec formâ, nec magnitudine abimilens, infima & sessilî parte, quæ petulo respondet alba macula satis amplâ insignitum, sub quo nucleus cineracei coloris, durissimus latebat. Ipsa nux brevi crassiusculæ pediculo prædita erat, quam maxima ex parte singularem, interdum autem geminum simul conjunctum nasci intelligebam in arbore Cerasi magnitudinem æquante, cui folia essent longa & angusta, Mali Persicifolia non dissimilia.

Occasionem cur istum fructum nautæ Belgæ Prunula fatua seu insana *Malle Prunykens* vide apud *Clusium* exot. lib. 2. cap. 26. Quotquot scilicet eos vorarunt, capitis vertigine & mentis alienatione correpti sunt, mirasque imaginationes & phantasmata habuerunt pro naturæ ejusque temperamento; somno evanuerunt imagines. Reperta sunt hæc pruna ad finem quandam (in Africa ut puto) 11. gr. 45 ser. ab Equatore versus polum Arcticum, ubi Corcortheos is vefci conspiciant nautæ, qui cum alimentis non abundarent, id animadvertentes, eorum exemplo idem facere animati, ea legerunt & comederunt.

Hermannus in Catalog. H. Leyd. habet Prunum Zeylanicam spinosam foliis & fructibus rotundis. Hæc addo

10. *Vall-Teregam* H.M. P. 3. T. 62. p. 83. *Convolvulus Indicus* arborens fructu Pruni amulo.

Convolvulus est arborens, humilis, sex, septemve circiter pedes altus, caudice tenui, candido, cortice furvo obducto, ramis tamen lanuginosis late undiq. aliorum Convolvulorum in modum prorepentibus donato. Radix itidem fibrata, albicans & lactescens, rubicundo cortice intacta, modora, insipida. Folia decussatim ramulis inhaerent, densa, primum profunde incisa, dein oblongo-rotunda, acuminata, spinulis undiq. vestita, ac *Perim-Teregam* foliis similia sed minora. Fructus tum magnitudine tum figura Prunorum amuli, intus & extus *Teregam* & *Perim-Teregam* fructibus haud abimilis.

Locus. Crescit in sylvis Malabar: per totum annum viret, fructuq. fert.

Folia iidem usus inserviant quibus folia *Teregam* & *Perim-Teregam*. Succus est radice expressus & assumptus alvi crucians lenis; similiter & foliis cum lacte dulci coctus expressus dysenteriam curat. Radicis cortex cum Coriandri semine in pulverem redactus & exhibitus tussi, asthma, similibusq. thoracis affectibus medetur.

11. *Nhua Brasiliensis* Marcegr. l. 3. c. 4. *Prunifera Brasiliensis* fructu rotundo alboescente.

Marcegr.

Arbor est alta, cortice gryllo, superius in multos ramos contortos seu nodosos expansa, in ramis habet ramulos alternatim oppositos, uti & folia in ramis opposita, ac unicum in extremitate (nimirum in quolibet duo aut tria paria foliorum, & quintum vel septimum solitarium) oblonga, superne saturate viridia, inferne dilutiora, & nervo ac venis obliquis conspicua brevi pediculo insistentia. Fructus fert globuli luforii magnitudine, rotundum, alboescentem, brevi pediculo innitentem, cuticula pallida, carne alba, saporis subamari. Intus autem habet lapidem durum, oblongum, fuscescentem. Maturus decidit, colligitur & comeditur.

12. *Ioa Umbu Brasiliensis* Marcegr. *Prunus Brasiliensis*, fructu flavo, nucleo Amygdala sapore.

Marcegr.

Arbor est cortice fusco ac hinc inde in ramis spinosa. Folia fert oblonga, late viridia, crassifolia, ad tactum mollia, nervo secundum longitudinem & aliquot venis obliquis, plerumq. retortum inclinat: in junioribus ramulis quibusdam solitarie sibi opposita, in adultioribus & plerisq. aliis alternatim posita, duo vel tria juxta se, brevi pediculo innitens. Ad pediculos foliorum nascuntur fasciculi, minimi, vel solitarii, vel duo aut tres juxta se positi, quinq. foliis constantes.

Hos sequitur fructus, pruni nostratis flavi magnitudine & figura, flavus quoque, cuticula & carne ut Prunum, saporis boni, subacidulculi, & cui admixtus sapor Amygdalarum amararum. Intus continet lapidem figurâ baccae Lauri, durum, sed non ita crassum, & qui facile dentibus frangitur: continens nucleum Avellane mollioris figurâ & magnitudine, substantiâ & sapore similem Amygdalis dulcibus.

Fructus est edulis: maturus Januario & Februario sponte decidit & colligitur.

Datur & alia species *Umbu* cupus radices aquam praebent ad bibendum, à Pisone descripta.

13. *Umbu Pison.* *Prunifera Brasiliensis* fructu magno, radicibus tuberosis.

E longinquo (inquit) prospicienti, magnitudine, structura, & fructu, parva Citrus vel Limonia videtur. Truncus est brevior, nec crassior, sed ramis multis tortuosis, imbelles quidem fabricatis dividitur. Folia fert haud magna, laevia, lateque virentia, gustu autem acida & adstringentia: sterem albicantem; fructum ex albo flavescens, Pruno majori similem, sed carne durior, licet pauca, quod intus magnum contineat lapidem, sicut fructus *Acacia*, qui ubi maturaverit mensibus pluvii, saporis fit gratissimi, ex acido dulcis: sin minus, adeo est austerus, ut stuporem dentibus inferat, proindeque tunc eidem usui cui folia, scilicet ad refrigerandum & adstringendum reservatur. Radix autem cui peculiare quid præ ceteris arborum radicibus concessum, imprimis est notanda: quod longè lateque in diversa & crassa, ponderosa molis tubera fusi terra luxuriet, si pondus, figuram atque colorem, exterius cinerem, confideres, majores radices Battate aut *L'hyame* diceres; à quibus tamen ablata levi pollicula, differunt: quippe interius conspiciuntur naves coloris, tholli turpidaeque medullae. Cucurbitae plane simili, quae manducata in aequum frigidum succum, edima, dulcissimum atque palato gratissimum solvit. Fobricantes, astutantes, peregrinosque mirifice reficit: ut ipse quam pluries sum expertus: neque aque dulcedine & salubritate Citrullo quicquam cedit.

CAP. VII.

De Myrobalanis. Myrobalanes.

Myrobalanus Arabum inventum esse putatur, à quibus ad Graecos recentiores, ut Aetharium, ejus cognitio derivata videtur. Ex sententia Arabum, ut ostendit J. Bauhinus, quatuor duntaxat earundem genera sunt: postea verò Chebulas & Citrinas differentes fecerunt: quales tamen vix essentialiter differre (salem

(salem ut in Offic. hoc nomine habentur) quis existimaverit, qui eas inter se exacte contulerit. Huius sententia sunt Monachi in Messem, qui Chebulas & Citrinas verissimè ex una & eadem arbore esse affirmant, Citrinas immaturas, Chebulas verò maturas: Joubertus, Cordus in Diosc. Pena & Lob. in Adv. alique. Quibus se opponit Garcias, inquiens, Falluntur tam ii qui omnia Myrobal. genera in eadem arbore nasci putant, quam qui flava & Chebula tantum. Nam quinq. sunt diversae arborum genera, & quod magis mireris, in regionibus 60 aut 100 leucis inter se distantibus nascuntur. De reliquis facile illi assentior, diversas arbores esse illarum productrices; & de Citrinis & Chebulis imago.

Balanus myreplica Græcorum Veterum ab his diversa videtur.

Officinis quinq. habentur Myrobalanorum species, quae hoc disticho comprehenduntur.

Myrobalanorum species sunt quinque bonorum, Citrinus, Chebulus, Bellericus, Emblicus, Indus.

Ceterum Myrobalani dictæ quamvis nomine conveniunt, non sunt tamen omnes ejusdem generis. Emblicae enim, salem in methodo nostra, ad Myxæ five Sebesten genus pertinent.

Myrobalani à reliquis Prunis differunt coctis aliquot elatis secundum longitudinem ductis & officulis majoribus crassioribusque nucleis minoribus.

1. *Myrobalanus Indica* Park. Ger. *Myrobalani Indae, nigrae, sine nucleis* J.B. *nigrae ossangulaves* C.B.

J.B.

Hæ dimidio minores sunt citrinis five Bellericis, graciliores, nec ut illæ ventriosae, rugosae, turbinate, piece nigredinis, substantiâ ubi franguntur succi concreti Hypocistidis, aut potius Bituminis Judacii modo nirent, sapore evidenter acido, minimum acerbio, nullo intus vel putamine, vel nucleo, vel semine [Arbor foliis est Salici similibus, fructu octagono.] His admixtae inveniuntur aliquando in Officinis aliae angulosae magis, paulo majores, nucleo donatae, quae an eadem cum Indis non austin affirmare.

Cordus Fructum ideo nucleum intra se nullum habere scribit, quod immaturus est & adhuc adulescens, sed quoddam cavitatis securum nucleum excepturæ rudimentum; quod verum est, Nuclei enim rudimentum non etiam in nonnullis observavimus, & quavis facile observare potest.

2. *Myrobalanus citrina* Park. Ger. *Myrobalani citrinae* J.B. *teretes, citrini, bilem purgantes* C.B.

Citrinae, à colore flavescens, qui tum in superficie, tum in substantia penitior conspiciuntur dictæ, ex rotundo oblongae sunt aut turbinate, nucis Myrsitice magnitudine, aut majores, rugosae, protrahente subinde apophysi donatae, quae arbori fœe videntur adhaesisse, necnon quinq. costis, quas saepe totidem aliae intercedunt, per longum decurrebant. Cuticulae exteriori statim subest pulvinatus calyx, fragilis, gummosus, sapore mixto acerbio cum obscuro quodam colore & acore: Sequitur deinde putamen insigniter crassum, costis donatum, per totam substantiam veluti foraminulentum, ferobisculis perpusillis, concreta quodam melligine plenis, nucleum claudens longum, purpurante Pellicula rectum, album, minus acerbum, oleaginolum.

Arbor Sorbi folio esse dicitur. Expendat Leffor (inquit J. Bauhinus) an fortè à Chebulis differant tantum maturitate, unde coloris diversitas fortasse pendeat.

3. *Myrobalanus Chebula* Park. Ger. *Myrobalani Chebulae, citrinis similes, nigricantes* J.B. *Myrob. maximi, oblongi angulosi putam purgantes* C.B.

Citrinis similes, majores, magisque turbinate sunt, in quinq. similiter costas elevatae, rugosae, colore foris obscuriore, & ad fuscum inclinate, penitus ex ruffo nigricante, sapore consimili, pulpa crassiore, cui putamen subest angulosum, crassum, cavernosum ut Citrinarum, nucleum continens pinguem, oblongum, sapore consimili præditum.

Arboris folia Perfice similia esse dicuntur. Parkinsonus officulum in hac specie minus esse scribit quam in precedente, nucleum etiam minorem intus continere: unde eadem cum illa esse non potest (ut multi opinantur) maturitate sola differens. Nobis nondum constat.

Chebulorum conditorum major est gloria, quae tamen rariis ad nos adferuntur, & nonnisi dura & male condita, teste Clusio.

4. *Myrobalanus Emblica* Park. Ger. *Myrobalani Emblicae in segmentis nucleum habentes, angulosae* J.B. *Myrobalani Emblicae* C.B.

Emblicae scissiles sunt, pulvinato calyce omnium copiosissimo, nigro, sed non nitido, more carnis Indarum striato, etiam in penitior substantia pro costarum ossis commillaris sponte dehiscens, qualia plurimum carnis fragmenta adferri solent; sapore Indarum acido, parum acerbio. Oss. laeve, turgidum, hexagonum, substantia laevi, solida, non foraminulenta, ut putamina Citrinarum & Chebularum, senis loculis distinctis totidem femina discula continet, Piracea vel Pomaceae, spadicea, triangularia, sponteque in partes facili.

Arbor est Palmae magnitudine, foliis minutum incis & nonnullis fructu minimo nascuntur. Hanc cerebro integram cum nucleis pediculis donatis conditam observavimus. J.B. & Parkinsonus credidit ad nos adferri conditas scribit.

Hic fructus Myxæ seu Pruni multinuclei species est & ad hunc locum non pertinet; verum ob nomen commune, & quia ab omnibus Botanice Myrobalanis annuatur, non separandum duxi.

5. *Myrobalanus*

○○○○○○

5. *Myrobalanus Bellerica* Park. Ger. *Myrobalani Bellerice rotundiores* J. B. *Myrobalani rotunda Bellerice* C. B.

J. B.

Bellericis, quæ altera parte sessilis ferè, altera turbinate, & in apophysin seu pediculum crassum desinens: magnitudo quæ Citrinis, nisi magna ex parte essent rotundiores: superficies quoque, levior, minus rugosa, obiter duntaxat costarum præminis vestigia ostendat, quæ nonnunquam perireo, aliis ferrugineo colore, licet penitus pulpa substantia etiam flavescat, sapore Citrinarum. Tur-
tamen angulosum, brevis & rotundus, cavemulas non habet gummi receptices veluti Citrinæ & Chebulæ: cavitatem autem possidet longè capaciorum, triplo puta quadruplòve, in qua nucleus plerumque marcidus.

Arbor est foliis Laurinis, subcinericiis.

Myrobalani omnes refrigerant, ficcant & astringunt, ut vel sapor indicat, acidus cum tantilla acrimonia, ut in Sorbis. Propterea usus est ipsarum in affectibus oculorum (inquit C. Hofmannus) qui cum frigidi sint, faciliè laborant morbis frigidis, in desultorio capillorum, in dentium mobilitate (quos tamen denigrant) in ventriculi, hepatis, omnium adeò viscerum *emissis*, in quibus tantere per Mesue commendatur, ut dicat corpus floridum & juvenile fervare, exhilarare, colorem cutis, odorem oris & sudoris commendare. Sunt etiam è numero purgantium. Purgant autem Chebulæ, Bellericæ & Emblicæ pituitam: Citrinæ bilem flavam; Indæ atram.

Myrobalani scortum & in substantia exhibita (qui modus exhibendi cum purgare volumus nunc non est in usu) minimum purgant, sed vehementissime astringunt, & hoc eò magis quo tenuius pulverisunt, ut Mesue, vel longius decoquantur, ut Melichius in Dispensatorio.

Tolste etiam (quomodo quidam in Dyenteria dant, ut & Rhubarbarum) exiguum purgant, sed valde astringunt (simò astringunt tantum C. Hoffm.) Hoc amplius faciunt ultra. In infuso felicius purgant & parcius astringunt quàm in decocto. Tamen, ut Garcias scribit, Indi in purgationibus utuntur tantum in decocto, sed in dosi majori quàm nos. Conditæ etiam minus purgant, imò astringunt. Condiuntur autem vel recentes si fructuum est facultas, vel ficcæ & indurati humectant. Illæ valde activæ sunt, hæ contra languidæ: Chebulæ etiam præfcruntur Emblicis: Hæ conditæ, autem Mesue, ventriculum firmant, appetentiam invitant, coctionem promovent, rationalem animæ partem vegetam reddunt, visum acunt, &c.

Tria sunt quæ in Myrobalanis correctione indigent. 1. Vis adstrictoria quæ obstruções facit, ob quam exhibendi non sunt iis qui obstruções obnoxii. Corrigitur hoc incommodum admixtis aperientibus acribus & diureticis, ut sunt semina odorata. 2. Acrimonia, quæ hærent ventriculo ita ut non descendat, fed nimis tardè operentur. 3. Quid corrigit substantiam ventriculi & intestinorum: quæ duo incommoda corriguntur per pingua, inungendo sci. Myrobalanos ipsos oleo Amygdalarum dulcium vel butyri cum ateruntur & comminuntur, vel miscendo cum ipsis passulis aut Cassiam fistulam. Hæc è Mesue J. B.

C. Hofmannus à Myrobalanorum usu libenter abstinere etiam in iis febribus in quibus obstruções metus nullus. Dubitat insuper Annon Myrob. etiam conditæ in d. febribus habeant aliquid malefici? neq. modicum earum ulum securum putat.

Quoniam in substantia minimè purgant, Medici ita non dant, nisi cum aliis, v. g. in Elect. Eleoscopi, Hamech Tryphera Perfica, &c. idq. propterea ut recendant vim aliorum purgantium.

Fallopis infusi & decocti (utriusque eandem vult esse rationem) summam dosin esse ait 3iv, ad quam nunquam ascendit, contentus 3ij ad 3ij.

6. *Myrobalani species Rauswolfio* J. B.

J. B.

Hic fructus Myrobalani quandam speciem præ se ferre videtur, & Rauswolfius qui misit quoddam censere Myrobalani speciem esse scripsit; sibi arborem videre non licuisse, reperiri tamen in Palestina. Magnitudine & forma Olivæ Hispanicæ æquat, aut glandem Quernam magnam, coloris buxi, verrucis raris asperatus, aliqui levius, nonnihil canulatus, spiris circularibus præcinctus; quæ arbori suo hæsit, calyculi vestigium, ut in Dactylis ostendit. Fragili huic cortici subest caro fungosa (vestitans ut videtur ratione) sapore amaricante, ossi aspero & canulato adherens. Nucleus esse continetur magnus, ut in Myrob. Bellericis, urina, turbintus, Amygdalini nucleis confistentia, pinguis, coloris melini obscuri, pellicula insensibile albicante.

7. *Myrobalani flavis similis fructus* C. B. Hobus seu Horvus Indica Primi facie J. B.

Arbor est præalta & patula, umbræ salubritate apud Indos commendatissima maximèque expectata; quippe sub ea dormientibus caput nunquam gravari aiunt. Folia ei modica. Fructum fert, Prunis Damascanis similis forma, crassitudine & sapore, pauca carne, grandiore ligno [Fragolo Myrobalanis flavis adeo similem, ut plebsque odorata sit aqua ad crura roboranda, & fucandam faciem

Est Hispaniola adeo peculiaris ut sui fructibus porci fagmuntur.
Ex arboris cacumibus & cortice odorata fit aqua ad crura roboranda, & fucandam faciem utilis, exten etenim confringit & densat, in quem usum etiam balnea sunt ex ea cinere decessis salutaria. Eius radix vulnerata multa aqua manat, potui apta.

Fructus salubris est, & facili digestioni, sed dentibus molestus & noxius ob fibrarum copiam.

8. *Fructus*

8. *Fructus Myrobalani nigre officulo similis nucleis subfusca* C. B. Fr. 10. cap. 15. lib. 2. Exot. Clus. *Myrobalani nigre officulo non valde dissimilis fructus exotici* J. B.

Myrobalani nigre officulo non valde dissimilis erat, major tamen, inæqualis, suo externo cortice (liquem habuit) aut pulpâ denudatus, & duntaxat (ut sibi persuaderet Clusius) fructus aliquis officulum, quod contractum satis crasso putamine prædium esse observabat, & nucleum continere subfuscum, atque in binas partes divisum.

9. *Fructus Myrobalani officulo similis, niger acerbus* C. B. Fr. minor 10. cap. 20. l. 2. Exot. Clus. *Myrobalani officulo similis angulosus* J. B.

Officulo Myrobalani neq. magnitudine, neq. etiam formâ dispar erat, cum suo officulo ab una parte hexagono aut heptagono, nervis oblique per univcrsum dispersis. Is autem nigra cute verius quam pulpâ rectus erat, acidi saporis: Officulum autem duri putamine confabrat, in quo nucleus ex rubro fulvescens, non infideli gustus, sed Amygdalam dulcem vultum referens.

10. *Myrobalani facie fructus Indici* J. B.

J. B.

Extima facie ad Myrobalanum quodammodo accedere videbatur. Magnitudine est pane Nucis Juglandis, figurâ quali Myrobalanus Bellerica, aut Ficus, aut Pyrum, sed paulò ventriosior, angulosus, colore ex pullo rufescente, ea parte quæ adhæsit in turbinate apophysin extenuatus. Pondus leve fatis, substantia carnosa fere, colore cinereo, nullo sapore manifesto prædita. Quid in ejus viribus lateret nescivit J. Bauhinus.

11. *Myrobalani urentis Aretæ dictæ. An Palma cujusdam Myrobalaniferæ fructus?*

Lincol.

In insula S. Mariæ proveniunt pulcherrimæ Myrobalani, quas Aretæ vocant. Obscurè rubent, & lapidem continent insignem. Gustatæ linguam & fauces adurunt in modum Piperis. *Aretæ ex Palma Indica [Fusca dictæ] species.*

12. *Myrobalano citrina aliquo modo similis fructus cævus* J. B.

J. B.

Aliqua huic fructui similitudo erat cum Myrobalano citrina. Unciam tantum longus, Parvi Piri modum format, parte una latiore, altera angustiore. In eo costæ notabiles sex, interpositis aliis minoribus, inæqualibus: aciculâ perforavimus, capus repressus est. Color fordidus cum virore. Apud C. Bauhinum vidit.

C A P. VIII.

De Zizypho.

Zizyphi vox peregrina esse videtur. Zizyphi autem notæ quibus à reliquis congeneribus distinguuntur sunt folia trinervia, flores herbacei vel luteoli, fructus Olivares, seu nonnihil turbinati.

1. *Zizyphus seu Fajuba major* Park. *Zizypha sativa & sylvestris* J. B. *Fajuba majores oblonga* C. B. *Fajuba Arabum seu Zizyphus Dolomæi* Ger. *The Fajuba tree.*

J. B.

Quæ in Officinis notas Jujubas fert, arbor est domestica, sed in fructum spinosum faciliè degenerans, teste Celsalp. aliqui satis magna, stipite recto, in ramos plures brachiato, quibus in tenuibus furculis quasi pediculis alternatim adnascuntur folia, unciam aut sescunciam longa, semunciam aut unciam ferè lata, in obtusum mucronem desinentia, splendide virore nitida, tribus secundum longitudinem decurrentibus nervis, per ambitum ferrata; ad quorum ortum rami spinis horrent, aliis adnatis brevioribus, aliis rectis longioribus (sed cum fenelcit aculeis caret, inquit Celsalp.) eodemq. loci flores, plures ferè simul exeunt, pediculis brevissimis ut ferè sessiles videantur. Ribes floribus perissimis, colore herbaceo, apiculis concoloribus. Holce fructus excipit, formâ & magnitudine Olivari, Corneo crassius, per maturitatem rubentes, vel, ut ait Celsalp. ex pallido nigrescentes, quasi fumo infecti, pelliculâ crassiculâ, pulpa subulsiâ, mollem, fungosam, melleæ dulcedinis contegente, cui immergitur officulum oblongum utrinque, acutum, rugosum, in quo nucleus compressus, Lentis majoris instar, rufâ pelliculâ testus, sapore amaro.

Gaudet cælo & solo calidiore, aut ceret temperato in Hispaniæ, Italiæ & Galliæ Narbonensis Locis, hortis colitur. Clusius scribit nunquam sponte nascentem à se visam. Forte nullibi terrarum Jujubæ majores sponte nascuntur: Sylvestres nos in Italia spontaneas vidimus. E sylvestribus verò satione, insitione & cultu sativas initio factas existimamus. Sylvestres Monspeli frequentes occurrere scribit: At nobis circa Monspeliem non observata sunt; neq. D. Magnol in Botan. Monsp. eorum meminit. In rupibus & clivis maritimis propè Troiam Calabriæ urbeculam sponte & copiose crescentes vidimus.

Oooooo;

Florent

Vires.

2. *Zizyphus* (sive *Jujuba*) *minor* Park. *Jujubæ* *minores* *rotundæ* C. B.

•

2. *Zizyphus* *sive* *Jujuba* *sylvestris* Park. *Zizypha* [sylvest.] B. *Jujuba* [sylvestris] C. B.

LOCUS

Vires

4. *Oenoplia spinosa* & non *spinosa* Ger. emac. ap. C. B. Nabca folio Roamini vel fujubæ J. B. Oen-

 $\sqrt{t}$

References

nam inquirant quibus animus & otium est.

3. *Lehrbuch der Naturgeschichte* von C. Daubmann II. VL 1. 4 1. 41. p. 85.

5. *Perin-Toddali* seu *Fujube Indica* C. Bauhini H. M. P. 4 T. 41. p. 85.

tumores facti rubicundi, limbo quoque ut Oliva ocellum continentes, *nucleo* intus albicante; *lapor acidusculus* 85. *gratus*.

Crescit locis arenosis circa *Fulberti*. Quotannis bis fructum producit, Martio viz. & Septembri men-
sibus, atque à 10. sativis annis ad 100. non rarè fructifera, manet.

Fructus maturi ab induratis comeduntur, immis maturi vero lacte & aceto in *Alsjaar* conduntur.
Asteris folia usurpantur ad verrucas quascunque frigendo 85 paliando.

Etiams in iacta dulci coctis potio paratur, qua Gonorrhoeae Virulenta Medetur: Ipla vero folia cocta umbilico cataplasmaticis in modum imponit dysuriam & stranguriam tollunt.

Corticis expressus succus ophthalmum, perhibetur remedium.

Balsamum conficitur, quod membris dolentibus illitum arthriticum dolorem mitigat.

Juhua malaw C. B. non natus *malaccensis* nomisio Juhua Juiden p. 433. Ber malaw Juhua Juhua I B. *Malus Indica Lusitanis* Ber de Ber Acost e Park

iubino I. B. *Malus Indica Lusitanis*, Ber & Bor Acoftæ Park.

ant et in aliis regionibus transiit in Jujubam, et perpetuo nominibus nationum tractationis retinetur: unde colligitur minimè pectori utiles esse, quemadmodum Zizyphæ.

capitulum, et alios partes inter, hanc et reliquarum generum, inter ipsas causas et effectus
putatur.

Yuzuba hukukun ch'is: nimo p'rocedimientu caducant chi, namin de descriptio de nomien hukukun 2077 con-
veniente.

marginebus crebris exasperatis, parte aerea molli, pubescente lanugine tota hinc nomine cum ejusdem ramulo, cui Lacca adnata erat. Ex India. D. Terentius misit.

De Lacca.

runi aut longiores cortice teguntur, autem crassius, minus tere, mactatis et Scyris, seu medulla co-
nosciora facta.

detur verminibus, sed potius (ut J. B.) ex ipsius arboris, vel ejus ramis et truncis, ratis temporibus exstillare liquorem illum. & demum Solis vi in eam quam videmus formam concrecere.

Duplex:

Duplex habetur: ea quæ cum bacillis, vix enim sine eis adferuntur, quam Laccam *Smetri* vocant, quia ex Sumatra insula, nonnullis Tapobanis Antiquorum creditur, habetur: ut eam quæ in glebis sine furculis affertur Laccam *Comberi* nominant: & altera factitia, quæ infectores utuntur, quæ & suas differentias habet. Quædam ex face Brasili & Cocci conficitur, sive ex gummi & liquore Brasili. Laccam veram resinâ & cerâ interdum adulterari annotavit Acolta.

Lacca Veteribus incognita fuisse videtur. Nec enim eorum sententiam probare possumus quæ Cæcænam Dioscoridis esse existimant. Cum Lacca non sit odorata, nec suffitionibus apta, ut Cancamum.

Vires & Ufus.

Lacca attenuat & aperit, sanguinem purificat, sudorem ciet, diuretica est. Ufus præcip. in obstruct. Lienis, vesicæ, fellis, epatis, & hinc in hydrope, ictero, asthma, apostemate pulmonum: in expellendis variolis, morbillis, atque pestilenti contagio, in ciendis menibus, &c. *Schrad.*

Ad opilationes tam hepatis quam splenis, ut & in hydrope & ictero à plerisque medicis unanimi consensu præscribuntur trochisci Dialacce dicti. *J. B.*

Ex Lacca etiam bacilli parantur ad obviandas epitolas, Ceram Hispanicam vocant. Alutas & coria vervecina Lacca contusa & urina veteri macerata rubro colore infici ex altera parte tradit Clusius ex quorundam sententia.

Cum Lacca in Ceram Hispanicam redacta, & Conchyliorum splendancium in minutissimis fragmentis ligna, tabulas, arcus, &c. incrustant ad elegantiam.

Pictores, aliquæ Mechanici utuntur Laccâ ut Vernice, eamque variè colorant, & dissolvunt in sp. Vini, vel ol. Terebinth.

CAP. IX.

De Cornu.

Cornu Latinis dicta videtur quòd duritie & rigiditate Cornea, vel potius à Græco *Κερας* per metathesin literarum. *Κερας* autem dicta est quod Calvaria instar dura sit. Noxæ ejus sunt flores luteoli: Fructus oblongus teres seu cylindricus, officulo intus tereti durissimo angusta cavitate, spinis carens.

1. *Cornu mas* Ger. Park. *hortensis mas* C. B. *saivica seu domestica* J. B. *The Cornelian Cherry.*

J. B.

Arbor procera satis est Cornus, & multis ramis brachiata, cortice subrubro vel cinereo, materie alba, firma, solida & dura (corticem scabrum & adstringentem valde dicit Matth.) Flores primum omnium profert in ramorum furculis extremis insidentes, numerosos, brevissimo pediculo appendos, è quatuor foliis, extra vel intra purpurantibus, aliis subulreis, intus convexis, luteolis: intra quæ alia concoloria foliola incerto numero, teneriora & minora, ex quorum concursu apices attolluntur cæoni, novani, deni, hirsuti, qui in quaterna crocea foliola explicantur, *flammina* exigua lutea continentia. Subsequuntur fructus oblongi, ad Olivam accedentes, graciliores, primum virides, postea rubri, sanguinei, majores, manus purpurâ rutilâ inscipientes contriti, formâ suâ ad Jujubas accedentes, gustu primum acerbò, ut ubi maturatione remollita fuerint acido-dulci & suavi cum quadam tamen adstrictione, ossa continentes oblonga, teretia, qualia ferè in olivis, durissima, in quorum angustis cavitatibus nuclei latitant exigui, subdulces, graciles, qui, vix integri eximi queant. Folia qualia Virgæ sanguineæ seu Corno feminae, glabra, venosâ, per oras aequalia.

Cornum mare in hortensem & sylvestrem distingunt. Hortensis fructus colore variat: nam communiter ruber est & officulo longiore; aliquando cere colore, rarius albet: saturatus etiam rubet officulûm, habet crassius & brevius, & hoc est, inquit C. Bauhinus, Cornus maris aliud genus *Claf. Hist.* cui tamen ramulos quàm vulgaris maris longè fragiliores tribuit Clusius, folia vulgaris foliis latiora. J. Bauhinus quoque, Corna observavit Batleæ apud Fel. Platerum magnitudine & colore discrepantia, alia aliis altero tanto & ferè triplo majora, fusciora, saturate colorata, & purpurâ suâ manus inscipientia, gustu minoribus non minus lapida. Sunt & colore rubro manus non inscipientia.

Locus.

Cornus sylvestris multis in locis invenitur, in Misia, Austria, Pannonia. Nos in agro Pædemonitano & Mediolanensi in sepibus eam observavimus, ubi solum fructus: sed cultura in arborem pulchram evadit. Quod Hermolaus è Theophrasto hausisse videtur, nimirum Fructus sylvestris Corni maturiores suaviorè què esse quàm urbane, & plerumque, etiam majores, ut Cornus omnem cultum respuat, & negligi desideret, nobis non videtur venissimè: ideoque antequam de re ipsa & experimento confiteretur, de ratione ejus reddenda non erimus solliciti.

Tempus.

Floret primo vere antequam folia erumpunt, Martio, & in calidioribus Februarii mense; pro Veris constitutione & temperamento, ferèis citiusve in eodem loco: Augusto, Septembri, interdum etiam Octobri denum fructum maturat.

Vires.

Cornus refrigerant, exsiccat, adstringunt, conficiunt quomodocumque sumpta. Hinc conveniunt præcipue in diarrhoea ac dysenteria: ardorem febilem ac sitim grata sua aceditate leniunt ac resingunt.

Conditur muria ut Olivæ: fit etiam ex his quædammodum ex Cerasis: itemque, è pulpa Electuarium ad febres, ad fluxiones biliosas, ad sitim, ad excruciantem appetentiam utilis. In diarrhoea & dysenteria exhibentur fructus exsiccati & pulverisati ad 3j.

Cornu

Corna sicca contrita, & cum oleo Myrtino aut omphacio mixta in Emplastri formam, præcænti auxilio sunt ad vomitiones ventriculo impolita: contra fluxum autem alvi abdomini induta, contra menses immodicos pectini ac coccygi applicata.

Cornum arborem caveri oportet circa alvearia, nam flores ejus degustato alvo concita moriuntur apes. *Plin.*

In Hæturia abstinent demorsi à cane rabido per integrum annum à quorundam lignorum, præsertim Corni maris & feminae contactu: Siquidem (ut testantur ii qui rem experimento comperunt habent) si harum virgè tantisper manibus teneantur donec concalescant, illico demorsi rabie exagitantur. *Matth.* quem vide.

Folia quocumque & germia gustu acerbâ sunt, valentèr, desiccant: itaq. maxima vulnera glutinare possunt.

Hujus lignum omnibus lignis durius perhibetur, ad radios & dentes rotarum utilissimum.

2. *Tyscerou. Ponna* H.M. P. 4. T. 39. p. 81. *Cornu Malebarica foliis Nymphaeæ.*

Quancum minor Ponna species habetur, tamen æquè procera est, frondibus umbrosis in latum diffusis: lignum prædurum, rubicundum, crasso ac nigricante cortice cinctum, ut *Ponna. Radix* rufa, croceo intusque rubicundo cortice recta, odoris gravis, saporis adstringentis: ea verò difficta lachryram fundit flavescens ac resinosa. Folia Ponnae similia, at minora. Similiter flores Ponnae floribus similes, præterquam quod non ex octo, sed è quatuor plerumque, consistunt foliis. Fructus oblongo-rotundi, glabri, virides primum, dein rubicundi, acido-dulces, Cornis nostratibus cum figurâ tum magnitudine & substantia haud dissimiles.

Crescit locus arenosus: quotannis fructus fert, Augusto viz. & Septembri mensibus, citiusque superfluit *Locus & Tempus.*

Fructus hi ab indigenis comeduntur: E nucleis quoque eorum siccatis oleum exprimitur ad lampadas. Ufus in medicina nullus.

CAP. X.

De Cerafa.

Cerafus *Kieso* Theophr. 3. hist. 13. fructus *νεσδα* Diosc. l. 1. c. 157. Cerafa & Cerafa: dicta autem à Cerasunte Pontico municipio, unde Lucullus Romanorum imperator, Mithridate debellato, primum in Italiam arborem intulit, & fructum gentilitio nomine Cerasum appellavit, Athenæo lib. 2. & Plinio l. 15. c. 25. auctoribus. At verò ante id tempus, imò à mundi ipsius primordiis Cerasos in Italia spontaneos fuisse, quamvis fortasse neglectas & incultas minime dubio.

Ceraforum multa sunt genera, seu potius varietates, quas C. Bauhinus in Pinace explicat, Cerafa, inquit, alia sunt sativa, alia sylvestria. Sativa fructus forma, colore, sapore: [adde & magnitudine] variant. Sunt enim pomi *figura*, turbinato, longiore, rotundiore, cordis etiam *figura*; & alia pediculo longiore, alia brevior, singulis vel pluribus ita ut ex uno petiolo vel singula, vel ternâ, quaternâ, quina dependant, vel in racemi modum coacerventur. *Colore* albo sed rarius, parim rubro, parim candicante, & quædam in maturitate parim ex candido rubent, quædam magis, quædam planè cerea, quæ Pruno inflata sunt: rubro, rufescente, nonnumquam in autum vergente, nigro etiam, quædam nigerrimo, & succo sanguineo labia & manus inscipient. *Sapore* dulci, acido, aultero, ex dulci & acido admixto, alia amaritudinis quid retinent, non tamen ingrata, Amerinæ dictæ: sic alia nimia sua dulcedine fastidium parient, alia ob nimium acorem respuntur, alia ob aequi succi redundantiam insipida sunt. Similiter alia carne sunt prædura, alia carne molliore & teneriore sive aequalia constant, & in quibusdam caro pertinacius nucleo adhæret, qui in aliis fragilior, & nucleo non insuavi est. Sylvestria etiam variant magnitudine, figurâ & sapore.

Nos ex sativis pro specie distinctis habemus, 1. Cerasum vulgare fructu rotundo, acido, rubro. 2. Cerasum fructu cordato dulci. 3. Cerasum acidissimum sanguineo succo. 4. Cerasum majorem fructu nigro parvo, subulci, nigro colore inscipientem. Forè etiam & alie nonnullæ species distant. Cerasum tamen flore pleno, pro naturæ lusu aut varietate quædam accidentaliter habemus.

1. *Cerafa sativa rotunda, rubra & acida, quæ nostris Cerafa sativa* C. B. *Cerafa acida rubella* J. B. *Cerafus Anglica* Park. *Anglica* Ger. *The common English Cherry* tricc.

J. B.

Ex majoribus Cerafis sunt quæ acida, rubro colore dilutior [nonnulla ex his per maturitatem saturatis rubent] carne haud admodum dura vel compacta. His sapor valde gratus, præsertim probè maturis, non nimium acidus, sed quodammodo vinosus; quamvis alia aliis in hoc genere acidiora, quod cultus dicandum iudicamus. Fructus brevi prode pediculo, & quàm reliquiorum ferè crassiore [in nostratibus pediculi satis longi sunt] Arbore ipsa haud procera, nec recta, multis ramis brachiatis, humilioribus multo quàm dulcorum, quarum & minima, atque adeò paucorum annorum fructum ferè confluunt: ramuli etiam non tenues sunt & flexiles ut in acidis nigricantibus. Ipsi quoque, folia rotundiora sunt. Gummi ex le fundit lucidum, aurei parè coloris. Huius radix repando late le diffundit, aræque & vicina loca suis stipat stolonibus, qui transplacant & culta in arbores excreverunt. Lignum quoque, & ramis multo fragiliores, minisque flexuosi quam cæterorum: proinde periculosum has arbores consendere.

Cerafus

6. *Olea sylvestris Malabarica, fructu dulci.* Perin-kara H. M. P. 4. T. 24. p. 51.

H. M.
Arbor est vix magnitudinis, caudice crasso, cortice crasso, cinereo, intus purpureo, cincto; necnon ramulis viridi fuscis, plurimisque virgulis pullulantibus donato; lignum albicans, densum, fibrosum. *Radix* itidem albicans, rubicunda obducta cortice, qui cuticula nigricante insuper tectus est: sapor fibumarus, odor terrestris. *Folia*, quæ primo exorti rufa, in ambitu crenata, densa, glabra, proveniunt, ubi excreverunt oblongo-rotunda sunt, acuminata, in ambitu crenata, densa, glabra, atro-viridia, splendentia: sapor acidus primum, dein amarus. *Flores* suave-olentes, candidi, extremitatibus inter folia proveniunt, *caulibus* minimis spithamam longis, quibus brevibus petiolis adhaerent, quinque oblongis, ac in plurima tenuia filamenta, comæ instar, circa extremitates divisim foliolis constantes, atque calyci viridi in quinque lacinias acuminatas sedto inhaerentes; rufis aliquot *staminibus* erectis mediam floris cavitatem occupantibus, inter quæ stylus prominens viridi-albicans, cuius basis globulus exiguus, croceus. *Fructus* pari fertilitate floribus succedunt, cum formâ, tum substantiâ & magnitudine olivis majoribus similes, similem quoque continentem nucleum: Maturi cereoleo-purpurei, acido-dulces, gratique saporis, immaturi vero flavescunt, austeri, fibumari.

Locus &
Tempus.
Ufus.

Provenit in *Mangati* alitque provinciis Malabar; quotannis bis floret fructusque fert, Martio viz. & Octobri mensibus, diutius superstes manet.

Cæterum fructus hi in deliciis comeduntur, necnon saccharo condiuntur, ac uti *Olive* in muria & aceto servantur pro *Acchar*, liquæ cum cibis inter prandendum & conandum comesti ventriculum roborant, ac alimentorum in eo fermentationem potenter juvant.

7. *Icicariba Brasiliensis* Marceg. *Arbor Brasiliensis gummi Elemi simile fundens foliis, pinnatis, foliolis verticillatis, fructu Olive figurâ & magnitudine.*

Marceg.
Arbor est alta, caudice haud ita crasso, cortice glabro, ac grisco. Crescit ferè ad modum Fagi. *Folia* fert in ramulis duo semper sibi opposita, & tertium solitarium in fine: [rectius folia pinnata dixeris, è binis, interdum ternis, pinnarum conjugationibus composita, cum impari folio in extremo] 1 pyri foliis similia, tres digitos longa, anterius acuminata, instar pergamini crassa, late viridia, splendentia, nervo secundum longitudinem, & venis oblique difcurrentibus. Ad foliorum exortum proveniunt copiosi *folioli*; racematim seu verticillatim congesti, planè parvuli, quatuor foliolis viridibus constantes, stellatè figurâ. Foliola autem alia viridia in ambitu alba lineola sunt circumdata, & in medio floris sunt aliquot *stamina* flavescientia. Post flores sequitur *fructus*, magnitudine & figurâ *Olive*, colore Mali granati, habens intus pulpam odoriferam, uti est & *Lachryma* arboris. Cortex quippe vulneratus una nocte resinam fundit odoratissimam, odore *Anethi* recentis consensu, quæ postmodum colligi potest: consilientiam habet *Manna*, colorem ex viridi pallidè flavescens; ac commodè tractari manibus potest. Insignis est ad vulnera capitis, & ad omnia ad quæ gummi *Elemi* usurpatur.

Locus.
Ufus.

Corticem exteriorum non incisam si manu mulceas paululum, insignem mox spargit odorem. In anosis & effusis nemoribus reperitur.
In anosis & effusis nemoribus reperitur.
G. Pilo hujus gummi *Elemi* planè simile esse ait; quod tamen nostro Officinarum, utpote recentius, odore & qualitate efficacius. In omni topico, sive simplex sit, sive compositum, ad vulnera aperta, & ad interiora mala adeo expetitur, ut vix ulli unquam emplastro stomachali vel cerato adeo sum fuis inquit quam huic. Viscera enim roborare, flatus dissipare & doloribus feliciter mederi aliquoties sum expertus.

8. *Azedarach arbor Fraxini folio, flore ceruleo* C. B. *Azadaracheni arbor* J. B. *Azadarach Avicenna* Park. *Zizypha alba* Ger. *The Dead-tree*.

J. B.
Iustæ magnitudinis est arbor, cortice in novellis lavi, in adultioribus scabro & rimolo. *Folia* Fraxini ferè, serrata, cubito longiora, è foliis multis sibi muro respondentibus, ad costam unam ramulosam adherentibus constantia, saturè viridibus & nigricantibus, & sub hyemem cum suis pediculis decidunt. [Chf. Barba caprinæ folis comparat] *Flores* è longo pediculo dodrante majore, in ramulorum extremis ad exortum foliorum copiosi, racematim coherentes, parvi, odorati, sapore nullo, ex quinque foliolis expansis constantes, in quorum medio veluti calyx longiusculus, ex purpureo nigricans, in quo stamina. Floribus succedunt bacæ multæ, luteæ, magnæ, amare cum dulcedine quadam, initio virides, maturitate candicantes, magnitudine Mespili *Aronie*, fetide, ingrati saporis, in quibus nuclei duri, eleganter angulosi, nunc pentagoni, nunc hexagoni medullam continent albam, valde ingratam.

De loco natali hujus arboris, ubi sci. sponte proveniat nihil certi traditum invenio. In hortis tamen & viridariis Italiae, Hispaniæ, Galliæ, atque etiam Angliæ frequens colitur.

Vires quæ huic arbori (si modo *Azedarach* sit) ab *Avicenna* tribuuntur, vide apud J. B. Sed quicquid *Avicenna* tradit (inquit ille) nolumus hercle tam venenatâ plantâ internè uti, quandoquidem non desint infinitæ permodum alia ad eundem finem utilis. Merito fualet *Matthiolus* ut omnes caveant, qui hanc arborem in viridariis alunt, ne fortè imprudenter seipsos, aut liberos, vel domesticos in perniciem agant. Nam & *Rauwolfia* testatur fructus admodum noxios esse, coramque, est canes mori, eosque observat *Clusius* tota hyeme in arbore durare nullis degustantibus avibus.

Ex nucleis precarios globulos *Monachi* consuevit, ad preces dinumerandas, hinc Arbor de *glis* *Patre nostro* Italus, Arbor Sancta Gallis, nostratibus *Dead-tree* dicunt.

CAP.

CAP. XIII.

Prunifera Malabarica fructu racemose parvo, cri, succo tinctorio Katu-Tijero seu Chern H. M. P. 4. T. 9. p. 19.

H. M.

Pracellâ est arbor & speciosa plurimum, caudice crasso, multisque ramis longè latèque dispersis, ac cinereo cortice tectis ornato, ramulis tamen tenerioribus viridibus. Lignum albicans, densum, furvo ac lanuginoso cortice munitum, siquæ vulneratus *Lachrymam* fundit rubicundam, glutinosam, graveolentem, acerrimam ac urentem, quæ radiis Solaribus tandem nigrescit. *Radix* albicans, furvo cortice tecta, inodora, saporis unctui, necnon acris & urentis. *Folia* inordinatim circa ramulos proveniunt, spithamam circiter longa, & pollicem aut sesquipollicem lata, saporè colore atro-viridi nitentia, subus dilutiora. Costa media utrinque altè exuberat. Sapor acris & urens, succumque continent rubicundum, idem acrem & urentem, cutemque exulcerantem uti *Ranunculus*. *Flores* è ramulorum extremis racematim profert, petiolis oblongis, viridibus & hirsutis, candore insignes, teneros, suaveolentes, qui tamen odor in singularibus vix percipitur, saporis acris ac urentis, è quinque petalis acuminatis, lanuginosis, & in orbem expansis compositis, in quorum medio fibræ albe rubicundis & nigricantibus *apicibus* ornate, quorum nonnullæ inter foliola expansæ, nonnullæ verò erectæ cernuntur. Flosculi pari fertilitate succedunt fructus parvi, ex rotundo oblongi, vis ceruleis majoribus, quæ *Gracis* *Biquas* dicuntur, cum formâ, tum magnitudine perquam similes, primum virides, paulò ante maturatatem glauci & lanuginosi, tandem maturalescentes atro-cerulei & glabri, intusque carne subitica, succulenta, necnon glutinosâ, acris ac urentes referti; intra quem ossiculum locatur oblongum, nucleum continens albicantem, unctuiolum, amarulicolum & fibrosum, formâ *Avellane* haud absimilem.

Dant hujus arboris varietas fructu rotundo, nigricante, cætera similes. Nascentur ubique in Malabar, locis tum sylvestribus, tum montanis, necnon in fluminibus ripis; *Locus*, perpetuo frondet, floret ac fructus fert, manetque superstes ad 200. non rarò annum. Colitur plerumque, in agris ubi *Oryza* aut frumentum provenit, ad aviculas deleteriâ ejus qualitate pellendas.

Cæterum ex ligno naviculae fiunt minores, Indigenæ *Manjios* dicunt. *Lachrymâ* è cortice, necnon fructuum succo acris & glutinoso, admixta calce, pictores utuntur ad *Ufus* *Ufus*. *Lina* gossipina variis figuris indelebili colore pingenda. Fructuum decoctio in lacte dulci pota Scabiei, lepræ, capitis dolori è causa frigida, vertigini, colicis cruciantibus, alitque affectibus & vicidis, pituitosis & flatulentis humoribus natus conducit. Succus è fructibus & arboris cortice expressus, ac dentibus admotus odontalgiam sanat; necnon tumoribus trigæ applicatus cutem erodendo ac vesiculis excitando, eos aperit.

Reperitur inter Indos quibus arbor hæc noxium est venenum, arq. ex levi ejus attactu totum corpus mirum in modum intumescit; quod symptoma lacte, buryo, aut oleo assumpto protinus mitigatur.

CAP. XIII.

Prunus Indica racemosa, fructu pyriformi. Tani H. M. P. 4. T. 10. p. 23.

H. M.

Arbor est procera, caudice crasso, ramis glabris, viridi-cinereis, hinc inde in orbem diffusis donato. Lignum ex albo flavescens, cortice crasso, glabro, cinereo, intus croceo tectum, cujus matrix dura, è rufo striata. *Radix* albicans, furvo cortice cincta, inodora, insipida, necnon fibris suis longè latèque per terram diffusa. *Folia* simul palam facile superantia, oblongo-rotunda, acuminata, densa, nitentibus ac oblongis petiolis, plura simul palam facile superantia, oblongo-rotunda, acuminata, densa, glabra, longitudine spithamam, latitudine palmum facile superantia, superne obscuro virore splendentia, subus dilutiora: odor nullus, fapor sylvestris. *Flores* itidem extremis furculis inter folia proveniunt, in pediculis communibus spithamam longis, quibus racematim adherent exigui, suaveolentes, insipidi, quinque oblongo-rotundi è viridi albicantibus foliolis vix apertis constantes, adeo ut geminis non minus quam floribus affimiliari queant; decem ex albo flavescens *staminibus*, apicibus ornatis, mediam floris cavitatem occupantibus. Flosculi pari fertilitate fructus succedunt, pyriformes, Prunis majoribus magnitudine haud absimiles, cortice tenui, undique carni adherente, glabro, nitente ac rubicundo cincti, carne viridi, succulenta, insipida, intus referti; intra quam ossiculum locatur oblongo-rotundum, nucleum continens candidum, grati saporis, ac Nuci *Avellane* haud absimilem.

Crescit locis arenosis in *Pandjate*, *Bardelle*, alitque provinciis Malabar; semper frondet, floret, *Locus*. fructusque fert, atque non rarò duo frugifera tantum fecula.

Hujus lignum operi fabrilis accommodum, ex eoque ingentes clisse & naves fabricantur: necnon *Ufus* & *Ufus*. ex arboribus excavatis Naviculis Idem consuevit, quas *Manjios* appellant.

Fructuum nuclei in edulis sunt, liquæ in pulverem redacti endemiam illi Cachexiæ (quæ *Pitao* Lusitanis appellatur) medentur, atque oculorum viam emendant: Adhæc expressum ex iisdem oleum capillis firmat capiti junctum. Arboris cortex Antidotum habetur noxio veneno, quod ex arbore *Katu Tijero*, ejusque fructibus quocumque modo contrahitur; siquæ minutissime contritus, addito *Asæ fetida* paxillulo tunc exhibetur. Insuper corticis hujus & radicis succus, cum *Oryza* & lacte decoctus & exhibitus colicum dolorem lenit.

CAP.

CAP. XIV.

* P. 4. T. 19.
P. 43.

1. *Prunifera fructu racemosa parva, nucleo saponario. Poirisii* * H.M. *Arbor saponaria. Nostratibus The Soap-tree.*

H.M.

Arbor est procera, caudice admodum crasso, multique ramis in orbem diffusis donato; qui cortice atro-purpureo, intus viridi obducti, ac medulla intus fungosa & albicante repleti sunt. Lignum flavescens, praedurum, cortice phoeniceo, intus ruto cinctum, inodorum, insipidum. *Radix* flavescens, albicante cortice recta, necnon fibris suis longe lateque per terram diffusis; sapor subdulcis. *Folia* bina & bina sibi invicem opposita tenerioribus furculis proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, densa, septem uncias longa, tres quatuorve lata, atro-viridia, superne splendentia, inferne nequaquam: odor suavis, sapor subdulcis. *Flosculi* in racemum oblongum digesti, extremis ramulis conveniunt, stellati, Sambuci floribus forma haud absimiles, quinque, tenuibus, oblongo-teretibus, & rufo viridibus, nitentibus, intus candidis & lanuginosis foliolis constantes, *staminibus* aliquot albicantibus, aureis *apicibus* dotatis, mediam flosculi cavitatem & umbilicum occupantibus; inter quae *stylus* prodit flavescens, exiguus, ipsius fructus rudimentum. At verò exiguae horum gemmulae vix quatuor mensium spatio in flosculos sese expandunt, suntque rotundae ac virides, necnon *calyx* viridi in quinque subrotunda foliola divisio inhaerens: odor nullus, sapor subastrin-gens. *Fructus* pariter racematim frequentes succrescunt oblongo-rotundi, duo plerumq. tresve aristati simul juncti, virides primum ac lanuginosi, maturiores vero subflavescentes & rufi, ac ficcati duri, rugosi & fuscii. Teneriores autem hujusmodi fructus carne intus albicante, molli, ac viscosi duri, referunt, quae tandem mutatur in nucem rotundam & fuscam, Nucleum intus continentem exiguum, candidum, durum, acrem, inodorum.

Locus.

Ufus &
Vires.

Crescit variis in sylvis Malabar; perpetuo vires, quotannis maturos exhibet fructus, atque à decimo stationis anno ad centesimum non raro frugifera est.

Ex arboris hujus ligno cichara & pedines fiunt. Fructus pannis lavandis & abstergendis infer-vit, saporis vice; & aqua ejus lixivialis ad vasa argentea decoquenda & depuranda. Eiusdem aquae spuma temporibus illita cephalalgiam, necnon febrem tertilem ducit.

Fructuum in aqua communi infuso aut decocto spumescens, si exhibeatur, colicos cruciatu mitigit, necnon variis modis ad alios affectus intrinsecus & extrinsecus usurpatur.

E foliis in aqua communi decoctis balneum fit antarthriticum. Ex iis pariter & recenti Zinzibere ac Cumini semine in aqua communi decoctio fit ventris tormina sedans, flatibusque difcussus.

Radix cum *Oryzæ* infuso trita & exhibita paralyti, necnon favis articulorum doloribus medetur.

Arbor saponaria Americana.

2. *Quity Brasiliensis* Piso Maregr. *Nucula saponaria non edulis C.B. Saponaria sphaerula arboris filicifolia J.B. Fr. exsiccis 16. cap. 16. lib. 2. Exot. Clus.*

Maregravi.

Pumila est arbor, cortice cinereo ut Fraxinus, ligno molli & fragili, ramis contortis instar Rusci. *Folia* late viridia, oblonga, non serrata, splendentia, quatuor, quinque, aut sex digitos longa, opposita, vel solitarie posita, nam inordinate ponuntur. *Floribus* est exiguis. In singularibus ramulis multos vel *fructus*; quilibet proprio pediculo insidet, duplicem rotundam eminentiam habens instar natum aut mammarum, magnitudine globuli lufiori aut majore, rotundus, flavus, instar cere splen-dens & transplendens, ita ut globulus niger qui intus latet videri possit, qui fructu commoto strepi-tum edit, nam ampla est cavitatis: caro circumjecta haud crassa, cuticulâ tecta, lenta & glutinosa, la-pomis vicem explens, eodem enim modo spumam excitat: amarissimum saporis, nec ab ulla are gu-satur; ideo & creber ejus usus vestimentis nocet. Globulus in fructu contentus niger, durissimus, rotundus, magnitudine Cerati, ac in eo nucleus albus, pelliculâ rufa instar Avellanae tectus, figuram capitis Phitacis cum suo rostro habens, sponte divisibilis.

Ex his perforatis sphaerulae fiunt precatoriae, Ebene praestantiores & leviores.

Fructus mense Octobri maturifcit.

Ufus.
Temper.

Nux purgatrix similis sphaerula saponaria fusca J.B. Fr. 16. cap. 16. lib. 2. Clus. exot. Clus.

Non valde dissimilis erat officulo superioris fructus, qui Nucis purgatricis appellatione mittebatur (inquit Clusius) Erenim orbicularem, ut ille habebat formam & eandem magnitudinem; hujus tamen color non adeo niger, sed fuscus potius, in quo apparebat subflavescentes quaedam venae. Alio autem fructu comprehensum fuisse, & nucleum duntaxat aliquos fructus esse apparebat: nam lectus verticillorie substantia constare deprehendebatur, magnis maculis albis succe substantiae & satis molli (ut quae cuncto sine difficultate incidi possit) permixtis.

CAP.

CAP. XV.

Cerasus sylvestris amara, Mahaleb putata J.B. Cerasus XV, sive Ceraso affinis C.B. Macaleb Gesneri Ger. Machaleb Germanicum Park. qui C. Bauhinum reprehendit, quod confundat Ma-chaleb Matthioli & Gesneri. Hook Cherry.

J.B.

Arbor est Ceraso satis similis, ramosa & furculosa, caudice, teste Dal. plerumq. intorto, cor-tice rimoso, scabro, subcinereo, ramorum verò cortice ex caeruleo nigricante, levi, colore oculis non ingrato; radicibus crassis, multis, brachiatis. *Folia* Betulaeae familia aut Po-puli nigrae, minor, paulo minus lata quam longa, concinne in ambitu crenata, Pruni sylv. laetius & pallidius virentia, venosa. *Flores* odoris grati, pentapetali, crebris staminibus medium occupanti-bus, seu filis intus candidis, apice rubro coronatis, Ceraforum floribus similes, albi, minores, pedi-culis brevibus, vix uncialibus, pluribus ab uno pediculo longiore & ramulo propagatis: quibus succe-dit parvus *fructus*, effigie Cerati, rotundus, niger, amarus, tinctura sua manus inficiens, officulo Cerati, & nucleo amaricante, ejusdemque saporis cum Cerati nucleis. Baccae (inquit Dal.) succo plene purpureo, qui expressus lutea coriaque munda & candida floridissime purpurâ tingit, colore nec fugaci, nec caduco, sed diutissime permanente.

In petrosis montium & collum locis nascitur, non infrequens per Pannoniam, Helvetiam, Gal-locus. kam & Germaniam: Unde Gesnerus Chamæcerasum petram aut Petrocerasum denominandum putavit. Nos in sepibus propè Gratianopolim, quâ itur ad maximum Carthufianorum conebium, observavimus.

Parkinsonius Machaleb Syriacum à Germanico separat, & C. Bauhinum reprehendit quod ea miscat. Verum Dalechampius Arbutulam quae Arabibus Machaleb dicitur; & ex Syria advehitur ubique circa Lugdunum per lepes nasci asserit, sed arbore humiliore, fructu minus habito, nucleo & semine tenuiore & graciliore, folio rotundiore, flore albo, &c. Bellonium sibi retulisse, semi-nibus ejus, quae odorata sunt, uti Lugduni illos qui Chirothecas odoribus imbuunt. Unde constat Bellonium, cui Machaleb Syriacum optime cognatum fuit, à Germanico circa Lugdunum nascente non diversum existimasse.

Baccae matris Turci, Menulz, alique arculae avidissime vescuntur. Nuclei hujus fructus calfa. Vires. ciunt, emolliunt, saponarios globulos ingreduntur, pilulosque horridiores & duriores emolliunt & at-tenant affricu crebro. *Matrâ*, quam rectè considerandum.

An Theophrasti *Asagâ* seu Lacara sit, ut vertit Gaza, An Pini Vaccinium, ut nonnulli existi-mant, omnino incertum est, neq. ex eorum verbis urumlibet colligi aut concludi potest.

CAP. XVI.

- A. *Cerasus avium nigra & racemosa Ger. racemosa fructu non eduli C.B. Cerasus racemosa quibusdam, alius Padus J.B. Cer. avium racemosa Park. The wild Cluster-Cherry, or Birds Cherry.*

Caudice, ramis, cortice, crenatisque foliis ad Cerasum quam proximè accedit: verum folia maturecente fructu, ut eo maturo, infra redduntur candidiora, supra aliquanto nigriora, ut longius à Cerati foliis abesse videri possint. *Flores* autem privati furculo palmum longo, racematim coherent, ut in Laburno, Ceraforum floribus similes, nonnulli odorati, candidi, pen-terali, apicibus luteis, pediculo feminali. *Fructus* nigri, dulces, non tamen admodum grati, offi-culo duro oblongo, scabro nucleum continentem. Dalech. scribit flores suavissime redolere, nec mi-nus olfacienti gratos quam Mali Citriae flores: Fructum gustanti acerbum, Mespilaceisq. saporis, grave quiddam cum manditur naribus afflantem. Id ei admirationem parere: raro quippe accidere solere, ut suavissimi floris odorem fructuum molestus feter excipiat.

In Westmorlandia & montosa Comitatus Eboracensis parte, inq. Derbix sylvis montosis inveni-locus. tur. In montibus Basileæ vicinis, inque Lotharingis, item circa Genevam & Lugdunum pro-venit.

Semina Germani commendant ad epilepsias puerorum appensa collo. *Schwenck.* Fructus cibis Vires. aviculis gratus, quo & pueri delectantur, verum gustu ingrati sunt, & facile nauseam movent.

CAP. XVII.

Lauro-cerasus Ger. J.B. Clus. Cerasus folio Laurino C.B. Cerasus Trapezantina, sive Lauro-ce-rasus Park. The Cherry-Bay, commonly called the Laurel.

Phamena est arbor Lauro-cerasus, frondis aeternae, Citriorum folia aequantis, palmaris aut ses-quipalmaris, duorum triumve digitorum latitudine, obiter per margines crenata, hilari vi-rore micantis, lavis, pinguiculata, cujus medium percurrit nervus crassiusculus, averia parte elatior, unde sine ordine in oras excurrunt venae haud ita multae: sapor subamarus, astringens, situs in ramulis aeternus. Ramulorum cortex viridis est, lignum interne album. [Oblongas in summis
versutis

vetustis ramis fert haustulus inter superioris anni folia, digitalis longitudinis, crassifusculas, in quibus brevi pediculo numero, & racemi in modum conferti nalcuntur *Clor.* candidi, pentapetali, multo dulcis in umbilici amodo flammulis praediti, odoris tamen expertes *Flor.* Succedit *pentapet.* gratus, tunc, Cerafo paulo major, fibulosus, ex cerasulo rubescens. Sub pulpa, non femina bina aut terna plana (ut in fructu Constantianopoli ad Clusium misso) plurimum accedentia ad Loti Africanæ semina plana, fed octulicum unicum Cerafi octulico simile, longius tamen, sapore amaro, ad Cerafi nunciam *unicum* nunciam habet cum Guajacana vulgo dicta.

Locus.

A Trapeze nigrum Constantiopolim allata dicitur: inde in Italiam, Galliam, Germaniam, Angliam, ubi frequentissima habetur in hortis & viridariis, felicitate, adolefcat, floret, fructumque perhicit: est enim frigoris patientissima, & hyemes nostras etiam experta continet. Facile comprehendit, citissime crevit & in arborem iustæ magnitudinis brevi evadit: operibus topariis minus commoda ob ramos subito craffiores & lignolos, nec folius rectos fed sedos in conspectum venientes.

venientes.
Ego cum J. Bauhino existimo Clusium duos fructus confudisse, nempe Lauro-cerasi cum Guaiacana. Nec enim mihi verisimile videtur unam eandemque arborem fructus tantopere differentes proferre.

De viribus hujus arboris ejusve fructuum in medicina nihil traditum invenio.

CAP. XVIII.

Capollis Mexicanorum Hernandez seu *Cerasus dulcis Indica*.

Arbor est mediocri magnitudinis, foliis Amygdali aut Cerasi nostratis, minutim ferratis, floribus racematum dependentibus; ex quibus acini fiunt Cerasi nostratis formâ, colore, magnitudine offibus & nucleis fimbiles. Nam immixti paululum funt acidi & adstringentes, exornantur maturatiore affectu dulces & gustu gratissimi.

Floret vere, fructum verò per universam ætatem largitur. Temperato coelo gaudet, & apud
Mortales in hortis campestribusque locis & suapte naturâ, & humanâ diligentia provenit.

"Flosculi, hortic campetribusque locis & fuscpe nativi, & humana diligenter provenit.
 Melanocarpus, hortic campetribusque locis & fuscpe nativi, & humana diligenter provenit.
 Mercurium liquidum aut fuscum linguam æcis aridam lenit. Jus corticis decocti per quindecim dies
 infusatus, & 3j. pondere sumptus, dylenitricum curat. Pulvis inflammationibus optulatur. Ex fructu
 in p. in annoze caritate pasci & potio: led alimentum melancholico præbet, & halitum frequen-
 tiori usui gravior conciliat, tum dentes nigredine inficit, emendari tamen dentificis malum po-
 test. *Triglicis* sunt latex arbores, led fructu tantum differunt, siquidem *Xtoma capolin* fructum ter-
 ræ Prunorum circiter magnitudine: *Helocaplin* paulo minorem; ac omnium minimum *Tolocapolin*:
 univèrsum verò omnes racematum dependentem.

C A P. XIX.

1. *Manga Indica* fructu magno reniformi. Mangas Park. Mangas sive Amba J. B. *Persica similis* putamine villosa C. B. *Amygdalam* referens fructus hirsutus J. B. The Munga-tree.

H. M.

V *H. M.* Afta eft hæc arbor, altitudo 40, cræſſitie 18 pedum, multifida, ramis in orbem longè latè, diffuſis donata: qui cortice glabro, atro-viridi, ac nitente, juncti, ubi inciduntur liquorem ſillant fuſum, flavoſcentem, acrim, amarum. *Lignum* albicans, molle, ac leve, cortice obductum ſcabo, friabile, & nigricante, in inguini confluentiam tandem ſpiceſcit. *Radix* cræſſa, vilciſſima & tenacem, quam radis ſolaribus in guttiſus conflentiam tandem ſpiceſcit. *Albicans*, cortice glabro, albis, cortice ſcabo, purpureo, *Alba* blava, terna ut apotheca ſimul ex eodem pediculo ramulis inſperſa, ſuperſtrepentia, denſa, glabra, longitudine ſpithamam, latitudine palmum ſuperantia, ſuperſte ſplendens, colore viridi-fulco, inferne viridi diluore; coſta media cræſſa, flavoſcentis, diviſa, ſuperſte ſplendens parte albe exuberans, & que nervali aliquot tranſverſi [cræſſitudiſ, 16 vel 17 utring, Cluſio] ſuperiora vix excurrunt, in ambitu non ferrata; odor ſuavis, fapor aromaticus. Tenella & primùm erumpentia plerunque fibroſa ſunt. *Flores* ramulorum extremis racematim inherentes, exigui, ovarium ſciculat hæc abſimiles, è calyce viridi in quinq; lacinias ſepto pedunculatis, erigunt, tenuibus acuminatis candidis foliolis, flavoſcente maculâ intra notatis, confantes, quinq; utrinque bicantibus *fibris*, flavoſcentibus *apicibus* dotatis, ac ſella-in modum intra ſepta expandis, præditi, in quarum medio *ſtylis* prodiſt albis; odor ſuavis ac mellæus, faporis aromaticus. *Fructus* oblongo-rotundi, plani, ad latus leviter ſinuat, renali forme hæuſculis, albis interſectiſ punctulis, dein viridi-flavèſcentes, tandemq; aurei, carni flavoſcenti ac ſcabra, albis interſectiſ punctulis, (Mali Perſici aut potiùs Pruni carni hæc abſimili) acili primùm, deinde flavoſcenti, gratiæ ſaporis intra reſerti, ac pellicula tene, villoſa ac tomento aduſa. Intra carnoſiſſimum continetur oblongum, compreſſum & languinoſum [unde quædam tomento aut duris fibris tranſverſim & oblique excurruntis opertum *Gar.*] tenue, præſertim ramem & valde tenax, quod nucleum includit, callolum, oblongum, Amygdalæ produſum oblonge, eadèmq; magnitudine, [candidum & caſte tectum *Gar.*] amaranthin non tamen græſſi inflavum.

Crescit

Crescit sobole aut feminibus sata in multis provinciis, uti in Malabar, Goa, Guzarate, Balagare, Bengala, Pegu, Malacca, Ormuz, aliisque Indiæ locis.

Arbor haec perpetuum frondet, singulisque annis semel aut bis maturos profert fructus. Colli-
gendi tempus est in calidioribus regionibus mente Aprilis, in ferocinis Maio & Junio; interdum etiam
Octobri & Novembri: atque à saeonis anno sexto vel septimo ad centesimum usque frugi-
fera est.

Ceterum fructuum horum haud secus ac Pomorum & Pyrorum nostratium variae dantur species, quae pro regionum natura & diversitate plurimum variant.

Species autem illa sine officulo, palatò admodum grata, varietas tantum seu degener fructus nobis videtur.

Editur hic fructus in laminas lectus, aut line vino, aut cum vino maceratus; conditus etiam Saccaro ut commodius affervari possit: atque interdum cultello adaperitur, & in ejus medullarum Zingiber recens, Allium, Sinapi, Sal cum oleo & aceto insperguntur, ut vel cum Oryza edant, vel Olivum conditarum modo.

Atque hoc modo conditi hujus generis fructus hodiernum ad nos adferuntur; nobis etiam obfer-
vantibus oblongo-rotundi, plani seu paululum compressi, ad latus leviter sinuati, renali formæ haud
abfimiles; quales eos describunt & depingunt Horti Malab. Auctores.

Quod ad temperamentum attinet, rigidus est & humidus hic fructus, quamvis Medici Indi con-
trarium affirmant. Unum hic conditaneo pro carnum assatarum condimento, eodem modo quo
Cucumerulis conditis **Gurchens** dictis. Ejus officulis affatis alvi profluvia sisti aiunt, quod verum esse
deprehendit Garcias.

Lignum arboris cum Santalo in usu est comburendis Gentilium cadaveribus, utpote huic ritui sacrum: hinc & ex eo cistæ fiunt ferales, in quibus cadavera recondunt: materies autem mollior est, nec diu durat.

Caulis virgatus, *truncatus*. Causae subeunt in manducatione *Beul*; idcirco calcinati ac in pulvere redacti verius tollunt. Ex foliis tenerioribus corticibus *Avanae*, hoc est. Ricini, semine *Cumini*, et *Paragadani* decocto fit, quo tuffi, athamii, alique choracii affectibus fanguis prodest. Arboris cortex in pulvere redactus, et cum iufculo gallinaceo exhibitus fanguinem ex calu alibei extravallatum et coagulatum egregie diffolvit. Expreflus e cortice succus cum albamine ovi et tanello Opi affumptus praefentaneum contra diarrhaem, dysenteriam et teneffum effi remedium: fimiliter ex arboris gummi et floribus *Oryze*, addito Opi et Piperis pauxillo pilulae conficiuntur, quo cuicunque alibi fluxui medentur.

E nucleis ficcatis farina fit, ex eâque varia ciborum genera conficere norunt indigenæ.

Amygdali facie fructus exotici hirsutus *J. B. Hist. lib. 2. cap. 10.* vel ipso iudice, nihil aliud est quàm Mangæ fructus.

2. *Ambalam* H. M. P. 1. F. 50. p. 91. *Mangæ affinis flore parvo stellato, nucleo majore offeo*
D. Sevn.

H. M.

Arbor est procerā, ramis in alia minūis, late in transversum diffundens, nascentē in aeternis: *Radice longa*, permultis fibrillis capillata. *Candice* crasso, ad unus hominis amplexum, cuncto perfuso, ligno molli: rami veticulosius cernentes, tenerioribus viridis & cæruleo rose confertiss. *Folia* complicita est duplici pinnarum fœ foliorum pari, cum impari in extrema constricta, autem pinnæ oblonga-rotunda, longitudine ad latitudinem formæ ductæ, anteriora parva ac contracta cupides, texture densæ, mollia, glabra, utrinque nitentia, virore superne saturatè, subius dilutiore. E costa media nervi transversio recto ac parallelo ductu exeunt, &c. vide. *Flores* in furculis teneris, è veticulorum ramorum lumbinibus egressis, plures simul proveniunt: Sæpius hi furculi (quæ folia) litoris & pum amari nesciunt, cum in fructibus Mange, odorare quoque præ se ferunt, ut si quis fructum in aqua mellis traxerit, vel in aqua rosæ, vel in aqua roseæ, quæ omni rotundis in cupidum cernitur, necnon rigidulæ & nitentia. In medio flore corallum est flavum, fructus primordium, quod *famina* circumstant decem vel duodecim, pro numero petalorum parva, tenuia, albicantia, *apicibus* flavis. E medullis corculi quinque vel sex minutæ cupides vel fiveli eminent. Calyx quinquefolius, vel hexaphyllos pro numero petalorum, fibrillis albicantibus ac brevis-cupidatis. Cum florum gemmæ erumpunt omnibus flos foliis nudatus, arbor, ac quando flores, is deflucta est cum fructibus rursus nova folia refutens. *Fructum* in cupidis floriferis petolis longiusculis crassis, languidis, parvis & cinereo-ficci parvis simul pendens, oblongo-rotundi, duris, firmis fructibus *Mangæ*, colore per maturantem viridi claro, dein sublavio, ac ad præparandum nigrescente, & odoratu, pulpâ elata, & semine, offit & exornat. Fructus capitalem remplex, ac æstivis nunc lignosis albicantibus reniformiter fissis continetur, cum est ac hinc inde sub contextura laevissimum ac punctiōni peritum, intus durum. Bis in anno floret, & fructus fert.

Fluxum mēstruū suppressū promovet radix pudendis indita. Cortex ejus tritus, & in lacte *Vires.* acido epotus dyſenterię confert, ad quod etiam juvat succus ejus mistus cum Oriza, ex qua genus panis, communi nomine *Apen* dictus conficitur. Ligni decoctum proficiē datur in gonorrhœa. Foliorum succus cum fructu arboris trito auribus inditus eorum dolorem sedat.

3. Car-

3. Cat. Ambalam H. M.

A priore differt foliis minis grandibus ac minis oblongis: Fructu minis oblongo, nonnihil rotundiore ac paulo minore, saporis acido-amari; ob quem minis sunt in edulis, nec tam uberi proveniunt in furculis.

Viribus cum precedente convenit.

CAP. XX.

Manga fructu venenato, officulo cordiformi nucleo gemino. Odallam H. M. P. 1. E. 49. p. 71. Mangas fructu venenato C. B.

H. M.

A Litudo ei duum triumve hominum: Radix fibras capillatas in latum subius terram emittit, cortice albicante subdulci & subamaro. Caudex hominis amplexum implet, ramos tortuosos diffundens, ligno mollissimo, medulla intus rufa, cortice lacteo-cinereo-fusco, amaro & mordaci, in furculis teneris viridi-fusco, medulla viridi & humida. Folia petiolis crassis albicantibus infident, angusta, oblonga, linguatiformia, ad petiolum stricta, antrosum latiora, in apicem brevem & angustum contracta, textura crassa, folida, lactea, mollia, lenia, glabra & nitentia, maxime supina parte, qua & obtusè viridia; sapore amaro & pungente. E costa media crassa & albicante nervuli valde subiles transverso ac parallelo ductu exeunt, venulis subtilissimis intertexti. Flores umbellatim, petiolis longis, crassis, languidis nixi in summis ramulis erumpunt, quinque petalis albis, cupulatis, ima parte contractionibus, uno latere rectiore altero in arcum inflexo, ungibus croceis, compositi calyce quinque, foliis oblongo angustis cuspidatis, crassius, interioribus albicantibus, exterioribus dilutè viridibus constanter excepti. E medio florum emicant *staminula* tenuia, quinque crassius, flavis, striatis ac surrectis apicibus dotata, cumque *is stylus* tenuis, liber, albicans, cum nodulo crasso ac pyriformi in vertice ex primordio fructus, qui infra calycem est prodians. Fructus floribus decisis succedunt pediculis crassius, longiusculis, languidis ac pandis appensis, grandes Pomorum instar, oblongo-rotundi & nonnihil plani, tenui sulco in parte magis compressa, per longum striati, pondere valde leves, cortice exteriore tenui, glabro ex viridi flavescente, ad corticem intus pulpa tenui, albicante & lacteo, saporis aquei.

In medio *o* est grande, nonnihil cordiforme, durum, exterius sub pulpa mali lato interfido, filamentis lignosis & albis reticulatim pertextum, ac inter cancellos fungosa albicante pulpa, stipatum, includique nucleos duos albos, intersepimento crasso, duro ac cartilagineo & *de* mutuo sejunctos, oblongo-rotundis, quia intersepimento adjacent planis, altera parte convexis, longitudine ad longitudinem officuli parallela, & majori crassitie ad ejus basin, sapore amaro.

Acofta hanc speciem sic describit, ni forte diversa fit.

Sylvestre genus *Mangas* brevius nuncupatum, dilutè viret, aliquantulum splendet, lacteo succo abundat, paucisq; carne præditum est: nam crasso cortice solummodo integitur, officulum prædurum & cartilagineum, Cotonei tamen mali magnitudine est.

Vires.

Ad eod præsentis est veneni, ut indigene illi sese mutuo perimant: nam si quis paululum ederit illico moritur. Interdum oleum admiscunt ad excutendum ejus vim, ut celerem perniciem afferat. Sed quocunque tandem modo sumptum adeo celeriter perimit, ut hæcenus nullum sit repertum antidotum ad illius vim compescendam.

CAP. XXI.

Persea C. B. J. B. Persea arbor Ger. arbor Clusii Park. Laurum Indica Aldini.

Clus.

Pyro similis est, in latum diffusa perpetuoque virente coma, ramulis ex viridi pallascentibus. Folia illi Lauri latiora, suprema parte virentia, inferne cinerei coloris, firma, nervis aliquot per obliquum discurrentibus, odore & sapore quidem commendata, cum adfrictione tamen linguam mordicantia. Flos Lauri ferè, copiosus, racematim compactus, pallidus, sex foliolis confans. Fructus per initia Pruno similis, deinde successu temporis Pyri modum oblongus, nigro colore, jucundoque sapore; nucleum cordis effigie continet, gustu Castaneæ aut dulci Amygdalis haud abhinc.

Solo Valentino regno unicam arborem vidit Clusius, in monasterio D. Virginis cui cognomen de Jesu, primo ab urbe Valenia lapide, ex America, ut ferebatur, eò delatam. Vere florentem confpexit Clusius, Autumno maturum fructum ferè intellexit.

Persea arboris meminerunt è Veteribus Theophrastus, Strabo, Plinius, Dioscorides, Plutarchus, Galenus.

Perseam cum Persea malo eandem esse nonnulli volunt quos Scaliger abundè refutat, licet Theophrastus utramque *rupis* nominet. Persea, deserviente Theophrasto 4 Hist. 2. foliis, floribus & ramis, totaque adeo tormi Pyro similis est, sed folio perpetuo, &c. Fructus Pyri magnitudine, figurâ oblongus, Amygdali specie, colore herbis, nucem intus habet quemadmodum Prunum, sed

sed minore & molliorem, carnem valde dulcem &c. Multæ ex his notis non convenient Perseæ à Clusio descriptæ, idæoque, vel ipso fatente, diversæ est hæc ab illa; an eadem sit ei quam Plinius describit, adeoque Piniana Perseæ diversâ à Theophrasti, ut Clusio videtur, inquitur alii.

Hanc arborem prædicte nonnulli in Perseide quidem existam esse, translatam vero in Ægyptum, naturâ mutatâ cibo idoneum fructum protulisse. *Dioscor.* Idem narrat & Galenus. Plinius quoque venenatam cum cruciatu in Perseide egredi, & penarum causâ à regibus translatam, terrâ mitigatam de Perseide diligentioris tradidisse affirmat: quod tamen eruditores negasse refert; sed à Perseio Memphi statam: quibus & nos subscribimus: non tamen negamus dari in Perseide ejusmodi arborem venenatam à Perseia Ægyptiaca specie distinctam: præsertim cum & Rauwolfius scribat, Perseian quendam marcatorem indicasse sibi de venenato fructu Perseæ eis noto nomine *Sephe*; propterea ab iis negligi. Laurum Indicam Aldini cum Perseia Clusii eandem arborem esse à D. Tancr. Robinson, admonitus sum; idæoque ejus descriptionem subijciam.

Laurum Indica Aldini.

Ex Indicis quibuldam seminibus, quæ racematim brevi pediculo quinque, vel septem simul coherabant, baccarum Lauri vulgaris formam habentibus, verum non rotunda erant, sed oblongiuscula & parum acuminata, parte Olivæ figuræ, ab extra nigra & rugosa, ut Lauri baccæ; enata est planta, brevi in magnam altitudinem efflorescens: folia autem odore & figurâ Laurum nostratim non parum emulabantur, inter Lauri vulgaris & Regi dictæ media, vel potius Cedri foliis similia, non enim ita dura, ac lucida sunt sicut Lauri. Colore luteo lividus; Hyeme (quæ sunt venturosa & calura) citrinescent ac rubent; longitudine aliqua excedunt palmum, alia semipalmum tantum æquant, latitudine verò nonnulla fere uncias excedunt. Massa amaruliuscula primo sunt, postea cum dulcedine pauca mucilaginosâ, & odorem nostratis Lauri referunt. Foliorum autem pediculi, qui crassiores, atque etiam ramorum lignum subdulcia sunt: sed mirum quanta mucilago in ore sentiantur viscida & lenta his manis: id nullâ alia in re unquam observavi, quanvis ultra mille plantas degustaverim. Sed neque talis apparet unquam mannis communibus mucilaginosi seminibus, ut Cydoniorum & Pylisii, &c. nec radicibus Althææ, &c. Huc usque apud nos florem non produxit.

Perseæ nucis similis fructus nucleo venenato Monardi J. B.

Cathartica vel veris septicæ est hujus fructus facultas, quæ Indus quidam Æthiopiâsum (ut refert *Vires*. Monades) cuius crura malignis & inveteratis ulceribus (carebant in pulverem redacta atq; insepso curabat, exela carne putrida. Eundem pulverem cum ellychnio eisdem imposuit ulceribus ad generandam carnem & ulcus ad cicatricem perducendum. Est is fructus in insula *Margarita* dicta admodum vulgaris, quæ etiam in cibo frequenter utuntur, magnitudine Mali Assyrii vel Aurantii, nucem Perici mali officulo similes continens, cujus concrenati pulvis ad ea quæ modo dicta utilis est. Nucleus qui intus continetur adeo noxius est, & deleteria facultate præditus, ut five homo, five bestia eo velcatur præsentaneam mortem sibi moliat, cui nullo remedio occurrere potest, tanquam sublimatum aut corrosivum aliquod medicamentum fuisse.

Versimile est fructum hunc eandem esse cum fructu *Mangæ* sylvestris seu *Mangas* *bravus* ab Acofta descripta. Quod si *Odallam* eadem sit arbor, mirum deleteria hujus fructus nuclei qualitas nullam ab Autoribus Horti Malabarici mentionem faciam.

CAP. XXII.

Schegeri Cottan * H. M. Cornus Malabarica, folio cuspidato, officulo tomento obito D. Syen.

* P. 1. F. 56. p. 105.

H. M.

Arbuscula est humilis, humana altitudine, nascentis in arenosis. Radix furculos fibrosos spargit, cortice sub cuticula nigrescente sanguineo, ligno albicante, saporis adstringentis. Caudex brachiis crassitie: *Sarculis* ventuosius cinerei, teneriores spadiceo-clari. Folia petiolis curtis nixa, quæ primæ speciei multo majora, oblonga, cuspidata, ad petiolum lata cavitate, crispâ, superne saturo virore parum nitentia, subius clariore: texturâ crassa, & in prona seu inferna parte ob nervorum eminentiam valde scabra. Præter costam mediam, & petiolo laterales duæ, hinc inde una, exeunt. Flores in summis furculis plures simul proveniunt ac tres plerumque juncti, quatuor aut quinque petalis, oblongo-rotundis, angustis, surrectis, ex viridi albicantibus & subflavescentibus compositi, intus concavis: habentque in medio congeriem numerosorum *staminum*, tenuium, flavos, rotundos ac parvos *apices* gestantium, ac *stylum* viridi-dilutum, ex globulo, qui primordium fructus est, emergentem: Calycis foliis angustis ac filiculis fuscantibus. Fructus sunt bæccæ oblongo-rotundæ, ac nonnihil pyriformes, ad petiolum strictæ, per maturitatem nigre & nitentes, sapore primum acido, qui ex maturitate dulcescit, atque indigenis sunt in edulis.

In medio durum, ex albicante subflavum & grandiusculum ac pyriforme officulum est; quod in totum filamentos densis, quæ in arcus varios ad se invicem ordinatè conductæ sunt, est obductum.

Ardori membrorum restinguendo servit Succus expressus, ac cum saccharo sumptus: Decocto os *Vires* abluitur pro columella tumefactæ relaxatione. Foliorum succus cum saccharo epotus conducit pro hepate ac fluxu ventris; ejus lotio pro oris pustulis: in angina cum eodem succo mixto cum aceto guttur commodè abluitur.

Q99999

CAP.

CAP. XXIII.

Prunus Brasiliensis fructu racemoso, ligno intus pro officio.

Acia Pisonis, Acia que & Tramerata Brasiliensis Marcgrav.

Marcgrav. Pis.

In altitudinem & magnitudinem proceræ Tiliæ affurgit, cortice rugoso & è cinereo albicante in-
har Sambuci. *Folia* illi sunt lævia, directè sibi invicem opposita, duos, tres, vel quatuor digi-
tos longa, inæqualis magnitudinis, selsqui vel duos digitos lata, acuminata, splendentia, nervo
laro secundum longitudinem, foliis Juglandis haud abfimilia fed acutiora. *Flosculus* fert copiosus, in
magno racemose congestos, ex albo subflavescentes. Post flores prodeunt *pruna* flava, nostrabus
figura & magnitudine similia, paucilla cute, acidi saporis, lapidem continentia magnum, ex fila-
mentis lignosis constantem, nec durum, verum dentibus cedentem, qui nucleum continet ex albo
flavescentem.

*Vires &
Ujui.*

Folia hujus arboris (imò & lignum) saporis est egregiè acidi & adstringentis, ac ad appetitum pro-
flatum revocandum & firmè sedandam in febribus utiliter usurpantur.

Fiunt & intinctus ac carnes assas ex junioribus foliis tritis, gratissimè saporis.

Ramus arboris decussis & terre implantatus brevi radices agit, & in arborem adolefcit.
Lignum rufum & leve ut Suber, cujus loco usurpari potest. Fiunt & opercula ex eo ad obu-
randas lagenas.

Fructus grati est acoris, & inter tragemata locum sibi vendicat, maturus statim decidit & suavissi-
mum odorem spirat.

Inter refrigerantes & altringentes habetur, usque adeò ut immaturus dentibus afferat stuporem,
qui ex manducatione durioris alicujus ligni tollitur. Nauseabundus & æstuantibus profuit, & contra
sanguinis alvi fluxus in pretio habet. Vinum ex iis conficitur, quod vetus inebriat.

Gemmae & summitates hujus arboris sanis & ægrotis in acetariorum exhibentur, ex quibus contusus
emanat spuma fortis & tepuium partium, quæ oculis indita inflammationes ardet, visum clarificat, na-
vos & nubes oculorum tollit: dolor quem primò infert facillè evanescit.

Folia, succo, oculi & cortex externis iuxta & internis affectibus medentur, quæ omnia in garga-
rismum contra gutturis inflammationes & similia mala preparantur, vel in lavacro contra multos
externos pelum & corporis calidos affectus adhibentur.

Peculiare habet hac arbor, quòd volucres Pica magnitudine, nigris & aureis plumis elegantè
vestite in extremitatibus ramorum affabè & concinnè pendulos suos nidos construunt, ut insidias
serpentum, aliorumque noxiarum insectorum declinent. *Pis.*

CAP. XXIV.

De Guity sive Guitys arboribus Brasiliensibus distis.

Variae (inquit Gulielmus Piso) arbores excelsæ *Guitys*, ejusdem generis fructus producunt,
pauca carne, magnèque lapide ovalis figuræ intus repletos, quorum fructuum ad minimum
mili tres vidisse species conigit.

1. *Guity-iba Pisonis & Marcgrav. Arbor prunifera Brasiliensis, fructu maximo, officulo lignoso.*

Cujus fructus *Guity-corga* dicitur: altitudine, soliditate & duratione ipsam Quercum superat, lig-
nūque à fabris in pretio habitum est: cortice tegitur gryleo. Rami *folia* habent alternatim po-
sita, oblonga, lingue ferè figuræ, ad tactum instar corii Hispanici [novem, decem, duodecim aut
quatuordecim digitos longa, quatuor, quinque aut sex lata *Marcgrav.*] superius dilute viridia, infe-
rius ochreæ coloris, nervo eminente secundum longitudinem, & venis obliquis, partim aequalibus,
partim inæqualibus distincta, hinc inde molli lanugine obducta.

Flores in longam quasi spicam congesti, inodori, parvi, flavi. Floret Januario, & Maio aut Junio
fructum maturat. Sibiinde alterum arboris latus uno anno, alterum secundo fructus profert maturos,

tertio quiescit, quarto demum tota fructifera est.

Fructus ponit vulgare magnitudine excedit, informis rotunditatis & tuberosus. Color cutis est
instar panis secundarii aut atri, vel corticis fulci Betule: pulpa mollis, flava, grati ac dulcis sa-
poris & odoris, panem recentem æmulans. Lapis intus contentus magnitudine & figura est ovi
Anserini, cortice lignoso hirsuto, continens nucleum albicantem, non edulem sed medicinale, con-
sistentiæ nuci *Cocis* adstringentis qualitatibus.

Drachma ejus plus minus rala optimo cum succellu ex liquore datur convenienti contra dysen-
teriam. Idem præstat nucleum insutum duplici quantitate exhibitur ad sistendos quovis sanguinis
fluxus.

2. *Guity-*

2. *Guity-torba Pisonis & Marcg. Prunifera Brasiliens. minor, fructu Aurantia magnitudine.*

Quantum precedenti altitudine cedit, tantum elegantiam eam superat: Aurantia tamen major.
Folia fert in frondes congesta, sempedem longa, saturatè viridia ut Lauri folia, splendentia &
crassa instar Pergameni, ad tactum lævia, figuræ nuci Juglandis foliis non dissimilia. Inter copiosa
folia ad frondum extremitates in ipsis ramulis copiosi flores proveniunt, flavi, odore & magnitudine
florum Tiliæ, [brevis pediculis, & calice rotundo] cavi ut nola ac rotundi, unico folio constantes,
scæpe in circumferentia scissuris ad medietatem usque, quæ floris globulim in sex veluti foliola di-
spicunt: in medio cavitatis stamen instat pilæ quod alia sex staminula circumstant, ex medio
cujusque segmenti prodeuntia, & spongice forme corpusculum gestantia.

Fructum fert rotundum, Aurantia magnitudine fed non figura, verum superius paulum turbina-
tum, absque corona, flavescentis è purpureo coloris, inodorus quando integer, sed concilis validum
odorem spirat, nauseabundum, carne flava & foliola, dulcis saporis. Lapis contentus Juglandis est
magnitudine, fed figuræ compressiori, altera parte grylei, altera umbre coloris splendentis, cui nu-
cleus inclutus est, iidem ubibus dictus ut supra. Decidit sponte quando maturus est, alias edulis
non est, nam lacte acni plenus est antequam decidat.

Inti floret, tardèque fructificat idque mensibus æstivis. Caudex vulneratus lac acre exsudat
diutius.

3. *Guity-iba Pisonis & Marcg. Prunifera Brasiliens. Mangel affinis.*

Precedentibus *Guity* minor & tenuior est [Tiliæ magnitudine, fed caudice non ita crasso
Mangel.]

Folia fert lingue figuræ, circiter quinque digitos longa, selsquidigitum lata, lætè viridia, splenden-
tia, infernè alba lanugine obducta (quæ digitis abtergi potest; juniora tota lanugine obducta fla-
vescent) alternatim posita in ramulis, & ad quemlibet pediculum brevem foliorum ovula proger-
minat una, duæ vel tres junctæ, vestite globulis parvis albicanibus, qui se apertiores produunt *flos-
culus* albus, sex parvis foliolis constantes, in medio multa *staminula* alba cum *apiculis* pallidis instar
scoarum setacearum stant erecta.

Fructum fert elliptice figuræ, magnitudine ovi gallinacii, interdum & majorem, initio viridem,
ubi maturus flavum exterius, citrinè cuticulâ tenui, quæ facillè separatur, tectum. Pulpa ejusdem
coloris, mollis ut pyrum emollitum, filamentosa, ob filamenta quæ exterius lapidi fructus adherent,
qui magnus, ovalis, exterius ex albo flavescent, villulosi, mediocriter duri, nec crassius, magnum nu-
cleum ex flavo incarnati coloris continens, siccum, amaricantis saporis. Caro autem fructus intus
pauca, dulcis & saporis, quasi molchus dulcedini admixtus est.

Julio ferè & Augusto floret: Martio fructum maturat.

Tempus

C A P. XXV.

1. *Myxa sive Sebesten J. B. Myxa sive Sebesten Park. Sebestena, Myxa, sive Myxara Ger. Sebe-
stena domestica, an æquivalens Athenæ C. B. The Sebesten, or Assyrian Plum.*

MYXA dictam volunt hanc arborem ἀνὰ τὴν πόλιν, i. e. humore lento è naribus destillante:
nam & hunc fructum simili mucoso lenore referunt esse. Sebesten Arabibus & Offici-
nis dicta est, vel à Σεβας Augustus, in cujus honorem ita denominata est: vel à Se-
bastia Samariæ metropoli, ubi olim celebrabat: nam è Syria in Ægyptum translata refert Al-
pinus.

Sebestena, describente J. Bauhino sunt fructus parvis serotinis Prunis pares, nigricantes, turbi-
nati, in acumen desinentes (in rugas contracti quæ in Officinis habentur) calyci indidentes facillè
cedentes, qualem in Dactylis videmus, fed longè majori, & acetabuli instar concavo, cinerei ferè
coloris. Horum pulpa atra est, viscidâ, dulci sapore prædita, pertinaciter officulo adherens, quod
aliis tribus costis donatur, alias compressum Pruni nostratis officulum imitatur; in cuius utrobet
fine foraminulum apparet, atque ex inferiore quoque, qui vel in geminis, vel ternos mucrones acu-
tos fingit, germinis veluti rudimentum exsistit. Nuclei tribus loculis seorsim tres continentur, ob-
longi, triangulares, albi, Melonum vulgari magnitudine & sapore, quique eodem modo vestitæ
rancescunt, qui non insuaves in recentibus: alias unus nucleus officulo clauditur. Eligenda
plena, majora, pingua, carnosâ, quæque situm non redolent, calyci adherentia, teredine non
arola.

Arboris ipsius duo (inquit Alpinus) sunt genera: Alterum sylvestre, Pruno simile: alterum do-
mesticum, foliis latioribus ac crassioribus à sylvestri diffrens. Utraque arbor flores fert albos, par-
vos, Geranii proximis. Sylvestris fructus fert minores, tardius maturiscentes, imperfectiores his quos
domestica Sebesten profert.

Folia Sebesten, adnotante Vellingio, extremis suis ovalem magis rotunditatem quàm angulosam
acumen præ se ferunt, superiore ambitu per spatia inæqualia variis incisuris denata, & nonnun-
quam segmente veluti subducto mutilata. Fructus brevi insidet calyculo, rotundus tenui spino-
squm umbilico leviter adstrictus, maturaq; jam ætate pellucidus, non insuavi glaucedine inclusa se-
mina manifestat.

Vere floret, Autumno semen maturat. In Ægypto, & Asia.

*Tempus
& Locus.*

Myxa

Q99999 2

[illegible]

Vitis & *Ficus*

Provenit in multis Regni Magnarum locis, præsertim Italia, Gallia, Hispania, Belgica, nec non quovis semel, nonnumquam bis, florat, fructificans, fortè, ad duo superius nunciat.

Cæterum lignum aboris operi fabrilis accommodum. Ex foliis & cortice confectus, ac in Oryze infuso colicus apozema committitur.

In terra ridiculis etiam in locis exarboratis. Idem insuper vires pariter ac mulibris pariter modum crassius ac obosis exhiberi solet pro potu, ut sensim attenuentur & gracileantur. Succus è viridibus corticum maxime Nucis Indici lacte exhibitus diarrheam sanat, ac colicos dolores tollit. Ex huius aboribus, uti & *Paul-vinif* ramulis tenerioribus simul collectis et in aqua coctus Balsameum fit contra febres inveteratas, Arthritidem & quœcumque, artemios dolores.

С А Р. XXIX.

Arbor baccifera Malabarica, folio pinnato, flor. umbellatis simplici officulo cum pluribus nucleis.
Katou-mail-elou H.M. P. 5. T. 2. p. 3.

H. M.

Alor et valte munitudinis, *Mail-Elea* altior, ramuli viridius, quadrangulus atque langu-
nibus, in orbem diffusis ornata. Lignum alto-friatum, corice munitum furvo, inens ro-
Radix carica, fibrosa, albicans; rubro intusque flavescere coricis recta, odoris, in-
geminata brevibus petioli, ordine parallelo longis, rotundis, *Mail-Elea*, ramuli in-
oblongo-rotunda, carica, mollia, tomentosa, luteo, *Mail-Elea*, ramuli in-
carica, sapore austero, odore nullo. *Mail-Elea*, ramuli in-
meratim non sparsim *Mail-Elea* fructus, pumerois carica extremos ramulos ubiq;
genuit. *Mail-Elea* fructus similes. *Mail-Elea* fructus similes.

Locus. Nasçitur montanis ac petrosis locis Regni Mahabari, præsertim in *Cathianæ* & circa *Colin-*
semper vivit, quotannis floret & fructum dat, ac ducentos ultra annos superstes manet.

Vires & Ufus. Lignum arboris operæ fabrilis accommodum. Adhæc infemine *Cudde-pale* vivit extollitur in diarrhæa, dysenteria & tenebris. Ex foliis cum pipere & semine *Cudde-pale* in Orizæ infuso coquitur antidotum fci Serpentum, Scorpionum, & aliorumque venenatorum animalium ictibus. E cortice confectio & cocto medicamentum conficitur ad sanguinem ex casu in corpore coagulatum dissolvendum.

C A P. XXX.

Perin-Nirouri seu *Ma Nirouri* H.M. P.5. Tab. 45. *Frutex baccifer Malabaricus officulo fragilis*
cum sex intus nucleis.

M Edix magnitudinis arbor est, quatuordecim circiter pedes alta, *candide* mediocriter craffa, albicante, duro, cortice obduco glabro, furto, multo, etiam ad ingenti ac silvestris. *Folia* exigua oblongo-rotunda, craffa, membranacea, viridia nitida, ad marginem serrata, utrinque subtusque virentia. *Rami* viriduli. *Floris* exiguæ, subvirides, exiguis brevibusq; petiolis ad foliorum axillam hinc inde circa ramulos proveniunt, fere rotundis foliolis cunctis, numerosis inter tenuius *florimula*, in quorum medio rotundus prode globulus, qui senfim incrementum fumens ac adtus in *Fructum* excrescit, marcescente interim flore, adeo ut flos emansus fructui pro ca inferatur. Vertice coronati, sunt autem Fructus hi rotundi, tribus angulis fulcati, etiam albidiusculi, subdoli reuera, intra quam purpurascens, tenui pellicula cincti, carnesque mollescentes habent. *Semen* aliunde, subglobuli figurae, minus autem fragile, nuda castanea, fere includens (*soma* oblonga, triquetra, triplici ordine locata, ac membranis quibuscum pellicula, cui parietibus intergerens) sejuncta, ita ut bina in singulis latent cellular.

Lucet. Nascitur in variis Regni Malabarici locis, præsertim circa *Granganor*: quotannis floret & fructus fert, diuque superstes manet.

Vires. E foliis, fructibus & radicibus in aqua cum Pipere longo & Cumini semine coctis potus conchitur, qui in Asthmate, tussi, phthisi, similibusque Pulmonis affectibus valde commendatur. Folia cum cortice in Oryza infuso cocta, & in cataplasmatibus formam redacta, ac tumoribus imposita poterunt

tenter eos maturare feruntur. Ex arboris cortice cum lacte, melle & butyro cocto ballanus paratur, quem intus sumptum & foris illitum pleuritidem sanare dicunt.

Tsjeria Nirouri.

Præcedenti (inquiunt) per similes est, nec ulla distinctionis notas adducunt; nec figuram addunt. Crescit abunde circa Cochlin.

C A P. XXXI.

De Cinnamomo, Cassia & Canella.

NON levis est controversia inter eruditos, an Cinnamomum Veterum, Cinnamomo hodierno seu Canelæ eadem res sit, an diversa, & hodie penitus ignota. Revera si Cinnamomum Veterum fuerit quale ab illis describitur, surculi seu virgule tenues fruticis non magni, in Arabia nascentis, Canella nostra esse non potest, ut ex descriptione patebit.

Verum quoniam fabulosa, varia & incerta sunt quae de Cinnamomo & Caffia à Veteribus Graecis & Latinis traduntur, ego potius in García ab Horro, Monardis, Scaligeri & Amati sententiam propendo. Verumtamen fci & Recentiorum Cinnamomum neonon Caffiam eorundem unam & eandem rem esse. Dioscorides scribit, Caffiam esse virgula craffi corticis, Piperis foliis: Cinnamomi vero descriptionem profert omittit. At Theophr. Caffiam & Cinnamomum magnitudine Viticis, multo ramos ignobis habere scribit. * Plinius Cinnamomum dicit fruticem esse, duorum cubitorum altitudine, amplius, minus, quicquid minimum. Galenus i. *Anat.* arcam Romam delatam è Barbarorum regione, quae longissime à Syria sita, à Syriis à Persis, à Persis à Arabibus, à Arabibus à veteribus aboribus esse statuit, scribit tamen Caffiam esse in Cinnamomum transmutari: sic Caffia furculus Cinnamomi propter perimiles. Quae cum ita sint, ego cum García sentio, tam longa diffinitione via olim petita fuisse haec aromata, ut perfectum eorum noticiam consequi Veteribus haud facile fuerit. Hinc factum ut innumerae fingerentur fabulae, quae Herodorus pro veris refert. Et quoniam ingens eorum erat pretium, maiorque in hominibus lucri cupiditas, adulterabatur aromata, & hic ratione fiebat, ut diversa illis indenderent nomina, tametsi plerumque eisdem essent generis. Propter locum igitur distantiam, & minus frequentatas hasce regiones à mercatoribus, probe cognita Caffia hithera Veteribus non fuit. In loco atque in illis erratum: Nam neque Caffiam, neque Cinnamomum apud Æthiopes aut Arabes fuisse multis probat idem García; & quae apud ipsam videt.

At iniquis, Veteres non esse potuit quid ad se pro Cinnamomum adferretur corticem ex virgula; illi autem expresse affirmant virgulâ fuisse: proinde Cinnamomum feu Canella nostra Venerum Cinnamomum esse non possit. Imò hoc non impedit quin idem fuerit. Nam (ut rectè Casp. Hofmannus) Quod magnam in planta ipsa nobis offert difficultatem, est quod mutata ratio afferendi ad nos. Antiquitus enim tota planta, cortex cum ligno affatus: at cum animadvertimus efflignum tantum non inutile esse, cortex tantum fuit allatus: & sic hodieque. Hæc quoque inveniuntur in antiquioribus scriptoribus, nonnulli tamen deinde opinione Jo. Bonardæ à Stapel, nam à Dodonæo haufit, Magnæ (inquit) sunt Virgule Botanice. Denique deinde etiam ramosum Cinnamomum Veterum esse, Pempte . l. lib. 5. p. 97. Erubet. *Sarmenia seu virgula tenera, que cum caryophyllis inferuntur legitimum Veterum junc Cinnamomum.* Hanc approbo opinionem: Omnibus enim notis Veterum repræsentant Cinnamomum. Sunt nigra, ex vino in cinereum vergentia, colore ei quem descriptit Galenus omnino simili; sunt inter levia hæc virgula, tenues ramuli, frequentibus fascis nodis cincti, perquam olensio, odore Baccharis, sapore acri ac mordaci cum calefactione, fallacine quadam, neque (ut Galenus observavit) modico palato tribuitur. Interdum rotundiusculæ, interdum angustiusculæ, utramque præterea formam præsestant pulverulentæ quæ emittunt, & nonnihil linguosula videntur. Quanquam nullum est dubium cur Cinnamomum Veterum esse non credam. Inferat quis, qui itaque hodiè negligenter? Respondere, quod fieri, quodd Caryophylli ipsi in locum ramulorum succederent, qui Galeno, Dioscorido, Theophrasto incogniti fuerint; & ad hos non fuere delati, vel quod in Zeilen, ipsi tuam mercatum agebant, Moluccæ enim ipsi incognite fuere, (quæ pluvsum 200 miliaria à Zeilen tie sunt) arbor Caryophylli fructum non ferunt, vel qua temporibus Veterum incogniti fuerint Incognitis quædam sunt, quæ non ferunt, vel quod parva cum illis, quam incolæ fibi faciant, sed magis mobile valeret. Sic

[illegible]

flamula, flavescens *apicibus* ornatis, medium occupantibus; inter quæ globulus confistit virididulus, è quo sex, septemve tenuia ac albicantia filamenta plerumq. prodeunt. Floribus pari fertilitate *fructum* succedunt; calycis, rotundo, crassoque inharere, oblongo-rotundi cum cuspidè in vertice, aliqui glandibus nostratibus tum formâ, tum magnitudine haud abimiles, subvirides, glabri, molles, tenui pellicula cincti, carnè, albicante, pellucida, mucilaginosa, viticida, saporis, primum subacidi, deinde dulcis intus referti: intra quam *officulum* locatur rufum, oblongum, quadratum, nucleum continens albicantem, amaro dulcem.

Locus &
Tempus.

Vires.

Crescit variis in locis Malabar, præsertim circa *Bardella*, palustribus & uliginosis. Semper vivit; quotannis maturos fert fructus, mensibus scilicet Julio & Augusto, atq. ad sexagesimum annum non raro frugifera manet.

Fructus hi sale & aceto condiuntur in *Atjaar*, maturiores verò comeduntur, at alvum relinquunt altricem.

Ex arboris cortice succus exprimitur, qui cum *Oryze* infuso & concreto Nucis Indicæ succo exhibitus vehementes alvi cruciatus (quos *Tripas subidas*, hoc est, *intestinarum spasum* vocant Lusitani) sedat. Idem succus pedum clavis admodum eoldem emollit sensimq. tollit.

Radix quocumq. modo sumpta alvum movet.
E foliis aqua communi additis aliis specificis coctis apozema fit, quo indigenæ plerique quotannis per 40 dies continuos ut solent adversus viscerum quorundam obstructions & artuum dolores. Succus è foliis expressus & cum conchylii cuspidam pulvere in liminenti forma mixtus sedas facit totiusq. corporis maculas delet, si eo illantur.

CAP. XXXIII.

Prunus pentaphylla Malabarica fructu calyci insidente.

Karil H. M. P. 4. T. 36. p. 75.

A Rbor est vasse magnitudinis, 50 circiter pedes alta, caudice crasso, denso, albicante, cortice obdueto crasso, cinereo, saporisque astringentis, necnon ramulis viridi-albicantibus, fungosâ intus medullâ, ut in Sambuco, refertis, ornata. *Radix* furva, saporis amari, odoris terrei. *Folia* terna vel quina simul juncta petiolis longis circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, ac in mucronem desinentia, densa, glabra, supernè atro-viridia & splendentia, infernè subviridia, sapore subamaro. *Flores* similiter petiolis longis circa ramulos proveniunt, cœrulei flavescentes, viridica, ac rotundo calyci inharere, quinque subrotundi & extorsum reflexi foliolis constantes, cœruleo medio occupante *filio*. *Fructus* pari fertilitate floribus succedunt, calycis, glandium instar inharere, oblongo-rotundi, Prunorum sylvestrium æmuli, subvirides, glabri, carnesque molli, humidâ, viticida, ac albicante referti, quæ fructibus diffusis mox insipiscit ac purpurea evadit: odor ingratus, sapor amarus: intra carnem *officulum* locatur oblongo-rotundum, nucleum continens candidum, amaro-dulcem.

Locus.

Vires.

Provenit variis in locis Malabar, præsertim circa *Montan*: Semper vivit; quotannis florem fructumque pericit, Julio viz. & Augusto mensibus.

E radice, foliis, fructibus, aliisq. hujus arboris partibus in aqua coctis balneum paratur quibuscumq. articulo doloribus tollendis utilisimum.

CAP. XXXIV.

Prunus Malabarica fructu calyculato.

Elegi H. M. P. 1. F. 20. p. 33. *Olee affinis Prifolia Malabarica flore odorifero stellato*. D. Syen.

A Rbor est procera, frondibus densis & opacis, latè sparsis, in arenosis nascens. *Radix* ei crassa, altè descendens, ramosa, transversos subus & supra terram latè extendens, cortice lacteo. *Caudex* quantum duo homines ulnis extensis amplecti possunt, cortice crasso, exterius fulco & scabro tectus, ligno lacteo, fistili gravi, in aquis fumæ durabili, extra aquas putredini facili obnoxio. *Folia* in parvis viridibus petiolis oblongo-rotunda, rotundis ad petiolum oris, brevi antennis cuspidè, versis exteriora reflexa, crassa, foliola plana, glabra, supernè obscure virore nitentia, infernè lucidiora, oblique foliorum Pyri nostratis. E costa, suprà etiam parte eminente, venæ transverse subiles ac densè excurrunt. *Flores* è foliorum sinibus exeunt quing. vel sex simul, pediculis uncialibus, è viridi flavescentibus nixi, primò albicantes, dein flavescentes, seu ex flavo fulcescentes, stellati è 16 petalis oblongis, angustis, cuspidatis compositi, quorum duo & duo artibus juncta sunt, odore fragrantis. In medio flore octo alba surrecta folia, octo *flamina* surrecta, curta, crassa, albicantia ac pilosa circumstant, versus summam in cuspidem stricte, ac flava, capitulo albicanti flavo, quod germen fructus est, circumposita, ex quo *stylus* virididulus & albicans emicat. Calyx octo oblongis, angustis, cuspidatis, stellatim expanis foliis constat, exterioribus quatuor flavescentibus & mucosis, interioribus ac interjacentibus albicantibus. *Gemma* florum conice sunt & mucosis coloris. Ex floribus ferta seu corollas efformant. *Fructus* calyce inferius comprehensi figurâ sunt olivarum, primum virides, deinde livi ac rubescentes, carne sub cortice flava ac farinacea, esculenta, intus continentes unum, ac

ac etiam duo grandia *officula*, oblongo-rotunda, nonnihil plana, spadiceo-fulca & nitentis coloris.

Bis in anno flores.

E floribus aqua stillantiam indigenæ eliciunt, quæ odorata est, & epota melancholicis ac fo-
briantibus proficua.

Gravidis in difficili partu fructus triti commodè dantur in aqua calida.

CAP. XXXV.

Prunus Chinenfis duplici in fructu officulo.

Manyl-kara * H. M. *Prunus Chinenfis* Belgæ. An *Pruno* similis fructum Chinenfis C. B.

* P. 4. T. 24.
p. 33.

H. M.

A Rbor est procera, caudice crasso, multique ramis longe, latèque diffusis donato; qui cortice atro-viridi obduci, ubi inciduntur liquorem excludunt unctuosum, insipidum, inodorum. Lignum cinereum, cortice obdueto denso, scabro, fusco, intus rufo. *Radix* flavescentis, saporis acris, odoris sylvestris. *Folia* crassa, rotunda, ac viridibus petiolis circa extremos ramulos numerosa proveniunt, oblongo-rotunda, atro-viridia, crassa, densa, glabra, splendentia: media costa folii crassa, rotunda, ex viridi flavescentis. Manibus si confricentur hæc folia viticidum, lacteum ac acrem fundunt liquorem, quo mediante eadem teneriora arcè complicata sunt. *Flores* magnitudine Tillæ floribus haud abimiles, itidem circa extremos ramulos inter folia rotundis, lanuginosis ac purpureis petiolis glomeratim, non fixis producantur, sensimque porrectis columellis umbellæ speciei panduntur: triplici constant ordine foliorum accumulatorum ac ruforum, quorum singuli ordines sex continent foliola, ac medius planè erectus est; inharèntique calyci crasso rufo ac lanuginoso, in sex lacinas acuminatas secto, sex candidis *flaminibus* rufis *apicibus* dotatis medium floribus cavatem & umbilicum occupantibus, inter quæ *stylus* prodit, ipsius fructus rudimentum: odor suavis ac melleus, sapor nullus. *Fructus* tum forma, tum magnitudine Olivis similes, immaturi virides, nitentes, succoq. viticido ac lacteo referti; maturiores verò purpurei, intusq. rufa, succulentâ, ac acido-dulci carne referti, intra quam bina, (rarissimè unum) locantur officula, oblonga, glabra, rufa, nitentia, *nucleum* continentia album ac amarifciculum.

Arbor hæc nullibi, nisi fobole aut feminibus in hortis lata; provenit in Malabar: China & In-
sularum Philippinarum indigena est, indeque in Malabar illata; hinc *Manyl-Kara* quasi *Kara* è *Ma-*
nibus initius appellatur. Quotannis maturos fert fructus, Augusto, viz. & Septembri mensibus, semper vivit, diuque frugifera manet.

Fructus maturi inter bellaria comeduntur, appetitum augent, & concoctionem promovant. *Vires.*

Ex arboris foliis cum radice *Curcuma* & *Zinziberis* foliis coctis & consulis cataplasma conficitur, quod tumoribus quocumque potenter maturat.

Ex nide in Selsami oleo coctis, addito cortice hujus arboris pulverisato, linus paratur, qui affectui paralytico endemio, Indis *Berikeri* dicto, sanando summopere conducit.

CAP. XXXVI.

Ibauc-rapari Brasiliensibus Marcegrav. *Prunifera umbellata fructu reniformi cum duobus officulis.*

Marce.

A Rbor est mediocris, cortice griseo. *Folia* fert in frondes congesta, ab uno ad quatuor digitos longa, latè viridia, foliis Persicæ haud abimilia. In cuilibet rami extremitate umbella enascitur, plerumque in quatuor brachia rhombi instar expana, quolibet brachium iterum in multos pediculos, in quorum quolibet *fofolium* provenit, calice albo, digito longo, superius in quinquangularem stellam diffusis, coloris obscure cœruleo-purpurei, inodorus. Sequitur *fructus* Pruni equini magnitudine, figurâ renis ovilli, in superficie glaber, cuticulâ lutea, & interius carnem luteam habens, odoris ut Sapo Hispânicus. Carni autem involuti duo lapides figuræ ellipticæ, compressi, duri. Fructus non comeditur.

CAP. XXXVII.

Prunifera vesicaria fructu multiplici, officulo in singula quadrato.

Theca * H. M. *Kyati* seu *Quercus Indica* Bontii.

* P. 4. T. 27.
p. 57.

A Rbor est præcelsa, atq. speciosa plurimum, caudice præcasso, cortice crasso, scabro ac cinereo obdueto, necnon ramulis viridibus, geniculatis ac quadrangulis plurimis donato: Lignum albicans, durum, glabrum, stratum, quercino ligno haud abimile. *Radix* rufa, saporis astringentis & subamari, odoris subacidi. *Folia* geminata ordine parallelo ramulis inharere, oblongo-rotunda, acuminata, densa, crassa, supernè splendentia, infernè nequaquam, duas spithamas aut amplius longa, spithamam lata: odor acidus, sapor austerus. Manibus si confricentur

centur hæc folia succum fundunt, qui illico sanguinis instar atro-purpureus evadit. *Flores* exigui, suavolentes, circa ramulos teneriores ad foliorum exortum petiolis longis, quadrangulis ac fuscatis proveniunt, sensisque porrectis columellis umbellæ specie panduntur: constant quinque, vel sex subrotundis, candidis & exteriorum reflexis foliolis, inharcent, exiguo & acuminato calyce: foliola hæc intercedunt totidem *stamina* alba, *apicibus* luteis donata, medium occupante *stilo* subviridi, acuminato. Tandem superveniunt vertice magnæ, virentes, superius apertæ, in quibus tres quatuorve, (signe tamen sepius ab invicem sejuncti) locantur. *Fructus*, subrotundi, virides, lami-ginosi ac hirsuti, necnon carne viridescente inodora, saporisque amari & adstringentis, referunt, intra quam *officulum* continetur quadratum, ex albo rufescent, *nucleum* includens exiguum, albicantem.

Locus.

Ufus
& Virtus.

Crescit ubique in Malabar, at præsertim in provincia *Aryen coyl* & *Calicoen*, ubi integræ sylvæ ingenium harum arborum reperiuntur. Semper viret, quotannis floret fructumq; fert: mensibus, viz. Augusto & Octobri.

Lignum hujus arboris Quercino ligno haud abfimile est, operi fabrilis accommodum, atque naupægis ad navium fabricam in usu, sed in aquis, præsertim dulcibus, terebini facili obnoxium.

Gentiles, nescio qua superstitione ducti, hoc solummodo ligno sua vel construunt vel reparant templa: Ex relictis Princeps *Calicoen* se integrum templum ex unica hujusmodi arbore edificare curasse.

E foliis tenerioribus purpureus conficitur color, quo panni serici & gossipini tinguntur. Etiam tenera hæc folia in deliciis indigenæ comedunt, ex illisque coctis cum saccharo syrupus fit, qui aphthæ medetur. Ex floribus cum melle coctis medicamentum paratur, quod assumptum quas hydro-picorum educit. Radix fuscata, confusa, & in pulverem redacta, sicut exhibita sanguinem ex casu alicubi concretum dissolvit. E fructibus tenerioribus confusis unguentum conficitur herpeti sanando perquam utile.

C A P. XXXVIII.

Prunifera racemosa Malabarica fructu compresso, nucleo nudo. Panel * H.M.

* P. 2. F. 9.
P. 9.

Frutex est altitudine quinque sexve pedum: *Radice* capillata, cortice cinereo aromatico testâ. *Folia* in brevibus & crassis petiolis oblongo-rotunda, ad petiolum contractiora, in medio latissima, cuspidè modò obtusè, modò angustiora, utrinque adversis extantibus nervis ex costâ striata, ac inequalis superficiei ex grosso plurimum nervorum undique decurrentium cancelliformi contextu; coloris viridi sordidi. *Flores* in racemis longis hinc inde è foliorum sinubus egressis consistunt, candidi, quinque petalis rotundis ac anterius rotundo-cuspidatis compressis, odoris haud injucundi. *Stamina* decem, velut angusta foliola albicantia, *apicibus* parvis flavis dotata: *stiles* in medio crassius & subviridis, in summâ habens capitulum flavo-albicans, estque principium ac germen fructus. *Flores* sequuntur *fructus*, qui sunt hæcæ plano-rotundi, in vertice habentes spiculum seu nodulum, qui styli germinis sui capitulum constituit, suntq; odoris aromatici, amulantis odorem Piperis dicti *Capî Molag*, & gingiberis viridis, cum immaturæ sunt colore viridi albicante, ac cortice, qui crassissimus est, alpeño seu minis flavo, ob gemmulas viridiusculas hinc inde eminentes; ex maturitate primum albescunt, dein cum planè maturæ sunt colore albicante eburneo & ad peristum vergente, corticèq; glabro nitente ac nonnihil transparente, carne succulenta & subdulci: sunt, hæc in edulis.

Intus unum rotundiolum, planum ac grandiusculum *semen* continetur, quod tenuissimo ac viridi cortice etiam cum maturo, ac pulpâ albâ odoris aromatici ac saporis subacris.

Flores fert toto anno.

Vires.

Totius plantæ trita & decoctæ vapor in parte affecta exceptus sedat dolorem arthriticum. *Radix* humioribus evocandistrata, & cum aqua in qua Oriza macerata fuit in lotionè adhibita inservit: eadem trita & in aqua sumpta appetitum acuit, in decocto data status discurit. Folia in capitis affectionibus conferunt, ut præcipue in phrenesi: eorum succus cum oleo decoctus & auribus immixtus, eorum dolorem sedat: decoctorum vapor ore attractus denarium dolorem mitigat.

C A P. XXXIX.

Opata H.M. P. 4. T. 45. P. 95.

Arbor Indica fructu conoide, cortice pulvinato nucleum unicum, nullo officio sectum claudente.

H.M.

Arbor est præcelsa & speciosa plurimum, altitudine 70, crassitie verò 16 circiter pedum mensuram æquans, multisque ramis cinereis, longè lateq; in orbem diffusis, donata. Lignum albicans, cortice munitum cinereo. *Radix* fibrata, rubicunda, rufa cortice testâ, inodora, mucilaginosâ, saporisq; subfalsi. *Folia* geminata ordine parallelo brevibus petiolis circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, crassa, densâ, glabra, nitentia, supernè viridia, infernè subcinerea, inodora, insipida. *Flores* racematim proveniunt, exigui, suave-olentes, calycisq; viridi in quinque lacinias acuminatas secto inherent, quatuor oblongo-rotundis, acuminatis, luteis, atq; in ambitu albicantibus petalis constant, inter quæ totidem albicantia, bifidis *apicibus* ornata *stamina* intercedunt, medium occupante *stilo* exiguo, candido. Pari fertilitate floribus *fructus* succedunt conformes ac plantæ cum cuspidè in vertice, cortice viridi, crasso, carnoso ac pulvinato tecti Amygdalæ

Amygdale in modum: huic includitur *nucleus* fabam majusculam cum formâ, cum substantiâ & odore referens, & saporis amari, qui dum in involucri suo adhuc continetur, germinare incipit, ac radices foliorumq; pyramidis emittit.

Provenit locis arenosis ad ripas aquarum salinarum præsertim circa *Cochin*. Singulis annis maturos fert fructus, Augusto viz. & Septembris mensibus, atq; per seculum non raro frugifera manet.

Lixivium è cineribus præstans est ad pannos eluendos; Pictores etiam coloribus admiscere solent, *Vires*, ut picturis adherere firmius queant.

Fructuum nucleis in edulis *Caril* ab indigenis expetuntur, amaritudine per diutinam macerationem & coctionem in aqua sublatâ. Insuper è fructibus hinc viridibus, cum foliis *Adambæ* coctis & addito butyro confusis cataplasma fit, quod tumoribus impostum potenter eos emollit, & maturat: eundem in finem cataplasma hoc variolis & morbillis imponi solet, ut citius vel maturentur vel discutiantur.

Fructus magnam cum Anacardio habet similitudinem.

C A P. XL.

Prunus Icaquensis Rochefortii.

Arbuscula est fruticis in modum sparsa, perpetuæ frondis honore gestiens; foliis parvis longiusculis, bis quotannis floribus innumeris, pulchellis, albis aut violaceis, interfectis, onulata. Floribus succedunt *fructus* parvi, rotundi, magnitudine Pruni Damasceni, qui maturitate albi, aut violacei evadunt ad modum florum. Valde autem dulces sunt hi fructus, Indis quibusdam qui juxta sinum Honduræ degunt in deliciis habiti; qui eorum adeò avidi & amantes sunt, eque tantum faciunt, ut ipsi *Icaquensis* inde denominentur: Proinde quando maturescunt pruna excubas agunt, & armata manu vicinos arcent, nè furtem aut aperta vi ea rapiant, aut frusta depopulentur.

Prunus de Monbain Rochefort.

Præcella est arbor, pruna longa, flava odore fatis grato producens. Verùm cum officulum grande, pulpam seu carnem paucam habeant, non magni sunt, ni forte ab iis qui potui *Onicon* vel *Mohby* dicto ea admiscant ad saporem gratiorem communicandum. Quo tempore maturitatem adeptæ in terram decidunt hæc pruna, Porci in sylvis degentes ex eorum esu, quo multum delectantur pinguefcunt admodum.

Hæc Arbor gummi exsudat flavum odore intensiore quam fit ipse fructus. Ramuli avulsi aut decisi terre impacti facile comprehendunt & radices agunt, unde ad sepietima vivariorum quibus perora includunt frequentissimus eorum usus est.

HISTORIÆ PLANTARUM

LIBER VIGESIMUS OCTAVUS,

QUI EST

De Arboribus Bacciferis flore imo fructui cohærente.

Accam voco fructum minorem pericarpio seu pulpa humida donatum, cui semina seu nuclei includuntur vel solitaria, vel bina, terna, quaterna aut plura.

Quæ fructu sunt monopyreno, hoc est singulari seu unico intus officulo aut nucleo, sola fructuum parvitate à Pruniferis distinguuntur.

Bacciferæ arbores sunt vel singulis acinis singulis floribus succedentibus, vel pluribus acinis confertis ad singulos flores, ut *Rubus*.

Primi generis plantæ sunt vel baccæ calyculatæ, hoc est, calyce à flore superpente exceptæ, vel baccæ nudæ, calyce scilicet unâ cum flore deciduo.

Quæ baccæ sunt nudæ sunt vel eidem monopyrenâ seu unicuique intus nucleum claudente, vel polypyrena, nimirum vel duobus intus nucleis, vel tribus, vel quatuor, vel pluribus.

Draco arbor quam ad hoc genus refero insigni nota foliorum gramineorum ab aliis omnibus differt, ut per se genus unum lubaleternum constituit.

Librum ergo hunc in quatuor Sectiones partiemur.

Prima erit de Bacciferis fructu calyculato seu calyce à flore residuo excepto.

Secunda, De iis quæ fructu sunt nudo & monopyreno, seu unicuique intus nucleum semine claudente.

Tertia, De iis quæ fructu sunt nudo & polypyreno, sive duos nucleos seminivæ continet, sive tres, sive quatuor, sive plura, quibus admisceo eas de quorum nucleorum numero nondum mihi constet.

Quarta denique de iis quarum fructus eidem flori succedens ex pluribus acinis componitur.

SECTIO I.

De Arboribus bacciferis fructu calyculato.

C A P. I.

1. *Sassafras* Ger. Park. *Sassafras* sive lignum Paravianum J. B. Saff. *Arbor ex Florida Ficusco fo-lio* C. B. *Aniba* seu *Sassafras major* Pilo. *Æthe Sassafras-tree*.

Maximæ hujus generis Pini sunt magnitudine & formâ: nam præterquam quod sunt trunco unico, & Palmæ instar non ramolo, valido & recto; ramos in cacumine habent coronæ instar ornate expansos ad instar Piniis repurgare. Cortice sunt tenui, glabro ex gilvo nigricante [crasso, fulvi coloris, alio tenuiore cinereo recto] veluti odore, ita & sapore admodum aromatico, ad Fœniculaceum accedente. Ramis hærent folia viridia, tenuia, fusculeorum aut Vitæ alba æmula, odorata, multoque magis exsiccata: Tenuia adhuc Pyri foliis similia sunt, vixque ullum angulum ostendunt, inquit Monard. quod confirmat Tho. Johnsonus in Gerardo suo emaculato: qui Sassafras arbuticulæ à se visæ in horto D. Guliel. Cuy Stratfordiæ propè Londinum ramulum describit & depingit foliis infimis integris & propemodum Pyriforibus, summis in tres cuspides divisis; in eodem utiq. ramulo. Perpetua fronde est, floribus & fructibus Monardi & Piloni incognitis. At C. Bauhinus fructum oblongum, rugosum, longissimis pediculis donatum ei attribuit Parkinsonus ex relatione Jo. Tradescanti. Flores, parvos, luteos, staminicos Corni maris floribus perfamilie.

perfamilie est tradit, quibus succedunt pro fructu baccæ parvæ, nigricantes, calycibus parvis exceptæ, multæ simul racematim congeitæ, pediculis longis insidentes. *Radices* nunc crassæ, nunc tenuæ, ad terræ superficiem expansæ, unde arbor extirpata facilis, quarum cortices arborum corticibus ut odoratoris ita & in medicina præstantiores, Fœniculum recipientes Clusius Draconis hæc æ gustui assimilant.

G. Pilo Monardi descriptioni circa lignum Sassafras non acquiescendum esse ait, siquidem affirmat Sassafras Floridæ lignum decorticatum vix ulli dignitatis esse, cum Brasiliensē eximie dignitatis & virtutis habetur, atque à cortice liberatum in aliquot annos immune servatur: Duas adhuc alias hujus arboris species describit Gu. Pilo: 1. Prior albicante & flavescens est ligno, ac propinde Lusitanis *Cedro branco* vel *Camella* ob odorem dicitur, Brasiliensē *Anbaipitanga* vocant. Foliis est parvis, angustis & tenuibus.

2. Altera seu tertia species, *Anbaikamiri*, quantum duabus prioribus magnitudine inferior, tantum virtutibus superior, omnibus pariter Brasiliensibus in quotidianos usus repolita. Folio est Lauri, seu minori, fructu odorifero & nigro ubi maturerit, eoque simul cum cortice, ligno, foliis & radice intensè calidis.

J. Bauhinus lignum Sassafras sic describit. Cortice tegitur interius fungoso nonnihil molli: materies subjacet alba, vel ex albo rufescens, aliqua interdum etiam ex parte ad cinerem vergens, mollitie & pectinibus Tiliacis, odore & sapore suavi, aromatico, acrisculo & subdoli quodammodo Anisi.

Nascitur in maritimis locisque temperatis [in vastissimis & diffusis salibus *Pisum*.] non tantum *Locus* in Florida, sed & in aliis Americæ regionibus, etiam Brasilia ipsa.

Folia contritus imponunt Indi, sicca etiam in medicos usus assument.

Ligni decoctum, sed maxime radices ejusque cortices, multi usui est, quod vel meracius vel saturatius pro acri viribus, atque ut temperamento sumendum est. J. Bauhinus cum Monpeli ageret ligni cum suo cortice derafi 3iβ. in tribus tantum aquæ fontane libris à medicis Monpeliensibus infundi solere ait per horas 12. deinde ad lib. ij. consumptionem decoqui & de colatura 1b; manè sumi calidè. Meliùque censemus (inquit) cum celeberrimis ejus loci medicis in duas tantum doses sic parari quàm in plures, tum quia asservatum gratiam odoris amittit, tum quod facultas illius facile evanescit. Est enim tenuissimarum partium.

Residentium prædicti decocti infundebant per tres horas in lib. 16. aq. font. decoquebant ad lib. ij. consumpt. colatogue per manicam Hippocrati. Saccharo, Bolchei titulo, aut sine eo, pro potu ordinario utebantur, liberaliori adhibito victu quàm in decocto Guaiacino, quo nomine frequens ejus usus in corporibus macilentis. Hac ratione magno successu præferebant ad podagras, ichiadas, veteres fluxiones, obstructions confirmatas, febres nothas & antiquas, & singulari propemodum experimento ad fædos virginum colores. In luc Venerea idem præstat quod Guaiacum, China, Sarsaparilla, simili usu & utilitate. Valet & ad membra relaxata. Ventrem solvit cyathus manè calidè sumptus: Passionem colicam diuturnam sanat, flatu urari & crassitates consumit certo experimento; menses mirificè provocat, sterilitatem etiam emendat. Macilentis confert & carnem augeat: Multi etiam ad pestis & morborum contagiosorum præcautionem aquâ vel decocto ejus utuntur.

Monardes ad frigidos ventriculi affectus & flatu commendat, necnon ad concoctionem promovendam, & vomitum compescendum. In morbis thoracis frigidis efficax est; inque capitis doloribus tam novis quàm inveteratis. Calculosis utiliter datur iisque quibus arenulæ gignuntur in renibus. Adversâ est iis qui urina ardore laborant. Halitum denique oris emendat. Hac Monardes ad quem Lectorem qui plura vellet remitto.

Notat Schroderus instar Panaceæ in catarrhis haberi.

Ligno Sassafras dicto subjungit J. Bauhinus Lignum Anisi.

A Tho. Platero medico communicatum, odore Anisi & quàm Sassafras suaviori miniorque, materie foliâ, subfusca, pectines rectos, maculis transversis ac splendicantibus intercurrentibus, quales ferè in Fagino ligno videri solent. Facile finditur. Flammæ admodum faciliè adolefcit, & luculentam flammam præbet; sed odorem gratum non reddit sicuti Sassafras.

2. *Sassafras arbor folio crenato* Munting.

Hanc depingit & describit Abrahamus Muntingius in Herbario Belgico, quem consulat Lector, Nos enim linguam Belgicam non intelligimus.

C A P. II.

Tinda-parua H. M. P. i. F. 48. p. 87. *Arbor Malebarica baccifera, cortice albicante, glomerato* fure D. Syen.

H. M.

Arbor procerâ est, nascens in arenosis. *Radix*, quæ fibris terræ se affigit, cortice est crasso, subflavescens, molli, lactescens, saporis adstringentis; ligno albicante. *Stipes* ambitu hominis amplexum implens, cortice est cinereo, sublacteoso, uti sunt & rami & furculi. *Folia* brevibus petiolis hinc inde insident, oblongo-rotunda, nonnihil cuspidata, ad petiolum etiam contracta, in margine denticulata, intus sublacteæ, texturâ rigida fere dura, supernè obscurius viridia, R. rrrrr 3

subtus lucidiora. Nervorum dactyli & divisiones in foliis nihil habent singulare. Descriptionem si placeat vide. Flores in capitulis plano-rotundis, petiolis simplicibus, curtis indentibus, per furculos hinc inde, ut gemme plures unice prodeunt, quatuor petalis cuspidatis, dilute virentibus compositi. Stamine, ut gemme plures unice prodeunt, quatuor petalis cuspidatis, dilute virentibus compositi. Stamina quatuor, ex foliis longe emicantia, apices gestant albicantes, grandifolios. Stylus in medio brevissimus cum capitulo albicante. Fructus sunt baccae rotundolae, calyce quadrifolio primum arcte brevissimus, deinde vertice stylum bifurcatum eicientes, primum virides, dein albescentes, per maturitatem rufescentes & parum nitentes. Unum capitulum gemmeum nonnisi unum fructum profert. Sub cortice exteriori tenui unus nucleus rotundus, viridis continetur, qui proprio, nonnihil cartilaginolo, rufescente cortice tegitur.

Radix trita & cum aqua Oryzae in lotionem adhibita morbo sacro confert: eadem trita Apostematis imponitur. Folia decocta in fomentis aut cataplasmatibus quoscumque dolores leniunt, & in puerperis juvant.

CAP. III.

Frutex baccifer Malabaricus fructu calyculato, rotundo, monopreno. Myrsine dictus. Modera-cami H. M. part. 2. Fig. 19. à Modera, i.e. myrsine dicta. Centram species est descript. P. 1. F. 37.

H. M.

Rutex est altitudine duum hominum, nascens in arenosis. Radix crassa, exterius cortice flavo seu rufo, qui albicante farina seu calce obdusus est, intus ligno fulco-rubro, & grati ac aromatici odoris. Rami cortice sunt cinereo, iisque spinæ unciales, lignose transverse hinc inde innascuntur. Folia in brevibus furculis qui intervallo ab exortu ferme unciali ad utramque partem lignosa & spirant intorta barba muniti sunt. [Hinc planta *Modera-cami* dicitur. Nam *vos modera* in lingua Malabarica myrsinam denotat.] proveniunt, & in superiore eorum parte quæ supra barbam est, & infra quoque ad eorum exortum brevibus pediculis appendæ, suntque oblongo-rotunda, antennis obtusè cuspidata, ad petiolum nonnihil stricta, virore utrinque claro, superne parum nitentes; ad exortum duobus foliis cuspidatis angustis velut auriculis comitata. Flores in fumis furculis pediculis vix femuncialibus insidentes, duo trèssè simul prodeunt, consiti in calyce viridi-flavescente quinque cuspidatorum foliorum, suntque colore flavo & parum nitente, constantes quinque petalis tenuibus, oblongo-rotundis, & venulis tenuissimè in longum striatis, unguibus albicanibus. Stamina in medio ro, longiuscula, subflava conspicuntur nodulis flavo-rubris dotata, inferius albicantia, quæ in calyce mutuo unita capitulum medium albicans circumambunt; è cujus vertice prodeunt alia quinque stamina parva, subflava, cum viridibus nodulis seu apicibus. Fructus rotunde baccae sunt, inferiori parte in calyce arcto profunde insidentes, glabri, nitentes, per maturitatem flavi & subrubri, sub exteriori pellicula carne valde rubra, densa, humida constantes. In medio officulum albicans, durum, in longum vomis striatum, parum nuclei continens.

In lotionem corporis adhibitus humores evacuat. Radix inflammationibus sedandis & tumoribus resolvendis confert trita & impoluta: eadem præstanteum remedium est pro ita virulento colubri; usurpatur quoque pro febribus, præcipue infantum, intestinum torminibus, dolore colico & verum emaciatione; estque sudorifera, urinam ciens aculeque corroborans. E radicis cortice Alexipharmacum contra venena formatur.

CAP. IV.

Baccifera indica fructu cuspidato monopreno, calyce residuo excepto. Bassal H. M. P. 5. T. 12. p. 22.

H. M.

Rbor est mediocri magnitudinis, caudice tenui, albicante, cortice cinereo fulco obduso, necnon pluribus ramulis subviridibus ac subcinereis donato. Radix albicans, crassa, subrubroque cortice recta, saporis amaricantis. Folia circa extremos ramulos brevibus petiolis proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, mollia, flaccida, atro-viridia; costâ mediâ crassâ. Sapor amarus, odor acris. Flosculi numerosi racematim proveniunt, candidi primum, deinde ex albo rubescens, flavescentes, calycique exigui, subrufo, in quinque lacinias acuminatas secto inherens, quinque oblongo-rotundis ac stellas in modum expansis, foliolis constantes, quæ totidem intercedunt flammula alba, surrecta, subrufis apicibus ornata, medium occupante stylo exiguo. Flosculi succedunt Baccæ rotundæ, rubescentes cum calypso in vertice, inferius calyce quinqueangulo exceptæ, carne succulenta ac subdoli intus referente, intra quam officulum locatur albicans, plano-rotundum, nucleum continens candidum, amaro dulcem.

L. C.

C. J.

Provenit locus arenosis, præsertim ferul folio circa Cochini: quotannis floret fructuque profert, atque à primo facioni anno ad decimum quintum frugifera esse solet.

E tenerioribus foliis addito zinzibere in aqua coctis garagarima paratur faucium affectibus utile. E baccis in butyro fixis unguentum conficitur, quod fronti ac temporibus illitum phreneticis valde prodesse dicitur. Nuclei vero earundem assumpti lumbricos necant.

CAP.

CAP. V.

Baccifera indica fructu oblongo, calyce incidente monopreno, officulo compresso. Kaka-Niara H. M. P. 5. T. 18. p. 55.

H. M.

Nitida species est sed humilis, quatuordecim circiter pedes alta, caudice tenui, albicante, cortice munito furvo, intus flavescente, necnon ramulis viridi-fulcis, in orbem diffusis, donato. Radix fibrosa, nigricante, intus subrubescens cortice cincta. Folia oblongo-rotunda, crassa, densa, glabra, superne atro-viridia, inferne subviridia: sapor subacido astringens, odor nullus. Flores extremis furculis proveniunt, inodori, quinque oblongo-rotundis, acuminatis, rigidis, crassis, colorisque carnes foliis constantes, totidem flammula albicanibus, flavo-rubescens apicibus ornatis medium occupantibus, inter quæ stylus prodit viridi-albicans, ipsius fructus rudimentum. Floribus succedunt Baccæ oblongo-rotundæ, calycique exigui, viridi, in quinque lacinias secto inherens, virides primum, dein albescens, post rubescentes, tandem nigricantes ac nitentes, carne intus subrubescens ac subdoli referente, officulo albicante plano-rotundo.

Provenit in *Porca & Montan;* semper viret: quotannis floret, fructuque fert, mense viz. Au. Lævi gulto.

Expressus è foliis succos, & cum lacteo nucis Indicæ succo exhibitus lumbricos necat; & cum Vinum potus eosdem expellit.

CAP. VI.

Peregrina H. M. P. 2. F. 25. p. 41. *Frutex baccifer Malabaricus, floribus pentapetalis, bini, una bacca nigra in calyce stelliformiter expansa.*

H. M.

Tripetalis est altitudine, in arenosis nascens, radice fibrosa, flava seu rufa, saporis & odoris nullius. Stipes & furculi teretes, verum in summo quadrangulares, verustiores cinerei, teneriores ex viridi spadiceo & tomentosi. Folia petiolis rotundis, tenuiter pilosis seu tomentosis, bina conjugatim, & alterno ordine furculis adnascuntur, cordiformia, cuspidata, crassa pilosa lagnine obducta & veluti instar lenia, viridia, subus dilutiora, sapore subamaro, descriptionem ductus nervorum vide. Flores bini una proveniunt in petiolis rigidis, oblique surrectis in furculorum superiori parte hinc inde supra ex origine parvorum ac se mutuo ordine decessantium foliorum, quæ quidem cum majoribus formâ conveniunt, at longe minora manent, & minora sunt quæ apici furculi propria. Sunt autem flores candidi, quinque petalis compositi, oblongo-angustis, ad unam magis partem fatis, quæ in medio uni vni striata sunt, insidentem, pedicula albo [rubro seu collo] subflavo calyce amplo, laxo, quinque foliorum cuspidatorum, quæ in medio anterioris nervuli striata sunt. Stamina è medio exeunt quatuor, tenuia, candida, longa, cum apicibus nigricantibus lunatis incumbens; item stylus tenuis, candidus, in summitate viridis ac bifidus, è primordio fructus, quod ex calyce officio se exerit, prodians. Flores odoris sunt gravis male-olentis. Floribus delapsis succedunt Baccæ singulæ, à calyce laxo primum in totum comprehensæ, dein è calyce Stelliformiter expansæ, ac exteriora versus reflexo emicantes; suntque primum virides, deinde ex viridi-fulco cærulescentes, post cum planè mature nigre ac nitentes, cortice tenui, intus parum succulenta, ac comestæ nonnihil adurunt. Semina quæ fructus in totum replent, ac in singulis duo, tria, vel etiam unum continentur, una parte rotundiora sunt, alterâ plana, vel duobus planis lateribus constantia, in latere rotundo nervulis eminentibus cancellatim striata, ac colore cum sicca ex rubro nigricante.

Radix profusa est pro hienteria & intestinorum torminibus & dolore colico, in la-te acido vel Vinum etiam vino data. Eadem in pulverem redacta ad pustularum exsiccationem confert. Foliorum succos epotus lumbricos in ventre enecat.

CAP. VII.

Baccifera Malab. racemosa, tripetala fructu oblongo tricoeco, calyce excepto. Tijerou-Potam H. M. part. 5. tab. 56.

H. M.

Rbuscula humilis est, caudice tenui, albicante; cortice cincto nigricante, intus viridi, multique ramulis gemmatis donato. Radix flavescente, rufa cortice recta, odoris ac saporis ingrat. Folia oblongo-rotunda, acuminata, in ambitu leviter crenata, lenia, superne atro-viridia & splendens, inferne subviridia ac languida, nervis aliquot è media costâ albicantes, & in avera parte exuberante in latera excurrentibus. Odor & sapor ingrat. Flores inodori, viridi-albicans racematim ad foliorum alas in furculis proveniunt, calycique viridi tripetito inherens, tripetali, è tribus viz. oblongo-rotundis, acuminatis expansisque foliolis constantes, medium occupante globulo viridi, è quo exurgit stylus tenuis oblongus, è viridi flavescent, capitulo rotundo. Floribus pari modo succedunt Baccæ oblongo-rotundæ, tricoecæ, virides; calycibus exceptæ, tria

tria intus continentes *semina*, viridi-albicantia, amara, membranaceis pelliculis sejuncta, ita ut singula in singulis latent loculentis.

Provenit variis Regni Malabarici locis, præsertim circa *Repoly*: semper vires, floret & fructum fert.

E floribus, fructibus & cortice in oleo coctis linimentum paratur, quod capiti inunctum cephalalgiam sanare fertur. Folia recentia contusa & parti erysipelate laboranti imposita id tollere dicuntur.

Lac.

Vires.

CAP. VIII.

Frutex baccifer Malabaricus fructu calyce excepto, sulcato trippreno. Katou-Patsjotti H. M. P. 5. T. 7. P. 13.

H. M.

Arbuscula humilis est, caudice tenui, albicante, cortice obducto cinereo-rubefcente. *Radix* subalbicans, rufa cortice cinctâ, grave-olens, unctua. *Folia* oblongo-rotunda, acuminata, in ambitu crenata, crassa, superne colore atro-vidi splendentia, inferne subviridia, mollia ac consensuosa; nervis aliquot e media costa in latera excurrentibus. *Flores* ad foliorum exortum racematim furculis inhaerent, tribus rubro-flavescens, subrotundis ac intus concavis foliis constantes: odor nullus. *Fructus* calycibus quinquepartitis excepti floribus pari modo succedunt, subrotundi, antennis in acutum mucronem definentes, tribus angulis fulcati, crasso viridique cortice tecti: in medullis tria latent *semina*, oblongo-rotunda, triquetra, purpureo-nigricantia, membranaceis pelliculis sejuncta, ita ut singula in singulis latent cellulis.

Provenit variis Regni Malabarici locis, præsertim in *Candemate*, semper vires, quotannis fructus fert, Septembri scilicet & Octobri mensibus.

In re medica nullus ejus usus est.

Lac. & Tempus.

CAP. IX.

Frutex baccifer Malab. fructu calyculato, tetracocco, umbellato. Tjocatti H. M. P. 5. Tab. 48. P. 95.

H. M.

Arbuscula est humilis, duodecim circiter pedes alta, caudice tenui, multisque ramulis lignosis donato: Lignum albicans, rufescente cortice cinctum, matrice viridescente, molliore. *Radix* albicans, amara, aromatica. *Folia* oblongo-rotunda, acuminata, in ambitu leviter crenata, crassa, densa, glabra, splendentia, superne atro-vidi, inferne subviridia; costa media crassa, e qua plures exigui nervuli ordinatim ad prominentes dentatâ, oras exeunt: sapor amarus. *Flores* flavescens, inodori, umbellatim extremis furculis proveniunt, quinque oblongo-rotundis in quinque laciniis oblongo-rotundis secto inhaerent, quinque oblongo-rotundis ac stellæ in modum expansis foliolis constantes, lucis aliquot *staminibus* surrectis acuminatâ, medium occupantibus: inter quæ *capitulum* prodit planum albicans, quinquepartitum, e cujus vertice *stylus* exit tenuis, albicans, longus, ac supra *staminula* emittens. Floribus deciduis succedunt *Baccæ* tetracocce, aliquando pentacocce, subvirides primum, ac per maturitatem rubentes ac nitentes, calycique atro-rubenti inhaerent: sapor acidulo-amarus. Intus continentur *semina* quaterna plurimum, albicantia, renalis figura, saporis amaro-dulcis.

Provenit variis Regni Malabarici locis, præsertim in *Candemate*, semper vires, floret, fructumque profert.

E foliis cum fero lactis decoctio conficitur, quæ in Cardialgia valde commendatur. Ex isdem cum floribus & fructibus in aqua communi coctis oris colluto fit ad erolas gingivas sanandas, dentelique vacillantes firmandos. Ex radice cum Cumini semine in lacte cocta potus conficitur, qui poterit vomitum sedat. Eadem radix tanquam amuletum ventri appensa colicos dolores mitigare perhibetur.

Lac.

Vires.

CAP. X.

Baccifera Indica fructu calyculato, subrotundo, cuspidato, quadripartito, tetrappyreno. Acare-Patsjotti H. M. P. 5. T. 8. P. 15.

H. M.

Humilis est arbuscula, *Katou-Patsjotti* æmula, *Folia* tamen minus lata, & in ambitu non crenata. *Flores* candidissimi, suaveolentes, ramulorum extremis numerosi proveniunt, atque calyci viridi, in quatuor laciniis subrotundis secto, inhaerent, quatuor oblongo-rotundis ac versus exteriora reflexis foliis constantes, *staminibus* renem albicantium, carnis ac subrotundis *epibis* ornatiorum congerie mediâ, floribus caviatim & umbilicum occupante: inter quæ globulus prodit oblongus, acuminatus, quadripartitus, quatuor seminum, in fructu dein succrescentium rudimentum. *Fructus* subrotundi, cum cuspidate in vertice, quadripartiti, virides primum, dein atro-rubentes ac nitentes,

tentes, è calyce florum oculo florantes, quatuor oblongo-rotunda, subviridia, ac distinctis suis pelliculis intacta *semina* continentes; sapor ingratus & sylvestris.

Provenit etiam locis montanis & petrosis in *Candemate*: semper vires, Septembri & Octobri mensibus fructus fert.

Ex ejus foliis in Oryze infuso coctis gargarisina paratur, quod aphthis potenter moderatur.

Vires.

CAP. XI.

Baccifera Malab. fructu oblongo, tetracocco, calyculato. Nir Natijil Malabarensis H. M. P. 5. Tab. 49.

H. M.

Arbuscula humilis est, seu potius frutex, sex circiter pedes altus, caudice tenui, albicante, cortice cincto cinereo, intus viridi, furculis rubro pupureis ac nitentibus pluribus donato. *Radix* lignosa, fibrata, albicans, flavescens cortice tecta, graveolens, amara. *Folia* sine ordine ramulis inhaerent, oblongo-rotunda, crassa, glabra, lenia, nervis aliquot e costa media albicante in latera excurrentibus: sapor acris, odor gravis. *Flores* petiolis longis, tenuibus, rubropupureis, in ramulis & extremis furculis proveniunt, candidi, pentapetaloides, perianthio excepti quinquepartiti, viridi-purpureo, *staminibus* quinque tenuibus, longis, purpurâ-splendentibus, croceis falcatis *epibis* ornatis, medium occupantibus: inter quæ *stylus* prodit tenuis, longus, purpurascens. Floribus succedunt *Baccæ* oblongo-rotundæ, tetracocce, virides primum, dein purpureales ac nitentes, calycique profundo arctè inhaerent, carne intus succulenta ac subamara referre, intra quam *semina* continentur quaterna, oblonga, triquetra, dura, nucleis albis, amaris.

Nascitur locis aquosis & fluminum ripis circa *Cochin*, *Perca* & *Parce*.
Folia ficcata in pulverem redacta, ac quotidie exhibita cum Saccharo & Oryze infuso lumen Venerem sanare feruntur. Ex isdem foliis coctis & pistis cum ovi vitello carapalâna paratur, quod bubonibus inguinum Veneris impositum potenter se prodesse statuitur. E foliis & radicibus in aqua coctis balneum fit, quod Phrenitidi, mania, aliisque cephalicis affectibus perquam utile censetur. Ex radice in oleo cocta linimentum fit antiarthriticum.

Lac.

Vires.

CAP. XII.

Mail Ansehi * H. M. Rhannus Malabaricus fructu racemoso calyculato.

* P. 1. F. 40. P. 73.

H. M.

Alitudine est trium hominum, ramis densis & opacis, latè sparsis: *radix* crassa & profunde se demittente, fibras hinc inde exferente, cortice tecta cinereo foliis cuticula rubefcente, albicante ligno. *Stipes* paulò minus hominis amplexum implet, cortice cum ramis cinereo, ligno duro & albicante. *Folia* in furculis tenuibus, qui bini, terni, quaterni simul ramis, crassioribus erumpunt, bina & bina, vel foliaria, brevissimis pediculis insident, suntque parva, oblongo-rotunda & angusta, cuspidata, ad petiolum stricta, texturâ tenui, superficie plana & glabra, virore communi nonnihil nitenti, sapore subamaro, odore nullo. *Flores* in summis furculis, plures racematim juncti, parvis, tenuibus, rubris petiolis insident, odoris haud injuvendi, quatuor petalis ex albicante subfavis, crispis, latitudo intervallo à se invicem distantibus, quæ postea magis flavescunt, compositi. *Stamina* in his octo, albicantia, *epibis* grandiusculis & subfavis dotata, quæ bina & bina e foliorum intervallis emicant: in medio se prodit globulus dilute viridis & rotundus, qui primordium est fructus cum stylo albicante in vertice. *Calyx* quatuor foliis cuspidatis & viridibus constat. Floribus deciduis succedunt in racemis *baccæ* rotundæ cum spiculo in vertice, & calyce suo inferius arctè contentæ, *seminibus* numerosis repletæ, & carne inter *semina*, saporis adstringentis, primum virides, post rubentes, tandem nigricantes. *Semina* sunt oblonga, cuspidata, angulosa, cum basi rotunda ad corticem fixa, ac alia in parte superiore, alia in inferiore baccarum, cum strictiori parte seu cuspidate interiora baccarum respicientia, primum subfava; matura fusca aut nigricantia.

Flores fert semel tempore pluvioso: nascitur in arenosis.

Radicis decoctum conducit in podagra: Foliorum cum Saccharo in iustero; item folia simpliciter in lacte pota: Eorundem succus expressus & in lacte vacæ cum Saccharo epotus urinantibus materiam albam & purulentam prodest.

Tempus

& Lac.

Vires.

CAP. XIII.

Frutex baccifer Malabaricus fructu calyculato, rotundo, rubro, polyppreno. 1. Sebetti H. M. P. 22. F. 13. P. 17.

H. M.

Frutex est unius hominis altitudine, in arenosis nascens, & petrosus. *Radix* profunde in terram se demittit, cortice exteriori rubro-obscuro, intus est & spissum & ramorum majorum cortex, intus rubescens, cum in illis albicet: *Ramorum* superiorum cortex exterior cinereus, intus albescens, ac teneriorum castaneo-fusco-rubescens. *Folia* in ramis & furculis bina, cuspidata ad se invicem

SECTIO II.

De Arboribus bacciferis fructu nudo monopnyreno.

CAP. I.

Olea jacestris folio molli incano C. B. Oleaster Cappadocicus Park. Zizyphus Cappadocica, quibusdam Olea Boemica J. B. Zizypha Cappadocica Ger.

Arbor est iuste magnitudinis [Salicis magnitudine Dal.] radicibus multis, crassis, huc illuc diffusis & loci plurimum occupantibus, per summam terram vagis, stolonibus multis mittentibus, qui nisi avellantur matrem emaciant, avulli verò & depauci virunt & arborescunt: ramis patulis. Cortex albicet, in stipite valde rugulosus & crassus, in ramis tenuior, [lavis 7. B.] & molli quadam lanugine pubescens. Folia mollia, longius a Zizyphi foliis recedunt, [Sap. 7. B.] & molli quadam lanugine pubescens. Folia alternatim, alias nullo ordine per ramos nascuntur, lignis propiora [imo Olea sativa similia.] alias alternatim, alias nullo ordine per ramos nascuntur, lignis propiora [imo Olea sativa similia.] alias alternatim, alias nullo ordine per ramos nascuntur, lignis propiora [imo Olea sativa similia.]

Locus.

In Syria nascitur, inque Æthiopia & monte Libano, notante Rauwolfio. Sponte etiam provenire in Bohemæ sylvis autor est Matthiolus: In sepibus cum Rhamno & Vinice juxta urbem Gadix in Regno Granateni Claf. Floret astatu initio, fructus Autumnino maturificat.

Non dubito (inquit Dalechamp. apud 7. B.) quod ex hujus floribus præstantissimi odoris aqua destillari possit, oleumque parari odoris eximii & fragrantis.

In icone hujus arboris apud J. Bauhinum velut corolla seu umbilicus multorum cuspidum summo fructui appingitur, unde suspicor florem summo fructui innasci: corolla enim videtur esse calyx rudis. Verum Matthiolus non umbilicum seu corollam, sed apicem in summitate acaule filiformem esse scribit: ut dubius sim de situ floris in hac arbore, adeoque de ipsius loco in nostra methodo.

CAP. II.

A. 1. *Arbutus* Ger. Park. *Arbutus*, *Comarus* Theophrasti J. B. *Arb. folio serrato C. B. The Straberry-tree.*

* Ut in monte Asia, testatur Belonius.

Arbus, quamvis * locis nonnullis in justam arborem adolescit, plurimum tamen frutex est, contortis stolonibus scabro cortice intectis, in quibus perpetui virent folia, Laurinis similia & paria fere, crassa, virentia, per extremum tantillum purpurascencia, circumquaque elegantè crenata. Flores tanquam ex amento racematim penduli, pulchri, similes fere floribus Lilii convallium, concavi, albi, odoris jucundi. Hos excipiunt fructus Fragis similes, sed multo majores, exactè rotundi, acerosi, ante maturitatem lutei, maturi autem rubentes, sapore valde grato & dulci præditi. Semen (ut ait Clusius) Milio non multo majus, inque fructus mediocriter contentum, nihilominus tenui obductum membrana.

Hujus fructus Plinio Unedo dicitur ex argumento unum tantum edendi. At verò Galenus Unedonem fructum Arbuti non esse, sed Epimelidis arboris scribit. Hinc in diversa abeunt Botanici, alii Plinio adveniant, alii cum defendunt. Nostra sententiâ Unedo Arbuti fructus est non Epimelidis; Suspecta siquidem nobis cum Jo. Bauhino videtur Galeni sententia, quem scimus in Italia fuisse peregrinum, ideoque Plinio, qui Italus fuit, citius falli possit. Si autoritatem speciei utrinque persequamur, ideoque Plinio, qui Italus fuit, citius falli possit. Si autoritatem speciei utrinque persequamur, ideoque Plinio, qui Italus fuit, citius falli possit. Si autoritatem speciei utrinque persequamur, ideoque Plinio, qui Italus fuit, citius falli possit.

Locus.

In Sicilia, Italia & Gallie Narbonensis sylvis & dumetis passim & copiosè provenit: quin & in Hiberniæ quoque occidentali parte reperitur spontanea. Scribit Bellonius in montibus Aethi tantopere præcis celebrato vallibus vicinis Arbutos (qui ut plurimum alias locis fructuant) in vasta magnitudinis arbores evadere. Variat autem fructus magnitudine & sapore.

Fructus & Cylus.

Arbuti fructus, Memecylon Græcis dictus, ventriculo incommodus est, & capitis dolorem inducit, ut tradunt Veteres Dioscorides, Plinius, Galenus. Mihi fuit (inquit J. Bauhinus) quoties comedi dolorem causantur ventriculi in fructus. At Clusius se multo semel line ulia noxa edisse ait, & revera sapore sunt non ulque adeo grato ac Fraga, dulci tamen, cum proprio & peculiari gustu

gusto acerbo, quem vix exprimas, ut rectè J. Bauhinus. Patavii in foro venales vidimus; & a tenuioris fortunæ hominibus non minus in Italia quàm Hispania appetuntur.

Anatus ex Arbuti foliis & floribus aquam vitreis organici elici tradit, eimque servari tanquam sacratissimam adversus pestem & venena antidotum. Matthiolus pulverem ossis de corde Cervi ei admiscet. Eam vero aquam statim ipso morbi initio propinandam aiunt. Fructus delectantur Turci & Merula. Ex ligno etiam carbonem optimi sunt.

Scribit Plinius hoc solum Pomum simile fructui terræ gigni. Verum non adeo similis est hic fructus frago cum Fragum femina habeat in superficie pulpe, hic autem in ejus moditullio: & alie arbores fructus edunt Herbarum fructibus similes; v.g. Morus.

2. *Adracine* Park. *Adracine* Theophrasti J. B. *Arbutus folio non serrato C. B.*

Bell.

Frequens provenit in Creta, montibus Leucis & alibi inter saxa, fruticis potius quàm arboris modo: perpetua fronde viret, foliisque habet Laurinis adeo similia, ut solo odore dignoscantur: nam Adracines solum odore caret. Caudicis & ramorum omnium cortex adeo lavis, rubens & splendens est, ut Corallii rami esse videantur: æstate rumpitur cortex, & in tenuissimas bractæa decidit; quo tempore neque rubens, neque splendens cernitur, sed medium quandam inter pallidum & cinereum colorem acquirit. Florem & fructum bis ut Arbutus profert, & hunc quidem adeo similem, ut alterum ab altero nullo modo dignoscere queas. Differt tamen arbor hac ab Arbutu; quoniam tantum provenit in montibus, neque solum feratam habet, neque corticem caudicis scabrum. Ligni materies durissima est, fragilis tamen, quæ flecti non potest.

Rusticus igni fruendo servit, & ad verticillata conficienda, mulierum fulis appendenda. Theophrastus recenset hanc arborem inter eas quæ detracta cortice non intereunt, & perpetua fronde virent, hyemique in cæcurne folia retinent, quod ita se habere à me observatum est. Vocatur hac arbor in Creta, & tota fere Græcia *Adragma*. Hac Bellus.

Hanc arborem Bellonius multis locis in sua peregrinatione observavit; scribitque iter facienti Halero Antiochiam in tumulis nascentem sibi conspectum, cujus ramos suo fructu onustos quilibet copiosius ad edendum invitabat; Racematim autem coherebant, magnitudine & colore fructus Rubi Ixi, molliorque ut Arbuti fructus.

Quin arbor hac à Bello descripta sit *Adragma* Theophrasti nemini historiam ejus apud Theophrastum legenti dubium esse potest: altipertur etiam nomen Græcum hodiernum *Adragma* monente Plinio ab *Adragma* differt, cum hac herba sit, *Portulaca* Latinis dicta, illa arbor.

Arbuti autem vox vel primitiva est, vel incerta originis. Nam ab *Arbut* fieri non placet, cum *Arbutus* Juniperus sit non Arbutus.

Hanc Arborem D. Wheeler observavit in Achaia propè Montem Pentelicum non procul ab A. Locis; theus; fructuque vidit Smyrna.

CAP. III.

1. *Terebinthus* Ger. J. B. *vulgaris C. B. angustiore folio vulgaris* Park. *The Turpentine-tree.*

7. B.

Arbor est Terebinthus, sed quæ, Clusio teste, magna ex parte fruticet, ramis longis, raris, cinereo cortice tectis, nec ea quidem, quantum animadverterimus, fronds sue per hyemem tenax. Prius fere est florum verno tempore apparatus, quos & ramulorum tuberculis copiosius in longo racemo producit, meris staminibus fibris purpurascens contextos. Hinc se explicant in alani folia, quamquam non semper aequali situ, Laurinis similia, sed magis obtusa: [Pistachii, & ejusdem odoris Claf.] conjugatim ut in Sorbo nascuntur, subfurentia, quæ crebris obliquis nervulis percurreunt. Fructus delapsos flores excipiunt, parvi ex rotundo oblongi, rubentes, Carpopollam Offici. parvi similes, retinolo lentore vici, nuncium continentes [ex coruleo viridescens, tunc pinguis & resinosa, manique dum colliguntur inficentes.]

Fert etiam vindemiarum tempore concavas & edulam folliculos seu veluculas, foliis & ramulis inherentes, quales fere in Ulmi foliis nascuntur, sed pallido aut purpurascens colore: interdum etiam extremis ramis oblonga & cartilaginea cornicula [rubentia, quatuor, quinque, aut sex digitos longa, aut etiam longiora 7. B.] variâ formâ excrecentia, concava, quæ (uti etiam folliculi) aperta lentorem quandam continere deprehenduntur, cum permixta cinerea & fuliginosa excrementa, atque exigua animalcula alata. Horum Corniculorum meminerunt omnes fere qui de hac arbore scripserunt: nihil autem aliud sunt quàm excrecentiæ quedam ab insectis folia & furculis compangenti-bus, & ibidem ova sua deponentibus, excitata, ut intererant matricem seu uterorum loco in fovendis & excludendis, sibiisque edula alenda & protegendis, mirâ naturæ providentiâ.

Adversariorum auctores, Theophrastum (ut puto) secuti, Terebinthum impervierentem & perennem foliis esse scribunt. Verum Bellonio, Rauwolfio, Cæsalpino, Clusio, testibus *adstruimus* & *adfirmamus*, folio deciduo esse affirmantibus omnino abique hesitatione credendum.

Terebinthus libenter provenit locis fœcis, lapideis & soli expotis, ut testatur Matthiolus. Autore Locis. Dioscoride in Judea, Syria, Cypro, Africa & Cycladiis insulis. Clusius in pluribus Lusitanicæ, Hispaniæ & Gallie Narbonensis locis, sponte nasci tradit ubi interdum in arborem adolescit, sed maxime ex parte fruticet. Addere possit & Italia, ubi nos eam observavimus. At nunciam, quod novent Clusius, commemoratis locis refina est Terebintho elicitur. Lobelio tamen Terebinthi arbores

Siciffi

Folia geminata parallelo ordine ramulis inhaerent, oblongo-rotunda, acuminata, crassa, mollia, viridia, superne splendens, inferne nequaquam, media costa è viridi albicante, odore gravi, sapore acido vinolo. [Acofta: folia rara, Mali aurea foliis minoribus similia, excepta appendice quæ carent.]

Floris in umbellas expansi extremis ramulis proveniunt, odori, quatuor candidis, acuminatis, ac stellis in modum expansis foliis constantes: folia hac totidem intercedunt *stamina* alba similiter expansa, medium occupante tenui longo candidoq. *stilo*. [Acofta: floris odor Perilymeni florum æmulus.]

Floribus succedunt *Baccæ* rotundæ, glabro, viridi-fusco ac nicante cortice tectæ, carnæ, intus aquæ, viridi saporis, subacidi refertæ; intra quam nucleus continetur rotundus, dura cartilagineoq. pellicula cinctus.

Crescit multis Regni Malabarici locis, præsertim in *Warapoli*: semper vires, quotannis floret, ac maturos exhibet fructus.

Ex arboris radice cultorum capule conficiuntur. Folis stercoreantur agri. Adhæc ex foliis in Palmæ oleo fixis linimentum fit ad tollendam impetiginem & variolas exsicandas: Ex iisdem in aqua communi coctis fomentum paratur ad hæmorrhoidum dolores placandos.

Radix cum zinzibere & croco in pulvere redacta, & cum Oryzæ infuso exhibita, hydropem sanat, serofitates superfluas per vias urinarias potenter educendo.

Acofta ad duo præcipue hunc fructum commendat.

1. Adversus alvi profluvia, in quibus tamen sistendis multis aliis medicamentis imbecillior est.
2. Ad omnis generis Erythelata curanda, præsertim è mera bile orta. Truncum aut radicem ex arboris radice cultorum capule conficiuntur. Folis stercoreantur agri. Adhæc ex foliis in Palmæ oleo fixis linimentum fit ad tollendam impetiginem & variolas exsicandas: Ex iisdem in aqua communi coctis fomentum paratur ad hæmorrhoidum dolores placandos.

Radix cum zinzibere & croco in pulvere redacta, & cum Oryzæ infuso exhibita, hydropem sanat, serofitates superfluas per vias urinarias potenter educendo.

C A P. VI.

Lentiscus Peruana C. B. *Lentiscus Peruana similis Melle dista* Park. *Melle* J. B. *Melle fræe Melli Clusi & Labellii* Ger. *Aroëira* Marçg. *Aroëira fræe Lentiscum* Pilon.

J. B.

Molle arbor est procera & patula, foliis Lentiscis, longioribus multo, angustioribus, acuminatis, lavis, oblique venis à nervo per longum decurrente exornatis, conjugatis ad costam laticulatam compressis, alligatis, per ambitum æqualibus tantillum nonnunc quam per extremum serratis. [Folia in tenella incisa sunt, in adulta nec dissecta, nec crenata, ut in Sorbo aucuparia adollescente & adulta observatur.] Flores peculiari ramulo furculo hærent numero, ut in Sorbo aucuparia adollescente & adulta observatur. Flores peculiari ramulo furculo hærent numero, ut in Sorbo aucuparia adollescente & adulta observatur. Flores peculiari ramulo furculo hærent numero, ut in Sorbo aucuparia adollescente & adulta observatur.

Arbor vulnerata refinam fundit fragrantissimam instar Lentiscis. Refinam hæc seu gummi describit J. Bauhinus, additque magnam habere similitudinem cum eo quod in Officinis prostat nomine *Gummi Elemi*, nisi quod paulo videtur candidior.

Lobelius Mollem arborem veri Balsami speciem esse vult, verum erroneè. Odoratum illum la-ticem *argenteus* melius dixerit Balsami similem liquorem, quam Mollem arborem veri Balsami speciem.

Abundanter nascitur in convallibus & locis plantæ Peruana regionis, ut referunt omnes qui Occidentaliu Indiarum descriptionem dederunt. Baccæ maturecunt mense Julio.

Corticis decocto eorum dolores & inflationes summa cum utilitate foveantur.

Ex ramulis sunt denticalia utilissima.

Ex fructu cum aqua decocto pro cocture modo fit aut vinum seu potio admodum bona, aut acetum, aut mel.

Foliorum decoctum doloribus ex frigida causa ortis auxiliatur.

Gummi lacte dissolutum oculorum caliginem abstergere dicitur. Corvinus Romanus ejus siß

egregie alvum clere propriis experientis J. Bauhino testatur.

Pulverem corticis vulneribus inspersum ea mundare & sanare scribit Monardes. Dentes eodem

fricati stabiliuntur & gingivæ abcedentes sanantur.

Folia contra inginem & nobilissimum odorem emittunt: in eorum decocto intincti panni, &

calidi vulneribus, aut pulvere corticis illius insperfo impositi curationem eorum accelerant & humo-

rum eo deluxum prohibent.

Granum matuum habet in superficie parum admodum carnis suavis & palato grata, reliquum

amaricæ egregiè. Conficunt ex us potione conficando blandè inter manus in aqua calida donec

dulcor omnis deficiat, cavendum enim ab amaro quod potum corrumpit. Percolant hanc aquam

servant, aliquot dies donec faces subsideant: post est limpidus, gratissimus atq. adeo salubris, præ-

sertim illis qui affectibus renum aut vesicæ laborant, maxime si potio Mayziti adiciatur. Aqua eodem

plenius cocta evahitur in optimum mel, & Soli exposta, additis nescio quibus rebus vertitur in opti-

mum acetum.

Tempore paroxyfmi febricitanti, Empiricorum more, exhibent cum successu oculos seu gemmas

arboris ex aqua nocturno rori expositos. *Pis.*

C A P.

C A P. VII.

De *Visco*.

Vicum seu Viscus ab Æolico *κίρκος* pro *κίρκος*, quod idem significat. Latini *Æoles* sequuntur. Unde est quod ii non tantum alperum spiritum in V convertunt, quo modo ab *Æoles* est Velpet sed & lenem, ut in *2° Ono* vinum, *lun* vomo, *fræa* & vitulus, *idæ* video, *læ* & ver, *idæ* vicus, *idæ* vena, *idæ* vis, aliisque quæ apud Caninium legi possunt.

Viscus est planta parasitica, seu Frutex arboribus aut fruticibus aliis innascens, baccifera, mono-

pyrenos.

A. 1. *Vicum* Ger. *vulgare* Park. *bacca alba* C. B. *Vicum* *Quercus* & *aliarum arborum* J. B. *viscitolæ* and *viscitolæ*. *Aureus* *Virgili* *ramus* *Aeneid.* 6. *nommili* *exsistatus*.

J. B.

Multis folionibus fruticat, cortice teâus coloris herbacei, ac interdum flavescens, minimi digiti ferè crassitudine, nonnuncquam crassior, quos intercipiunt genicula, è quibus rari frequentes propagantur, nodosi & ipsi, similem, sibi sobolem procreantes ramulorum. Folia bina opposita, Portulacæ foliorum formâ, oblonga, per extremum rotunda ferè, coloris herbidi, crassa, nervis rectis Plantaginæ pentaneuræ modo secundum longitudinem donata, saporis subdulcis & subacris. Flores tum ad genicula, tum extremis ramis hærent parvi, lutei, quadripartiti, qui in *baccas* abeunt confertim coærcatas, vix crispæ supparæ, [imò multo minores] eodemque modo striatas, albicantes, pellucide, lento ac tenaci liquore plenas, odore quodam grato, vinolo; sapore jucundo, quibus im-mersa sunt grana, non tamen nigra, ut vult J. Bauhinus, sed potius argentea, singulis singula, lata, compressa, cordis effigie.

Vicum multis arboribus innascitur. Vidimus in Acere minore & Fraxino in vivario ferarum *Locustæ* (Parcum vocant) *D. Francisca Willughby* Middletoni in agro Warwicensi, in Corylo, prope Bran-triam in Essexia, in Tilia, Ulmo, Salice, in Sorbo Aucuparia, & Rhanno cathartico. Mali & Pyris necnon Oxyacanthæ frequenter, aliis arboribus rariis innascitur. Apud nos rarissime invenitur in Quercu. At Quercus laticifolia, teste Clusio, per multas Pannoniæ sylvas Vici feracissima est. Et Bellonius inter montem Athon & urbem *Cera* & *Tricala* nullam esse Quercum scribit, in qua non proveniat viscum, omnino diversum ab eo quod nascitur in Pyris, Pomis & aliis arboribus, ac non indicat in quo differencia consistat. Multas alia arborum species enumerat J. Bauhinus in quibus viscum nasci à se & aliis observat.

Vicum Amygdale innasci (inquit Tho. Bartholin. A. Med. An. 1671. Obs. 67.) nemo hæc-tenus opinor animadvertit; id tamen frequens est in Provincia Gallicana, præcipue ad urbem Cister-nensem, & in montanis, ubi ad vias publicas in Buxis & Amygdalis Viscum alæ progerminat & copiosè. At J. Bauhinus in Amygdalo femel observasse se scribit.

Theophrastus & Plinius Hyphæar & Stelin à Vico specie distingui statuere videntur: Verum erroneè. Si enim res distinctæ sunt, cur à toe feculis, à toe pot Theophrastum arboribus, non ab aliquo declarate? mirum tandiu curiosos Botanicorum oculos latuisse & diligentissima scrutinia elusisse. At neque distinctionem illam Vici probamus quæ desumitur à differencia arborum quibus innascitur, ut specie distincti sunt qui arboribus specie differentibus accrescunt. Quodque Theophrastus prodidit perpetuum frondem agere in arboribus *ærolidæ* nascentem, adnatum verò arboribus quæ amittunt folia, in iis quoq. sentire dispendium, experientie repugnat, siquidem quod Pyro, Pomo, Amygdale, aliisque multis quæ folio decidunt sunt, innascitur, perpetua vixit, nec unquam folia amittit. Matthioli Quercus, Robori & Castaneæ innascenti appetente hyeme omnia folia decidere affirmat, penes quem hies esto. Nobis certe in nulla hæctenus arbore observatus folis omnino ulla anni parte vidus. Quoniam distinctio Vici pro baccharum numero in simplex & polycocon nobis minus aridet. Nam & nos cum J. Bauhino in eadem arbore aliquando binis vel ternis, aliquando pluribus baccis racematim coæggestis Viscum observavimus.

An hujus fructus semen (perfectum cum sit & maturum) sui generis plantam aliquando producat necne controversitur. Affirmativam partem tuerentur Aristoteles, Plinius, & universi Antiquorum cætes; Viscum nempe ex ipsius baccharum femine, per alvos turdorum, Palumborum cætera-rumque id genus avium, postquam acinorum pulpam concoxerit, reddito nasci. Hæc est natura (inquit Plinius) ut nisi maturatum in ventre avium non proveniat. His se opponunt, & pro negativa depugnant Jul. Scaliger eumque fecutus J. Bauhinus & plerique recentiores multis argumen-tis, quorum tamen nonnullis facile respondeatur. Difficilius est respondere ad argumentum quod desumitur à situ Vici in ramis. Quomodo enim semen Vici consistere possit in ramis tenuibus, erectis in quibus aves vix possunt consistere, nique ventis agerent, & crebris imbris compulsi? quomodo in prona seu spectante ramorum parte? Cui tamen non sine aliqua probabilis specie responderi potest, excrementa avium partem de ejus natura participare, & proinde semina si delibata ramis agglutinare possit adeo firmiter, ut non facile ventorum impetu aliave tempestatione vi deiciantur. Nos sanè non libenter; spontaneam aut æquivocam generationem ad-mittimus: cümque, ut rectè Theophrastus, omne semen fit proprie generationis, absurdum nobis videtur, nec verisimile naturam semen aliquod perfectum magis etiam copiat creisse tota specie ad generationem inutile & infecundum.

Vicum Vitis initio floret: Baccæ tamen per totam hyemem in fructe durant. In quacunque *Tempus*, autem arbor nascitur noxam æ afferit, ut etiam interminere possit teste Theophrasto.

Vicum

Vires &
vis.

Viscum ad aucupia ex huius fructibus baccis tum olim tum etiam nunc diu aliquibus in locis parabatur. Baccas in aqua decoquunt donec diffruantur, postea contundunt & tandiu lavant in aqua quousque furfuracea excrementa eximant. Paratur optimum ex Castaneis Viscis. Quod apud nos in usu est Viscum est cortice Agrifolii fit. In Damasco ē Myxis five Sebelsten paratur, quod Venetas indè tranſvehitur.

Viscum seu gluten ad aucupia paratum multi apud Veteres in medicina usui erat. Vim habet emolliendi & discutendi tumores, parotides & abscessus refine parique ceræ admixtum: Epiphyctas quoque in splenio sanat. [Scrumas ficas, comitiales medetur. Plin.] reliqua vide apud Dioscoridem, Plinium & Galepnum.

Ligni visus præcipue speciei. in Epilepsia. Præscribitur etiam contra Apoplexiam & Vertiginem, tum utius epotum, tum verò collo appendum: Quibus in morbis multum præstare tum veterum tum recentiorum medicorum unanimis est sententia. Scimus quosdam (inquit J. B.) Visci ligno in vino macerato non inutitulos ufos contra Vertiginem. Pulvis Visci (maximè Quercini) non Epilepsie tantum medetur sed & mensis movet. Arcanum etiam est contra Pleuritidem semel atque iterum & tertio in aqua Cardui & Papav. exhibitus. D. Bowle.

J. Bauhinus cotulsum & aquis convenientibus maceratum adversus vermes intestinorum, in pueris aliquos suafu suo ufos scribit.

Visci Oxycantho innascentis pulvis vino albo aut Hispanico infusus, & duabus ante paroxysmum horis exhibitus, doſi ſubinde repetita ſi opus fuerit, febrem quartanam non raro fugat & perficere ſanat.

Commendacate fructus frondes & depaſte à jumentis & vaccis à ruſticis noſtris ad ſecundas remorantes ejciendas utiles conſentur.

Quòd Vitis Quercinus præ aliis in honore & pretio ſit, Druidum ſuperſtitioni tribuendum auctum, qui Vifco & arbore in qua naſcebatur, (ſi modò ea Quercus fuerit) nihil habuere ſacratius. Plin. lib. 16. cap. 44. Aiunt & Druidas ſolitos fuiſſe per adoleſcentes ſuos viſcum ſuum anni principio mittere, quo viſco clamarent omnes Annum eſſe novum: atque hinc manſiſſe quòd juvenes hodièque anni principio oſtiant diſcurrentes, ſtipenque carmine poſcentes appellent id *aguiamſ*, quali *A qui ſua neſ*, i. e. Ad Viſcum annus novus. Voſſ. Etymolog. Fecunditatem eo potò dari cuiusq; animalis ſterili arbitrabantur Druidæ, contraq; venena omnia eſſe remedium. Plin. apud quem plura vide.

Eſt Viſcum Coryllinum in Epilepſia & aliis capitis affectibus longè efficacius Quercino: Sed non naſcitur in Corylo niſi poſt centefimum annum ex opinione Henrici ab Heers. Joh. Helf. Funcken in Chym. experimental. curioſa. p. 618. *Urtrovis utaria perinde eſt puta.*

2. Viscum baccis rubris C. B.

Cluſius non procul Hiſpali in Hiſpania Viſcum copioſe in oleis naſcens obſervabat. Habuit verò id baccas non albas, quales in aliis arboribus naſcè, ſed ex rubro purpureaſcentes. Bellonius quoque Obſervat. cap. 83. ſimile viſcum in oleis Hieroſolymitano agro creſcere ſcribit.

An hoc à vulgari baccis albis ſpecie diſſerat nobis non conſtat.

3. Viscum Indicum Ger. J. B. Park. latifolium ſenis circulis utrinque inſculptis C. B.

Ex Indicis plagis accepimus, (inquit Lob.) hanc ruſpam niſi in ramis & truncis arborum enaſci ſolitam, ritu Viſci, quod quia multum adumbrat, *Indicum Viſcum* vocamus: ſeſſilis, ſed tranſverſum excurrente eſt radicis ceſpitem, gramineis geniculis, & Polyodii quadantenus ſed albicantibus: *Culmis* item ex pallido virentibus, à medio ſummo tenuis craſſioribus, fungoſis, ſtratis, ſequipedem longis; in quibus *folia* ſemper virentia, Viſci effigie, ſed duplo majora, fungoſiora, & ſecundum nervum medium folium intercurrentem circulis utrinque ſenis, non parùm admirationis moveantibus, veluti ſcalpro inſculpta.

Plantis Capillaribus potius affinis videtur quam Viſco, tum ex radicibus, tum ex circulis foliis inſculptis.

4. Viscum Indicum aliud J. B. Viscum Peruvianum Ger. Park. Visci modo arboribus Indicis adnaſcentis C. B.

Ad. Lob.

Eidem celo & natalibus ramorum arborum Indicarum debemus hanc: ceſpitem latiore ſeſſilis radicibus incumbit, fibrillis Cepaceis radicata, unde proximè ſurgunt folia invicem convoluta, tunicea, inferius ſerè palmum lata, numeroſa, quadantenus Aloes aut Scyllæ, & ſuperne in ligulas prætenues mucronatas deſinentia, purpureum, ſtriatum, concavum, aliis donatum ſcapum Haſtula Regiæ aut Aloes, duorum aut trium cubitorum ambientia, quæ multis glumofis ſiliquulis ſpiciantur, Avenæ ſitu, magnitudine verò & ſericeo tomento candido Apocynum & Aſclepiadem repræſentant, & ſemine, ſed Conyze exili; guſtu ſalſo, ingrato, nitroſo, fortè quia in aura marina adolevit, ut Aloes illic in fabuleis.

Planta eſt Graminifolia, à Viſco diverſiſſima.

5. Viscum Oxycedri J. B. Cluſ.

In Hiſpania (inquit Cluſ.) in Oxycedri ramis menſe Octobri obſervabam plantulam digiti longitudine, ramoſam, geniculatam, viridem, interdum ſaveſcentem, ramulis Myricæ recenter enatis, ſive *Salicorniæ* nonnullis dictæ, ſed paulò minoribus, conſtantem, quorum extremis interdum veluti fructus

fructus inhaeret Muſci qui in arboribus aut faxe naſcitur fructui perſimilis. Acido autem & perquam adſtringente guſtu tota plantula hac eſt, Oxycedro velut Viſcum in aliis arboribus innascentis.

6. Scdum arboreſcens Bontii. Fructus paraſiticus baceſcit Sempervivi æmulus flore odoratiſſimo.

Bont.

Arboribus Mangiferis & Quercis cuidam ſpeciei, quam Indi *Kiati* vocant, Viſci inſtar, accreſcit. *Folius* eſt oblongis Perficariæ, ſed craſſioribus longè & ſucculentioribus, qualiſ ſunt Sempervivi majoris. *Radices* edit mirabiles, teretes, ex quibus fibras demittit, quæ vel lapidem, vel arborem apprehendunt, & ſine limo vel terra ſic affixa creſcunt magnitudine glandium, formâ & figurâ tali quale eſt manubrium haſte vel lanceæ quibus Perſæ & Turcæ equites etiamnum utuntur. *Flores* proſert parvum, Anagallidis flori ſimilem, ſed album, & tam aromatici odoris. Citri æmulus, ut me in vita nil quicquam odoratus percepiſſe ſciam. Unde etiam apud Malaioſ nil ad cerebri & nervo *Vires*: rum præternaturales affectus aquæ conducere ſertur. Hinc quoque in Ipſimo & cholera conſervata ex floribus & foliis huius plantæ ſingulare eſt remedium. Comperi quoque egreſſos ejus effectus in dyſenteria: habent enim folia qualitatem aſtringentem, & ſaporem plane talem qualis eſt in Acetoſâ patria, ſed palato longè gratiores. Flores quoque conditi non minus cordiales ſunt quam Bugloſis aut Boraginis. Fructus medium digitem longi, ſapore muſcaginoſo & ſauro, & per medium tranſverſim diſſecti ſemen oſtendunt paulo majus quàm Milii, tridem muſcaginoſum, quod decuſſat ſum eſt, ut ſermè arcem repræſentet, quatuor ſuis vallibus & propugnaculis exornatum. Conducere dicitur ad venenata vulnèra, unde & ad ſcūs venenatorum animalium utilem eſſe conſicere liceat.

C A P. VIII.

De Philyrea.

Philliream Dioſcoridis multi cum Philyra Theophraſti confundunt: alii & rectiſs (ut exiſtimo) eas diſtingunt, *Macaleb* autem Arabum Phillyream eſſe Dioſcoridis J. Bauhinus probat. An verò *Mahaleb* ſeu Phillyrea ea ipſa arbor ſit quæ hoc nomine nunc vulgo innotefcit non ita maniſeſtum eſt. Rauwolfius ſcribit ſe vididiſſe Halepi apud aromatarios parva ſemina alba, *Machaleb*, quæ duro cortice continentur, longuſcula, acuminata, obduſta tenui tunica, Piſtichorum modo, quibus utuntur ad odoratum Iaponem. Et Monachi qui in Meſſium commentati ſunt ſcribunt *Mahaleb* eſſe arbuſculam in Syria notiſſimam, ſpinuloſam, foliis Olivæ ſimilibus: ſerè grana qualiſ racematim in ramis, ut Lentifcus; paulo craſſiora tamen, & quibus Syri oleum expriment valde odoratum, ex quo conſecunt Iaponem, oliſcū ſuaſes aliq; plura. *Hæc omnia quomodo convenire poſſint Philyræ vulgaris non videntur.*

1. Phillyrea anguſtiſolia J. B. Ger. Lob. anguſtiſolia prima C. B. Park. i. e. 4. Cluſi. item anguſtiſolia ſecunda corundem, i. e. 5. Cluſi. Parrot-leaved ſpock-priev.

Cluſ. J. B.

Humanam altitudinem æquat aut etiam ſuperat, ramos tamen minores & frequentiores habet quàm Phillyrea latifolia ſerrata aut levis, nigriore cortice tectos [cortice cinereo, materie alba.] *Folia* ex adverſo reſpondentia, Oleaſtri, anguſtiora, viridiora, amaritudinis non experta. *Flores* ad foliorum exortura multi utrinq; ramulos coronant, Oleæ ſimiles, ex herbaceo albi: quibus ſuccedunt *baccæ*, Myrtinarum magnitudine, rotundæ per maturitatem nigre [ceruleæ vel potius violaceæ] breviffimis pedicellis racematim ramulis adhaerentes, dulces cum aliquo amaro: in quorum unaſque officiolum parvum, durum.

In Etruria copioſe provenit, necnon circa Monſepium, in locis *Garrigues* dictis. Magnitudine *Lecui*. inſigniter variat, unde Phillyream quartam & quintam *Cluſ.* ſpecie à ſe mutuo diſtinctas non arbitramur. D. *Magnol* etiam ſuſpicatur Phillyr. quintam *Cluſ.* nihil aliud eſſe quàm varietatem quartæ.

2. Phillyrea latifolulo folio C. B. latiore folio Ger. latifolia, foliis ſerè non ſerratis Park. folio Ligutri C. B.

Cluſ.

Minor eſt utplurimum Phillyrea folia Ilicis, duorum tamen hominum altitudinem æquantem ſe vididiſſe ſcribit Cluſ. Ejus rami (inquit) exalbidito cortice teguntur, aliquantulum rugoſi. *Folia* habet ea quæ folio eſt *Alaterni* aut *Ilicis* crenis ſerratis, quidem ut in præcedente coloris, adſtringentis guſtus. *Flores* Oleæ ſimiles, puſilli, ex herbaceo candidantes, conſortium inter foliorum exortus naſcentes: *fructum* deinde rotundum, ſuperiori ſimilem.

Deſertis *Batice* locis naſcitur, imò circa Monſepium frequens eſt. Reſtè Lugdunenſis in Gram-muntio luo, ac in ejus trachus faxoſi glareoſis rupibus creſcere notat.

Hoc genus foliorum figurâ, colore, magnitudine miſe ludit, unde Phillyream arborem *Lobelio J. B.* i. e. latifolium lævem *C. B.* ab his non diſtingit: quanquam in eam magnitudinem ex-creſcere non obſervaverim.

3. Phillyrea

3. *Phillyrea latifolia spinosa*, seu 1. *Clusii* C.B. item *folio leviter serrato*, seu 2. *Clusii* ejusdem. *Phil. latifolia aculeata* Park. item *folio lato serrato* ejusdem. *Phil. folio Alaterni* J.B. item *folio liliis* ejusdem. Nam has duas specie differre non puto.

Clus.

Prima varietas altius affurgit quam *Ilex coccigera*, ramisque habet pollicaribus, vel etiam amplioris crassitudinis, cortice viridi sed candicantibus maculis asperso tectos: *Folia* liliis coccigerae majora, viridiora, crassiora, in ambu nonnihil spinosa, adstringentis quidem gustus sed non ingrati. Hujus *fructus* Clusio non conspicuus, sed *fructus* Lenticiflori aequalis, & foliorum alii dependens, maturitate niger, officulum confertus.

Locus.

Varietas.

Frequens est in Lusitanie incultis circa Eboram.

Secunda varietas precedentem magnitudine superat, multis ramis, candicante cortice obiectis praedita: *folia* Alaterni priori pene similibus, firmioribus tamen & minus nigricantibus, saporis quidem aliquantulum acris, sed in quo amaritudo sentiatur. Neque istius *florem* conspexit Clusius, ipsum autem *fructum* racematum inter *folia* propendentem, magnitudine granorum *Piperis* aut *fructus* Myrti, rotundum nigrum, calidi gustus, oleum & durum nucleum, candido & fragili cortice obductum continentem.

Locus.

Varis Lusitanie locis in sepius crescit: nobis observantibus in Etruria copiosissime locis asperis & saxosis: item circa Monipetum in praerupis clivis non longe à specu Frontignanæ, ad montem Lupi & alibi.

Vires.

Folia magna varietate ludit, ut à multis in diversas species distracta sit.

Phillyrea *folia*, tradente Dioscoride, proinde ac Oleatri adstringunt, proinde ad ea profunt quae attritionem desiderant, maximeque ad oris ulcera commandacuta, tum etiam si decocto ea colluantur. Quin & potum decoctum urinas mensileque ciet. Quæ Arabes habent de viribus Mahaleb, quæ *Phillyrea* Dioscor. eandem esse ex sententia J. Bauhini superius dictum vide apud J. B. apud Recentiores nullum habet *Phillyrea* in medicina usum: ob perpetuæ frondis honorem expetitur ad sepes tonsiles in hortis, viridariis & ambularis.

CAP. IX.

- A. 1. *Sambucus aquatilis* seu *palustris* Ger. *palustris* seu *aquatilis* Park. *aquatilis* J. B. *aquatilis* *folio simplicis* C. B. *Water Elbert*.

J. B.

Quarum amasia hæc Sambuci species, indeque cognominata, arbuscula est quinque aut sex cubitorum altitudine, caudice crassitudine sua manum complente; ligno tenero, candido, fragili, fungosa intus medulla, polito cortice cinereo obiecto, geniculatis ramis gemellis, ordine utrinque uno brachiato: ex quorum geniculis *folia* exeunt lata, angulosa, rugosa, Aceris minoris, vel Sorbi terminalis foliorum æmula. Flores nonnihil odorati, in umbella candidi, tam lati aliquando, ut pollicis unguem æquent, quinquepartiti, sed circa umbilicum continui: maxime vero qui extimi in ambitu sunt expanduntur, mediis intra umbellam exiguis conclusis, seriisque se expandentibus, flavescuntibus. Acini rubri seu sanguinei, magnitudine baccarum spini albi semen continent planum, latum, rubrum, cordis effigie. Hæc bacce, autore Trago, ingrati planè sunt saporis, ita ut degustanti nauscam & fastidia continui pariant.

Locus.

Ad aquas & fluviorum ripas, inter alios in Germaniæ, Galliæ, Angliæ, Italiæ pratensibus idis, convalliumque marginibus vultur. Umbellæ cum floribus Maio late conspicuntur: Autumno bacce perfructuæ, nihilominus integra hyeme durantes, quo tempore tum reliquis, tum potissimum Bonolæ aves, summo eae expectant, ut non raro etiam illis insecata capiantur, notante Trago, cuius iudicio in elegmate exhiberi possent ad vomitiones ciendas. Hujus bacce ad 5 j. in iure pingui alterato comâ Abstinèti ferofitates per vomitum benignè evacuant. *Prevot. Medic. Pauperum*.

2. *Sambucus rosea* Ger. J. B. Park. *aquatilis* *folio globoso pleno* C. B. *The Gelderland Rose*.

J. B.

Amabili florum candidorum, magnorum, quinquepartitiorum, unaque se expandentium, glomeratorum pile niveæ (unde nomen apud vulgus *Maior* late conspicuntur: Autumno bacce perfructuæ ista *aquatilis* *Sambucus*. Floribus parvis destituitur, cætera precedenti similes, nisi quod flores propemodum odore destituti videntur.

Colore floris purpureo interitum sed rarius reperitur, quæ *Sambucus rosea* flore purpureo Ger.

Tota horentis creduntur hæc (inquit Dod.) & cultura mangonio talis facta: quod & nobis videtur. Cum enim fructum proferre à nemine hæcenus observata fuerit, non speciem à precedente distictam, sed ejus tantum varietatem natura ludente effectam verisimile est.

Ob florum in corymbis conglobatorum elegantiam in hortis colitur.

CAP.

CAP. X.

- A. *Laureola* Ger. Park. *Laureola semper virens flore luteo* J. B. *semper virens flore viridi*, quibusdam *Laureola mas* C. B. *Dwart-Laurel*; *Spurge-Laurel*.

J. B.

Ad cubitos duos & altius grandæscit stipite lento, aliquando simplici, aliquando in ramos aliquos diviso, quem subimemque ejus albicans tegit cortex, & fructu contumax, & flexuosus, *folia* sæpe nudum, quæ circa fastigium potissimum gerit, eisque satis frequentia, adeo ut in orbem umbellæ instar diradian videntur. Laureorum amula, nec per hyemis alperitates caduca, ex angustiore principio seu cervice sensim dilatata, crassa, glabra, nigricantia, splendens. E foliorum finibus egrediuntur pediculi unciales, crassifculi, foliolis aliquot concavis velut totidem squamis vestiti, in fastigio *foliolos* plures gestantes confertos velut in umbella, ex herbaceo luteolos, & tubo oblongo in quatuor lacinias acuminatas, foliorum æmula expansa, fructuum rudimenta intimo recessu completentes, quæ in bacca excreverunt Juniperinis pares, nonnihil oblongas, primum virides, per maturitatem nigras, nucleo intus duro, Cannabis semine paulo longiore, medulla interiore candida. Radix subest in aliquot partes divisa, longa, crassa, lenta, quæ difficulter evelli potest. Toti plantæ sapor fervidus.

In sylvis & sepiibus, præsertim umbrifos, satis frequens est. Februario & Martii initio floret. Fructus Eritæ sine & adventante Autumno maturitatem consequuntur & nigri fiunt.

Daphnoidis Diosc. & Plin. vires hujus conveniunt, fiquidem *folia* gustatu os faucisque vellit & inflammant. Eadem seu arida, seu etiam recentia potu pinifloro per alvum deiciunt; vomitus quoque ac mensis cient: quin & commandacuta pituita & capite extrahunt, & mensis movent. Cæterum quidam ipsi bacce [quinæ denæve Pinio] purgationis causâ sumuntur.

Folia commandacuta os & fauces (ut diximus) inflammant: intus sumpta ventriculum admodum subvertunt, vomitum cient, partes internas ladunt & adurunt: Empirici nonnulli tum *folia* tum baccas exhibent hydropicis ad humores serosos evacuandos. Cæterum, inquit J. Bauhinus, non temere hanc plantam aut aliquam ejus partem præscriperimus ob insignem acrimoniam, quæ tamen in aceto macerando corrigi potest.

Pulvis hujus in aceto macerata, exsiccata & comminuta cancris inperferus prodest. Frigida & repellentia conveniunt in Cancro occulto, in ulcerato non item. D. Bowle.

CAP. XI.

De *Chamaelea* & *Thymelea*.

Chamaelea & *Thymelea* eodem capite comprehendo, quia & flore & fructu & facultate conveniunt.

Ratio nominis *Chamaelea* manifesta est. *Thymelea* dictam volunt quasi *Tithymelea*, quod Oleæ ferat *folia*, & *Tithymali* instar alvum solvar: certe tum *foliis* tum qualitate *Tithymali* refert.

Hujus generis notæ Characteristice sunt flores monopetali in quatuor lacinias acuminatas expansi, bacce monopyreni, vis acris & cathartica.

Huc etiam referri potuit imò debuit *Laureola*.

1. *Chamaelea Germanica* seu *Mezerion* Ger. *Germanica*, seu *Mezerion vulgè* Park. *Laureola folio deciduo, flore purpureo*, Officinis *Laureola femina* C. B. *Law. fol. decid. seu Mezerion Germanicum* J. B. *Mezerion*.

Frutex est ad trium cubitorum interdum altitudinem excrefcens, radice in aliquot partes divisa, minimi digiti crassitudine, vel etiam crassiores, longæ, alque se demittente, alba; ex qua assurgunt virgule plerumque singulares, lentæ, teretes, tenues, oblique, cortice duplici tectæ, exteriori cinereo, tenui, fragili, interiore exteriori virente, interiori albicante, valde lentæ & fractu contumaces, lanuginem quandam bombycinam dum divelluntur offendentes, cui subest lignum candidum, foliis, medullâ paucâ prædictum. Flores ad ramulorum latera sine pediculis, nunc singulares, nunc plures simul juncti ex modulo ante *folia* prodeunt, palliduli, ex rubello purpurascens, colore ad flores perice accedentes, oblongi, in quatuor foliola mucronata, reflexa divisi, odore luavi, in medio *filamentis* aliquot crocea. *Folia* ex tuberculis plerumque plura simul, colore herbaceo, *Laureola* folio perperio accedentia, molliora, nec ut illa splendens. Bacce cum maturitate rubentes, quæ resiccate nigricant, quarum interior nucleus Cannabis semini similis, medulla candida. Tota planta, ut odore gravi est exceptis floribus, ita sapore acerrimo & urentissimo.

Anat. loca sylvatica & montana. In Germania & montibus circa Genavam & alibi observavimus. Flores (ut in descriptione dictum) *folia* anteverunt, & Martio mensē exeunt. Bacce in virgibus diu durant. In Anglia non habetur spontanea; sed ob florum præcoctum aspectum pulchrum & suavem odorem nostratibus in pretio est, inque hortis & viridariis magno studio passim colitur. Variat floris colore pallidius rubente, & albo. Hujus bacce Officin. Coccigidiis fæ. grana Cnidiæ vocantur. Schrad. Cord.

Mezerion

Cæfalpino fructus niger, ut in Ligustro rotundus, ossæ binas cavitates habente, in quibus singula semina continentur.

In sepibus & sylvis seu fructibus passim provenit tam in Anglia quam in exteris regionibus. Æstat floret. Bacce Septembri maturatur.

Lignum lantionis ad venteria conficienda in frequenti usu est; nam durum admodum est & renitens, ideoq. carnes facile penetrat exacutum. Tragus ad utensilia & rustica instrumenta, potissimum verò ad carros pertinentia conficienda expeti scribit ob durabilitatem.

Camer. tradit Italos ex hujus ligno aquam stillatiam elicere, quâ solâ strumas (siqua id fieri possit ratione) penitus discutiant; sin minus maturare parum & diminuire.

Fructum ingustabilem omnibus animalibus producit Cornus femina. At Cæfalpinus à turdis multum expeti affertur: cui contradicunt Dodonæus, baccas sapore ingratas, & volucrum nulli desideratas esse scribens.

Ananienia rura in agro Tridentino oleum ad lucernarum usum conficiunt è Cornu femine baccis decoctis primo in aqua, deinde torculari expressis. *Matth.*

In demorsis à cane rabido eundem habere effectum dicitur hujus lignum quem habet Corni maris.

Modestius in l. penul. ff. ad legem Pompon. de parricidis, antequam facio parricide inderentur, ostendit in more fuisse positum, ut virgis sanguineis caderentur, nempe ex hac arbore sumptis, non, ut quidam legunt, fagineis, aut, ut alii interpretantur sanguine rubentibus, quoniam infelicitum haberetur & maxime infame. *Magine, & ex eo Dalechamp.*

Hinc fortasse Veteribus Virga sanguinea dicta est hæc arbor; ni potius quoddam virgæ ejus magna ex parte rubeant sanguinis instar.

CAP. XV.

De Rhamno.

Rhamni nominis etymon non occurrat; ita vocant Frutices quoddam Bacciferos spinosos, quorum nonnulli fructu sunt monopyreno, spinis longis validis qui hujus loci sunt.

1. *Rhamnus spinis oblongis, flore candidante C. B. cortice albo Monspelienfis J. B. primus Clusii flore albo Ger. secundus Monspelienfium, sive primus Clusii Park.*

J. B.

Frutex est magnus, totus spinis armatus, in caudice quidem magnis ut Oxycanthæ *Matth.* in ramulis minoribus, cortice albicante: & quod observatione dignum, grandiores illi aculei, palmum circiter longi, rigidi, acuti, ex ramis enati, alios pariunt aculeos parvos, non minus rigidos pungentesq. cedensq. loco folia magnitudine varia. Rami unâ cum spinis cortice teguntur cinereo, folia sustinent Salicis, terna aut quaterna, indidem orta, fragilia, candidantia, succulenta, nullo inigni sapore prædita. [Vere natorum ramorum folia magna, spinæ parvæ] Flores pauci, Laureole folio deciduo similes, parvi, longiusculi, candidantes [subcoreulei J. B.] extremis oris in quinque crenas divisi: quibus deciduentibus feminis quoddam rudimentum relinquitur (inquit Clus.) At Cæfalpino observante baccas fert parvas, Oleæ figurâ.

Nascitur multis Hispaniæ, Lusitaniz & Galliz Narbonensis locis, autore Clusio. Nos circa Monspelium & Florentiam Hetruriz urbem copiosum observavimus. Floret Martio, pariter atque Autumno. Autumno nova succrescunt folia, interdum decidua.

Hujus folia Salmantiz & aliis quibundam Castellæ locis, autore Clusio, cum turionibus ex oleo & aceto edunt primis mensis: nonnullam enim acrimoniam cum aciditate conjunctam habent, quæ saporis gratiam conciliat.

2. *Rhamni primi Clusii species altera J. B. Park. Rhamnus alter Clusii flore purpureo Ger. emac. alter foliis salis, flore purpureo C. B.*

Clus.

Hic, observante Clusio, primò fere similis est, sed humilior, & frequentioribus ramis fruticans; minoribus foliis & magis carnosis, falsoque gustu, superiore candidior: Floribus ejusdem planè cum illo forme, sed purpureo planè colore.

Uno tantum loco invenit Clusius juxta Horivellam urbem, Ocrelim Veteribus dictam, ac flumen Setabin Vet. nunc *Seguram* appellatam, Regni Valentini extremis limitibus.

3. *Rhamnus Salicis folio angustio, fructu flavescente C. B. secundus Clusii Ger. emac. primus Diofcoridi Lobelio sive laterali Park. Rhamnus vel Oleaster Germanicus J. B. Sallow Choen, or Sea-Buckthorn.*

Frutex est triobitali altitudine, quibundam in locis arborefcens, at ramis rigidis & frangi contumacibus; Oleæ foliis sed angustioribus, superne viridibus, inferius candidantibus, perpetuis. *Flores* totis ramulis adnascuntur ad foliorum exortus herbecæ, muscosi, quibus succedunt bacce seu acini rotundatæ & magnitudine Myrti, in se numerosa congerie racematim compacti, ac ramis arcuè applicati affixiq. perexiguo penoli appendice, colore flavescente ac luteo, maturitate crocata, acerbè applicati affixiq. perexiguo penoli appendice, colore flavescente ac luteo, maturitate crocata, sapore acido ac peracrobato, unico intus nucleo ac vinaceo, non lapidoso ut Corni, sed quæ dentibus facile atteratur. Bacce per totam hyemem virgæ adhærescunt. Radice nititur multifida, diffusa. Totus autem frutex pulvere resperis videtur.

Pro-

Provenit in arenosis maris litoribus propè Sandvicum: antè oppidum & Delam. Item in mari-Locis, timis aggeribus Lindisæ Lincolniz copiose. In Gallieziam & Hollandiaz maritimus plurimus locis provenit. Nos in arenosis propè Augustam Vindelicorum observavimus; inq. glareosis ad Rhenum & Rhodanum amnem.

Fructus Junio, post Autumnum demum baccas maturat, quas subinde (ut diximus) tota hyeme Tempus retinet.

De viribus nihil certi traditur. Scribit Camer. acinos purgaticum habere facultatem à quibul- *Vires* de affirmari. Addit tamen, parari ex eis Rob, quod vehementer acidum sit, & attenuans & incidens ut Berberis fore, commendarique ad dysenteriam: quæ quomodo conveniant inquirendum.

4. *Rhamnus niger Theophrasti Park. tertius Clusii Ger. J. B. tertius, flore herbaceo, baccis nigris C. B.*

Clus.

Fruticosus est, frequentibus ramis, Spini in sepibus nascentis, & Pruna sylvestria ferentis magnitudine, cortice nigro rectis, & longis spinis armatis. *Folius* ex quibundam tuberculis ut in priore multa simul enascuntur, longa & angusta, carnosa, viridia, saporis adstringentis, & Rhabarbari saporem utuncque referentis, perennia. *Flos* veris initio parvus, plurimus, & confertim juxta folia nascentis. Æstat nigrum fructum fert, parvo Pruno sylvestri similem, rotundum, acerbum.

In incultis Granatenfis & Murciani regni locis invenit Clusius inter alios fructus frequentem: *Locus* ad quem postea missus est ejus fructus ex Hispania Lycii nomine, ex quo nate planta.

Lycium Hispanicum *Loh.* Historic Ebroadenensis auctores conjectantur non diversum esse ab hac Rhamni specie, cum Clusius unam tantum plantam ex suis Lycii nomine donatam in Belgio provenire videret (nimirum hanc) non duas. Vide locum.

Fructus decocto membra relaxata & dissoluta, atque etiam podagrz dolores utiliter foveri incolæ *Vires* referebant.

CAP. XVI.

Copiba Brasiliensis Marggr. Arbor baccifera Brasiliensis, fructu monopyreno, folio sesquipedali.

Arbor est alta, cortice cinereo, superius in ramos displicitur, habens folia sesquipedem longa, majora minorave, bina sibiinvicem opposita, in extremitate tria junguntur; suntque oblonga, acuminata, nervo & venis paulum rufescentibus, superius viridiora, inferius diluta. In extremitate ramorum multi sunt congesti ramuli, quibus folia insident; ibidem & proveniunt rami florum, (quos tamen Auctor non descripsit) quibus succedunt fructus bacce Lauri magnitudine & figura, initio viridis, per maturitatem niger, paucissima carne subdoli, à qua cutis crassiuscula facile detrahatur. Lapidem continet ovalem, haud durum, nucleo albo, farinacei saporis, non eduli; fructus tamen comeduntur: exsurgunt Brasiliensis succum & expunt cutem. Maturus est mensis Aprilis.

Folia huic arbori pinnata sunt è pluribus foliorum sesquipedalium conjugationibus composita.

CAP. XVII.

Arbor baccifera Brasiliensis fructu Piper respiciente. Pindaiba, nonnullis Ibra. Pison.

Piso.

Juxta Olindæ promontorium speciosè ut plurimum nascitur, ob acrimoniam fructus caterasque qualitates Piperis Brasiliensis æmula. *Folia* fert exigua & acuminata, & Olive foliis similia. Lignum ejus tenue. Proceræ est admodum arbor, & in summam altitudinem recta assurgit.

Mentibus pluvius acini illius vident, sed maturiscentibus mensibus Decembri & Januario rubent, atq. decidunt: qui si fuerint desiccati nigrescunt, urinsque linguam, & aromaticum quid sapient, ablatò semine nigro oblongo, quod in illis continetur, quod Juniperum redolet.

A jejunis manducati stomachum debilem corroborant, & discutiant flatus. Tum confusi & applicati moribus serpentum medentur. Ex eisdem fructibus in pulverem redactis & exsiccatis gargariata conficitur contra frigidos gutturis affectus. Excoquantur ut referentur in Officinis. Culinis quoq. vicem Piperis præstant.

Ex arboris deniq. corticibus funes igniarii, quibus milites ignem foveant, conficiuntur.

CAP. XVIII.

Baccifera Indica trifolia, fructu rotundo monopyreno, pediculo longo. Malogo-Maram H. M. P. 5. T. 25. p. 49. Ceraso affinis.

H. M.

Arbor proceræ est, caudice crasso, multiq. ramulis rotundis, viridi-flavescensibus ac tomentosis donato: Lignum densum, albo-flavescens, cortice murum crasso, cinereo, aperto. Radix rufa, graveolens, inkipida. *Folia* terna simul pincta petiolis longis, rotundis ac tomentosis proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, in ambitu crenata, superne lanuginosa, inferne

Tttttt 3

inferne lenia, nervis aliquot è costa media, viridi-albicante ordine parallelo in latera excurrentibus: odor & sapor ingratus. *Flores* numerosi periolis longis ac lanuginosis infident: constanti in unico, rufo & pillo foliolo seu calyce, *staminibus* tribus candidis *apicibus* ornatis medium occupantibus. Singulis *filiculis* singulis succedunt *bacca*, rotunda, atro-virentes primum, dein viridi-albicantes ac lanuginosa, carne intus viscosa ac subdulci referta; intra quam *semen* continetur solidum, albicans, nucleo candido.

Nascitur *hyssopis* Regni Malabarici locis, praesertim in *Paroe*: semper virescit, floret & fructum fert.

Ufus in medicina nullus.

CAP. XIX.

Frutex Indicus bacifer hexapetalos, fructu rotundo monopyreno nigro. 1. *Tijerou-Panel* H. M. P. 5. T. 16. p. 31.

A *H. M.* Rbucula humilis est, atque tertium genus *Narum-panel* superius descriptae, cui tum caudice, tum radice & crescendi modo similis est. *Folia* sine ordine ramulis inhaerent, oblongo-rotunda, acuminata, crassa, densa, glabra, superne atro-viridia & splendens, inferne subviridia, costa media crassa, è viridi flavescens. *Flores* rotundi, viridibus ac lanuginosis periolis circa extremos ramulos proveniunt, rubescentes, calycis, exigui, subviridi, ac tripartito inhaerent, sex oblongo-rotundis, cuspidatis, ac stellae in modum expansis foliolis constantes, medium occupant *capitulo* globulo, albicante primum, dein rufescente, punctis minutissimis in superficie notante, quod ipsius fructus rudimentum est. Floribus succedunt *fructus* rotundi, nigricantes, glabri, carne intus succulenta acido-dulci referti, intra quam *ossiculum* continetur rotundum, nigricans, nucleum includens albicantem.

Crescit multis Regni Malabarici locis, praesertim in *Angicaimaal*: semper virescit, floret, fructumq. fert.

Ceterum expressus è foliis fuscis, & cum opii tantillo in initio febrium intermittentium exhibitus illarum proxyimios mitigat. Ex iisdem in aqua communi coctis fomicupium paratur ad arthriticos dolores placandos.

2. *Katsjau-Panel* H. M. P. 5. T. 18. p. 35. *Præcedentis frutis minor species.*

H. M. Arbucula est humilis, quatuor circiter pedes alta, caudice tenui, multique ramulis subviridibus donato; Lignum albicans, cortice cinereo, intus viridi, saporis acris & aromatici munum; necnon rufescente ac fungosus intus medulla refertum. *Radix* verò infipida, inodora. *Folia* oblongo-rotunda, acuminata, crassa, densa, glabra, superne atro-viridia & splendens, inferne subviridia, nervulis aliquot tenuioribus ac vix conspicuis è costa media viridi-albicante in latera excurrentibus; odor gratus, sapor subacris. *Flores* & *fructus* *Tijerou-panel* floribus & fructibus similes.

Nascitur locis montanis circa *Mangatti*; semper virescit, floret & fructum fert.

De viribus autem nihil constat.

3. *Kaltsjerou-Panel* H. M. P. 5. T. 17. p. 33. *Panella minor foliis minoribus aromaticis.*

Arbucula humilis est seu potius frutex, atq. quarta *Narum-panel* species, praecedentibus haud affinis, praeterquam quod folia minora sint, oblongo-teretia, acuminata, suave-olentia, aromatica. Provenit locis montanis & petrosis circa *Paracarav*; semper virescit, floret, ac fructum profert. Viribus cum *Narum-panel* convenit.

CAP. XX.

Corinti-Panel H. M. P. 5. T. 14. p. 27. *Frutex Indicus bacifer, flore hexapetalos, fructu rotundo, racemoso, monopyreno.*

A *H. M.* Rbucula haec *Narum-panel* superius descriptae altera species est, similique modo, ac pari altitudine excrevit. *Radix* albicans, cinereo ac lanuginoso cortice tecta; sapor acris, odor aromaticus. *Folia* sine ordine ramulis inhaerent, oblongo-rotunda, acuminata, crassa, densa, glabra, nitentia, superne atro-viridia, inferne subviridia, costa media crassa. *Flores* racematum proveniunt, constantia, sex viridibus, oblongo-rotundis, ac extrorsum reflexis foliis, medium occupante globulo plano-rotundo, viridi, qui ipsius fructus rudimentum est. Floribus succedunt *bacca* rotunda, primum virides, dein rubundae, carne subdulci intus referta, intra quam *ossiculum* locatur rotundum, rubro-fuscum, nucleum continens albicantem.

Crescit ubi, in Malabar, & praesertim locis arenosis ac petrosis in *Candianate*: quotannis floret, fructumq. fert, mensibus viz. Julio & Augusto.

Viribus cum *Narum-panel* convenit.

CAP.

CAP. XXI.

Arbor baccifera Indica racemosa tetrapetalos flore fructu rotundo monopyreno. *Katsjau-maram* H. M. P. 5. T. 19. p. 37.

A *H. M.* Rbor est iuste magnitudinis, caudice mediocriter crasso, multifa, ramulis nodosis donato. Lignum praedurum, albicans, furvo cortice munum. *Radix* fibrosa, albicans, rubicundo cortice cincta, inodora, subastringens. *Folia* geminata ordine parallelo ramulis inhaerent, oblongo-rotunda, acuminata, glabra, nitentia, superne atro-viridia, inferne subviridia, subacido-astringentia. *Flores* inodori, subcerulei primum, dein purpureascentes, ad foliorum exortum racematum furculis proveniunt; calycis, exigui, rubicundo ac quadripartito inhaerent, quatuor subrotundis foliolis constantes, octo *staminibus*, rotundis *apicibus* ornatis medium occupantibus, inter quos *stylus* prodeit tenuis, surrectus. *Fructus* rotundi, glabri, nitentes, virides primum, dein albicantes & subcerulei, tandem ceruleo-nigricantes, carne intus ceruleo-albicante, succulenta dulci, referti: intra quam *ossiculum* continetur, nucleum includens albicantem.

Crescit locis *hyssopis* circa *Cochin*: Semper virescit, floret, & fructum producit. Ex arboris foliis cum viridi succuma in oleo coctis limonum conficitur hyatibus pellendis utile. *Vires.* Foliorum fuscis cum linteis ponit aures postius lippitudinem curat. Ex radice in oleo cocta linis paratur contra Arthritidem & Cephalaeam.

CAP. XXII.

Baccifera Malab. floribus spicatis dipetalis, fructu monopyreno. *Watte-Tali* H. M. P. 5. T. 32. p. 63.

A Rbor est iuste magnitudinis, 20 circiter pedes alta, caudice mediocriter crasso, multifa, ramulis in orbem diffusis donato: Lignum albicans, densum, cortice munum crasso, furvo, inodoro, saporis unduosi, necnon medullis intus repletum flavescens. *Radix* idem furva, subulsa, mucilaginosa. *Folia* subrotunda, acuminata, oblongis rotundis, petiolis circa ramulos proveniunt, superne eleganti virore splendens, inferne subviridia, inodora, insipida. Nervis aliquot è media costa viridi-albicante, hirsuta, & in avera parte exuberante, in latera excurrentibus. *Flores* ad foliorum exortum spicatum proveniunt: Sunt ii gemmulae rotundae, mucosae, viridi-flavescentes, quae apertae duobus constant foliolis, binis *staminibus* transversis, exteriora versus reflexis, pluribusq. flavescens *apicibus* ornatis. *Flores* succedunt *Bacca* rotunda, viridi-flavescentes, inodora & insipida, unicum intus includens *semen* rotundum, viride.

Provenit variis Regni Malabarici locis, praesertim circa *Craengnor*. Semper virescit, quotannis *Locus* & *Tempus* floret, fructumq. fert, Januario viz. & Februario mensibus.

Arboris folia cum viridi Tabaco & *Oryza* infuso trita, ac ulceribus inveteratis & verminosis imposita, potenter is medentur. Ex iisdem in aqua coctis balneum paratur, adversus algidas febres. E floribus & fructibus confusis, & in nodulum colligatis, lacteq. muliebri incoctis conficitur erithnum, quod algidis febribus mederi fertur.

CAP. XXIII.

Arbor racemosa Brasiliensis foliis Apocyni Breyn. Cent. 1. cap. 3. sine nomine Maragravio descripta & depicta, Lib. 3. cap. 18. p. 134.

A *Breyn.* Rbor est Pruni altitudinem assequens, ramis peramomnis, umbram jucundam spargentibus, sed quodammodo deorsum inflexis, cortice cinereo tectis: Quibus *Folia* gemina in acutum terminantia, directè sibi invicem opposita, brevibus pediculis appendent, magnitudine & figura Apocyni 2. *Clas.* duriora & rigidiora, superius levia & hilara virore micantia, inferius propter densos & subulsiuos pilos mollificata infar Sene, atque ex cinereo argenteo, colore splendens, nervo conspicuo per longitudinem, & compluribus venis in latitudine praedita. Ranorum fastigia inter folia *Flores* in peculiaris pediculo triunciali, brevissimis periolis more Berberis, numerosos & densos dependentes racematum fulgent, è quaternis vel quins foliolis flavis congestis, multis in umblici ambitu staminibus pallidis & subulsiis praedictis. Quos *Bacca* tandem excipiant rotunda Ribesii magnitudine, fed lutei coloris, quantum ex siccis observare licuit. Materies est alba & lenta, Salicis ligno similis.

CAP.

CAP. XXIV.

Arbor Baccifera Indica fructu cuspidato monopyreno. Mala-Pecma H. M. P. 5. T. 9. p. 17.

H. M.

A Rbor est procera, caudice flavescente, cortice obducto cæruleo-albicante, rugoso, necnon ramulis subcinereis ac lanuginosis, in orbem diffusis, ornato. *Radix* rubescens, furvo cortice cincta, amara. *Folia* brevibus, crassis ac hirsutis petiolis densa congerie circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, crassa, densa, glabra, splendens, superne atro-viridia, inferne subviridia ac lanuginosa, mediâ costâ crassa, viridi-albicante, hirsuta; sapor amarus. Interim ipsi ramis *Gemmae* proveniunt subvirides, exiguae, rotundae, quadrupartitae, quibus apertis quinque prodeunt *folioli*, quatuor vel quinque, oblongo-rotundis, viridi-albicanibus, ac inferius subrubescens foliolis singuli constantes, octo vel decem albicanibus furectis *staminibus*, flavescens *apicibus* ornatis, medium occupantibus. *Flosculi* succedunt *Bacae* subrotundae cum cuspidate in vertice, viridi-fuscae, glabrae, niteres, saporis subamari & aromatici, unum intus Nucleum continentes.

Locu.

Nascitur variis Regni Malabarici locis, praesertim in *Rapoly*: semper vires, quotannis floret, fructum fert.

Vires.

Folia cum siccat Elephantis fimo in pulverem redacta, & relicta post curatas variolas ulcusculis inspersa, isdem mederi feruntur.

CAP. XXV.

Frutex Indicus baccifer fructu racemoso, cuspidato, Ribium simili, monopyreno. Tsjeriam Cottam H. M. P. 5. T. 11. p. 21.

H. M.

A Rbifcula est humilis, caudice candido, cortice obducto cinereo, inodoro, acris. *Radix* albicans, acris, inodora. *Folia* crassis brevibusque petiolis circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, crassa, densa, glabra, superne viridia, inferne subviridia, costâ media albica: sapor adstringens & sylvestris. *Flosculi* racematim proveniunt exigui, flavescentes, constant ii quinque, viridi-fusci, subrotundis ac expansis foliolis, quinque, & viridi flavescentibus *staminibus* medium occupantibus: inter quae *stylus* prodeit tenuis, viridi dilutus, primum viridi-albicans, dein rubescens, carne intus humida flosporisque acidi refertus, Ribibus nostratis haud multum absimiles, praeterquam quod unicum tantummodo in singulis continetur officulum scabrum, albicans, plano-rotundum.

Locu.

Vires.

Crescit multis in locis regni Malabarici, praesertim in *Warapauli* & *Paleri*: semper vires, quotannis semel, nonnunquam bis floret fructumque fert.

Ex arboris foliis in aqua coctis fit oris collutio, gingivis flaccidis ac pratumidis curandis utilis. Etiam ex cortice in sero lactis cum semine cumini decocto gargarisma paratur, quod aphthis potenter mederi dicitur.

CAP. XXVI.

Kari-vetti H. M. P. 4. T. 54. p. 111. Arbor baccifera Indica racemosa, acinis oblongis monopyrenis, flore tetrapetaloides.

H. M.

A Rbor est mediocris magnitudinis, caudice crasso, flavescens, cortice obducto cinereo, multisque ramulis rufis ac quadrangulis donato. *Radix* fibrata, albicans, cortice cinereo, intus rufo tecta, inodora, saporis acris. *Folia* bina & bina sibi invicem opposita, oblongo-rotunda, acuminata, in ambitu serrata, crassa, densa, glabra, atroviridia, superne splendens, inferne nequaquam, inodora, insipida: costâ media albica. Tenella folia & ramis prodeuntia primum subcinerea sunt, dein purpurea, tandemque atroviridia evadunt. *Flosculi* extremis furculis racematim proveniunt, exigui, flavescentes, insipidi, purpurei: constant ii unico foliolo, sed in quatuor profundas lacinas diviso, sic ut plura videantur, binis *staminibus*, luteis *apicibus* ornatis medium occupantibus. *Flosculis* pari modo succedunt *Bacae*, oblongo-rotundae, rubro-cæruleae, intusque carne succulenta & amara refertae, intra quam officulum locatur candidum, glabrum, nucleum includens albicanem, subamarum.

Locu.

Vires.

Nascitur ubique in Malabar, praesertim circa *Cochin*: semper vires, quotannis fructus fert, mense viz. Augusto, diuque frugifera manet.

Succus & foliis hujus arboris expressis, & cum sero lactis exhibitus egregium est vomitorium, humoremque biliosos ac pituitosos per superiora educendo ventericuli potenter expurgat.

CAP.

CAP. XXVII.

Calefiam H. M. P. 4. T. 32. p. 67. Arbor Baccifera racemosa, Vitis floribus acinis oblongis, compressis monopyrenis.

H. M.

A Rbor est praecelsa atque speciosa plurimum, altitudine 60, crassitie septem pedum mensuram circiter aequans, multisque ramis cinereis in orbem longè lateque diffusis donata: Lignum atro-purpureum, glabrum ac flexile, cortice obductum nigricante, crasso, molli, intus albicante, qui incisuris alicubi vulneratus illico purpureus evadit. *Radix* fibrata, albicans, furvo cortice tecta. *Folia* geminata ordine parallelo tenuioribus ramulis inhaerent, oblongo-rotunda, glabra, mollia, superne colore atroviridi nitentia, inferne viridi diluore. *Flores* ramulorum extremis racematim proveniunt, exigui: *Vitis* viniferae flosculis perisimiles, inodori, inhaerent, calyci exiguo, subviridi, quatuor acuminatis ac viridi-flavescentibus foliolis constantes, octo *staminibus* albicanibus, flavescentibus *apicibus* ornatis medium occupantibus, inter quae *stylus* prodeit flavescentis ipsius fructus rudimentum. *Fructus* pari fertilitate floribus succedunt, ac isdem racematim proveniunt, uvularum aut rubrum adinstar, singulae baccae oblongo-rotundae, compressae, virides, tenui cortice cinctae, intusque carne succulenta ac insipida refertae, intra quam officulum locatur viride, oblongum, compressum, nucleum includens candidum, ac panè insipidum. Insuper praeter genuinos hujus arboris fructus qui floribus succedunt, alii arboris caudici & ramis undique adhaerent, genuinis fructibus majores, rugosi, forma renali, viridi-diluto cortice tecti, carneque viridi, densa, ac humida, saporisque acerbis intus referti, intra quam exiguis ac rubicundis vermiculis subinde hospitant. *Hi fructus nihil aliud sunt quam Galla* seu tumores ex insectorum quæstionibus excitati, ut sunt ovorum receptacula & fatuum tenerorum alumina.

Provenit ubique in Malabar, locis viz. petrosis necnon in antiquissimarum adium tectis: quod *Locu.* tamis maturos exhibet fructus, Novembri & Decembri mensibus: cum vero floret attem decedunt folia, iis praesertim in locis ubi flores erumpunt: atque sobole fata ab anno decimo ad quinquagesimum & ultra frugifera manet.

Ex ligno autem hujus arboris ensium ac cultorum vaginæ consiciuntur.

Cortex pulverisatus, & cum butyro in unguenti formam redactus spasmo cynico, aliisque convulsionibus & gravibus vulneribus oris medetur: item ulcera quavis maligna dolorèque arthriticis sanat. Insuper corticis hujus succus aphthas curat, & assumptus dysenteriae remedium est. Idem cortex cum cortice *Codam-puli* in pulverem redactus & exhibitus alvum movet, humorèque pituitosos & atrabilarios ducit. E foliis & cortice in aqua coctis Semicupium paratur feminis parturitis, ut facilius & felicius succedat partus.

Vires &

Vires.

CAP. XXVIII.

Mallam-Toddali H. M. P. 4. T. 40. P. 83. Baccifera Indica racemosa, florum staminibus binis, acinis monopyrenis. Ex descriptione floris summo fructus insidere videtur, unde pertinet ad genus eorum quae fructu sunt umbilicato.

H. M.

A Rbor hac mediæ magnitudinis est, caudice crasso, denso, albicante, cortice obducto furvo ac glabro, necnon ramulis subviridibus & lanuginosis ornato. *Radix* albicans, rubicundo cortice cincta, sapor acris & amarus, odor aromaticus. *Folia* brevibus ac lanuginosis petiolis alternatim ramulis inhaerent, oblongo-rotunda, acuminata, in ambitu serrata & horrentia, superne atroviridia, inferne subviridia, nervis aliquot & mediâ costâ in latera excurrentibus: sapor acris & asstringens, odor suavis. *Flosculi* circa ramulos ad solum exortum racematim proveniunt, suntque gemmulae parvae, subvirides, & vertice duo candidissima pilis plumatis obita, velut duo exila cornua, transversum emittentes: odor nullus, sapor acris. Haec vero gemmulae maturiores *fructus* constituunt, ique sunt baccae exiguae, virides, carne succulenta & amari refertae, intra quam exiguum locatur officulum glabrum, rubicundum cum nucleo intus, sapore Ceraforum nucleorum æmulum.

Provenit locis montanis, attamen humidis ab imbribus frequentioribus, necnon in fluminum ripis *Locu.* circa *Combo*: quotannis fructus fert, Septembri viz. & Octobri mensibus, atque per 60 non raro frugifera manet annos.

Arboris hujus partes, radix, cortex, folia, fructus, specifiçum habentur adversus Epilepsiam, Phre. *Vires.* midem, simileque cerebri morbos remedium.

CAP.

Jasmino five vulgato, five Hispanico, foliis obtusis luteis. *Fructus* mediocris magnitudinis, niger, oblongus, bina continens *semina* magna: nigra, oblonga, qui se mutuo spectant plana, altera parte modice globola.

3. *Gelseminum Indicum flavum odoratissimum* Ferrar. horticult. *Gelseminum* five *Jasminum Indicum flavum odoratiss.* Park.

Ferrar.

Levi cortice, Amaranthum referente purpurea: in duo formè cubita attollitur. Ab imo caule ramulis, pluribus virgis, tandem in ramulos brachiatis, fruticat. *Folia* vires saturata, splendideque colore conspicua, oblongis, Pinnæ Mali foliorum instar duriusculis, densis, non incisus, non deciduis, binis ternisve in singulos ramulos cœmentibus, alarum aspectu per virgarum latera explicatis. *Floribus* autem flavis omnino aureis, vulgaris Gelsemini simillimo pediculo innixis, per summum ramorum in umbellam diffusis, Hispano Gelsemino minoribus, durius vernantibus, invalescente cum stirpe majora quotannis incrementa capientibus, ejus floribus, quem vulgò Saponariam vocant, facie, retilis, suavitissimè olentibus, arido etiam è cadavere odoratam animam spirantibus. Post florum gemmas *baccæ* graveolent, minutulas oleas magnitudine, primòque virore exequantibus, à maturitate deinde flaventibus, mature instar uvæ translucentis, includuntque nigellum & longulum, quale pyra includunt, semen indicanibus, hic præterea planqueque unitionibus, illic gemellis & coherentibus.

Culturam exigit cum Hispano communem. Humorem imprimis amat & Solem. Gelidam Septentris animam odit, imò etiam quodcumque hyemale frigidulum in tantum reformidat, ut viridissima folia luteo pallore tingat, corticem levare ac rubore decorum minum granosè ludentem scabie asperet ac decoloret, proferente demum aritudine citò fenescat & pereat. Nec frigora tantum horret, sed per æstivos fervores sitientibus herbis cæteris expetito guttatimque propinato vorantibus coli medare laeditur. Etenim floris folia vel levissimo rore aspersu pallescunt, assiduo etiam infusu exalbescunt.

Ramis submersis propagatur: modum vide apud auctorem.

4. *Jasminum luteum vulgo dictum bacciferum* C. B. *Jasminum luteum* five *Trifolium fruticans*, alia *Polemonium* Park. *Polemonium* five *Trifolium fruticans* Ger. *Trifolium fruticans*, quibusdam *Polemonium*, flore luteo J. B.

J. B.

Vario implexu serpit radix alba, ac ex pluribus progerminat locis: unde tribulantes assurgunt ramuli, angulosi, virides, in quibus alternatim furculi surgunt, *folia* producentes lato virore splendens, terna fere, ut in Trifolio: singule portiones ad Ruzæ vulgaris portiones accedunt, florum ingratè & fervido. In ramulorum extremitatibus *floribus* quatuor Jasmini facie vel Arthritice five Primulæ vire, quinquepartiti, lutei. Is deciduus *fructus* succedunt *baccæ* satis magnæ, rotundæ, rubræ, in quibus continetur *semen*, simile fere Pisio vulgaris minori, intus albus, ingrati saporis.

Locus & Tempus.

Circa Monspelum in sepius observavimus, necnon prope Scaleam in regno Neapolitano. Florentem vidimus (inquit J. Bauhinus.) mense Martio, Aprili, Maio & Junio: baccas autem ferentem copiosè mense Augusto, quæ per Autumnum & hyemem durat.

5. *Jasminum humilis magno flore* C. B. *Hispanicum flore majore*, externè rubente J. B. *Catalanicum* Park. parad. *Candislorum majus* Ger. *Pitsjegam Mulla* H. M. P. 6. T. 52. p. 91.

H. M.

Ramis est paulò firmioribus, & Vitis modo luxuriantibus. *Folia* è contrario sibi positis furculis in singulare folium latiusculum exeuntibus, innitentia habet tergemina, cæteris minoribus, parum clonata, in cuspidem angustam deducta.

J. Bauhino foliorum conjugationes tres quatuorve cum extremo impari alam complement, at singularia folia ex oblongo rotundantur, non in mucronem, vulgari more desinunt, usque latiora propius plerumque, se mutuo contingunt, extremumque adeo folium impar contractius ac brevius quàm in vulgari exilit.

Foliorum superficies glabra & plana est, averà verò facies costa eminente & in plurimos subiles ducta venulas dotatur. Sapor amarus, color è viridi nitentior. *Flores* septem octòve è calyce quinque incisio in cacumine furculorum erumpunt, quinque constantes petalis, ex angusto patulis, nunquam ad oras purpuralescentibus. Gemmæ oblongæ è purpureo albicantèque colore rubent. Inter *semina* bina, pusilla, albidula, flavescens ornata capitulis *stylis* candidis oblongo apice erigunt. Odore fragrantissimo omnibus præstat speciebus.

Arenarum amans in sylvis ad *Ambalacatis* non modò, sed & in hortis frequens est. Semper folia habet uti & flores.

Locus.

Vires.

Cortex cum foliis ex oleo butyroque coctus, donec in his unguenti crassitudo fiatuleceribus & abscessibus phagedænicis medetur.

6. *Sambac Arabicum* five *Gelseminum Arabicum* Alpin. plant. Ægypt. *Jasminum* five *Sambac Arabicum* Alpin. J. B. *Syringa Arabica* folius *Mali Aurantii* C. B. *Nalla dâula* H. M. P. 6. T. 50. p. 87.

H. M.

Frutex hic humi serpit, convolvuli instar quævis objecta furculis rotundis, viridibus, lignosis, geniculatis, minutissimis & raris pilis oblitis, obvolvens.

Alpinus etiam Frutem hunc armentisum esse scribit, qui sarmentis serpendo altius se extollit. At quomodo hæc conciliari possunt cum accuratiss. Vespington notis, qui cum adolecere affirmat stipite robusta atque adeo viris fortissimum impetum firmissima, quæ ternis quaternisque cubitis in altum porrigitur? Matth. Cuccini literis ad Clusium, plantam hanc ad duorum cubitorum vel quatuor pedum altitudinem erigere scribit.

scribit, cuius stipis infima parte pilosari est crassitudine, solida materia confusa, & quæ difficulter scindi possit: is duobus digitis super teram, aut paulo amplius, in tenues & longiusculos ramos dividitur. Vespington etiam ramos flexos omnes facili obsequio admittit tradit.

Radix albicat. *Folia* latiora, in cuspidem exeuntia, contextu solida, rigida, glabra, virore utring, nitentia, numero bina, brevibus & crassis inhaerent pedunculis: intermedia costa venas è viridi flavolentes quaquavertim spargit frequentissimas. Odor ipis nullus, sapor amarus est.

Alpinus folia *Mali Aurantii* proxima ei attribuit. Clusius non dissimilis *Syringæ* albae foliis sibi videtur scribit, teneiora tamen & in ambitu non crenata semper ex adverso nascuntur, alternatim.

Ex novis incisio calice angustissimo furculorum summitatibus innituntur ad tres numero aut plures flores albidissimi septem, octòve, sepius decem constantes petalis, parte anteriori strictioribus & induratis. *Stamina* duo flavo apice donata unà cum *stylis* parvo virenti eminent. Ipsi autem flores altero ab apertione die inarescentes rufescent.

Pr. Alpinus simplicem octo petalorum in flore ordinem exhibet: at ego (inquit Vespington) duplicem scipiam agnovi, nec octo, sed decem aut duodecim petala rosea serie breviora tubulo digesta. Caccini flores nunc decem, modo duodecim foliis constantes, & quando minimùm novem, duplici serie dispositi observavit, odoratissimi *Jasmini* Hispanici odorem etiam superantes, vel quasi florum *Mali Aurantii* & florum *Jasmini* Hispanici simul permixtorum odorem referentes: quâ similitudine Vespington etiam florum odorem comparavit cum Caccini convenit.

Vespertino tempore ob gratissimum odorem in foro empti à mulieribus in corollas & varia ornamentorum genera colliguntur, quinimo ethnici in sacrificiis eos adhibere sunt consuevi. Maxima anni pars florifera, per universam Indiam in hortis colitur. Fructus vel rarò, vel adulescente demum ætate ferre solet.

Florum ulus est magis ad ornatum corporis quàm ad salutem, nihilominus parant oleum quo utuntur Vires & tur mulieres in balneo ad uterum calefaciendum & laxandum: ut partum etiam faciliorem reddant. Uti, hoc oleum & bibant calidum & ipso linunt etiam extrinsecas uteri partes. Utuntur quoque, eo extenuis inungentes thoracis regionem, tum per os ipsum calidum bibentes ad tussim anhelantique diffcultatem, & ad pleuritim lethalem, & ad peripneumoniam, atque ad dolores vehementes stomachi, intestinorum atque uteri. Parant hoc nostri unguentarii ex dulcibus Amygdalis, vel Selami feminibus, ex quibus odore florum Jasmini imbutis oleum exprimunt valde odoratum. Alpin.

Insentur Jasmino vulgari.

7. *Hadda Mulla* H. M. P. 6. T. 51. p. 89. *Gelseminum* vel *Jasminum Catalanicum multiplex* Park.

H. M.

Convolutivum more, unde & Convolutulus domesticus dicitur, ramis suis in longitudinem mirabilem procreant, rotundis, ligno medullisque virentes, & pilis brevibus tubulose, vicina corpore amplectitur. *Folia* plana, glabra, crassiora, virore utringque parte nitentia folio obscuro, in obtusum definita, costis è viridi præstita eminentibus, pedunculis crassis, curvis, interitis planis ramis adherent. *Flores* polypetalæ, candidi, foliis hic illic interspersis viridibus: ob gratissimum, qualem & flores *Mulla* vel *Adagari* fundunt, odorem avidissimè expetuntur.

Cultura & usus *Nalla-Mulla* eadem est.

Rabidi canis morsus contrita & oleo fricta externè applicata folia sanant. Veneno serpentino ra-Vires dix cum Calamo aromatico ex *Oryzæ* aqua decocta occurrunt.

Planta hæc ex sententia D. Comelini, à proximè præcedenti nihil differt, nisi quod duplices vel plenos ferat flores. Idem & nobis videtur.

8. *Tijeni-Mulla* H. M. P. 6. T. 49. p. 85. *Jasminum Indicum flore albo odoratissimo*.

H. M.

Frutex hic ramulosos decussato ordine habet geminos, è spadicæo virentes. *Folia* oblonga, acuminate, crassa, mollia licet, glabra, superne intense virentia, inferne dilutiora, utring, nitentia, gemelli pedunculis curvis inhaerent, media eorum costa viridi, supina in parte eminente. Sapor odore nullus. Suavissimi odoris flores pentapetalæ, albi, quinis antheris grandiusculis cretæ exornati conspiciuntur.

Crescit locis montanis ad Calare & Perate-vidi. Ulius hæcenus ignoratur.

Locus.

9. *Tijegam-Mulla* H. M. P. 6. T. 55. p. 97. *Jasminum Indicum flore polypetalæ exalbido, fructu minori*.

H. M.

Frutex est hominis aequans altitudinem, rotundus, durior, geniculatus latissimè dispergens furculos, qui novelli minutissimis pilis obteguntur. *Folia* è viridi nitentia, glabra, lœvia, costa in superiore eorum parte uti *Nalla-Mulla* striata, gemina, sibi quæ è contrario immediate opposita in geniculis proveniunt: suntque oblongiora, antecursu in angustum contracta, in cuspidem longiorem deducta, in oris crispata, ad petiolum vero strictiora: Sapor ipis amarus, odor nullus. *Flores* exalbidi numero ternario aut quinario, è calyce sex plus minus incisuris distincto protuberantes, sex, septem, quinimo octo constant sepe petalis, angustis, tenuibus, extorlunt in oris valde crispatis. *Stamina* duo breviora *stylisque* eodem ac in præcedentibus sese habent modo. *Fructus* infidentes calyce, Ceralorum minorum modo glabri, nigrescentes, pellicula tenui, carne molli, è rubro nigra ac subdoli constantes, semen rotundum, ex albo intermigrans & pilulorum continent.

Ob jucundissimum & suavitissimum odorem florum, è quibus mulieres coronas sibi faciunt, in hortis colitur, nunquam flores aut folia dimittens.

Uuuuuu

Folia

Vires.

Folia oleo incocta balnium fundunt, si capiti iungatur, oculorum quavis tollens vitia, & visum corroborans: horum pulvis cum Croco ac pinguedine cuti illitus pruriginem ejus demit: ex radice ad peculiarem usum exprimitur oleum.

10. *Catu-Tijegam-Mulla* P. 6. T. 53. p. 93. *Jasminum Indicum flore polypetalato, candido, ori rufescentibus.*

H. M.

Mulle seu *Jasmini* species est, & similis *Nalla-Mulle*, furculis solummodo languido virore in fuscum vergentibus. *Folia* dissimili magnitudine ac figura, modo oblongiora, sine cuspidate tamen, modo latiora, contrariis inter se semper pediculis opposita sunt, ante alia virore obscuro nitentia, sapore amara. *Flores* septem, decem, imò nonnunquam undecim petalis, è longo aculeatis, præ cæteris quoque angustioribus, in orbem expansis, è calyce virenti, senis inclisus distincto, candidissimi, quævis in oris elementer rufescentes, paulò latiores quàm *Tijegam-mulla* prodeunt. Præter *flamma* duo colore ad virorem inclinato, oblongis, croceis, planis *apicibus* prædita, *stylus* intermedium albicans, elongato, viridi & crassifolulo ornatus capitulo, è gemmula, quæ huc flori conica & rufescentis est, affurgit: odor jucundissimus.

Locus & Tempus.

Arenosis crescit solo ad *Cranganor* & *Cator*, aliisque locis pluribus. Semperternâ vires comâ. Floret mensè Junio Julioque.

11. *Katu-Tijegam-Mulla* H. M. P. 6. T. 54. p. 95. *Jasminum Indicum flore polypetalato candidissimo, fructu majore.*

H. M.

Arbucula isthæ caulis est subvirescentis & lignosi. *Folia* sinum & figuram eandem ac *Tijegam-Mulla* obtinent. *Flores* idem candidissimi, inodori æquidem, septem, octavo stricis, protentis, aculeatisque petalis, ex perianthio angustiori & in summitate complanato, plures numero furculorum ac cumminibus innuntunt, quod in *Tijegam-Mulla* locus sese habet. *Fructus* idem ut in *Tijegam-Mulla*, sed majores.

Locus.

Loca amat aspera & saxosa montanæque. In *Cranganor* & *Coilan* plurima est; omnibus horis frondifera simul & florifera.

Vires.

Hujus folia ex oleo cocta oculorum tollunt vitia. Radix verò cum Calamo exhibita aromatico optime cuspidis serpentis moribus medentur.

12. *Katu-Mulle* H. M. P. 6. T. 56. p. 99. *Jasminum Indicum flore pentapetalato candidissimo fructu Tijegam-Mulla.*

H. M.

Arbucula est hominis altitudinem vix excedens. *Rami* duri, vetustiores è rubicundo fusci sunt. *Radix* capillaris, rubra, in latum spatium. *Folia* longiora, antennis stricta, in cuspidem exeuntia, densa, glabra, supina parte è fusco nitentia, pronâ candida, venâ recta in parte eminentè: sporis sylvestris, odoris nullus. *Flores* albisimi, quinque, uno è latere rotundis, crassifolulis, extorulum reflexis constantes petalis, è calyce satis arcto, quinqueis incisio emergentes, *Tijegam-mulla* proximi sunt: unâ cum duobus exilibus capitatisque staminibus, subulbidis, è capitulo tractis primordium continente prodit *stylus* bifidus, in summitate leviter rufescentis. *Fructus Tijegam-mulla* possunt videri.

Locus.

Locis gaudet arenosis, & provenit in *Ondiampera* & *Anjicetmaal*; sempiterna fronde: Quintili autem Sextilique mensibus floribus exornatur.

Tempus.

Succus foliorum olei intersit coctioni, & præterea nullum præstat usum.

* P. 4. T. 47. 43. p. 99.

13. *Rava-Pou* * H. M. seu *Jasminum Indicum baciferum flore albo majore, noctu olente, vel Arbor tristis de die altera.* D. Comelin.

Arbor est procerâ, *caulice* crasso, denso, albicante; cortice obdueto atro-purpureo; glabro, inodoro, insipido, necnon ramulis atro-purpureis, intusque fungosis, seu frondibus umbrosis in latum diffusis, ornato. *Radix* albicans, rufo cortice tecta, inodora, laposis adstringentis. *Folia* geminata ordine decussato rotundis, rufis ac lanuginosis petiolis circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, mollia, glabra, densa, splendens, superne atro-viridia inferne subviridia; costa media crassa, rotunda, albica. *Flores* in ramis tenerioribus nascuntur, pediculis oblongis, rufis ac lanuginosis, è foliorum interna fede prodeuntibus inherentes, copiosi, hoc est, terni, quaterni aut plures simul ferè congesti, candidi, *Jasmini* aut potius *Hyacinthi* tuberosi floris forma, magnitudinèque pares, similibusque foliis, ut illi, constantes, sed pleniores, multiplicique foliorum texturâ, odoris fragrantissimi, & haud multum à *Jasmini* aut *Tuberose* florum odore dissimiles. Solent autem nocti in flores explicari, & oriente Sole, simulque ab ipsius radis illustrari incipiunt, illico decedere, vel antipathia quadam, vel præ nimia succi tenuitate, quem radis solares absumunt, nam quos sol non attingit ductis in arbore hærent. Floribus *fructus* nonnunquam succedunt, globosi, virides, exiguè à latere umbilico prædit, tenuique cortice cinèti: huc lignosus subest cortex, *necnon* includens oblongum, rotundum, albicantem, faporis amaro-dulcis & adstringentis.

Locus.

Non provenit (potius in Malabar, sed aliunde advecta est. Semper vires, fragrantissimisque, ferè flores, qui Sole occidente explicantur, & oriente decidunt.

Vires.

È foliis hujus arboris in aqua coctus potus conficitur, qui mulieribus parturientibus exhibitum partum accelerare dicitur. Cortex in pulverem redactus, & ulceribus inspersus luxuriantem & fungosam carnem exsiccat & tollit.

Hortus Leydenensis *Herman*, habet *Jasminum Americanum trifolium odoratissimum flore albo.* Et *D. Wafius* nuperimè recepit *Jasminum novum latifolium ab Insulâ Barbado dicta.*

CAP.

C A P. II.

De Ligustro.

Ligustrum à ligando dici verisimile est, quia virgulta ejus ob lentorem & gracilitatem facile hædantur & circumvolvuntur.

Ligustrum vulgare non esse Cyren Græcorum probatur, quia nec in arboream magnitudinem unquam excrevit, nec folia ejus capillum rufent: quæ Cyri apud Dioscoridem notæ sunt. Unde neque *Alcanna* seu *Henne Arabum* esse potest, cum Arabes plerique, sua de *Alcanna* ex Dioscor. capite de Cypro transcripserint.

Floribus racemosis albis, baccis nigris dipyrenis, viminibus lenis ab aliis fruticibus distinguuntur.

- A. 1. *Ligustrum* J. B. Ger. *vulgare* Park. *Germanicum* C. B. *Pribet*, & *Primpint*. J. B.

Frutex est elatior, radicem hinc inde per obliquum spargens, crebris virgis lentis & in ramos divisus constans, cortice cinereo obductis; præteritum vero stipites & rami crassiores tali cortice vestiuntur: nam ramuli virides sunt, materie albida, dura. *Folia* bina adverso situ ex intervallis oriuntur, oblonga, angusta, figura ad *Salicis* folia quodammodo accedentia, sed breviora, crassioraque, atro-virentia, lavia, nitentia, gustu acri & subamaro, non sine adstringente. *Flores* in ramorum luminis profert suaviter olentes, candidos, racematum congestos, quorum singuli quaternis, quinis aut senis foliis constant, *apicibus* ex lutoo herbis, qui decerpti statim flaccescunt, quos excipiunt *baccæ*, racematum quoque in pyramidis figuram aggentes, Hædæe baccas minores, leviores ac nigriores, Juniperis æquales, intus virentes, per maturitatem nigrescentes, continentes bina grana, hinc gibba, inde compressa, cortice spadicæo, carne exalbida, vel digitorum levi pressu fragilia; sapore amaro ac injuvando, quamvis quibusdam aliquid dulcedinis habere videantur.

Variat interdum, adnotante Trago, floris colore luteo; sed rariis. Folis argentatis & auratis. *Bryen*.

In sylvis, vepretis & sepibus frequens est Angliæ, Germaniæ, Galliæ, Italiæ, &c. Floret tota *Læus*, ferè æstate.

Foliorum decoctum, eorumve aqua destillata commendatur ad ulcera & inflammationes oris gar. *Vires* garlatu, ad carbunculos, pudendorum ulcera, & ambusta colluta. Flosculi aceto macerati, fronti, impoliti capitis dolorem sedant.

Acinis Ligustri maturis quidam rubello vino nigrum inducunt colorem. Solent etiam illi tam nigrum quam vitæum colorem præstare, quo nomine ab his qui chartulas luforias aliavie picturas variis coloribus illuminant leguntur.

Hyeme baccis vescuntur aves, præsertim Menula ac Turdi. Frutex propter lentâ & flexibilia vimina, furculosa, densos, & folia hilarè virentia ad toparias scenas expetitur, quæ non indelegant convellit. Reçde *Laurenbergius*, Inter omnes frutices arbores & herbas nihil est quod in tor figurâ & elegantia effingit, sed aut formari tendendo queat ac Ligustrum. *Hortulus*, l. i. c. 20.

Vires à Matthiolo Ligustro traditas ab eo potius efficitur rationabiliter, aut aliunde mutatas censet J. B. quàm experimento cognitas. Ex gustu (inquit) quavis facile vel mediocriter versatus unicuique plantæ vires probabiliter assignare possit. At pro veris & comperitis modis non debet.

2. *Ligustrum myrsifolium italicum* C. B. Park.

C. B. prod.

Hoc ad Ligustri vulgaris modum excrecere & in ramos brachiari audio. *Rami* rotundi sunt, levés, nonnihil rufescentes. *Folia* atro-virentia, vulgaris foliis & latiora & longiora. Myrti Ligustri folio nomine *Pauvao* habuit C. B.

Ligustrum fol. laciniatis ad Syringas pertinet.

3. *Ligustrum Orientale, seu Cypris Dioscoridis & Plinii* Park. *Ægyptium, Cypris Græcorum, Ehamme Arabum* J. B. *Lig. Ægyptiacum latifolium* C. B. *um Lig. Ægypt. Angustifolium* ejusdem.

Fruticis potius vegetioris quàm arboris proceritate adulam in villis [Ægypti] inquit Vesslingius, passim compertam habui, confusa ramorum sylva, cultorum negligentia latius implicata. Olive foliis non abisimilia producere vidi, fed latiora, & sub grato virore magis tenella, sapore acidulo subadstringente: nec ternis tantum quaternive ordinibus tanquam aliis, sed pro virgularum longitudine densis, duodenis, pluribusque ramorum latera stipant; sic tamen ut interiora folia ampliora, ab his succedentia deinceps ad extremum ulque rami paulatim minorâ conficiantur, *cauliculus* circa apicem vix ullo superfluit. *Flores* Alpino coloris cinerei, non albi, sambuci floris proximi, minores tamen; Rauwolfio ex luteo pallidi sunt, odoris suavis, admodum acuti, Moschi: concoloris floris bacelli. [Semen] è pulchellum, spadicum, pyramidale trigonum eleganter expiinctis, basi ita æquali ut sursum latrunculi instar sit. J. B. Bahino Baccæ minoris effigie, nostras Ligustri baccis ferè pares, magis sessiles, coloris cinerei ferè [in sicca] quatuor decussatis impressionibus offitantes, semine referte copiosissimo, minuto, Melochia & figurâ angulosâ & magnitudine æquali, coloris rufi, faporis strenuè adstringentis, idque citra omnem morfam.

C. Bauhinus Cyprum seu *Alcannam Rauwolfii*, à Cypro Alpini separat, partim ob diversitatem figurarum, partim quia *Alpinus* florum subnecnerum sambuci floris minorem *Ehamme* Lux tribuit.

Uuuuu 2

tari comparēs; quem ac priorem vasi vitreo inditum blandissimo calore exsicca & usui ferva. Ori & ventriculo gratum saporem conciliat, corruptioni humorum & æstibus febribus insigniter refistit.

Berberis vox est Arabica Averroi & Officinis usitata. Spinofus est frutex, fructu in racemum congesto, oblongo & cylindraceo rubente, acido.

2. *Nuclea-tali seu Berberis Indica Aurantia folio* H. M. P. 4. T. 56. p. 119.

H. M.

Arbor est mediæ magnitudinis, caudice mediocriter crasso, albicante, denso, cortice obducto cinereo, multiq; ramulis viridibus donata. *Radix* rufa, nigricante cortice tecta, necnon fibris suis latè per terram diffusâ; sapor astringens, odor sylvestris. *Folia* sine ordine ramulis inærant, oblongo-rotunda, ac in acumen desinentia, Mali Aurantia foliis haud absimilia, exceptâ illa appendice, quâ hujus arboris folia carent, crassa, glabra, densa, atro-viridia, splendens, inodora, insipida. *Flosculi* racematim coherentes plurimi, ex pediculis tenui, unciali & scissurali, aciduli, inodori; constant in è gemmulis exiguis, pallide virentibus, *staminibus* tribus exiguis albicantibus, supereminentibus. *Flosculi* succedunt *baccæ* cylindraceæ, tenues per maturitatem pulchrè rubentes, sapore acido & subsastringente, Berberis fructibus persimiles.

Crescit ubique in Malabar, præsertim circa *Repolyn*: Semper viret, & per 70 non rarò frugifera manet annos.

Locu.

Viret & Ufu.

Ex hujus cortice haud fecis ac è cannabæ fures texuntur.

Fructus in deliciis comeduntur, iique impense refrigerant, uti Berberes.

Folia antidotum habentur morfui colubri, *Heretimandel* Malabarenfibus dicti, cujus morfui hominē quidem non statim intereunt, sed interim totius corporis carnes corrumpuntur, comprescunt, decidunt, tandemq; post tot mulerias debitum nature persolvunt, nisi utantur poti quæ ex foliis hujus cum salito Mange fructu in aqua coctis conficitur.

C A P. V.

Baccifera Indica floribus racemosis, fructu plano-rotundo, dispreno. Kandem-Kara H. M. P. 5. T. 36. p. 71.

H. M.

Arbor est justæ magnitudinis, viginti circiter pedes alta, caudice mediocriter crasso, multiq; ramis in orbem longè latèq; diffusis donato, qui cortice cinereo tecti, ac fimo insuper longis, crassis, acuminatis, uti & caudex, muniti sunt. Hæ autem spines omnis virulentæ ac malignitatis expertes non sunt, utpote vulnera ab eis inflicta non rarò lethalia observari solent.

Radix fibrata, albicans, atro-purpureo cortice cincta. *Folia* oblongo-rotunda, tenuia, lenia, viridula, bina aut terna simul juncta, circa ramulos proveniunt, inodora, saporis ingrati. *Flosculi* suaviscentes, in racemum digesti, ad foliorum exortum circa ramulos proveniunt, calycique viridi exiguo inærant, viridi albicantes, monopetali quadripartiti, *bac. esp.* ex unico foliolo, in quatuor lacinias acuminatas diviso, constantes; *staminibus* aliquot albicantibus, subrufis *apicibus* ornatis, medium occupantibus, inter quæ *stylis* prodiit crassior, candidus, capitulo viridi. *Flosculi* succedunt *Baccæ* plano-rotundæ, virides primùm, dein flavescetes, tandem maturiores purpureo-ceruleæ, carnæque intus succulenta, dulci, gratique saporis referta; intra quam duo continentur officula furva, plana, carnè intercedente à se invicem disjuncta.

Provenit in variis Regni Malabarici locis, præsertim circa *Cochin*: bis quotannis fructus fert, Martio, viz. & Septembri mensibus, ac semper viret.

Locu & Tempus.

Ufus ejus in Medicina nullus.

C A P. VI.

* P. 4. T. 16. p. 37. *Nyale* * H. M. An *Sambucus Indica* Bontii? *Arbor baccifera racemosa, fructu corticeoso, dispreno.*

H. M.

Arbor est procerâ, 40 circiter pedes alta, caudice mediocriter crasso, cortice cinereo obducto, multiq; ramis rufescentibus in orbem diffusis donato. Lignum albicans, inodorum, insipidum, matrice rubicunda. *Radix* rufa, furvo cortice tecta. *Folia* geminata, ordine parallelo brevibus petiolis ramulis inærant, oblongo-rotunda, acuminata, densa, glabra, colore atro viridi superne nitentia, inferne dilutiora, insipida, inodora; costâ mediâ lignosa, è viridi albicante, rotundâ. *Flores* exigui, candidi, numerosi, racematim circa extremos furculos proveniunt, & singuli calyci viridi, in quinque lacinias secto inærant, quinque tenuibus, latioribus, capitulo flavescens, medium expansis foliolis constantes, quinque *staminibus* albicantibus, *apicibus* flavescens, odor ingratus ac fœtidus, sapor nullus. *Flosculi* succedunt *fructus* globosi, numerosi, ramis adhaerentes utarum in modum, quibus magnitudine haud absimiles sunt, cortice crasso, flavescente, intus candido & lanuginoso cincti, carnæque ex albo cœrulea, transparente, succulenta, labiâci ad vinofi saporis intus referti, intra quam duo continentur nucleî oblongo-plano-rotundi, subvirides, ex albo cœrulea cuticulâ obducti, saporis è dulci adstringentis, membranaceo dissepimento ab invicem sejuncti.

Provenit

Provenit frequenter in insula *Bayin*, necnon in *Caymaal*, aliisque provinciis Malabar. Perpetuò viret, quotannis bis maturos exhibet fructus, mensibus, viz. Aprilis & Octobri, manetq; frugifera 70 circiter annos.

Fructus in deliciis comeduntur. At nucleî cum zinzibere recenti contusi, & addito saccharo ex *Virei* hibiti alvum movent. Ex fructuum immaturorum succo cum saccharo syrupus paratur, tussi, asthma, aliisq; thoracis affectibus præpimis utilis.

C A P. VII.

Baccifera spinosa Indica racemosa acinis globosis, gemino in singulis nucleis. Waduka H. M. P. 4. T. 46. p. 97.

H. M.

Arbor est procerâ, caudice crasso, denso, albicante, cortice obducto furvo, crasso, scabroso, necnon viridibus intusq; fungosis ramulis plurimis donato, qui brevibus rigidisque insuper muniti sunt. *Radix* rufa, flavescens cortice tecta, inodora, insipida. *Folia* oblongo-rotunda, crassa, densa, glabra, superne intensiore virore tincta, inferne subviridia; à medio illo crasso, viridi-albicante, in parte superiore sulcato, in prona verò alè exuberante, necnon solum per longitudinem medium inæqualiter fœcane nervo plures alii tenuiores, penèque invisibiles oblique excurrunt. Odor nullus, sapor amarus. *Flores* petiolis longioribus racematim proveniunt exigui, Tiliæ florum magnitudine æmuli, quatuor subrotundi, candidi, è purpureo striatis ac molibus foliis constantes, calycique viridi quadripartiti inærant, odoris ameni, saporis subamari. *Fructus* Nyalei fructibus haud absimiles, globosi, glabri, rubro-flavescetes, carnè intus mucilaginosa, ex albo cœrulea, insipida, inodora, intra quam continentur duo nucleî, oblongo-plano-rotundi, subvirides, tenui pelliculâ cincti, saporis subsastringentis, necnon dissepimento membranaceo ab invicem sejuncti.

Provenit ubique in Malabar, præsertim circa *Cochin*. Quotannis bis fructum profert, Aprilis, *Locu*, viz. & Octobri mensibus, utique frugifera manet. In medicina nullum habet usum.

C A P. VIII.

Sijouanna-Amelpodi H. M. P. 6. T. 47. p. 81. *Frutex Indicus pentapetalos gemina bacca, calyce exceptâ. Ad bacciferæ calyculat. referend.*

H. M.

Arbustula hæc hominis assumit altitudinem. Sepes ac rami cinerei sunt coloris. *Radix* fibrosa, cortice ruffo, gustu amaricante, vestita est. *Folia*, quæ curtis internodiis planis annectuntur pediculis, oblonga, aculeata, densa, solida, lenia, glabra, superne viridis nitentis obcurre, inferne clarioris, costam habent in supina parte paululum, in prona maxime eminentem, quæ laterales, parallelas, incurvatæque emittit minores. *Flores* perfecti, compositi & uniformes, furculorum albicantium cacumini brevibus petiolis insunt, constantes quinque petalis, è longo rotundis, tenuibus, clementer cuspidatis, stellam suam emulantes colore candidissimo; horum in collo, pollicari, purpureo, in nodulum circa medium exuberante, quinque stamina floris capitulis præstita conspiciuntur; quæ comitatur *stilis* candidulis, viridi gemmâ exornatis. Florum verò gemmæ, uti & calyx, in purpureum vergunt colorem. Odor is desit. Floribus succedunt geminæ utriusque, & quasi in unum coalitæ *baccæ*, rarius singulæ, calyce arctissime exceptæ, rotundæ, paululum oppido protentæ, primùm virides & glabræ, sed ubi maturere cortice sunt glabro, ac nigredine nitenti, carnè in cœruleum inclinata, officula duo, plana & longa si coalere, aliis singule singula, continentes. In ramulis umbellæ inferioribus fructus prodeunt, dum superiores geminis adhuc aut floribus exornantur. Estq; ipsa umbella ob varietatem quod ad flores, gemmas & fructus, visui gratissima.

Montans delectatur locis, provenit, in *Candemate* & *Mangetti*. Arbor ipsa omnibus horis bac- *Locu*, cetera est: alie enim maturent, alie turgent, alie florescunt.

Hujus radix solummodo ad Serpentinum Scorpionumq; morfus valet.

Virei.

SECTIONIS III. MEMBRUM SECUNDUM.

De Arboribus bacciferis fructu tripyreno.

C A P. I.

De Alaterno.

Alaternus à Philyrea differt foliis in ramis & furculis alterno ordine sitis, non binis oppositis ut in illa: baccis tricoccis, cum in illa monococcis sint; quamvis externa facie latius similes sunt, & uterque perpetua fronde. Noltrates perperam Alaternum Philyream vocant.

1. *Alaternus major & minor* Park. *Alaternus Plinii & Alat. humilior* Ger. *Spina Bourgi* Montspelsenium & *Alaternus* J. B. *Philyca elator & humilior* C.B.

Claf.
Alaterni fruticis semper virentis duo genera sunt (inquit Clusius) Unum arborefcens interdum, longis ramis, non admodum crassis, neq. in multas alas divisis, flexilibus deinde virgultis, quæ terno cortice candido, virefcence integuntur, latente sub eo membrana quadam flavescente, quæ lignum ambit. Ramos vstunt incondito ordine disposita folia, media inter Oleæ atque Ilicis folia, magnitudine, leviter per ambitum ferrata, crassifcula, ex viridi nigricantia, gustu ingrata, & cum amaritudine paululum mordicantia. Ad singulorum foliorum quæ in ramis nascuntur exortus flores Oleæ similes, coloris ex herbido pallefcents, racematim ex oblongis pedicellis dependent. Vere, interdum etiam media hyeme. Nullum in hoc fructum vidi.

Alterum multò humilior est, ramis brevioribus, cortice qui hos ambit ex albo viridi & purpurefcence coloribus simul mixtis infecto. Folia illi superiore minora, magis circinata rotundatis, in ambitu etiam ferrata.

Ex foliorum alis flores longiusculis pediculis dependent, ut in superiore, illis tamen majores, & coloris magis herbacei, quibus succedit fructus racematim coherens Lentiscini magnitudine, initio viridis, deinde nonnihil rubescens, qui tribus nucleis constare videtur. Pleniorem & nigri coloris maturitate fieri arbitror. J. Bauhino *Bacca* parva; nigra, rotunda, in quibus semina tria, ita ut excisicæ bacce tricocce videantur.

Primum genus Ulyssipponensi agro locique vicinis in Lusitania observavit Clusius: Alterum etiam isdem locis, præterea multis Batiæ; tum Granatensi regno & Valentino. Nos in Italia, præcipue ad Mare inferum, necnon circa Monspelum in collibus saxosis frequentem observavimus: Foliorum magnitudine, figura & incisuris multum variat, quæntiam magnitudine & statu- ra, pro ratione loci in quo crescit: ut specie differre vix putem Alaternum primum & secundum Clusii.

Loca.

Usa.

Fateatur Clusius utriusq. sui Alaterni nullum se usum novisse: sed Lusitanos asseruisse ejus cortice in aqua decocto plicatores sua retia subrutilo colore inficere: & tinctores è fragmentorum ligni, quod palleat, decoctione nigrescentem è cæruleo colore conciliare.

Quamvis autem arbuticula hæc ob medicas vires celebris non sit, ob celerem tamen auctum, perennem nitidæ & velut perpolitæ frondis virorem; quod, tonsuram faciliè admittit, & hyemes etiam nostras, non nimis asperas patienter tolerat, ornatis & spectaculi gratia, in viridariis nostris studiose colitur. Seritur autem semine commodissime, vel etiam ramulo terre infixo.

Vidimus olim in horto Regio Parisiensi duas Alaterni varietates, alteram foliis ex albo, alteram foliis ex luteo variegatis. Habentur & in horto Leydenfi *H. Hermannii*. Idem Hortus habet Alaternum seu Philycam foliis angustioribus & profundius ferratis.

2. *Alaternus latifolia Celsæstris* dicta Herman. Hort. Leyd. *Celsæstris Theophrasti* Clus. cur. post. C.B. Park.

Claf.

Humanam superat altitudinem, firmoque & duro caudice constat, atque in frequentes ramos diviso, qui dum novelli sunt viridi cortice integuntur, ætatem vero fusco. Numerosa habet folia, ex adverso semper nascuntur, densicæ serie congesta, supina parte saturata viriditate prædita, pronâ autem dilutiora, perennia, hoc est, quæ non decidunt nisi novis & recentibus jam natis, ut in arboribus perennâ virentibus plerumque accidere solet. Splendens verò præ labore ea folia, nec Alaterni foliorum magnitudinem superant, imò pleraque sunt illis minora, præsertim annotina, quæ ramulorum infimam partem occupant sive vstunt, nec in ambitu sunt crenata, præsertim novella, quæ crenaturam quandam formam habere videntur, attemen verò crenata dici nequeant: amari- culi sunt saporis. In novellorum ramulorum extrema parte inter folia nascuntur uncialis longitudi- nis petioli, sustinentes quinque aut sex parvos *strobilos*, quatuor plerumque aut quinque foliolis ex flavo virefcentibus constantes, suaviter odoratos, racematim Lentisculorum modo dispositos,

non

non ut Tini aut Sambuci umbellæ instar expansos, qui ferò admodum aperiuntur, & nonnisi extre- mo Autumno aut Hyemis initio, imò etiam quando mitior aura vetis initio. Hactenus Clusius, qui- bus addit Pet. Paauwius, Arbor hæc in horto Leydenfi Anni 1610. mense Junio fructus rudimen- tum ostendere cepit, producens brevem pediculum, cui tharebat bacca, Myrti baccis magnitu- dine similis. Hæc quædam in accretione erat, viridem, jussam adepta magnitudinem rubrum ex- hibeat colorem, qui paulatim ex puniceo coralium reddebatur, adeo ut Alparagi maturam bac- cam (de minoribus loquor) te videre distulles. Arridebat gratissimo hoc colore ad Augusti usque initium bacca; tunc resundo oblongus fieri incepit, fuscescens namque contrahebat, tandemque colorem mutare, ac ex resundo oblongum repertum intus semen unicum, oblongum, quodam- modo triangulare, utarum vinaceis admodum simile: cujus cortice (durior is erat & quodammodo ossis) distracto prodit granum quoque unicum; tectum membranulâ crocei coloris, eaque ablata medulla sive caro, durior, albicans, ei similis quam nux Avellana ostendere solet.

Ramis porro faciliè pangi certum est.

Hæc arbor in horto Academico Leydenfi colebatur, unde delata non dicit Clusius.

Si constans sit huic fructui unicum duntaxat semen continere ab Alaterno genere diversâ erit ejus parens.

C A P. II.

De Sambuco.

Sambucus 'Αξὺ Græcis à Sambuca musico instrumento, quod alii pectida, alii magadin vo- cant, dicta putatur. Alii ab autore cui nomen Sambyx denominatam malunt. Nobis vox incerta originis esse videtur. Sambucus flore & fructu in umbellis aut racemos composito, foliis alatis, ramis medulla plurima farctis paucò ligno ab aliis arboribus facile distinguitur.

A. 1. *Sambucus vulgaris* J. B. Park. *fructu in umbella nigro* C. B. *Sambucus* Ger. *Com- mon Elder*.

J. B.

In arborum proceritatem excrefcit, caudice plurima parte lignoso, in quo exiguum admodum medullæ, tamen fasti fragili fimbrie facili, quandoque ramis suis fruticosa permanet, cortice sca- bro, rimoso, cinereo colore fordelsens. Rami tamen & baculi, præsertim juniores, geniculis ex longiusculo intervallo articulati, materie pauca constantes, medullâ plurimâ albâ, eaque levissimâ farcti, quorum cortex lavis, dilute cinereus & quasi argenteus, sed nuper exsumentium viridans. Ci- nereo subest alius, lignum immediate investiens, Medianus Officinis dictus, totus herbis ac virens, nervosus tamen, suis fibris neutiquam carens, quorum etiam materies caudicis duritie multum cedit, magnicæ exalbida; Ramos patulo obtutu folia vstunt, terna aut quina, interdum septena, raro octona ad costam unam annexa, oblonga, acuta, serrata, atrovirentia, gustu amaro, & nescio quid proprii ac nauseosi habente, odore gravi, viroso, sed consuturum gratiore. Flores in parva umbel- la, non ingrati odoris, albi, pentapetali, tondénque ramisbus ad luteum vergentibus & umbilico, exiguò petiolo innixi, & horum rursus grandiusculo, donec tandem omnes in unum communem ac insignem coeant. Bacce initio virentes, per maturitatem atro-purpureæ, succum concolorum ex- inginem cedunt, grana continentes exigua, plana, oblonga, communiter terna. In extremitatibus ramifculo- rum, & ad pediculis forum solent sæpe nasci velut pediculi nigri. Multos stolonos emittit è ra- dice.

Aquarum accola est, ut observat Theophrastus: Apud nos autem non tantum juxta aquas sed ad *Loca* & macerias & fepes, aliisque ruderatis & incultis locis nascitur, præsertim humectis & umbris. Maio *Tempus* florer, interdum adhuc Junio: Bacce maturefcunt Autumno. Gemmas & folia tempelivè admo- dum protrudit, nimirum Martio & Aprilis initio.

De viribus & usu Sambuci integrum librum conscripsit Martinus Blockwitzius, qui titulus *Anato- mia Sambuci*.

Cortex Sambuci interior [Medianus Offic.] educit serofos humores, unde & Hydriopicos jurat. *Vires* Tuniones seu folia tenera in vino decocta, aut in acetatis sumpta non perinde sunt efficacia, & imbecillioribus magis convenient. Idem in pulverem redacti, & ex pure Jisurum poti duram alvum emolliunt. Cortex interior ambustis impotius ad amentum ignem extinguendum utilis esse perhibetur: Dioscorides folia recentia molliaque illata ex potiore ad ambusta commendat. Actuanus etiam ad recens ambustum Sambucum imprimis laudat.

Flores discutunt, emolliunt & relolvunt, sudoriferi ac anodynî sunt. Usus præcip. intrinsecus in Erysipelate præcavendo & abigendo, quænta curanda. Extrinsecus in colico dolore, in Erysi- pelate combusti, &c. (impotiti) *Scheda*.

Florum umbellam (inquit J. Bauhinus) domesticis nostri polentes immergunt, frugunt, gratiam, inde parant edulium ac salubre. Possunt etiam cibo aliquo permisceri, vel cum ovis frigi: nam blan- de dejectionem molliunt. Reficaci vero flores simul cum humiditate purgandi potentiam amittunt, digerendi & attenuandi retinent. *J. B.*

Acetum in quo flores macerati sunt in cibis ventriculo gratum, appetentiam excitat, crassos cru- dulos humores incidit & attenuat.

Bacca

Bacca indem Sambuci alexipharmaca sunt & sudorifica. Spiritus è bacis elicitis inter præcipua est diaphoretica; itaque antifebrile nobilissimum. Vinum ex eorundem succo vel mero, vel cum vino albo aut Rheno composito mira præstat in hydrope. *D. Needham.* Scribit Camerarius succum acinorum admixtum iulculo gallinae, in quo mulcum radicis Petroselin decoxit, & expressum plurimum confere hydropticis.

Nuclei five semina Sambucina abstergunt ac per alvum & vomitum purgant vehementer. Decoctum corticis mediani Sambuci vel Ebuli cum Syrupo Papaveris ad sudores movendos valet. *N. Narcotica* diuretica vel diaphoretica addita sudores magis promovere, ut patet in theriaca & mundificatio cum opio. *D. Eowle.* Ad pedum inflationes. *R. Folior.* Sambuci q. v. coque in oleo cum sale, & fove.

Ad Arthritis, *R. folia* Sambuci, immittantur in ollam virescentem, adeo ut sine plicaturis ollam implant, optime sepe premendo: tege operculo; per annum sub terra recondo: in superiori parte eruita deprehenditur, in inferiore oleum, quo nihil efficacius, sæpe probatum. *Flores* laccharo conditi ad idem valent. *D. Hulse* è MSS. nondum edito.

Sambucus ventriculo minus nocua est quam Ebulus. *Folia* etiam non ita fecerunt, bacceque non tantum evacuandi vim habent.

Succo inspillato è bacis Germani crebro utuntur ad movendos sudores, & pueris etiam præbent cum pane: quo & quidam non infelicitur usi sunt in iis qui ad hydropem proclives fuerunt. Coquantur bacce ex aqua, & cribro transmittuntur, denouo coquantur ad saporem consistentiam.

Prunum in Sambucum infusa, (si Camerario credimus, qui se expertum ait) quavis non facile comprehendat, fructus fert purgantes. Nobis neutrum verisimile, neque Prunum in Sambucum infusum comprehendere; neque si comprehendat fructum purgantem ferre.

Contra Erysipelas apud nostrates in frequenti usu est fons ex aq. Sambuci part. ij. & Sp. Vini part. i. Ratione & experientia ejusmodi praxis nititur; quippe Sp. Vini aptus est in naturalem ordinem reducere subtilitate sua & particularem motu distortos cutis tubulos & fibras. Porro Erysipelate affectæ partes hoc medicamento sæpius loventur notabile sentiunt. Antonius de Heyde Oberv. 16. Vulgare est hoc medicamentum Londini. Ego sæpius usus sum aq. flor. Sambuci cum oleo Sambuci mixta & conqualata, bono cum successu; interdum addidi sp. è bacis Sambuci. Non raro etiam oleo Sambucino & Vino Canarino mixtis & conqualatis Erysipelate affectos curavi. Communicavi *D. Hulse*, sæpe in hoc opere dictus, sæpe dicendus.

Ad febrem quotidianam, *R. Cortic. rad. Sambuci* ʒi. Afari ʒi. iij. Cinnamon ʒi. ʒ. coq. in lacte & propinetur paroxysmo incipiente. Movet simul & semel vomitum & fecesum. *Chefneau* è *Queretano. Idem.*

Ad combustionem *R. cortic. Median.* Sambuci, quæ viridis est, q. v. decoque in oleo quousque, contabescat, add. cere parum, ita ut unguentum maneat lucidum; quod pluries sum expertus. *Chefneau. Idem.*

Horus Edinburg. *Sutherland.* habet Sambucum humilem frutescentem foliis elegantior variegatis.

- A. 2. *Sambucus fructu albo* Ger. Park. *fructu in umbella viridi* C. B. *Sambucus acinis albis* J. B.

J. B.

Jam descriptæ quoad frondem, flores & materiam similis est, nisi quod odorem attinge ad Ebulum quodammodo accedere videatur. At insignis differentia nota est, quod acinus ferat albos. Tragus ex candido luteo dicit, ac in cæteris vulgari similem, nec minus vilam putat.

Variat (inquit C. Bauhinus) bacis viridibus, in aliis albis vel ex albo flavescitibus. Sambucum bacis albis in Angliâ observavit ingeniosissimus Vir & eximius Botanicus *D. Leonardus Thuckner M. D.*

3. *Sambucus laciniata* J. B. *foliis laciniatis* Ger. Park. *laciniato folio* C. B.

Folia multifariam fissis & valde laciniatis à vulgari Sambuco differt. Flores aliqui & bacce ei simillime.

Datur & Sambucus humilis five Ebulus folio laciniato C. B.

4. *Sambucus racemosa rubra* C. B. Park. *racemosa, acinis rubris* J. B. *racemosa vel cervina* Ger.

J. B.

Quantum cum vulgari Sambuco multa habeat communia, sic ut floribus & bacis vidua in re Botanica non versato facile imponere possit, foliis tamen est paulo minus fetidis. At in floribus & bacis clarissimum discrimen. *Flores* enim nullam umbellam faciunt, ut in vulgata, sed in racemum oblongum digesti, stellati, colore ex albo in luteolum languente. *Bacca* consimili modo racematum frequenter succrescunt ex rubentibus pediculis, ipsæ quoque per maturitatem coccineæ, injuncti planè saporis, ex quibus novæ plantule si ferantur progignuntur.

Locus.

In Alpibus Carinthiacis, montibus circa Genavam, & sylvis juxta maximum Carthusianorum conebium observavimus. Nascitur enim in montosis & argenteis locis, maxime in opacis uliginosis sylvis, Burgundiacis, Lotharingicis, Germanicis, &c.

Eodem cum Solano sitis occupare observat Tragus; unde intelligi potest fructus hoscè frigidioris esse qualitatē. Camerarius quoque testatur frigidus esse baccas, toporosis reddere edentes, multumque eorum usum esse noxium; cui etiam subscribit Lobelius.

Cervum

Cervum Sambucum racemolam sicut & Solanum lethale magno desiderio inquirere se didicisse scribit Tragus. Ubi namque locorum eas stirpes provenire intellexit eo se confert. Hinc cervus unice delectatur, folia utriusque non bacces decerpens, &c.

Præterea, (quod non minus admiratione dignum est) observavi Cervum solum foliis harum plantarum vesci, non autem Cervum, nisi ea prægnans fuerit, & Cervum in utero gestantem, tum enim, &c. *Trag. lib. 3. cap. 24.* Sanè apud me fœdem non invenitur qui Tragus hoc in loco scripsit, quavis se expertum affirmet: nec video quomodo hæc potuerit observare.

- A. 5. *Sambucus humilis five Ebulus* C. B. *Ebulus five Sambucus humilis* Ger. Park. *Ebulus five Sambucus herbacea* J. B. *Warteliber, Waldbozt, or Wandbozt.*

J. B.

Arbor non est, at neque frutex, sed verius herba, adeo tamen Sambuci æmula, ut illius nomen, pumila adjectione, apud Græcos, sub voce *Quadrifida* promeruerit. Raro hominis staturam æsequitur, magna ex parte sesquicubito non altior, caule herbaceo, striato, Sambuci ritu medullosa, hibernis menibus contabescente: ad quam accedunt & folia ordinatis disposita, è tribus quatuorve conjugationibus ad rachim annexis, imparique extremo folio composita; odore graviore; quorum singularia Sambucinis longiora, acutiora: pares tamen umbellæ albe florum quinquepartitum, odoratum, & nescio quid nucleorum Perispermorum magnatis spirantem, sed elu vix ferendorum, ferugineis *apicibus*, quos *flamma* sustinent candida: quibus flavescitibus acini succedunt, per maturitatem nigri & torulis multis angulosis ante maturitatem, & postè trianguli, postè verò magis rotundantur, succo suo manus nuda quadam purpureâ inficentes, *semina* continentes tera, altera parte gibba, altera angulosa. *Radix* longa, digitalis crassitudinis, non lignosa, late parva.

Ad vias publicas, inque agrorum limitibus & cæmeteris non raro occurrat. Floret Junio & Julio: *Locus & Tempus.*

Eadem dicitur obtinere vires quas Sambucus, eaque efficacies. Cortices & semina vim habent educendi aquam. Conferunt igitur in hydrope, arthritide, cæterisque morbis à sero ortis. Ad hydropicorum aquas educendas ab omnibus fere botanicis celebratur radicis & seminum decoctum. Verum quoniam vehementius purgat, corrigi debet.

Insufum cor. rad. Ebuli valde violentum est, decoctum minus. Coctura, auctore Fernelio, vis ejus purgandi perit & exolvitur. Post radicem (inquit Carp. Hofmannus) sunt acini & semen Ebuli. Puto asparagos & folia etiam mitiora esse.

Ebuli non minus quam Sambuci confusa folia & imposita ambustæ pari em pernanant.

Ad podagricos dolores leniendos valent & folia in lixivio cocta, atque extensis applicata in fomentis, ut nos etiam in parte experti sumus. Idem sed efficacius præstat oleum seminis per expressionem.

Acini ejus, ut & Sambuci tingunt capillum.

Ad Lienis affectus, *R. Aq. stillat. radic. Ebuli*, Cape circiter ʒi. iij. per decem aut duodecim dies manè jejunio ventriculo. Est experiment. D. Du Val D. Medici in doloribus, inflationibus & obstructionibus Lienis. *Chefneau.*

C. B. habet Ebulum fol. laciniatis, quam Pona Ital. ex horto Nobilissimi Contareni ad eum misit. Vide Pona. In Horto Regio Parisiensi hodie culta est.

C A P. III.

Pee-Tjerou-Ponnagam H. M. P. 5. T. 23. p. 45. *baccæ tricoce.*

H. M.

Major Ponnagam species est, aliisque excrecit, cæteroque ei valde similis. *Fructus* tamen à præcedentibus specierum fructibus quodammodo differunt. Sunt idem *baccæ* tricoce, hoc est, ex tribus globosis lateribus constantes, ac si ex tribus globulis unitis sint formate, viridi-flavescentes, lanuginosæ, tria distinctis locis *semina* continentes, subrotunda, nitentia, Nucleo intus candido.

Nascitur montanis Regni Malabarici locis, præsertim in *Canojer*: semper viret, quotannis floret *Locus*, ac maturos exhibet fructus, mense circiter Augusto.

C A P. IV.

Baccifera Indica floribus umbellatis, fructu rotundo tricoce. 1. *Karetta-Amelpodi* H. M. P. 5. T. 33. p. 65.

H. M.

Arbuscula est humilis, septem circiter pedes Geometricos alta, *candice* tenui, albicante, furvo cortice obducto, ramulique viridi-fuscis & geniculatis pluribus donato. *Radix* fibrata, nigricans, amara. *Folia* geminata circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, crassa, densa, mollia, glabra, superne atro-viridia & splendens, inferne subviridia, inodora, insipida. *Flores* candidi extremis furculis numerosi proveniunt, porrectique columellis umbellæ specie panduntur, quinque crassis, acuminatis, intus candidis, extus rubescentibus lineolis striatis foliolis constantes, quinque *staminibus* albicantibus, subrubescentibus *apicibus* ornatis, mediam floris cavitatem & umbilicum occupantibus, inter quæ *stylis* prodiit purpureus, superne bifidus. Floribus marcescentibus aut deciduibus, eorum umbilici in *fructibus* excrecunt, *Bacca* viz. tricoceas, rotundas, colore viridi-fusco striatas, ac nitentes, inodoras, insipidas. *Crescit*

Defrutum Columella idem est quod *Sapa* Plinio, nimirum multum ad tertias decoctum. Plinius *Defrutum* à *Sapa* distinguit, quod sit multum ad dimidiam decoctum. His addit Palladium,

Caramum, quod ait fieri cum duabus partibus deperditis tertia remaneret.

De viribus & usu *Sapae* nihil attinet dicere cum iam dudum in desuetudinem abiit. *Lera* Graecis *duricia* seu vinum fundamentalis, fit ex macerata aqua vinacis. Tria ejus genera Plinio. Decima parte aqua addita quae musti expressa fit, & ita nocte ad die madaefacta vinacis, rursumque praelo subiectis. Alterum, quomodo Graeci facitavere, tertia parte ejus quod expressum fit addita aquae, expressioque decocto ad tertias partes. Tertium est factus vini expressum, quod *acatum* Cato appellat.

Spiritus Vini. Spiritus vini seu Aqua Vitae est liquor è vino destillando in vasis idoneis elicitus. Calidus est & siccus, penetrantissimus: Eximii usus in animi deliquis, ut vel naribus admotus odore suo animam revocet, in cordis palitatione ac tremore; resistit putredini, in tantum ut carnes vel cadavera ei immer-
sa, diu servari possint incorrupta; spiritus languentes resollat, apoplethicos & comate oppressos juvat. Extrinsicus resolvit tumores frigidos ac scirrhoros, arctet coagulationem sanguinis in contusionibus, cruoremque resolvit ac discutit. Nimis copiose & frequenter pro potu ordinario sumptus calorem naturalem paulatim extinguit, ventriculi tonum relaxat, appetitum prostermit, totamque naturae economiam subvertens tabem & mortem inducit. Menstruum est (ut vocant Chymici) hoc est, solvens, ad tincturas extrahendas aliisque nobilissimum.

Acetum. Acetum fit ex vino vel in loco nixus calido detento, vel diutius reservato, vel Soli expositio. Arre fit cum vinum aut cerevisia coquitur, refrigeratque fermentum, ut panis calidus hordeaceus [qui unus omnium praevalat] ut *Pila*, aut *Hordeum tostum* imponitur. *J. B.*

Aceti usus frequentissimus est & fere quotidianus in cibo & medicina: in cibo ad condimenta & in-
tinctus. Appetitum cibi excitat, & concoctionem promovet acidum ventriculi, quod cibi maxime conficiuntur, roborando.

In medicina usus est ad astum febrilem contemperandum, putredinem arcendam, phlegmaticos & glutinosos humores incidendum, ut excretioni & expectorationi habiles fiant. Extrinsicus scabiem, prurium, herpetem, &c. calorem eorum contemperando, & malignitatem corrigendo in-
nat. Nervis, nervosque paribus inimicum est: corpus quoque extenuat, unde macilentis ejus usus inermosus est. Mem. rabili in hanc rem est historia quam narrat F. Strada de bello Belgico l. 8. Chiapius Vitellius generalis castrorum praefectus huius mediam fere aetatem, incrementum adeo mole, ut facia & collo demissa sustinendus esset venter, videns inde quotidie tardiores se reddi ad bellum, vino sua sponte sibi interdicto, acetum exinde bibere ad vires usque finem perseveravit, efficitur ut deumefcente abdomine, defluenteque ventris pelle, quae ipse se thoracis instar involv-
bat, octoginta septem librarum pondere decrevisse computat sit.

Ad suspensus aut suffocatos etiam ipsam emittant, ad bibendum acetum multum cum Pipere, aut Acetum cum pulvere Pulegii & Pipere. Tres servatos vidit Christophorus à Vega. *Chefnus.*

Ad cinem R. Zinzib. 3ij. decoque in Aceti acerrimi & Butyri ana 3ij. quousque Acetum sit con-
sumptum: deinde contunde & cum Butyro fiat ung. quo manè & serò tinea inungatur, & intra quatuor aut quinque dies sanabitur, (inquit lib. Arcanorum) *Idem.* Observationes è Chéfnus ex-
cerptas transmittit D. Hulse.

Vaporis aceti in peste usus est eximius de quo medici consulendi.
Tartarus. Pro Tartari Historia, usu, preparationibus, &c. vide chymicos Scriptorum: plenam utæ histo-
riam scribere mihi nec locus nec opportunitas est. Tartarus est vel albidus vel rubescens; albidus magis estimatur, ut purior & minus terreus; optimus è Germania deferitur. Ejus preparationes habent facultatem attenuandi, incidendi, & aperienti.

Cremore Tartari ad 3ß dato ardor ventriculi jam desperatus fuit sublat. Ettmuller. prax. cap. 8.

Ad singulum ex inactione R. Vini Hispanici & Sacchar. q. f. f. Syrup. sumat ager frequenter. Ex Manuscript. D. Page, Medici Suffolcensis.

Bulimos curatur optimè per Vinum, quod quo vetustius eo melius. Malvatium præ ceteris con-
venit.

In picâ & malaciâ specificè commendatur à quibusdam aqua pampinorum vitis verè ex vitium fur-
culis stillans.

Quidam fani fici matutine sunt obnoxii, hos optimè curare solet haustus vini Abſinthiaci.
Tumor canerosus omnino curatus est in quodam viro mihi familiari ex usu vini Rhenani lib. 3. Tumor canerosus omnino curatus est in quodam viro mihi familiari ex usu vini Rhenani lib. 3. Tumor canerosus omnino curatus est in quodam viro mihi familiari ex usu vini Rhenani lib. 3.

Ad mixtionem sanguinis R. pulv. fol. Vitis quæ post Vindemiam rubescit 3l. cap. in vino albo. E. lib. Arcanor. *Chefnus.*

De Spiritu Vini illud adnotandum quod ille qui conficitur ex frumento multo magis anodynus fit quam alius. *Mais* in Podalir. reditvo p. 31.

R. Uvas suspensas putridas, projice in aq. ferventem per horæ dimidium; eas supra ardentem prunas in-
ijce, fumumque excipiat mulier septies in die ad decubandum fetum mortuum. Mirabile (in-
quit Zacutus) quod in tam facili remedio tanta vis recondita fit, quod ego feliciter sum expertus, lib. 3. Prax. Hist. c. 17. Obscrv. 2.

Spiritus Vini vulgarem (Zyngib, i. e. vinum usum) cum pulverizat. Zingib. mixtum, & forfiter infusatum in ejusdem latens cum parte affectâ narem, vel parti dolenti applicatum, ad ex-
perimentâ frequentî commendat D. Hulse in Odontalgia, cum alterutra ex gingivis afflicta abique ullâ
dentium carie aut cavitate.

C.A.P.

C A P. II.

The Sinesium five Tsjia Japonensibus Breynii. Chaa, Herba Japoniae J. B. lib. 27. c. 1. C. B. p. 147. The Tree of Tea Plant.

THe compluribus & densis ramis est frutex: Folia obscure viridibus, per circuitum serratis, non tam Chamælaegni, quam Spiritus Theophrasti substantia & toto habitu aequalibus, fa-
poris exlicatis cum quadam amaritudine: Flores profere (quantum ex pictura, & duo-
bus, at imperfectis, ex Japonia transmissis florulis conicere potui) Culti feminae & Gossipii me-
diani faciem obnantes, uberrimos, quibus foliis albicantibus aut pallidis constantes, staminibus
multis medium florem occupantibus. His demum succedunt fructus, dum adhuc vigent (ut ferunt)
virides, rescicati autem cortice magis rugoso, ex spadiceo fusco vestiti, in quibus non minus quam in
Coccis Orientalibus mirabili varietate mutabilis Vortumnus ludit: quidam penitus globosi sunt instar
dictorum Coccorum, eâ etiam magnitudine, aut duplo pane aliquando majores, semen tantum uni-
um continentes: alii contra geminati, five in duos loculos dispersi, alii verò trigoni, forma &
magnitudine à fructu Ricini simili J. B. non admodum abulantes: Hi maturi ubi se aperunt in
tres, illi in duas delinunt partes, quarum quilibet semen continet, quod vel orbiculare planè ad
Seyras, vel quia minus splendet, ad Fructum exoticum 15. à Jacobo Gareto acceptum Clus. proprius
accidens, vel in una parte scissilis, nonnunquam etiam triquetra est nucella, tenui putamine & levi,
spadiceo seu subrubri coloris, excepta basi (qua parte adhaerit) albidâ, constans, quo nucleus & levi-
albidus pallidulus, ac valde rugulosus, gustu primum dulci, postmodum amaro & nauseabundo, tan-
demque calido & valde exlicato, cuticula tenui & cinerea obductus, continetur.

Catalogum Autorum qui de hoc frutice scripserunt vide apud Jac. Breynium Exot. Centur. 1. cap. 52.
quibus addo D. Pecklin Belgæ Tractatum de Thea anno 1684 editum, in quo historiam ejus plenam
tradit, & contra Sim. Pauli usum ejus defendit. M. Du Four historiam Ther, Lugduni impressam
1684. & Tractatum quandam Anglicè conscriptum Londini 1682.

Verum omnibus quæ de Thea scripta ab aliis sunt Observationes D. Wilhelmi ten Rhyn, magni Im-
peratoris Japoniae medici, præferendas censuimus; quæ apud Jacob. Breynium habentur in Appendice
ad Exot. centur. 1.

Semen hujus fruticis circa mensem Februar. terræ (ni nimio indurata gelu, vel nive altius tecta
sit) mandant Japonenses sequenti methodo: In terra bona, dulci, non salia, neque limosa, neque are-
nosa nimis, sit temperata, rotundum ad octo aut paulo minus pollicum altitudinem ierobem effundit,
cum à 40. ad 50. feminale folliculos conferunt injungunt, exinde ierobem operientes, eundemque
horreant bruna stramineis flores regentes. Ita autem feminale capitula communiter in sex,
octo, decem, ad quatuordecim, & quondamque plures paucioresque fructus propullulant, quos absque
ulteriore cultura naturæ ingenioque suo relinquunt agricolæ, nisi quod eos ab inutilibus herbis repur-
gent. Stripes autem qui in spissis glomerant altioresque apicem (rariis tamen plerumque mense fe-
bri quæpedes) exsurgunt eò meliores judicantur, mollioribus utopie magisque benignis foliis, quæ
rarenter intra primum triennium decerpunt Japonenses: decerpunt autem plerumque mense fe-
bri, qui ordinario juxta nostrum Aprilem est, nonnunquam adique medium Maii procurrit (anno
nimirum intercalari, quovis triennio recurrente) quando matres cum suis infantibus & ancillis fo-
lia huc calathis colligunt, novella & recens edunt (substante viriore & parvitate à virenti-
bus foliis facillime distinguenda) cum parum adoleverint sicca tempestate, quacunque diei hora,
imprimis interiore Solis æstu, avulsâ circa vesperam potant domum.

Tum singula folia fusæ ex ferro patella Sinezæ, nitide, candenti atque oblique collocata (ne
manus comburant) injectant, eademque manibus assidue versant, usque dum flaccoscent, mundis tunc
floreis papyræ imponenda, ac perslanda fabello ut frigeant; hinc in plantis ex Arundine Indica
confectis coribus coneruntur, donec compactæ crispentur: hinc iterum in pura & modice cande-
facta patella uti antea manibus continue versantur donec medicorum induerint, deinde patella exi-
munt & fabello frigeant, & in tertia ac quarta patellis per gradus minus calefactis revolvunt,
ut majorem siccitatem duritiemque contrahant. Tandem ollis intrinsecè vitreatis bene clausa ser-
vant, & in urbes pagogæ venalia transferunt. Postquam autem per Sextiduum circiter ollis repleta
fuere, easdem aperunt, foliorumque delectum, minora & teneriora à majoribus & durioribus sepa-
rando, faciunt, ultimæque vice in quinta patella securitatis quoque fiant, in annos tunc durabilia,
it accurate obcurata reaneant.

Pro Imperatore & Magnatibus majore studio & cura colitur. [Prope Misko urbem locus Ossi
dictus totius Japoniae in hoc opere princeps est.] Fructus nempe, à nimia pluvia, vel intenso ardore
frigescit, cæterisque aeris, injuriis & pravis purgamentis, volatilibus reptilibus insectis studiosè
premanuntur, julo rigantur tempore, &c.

Conserua tempestate scrupulosa foliorum fit electio: tenerissimi fruticum ramulculi primævis in
apice foliis nudantur, quæ expropter carissima potentioribus relevantur emptoribus; hæc autem à
medicioribus; hæc iterum à masculis, hominibus tamen singulis, segregantur: omnia in umbra
ficcantur.

Ruricola & teneriores folia eo quo diximus modo præparata promiscuè in aeneo cacabo aquâ re-
pleto lenro coquant igne, & sic toto die pro communi potu in foco suspensum servant; donec itera-
tis tincturis folia illa debilitate rejiciantur, ingests protinus novis. Præmates autem & locupletiores cives
nullum in se domestica opus majore diligentia, fastu atque nitore & artificio curant quam sui Tchia
preparationem. Quandoquidem qui in cæteris parafissima frut. supellectilis copioso & superbo in-
strumentorum famulorumque apparatu imperat in eo ad superstitionem usque gelium.

Instrumenta

Instrumenta sunt ex electo Ophite mola (quali nostrates semen Sinapi conterunt) qua suum *Tebia* in tenuem pollicem commolant. Præterea fornacula, ex mixto cum aliis metallis are artificie fusi, cui aqua plenam cucumari, ex eadem materia confectam superimponunt, ut semper præsto sit *Lampha* fervens. Hinc exiguis cochlearibus (ex testudine cornu aliore pretioso ligno, vel etiam metallis fabricatis) viridem illum ac bene fragrantem pulverem *Tebia* calycibus suis infundunt, ac superfusâ cum mundato haustro infundibulo aqua fervidâ pulverem hunc minutulus, ex *Arundine* Indicâ crenarum formâ artificiosè concisis, *fusi* tandu quassant donec in spumam eleveatur. Famulos qui in hoc opere occupantur omitto. *Sinenfes* autem (quorum methodum nostrates sequuntur) fervefactam in cupreo cacabo aquam ficeis integrisque foliis *Thee*, singulâri olle prius injectis superfundunt, tincturamque extrahunt, quam limpida aqua ad gratam amaritudinem temperatam calidè sorbent, saccharumque utplurimum unâ masticant, uti & nostrates, rarius autem *Japonæ*, tamen *γλυκύρροια*. Deinde novâ affusâ aquâ tincturam iterum extrahunt secunda vice, quæ debilior est primâ, postea folia abijciunt; quæ locis navalibus meliorum defectu acetariorum vicem supplent. *Japonæ* autem isdem foliis rubentes papulas ac cutanea sudamina curant; atque in tinctoria arte eadem (versuta licet) usurpant *Mauri*.

Locus.

Fructus hujus natale solum varium est in *Japonia*: plurimus in regione *Fifsen* crescit. Humo gaudet neque arenosâ neque declivi neque acclivi nimis, aprica & temperata planitie litor: multis autem in locis inter ipsa frumenta in pulvillorum liris fructus *Thee* confosius inueniuntur. In *China* etiam crescit.

Pretium pro foliorum magnitudine variat. *Quantum* namque magnitudine *superum* decrevit tantum pretio *decrevit*. Tanta est autem pretii differentia, ut una libra hujus *Thee* pluris veneat quam centum libræ alterius: Foliorum verò bonitas in grata fragrantia (proxime autem ad *Perni* accedens odorem, tantisper aromaticum accedit) colore viridi, (nam parum masticata frigidè ubi fuerint, vivor vividus emicare debet) sapore subamarè dulci.

Vires.

Has ei vires tribuunt *Sinenfes*, Sanguinem purificat, horrenda pellit insomnia, vapores à cerebro arceat malignos; vertiginem capitisque dolorem, præsertim à crapula ortum mitigat; hydropticis conducit, egrègè enim diuretica est, capitis rheumata excipiat, humorum acrimoniam corrigat, obstructions viscum tollit; visum instaurat; quippe quantum ego existimo, hæc decoctio *Tebia* primario *Japonensis* est antidotum contra visum imbecillitatem ac oculorum, vitia illis frequentissima, ac ex æstus *Oryza* calidè & sui *Sacqui* potu & ulu maxime contracta. Adustus humores temperat, calidum emendat, secur, induratum lenit, lienem; somnum coerceat, in iis præsertim qui rarius *Thee* bibunt. Corpora porro reddit vegetiora; inprimis autem hebetiores à somno ac corpore sensus exasperat, cor exhilarat, timorèque propulsat, intestinorum tormina ac flatus compescit, illorum, qui utrum infestant discuti: viscera virègue roborat, reminiscendi vim exalciat, ingenium acuit, bilem temperat: nephritidem tollit medicamen hoc lithontripicum; ego saltem nunquam in *Japonibus* vel minimum calculi, five renum, five vesicæ indicium reperi, lat sedulo licet inquisiverim; ac tandem dulces in amplexu verit officium thor.

Ad specifica stomachica pertinet herba *Thee*, non tantum stomachum roborans sed & à calculo & arthride præservans, & capiti inprimis conveniens. Præsertim ab ebrietate, & somnum arceat, & stomacho inprimis confert. *Emollit, Præp. cap. de chyleosis læsionibus*.

Que in Bontii & Pilonis historis hujus plantæ reprehendit & emendat apud Breynium vide.

Quod in Europæis regionibus quædam sanitatis incommoda æquè efficaciter non arceat potus ille *Thee* quam apud *Sinenfes* vel *Japonæ*, non præparandi utendive modo adeo imputandum censio quam quidem assiduitatis usûs & temperiori victus rationi.

De nocumentis hujus potus hæc apud *Amonium* de *Hyde* occurrit in *Centur. Observatorium*, Obf. 76.

Tincturam è foliis *Thee* mediante aqua calida extrahi vulgo notum est. Eius potum aliquando quibuldam conducere negare nolo; tamen ut eum omnibus utilem putem adduci nequeo: quippe verisimile videtur emolumenta quædam *Thee* adscripta ab aqua calida potius esse deducenda. Hunc potum quibuldam nocuisse videtur experimento sapientum: inter alia hoc patet sequenti historia, quâ multo vegeta & sana, potu *Thee* addicta, conquisit de frigore acri interiora concutiente, præsertim noctu, quod à *Thee* potu derivandum putat hanc ob causam, quia eo potissimum corripitur ubi huius potui indulsit. Meminante aliquot annos virum robustum conquisitum esse de frigore acri in abdomine, quod etiam potu *Thee*, quem quotidie fumebat imputat. Communicavit *D. Huls.* De potu *Thee* & *Coffee*, hæc occurrit in *Mus Podalirio* reditivo. p. 59.

Sed quid sentiendum de potu *Coffee* & *Tee*? Ego cum Lugduni Batavorum studiis operam dabam; per totum annum Cephalæa misere laboravi, & postquam potui copiosiori *Tee* & præcipue quidem *Coffee* quotidie fumendo affuevi, semper immunis ab ea vixi non tantum, sed & ab omni alio incommodo, quamvis antea ita vixerim, ut mortis haberet vires lentè quæ trahebatur mihi vita gementi, qui per totum quinquennium cum longa morborum sepe acriter conficidavi.

Exp. 85. Ego nonnullos novi meorum familiarium antea haud parum à nephritide cruciatus qui nullum incommodum inde amplius perfererunt postquam potum *Coffee* latis magnâ copiâ assumpsere.

Ceterum hæc arbor rectius fortasse ad eas quæ fructu sicco sunt referatur.

Quidam ex Oriente reduces affirmant *Magnates* *Chinenses* & *Japonenses* decoquere gemmas & flores hujus plantæ, majores vires eis attribuentes quam foliis.

C A P.

C A P. III.

De Eucnymo.

Eucnymus, i. e. boni nominis, *αὐτὸν ἀνέκωκε δὲ αὐτὸν ἐπισημαίνω*, ut volunt. Eucnymii autem descriptio apud Theophrastum & Plinium arbori ita vulgè dicta per omnia non convenit. Quoniam tamen hoc nomen usurpavit per me retineat.

Adeo paucâ pulpa nucleos oblitit, ut rectius ad Arbores quæ fructu sicco sunt referenda videatur.

A. 1. *Eucnymus vulgaris* Park. *vulgaris, granis rubentibus* C. B. *Eucnymus Theophrasti* Ger. *Eucnymus multus, alius Tetragonia* J. B. *Spinule-træ* oz *Prickwood*.

J. B.

Ramosa est arbuscula, aut centè frutex arboreus, altitudine quatuor aut quinque [imò septem aut octo interdum] cubitorum: cupus stolonis lato vitore perfusus, & nuper nati ramuli, propter corticem in quatuor angulos excurrentem, quadrangulares apparent, non focus ac si dolabrâ ars percolivisset, ipso aliquot ligno interno tereto, albo aut flavescente. Cortex vires. Rami crebri intervallo in oppositos ramulos dividuntur. *Folia* oblonga, acuta, crenata, è Perichlymeni genere *Chamaecerasi* dictæ foliis similia & æqualia. Paulo post veris initium *Flores* profer pallidos, aut herbaceo quodam colore constantes, ex quatuor foliis congestos, quibus totidem alternatim posita calycali folia subijciuntur, pari numero *apicibus* luteis umbilicum curvolum videntem cum *stilo* concolore occupantibus. Singulis *flosculis* singuli succedunt *fructibus*, seu singule filiquæ quadrangulæ, rubentes aut puniceæ [rarius albæ C. B.] totidem distinctis loculis *semina* parva solida continent, cuticulâ croceâ tectâ, medullâ albâ, figurâ femini cannabino similia, hoc est, ex rotundè oblonga, sed majora, sapore amaro, cum obscura quadam dulcedine nauseabundo. Ipsa filium arbuscula tota gravem & injucundum habet odorem.

Materies ejus sic satis solida, fissilis tamen & æqualis est: ea cum adhuc succo turget crescit dilato croceo pallore etiam Buxum provocat.

Nonnulli Tetragoniam Theophrasti ejus ejus volent, quod rami ob linearum quatuor ruffarum, dorso modo extantum, rectâ per viderem corticem porrectarum discursum quadranguli apparent, quod huic arbori peculiare est, & quod in fructu quadrangula filiqua sit. Quod si Tetragonia sit, Eucnymus non erit, nec enim verisimile est eandem arborem diversis nominibus & locis tradidisse Theophrastum.

In *sepibus* frequens est tam in Angliâ, quam in exteris regionibus. Maio [in frigidioribus locis] *Locus*. *floret*: Autumno appetente filiquæ quadrangulæ purpureo tinguntur colore donec penitus rubescant, postea sua sponte decussatim quadripartite rumpuntur, ac hiantes ita pendunt in hyemem usque croceas bacculas vel semina ostentantes non injucundo aspectu. J. B.

Eucnymum pecori noxiâ esse, ut Theophrastus tradit, se scire ait Marth. & Ruell. neque pecu- *Vires*. dem, neque capram, novellarum etiam germinum avidam, hanc attingere scribit. E contra *Clusius* vel in Pannonia observasse à capris maxime appeti, easque ejus foliis sine noxa avidè vesci; quod nobis ob ingratum hujus plantæ odorem & vim cathartica minus verisimile videtur.

Hujus tres quatuorve bacce tam per vomitum, quam per secessum purgant: Emolliunt etiam & resolvunt exterius applicatæ.

In lixivio coctæ capillos flavo colore tingunt.

Pulvis exsiccatum in usu est apud nostrates mulierculas ad pediculos interimendos & fursures capitis detergendos.

Ex ligno fusi mulebriæ netu celebres in Germania & Gallia detorantur, unde & *Fusanus* & *Fusaria* dicitur. Nonnulli ad dentalcipia utuntur.

Triplitem proditum est parari ex hujus fructu colorem, flavum, si post festum S. Joan. Baptiste dum adhuc viridis est collectus cum tantillo Aluminis parum bulliat; viridem & fulvum.

2. *Eucnymus latifolius* Clus. C. B. Ger. Park. *latifolia* J. B.

J. B.

Virgæ habuit cum id reperit *Clusius* cubitales duntaxat, lentas & fractu contumaces, quas ambiebant bina *folia*, ex alioquo semper nascentia, leviter in ambitu serrata. *Eucnymii* vulgaris foliis non æqualia quod ad formam attinet, sed longè majora, *Citæ* mali foliis amplitudine non cedentia, viridia, gustûs ingrati & amari; *Radice* digitalis crassitudinis, summa tellure in cubitali longitudine excurrentem, multiquæ flavescensibus fibris donatam. In orto culta potu paucos annos ad humanam vel majorem altitudinem excrevit, ampliora folia nacta est, florègue ac seminem tulit. Maio enim mensè oblongi tuncelque inter infima folia pediculi nati sunt, è quibus aliquot dependebant *flosculi*, quatuor albentibus foliolis & ad carnem quodammodo colorem accedentibus præditi, formâ perimulæ Eucnymii vulgaris foliorum; quibus succellit fructus ut in vulgari quadrangulus, interdum etiam quinque angulis præditi, major tamen & quasi alatus, maturitate desiccens, & alba grana, aureâ pulpâ inclusa, nonnunquam Augusto, sed potissimum Septembri mensis continens. Sub Autumni finem folia abijcit, & extrema ramulorum culpidè oblongam gemmam, spem future germinationis novo vere producit.

In Pannonia interamni, nunc *Slavonia* dicta, uno tantum in loco invenit *Clusius* in sylva illa *Locus*. quæ ex *Greden* acce descendens est versis Waradunum.

3. *Euonymus Pannonicus* Ger. Park. *fore pheniceo* J. B. *granis nigris* C. B.

J. B.

Arbutus est aut frutex homine altior, cuius caudex & rami tuberculis asperi, ac veluti punctis notati, & rami sunt pulverulenti: folia serrata Pruno sylvestri similia: folioli aliquot simul ex longis petiolis quadrifolii, similes Euonymo vulgari, pheniceo coloris. Clauf. sic fusius hanc describit.

Bicubitalibus, aut etiam majoribus ramis affurgit, digitali, interdum pollicari crassitudine, lentis & obsequiosis, denso cortice obductis, viridi primum, deinde multis nigricantibus maculis asperso, qui in summo dividuntur in plures ramulos, ordine & serie quadam inter se oppositos, quos exorant folia, similiter ex adverso sita, latior Myrti foliis paria, teneriora, leviterque in ambitu crenata, gustu primum exsiccante, deinde amariulo & calido; e quorum finu in oblongis gracilibus pediculis unis, bini aut ad summum terni folioli, splendentes & purpurealcentes dependent, tetrapetali, umbilico quadrato, & luteis staminibus quatuor angulos occupantibus, Coggyrie flori non multum ab similes, majores tamen. Fructus succedit in quadrangulis filiquis, vulgari Euonymi similis, spongiosus, aurei coloris; his dehiscentibus tenui filo propendens, in quo grana extrema parte nigra & splendente, Fraxinella granorum instar, bina interdum & terna eodem loculo & pulpâ comprehensa.

Locus.

Copiose nascitur in sylvestris utriusque Pannonie montibus; sed qui Alpes attingunt cum alere definiunt. Invenitur & in Moravia.

Dantur & alii Euonymi, & Euonymo affines, qui ob seminum conceptaculâ per maturitatem sicca ad alium locum pertinere videntur. Ut Euonymus Virginiana capsulis eleganter bullatis *D. Bannifer*. Euonymus Virginiana Pyracanthæ folio ejusdem. Euonymo affinis Ægyptiaca, &c. C. B. Euonymo affinis Æthiopica, &c. Herman. Hort. Leyd.

CAP. IV.

A. *Agrifolium* Ger. *Agrifolium* sive *Aquifolium* Park. *Aquifolium* sive *Agrifolium vulgus* J. B. *Ilex V. fore aculeata baccifera folio serrato* C. B. *The Holly-tree*.

J. B.

Alicubi in justam arboris magnitudinem excrevit, sapius pumilum ut ad fructus referri possit, perpetua fronde vires. Caudex & rami lenti, flexiles, leves, cortice duplici muniti, exteriori viridi [in trunco ut plurimum cinereo] interiore pallido; odore cum avelluntur, tum etiam sapore, ingrato, fetente; materie chlorâ albâve, dura ac solida, ac circa internodia, longis & rigidis in ambitu spinis horrentis [interdum licet rarius superiora sola Laurinis sunt similia, sine aculeis, quod in vasis arboribus copiosius observatur] colore obscuri viridi, splendente, ex pediculo brevi, sapore non ita ingrato ut cortex. Flores pulchri, parvi, chlori, quaternis foliolis, totidemque apicibus constantes [in quorum medio baccæ rudimentum] conferti ut in Lauro, brevibus pediculis appendi; quibus succedunt baccæ parvæ, rotundæ, rubræ, umbilicate, gustu subdulces, cum tetro quodam sapore: intus continentur semina quaterna, triquetra, oblonga, striata.

Qui Agrifolio folio leni diversum statuunt à vulgari, nã illi multum hallucinantur, nam vetule tantum arbori accidit ut talis fiat; non tamen rarius (ut vult J. Bauhinus) sed sæpius & ferè semper apud nos. At neque propriè Agrifolii varietas est; nam sæpe in spinosissima Aquifolia occurrit ejusmodi folia non spinosa, ut culibet observare licet.

Fructus autem color in hac arbore interdum variat. Reperitur enim alicubi in Anglia Agrifolium baccis luteis quales nobis ostendit D. Dale ab arbore in agro Wiltoni Suffoliciæ vici non procul à *Bueni* oppidulo, loco paludoso nascente decerpas.

Locus.

In Anglia frequentissima est hac arbor in sepius inq. fructibus & salubris potius quam sylvis, præsertim in lapidosis & glareosis, incultis & desertis. Reperitur etiam non minus frequens in Germania. Videtur etiam gaudere montosis & frigidioribus regionibus: in calidioribus rarius est, & fructus mensuram vix egreditur nisi colatur.

Hæc arbor nonnullis *Aylee* Theophr. 3. hist. 4. videtur, quorum sententiam refutat J. Bodeus à Stapel. Plinii tamen lib. 16. cap. 18. 21. 24. Aquifolium an sit necne in medio relinquit.

Vires & Jus.

Arbor hæc operibus topiariis, in Septentrionalibus præsertim regionibus præ aliis commoda & opportuna est; cum sit frigoris patientissima, & perenni nientium foliorum virore aspectui grata, nec consilium respuat; eôq. etiam hortulanis acceptior, quod nec radicem repatu, nec importuna ramorum luxurie molesta sit, nec tamen minus densa & multiplicata fronde quam quævis alia arbor fruticæ tonsilis, quantumvis hoc nomine cum improbet J. Bauhinus. Vidimus in viridario D. Joan. Evelyni nonnullam Agrifolii sæpem densissimam, pulcherrimam 300 prope pedes longam.

* In Cæsiæ non longe à Londini.

Ex hujus arboris corticibus viscum parant nostrates hoc modo. Delibatis Junio aut Julio mensibus, quotquot videtur aut opus fuerit hoc genus arboribus, cortices detracti in aqua fontana per septem aut octo horas continuas decoquantur donec tenerim evadant [eouq. donec cortex cinereus à viridi abscedat aut separetur, quod duodecim fere horarum spatium exigit. D. Evelyn.]

Coctos in acervum humi cum Filice SSS componas, aquâ prius curiosè separata [frondibus aut herbis quibuscunq. succulentis obvoluti & connecti ad aliquam crassitiam in cellam aluvine locum humidum recondantur. Idem] & per duas trêves septimanas fermentari & computrescere sinas, donec

in

in mucilaginem abeant: Exemptos deinde in mortario tandiu tundas donec huius formam, possint instar massæ farinaceæ. Massam in aquam profluentem submersam manibus versis & diligenter subigas. Aqua brevi fordes omnes & recementa obarenteq. corticum reliquias secum auferet elucta, visco residuo puro & defecato; in fistili aliquo vase per quatuor adhuc aut quinque dies despumando, donec se penitus purgaverit & perfectior: deinde in novum vas translatus referetur ad usum.

Baccæ ad colicos dolores utiles sunt; crassius siquidem pituitosisque humores per alvum educunt decem aut duodecim numero sumptæ, ut ab his accepisse se ait Dodonæus, qui earum experimentum quandoq. fecerunt.

Zythogalum factum ex cerevisiâ & lacte, in quo decocti sunt hujus foliorum aculei, mirè conducit ad dolorem colicum & tormina intestinorum, ut in semetipsa aliq. experta est matrona quadam nobis cognita post alia medicamenta frustra tentata, à muliercula quadam vagâ & circumforanea edocta. Non video tamen cur non & foliorum ipsorum decoctum idem præstet.

Baccæ aviculis, præcipue Turdis Iliacis dictis, hyberno tempore terrâ nivibus operatâ in alimentum cedunt.

Marthiolus radicem decoctum in fœtu ad articulorum duritiem, tumores dissolvendos, ossa fracta ferruminanda commendat.

Frondes & ramuli baccis onusti natalitibus Christi Domini parietibus & fenestris appenduntur ad ædes orandas.

Lignum ponderosum, firmum, album, ad molendinorum fabricas utile est, ad ea quæ torno elaborantur, ad manubria instrumentorum rusticorum, leucitarum, &c.

In Catalogo Horti Academici Lugduno-batavi, à D. Hermanno editi, hæc Agrifolii sui mavis Aquifolii foliorum respectu varietates invenio,

1. Aquifolium foliis ex lævo variegatis.
2. Idem foliis ex albo variegatis.
3. Idem foliis oblongis spinis & limbis argenteis.
4. Idem foliis subrotundis, spinis & limbis argenteis.
5. Idem foliis oblongis, spinis & limbis aureis.
6. Idem foliis subrotundis, spinis & limbis aureis.

Aquifolium echinâtâ foliis superficie Cornut.

Hanc plantam observavit D. *Temerelus Robinson* in pulcherrimo horto Reverendissimi Episcopi Londinensis, D. H. Compton, inter multas alias novas & rarissimas plantas cultam ab ingeniosissimo Viro & peritissimo Hortulano D. *Georgia London*. A vulgari Agrifolio faciliè distinguunt foliorum figura, quæ non ambitu modo sed totâ superficie scabra sunt & spinis horrida.

CAP. V.

Baccifera Indica fructu tetraspermo in foliorum alis fissili. Scherumam Cottam H. M. P. 2. T. 16. p. 23. *Corni seu Sorbi species* Bontio.

H. M.

Frutex est dum triumve hominum altitudine, nascens in arenosis & petrosis. Radix profundè in terram descendit, permultas oblongas, tenues fibras, capillamentis hinc inde vestitas, tam à latere quam subus emittens, cortice exterius rubicundo obscuro intus rufo, saporis adstringentis, sulphurei & insecti. Stipites induti sunt scabro cortice, cinereo, interitis viridi & rubescente, intus ad lignum alicante, qui in plures tenuissimas planas corticulas (e quibus compressis & implexis fomites ignitios conchunt) resolvitur, estq. adstringens; ligno intus albicante, ac proximè ad radicem cavo, aliis foliis. Tam stipites, quam rami longis crassiss lignosis spinis hinc inde muniuntur. Folia pediculis brevibus, rotundis, crassiuscula, oblongo-rotunda sunt, ad petiolum parum contractiora, ac in vertice rotundo cuspidata, superne plana, laturo virore nientia, subtus ciliosiora, saporis adstringentis. Flores, qui in summitate ramulorum suis petiolis ex origine foliorum proveniunt quasi fasciatim sine calyce, sunt viridi-diluti, odoris nullius, constant, duplici ordine foliorum, quorum quinque, quæ exteriora cuspidata, surrecta, & interiora versus nonnihil inflexa sunt, quinque, quæ interiora rotunda sunt, & superiora versus punctulis eminentia. In horum medio ex umbilico stylus acuminatus exurgit, paulò infra acumen quinque, tenuia flamma stelliformiter eiciens, quæ nodulis albicantibus, ac dein flavescens dotata sunt. Florum petioli prodeunt in sua origine foliolis acuminatis. Fructus, qui circuli indident parvi & rotundi sunt, adinstar Pirorum Lauri, superficie glabra, primum virides ac nitescentes; dein colore nigro cum maturi sunt, & sapore subacido, continet, quatuor grana seminis alba ac transparentia in propriis suis loculis emittens.

Foliorum decoctorum vapor ore exceptus dentium dolorem mitigat, & vermiculos in dentibus vires necat.

CAP. VI.

Frutex baccifer Malabaricus foliulis pentapetalis ramis inarcentibus, fructu tetrapnyro. Perin-Patsjati H. M. P. 5. T. 6. p. 11.

Arbuscula est humilis, septem circiter pedes alta, ac *Patsjati* similis. *Folia* ordine decussato ramulis inarcent, oblongo-rotunda, acuminata, in ambitu crenata, crassa, densa, glabra, splendens, nervis aliquot e media costa in latera excurrentibus. *Flores* non furculis foliaceis, at ipsi ramis inarcent quing. candidis, oblongo-rotundis & acuminatis foliolis constantes, numerosis, *flaminulis* albicantibus, flavescens *apicibus* ornatis, medium occupantibus, inter quae *stylus* prodit exiguus, obtulus. *Flores* succedunt *Bacca* rotunda, quadripartita, viridiflavescens, quatuor intus continentes *semina* rubicunda, oblongo-rotunda.

Provenit in *Candenate*, semper vires, fructus fert Septembri & Octobri mensibus.

Ex hujus foliis in lacte vaccino & Selami oleo coctis linimentum paratur ophthalmicum & cephalicum.

CAP. VII.

Frutex baccifer Malab. fructu plano-rotundo piloso tetrapnyro. Pai-Paroea seu Couradi H. M. P. 5. T. 46. p. 91.

Arbuscula humilis est seu potius frutex, sex circiter pedes alius, *caudice* mediocriter crasso, cortice vestito spadiceo, ramulifera, ejusdem coloris ac lanuginosis in orbem diffusis ornato. *Radix* fibrata, rufescens, nigricante cortice cincta, acris, aromatica. *Folia* oblongo-rotunda, acuminata, in ambitu crenata, spinulifera, exiguis hinc inde obfita, crassa, aspera, atro-viridia, superne splendens, inferne nequaquam: sapor amarus, aromaticus. *Flores* inodori, plures simul juncti petiolo longo in furculis proveniunt, quing. oblongo-teretibus, acuminatis, intus albicantibus, extus viridibus ac subasperis, & exteriora versus reflexis foliis constantes *flaminulis* aliquot albicantibus, flavescens *apicibus* ornatis, medium occupantibus: inter quae *stylus* prodit viridis, furectus, capitulo plano. *Floribus* succedunt *bacca* plano-rotunda, virides primum, dein flavescens ac croceae, longisq. albicantibus pilis obfita: intus continentur officula quatuor, dura, albicantia, *meles* involudentia, candidos amarus.

Provenit variis Regni Malabarici locis, praesertim circa *Porea*, *Cochin* & *Caliculan*: semper vires, quotannis mense Julio floret, Novembri autem maturus fert fructus.

E foliis, radicibus, fructibusque in aqua coctis Apozema conficitur, quod in Arthritide perquam utile perhibetur.

CAP. VIII.

Frutex Indicus baccifer floribus umbellatis, fructu tetracocco. Sindari H. M. P. 5. T. 40. p. 79.

Arbuscula humilis est, decem circiter pedes alta, *caudice* mediocriter crasso, ramulifera, viridibus in orbem diffusis ornato. Lignum albicans, furvo cortice cinctum, necnon rufescente intus medullam refertur. *Radix* nigricans, odora, saporis haud ingrati. *Folia* oblongo-rotunda, acuminata, superne atro-viridia ac splendens, inferne subviridia; costa media crassa, lignosa, viridi-albicans, ac in averfa parte extuberans, e qua plures exiles nervuli superiora versus exoriantur, qui in se invicem arcuatim deferuntur; sapor sylvestris ac ingratus. *Flores* exigui, fuaevolescentes, candidi, *calycibus* exiguis subviridibus, in quing. lacinias acuminatas sectis, inherentes, extremis ramulis umbellatis proveniunt, pentaphylli, e quibus scilicet acuminatis foliolis, inferius junctis constantes; totidem *flaminulis* albicantibus, rufescentibus *apicibus* ornatis, medium occupantibus: inter quae *stylus* prodit exiguus, viridi-albicans, ac superne bifidus, cuius basis est globulus exiguus, viridis. *Flores* succedunt *bacca* tetracocca, aliquid pentacocca, virides primum & nitescentes, dein flavescens, tandem maturiores nigricantes, carne intus referta succulenta, nigricante, aromatica, intra quam quatuor plurimum continentur officula scabra, triquetra, albo-rufescentia.

Crescit in variis Regni Malabarici locis, praesertim circa *Cranganor*; semper vires, quotannis floret ac maturus exhibet fructus, mense viz. Septembri.

In Medicina vix ullum habet usum.

CAP.

CAP. IX.

Frutex Indicus baccifer, floribus racemosis fructu oblongo, tetrapnyro. Perin-Pani H. M. P. 5. T. 15. p. 29.

Frutex seu Arbuscula humilis, quatuor circiter pedes alta, *caudice* tenui, albicante, cortice obdueto cinereo, intus viridi, aromatico. *Radix* densa, albicans, furvo cortice recta, saporis acris, odoris aromatici. *Folia* geminata ordine parallelo circa ramulos crassis ac subviridibus petiolis proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, tenuia, superne colore atro-viridi splendens, inferne viridi dilutiore, costa media crassa. *Flores* racematim proveniunt, candidi primum, dein rufescentes, quing. teretibus, acuminatis, ac extrorsum reflexis foliis constantes, totidem albicantibus *flaminulis* flavescens *apicibus* ornatis mediam floris cavitatem & umbilicum occupantibus; inter quae *stylus* prodit furectus. *Floribus* delapsis succedunt *Bacca* oblongo-rotunda, acuminata, crassa, duro & atro-viridi cortice tecta, pulpa intus albicante primum, dein subcerea, aquosa ac infipida referta. In medullulo decussatim quatuor latitant *semina* albicantia, dura, oblongo-rotunda, membranaceis pelliculis a se invicem juncenda.

Nascitur Regni Malabarici variis in locis, praesertim in *Berkenour*: semper vires, floret & fructum edit.

E foliis hujus siccatis & prunis impositis suffumigium fit, quod paroxysmos hylericos potenter vires, solvere fertur.

SECTIONIS III.

MEMBRUM QUARTUM.

De Arboribus & Fruticibus bacciferis, acinorum granis vel pluribus quatuor, vel numero nobis incognito, & nondum explorato.

CAP. I.

De Rhamno Cathartico seu Spina Cervina.

Quamvis arbuscula haec in singulis acinis plura quatuor grana non contineat, quia tamen granorum numerus nobis nondum exploratus est huc eam retulimus.

A. 1. *Rhamnus Cathartica* J. B. C. B. *Solatrix* Ger. emac. *Solatrix*, sive *Spina infectoria* vulgaris Park. *Duck-shorn*, & communis *Purging-Thorn*.

F. B.

Celeberrat Rhamnum catharticum usum in purgando multus & felix, arbusculam sepius alicubi familiarem, cortice externo nigro vestitam, cui duo alii subint, alter viridis, alter luteus, matene pallida, dura, ramis satis crebris, usque ferè ex adverso finis brachiatis, duris rigidisque & longis spinis foliolis minacem, aculeis praeterea aliis minoribus horrentem. *Folia* ad Pruni folia accedunt, acuminata, atro-virentia, crenata, nervosa, adstringenti sapore. *Flores* herbacei coloris, parvos profert, quatuor apicibus constantes, multos simul junctos. Succedunt *bacca* frequentes ad radicem spinarum, ex longiusculis pediculis, frangulae pares, per maturitatem nigrae, succo virescente plene, in quibus grana terna vel quaterna, Pyrorum granis parè similia, figura ferè triangulari, cortice nigricante, medullam albam, non ingrati saporis, quae facile ungue premente franguntur: sapor baccaurum amarus, & affringens, & qui facili gustanti nauseam moveat. Habet & succus earum nescio quem sibi peculiarem odorem.

Locus lentissimus, sepius & sylvis non raro occurrit in Anglia, Germania, Pannonia, &c. *Bacca* hujus fructus tria colorum genera praebet. 1. Melle tempore lecta, arefacta & tusa, inque aqua & alumine macerata luteum seu croceum potius reddunt colorem, ad chartas luforias & coria tingenda etiamnum in usu. 2. Autumno cum maturitate affecit nigrae evaserint collectae, tuse & in vase vitreo asservatae pulchre viridem exhibent colorem, quem *Sapp-green* vocant pictoribus accommodatissimum, & in magno usu. 3. Circa Festum S. Martini in arboribus adhuc haerentes si legantur, Punicum colorem reddunt (ut perhibet Tragos) is qui coria inficiunt, & chartas pictas coloribus illustrant utilem.

Bacca purgatrices sunt, atq. crassam pituitam & biliosos quoque humores per alvum educunt, ut *Vires*. nonnulli volunt: Rectius earum vires asstant qui ad pituitam tenuem & serolos humores educendos urunt. Nos (inquit J. B.) peculiarem earum vim in sero & aquis humioribus educendis experti sumus: quapropter non raro earum syrupus ad uncias tres hydropicus praescriptus notabilis cum successu datur, atq. etiam exhibetur ardarum pulvis a ʒi. ad ʒiſs. nonnulli baccas numero exhibent a ʒi ad ʒo. Verum ob vehementiam mollioris & debilis in substantia non sunt exhibenda.

Yyyyyy

benda. In syrupo verò (pergit idem) quo quotidie & frequente utitur, etiam in delicatissimis naturis nullam molestiam effatu dignam unquam deprehendimus, & solvendo corpori accommodatissimum à multis jam annis cognovimus, etiam in nobis ipsis. Syrupum parandi modus in Pharmacopoeis vulgaribus extat. J. Bauhinus sic fieri jubet. Succo baccarum maturarum extracti & ritè depurati lib. v. coquantur cum mellis optimi & Sacchari lb. p. ad Syrupi consistentiam. Adde pro unaquaque libra syrapi Cinnam. & seminum Anisi conqussatorum ana 3ij. in pecia ligata immergantur. De hoc tuto ab 3ij. ab 3ij. sumi potest.

2. *Rhamnus cathartica minor C.B. cathartica minor Pannonica Park. solativum minor Ger. solativum pumilus Pannonica 1. Clusij J. B.*

Clusij.
Dibutibus affurgit ramis, in multas alas divisis, cortice levi, spinæ infectoriae simili tectis, qui membrana superiore detracta ex viridi pallescit & amarulculi saporis est. Ramuli paucis spinis horrent, sed ipsi in spinas plerumque desinere solent. Folia illi vulgari ferè similia, minora, angustiora, ad Pruni sylv. five Spini folia plurimum accedentia, gustu linguam exsiccat: *florem* ut in vulgari congestum, ejusdem coloris & formæ, hoc est ex pallido herbaceo, tetrapetalon, minorem tamen habet: *radicem* ut in aliis fruticibus insigniam.

Exit frequens in Leytenberg & vicinis montanis sylvis. Maio floret & Julio fructum perficit. In planta sicca J. Bauhin folia ex eodem tuberculo plura oriebantur, brevibus pediculis hærentia, unciam plus minus longa, semunciam lata, acuminata, circumcirca crenata, levia, Baccæ sicce Terebinthi fructum referebant, tum magnitudine, tum formâ turbinatâ, in acumen desinente, pediculis semuncialibus appendæ.

3. *Rhamnus foliis oblongis serratis C. B. Boerhaavicus Park. Boerhaavicus Dalechampi J. B. Lgh.*

Hominis altitudinem superat, cortice est purpurascens, spinoso, foliis densis, pallidis, omnibus serratis, sed aliis longioribus & angustioribus prima fci. ramorum parte, nec illic diffimilibus, aliis brevioribus & rotundioribus circa ramorum extrema. Rhois folia utcumque æmulantibus, spinis multis, tenuibus sed acutissimis foliolis ut in primo Rhamno. *Matth.*

Botanici Ingolstadtenses orandi sunt ut hujus fructus historiam illustrarent & perficerent, addita forum & fructuum descriptione.

4. *Rhamnus Sinensis pentaphyllus Boccon. ad baccifer. monococe referend.*

Elegans hic frutex compluribus virgulis Pruni sylvestris modo exoritur, & humanæ proceritatis modum nonnunquam superat. Hujus rami multiplices, duris & crassioribus spinis armati. Folia in singulis pediculis quinas, quorum singula Jasmini lutea foliis sunt angustiora, indivisa, versis extremum latiora atque rotundiora hilar virore nientia. Flores candidi, plures ab uno pediculo, tenui, longo, racemoso penduli; quibus fasciculis succedunt baccæ, Myrtillorum baccis similes, alt majores per maturitatem rubræ, putamine offeo & duro præditæ, in quo nucleus tenui membrana vestitus.

Prope Panormum in agro dicto *Fundaco dell' Abbate* ad sepes. In Africa etiam nasci nonnulli dicunt. A colonis & villicis circa Panormum dicitur *Zuccati*.

C A P. II.

De Lycio.

Lycium Veterum quid fuit hodie ignoratur. Lycium autem à Lycia provincia unde allatum fuit dictum creditur. Lycii historia apud Botanicos recentiores valde confusa est & intricata. Nullam novimus Lycii notam characteristicam qua ab aliis spinosis fruticibus, Rhamno præsertim, distinguatur; quocirca fructus hoc nomine à Botanici donatas Rhamno subsungendas duximus. Nec tamen puto, genere inter se conveniunt surpes omnes Lycii dicte.

1. *Lycium Gallicum J. B. C. B. Paliurus altera peregrina Ad Lob. item Lycium latifolium C. B. latifolium Mompeliucum Park. item Lycium Gallicum Avienionense ejusdem.*

J. B.

Spinis rigidissimis horret Oxycanthæ Matthioli similibus, circa quas flores parvi, multi simul ex brevibus pediculis, quibus succedunt baccæ, quæ mature sub pellicula continent semina oblonga, polita, striata; exsiccatæ biococce & tricocce apparent, baccis spinæ Burgundicæ sic fati similes, amare valde; Lugdunum adferuntur nomine *Grani sintarii*. Folia ad Prunum sylv. nonnihil accedentia, tenuia, minora, in ambitu aliquantulum serrata, nervosa, decidua. In ficis nullum deprehendimus manifestum saporem.

Nascitur in asperis & saxosis circa Avienionem & Carpentoracten.

Lycium Dalechamp. describitur Spina tres cubitos alta, cortice in cinereum pallescens, radicibus multis lignosis, aculeis foliolis, fructu Piperis magnitudine, nigro, adnexo brevi pediculo, nunc triangulo, nunc quadrangulo, nunc cordis figurâ pro nucleorum numero, & cujus fastigio pilus duplex tubillissimus eminent, sapore ingrato & valde amaro. Baccis ad tingendum fereum aureo colore infusores utuntur & vocant *Gratum sintarium*. Hinc patet Lycium Dalechamp., eandem plantam esse

est, cum Lycio Gallico J. B. & C. B. Paliurus autem alterum peregrinum Ad J. Bauhinus Lycio folio Gallico idem existimat, & D. Magnol, qui illum prope Montipolum observavit, in eadem est sententia. Lycium ergo à five latifolium C. B. & 5. five Gallicum ejusdem una & eadem Planta sunt.

2. *Lycium Italicum J. B. Park. item Rhamnus solativum Pannonica 2. Clusij ejusdem J. B. Lycium facie Pruni syl. five Italicum C. B. item Lycium Buxi folio ejusdem. Lycium vulgatum Park.*

Clusij.

Spina infectoria Pannonica 2. Clusij cubitales habet ramos, minimi interdum digiti crassitudine, plerumque minores, nigro rugosque cortice obductos, superiore parte in ramulos divisos, qui tenuiores & leviores cortice tecti plerumque in acutam spinam desinunt. Folia Myrti aut Pruni sylv. potius, breviora tamen & minora, viridia, per ambitum nonnihil serrata, gustu primum adstringente, deinde nonnihil amaricante. Flores inter folia herbacei, tetrapetali: *Fructus* deinde spinæ infectoriae vulgari haud absimiles: binis, nonnunquam etiam ternis, commissuris distincti, initio virides, deinde per maturitatem nigri. Radix crassa, lignosa, dura, raras fibras in latera spargens.

Nascitur copiose in monte Badensis thermis imminente, loco petroso & salebroso.

Considerandum Botanici proponit J. Bauhinus quantum differat hic Rhamnus à Lycio Gallico: *Locus*, verum offendit J. Pona non differre eum à Lycio Italico; cujus baccas duntaxat à Corfuo missas ex monte Baldo describit J. Bauhinus. Similes (inquit) erant baccis Lycii Gallici, corce tamen differabant: erant enim purpurascens & ferè nigra: Semina in baccis ad Berberin accedebant, breviora tamen, lucida, polita, colore fuscio, aut è puniceo in nigrum vergente, pæne triangula, inter ea quadam fuscata: Saporem amarum non deprehendimus, sed alias ingratum. Quædam etiam baccæ angulose apparebant.

Lycium *Matth.* quod C. Bauhinus ab Italico distinctum facit, & Lycium Buxi folio appellat, J. Bauhinus pro hoc habet, & rectè nostro judicio: iconem autem *Matth.* quem & alii adhibent, fictitiam esse demonstrat. Vid. Hist. Plant. lib. 6. c. 26.

Lycium five Pyxantham Narbonensem *Adv.* quo pertinet tum C. Bauhinus, tum Joannes frater dubitant: hic ad Lycium suum primum seu Buxi folio, ille ad Lycium Gallicum refert sed dubitantur.

3. *Lycium Cretense, five Berberis Cretica J. B. Berberis Alpina Cretica C. B.*

J. B.

Lycii Cretensis baccæ differunt à Lycii Gallici baccis, non enim sicce monstrant angulos, nec etiam sunt amare. Differunt etiam à baccis ex Italia à Corfuo missis, finem tamen tales quæ passulas Corinthiacas dictas referunt pellicula viri corrugata, argumento recentes succo referas fuisse. Maderæ chartam purpureo ac violaceo eleganti tingunt. In his grana sunt minora, nec ita lucida ut in Lycio Corfuitano. Folia quoque differunt à Lycio Gallico, finem angustiora, oblonga & circumscriptioe ovata, nec in longiusculum pediculum ut illa desinunt. Hanc plantam Bellus sic describit.

Frutex est ad quatuor aut quinque cubitos assurgens, totus spinis horridus, spinasque tres simul (ut in Berberi vulgari) referens. Folia habet parva ad Buxi foliorum formam accedentia, leniter serrata: Flores copiosos, luteos instar Paliuri, sed minores, quibus succedunt fructus, aliquantulum longi, ut Berberis fructus, coloris autem nigri, saporis inter acidum & dulcem medi, in quibus vel unum, vel duo granula continentur. Cortex ligni non levis ut Berberi, sed alper & pallidus est: materies ligni lutea atque radix elegantissimo luteo inficit.

Oritur in altissimorum montium convallibus. Differt autem à Berberi, cujus folia majora sunt, *Locus*, & fructus racematum nascuntur. Legitimum verò Lycium non est, quia fructus neque rotundus ut Piper, neque amarus est. In Libano etiam monte frequentissimus invenitur.

4. *Lycium Creticum alterum Park. Δελφικὴ & Πάφλας ὄρεος. c. Amygdala petrea, licet cum Amygdala nihil commune habeat. Bell. Ep. 1.*

Bell.

Frutex est ad duorum aut trium cubitorum altitudinem assurgens, densus, folia parva firmasque ferens; spinis totus plenus est, & fructum rotundum ferè, parvum ut Piper habet, cum ad maturitatem pervenit nigricantem. Radix lignosa est, maxima eaque firmissima. Hebræi ex hujus fructu elegantem colorem luteum parant.

5. *Lycium indicum foliis Pruni C. B. legitimum Rauwolfii Park. Lycium in Libano proveniens Bell. Ep. 1.*

Frutex spinosus peregrinus, Arabibus Hudhadi, incolis Zarca *Rauwolf*, in plantis montis Libani.

6. *Lycium Hispanicum folio Buxi C. B. Park. Lycium quorundam folio Myrti Tarentinae aut Buxi J. B.*

Clusij.

Frutex est spinosus, multas ab radice virgas proferens, cubitales, sæpenuero ampliores, rectas, pulchras, tenues, rubentes, multis ramulis præditas, qui in acutam spinam plerumque desinunt, tamen alios hinc inde sparsos aculeos, breves interdum & infirmos, nonnunquam verò oblongos, firmos, & multis foliis obitos, ut in Rhamno primo habeant. Folia nullo ordine digesta, Spini, sed multo breviora, Myrti Tarentinae aut Buxi quodammodo æmula, gustu lenta, & cum aliqua aciditate mordaciantia. Nec florem, nec fructum vidit Clusius.

Yyyyyy 2

Apud

3. *Capparis* non spinosa fructu majore C. B. Park.

Capparis vulgaris (auctore J. Bauhino) interdum sine spinis missique invenitur. Scribit Alpini *Cappares* Alexandria majores quam alibi inveniantur provenire, quos *Capper* quoque appellant, ex quibus cortices radicem in utroque frequentissimo ad vermes necandos, ad movendos menses, atque ad quoscunque tumores duros, praesertimque lienis sanandos, pro quo indurato membro exhibent decoctum per os multis diebus, externis ex corticis pulvere & aceto facto emplastro. In Arabia arborecitis & hyeme folia retinet.

4. *Capparis arborecens fructu juglandis magnitudine* C. B. *Arabica non spinosa* Park. *Cappares arborecens* J. B.

Cappares in Arabia invenimus pumilum altitudinem aequantes, ut nobis confcendende fuerint ad eorum fructus colligendos, ovi gallinaei magnitudine & semina intus continentem, Piperis instar calida: ipsae *Cappares* Juglandibus magnitudine non cedunt. Ut vero album Sinapi in vinum Vernachiam injiciunt, ne ferveat, sed diutius dulcedinem suam retineat; sic Arabes istarum *Capparum* semina in suis Vinis commiscere solent, ut dulcia ea conservent. *Bellon. Obs. l. 2. c. 20.*

5. *Capparis Scula duplicata spina, folio acuto* Boccon.

Bacc.
Folius est Paliuri, acutis in mucrone, sed medio subrotundis, inordinatim dispositis & annexis cauli, cortice ex luto languescens, glutinosus; ad quorum exortum subus geminae utplurimum spinae adnascuntur. *Caulis* Flor, capsula, Semen à ceteris *Capparibus* speciebus nihil discrepant. Planta est perpetua, prope Agrigentum frequens, atque oppidum dictum *La Terra di Palmi*, ubi fruticosum non raro vidimus.

6. *Badakka* H. M. P. 6. T. 57. p. 105. *Capparis arborecens Indica Badakka dicta, flore tetrapetala.*

H. M.
Arbustula est caudice brachium crasso, in hominis plus minus altitudinem adulescens. *Folia* aculeata spissa, mollia, è virore saturata, eminenti ab adverso costa, sapore sylvestri sunt, alternatim brevibus pediculis ramis inhaerentia. *Floris* è calyce rigido, quadrigarum diviso, albi, bini ternive, aliquando singuli, brevibus, è viridi-fuscis pedunculis in foliaceorum ramulicorum summitatibus insistentes, quatuor constant petalis, quorum bina digitem minorem longa, ab infima parte in latum, ubi diffuse frequentiores, exsertentia, tenuia admodum, utrinque mollissima obducta lanugine, venis striata, leviterque erecta sunt; bina verò ex angulo latera, è cereuleo alba opponuntur. *Stamina* verò plurima, in cereuleum vergentia, superne albis, inferne cinereis exornata apicibus comitatur *stylus* longior crassiorque, magis cereuleus, in conum desinens.

Locu.
Arenarum amans in *Chanotti* & *Badoos* vulgarissima, atque ob florum elegantiam culta, domestica est, florens mense Januario, planè equidem, * testibus Indigenis, sterilibus, sed semper frondens. Foliolorum succus aprinae admixtus axungiae linimentum antiarthriticum, decocta verò cum floribus folia potum alvum purgatione sollicitantem praestant, cujus exceptus vapor oris mundificat ulcerat. Ipsi denique fructus cum lacte assumpti Venerem extingunt. *Quomodo hoc? cum fructus nullus naturae analoga ferat.*

7. *Solda* H. M. P. 6. T. 58. p. 103. *Capparis arborecens Indica flore pentapetala Solda dicta.*

H. M.
Arbustula isthac ramis est spadicis. *Folia* è lato in cuspidem excurrentia, supina in parte summè virentia nitensque, in prona è cinereo ruffa, è spadicis enascuntur pediculis, costa subus solummodo eminente, multisque divisa in venas, intertexta. *Florum* quina petala oblonga, crassa, carnosa, intus glabra, albida, postremo in flavum vergentia, externis villosa, è spadiceo rubella sunt; ex albo flavescens, oblongior crassiorque *stylus*, in medio turgidus, ubi multa cum circumvestiunt purpurea *stamina*, in spadicem excurrunt apicibus.

Locu.
Solum diligit arenaceum; florum, quos mense proferat Martio, medio stylo insculitur *semen* perexiguum. In *Cochis* utplurimum reperitur nunquam dimittens folia, quae appositis testiculis eorum dissipant tumores, pulverisata medentur Enterocoli.

Hac & praecedens arbustula, è genere *Capparum* sunt, monente D. Commelino, & videntur earum esse quas Bellonius *Cappares non spinosas*, & *Cappares Arabicas fructu ovi magnitudine, semine Piperis instar vocat.*

CAP. IV.

1. *Erica erecta bacca candida* C. B. *baccifera Lusitanica* J. B. *baccifera fructu albo* Park. *baccifera tenuifolia* Ger. *White-berried Heath.*

Clus.
Ruticosa est, cubitalibus assurgens ramulis, fragilibus, nigriore quam reliquae cortice. *Folia* reliquis *Ericis* similia habet, sed nigriora & crassiora, trino ordine circum ramulos disposita, cauli cum quadam adstrictione gustus. Septembri & Octobri fructum à reliquis differentem summis ramulis inhaerentem gerit, pulcherrimum, candidum transparentem, obscuriores & in-

aequales unionis forma & colore referentem, succulentum, acidi saporis, tria grana dura plerumque continentem, qui Novembri exsiccat & sponte decedit. An floreat ignoro (inquit *Clusius*) incolae negabant & fructum paulatim intumescere, grandisculumque fieri donec maturaret affirmabant.

In una Lusitania hoc genus observabam, non procul Ulyssipone inter *Rio frio* & *Aldea galega* ubi qui Tagum trajicere volunt naves confcendunt, & etiam supra Ulyssiponem solo admodum arenoso copioso suo fructu albo onustum, ut initio *Manna* grana illi fructi inhaerentia exstarent, adeo procul aspicienti imposuerunt.

Septembri & Octobri fructum fert, qui Novembri exsiccat & per se decedit. Fructus Septembri & Octobri mensibus Ulyssipone invenitur; febreribus exhibent ad sium quae premuntur extringuntur; arentem etiam fructus esse à pueris & mulierculis expeditur. Si *Acaalis* est, aquam in qua maduerit ejus fructus ad collyria, quae ad excitandam oculorum aciem convenient addi testis est *Dioscorides*.

A. 2. *Erica baccifera procumbens nigra* C. B. *baccif. procumbens* Ger. *baccif. nigra* Park. *baccif. Martialis* J. B. *Berry-hearing Heath, or black-berried Heath, Crake-berries.*

Clus.

Humi diffusula est, & latas occupat areas, multis ramis lignosis, flexilibus tamen, constans, ex atro rufescente cortice rectis, qui interdum fibras agunt, ut latus serpere, & sufficiens alimentum attrahere queant: Assurgentes ramulos numerosa ambiunt foliola, ternis, interdum quaternis vertibus disposita, crassa & carnosa, superioris fere similia, sapore primum linguam exsiccat, deinde acri & linguam vellente. Pusilli ad foliorum exortu foliuli, tribus foliolis constans, coloris ex herbaceo subalbicans, purpureo viridescens flammulis praedit. His succedunt rotundae *baccae*, Juniperinis haud minores, initio virides, maturitate nigrae, & purpureo fuscis, uti mora, plenz, in quibus multa inaequalia, & veluti triangula grana. *Radix* lignola & dura est.

In montibus udis *Derbentibus*, *Staffordiensibus*, *Eboracensis* frequens est. Observavimus etiam in *Ericetis* elatioribus *Warwicensibus* & alibi in Anglia. *Crow-berries* & *Crake-berries* incolae vocant. *Clusius* in *Sueberg* & *Smalven* celsissimarum Austriæ & *Siriz* Alpium jugis, mense Julio & Augusto florentem & immaturis maturisque bacis onustam invenit, &c.

Schwenckfeldius plantam hac *ambrosiacam* appellari posse arbitrat, quod ejus baccarum ejus uberior capiti noxia quadam inferat symptomata, ad quae delirare subsequantur gestulationes, ratione nonnulli intercumbant, ut is qui ipsis usus fuerit copiosius Simiarum instar se habere gestu ridens videatur. Hinc plantam hac deleteria facultate minime carere contendunt, & ab ejus ejus omnino abstinere, aliisque fructuum usum sanctè interducunt.

Fructum hujus plantae in Dania innoxie devoratum esse, & in alimentum plebsiorum cedere frequentissime testatur D. Ol. Borrichius in *AA. Med. Tho. Bartholin. Ann. 1673. Obi. 58.* licet *Martholus*, *Thalios*, & *Sennertus*, necnon *Schwenckfeldius*, ut vidimus, scribant hac bacca capiti noxia esse & deliras, gestulationes inferre. Sed facultates rerum variantur pro solo, aere &c. *D. Tamer. Robin. Ego* tamen vix credo ullibi venenatam esse hac baccam.

CAP. V.

Caa-opia Marcegrav. Pison. Pao de Lacra Lusitan. *Arbustula gummiifera Brasiliensis, fructu Cerae magnitudine, gummi Guttajemou simili.*

Marcegr.

Arbor est haud magna, cortice è cinereo rufescente, striis brunnis, ligno lento, in multos ramos se spargens. *Folia* habet folida, inferius ex viridi quasi rufescentia, superius dilute viridia & splendens. Florum illius in umbellis congestorum exordia sunt globuli brunni, magnitudine Lentis, qui succedente tempore protrudunt flores, quinque foliolis constantes, ex viridi flavescens, interius tomento albo vestitus, & *femina* subulibus lateis repletis. Floribus succedunt *baccae*, primò virides, cerasi magnitudinis, rotundae, molli corice recte, quae difficta è cortice suo liquoris aliquid, eleganter flavo exulcant: intra corticem autem continetur pulpa alba, constans meris cylindris juxta se positis, qui invicem adherent. In extremitate ramorum qui fructus ferunt semper duo folia acuminata brunni coloris compacta sunt, & quasi semilunata, hastam seu venabulum figurè referentia, quae decerta è pediculo fructum emittunt croceum.

Flores potissimum mensibus Novembri & Decembri: Januario & Febuario matura sunt baccae. Si cortex hujus arboris incidatur, praesertim quando incipit flores, & linquatur per unum atque alterum diem exsudat lachrymam croceo-rubram, quae coagulat, initio mollis, sed sensim indurefcit. Convenit colore & consistentia cum *Gutta jemi*, & purgat eodem modo, atque dissolvitur in rufioris paulò coloris, crocei fere, & tingit colore aureo paulò saturatius. Dissolvitur in spiritui vini, & tincturam reddit croceam.

Olim affricit hujus resinae in aqua dissolutae impetiginem tollabant. Licet minoris efficacie sit *Vires* quam *Gutta gamba*; quod an iustae tarditati an preparandi modo fit imputandum dubitat *Piso*, tamen à 58. ad 51. per integrum noctem in aceto Scyllitico aut Sp. v. macerata, & ex vino propinata ventrem solvit, fortiterque per interiora exonerat. Rectius in pilulis conglobatum exhibetur, quam in forma liquida, quod ob tenacitatem difficillimè dissolvatur.

Ufus.

Locus.

Hofculi in umbellam congesti. *Fructum* fert orbicularem magnitudine globuli luforii, primò quidem viridem per totum signatum tuberculis fufcis: immaturus adhuc conciliis continet materiam lentam infar vilci: maturus autem nigrefcit, & in quinque partes æquales fponde finditur, continens *semina* fufca, fuis cellulis inclufa, magnitudine feminis Sinapis, figuræ ex rotunda quaf oblongæ.

Cortex huius arboris detractus glutinosus eft, & deraia exteriori cute fufca, feu recens, feu fecus ufurpatur, egregie faponis vicem implet, & tuto adhibetur ad omnia ad quæ fapo Hispanicus longè præstat fructui *Sabaum* feu *Quity*; ille enim acrimonia fuâ nocet veltibus, hic autem nequaquam.

Nafcitur ubique in Brafilia, maximâ copia.

C A P. XIII.

Frutex Indicus baccifer fructu rotundo Polyperno. Courou-Moeli H.M. P.5. T.39. p.77.

Arbufcula humilis eft feu potiùs frutex, quatuor, quinqueve pedes altus, *caudice* tenui, cinereo cortice cincto, necnon ramulis viridibus, aculeis armatis, plurimifque virgulis pullulantibus donato. *Radix* fibrata rufefcens, inodora, infipida. *Folia* in ramulis aculeatis proveniunt, oblongo-rotunda, in ambitu vix crenata, craffa, denfa, fupernè atro-viridia & fplendens, infernè fubviridia, nervulis aliquot è media *cofta* in latera excurrentibus, fapor ingratus, odor nullus. *Floſculi* fubvirides, gravifcentes, quinque acuminatis expansifque foliis conſtantes; numeroſis *ſtamina* viridi-albicantibus, flavelcentibus *apicibus* ornatis, ac in orbem expanſis, medium occupantibus. *Floſculi* fuccedunt *bacca* rotunda, virides primùm dein rubræ, & per maturitatem nigræcant ac nitentes, carne intus fucculenta & acida referta; intra quam *femina* continentur dura, oſſea, alpera, anguloſa.

Nafcitur in *Baypin*, aliifque locis arenofis circa *Cochin*; femper viret, floret, fructumque fert.

Ex arboris foliis cum radice in lacte vaccino coctis potus fit, qui Antidotum habetur contra ſerpentum morſus. Ex cortice in oleo frixo linimentum conficitur contra Arthriticum. Fructus maturi in deliciis ab indigenis comeduntur.

C A P. XIV.

Arbor baccifera Braſilienſis floribus umbellatis Tiliæ. Casagua-cuba Braſilienſium Marcegrav.

Marcegr.

Arbor eft parva, erecto *caudice* aſſurgens, haud craſſo tamen & ſine ramis; ſuperiùs autem ingentibus veſtitur foliis, copioſis, ſeſquipedem longis, plus quam pedem latius cum ingignibus venis, ad tactum mollibus & hirtulis, fupernè viridioribus quam infernè. *Flores* fert parvos, umbellatim congestos, Floribus Tiliæ ſimiles, albos, quorum foliis conſtantes, & in medio habentes umbilicum luteum, odorem quoque ſorum Tiliæ. Cortex arboris cinereus, lignum fragile. Fructus maturus eft niger, qui ab avibus comeditur.

Arbor trifolia Braſilienſis Populi tremulae foliis. Iperoba Braſilienſium Marcegrav.

Arbor eft cortice cinereo, & punctulis albis variegata. *Folia* fert craſſiufcula, ferè ſimilia foliis Tremulae noſtræ, ex viridi cinerea, in quolibet pediculo duos aut tres digitos longo tria more Phaeolorum appoſita. Lignum arboris album inſtar Betulae, ad varia utile.

C A P. XV.

Pontaleſia H.M. P.4. T.57. p.117. Baccifera Indica baccis oblongis in umbella formam diſpoſitis.

H.M.

Arbufcula eft humilis, *caudice* tenui, ex albo flavelcente, cortice obducto furvo, multiſque ramulis viridibus, quadrangulis ac geniculatis donato. *Radix* albicans, cinereo cortice recta, ſaporis unctuoſi & ſubadſtringentis. *Folia* geminata ordine parallelo circa ramulos proveniunt, oblongo-terea, acuminata, craſſa, denſa, fupernè viridia, nervis aliquot è media *coſta* albicante in latera excurrentibus. *Flores* exigui, inodori, infipidi, extremis-ramulis proveniunt, porrectifque columellis umbellæ ſpecie panduntur, ac collo longiore inherent calyce candido, lanugoſo, quadripartito, quatuor cœruleo-purpureis, acuminatis & extroſum reflexis foliolis conſtantes: foliola hæc totidem intercedunt *ſtamina* alba cœruleis *apicibus* ornata, medium occupante *ſtylo* purpureaſcente. *Floſculi* decidentibus fuccedunt *bacca* oblongæ, ſubcœruleæ, intrifque ſeminibus numeroſis ac furvis reſerta, aromatica, inodora.

Creſcit ubique in Malabar, præſertim circa *Cochin*: ſemper viret. Julio & Auguſto menſibus flores fert; at diu ſuperſtes non eſt.

Porro ex arboris foliis in lacte coctis potus paratur, qui ſomnum prohibet, necnon Lethargo aliòve ſoporolo affectu laborantibus prodeſt. E parvis, floribus, cortice, radice, aliifve ejus partibus in aqua coctis balneum fit Epileptice aliifque ſpaſmodicis affectibus utile.

CAP

C A P. XVI.

Nalagu H.M. P.2. F.26. p.43. Frutex baccifer Malabar. Floribus umbellatis pentapetalis, fructu nigricante polypermo.

H.M.

Frutex eſt ad altitudinem duum hominum aſſurgens, naſcens in arenofis. *Radix* fibroſa, cortice rufefcente & fuſco, qui intus albicat, corculo in medio ligni ſubrubro. *Rami* & *ſurculi* nodoli, ſuperiores angulati, virides, ligno pauco, maximè ad corticem, & in filamenta fiſſili, corculo intus molli. *Folia* in petiolis qui ad exortum exuberant, pinnata, è pinnarum foliorumve brevibus & craſſiſſis pediculis mediæ *coſtæ* adnexorum, binis, ternifve aut etiam quinis conjugationibus, & impari *coſtam* terminante, compoſita. Sunt autem tum *coſta* media, tum petioli foliorum punctulis alperi pinnæ ipſæ oblongo-rotundæ, anteriùs parum contrahtæ, ac culpidè anguſto brevi eminentes, in margine rotundis denticulis incitæ ac criſpæ, lateribus verſus interiorem partem contrahtis, texturâ denſa, duriolâ, fupernè obſcuro virore nitentes, ſubus clariores, ſapore adſtringenti; quæ in extrema *coſta* eſt omnium maxima, ac anteriùs rotundioris oræ. E media *coſta*, quæ in ſupina parte parùm eminet, nervi bini adverſi ordine exeunt obliquo annulari ac parallelo duſtu proximè ad marginem, &c. *Flores* umbellatim proveniunt in petiolis planis, qui in medio ſtriati, ac punctulis ſubſperſi ſunt, ac è nodulis caulium erumpunt parvi, quinque petalis acuminatis, deorſum reflexis compoſiti, coloris albicantis ac viridi-diluti. E media flore eminet capitulum album, quod in vertice decem denticulis brevibus donatur, *ſtylum* parvum cum globulo viridi-diluto ex quo prodiit in ſe recondens. *Calyx* florum parvulus eſt, conſtans foliis quinque cuſpidatis, viridi dilutis, quibus arcuè ſtorem apprehendit. *Fructus* formâ plano-rotundi, per maturitatem cœruleo-nigri, carne intus ſucculenta, ſucco cœruleo ac nonnihil unctuoſo: comelli os adurunt punguntque: ſemina octo aut novem ſingula continent, in orbem uno ſimplici ordine ſita, ac mediante carne fructûs à ſe mutuo diſtincta, ſuntque trium laterum, quorum duo plana ac unum rotundum, & coloris ruſſi.

Biſ hic frutex in anno flores fert tempore pluviæ & æſtivo.

Radix in decocto data dolores ſtomachi compeſcit, ut & dolores colicos & inteſtinalium tormina. *Vires.* Decoctum ligni epotum ſedat ſitum in ægrotis. *Folia* tiriæ & igne toſta veriginem & debilitatem capitis tollant iſis appoſita. Eorundem decoctorum vapor exceptus proficius eſt pro dolore arthritico. Succus ex foliis teneris expreſſus & epotus ſtomachi concoctionem adjuvat.

C A P. XVII.

Baccifera Indica umbellata flore pallido pentapetalo, raro fructus ferens. Ramena-pou-Maram H.M. P.4. T.61. p.125.

M.H.

Arbor eſt procerâ, 70 circiter pedes alta, *caudice* craſſo, denſo, albicante, cortice obducto furvo, ſcabroſo, ramuliſque plurimis, in orbem longè latèrque diſfuſis, donato. *Radix* flavelcens, nigricante cortice recta, odora, aromatica. *Folia* petiolis oblongis circa extremos ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, craſſa, glabra, fupernè atro-viridia, & ſplendens, infernè ſubviridia, odor ſuavis, ſapor ſylveſtris. *Folia* hæc cum decidunt, haud ſecus ac *Madagaſca* folia, ſigmati ſui relinquendo circularibus prominentibusque angulis arboris ramulos cingunt. *Flores* extremis ramulis racematim inherens, flavelcentes, quinque acuminatis, pallide rubentibus, intus lanugoſis, ac ſtelle in modum expanſis foliolis conſtantes, medium occupante *ſtylo* candido, apice ornato tripartito, ſupereminente in extremitate plumula albicante. Floribus *fructus* raro ſuccedunt; reſtantur tamen Malabarenſes nonnunquam *baccas* ferre hanc arborem oblongo-rotundas, flavo-purpureaſcentes.

Creſcit locis montanis in Berkenoort.

C A P. XVIII.

1. Niruri H.M. Part. 2. Tab. 27. An Frutex Indicus baccifer Vitæ Idææ ſecundæ Cluſii foliis Breyne?

H.M.

Frutex eſt altitudinem ſeptem aut octo pedum, naſcens in arenofis. *Radix* in brachia diviſa, ac fibris capillaceis veſtita eſt, ligno duro, ac cortice adſtringente, qui ſub caulicula fufca ruſus eſt. *Stipes* ac rami cortice ruſſo, qui ſaporis ſubdulcis & adſtringentis eſt. E ramis hinc inde prodeunt furculi foliacei valde tenues, virides ac tenuiter piloli, quibus folia breviffimis petiolis hinc inde alternatim adherent, parva, oblongo-rotunda, tenuia, plana, glabra, fupernè obſcuris viridia, ſubus dilutiora, ſapore nullo, niſi quod duntaxat malicicia leviter pungant. *Flores* in furculis foliaceis ex aliis foliorum prodeunt, brevibus ac tenuiffimis petiolis, parvuli, quinque petalis conſtantes, rotundi, inferiori parte rubris, anteriori ora albicantibus. In medio eſt *ſtylus* viridis, craſſiſſus, primordium fructûs, cum duobus ſtylulis ex adverſo oppoſitis, ac cinctus ad oriſcium florum quinque flavis nodulis. *Fructus* plano-rotundiori, cœruleo nigri, ſapore ſubdulci & ſubadſtringente, intus cum maturi ſunt ſucco aqueo cœruleo repleti; *ſemina* parva anguſta continentes, trilatera, duobus lateribus planis & uno rotundo circumſcripta, per maturitatem nigricantia, pulpa ſucculenta intus cœrulea.

Radix

Vires.

Radix servit pro inflatione ventris, vel etiam alicujus partis tumefactione, trita & imposita in modum placentulae. *Folia* apothematibus maturandis servantur trita & cum lacte acido his apposita: ad quod etiam conducit foliorum & corticis finem tritorum cum aqua calda lotio.

2. *Katou-Nirouri* H. M. p. 5. Tab. 44.

H. M.

Arbustula humilis est, precedenti valde similis. *Flores* exigui, rubescentes, tenuibus viridibusque petiolis ad foliorum exortum, & extremis furculis proveniunt, sex oblongo-rotundis ac expansis foliis constantes. Succedunt *Baccæ* plano-rotundæ, tricoceæ plurimæ, rubro-cæruleæ primæ, dein cæruleo-nigricantes *semina* sex seminaria intrus continentia.

Provenit locis humidis ac arenosis circa Cochîn: semper viret, foret fructumque fert.

Loci.

Vires.

E foliis in aqua communi coctis oris collutio conficitur ad erosas gingivas sanandas, dentisque vacillantes roborandos. Ex foliis cum fructibus, cortice ac radice coctis balneum fit antithriticum. Ex radicis cortice cum Pipere longo & zinzibere cocto potus paratur, qui ad ventriculorum roborandum, pituitosque humores incidendos & attenuandos summe utilis perhibetur.

CAP. XIX.

De Fruticibus quibusdam exoticis *Vitis Idææ* foliis aut fructu.1. *Frutex Indicus baccifer Vitis Idææ secunda Classi foliis*, Breyn. *Cajamans Indis*, i. e. *lignum dulce*.

Frutex videtur arboreus, pluribus tenuibus ramis diffusis. Rami, quos naqtus est Jac. Breynius, lignei erant, teretes, tenues & leves, utrinque ramulis inæquali ortu, plus palmaribus, instar Filicis plani alati: in quibus pariter, alternatim, tam plana dispositione ab imo usque ad summum *folia* multa, rotunda, *Vitis Idææ* secunda *Classi*, æmula, solidiora, pronæ parte albidâ, supina viridia se sistant. Ex foliorum singulorum fede vel *Flores* exiguis, mulcolis, Cassia Monsipelenium non abfimilis, vel baccæ jam eminet rotunda, nigricans, Piperis magnitudine, pythmene parvo, sex granulis triangularibus referto.

2. *Frutex Æthiopius baccifer foliis Myrtilli* Breyn. Cent. 1. cap. 5.

Breyn.

Solidum incola non procul à Promontorio bonæ Spei, lignum habet durum & album, cortice è gryseo rufescente obductum; in multis autem displicatur ramis, & hi in plurimos dense confistunt ramulos, quos nulla serie digesta sed confusa *folia*, brevibus pediculis infidentia, per ambitum leniter serrata, viridia, supernè splendentia, infernè nequaquam, *Vitis Idææ* angulosa *J. B.* foliis paria, nisi quod crassiora & solidiora ambiunt. Baccas nigras, avibus maxime expetitus gerere dicitur.

Alterâ species in eo potissimum differt à descripta, quod densioribus ac minoribus ramis, angustioribus & oblongioribus foliis præditus sit.

Hujus fruticis mentionem fecimus inter Myrtos.

3. *Caghiyogo Brasiliensis* Marcegrav. P. 1. *Frutex baccifer Brasiliensis, fructu racematim congesto Myrtilli*.

Suffrutex est instar Rubi Idæi quoad magnitudinem. *Caulis* est planè lignosus & hirsutus; *Folia* bina sibi semper opposita, hirsuta, ad tactum mollia, leviter serrata, tribus eminentibus nervis secundum longitudinem conspicua, transversim autem multis venulis intertexta, superius magis viridia quam inferius, ac præterea superius tuberculis per totum, inferius scrobiculis scatent: quodlibet tuberculum pilum habet albescentem. Fert *strobilos* in pediculis parvis duos, tres, quatuor vel quinque, in racemum sibi appositos, albos, pentapetalos: post quorum casum nascuntur baccæ nigre, magnitudine baccarum Juniperi, dulcis saporis, quæ comeduntur ab Æthiopiis, & succum dant instar Myrtilli.

Foliorum pulvis ulceribus ex causa calida ortis inferfus optime illa curat.

Nascitur pluribus locis in Brasilia.

Vires.

Loci.

CAP. XX.

Frutex baccifer fructu ad singulos flores multiplici. Naram-panel H. M. P. 2. F. 10. p. 11.

H. M.

Frutex est altitudine quinque sexve pedum, ac etiam juxta arbores quas amplectitur ad ducum trivno hominum staturam ascendens. *Radix* fibris longis crassisque terra se firmat, cortice nigricante, intus rubescente, odore aromatico vegetiori quam præcedentis [Panel.] *Caulis* quoque ac ramorum cortices nigricant. *Folia* petiolis curtis crassissolis appensa, oblongo-angustiora sunt quam primæ speciei, cuspidè acuto venulisque parum extantibus striata, atque adeo in superficie texture æqualis ac glabra. Viror foliis magis latus, ac etiam cum nitore, supina maxime parte: odor aromaticus, haud dissimilis foliis Cinnamomi. *Flores* brevibus petiolis insident,

lex,

sex, rariis septem, petalis compositis, rotundis, oris in cuspidem contractis, crassis, rigidis, ex umbilico in planum explicatis, ac cuspidibus orbicularem rigida flexione æqualiter interiora versus imortis; [unde flores rosas repræsentant] colore primum viridi-fusco, postea magis & magis rubescente donec tandem rubro-sanguineo-furda evadant. E medio horum florum (si non potius folliculi dicendi sunt) capitulum emicat rotundo-planum, albicans, in cuius parte superiori gemmula oculata ac plane denso agmine in orbem confusa sunt, sublaro primum colore, è quibus multus tunc temporis humor undulosus exsultat, postea, ut & capitulum medium, rufescente aut ex ruffo fuscante. *Fructus* cum adhuc tenerimi ac velut prima gemmina, sunt oblongo angusta ac veluti spicæ in capitulo florum geminis ejus oculatis insita, quo capitulum rotundum, spicatum repræsentant: cum autem in justam excrevere magnitudinem petiolis longis tenuibus ac succatis gemmulis oculatis insident, ac capitulum in orbem coronæ instar cingunt, sunt-que oblongo-rotundi, longitudine fere unius pollicis, latitudine dimidii: per maturitatem ex flavo rubescentes, odoris aromatici nimis vegeti, gingiberis viridis æmulis.

Semina, quibus fructus in totum repleti, plana utrinque oris rotundiolis, exceptis iis quæ in extremo fructu sunt, quæ ab uno latere convexa, ordine super se invicem velut totidem caseoli, lateribus suis planis in latitudine fructus sita, membranis tenuibus ac ad oras carne tenui fructus à se mutuo sejuncta, ac sub cortice fructus exuberantia, per maturitatem ex viridi subflava cum venulis fusciscentibus, cum planè sicca subflava.

Oleum ex radicis corticibus per distillationem extractum cum aqua ascendens eisque innatis, te-
nue, clarum & viridescent, odoris nimis graui, pingue & subamarum, resurgendo ardori pectoris conducit, inque dolore capitis, &c. cholera exusta; huiusmodi male-olentem reficit, juvante pro fulcis oris, ut & radix trita mixta cum aqua & iununda. Eadem trita & in aqua epota addito momento Sacchari confert in febre frigida & in ardore jecoris: eadem trita in aqua salis seu marina servit pro vermibus ex putrefactione humorum natis, facta inunctione membrorum. Ejusdem cortex tritus & in aqua epota proficius est pro phlegmate & pro Angina, atque eodem modo juvat in febribus, ac in fluxu simplici ac dysenterico, ut & in ardore hepatis & oris aperturis ac cistitis.

Hanc arborem pro Nimbo Garcia & Acosta habet D. Commelinus: verum tum icones tum descriptiones nimium distant: siquidem Nimbo Garcia Fraxini magnitudine est, cum Narum-panel quinque aut sex pedum tantum altitudine esse dicatur, nec fructus modum excedat. Deinde flores Nimbo petalati sunt & albi, Narum-panel vero hexapetalis, & rubro sanguinei: tandem nec nomina conveniunt. Vires autem attribuant Nymbo suo Garcia & Acosta sequentes. *Folia* trita, & vulneribus cum hominum tum jumentorum cum succo limonium imposita miraculose ea sanant. Foliorum item succus perennis sit five per os sumptus, solus, aut ex vino, aut aqua, aut gallina jussulo, five umbilico impositus solus, aut cum foliis bubuli momento, aut aceto, aut Aloe ad necandos & expellendos omnis generis lumbrices: ideoque familiare admodum & salubre medicamentum est Malabarenibus quoniam lumbrices valde sunt obnoxii. Magnus est etiam eorum usus, tum florum & fructus, in articulo doloribus, tumoribus, membrorum debilitate & apostematibus.

Olei etiam ex fructibus expressi magnus est usus in nervorum doloribus, quo vulnera, nervorum puncturas & contractions curant Malabarenles.

CAP. XXI.

Baccifera Indica flore composito. Mala-Elenji H. M. Part. 5. Tab. 55.

H. M.

Arbor est iuste magnitudinis, 20 circiter pedes alta, caudice crasso, flavescente, cinereo cortice cinereo, ramulique viridibus pluribus donato. *Radix* albo-flavescens, amara, inodora. *Folia* oblongo-rotunda, acuminata, crassa, glabra, lævia, supernè atro-viridia, infernè viridia, inodora, media costa albicante. *Flores* indorii, albicantes, oblongis tenuibusque petiolis circa ramulos proveniunt, è quibus, floribus fistularibus compositis; singulis florem totalem componentibus flocculis suis privatis calycibus donatis, *staminibus* binis viridibus medium occupantibus; inter quæ capitulum pro viridi-albicans, è cuius lummo *stylus* emicat crassior, brevis. Flocculis decidentibus succedunt *Fructus* oblongo-rotundi, viridi-flavescentes, cum cuspidè nigro in vagine, crasso ac amaricante cortice cincti, intra quem continetur *nucleus* albicans, lubamarus.

Crescit variis Regni Malabarici locis, præsertim in *Baypin*, *Warapesu*, & *Angie caimais*; semper viret, quotannis floret & fructum profert.

E foliis cum Pipere & Calamo aromatico in Sesami oleo coctis linimentum paratur, quod in vertigine, Epilepsia, humilibusque cephalicis affectibus valde laudatur capiti inunctum.

Ex cortice cum thure & auripigmento unguentum conficitur, quod hepatis regioni inunctum affectibus ejus potenter mederi fertur.

Fructuum nuclei cum pipere nodulo inclusi è collo gestantur pro amuleto ad arcendam Epilepsiam.

Z z z z z

CAP.

Vires in medi-
cina.

CAP. XXII.

Tanparaca Marceg. *Tangar.* II. Pifon. *Erva do Rato Lusitanu.* *Frutex baccifer Brasiliensis, flore flammeo, fructu deleterio.*

Frutex est magnitudine Ribefii, cortice cinerescens: *Folii* oblongis, viridibus, multis costis transversis intertextis. *Sunt* autem ramuli & folia directè sibi opposita, & hac superne viridia, inferne canescentia, ad tactum quasi levi hirsutie prædita. In extremitate ramorum flus provenit, purpureo-brunni coloris, magnitudine clavellarum Indicarum, plenus, petalis quatuor exte-rioribus paulò longioribus quam reliqua, figurà vomeris, quibus inferius adstant octo ejusdem figuræ minores, & medium totum floris spatium constat foliis parvis purpureis, more florum Scabiozæ, è quorum medio prodiit una bacca cærulea, magnitudine Myrtillorum, ad vilius quali gemma Turcois flori esset imposita, & flos ut holosericum brunnium, sed cave tibi ab elu, est enim præsens venenum.

SECTIO QUARTA.

De Arboribus & Fruticibus fructu ex multis acinis composito.

CAP. I.

De Polygono baccifero, Uva marina dicta.

RAmulis & furculis Equiseti æmulis, foliorum carentis, baccis Mori similibus ab aliis fruticibus abunde distinguitur.

1. *Polygonum bacciferum scandens C. B. Ephedra sive Anabasis* Dod. Park.

Dod.

Ad Equiseti similitudinem accedit, verum major & altior est; *caudice* subinde assurgit brachii crassitudine, in alas distributo, à quibus tenues, deinde oblongæ, plurimis geniculis articulate virgule proveniunt, Equiseti cirris similis. *Flosculi* circa genicula mucosi, minuri, pallentes vel Corni, quos *fructus* excipiunt rubentes, acidi, succi pleni, exiguis moris haud abimiles, in quibus semen. *Radix* dura est & lignosa.

Assurgit in magnam sæpe altitudinem, quandoq; brevior ac humilior consistit: rarissime solitaria, pone arborem vel fruticem ferè semper nascitur, quarum etiam altitudinem assequitur.

Hæc si juxta arbusculam primùm adolescentem nascatur prout illa crescit etiam attollitur, comæq; in crescendo illi fiet, etiam si in immensam altitudinem arbor attollatur. Vidimus enim Plantanos non minis cellas Abietibus in Hæmo monte nascentibus, quæ Ephedram ad summum usque fastigium deduxerant, sine clavicularum, (quas nullas habet) ope aut adminiculo ramis incumben-
* *Observ. lib. 3. cap. 41.*

* *Bellinus.*

Parkinsonus roster, nescio unde edoctus, asserit hanc plantam cirris seu radiculis è geniculis emissis, corticibus arborum hederæ modo se affigere, eorumq; adminiculo scandere. Hujusmodi cirrorum apud Bellonium aut Dodonæum nulla mentio, quod sciam.

Descriptio Dodonæi adeò convenit cum Clusianæ plantæ insequentis descriptione, ut mihi planè persuasum unam & eandem plantam esse quam uterq; describit; an eadem sit de qua scribit Bellinus mihi non constat, potius diversam puto.

2. *Uva marina major* Ger. *Tragos sive Uva marina major* J. B. *Polygonum bacciferum maritimum majus* C. B. *Polyg. 4. baccif. sive Uva marina major* Park. *Polyg. Plinii majus* Clus. *The greater Sea-grape, or Shrub-Hopsital.*

Clus.

Humana interdum altitudine fruticat, Spartii, quod Hispani *Retamo* vocant, modo, brachialis crassitudinis aliquando stipite. oblongis ramis nigricantibus, qui deinde multas virgulas ferunt, pedales, tenues, multis internodiis distinctas, ut Equisetum ferè propendens, sine foliis, admodum adstringentis laporis: *florum* secupudum internodiis confertum, minutum & mucosum, Corni floribus non abimilem, pallidum: deinde *fructum* exiguus moris similem (ut quidem mihi retulerunt incolæ, nam florentem duntaxat videbam) rubentem, succulentum, acidum, in quo pauca grana, Miliis ferè similia.

Locu.

In Sicilia propè *Panto Cerculo*, observavimus humanæ altitudinis, valde fruticosa.

Clusius circa *Pelez, el rubis* in Regno Murciano, nusquam alibi sibi conspectam.

Flor. Mæto mense: fructus Augusto maturificat.

Tempus.

In plantis hujus generis quas in Sicilia observavimus color ramorum adultiorum cinereus erat, virgularum juniorum obscure viridis. *Flores* nodos seu genicula verticillatim ambientes, lutei, è flaminibus compositi. Baccas nondum protulerat.

3. *Uva*

3. *Uva marina minor* Ger. *Tragos sive Uva marina minor* J. B. *Polygonum bacciferum maritimum minus* C. B. *Polygonum bacciferum minus, sive Uva marina minor* Park. *The lesser Sea-grape, or Shrub-Hopsital.*

J. B.

Frutex est parvus, vix interdum palmum excedens, nonnunquam cubitalis, stipite lignoso, simplici, qui post ex uno velut capite complures proferit ramos viridantes, striatos, fractu contumaces, adstringentes, medullâ viscosâ [quæ retoscit rubefic] plenus, crebris geniculis interceptos, inque frequentes ramulos rursus dividos, quibus ex articulis duntaxat est exortus: atque in hijs quidem nec folia, nec foliorum ulla comparent vestigia: Verum è geniculis Equiseti modo prodeuntes ramuli *flores* in summo sustinent glomeratim congestos, multos, parvos, luteos, in *fructum* abituros Rubi moris similem, ex acinis rubris compactilem, sapore dulci, nec ita tamen uti mora gratum, edulem tamen. Hicce *semina* insunt gemella, oblonga, quæ se mutuo spectant plana, alterâ parte leviter in gibbum protuberantia.

In arenosis litoribus propè montem Cæti & Frontignanani, inque saxosis collibus vicinis abunde *Locu.* provenit. Frequentem invenit Clusius in quodam colle secundo à Salernitica miliari, totus ferè Hispaniæ medullis, longissimè à mari, quod satis mirari nequit, cum antea nusquam observasset nisi maritimis locis. *Verum nos aliàs aliquamulcas maritimas plantas in mediterraneis interdum proci-ali mari nascentes observavimus, ut v.g. Kali spinosum, Caryophyllum maritimum, Alkæam vulgarem, &c.*

Equisetum montanum Creticum *Alpin.* exor. huic eadem planta videtur; quòd si ita sit, fructum vel Bauhinus, vel (quod potius credo) Alpinus minis rectè describit, nihil tamen temere affirmare ausim.

CAP. II.

Arbor Baccifera Brasiliensis, fructu tuberculis inæquali, Mori æmulo. Tataiba Brasiliensis Margg. & Pifon.

Arbor est cortice cinereo, ligno intus crocei coloris, partim & rufescentis. *Folia* fert acuminata & serrata, Betulæ foliis quodammodo similia, in ramis hinc inde posita. *Fructum* fert medioeris Mori magnitudine, rotundum, è tuberculis compositum, pallidi coloris, multa filamenta exterius habentem, fusca, non admodum longa. Comeduntur hi fructus ut Mora, vel per se, vel addito Saccharo & assitio vino: interius continent albicania granula, per carnem dispersa.

Lignum arboris valde durum est, & diutissime durat, tam intra, quam extra aquam & terram, *Ufu.* semper viride. Optimum est inter omnia, & excellit ligno *Mafaranduba* quomodoque, usurpatur. Ex ligno vetere parant tinturam egregie flavam coquendo.

Nascitur passim in sylvis, præsertim maritimis: Fructus maturatur mense Maio.

Locu & Tempus.

CAP. III.

De Rubo.

Rubus, Græcis *Βάρος*, vel quòd virgula ejus rubescant dicta putatur, vel quòd mora ejus compressa sanguineum succum reddat. Fructu è pluribus acinis arctè stipatis composito uni & simplici flori succedente, foliis in plura segmenta partitis, necnon parvitate & imbecillitate sua à reliquis fruticibus bacciferis distinguitur.

A. 1. *Rubus major fructu nigro* J. B. *Rubus vulgaris, sive Rubus fructu nigro* C. B. *Rubus vulgaris major* Park. *The common Bramble, or Black-berry-bush.*

J. B.

Nihil vulgatius nōcunt dumeta Rubo, qui ex radice nodosa importuna feracitate se propagans, longè latèq; lenticois & mordacibus farmentis, angulosis, rubentibus vagatur. Si vicinis sulcatur in alium crassiores emittit virgas, quæ tamen & ipsæ gracilitate & proceritate sua nimia in terram retrahæ ac curvate, defixis in eam capitibus radicantur. Virgæ spinis aduncis & pungentibus aculeis vestiuntur; quibus prætereuntium vestibus sese affigunt, eolq; remorantur. *Folia* terna, aut quina in eodem pediculo serrata, alpera, dorso aculeato, inferna parte candidantia, superiori nigricantia, hinc adstringentiq; sapore prædita: hyeme vix decidentia nisi altera succrescant. *Flores* albi, vel ex candido rosei, rosule instar, *apicibus* concoloribus: Mora rubra per maturitatem nigrescit, aristis quibusdam alperiuscula, acinis parvis, gustu grato, dulci. Magna tamen est in hijs moris parvis respectu diversitas: alia enim dulciora sunt & palato grata, alia planè dulcia & nauscosa, alia amara nonnihil, alia fatua & aquea sunt.

Frequens est ubique in sepibus & dumetis. Maio mense, & interdum etiam Julio & Augusto *Locu & Tempus.* res conspicui sunt. Fructus Augusto & circa Autumnum maturitatem assequuntur.

Omnibus propemodum hujus plantæ partibus multas vires attribuit Verees, de quibus Plinius & *Viet.* Dioscorides consulendi. Galeno Rubi folia, germina, flos, fructus & radix qualitate adstringentis participant, eaque non obscura. Fructus immaturus asstringit potenter, maturus temperatior est & lib-

Zzzzzz 2

Flores bis fert in anno, fructum non dat nisi cum verstitur est.

Radix ejusque cortex siccat tritus & cum lacte pisso, *Dasy* dicto, mixtus & impositus apostematibus maturandis & aperendis inservit, in pulvere cum aqua calida exhibitus menstrua & foetum expellit.

Flores triti & cum oleo decocti facta inunctione cephalalgia, oculorum affectibus & podagra conducunt; iidem in oleo per 40 dies insolati eadem praestant.

Aqua è floribus destillata odorifera est, & cor exhilarat.

Garcia formam florum *Champe* dictorum, aut stirpem cui inascuntur non describit, tantum dicit, eorum in Indiis magnum ulum esse, & odore graviorem quam Lilium album.

Sunt (inquit) odoribus adeo dediti regionis illius incolae, ut plerumque cibo abstineant, quod habeant unde odores sibi comparare possint, ideoque non immerito promiores in Venerem esse censentur. Munera quae à tenuioribus offerri solent Regibus praedicti sunt flores & Rosae nostrates, quibus solent cubacula Regis infernere.

Nominis affinitas, florum gratissimus odor, alique quae huic Plantae ab Autoribus adscribuntur circumstantiae non difficulter mihi persuadent eandem esse cum ea quae à Bontio cap. 45. describitur, inquit D. Syon Comment. in hanc Arborem, quamvis fateatur ejusdem descriptionem obscure esse, mutilam, quin & forsitan vitiosam: cujus sententiae nos quoque subscribimus.

HISTORIAE

HISTORIAE
PLANTARUM

LIBER VIGESIMUS NONUS,

QUI EST

De Arboribus Pomiferis quarum flos imo
fructui adnascitur.

Pomiferas arbores voco quae fructum proferunt majorem, pericarpio donatum, & in plerisque polypyrenum. In plerisque dico, quoniam pro Pomis habeo fructus omnes majores cortice crassiore aut duriore tectos, quamvis unicum duntaxat intus nucleum contineant, modo pulsam humidam semen ambientem habeant. Ad Prunum enim constituendum requiruntur officulum intus unicum, pulpa seu caro humida illud ambiens, & cutis exterior tenuis ac membranacea.

Hujusmodi arbores sunt vel fructu membrana tenuiore tecto, vel cortice crassiore, eoque vel molliore vel duriore.

SECTIO I.

Pomiferae fructu cute tenuiore seu membranacea tecto.

CAP. I.

Sorbus Spuria Malabarica Katow-Kalefiam dicta. Katow-kalefiam H. M. P. 4. T. 33. p. 69.

H. M.

Arbor est medietate magnitudinis, altitudine viginti, crassitie vero septem pedum mensuram raro superans, multique ramis nodosis donata, è quibus ramuli foliosi in orbem eleganter diffusi denum emergunt: [quos ramulos foliosos vocant nihil aliud sunt quam folia composita pinnata.] Lignum albicans, praedurum, cortice munitum furvo, scabro, crasso, molli, intus subviridi. Radix albicans, furvo cortice tecta, inodora, insipida. Folia *Kalefiam* foliis similia, at densa, fragilia & in ambitu serrata. Flores sauculis oblongis racematim inhaerent, atque è calyce subflavo, in quinque laciniis acuminatis secto prodeunt, quinque crassis, densis, acuminatis, flavescensibus, extrosumque reflexis foliis constantes, octo in medio citrinis, acuminatis *staminibus*; inter quae *stylus* prodeit viridi-flavescens capitulo viridi, globoso. Fructus globosi, glabri, subvirescentes, tenui pellicula cincti, intrinseque carne densa, succulenta, subviridi, saporisque adstringentis, referti: intra quam quinque locantur rufa *officula*, seu potius semina, formae fabarum simula, nucleum continentia candidum, amaro-dulcem, acrem.

Crescit locis arenosis circa *Cochin*; quotannis maturos exhibet fructus, diuque frugifera manet. *Lucas & Temqui.* Flores cum fert, Septembri viz. & Octobri mensibus, antiqua decidunt folia.

CAP. II.

Arbor Pomifera Brasiliensis fructu hispido Pomi magnitudine, seminibus plurimis minimis. Apeiba Brasiliensis Marcegr.

Marcegr.

Arbor est vasta, atque in multos ramos expansa, cortice cinereo. Folia habet quasi in frondes congesta, longa, in ambitu autem leviter serrata, superius saturate viridia, inferius magis incana, & densa quadam lanugine vestita. Flores fert stellatos, flavos, quinque foliis constantes flavis, & quinque aliis ex viridi flavis, suavis admodum odoris. Fructum producit magnitudine Pomi aut circiter, orbicularem, compressum, hispidum exterius, intus spongice marinae & villorum, ex muscoso colore fuscum, qui ubi maturuit in tres partes sponte delinquit, continetque

CAP. VIII.

Coepiba Brasiliensis Marcgr. prima species. Pomifera Brasiliensis fructu cupula insidente, semine singulis dupli pellicula involutis.

Marcgr.

N sagi altitudinem & figuram excrevit, cortice cinereo, cui aliquid fusci admixtum, instar undulati panni. *Folia* habet solida, oblonga, inferius dilute virentia, superius saturatiora & splendentia, insigni nervo secundum longitudinem, at nullis penè venis conspicuis: pediculis folii decerps fundit aliquid lactei. *Flos* innititur pediculo quique suo magnitudine Rosæ, & foliis albis rosaceis constat, suave-rubentibus unguibus: medium occupat pro umbilico globulus resinosis, flavus, magnitudine Pisi; resina illa clara est ut Terebinthina, glutinosa, flava, odoris tamen inuicandis: hunc circumdant multa flammula rubra arcè sibi invicem adherentia. *Florem* sequitur *fructus* capsula infidens ferè ut glans; immaturus secundum longitudinem concisus multos seminum ordines continet, magnitudine & figura seminum Mali, transversim per longitudinem positorum; quodlibet autem semen includitur pellicula suæ rubræ, atque alteri pelliculæ miniatæ involvitur. Caro fructus est flava, & succum excludit flavum.

Cortex licet crassius sit faciliè se separât a ligno, quod fragile est, continetque in se medullam mollem quæ faciliè extrahi potest, ita ut lignum remaneat instar fistule.

Altera species.

Magna est arbor, cortice gryseo, in amplex ramos sese expandens; foliis in frondes congestis, oblongis carinatis, foliis *Mercæ* similibus, sed non languinosis. *Fructus* globuli lufori magnitudine, rotundo, per maturitatem exterius viridi, interius rubescente, & multo granulis Ficæ modo refoeto, sicco, saporis haud manifesti, ita ut comedatur quidem à quibusdam, sed nullus sit pretii.

CAP. IX.

Japandiba Marcgr. & Pisonis. Arbor pomifera Brasiliensis, flore rosæ, fructu rotundo segmento superius velis ablatis.

Marcgr.

Arbor est cortice cinereo, subnigricante instar Alni; ligno duro, medullosa; ramis paucis. *Folia* sine pediculis nisi [cum pediculis Pifo.] inordinatè & copiose circumposita, foliis *Japandiba* similia, pedem circiter longa, acuminata, leviter quasi crenata in ambitu, costâ secundum longitudinem conspicua, multique nervis eminentibus secundum latitudinem decurrentibus, tres tantum digitos lata ubi latissima. *Florem* fert insignem, orbicularem, diametrum fere trium digitorum habentem octo crassioribus foliis constantem, figuræ, magnitudinis, coloris & odoris rosarum: in medio stant multa flammula erecta, in orbem composita & instar Lunulæ incurvata, & quasi globum representantia, apice flavo & tremulo. *Flos* autem infidet crasso ligneo pediculo (plerumque bini aut terni in tali bafido aut tritido pediculo.) *Florem* sequitur *fructus* Mali magnitudine & figurâ, sed superâ parte planus, ac si pars abscissa efferet, extus gryscis, intus flavi coloris, continens multos nucleos, satios, angulosos, hepatici coloris, splendentes, magnitudinis Avellane, cordis figurâ.

Viret.

Ramorum paucitatem foliorum frequentia compenfat, quibus folis, quatenus hæcenus confisit vis medicatrix infixa est. Hæc autem vel integra, vel confusa, hepaticæ regioni applicata durities hypochondriorum restituit: eisdemque malis, si ritè ex arte præparentur, atque in apozemate exhibeantur conducunt, ac proinde aperientium numero adscribenda sunt.

CAP. X.

* Descrip.
Ind. Occid.
L. L. C. I.

Arbor venenata Mancinella dicta: Mancinilla. * Jo. de Laet. *Aratica pana* Marcgrav. Pifo. Franc. Redi *Exper. natural.* p. 76. *The Manchinnello Tree.* Ex *sententiâ* D. Tancredi Robinlon.

In arborem excrevit haud grandem, ramis *Araticæ panæ* similibus, sed foliis longè minoribus, tres quatuorve digitos longis, sesquidigitum latis, figurâ ut folia Pyri nostratris; flore minore & in totum luteo, exceptis unguibus internè, qui languinis sunt fructu minore, per maturitatem flavo (aliàs viridi) pulpâ intus auræ, odore casci putridi, nucleis multis ex flavo albicantibus.

Fructus propter frigiditatem suam qualitatè est venenatus. Profundè autem radices agit hæc arbor, amplas, crassissimas, longas, ligno levi instar Sabeis, ex quibus clypei formantur, quos sagitte aut gladio ictus penetrare nequeunt.

Juxta flumina germinare solet. Notatu autem dignum est (inquit Gul. Pifo) eius radicem in palustribus crescentem profundè in terram descendere, (quod tamen in aliis Brasiliæ arboribus haud facile conspicias) unde credibile noxiæ eius frigiditatem qualitatè, qui fructum nocere constat, ex infesto terræ frigore acquirere. Eius autem fructus adeo venenata qualitatè malignus est, ut à Cancris terrestribus comestus ipsos statim enecet, ut testatur J. Solita quidam apud *Franciscum Redi* in

in *Experim. natural.* p. 76. Verùm Rochefortius aliisque Cancros is impune velci scribunt. Mirum autem Pisonem & Marcgravium de venenata & maligna qualitate fructuum hujus arboris adeo perfuntorie agere, ac si excessu frigoris is tantum nocerent qui se is nimium ingurgitaret; cùm alii de funestâ & perniciofa eorum vi admodum tragice declamitent. Hinc dubius aliquandiu hæsi An *Aratica pana* Marcgrav. & Pisonis eadem esset arbor cum Mancinello Rochefortii & nostratium necne; verùm cùm legerem, ut mox dictum apud Franc. Redi *Aratica pana* in Brasiliâ etiam Cancris terrestribus noxiâ & lethalem nedum hominibus, omnis mihi scrupulus exemptus est, & in sententiâ D. Tancredi Robinlon confirmabar eandem esse.

Adiit Hugesius nostræ Arbores hæc fructibus plerumque abundare ad morem Malorum Sylvestrium Europæarum, itaque adeo pulchris & speciosis, ut à decerpendo vix se poverit abstinere ad finem restringendam qua inter itinerandum interdum premebatur. De maligna & venenosa qualitate Mancinello arboris Rochefortius in *Histor. Insularum Antilles* prolixè agit.

Arbor est (inquit) aspectu pulchra, foliis Mali sylvestris, fructu Pomi Apiani [*d. Apia*] simillimo, ab uno latere rubro striato, aspectu pulcherrimo, & odore perquam grato, ut facile ad se gustandum invitet facultatis noxiæ ignarum. Quamvis autem gustu dulcis sit, adeo maligna: tamen & fustellæ qualitatè participes est, ut comedentem, non brevi aliquo 24 horarum, sed æterno & ex quo nunquam evigilatur est sopore opprimat.

Crescunt non raro hoc genus arbores ad litora maris & fluviorum ripas; quod si contigerit poma *Locustæ* in aqua delapsa à piscibus vorari, quotquot ea deglutierint mortem certam incurrunt. Diu autem in aqua incorrupta durant, crustam duntaxat è sale petre solidam lapideæ fere duritiei contrahunt.

Canceri qui sub hæc arboribus versantur malignam inde qualitatè participant, ut ex eorum elu non pauci male affecti fuerint, & in morbos inciderint; quocirca medici quo tempore poma matura in terram decidunt, à cancri comedendis abstinere jubent, quoque saluti suæ consulunt capite.

Sub cortice trunci & ramorum continetur aqua quadam glutinosa, & lactis instar candida, vehementer maligna & perniciofa: cùmque in vis publicis plures occurrant Mancinelli, si forte ranium aliquem inter eundem manibus contrices, exsiliet inde lacteus ille succus venenosus, qui si forte in camifiam seu interulam incidit, maculam illi inuret fordidam agrè elubilem; si in carnem nudam, ni confectum frigidâ illam abluis à loco tacto, cutim inflammat & pustulas excitat. Precipue tamen timendum oculis, in quos si fortè aque hujus causticæ & venenosæ guttula incidit inflammationem vix credibilem excitat, & per novem fere dies visû privat. Ros aut pluvia folis arboris infidens aliquandiu eundem product effectum, cutim aque fortis instar adurens.

Umbra hujus arboris homini noxia est, & siquis fortè sub ea dormiverit totum corpus inflatum sentiet miro modo. Accedit ad malignas Mancinelli qualitates, quod cibus igne ex ejus lignis accensis facto coctis aliqd novu imprimat, quo edentium os & fauces urant.

Hanc qualitatem consilii Indæ Aristillan toxicis suis quibus sagittas illinant ut plagas lethales inferendas tum rorem folis arboris desuper incidendum, tum succum fructuum perpetuo admiscunt.

Remedium affectuum ab hujus arboris succo aut rore idolorum, quod pustulas excitatæ brevi sanat, inflammationemque & inflations sedat & compescit, est aqua quadam clara intra testam Limacis Militis dicti contenta loco affecto applicata, aut oleum sine igne ex eodem insecto elicitum. Hæc & plura Rochefortius.

Hæc etiam arbor esse videtur quam J. Bauhinus *Arborem venenatam* aliam vocat, quæ, describente Thevet, fructum fert Pile palmæ magnitudine, visu speciosum sed venenatum, cujus succo Barbari sagittas imbuunt, is contra hostes usuri.

Huic eadem nobis videtur, quamvis minus exactè descripta,

Teliam seu arbor ureni Nierenberg. *Hist. exot. L. 15. c. 14.*

Venenata qualitatè cum Mancinello convenit. Lac enim (inquit) ita adurit, ut contactu minimi etiam per umbram pilos defluere faciat. Corticis qui frigidus & fuscus decoctum articulorum dolores solvit. Ex materia quæ virorem Chalcanti emulatur sunt lectorum fulcra. Cimices quidem concipere non solent, sed fabrorum manus & ora ita instillant dum illum contrectant, ut multis diebus non detumescant. *Nostrates etiam America coloni conclavium tabulata, spondas, aliisque supellectilia ex hoc ligno faciunt quoniam insecta quæ aliam quamcumque materiam arrodunt & corrumpunt hanc Mancinellæ non attingunt.* Nierenberg. Arborem esse magnam scribit, materie firmæ, fructus vires, unedonis forma & magnitudine est. Nascitur in frigidis montosis locis *Tepeclani*, at calidiora non refugere ait, nam apud Matinos invenitur.

CAP. XI.

Carandas Indica Arbuti facie J. B. *Carandas Garcie* C. B. An *Auruba* Oviædi?

Garc.

Arbutuscula est Arbuti magnitudine, foliis similibus, copioso flore, odore Periclymeni, fructu exiguis Malis persimili, nigricante per maturitatem, gratissimo uvarum sapore, ex quo à nonnullis vinosis succus exprimitur. Fructus autem vires magnitudine est nucis Ponticæ cum suo putamine, interdum major, succum nonnunquam exhillans viscidum & lacteum. Editur à nonnullis fructus maturus cum fale. Solt tamen cùm viridis est maris & aceto condiri, & ita adservari ad excitandam languelcentem appetentiam.

Nascitur tum in continenti, tum in Balagac.

Auzubum

SECTIO II.

De Arboribus fructu conoide squamoso aut reticulato Anna & Araticu dictis
asperis & levibus, & congeneribus.

CAP. I.

De Anona, Araticu, Durione.

1. Pomifera Indica fructu conoide squamoso, viridi. Ata maram H. M. P. 3. Tab. 29. p. 21. Abate de Pancho Recchi.

H. M.

Arbor est mediæ magnitudinis ad viginti circiter pedum altitudinem assurgens: cortice tegitur fungoso, intus rubro. Lignum albicans, prædum, cujus matrix viridior est, inodora, gustu subamara ac subaustera: paucos diffundit ramos, quorum ut & ramulorum ac virgultorum cortex viridis est, cinereis interstinctus punctulis. Radix flavescens rubido tegitur cortice, grævolens est, saporis verò unctuosi, & in plurimas divisa fibras, quæ tamen per terram non late diffunduntur. Folia oblongo-teretia atque glabra, foliis Malakariæ ambus haud absimilia, sibi tamen è regione non respondentia, supernè viridia & nitentia, subius subviridia, manibus conficta unctuosissima, inodora. Flores singuli suis pediculis coherent, foliis ornatis minoribus, quæ postea decidunt; petalis constantibus, crassis, triquetris, coriaceis, intrinsecus albicantibus, extrinsecus verò dilute viridibus, odore corio uto æmulum, si adoleantur, spirantibus.

Cæterum è floribus stamine fructus emergit, seu potius Comus, qui maturus magnitudinem habet Citri vulgaris, exterius viridis ac striatus, interius verò albicans, necnon medullâ succulentâ saporis grati, odorisque suavis, refertus. In his autem fructibus, semina dura, oblongo-teretia, glabra, nitentia, necnon plana ac utriculis inclusa, locantur; eaque succulentâ & albicante fectus pulpâ arctiosae obducta cernuntur. At verò fructus ipsi immaturi decerpuntur, qui sponte per se Mespilorum instar mungantur & comeduntur.

Nullibi in Malabar sponte ortur, sed ex insulis Philippinis in Indiam delata fuit. Amat locum calidum & humidum, & sinit equino subactum, atque rigatione & fervidis solaribus radiis gaudet. Porro post primum biennium aut triennium arbor hec denum frugifera est, Aprilis viz. Maiòq. tum Augusto atque Septembri mensibus flores fructuque fert: flores namque qui mense Aprilis emergunt, Augusto circiter maturos proferunt fructus; quique mense Septembri prodeunt proximo Februarii perfectum exhibent conum. Non raro ad quinquagesimum annum & ultra frugifera est, modo conveniens adhibetur cultura.

Folia hujus arboris minutim confusa, & addito sale in cataplasmatibus formam redacta, tumoribusq. malignis imposita, potenter eos maturant. Fructus verò immaturi in aqua communi cum paululo zinziberis decocti vertigini medentur; ac sufficenter mitigati, & in deliciis comesti valde refrigerant, alvumque reddunt laxiorem si aqua superbibatur.

Fructus huic simillimus à Reccho depingitur sub titulo Ahate de Panucho. At D. Hermannus Anonæ Maram H. M. synonymum facit.

Li-ci & Lumeny arbores & fructus Sinenfes

Michaeli Boym in Flora Sinenfi depictæ à precedente non multum ablundunt. Li-ci, inquit, fructus Piniferæ arboris fructum refert, sed Lumeny levissimum pelliculam habet, uterque saporis fraga & uras. Junio & Julio mensibus maturescunt. Sinenfes pulverem ex illorum nucleis bibendum præbent ægrotis. Si dicti fructus sint viles nobiles nucleos grandes & de subacida carne parum; si transplantati nucleos exiguos & de carne dulci plurimum habent. Caro est coloris unguium humanorum. Recens collecti si salita aqua aspergantur per plures dies conservantur; abstractoque cortice recentium saporem præstant.

* P. 3. T. 30.
31. p. 13.

2. Anona Indica fructu parvo violaceo Herman. H. L. Anona Maram, ex Anon Ovidi, H. M. 2. potius Guanabana Ovidi, fructu squamato J. B. Pyro similis fructus alter in nova Hispania C. B.

H. M.

Præcedenti haud absimilis est, nec proceritate cedit; Folia tamen angustiora, magisq. acuminata, ac pluribus ornata nervulis, necnon aliori viore nitentia.

Flores à prioribus vix differunt. Fructus verò licet non, uti Ananaram, è compactis lignorum squamarum struce compositi, sed undique glabro, hyacinthino, ac tenui cortice obducti sint, nec magnitudine cedant, quoad cætera tamen planè cum his conveniunt. Hac quoque arbor provincie Malabar peregrina est, & è longinquis regionibus delata.

Viribus cum priore convenit.

Guanabani Ovidi icon quæ habetur apud J. B. Tom. 1. lib. 1. cap. 55. cum iconè hujus plantæ in H. M. adeo exactè convenit, ut utramque eisdem specie fructus esse minime dubium sit.

Guanabanum autem Ovidius sic describit:

Procera

Procera est arbor & formosa, folio ferè Mali Medicæ quam Limonium vocant, fructu pulcherrimo, mediocri Melonis magnitudine, qui tamen interdum in capitis pueri magnitudinem excrevit. Cortex huic fructui viridis, & qui certis quibusdam squamis distinctus videatur ut strobilus, levioribus tamen, neque ita tumentibus, quandoquidem totus cortex tenuis sit, neque crassior quam in Pyris. Caro candidissima, saporisque delicatissimi, quæ facile pinguedinis lactis instat in ore reolvitur. Per ejus carnem sparsa sunt semina magna, cucurbitarum seminis aliquanto majora & nigricantia.

Frigidus est hic fructus, & per æstus utilis. Nam tamen quis integrum Guanabanum devoret, nullum inde sentiet nocumentum. Infirma est ligni materia.

Per universam ferè Americam nasci tradunt.

Proceritate & fructus colore differre videtur à Anona-maram. Clusius ait cum Durionibus plantæ convenire Guanabanum Ovidi: Quod si ita sit, Durio minus rectè describitur à García & Acosta fructu Melonis magnitudine, denso cortice lepto, eoque multis brevibus aculeis crassif, ac pungentibus horrente intus concamerationes quatuor secundum longitudinem habente, singulas tria aut quatuor receptacula continentes, quibus singulis fructus instat admodum candidi, magnitudine ovi Galinacei, gustu suavi, &c.

3. Anon Ovidi, Hispani Mangier blanco, fructu minore lateo.

Adeo in paucis differt à Guanabana, ut specie diversam vix putem.

Anon (inquit) arbor est cujus fructus magnam cum Guanabana habet similitudinem, cum formâ, tum carne & semine. Sed & ipsa Anonæ arbor Guanabani arbori simillima est, & magnitudine, & formâ, & folio. Duabus verò in rebus differt. Primum quod hujus fructus minor sit Guanabano, corticisque color luteus, qui in Guanabano viridis est: deinde quod mæo quem quidem judicio gravior sit palato Anon quam Guanabana, utpote firmiore carne. Utrumque magno in pretio habent Indi Americæ, & diligenter in prædis suis colunt.

Annonam à Guanabano specie distinctam non esse Josephus Acosta l. 4. c. 25. affirmare videtur, Annona, inquit, sive Guanavano Pyri est magnitudine, Pulpâ butyri modo, cui grana plurima nigricantia includuntur. Nihil tamen temere affirmandum.

Fructus hic Hispani Mangier blanco dicitur; Manjer autem blanco Hispanorum eum fructum esse quem nostrates Americæ coloni The Cullard Apple vocant, D. Tacerdus Robinson à quodam negotiatore Americano edoctus est. Idem ingenio. Amicus noster aliorum relationibus & historiis cum descriptionibus Araticu quæ apud Pilonem & Franciscum Rodi habentur diligenter collatis exinde collegit The Cullard Apple nostratum eundem proferi fructum esse cum Araticu tertia, seu Araticu Ape eorundem Autorum: cujus sententia & ego libenter subscribo. Descriptionem autem ejus & historiam paulo inferius dabimus.

4. Anona Americana fructu majori, Soortfack parvum vulgè Herman. Hort. Leyd.

Nomine (inquit) Soortfack parvi ex America hic invecta sunt semina oblonga, angulosa, nonnihil depressa, flavescientia, Anona Indica majora, quæ lata proterunt sobolem pedalis longitudinis, cui alterno ordine adstant folia Lauri amplitudine, latè viridia, lucida, glabra.

5. Araticu prima seu simpliciter dicta Francis Rodi Experiment. natural. p. 75. Araticu potius Maregravi & Pisonis. Nostratusque Jamecæ & Barbados insularum colonis, The Solwer-Sop, ut D. Robinsono videtur.

Maregravi.

Arbor est caudicis & ramorum figurâ, ac colore corticis ut Malus Aurantia, sed foliis, flore & fructu differente. Folia habet circiter semipedem longa, alternatim opposita, elegantia, superius saturate viridia, crassa & ad tactum solida, duos panes digitos lata, linguæ humane figurâ, & in extremitate acuminata. Hinc inde prope magnus, egregius, magnitudine superans florenti Frutillaræ, totus flavus, exterius compositus è tribus foliis cordiformibus, sesquidigiti longis, & crassis instar corticis Aurantii Mali, erectis, quæ in suo medio continent alia tria minora, & dimidia crassitie, quorum quolibet semiglobum concavum refert: tria autem hæc ita composita & extrematibus sibi imposita sunt, ut globum integrum, interius cavum, & magnitudine Juglandis referant: globus hic in cavitate sua Stamen habet globosum, magnitudine Avellane, luteum, & in stamine apicem parvulum, rotundum. Sunt autem & stamen & apicem tuberculis exiguis luteis prædita, quæ videntur ut pori in cute hominis algent. Flos totus flavus est, odoris suavis sed nauseabundi decedus; singulis diebus multi se aperiant, & post aliquot horas sponte decidunt, strepitum excitantes inter cadendum ac si baculo aliquis feriret arborem, gravis enim est flos & grandis.

Florem sequitur fructus, qui maturatur præsertim Decembri & Januario. Non est autem edulis nisi sponte decadat, tunc enim instat pultis mollis est: est autem figuræ turbinatæ, quatuor aut quinque digitos longus, ubi pediculo adhæsit septem aut octo digitos crassus in ambitu. Externè coloris est ex albo & viridi mixto, vel planè pallide vires, & videntur quasi cunctæ squamæ composita effit, ita enim lineis viridibus pallide virescentibus squamæ adnæscuntur, & qualibet harum habet tuberculum in medio exiguum, fulcum, ita ut nucem pineam ferè repræsentet. Mollis est cum sponte decedit, ita ut instat casæ veteris purpuri digitis decorticari possit. Continet carnem seu pulpam subflavam, quæ quasi ex pyramidibus videtur composita, filamentis quibusdam intermixta & multis nucleis seu seminibus. Pulpâ odore non male refert massam panis fermentatam aut aliquid melle admixtum; saporis ex dulci subacidi & subacris est. Eo loco ubi pediculo infidet fructus, durioris carnis corpus, suppositori figurâ, in se continet, quod seorsum extrahi potest, quod comeditur & pro laurissima buccella habetur.

Aaaaaaa 2

Semina

perpetuis quadratis confans, ovi Struthionis plus minus magnitudine & figura, coloris viridis, intus refertus pulpa alba humidâ, que maturata & exsiccata farinacei fit saporis, & tempore fastis comeditur. Cujus tamen excessus cum evidenti vite periculo fit, quod ob frigiditatem & flatulentiam, mox Fungorum terrestrium suffocationem minetur.

Lignum earum quæ ad arborum magnitudinem excreverunt ad varia mechanica usurpatur: cum enim levis sit, tenax, suberosus totus caudex, Indigenæ & Nigritæ exinde *langakas* potissimum conficiunt, id est, rates suas ex triglino copulato ad fluvios raptim trajiciendos. Medica autem qualitas in bulbosa sua radice consistit.

Aninga simpliciter dicta, seu I. Pisonis.

Eisdem locis stagnantibus, ejusdemque altitudinis conspicitur. Caudice itidem unico, sed qui displicetur mox in varios caules crassiusculos, molles & juncos, Muscæ arboris instar. Inde ex unoquoque caule folium prae grande, oblongum, raris venis conspicuum fastigiatur. Flore est unico, atque magno & candido, ex quo progerminat fructus haud vulgaris, primò viridis, mox ex cinereo flavescens, oblongus, crassus, compactus, ac veluti granis & punctulis distinctus; Barbaris edulis defectu melioris alimentis.

Uterque *Aninga* radice est crassa, bulbosa, quæ sola foliis & fructui harum plantarum in medicina præferenda est. Quippe cum tenuium sit partium & deobstruens, in varios usus adhibetur à Lusitanis & Barbaris.

Contra hypochondriorum & renum inflationes ac obstructions fomenta inde conficiuntur. Oleum expressum præstantissimum etiam habetur contra prædicta mala, atque olei Nymphaeæ & Capparium vices supplet.

Si ex radicibus denique in urina humana coctis balnea fiant, eaque aliquoties calida reiterentur, summo existunt solatio contra morbos articulares tam inveteratos quam recentes.

Arbor fructu nucis Pineæ simili C. B. Pineæ nucis speciei Melanjen J. B.

Thvet.

Magnus est, Nux Pinæ specie, cortice luteo, quo spoliata carnem in particulas dissectam si degustaveris, saccharum ore continere dixeris, cum pauxilla Nucis Moschatæ portunculâ permixtum. Hoc Barbari ad sedandam sitim utuntur.

Fructui *Nane* satis similis est, nisi quod in arbore provenit, Mori ferè proceritate, nigro cortice vestita, folio quadratenus rubescens, longitudine & latitudine folii Angelicæ.

In *Neumere* maris Indici insula invenitur.

Pino similis Orientalis C. B. Pini formæ Cibagæ J. B.

Ex Orientalibus regionibus *Cibagæ* nomine à Paludano delatum est semen, colore nigrum, acuminatum, ex quo prodit planta, Pini formæ, sed tenerior. *Camer.*

SECTIO TERTIA.

Arbores Pomiferae fructu corticoso, floris calyce basi adherente.

FRUCTUM corticosum vocamus qui non membrana tantum tenui pulpam ambiente sed cortice crassiore et tamen molliore cingitur, cujusmodi sunt Mala Citria, Limonia, Aurantia, &c. Horum plerique polyphyreni sunt, quibus ob convenientiam in reliquis unum vel alterum monophyrenum adjungimus.

Nè quis autem obijciat hoc factio confundi Arbores Pruniferas & Pomiferas, sciat nos pro Pruniferis habere non omnes qui fructum obtinent majorem pericarpio donatum monophyrenum, sed insuper requirere ut in tenui tantum membrana contegatur.

CAP. I.

De Mala Citria seu Medica, The Citron Tree.

MALUS Citria, Græcis *Malus Medica* & *Affryia* dicitur, utroque nomine à regionibus, unde primum in Græciam allata, ducto.

Cum Veteres scripserint Mala Medica non mandî, conjecit J. Bauhinus Mala aurantia nostra potius quam Citria Veterum Medica fuisse. Tantum enim abest ut Citria hodie non comedantur, ut præ ceteris omnibus in maximis deliciis habeantur: nisi quis (inquit) malit probare rationem Athenæi, non idè abstinuisse Veteres à Citriorum edula, quod non fuerint edulia, sed quia in alium usum, tanquam rem magni pretii, potius aservanda duxerint.

Athenæus Citri nomen extare apud Veteres Græcos negat. Suspiciat ille Citrium à Cedro tanquam Cedrum nominatum fuisse; propter odorem fortasse, inquit J. Bauhinus. Hæc conjectura Voffio improbat. Palladii diligenti Citrus in Italia primum coeuit; hunc olens imitata posteritas eam Gallis & Hispanis, ubi nemora jam & campos occupat, communicavit.

Ceterum

Ceterum Citri vox æquivoca est & pro duabus arboribus accipitur, altera in frugifera è cuius ligno merita olim fiebant; altera *Malus Medica* & *Affryia* dicebatur, ut Plinius dicitur verbis docet. Consultè Etymologicum Clariss. Voffii.

Citrus, descriptis Corio, arbor est fructuosa veluti *Cotonea*, brevi trunco, longis ramis, crassiss, lenis & obliquos, viti glabræ vestitus cortice, ferende fructuum molli valde imparibus, & ad terram pronis, idèque subjeptis per transversum habilibus fuscis. *Fila* Laurinis similia, densiora tamen, multoque majora, & ad Juglandis magnitudinem accedent, oblonga, utrinque acuminata, egregie viriditatis splendoreque, præsertim superne, inferne emine pallidiora sunt, [per ambitum serrata] totâ hyeme arborum suam exornantia, odoris acerrimi, late spirantis, qualis in *Meliosphylo* sentitur, cum gravitate quadam cinnamomum imitante, [juncturâ quadam pediculi inharrentia; Soli si obijciuntur, instar foliorum Hyperici foraminibus vilius ferè effugientibus undique punctum trajecta cornuntur. *Red.*] Spinis armatur sub omnium foliorum annexibus longitudine uncialibus, rectis, acutis ac viridibus [J. Bauhino rigidiusculis, flexilibus tamen nec ita infestis] Flores virentes gemmarum calyculi emittunt oblongos, candicantes [sapiusculè forniculæ purpurantes, calathi effigie, solidos, odoratos, staminibus in medio tenuibus ac capillaceis.] Horum duplex est genus; sterile & infecundum quod colo caret; & fertile, quod in medio stylum exeret passim colo involutum æmulantem, cuius à tergo fructus rudimentum annexum.

Fructus florem sequuntur singuli, longitudine non rarò dodrantalis, figurâ ovata, interdum etiam globosa, superficie rugosa tuberosaque, colore primum viridi, in maturate verò aureo seu citrino, odore foliorum simili. Cortice ambiuntur tenui, amaro & feruido, cui subest caro cartilaginea, duraque consistentia, colore candido, sapore acetose, condice capitate. Bractice truncatis referunt. In medio malo cavitas quadam est, succo vehementer acetoso, suis membranis contento plena, cui immixta sunt oblonga & semuncialia *semina*, utrinque ferè acuminata, cute foris flavâ striatâque intus candidâ duplicique nucleo constantia, quibus amarus, tenuis & medicoriter fervens est sapor, præsertim cutis, nucleus enim dulcedinem quadam admixtam habet. Radicibus nititur copiosis & tenuibus.

Fructus Citrii magnitudine variant: quidam enim in molem excreverunt *Melopoëponis* parem, ita ut ad pondus librarum decem nonnunquam perveniant, hi nullo ferè succo sunt; adferuntur autem ex Liguria & Adriatici maris insulis: alii Limonium magnitudine sunt: alii paulo majores, quæ à Iacobi Bencaco alportantur. Formâ etiam differunt citria; nam alia prælonga sunt, alia rotundiora, alia in variis figurâ hominum industriâ vatis figulis inclusa formantur. Quædam sapore remissiore sunt, quedam vehementiore. In colore etiam differentia observantur, nonnulla dilutiora, alia saturatiora sunt; non multum tamen differunt naturâ & viribus. Non omnes has differentias accidentales & à statione aut fortè etiam infestatione ortas suspicamus. C. Bauhinus quatuor distinguit species:

- I. *Malus medica simpliciter* est dicitur.
- II. *Malus medica maxima*, pulpâ plurimâ.
- III. *Malus medica fructu ingenti tuberoso*, *Citrangula* quibudam.
- IV. *Malus medica ab Imperatore Carolo V. ex Hungaria in Hispaniam delata*, quæ omnium *Malis medica* generum acidiorum suavisimum, ut Clusius in sua historia refert. Parkinsonius noster in Theat. Bot. sex recentè & descript varietates: eæ sunt

1. *Malus citria major*.
2. *Citria malus minor*, five *Limonea*, quæ à præcedente differt foliis minoribus & brevioribus; floribus etiam minoribus & saturatis rubentibus; fructu minore longiorque, cortice medicoriter crasso, flavo, minus scabro, succo copiosiore cum paucioribus seminibus.
3. *Citria malus five Limonea prægnans*, alium fructum minorem in se continens. Fructus est monitrosus.
4. *Limonea dulcis*; Hispanis *Limones Imperatoris*.
5. *Limonea acida*.
6. *Limonea multiformis*: Has quinque posteriores species, *Limoneas* Clusio dictas C. Bauhinus, & rectius nostra sententia ad *Malum Limonium* refert. His addè Ferrario 1. *Malum Citreum vulgare belluatum*. 2. *Malum Citreum Cucurbitinum vulgare*. 3. *Malum Citreum digitatum seu multiflorum*. 4. *Malum Citreum dulcissimâ medullâ*, apice non ita plerumque cuspidato.

D. Tavernier in peregrinationibus suis per regnum *Tunquin* duo citriorum genera observavit, alterum flavum, alterum viride, utrumque adeo acidum & immitte ut mandî non possent aut degluti abique insigni offensione ventriculi. Succus tamen, quemadmodum apud nos Aqua Fortis utiatur ad mundanda metalla, cuprum, stannum, ferrum, antequam deaurantur; ut & ad tinctorum præcipue Serici. In usu etiam sunt pro lividis ad candorem lineamentibus conciliandum, eique emaculanda. Quin & per totum Magni Mogoris Imperium succo isthoc Citriorum utuntur ad pannos lineos intuentium oculos perstringant & offendant.

Citrii Mali partes omnes, cortex exterior & interior, pulpa seu succus, & semina, eximii usus sunt in medicina; & contrarios sibi invicem effectus produciunt. Exterior cortex flavescens valde odoratus est & aromaticus, sapore amaro, exsiccatum cardiacum est insignè & Alexipharmacum, ventriculum frigidum & flatuosum calefacit & corroborat, flatus potenter discutit, humorisque crudos ibidem aut in intestinis contentos concoquens & digerens; masticis halitum ori emendat: ciborum concoctionem promovet, & melancholiam conducit: in hypochondriacis morbis, ut in vapore, flatibus, palpitatione cordis, obstructionibus & imbecillitate viscerum plurimum commendatur ab experientia. *Herman. Grube de Mala Citrea*, p. 26, 27. Pulverem corticis exterioris Limonium & Aurantiorum ad eadem valere verissime est. Saccharo conditus inter bellaria mensis secundis infertur; Elethuaris etiam cardiacis admissum adversus contagionem & affectus prædictos. Quinetiam alio laxande conducit, in quem usum ex paratur *Elethuarium de Caro (alutrium)* ad humores frigidos & pituitosos evacuos utiles: tunc etiam ulsari potest cum bilis phlegmati admiscetur.

Interior

Interior & alba pars corticis parē insipida est, nec ullum habet in medicina usum; inservit tamen pro confectionibus dulcibus, & apophoretis.

Caro seu pulpa interior aut succus inde expressus quamvis succo Limonum minus acidus sit, vi tamen refrigerandi ei plurimum antecedit, inquit Parkinson: in febribus ardentibus & pestilentialibus apprimē utilis est, ad venenum refrigerandum, astum contemperandum, bilis effervescentiam & sanguinis organum reprimendum, sitim extinguendam, spiritus recreandos, appetitum acendum: a iunt & ebrietati resistere & virginitati conducere.

Semina cardiaca sunt & alexipharmaca, adversus itcus scorpionum aliorumque animalium venenatorum, necnon pestis & variolarum contagia cor muniant; ventriculi & intestinorum vermes enecant, menles provocant, abortum causant, humores crudos & serosos digerunt & exsiccant tam interne in corpore, quam externe in ulceribus humidis & ichorosis.

Memorabilis imprimis est historia, quam Athenaeo narravit civis quidam suus cui Ægypti mandata fuerat administratio. In maleficio deprehensus quoddam ille ad serpentem morfus damnaverat. Productus illis & ad theatrum euntibus destinatum latronum supplicio in via fore caupona quædam, misericordia commota, quod in manibus tum habebat Malum Citrium dedit. Acceptum verò illi comederunt: & paulo post ingentibus ac ferocissimis anguibz oblatis, commorsique ab Aspidibus nihil læsi sunt: qui tandem cum illorum custodem militem interrogasset, nunquid bibissent aut edissent, urid comperit quod id acciderat, nimirum, absque dolo Citrium illis traditum fuisse, postridie alteri rursum dari iussit alteri minime: percussus hic confestim perit, illa vero qui Citrium comederat: indeque multis & expertis cognovit esse Citrium adversari venenis omnibus.

Citria innoxia & quasi recens collecta procul mitti possunt: si arboræ musco singulatim involvantur ramulorum cæsius cerâ vel cretâ superlitis. *Ferraz. Hesperid. l. 2. c. 19.*

CAP. II.

De Malo Limonia. *Cy. Lemmon.*

Malus Limonia Citrie seu Malo medicæ congener est. Limoniae nomen haud tenet apud ullum probatum, vel Græcum, vel Latinum autorem invenias, videturque posterius feculi esse inventum.

Differt à Citria Malo fructu minore, cortice tenuiore, copiosiore pulpa, eaq̃e acidiorē. Malus autem Limonia magno caudice affurgit, [Citric lacum Benacum in eam sese attollit proceritatem in quam aliis in locis Salices & Ulmi *Calceolar.*] ramôque habet tenuiores, longos, firmos, longis, virentibus spinis armatos, [isque aliquantulum hamatis, multoque pluribus quam Citria, quo fit ut ejus virgæ quandam Rubi imaginem referant. *Cord.*] Folia per ambitum nonnihil serrata, minora quam Citrie, confimiliter foraminulenta, densa, viridia, ac glabra. *Flos* purpureus (J. B. purpureus) quam Citrie paulo minor, aliis non diffimilis. Forma Pomo oblonga, turbinata, rugosa, & tuberculis inaequalis, sed minus quam Citria; color pallidior, magnitudo minor: in eo etiam differt à Citrio, quod cortice pulposo tenuiore, minisque carnoso, succo uberiore doneatur, eoque acidiorē, ut interdum nihil feret nisi succum contineat. *Semen* non multum diffimile amarancti.

Hujus etiam arboris plurimæ species seu varietates habentur: Quatuor recenset Cordus.

I. Primum anserini ovi formam ac magnitudinem habet, odore inter Citriam atque Arangiam Malum medio.

2. Secundum globosum minisque prædicto, utroque capite veluti eminente umbilico insignitum cætera sui parte fruticolum.

3. Tertium oblongum est Gallinarum ovi figuræ & magnitudinis.

4. Quartum tertio æquale est, sed globosum, & superficie magis aequali.

C. Bauhinus in pinace novem constituit species.

I. Malus Limonia acida, de qua dictum.

II. Malus Limonia major dulcis: fructu minore & oblongo Limis similis *Claf.*

III. Mal. Lim. folio serrato, fructu oblongo cortice tenuissimo, quo Limas primum genus *Caf.*

IV. M. Lim. fructu rotundo orbiculato. Limas alterum genus *Claf.*

V. Limones pregnantēs, alium fructum minorem in se continentes *Claf.*

VI. Limones variarum figurarum, toti fere carni *Claf.*

VII. Malus Limonia minor dulcis, Limonis genus in Hispania, minimo fructu, vix nucis magnitudine, odore cæteris præstantiore, excellente arbore.

VIII. Limonum Sylvestrium in Syria provenientium inque Ægypto & Africa meminisse Sciliger, pomis admodum exiguis acidissimis.

Limonum à Ferrari & Commelino descriptorum Catalogum sequentem D. Tancredus Robinson debemus.

Limon Ligusticus, insigniter variat, ut Limon S. Remi, Ciericus seu Citriformis, Genuensis, qui à fructu parvo rotundo *Pussila Pila* nominatur.

Limonis Neapolitani multum variant, ut *Limon Casetanus* figurâ ultra vulgarem modum ovata, ac cacumine fastigiata: *Limon Amalphantinus* forma oblonga, apice admodum eminente: *Limon perussillus Calabensis* fructu subrotundo.

Limon Romanus à Rio vel Rivo, insigniter cuspidatus, nonnunquam digitatus.

Limon prægrandis Domine *Lauræ.*

Limon incomparabilis, figurâ inter oblongam & rotundam ovata.

Limon Imperialis, extens productior satique crassus.

Limon medulla dulci duplex, vel vulgaris Italicus, vel Olyssipponensis, qui foliis & fructu facile distinguntur.

Limon

Limon Pyri effigie, vulgò *Peretta* sive *Spatafora*, isque major & minor, lavis vel striatus.

Peretta confimilis Limon, sed oblongior & angustior.

Limon Spatafora Reginus, crasso mucrone fastigiatus, Aromaticus, cortice punctum lacunoso.

Limon Reginus fructu racemoso oblongo, paulatim extenuato in apicem cuspidatum.

Limon striatus sive *canaliculatus*, summa parte muliebrem in papillam exuberantem.

Limon striatus Amalphantinus, Mali Citri magnitudine, cortice perquam verrucoso & scabro.

Limon Sardonius subrotundus, manente folii apiculo velut rostratus.

Limon Reginus, umbone retortum in mucrone emisso bene fastigiatus.

Limon Florentinus Barbados, foliis serratis, viridi atore pictis, & Hyperici modo punctum pertulis & translucidis.

Limon Scabryus Lepra facie.

Limonis vari Citrati, lavos & scabri & alios Limones sepe includentes.

Limon Pseudo-citratus Barberinorum.

Limon citratus Sylvestri.

Limon globosus Ponticus, isque quintuplex, Ligusticus, Rubens, Romanus, Chalcædonicus, Tripolitanus.

Limon spongiosus Calabria rugosus.

Limon spongiosus (spongiosus) Liguriæ verrucosus.

Lima est multiplex, dulcis, acris, agri Privernati Romanæ, citrata.

Lima Citrata oblonga, scabiola & monifolia, quandoque & subrotunda.

Lima subrotunda spinis crassius & longitudine vastissimis Florum in hortis Romæ.

Gaudet Limones eodem celo calido, curâ ac cultu quo Citria. Ad nos deferuntur ex Hispania *Lauræ*, & Italia, in quas regiones ex Media & Persia primum invehita, nec enim sponte ibi proveniunt.

Limonia cum gustu reliquis omnibus [Aurantio & Citrio] sint acidiora, idem succo frigidiore *Vitis* & esse probabile est. Valent ad eodem usum ad quæ Citria; ad venena tamen ut minus efficacia, ita *Uvae*.

ad astutantes morbos potentiora habentur. Et hæc quidam comedunt, non integra, (ut Jo. Bauhinus ait), sed cortice denudata & in laminas concisa, asperso multo Saccharo, quomodo magnam cum palato gratiam inest, sitim potenter restinguunt & febrilem ardorem compescunt.

Succi Limonum sunt admodum efficaces in dissolvendis calculis & detergendis partibus. *Herman.*

Græbe de Limon. p. 10. Idem scribit *Crato*, alique, ut *M. Blegny* in *Zodiac. Med. Gallico* An. 2. p. 127.

Syrupus de succo Limonum magni fit ad calculum & obstructionem renum; item ad sitim & astum in febribus ardentibus: cordi & ventriculo robur addit, & bilis effervescentiam compescit: idcirco haud infeliciter imbecillitates, lymphaticas, fluctuationes, vomitus & singulus febribus ardentibus supervenire solitos curat.

Cortices Limonum non minus quam Aurantium Saccharo conduntur pro bellariis, & ad eodem usum valent. Conduntur & parva integra ad varios usus.

Aqua è Limonum, ut & Citrorum succo destillata coctum medicum insigne habetur.

Succo Limonum scribuntur literæ oculare, quæ igni admotæ manifestantur. Eorum acido succo tam elegantem purpureum colorem conservare solent, ut etiam Violarum aliorumque multorum conciliatis, ut nihil supra. Hinc & tinctoribus suis est ad colores multos transmutandos aut fingendos, qui magnam ejus quantitatem insunt.

Ad nephriticos affectus & Ligni querc. dersi ʒ. i. aq. font. lb. vi. succi Limonum ʒ. iiii. Infund. omnia per 24. horas supra cineres calidos, postea coq. ad tertie partis consumptionem: coletur.

Dosis ʒ. vi. valde prodest calidæ jecoris intemperie, ulceribus renum, ardori urinae, sed præcipue pituitam salis & viscidam è renibus & vesica evacuat. dyliur. & strangur. causam. Potest ex hoc decocto vinum dilui. Mihi communicatum à patre religioso. *Ctesneus.* Excerpti D. E. Halp.

2. *Mal. Naregam* * H. M. *Malus Limonia pumila* Sylvestris Zeilanica fructu monopnyreno D. * P. 4. T. 12. p. 27.

H. M.

Medix est magnitudinis, cortice glabro, cinereo, coloris saporisque aromatici & acris obducta, ligno albicante, denso, prædure, arduum unito; ramis foliaceis è caudice erumpentibus, spinis rigidis, è succo flavescens oblitis. Radix albicans, subrobo cortice recta, odoris aromatici, saporis amari.

Lima juxta spinas circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, densa, glabra, cum formâ, tum colore, odore, & sapore Limonum pusillum foliis haud abimilis. Flores plures simul juncti extremis furculis inhaerent, exigui, candidi, odorati, quatuor oblongo-rotundi, acuminati, crassius ac mollioribus foliis constantes, *staminalis* multis, calycis in modum juncti, medium occupantibus; inter quæ *stylis* prodiit crassius, albicans, superius planus ac rubescens. Floiculus succedunt *fructus* ovales, tum figurâ, tum magnitudine olivis haud abimilis, ut in vertice extigui spinula dotati, colore primum viridi, in maturitate vero aureo seu citrino, ut Limonia: cortice amburunt tenui, gustu amaro, atque in medio fructibus cavitas quædam est, succo acetoso ac subamaro, sui membranis contento plena; qui inclusus est nucleus oblongo-rotundus, acuminatus, albicans, rufâ obductus pelliculâ, odore saporisque Limonum folia referens.

Nascitur limis arenosis ac montanis ubique in Malabar. Flores plerumque Junio, Julio, Augusto & Septembri mensibus, atque dein maturus profert fructus.

Decocta in oleo hujus arboris folia, ac capiti applicata cephalicam tollunt; corundemque succus præstans habetur erithimum capiti purgando. Expressus è fructibus endemie illi cachexie (*pias*) medetur. E sola deniq. radice pilule formantur antispasmodicæ.

Hic fructus quamvis in reliquis cum Limonio convenit, in eo tamen differt quod monopnyrenus sit.

Locus & Tempus.

3. *Malus*

3. *Malus Limonia Indica fructu pusillo. Tjerou-Katou-Naregam H. M. P. 4. T. 14.*

H. M.

Arbutula est humilis, ad sex, septemve circiter pedum altitudinem assurgens, caudice tenui, ramulis spinosis, cinereo cortice obductis donato. Lignum flavescens, prædurum, inodorum, insipidum. Radix fibrata, flavescens, saporis amari, odoris aromatici. Folia oblongo-rotunda, in ambitu leviter crenata, odorata, aromatica, petiolis alatis feu foliolis circa ramulos geminata proveniunt, duobus viz. tribusve paribus, cum simpliciter plerumque folio in extremitate, adeo ut penolus facile quis folia iudicaret, & tria extrema folia simul juncta vulgare præteritis trifolium non male repræsentent. Flores brevibus petiolis ad spinarum exortum in ramulis proveniunt, & calyci viridi, in quinque lacinias acuminatas secto insident, candidi, suave-olentes, amari, quinque oblongo-teretibus, & in orbem expansis foliolis præditi, septem, octove in medio albicantibus ac lanuginosis flammulis, flavescensibus fililli Limones sunt, rotundi, magnitudine uvarum æmuli, virides primum albis interstincti punctulis, dein aurei seu citrini: cortice ambiuntur Limonium cortici haud ab simili, atque in mediis fructibus caritas quædam est succo acetoso, subamaro ac aromatico, suis membranulis contento plena, cui immixta sunt tria oblongo-rotunda, acuminata, & ex albo flavescens femina, membranaceis pelluculis à fe invicem distincta.

Locu. Provenit locis montanis ubique in Malabar, præsertim circa *Candente*, semperque floret & fructus fert.

Virtu. Hujus folia præstanteum habentur curandæ Epilepsie remedium. Radix alvum movet, sudores expellit, necnon cruciatibus colicis ac cardialgie medetur. Fructus flos stomachum roborant, ac alimentorum in eo lesam fermentationem restituunt; adhuc aeri ex variolis febribusque malignis & pestilentibus contagio potenter resistunt, atque variis venenis præstantissimum censentur antidotum.

4. *Malus Limonia Indica, floribus umbellatis, fructu parvo. Mou-Ila seu Mou-Elavon H. M. P. 5. T. 34 p. 67.*

H. M.

Arbor est mediæ magnitudinis, quindecim circiter pedes alta, caudice crasso, ramulif, geniculatis, in orbem longe lateq. diffusis ornato, qui cortice viridi-succo foliis subacris & aromatici cineti, & crassius, duris, rigidis acutisq. spinis insuper muniti sunt. Radix rufescens, aromatica, subaltringens. Folia in ramis viridibus, rotundis, bina opposita, oblongo-rotunda, acuminata, mollia, sepe ære atro-viridia, inferne viridiora, splendens: Nervis aliquot è media costa albicant, ac in averia parte exuberante, in latera excurrentibus: sapor subacris. *Flores* in umbellis expansi extremis ramulis numerosi proveniunt, quatuor oblongo-rotundis, subviridibus ac uniformibus foliolis constantes, totidem flammulis viridi-albicantibus, flavescensibus apicibus ornatis, medium occupantibus; inter hæc *stylus* prædit exiguus, viridis. Folliculi succedunt fructibus rotundis, cortice cineti viridi-succo, crasso, inapertis, odore cortium Citri, sapore quoque, at acore & ardente, pulpæque intus referri fusculentæ quali, odore cortium Citri, sapore quoque, at acore & ardente, coctionem promovendam & vermes necandos. Insuper munita & aceto concluduntur in *Atjaræ* additis viz. Allis, Sinapi, & Zinzibere.

Vires & Uju.

Locu.

Provenit in *Palattasjirri*, ubi in hortis studiosè colitur. Semper vires, floret, fructumque fert.

CAP. III.

De Malo Aurantia. *The Orange.*

P. B.

PARSistorum nostri seculi, ubi id solum & celum concedit; deliciae sunt Medicorum malorum species, æternæ frondis virore, & fructuum ubere quovis tempore provenit & luxurie, aliis primæ & floribus electantibus, aliis adolescentibus, aliis maturis, atq. his quidem simul omnibus plerumq. placentes. Notissima vero reliquis, vulgariora sunt Aurantia dicta, quibus aureis ille & rubigolis & foraminulento luteo cortice, interius tamen albicante non multum spisso (feminas vocant) vel crasso (mares dicuntur) amarissimo & evidenter calido reguntur, quæ tamen ante maturitatem viridis tegit cortex. Sapor succo pro maturitate progressu vel generis varietate acidus, dulcis aut medius, feminibus æqualibus, multa medulla factis, amaris. Folia peculiaris forma, semper virenti, & Hyperici instar infinitis propemodum foraminulis pervio, quippe quod gemellum videri possit, majori Laureo, acuminato, nec crenato, alio ceu corculo subjecto. *Flos*, ut & fructus, fragrantis odoris [qui Cordo cimum virus nonnihil redolere videtur] J coloris candidi, flammulis multis medium obfidentibus, pulchrior quam in Citro, & odorator, intus subcitrinus, per oram vero limbi purpurascens. Arbori, quæ multo major quam Citri, cortex viridis, spine rigide sæpe rari.

Aurantium ab auri potius colore dictum putò quam ab *Orange* Gallie oppido, vel ab Aurantia Achaie urbe. Aurantium enim nomen puto incognitum, non ante in usum venit quam Aurantium apud doctum esse.

J. Bauhinus Malum Aurantium potius quam Citrium dicitur, Theophrasti & Plinii Malum Medicum esse (ut superius innuimus) suspicatur; quod Auctores hi Malum Medicum non comedi dicant, quod de Malo Aurantio verum est; de Malo Citrio minime, quod totum manditur. Verum pace tanti viri Malum Aurantium cortice excepto esculentum est, & vulgò comeditur pro cibo, & non in condimentis tantum. Pulpa enim interior Aurantii multo mitior est nimisque acida quam vel

vel Citri vel Limoni: & nos in Italia & Sicilia observavimus rusticos & nautas Aurantia mala cum pane pro refectioe comedentes, nunquam verò vel Limonia, vel Citria. Dantur etiam mala Aurantia dicta quæ mandi possent ipse non negat. Est insuper in Europam nuper inventum Aurantii quoddam genus, esculentum, Chinesè dictum, saporis delicatissimi, cuius etiam cortex unà cum carne comeditur. Quocirca quod Domitianus Matianum malum super cenam sumpsit, non obstat quo minus Malum Aurantium hodiernum vel Cestianum, vel Matianum Plinii fuerit.

Requirat idem, ut Scaliger vel alius aliquis subtilitatis professor respondeat sine cunctatione alteri argumentum quo idem probare nititur. Aurantia (inquit) exsiccata vel in multis anodis odorem suum retinent, ideoque vestibus interponi ad odorem communicandum & arcenda noxia utilis efficit. Citria verò etiam exsicantur quoque, sunt tamen evanida, adeoque nec odore nec ulu commendabilia.

Aurantiorum plures species seu potius varietates esse nec pauciores quam Citriorum aut Limonum constat.

C. Bauhinus ista genera proponit:

I. Malus Aurantia major. Cujus plura genera esse ait ab infusione prodeuntia: pleraque cortice amaro, crasso, auro: alia subviridibus: alia cortice tenuissimo, subrubente, medulla dulci: aliqua & cortice dulci: aliqua in uno pomò duo genera horrorum habent: alia absque feminibus: Sic & pulpæ sapore differunt; nam alia acida, alia dulcia, alia vinoſa, five media sunt.

II. Malus Aurantia humilis.

III. Malus Aurantia cortice dulci eduli: an Chinesè?

IV. Mal. Arant. unico grano.

Hic addit Parkinſonus Malum Aurantium sylvestrem, quæ tamen in Europa non invenitur.

Ferrarius has habet varietates.

Aurantium ficciore medulla hybernum.

Aurantium femine carens, quod vel subrotundum, vel oblongum Limonis effigie.

Aurantium geminum & crispò folio & flore duplici.

Aurantium stellatum & roseum.

Aurantium virgatum & striatum.

Aurantium femina five foriferum.

Aurantium hermaphroditicum five corniculatum.

Aurantium callosum multiflorum.

Aurantium Olyſſipponenſe, Sinense nostratibus & Belgis, quod è regno Sinarum Olyſſipponem tranſſectum fuerit. Circinata est rotunditatis, mediocrem supra modum tumens. Caro cum ipsa cute confunditur, & editur jucundiffimè. Novem picarum medulla blandè mordacis dulcedinis tam vehementer flavescit, ut aurum in eam distillasse credas. Corticis insuper seu potius cuticulae glabrie & feminum paucitate à reliquis generibus distinguitur. Adde quod in hoc genus fructu pulpam vinoſam, cariolaſam, aut corruptam nondum viderimus.

Aurantium Indicum ex insulis Philippinis.

Aurantium dulci cortice & Sinense.

Aurantium omnium maximum.

Malum Aurantium Lauri angustis foliis.

Malum Aurantium umbilicum Roſæ instar gerens; fructus quidam monstrosus aut præternaturalis esse videtur.

Malus Aurantia hermaphrodita, fructu medio Citrio, mediocriore Aurantio, odoratissimo *Herman.* Car. infusius ingenio producta videtur, applicatis ad se mutuo Mal. Citrix & Aurantia furculis per medium secundum longitudinem fissis, aliòve aliquo artificio permixtis feminibus; ad eundem fere modum quod Mulus Aſino equam ineunte generatur.

Hujus arboris descriptionem vide apud D. Hermannum in Catalogo Horti Lugd. Bat. qui habet Malum Aurantium Indicam fructu omnium maximo *Pupelimum* dictam medulla palleſcente & rufefcente.

Gaudet Aurantia iſdem locis ac regionibus quibus Mala Medica, ubi paſſim abundant in hor-
tis & viridariis, mantomis præsertim tractibus, ut in Liguria circa Genuam, & in insulis Sæcedi-
tis *Hieru* dictis prope Olbiam Gallo-provinciæ, ubi adeo familiarem esse Aurantium scribit Lobe-
lius, ut semper virentium lacorum amenitate & Pomorum foetura perenni neſtigiam iniquina vi-
deatur. Nos in insula Melita in Magni Magistri viridario arbores satis grandes & proceras vidi-
mus, malis majoribus æquales. Abundat etiam in Sicilia & Italia, nec minus in Hispania. Hispa-
lenſia apud nos in maximo pretio sunt. Peregrinæ tamen hæc arbores in Europa & aliunde
intro advectæ, quemadmodum Citrix & Limonia, nimirum ex Africa. Aude Heſperidum mala non-
nullis creduntur, quæ verisimilius Cydonia fuerit, ut alibi diximus.

Flores mali Aurantia odoris gratia in præcipuo honore sunt: decepti etiam per maria in lon-
ginqus regiones perferuntur, & aqua quoque fragrantissimi odoris ex his paratur arte destillatoria
quam *Napham* vocant: non tantum ad delicias, sed contra pestem & morbos contagioſos utilem,
& cordi amicam, quæ & sudores movet. Hispani parturientibus in difficili partu propinant cum
paullulo aque *Pulegi*.

Cortex amariore est ac proinde calidior Citri cortice, saccharo conditus verminantibus pueris
utilis futurus ni amarorem respuerent. Per aliquot dies aqua infusus amarorem deponit & edulis
evadit, deinde conditus saccharo non tantum mensis secundis inter delicatissima bellaria inferuntur,
sed & medicum usum habet, in corde & ventriculo roborando, inque his affectibus quibus Citria
conducunt. Modum condendi cortices Aurantium & Limonium vide apud J. Bauhin.

Pulpa interior seu succus minor est minisque acidus quam Citriorum & Limonura (succus, frig-
gidus tamen & gustu gratus, & ad appetitum excitandum utilis, ut & ad sitim extinguendam in
febris. Nos cortem in febrili ardore magnum inde solatium multoties sentimus.

Mala

Mala Aurantii scorbuto fanando efficacissima esse perhibentur, ut quidam etiam solo usu durorum diuturno pereuntur.

Malum Aurantium Hispanense integrum cum cortice & carne comestum ante accessum febris intermittens, praesertim tertianae, pericula paroxysmi avertit, & febrem ipsam profligat.

Oleum è corticibus expressum igneae paxne qualitate esse comperiti sumus (inquit J. Bauhinus) quod facile patet ei qui corticem recentem juxta candelam praefertit, ut exiliant guttae instar rosis, videbit strepitum & scintillas flammæ excitari ac si pulverem sulphureum in flammam injecisset. Sunt qui existiment eodem modo expressos cortices in oculis clarificare vultum.

E tenellis deciduique Aurantii fiunt globuli ad monilia, & ad preculas numerandas, odore suo commendabiles.

Semina verminantibus pueris utiliter dantur. Ex femine terre commisso arbutulae primo anno prodeunt, quæ in acetarii modum comestæ, admodum palato sunt gratæ, ventriculum insuper corroborant & appetitum excitant, autore Dodonæo.

Ad lumbicos, & Malum aureum, perforatur, & digitis comprimitur, ut succus exprimitur. Deinde oleo Lini & succo Absinthii Rutæque paribus portionibus impleatur paucis Theriacæ & farrine Lapidum addito, parumque bulliant. Hoc linimento pulsus, tempora, nares, stomachus & umbilicus linantur, & videbis mirabilem operationem. *Alexis*. Hoc remedium semper mihi placuit inquit Chesneau. Habui à D. E. Hulse.

2. *Aracynappil Mali Aurantii parvis similis fructus* J. B. *Malo Aurantio parvis fructibus simili* C. B.

His fructibus, quos binos videbat J. Bauhinus, si non fuisset appensa scheda, cui erat inscriptum manu D. Paludani nomen *Aracynappil*, nihil aliud judicaret quam parva Mala Aurantia; erant enim eodem modo orbiculares, rugosi & nigricantes sapore eodem.

3. *Arbor peregrina Aurantii simili fructu* Clus. J. B. C. B.

Palmaris erat hujus ramulus, quam vidit Clusius apud Paludanum, è Nigritarum regione delatus, quadrangulus rugulosus, nodis distinctus fragilibus. Bini semper ex adverso huic ramulo innascebantur furculi, sustinentes brevi crassos, petiolo fructus, & calyce velut quatuor squamis constante prodeunt, uncialis ut plurimum magnitudinis, orbiculatae formæ, rugulosi, nigros instar Arantii parvi reticati: intus plenos fungula quadam pulpâ (cui commista parva quadam grana, parva ut in Ficibus) adstringentis initio lapidis. Nulla porro in eo ramulo foliorum vestigia apparebant, ut dubitari posset, An hac arbor ex illarum sit numero, quæ pediculo five ramulo *epithimo* suos flores & fructus proferunt, ut Aromatici Caryophylli. Grana Ficium familia hujus fructus pulpæ admixta, arborem ad Ficis potius pertinere arguunt quam ad Aurantias.

C A P. IV.

Mala Adami C. B. *Poma Adami* J. B. *Malus Assyria vel Poma Adami* Park.

Proxima Aurantiis sunt Poma Adami nuncupata, si fructum spectes, orbiculatum illum quidem & aureum, aquabili Aurantium superficie, sed multis numeris majorem, & nonnuncquam ad umbilicum veluti amebsum, colore magis fulvo quam Aurantia, & odore ignaviori, carne Citris simili, sed gustu insuavi, multo interim loco prægnante, sapore Aurantiis affini. At vero folium in Limonum aut Citiorum familiam cooperare jubet, ut cui nulla subjecta pinnula, nam pori quibus pertunditur omnibus communis sunt, veluti & spinæ virorque pertinacis vix folii.

Flores Citri.

Pomum Adami dictum voluit, quod in superficie seu infixorum dentium vestigia habere videatur, quasi ab Adamo primo homine commoratum fuisset.

Eiusdem originis est cum reliquis congeneribus & in eisdem locis colitur, is tamen minus obvia, nec ita passim nota.

Viribus cum malo Citrio convenit: peculiariter autem ad scabiem valere creditur, si per medium sectum, & tenuissimo Sulphuris flore aspersum, deinde cinere ferventi calefactum corpori scabioso affricetur. *Dalechamp*.

Notat Clusius succum hujus fructus ut & Mali Aurantie brevibus folliculis comprehendit, cum in reliquis generibus folliculi seu vesiculæ succum continent oblongiuscule sint.

Ceterum Pomum Adami seu Paradisi, Lumia dicta, varietate recensentur & describuntur species, nimirum

Pomum Paradisi fructu oblongo.

Pomum Adami subrotundius, idque vel Rheginum, Neapolitanum, Romanum, vel sextum five alia poma includens.

Lumia five Pomum Adami Spataforum nothum.

Lumia five Malum Assyrium Cellula aspectu.

Lumia expert medullæ.

De situ, terra, fimo, fatione, infusione, propagatione, trasplantatione, collocatione, ftercoratione, rigatione, injuriis celestibus, morbis, remediis & usibus Malorum Citrarum, Limonum & Aurantium prolixè agit Ferrarius in Hesperid. & nuperitè Commelinus, quos consulat Lector.

Olea

Olea expressa & destillata ex harum feminibus, floribus & corticibus, præcipui usus sunt in Mecha-
cica & Pharmacia. Succo è medulla expressi juvant in febribus, scorbuticis & calculosis affectibus, Cortices ficeæ & pulverisati in affectibus stomachicis & flatulentis (praesertim in frigida intemperie) commendantur.

Tercæ populique Orientales varias condituras ex hisce præparant, & suum Sherbet ex horum succis & Saccharo componunt.

C A P. V.

1. *Carcapuli* Park. J. B. C. B. *fructu malo aureo emulo*. *Coddam-puli* H. M. P. 1. F. 24. p. 41.

H. M.

Arbor est procera, densis & opacis frondibus, latè sparsis. *Radix* crassa brachia seu ramos subus ac supra terram latè diffundens, cortice albicante flavo, crassa nigricante obducto, ligno albicante & subflavo: incisa pervicacissimum humorem, qui saporis est nullius, exsudat. *Caudex* quantum duo homines amplecti possunt: cortice eodem quo radix, ligno albicante. *Folia* conjugatim bina furculis adnascuntur, petiolis brevibus, oblongo-rotunda, in medio latiora, ad utramque extremitatem sensim contractiora, cuspidè versus unam partem nonnihil inflexa, textura crassa, spissa ac solida, superne obscuro virore nitente, inferne dulciora, venulis à media costa oblique fursum tendentibus inferne apparentibus, & nullis præterea conspicuis; sapore acido. *Flores* in summis furculis brevissimis insident pediculis, incarnati & flavescetes, quatuor petalis rotundis, parum oblongis & concavis, crassis & densis sine venis.

In medio florum emicat globulus viridis, rudimentum fructus, in octo latera oblonga per strias distinctus, in vertice capitulo seu umbilico, quod ex gemmis albicantibus constat, donatus, quem circumstant flammæ luteæ albicantia, apices flavo-rubros sustinentia. Flores autem odoris sunt nullius & saporis subacidi. *Calix* quatuor pallidis concavis foliis constat. *Fructus* uncilibus petiolis appensi, grandes sunt, rotundi, octo, novem, decemve costis extuberantes, capitulo in vertice parvo, quod etiam costulis striatum est, privum virides, deinde flavescetes, cum maturi albescentes, sapore acido-dulci. In medio pulpæ *femina*, oblonga, magnitudine unius articuli, compressa, colore cereoleo-nigro.

Fructus Acotæ Mali aurei cui cortex exemptus est, magnitudine & formâ, ex grumis pariter constans, sed non ut in illo separabilibus, tenui levique & splendenti cortice teñtus.

Siccus ex Malabar in alias provinciis defertur.

Eo utuntur in cibis, magnæque apud incolas illius est laus in curationibus, sed inter omnes quæ experientia comprobata sunt eminet profluvii alii cuspungendi, generis contractio, in is praesertim qui nimio Venenis usu hoc malum contraxerunt. Editur vero ut ipse fructus maturus, aut ejus succus cum oxygala sumitur aut illius exsiccati pulvis: cum oxygala autem mixtus & cocta oryza minifici appetitum dejectum revocat. Utis etiam est ejus succus & exsiccati pulvis in oculorum caliginibus & lussuionibus. Familiaris est fructus pulvis obstetricibus, puerperis enim exhibere solent ad pellendas secundas, & ad purgationes atque lacis libertatem præstandam, tum etiam ad facilitandum partum magna, ut aunt, efficacia.

Carcapuli Linchotani, quem C. Bauhinus cum præcedenti conjungit. *Carcapuli* de Bty.

Hujus fructus aliquot intus continet lapillos: gustu est admodum austero, magnitudine Cerafi, ipsa etiam arbor Cerafo nostro similis est. *Linchot*.

De hoc fructu & arbore in Annotationibus D. Syen ad H. M. hæc habentur, è D. Hermanni literis ad ipsum datis. C. Bauhinus in pinace utramque arborem Carcapuli *Acotæ* & Carcapuli Linchotani sub eadem specie perperam comprehendit. Differunt enim inter se flore ac fructu, licet in reliquis conveniant. Prior fructu est acido, sulcato, aureo, mali magnitudine; altera fructu dulci, rotundo, Cerafi magnitudine. Prior *Ghoraka* Cingalensis simpliciter dicitur, altera *Kanna Ghoraka*. Utraque *gummi Gotta* fundit. Præstat autem illud quod ex *Kanna Ghoraka*.

Confundi autem non debet (inquit D. Syen) *gummi Gotta* hic descriptum cum vulgari, quod ab Etilize Indice affini planta colligi testatur Bontius cap. 57. & ab Indis vocari *Lenam Camboja*, quod in Camboja, vicina regno India provincia frequenter proveniat.

C A P. VI.

Cenirum H. M. *Malus Malabarica fructu corticeo amaricante, femine plano compresso* D. Syen.

P. 1. F. 37.
P. 67.

H. M.

Arbor est procera, ramis densis, latè sparsis, nascens in arenosis. *Caudex* ambitu amplexum duorum hominum implet, æque ut & rami majores, cortice cinereo nigricante aut rubescente. Surculi teneriores ex viridi fusci sunt, nodosi, cortice amaro. *Folia* ex nodis oriuntur bina simul, oblongo-rotunda, in medio latissima, antennis rotundo-cuspidata, plana, virore communi, superne nonnihil nitente, inferius ludo, saporis valde amari. Præter costam folii mediam duæ alia hinc inde è petiolo egrediuntur minores, in supina etiam parte nonnihil eminentes, ductu arcuato antrorum excurrentes. *Flores* in furculis ex nodis umbellatim proveniunt, suntque parvi, quatuor, quinque, vel etiam sex petalorum dilute virentium, cuspidatorum & crassulorum.

Bbbbbb

Maturus fructus aque calefacte immergitur, & plenè coquitur: hinc inciso foramine ligno duro excavandus est; Sin scire in patinis aut alias figuras illas velis, funiculo crassiore sectionem quam propofuisti circumgila cocto fructui, & mallo ligneo pulla funiculum, sic sponte scabatur; cuto si rem tentes operam ludes.

Arbor hæc certis anni temporibus omnia folia amittit, biduo autem post iterum foliis onusta con-

Locus.

nitur. Per ramos incisos, & terræ implantatos facillè propagatur.

Familiarissima est arbor omnibus insulis Americæ, & pene toti continenti, & sub nomine *Higero* Oviedo describitur.

Pulpa fructus matura non est edulis, sed ad placandos capitis dolores, præsertim ex fervore Solis natos, insignè remedium: Si convenienter temporibus & fronti formâ cataplasmati applicetur.

Arborem hanc *Calechaffer* titulo sic describit Rochefortius in Historia insularum Antillarum. Alneidine, magnitudine & formâ Mali vulgaris majoris crescit, ramis crebris; quibus *folia* oblonga, angusta, glabra, obscurè viridia, per extremum subrotunda agminatim adnexa.

Flores colore sunt canescente (griseum vocat) cum viridi mixto, maculis nigris, aut interdum violaceis guttatis, quibus succedunt *Pema*, brevibus pediculis nixa, magnitudine & figurâ adeo varia, ut difficulter invenias in eadem arbore bina paria & similia. Hoc habent commune omnia, quod cortice integuntur duro, lignoso, eâ crassitudine & soliditate, ut pro vasis [lagenulis, calycibus, scyphis, cochlearibus] interserviant. Materiam intus replentur fungula, per maturitatem violacei coloris, cui interscitur granula aliquot dura, alba, quæ tardè maturefcent: quin & liquorem quandam continent, odore vini æmulum, at sapore non perinde grato, quem tantum Indi bibunt. Fructus hi seu poma initio viridia sunt & mollia; adulti cortex interior albus; unde si stylo ferreo per cuticulam adacto aliquid fructui incisibus insculpasset, exsiccat eo pulchram & elegantem speciem sculptura exhibet. Fructu maturo pellicula exterior è viridi leucophæa evadit, magnitudine varia sunt (ut diximus) hæc poma, à parva pilæ ad Melonis maximi molem; ut eorum nonnulla; medulla omni & pulpa interiore per foramen in extremitate parvum extracta, quatuor aquæ sextarios [duas quantas Anglicas] capiunt: quòque ad figuram atinet, alia oblonga sunt, alia rotunda, alia ovalia.

Locus.

In sylvis copiosè inveniuntur hæc arbores, suntque per totum annum fructifera, pomis aliis recens natis, aliis adolecentibus, aliis maturis, aliis *umegimus* simul onusta.

Indi fructus hocce expoliunt, variis coloribus pingunt, aut etiam figuris perbellè insculpunt, ex iisque omnis generis vasa efficiunt, pyxides, lagenulas, calyces, patellas, cymbia, cochlearia, &c.

Chirof Theveti foliorum respectu ad hanc arborem accedit: at fructus videtur esse Papayæ. Est enim (inquit) is magno Meloni par, suavissimus & cum manditur Mannæ modo in ore liquefcens, semina intus continens qualia in Cucumere nostro reperimus, cortice cum maturuit croceo, folio arboris eximie viridi, exquisitè rotundo, auro nummo Gallico pari. In insula *Zepanga* provenit: vide supra in capite 7. libri 24. p. 1372.

Huius feminibus Canibales filum trajiciunt, cruribus alligant, & pro tintinnabulis utuntur.

Higero Oviedo, cujus descriptionem dedi loco jam citato, huc referendam censeo, arboremq; à Mammoera toto genere diversam existimo.

2. *Arbor cucurbitifera folio longo mucronato seu Laurino. Arbor folio Lauri, fructu Cucurbitæ ex Guinea J. B. Laurifolia Guineensis C. B. Arbor peregrina ex Guinea Clus. ex L. l. c. 9. 2. an à precedente diversa, & Laurifolia Americana pomis capitis magnitudine C. B.*

Juglandis arboris magnitudinem æquare, nec dissimili cortice tectam esse ferunt: folia Laurinis habere similia, ad quorum exortum fructus in ramis nasceretur: Erat quem Clusio misit Garetus, magni mali instar, & orbiculari pene formæ. Nam ductâ à pediculo per longitudinem fructus mensurâ ad alteram partem pediculo proximam, decem unciarum fuisse reperiuntur; quam cæ quæ fructum per medium transversum ambebat vix superabat. Levis erat pro sua magnitudine, & crasso satique firmo cortice præditus, foris levi & splendens, ex flavo spadiceo coloris, interdum etiam nigris maculis consperso, interna autem patte, fuliginosi, & nihil continens præter nigrum quandam pulverem.

Proxime ad hanc accedit, ut ego eandem suspicer, *Cheyna* Americana Theveti & Leri, fructum ferens magnitudine mediocri Citrulli [capitis infantis Læri] formâ ovi Struthio-cameli, non edulem, cortice duro, quem perforant, & faciunt ex jis instrumentum iis *Maraka* dictum & pateras ad potandum. Arbor ipsa folio Lauri est. Idem fædet nomen vulgare corruptum præcedentis speciei quod occurrit apud Pisonem, nimirum *Cochine*, non multum diversum à *Cheyna*. Huius descriptionem superius dedimus pag. 1372. lib. 24. cap. 7. Huius etiam arboris, aut præcedentis potius speciei, fructum esse suspicio Lagenulas Americanas *Clus. ex lib. 2. cap. 8.* descriptas, formâ pene orbiculari, duro, levi, spadiceo coloris cortice præditas, extrema parte funiculo trajectos & quodammodo connexos. Hæc fortè sunt quarum meminit Americus Vespulius in Navigat. 2. quas viri de collo suspensum, quarum una herbâ plena est quam mandunt, altera farinâ quam bacillo madefacta herbæ aspergunt.

Harum Arborum cucurbitifarum mentionem fecimus inter Meloniferas & Papayas.

CAP.

CAP. IV.

Maccoquer Virginianum foret * Clus. J. B. Fructus orbiculari, granis corda effigie C. B.

* Exot. l. 2. c. 2.

Orbiculari profus formâ erat, quatuor unciarum diametro, cortice duro præditus, foris levi & subfusco, internè nigrâ membrânâ inducto, per quam sparæ quadam fibræ à pediculo ad summum; connexæ verò pulpa nigram, (quia non recens sed ficus & venter acide & quodammodo fisti saporis, in qua plurima grana involuta, subfusci coloris, plana, & cordatis (ut vulgo pingitur) formam referentes, medulla albicans prædita.

Clusius facile sibi persuaderi fœvit, hunc fructum illum esse quem Virginienfes Maccoquer appellant, & (magno aliquo periculo liberati, vel bello defuncti, in latitæ lignum structo igni affidentis) pulpa feminibûq; exemptis, implent lapillis aut crassioribus quibûdam granis, ut majorem strepitum agitus & commotus edat, bacilloque aptantes manu tenent, perinde ac Brasiliiani suum *Tamarac*.

Ego potius *Maccoquer* Peponis speciem esse existimo nam Macock Virginienfis Peponem denotat, & * C. Bauhinus ex descriptione Virginæ habet, Maccoquer peponibus, melonibus & cucurbitis valde similem esse, cujus unum genus mensitro, alterum bimetrâ spatio maturefcit. Fructus autem descriptus à Peponibus valde diversus est.

* Pin. p. 2. 12.

Idem Clusius fructum hunc non valde dissimilem videri scribit *Higero* tetrasylabo Ferd. Oviedo, quod ego non inivis concesserim: nam à Junipapeewya, quacum J. Bauhinus conferendam proponit, diversam puto.

CAP. V.

Arbores duæ cucurbitifera imperfectè descriptæ.

1. *Arbor fructum Melonis facie proferens J. B.*

Celsa est hæc arbor in insula S. Mariæ Indicæ proveniens, ex qua crescunt fructus Melonis facie, cortice duro atq; lignoso, plurima intus continentes grana, viscida, lata, alvum cientia. *Linschor*, ex brevi hac descriptione an hæc arbor eadem sit alici à Cucurbitifera descriptis, an diversa colligi nequit.

2. *Arbor Cucurbitifera Tabacensium * De Lact.*

* Ind. Occid. l. 17. c. 23.

Folia ejus longissima sunt, sed angustiora & obtusa. Fructus trunco & majoribus ramis innascuntur, grandes cucurbitarum instar, & qui sæpe duas stropas & dimidium, ut Hollandi loquuntur, capiunt. Cortice teguntur non quidem crasso sed durissimo & penè ligneo, qui pulpam spongiosam optimi saporis tegit. Singulis prope anni mensibus funditur.

Locus modice humidus nascitur.

Succus dicitur alvum & sanguinis profluvium sistere.

An & quantum hæc à supra descriptis differat considerandum.

Locus Vires.

CAP. VI.

Juracatia Brasiliensis Maccegrav. Pifo. Arbor peponifera Brasiliensis spinosa, fructu Mamao similis, ramosa.

Maccegrav.

Arbor est alta, recta, caudice inferius crasso, qui versùs fastigium magis magisque attenuatur, cortice griseo, ligno molli & lætescente. Caudex autem & rami armantur spinis brevibus, crassiusculis, duris. Ex ramis quidem in orbem projicit, sed inordinatè, superioremq; inferioribus breviores, neq; ramuli magis ordinati, in quibus *folia* in frondes congesta, *Mandubæ* modo, figurâ & magnitudine, superius splendide viridia, inferius incanescens, quinque, septem, vel novem in stellas modum sibi apposita. Florem fert & fructum ut *Mammas* mas vel *Pinguacis*, petiolo longo dependente, tres digitos longum, crassitie duplici pollicis humani, stris haud profundis secundum longitudinem, vel quasi lines solum notatum, coloris exterius & internis crocei, ut *Mammas*, saporis ejusmodi substantiæ, & simili modo granis repletum, magnitudine & figurâ grani Hordei, & carne haud manifesti: immaturus adhuc lætescit ac vellicat linguam, maturus autem sponte decidit & comeditur crudus atq; coctus.

Folia amittit singulis annis, & mensè Martio nova protrudit, hinc florèt & fructum fert qui fine Tempus.

Aprilis & Maio maturatur.

Femina dicta per omnia minor est mare, aliis similis.

CAP.

Hujus florem solum Chocolatæ immiscens, [olim immiscere solebant] ad odorem & saporem suavem ei addendum.

*L23p133o

6. *Paymilla* seu *Benilis*, i.e. *Thlaschili* Hernandez, de quo * alibi diximus.

7. Piper *Tavaci* five *Xocochilid* *Hernand*. Piper odoratum Jamaycense nostratibus, Carpo-ballamum efficit. Hugheius inter simplicia Chocolatam ingredientia recenset, de quo alibi diximus.

8. His addit Pilo liquorem quandam refinum, *modigens*, quem Indi *Holi*, Hispani *Ulli* nominant, destillantem ex arbore *Holguiburi* dicta, seu *Chilli*, quæ spiritus est lavæ, &c. His rariis admiscetur Chocolatæ, tunc potissimum cum Diarrhoeæ aut Dysenteriae mederi volunt, nucleisque quatuor *Cacao* uncia unica *Holi* miscetur. Verum *Cacao* nuclei ob pinguedinem, & gummi *Holi* ob tenacissimum gluten primum debent torri, ne viscera obstruant & cachexias producant.

Hæc aliquæ vegetabilia (inquit Pilo) Novæ Hispaniæ patria, non ideoque putari recensenda, quod omnis potio Chocolatæ simul ea recipere debet, sed ut ex his quilibet sibi maxime conveniens eligat. Indi ante Hispanorum adventum simplicia *Cacao* farinâ contenti à compositionibus abstinebant, sanitatis potius tuendæ solliciti, quam palato gratificandi.

In Jamayca *Cacao* nuclei crasse contriti in panes seu massas librales aut bilibres trillibres efformantur absque ulla mixtura. Hanc pastam antequam per potu untur radula in scobem seu pulverem tenuissimum comminuant. Atque hanc massam à mercatoribus & nautis in Angliam sæpe allatam, ex optimis esse pastis quæ Chocolatæ haberi possunt affirmat Hugheius. Nec enim convenit, inquit, ut nuclei in tenuissimas particulas comminuantur, hinc enim aeris impressionibus magis obnoxia evadit massa, & spiritus solati facilius evolvant, relicta pasta fatua & insipida.

Varios Chocolatam parandi & componendi modos describit Pilo & Hugheius.

1. *Cacao* nucleos probe curatos, & in Sole, vel supra lentum ignem in vase convenienti ficatos, detractis cuticulis in mortario marmoreo tundunt & comminunt in particulas tenuissimas, pastam inde efficiunt quæ vel seorsim, vel addito ovo & farina Mayziti tantillo in rotulos, pilas, trochiscos, aliavæ massas formari potest, vel in pyxides immitit; quæ super affixæ seu tabulas æquales supposito folio aliquo aut chartâ mundâ in umbra ficanda, (in Sole liquefunt) adeoque brevi indurcescit pasta, & ad hebdomadam, mensem, anni dimidium, aut etiam integrum annum pro usu quotidiano servari potest.

Si nucleos in sartagine supra ignem exficcas cavendum tibi est ne adurantur. Nuclei non nimis tundendi sunt, nè plus æquo oleosi evadant. Panes & rotule Chocolatæ curiose compingi & levigari debent nè rimis aut fissuris hiant, adeoque aeris se infinuante mucici brevi fiant, nec diu durent.

2. Nonnulli supra lapidem amplum æqualem, saven & perpolium commolunt nucleos in tenuissimam farinam. Supra alium deinde quem in promptu habent lapidem aut laminam ferream farinam extendunt, & supposito lento igne quantus sufficit ad impediendum nè laminæ adhaerescant, manibus subigunt & efformant in quacunquæ placentur figuras, vel seorsim, vel cum tantillo *Norty*, quæ cardacia est. Atque hæc (inquit) optima est Chocolatæ pasta, utpote simplicissima, quæque Indi olim ante Hispanorum adventum usi sunt. Tantum enim abest (ex Autoris nostri sententia) ut mixtura illa & varia ingredientia Chocolatam meliorem reddiderint, ut eam potius depravaverint & plane corrumperint.

3. Hispani & nostrates eos imitati nucleorum *Cacao* pastæ adiungunt vel *Chille*, vel *Achiote*, vel aliud quodvis à supradictis ingredientibus, vel plura eorum simul, quæ haberi possunt, pro gustu conficiendis, vel pro utentium constitutione, vel medentis scopo addita tandem sacchari q. l. Singula autem quæ massæ admiscenda sunt seorsim debent comminui & in pulverem subtilem redigi. Methodum conficiendi massam Chocolatæ composuit hanc tradit Jul. Pilo.

Cacacius ceteraque ad mixturam hanc pertinentia pinuntur lapide quodam Metatis nomine dicto, ad hujusmodi usum excavato: Animadvertendum autem est 1. Ut omnia quæ melius frangi possint ante torrentur ingredientia, præter *Achiote*. 2. Ut diligenter adhibeatur nè adurantur nigricant, contrahant colorem, aut nimio admota calori infam suam exhalent virtutem, amarumque acquirant saporem. Præcedunt in comminutione Cinnamomum & *Chille*, quæ simul cum Aniso moluntur, postremo autem loco *Cacacius* ipse, qui paulatim confringendus restat; singulis quippe vicibus quociens quid de eo mole subijcitur circumagatur lapis ut facilius diffiliat, meliusque conteratur: deinde in ahenum post *Cacacii* comminuti ingredientium pulveres injiciuntur, cui lignea quadam spatula eidem permiscuntur. Coacta in unum massâ lapidi rursus subdita, cui subiectæ candentes fuerint prunæ, perquam optime diluitur. Cavendum tamen est, nè vehementior supponatur ignis, ut butyrosi nimio calore effervescens humor effundatur, *Achiote* velim *Cacacio* admisceas, ut cum eo molatur, colorumque melius acquirat; ceteri pulveres erbo antequam confundantur fecerint debent. Quod si sufficiens facta fuerit contritio (quod videbitur cum nulla amplius putamina appareant) spatula massæ pars eximitur, quæ statim funditur in osbem, atque in arculas tunc ponitur; cûmque congelata dura consistit. De modo exficandi arborum frondibus aut chartâ mundâ supposita eadem habet quæ supra ex Hugheio retulimus.

3. Nucleis *Cacao* oleum exprimi potest quemadmodum ex Amygdalis, & ad eadem utile ad quæ Amygdalinum, atque etiam efficax.

Idem etiam nucleis Mexicani olim aliquæ nationes Americane pro nummis usæ sunt, atque etiamnum untur quoscumque imitari Hispani eos pro mercibus permutant. Modus quo ex massa Chocolatæ potus paratur Gul. Pisoni duplex traditur. Primo quidem modo diluitur Chocolata cum aqua frigida, spumæque ejus humor cuidam infunditur pollubro, id verò quod remanet igni admovetur una cum Saccharo. Hoc postquam incaluit cum spumæ illa à quæ sejuncta fuit iterum confunditur atque ita ebibitur. Alter autem modus vult calidiori aquam, & in vase repositam Chocolatam tantum quantum satis est haberi, superque illam parum aquæ fundi, ac versatili dispersi mola; tunc statim atque bene diluta est reliquum calidæ cum Saccharo in eadem Chocolatâ unificari & hauriri. Si placuerit frigidam potare Chocolatam, dilues Chocolatam in aqua, molæque versatili subditi spumam

nam elicies, quæ magis augebitur quo diutius *Cacacius* ipse comminuitur: effusam in aquali spumam paulum sepones; id quod remansit milicibus cum Saccharo, superaque spumam immittes, frigidumque potabis. Verum non content omnibus temperaments hujusmodi potio ob nimiam frigiditatem.

Utilitissimus hujus potiosis præparandi modus pro vulgo, agricolis & servis in Jamayca aliquæ infusus nostræ ditius hic est, referente Hugheio.

Rotulos vel massas Chocolatæ penitus exficatas & aridas (nam duas fere septimanas à prima compositione requirit, ut probe fermentetur & esui apta evadat) radula stannea in scobem subilem deterunt quantitate sufficienti. Deinde aqua frigida clara quantâ opus est (quam in hunc usum paratam habent) panis Castavæ dictæ æqualem aut paulo minorem quantitatem quam sit pulveris Chocolatæ infundunt; qui in frigida facili liquefit & dissolvitur. Soluta Castava aquam illam vasi idoneo infusam supra ignem suspendunt, & cum bullire incipit Chocolatam dexam infundunt, & ad horæ pene quadrantem decoquunt, sæpe interim liquorem versando. Decoctum in pelvim aut catinum effundunt, & pauxillo Saccharo edulcoratum, cyathis hauriunt & calidum ebibunt. Atque hoc quotidianum est jentaculum servorum & operariorum, sine quo labores suos improbos & arduos tolerare nequirent.

Sunt qui pro aqua Chocolatam cum lacte temperant, aut lactis & aquæ æquis partibus. Verum melius nostræ palato sapit, minisque obstruit qui paratur ex aqua simpliciter edulcorata, Chocolata comminuta, & ovo uno altero. Ora enim efficiunt ut aqua & Chocolata uniantur & in unum corpus quasi coalescant. Alii *Astle* seu farinam Mayziti, & Castavam contritam admiscunt.

Alios potiosis paranda modos vide apud Hugheium.

Cæterum potus hic moderatè admodum funditus est, quoniam obstruentis naturæ esse videtur.

Quinque vel sex uncis manè tutissime forbentur omni fere anni tempore.

Post sumptam potionem semihoræ aut horæ integre (spatio quiescere oportet & à labore cessare, nè concoctio impediatur aut turbetur: a cibo etiam aliquandiu abstinere convenit. Cæterum Chocolata stomachum corroborat, ciborum concoctionem promovet, tussis & asthma condiciunt, sitim mirum in modum refingit, continuato usui corpus pinguefacit, diaphoretica etiam est & sudorifera, vaporibus blandis ad caput elevatis somnum inducit placidum & tranquillum, adeo copiosè nutrit & vires reficit ut commodè satis abique ullo alimento eo bis in die haurito vivi possit. Labore immoderato desolus & exhaustus mirifice recreat, & vires instaurat. Cuiusque constitutioni & corporis temperamento convenit, & sine periculo sumi potest, à quovis sexu, ætate, conditione, etiam non observata exacta dosi, modo ad satietatem sumpta non nimium gravet ventriculi.

Uti vero abolvant cardiacæ est, & anæleptica egregia, potio hæc verè nectare, multi & optimi nutrimenti repletum, inquit Hugheius, & supra aliud quodvis alimentum, præsertim intra limites Zonæ torridæ, corpus reficit & pinguefaciens. Quin & summe commendatur (inquit Schroederus) ad roborandum vitæ salutem, & Venerem priordandam. Revera omnium qui in America aliquandiu vixere unanimi consensu & testimonio saluberrimus est his regionibus Chocolata potus, adeoque necessarius incolis & advenis, ut agrè sine eo vitam tolerare, nedum labores suos obire possint.

Medici ad varios morbos Chocolatam accommodant, medicamentis scopo suo convenientibus admixtis, v.g. ad ventriculi roborandum Croco, ad fluxus alvi sitidens Cinnamomo, nectem molacha, aut limaturæ chalybis tantillo; ad tussim & rauceidinem Amygdalis earumve oleo, Saccharo aut Saccharo cando, &c.

D. Quatremain M.D. Hamorrhoides seu ficos ani in scilpo curavit, partes affectas butyro nucis *Cacao* inungendo. *D. Sibbes* de Nectare Indico, p. 180.

Phthicus fere deploratus robori suo & sanitati restitutus erat præter omnem spem à quotidiano usu nucum *Cacao*, seu potiosis Chocolatæ. *D. Mundy* in lib. de *potiosis*.

Chymicam insuper analysin nucis *Cacao*, & *Le Febvre* aliorumque Chymicorum scriptis excerptam ad me transmissit idem eruditissimus Vir, D. T. R.

Nucleorum *Cacao* non decorticatum uncie octo in pulverem comminuta & Retortæ indita, substantia adeo fixa & difficulter solubilis se esse prodiderunt ut modica ignis vi nihil redderet præter album quandam liquorem aquæ instat clarum & pellucidum, idque pauca quantitate, quem pro phlegmate habuerunt: Aucto igne ad eum usque gradum qui spiritum vitæ illi eliciendo sufficit ferpendec horam spatio elevatus est spiritus vaporum specie lactei candoris, qui præter aliorum spirituum morem in phlegmate subditi ad fundum vasis recipiens; tandem adhibito igne vehementissimo reverberii in vegetabilium destillationibus minis utiatis, ascendit oleum intense rubicundum & velut sanguineum, verum pellucidum valde, quod refrigeratum crassescit instat olei seu butyri cereæ. Destillatione peracta Caput mortuum 3j & 3vj. pendere deprehendebatur; Spiritus 3jj: oleum 3iij. reliqua materia in operatione assumpta. Spiritus non admodum fervidus erat sed penetrantissimus, nec gustui, nec olfactui ingratus, quemadmodum esse solent è sanguine aut carnisbus elici. Oleum pariter mirifice pungit & penetrat, late volatili cujus magnam quantitatem continet nondum separato, estque valde aromaticum & cardiacum. Spiritus brevi acescit, quo se acetum copiosum continere prodit.

Cacao similis fructus J.B.

J. B.
Cacao fructum magnitudine pene æquabat, membrana fuscâ teâs, per medium secundum longitudinem divisibilis, ut Amygdalæ, Avellanae, Glandes & similes, non oblique ut *Cacao*, ejusdem tamen cum illo saporis, & fortitan ejus generis.

C c c c c c c

HISTORIÆ

HISTORIÆ PLANTARUM LIBER TRIGESIMUS

QUI EST

De Arboribus Fructu per maturitatem sicco.

 autem dividi possunt in 1. *Nuciferas*, quæ fructus majores producant duro putamine nucleum continentes. 2. *Bacciferas*, Baccas voco fructus minores parvo-rotundos. 3. Fructu alato seu membranulis auto donatis, cujusmodi sunt *Acer* & *Fraxinus*. 4. *Lanigeras*. 5. *Multisquias*. 6. *Dicoccos*. 7. *Tricoccos*, &c. Nos duobus prioribus quia numerosæ sunt duas Sectiones assignabimus: reliquas una Sectione comprehendemus.

SECTIO I.

De Arboribus Flore ad inum Fructum Nuciferis.

CAP. I.

De Arboribus Fructu sicco Squamosis.

1. *Palma pinus sive confera* J. B. *Palma confera* ex *Guinea squamis ad pediculum converfis* C. B. *Yecoti*, *Palma montensis* Fructus S. R. Mül.

Hujus fructum sic describit J. Bauhinus, Figuræ æ magnitudinem ovatus, cortice constat fulvo in spadiceum polito & splendicante, duro satis, tetragonis squamis pyxidatim coaggestis artificiosissima compage, per quarum media singulis ordinibus æquabilis canalculus per universi fructus longitudinem descendit, uno insigni ceterique ampliore canali eodem ordine ac descensu inter ceteros conspicuo. Pars superior apicem eminet, circa quem longè minores squamulæ reliquarum seriem claudunt, & in dictum apicem fastigiantur, pulchro prolixo & videndo artificio. Ipse fructus concavus sonorus intus contentum nucleum prodit.

Fructum hunc cum ipsa arbore Lobel & Pena in Adv. sic describunt, hujus arborem quasi quandam hybridam ex *Palma* & *Pinn* natura ludibunda consistisse videtur. Est quippe lignum ipsum fungosâ *Palme* prosum texturâ, in villos dehiscens & squamosa cute loricarum, fastigio termis numerosis & in orbem exortis furculosis ligulis 40 aut 50. compactis verticillorum & squamarum serie pyxidatim articulatis pedem longis, rotundis, parum compressis: quarum singulis commissuris singuli numero conici alius inferuntur, tricenæ aut quadragenæ, qui mediocrem conum Cedri emittuntur, pulvis in quincuncem digestis, reticulatque & imbricatum exuberante ventriolo nucis cortice, fusco, nitido, polito, crassitie & concrectione Nucis Indicæ: intus nucleum glandemve oblongam [selequenciam aut duas uncias longam] continente, prædura, inque farinam agrè frictili gustu Glândis & Castaneæ, quæ sunt ei genti panis supplementum.

Fructus hi cum ramo cui undecim inharerant à Clusio in *car. post.* describuntur, sub titulo exotici arboris aut fructus rami cum fructibus squamosis: locum vide.

Lobel in Obs. *Avellane* Indicæ genus oblongum *Clus.* idem censet esse cum nucleo hujus *Palme* pini, quod & D. *Arnold.* *Syen* affirmat. Miror D. Grew in *Descript. Musc. Soc. Reg.* scribere nullum autorem fructus Squamarum hujus fructus cum apibus iei. ad pediculum converfis memuisse, siquidem tum Clusius tum Bauhinus ejus meminissent.

2. *Palma*

3. *Palma confera squamis sursum converfis* C. B. Fructus peregrinus *Avigne* nucis persimilis J. B. *Clus.*

Clus. Cylindroide erat formâ, tres uncias longus, binarum unciarum ejus ambitus, multis veluti squamis, imbricum modo dispositis constans, in medio nonnulli compressis, oris tenuioribus & quodammodo villosis, instar pene abiegni strobili, sed brevior colore spadiceo, gravis & nucem vel nucleum continens, nam agitantis crepitabat & sonitus eadebat; brevi fragilique pediculo subnixus esse videtur. Nucleus oblonge formæ est, durus, solidus, quique contractus crebras venas ostendit, quales nux *Faufel* & nux *molchata* habent: Deterius & levigatus pro insigni aliquo & raro lapide ab impostoribus interdum obtrudi solet.

3. Fructus squamosus orbicularis major, Juglandis magnitudine C. B. Fructus alius peregrinus etc. * *Exot. 1.2. c. 3.* *Clus. Fr. peregrinus elegans squamosus* J. B.

Formâ non dissimilis erat proximè sequenti, sed longe major, ut qui Juglandem externum illum viridem corticem adhuc retinentem crassitudine superaret, orbicularis pene figura, magis tamen depresso, & quasi in umbilicum sidentis suprema & ima parte, (inter quas trium ferè unciarum erat interstitium) & pene sex unciarum ambitu. Constat verò veluti squamis elegantis serie in obliquum dispositis ab extimo versus petiolum tendentibus, illique quodammodo scissis & lacunam habentibus per longitudinem: Squamulæ autem petiolo proximè sursum vergere nonnulli videntur: Nucis color splendens & spadiceus, eaque nucleum continet: Nam commota & agitata strepitum eadebat: valde tamen levis erat pro ejus crassitudine.

4. Fructus squamosus orbicularis minor *Avellane* magnitudine C. B. Fr. exilis *Canna de Bengala* creditur *Clus. Exot. 1.2. c. 3. J. B. An Fructus Canna seu Arundinis Rotang dictæ?*

Parvæ *Avellane* nucis magnitudine erat, valde elegans, orbicularis, nisi extrema pars in mucronem apicis: Petioli cui inherebat brevis, tribus appendicibus velut calyce fructum imâ parte apprehendens, qui tanquam squamulis serie quadam in obliquum dispositis constabat, ab extimo versus petiolum vergentibus. Flavescere autem & inanis erat. *Abdalu* Guzeratensis *Canna* de *Bengala* fructum esse, sed exilium & immaturum dicebat; quod & nobis videtur, & forte *Canna* seu *Arundinis Rotang* dictæ, de qua inter *Arundinis* egimus.

5. Fructus squamosus orbicularis sulcis rectis, obliquis & transversis C. B. *Guyane* fructus elegantiss. * *Exot. 1.2. c. 4.* *Clus. Nuc Indica tessellata perelegans* J. B.

J. B. Amplitudo ei quem describit J. B. fœscularis, exactè propodemum rotunda, nisi utrinque levior fœscilis esset. Internè fœscum & pediculi vestigium habuit. In cortice decus præcipuum, qui cultum crassus & firmus satis, exteriùs levis, splendens, spadiceus, rous tessellatus, sulcis ac fœscis impressis per singulas tessellas secundum longitudinem excurrentibus, & rursus aliis oblique & intercutatis, pulcherrimo mehercle naturæ emblemate. Corticis interna pars fungosâ, & eadem pene quæ interioris corticis *Castaneæ*, tam colore quàm substantiâ, sed denior ac minus villosâ Nucleum continet, magnitudine ferè Juglandis, sed rotundum aut certè rotundo proximè, superne umbilico præditum satis insigni à quo per ejus longitudinem sulcus insignis descendit, substantiâ ossæ, qui ferrâ dissolutus ebur politum colore, levore & duritie refert, sapore quidem nullo manifestò, aut qui vestustate exoleverat.

In uno hujus generis fructu, quem vidit *Clusius*, squamæ magis distinctæ apparebant, & à summo ad inum progressu manifestè conspiciebantur, non à pediculo ad summam partem; quod in duobus aliis observare non licuit adeò arcte & firmiter coherebant, ut ipsum corium five integumentum sulcis duntaxat distinctum videretur.

Locus Guyana.

CAP. II.

Malus Indica poma cucurbitæformi monopyrena. Iripa H. M. P. 4. T. 31. p. 65.

Arbor est procera, 60 circiter pedes alta, caudice crasso, densò, cinereo, cortice obducto nigricante, intus rubicundo, necnon ramulis cinereis & subviridibus plurimis donato. Radix rubicunda, flavescens cortice tecta, necnon fibris suis late per terram diffusâ, sapor acris, odor nullus. Folia geminata ordine parallelo ramulis inherere, oblongo-rotunda, glabra, densâ, superne colore atro-viridi nitentia, internè viridi dilutior; nervulis exiguis plurimis è media costâ in pronâ parte exuberante, & solum per longitudinem medium inæqualiter secante, oblique in latera excurrentibus: Odor nullus, sapor subatringens. Flores inter folia circa ramulos sparsim proveniunt, exigui, candidi, inodori, è quatuor acuminatis foliolis constantes, quæ intercedunt octo filamentis alba, apicibus rubicundis donata, medium occupante styli candido, qui ipsius fructus rudimentum est. Fructus oblongo-rotundi, compressi, inæquales, ac sulco striati, cucurbitæ formâ hæd abimiles, cortice crasso, coriaceo, necnon carnosò, molli, ac pulverulento tecti, Amygdalæ in modum; qui fructibus in maturitatem tendentibus, in utroque latere dehiscit, selâc, aperit, ac Nucleum relinquit albicantem, tenui pelliculâ cinctum, densum, compactum, inodorum, saporisque adstringentis.

Ccccccc

Crestit

* Nucis in Hort. Malab.

*Locus &
Tempus
Vires.*

Crescit circa *Repolyn*, aliisque in locis Malabar; semper viret, quotannis floret & fructum perficit Augusto. viz. & Novembri mensibus.

Arboris hujus radices alom videntur. E foliis in lotio vaccino decoctis addito melle potio paratur, quæ scabiem, lepram, aliisque cutaneos affectus sanare dicitur.* Ex iidem cum *Mangas* foliis in lacte dulci coctis apozema conficitur, quod ictero, asthma, laze in ventriculo alimentorum fermentationi, & inde nato capitis dolori medetur. E fructibus oleum fit contra scabiem aliisque cutaneos affectus.

C A P. III.

Abovay Theveti. Clus. Park. *Abovay fructus venenatus* J. B. *Arbor America foliis Pomi, fructu triangulo* C. B. *Aboay* Pisonis, qui duplex genus distinguit *Ahoay* guauay seu majorem, & *Ahoay* mira sive minorem.

7. B.

F *Ructus triquetra* figuræ deltoides est, mediocrius *Castanea* magnitudine, duobus cornibus compressioribus, ceteroqui turgidulus, coloris rari, superficie aliquantum inaequali: ac inter duo inferiora cornua rimam agit ad intima penetrantem: A summo apice, in quo foraminulum pervium, quatuor ducuntur sulci, in totidem quadrantes fructum dividentes, qui concussu nucleum ineffe testatur.

Arbori (inquit Theverus) 'altitudo Piri, solum vero duos treile pollices longum, duos latum, mali nostratis non ab simile, æterni viroris: Cortex albicat; rami vulnerati succum lacteum emanant: odorem autem spirant amputati insigniter foetidum [humanum stercus referentem] ut illi modo utantur, ne ad ignem quidem fovendum.

Vires:

Fructus venenatus est & pernecabilis, verèque deleterius, potissimum nucleus; quo exempto sylvestres illi putaminibus tintinnabulorum more utuntur, quæ cruribus circumdata nihilo remissius fontant quam Campanulæ nostratæ. *Uvae fructus vix nucem Avellanam, cui multum similis est.*

Ahoay duplex est, *major & minor*, Hujus fructus vix nucem adæquat: Illa plus quàm Castaneæ magnitudine nuces profert.

Nucula quædam falsò Higuero & Abovai putata J. B.

Fructus (inquit J. B.) quem *Higuero* nomine accepimus Phaeoli vulgaris est magnitudine, nihilque aliud quam putamen quoddam levissimum, nitidissimum, coloris spadicei obscurioris, intrinsecus striatum, rufum; gibbus foramine exiguo pertusus: Sima pars tota patet, ut lembum mentiatur. Collisus mutuo tunulum sonum reddit. Foraminula arguunt ex funiculo trajecto pependisse.

Reçtē J. Bauhinus fructus hosce à fructibus *Higuero* Oriedi diversos facit.
Non video cur lignum illud fructuum, humanum iterum olens, quod D. *Philibertus Vernati* ex
infans *Salem* & *Timor*, ubi sponte ortum petiit ad Regiam Societatem Londinensem pro Mulo
instruendo mullum, non possit esse ex hac arbore. Ponderosus est, durum, colore ligni *Querci-*
per, et per mullus non annis fervorem de odore suo nihil remittit, sed æque validum & vehementem
surat. D. *Grevio* attestante, quamvis incensum nullum odorem exhalat.

Nuclei Ahovai in pulverem redacti scrupulus unus ore assumptus graviora faciliè symptomata, quàm ab aliis ullis venenis illata inducit. *Pisô.*

Vireo.

C A P. IV.

Arbor nucifera Brasiliensis fructu operculato, monoppyreno. Ibatuba alba Brasiliensibus Marcgr. Pison.

Marcgr.

[illegible]

Usus.
Tempus.

Atramentum ex hoc fructu paratur.
Nascitur passim: Floret mensibus Octobri & Novembri.
Abirabam nigram non describit Auctor.

CAP.

C A P. V.

Arbor Brasiliensis nucifera, fructu geminum nucleum continente. *Anda* Pifonis & Marcgravii.

NON procul à liorensibus, nunc mediocri, nunc summa altitudine pro terra temperie ex-
cursu arboreo, quae ligno est levi, nunc et fongioso, multique ulis *Florem* fer-
t, magnam et *convallium* auctoritate. *Folia* nunc copulata, nunc inordinata et foliolata,
polia, in extremitate acuminata, nervo recto et venis obliquis confusca. *Fructum* seu nucem
fert cortice duplici, exteriori cinereo [vidi infra Juglandis *Margr.*] interiore ligneo pradu-
ro et perforato, [una extremitate acuminatam, et uno latere filiformi habentem] qui duo glan-
des continetur, jeciorum loricato non valde diffimiles, et nucis *Castaneae* sapore quadammodo
referentes, licet virtute et qualitate differunt. Una squidem aequa altera cruda manducata alvum
dilat, quibdam et vomitum excitat. Valide est operans, quomobrem agris robor fructus huius
est. Elebati aut pilularum summa remedium. *Virei*, duo vel tres, et nucis *Castaneae*, confusae cum saccharo depuratis excoriat, addito Anisi et Cardui momento,
gratissimum non solum est et medicamentum, sed et tristissimum infansibus illicque omnibus qui a pur-
gantibus solent abhorreere.

Viret

Lusitani & indigena: ex eadem nuce oleum expriment, quod lychnis affundunt, atque eo corpus inungunt. E cortice autem ustulato incolæ optimum & familiare remedium contra ventris fluxum, iisque quibus post assumptam nucem alvus immoderatiùs ruit, subministrant.

Barbari cortice illius utuntur ad capiendos pisces, aquâ enim in qua maceratus fuerit omnia anima-

C A P. VI.

Iba-curit-pari Brasiliensibus Marcgr. p. 119. *Arbor nucifera Brasiliensis fractu striato cucurbitiformi multos nucleos continente.*

Marcus

Arbor folia habens in frondes congesta, pedem longa, duos & semis digitos lata ubi latissima, linguae figurâ, ad pediculos acutiora quàm in extremitate, figurâ foliis *Janipabæ* similia, nervo subrufo secundum longitudinem, & aliquot venis transversis conspicuis.

Fructus illius magnitudine respondet Aurantio malo, sed figura similis est parvo Peponi aut Cucurbitae; nam rotundus est, et paulum compressus, ac quasi striatus, tot strias fere cavitates secundum longitudinem habens, quot intris Castaneae continet, nimirum quatuor, quinque, sex, aut septem, magnitudine nostrarum Castanearum: Cortex exterior viridis; interior in tot locula-menta dividitur. Quaelibet castanea cutem fragilem habet, colore Isabellino dicto, seu flavescente et splendete: Nucleus albidissimus edulis est.

С А Р. VII.

Nucifera Brasiliensis cortice fructus ligneo quatuor nuces continente. Jacapucaya arbor Marcgr. Jacapucaio I. Pison.

Mercer

Alittima effit arbor cortice gryseo, duro, & inaequali, inflexu veteris Quercus, ex quo attamen-
numen scripturum conficitur. *Folia* piniora lutea sunt, verutiora viridia, Mori folijs simi-
lia, in ambui serrata, quodammodo contorta & incurvata, alternatim in ramulis bii oppo-
sita. Post florem (quon nundum videtur licui) *fructus* sequitur, quilibet vix pediculo carlo, ligneo
dependens, magnitudine capris infans, figere elliptice, inferius veluti in conum obtusum fatigatus,
superius five ad pediculum depressus, referens poculum cum vxo operculo; cortice ligneo &
duro, ochre coloris: operculo autem remoto (nam in pueritibus & matris se aperit) deicidit opercu-
lum, & nuda fit, quatuor vtriusque diti vix pedum: & in quolibet calycis lobulo
invenitur, pinii magnitudine, pariter et dura, fibris, rugulo, rufi coloris: nucleum habens
album, optimi saporis. Noces pariter maturitatem confectae excisio tegumento e calycibus sponte
decidunt.

Semel in anno maturefcunt, media videlicet hyeme;
Cæterum arbor in falibus & mediterraneis locis adeo luxuriat, ut juſto exercitui ſufficienti ſuſtentaculo fructus ejus aliquando fuerint. Sapore & excellentiâ Piſtaceæ adæquantur, & Venerem ſopitam dicuntur excitare.

Potiones & pultes tam ad Medicinam quàm ad epulas ex illis comparantur. Oleum quoque pingue ex illis exprimitur, Amygdalino calidius: Præstat aslatis quàm crudis vefci quod caput infestent. Tanta duritie pyxides sunt ut Tepuyeris non modò vafa potoria, sed & difcos & ollas fufficiant.

Duae reperiuntur species sibi similes externâ figurâ, sed qualitatibus internis discrepantes : nam altera species calices magis deformes producit, eorûmq; nuces dignitate inferiores habentur, quippe ex immoderato illarum usu quibusdam capillos defluxisse incolæ testantur.

Tempus.
1. Locus.

2- Virca

gitudinem obinet; ipsi fungosa est, medullæ Sambuci non valde abtililis; truncus sicuti Arundo variis nodis distinguitur, illamque arborem, quæ *Pynak* dicitur, æmulatur.

CAP. X.

Belutta-Tjampacam, sive Castanea rosea Indica H. M. P. 3. T. 53. p. 63. Castanea Indica florida.

H. M.

Valutæ magnitudinis est, *caudice* furvo, variegato, crasso, præduro, glabro, multisque ramis, Tiliarum instar, in orbem diffusis donato, qui cortice obducitur crasso, glabro, fulvo; odoris aromatici, saporis amari & acerbis. *Radius* fibrata, rufa, glabro & flavescente cortice tecta; apor amarus, odor aromaticus. *Folia* brevibus petiolis ordine parallelo ramulis inherens, oblongo-rotunda, glabra, densa, supernè viridia, infernè rore subsericeo, (ut in his videntur), oblonga, nitentia, nervis aliquot subtilissimis & visum pene fugientibus & media costâ in latera excurrentibus; odor itidem aromaticus, sapor amarus & acerbis. *Floris* forma & magnitudine Rosæ sylvestribus seu Egletinis perissimè, calyci quadrupartito, exiguo, denso, viridi in herent, quatuor candidis, rotundis, ac teneris foliis constantes, tenuem ac albicantem filamentorum, flavescens *epilobium* dotatorum congerie mediam floris cavitatem & umbilicum occupante: odor suavis, rosaceus ac violaceus, sapor amarus. *Fructus* globosi, quatuor angulis eminentibus sulcati, in vertice acuminati, per initia cum maturare incipiunt glabri & subvirides, maturatæ adepti rufi ac rugosi, cortice primùm crasso ac molli, dein rufo ac duro, castaneorum corticem perissimè, obducti; intus autem tres quatuorve continetur nucleis, tum formâ & magnitudine, tum substantiâ & sapore Castaneorum æmuli. Fructus vero teneriores circa basin tenax & glutinosum exudant *gummi*, cujus odor acris est & aromaticus.

Locus.

Arbor hæc ubique in Malabar, præcipue in Provincia *Mangatt*, ab florum jucunditate studiose colitur, quos Julio & Augusto mensibus fert. A sexto sæsonis anno quotannis maturus fructus exhibet, atque non raro terma secula frugifera manet.

Vires.

Radix cum quædam recentis contusa, si affumatur, sudores potenter expellit. Similiter arboris cortex cum adsumptus, tum sub pulveris forma vulneri adhibitus, serpentum moribus medetur. Ex foliis in lacte dulci coctis, & addito oleo Palmæ confusis cataplasma conficitur, quod vertici impostum viscidos & pituitosos in cerebro collectos humores incidit, attenuat, & per nares expurgat: ipsum vero foliorum decoctum potum phlegmata incidendo, attenuando ac expellendo tutum curat. Fructus recentes cum melle cocti alvum emolliunt & laxant, siccati autem astringunt; ex illicque oleum exprimitur, quod artubus illatum quoscunque illorum dolores jucunde tollit.

CAP. XI.

Syrax arbor Ger. J. B. *Syr. arbor vulgaris* Park. *Syrax folio Mali cotonei* C. B. *The Storax Tree*.

Cæf. J. B.

Caudice est Malo cotoneo simili, candidiori cortice *Cæf. J. B.* *Folia* etiam est Mali Cydonizæ, minore, subrotunda, vel in obtusum mucronem desinente, subter cana lanugine pubescente, superius glabro & viridi. *Floris* fert in novellis furculis Arantii, candidos, plures & simul junctos, pluribus foliis constantes, odoratos: *Fructum* magnitudine Avellane æqualem, incanum, callo fulco, amaricante, qui in duas, tres, quatuorve carinas desinens exhibet lignosum ossiculum, buxi coloris, nucleum claudens aliquando unicum, quatuor lineis sulcatum, aliquando geminum angulosum, interdum & tertium: *Hæc accidentarium esse puto. Nam naturâ unicam ossiculum unicum tantum nucleum includit.* Medullâ interna insuavis.

Locus.

In Agro Romano & circa Tusculum in sepibus & sylvis copiosè oritur; ubi & eam ante nos Cæsalpinus observavit.

Cordus fructus est, medicis exactius descriptis his verbis, Nux Syracina globosæ figuræ fructus est, mediocris Avellane magnitudinis, duplici cortice nucleoque constants: Exterior cortex carnosa substantiâ, & in viridi casto colore, supremum Amygdalæ putamen refert, is in maturitate tribus rimis in tres partes desinit, alterum lignosum, durum, flavum aut subrufum corticem ostendens, quo continetur nucleis pinguis, oleosus, gustu acris, odoratus, & resinosa Syracis qualitatibus respondens, sed multo acrior & fauces scarificans. Quæ descriptio adumsum congruit Syracis fructui à nobis circa Tusculum collecto.

Syrax resina duplicis generis in officinis prostat, sicca & liquida.

Siccis, Officinis Storax Calamita à Cannarum calamis sic dicta, in quibus olim, (autore Galeo) è Pamphylia apportabatur, est arboris descriptæ gummeus resinosusque succus concretus, aridus, odoris insuavis.

Non sine causâ in calamarum internodiis ocellus advehebatur Syrax, siquidem Parkinsonus nostro observatione & experientia propria Syracis gummi sycnerum, arte & prælo solo à se depuratum & fluidum effectum, non solum commixturas & articulationes dolorum verum lignum etiam ipsam ætate tempore penetrare, & effluere affirmat, adeo ut vitro vase probè obturato illud reservare necesse habuit. Cannarum autem internodia nullas habent rimas, nullas commissuras, ideoque ad gummi tam odoratum & subtile continendum commodiora sunt.

N. Syracis arbor in Italia lachrymam paucam fert, ut aliæ multæ quæ in Fæda regione multo succo abundant.

Ceterum

Ceterum cum Syracis simpliciter mentio fit, eam de Calamita accipiendâ est. Vim habet, culta *Pinea*, Dioscoride, calefaciendi, exiccandi, emolliendi, concoquendi. Facit ad tussis, destillationes, gurgulines & raucedines. Convenit etiam ad uteri præclutiones & duritias: Et mentes potius & appoitur ducit. Alvum quoque leniter molliat, si modicum ex ipso cum resina Terebinthina devoretur. Misceatur etiam utiliter malagmatis discitentibus & acopis. Uritur autem & affatur & torretur, & fuligo ex ipso fit velut ex Thure. Quod vero ex ipso præparatur in Syria Syracinum unguentum calefacit & emolliat fortiter, capitis tamen dolorem inducit, & gravitatem ac soporem efficit.

Invenio, inquit Plinius, potu medico [Syracis] tristitiam animi resolvit, largio. e. contrahit. Magni visus est in odoramentis & suffumigiis.

Præfertur Syrax pinguis, lentus, fragmentis albicantibus rufescens, vel flavo colore porfervent, qui dum molitur melleum liquorem reddit: improbatu furtivosus, niger, ac inodorus.

Sched.

Storax rubra Officinarum, C. Bauhino cortex est arboris, quem Thus Judæorum & Thymiana vocant, quo Judæi in suffumigiis frequenter utuntur: an *Nanagum* seu *Neyagum* Dioscoridi l. i. c. 22. quod ex India defertur corticolum, Mori libro simile, quod jucundi odoris grati sufficit.

Syrax liquidus est liquor pinguis, instar Balsami crassus, graveolens. *Sched. J.* Bauhino melleæ & tenacis substantiæ est, coloris fulci, aut ex fusco rubentis, aut ex cinereo fulci, odore valido, atque ob vehementiam fere ingrato, in quo tamen videtur apparere remissus ille Syracis calamitæ odor, multo tamen magis si linguae admoveatur conspicuus, dum in nares inde pauca quantitate anathymatis ascendit, sapore autem acrisculo.

De Syrace liquida magna inter Autores dissensio est; Aliis, viz. nihil aliud est quàm Sædæ, i. e. Myrrhe colamen. Quod falsum esse inde constat, quod Myrrhe lachrymæ ob substantiâ similitudinem in quovis aequali liquore dissolvatur, Syrax autem liquidus manere, sed in oleo & pingui, ut alie resine. Aliis, ut Cordo, factitium quid ex Syrace Calamita in vino ac oleo solutâ, admixtione resinâ Lancia excocta, quæ decoctio ubi refrigerit, Syrax liquidus ad fundum seorsere dicitur, ad superficiem mittens oleum substantiam liquidioris; alii expressu idem moluntur. Serapioni Syrax liquidus est oleum ex nucleis arboris Storacithæ expressum; at cortex fructus ex quo oleum expressum est, Syrax sicca eidem dicitur. Avicenna Syrax humidus fit per decoctionem corticis, estque colore nigræ.

Fax remanens eidem Syrace sicca dicitur, l. 6. c. 32.

Facultates Syracis liquidi eidem sunt quæ Dioscorides oleo Syracino attribuit, de quo supra.

Syrax liquida C. B. *Syrax Aceris folio.*

C. B.

Ex radice rotunda, nigricante, rugosa, striata, & quasi articulato cortice tecto, *folia* terna etiam quina, oblonga, tenuibus, nigricantibus pediculis donata, ex uno veluti tuberculo prodeunt, quæ Virginea sunt, foliorum Aceris vel Platani instar, in lacinas ternas, etiam quinas divisa, nervosa, per circumferentiam crenata, & mucronato cuspidæ.

Ab Honorio Belli habuit C. B.

In horto instructissimo Reverendissimi Episcopi Londinensis D. H. Compton, culta est hæc plantæ ab honestissimo viro & ingeniosissimo Hortulano D. Georgio Lomden; transmissa fuit à Virginiâ à D. J. Banister. Q. an sit Acer odoratum Virginianum *Herman?* Fructum hujus Syracis Virginianæ, conglobatæ & echinatæ figuræ esse, qualem in pilulis Platani & Sparganii videmus, mihi affirmavit D. Tamerdes Robinon, qui cum observavit in celeberrimo Museo Clarissimi D. W. C. Medii Tempore; ideoque querit an sit Platano occidentali affinis, vel lanuginem seu pappum ferat?

CAP. XII.

Staphyloleandron J. B. *Nux vesicaria* Ger. Park. *Pisacia sive sive* C. B. *The Bladder Nut Tree*.

Dense fruticat Staphyloleandron, nonnunquam in arborem adolefcent, cortice virente aut rufo, materie virenti, medullâ amplâ, albâ, molli. Folia Sambucinis proxima, vel Fraxinæ, acuminata, argutè crenata, quina aut septena ad costam annexa, impari aliam claudente. *Floris* longo & pendulo pediculo intervallis verticillatis ortam, ita ut eminus intuenti racemulum mentiantur, odore Sambuci, quinis foliis radiatim expansis, albis, mucrone interdum foris nonnihil rubente, totidemque candidis, item surrectis, coenuntibus leviter mucronibus, ut concavum urceoli figuram exprimeret posse videantur, quæ intercedunt totidem staminibus albis, apicibus lucis donata, medium occupante *style* albidæ, bifido. Supervenit vesicæ magnæ, virentes, in duos loculos seu forotum disperitæ, in quibus duæ nucleæ coherentes, putamine fragili & tenui. [reus Parkinsonus lento, duro & frangi contumaci] colore flavo aut subrufo, in quibus nucleis corio virenti obiecti, sapore nonnihil nausaleo. Ex nucleis calvarie commodè exprimi possunt sculpura levi.

In Angliâ sponte nasci hanc arborem pro certo affirmare non audeamus, quamvis videmus circa Pontem-fractum Eboracensis provincie oppidum in sepibus; & in Cantio circa Ashfordiam oppidum spontaneum inveniri apud Parkinsonum legitur. At in Helvetia variis locis nasci idoneos auctores habemus. Provenit etiam in Italia & Germania. Videatur (inquit J. Bauhinus) udis & humidis gaudere locis.

Floris: Maio, nucleos maturat Autumno, mense Septembri, J. B.

Tempus.

Scaliger

Terra minime glebosa aut irrigua ut Canna faccharifera gaudet, sed ficca potius, ficente & montosa, atque in tuberculos, quasi à talpis, egesta. Adeo humiditas omnis nimica est, ut arstivis dumtaxat mensibus terre committi velit, idque locis arsis ac minime umbrosis. Cum autem adeo accivae ac arenosum solum requiratur, maluit incolae densissima demoliri nemora, demolita exure, eisque arvis & fegetibus (*Chiclas* Lusitanis) destinare. Extra terram duobus vel tribus furtulis germinant, qui ubi octavo, decimo atque duodecimo mense liquefcere incipiunt pro semine sunt. Hec frugum nostratum discrimine, quod Mandioca nihil de fructu decedat ad sui propagationem, nostris decedat, quibus ipsi fructus lementem faciunt. Per radicem nulla potest fieri transplantatio; nam ea extracta è terra, & tacta statim moritur.

Tres hujus plantae trunci, frondibus spoliati, figurâ propemodum pyramidalis, haud profunde simul terra grumis, trium circiter pedum inter se distantia inferuntur, prominentique ad palmæ altitudinem superius se invicem amplectuntur. Qui folis licet denudati, novis tamen illico vestiuntur, nec quicquam radix inde detrimenti patitur, modo caulis integer & ileilus maneat.

Dignitate & mole excellit *Mandioca*, si anni terraque temperis ficia fuerit. Tum enim quilibet radix sequepodem, vel duos, interdum etiam tres pedes longa evadit, crassitiam habens brachii vel etiam cruris humani quando satis adoleverit.

Ratio habenda, ut ager à zizaniis, quæ valde suppullant, ter quaterve repurgatur, donec plantæ adoleverint, ad octo nimirum vel decem mensium spatium. Maturitatem assecutæ radices, quod annuo circiter à plantatione fieri solet spatio, ad tertium vi sub terra durant: altero tamen plerumque, anno pars illarum putrescit & corrumpitur: ideo ad summum liquuntur annuo spatium, & de novo per tales plantantur. Inguente nimis humiditatis necessitate excindi statim postulat sexmensis ante iustæ maturitatis tempus.

Mandioca quæ vocatur *Mandibumana*, omnium citissime crescit & maturefcit, atque optima inde conficitur farina. Hæc planta maxime gaudet solo arenoso, & magis amboشو quam reliquis. Primaria omnium, inque quotidiano usu & lucro producitur promissive in quavis terra, vocatur *Mandibipari*.

E terra evulsæ radices vix per triduum durant, etiam si fideliter horreis recondantur. Mundatæ & à cortice, quem tenuissimum habent, liberatæ, molæ trufatæ, à duobus hominibus circumæctæ admoventur, ferricæ cuspidæ conteruntur, & contusarum radicum farinam excipit alveus. Radix deinceps torculari vel prelo subijcitur, quæ magna vi humor ille superfluis & noxius exprimitur; ut ficca atque absque ulla humiditate maneat. Mox cribro *Urupha* dicto percolatur. Exinde plangit factio sicili aut eneo injicitur, in quo subtrudito igne circumagitur tantisper donec coquantur. Se micosa verò & adhuc mollis esculenta est, & vocatur *Farinha relada*, quod est, Farina cocta non exsiccatâ. Reliquum quod superest, & reservare voluit, supra majorem vel minorem ignem pro arbitrio miscet, atque exactè ficcant. Farina enim hæc quâ plus exsiccatâ & excocta ob durabiliorem est. Optimè tamen ficcata & fideliter ab aere defensa, ultra annum vix servari potest; nam si vel levissima uligo eam infecerit corrumpitur, unde non parvam nilium fitaginem in castris excitavit vidi. Quapropter nostri Barbaros imitari eam in bolos, quos vocant *Bejis*, pastillos & liba coagunt, superque craticulas modico igne induratas in penu aliquandiu recondunt.

Ex hoc fructu expresso manat liquor *Manipera* barbaris dictus, qui vasi infusus post duas horas fundo adhærescit: ex quo alia fit farina, melior priori, ac majori affluentia floribus, quam cremorem de *Tipioca* vocant. Ex aqua farinæ in fundo subidente bolos quoque cõficiunt *Tipicoeto* dictos, optimi saporis. Tum Gummi quoddam seu potius Amylum ex ea fit, atque eidem ulla infervit. Hic liquor *Manipera*, quod dulcis sit saporis ab Animalibus avissimè haustus vi quadam venenata ea statim extinguit: ex radice tamen non expressus (quod mirum) cetera animantia excepto homine nutrit. Præterea radice à sole exsiccatâ alia fit farina & pollen albicans, imo & panis filigineus & bilcoctus, qualis è tritico (cui & similis est) pinfitur. Hoc alimentum integrum & non comminatum pro jumentis & pecoribus, quibus in pabulum cedit, relevatur.

A vermibus & integris formicarum cohorsibus hæc planta misere solet infestari, magno agricolarum incommodo: non solum folia atque caulem, vel ipsam quoque radicem depopulant ferarum greges & animalia domestica. Ipsi Brasiliani, Æthiopes & nostratum non pauci hujus plantæ folia amant adeo, ut confusa, cocta & proba condita pro cibis & Lactucis apponant; quæ in malam efformata *Mancoba* nuncupant Brasiani.

Porro radix hæc quatuor aut quinque dierum spatio in aqua macerata & emollita *Mandiopila* dicitur, quæ assata maxime ab agrestiori Idorum & barbarorum multitudine expetitur & manducatur. E sedimento hujus consistentiæ Farina mollis notecque melioris conficitur, quam Brasiliani *Vipeba*, Lusitani *Farinha fresca* cognominant.

Ex *Mandioca* confusa, butyro & saccharo insignis fiant boli vel pastæ ad edendum optima.

Pulsis denique, genus paratur ex *Mandiopila*, quod nomen accepit *Mingau petinga*.

Mandioca illa mollis, illis *Pala*, igni impolita exsiccatâ, exsiccatâ appellatur *Carimé*. Ex hac Afrî panem optime notæ conficiunt, quem *Mafam*, vel *Argu*, interdum *Espinde* appellant. Omnium autem præstantissimum pulvis genus condunt, quod vocant *Mingau de Carimé*, cui aromatum loco momentum Piperis Brasiliensis, & floribus *Nhamis* adfiscunt, quod optimi cum fit saporis, faciliatque conducit, frequens in prandis esse solet, nec fuisse vivere existimant, nisi hoc alimentum utantur. Sanis æque atque ægris ejusmodi pulvis, emulsionis, atque adeo pitanas saluberrimas inde confectas exhibent. *Tipioca* liquidum & *Carima* pota, vel Syrupi specie cum aqua florum Auricularum & paxillo Sacchari exhibita antidoti loco plerumque est. *Tipioca*, si multa lotionem defecata atque exsiccatâ probè ab omni humiditate reservetur, tabidis & dysentericis ex arte propinata medetur. Fabricatis, animo deficientes, veneno infectos restituit. Præter hæc violento exercitio fractis vires recuperat, sudorèque immodicos compescit Pitana illius simplex. Quasunque hæmorrhagias, imprimis ex vulnere inflictas tum intus assumpta, tum emplatri modo applicata cohibet.

Ex

Ex *Macaxera* optimum fit vinum, serum lactis sapore referens. Mandioca rasa vulneribus & ulceribus antiquis impolita ea mundificat atque attenuat.

Manipera cocta crassefcit pulvis in modum, alimentoque convenienti existit. Quod si Oryzam & saccharum cum aqua destillata ex floribus Aurantiorum superinfundis confectæ gratissimæ formam induit, mutatoque nomine *Marmelada* de Mandioca appellatur.

Postremo illa species *Macaxera*, præterquam quod vicem farinæ præstare suppleat, igne etiam assata absque ulla alia preparatione comeditur, ac *Macaxera* appellatur.

A ceteris radicibus abstinentium est, quod præfens sit venenum. Dantur enim quadam, quas citius combusseris quàm ut virus suum deponant, & ad edendum idoneæ reddantur. Quin ipsi indigenæ olim minus exercitati in separatione alimentosi & venenosi, aliquoties mortem oppetierunt, nunc eruditiores facti, non solum illis præcipuo existit vix sustentaculo, sed omnibus Europæis in America degentibus: idque panis triticeo præferre non verentur licet minoris habeatur nutrimenti.

Æthiopes & Brasiliani inter edendum pugnos farinæ plenos in os injiciunt, ut manu quoque ab ore longius remota vix tamen mica pereat. Rarò aut parum inter prandendum potu utuntur, quod farina aquam nimis imbibat & stomachum inflet. Cum aratrum ejusque usus hie ignoretur, & improbi ac multijugi laboris tedia declinent, faciem hæc & minis grumulosum agriculturam, tam vix ac rei familiaris tunde, quàm ari corrodendo egegisse adhuc amplectuntur. Quippe unius dumtaxat mancipii industria & labore centum tuberules (monticulos) aliquando unius diei decursu affolvunt. Hujus autem farinæ usus, quæ viginti cantharos nostratos continet, aut sequis *Alkera*, h. e. modius unus aut sequis homini robusto & laborioso in mensem integrum plerumque sufficit. Quem modium fex, aut septem, aut ad summum octo solidis comparaveris. *Recherfortium unum terra jegerum hæc radice plantatum pluribus personis alendis sufficere scribit quàm tria optimo frumento satis.*

Hæc sunt quæ usû & sedula in hanc radicem inquisitione à rusticis & experientia propria resciscere potuit Gulielmus Piso.

Cum autem usus hujus farinæ tam laet pateat, ut non pauciores ea morales vescantur quàm frumento ipso, vestissimè nempe orbis Americani perique incolæ, integrum ejus bistarium hæc transcribere non piguit; præsertim cum aliarum minus accuratæ historiarum & descriptiones conferendi & examinandi labore & tedio non leves.

Alterius adhuc *Mandiocæ* sylvestris meminit, ejusque iconem exhibet Piso, quam fruticem arborescentem vocat, ceterum lativæ simillimam, jej caulem & folia confideres, verum dignitate longe inferiorum.

Notandum autem quod omnium qui de *Mandioca* scripserunt consensu succus è radice expressus omnibus animalibus venenum est præstantior; postquam tamen 24 horas fterit qualitatem suam malignam & perniciosam amittit.

C A P. XVI.

1. Guaiacum Ger. Guaiacum sive Lignum sanctum Park. Guaiacum magna matrice C. B. Fructus Guaiaci putatus & folia J. B.

Hanc arborem plenè & accuratè descripsit Jo. Terrentius Lynceus, notis in *Res Medic. N. Hispan. Fr. Hernandez*; atque idcirco ejus descriptionem mutabimus.

Guaiacum est arbor Juglandis vel ilicis magnitudine, cupis cortex colore extrinsecus cinereo, Betule similis permixtus tamen multis maculis viridibus, intrinsecus verò subrubus, non admodum densus, sed immixtè durus, crassitudinis nempe semidigitalis; è ligno recentè casio adeo firmiter hæret ut vix ferro separari queat, progressu vero temporis facili seungitur.

Lignum in extremis colore qui in Buxo interitè nigrescente conficitur, & medullarum ejus est maximum, toticque adeo lignum splendida quadam donatum duritie.

Pinguetudo ejus refinaceum quid spirat, utriusque odore non insuavi, & ab accenso gammii profuit, quod prædurum est ubi refixerit.

Pondus ejus quale nulli præterea ligno; nulla ejus quantumvis minima pars in aqua fluitat, sed mergitur continuò & subdit, unde lignum est fortissimum, quod duritie omne robur superat, & idcirco quàm minimè hiat, neq. facili videas quod rimas traxerit.

Sapor non ingratus, amarus statim, cum acrimonia nisi palatum ac fauces compungens, qui semel cognitus nunquam errare finit emptorem in cognoscendo.

Decoctum ejus assatè ultra tertium diem non perdurat. *Folium* crassum, parvum, durum, viride, multis vix distinctum, quidam Arbuto comparant, alii Buxo; in ramo firmi habet ex opposito aliter, ut in Siliqua vel Lenisco videre est; quætera vel fena ad medium nervum adnæta.

Flores multi, quasi umbellæ vel corymbi confusentes, pediculis viridibus insistent pallidè lutei hexapetali, malis è medio staminibus prodeuntibus; in quorum medio rudimentum fructus Bursæ pastoris effigie refert.

Fructus à quibusdam Castaneis, ab aliis Prunis similis refertur, duobus Lupinis sibi conjunctis, aliquando etiam tribus, ut Clusius refert; vel Aceris fructibus, sed sine alio confat, Aceris figuræ eleganter referentibus; levissima porro districtione unum ab altero, sicut & Clusius, divititer.

Longitudo est transversî digiti, latitudo paulò minor; color totius corii castaneus aliquantulum corrugatus Pruni instar. In conjunctione cum altero fructu membrana est, densitate, odore, duritie perissimilis ei quæ Juglandis semen bifariam dividit. Corium externum corrugatum mollius est, internum verò nucis interno putaminum duritie & colore respondet.

Nucleus intus conclusus colore & varis venarum ductibus Nucis myristicæ vel Buxi radici admodum similis. Hunc si diu in ore volvas palatum quadam abrasit quæ acrimoniâ manifestam

D d d d d

lingue

lingue imprimi, & nucleus in recenti fructu manet coloris castanei, in aliis verò omnino niger. Nucleum si secundum longitudinem findas, duriciem Dactylorum offendes, totumque oleum, flavum in recente, cinereum in obsoleto. Albx autem lineæ transversim parallelas totum pertranseunt, ut admodum eleganter Lyncurium five Belemnitem radis & splendore referat.

In medio ejus concavitas est longa à summo ad imum pertransiens, sed sine ulla ferè latitudine, qualis in Eucnymio etiam conspicitur, ubi feminis duo ovalia fed plana, viridia quasi foliola junctura in summo uniuntur, oblique extorsum versus componunt, ad modum planè Eucnymii, nisi quod cor in Eucnymio versus pediculum fit constitutum.

Crescit hac arbor in Hispaniola, Jamayca, & in Continentis regione *Nagrande* dicta tantà copiâ ut numero superent Pinus Hispaniæ.

2. *Guaicuum propemodum sine matrice* C. B. *Lignum Sanctum Terrentio & aliis.* *Guaiaici genus alterum, quod Lignum Sanctum, illo præstantius, & ex insula S. Joannis de portu divite offertur, quo maxime utuntur.* Monard.

Arbor est admodum similis Guaiaico, sed minor, magnitudine Populi, stipitibus magis spinosis: cortex magis quam Guaiaici pustulosus, extera similis, cinereus maculique confusus, intrinsecus verò obfuscus rubet, & in recenti ligno etiam facile separatur.

Lignum à Guaiaico differt medullis, quod in hoc est parvum & in ramis nullum. Ipsius ligni color magis albicatus, & ad luteum quandam colorem vergit; medullarum porò nigrum ad viride inclinat evidenter, imò cyaneum est in viridi.

Tractatus nullus odor occurrit, æmulatur tamen Guaiaici odorem, ut in decocto & oleo ejus de stillato patet, qui tamen in integro non percipitur, adeò terreis partibus permixta est, ut ne ab inflammato quidem nisi parum admodum destituit, cum tamen per destillationem plus det quam à Guaiaico extrahatur.

Pondus Guaiaico idem est, æque enim citò in aqua subfidit. Sapor amarus, sed acrimonia longè major & evidenter, adeò ut amaritudo ab hac oppressa non statim percipitur, idèque Piperis instar fauces pungit, mordicat, & pulvis ejus naribus inditus sternutamenta citè, unde longè ab incolis ob vires Guaiaico præferatur tum in curanda Lue Venerea, tum in multis aliis morbis, quamvis immoderato usu nimium caliescat. Decoctum ejus & amarus est & magis odorum quam Guaiaici, & intensius flavet.

Folia exigua, Rutaceis paulò majora, Lentifici modo bina ex adverso posita & ità ordinata sunt, ut nullum sit impar in extremo.

Flor Vincæ pervincæ admodum similis est colore & figura, sed sine aliqua longitudine, ejusque foliola quasi duplicata sibi superposita apparent.

Nascitur copiosè in insula S. Joannis de portu ricco. J. Terrentius arbores hæc specie differre concludit, licet genere proximo conveniant.

Notat C. Bauhinus hoc genus in plura alia genera dividi, eò quod non unum colorem habeat: quoddam enim nigricat, quoddam etiam spadicæ colore flavescit, quoddam præterea omnes istos colores discretos habet: Quare Manardus & ex eo Martholus tria genera notant, que licet colore, magnitudine & pondere inter se discrepent, unus tamen esse arboris, contra quàm Fallopius credit. Martholus statuit; & causam refert in ligni maturitatem, quo enim maturius eò nigrius, & quanto minus adoleverit tanto magis albicatus aderit. Probat maxime quod rufum, spadicæum, flavum, lividumque colores simul mixtos habet.

In lue Venerea curanda nullum est medicamentum decocto Guaiaici præstantius aut certius. Nam si ut docet procedat curatio, suòque tempore decoctum illud propinetur, certissimum est huic morbo sanitatem perfectam adferri; nec recidivam pati qui simili lue laborabat, modum in idem cunum fit non provolvat denuo.

Convenit item hydropicis, athmaticis, epilepticis, morbis vesicæ & renum, doloribus juncturarum, omnibus morbis ab humoribus frigidis & flantibus procedentibus & diuturnis, quibus inutilia fuerunt ordinaria medicamenta, præsertim fit morbum Gallicum subsequantur. Monard.

Usum decocti in curanda L. V. Hispani ab Indis edocti sunt. Magnus doloribus morbi Gallici (quem ab Indis muliere contraxerat) Hispanus quidam torquabatur: ejus famulus Indus, in illa provincia medicum agens, aquam Guaiaici propinavit, quâ non solum magnis illis cruciatibus liberavit, sed pusillam sanitatem cum restituit. Hujus exemplo plurimi alii Hispani simili morbo infecti curati sunt. Unde brevi per totam Hispaniam & universam orbem ejusmodi cura evulgata est.

Morbus iste Indis Occidentali familiarissimus & endemius in hunc modum in Europam propagatus fuit.

Anno 1493. eo bello quod Neapoli gestum est à Rege Hispaniæ adversus Regem Gallie cognomento magno capite *Christoph. Columbus*, ex prima illa professione, quam Novi Orbis inquirendi causa susceperat, rediit, & detectis S. Dominici alique insulis, inde Neapolim (ubi tunc Rex Catholicus erat pace cum Gallo facta) viros & mulieres deduxit. Commemantibus ultro citroque exercitiis, Hispani primum cum Indis mulieribus, & Indi cum Hispanicis consuetudinem habuerunt: deinde in Italos & Germanos serpsit hoc malum; & postmodò etiam ad Gallos & sic per universum orbem.

Initio varia fortius est nomina, Hispani putantes se à Gallis contagium hausisse Gallicum morbum nuncuparunt: Galli existimantes se Neapoli cum consensu Neapolitanum vocarunt; Germani ab Hispanorum contubernio hanc febrem ad se manifestè videntes scabiem Hispanicam appellarunt. Alii rectissimo nomine Serpiginem Indicam eum vocarunt, inde cum prima hujus mali origo. Frustra etiam de causa & origine hujus morbi à medicis tunc temporis disceptatum est.

Decoctum parandi modum & methodum eo utendi ad morbi hujus curationem non pigebit à Monardis historia huc transcribere.

Lign

Ligni minutim conciti auri ejus fociis 3 xii. corticis ejusdem Ligni conciti 3 ii. in sex aquæ sextarii macerantur fidei novo, aliquantulum capicæve, 24 horarum spatio: fidei bene obturato lenito & luculentio igne coquantur ad quatuor aquæ sextariorum consumptionem. Cocta aqua refrigeratur, colatur, & fidei novo affervatur. Statim supra idem lignum quod decoctum fuerat incipiuntur denuo octo alii aquæ sextarii, coquanturque ad duorum consumptionem: coletur hæc aqua, & seorsim affervetur. Simitur autem hoc modo.

Infirmus purgato corpore ex medici consilio cubiculum deligit apicium, quo neque aer, neque frigus penetrare potest. Lectum ingressus diluere aquæ prioris calidæ 3 x. sumat, & egregie operari ut sudare possit duarum horarum spatio: deinde sudore absterlo lineamenta mutet, & indolium calefactum induat: quatuor deinde post horis vix passè illi dantur & Amygdalæ, panisque bifocuti, neque affluenter, neque paroc, & de aqua secunda bibet quantum satis erit, etiam interdum. Octo horis postquam comederit ex priore aqua calente denuo uncias decem hauriat, sudabit iteni duabus horis & a sudore uti superius mandabitur. Unâ post sudorem horâ de iisdem passis, Amygdalis & pane bifocuto cenabit, & ex aqua secunda bibet. Servabitur hic ordo quindecim diebus prioribus nisi vires nimium collabantur, quia eo calu etiam præter supradicta pulvis gallinaceus afflus concedetur. In minis robustis, qui extremam illam videt rationem ferre nequeunt novem dies sufficiunt, quibus elapsis pulvis exiguis afflus similiter concedetur. Si verò ager adeo tenuis est valeatque ut prædictam istam videt rationem nullo modo ferre possit: ab initio pulvis gallinaceus exiguis illi dabitur, ubi quantiatem sensim augendo. Elapsis 15 diebus, 16ta purgabitur 3 x. pulve Calissæ fistule per circuitum transmissæ, aut alio simili medicamento, & eo die tenuiorum aquam five secunde decoctionis bibet: 17. die ad priorem ordinem rediit, sumetque manè & vespere aquam prioris decoctionis, sudabit, eademque videt ratione utetur, nisi quod pulli loco dimidiam gallinam edere poterit, quo tempore per cubiculum velitus & bene amictus ambulare poterit. Quibus elapsis diebus purgabitur, & per alios 40 dies aquam bibet, selectissimam videt rationem observando in rebus non naturalibus, mulieribus abstinendo & vino, cujus loco simplicem ejusdem ligni aquam, aut ita cam falsitatem aquam in qua Anisum & Fœniculum decocta sunt bibet, erique cœni sobria & sine carnibus. Hæc, inquit, methodus Luem cuspique fit generis radicibus extirpat. Alii alter sentiunt, neque hanc pestem abique ope Hydragryi extirpari posse affirmant, si penitus radices egerit.

Cæterum de præparatione Decocti Guaiaici ejusque utendi ratione in curanda Lue Venerea consulantur Fernelius alique medici.

C. Bauhinus Guaiaicum cujus ramulum cum floribus & fructibus pingit Clusius notis ad Monardem à duobus prædictis distinctum facit, & titulo Guaiaici folis Lentifici proponit: quàm recte ipse viderit.

Palme sanctæ similis arbor J. B. *Guaiaico occidua similis arbor* Park.

Hujus furculi quos habuit Lobelius rami erant arboris grandioris, recti, cortice arboris fuda, folio Citri, carnoso, nudo, Lauro latiore, brevioris, nervoso, horum in summis hærent folliculi pallidi, coriæci, circinnatæ rotunditatis, admodum compressi, nummo Coronæ Gallicæ pares; quorum modio insunt femina Lentis effigie & colore, compressiora, gustu amaricante.

Hanc C. Bauhinus Guaiaici sui secundi seu Guaiaici propemodum sine matrice synonymam facit. Q. in rectè.

Palum sanctum Indis Occidua Ad. Lob. Park. *Guaiaicum Orientale* C. B.

Species est hæc à Guaiaico diversa, quamvis similis, nempe non vasta ut Fraxinus, sed minor & ei concolor cortice: folia cuspidi Plantago, sed crassiora, minora, pinguiora, breviora: fructus Juglandis magnitudine, albo subducente idoneus.

CAP. XVII.

Andira vulgò Angelyn Pisonis Marcgrav. *Arbor nucifera Brasiliensis, fructu ovi figura & magnitudine.* Pijo.

Dux species sub nomine *Angelyn* in nemoribus conspiciuntur. Utraque externa facie inter se similes, sed interna qualitate multum differentes, quæ facili utique dignoscuntur, quod alterius cortex, lignum, & fructus amarissimi sint, instar Aloës; altera major nullius masticis fit saporis, ex cuius fructibus feræ pinguedine. Utraque ligno est duro, & ad ades fabricandas apto, utraque cortice cinereo, foliis Lauri similibus, sed minoribus, oculis seu gemmis nigricantibus, & quibus plurimi flores fragrantæ, copulati, purpureo & cæruleo colore insignes, prorumpunt. Fructum profert ovi figurâ & magnitudine [figurâ Juglandis, ovi gallinacæ magnitudine Marcgr.] primò saturatè viridem, sed mox nigrescentem, qui uno latere quasi saturam monstrat.

Fractio duro putamine nullus apparet ex albo flavescens, amaricantis & ingrati saporis cum ad *Vires*. strictione quadam, cujus pulvis pulveris lumbicos expugnat, eâ tamen cautione, ut infra scrupuli pondus exhibeatur, ne medicamentum in venenum abeat.

SECTIO SECUNDA.

De Arboribus Fructu sicco Bacciferis.

C A P. I.

De Lauro.

Laurus, unde Laureæ (inquit Vossius) Græcum videri posset. Nam apud Hesiychium le-
gimus *Λαύριος ὁ δένδρον*. Sed si per Græcos, potius putem esse per Pærgæ vocem *adæm*, que idem
signabat, Helych. *Αδὰμ δένδρον* Ἠτυμολ. Sin Latini originem dedit, fortasse erat *lauro*,
id est, *pærgæ*, nam *senjuncus pærgendi habet postpositum*. Vel, si Veteres potius audienti, prout fuit
laureæ, effugit id à laude. Servius ad Eclog. 8. *Cur tamen triumphantes Lauro coronantur hæc ratio*
est, quoniam apud Petros à laude habuit nomen, nam Laudum dicebant. Nec tantum *laudum pro laude*
est, quoniam lauro laudem vel laudem dixerunt.

fed & pro laurea olim laudeam vel ludeam dixerunt.
 ἔτυμον Etymologo quasi εἰσαγωγικόν dicitur, hoc est ἐν τῷ εἰσένευσεν ὁμαρτίαν, quia nempe ἐντὶ τῇ ἁμαρτίᾳ, quod
 Etymon non improbat Voffius, apud quem plura vide.

Laurus Ger. J. B. *vulgaris* C. B. *major* *sive* *latifolia* Park. *an minor* ejusdem? The common Bay-tree.

7. B.

*Laurus plerumque multis strobilibus luxuriat, vel medicosis arboris altitudinem afflicta, aliqui-
bus in putre magnitudinem arborem excrevit, præsertim regionibus calidioribus, caudice nodi, cortice
tenui, materiâ rarâ, nec multum validâ. Radices habet crassas, inæquales & obliques. Cæterum
perpetui viroris est, nitidi in junioribus, in senilibus saturioris. Folia est oblonga, dura, acumini-
nata, fed mucrone alia acutiore, alia obtusior, fœcundam aut sua uncias lata, palmo longiora,
superius pediculis & mucronibus palatam angustiora redditâ, que secundum longitudinem percurrunt
costæ rectâ, obliques & marginibus nulli ordine nervos exporrigens: fapor ac, aromaticus & subama-
râ. Adhærensium fœmorum foliis & ramis viridioribus brevi pediculis. Flores secundum ramos exunt con-
ferti, æqualiter quadrantes fœmiles, majores, alii [Lobeliâ fœlaventes] multis in medio apici
obliques succedunt bacis, Cæteris minoribus pares, oblonga, colore primis viridi, ubi maturi
ruerint nigres, que sub cortice tenui nucleum bifidum callosum ac durum, cum aliqua acrimonia
amarâq; pingue claudunt.*

Laurus (inquit C. Bauhinus) quædam floret tantum, flore copioso, racemoso, (viam Theophrastus vocat) & fructum non fert; alia fructum fert, in quo etiam differentia: alterius in rotundo modice oblongus est: alterius oblongus, gracilis, & utrinque ovato mucrone triterminus. Laurum fulmine non igitur veteribus persulfum fuit. Hinc Tiberius Imp. qui tonitrua præter modum expavit & exhorruit, tonante celo, contra fulminum metum, nunquam non Lauream coronam capite gestavit. Verum quomodo hoc falsum & superfluitatis credulitate fundatum experientia quam adfert Lælius, quæquæ Lauri Romæ in palatio Cæsaris de Castro fulmine icte luculenter ostendit.

Eadem superstitione nimirum observato illa de crepitu quem folia & virgæ Lauri inter urendum edunt. Nam si crepuscitur abunde ac sonantius haud dubie portendi felicem eventum rebantur; quod si rarisce deflagrasset, tristem & inauspicatum.

Laurum Apollini sacrum inde fabulantur poetae quòd virgo Daphne quam deperibat in hanc arborem conversa est. Vide Ovid. Metamorph. I.

Triumphantes apud Romanos coronam Lauream gestabant, vel Lauri ramum dextrâ tenebant. Sed & aliter præterquam in triumphis etiam victoriæ nuncia fuit Laurus: nam & tabernacula, & fauces, & literæ, & naves militūque iacula, lanceæ, pila Lauro in eam significationem adornata sunt. ut & Plinius affirmat, & Ebrodunensis historiæ auctores adductis exemplis ostendunt.

funt, ut & Plinius affert, & Erododotus hinc inde adnotat. In Germania, Anglia, Gallia
 & Belgio nonnisi lata & diligenter culta provenit. Quod si in Germania hyme regenda & hy-
 pocaulito referenda est, debet scribi Turneri in Anglia felicius adolevere, virereque quod re-
 perit, sed inacta & fusd dio relicta hyme-
 nem, apud nos enim eam curam & turelam
 non requirit, sed inacta & fusd dio relicta hyme-
 nem, nisi prater folium alpera sit, facile tolerat. Quod si quando frigore perusta & corrupta sit
 a radice denovo repullulat.

Locus.

Tentative

Virg.

In Italia spontaneam observavimus non infrequentem in sylvis & sepibus. In monte Atho ingentes & praealta Lauri spontaneae nacentes ardorem Solis omni tempore reprimunt, teste Bellonio, qui quinque foecies in Graecia notavit: quem consule pro usu olei baccarum apud Monachos.

Floret Martio & Aprili. Baccæ maturantur sub finem Autumni cum Olivis, & nisi decerpantur per totam hyemem ad ver usque in arbore hærent.

Laurus exscalefactoriam [emollientemque Diosc. desiccantem Gal.] naturam habet, & foliis, & cortice, & baccis. Itaque decoctum ex his, maximè è foliis, infessu vulvæ ac vesicæ vitis convenit.

Virencia folia trita & illita vepurum, crabronūque ac apum, item serpentum venenis resistunt, maxime Sepis, Dipladis & Viperae. [Profrut & mensibus foeminarum cum oleo cocta *Plin.*] cum polenta autem quæ tenera sunt trita ad inflammationes oculorum, cum Ruta testium, cum Rola-

[illegible]

• Baccæ magis quam folia calefaciunt, menles trahunt apofpita trita, vel potius. In eglegrate trita cum melle aut paflo profunt tibi, orthopneæ & pectoris rheumatifmus; tertiæ verterè dactylis corio in vino potæ: nam & concoquunt Pleuritis & exanthrat *Plin.* Noftia autem non ad palleces & pectoris morbos baccis uitur, fed ad ventriculi, jecinoris, lienis & veficæ affectus tum baccis tum folia exhibet: refrigeratum ventriculum concofaciunt; concoctionem crudorum humorum promouent, languentem appetitum excitant, cibi faftidium pellunt; jecinoris ac lienis obftructiones aperient, urinas citæ, menfes mouent, & ad fecundam expulſionem faciunt. *J. B.* Ad iuuantium partum deglutiantur leptem baccæ Lauri anteſomno. *Cheſneau.* Contra ſcorpionum iudex eis vno bibuntur, & virgines emaculant: [Ad diti Plinius, Epiphyneæ ex oleo illius, & lentiginis & ulcera manantia & ulcera oris, & furcures. Cuius pruriginis ficus baccarum emendat & phtuſiis.] Expreſſus ex his ficus aurum doloribus audituræ grauidæ auxiliatur cum vino veterè & roſaceo inſtitutus. [P. deſcribit quo ſequitur venenata omnia.] Prodeſt contra iudex & potus baccæ cum vino fermentato & ſcorpionibus & araneis tribuitur. Ex oleo & aqua illinuntur & lienis & jecinori, & gastritis cum celeritate. Et in fatigatione citius per perfriſtionem ficus & mentum, & mentum efficacius recentem quam aridam. Dioſcoridi contra iudex caliculus rumpit, partus necat & hæc iſtis prodeſt tribus obolis in vino odorato potus. [In remedio iuxta iacentis quadranten pondò baccarum foliorumque decoqui in aquæ ſextantis tribus, & tertio, & cinque calidam gargazizare conuenit.]

Laurus folia trita olfactuque fubinde pestilentia contagia prohibent, tantò magis si & urantur! Hinc Commodus Imperator, Herodiano tradente, tempore pestis, confultibus medicis, ad loca Lauris abundantia laureatus secessit. Herba enim perpetuò virens, auribus S. *Grombi*, *Cardiacis* aliisque Helmontianis, sunt pestis alexiteria, corruptioni resistunt, sèpeque defendunt contra æstum & frigus, unde nobis plene signavit Deus, illas plantas perennes semper esse ad manum pro quotidiano uli generis humani, continent enim in se balsamum, omnis corruptionis propugnatorum.

Adversus boum coriaginem, tradente Colum. proderit Laurum decoquere, & eâ calidâ terga fovere, multoque oleo & vino confectim subigere, atque per omnes partes apprehendere & attrahere pellem; idque optimè sub dio Sole fervente.

Medicamenta varia ad Lachrymas Oculorum, Ambustionem, Aurium gravitatem & sonos, Colicam, Uvulae relaxationem, urinæ retentionem, partum facilitandum, capitis dolorem, hemicraniam, è bacis aut foliis Lauri parata vide apud J. Bauhinum Hist. plant. lib. 4. c. 1. p. 414.

Olei Laurini multiplices mentio fit à Veteribus & Recentionibus. Aliud ē baccis recentibus confectus exprimitur, aliud ē baccis confectus vel etiam integris, in aqua ferventibus bullis : oleum aqua supernatans in vasa colligitur. Aliud per distillationem elicitur sic, R Bacc. thij. confectus super affunde aqua tepide thij. vel iv. Postquam aliquandiu steterint destilla per Alembicum vel Velicam. Sig. prohibetur oleum & aqua per tritumum separanda.

prohibent oleum & aqua per tritorium separanda.
Dicitur etiam oleum Laurinum quod fit è foliis aut baccis Lauri in oleo omphacino decoctis.
Oleo Laurino vis inest exsiccandi, emolliendi, spiracula venarum aperiendi, & lassitudines

Quin & mals nervorum omnibus, doloribus aurium ac deftillationibus confert : renum vero vitio ex frigore contracto laborantibus ilitum est præstantiffimum, & maxime fiquid aliud utile. Ob vim que excaleariorum Paralyfi, Spafmo, ichthiacis fugillans, capitis doloribus inveteratis, deftillationibus, auribus in calyce Puncii calcactum ilitur. Colo dolenti clyftere infufum mirè prodest. ut & heroci febri. Verum in calidis St. biliofis, remedium hoc acerbè affert.

Verum in calidis & biliosis temperaturis ab eo abstinendum. Vermes & pediculos tam agrestes, quàm domesticos & lendes enecat [*Imò hoc facit oleum quodcumque*] In genere utile est in affectibus frigidis maxime exterius illitum; intus sumptum nauseam movet.

Schroderus de oleo stillat. haec habet. Dilecti infignit facies & ventolites, precipue in spasmis gravidarum, ut & in colica. Siderata membra illius reficiunt, auribus inditum dolores compellit, auditumque confortat, deleet impetines, lentigines & quascunque faciei maculas. Denique ichorosis capitis doloribus medetur: phthiriasin & tineas curat.

Emplastrum Laurinum ad Hydropem, ad dolores à flatibus aut causa frigida ortos, dolorémque colicum utile est.

Electuarium etiam de baccis Lauri flatus dissipat.

D d d d d d d 2

2

Si Lauri exsiccatæ ramus ramo frequenter conficitur, superasperio sulphuris pulvere ignis statim exstinguit; quod mirum, cum Lauri lignum leve & spongiosum sit. Sed nihil Hedera præstantius quæ teratur, quæ terat Lauro. *Plin.* cum attritio utriusque sit; quæ teratur, quæ terat poeinde est, ut nobis quidem videtur.

In Catalogo Horti Academici Lugduno-Batavi à D. Hermanno edito has Lauri species seu varietates invenio.

1. Laurus Indica *Aldini*. Laurus Regia *Hort. Regii Parisi*. Hanc nonnulli Perfex arbori *Claf.* eandem esse volunt. Laurus cujus cortex Cassia lignæ affimilatur *Park.*

2. Laurus latifolia, *maritima* Dioscor. C. B.

3. Laurus vulgaris C. B. & aliorum.

4. Laur. vulgar. folio undulato *Hort. Reg. Par.*

5. Laur. tenuifol. *mas Tab.*

In Tho. Bartholini Act. Medic. Ann. 1673. inter Plantas à M. Stolle Hafniam allatas à Pro-mont. Bonæ Spei invenio.

Laurum Africanam ferratis foliis: cujus folium Londino ad me misit D. Tamer. *Robinson*. Erat id pro magnitudine angustius & longius Lauri vulgaris folio. Ramulum etiam ejusdem habeo ex munere D. *Petterer*. An Euanymo affinis Æthiopica semper virens fructu globofo scabro, foliis Salicis rigidis ferratis *Herman*. H. Leyd. Lauro ferratæ odoratæ Stapelianæ similis inodora Cap. Boni Spici *Breyn*.

6. Bod. à Stapel habet Laurum ferratam odoratam. Alia species Lauri invenitur in Horto instructissimo Reverendissimi Episcopi Londinensis D. H. Compton, sub nomine Lauri Tulipiferæ baccis calycatis, quam ingeniosissimus Vir D. *Banister* transmittit de Virginia, folia ei integra, non tam viridia & crassia quam Lauro ceraso.

CAP. II.

Laurus Sylvestris seu Laurus-tini.

1. *Laurus Sylvestris Corni feminae foliis subbruti* C. B. L. *Tinus Lusitanica cerneda* baccæ *Park.* *Lauri Tini Sylvestris primum genus* J. B. *Tinus I. Cluf.*

Claf.

Magnitudine Cornum feminam aequat, virgæque habet oblongas, quadrangulas, ramosas; folia ordine distincta, perpetuo gemina simul inter se adversa, magna, lata, Cornus feminae foliis pæne similia, ad Laurina tamen accedentia, perpetua, nigricantia & splendenda, nullo odore & amaro sapore prædita cum nonnulla adstrictione. Summis ramis *Plum* pentapetalorum umbellas præfert, candidorum & odoratorum. Deinde fructus succedit Myrti bac-cis paulo longior, planior, angulosus, cærulei coloris elegantissimus.

Nascitur præruptis & lapidosis locis inter alios fructus, & in sepibus circa oppida Lusitanie. *Mentem bo novæ & Tamar*, ubi cum suo flore & fructu collegit Clusius mensis Novembri, tamen si aliis Julio & Augusto floreat, fructus Octobri maturus sit.

Locu.

2. *Laurus Sylvestris foliis cænsis* C. B. *Tinus II. Cluf.* *Laurus Tinus alter vel 2. Clusii* *Park.* *Tinus altera* J. B.

Claf.

Eadem quæ superior altitudine affurgit, frequentioribus & firmioribus ramis, cortice ex rubro vi-rentente tectis: circa quos folia superiore aliquantulum angustiora & oblongiora; pluribus venis distincta sibi invicem opposita ut in prior. Flores extremis ramis etiam umbellatim nascuntur, colore nonnihil foras purpurascens, minus odorati quam superiores: fructus etiam minor est, ple-nior, nigrior.

Uno duntaxat loco in Lusitania quodam monasterio *Pera-longa* dicto locis inculis supra Ulyssip-onem recens extructo observavit Clusius secundum pifinas & deinde Batice maritimas. Um-bellæ foram nonnihil foras purpurascens tummos ramos coronat; deinde fructus ex cæruleo nigricans, levis, minor quam in aliis. Bis plerumque floret, Vere & sub hyemem.

In Italia circa Romam, Tybur & alibi frequens oritur. Observavimus etiam in Sylva Valena prope Montepelium. Ego cum J. B. senio hanc speciem esse quam Lobelius in Adv. Laurum Ti-num cerneda bacca vocat, & in Valenz nemore Norborne plurimam, & plerique locis Ceti mun-tis inter Cocitofas illos frequentem nasci scribit: quamvis C. Bauhinus & P. Magnol ad primum genus illam referant.

Locu.

3. *Laurus Sylvestris folio minore* C. B. L. *Tinus Sylvestris alter sive tertius* *Park.* *Tinus III.* *Cluf.* J. B.

Claf.

Arbucula magnitudine, minore esse folio quam superiores, Laurino tamen latiore, levi, nigri-cante, perpetuo, quos ordine quodam per intervalla ambiente, ut in superioribus generibus. Um-bellæ foram nonnihil foras purpurascens tummos ramos coronat; deinde fructus ex cæruleo nigricans, levis, minor quam in aliis. Bis plerumque floret, Vere & sub hyemem.

In Italia circa Romam, Tybur & alibi frequens oritur. Observavimus etiam in Sylva Valena prope Montepelium. Ego cum J. B. senio hanc speciem esse quam Lobelius in Adv. Laurum Ti-num cerneda bacca vocat, & in Valenz nemore Norborne plurimam, & plerique locis Ceti mun-tis inter Cocitofas illos frequentem nasci scribit: quamvis C. Bauhinus & P. Magnol ad primum genus illam referant.

Bacæ degustata non siccus ac Mezereonis aut Laureolæ os & fauces inflammant, eo ardore & vehementia, ut nonnisi diuturno tempore aut lacte in ore detento leniri & mitigari possit: intro alumpet

Vire.

assumptæ purgant deorsum non levi totius corporis perturbatione, auctore Parkinsono. Unda miror Lobelium scribere fumos isdem valde quam libenter vesci, turmatimque ad illas convolare.

4. *Laurus Sylvestris Cretica* Alpin. Exot. Park.

Nascitur in montanis Cretæ insule, pumila, fruticosa, ferens virgas oblongas, graciles, nigro cortice obductas, densis veluti nodulis inæqualiter utrinque & in medio pennis infectas, ligno albo, duro, seræque gustu insipido præditas, utraque ramulos producentes, breves, virgis planè finiales, at graciliores, in quorum acuminibus spectantur folia Lauri Sylvestris figurâ, colore, crassitie atque duritie similia, sed paulò minora, in acutiorque definentia, pediculis brevibus inhaerentia, numero quinque aut sex, aut plura etiam simul in ramulorum cymis inordinatim posita, fore omnino ino-dora, linguam excalefacientia cum levi adstrictione. Singuli verò ramuli habent unum aut duos aut tres brevissimos cauliculos, subciles, duos, lignosos, tribus vel quinque pediculis minimis præditos, singulis fructum rotundum ferentibus, Piperis magnitudine, in tres partes Lathyridis modo dissectum, cortice tenui, rufo vestitum, cujus quilibet pars continet semen unicum albicans, oblongum, magnitudine & figurâ Tritico valde simile, substantia fragili, non expers odoris gravis, gustu amara-rentens atque linguam excalefaciens. Ex foliorum, virgarum & quantenus etiam fructuum cum Lauro Tino similitudine, Laurum Tinum seu sylvestrem merito vocandum censuit Prop. Alpinus. Usus in medicina nullus hactenus compertus. Conjecturas Alpini de viribus omitto.

CAP. III.

Coffee Frutex ex cujus Fructu fit Potus.

Bon vel Bon arbor J. B. item Bana, Bannu & Bunchos Arabum ejusdem. Bon arbor cum fructu suo Bana Park. Euanymo similis Ægyptiaca fructu baccis Lauri similis C. B. male Ægyptia-cam, neque enim spontanea, neque culta in Ægypto invenitur, sed in Arabia felice tantum, Bannu Rauwolf. Bana ex qua in Alexandria fit potio Chai.

Arbor hæc (inquit Alpinus) cujus femina ex Arabia felice asportantur, Euanymo similis est, foliis crassioribus, durioribus, viridioribus, perpetuo virentibus. Nec flores, nec fructus describit. Vidisse se ait in viridario Haylebei Turcæ. Vellingsium cum in Ægypto peregrinaretur in viridariis quæ ibi accedere locum arborem hanc non amplius confexit.

M. De Four Mercator Lugdunensis qui tractatum de potu Coffee edidit, omnium qui de eo scripsi extant opinione, arborem hic breviter & imperfectè describit. Cerasos nostrates minores proxime refert, tum ramis & foliis, tum magnitudine, liquidum Arbucule modum non excedit. Rami ejus tenues admodum sunt, folia parva, foliola seu compacta, spissa, viridia, quæ subito decidunt, unde fructus in arbore nudi & folibus exposti ad perfectam maturitatem restant. Qualem ferat florem à nemine traditum invenio.

Fructum sic describit J. Bauhinus, magnitudine aequat aut certè parum superat Ricini nostratis semen, alivari figurâ, una parte fuscatus, vel utraque, cortice exteriori crassiore, nigricante, interiore tenuiore, & quâ nucleum spectat rutilo, altera facie cinerea. Utrouque cortice detracto nucleum compertum durum, Dactyli officuli effigie, lacunâ secundum longitudinem sulcatum, pallentis cinerei coloris, saporis amaricantis & ingrati. Ab umbilico ad oppositum mucronem ostendit gemina grana.

Rauwolfius fructum hunc in duobus locis totidem grana flavescencia continere ait. Verum falsus est, non enim binis locis distinctus est hic fructus, nec bina grana aut femina continet, sed unum & simplex granum seu nucleum in binas valvas seu lobos, exteriori parte gibba, interiore quæ commituntur plana, & in medio per longitudinem sulcatas, sulci seu fossile labris marginibus introrsum convolutis, ut singuli lobi foris concham Venerem perbellè referant.

Ex his nucleis totis, in pulverem redactis & aquâ decoctis tum Arabes, tum Ægypti quin & Turcæ omnes per vastum illud imperium potuonem parant *Cosua* seu Coffee dictum, colore ni-grum, non tamen, ut vult Rauwolfius, aramentum instar nigerinum, quoniam pinguendo forbillant ex telis & porcellanis quam possunt calidissimum, five inquit Vellingsium, oti sui oblectamen-tum, five bonæ valeudinis firmamentum quarant. Venturius hic potus in publicis tabernis, quarum aliquot nulle, eodem teste, in una urbe Cæyro habentur.

Utrum autem hoc decocto, Alpino autore, ad roborandum ventriculi frigidiorem, adjuvan-dumque concoctionem, & non minus ad auferendas à visceribus obstructions, inque tumoribus hepatis & lienis frigidas, & antiquas obstructions. Utrum etiam excalefaciat & ab obstructione liberat; unde in familiari usu est apud omnes Ægyptios Arabasque mulieres; ut semper dum ju-vent mensis, ipsorum vacationem, hujus decocti ferventis multum paullatim sorbillantes adjuvent, ad promovendos etiam in quibus suppressi sunt usus hujus decocti, purgato corpore, multis diebus utilis est.

Potus Coffee celebratur maximè vi antihypnotica, ut nemo ferè sit ex ejus potatoribus qui virtu-tem ejus in somno abigendo satis efficacem in leipso non sit expertus. Hujus phænomeni ætio-logiam quam reddit Clariss. Willisius, quoniam non ulque quaque nubi fastidat, * apud ipsum re-quirendum omitto. Quæ de ejus usu observavi & præcepti adscribam. Hic potus communissimè no-licet in usu, ac in quibuscumque casibus apprimè utilis & valde medicus sit, in aliis tamen fortis no-licet aut minus salutaris exiit. Nam ex vulgari observatione Coffee potatores nimis macilentis (spe- * Pharmaceut. ration. Part. 1. Scilicet 7. c. 3.)

* Annotat. in Alpini lib. de Pl. Ægypt. c. 15. Viret.

* Pharmaceut. ration. Part. 1. Scilicet 7. c. 3.

mas quarumcunque rerum icones, plantarumque imagines ob insignem ligni lavorem, ut vel vix non raro repræsentent ex eo parant.

Verum radicum topi ob varias maculas & intortos linearum discursus ad lautiora opera præcipue expetuntur.

Buxus aurata Park.

Natura lufus est, non alia in re à Buxo arborea vulgari differens quam marginibus foliorum per ætatem flavis & velut deauratis.

Buxus longioribus foliis in acumen luteum desinentibus. *Herman.*

2. *Chamebuxus minor* Park. *Buxus foliis rotundioribus* C. B.

Ad duos aut tres pedes tantummodo attollitur, sed in latitudinem diffunditur: ramuli huic numero tenues admodum; folia valde parva Myrti Tarentina, roundiora & dilutius virentia quam Buxi arborea, crebros continuè furculos è radice emittit qui subinde radices agunt, unde facile propagatur.

Magni superiore seculo usis erat in hortis ad areolas & pulvillos limiandos. Quoniam tamen quantum æterno virore & tonsili in elegantem Schematisformi facilitate visui adblanditur, tantum odore quem exhalat retro olfactum offendit, delicatis præsentis seculi naribus fastidita & facessere iussa, à viridariis nostris exulavit.

CAP. V.

De Tilia.

Tilia, si Papie credimus, quasi *Telia*, quod lignum ejus ad telorum usum sit utile ob levitatem ejus. At Martinus à non *penna*, nempe ob foliola albicantia pennas referentia unde umbellatim flosculi efflorescunt.

Cæterum Arbor hæc ligulis foliaceis oblongis communi flosculorum pediculo adnascens, floribus pentapetalis, fructu rotundo parvo monocoeco, cortice lento & ad funes textendis habili, à reliquis hujus generis non difficulter distinguitur.

A. 1. *Tilia vulgaris platyphyllos* J. B. *femina* Ger. *femina major* Park. *fem. folio majore* C. B. *The common Lime, Lime of Linden-Tree.*

J. B.

Grata latè patentium, inque atregias fornicatorum brachiorum umbrâ placet Tilia, caudice mirum in modum grandescente; cujus cortici nigricanti & in vetulis crasso ac rimoso, in minoribus nec crasso multum nec scabro, sed lævi ac lubinero, subest tenuis, lentus ac dulcis liber totius arboris nomen indeptus, si non potius illa hujus: Philyram dicunt. Materia alba, mollis, facile calo cedit. Extremi ramuli fragiles sunt. *Folia* lata, ex rotundo in acumen desinentia, in ambitu serrata, inferna parte minus hirsuta quam suprema, quæ fere glabra. Ex horum alis oriuntur ligula longæ, albicantes, foliaceæ, ex quarum costa media pediculus emicat, qui in tres, quatuor, quinqueve petiolos abit, quorum singuli florem sustinent suavolentem, quinque foliis ex luteo albicantibus constantem, apicibus compluribus luteis, stylo albicante: totum florem obvallant calycis dehiscens quinque segmenta, albidâ, pinguis. Fructus Pilo majori æqualis, rotundus, aliquid quantum in oblongum vergens, angulosus, hirsutus, non durus, intus claudens semen vel nucleum subfusculum, dulce.

Folia feminalia in hac arbore (observante J. Bauhino) in quinque communiter divisura veluti digitos dissecta, extremis & media cæteras longitudine superantibus, quod rarum & singulare.

Thalius excrementum seu vitium uris Quercinis simile observavit in Tiliarum antiquarum radicibus.

Botanici populi Philyram Theophr. cum Philyrea Dioscoridis, quæ longè alia planta est, confundentes graviter lapsi sunt, de quibus consule si placeat Joan. Bauhini historiam.

Tilia, Plinio autore, montes & vales diligit: item aquosis gaudet montibus. Pingue lætissimum solum desiderat, in stercoreto optimè proficit: in aridis ac saxosis ægrè adolefcit. In toto Germania tractu, in urbium & mœnium arcibus in deliciis habent, ob opacitatem, quam vel persic, vel in atregias disposita, deambulantibus recubantibusque tempore æstivo præbet. *J. B.* In Hollandia urbibus præcipuis Plateas ad canalium eas medias dividuntium ripas Tiliarum ordinibus utrumque confitas observavimus. In Anglia etiam ad ambulacra expetuntur: Sunt enim ad aspectum quæ confitas observavimus. In Anglia etiam ad ambulacra expetuntur: Sunt enim ad aspectum quæ confitas observavimus. In Anglia etiam ad ambulacra expetuntur: Sunt enim ad aspectum quæ confitas observavimus.

Turnerum & Gerardum errasse existimo cum in Essexia Angliæ hoc genus copiose provenire aiunt, nam quamvis ipsæ Essexiæ incolæ sint, neque inibi neque alibi in Anglia Tiliam femininam vulgarem platyphyllos sponte nascentem vidi. Quæ frequens in sepibus & sylvis apud nos invenitur Tilia est minore folio *J. B.* & aliorum.

Floret Maio & Junio; fructum maturat Augusto, qui mox Septembri adaperus fatiscit ac sua sponte decidit.

Hoc anno [1687] non ante finem Junii aut Julii initium florem explicuit, quinque petalis albis aut pallidis, latioribus paulo quam calycis segmenta (quæ pariter quinque erant, & in flore expanso petala

petala alternatim interjacebant) constructum, cum plurimis intus staminibus, luteis apicibus dotatis, & stylo longiore fructus rudimento insidente.

A. 2. *Tilia folio minore* J. B. *femina folio minore* C. B. *femina minor* Park. *The small-leaved or wild Lime, or Linden tree.* *Arbor Pseudopiperisera* Cat. Alt. an *Tilia folia Ulmi* C. B.

J. B.

Non minus patula est arbor quam prædicta: *Folia* tamen multo sunt minorâ, ad Betulæ accedentia, colore fere Populi Libani, nigriora quam præcedentis, non perinde hirsuta, sed firmiora, rigidiorque, & glabra: *Flores* tamen similes nisi minores essent, coloris ejusdem, pallidi, odorati, formâ accedentes ad Berberim, umbellam fere efficientes, sex, septem, octo, novem, aut etiam plures ex luteo foliolo seu amento prodeuntes, sapore acido cum lentore: quibus succedunt fructus parvi, hirsuti, angulosi ut in alia. Materies similiter alba, lenis, sed cortice magis scabro obducta.

Hanc facillè crediderimus prædictâ firmiorem & duriorum: tota enim arbor torulosa. Hæc est illa species quam in Essexiæ Angliæ sylvis & sepibus frequentem diximus, nec minùs in *Locus*. Lincolnia ubi à rusticis (ut nos monuit *D. Martinus Lister*) *Baif* dicitur, quoniam ex ejus corticibus funes texunt; cui usui & olim adhibebantur. Invenitur & alibi in Anglia multis in locis.

Serius floret & fructum perficit quam superius genus.

Bacca fructus duplici regimento, exteriori cutaneo & molliore, interiore ligneo & duriori, & nucleo intus contento consistit.

3. *Tilia maximo folio* J. B. *montana maximo folio, an mas Theophrasti* C. B.

C. B.

Tilia mas, nova arbor, crasso caudice, ramosa, materia ut Tiliarum robusta [cæterarum alioque materies mollis, etiam pilicis & necoticis Herbariis testibus J. B.] cortice lanuginoso subrufo: *folia* magnis quæ vix rotundantur, ut in femina fit, sed in acutum angulum desinunt. Mori sativa foliis quoad formam simillima, eo excepto quod profundè sint serrata, ex virore nigrescentia, prona verò parte splendens, Tiliæ femina vulgaris foliis triplo & quadruplo majora: in qua hæcenus nec florem, nec fructum videre licuit: quam tamen ab annis 17 nunc observavi in monte Muteo, vix horæ spatio ab urbe Basilii distante. J. Bauhino folium hirsutum apparet in dorso, quod nervorum eminentia decorat.

Cortex & folia Tiliæ siccant, repellunt, urinam ac menses cient. *Corticis* mucilago in ambustis ac *Vires* vulneribus magna est solaminis. [Cortex commaniss & illius *Dod.*]

Folia trita & aquâ conspersa pedum tumores discutunt, ad aphthas etiam & spasmodum flatulentum in gravidis singulare remedium habentur. Eorundem succus expressus, cum vino mixtus, & calidus artubus infirmissus spatio eidem bene facit.

Flores partium caput & cephalicis sunt, eorundem odor perquam suavis est. Aqua destillata in frequenti usu est ad Epilepsiam, Apoplexiam, Vertiginem. Commendatur etiam ad cordis tremorem, uteri dolores, calculum renum sanguinem consensione aliqua concrevit. Aliqui trita Tiliæ carbonem adnascunt. Dosis ʒi, aut ʒiʒ. Quidam adversus ventris tormina exhibent. Mulierculæ etiam ed utuntur ad faciei fucum.

Bacca in pulverem redacta in dysenteria aliusque alvi profluvio summopere laudantur: cum aceto trita & in nares indita ad hemorrhagiam. Bacce aliquot deglutitæ validè sanguinis è naribus profluvium compescere dicuntur.

In cortice Tiliæ interiore, Philyra dicta, recenti adhuc olim scriptaturum.

Sutores tabulis ex hujus ligno factis ad secanda coria utuntur, quoniam ob molliem cedit ferro nec ejus aciem retundit, contra ac veteribus visum. Quin & scalpores simulachrorum ex hujus materia omnia pene simulachra exculpunt. Levis enim est, tenax, facile secatur, diu durat, nec terebini obnoxia est.

Carbones hujus omnium optimi sunt pro pulvere pyrio conficiendo, item pro delineationibus pictoribus expetiti.

E cortice funes (ut diximus) & corbes, lagenæ, & cunæ, ut Theophrastus, vel potius ciste aliq, vasa texuntur.

Basilæ & alibi pauperiores adventante hyeme Tiliæ folia recondere solent pro vaccarum & caprarum pabulo, uti refert J. Bauhinus.

CAP. VI.

De Vitice seu Agno.

Hæc frutex *Agno* i.e. Castus Græcis dicitur, quod iis à quibus estur, aut bibitur, aut subternitur Castitatem conservet, Galeno sexto simpli. autore: quare matronæ Achenienses in Theophrasti Cereris sacro *Agno* i.e. castitatem custodientes foliis ejus cubitis sibi sternerere solebant, Dioscoride & Plinio referentibus. Officina incepti Agnum Castum appellat, non advententes *castum* nihil aliud esse quam expositionem Agni. *Agno* dicitur, quia vimem, ob invitam virgaram flexibilitatem. Vitex Latini à vincendo aut viendo ob eandem rationem. Semen quibdam à Piperis similitudine Piper Eunuchorum appellatur.

Folio digitato, Cannabis æmulo, seminibus rotundis, calyce exceptis, nudis, viminibus lentis à aliis arboribus distinguitur.

1. *Agnes*

SECTIO TERTIA,

Arbores & Fructus Fructu seco diversorum generum complectens. Ut v. g.

- F** Ructu membranulis extantibus velut alato donatis; cuiusmodi sunt Acer & Fraxinus.
1. *Longicares*, seu Floribus & Fructibus spicatis ut *Tamariscum*, seu in pillulis echinatis conglobatis, ut *Platanus*.
  2. *Coniferae*, ut *Myrtus Brabamca*.
  3. *Multiflorae*, ut *Syalisa H. M.* & Anonymos foliis Ribefii.
  4. *Fructu Petaside* donatis, ut *Palurus*.
  5. *Fr. Bivalves* diococo praeditas, *Carim Carini*.
  6. *Fr. Tricocco*, ut *Codi-Avianacu*, *Tra-Calli* quae sunt Lathyridis seu Tithymali frutescentis Indici species, *Chamelea tricocco*, *Canschi H. M.*
  7. *Fr. Pentacoco*, *Pocatsjetti H. M.*
  8. *Thlaspeos amulae siliculis*, ut *Rosa Hierichontica* dicta, quae vera & genuina *Thlaspeos* species est.
  9. Seminibus multis parvis in vasculis fisis, ut *Celipira Brasiliensium*, *Amvetti H. M.*
  10. Vasculo lubrotundo femina parva continente in imo flore occultato, ut *Erica*.

CAP. I.

De Aere.

A Cer hac arbor Voffio dicta videtur, quia acris, hoc est, duru admodum ligni sit, potius quam, ut Perotto videbatur, quia acris in ea arduum ingenia exerceantur juxta illud Plinii lib. 16. c. 15. *Acer crispum* (ac Tilia) *amplitudinis, operum elegantia ac subtilitate Citro secundum*. Aceris noce sunt folia laciniata aut angulosa, femina bina juncta, vasculis duris membranarum extantibus alatis inclusa.

A. 1. *Acer minus* Ger. emac. minus sive vulgare Park. *Campfire* & minus C. B. *Vulgare minus* folio J. B. *The Common Maple*.

J. B.

Caudice ramisque est plurimum sulcatis rugosisque: materie alba, satis fragili, & fissili medulla farsa. Ramuli minores adverso plerumque situ conquectuntur. Ramorum tenuiorum cortex tenuis, fuscus, qui unguibus facile abraditur, subest etiam tenuis flavescens [Ramorum cortex nobis observandus cinereus est cum aliqua ruboris tinctura] *Folia* Hederæ foliis quodammodo similia, quintuplici divisa primaria incisa, in principio tenera, molliorque, quo tempore lactei quiddam fundunt; temporis progressu rigidiuscula, pediculis longis virentibus aut rubentibus haerentia (bina sibi contraria) *Flores* simul multi ex pediculis lanuginosis, interdum ramosis, muscoli, in novem, decem aut undecim segmenta hirsuta, coloris herbaei, divisi, stamina virentia aut rubentia apicibus luteis una cum stylo bicorni obvallata. *Semen* conceptaculo gemino alis libellularum aquaticarum expansis figuræ similibus, hirsuto occluditur, in extremis membraneo, quæ coitus est alarum turgido & nonnihil elevato, intus duro & panis ossis, cavo, in qua cavitate semen medullosum & virens vel pallefens latitat, saporis subadstringentis, non ingrati tamen. Astringentior est fapor corticis & foliorum, nec sine amaro.

Notatu dignum est quod quamvis Acer majus & minus arbores sunt congeneres, plantula tamen feminalis longe aliter complicatur in unius quam in alterius femine, ut examinant & explicanti patebit.

Tragus Aceris folium Santiculæ non male simile esse scribit; corticem incanum; arborem modo humilem, modo magnitudine insigni: *rari tamen apud nos in insignem vel altitudinem attolitur, vel crassitiem extenditur*.

Arbor est passim obvia & nemini non nota. Gaudet præruptis & sylvis (inquit J. Bauhinus) ac apud nos in sylvibus ubique occurrit, omni fere loco.

Flores Aprilis & Maio, Septembri fructum maturat.

In vivario ferarum D. Fr. Willughby in agri Warwicensis vico Middleton, non procul Tamworthæ oppido vicum ferens observavimus.

Veneribus feri solebat ad maritandas Vites non secus quam Ulmus.

Aceris radix, Plinio prodente, confusa è vino jecioris doloribus utilissimè imponitur.

Sorcenis:

Si latus immeritum morbo tentatur acuto,
Accensum tinges lapidem fridentibus undis,
Hinc bibis; aut Aceris radicem undis, & una
Cum vino capis, hoc præfens medicamen habebis.

Acer

Acer operum elegantia & subtilitate Citro, non Cedro ut vulgè corruptè scribitur, secundum; cum maxime annosum fuerit undam erisatur: plerumque apud nos lautioribus dicitur suppellectilibus, orbibus, mensisque, &c. *J. B.* Excrescentiae tuberosæ præcipue commendantur ad scitina, pigillares, reliquæque curiosa, ob intortum, crispum, & variè undulatum macularum discursum.

2. *Acer trifolium* C. B. *Monspessulanum* J. B.

J. B.

Arbor est mediocriter procera, ramis satis explicatis, cortice quodammodo purpurascens; folio Aceri foliis simili, in tres tantum cuspidis five angulos diviso, crasso, venoso, ex longo pediculo pendente, parvis intervallis utrinque sito: fructu gemino, membranulis duabus coherentibus, alis muscarum similibus.

In Delphinatu non procul Gratianopoli eundo ad maximum Carthusianorum cenobium observatur, vavimus. Repentur etiam in sylva *Valena* non longè à Monspelio; & in rupibus ad lavam *Caspi* novi, juxta Ladum annem.

A. 3. *Acer majus*, multis salis *Platanus* J. B. *majus* Ger. *majus latissimum*, *Sycomor* folio dictum Park. *montanum candidum* C. B. *The greater Maple*, commonly, yet falsey, the *Sycamore* &c.

J. B.

Arbor est speciosa & procera, rubenti cortice interitis ramis affatis brachiata, materie alba nec multum renitente: foliorum verò ampla latitudo, quæ vitiginea, aut Aceris vulgarissimi formæ, licet acutioribus laciniis quinque prædita, supra atrovirentia, infra panis incana, utrinque glabra, sapore adstringente cum amaritudine. Ob foliorum amplitudinem & formam Platani æmulam cum Septentrionalibus populis per æstivos calores præcipuum init gratiam. *Flores* muscoli, ex herbidolabidi, calyculo continentur lanuginoso. At alati fructus ex vulgari cognitu sunt faciles, per omnia majores, ex longo pediculo pendentes plures, sed singuli bini foliacei bipennem expanlam & inversam, aut Libellæ alas imitant, nucleos in medio quæ alæ coeunt eadem gemino utriculo duro satis contentis, magnitudinis feminum Arancorum albicantes, gustu non grato.

Hæmedis & altitudinis montibus gaudet. Nos in Saleva monte non procul Geneva observavimus. *Locu*. In Anglia non provenit sponte, quod sciam, addè tamen frequens habetur in arcibus & comitiis, hortorum ambularis & circa nobilium aedes, ut merito pro indigena accipitur. Nuper tamen in honore esse coepit quàm olim, ob folia decidua quæ cum initio hyemis primis statim pruins decedunt, in terra jacentia humore in putrilagine illico solvuntur, horolique & ambulacra inquinant & corrumpunt. Floret mense Maio: fructum maturat Septembri.

Materies candidior ab arculariis & mensariis ad varios usus expetitur. Quadre & orbis ex ea *Urti* laudatissimi sunt.

Veris initis cum germina novella turgescunt, antequam explicentur in folia, arbor hac in truncis, ramis, aut radicibus vulnerata dulcem & potulentum succum copiose effundit, non secus ac Betula. Quin & Autumnio quoque post delapsa statim folia, & per totam etiam hyemem: quod primum observavit & nobis indicavit Clariss. Vir, & charissimus amicus noster, D. Martinus Lister. Notandum tamen hoc ei non accidere quacunque celli constitutione aut aëris temperie, sed gelida tantum & leviter pruina.

Succus hic Saccharum non obscure respicit, unde Canadenses Americani ex eo Arundinum liquoris in modum decocto Sacchari quoddam genus conficiunt, ab arundine discretu haud facile, cuius portunculam munere ingeniosissimi & eruditissimi Viri D. Francis Affin R. S. olim Secretarii, habemus.

Est Aceris occidentalis species folio minore subtus incano, supra atrovirente, quæ Acer florescens Virginiana audit; hæc inodora est.

4. *Aceris majoris varietas* J. B. *An Acer montanum* Park? *Acer montanum flavum sive crispum* C. B? *An Ac. mont. tenuissimum & acutis foliis ejusdem?*

J. B.

Predicto foliorum amplitudine minimè cedit, nec tam altis sinuum divisuris, nullis item serraturis, sed extremorum acutis exquisitissimæ, ut cum quavis etiam acicula ceteret, pari nervorum divisuris, sed minus frequentis inferna parte: non incana sunt ut predicti folia, sed dilute viridia, splendicantia; superius laturatius viridia, non tamen adeo ut priora. Tota cæterum folii fauces mollior, delicatiorque, longioribus etiam haerent pediculis. An in flore & fructu aliqua sit diversitas non dum observavimus.

Habemus folia in montibus propè Genevam collecta, quæ descriptioni Bauhianæ examumini quadrant.

Acer montanum femina C. B. colore est magis flavo quàm mas, ligno duriore & venosiore magisque crispis, citiusque floret. Germani, inquit, ob flexuosos venarum discursus ad opera lautiora untur, lignum nobile vocantes; ex hujus radicibus cochlearia pulchra conficiuntur.

In horto Edinburg. *Sutherland*, invenio Acer Maj. foliis eleganter variegatis.

Locu.

5. *Acer majus folio rotundiore minus laciniato, an Opalus Italorum?*

Hujus folia habemus in Italia & Sicilia collecta quæ magnitudine ad Aceris majoris vulgaris folia accedunt, longis pariter pediculis nixa, verum rotundiora, minus profunde laciniata, lacinis etiam seu segmentis obtusioribus.

Non pediculi tantum sed & venæ seu nervi foliorum insigniores rubent;

E c c c c c c c

Arborea

Arborem ipsam, quod piger, non descripsimus, quia à Botanici ante nos pridem descriptam fuisse non dubitavimus.

6. *Acer Virginianum sive Canadense. Virginianum odoratum* Herman. Cat. app. *An Syriac Aceris folio?*

C A P. II.

De Fraxino.

Fraxinus Græcis *Μύλη* & *πέλα*. *Tela* & etiam cognominatur, i.e. trinodis, quod ramos ordinatos & numero pares habeat. Latini nominis Erymon probabile apud Grammaticos non invenio: nam à *Fraxo* dici, quod in fragilis locis nascatur; aut à *resis* *sepiamentum*, quod ad sepes conficiendas utilis sit, minus placet.

Fraxini notæ sunt folia pinnata, folliculi membranacei oblongi, semine extremum inferius seu quod ad pediculum est occupante, non ante Autumnum maturo; flores staminei congesti, ante folia erumpentes, & brevi evanescentes.

A. 1. *Fraxinus vulgaris* J. B. *excelsior* C. B. *vulgaris* Park. *Common Ash-tree*.

Speciosæ proceritatis arbor crasso, simplici, erecto, celsoque caudice adolescit, cortice cinereo, unde fortasse nomen Anglicum *Ash*, materie alba, crispo pedum discursu undulata, validis ramis, binis ex adverso positis, brachiata. *Folia* idem bino ordine inter se contraria, Sorbi modo pinnata, quadruplici, quintuplici, aut etiam sexuplici pinnarum conpagatione ad costam annexa, quam impar folium terminat, levia & interdum crenata, siccò sapore subamaro, acricque ac mordaci prædita; quem etiam saporem lingue imprimunt quoque fructus qui peculiari furculo numerosi dependunt, quod inverfam avis linguam referant, inde in Sepals nomen adepti. Ex his singuli selunciam circiter longi, parum culmo latiores, infima parte [à petiolo remotiore] membranæ, à medio ad pediculum medullâ farchi sunt, alba, gustu acri & amaro. Radices summa luteæ gaudent, & in superficie terræ late extenduntur; unde & arbor *Emmactis* rectè à Theophrasto dicitur.

* In Hist. Lib. Scribit Dalechampius se globosos mucos, quales tradit Theophrastus, in Fraxino observasse, & colleffisse hyeme jam definiente: esse tuberosos, velut ex reficaco impensis glutinolo muclo concretos, gustu nonnihil adstringente, lignolo insinodo muscolorum corpus sustinentes. Nec J. Bauhinus neque nos quicquam tale in Fraxino hæcenus observavimus. Si quod tamen ejusmodi sit, nihil aliud est quam excrecentia quedam à punctione aut afflu venenato insecti ejusdem excitata.

Cum dicat Columella Ornum esse Fraxinum sylvaticam seu montanam, ac Theophrastus refert rupium Fraxinum colore esse luteo, & Germanorum *Wald-ahorn* montana sit, colore luteo, ut experientia sibi compertum esse scribit Turnerus, rectè nobis videntur facere, qui Fraxinum montanum & sylv. Germanorum esse Ornum Latorum & Fraxinum sylvestrem Theophrasti statuunt.

J. B. Nascitur Fraxinus æquè in montosis (sed humidis) ac planis; nec minus in calidis quam in frigidis regionibus: in Anglia ubique frequentissima est in sylvis ac sepibus. Auctu facilis est, & festinantius germinat.

Fraxinum duplicem faciunt nonnulli, *marem* seu sterilem quæ flosculorum racemos nigros duntaxat fert, & *seminem* seu fertilem, quæ semen seu linguam avis dictum producit. Nos in Fraxinis vernò tempore ejusmodi florum stamineorum congestorum racemos observavimus, ante folia erumpentes, & brevi evanescentes: nec tamen infrugietæ, (quantum meminimus) fuerunt hæc arbores, verum post flores etiam fructus protulerunt, quod & Parkinsonus affirmat.

Ligna Fraxini post vindemiam & Arcturum cadenda præcipit Theophrastus: nam si vel citius, vel serius quam par est cedantur, tædini obnoxia erunt.

Cortex internum Fraxini (ut refert Cæsalp.) aquam in qua maderet cereuleam reddit. Fraxinus Homeri præconio & Achillis hæst multum nobilitata est. *Plin.* Porro tantus est materiei ejus usus, ut in Fraxinum præ aliis copiosissime materie causâ naturam generasse scribere non dubitaret Plinius: quippe quæ obediensissima sit in quocunque opere, tandemque pro habet Corylo melior, Corno levior. Sorbo lenior. Est sane Fraxini lignum tenacissimum ac durissimum. Multum tamen interest inter virgam seu stolonem è terra enascentem, & ramum è trunco arboris adultæ decerpentem lentoris respectu; hic enim valde fragilis est, cum ille tenacissimus sit. Ad ephippia & larissia conficiendas expetitur; ad aratra & crates, rotarum canthos & modiolos, ad rhedas, vehicula & scalas, ad menfas, cochlearia, pocula; ad circulos pro dolis, manubria & capulos organorum quorumcumque, pugionum, &c. ad ligones & palas, aliæque fere omnia instrumenta fabrilia commodissimum est. Denique (ut pergit J. Bauhinus) Quicquid ex ligno fieri debet, ita ut subtile, fabrefactum, etiamque forte effe debeat ut magnam vim sustinere queat, non melius ex alio quam ex isto parabitur.

Fraxini femina contrita & cum vino pota urinam ducunt. *Hipp.* Cortices Fraxini in vino coctas per triduum da porcello, & in quarto die occide ipsum, & (si credere fas sit) non invenies splenem. *Gal.*

Foliorum Fraxini olim ulus fuit pro pabulo boum & caprarum: sicant validè, curantque latus serpentum, si Veteribus fides. De antipathia inter serpentes & hujus arboris ramos folisque infra refert

refert Plinius, quæ quoniam se expertum affirmat adscribere non pigebit. *Tanta est vis*, inquit, *ut ne maturnas quidem occidens umbras quæ sunt longissime, (serpens ejus arboris attingat, adeo cum gressu fugit. Experti produm, si fronte a gyro claudantur ignis & serpens in ignem potius quam in Fraxinum figere serpentes. Idem etiam se expertum prodest Ambrrosius Paræus. At Camerarius contrarius se expertum scribit in serpentibus Germanicis: & D. Clarus in observ. & experim. de viperis diametri Fraxini editis affert se factò circulo è foliis Fraxini, qui habuerat circa tres pedes diametri viperam vivam in eum immisit, quæ folia (ut videretur) nihil verita, illico sub his sese occultavit. Vel ergo deceptus erat Plinius à magico quodam impostore, vel aliam arborem intelligit.*

Cortex & lignum Fraxini siccant & attenuant; lenis duriciem specificè emollire creduntur, unde & in poculis ex ligno factis si quis assidue bibat leniem extenuari aiunt, eoque nomine & corticis decoctum quidam exhibent, quod etiam aliqui vice ligni Guaiaci felici successu utuntur. Corticem medianum Fraxini in exteris regionibus in Febribus intermittentibus frequenter præscribi observavit D. T. R. Eundem & in Anglia cum successu exhiberi audivisse retulit idem, in Observatoribus nobis communicatis. Foliorum & summitatum seu furculorum teneriorum succus quotidie manè pauci quantitate potus hydropicis conducere dicitur. Sal Fraxini sudores movet, diureticis medicamentis mixtus: idem officit & decoctum corticum.

Semen, *Lingua avis dictum*, calfacit & siccac validè; conducit epaticis, pleuriticis, calculosis, Chymici moderni, & præ aliis Glauberis, ad calculum renum & velicæ conterendum miris illud præconis extollunt. Cum nucleis Pistacis, Pineis & saccharo comestus cotum vulgi. Exicaci post plenam maturitatem pulvis non ad calculum tantum, sed etiam ad icterum & hydropem remedium est præstantissimum, attestante D. Boule, medico insigni.

Semina Fraxini ad 3j. cum vino exhibitum ex Plinio Hydropicos curat, & corpore obeso ad maciem reducit: Arabibus etiam maxime commendatur. Epiphanius Ferdinandum historia 82. D. Hæmæ.

Semina Fraxini viridia, seu potius fructus collecti ante maturitatem in Anglia muria ex aceto & Sale conduntur pro acetario.

2. *Fraxinus tenuiore & minore folio* J. B. *humilior sive altera Theophrasti, minore & tenuiore folio* C. B. *glystica seu parva Germanorum Turnero fori.*

Varietas potius Fraxini est quam species distincta, cujus folia pinnata segmentis dividuntur tenuioribus, finitioribus, acutioribus, perinde tamen serratis ut vulgari Fraxini. Rami pluribus & crebrioribus tuberculis, foliorum pediculo sedem daturis, inæquales.

Ex Lúgundo vicinis montibus habuit J. Bauhinus.

Locut.

3. *Fraxinus rotundiore folio* J. B. C. B.

Huic quoque folia conjugatim disposita, sed quæ Pistaciorum folia referunt, subrotunda, minora quam Fraxini vulgaris, in ambitu serrata, in quibus medietas interior ad nervi immi brevior quam exterior saepe conspicitur, id quod in Terebintho & Pistacis usu venire subinde observamus.

Ex Italia attulit C. Bauhinus.

Ex hujus ramis & foliis in Calabria æstivis mensibus exsultat Manna, & in granula Solis calore concrevit. Nam Mannam vulgarem Officinarum non esse rorem celestem aut mel acreum evidētissimis argumentis & experimentis sunt, nequequam reclamantibus Matthiolo, Cæsalpino & aliis. Quæ enim evidenter potest esse demonstratio Mannam ipsam Fraxini humorem seu succum esse, gummi modo exsudentem, quàm quod è trunco aut ramis vulneratis exillat? quodve experimentum certius & efficacius ad id evincendum eo quod Pena & Lobelius tradunt, Ramos magnos Laricis & Fraxini præcios, atque in vinarium cellam, quæ æstatis tempore Manna colligi solita est, apportatos, Mannam postero die, quanquam non perinde nitidam ostendisse.

Idem quoque mihi cum in Italia peregrinaret confirmantur tum alii Calabri, tum præcipue eruditissimus Vir & sedulus naturæ operum indagator D. Thomas Cornelius M. D. Neapolitanus, Confensu Calabriæ oriundus, testis ævatis & omni exceptione major, qui in ramulis & foliis à seipso experiendi causâ linteò circumvolutis & curiosè contactis Mannam sæpius collegit: quod experimen- ante eum ab Altomaro aliique factum legitimus. Frustra ergo vel huic veritati confirmande argumenta accumularem, vel ratiunculis aliorum in contrarium alatis refutandum tempus insumperem. Quæ utrinque adductæ lunt probationes responsionisque apud J. Bauhinum videri possunt.

Mannam autem in Calabria singulis anni circa vel paulo ante caniculares dies & Sextiles pluvias colligit; cum autem pluvii cessat fluere.

Est autem Manna duplex, quæ è Fraxino colligitur.

1. *Spontanea*, eaque duplex, vel *corpus*, ut vocant, vel *folii*.

2. *Coacta*, quam *Sforzatiellam* vocant Calabri.

Observant collectores in Fraxinis Mannam emanare ex ramis ea potissimum parte quæ foliorum pediculis eidem annectuntur.

Notandum etiam, non manè priusquam Sol valde perurat, ut quidam falsò retulerunt, colligi Mannam, sed meridie Solæque fervidissimo, non enim à Solis calore rarefcit, solvitur aut evanescit, sed potius concrefcit, & durior ac candidior redditur. Atque hoc respectu, Altomari experimen- differt Manna Calabrinæ à *Bombeyana* dicta, & ut verissime est, *Maffichina*, reliquique Orientalibus, quæ fortasse sunt rores celestes concreti seu mellis aerea. Hanc se ferro ac lateri ignito cum Calabrinæ granis quibdam inieccisse refert, tam ejus quæ ex foliis, quàm quæ ex ramis

&c

& caudice colligitur; illam autem protinus solutam & liquefactam: hanc vero aridiorem duriorimque reddunt: Soli quoque expositam *Bombycinam*, non quidem ita repente, sed sensim liquefactam; Calabrinam vero duriorim redditam & albidiorim.

Notandum insuper colligi Mannam omnem quidem ex Fraxino & Orño; sed non ex omnibus individuis, unde in Calabria venduntur tales arbores quæ Mannam dant, ut scribit Altonarius.

Vires.

Manna, referente Casalpino, usus est in tota Italia ad alvum leniendam dissolutæ jure nat sero, pondere duarum unciarum aut trium, mistissimum enim est medicamentum, solum tenes humore educens, biliosos & serenos. Turò exhibetur senibus, pueris, foeminis etiam prægnantibus & res educens. Non ipse solus (inquit Altonarius) sed omnes ante me & juxta me in hac regione Medici hac Mannâ bono ac felici successu citra ullam noxam uti sunt, præsertim ad alvum molliendam. Lenit etiam thoracem & asperam arteriam.

Cautelæ in ejus usu (inquit C. Hofmannus) duæ sunt. 1. Nè detur cruda sed cocta. Habet enim non minus quam Cassia flavissimum quid. 2. Ut detur cum acris, Thymo, Hyssop. &c. ut actio fit celerior.

Eligenda recens (anno non vetustior) gravis minoribus & rotundioribus, qualis est Manna folii candida, lucida, gustu dulcis, & cum his omnibus solida.

Jam fit queratur, cur Fraxinus in Calabria Mannam fundat, in aliis regionibus non item, quæram & ego cur Lentiscus in Chio insula Matthechen manet, in Italia aliisque regionibus minime. Respondendo autem id evenire vel ratione temperiei celi, vel conditionis soli, vel utriusque, vel forte etiam peculiaris naturæ & constitutionis ipsarum arborum.

C. Hofmannus Mannam Orientalem & Europæam ejusdem generis esse opinatur, sed neutrum melleum quid, verum succum seu liquorem arborum: cui suffragatur Garcias, in Hist. Arom. de Manna Orientali scribens, comperit sibi, esse eam gummi vel resinam arboris Perficæ quidæ. *Quest.* Deinde, cum certum sit Europæam esse arborum quid, Orientalis autem sit illi per omnia similis; quidni sit ejusdem naturæ? At verò si ejusdem naturæ sint, cur tanta diversitas investigationis & indurationis respectu? Experimentum appellamus.

Locu.

Observavit D. Tancrèdus Robinson in Regno Neapolitano itinerans multas cicadas fugere & depascere Fraxinum humiliorem, unde suspicatur Mannam facilius extillare per aperta vulnera seu foramina ab hisce animalibus perforata, sicut in India Orientali *Lacca* ex arboribus ab insectis exurgit, & preparatur.

Ante chartarum umum veteres scripserunt res suas in interiori cortice Fraxini, Tiliæ, Fagi, aliarumque arborum, in arundinibus, papyro Nilotica, palmarumque foliis; postea metallicis (præsertim plumbei) laminis, in linteis, & ceris, in membranis seu pelliculis animantium.

4. *Fraxinus florifera* Batryoides Morif. *Fraxinus Americana* florida.

Morif.

Hæc à vulgari Fraxino parum differt primo intuitu quoad foliorum dispositionem & corticem; sed forum profer racemos, dodrantales, albos, pendentes, filiquas feminales nondum viduitas. Hujus plantam siccam ad nos transmisit D. Hanfius Sloan ex Horto Monspeliensi.

Locu.

In Hortis reperitur Fraxinus Halepensis; an ab Orño distinguendus?

C A P. III.

De Myrica sive Tamarico.

Melun forte *melu* sive *paleu*, quod stillo & suo denotat, nomen sumpsit, quod juxta fluvios nascatur. Rectius *melu* sive *paleu*, quod lugere significat, quod ut fabula tradunt, Cinyras filia in hanc conversa sit. *Hyph.* Erat autem Cinyras rex Cyprî: vel quod improborum esset corona: quodque lignum ejus infelix habitum esset. Vide *Jo. Bod. à Staph.* comment. in Theophr. Hist. lib. 4. cap. 7. p. 408. qui plura habet.

Ejus nomen sunt folia Cupressi seu Ericæ vulgaris, flores spicati, multa semina lanugine involuta, simul conferta racematim in summis ramis.

1. *Tamarix major* sive *arbores Narbonensis* J. B. altera *solo tenuiore* sive *Gallica* C. B. *Tamarix solo tenuiore* Park. *Narbonensis* Ger. *Myrica* 1. Clus. *Tamaris* 1.

Magna ex parte tantummodo fruticat, interdum in vastam arborem adolescit [in Cotonei magnitudinem caudicemque ab] scabro caudice cortice, ramorum vero punicatæ. *Folia* habet Cinyras filia in hanc conversa sit. *Hyph.* Erat autem Cinyras rex Cyprî: vel quod improborum esset corona: quodque lignum ejus infelix habitum esset. Vide *Jo. Bod. à Staph.* comment. in Theophr. Hist. lib. 4. cap. 7. p. 408. qui plura habet.

Locu.

Ejus nomen sunt folia Cupressi seu Ericæ vulgaris, flores spicati, multa semina lanugine involuta, simul conferta racematim in summis ramis.

Ad mare prope Monspeliolum abunde oritur.

Curæ Edmundi Grindalli Archiepiscopi Cantuariensis Tamaricem Angli debent, quam induratum lienis passionem eximie juvare expertus, primus in Angliam transtulit. *Cambden. Eljabeth.*

Nulquam eam neque in Hispania, neque in Gallia perpetuâ comâ virentem vidit Clusius, sed novæ singulis annis nova foliorum germina protuberantem.

2. *Tama-*

2. *Tamariscus folio latiore* Park. *Germanica* Ger. *Tamarix Germanica* sive *minor frutescens* J. B. *fruticosa folio crassiore* sive *Germanica* C. B.

J. B.

Aquas amat (inquit J. Bauhinus) Tamariscus nostras, radice crassa, & quæ crus aequet crassitudine, cortice crassifusculo, insigniter amaro tecta, quæ multam solumum veluti segetem emittit, virgultorum fragulum, purpureo cortice obducentem, & in frequentes ramos divisorum; per quos folia longa coherent serie, Ericæ vulgaris, majora quam Tamaricis Monspeliensis, duplici veltri ascendente, colore ferè glauco, sapore adstringente, longitudinis palmaris aut semipalmaris. *Flores spicati* in extremis ramulis digesti, foliolis constant externis virentibus, aliis purpureiscentibus, *apicibus* in medio luteolis. Sequuntur calyculi sive pericarpia mucronata, quibus dehiscitibus pappus evolat delicatissimus, candidissimus, appenso semine minutissimo, coloris rari.

Clusius Myricam Pannonicam magnum fructum esse ait, nunquam arborescentem, brumam tamen ferentem: *Flores* ex albo purpureascentes quinque foliis consistere Gallicæ Myricæ majores.

Secus profuentes amnes ac quandoque exoriantes fluvios, non rarò etiam circa paludes nascitur, loco frequenter saxoso: humidiores liquidum & lapidosos amat tractus, ut rectè Dodonæus. Nos locis consimilibus circa Augustam Vindelicorum, Lindaviam & Genavam observavimus.

Florèt Maio & Junio, ac deinceps tota fere æstate flores & semen proferre non desinit.

Tempus

3. *Tamariscus Ægyptia* Galifera J. B. *Tamarix Ægyptia arbor* C. B. *Tamariscus Ægyptia galis ferens* Park.

Tamaricis domesticum genus, autore Alpino, in Ægypto spectatur, proceritate figuræ admodum à sylvestri Europæa diversum, quod ad magnæ Olive magnitudinem crescat; audiocque etiam, inquit, supra Ægyptum, in loco *Siam*, ab his populis vocato crescere ad magnæ Quercus magnitudinem, cujus ex lignis carbonem faciunt, quibus tota Ægyptus & Arabia utitur, ex coque ligno multa conficiunt, ad multorum egrotorum usum. *Folia* fert hyssopis Tamaricis foliis pœkina, tamen longiora & graciliora, apparente multa capillamenta viridia, qualia in aliquibus Equisetis videntur, ramo appensa, semper virentia. *Fructus* fert paucos, rares, virides, nucum magnitudinem, duros, lignosos, sine nucleo, & videntur ejusdem substantiæ esse cum gallis: omnes verò figurâ inter se differunt, quamquam in omnibus superficies aspera & inæqualis observetur, quando alii longi, alii breves, alii rotundi, alii lati, alii crassi, alique graciles existant. *Corpora* hæc non vero fructus arboris esse existimo, sed excrecitas præternaturales & genuinas gallas; quomodo ea vocat Bellonius, qui arbores basce admodum multas subinde à ramis Gallas ferre scribit, ut onere earum gravata ferè cassant.

Hæc etiam species in Ægypto, autore Bellonio, locis humidis secus flumina oritur, non rarò etiam artibus & fabulosis.

Hujus Gallæ, ut & cortex, non paucam fortiter sunt astrictionem, adeò ut gallæ omphaciadi *Vires* sint (inquit Galenus) nisi quia acritas evidens est in galla, at Myricæ fructu temperatura inest inæqualis: immixta enim est naturæ ejus multa partium tenuitas, atque vis abstergens, quod sane gallæ non accidit. Attamen ubi galla ad manum non est ea uti licet ad omnia ad quæ illa utitur, ad eadem & cortice.

Decoctum foliorum in vino potum liem absbluit. *Diets.* succus expressus cum vino bibens *Plin.* Adeoque mirabilem hujus arboris antipathiam contra solum hoc viscerum faciunt, ut afferrent si ex alveo facto bibant sues sine liene inveniri. Hinc ex ejus ligno, ut olim ita & nunc dierum detorantur pocula, in quibus potus leniois præbetur. Clusius Doliola è Myricæ affulsio Francfurti ad Menum venalia memorat, quibus contentus liquor leniois prodest. Ejusmodi etiam doliola ex Episcopatu Salisburgensi artificiosè constructa Viennam usque venalia deferri scribit J. Bauhinus. Consimilium valorum usus est etiam apud Ægyptios ad induratum liem, autore Alpino. Eodem tradente Tamaricis ligni usus est tum in Ægypto, tum magis supra Ægyptum, ubi harum arborum copiosius est proventus, ad ignem major, quando ferè nulla alia ligna ad comburendum habent. Mulieres decocto ex cortice parato per os sumptum utuntur ad sistendas menstruas purgationes, ex quo parant etiam infestationes, & clysteribus in uterum impiciendo decoctum: idem quoque fructus facere aiunt. His liquorem utuntur in spu sanguinis, in lienieris, & in mensuris plus justo fluentibus, atque hæmorrhoidum immo-dico fluxu: Dentes etiam commotos atque collabentes ipsorum decocto firmanr, atque in his concitatum dolorem demulcent. Utuntur etiam ad oculorum lipitidines incipientes in collisitis, atque ad oris ulcera. Cinis quoque corticem & fructum ulcera curat. *Aque hæc vires & effectus sunt quos Veteres etiam Tamarici tribuunt.*

De ligno multo decoctum, non secus quam nostri ex Guaiaco ad curandam Luem Veneræ facere solent, quod exhibent leprosis, scabiosis, atque aliis multis pustulis & ulceribus affectis, feliciori cum successu: idemque faciunt in melancholicis, ictericis nigris & hydropicis ex refrigerato obstructo atque indurato liene concitatis.

Luem impura Venere contractam verè scripsit Alpinus non secus Tamaricis quam Guaiaci decocto profligari. Non enim adeò gravis luit que in Ægypto infecti panuntur. Excludit mali impetum purior corporum consuetudo, tum illa sudorum per continuam æstus æstum & balneorum frequentissimum usum consuetudo profusa. Vidi sæpius pessime affectos, & in ossa ipsa fœde feriente morbo, cum extrema omnia frustra alibi tentata fuissent, in hac regione citra magnam præsidiorum vim noxiam luem evasisse. *Vesling.*

CAP. X.

Codi-Avanacu H.M. P. 2. F. 34. p. 63. *An Lathyrus frutescens fructu in foliorum alis echinato.*

Suffrutex est, nascens in arenosis, altitudine duum triumve pedum, ramis in latum diffusis. *Radix* tenuis, fibrilique tenuissimas, ad latere ac subus emittens, ac subrufa. *Folia*, quæ hinc inde in furculis brevissimis petiolosis proveniunt, valde parva sunt, angusto-oblonga, plana, ad tactum lenia, mollia, in margine minutissimis condensis, ac viridi-dilutis denticulis seu crenulis incisa, habentque costulam in averfa parte eminentem, quæ & in recta conspicua est. *Floris* in brevibus petiolis & foliorum alis oriuntur, suntque gemmule ex viridi-flavo dilutæ, petiolis circumpositæ. *Fructus* his succedunt singulares, fructibus *Avanacu* similes, utpote tribus lateribus oblongo-rotundis circumscripti, in medio laterum ac utrinque a fristis uno simplici ordine aculeorum seu minutissimorum speculorum muniti, verum parvi sunt. *Semina* quoque in fructibus tria continentur, intra singula latera tanquam in propriis capsulis singula forma cylindrica, & magiscinerea, minutâ, de spadiceo participantia, coloris furti. *Flores* & fructus toto anno fert, sed tempore pluvioso uberiori multitudine. *Totius plantæ succus* cum vino epotus fluxui sitiendo proficius est: idem cum oleo coctus *uulser* bibitur ad vires debiles reparandas. *Oleum* quod ex tota planta paratur capitis abluioni commodum est ad ejus veriginem tollendam.

Virer.

* P. 2. p. 60.

Pandi-Avanacu *H.M. seu *Ricinus vulgaris major*.

À Vulgari Ricino in eo tantum differt quod aliis affurgit, quodâ, spicibus & ramis fit valde rubris seu miniatis & nitentibus: *Folios*, *floribus* & fructibus paulo majoribus. *Semina* eadem, sed *majora* & paulo planiora, & inter spadiceo-fuscum & nitentem colorem cineris undulis rarioribus conspersa. Rarior est quam *Avanacu* five *Ricinus vulgaris*.

CAP. XI.

Tiru-Cali *H.M. *Tithymalus Indicus frutescens*.

* P. 2. F. 44. p. 85.

H. M.

Radix tenuior fibras à latere emittit; *Stipite* affurgit simplici, tereti, crassitie ferme unius brachi, minus lignolo, cortice viridi, subpissio, ramulos emittente tenues vires, & nodulis, qui longiusculæ ab invicem diffusi sunt, singulis sex septemve, alios transversum, alios fursum, alios deorsum, qui in summitate quoque ramulos minores ex eodem nodulo in transversum diffundunt, ac hi in alios teneriores furculos dividuntur. *Stipes* ut & rami teniores viridi-fusci, vestitiores viridi-clari. *Folia* hinc inde rarissime consista in cauliculis præcipue tenuioribus, vel singula, vel in summitate plerumque tria quatuorve simul, minuscula, oblongo-angusta, longitudine unius ferme pollicis, plana, crassifolia, in interiore parte in medio sulco striata, colore viridi, subus dilutiora. *Totus frutex*, *stipes*, *rami*, *cortex*, *folia* lacte acri, linguam adurentem scatenet. *Floris* in vertice furculorum proveniunt in ramulis crassitis, curtis, viridi-fuscis, qui plures simul à vertice emicant, parvi, quatuor vel quinque petalis rotundiolis, magis arcuè tanquam in unum nodum unitis, superius planis, intus lacteis ac viridibus compositi. *Fructus* succedunt oblongo-rotundi, similes fructibus *Ana-Parus* forma & colore, includentes tria semina, similia seminibus *Nasturtii* nostri.

Radix in decocto data servit pro torminibus ventris. *Lac ejus* cum butyro decoctum purgativum est viribus quoque cum *Schadida-cali*, id est, *Euphorbio* iisdem.

Locus.

Nascitur in arenosis.
Tithymali propriè dicta species est.

CAP. XII.

Chamelæa tricoceus J.B. C.B. Park. *Arabum tricoceus* Ger. *Widow-wail*.

J. B.

Frutex est cubitalis ac bicubitalis, minor quam *Thymelæa* *Monspeliaca*, magis sarmentosis, rugosis, lignosis, intorvis, in ramulos plures divisus: *folia* retusioribus, lanioribus, & viridioribus, tenuissimam *Phillyream* referentibus: inter quæ *floris* parvi, luteoli, tripetali; quibus succedunt *semina* tricocea, primum viridia, maturitate verò ruborum induentia, pellicula amari ac fervidi gustus obducta, in fructe suo perennia ut sunt *Tithymali* five *Helleboropi* verrucosâ, dura, dentibus fractu contumacia, medullam albam continentia, ubi exsiccata fuerint fusca.

Locus.

Inter *Monspeli* & *Frontignan* in collibus laxissimis plurimam observavimus. Squalidi, fervidi, laxi & maritimi soli amantia est. Non in *Gallia Narbonensi* tantum, sed & in *Hispania à Clusio* inventa: à multo vegetior & viridior in *Monspeli* agro quam in *Hispania*.

Virer.

Qualitatis magna ex parte cum *Lauricola* convenit, eodemque modo corrigitur. Cum dubium sit an *Veserum* *Chamelæa* sit necno, vires *Chamelææ* à *Diofco* & *Plin.* attributas ei non ascribimus. Magni tamen (inquit *J. Bauhinus*) succi totius plantæ usus etiam hodie, præsertim *Monspeli*, ubi *Pharmacopœi* prescriptum hactenusque habent, monente primum *Rondeletio*; cujus imitationis & nos sæpius densam succi recentis 3j. aut ij. dedimus per se & sæpius aliis *Catharticis* *hydragogs* mixtas, perbono

perbono sanè eventui, sed non admodum multum excrevit, nec aliquo efficiendi motu, ut solent *Lauricola*, *Mezerion Germanicum*, *Gratiola* & alia. Quin perparum aut nihil interdum movere, nisi remittis quibusdam lenientibus aut similibus catharticis. Pueris etiam datus nec tormina, nec vomitiones facit, sed aquas educit & forum: Admotum pubi & abdomini *Hydropico*, non ullum præstantius ad urinas proliciendas, quo modo libentius utebatur *Rondeletius*. J.B.

CAP. XIII.

Camfchi *H.M. *Arbor racemosa Malabarica fructu triquetru* D. Syen.

* P. 1. F. 42. p. 76.

Arbor est procera, nascens in arenosis. *Radix* crassa, ramos fibrosos quaqueverum ejiciens, cortice externis cinereo-fusco, intus rubescente, ligno albo. *Caudex* ambitu unius hominis amplexum implet, cortice cinereo, intus viridi cum ramis majoribus tectus; furculi novelli virides, & nodulis distincti, medulla ramorum & furculorum fusca. *Folia* è nodis exeunt, petiolis longis, spichamæ & amplius longa, duos ferme palmos lata, oblongo-rotunda, ad petiolum latissima, anteriora versum in cuspidem oblongam contracta, tenuia & mollia supernè obscurius, futebus dilutius viridia, utrinque parum splendentia, sapore adstringente & amaro. E petiolo quinque costæ seu nervi exeunt in supina parte folii nonnulli eminentes, quarum discursus distributiones pro folium & concursus vide. E foliorum sinibus exeunt furculi floriferi, in quibus flores racematim brevibus & tenuibus pediculis indidentes nascuntur, petalis cuspidatis tribus, rariis quatuor constantes, numerosis intus flammibus, viridi-dilutis, stylo viridi circumpositis, ac apicibus viridi-dilutis, seu etiam flavescensibus ac rufescentibus dotatis, haud dissimiles floribus *Cit-Avanacu*, odoris nullius. Sub tempus explanationis gemmarum in flores omnibus foliis spoliatur, quæ rursus tempore fructuum reuertit.

Fructus, qui è longiusculis, viridibus petiolis dependunt, sunt plano-rotundi, trum laterum, quæ fristis distincta sunt, atque in vertice ubi fristæ concurrunt gemmulæ eminentia, carne densa, etiam per maturitatem colore viridi.

Intus in medio continentur tria semina, per tenue intersepiementum à se mutuo distincta, quæ forma trilatera sunt, uno latere exteriori rotundo, ac duobus quibus intersepiementa contingunt planis.

CAP. XIV.

Frutex Malabar. flore pentapetalo stellato, fructu pentagono & pentacocco. *Pecatzetti* H.M. part. 5. tab. 52.

H. M.

Arbustula humilis est, decem circiter pedes alta, caudice haud ita crasso, albicante, cortice obduco ruguloso, ramulique viridibus, singulis intra medullam relictis, pluribus donato. *Radix* fibrata, albicans, rufo cortice tecta, amara: *Folia* sine ordine circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, in ambitu leviter crenata, glabra, densa, fragilia, splendentia, inodora, amara: nervis aliquot exiguis & pene invisibilibus è media costa in latera excurrentibus. *Floris* petiolis oblongis circa plumosas virgulas proveniunt, inodori, quinque luteis, acuminatis, & stellæ in modum expansis foliolis constantes; quibus totidem alternatim posita calyculi foliola viridia subscindunt, novem apicibus luteis umbilicem incutrum viridantem cum stylo candido quinqueangulo occupantibus. Singulis flocculis singuli succedunt fructus, seu singule siliquæ quinqueangule, rubentes, totidem distinctis localis femina parva solida continent, cuticuli rufâ intecta, medullâ alba, figurâ ex rotundo oblonga, sapore nauseabundo.

Provenit locis montanis & petrosis circa *Kondante*. Quotannis bis floret fructumque fert, Martio viz. & Septembri mensibus, at diu dispersis non est.

Folia consula, in pulverem redacta, & ulceribus inaspera luxuriantem ac fungosam carnem tollunt. Eadem assumpta sudores movendo Febris intermitentis paroxysmum minuunt.

Ex cortice & radice pulverisatis ac cum oleo mixtis unguentum conficitur ad scabiem simileque cutaneous affectus.

Locus & Tempus.

Virer.

CAP. XV.

Rosa Hiericbonta vulgo dicta C.B. Park. *Rosa Hiericbo* J.B. *Thlaspi Rosa de Hiericbo dictum* Moris. *Rose of Hiericho.* *An Myagrum Arabicum*? Zanoni.

J. B.

Lignosis & confertis statim à radice natis fructicat stolonibus, palmaribus aut paulo majoribus, crassitis, cinerei coloris, in numerosam ramulorum lobolem cancellatim divaricatis, superiore parte omnibus in globum vel coarctantibus per quos folia rara, unciam fuscicantem longe, semunciam lata, lacinata, cinerea, hirsuta. *Flocculi* intrinsecus secundum ramos ubique racematim quodammodo nascuntur candidi, quorum unumquemque sequitur *calyculum* duobus localis membranis discoloris totidem semina orbiculata, compressa, rufâ, acia contents, binis supra loculos extrinsecis velut auriculis prominentibus, ex adverso politis; ex intergerino calycis pariete surgente stylo longiusculo. *Radix* latissima, lignosa, simplex.

Mortuos singulis geniculis singula folia adharere ait oblonga, angusta, oleæ foliorum annula, è quorum sinibus singulis singuli exeunt flocculi, tetrapetali ex herbaceo colore albidis. Unde apparet

Ffffff 2

gracilibus insignia. Stylus staminibus longior & floris osculo apparet. In uno flore vasculum est seminale parvum, globosum, *semina* parva continens. In incultis & sterilibus frequens occurrat.

Locu.

- A. 3. *Erica Brabantica folio Coridis hirsuto quatermo* J.B. *pumila Belgarum Lobelii, scoparia nigræ* Park. ex rubro nigricans scoparia C.B. *major flore purpureo* Ger. emac. *quod deser. Aeth. Dutey Heath, of Desome Heath. Er. Coris folio 13. Clus.*

Humilior plerumque est quam præcedens, [Erica sexta Clus.] & in terram resupina, pedibus tamen interdum *caulibus*, ramulis. Sarculi minores rebuscunt, minus tamen quam præcedens, suntque incanā lanugine hirsuti. *Folia* crebra, quam illius latorā crassioraque, hirsuta, quatermo ordine per intervalla latis crebra caules cingentia. *Flores* in summis caulibus & ramulis velut in umbellis conferti, & non secundum longitudinem eorundem alii supra alios longa serie dispositi, ut in præcedente, brevibus pediculis hærentes, majores quam supradictæ, verum colore carneo aut rubro diluato, totidem *staminibus* occultantes cum vasculo feminali simili: *stylus* quoque & floris osculo eminet. *Capitula* antequam flores expanctur admodum hirsuta videntur.

Locu.

In palustribus putridis frequens est. Huc etiam puto referendam Ericam Anglicam parvam capitulis hirsutis J. B. quam se à D. Petro Turnero ex Anglia siccam accepisse scribit.

Johnsonus apud Gerardum hanc pro quarta describit & figuram Ericæ secundæ Clusii pro ea exhibet, sed perperam. Quid velit C. Bauhinus per Ericam suam hirsutam Anglicam non intelligo.

4. *Erica Coris folio bispido Cerinthoides Africana* Breynii.

Breyn.

Ramus pedalem à Promontorio Bonæ Spei acceptum sic describit Jac. Breynius. Lignosus erat, durus, corne ex subruo griseo & reticulato totus: quem ex omni parte temere & sine certo ordine multa ambiant *folia*, vixiantia, crassa, nervo per longitudinem excurrente, Ericæ bacillæ *Marthæ* magnitudine & formâ congruentia, nisi in ambitu pilis quibusdam rigidis, veluti spinulis, exasperata essent. *Flores* Cerinthæ florum æmuli, in rami apice brevibus pediculis, deni & duodecim in orbem conferti, ex rubeo colore lepidè purpurascences, hirsuti, fistulosi, ventriosique, in quatuor lacinias parvas ora divisa habentes, & ex totidem foliolis hirsutis acuminatiquæ, quasi ex calyculo provenientes admodum magnificè se offentantes in quorum albo *stamina* quadam apicibus parvis prædita cum stylo longiore occultantur.

Erica Africana umbellata flore purpureo Bartholin. *Ad. Med. An.* 1673. Item

Erica Africana arborescens flore carneo ejusdem *ibid.*

Has non describit, sed earum duntaxat icones exhibet, quas apud ipsum vide. Prior harum præcedenti à Jacobo Breynio descriptæ eadem videtur.

5. *Erica Coris folio maxima alba* Park. *folia Coris, flore albo* J.B. *major flore albo* Clusii Ger. *folio Coridis 1, seu maxima alba* C.B. *Great white-flowered Heath.*

Clus.

Hæc omnium quas unquam confexit Clusius Ericarum maxima, humanam altitudinem interdum superat, fruticosa admodum, ligno duro, ex rubro nigricante, *foliis* exilibus & brevibus, quatermo ordine ramos obfidentibus, gustu amodum adstringente; *flore* copioso racematum pænè totos ramulos occupante, ut interdum majores rami pedali longitudine onusti conficiantur. Est autem flos concavus velut exiguum cymbalum, oblongus, odoratus, pulcher, albus.

Locu &

Tempus.

Nascitur in Lustranæ solitudinibus inter Ulyssipponem & Conimbricam celebrem ejus Regni Academiam: inveniebam etiam, inquit, circa Tagum decimo ab Ulyssipponem Milliari. Floret Novembri, Decembri & Januario.

6. * *Erica Coris folio maxima purpurea* Park. *foliis Coris quaternis, flore purpurea* J.B. *maxima purpurea longioribus foliis* C.B. *major flore purpureo* Ger. *Great purple-flowered Heath.*

Ejusdem fere altitudinis est cum præcedente, etiam fruticosa, tenuioribus tamen ramis, ejusdem cum eo coloris, exilibus similiter foliis quaternis ramulos simul amplectentibus, quorum extremis oblongis *foliis* flores indident, superioribus similes, colore purpureascentes.

Tota etiam adfrictionis particeps.

Provenit eisdem quibus superior locis: illa etiam frequentior, & eodem tempore floret; forte illius duntaxat varietas est.

Locu.

- A. 7. *Erica folio Coris multiflora* J.B. *Erica Coris folio secunda altera species* Clus. *Juniperifolia densè fruticans Narbonensis* Liebr. *Retiis Erica Abietiformis* dicuntur. *Juniper of Firre-leaved Heath.*

J.B.

Hujus tantè folia Abietina dicas, multis tamen numeris minorâ (inquit J. Bauhinus) [in Narbonensi à nobis observatâ] minorâ quidem erant, sed non tunc quædam; nec enim multo longiora & latorâ sunt quam in iconè Ericæ secundæ Martii. In ficos superiori parte una velut costa apparet; in inferiore duæ. Crebra admodum sunt folia, quæ in ramulis veshigia relinquunt qualia in Abiete, vel

vel

vel potius Pino relicta cernuntur: ramuli enim non manent politi illis deciditibus ut in majore Montpellierana. Extremitates ramulorum abundant copiosissimis *floribus*, ultra folia eminentibus. Hi flores plures velut ex parvis nodis erumpunt, & pediculis tenuibus, longiusculis pendentes, purpurei, calyculati, ex quibus apices multi prominent, oblongi, nigrescentes. Hanc speciem à J. Bauhino descriptam circa Pedenatum viâ quâ inde Monspelium nunc copiosam observavimus: item eundo à Monspelio ad oppidum S. Lupian secus vias. Eandem sed humiliorem in Angliâ invenimus eundo ab oppido *Helfton* ad Promontorium the *Lizard Point* dictum in Cornubiâ.

Hæc planta distincta est ab Erica Coris folio II. à Clusio depicta, nec in parem altitudinem affertur, sed plerumque intra cubitum aut sesquicubitum subsistit, quamquam in regionibus calidioribus fere quàm in Angliâ. Clusius hanc describere videtur pro altera specie Erica Coris folio fere flore et folio; flore purpureo, minore, & extremis ramis confertim nascente. Nullum, quantum nos in sicca animadvertere possumus, certum ordinem in foliorum circa ramulos situ observat. Sunt autem crebra admodum & conferta Abietinorum in modum ut ramulos occultent.

Huic similem sed minorem observavimus in rupibus inter Bolzanum & Tridentum mense Februarii florentem.

8. *Erica major floribus ex herbaceo purpureis* C.B. Park. *Coris folio 3. Clus. foliis Coris quaternis, floribus herbaceis, deinde ex albo purpureiscentibus* J.B. *Great Heath with purplish green flowers.*

Clus.

Præcedentibus permissis est, sed paulò humilior: aliquantulum majora & latiuscula, nigriorisq. habet folia, quaternis ordinibus circum ramulos nascentia: plurimos flores per intervalla secundum *et antequam* alio purpureascentes. Tota etiam adfrictionis facultate prædita.

Supra Ulyssipponem frequens inter superiores, planibus tamen locis occurrat, uti etiam circa Tagum. Floret Decembri & Januario.

Locu &

Tempus.

9. *Erica arborescens floribus luteis vel herbaceis minimis* J.B. *scoparia Park. major scoparia, foliis deciduis* C.B. *pyramidalis* Ger. *Desome Heath.*

Clus.

Hæc etiam fruticosa est, duorum cubitorum altitudine, nonnunquam amplior, fragili ligno, tenuibus & minutis foliis, ut in Corrida prima fere, viridibus, quæ in desiccatis nonnihil ramis facile desiliunt, & vestigia sui relinquunt: itus *flos* reliquis minor est, cavus etiam & herbacei coloris. Extremis ramulis capitula & multis foliis compacta nonnunquam gignit, his non multum abscissa, quæ in vulgari & duriore Thymo aliquando conficiuntur. *Capitula* hæc in hac specie & nos etiam observavimus: *quædam naturæ sunt cum rosi dictis in extremis calycis vasis; suntque nihil aliud quam folia degenerantia ex infestis ramis.*

Vulgare est autore Clusio, toti Hispaniæ & Aquitanie: namque spatiosis illis solitudinibus & incultis locis supra Burdegalam, nullum fere aliud virgulem conficiunt: nota est etiam Narbonensis Gallie scopis faciendis maximè idonea. Nos in loco Grammont prope Monspelium; inque ericetis prope Laburnum in Italia observavimus.

10. *Erica arborescens Montpellierensis, flore purpurea, ramulis ternis* J.B. *Er. ternis per intervalla ramulis* Ger. C.B. *Er. Coris folio 5. Clusii Park. Heath with 12: Branches at a joint.*

J.B.

Hujus ramuli cuticulâ tenui cinericea sunt investiti, terni sæpe majoribus circumpositi, foliis non ubique præditi, is tamen Corridæ fere similibus, longiusculis, tenuibus, deciduis: in ramulorum extremitate flores ex coruleo purpureascentes, satis magni.

In montibus Liguriæ prope Genavam observavimus hanc plantam insigni saturâ, humanam altitudinem longè superantem. Maxima est ex omnibus quas nobis hætenus videre contigit Ericis, cortice cinereo hirsuto, foliis parvis, brevibus; floribus dictâ purpurâ obiter tinctis. Loco prædicto Aprilis mensis initio florere cœpit. In sylva Grammontia prope Monspelium ad tantam altitudinem non affertur. Alibi etiam in montosis Gallie Narbonensis oritur, inque incultis supra Ulyssipponem in Lusitania.

11. *Erica procumbens dilutè purpurea* C.B. *Er. Coris folio 7. Clusii Ger. foliis Coris, flore purpureo dilutioris coloris* J.B. *procumbens seu sapina pallidè purpurea* Park. *Pale Purple to Heath.*

Clus.

Multos teretes humique procumbentes *ramos* habet, pedales, interdum etiam cubitales, ex atro purpureascentes. Hos plurima gracilia ambiunt *foliola*. Tertiæ Clus. foliis panè similia, paulo tamen longiora, quaternis plerumque, interdum quinis veribus ordine disposita, adstringente gustu. *Flores* in summis ramulis oblongi, concavi, purpurei dilutioris coloris, ex quatuor foliolis ejusdem fere coloris prodeuntibus; qui maturi & resecati nigrescunt & minutum semen continent. *Radix* dura, lignosa, in diversâ tendens: ipsi tamen procumbentes rami humique diffusi tenues capillarique fibræ nonnunquam agunt.

Copiosè admodum crescit supra *Seebis*, in ascensu *Herren alben*, magno mill. Germanico supra *Lothi*, Garmingam: invenit etiam Clusius in Siniacum & Austriacarum Alpium præditi jugis, ubi Junio & etiam senis floret: inter Pragam & Noribergam etiam Junio florentem colligit. Nos hanc in Alpibus Siniacis collectam habemus, locum non recordamur.

12. Erica

Aliud genus. Aliud genus invenitur per omnia ferè simile, præter florem, qui in hoc candidat, cum in inferiore purpureus sit, & corticem virgultorum, qui candidat potius quam purpurascit.

Locus. Sponte nascitur primum genus Granatensis regno, & quibuldam aliis Hispaniæ & Galliæ Narbonensis locis inter segetes. Nos in collibus Romæ vicinis Tiberi imminetibus, postea in Apeninibus montibus, vidimus.

2. *Siliquea sylvæstris rotundifolia Indica C.B.*

C.B. Semen nummi instar rotundum, planum, denarii magnitudine, crassiusculum, rufum, à Terentio ex India acceptum C. Bauhinus cum hac inscriptione, Semen Nummulariæ est arboris Jude Indici, cujus flos magnus, elegans & odoratus est.

3. *Arbor Jude Americana.*

Hujus ramulum floribus onustum vidimus in Museo instructissimo Ornatisissimi Viri D. Gul. Courtoine Armigeri; Folia ejus non perinde rotunda erant ac Arboris Jude vulgaris, sed acuminata, flores longe minores brevioribus etiam multo pediculis infidebant.

4. *Siliquea sylvæstri similis C.B. Acacalis quorundam sive Kefmesen foliis Ceratiæ J.B. An Dioscoridis Acacalis? C.B.*

Ex octenni femine enata tenella planta instar Ceratiæ primum erumpentis, rotundis foliis quaerens, utrinque costæ annexis binis; Cauliculus bibrifertus; quæ sub Autumni initium rursus exaruit. Semen altera parte rotundum latiusculum, altera in mucronem collectum.

Semen hujus Cayenne & Kilmesen nomine à Paludano ex Syria reduce accepit C. Bauhinus. Tam vulgare Constantinopoli ad oculorum morbos est remedium, ut tritum sit proverbium; Si delectant oculi habes Chelmsen.

Vires.

C A P. II.

Siliquea arbor sive Ceratia J.B. Siliquea edulis C.B. dulcis sive vulgarior Park. Ceratia siliquea sive Ceratonia Ger. Caroba Offic. Paris S. Joannis Germanis & Belgis. The Carob-tree.

J.B.

* Vestigia, Flo-
sculæ rubre,
scentes slysis
inferius produ-
cere plurimas
seribit, latius
candore perso-
sas, quorum
foliis dilapsis
flavescens a-
pices superis-
tenuerunt,
et ipsi tandem
decidunt.

Locus.

Vires.

Arbor (inquit J. Bauhinus) cui fructus cornu modo intortus silique & *vestigia* nomen fecit [silique modicè admodum intorta & propemodum recta plerumque est] calidioris soli amantior, crasse, ut tradunt, caudice in magnam excrevit altitudinem, latè ramos spargens, longos, firmos. Folia in alam disposita [Clus. alata ut Terebinthi aut Pistacia, majora] quorum singularia brevi pediculo ad costam annexa, subrotunda, tres uncias plus minus lata, paulo longiora, crassa, rigida, nervosa, crebris obliquis venulis in margines excurrentibus, superius atro virore splendens, inferius pallidiori. Novemb. & Decemb. Julium instar Juglandis ferè in flores * ex rubro purpurascens sese aperientem emittunt: deinde silique, non tantum digito indici æquales, sed & altero tanto interdum longiores, latiores, modicè intortæ, compressæ, callo dulci, eduli, femina piceis superis claudunt membranis distincta, feminibus Castiæ solutivæ ferè æqualia, minora tamen, colore sparsim dicto obscuriore, compressa modicè, altero sine in acumen leviter definita, altero latiusculo, pulpâ buxæ, durâ, & leguminosâ quid respiciunt.

Quin hæc arbor sit Siliquea Plinii, *vestigia* & *veneria* Græcorum, minime dubium est. In Sicilia circa oppidum *Puzallu* frequentem, & spontaneam seu sylvestrem observavimus. In Apulia & regno Neapolitano vel sponte oritur, vel saltem frequens colitur. Idinere à Neapoli ad Romam observavit D. *Lemardus Robinson*.

Vestigia paucas harum arborum in Ægypto vidit, frequentiores in Palestina, plurimos in Judeæ montibus, & circa sacram ibidem urbem.

Silicarum (ut rectè Plinius) cortex iple manditur, estque melleo ac dulci sapore. Virides sumptæ, autor est Dioscorides & post eum Plinius, stomacho incommode sunt & alvum solvunt. Eadem fæccata alvum fistunt & stomacho commodiores sunt, urinamque cient. Quamvis omnes qui de his fructibus scriperunt, fæccatos alvum sistere affirmant, nobis tamen contrarium evenit, siquidem quotquot Venetiis (ubi magnâ copiâ venales sunt) de iis comedimus, non solum nauseam moventur, sed & alvum subdixerunt non secus quam pulpâ Castiæ, ita ut ventriculus postea ab iis abhorreret. Non tamen negaverim posse impunè iis velci qui assueverunt.

Ægypti, tradente Alpino, mel ex siliquis extrahunt dulcissimum, quo Arabes Sacchari loco Castias solutivas recentes ac parvas, Zingiber, Myrobalanos, Tamarindos atque alios multos fructus conduunt. Hujus quoque mellis usus est frequentissimus ad clysteres, & aliqui etiam per os sumendum concedunt ad subducendam alvum: ipso etiam alvus non minus quam pulpâ Castiæ ibi ad excutionem moventur. Uruntur etiam reum inflammationibus intus extraque appolito.

Ad tussiones asthmaticas ipsum non secus quam Castiam exhibent, valdeque ipsos juvat: nec minus decoctum ex siliquis eadem hæc præstat.

In ardore & dolore stomachi silique Ceratia comesta est egregia: item syrupus ex summatate Quercidis. *Etmuller. præx.*

Siliquea

Siliquea purgatrix C.B. Caroba sive Siliquea ex Guinea purgatrix Park. Pona Ital.

Hanc loco suo naturali in arborem grandem excrefcere; quamvis in Italia minor plerumque & humilior sit. Crescendi modo & foliis à præcedente non multum differt. Flos qualis sit à nemine hæcenus (quod novimus) traditum aut observatum. Silique brevis, crassa, incurva, &, ut ait Pona, Anacardo Cajos dicto nonnulli similis, tres circiter uncias longa, exterius spadicea [brunneam vocant] quemadmodum vulgaris Caroba: dorso per totam longitudinem convexo seu arcuato, lineâ in ventre seu concava parte elatâ quatuor vel quinque *femina*, rotundiora minuscule compressa, summa parte magis circinata, imâ acutiora quam Carobæ vulgaris, continens, sapore, acriore, quicque guttur propemodum adurat.

E Guinea allata est hæc species. Hanc arborem florem papilionaceum proferre asserere non ausim: alii observent quibus ejus copia facta est, & si loco alieno à me disposita est in sum transfertur.

Locus.

Siliquea Africana fructu minore.

Hujus siliquas duplo triplove minores Carobæ vulgaris siliquis vidi apud generosiss. Virum D. *Gulelmm Courtoine* Medii Templi, & Sandæ Crucis urbe delatas.

C A P. III.

De Acacia Americana.

1. *Acacia Americana foliis Coluteæ Monococcos, siliquis echinatis Hort. Lugd. Bat. Hermannii. Acacia Americana Robini Cornut. Pseudo-acacia Americana Robini Park.*

Cornut.

Arbor est caudice amplo & duro, cortice nitido & subnigro, nec spinis armato ut Ægyptiæ aut Cappadociæ [Acaciæ] sed levi. Firmissimis radicibus hæret. Cacumina longè latèque diffunduntur, multiplicitibus diducta ramis, teneris, medulliosis, aculeis crebris & acutis horridis. Observa tamen aculeos non rotundo stylo minaces, ut Rharni, sed ex basi in amplam latitudinem compressa acutè gracilescetes ut Rubi aut Sennis canine. Folia in eodem nervo sunt utrinque densa aut octona, uno semper extremum nervi claudente. Peculiaris est in eis noctis sensus, statim enim sub vespertum in se adducta per media plicantur, donec sequenti die Sol postliminio reverfus aperiat. Floret Augusto: flos albus est, Pilo similis, in avam compositus, ut Cytisi, non adeo tamen fragilis, nec deorsum nutans, sed se in sublime erigens. Succedunt *femina* Lenticulæ familia, quæ singula singulis nucleis, duris admodum, & ex omni parte echinatis clauduntur.

Totius arboris foliorum focus aut decoctum vi summa ad refrigerandum & adstringendum est. Hæc arbor non (ut vult Jo. Parkinsonus) ad sparum Spinolium referenda est, sed ad Glycyrrhizam echinatham pertinet, quacum & foliis & siliquis monococcos, erectis, echinatis, pluribus in eodem furculo seu communi pediculo glomeratis, in tantum convenit, ut non immerito Glycyrrhiza echinata arborea dici possit.

Vires.

2. *Acacia Virginiana siliquis glabris. Arbor siliquosa Virginienfis spinosa, Locus nostratus dicta Park.*

E Virginia in Angliam dudum translata est arbor huic non multum dissimilis, magnitudine & statura eximia, cujus truncus cortice levi integitur, ramuli juniores virides sunt, & ad unumquemque articulum spinis acutiusculis obfiti, unde & folia egredientur præcedentis familia, eodemque firmè ad rachin annexa, impari uno alam plerumque terminante, quod tamen interdum desit, breviora nonnulli & rotundiora. Nondum [tempore Parkinsoni] apud nos floruit, nedum fructum protulit. Quæ tamen ad nos è Virginia allatæ sunt silique tenues erant, oblongæ & aliquantulum compressæ, ad modum silicarum Laburni, quibus tamen longiora, tenuiora & nigriora, femina parva, fuscicera, splendens, rotunda, compressa claudentes.

Hæc Arbor sapientimè falsò vocatur Acacia Americana Robini ab Hortulanis nostris, annotante ingeniosissimo Viro D. *Lemardo Plukenet*, M.D.

C A P. IV.

De Colutea vesicaria.

Coluteam vulgarem Theophrasti *vesicaria* non esse contendit Jo. Bodæus à Stapel. Colutea autem vesicaria insigni nota, siliquis vesicularum instar tumidis, ab aliis omnibus arboribus fructibus distinguitur.

1. *Colutea*

Hujus folia, sed præcipue femina, non solum purgant per inferiora, sed & vomitiones movent, veluti femina Genitz; sunt autem ventriculo & visceribus inimica, ideoque nonnisi robustioribus exhibenda.

Herman

* *L. Aromatica*. Abundat in vepretis maritimis insulae Zeylan, dicta ab indigenis *Muringu* (මුරුංගු), et *Christoph. Acofta*, quam *maritima*. Videtur enim habere quandam affinitatem cum *Moringa* * *Christoph. Acofta*, quam *Zeylanenses Wattu Muringu*, i.e. *Murungu hortense* vocant.

Propagatur facîle per novos stolones à radice affurgentes, per submerfionem aut circumpofitionem, ut & per femina vere terræ commiffa. Frigori fubduâ tota hyeme viger & viret.

3. *Colutea Aethiopica flore purpureo* Breynii; Cent. 1. *Colutea Aethiopica flore Phæniceo* Barba
Fovis foliis Breyn. Prodrum.

Brevn.

Locus.

In Hortis frequens est.

Hanc in Herbario Rauwolfiano observavit D. Breynius, qui eam pro Astragalo Dioscoridis (cui apprimè similis) in Herbario pag. 116. descripsit.

G

Lam.

Clusio plano est eoque altero ex altero nascente folio, quod deinde in calliculum convertitur. In pascuis Germaniae sterilibus abunde provenit multis in locis: item circa Genèvam.

6. *Gemifella pinnata altera Hispanica* Park. *Gemifella pinnata* Ger. *herbacea platyphyllos* J. B. *Chamaemifella caule foliato* C. B.

Clus.

Chamaemifella peregrina Clus. vix palmari magnitudine affurgit, admodum tamen fruticosâ, foliis Chamaelae proximis, brevioribus, duris & carnosâ, aliquantulum in ambitu sinuosis & crispis, rigidissimisque, uno ex altero è medio folii nervo prodeunte quemadmodum in superiore, interdum etiam binis ternisve simul exorientibus: hic vero nervus paulatim intumescit, & in ramulum convertitur; sic cum tota planta foliosa sit, & nonnisi foliis confans videatur, fit tandem admodum fruticosa. In extremis istis foliis quini senive aut plures flores, simul juncti ex villosis calyculis nascuntur, minores quam in Genista, aurei planè coloris, nisi bina inferiora folia incanae lanugine pubescent.

Descriptio J. Bauhini nonnihil variat à Clusiana, quam vide apud ipsum.

Lam.

Chamaemifellam peregrinam in solis Valentini regni locis incultis & asperis florentem observavit Clusius mensè Martio.

7. *Chamaemifella Cretica* C. B. Park.

C. B.

Hæc virgulus est palmo minoribus, humi diffusus, tenuibus, rotundis, subcanis, in ramulos aliquot duarum triumve unciarum divisus: foliis oblongis angustissimis, binis aut ternis ab eodem exortu, sed altero semper longiore prodeuntibus, incanis. Ex foliorum alis *stipules* terni aut quaterni, parvi, lutei, Genistæ floribus æmulis. Siliquis non vidit descriptionis auctor C. B.

E Contareni horto habuit. Parkinsonus hanc habet pro Spartio Cretico Alpini Exor.

His addit C. Bauhinus

8. *Chamaemifellam folio articulo, i. e. Chamaespantium Narbonense* Tab.

9. *Chamaemifellam montanam bipidalam, i. e. Gemistæ minoris speciem* Tab.

CAP. XII.

De Spartio non spinoso.

1. *Gemista Hispanica* Ger. *juncæa* J. B. *Spartium Hispanicum frutex vulgare* Park. *Spartium arborescens seminibus Lentis similibus* C. B. *Spanith-Byom*.

J. B.

Frutex est ad quatuor vel quinque cubitorum altitudinem excrefcens, interdum minor. Viminibus, teretibus, obsequiosis, viridantibus: per quæ dum florèt & novella adhuc planta est, sparsa sunt rara quedam *folia*, decidua, oblonga, ramis concoloria fere. *Flores* in virgulis summitatibus multi, lutei, magni, aspectu lato, floribus similes Pisorum & Cicercularum, gustu dulces. Floribus succedunt *siliquæ* surrectæ, uncias quatuor vel quinque longæ, compressæ aliquantulum incurvæ, colore fere Castaneæ. In eis ad 20 circiter *seminæ*, vel pauciora, compressa, rubentia, lucida, Lente minora, non ita cinctata. Lentem potius referunt quam Ervum aut Viciam, quicquid scribit Matthiolus. Sapor leguminosus qualis pisorum.

Hanc plantam Dioscoridis Spartium esse Botanici penitentes consentiunt. Nec obstat quòd Dioscorides Spartii virgas *æpivas* esse scribat: nam quævis in hac primò exortu raris quibuldâ foliis vestita sint, ea tamen brevè decidunt, ut maximam partem foliis vidua cernatur.

Cæterum ad Spartium Dioscoridis Plinii Gemistam omnino referendam esse existimat J. Bauhinus.

Lam.

Vires.

In Italia, Sicilia & Gallia Narbonensi vulgarissima est. In hortis nostris ex semine facillè provenit, nec multam curam aut cultum exigit, verum celerè aucta ad frugem brevè pervenit.

Viribus cum Gemista vulgari convenit, quæ tamen efficacior est. Picitum & serofos humores vomitu & dejectione valenter expurgat, unde hydropicis, ischiadicis, arthriticis opitulatur, urinam movet, & calculum in renibus frangit.

Hujus etiam flores, auctore Dioscoride, cum aqua mullâ obolorum quinque pondere poti rationes faciunt: Cum tamen Gemistæ vulgaris flores plenis discis multi in acetiariis ex multo oleo vorent, nec quicquam nausent. Oleum è floribus extrinsecus illium lienis tumores dissolvit. Flores quoque cum melle rosato aut ovo strumas resolvunt.

2. *Spartium Hispanicum lobis rotundisculis, flore luteo* J. B. *alterum monospermon semine reui simili* C. B. *Hispanicum minus, monospermon, flore luteo* Park. *Pseudo-spartium Hispanicum æquios* Ger.

Clus.

Cubitali plerumque stipice affurgit, pollicem crasso, scabro & striato cortice tecto, qui in plures cubitales, virentes & striatos ramos dividitur, & hi deinde in juncæas, striatas, vires virgulas, quæ novellæ adhuc & primum germinantes aliquot foliis exornantur, statim æque planta florere incipit deciduis, ut tota deinde *æpiva* conspicitur. E virgarum lateribus prodeunt longi pediculi, è quibus dependent aliquot exigui flores, Glycyrrhizæ vulgaris aut Trifolii pratensis floribus parè

penè similes, lutei, inodori. Succedunt cartilaginei, rotundisculi *lobis*, vulgari Fabæ, quæ in jumentorum pabulum cedit permixtis, ex flavo rufescentes; in quibus unicum maxima ex parte *semen* (rarò bina) continetur, durum, nigrum, exguo reni simile, quod in lobis agitatâ aut concussis crepat & sonum edit. *Radix* dura & lignosa.

Varis Castellæ utriusque locis crecit, arenoso solo, & Maio floret: Semen maturum est Junio. *Locus & Tempus.*

3. *Spartium Hispanicum flore candido* J. B. *Hispanicum majus flore albo* Park. *terium flore albo* C. B. *Pseudo-spartium album æquios* Ger.

Clus.

Præcedente longè majus est, & hominis altitudinem superans, virgulis quàm illius tenerioribus, lentioribus & magis obsequentibus, flore ejusdem cum superiore formæ, sed paulo majore & omnino albo: lobi etiam conveniunt, sed minores sunt & minus *semen* continent.

Gadibus duntaxat & locis vicinis aræ marinæ perlatis Clusio conspectum est, arenoso & sterili solo, suis floribus onustum Februario.

D. Hermannus hanc speciem pro præcedentis tantum varietate habet. *Hort. Lugd. Bat.*

4. *Gemistæ Hispanice affinis* C. B. *Pseudo-spartium Hispanicum* Park.

C. B. prod.

Suffrutex est cubitum superans, caule tenui, tereti, candicante cortice tecto, qui in plurimas virgas tenuissimas dividitur: quarum aliquæ palmum superant, aliæ minores sunt: circa quæ folia longiuscula, angustissima & rarissima, ita ut virgæ penè nude appareant. Summis virgis singulis unicum capitulum rotundum, villis, molle insidet, ut in Caryophyllo maritimo, ex pluribus floribus Gemistellæ tinctoriæ formæ, sed minoribus, pallide luteis compositum. Nam quilibet flos ex calyculo villosulo, hirsute albo prodit.

In montibus planè faxosis ad aquas blancas D. Albinus collegit.

Locus.

5. *Spartium triphyllum* C. B. *Chamaespantium montanum triphyllum* Park. *Gemistæ radiata sive stellata* J. B. *An Spartium minimum montanum triphyllum* Col?

J. B.

Pulchra est planta, ramosa: *Caulis* unus in tres dividitur ramos, hi rursum in alios bis, aut ter, aut quater, semper ternos: internodia duas uncias longa: *folia* ad unumquodque geniculum sex verticillatim, cauli circumposita, ut in Gallo vel Aparine, latiora quàm Gallo & molliora, incana, hirsuta, uti tota planta. In viminum valde tenerorum anguloforumque extremis *fores* densi Gemistarum, eo ordine quo in Anthyllide leguminosa, lutei si rectè memini.

Spartium solum minimum triphyllum sic describit Columna, Frutex est amplus, æquicolumbus montibus Germaniæ saxosis nudis, deversis, in imo lignosis, innumeris alis divisus, comam conficiens rotundam. Caudex primum juncei velut funis folia, qui deinde lignosi, striati, flavescentes ex viridi fiunt. E summo verò tribus geniculis virentes, acque lanugine alba obiti acuti striati: singulis verò geniculis alæ aut auriculæ hærent crassæ, duræ, in imo nudæ, lignosæ; ex quibus cum tenerior esset anno priore planta foliola terna, utrinque admodum tenuia, albicantia, ac veluti capillaria, Abrotani maris minora producebantur, sicuti in plantæ cacumine conspiciuntur. Alarum verò summum aut acutum est, aut in minima foliola desinit; aut capitula quatuor vel quinque simul congesta, in quibus flores lutei Sparto & Gemistæ similes ex utriculis parum hirsutis, minutiflue luteis albicantibus, ad invicem oppositis: quibus suboriuntur *siliquæ*, breves, uncie longitudine, hirsutæ, ex viridi albescentes, in acutum delineantes gladii modo, parum convexo dorso circa aciem, in quibus quatuor includuntur *semina* dependentia, cordis figuram imitantia. Tota plantæ bicubitalis ad summum, caudice crassescente fruticis instat.

6. *Gemistæ sive Spartium purgans* J. B.

Duos ramos describit J. Bauhinus. Prior sesquicubitalis erat, firmus, rigidus ac penitus lignosus, cortice crasso amaricante, ligno internè albicante, in numerosam virgarum prolem temere ac nullo ordine divaricatus. In virgarum extremis aculei quidam apparent. Totus porò ramus virgultorum densò stipatu Uvæ marinæ adsimilis quodammodo est, nisi quod nusquam uno ex articulo gemini aut plures prodeant surculi. Ramorum extremorum possimum geniculis *folia* hærent parva, angusta, cineritia quadam lanugine vestita: hisdem quoque flores ex longiusculis pedicellis hærent lutei, Gemistæ vulgaris.

Posterior colore & ramorum diversâ similis, verum quàm illa fenticolor & strigiflor, quippe numerosioribus ramulis veluti in spinas densentibus, quæ facillè rumpuntur, innumeris nodulis toloris, vix pedalis, incurvo ligno, &c.

J. Bauhinus hanc Lobelio in *Adv.* descriptam putat nomine Spartii apophylli fruticosi juncæis aculeis, lanatis capitulis; quam Lobelius perperam pro Erinaceæ Clusii habet. Consule J. Bauhinum.

7. *Spartium Creticum* Alpini exor.

Alpin.

Planta est procera, densissimè fruticans, succulosa; quippe ramulis à crassiss veluti caudicibus rotundis, viridibus, densè maculis parvis albis punctuoribus alborum modo infectis, nascentibus, longis, subulibus, sursum rectè actis, flexilibus, rotundis, cortice viridi prædita. Hi deorsum ramulos nudos habent, utrinque inæqualibus intervallis inordinatim positos, & in medio ramis, folisque nudis sunt, & postea sursum in spinis dense fruticant. Folia, flores & siliquæ Aspalathi sunt.

Tenera germina, flores & semina valenter per alvum & vomitum picitum & serofos humores purgare dicuntur.

8. *Gemistæ*

8. *Genista arborea Cretica folio perpetuo* Zanoni.

Zanoni.

In horto Autoris Arbustula formā ad trium cubitorum altitudinem, trium quatuorve unciarum crassitiem excrevit, caudice ab imo ad summum usque ramofo, ramis valde lentis & flexilibus, cortice scabro ferrugineo, venis luteis obscuris striato, quique facile à ligno abscedit. Lignum cortice nudatum foris viride apparet, intus coloris paleacei. Rami in multos ramulos minores pariter lentos & plicantes variè dividuntur, & hi demum in furculos *folia* plurimis vestitos, parvis, angustis, oblongis, crassis & carnosiss, nullo ordine positis, cum marginalibus reflexis, ut folia conche formam imitantes, ut videntur extremis tamen subrotundis & recurvum reclinant, in aculeum solidum & durum, non tamen pungentem terminatis; lanugine insuper albicante teguntur hac folia & ad basin duas intertamen appendices cetera auriculas obinent. E foliorum alis in supremis ramulis exeunt furculi nudi, lanuginosi flores in pediculis bino ordine & furculis exeuntibus duo, tres, quatuorve simul juncti, flavi, valde exigui, odore admodum grato Genistæ amulo, papilionacea. Floribus delapsis restat in calice una sola *siliqua* perexigua & brevis, è flavo rufescens, apice acuto, unicum tantum semen continens, rotundum, planum, lucidum colore obscuro. Sapor foliorum astringens, acidus & exsiccans; florum fabas recentes refert. Planta est perennis, foliis perpetuis.

Differt autem multimodis à Spartio spinoso Alpini, ut descriptiones conferenti patebit.

C A P. XIII.

Genista argentea J. B.

J. B.

SUperulo hac adolescit lignoso, multiplici, in multas alas transversas diviso, tereti, argenteo. Ad ramulorum exortum *folia* laevia singularia, oblonga, angusta, argentea hirsute obfita. *Fru-*
stra furculorum internodis atque extremis hæret similis Carpopallami Officinarum vulgaris, calyculo foliato contentus, spadice coloris, corticosis, in summo apiculā acutū donatus: in quo *semen* continetur nigrum, rotundum, rugosum, ac fere evanidum [in sicca quam descriptit J. Bauhinus] ac proinde nullo sapore effatu digno prædnum. Surculi & folia modicè amariant.

Vel hanc, vel ei similem plantam propè Monspelium in planitie quam transivimus eundo ab oppidulo S. Lupiani ad montem Lupi observavimus.

Lycm.

C A P. XIV.

*De Genistella spinosa.*1. *Genista aculeata* Ger. Park. *aculeata foliosa* J. B. *spinosa minor* Germanica C. B.

J. B.

HOrridus frutex est Genistella aculeata, Genistā trifoliā angulosā minor, densis tamen ramis fruticans, in quibus *folia* hirsuta alterno positi nascuntur, Genistæ vulgaris formā, acuminata: sed præter folia longis creberrimisque spinis minacibus armatur, majorisque spinæ minorum sobolem infesto mucrone pungentem è lateribus pariunt. *Flores* lutei, spicati, Genistæ tinctoria vulgaris. *Semen* in exiguis siliquis. *Radix* lenta & sublutea.

Botanici nostrates (Gerardus & Parkinsonus) plantam hanc cum Genistā minore aspalathoides imperite confundunt.

In Germania passim occurrit, præsertim in arenosis, secus vias, &c.

Adstringentem cum amaritudine facultatem obinet, ac proinde valenter & citra mordacitatem exsiccantem. Ut rem in pauca contraham (inquit J. Bauhinus) idem Genistella quod Hippurus potest.

Lent.
Viret.2. *Genistella spinosa montis Venisii* J. B.

J. B.

Fructu huic (cujus ramus palmaris J. Bauhino datus) priores ramuli plures, duas uncias longi, spinis Juniperinis ornati, alii longiores quatuor unciarum circiter, *foliis* hirsutis, longiusculis & latiusculis, sed quam in vulgari genistella spinosa angustioribus. *Flores* in summis atque aliquot aurei, majores quam in prædicta Genistā.

Si hæc non est particularis Genistā, cæterè egregia est varietas.

3. *Genistella Monspeliaca spinosa* C. B. prod. *Spinosa minor Hispanica villosissima* C. B. pin. *An præcedenti eadem?*

C. B.

Vitis est palmaribus, in terram reflexis, quorum pars inferior in brevissimos ramulos ex parvis spinulis constantes dividitur, à medio verò sursum villosi sunt, quandoque in ramulos brachia oblonge, viridibus *foliis*, minoribus sæpe additis, vestiti, spinisque carentes. Summitatibus *foliis* pallide lutei, formā Genistæ spinosa vulgaris similes, insident.

Hanc quidam Monspeli Corrodam luteam vocabant, quæ etiam in Ventoso monte reperitur.

Rariis occurrit in incultis montis Lupi, copiosiores vidimus ultra montem *Ephem* circa urbem Meyrols, inquit D. Magnol.

Lent.

Similem

Similem sed per omnia majorem, caulibus pedibus, foliis rarioribus, spinis longioribus, minusque pungentibus, floribus majoribus & aureis, quasi in spica dispositis. Ex Hispania habemus, inquit C. Bauhinus.

C A P. XV.

*De Genista spinosa seu Scorpio.*A. 1. *Genista spinosa vulgaris* Ger. emac. *spinosa major longioribus aculeis* C. B. *spinosa major vulgaris*, seu *Scorpius Theophrasti*, quem *Gaza Nepam* transiit. Park. *Genistella spinosa affinis Nepa quibusdam* J. B. *Furs*, *Wigins* & *Boiss*.

Clus.

Cubitali aut ampliore [supra Burdegalam Bayonensem] itinere tanta altitudine affurgit, ut duorum hominum altitudinem æquare nonnumquam viderim, crassitudine verò brachium humanum *Clus*, parem etiam in Anglia permittitur statuiam & magnitudinem affecit. Alacritudine affurgit, multis virgis ex atro virentibus, striatis, densissimo spinarum vallo obfita fruticosa. [Ramuli adeo conferti sunt, & spinæ densæ, ut totum caudicem & ramos contegant, & vix lumen ipsi nudi oculi aciem transmutant] Spinæ autem robustæ satis, viridantes, striatæ, glabræ sæpius, aliis pilo brevi obfite, nova spinarum minorum è lateribus egredientium sobole secundæ. *Folia* nulla nisi primo vere apparent, brevi decidua. *Flores* Genistæ minores, pallidi, interdum tamen adeo rufescentes ut rubere videantur, præsertim sub Autumno: *Siliquæ* deinde succedunt breves, cylindraceæ, magna ex parte inanes, aliquando tamen ferentes exiguum *semen*, pallidum aut subfuscum ut Genistæ vulgaris Septentrionalium. *Radix* singularis in alias tenues se spargens, & interdum late se propagans.

Non destituitur foliis hic frutex, nec spinam pro folio habet, ut nonnulli existimant, sed verè folia emitit in furculis tenellis, parva, ex rotundo acuminata, interdum longiora & angustiora, spernè ex cinereo viridia, subus argentea aut inana, quæ brevi decidunt. Floret Maio & deinceps per totam æstatem ad Autumnum & Hyemem usque.

In Anglia locis incultis, arenosis, squalidis & sterilibus frequentissima aff, nec minùs in Belgio, Gal. *Lent*, lia & Germania. Quin & in Gallo-provincia regione artuosa ipsissima hunc fruticem observari.

Ufus hujus est ad lèpes, & exsiccatur ad fornaces calefaciendos.

2. *Genista spinosa arborescens Africana Bartholin*. *At. Med. An* 1673.

A Promontorio Bonæ Spei Hafniam allata est à D. Stolle cum aliis multis quarum figuras ibidem exhibet Bartholinus.

3. *Genista spinosa sericea rubra* D. Wheeleri *Linerar*. p. 52.4. *Genista spinosa major brevibus aculeis* C. B.

Non videtur nobis à præcedente specie differre. Observavimus equidem in Anglia Scorpii varietatem priore humiliorē, spinis brevioribus, tenuioribus, pallidius virentibus, non tamen minus crebris, quæ sub Autumnum præcipue flores, quando prior maximam jam partem florere desit: verum cum noverim quæ eadem planta pro loci diversitate aliisque accidentibus facies induat, hanc ab illa specie diversam esse asserere non ausim. Utcunque fivè specie differant, fivè non, Hæc eadem origino est Scorpio minori in Gallo-provincia nascenti, hoc est Genistæ spinosæ majori brevibus aculeis C. B. nec enim ullam ego, quæ utramque in loco natali florentem vidi, differendam observare potui.

Scorpium fivè Nepam Anguillaræ hujus Synonymam facit C. Bauhinus; verum floris color non convenit. V. J. B.

C A P. XVI.

*De Aspalatho, & variis Sparti & Geniste spinosæ speciebus.*1. *Aspalathus* 2. *Monspeliensis* J. B. *alter Monspeliensis* Park. *Genista-spartium spinosum majus flore luteo* C. B.

Clus.

Tota planta cubitum non excedit, fruticosa admodum & ramofo, multis horrens spinis deorsum inflexis, firmis, acutis, in quibus enascuntur pusilla *folia* Lentis magnitudine, viridia, qualia etiam (sed teneriora) tert in novellis ramulis, quibus subsunt recens nati aculei. *Flores* in firmioribus & rigidioribus spinis terni, quaterni aut plures simul nascuntur, Genistæ similes, minores, coloris nunc lutei, nunc pallidissimi: *Semen* in parvis *siliquis* exiguum.

Aspalathus secunda nobis observata in aridis & sterilibus saxosis collibus circa Monspelim, Ne-mausium & alibi in Gallia Narbonensi, planta erat bicubitalis, ut rectè J. Bauhinus: qui floribus odorem Melioli Officinarum ascribit, saporem nullum manifestum.

Floribus cum Saccharo fermentatis ad firmandas & restaurandas collapsas vires ununtur Salmanti-censes. *Clus*.

2. *Alpa*

2. *Aspalathos Monspeliensis affinis Scorpium* 2. *Clusio* J.B. *Genista-spartium spinosum minus* C.B. Park. *Genista spinosa minor filiqua rotunda* Ger.

Clus.
Peculi altitudinem raro superat, totum densissimis spinis horrens, quæ non confuso ordine, ut in superiore (*Genista spinosa* seu *Scorpio vulgaris*) nascuntur, sed seriem quandam ferant, & semper contrario inter se exortu binæ nascuntur, virentes quidem, sed languidius quam superiores, neque aliter ex aliis. Summis ramulis inhaerent, bini aut terni *floribus*, superiores similes, lutei coloris, mense Martio, quo tempore exiguis brevibus *filiquis*, vel potius *semen* Ervi magnitudine, inclusa membrana quadam multa incanâque lanugine hirsuta deprehendebant, densissimis ipsius plantæ spinis occultata, ut ex superioreestate deciderant: adeo verò canescebant, ut initio Aranearum telas esse existimabam. *Radix* singularis, sed in plures deinde propagines sparsa, dura & lignola est.

Collibus Granatæ vicinis itinere Cordubensi, nec ulquam alibi Clusio conspexit hoc genus. Dubitat Clusius an sit *Echinopoda Cretica* Hon. Belli; plurimum certe (inquirit) ad illam accedere mihi videtur.

3. *Aspalathos alter secundus Clusii* Park. *Genista-spartium spinosum majus* 2. *floribus pallido* C.B.

Clus.
Aspalatho altero primo *Clus.* robustius & aliquanto firmius est, nonnunquam altius excrefcens: *Flores* perpetuo pallidiores est, alioquin ei non multum dissimilis.

4. *Aspalathos alter tertius hirsutus Park. Abrotani facie incana* J.B. *Genista-spartium spinosum majus tertium hirsutum* C.B.

Clus.
Ad cubiti nonnunquam magnitudinem accedit, plerumque tamen minor est, & pedalis tantum altitudinis, totum etiam tenerius: ramuli in multo plures spinas divisi, istæ denuo in alias, sic ut singulæ spinæ totidem Abrotani æmulis folia videantur, nisi aculei obsterent, qui a negligentibus intentionibus vis observantur. Vere ex ramulorum lateribus exigui alii prodeunt ramuli incani & hirsuti, quibus adnata sunt mollia & incana *Lentis folia*, majora quam in primo genere: in summis illis ramuliculis *floribus* prioribus similes, priore majores, lutei nascuntur.

In Cantabris duntaxat, tertio à Victoria urbe milliari, ad radices Pyreneorum, quæ Hispaniam spectant, observavit Clusius.

5. *Erinacea erinacea* J.B. *Erinacea Hispanica Clusii* Park. *Genista spinosa humilis* Ger. *Genista-spartium spinosum, foliis Lenticulae, floribus ex cæruleo purpureiscentibus* C.B.

Clus.
Plantæ nova & tota elegans est hæc planta, dodrantalis, in orbem per solum diffusâ, multis spinis virentibus, five aculeis horrida. *Floribus* *Genistæ*, ex corollæ purpuralescentes, minores, calycis inclusi hirsuti, villis, omnino ferè incanis, bini aut terni simul semper conjuncti. *Foliola* interdum cum *floribus* producit, sed raro, eaque perpaucâ, Lenticulæ similia, quæ cum brevi marcescant & decidunt, tota planta maxima ex parte sine foliis spectatur, & multiplici spinarum vallo Erinaceum in se convolutum repræsentat. *Radix* lignola & magna est pro plantæ proportionem.

Nascitur regno Valentino, affluenter autem circa *Siete Aguas* oppidulum, septimo ab urbe Valentia milliari, Madritano itinere, asperis locis & fecus vias. Aprilis florentem observavit Clusius: Semen videre non potuit.

Incolæ *Erinæ*, hoc est Erinaceum vocant, ob rationem modo dictam.

6. *Echinopoda Cretensis* J.B. *Echinopoda frutes Creticus* Park. *Genista-spartium spinosum aphyllon alterum, tribus aculeis semper junctis, floribus luteis* C.B. An *Scorpium secundum* Clus.

Bel.
Echinopoda (inquirit Honor. Bellus) vulgarissima in Creta planta est, & multum cum Erinacea Clusii convenit, nisi quod foliis caret, & flores luteos proferit, totaque viridi colore cernitur in orbem diffusâ, & Erinaceum mirum in modum multitudine spinarum repræsentans. Spinæ ternæ simul in ramulis nascuntur. *Floribus* in summis ramulis proveniunt, non tamen plures simul conferti, sed pauciores: quos apes nunquam attingunt.

Planta hæc non in Creta tantum sed & in Chio insula & per totam Græciam vulgarissima est.

Fallitur (inquirit H. Belli) Dalechampi Athenæi interpretes, quod per *Echinopoda* Cardui Chii genus intelligeret: cum ea revera fruticis genus sit non Cardui.

7. *Genista-spartium spinosum foliis Polygoni* C.B. *spinum Syriacum* Park. *Agul & Almagi Arabum, Plantæ spinosa Mannæ respiciens* J.B.

J.B.
Frutex est cubitalis aut altior, densissimo spinarum acutissimarum, gracilium, flexiliumque stipatus refertus. Ex quibus plurimi pendunt *floribus* rubelli: quæ decidentibus succedunt *filiquæ* rubentes, quales in Scorpio Monspeliensi me vidisse memini, semine concolori farctæ. Ex hac Halepi incolæ novum quoddam Mannæ genus legunt, cujus grana Coriandro nostro majora paulo, adeoque figurâ & sapore Mannæ nostræ Lanceæ peritissimâ. Surculis porro infinitis propemodum donatur, teretibus, & à truncis elegantibus ordine hinc inde sparsis, majori fere parte Calcutâ obferti, velut in Thymo. Folia ad spinarum exortum hærent oblonga, Polygoni figurâ, cinerea. *Radix* latis longa, purpurea.

Manna in hac arbutula inventa *Tereniatis* aut *Trangibum* Arabibus dicitur.

Provenit in Persia & circa Halepum: item circa *Kaika* urbem Mesopotamiz.

Folia

Folia ejus calidæ sunt siccatque nature. Florum usus incolis ad purgandum; quibus se purga-*Vires.* turis manipulis unus ex aqua coctus in singulas doses sufficit.

8. *Spartium spinosum Creticum* Alpin. exot. Park.

Alpin.
Stipite lignoso affurgit, nigricante cortice teâo, multos nigros ramos spargente, in virgas juncæas subiles, nigrescentes iterum divisos, quibus in cacumine spinæ duræ, nigrescentes, triangulæ. In furculorum exortu folia in eodem exortu quina, parva, tenuia. *Floribus* lutei, parvi, Spartii Cretici similes, quibus *filiquæ* parvæ succedunt.

9. *Spartium spinosum secundum Alpin.* exot. *spinum aliud Creticum.* Park.

Alpin.
Ramos possidet crassos, rotundos, asperos. *Virgæ* in spinas acutas, triangulos multos facientes desinunt. *Folia* duplex ordo. Ad exortum furculorum ex ramis Spartii sunt similia, sed tenuiora, ex uno exortu trina, quaternæ vel quina, post in virgis rectis utrinque crebra Tragacanthæ modo, ulque ad apices fere virgularum, quibus subiles, duræ & acutæ spinæ superflunt.

Nascitur in Creta cum priore.

Locus.

- A. 10. *Genista minor aspalathoides* seu *Genista spinosa Anglica* C.B. *Genistella minor Aspalathoides* J.B. *Genista aculeata* Ger. *Genistella aculeata* Park. *Babel Furz* & *Petty* adhib.

Virgæ cubitales & altiores, ramosæ, cortice cinereo teâæ & radice exant. *Folia* glabra, glauca in furculis novellis & vegetis parva, subrotunda, Chamaedæas, in adultioribus aut vetustioribus plantis angustiora & acutiora. Ex alis foliorum egreduntur aculei, foliis aliquot minutissimis vestiti, & ipsi interdum alias parvas spinulas (duas aut tres) è lateribus emittentes. *Floribus* in summis ramulis velut spicati, papilionacei, flavi, è singulis foliorum alis singuli, quibus succedunt *filiquæ* brevès, hirsutiores.

In ericetis & humidioribus solo spongioso frequens occurrit.

Locus.

CAP. XVII.

Arbores & Frutices nonnullos exoticos *Genistæ* & *Spartio* affines complectens.

1. *Babel-Schulli* *H.M. *Genista spinosa Indica verticillata, flore purpureo-cæruleo, seu Spartium spinosum filiqua geminata.* *P. 2. F. 45. p. 87.

FRUTEX est spinosus, nascens in aquis; radice fibrosa, capillata, albicante. *Caules* geniculati, supernè plani, ac utrinque sulco striati, virides ac etiam rubescentes, pilis longis & albicantibus dense obiti, intus lignosi cum corollæ aqueo & viridi, fere etiam albicante, è geniculis ramos passim binos ac alternatim emittentes, ac in geniculis singulis spinis sex, hinc inde tribus, longissimis, lignosis, duris, ac leniter versis inferiora inflexis, aculeisque à se mutuo averfis muniti. *Folia*, quæ in nodis plura simul ad spinas cauliculis circumposita sunt oblonga & valde angusta, pilisque longis albicantibus in utraque parte obducta, parum aspera, in margine crispa, teneriora ex viridi rubescentia: Costa media viridi-dilutior est, subus emittens & crassiuscula. *Floribus* verticillatis è geniculis prodeunt supra spinas, octo plus minus simul, papilionacei, collo brevi albicante è calyce foliis oblongis, cuspidatis valde pilosis, viridibus ac etiam rubescentibus compositis erumpentes, petala duo lateralia cærulea sunt, subpurpurea; peralium, quod clypeum vocamus, in superiore ora in tres linguas seu foliola, quæ versis exteriora reflexa sunt rectis incilinis profundè difflum est, colore cæruleo-purpureascente, maxime in lingulis; peralium quartum angustum, corollæ quoque subpurpurei coloris est, in duas linguas seu foliola, quæ versis exteriora reflexa sunt, rectâ incisurâ difflum est. *Stamina* quatuor albicantia, crassa, arcuatim inflexa, apicibus longè, surrectis & cæruleis dotata sunt: cum his se prodiit filamentum longiusculum, albicans, è rudimento fructus ortum. Sunt autem flores odore nullo.

Semina in *filiquis* lignosis, nonnihil cuspidatis, in duo latera [loculamenta] per strias intermediis distinctis, ex fœcitate rubescentibus, ac fimbriis, quæ etiam rufescent, ferè obteâti, in singulis lateribus [loculamentis] tria quatuorve, forma rotundiora, seu etiam longa, plana, coloris cum ficca sunt fuscis seu spadiceis.

Est & alia species *Babel-Schulli*, nascens in arenosis, quæ cauliculis & foliis habet viridi-clara, flores vero albos ad corollæ nonnihil vergentes.

Radix in decocto data urinam provocat ac suppreffat ciet, unde & hydropem curat, præsertim si cum oleo Ficiis infernalis decoquat. Eadem præstant folia decocta & condita cum aceto. Ex foliis fit pulvis, qui cum oleo expresso ex floribus Ficiis infernalis epodus tumori pudendorum virilium solvendo conducit.

2. *Genistella spinosa Africana Laricis folia* Breynii.

Breyn.
Sufrutex est lignosus & spinis horridis, *Genistellæ* minori *Aspalathoidi* *J.B.* quadantenus similis, qui in multos dispescitur ramos: horum minores incani, in quibus spinæ acutæ & tenues, semunciam longæ, alterno ordine, aequali quodam intervallo circumpositæ cernuntur. Singularum spinarum exortum *Foliola* viridia & tenuia lubnascuntur, numero decem aut tredecim, plura paucioræ semper conjuncta.

Altera Species.

Vires.

conjuncta, ex uno tuberculo, ut in Lance, aut Corrida 3. *Clus.* quibus similia, prodeunt. *Flores* vero semper super ipsa pinarum scissile, plerumque solitarii, sæpenumero etiam bini oriuntur, neque quicquam a Genistella aculeata recedunt. Hi in *siliquis* feminalibus & incanis Spartii minimi montani triphylli Col. non autem mucrone sursum reflexis, *semina* tria vel quatuor flavescencia Genistelle relinquunt.

Locu.

Prope Caput bonæ spei oritur.

3. *Myrio-genista* Cap. bonæ spei Breynii, Cent. 1.

Breyn.

Frutex est arborecens, ramis nulis, quorum juniores fragiles & Genistæ instar angulosi: quos incondata serie disposita, nullis intervenientibus pediculis ambiunt *folia* carnosa, Myrti Laureæ fo-
lis similia, vel majora, quorum medium in longitudine nervo falcatur, ex quo venula complures
lis similia, quæ omnes extremitatibus suis non procul a folii margine singulari ordine & serie
diffunduntur. E ramorum apicibus & ad foliorum singulorum exortum petioli exeunt duo, tres
concurrent. ex quibus *flores* aureo colore fulgentes propendunt solitarii, Genistæ aut Cytisi flo-
rum effigiem representantes; quibus delabentibus *siliques* prodeunt longæ & compressæ, Genistæ
etiam respondentes, quantum ex nonnullis minus maturis colligere licuit.

4. *Genista arborecens* Africano Syracis folio, flore caruleo Breyn. Prodr. *Arbor siliquosa* Afri-
cana Genista semine Barb. Ag. Hufn. Ann. 1673. Obf. 131. *Crotalaria arbor* Africa Sy-
racis folio mollis, incano, flore caruleo Amman. Charad. Plant.

Herman.

Malo Cotonæ seu Syraci arbori similis videtur hæc Genista, Radice lignosa, alba, caudice recto,
pollicem crassiori lignolo, cortice in viridi pulloscente, ramulis frequentibus, vimineis, obliquefoliis,
ad cacumina incanis, quos denso alternatogue ordine ambiunt folia Syracis facie, rotunda, cral-
siuscula, candida fornice lanugine pubescentia; inter quæ erumpunt *flores*, plerumque singulares,
raro bini ternive, papilionacei, corulei, exigui folii petiolis. Hos excipiunt *siliques* bivalentes, breves,
tumidiuscule, incane, claudentes (semina reniformia, fusca, depressa).

Locu.

Gaudet irriguis ad Promontorium Bonæ Spei. Vires cum Genista conveniunt.
Ex Synonymia & descriptionem D. Hermann debemus, apud quem etiam iconem vide in De-
script. Hort. Lugd. Bat.

Hæc arbor culta est in Horto refertissimo Reverendissimi Episcopi Londinensis D. H. Compton.

5. *Genista-Spartium caruleum Capitis Bonæ Spei Breyn.*

Breyn.

Genista vulgaris formæ facie nascitur hic Frutex, densis & crebris ramis, angulosi, flexilibus, non
omnino lanugine quadam destitutus, gulsa aromatico; quos *Folia* vestiunt, unguem humanum
ferè longa, angusta, in fructu inferiore parte tereti simul uni petiolo inherente, in superiore vero
solitaria, appendiculas juxta basin angustissimas triflororum ritu habentia. Ex ramorum lateribus,
summis ramulis veluti spicatis, vel acervatim, ex ceruleo purpureiscentibus, & figurâ quâ Erinceæ
fimis pronascentur, foliolis incanis ac carinatis instar Sabineæ pæne ramulorum squamati. *Flores* in
summis ramulis veluti spicatis, vel acervatim, ex ceruleo purpureiscentibus, & figurâ quâ Erinceæ
Clus. gerit, è calyculis striatis guttatique in quinque segmenta desinentibus, ac Hyperici foliorum
instar infinis propemodum foraminibus pervis, emicant. Holce *siliques* excipiunt exigue, per-
breves, Scorpion 2. *Clus.* sed glabræ & spadiceæ coloris; in quibus è fusco spadiceum *semen*, renis in-
star formatum, Spartii 2. Hispanici *Clus.* perquam simile, sapore viscido & leguminoso.

6. *Genista affinis arbor Africana monosperma, flore caruleo, foliis pinnatis* Hort. Lugd. Bat. D. Her-
manni. *Genista-spartium caruleum Africanum foliis pinnatis* Breyn. Prodr. *Genista Rateri*
vulgo.

Herman.

In teluis & marginibus rivulorum Promontorii Bonæ Spei luxuriat hic frutex unâ cum præce-
dente, à quo & facie, & crescendi modo non multum abdit. *Folia* proferit in principio tereti,
uni petiolo adstantia, in progressu verò pinnata, viridia, angusta, asperiuscula, ramulos densissimo
ordine vestientia; quibus & ab imo ad summum usque circumstant *flores* coacervatim papilionaceæ,
pallide coruleæ, prodeutes ex utriculo oblongis, membranaceis, quinquefoliis, subhirsutis, clauden-
tibus singulis *semen* unicum, nigrum, lucidum, reniforme, tenui fusca membrana, quasi peculiari
siliçulâ, tectum.

CAP. XVIII.

*Anonymous flore Coluteæ Clusii, Myrio-genista quibusdam Chamæbusis flore Chamæpyxis quibuf-
dam J. B. Chamæbusis flore Coluteæ Ger. C. B. Pseudo-chamæbusis Park.*

J. B.

M Ultis virgultis, tenuibus, lentis, spichamam circiter longis præditus est, quæ ubi terram at-
tigerunt fibris densissimis radican-; aliqui & radicum habet sepe non multo ipsis virgulis
brevisorem, lignosam; ex cujus capitibus (quæ plura possidet) ipsæ emergunt. *Folia* per
ramos incondata, Buxis quodammodo similia, magis acuminata, carnosa, pediculis brevissimis hæ-
rentia [gustantibus primum ingrata, deinde amara & acia *Clus.*] amaricantia, ex quorum alis in
ramulorum extremis *flores* emicant, Coluteæ scirpoidis floribus similes, simul plures juncti, qui,
telle

teste Clusio, odoris expertes, nonnullis vero locis odoratissimi, & Narcissinam quandam fragran-
tiam emulantes, tribus foliolis constant, quorum duo alba sunt, & alarum modo sursum expansa, ga-
leolâ exalbidâ eorum exortum integre: tertium solum in oblongum veluti tubulum convolutum
est, fuscum per lanuginem apertum, per extremitatem bræce modo efformatum, atq. luteum, & ve-
rultate interdum omnino purpureiscent aut rubescens. Floribus succedunt late & compressæ *siliques*,
Thlaspi latifoli siliquis paulo minores, virides, quæ bina plerumque [interdum unicum tantum] i
continent grana, exigui Ervi magnitudine, colore ex cinereo nigricante, hirsuta, & veluti quoddam
animalculum ementia, Polygalæ vulgaris majoris rubræ seminibus haud abîmilia, sed minora,
quæ apertibus sese per latera loculis sponte decidunt.

Variat interdum floris colore ex purpureo-rubente & flavo vario.

Futiculus hunc variis Germaniæ in locis observavimus. 1. In sylvis montosis Scaphium inter Locu.
& Constantiam: deinde in plantis quadam prope Augustam Vindelicorum itinere Monachienfi:
tandem in montosis non longè à Tiguro Helvetiæ urbe plurimum menle Maio florentem. Loca
vid. apud *Clus.*

CAP. XIX.

1. *Frutex Indicus, flore papilionaceo sanguineo, foliis pinnatis, fructu viduus.* Tijude Maram H.M.
P. 6. T. 60. p. 111.

H.M.

Frutex est humilior, ramis geniculatis, cortice candido, teneriore, ligno pauxillo, medullâ
fussulentâ, è viridi diluto, in internodiis ima parte quodammodo turgescitibus. *Folia* ex
angusto in cuspidem excurrentia, plana, glabra, crassula, costâ striatâ utrinque emittente, è vi-
rore cum teneriora sunt nitentia, dein obscura, colore variegata flavescente, ubi vetustiora in al-
bum vergentia, ordine geminato costis crassis, interius planis & candidis, aliquando rubescentibus,
ramis adherent; lãporis sunt non planè ingratæ. *Flores* tetrapetali, in exortu in sanguineum vergunt
colorem; unum eorum petalum retro incurvatum, interius cochlearis cavitatem exhibens, superne
biduum est, costâ intermedia eminente, cæterorum trium è longo angustorum, in transversum i-
acientium duo quæ ad latus sita sunt, magis coarctantur. Inter *stamina* duo, apicibus oblongis ru-
bris, striatis capitata, stylus procerior observatur.

Arenarum amans, oriundus ex China & Manibus in Malabaricum introitus regnum est. Peren-
nis in hortis colitur, vires ignoratur.

2. *Tijere-Maram* H.M. P. 6. T. 61. p. 109.

Hujus fruticis ramus corticis rufi diluti flavescens parumque albens est. Radix albicans, densa,
fibrosque. *Folia* planè ut in *Tijde-maram* sese habent, excepto quòd longè longius angustiora, ma-
gisque flavescencia, & ordine confuso prodeunt. Floribus simul ac fructibus destituitur; nobis non
videtur hoc verum; potius quòd peregrinus sit fructum in Malabara rarè proferi. Allatum è China Ma-
barensis in hortis colunt. Virium planè est ignorantur.

CAP. XX.

Pongam seu Minari H.M. P. 6. *Arbor Siliquosa flore papilionaceo: subis longis & latis plana
parte sibi invicem incumbentes.*

H.M.

Arbor est excelsa, crassiore matre quam ut homo completi queat, ligno candido mollio-
rique, cortice gemino, exterioris qualis in ramis vetustioribus, è cinereo obscuro, interiore è
viridi læto, fragranti odore Glycyrrhizam recentem referente. *Rami* pæne inodori, tenerio-
res corticem habent prafinum. Radix villosa, nigricans, acris, graveolens. *Folia* grati odori,
nullius lãporis, cuspidata, mollia, glabra, supinâ fusca, pronâ parte dilutiora sunt, quina aut septena,
impari & furculi lateris summitate dependente, numero, passim prodeunt, medianâ flavente costâ in-
tertexta. *Flores* tetrapetali, quorum gemmæ aculeatæ convoluti folii adinstar emicant, odorati, papilio-
nacei, *Cametti vallis* proximi, albicantes, digitalibus petiolis, furculis complures adherent. Horum
duo rosei coloris oblonga *folia*, tertium patulum, frequentissimis venis lineatum, quartum planè in-
curvatum est. Stylus densior, exalbidus in novem *fammula* rubellis apicibus dividitur; è quibus unum
hirsutum eminet geniculatum, fructus germen continens. *Fabæ* nostrarum æmulatione favorem,
acres austereque sunt, duos admodum pollices longe, unum late, ex qua planè sunt parte sibi in-
vicem incumbentes, in longum siccæ, ita tamen ut eorum umbilicus siliquarum respiciat dorsum:
primum virides, sicce rubentes, rugis transversis inæquales. Insuper quodæ flores spurios fundunt
fructus, qui sunt noduli cinerici, candidi pulpi, nunquam siliquis edentes.

Locis montanis petrosisque in provinciis *Paracaro* & *Mangatti* provenit; idque tam faciliè ut Locu. 2
vel terre impositus radiceat ramus. Ab anno decimo quanto fructifera, ad quinquagesimum su-
perstes est. Flores fructusque ab Aprilis usque Januariam exhibet, frondes semper virentes.

Lignum foco inservit. Balneum ex foliis paratum status Arthriticæ dolores, suffusus febriam *Vires* 2
depellit. Eorundem succus in tempore adhibitus venenosos curat serpentum morsus. *Ujus.*

Hhhhhhh

CAP.

SECTIO SECUNDA.

De Arboribus & fruticibus siliquosis folia decomposita seu ramosa.

CAP. I.

*Siliqua sylvestris spinosa, arbor Indica C. B. Coral arbor siliquosa J. B. Arbor Corallia Ferrar. Flo-
ra Siliquosa & spinosa trifolia Indica, Coral arbor dicta Park. Taimambiba Marcegrav.
Mouricou * H. M. Arbor fabigera Javanica Boa Tjinkring dicta Bontii l. 5. p. 134.*

* P. 5. T. 7.

Marcegrav.

Arbor est cortice cinereo, ligno fragili, in Mali sylvestris amplitudinem excrefcent; cui ra-
mi decisi & terre infixi novis progenerant arbores, ideoque ad vivas sepes ad indigenas
usurpantur. Juniores arbores spinis acutis in caudice & ramis armate sunt, adulescentes am-
ittunt spinas, & in ramos varie distribuantur: ille nunquam florent, hæ contra: ille semper habent
folia, hæ interdum nulla, sed tantum flores, nimirum Decembri & Januari: post flores demum
erumpunt folia floribus deciditibus: utrumque folia sunt similia, labrunda, seu positis cordis
sublateris figurâ, inferius tomentosa, superne glabra & dilutiora, tria semper sibi apposita more
Phaeolorum, in pediculo semipedem circiter longo; & talium pediculorum tres, quatuor, quinque
sibi apposita sunt in frondis modum.

Flos magnitudine Iridis florem ferme æquat, unico constans folio, crenato, sursum erecto, ad cu-
jus latius interius cum adjecta tunica & qua prompti dulces liquor continetur, ut in flore *Paco*, for-
mis gratissimus; & ex eadem multa habet *flamma* carine in modum ad latera sensum producenti
loris insignis miniati, sine odore tamen: stamina vergunt ad brunnem. Arbores florentes longe
confici possunt, instar panis miniati expandi.

Floribus citò & copiose deciditibus sequuntur fructus, viz. copiose *siliquæ*, ubi maturuerunt fu-
scæ, ab uno ad quinque digitos longæ, digitum crassæ, teretes, & in tot ventres elatæ, & localamen-
ta divise quos continent phaeolos, quorum quilibet magnitudinem habet nuclei Avellane aut Fabæ
vel Phaeoli vulgaris. In totum est miniat coloris & prope hilum qui fuscificat parvam habet ma-
culam nigram: interius autem ex albo flavescit. Nullus usus apud incolas. Tardè, teste
Bontio, eo avide vescuntur.

Ex descriptione Marcegravi & figurâ & descript. Clusii folia hujus arboris videntur esse bicompo-
sita seu ramosa. Privata vel particularia folia in arbore junore, deserviente Ferrario, nullis inci-
suris interrupto, sed æqualib; & prope rotundo ambitu circinata leviter fuscigantur; ipsius etiam
Hederæ rotunditatem, amplitudinem, crassamentum, duritiemque referunt.

Mouricou H. M. in nonnullis differt à Taimambiba Marcegrav. ut dubitem an specie eadem sit.
Cæterum Mouricou Malabarica Elephantis arbor Belgis dicitur, quia Elephantis suamopere hoc
delectantur ligno, upore leni ac molli.

Vires &
Ufus.

Lignum Malabaricis in ensium ac cultorum efformant vaginas: unâ cum cortice ad vestium
Sarajis dictarum lotionem, flores in confectioem *Caryi* adhibent. Cæterum folia pulverisata ac-
maturata cum nucis Indica cocta donec unguenti crassitudo fit, Veneris consumunt bubones, dolo-
res ossium sedant. Contrita temporibus applicata cephalæ opimantur & ulceribus. Mixta cum
Saccharo *Tagra* dicto ventris dolores, præsertim feminis reprimunt, quod præstat cortex aceto la-
vigatus, & nucleus pelliculâ rubrâ denudatus, si deglutatur. Foliorum succus cum oleo *Sergelim*
assumptus dolores levat Veneris; cum Oryze infusio hauritus fluxus teneo, cum foliis *Baselæ* in
pulvem redactus vermiculos in ventris ulceribus præfocat, ex oleo coactus pforam & peritum tollit.

Tres varietates Arboris Coral dicte recenset *Zeemans* in Cat. Hort. Lugd. Bat. I. Spinis ex
albo virentibus & seminibus rubentibus, *Erabuda* Zeylanicam dicam. II. Minorem spinis &
seminibus nigricantibus, *Jacerabuda* Zeylanens. III. Maximam Americanam.

Arbor Coral in Hortis frequens est.

CAP. II.

De Brasilia arbore dicta.

I. *Brasilia arbor Park. Brasiliæ lignum J. B. Pseudo-santalum rubrum sive Arbor Brasilia C. B.
Ira-pitanga Brasiliensis Marcegrav. Ira-pitanga sive Lignum rubrum Pison. Brasili-
wood.*

Marcegrav. Pison.

Alta est & vasta, tante interdum crassitudinis ut tres homines amplecti vix possint: cortice fu-
sco, brevibus spinis armato; ramis alternatim oppositis, in quibus & ramulidum oppo-
situm, ut & folia ad eundem modum, inæqualia nimirum paria in eodem ramulo, circiter
digitum longa, figurâ Buxi foliis similia, crassiuscula, saturatè viridia splendentia, sine petiolis ra-
mulis innitentia & quidem non extremitate que medio folii respondet sed versis alterutrum lateri.
Hæc foliorum descriptio falsissima est: videntur tamen tum ex figura, tum ex descriptione folia bicompo-
sita esse, ut in *Filice* aut *Platanis* scissura, primum ex furculis seu ramulis (alii ramos vocant) deinde
pinnatis, ad ut. scapus seu costa media hinc inde emittit furculos, & unusquisque furculum hinc inde pin-
nulas seu foliola, abque impari tamen in extremis costis folio.

Hinc

Hinc inde etiam in ramis prodeunt ramuli, sesquidigitum & amplius longi, multis floribus quasi
in unum congestis onusti, pediculis semidigitum longis insidentes, quinque foliis constantes, qua-
tuor vulgare cavis, & quinto repando, quod rubrum, & in extremitate sua flavum, reliqua fla-
va; de repando proxima ungues habent rubros; in medio staminula flavo-pallida, apicibus fla-
vescentibus: odoris ejusdem, at fragrantioris, quam Liliū convallium.

Sequuntur flores *siliquæ* oblongæ, duorum circiter digitorum, planæ, compressæ, exterius acula-
tæ, obscurè fuscæ, in se continentes fabas aliquot exiguas, splendentes.

In locis mari vicinis non apparet, sed tantum in mediterraneis sylvis, unde magno labore ad li-
torea vehitur. Floret Decembri.

Tinctura hujus ligni rubra toti orbi est notissima. Sed minima moles tam vastæ arboris tin-
git, decepta enim magna parte ligni superioris fola matris tibiā circiter crassâ rubri est coloris,
& ad tingendum utilis.

Lignum est frigidum & siccum; mitigat febres, restringit & corroborat instar Santali. Mace-
rata in frigida inter collyria contra ophthalmias usurpatur cum succellu.

Ligni ulius est ad multa opera fabrilis, sphaeras luforias, cultellorum & gladiorum manubria, bâ-
cillos, &c. est enim valde densum & ponderosum, necnon polituræ capax.

2. *Brasilia simile lignum Vernimbock Germanis dictum J. B. An Redwood nostratibus?*

Hoc lignum (inquit J. B.) à Brasilio nobis Geneva pro Santalo rubro exhibitio differt, quod non
fidit, habetque quo cum Fagineo ligno nonnulli conveniat (si colorem diemus) præsertim maculis
illis transverfis atque crispantibus per substantiam ejus sparsis neque dilcorem illum masticatum
præferat. At superius paulo dixerat lignum *Vernimbock* ponderosum admodum esse, & in aquam in-
jectum statim fidere, solidum Ebeni instar, rubens; infectores eo uti ad tingendum: addito gum-
mi & alumine elegantem colorem rubrum pro scriptura præbere.

Vernimbock nomen accepit à Fernambuca arce Lusitanorum in Brasilia constituta, ubi Brasi-
lienses indigenæ cum iis mercimonia exercent.

CAP. III.

*Ligno Brasiliano simile, seu Lign. Sapou, lenis tingendis percommodum C. B. Thapangam H. M.
part. 6. tab. 2. cujus libus * Clasio sub nomine. Loli membranacei nigri describitur & depin-
tur. An Logwood nostratum? Ralshpout Belgii. Acacia tinctoria Herman.*

* Exr. 14.
cap. 15.

Inter binorum hominum altitudinem proceritas, intra palmam crassities subsistit. Cortice est
cinereo, intus fulvo, ligno admodum duro, rubello, matura ætate rufescente. Ramis in
pionis, intro albicantibus, spinis intercurrentibus curvis & flexis: Radice fibrosa, ex albo
mucida, inodora, cortice croceo, nigricante obducto pelliculâ. Folia pollicem longa, digitum la-
ta, rotundiuscula, Orni more, crassiore furculo, spinis privato, ex ordine appendicis, mediâ co-
stâ ab averâ parte multas venulas fundente dividuntur. Odor is gratus, sapor vero utracus &
amaricans. Sole occidente intestinis lateribus se includunt contrahuntque. Flores inodori, flavi,
racematis & ramorum foliis destitutorum extremis furculis erumpunt plures, decapetali, petalis
pæne rotundis, tenuibus, quorum quina exteriora cuspidata parum ac subviridia sunt uno mediano-
rum existente, venulis trajecitis roseis, minuscule, cui adstet oblongum, viride, totum florem succin-
gens folium. Emittunt ex floribus decem geniculata, & flavo viridia *flamina*, nigris semilunatis
apicibus incurvatis instructa, uti & pede communi plano, lanugine albido fructus primordium con-
tinent. Equales, compressæ, succretæ *siliquæ*, petiolis adherentibus pollicaribus, quatuor trans-
versos pollices longa, duos propemodum late sunt, dorso crassiore, cuspidato, ventre paucillum
incurvo; matura & sicce cortice sunt duro & corneo, & furvo nientem, intrinsecus candida ob-
ducta cartilagine, quæ ubi teneriores sunt transparet, postea vero involvit atque disjungit *semina*
oblonga, subplana, è cinereo fusca, & transverso lingulis linguarum dorso adherentia.

Arenarum cupida per universum Malabar ob ornatum usumque frequens colitur. Sponte in
Trevancor, provinciis Goendæ & Ellæ de Sooran, aliisque montanis nascitur locis. Ab Aprilis in
Septembrem usque floret. Fructus carpuntur exeunte anno. Trima fructifera, vitam in 100 tra-
hens annos, quibus nunquam destituitur frondibus.

Ex ligno, quod ubique venale exponitur, rubro, aqua incocto tinctura elicitur nigra (Atra-
mentum vocant) quæ cum Alumine diluta rubricola evadit, maximoque ad linteæ & alia rubello co-
lore imbenda in usu est, calce vero obducitur. Quod si furculorum lignum albicans calce per-
foris illico rubescit, quo existente molliori flavet. Ad opera prenosiora magisque subtili elabo-
randa manu, hoc lignum adhibetur.

Figura exhibet folia bicomposita ad modum Acaciarum aut Fruticis sensitivi.

Hhhhhhh 3

CAP.

CAP. IV.

Glans unguentaria C.B. *Nux Ben* five *Glans unguentaria* Park. *Balanus myrsifera* Ger. *Nux unguentaria* J.B.

J. B.

Noces unguentariae dictae oblongae sunt, nuclei Avellanae magnitudine, aut etiam nuclei cum suo putamine sed minoris, figuræ triquetrae: putamine teguntur albicante, medioiori crasso, fragili, cui nucleus subest crassiusculâ fungosâ pelliculâ, nivei coloris obductus, albidus, Avellanae nuclei aut Amygdalæ consistentiâ, pinguis, quique nobis jam in nucibus ante 30 annos repositis non rancesceret, sapore tantum amaro præditus. Hujus generis nuclea alia sessilis, alia oblonga, majores, minores; effigies triquetra, sed rotundâ & glandis æmula huic nomen generis aptavit. Nascitur autem in filiqua admodum eleganti, palmum longâ, carinula bifori conflata, tereti, gracili, binisque loculis ventriosa, nempe ima mediâque sui parte quâ protuberat, glandem singulam singulo claudens, summa verò acuto stylo rostri instar, vel Rhododendri, vel Periplocae repens, acutum mucronem protendit: intus subrufo colore, foris pullo, cinereove, & secundum longitudinem striis rugisque exarata: coriacea tota, flexilis & corticosa, infipida, subastringens & sicca.

Veteres in Descriptione arboris inter se non convehunt: Theophrastus folia Myrti ei attribuit, Plineus Heliotropii, Dioscoridis Myrica. Ast dicendum, Myrti & Heliotropii folia, quod ad figuram attinet non multum inter se differunt, & quoniam *myrtum* & *persea* voces quoad elementorum quibus scribuntur formam affines & similes sunt, faciliè à libris hæc pro illa in Dioscoridi textu poni potuit: vel dicendum Dioscoridem inter ipsas arbores, non inter earum folia comparationem instituisse.

Arbor ipsa, tradente Bellonio, Betulam refert tum magnitudine, tum ramis similibus, & truncum albo, ita ut è longinquo videntes cerò crederent esse Betulam. Tobias Aldinus, seu potius Petrus Castellus, arbutulam in horto Farnesiano è femine natam accuratius describit. Folis autem erat bicompitis seu ramosis. Nam nervus seu costa media totalis folii furculos seu nervos hinc inde emittit juncis non majores, quibus ad intervalla longiora bina conjugatim adnascuntur foliola, nullo impari alam terminante sed nervulo medio in tenuem setam exeunte. Foliola in furculis ima rotundiora cuspidata sunt, Heliotropii foliorum instar, media acutiora & Myrtis similia, summa minora & angustiora, ad Polygoni folia accedentia: Omnia hyeme decidua cum furculis etiam & costa media.

Lacuna duas Nucis unguentariae species facit, *Majorem*, magnitudine Avellanae, cortice fragili, triplici costa, medullâ albâ, tenera, oleaginosa, acri cum levi amaro: *Minorem*, Ciceris magnitudine, cortice ad nigrum accedente, medullâ integrâ, quam penicillosam existimari ait: majorem solum esse in usu. Fortè in hoc Mesehem secutus est. In magnitudine differentiam agnoscimus, at species diversâ dari non concedimus, nec tamen præfaciè negamus.

In Arabia prope *Pharagu* in itinere à Cayro ad montem Sinai nascitur, autore Bellonio. Adferunt verò ex Syria & Ægypto in Europam, atque illic putat Matthioli ex Arabia advehi, & ferè etiam adhuc ex Æthiopia, ubi ait Dioscorides nasci. J. B. In India non nasci opinatur J. Bauhinus, quia neque Veteres neque Garcias inter Indicas plantas eam recentent, aut in India nasci tradunt.

Dioscorides aliquè è Veteribus multas ei vires adscribit. Purgat supernè & infernè, educitque bilem ac pituitam.

Mesue Glans ipsa humiditatem habet excrementosam & acrem, quâ ventriculum subvertit, nauseam excitat & viscera conturbat. Pituitam crassam & lentam vomitu ac dejectione purgat: quare confert colico affectu pituitoso sumptis, balano clystere injectis, cataplasmate ex ipsius medulla, hordei farina & melle appositus, & calore suo nervorum frigidis affectibus, spasmo, tetano, contractioni. Tumores quoque duros, strumas, nodos resolvit cum melle. Hepati aut Lienti obstricto & indurato cum farina Lupinorum & spica confert impolita. Dioscorides triam & ex posca drach. pondere potam lienum ablutere scribit. Oleum aut infusum tinnitui, sibilo, surditati auxiliatur: Cicatrices fedas, lenequines, albos & cætera curis vitæ emendat. Parvus autem fructus ad omnia est valentior, moleste purgat, vires deicit, sudorem frigido movet. Magnus ne ventriculo noceat facit assatio. Ea enim humiditatem excrementosam & acrem, horum symptomatum causam coquit & resolvit, tuncque solum dejectione purgat. Adduntur præterea ipsi, præsertim coquendo semen Amisi & Fœniculi. Hinc etiam Mesue, & rectè, Ben antiquam recentem præsert in usu medico, quia in prædicta humiditas aqua evaporando consumpta est. Eundem in modum Alari etiam folia & radices violenter purgant per superiora & inferiora ubi vident, propter tale aliquod serum acre; si exiccantur amittunt vim illam malignam & vehementem. Quod idem evenit quoque Iridi, quæ vires urit & pungit violenter, exicata non item J. B. Idem etiam observavit D. Greivius de radice Ari, quæ exiccando acrimoniam suam amittit.

Unguentarii oleo utuntur pro conficiendis odoratissimis unguentis, in quæ & moschum, ambram & zibethum addunt pro chirotheis & manicis, aliquæ suffitu perfundendis aut illinendis. Porro præ omnibus aliis oleis hoc potissimum celebrant unguentarii, non quod aliqua odoris præstantia commendatur, sed quod solum nunquam vetustate rancorem contrahat. J. B. Alii tamen ejus loco addunt oleum expressum è nucleis Cerasorum, in quo solvant Benjoinum. *Hearn. in Med. præst.*

2. Nux

2. *Nux Ben Zeylanica*, *siliqua triangulâ*, *seminibus alaiis*, Moringeros *Lufitanis*, Katu Murungha *Zeylanensium* Herman. Cat. App.

Hujus descriptionem expectamus in Museo Zeylanico D. Hermann.

CAP. V.

Acacia Malabarica globosa Insula dicta.

H. M.

Binorum hominum implet complexum: libro est cinereo, ligno candido, sulcis quinque, è quibus spinæ erumpunt striato. *Radice* est adstringente, fibrolâ, nigro cortice, intus rubente. *Rami* cinerei, ligno albidiori, pronis sentibus duobus in sulcis frequenter obli. *Folia Nilcamaram*, nisi breviora essent, poterant videri, infernè striati, uno nervulo in exortu, ut & multis venulis donata, infernè dilutiora, supernè summè sunt virentia. *Flores* odorati, candidi, rubris è gemmis erumpentes, *Acaciae Indice* in modum foliorum acuminatorum, singuli, bini, nonnunquam terni, pedicellis pollicaribus in extremitate furculorum prodeuntes, penicillis tenuium filamentorum, quæ minutissimis capitata apicibus versus omnes sese extendunt partes, ornantur. Fructus perplanæ & longæ sunt *siliquæ*, utrinque cuspidatæ, cortice crasso, duro, subpurpureascente nervo, obsepte, lingue aliquando gemine è furculo dependentes. Ipse autem fabæ molles, subamaræ, oblongæ & plenæ, transverse lobatissimè imitantes in carne albicante includuntur.

Nascitur, quavis sparsim, in multis arboribus perulifolice *Malabar*, ut & *Cragamor* locis, nunquam in caudicum adulescent. Floribus induitur Jul. & Augusto, fructibus maturis sub hyemem, frondibus semper virentibus, quæ decedente die se complicant. Horum velut & corticis succus cum paullo salis exhaustus ventris sedat dolores: ipse cortex capitis lavamento utilis additur, qui in pulverem redactus summo cum levamine ulceribus inspergitur.

CAP. VI.

Acacia foliis frutex Mesopotamici Columnæ notis in *Reechem* p. 867.

Col.

Elegans hæc & rara planta, *Acaciae* foliis & ramulis adfimis, nec amarorem, acrimoniam aut Allii fetorem refert, nec manifestam adstringentiam obtinet: *foliis* est pennatis, & senis pennarum ordinibus utrinque dissectis, ac lobulis ferè viginti admodum exiguis, ut vix pictura rectè exprimi poterint, incis. Spinæ ex lignosis ramulis ulmeo cortice vestitis non simul binas in exortu foliorum, sed distinctas habet, & unicam tantum in illorum exortu. *Semina* pauca proferit effigie Pyri sed majora, minora parum Ægyptiæ *Acaciae*, compressa, levia, nitida & colore spadicis, siliquis five crassis lobis contortis, obelis, medulla pallente fungosa turgidis, oblique disposita inclusâ; nec ut in *Acacia Ægyptia* vera, cujus siliqua est depressa latitudine contenta. *Florem* ignoramus cujus sit generis, nam in loco ramulo non aderat. Fruticem amplum, non arborem sublimem esse Petrus de Valle Romanus eques, qui collegit & attulit Columnæ asseruit, humanam altitudinem non excedere, & juxta flumen Tigridem in Mesopotamia, & in deserta Arabia juxta Euphratem vel parum distito loco reperiri, cujus siliquam ab incolis ad sanguinis fluxum cohibendum utilem usurpari accepit, & vulgariter siliquam hanc, etiam ut Ceratonium *Cherni* dici, generico forsitan nomine siliquarum.

CAP. VII.

Uy *Brasilienfis* Marceg. *Acacia affinis foliis & floribus*.

Marceg.

Arbor est saturatè vires & spinosa, Scorbo Aucupariæ nascendi modo figuræ similis: in multis dissepitur ramos, & ferè rotunda est, & in ramis etiam ramuli alternatim sunt oppositi. *Folia* habet minima, eodem modo disposita quo in herba viva, & in extremitate sua quasi bicornia quo differunt à foliis Tamarindorum, quæ pariter saturatè viridia, & præterea acidi saporis, cum hæc nullum saporem habeant manifestum. Si sapore essent acido & siliquas urit, sed interdum foliarium est in extremitate rapuli. Fert floculos prope ramulos in uvam congestos, albos, longis filamentis, ita ut pilos seu spinos videantur. Eignum album est ac lentum, cortice ex gryleo subfusco ut Sorbus aucuparia.

CAP.

SECTIO TERTIA.

De Arboribus & Fruticibus siliquosis flore pentapetalo.

CAP. I.

De Sena Alexandrina & affinis.

OUamvis Sena revera herba sit, non Arbor aut frutex, quia tamen à Botanici fruticibus annumerari solet, & à nobis in historia herbarum per oblivionem omisa est, hoc in loco ejus historiam trademus. Sena nomen ab Arabibus fluxit, liquidum Sena Veteribus Græcis & Latinis incognita & indicta. Sena potas characteristica facit Paulus Hermannus Stamina falcata è flore exserta & semina in siliquis bivalvibus unicapularibus, quasi per articulos junctis.

1. Sena Alexandrina sive foliis acutis. C.B. Sena J.B. Ger. Sena Alexandrina Park. J.B.

Sena quam ex Oriente infitiores important primæ est notæ: caulibus cubitalibus aut paulo altioribus, ligniscentibus ex quibus alternatim exeunt pediculi tenuis, palmo longiores, ad quos ex mediocribus intervallis adnexæ sunt foliorum quatuor aut sex conjugationes, nullo impari aliam claudente, quod animadvertendum adhuc. Singularia autem folia ex viridi in flavum declinant, proximæque costæ adhærescunt, Glycyrrhizæ foliis similia sed acutiora, gustus nonnihil viscidus & amarum, non sine nausea aliqua. Siliquæ falcate, compressæ, nigricantes, semen continentes parvum, gargatis simile, sed compressum, album vel nigricans.

Cordus flores luteos & pallescentes, quinque foliis in cavitatem aliquam reflexis constantes Sena attribuit; Matthioli pariter flores luteos, pentapetalos, Brassicæ similes.

Sena Græcis & Latinis Antiquis nusquam descripta invenitur: nam & Averrhoes novam herbam esse adstruit, & Priscus ignotam.

Camerarius Senam Alexandrinam, nè quidem in Italia, ultra annum durare, ideoque pro frutice haberi non posse ait. Nec scio an in loco natali longioris ævi sit.

Amat calidas regiones, frigoris impatientissima est. In Septentrionalibus provinciis lata provenit quidem, verum ad frugem non pervenit, imo tantum abest ut nec siliquas, nec flores promat. Sert aiant in Syria, Persia, Arabia, inde in Ægyptum deportari, ad Alexandriam, unde ad nos deferuntur.

Purgat Sena non tantum bilem utramque, sed & pituitam: imò in melancholia & atra bile creditur habere Prærogativam quandam. Vim ejus catharticam ad suporem usque extollunt plerique. Ego verò expertus sum, & ante me alii, esse insigniter flatuosum, inquit * C. Hofman. & Lobelius Matthiolum reprehendens, folia si per se, pulvere, infuso ad decocto dentur turbatur multum clere, & intestina flatu machinæ torquere aserit, ut vel plebecula conqueritur. Hoc ratio etiam dicit: Viscosum enim illud quod in lingua relinquit planè adtipulatur experientia: adtipulatur etiam virosus ille odor, Cynoglossi aut Punice ferè similis; quale quid etiam tam in infuso quam in decocto sentitur. C. Hofman.

Quia calida & sicca est corrigitur flor. Viol. Borag. Prun. & quia flatulenta, quò minus Ventriculo obesse possit, Cinnamomo, Galanga, Zingibere.

Quocunque autem modo datur, in decocto quidem minus flatulenta est sed debilius; in infuso autem flatulentior sed fortior. Debet autem decocto esse mediocrius, ut Mesue præcipit: nam cum facultas purgatoria sit in superficie diutina coctione evanescit.

Datur in substant. ab ʒβ. ad ʒjβ. in infus. à ʒij. ad ʒiv. vel ad ʒj.

Adhiberi potest (inquit Schroderus) omni ætati & vel ipis prægnantibus; debito modo correctis.

Insignes ei vires adscribit medicum tum veteres, tum recentiores. Mirificè prodest capitis dolori, delirio, amantia, Epilepsia, resolutioni nervorum, fulfuris totius corporis, Phthiriali, scabiei, postulis, prurui, &c. cor exulberat, visum acuit, & auditum firmat quoquo modo sumpta, viscum obstructions aperit, auget juvenutem, seniumque retardat. Folia in capitis perfusionibus uniliter decoquantur, præsertim addita Anthemide.

Folia exhibentur à Stipitibus seu pediculis avulsis, rejectis stipitibus.

Ad Sena præparationem purgantem sine igne. R. Folior. Sen. mund. q. f. Ponatur in lagena vitrea latis capaci affundendo aquam vite, tinctura Cinnamom. imprægnat. ita ut quatuor vel quinque digitis excedat, dein vale bene clauso sinatur per biduum, & postea utere. Dosis coch. ij. cum jusculo. D. Hulse & Chesneau.

2. Sena Italica Park. Italica foliis obtusis C.B. Florentina J.B.

Caulis constat cubitali; foliis similiter dispositis ac in Sena Orientali, sed multò majoribus, nervosioribus, non acuminatis, sed per extremum latis ac parè cordatis, gustu glutinoso. Flores fert luteos, siliquas compressas & falcatas, angustiores Orientali, lineæ utrinque per medium inæqualiter exarabante, seminibus rugis compressis, figuræ cordis.

Utuntur

Utuntur hac Medici loco Senæ Orientalis ad purgandos acres humores, sed longè inefficacior est ad eum usum.

3. Sena Orientalis hexaphylla, Tala Zeylonensis Hermann. Hort. Lugd. Bat.

Herman.

Radixem fert albam, tenuem, fibrosam, annuat: cauliculos dodrantales, herbaceos, primùm erectos, postmodum reclinator: folia in quatuor costæ sex, bina sibi opposita, subrotunda, unguem lata, pingua, litoris subarici, ingrati, coda verò Oleracei huiusmodi ingrati. Flores congenitibus similes, aut minores, pentapetalos, staminibus in medio conscoloribus, & stylo falcato, longiori: Siliquæ compressæ, angustas, recurvas, unicapulares, bivalves, quasi articulatæ seu isthmis interceptas; in quibus semina oblonga, teretia, lucida, fusca.

Sennæ speciebibus tum ob stamina falcata quæ ex flore exseruntur, tum etiam ob semina in siliquis bivalvibus, unicapularibus, quasi per articulos junctis, annuerat D. Hermannus.

1. Paiomiriozæ primam speciem Pisonis; quam vocat Sennam Occidentalem, odore Opii virosi, Orobis Pannonici foliis mucronatis, glabram: Cujus descriptionem vide in lib. 18. p. 912. Hist. nostræ.

2. Paiomiriozæ secundam speciem Pisonis; quam Sennam Occidentalem, odore Opii minus virosi, foliis glabris obtusis appellat; cujus descriptio Hist. nostræ loco citato habetur.

3. Loto affinem Ægyptiam C. B. quam Sennam Orientalem tetraphyllum Abus dictam nuncupat. Describitur Hist. nost. lib. 18. p. 922.

4. Galegæ affinem Sophoram dictam C. B. quam Sennam Orientalem frutescentem Sophora dictam inscribit; & Ponnam Tagera Hort. Mal. Tom. 2. p. 101. facit Descriptionem vide Hist. nost. lib. 18. pag. 911.

5. Chamæcristam Pavonis Americanam siliqua multiplici Brey. cui Sennæ Occidentalis siliqua multiplex foliis Herbe mimosæ titulum facit.

6. Chamæcristam Pavonis Brasilianam siliqua singulari Brey. Cent. 1. p. 64. quarum duarum descriptiones habentur Hist. nostræ p. 982, 983.

CAP. II.

Tagera, H.M. P. 2. F. 52. P. 103. Sena spuria Malabarica.

H.M.

Plantula est altitudine trium quatuorve pedum, nascens in arenosis. Radix fibrosa, nigricans ac lignosa. Caulis teretes, lignosi, virides. Folia in caulibus, qui ad exortum nonnihil exuberant, & interiora striata sunt, brevibus pedunculis in dubus seriebus bina & bina preterea, oblongo-rotunda & lata, anteriora rotunda orâ, ad petiolum striata, textura crassula, superficie plana, ad tactum lenia, virosi furti. E costâ media que in supina etiam parte nonnihil eminet, nervi ferè paralleli, qui solum in prona eminent, annulari ductu exeunt.

Flores formâ & colore * præcedentes similes sed minores. Calyx viridis quinque oblongo-rotundorum & viridum forundum. Siliquæ floribus succedentes, rectæ, quoque & oblongæ, sed planiores & angustiores quàm illius, septem pollicum. Faba quæ in is continetur, rotundiole formæ, cum sua longitudine jacentes in longitudine siliquarum; litoris subarici, primùm virides, deinde cineræ & nitentes.

Folia trita servantur pro ictu apum in inunctione partis affectæ. Semina trita ac cum croco usur- Vires. pata conducuntur pro pustulis & ulceribus, & cum succo plantæ Vicia-Cassia feivit pro malo nato in ungibus is appositæ.

CAP. III.

1. Arbor exotica spinosa foliis Lemicis C.B. spinosa Indica muricatis siliquis Park. Lobus spinosus cum Tisâ doro cinerei coloris J.B. Lobus echinatus Ger. emac. Bondach Indorum Ponz Ital. * P. 2. F. 22. Caretti * H.M. Lobum echinatum Clusii producenti spina, Limboy Brasil. Marcgr.

H.M.

AD humanam altitudinem assurgit, inferiori parte caulium repens super terram. Radix ei fibrosa, nigricante & tenui cortice, ligno intus albo, odoris nullius. Stipites virides, densis aculeatis spinis in totum muniti, intus corculo fungoso albo. Folia pinnata, bina in ramulis ex adverso sita, è pluribus pinnarum conjugationibus, brevissimis petiolis hærentium composita, à duabus ad exortum spinis rubescens & deorsum inflexis. Sunt autem pinnae fere foliola parva, oblongo-rotunda, utraque extremitate ex rotundo cuspidata, versis interiora nonnihil clausa seu crispâ, texturâ solidâ, crassitie mediocri, superficie plana, glabra, superne saturatis viridia, subus lusciora, sapore amaro & tubacri, odore nullo, subtilissimis nervis & venulis intertexta. Flores spicati proveniunt in furculis propriis è foliorum sinibus foliatis, binis, vel ternis simul exercentibus, duas ferè spithamas longis, incurvis, aculeatis, inferius raris pilis obsitis, striatis, viridibus, in vertice spicarum numerosis foliis angustis ac cuspidatis vestitis. Sunt autem flores flavi, quinque petalis angustis, oblongo-rotundis & à se mutuo nonnihil distantibus, quæ venulis obliquis anteriora versis in longum striata sunt composita, unum quod minuscule & latiusculum est ac interiora versis nonnihil inflexum quo concavum lineis rubris transversis variegatum est.

Stamina decem surrecta, albicantia, dilute viridia, pilosa, apices obscure flavos gestantia.

Calyx

gustioribus, ad oras crispis ac rigide extortum inflexis, non striatis compolitis, pediculo albicanti, inferne qui carnosius & gravidius excitat, & caput offendit. *Stamina* quinque tenuia, pilis albicantibus obdita, apicibus flavis & liberis donata; interque ea stylus albicans, tenuis & liber, nodulo albo capitulo, & capitulo parvo viridi. quod rudimentum fructus est, & in calyce situm, ortum ducent. *Fructus*, qui plures simul in furculis nascuntur, *Siliqua* sunt, cubitum ferme longa, angustae, compressae virides, lacte turgidae, in se recondentes numerosa *semina*, parva, plana, oblonga, cum sua longitudine jacentia in longitudine filiquarum, ac ex anteriori & posteriori oculo penicillum argenteorum filamentorum eiciunt, in unam seriem per filamenta implicita, colore viridi-flavo seu rufo.

Tempus.
Vires.

Flores fert semel in anno, in Januario.

Cortex tritus & in decocto datus commodus est ventri leniendo, stomacho roborando, (addito momento salis, & piperis) flatibus discutendis, ac arduis jecoris refluendis: *idem* tritus & in aqua calida potus lumbrosos enecat: cum aqua tritus & impolitus ulcera purgat & sanat, & dolorem arthriticum lenit: *idem* cum semine *Cuda-Parisi* coctus in oleo aurius inhiatus furdatis confert.

CAP. XII.

Perin-courgil H.M. P.6. T.24. p.43. *Siliqua* Malabarica pentapetala, siliquis tomentosis.

Arbor est Pruno simillima: *Radice* ligni albicantis atque in circulos distincti, libro quod ad colorem sanguineo, crusta obducto atrâ, nullius odoris, saporis acris. *Rami* ligno candido medullato, cortice spadicis. *Folia* longiora, angustio cupide aculeata, superficie glabra, spissa, rigida, Pyri paulo breviora, numero quina, vires supina parte latiore, pronâ dilutiora, utraque nitente sunt: venulae utrinque conspicuae frequentes per totum oberrant folium, cui sapor nonnulli pungens, odor lentissimus. Exiguâ perianthio quâvis incilio stelliformes, candidi, pentaphylli flores perfecti, in furculorum cacumine ramulis innati, dena nivea flavis decorata capitibus habent *stamina*, quorum quina, peralorum ex unguliculis quae exeunt, paulo planiora sunt; *stylus* insuper albonem, crassum. *Siliquae* vero cortice coloris aurei, interno rigido, cano, externo tomentoso, nitente, in dorso, ubi maturare hiantes, fuscum includunt *semen* & longo rotundum, pellicula tenui, nigella, splendenti involutum pulpa confans, in viridem inclinata, umbilico filiquae in angulo exuberanti, duos in lobos divisum, adhaerens.

Locus &
Tempus.

Arenosis *Ange-camal* vicinis, aliisque ut in insula *Zeylan*, *Pamiture* & *Alican* pratis abundantisime provenit: florifera Augusto, Decembri vero, nonnunquam bis in anno maturus fert fructus. Ceterum è nimio rigentibus frigore membris motum restituit contuli fructus, quorum è lobis exprimitur oleum aphidis convenientissimum. Folia in balnei formam decocta tumores resolvunt cedematosis, incantatque succurrunt hominibus; quod *idem* praestat ex aqua *Oryza* contrita radix, aliis oleorum interspersa coctioni.

CAP. XIII.

Padri H.M. P.6. T.26. p.47. *Siliqua* flore pentapetala, siliquis longis angustis, quadratis intortis.

Hic arbori decem hominum altitudo est, crassities unius. *Rami* teneriores virides, ligno similibus medulla circa medium flavâ constant. *Radix*, cortex, folia, fructus plane insipida atque inodora. *Folia* è rotunda basi acuminata, spissa, mollia, pronâ parte dilutiora, supina fusca, (ubi venarum porcis medianâ lignosâ è costâ aliquot numero diductis striantur) gemella oblique, pedunculis è spadiceo nigris, communibus cubitum propemodum longis, spadicis quoque geniculatimque adhaerent furculis. Aft propriis furculis plures ordine geminato tenuibus petiolis adfiguntur perfecti flores lutei, Caryophyllis imitantes, quoniam è calyce subulso prodeuntibus foliis, circum oras, ubi pallent, crispatis, venulas in avero latere habentibus; lanugine cana ac molli obdudis. Quatuor is tenuia, candida, longioribus croceis intrata apicibus *stamina* sunt. *Stylus* paulo eminentior è viridi albens, circa imam crassior, superam striatior partem. E floribus progrete *siliqua* è longo angustae, longitudinis trium spatularum quadratae sunt, angulis ipsi acutis emunentibus, contortae, cortice è fusco nitente, maculis interperso, substantia dura, filamentis intus per-texto ligneis. *Semina* ipsa oblonga, lignosae sunt, insipida, odoris exortia.

Locus &
Tempus.

Monotis frequens locis in *Tchekowar*, *Calicong* aliisque provinciis exurgit. Floret Januario; fructus leguntur Aprili Maioque. Longeva in praecellam excrecit altitudinem.

Foliorum decoctum viscerum rigorem intolerabilem expellit. Limonis hujusque commixti succi medentur maniae. Corticis vero succus cum fructu *perae* libatae immo dicum inhihet fluxum menstruum. Radicis cutis cum calamo aromatico & zinzibere contrita, foliorumque *Padri* succo admixta exhibetur mortis à putrefaciente colubro, Malabarensibus *Polenga* dicto.

CAP.

CAP. XIV.

De *Mandaru* seu *Arbore siliquosa Malabarica foliis bifidis*.

Arbor hæc à Jacobo Zannoni Histor. sue capite 20. depingitur sub titulo *Affritæ* five *Arboris S. Thomæ*. Eodem arboris S. Thomæ nomine primæ speciei ramulus à D. Paul. Hermann. ad D. Arnold. Syen ex insula *Zeylan* transmissa est, addita ratione, quod in floribus apparent sanguineae striæ, ab effluo D. Thomæ sanguine enatæ. Docuisse enim creditur D. Thomas in Malabar & *Zeylan*. Hæc autem arbores eadem non esse cum *Arbore S. Thomæ* Acofta five *Macere Zononis* & *Syenius* censent.

1. *Chovanna Mandaru prima* * H.M. Arbor S. Thomæ D. Hermanns. *Arbor siliquosa Malabarica*; foliis bifidis, flore purpurascente striato D. Syen. * P. 1. F. 32. P. 57.

Arbor est altitudine quatuor hominum, frondibus densis & opacis, late sparsis: *Radice* crassa, in latum sua brachia diffundente, cortice sub exteriori crusta nigricante-rubro: Caudice unum ferme pedem crasso. *Folia* petiolis brevibus insident, extremo bifida, ut caprarum pedes, ob id Lusitanis *Pê de Capra* dicta, interiora versus nonnulli clausa, lateribus oblongis ac rotundis, antiorum leniter contractis, rotundæ ad basin incurvatur, superne plana, colore viridi-furdo, subus viridi-fuscaerulea, ac in margine nervo subtili viridi-diluto circumdata. E petiolo nervi undecim, nimirum costa media in fissuram terminata, & ad eam hinc inde quinque, flavescences. *Flores* in petiolis longiusculis supra ex origine foliorum proveniunt, odore fragrant ac rosaceo, petalis quinque rotundis & parum oblongis, ad unam partem magis fisis compositi, quorum unum quod majus est ac latius & rotundius cæteris, furectum, colore intus purpureo-rubro, ad umbilicum floris flavo purpureis maculis hinc inde notato, & venulis purpureo rubris variegato; ad oras purpureo dilutior tingitur, exteriori superficie magis albicante: cætera quatuor oblongiora, colore intus rosaceo saturato, exteri dilutior; horum duo quæ majores proximè adjacent, interius in ima parte sunt colore albicante, reliqua duo interitis in totum colore ferè rosaceo: lûntque venulâ mediâ latioris, ex qua venulæ quæque anteriora versus excurrunt, striata. *Stamina* in medio quatuor, quorum duo vel tria minora ac magis incurvata colore candido, tria reliqua rosacea, ac cum eis *siliquæ* germen in suo petiolo fe prodeit. Calyx unifolius striatus à parte petali furcatus flosorem succingens. Post flores *siliquæ*, valde compressæ, rectæ, glabræ, septem aut octo circiter pollices longe, prodeunt: *folia* continentes planas ac oblongo-rotundas, per maturitatem rufas, seu flavo-rubescens obscure colore ad spadicem vergentes, in propriis locamentis longitudine sua ad siliquas transverfis, corneo ac duro intersepimento à se invicem sejunctas, cum parvo in vertice umbilico filiquarum dorso adhaerentes.

Toto anno hæc arbor fert flores, tempore pluvioso uberiori provenit. In arenosis & petrosis *Tempus & nascitur*. *Locus*. Flores cum Saccharo decocti proficue usurpantur loco sacchari rosati pro leni purgativo. *Vires*.

2. *Chovanna Mandaru secunda* * H.M. Arbor siliquosa Malab. foliis bifidis majoribus, flore intensis purpurascente. * P. 1. F. 33. P. 59.

Hæc quoque procera est arbor, densis frondibus, late sparsis, nascensque in arenosis. A præcedente differt *Folia* majoribus, profundiore fissura incisâ, lateribus antiorum paulo contractioribus, tadu lenibus, in averâ parte, ubi venulæ inter costas mediæ minus exant, colore magis hyalo, ac in supina parte saturatus viridi. 1. *Floribus*, qui unifolii, viridi-flavescens & rubescens calyce, crassifolâ, plicato, & segmentis in inferiori parte fenestrato succinguntur; petalis oblongo-angustioribus, ungibus longiusculis & angustis constant, colore purpureo valde rubicundo, quo eorum quatuor tuta superficie tam exteriori quam interiori imbuuntur, unum ad unguem intus & extra striis albis venulas inter purpureas depictum ac variegatum est. *Staminibus* crassioribus, & ad exortum sex, septemve parvis filamentis comitatis, colore purpureo valde diluto seu albicante. *Gemma* florum quinquangulâribus. *Siliquæ* omnium longè maximis, 12 aut etiam 20 spatulas, æquantibus, latitudine pollicari.

In reliquis conveniunt. *Radix* masticata confert in dentium & capitis doloribus; trita & imposita, in dolore podagrico *Vires*. cum gingiberæ fisco trita & in unzione adhibita. Foliorum decoctum vapor dolores corporis sedat in parte affecta exceptus. *Flores* simpliciter comesti purgativi funt. Cortex flores & fructus simul triti & mixti cum aqua in qua macerata fuit *Oryza* ferviunt apostematibus aperientis & maturandis.

3. *Velutia Mandaru* * H.M. Arbor siliquosa Malab. foliis bifidis minor, flore candido, striato. * P. 1. F. 34. P. 61.

Præcedentibus humilior est & minor, altitudine unius hominis, *Radice* minus crassa, nec profundè in terram descendente, *Caudice* unum circiter brachium crasso, *Folia* profundius incitis, longioribus & versus summitatem in cuspidem contractis, superne ad strias costularum nientibus, subus viridi flavescens, nervisque crassioribus extantibus inter costas striatis. *Floribus*, qui calyce fenestrato viridi & tenui succinguntur, albisissimis, nullis maculis tinctis, inodoris, petalis quinque rotundis

Franc

Foliorum succus cum Calamo aromatico contra serpentium exhibetur venenum; speciatim vero Reguli serpentis (*Cobra Capella*) veneno reficitur radix ex Limonis contra fucum, in nodulum ligata, naribusque pro erihno immittitur. Ejusdem junioris colubri infringitur virus eadem radice cum vaccino lacte propinata: quoniam in finem etiam cataplasmata ē Calamo aromatico atque hac radice confecta adhibetur.

C A P. XIII.

Waga H.M. *Arbor Indica siliquosa flore tetrapetalo stellato, siliquis bipalmaribus planis.*

Hic *Indica* persimilis est, atamen spinis carens, altas maritat arbores. Rami ejus virides, carinati, atque ubi novi prodeunt furculi binis dorsati sunt foliis. Radix astringens & amara. *Folia* parva, è lato aculeata, uno è latere convexa, medio recto divisa nervo, intus viridia, exterius rubea, petioli rubicundis ejusdem coloris furculo per ordinem adherent; quæ vel sola, vel cum ramis mota statim, quod inclinato semper solent die, se contrahunt. *Flores*, qui odoris sunt mellosi, caliculo inclusi rotundo, constantes foliis quaternis oblongis, stellarum modo expansis, tenuibus, mollibus, furvis, propriis racemosis furculis suspenduntur. *Semina* 12 aut 14, eminentia, tenuia, lenia, quorum infimam partem obducit lanugo, *apicum* sunt è rubro fulcorum. Hæc inter caput ejusdem coloris se offert *stylus* oblongior crassiusque. *Fructus* binas palmas sequentes, *siliques* sunt duos pollices lata, tenues ac præplane, exsiccate rubescentes, cortice intus niveo, fâbas adstringentes, amaras, teretes, paululum planas, transversarias, è virente spadicis continentes. *Flores* *Indica*.

Provenit quocunque à solo densis sylvis in *Warapani*, aliisque Malabarici Regni locis, semper virentium interponitur numero.

Hujus arboris succus unâ cum Limonis & virente Curcuma in Nucis Indicæ oleo distillatus coctus illinendo prodest lepræ; multi insuper utilis est in ulceribus inveteratis.

C A P. XIV.

Arbor Malabarica flore vario, siliqua nuciformi. Karim-Niti H.M. P. 6. T. 18. p. 31.

Arbor est tante proceritatis ut sex hominum superet altitudinem. *Caudex* ei hominis crassitudinis; rami cortice nigro, ligno albo, sed amaro; teneriores viridi sunt. *Radix* tum odore, tum sapore gravis atque amara. *Folia* peramara, crassa, solida, glabra, verustiora facile fragilia, oblonga, obtusa, recta in parte è viridi fusca, inferne dilutiora; è crassis, rotundis, ferè pollicaribus proveniunt petioli, costâ multâ albidulis fundente venulas, divisa. *Flores* circa ramorum summities in furculo perlongo, rotundis, parvulis, purpureis petioli plures conjunctim inherant, tribus, & quatuor, & quinquè interdum, ad invicem inflexis constantes foliis, ex angusto lato & obtusis, lenibus, colore ab uno latere sublavio in album vergente, ab altero prope modum sanguineo, utrinque nitentibus, è calyce in quatuor laciniâ dissecto prorumpunt. *Stylus* mediastinus brevis crassiusque, filamentum oblongum è fusco flavum emittens, *filamina* oblonga, crocea, *apicibus* quæ donantur rufis, comitatur: odoris planè expertes. Successi floribus fructuum pedunculis curvis, tomentosis fasciati elongo cauli seu petiolo appendunt nucleum, quamvis aliquo modo planiores, cortice crasso, lignoso, fungoso ac levi, qui includit unum nucleum duos in lobos cutè è flavo rubente divisum, gultu amarissimum.

Arenarum amans propè litora invenitur in insula *Bayyin*, pone *Palaerti*, *Arregati*, aliisq. locis, ut & in insula *Zeylonensi*. Flores ejus Januario, fructus Martio Aprilique mensibus, frondes semper videntur.

Folia balneum præstant febres fugans algidas, contrita verò Erysipelati occurrunt; temporibus adficta colubri cujusvisque adversantur veneno. Eorum oleo incoctus succus linimento Phlegmaticæ est. E fructibus autem primò conficitur oleum articuli, dein potio cholera: medens morbo. Radici Boream versus excrelenti magica Malabaræ attribuit vire.

C A P. XV.

Paina-Schull H.M. P. 2. F. 48. p. 93. *Fructus Indicus spinosus foliis Agrifoliis siliqua geminata brevi.*

Rutæ est spinosus, nascens in arenosis, radice fibrosa & capillata, albicante; cortice crassius, albicante, molli recta. *Caulis* teretes sunt, virides, nodulati, spinis quatuor, transverfis, duris, aculeatis, ac sibi invicem ferè oppositis in nodulis circumdati. *Folia* ex spinarum origine bina simul exeunt, petioli brevibus & crassis, densa, rigida & nitentia, obscure viridia, seu flavo-viridia, utrinque in oris tribus cuspidibus aculeatis eminentibus, qui alternatim versus pronam & supinam folii partem contracti sunt, cum uno in vertice, munita. E costâ media nervi in cuspidem exeunt. *Flores* in summitate caulium bini unâ proveniunt, uno constant petalo grandifolculo, latiori & oblongo, quod versus exteriora parte fuisse oris nonnihil reflexum est, ac rigidum & crassiusculum, pilis interius albicantibus obductum, ungue rotundo calyci indens, colore

lore coruleo subpurpureo: in medio longitudinis, ubi exuberant ac crassiores sunt & glabri sine spinis, colore coruleo-purpureo magis saturo, subtus dilutior & albicantes ac nitentes, odore nullo. *Semina* intus quatuor, longiuscula, crassa & albicantia, superne barbata densis, albicantibus seu etiam flavifuscis spinis, ac bina & bina in se invicem decumbentia: inter quæ emicat filamentum tenue, albicans, in summitate bifurcata, exortum è globulo seu capitulo oblongo in calyce fito, quod rudimentum fructus est. *Calyx* foliis rotundis & sibi mutuo circumvolutus constat. *Capitula* feminales grandes sunt, oblongo-rotunda, inferiore parte paulo crassiores, & nonnihil planæ, in duobus oppositis partibus, ubi rotundiori superficie sunt, in longum unâ striâ notata, atque in vertice uno spiculo nigricante eminentes, cortice per maturitatem nigricante, in profundulo, viridi diluto calyce confiti, formâ externâ & magnitudine fructus *Aregus* referentes. *Semina* in duobus loculamentis in quæ fructus per intersepimentum dividitur, continentur; in singulis bina, oblongo-rotunda, parte qua ad corticem fructus adjacent convexa, cum immatura sunt candida ac nivea, & cortice crassulo, candido & velut fungoso, intus nucleo albicante subviridi, saporis subamari.

C A P. XVI.

Nir-Schull H.M. P. 2. F. 46. p. 89. *Frutex Indicus flore dipetalo labiato, siliquâ geminata aculeata.*

H.M.

Rutæ est spinosus, in udibus nascens: radice fibrosa, capillamentis densis vestita, cortice albicante, intus lignosa. *Caulis* virides, geniculati, & ad articulos exuberantes lignosi, corculo aqueo aut viridi seu albicante, ramulos è singulis geniculis binis emittentes, alterno ordine, superne quadratos, & in lateribus sulco striatos. *Folia* pariter ad geniculis singulis bina, petioli longius, gaudis innixa, oblongo-rotunda, anterius rotundis oris in cuspidem contracta, ad petiolum striata, tactu mollia, plana, glabra, superne obscurius viridia, subtus clariora, in margine limbo rubro acuto circumdata. E foliorum sinibus flores plures, ut quatuor vel quinque simul prodeunt, dipetali inodori, *Babel-Schull* floribus similes sed minores, collo angustiore, colore purpureo coruleo valde diluto, & maxima parte albicante & nitente, petalis minus profunde in oris seu labris incisus, quod latus est, interior parte punctis rubicundis seu nigricantibus, quæ pilos emittunt, notatum, nullis pariter odoris. *Semina*, *apices* & *stylus* ita se habent ut in *Babel-Schull*. *Calyx* foliis parvis, cuspidatis glabris constat. *Siliques* introductæ, quæ in *Babel-Schull* longiores, teretes, lignosæ, duræ, superne aculeatæ ac pungentes instar spinarum, in longum sex fessis falcate, calycis foliis rigidis maximam partem arcuè contentæ, per maturitatem rufæ, in duas cellulas seu loculamenta interstitio lignoso in longum divisa, in quorum singulis *semina* plerumque sex rotunda, plana, ex rubro fusca continentur. *Nir-Schull* dicitur quia nascitur in aqua: nam *Nir* Malabaribus aquam significat. Folia in pulverem trita, & cum oleo *Ficus* infernalis mixta, tumores corporis & pudendum vi-*Vire* rilium dissipant; ut de foliis *Babel-Schull* dictum est.

C A P. XVII.

De Neris seu Rhododendro.

Frutæ hic ad Apocyni genus pertinet quocum partibus præcipuis siliquis & feminibus convenit. Verum quia locis nonnullis fructus modum excedit & in arborem magnitudinem excrevit, nec succo lacteo turgat, Apocyni in modum ab herbis separandum & cum arboribus conjungendum duximus.

1. *Nerium* seu *Oleander* Ger. *Nerium* seu *Rhododendron* flore rubro & albo J. B. *Nerium rubescens*, & *Nerium floribus albis* C. B. *Oleander* seu *Laurus Rofæ* Park. *Oleander*, & *Rose-bay*.

J. B.

Arborea est planta, *caudice* recto, rectisque ac firmis ramis brachiata, croceis seu ex viridi pallascentibus; in quibus *folia* multa acuta, longa, unciam circiter lata, ut plurimum terna simul orientia, interdum bina, ubi rami dividuntur, transversum ferè digitum invicem distita, rigida, dura, crassa, superiore parte atro-virentia, ut *Lauri* folia, inferne magis propter asperas hinc inde maculas, albidæ, exsucca. Supremi rami in furculos aliquot divaricantur; quibus insident *fores* multi simul juncti, odori, pulcherrimè rubentes, quali ferè colore *Rosæ* incarnate conspiciuntur, aut albi, divisa quinquè partita Clematidis Daphnoidis: singulique divisionis partibus interne adnata quadam trifida appendix; in medio apices quinque simul juncti, albi, pilosi. Floris verò longi velut calycis immixti ex-*trinficis* obvallant foliola intensè rubentia. *Siliques* marcidis floribus succedunt quales Apocyni vel *Aclepiadis* sursum spectantes, pappo semine planæ.

Nati in maritimis & juxta flumina autem est Dioscorides, & experientia confirmat. Passim ad *Locu* aquarum fluentia in Creta reperitur: Autores Anguillara & Camerarius: quin & in Sicilia ad rivus è monte *Ætna* delabentes: Ad *Benaci* ripas, & in Argentario promontorio in maritimis Senenibus. *Marib*. In tractu Alpino & montuoso Liguriæ inter *Nicæam* & *Genuam* cum siliquis copiosis finit *Ladg*. In montis *Baldi* parva insula Monachorum minorum Franciscanorum ex faxis nudis prope aquam pullulans abundanter provenit floribus rubris & albis. *Pena*.

In nonnullis Crete insulis ad adicularum trabes conficiendas aptum est, cum alibi parvum sit. *Vi-*Vire** de Lib. 1. cap. 27. p. 51.

Dioscorides

Loc.

Vires & Ufus.

Loc.

Vires.

Loc.

Loc.
Vires &
Ufus.

Loc.

ut culpis mureat, aculeo in commixtura soluto, mox radices agunt, & in plantas adolefcunt. Terra falia & arenola huic arborum generi apta, unde in ripis faliorum lacum ceterisque locis paludosis, præsertim *Cochin*, frequens est. A binam fert maxima parte anni fructum, flores autem semper: quinquagenaria moritur.

Radices lincorum inferiunt tincturis, ut folia agrorum ftercorationi. Cortex quo utuntur coctis & loticis ad vestes purgandas, si ex oleo tratur donec crassitudo sordium fiat, illius sunt artum laxitudines. Ad lacte & butyro recente exceptus, opitulatur ex hepate albo (ut vulgus loqui amat) lassus.

2. *Kari-Kandel seu Karil Kandel. Candela arbor floribus in eodem pediculo ternis, fructu angustiore.*

H. M.

Artibula est cum præcedente planè conveniens, nisi quòd altitudine ternos superet homines, neque in tot dividitur stipites. Folia figurâ proflus eadem ast longè minora, adeò ut quatuor aut quinque demum pollicum sint, petiolis minoribus imponuntur. Flores è calyce octo laciniis, que remanentes hæ retro flectunt prædico, candidi, supra foliorum exortus terni, rariis bini pediculo innixi prodeunt, octo etiam habentes acuminata petala, stamina exalbida, rubris exornata apicibus. Fructus præcedenti per omnia iidem, excepto quòd digiti minoris latitudine crassitudoque sint, teneriores cortice viridi, venteriores è rubro cærulei. Loca uliginosa valde desiderat, frequens ideòque in *Portia* aliisque locis. Annotina fructifera fertur, ut & 30 implere annos. Decidui fructus ut in *Kandel* eodem modo se irradiant.

Teneriores in edulis sunt; Caril in sole exsiccati etiam cum nucis nucleo eduntur. Cortex autem in sero lactis decoctus intestinum tormina, dolores flatulose tollit. Huic ut & fructibus affusus *Peladambu* succus, oleum *Marseni* in vulnerarium unguentum coquantur. Eidem si cortices minime nucis Indice, ac viridi arefca fructui additi contritique ex aqua decoquantur pura, aphthis, si os eà allatur, sapibus medentur.

3. *Pre-Kandel H. M. P. 6. T. 34 p. 61. Candela Indica fructu longiore & crassiore, flore tetra-petalo.*

H. M.

Proximè descriptorum species est, pluribus stipitibus fruticescens, trium hominum longitudine. Folia, que ni majora crassioraque essent, mox enarratarum poterant videri, prona parte dulciora, inter migrantia, crassius, è viridi albicantibus appendicibus pedunculis, costâ perquam crassâ quæ emittente donantur: Sapor adstringens. Flores è calyce crallo rigido, quater, insecto bini & bini erumpentes, candidi, postea tamen rubefcentes, curvo rubentibus pediculis communiter virenti infertur: constant hi quatuor, ex oblongo angustis, cuspidatis, circa oras lanuginosis, hirsutisque elevatis in calyce fariâ abâ quali confertis. *Apicibus* vero duodecim, decem, novem, rarissime undecim, petalis, acuminatis, luteis, brevissimis *feminalibus* insistentibus, medium unâ cum globulo fætus primordium continent occupantibus. Olor quamvis debilis non equidem ingratus. Fructus oblongiores cæteris, longitudine enim duas, vel saltem sesqui-spithamam excedunt, crassioresq; sunt, præsertim circa apicem leviter sagittatum. Teneriores virent, dein una ex parte cortice rubefcente, capitulo crallo, oblongo angustoque sunt collo, cui mediante articulatione fructus alligantur; intra oniculum suum furculum foliaceum exiguum, aculeatum rubrum, qui ex fructus procedit umbilico, recondentes. Eodem modo ut in aliis *Kandel* decidui fructus si solo irradiant.

Ad Cochim ac *Cranganor* copia est. Viribus cum proximè descripta convenit.

4. *Tijerou-Kandel H. M. P. 6. T. 35 p. 63. Candela Indica humilior flore exalbido pentapetalo, fructu majore.*

Huius intra septem pedes consistit longitudo. Folia gemina opposita brevibus pedunculis inharrent, planè quod ad texturam eadem [præcedenti] nisi quòd longiora, orisque sunt rotundis. Flores exalbidi quinque petala crassa, rigidiuscula stela in modum expanduntur; quorum ex interstitiis numerosa, nivea, productiora, fuscis capitibus nodulari, filamentis crispis & candentibus concommitata erumpunt *femina*, quibus adest bifidus candens *stylis*: odor non ingratus sed debilius est. Fructus sunt similissimi *Pæ-Candel*.

Salâ pete loca aquosiora. In Paroe aliisque locis plurima est.

Lignum combustionem inservit; cortex verò cum exsiccat Zinzibere aut Piperi longo, *tripalis* vocant indigenæ, & aquâ Rosarum tritus diabetem curat.

5. *Pou Kandel H. M. P. 6. T. 36 p. 65. Candela Indica floribus pentapetalis odoratiss. fructu minore incurvo.*

H. M.

Priorum similima, altitudine duorum hominum est, paucioribus stipitibus è radice protuberans. Folia cum singula, tum gemina rubris brevibusque adnata petiolis, cæterorum formam & texturam habent, excepto quòd oris planè sunt rotundis. Flores præ cæteris teneri, candicantes, pentapetali, conjunctim è pedunculis gracilibus, è viridi dilutis dependent, foliis retro se flectentibus. Stamina quina, candida, apicibus grandiusculis, ex albo cineris, striatis parumper & inortis, unâ cum *stylo* niveo acuto prodeunt. Ob gratissimum odorem pluri videntur. Fructus combinati eandem cum cæteris habent formam, quamvis paulò sunt minores, levitèque incurvati, & in acumem desinentes.

Per totum Malabaricum regnum copiosè provenit. Fructi longæro semper flores sunt, quibus Gentiles *Carimbis* dicti utuntur. Medicos non habet ulus.

6. *Kada-*

6. *Kada-Kandel H. M. P. 6. T. 37 p. 67.*

Frutex hic ramos habet è fusco atros: Folia crassa, glabra, oblonga, anteriori leviter sinuola, radiatè incisa, alternatim ramos ambientia, costâ media nullas conspicuas fundente venas, subus obducitur. Flores quatuor, quinqueve foliorum, candidi, Hyacinthino more, propriis innitentes furculis, *femina* quinque albulâ, rufis donata apicibus, è foliorum interstitiis erumpentia, & *Stylum* habent viridiusculum. Floribus inflorescentes decidui virides, oblongi fructus sunt, utrinque, perplani, duri, filamentis ligneis perexti virentem habentes medullam, in flore verò calyces confluentes.

Arenofum diligit solum. Circa *Warapoli*, quamvis è aliis in locis, multa est.

Ignoratum habetur vitium.

Loc.

C A P. XXI.

Arbor Mexicana fructu Castanea coccinea C. B. Daburi Clus. ex. l. 3. c. 19. Bixa Oviedi ejul. ex. l. 3. c. 20. J. B. l. 12. Urucui Brasiliensis Marogr. Pilo. è qua fit tintura Orellana dicta. Arbor finium regumdarum Scaligen. Achioti Hernandez. Orellana seu Orellana folliculis lappaceis Herman. The Apulian, or Houcoutræ.

Frutex est arborefcens, [Mali Medice magnitudine *Hern*] ligno albo instar Coryli, cortice fusco. Folia habet alternatim posita, in pediculis tres, quatuor aut quinque digitos longi, etiam brevioribus, oblonga, mucronata, cordis ut pingitur figurâ, quinque, sex, etiam decem & duodecim digitos longa, nervo secundum longitudinem, & venis obliquis inferius prominentibus prædita, late viridia.

Ad extirpationem ramorum in brevibus pediculis multi enascuntur flores, in uvæ figuram dispositi, quilibet magnitudine Rosæ, quinque foliis constans, albis incarnato dilutis: In medio ingens numerus flaminulorum luteorum, apicibus purpureis. Vix sensibilem aliquem habet odorem.

Florem sequitur fructus, nimirum siliqua, Myrobalani, oblongi formâ, seu pyramidalis rotunda, duos aut tres digitos longa, magnitudine Pruni [quatuor modicis distincta angulis, que secundum longitudinem discurrunt *Hern*] que immatura virefcit exterius, matura rufescit, citèque tota hispida ob hila que habet prominentia, sed non aculeata. In qualibet siliqua ultra 30 aut 40 grana, suo quodque pediculo insistentia continentur, figure conice acutæ, aut exigui Pisi, ut in duobus lateribus quasi digito compressa. Granorum color ingruentius minuitur & splendescens, atque tali succo madens, ita ut ad tactum inficiat manus egregio minato colore. Siliqua matura sponte se aperit. Grana siccata evadunt obscurò rubra; nihilominus tamen ut ante tincturam sponte se aperit, centia five siccata usurpari possunt. Trita simpliciter in aqua simplici seu stillatitia egregiat dant tincturam miniatam, que pota per se prodest contra varia venena, & est boni saporis, subamarâ & quid aromatici sapiens. Collecta in massam cogitur, sphaeruleque & tabellæ in multis annos durabiles inde conficiuntur, & in Europam tranfmittuntur. Cum urina mixta tam pertinaci colore tingit lineos pannos, ut in postero elui non possit. Magisterium etiam inde, more Coralli, præparant, & in usus relevant. Brasilienfes patinas suas & lagenas è Cucurbitarum corticibus factas hac tinctura exterius tingunt.

Radix cocta cum carne Gallinacea vel alia tingit instar Croci optimi, & bonum saporem illi conciliat.

Barbæ maximi faciunt hanc arborem, eamque colunt circa tuguria sua: Viret toto anno, fructum autem fert Vere: & cum materies ejus cædi solet, que utilis est ad ignem eliciendum instar Siliçis, conficiendo inter se. Huius proprietatis & usui legat mentionem factam invenio à D. *Robles* in Hist. Insularum Antillarum, & D. *Hugies* in Medico Americano.

Cortex idoneus est ad fures & rudentes, que robustiores sunt Cannabibus. Tinctura cum aliqua aqua ejusdem temperaturæ hausta aut foris adhibita mitigat æstus febriles, sistit sanguinolentas dejectiones, discutit tumores & abscessus, quapropter commode miscetur potioribus refrigerantibus, atque etiam cibis.

Miscetur etiam delicatæ potioni è Cacao, *Chocolata* dictæ, ad refrigerandum & bonum colorem atque saporem illi conciliandum, efficitque nè quavis quantitate hausta noceat: illius quippe opore facili digeritur sine ulla cruditate. Mitigat dolores dentium à calida causâ natos, promovet urinam, sedat itum.

Tincturam è fructu faciunt hoc modo, Sumunt grana benè matura, eique insundunt aque calidæ, & ex subsidentia tabellâ conficiunt.

Observandum tamen (inquit *J. de Laet*) duplicem tincturam ad nos afferri: Unam simplicem & perfectissimam, coccineam, cuius usus est ad fucum feminarum, [insulani etiam Americani corpora sua eâ inungunt elegantæ causâ & ad Bellum sunt ut terribiliores, hostibus videantur] alteram cum Refina mixtam, & in magnos globos coactam, cui & credo fucum radicis admixtum; tingit enim colore colore magis quàm minato.

Granum parvum figura & colore *Urucui* non multum diffimile ex insula Barbados *Nata* nomine ad nos deferitur, quo in panes coacto tinctores utuntur pro pannis colore Limonis inficiendis.

CAP. VII.

Piper Æthiopicum Matthioli Park. *Æthiopium siliquosum* J.B. *Æthiopium sive Vita longa* Ger. *oblongum nigrum* C.B.

¶ B.

Silique plures ex uno tuberculo pendunt, unciarum duarum, trium, quatuorve longitudine, rotundæ, pennæ anserinæ crassitudine, nigricantes, incurvæ aliquantulum, thorulis pro contentorum seminum numero distinctæ, aliqui etiam rugosæ, fibris longis, lentis, fractuque contumacibus contextæ: interior substantia ex rubro nonnihil est cinerea. Semina distinctis comprehenduntur loculis (carneolo pariete unumquemque distinguente loculum) ex rotundo oblonga, difficulter è siliqua avellenda, magnitudine minimi Phaeoli, foris nigra & nitida, materiâ durissimula, rufescente, texturâ cancellata, (præsertim juxta pediculum quâ integitur) favos apum imitata. Sapor tam siliquæ, quam seminum ad Piperis nigri saporem accedit.

D. Grevius semina vel minimo Phaeolo dimidio minorâ esse scribit; at neque saporem habere Piperis nigri, sed potius Caryophylli, ut quod non valde acre sit, sed admodum aromaticum, præsertim ad ignem excalescitur.

Lobus Piperis Æthiopici similis Clus. Exot. l. 3. c. 16.

¶ Clus.

Non valde dissimilis erat Æthiopici Piperis lobis; nam & illorum instar articulis distinctus, & granâ in singulis continebat nigra, crassiuscula, rugosa, acris laporis; aliqui lobus crassior erat Piperis Æthiopici lobis, cortice denso constans, foris rugoso; coloris ex rubro nigricantis, superna & inferna parte duplici nervo à pediculo ad extremum lobum excurrente. Pluribus aliquot articulis prædictum fuisse verisimile est, nam post quantum articulum præcisus fuerat.

HISTORIÆ

HISTORIÆ
PLANTARUM

LIBER TRIGESIMUS SECUNDUS,

Arbores & Frutices vel anomalas vel minùs cognitâs
exoticas novas & in Europam nuper illatas exhibens:
Necnon Partes quasdam Stirpium minùs cognita-
rum.

UNC ergo Librum in duas partes dividemus, Altera erit

De Arboribus partim anomalis, partim ob descriptiones imperfectas minùs distinctè cognitis, partim denique novis, exoticis & in Europam nuper advectis, quæ nondum apud nos flores & fructus dederunt.

Altera de Partibus stirpium minùs cognitarum, nimirum 1. De Corticibus, & Lignis. 2. De Floribus & Folis. 3. De Fructibus. 4. De Succis sive Gummi sint, sive Resinæ, sive mixtæ & mediæ inter utrunque naturæ.

PARS PRIMA.

De Arboribus nonnullis Exoticis.

CAP. I.

Arbores Indicæ & Exoticæ ex Historiis Aromaticum Garcinæ & Acosinæ.

1. *Macer Veterum* C.B. *Macer Dischoridis* & *Græcorum* J.B. *Macer Græcorum* Park. *Ulmus affinis*, fructu vesiculis membranaceis & semine intus incluso composita.

Qui *Macerem* Græcorum & *Macin* Offic. unum & idem esse opinantur, ne illi multum hallucinantur. *Macer* enim cortex crassus est, contra *Macin* tenuis: *Macer* perquam astringit, *Macin* sapore subacris est: *Macer* temperatus est, *Macin* calida. Præterea Arabes, ut Serapio & Avicenna, de iis, ut de rebus diversis, distinctis capitibus agunt, & Avicenna *Macerem Talsafar* radicis corticem vocat. Tandem Veteres qui de *Macere* agunt nullam *Nucis Myristicæ*, cujus operimentum est *Macin*, mentionem faciunt, quod non verisimile est eos ignorare potuisse, aut silentio præterire voluisse, si illorum *Macer* cum *Macin* idem fuisset. Quin Plinius aperit *Macin* corticem rubeum radicis magnæ esse asserit. *Maceris* arbor, describente *Acosinæ*, vasa est, & multis ramis prædita, *Ulmus* multo major, cujus folia sex aut septem uncias longa sunt, duas lata, extenore parte dilutius virentia; interiore saturâ. Ea non alium fructum habere creditur præter semen quoddam, denarii magnitudine, tenue, cordis effigie, colore flavo, sapore verò Amygdale, aut nuclei Persicorum maiorum, tenui & candidâ tunica tectum, quod vesicâ quadam ex tenuissimis duabus simul junctis & transparentibus membranis constante includitur: ea autem vesica in medio folio nascitur, aliis magnitudine non dissimili, sed cuspidate obtusiore & circa pediculum angustiore, colore medio inter rubrum & fulvum, inæquali, & multis fibris à pediculo ad extremitatem rectâ lineâ ductis crispo & rugoso, haud abimilis illi quæ in *Ulmus* nascitur, paulo tamen latior & planior.

Succo lacteo prædita est hæc arbor uti *Morus*, radicisque habet illici perfamilis, magnas, crassas, in latum & profundum diffusas, & cortice tectas crasso, aspero, scabro, duroque, cinereo foris colore, interius albo dum recens est, cum ficcus flavescens & admodum astringens: Succo cum adstrictione nonnihil mordicante, quæ tamen mordicatio brevi evanescit.

Radix

Alia occurrit apud Marcgravium Guiraparie species Cap. 9. p. 108. descripta.

Arbor est magna & ampla, cortice similis arbori Guayabae. *Folia* fert parva, in ramulis oppositis opposita, in quolibet ramulo aequalia, paria, cylindracea aut similia, saturate viridia, nervo secundum longitudinem, & venulis transversis vix conspicuis praedita. Lignum interius coloris est obscurè olivacei, ad nigrum vergentis; exterius tamen ex parte est pallidum, & illud interius amari est saporis, si viride masticetur.

Ebeni species est, quare & à Portugallis *Ebeno* vocatur.

Folio decomposito seu ramoso esse videtur.

9. *Visquero Lusitanis* Marcgr. *Arbor Brasiliensis viscifera fructu longo tubo praedita.*

Marcgr.

Altissima arbor & latissime ramos suos expandens, cortice gryseo aut subrufescente; in ramis autem alternatim positis fert ramulos, quoddam directè, quoddam alternatim oppositos inque his opposita sibi folia parvula, foliis pene herbae viri similia, late viridia. *Flores non descriptis auctor.* Fructum habet longo tubo praeditum.

Hæc arbor dat copiosam resinam, mollem, viscosam, inodoram, colore picis quâ utuntur ad volucres capiendas illinendo super baculum ut nos solemus vitium; radius tamen Solis indurcescit, quare ii cavendi.

Dux dantur species, mitis & sylvestris.

10. *Anonymus Brasiliensis floribus umbellatis albis hexapetalis.*

Marcgr.

Caudice est recto, & mediocri altitudinis, cortice cinereo, ligno fragili & medulloso; superius in multos ramos, sed foliis fere nudos dispelcitur: *folia* tamen habet in illorum extremitatibus in frondes congesta, quinque, sex, septemve juxta se, superne dilute viridia, inferne albicantia, quadam oblonga, quadam parè rotunda, nervo secundum longitudinem, & venis transversis ordine sibi oppositis. Inter folia in frondibus etiam proveniunt pediculi duos circiter digitos longi, qui superius multos *stipules*, oblongos, in umbellam congestos sustinent, albos, hexapetalos, suavis odoris.

11. *Anonymus baccifera foliis salignis Brasiliensis* Marcgr.

Marcgr.

Cortice est cinereo albicante, multis ramis variè inflexis praedito. Lignum lentum, quasi Salignum obtinet: *folia* autem oblonga, directè sibi invicem opposita, solida, levia, superne egregiè viriditate splendens, & ad tactum instar holoserici. In extremitate ramorum fert multos *stipules*, spicatum fere racematim congestos, suo pediculo, deorsum incurvato insidentes, lutei coloris, & racemus florum elegantissime est dispositus: post flores nascuntur bacce Ribium magnitudine.

12. *Maratatabia Brasiliensis* Marcgr. *Arbor Brasiliensis foliis digitatis.*

Marcgr.

Arbor caudice recto assurgit, non crasso, cortice cinereo, superius autem duorum aut trium pedum longitudine pediculi enascuntur, in orbem positi, quorum quilibet continet septem, octo, novem aut decem folia in orbem disposita, sex, septem, octo aut novem digitos longa, superne viridia, inferne instar Serici glabra, insigni nervo & conspicuis venis praedita, foliis Ambaibe substantiâ & colore fere similia, pediculo infidentia duos aut tres digitos longa, cui è longinquo eadem Arbor videtur.

13. *Tangaraca I. Pisonis. Erva do Rato* Marcgr. *Frutex Brasiliensis, venenosus, floribus umbellatis rubris.*

Frutex est arborecens. Lignum habet lentum, & in ramis ramulos oppositos, & duo semper sibi opposita, vel etiam tria sibi opposita foliola oblonga profert, dilute viridia, eminente nervo secundum longitudinem, & conspicuis costis secundum latitudinem praedita. In summitate ramorum spica nascitur ex floribus multis umbellatim positis constans, oblongisculis, cylindraceis, rubris: pediculi autem florum croci coloris & longiusculi sunt.

Flores & folia praesentissimum sunt venenum. Radix verò mox exhibitâ tutum apud incolas remedium.

14. *Tangaraca III. Pisonis. Frutex Brasiliensis venenosus floribus umbellatis aereis.*

Planta est fruticecens *radice* crassa, *foliis* nunc alternatim, nunc sibi directè oppositis, ceterum crassioribus & rotundioribus quam priores Tangaracae. In extremitatibus ramorum pediculi longi, ex quibus *stipules* umbellati producuntur, primo albicantes, mox aureo colore relucens. Unde advena ignari, gratioris illicet colore, temeritatis suæ nimis magnas penas aliquando dederunt, modo eos occiderunt aut trucidant.

In harum foliis, floribus & seminibus tam altè posita est vis deleteria, ut vel ex levissimo eorum gustu corpus intumescat, mens turbetur, oculi incipiant caligare, vertigines animique deliquia obnoctant, denique mors ipsa sequatur, nisi quantocumque praesentissimo remedio obviam eatur.

Antidota praestantissima sunt radices *Ipecacuanbae* & *Caapia*: His proxima radices *Jaborandi* & *Jamun*. Quin ipsius *Tangaracae* radices tutissimum censentur remedium, magna quantitate exhibitæ.

15. *Curupicaiba*

15. *Curupicaiba Brasiliensis* Marcgrav.

Arbor cortice fusco, & instar Betulae crescens: *folia* habet opposita, quinque aut septem in uno ramulo, splendens, acuminata, non ferrata, Betulae foliis viriditate similia. *Florem auctor non describit.* In interioribus ramulis proveniunt folliculi, primum virides, deinde rubicundi, magnitudine & figurâ Pistaceorum; qui quemadmodum & lignum spirant odorem ferè ut *leica*.

16. *Gnapereiba Brasiliensis* Marcgrav.

Arbor est ligno gravi & solido, cortice brunno. Ramos & folia habet opposita, atque hæc quidem crassa, nervo secundum longitudinem, & multis venis secundum latitudinem, adhuc late viridia, magnitudine Pyri foliis aequalia. *Flores* fert multos in calycibus longiusculis, ex viridi subtecos. *Fructus* (quem tamen auctor non describit) decidens Cancrorem terrestrum est pabulum.

17. *Jecuriba Brasiliensis* Marcgrav.

Marcgr.

Arbor satis alta, cortice subcano: *folia* fert in ramulis alternatim oppositis, sibi invicem directè, vel etiam alternatim opposita, & in extremitate unum solitarium, tres digitos circiter longas, acuminata, nervo secundum longitudinem & venis transversis. *Florem* fert coruleum. Lignum hujus arboris egregium est ad varia sculpenda, nam ex ruffo brunnum est, & nigro undatum.

18. *Frutex anonymus Brasiliensis flore Keiri* Marcgrav.

Marcgr.

Cortice est gryleo; *folia* habet alternatim opposita, carinata, scaphe figurâ, circa extremitatem autem dentata, late viridia, splendida, venulis obliquis, elegantibus praedita. In extremitate ramorum spicatum proveniunt *flores*, & spica floribus adhuc clausis coloris est sanguinei elegantissimi, hinc fit flava, & flores se pandentes sunt flavi, pentapetali: culibet autem petalo subspice folium acuminatum pallidum; in medio floris *stamina* lutea congesta. *Flos* suavis odoris, ut Keiri nostras.

19. *Ibera-puterana Brasiliensis* Marcgrav.

Ligno est durissimo, ita ut aciem cultri retundat. Arbor magna & ramosa; fert *folia* alternatim in ramis opposita, tres aut quatuor digitos longa, figurâ cordis, sed in extremitate acuminata, tenuia, superius dilute viridia, inferius paulum pallida.

20. *Pyri sylvestris facie frutex Brasiliensis imminutus* Marcgrav.

Marcgr.

In modum Pyri sylv. crescit, ligno fragili, cortice cinereo. *Folia* fert Pyri foliis similia, densa, superius splendide viridia, inferius dilutius, alternatim ordine quæque suo pediculo crasso brevi appenda & deorsum inclinata. In extremitate ramorum proveniunt quatuor, quinque aut sex in racemum disposita corpuscula elliptica, Pilo majora, quæ seles apertissima *stamen* promunt tetrapetalon, petalis albis, crassius, interius ex albo viridantibus, magnitudine Lychnidis, inter quæ in circulum disposita sunt *stamina* alba, alta, 120 & supra numero, sesquidigitum longa, sili Serici crassi crassius, superius flavescens spongiosam adnascam habentia. In medio autem floris & horum *staminum* lorum aliud *stamen*, duos digitos longum, fortius, flavescens, erectum stat, superius habens cylindraceum capitulum. [Sylus hoc non Stamen.] *Flos* & visu pucundus est, & suavi Rose odore praeditus sed non ita forti. [Reliqua non supplere auctor.] Ramulos, inquit, hujus plantæ appendos habui in museo meo ad libros: noctu ad quemlibet exortum pediculi cuiusque folii, ut & ad quolibet folium floris exfudidat guttula splendidi crystallini humoris, quasi plantæ affixa esset, seminis majoris Sinapi mole.

C A P. V.

Arbores quædam ex Horto Malabarico quæ steriles, floræque & fructu aut saltem fructu vidæ esse feruntur.

Arbores hujusmodi tota specie steriles & fructu omnino destitutas dari nequaquam concedimus; nonnullas tamen rarius fructum proferre agnoscimus, quæque hujusmodi sunt quæ earum fructus ab indigenis non fuerint observate, pro sterilibus habentur.

1. *Nandi Ervatam* * H.M. *Syringa Malabarica lactescens, flore nivo, pleno, odoratissimo* D. * P. 2. F. 54. Commelini. P. 105.

Fruticulus est quatuor pedes altus, nascens in arenosis. *Radix* fibrosa, cortice albicante seu subrufo, in ramos se diffundens. *Stipites* ex radice assurgentes cortice sunt scabro, cinereo, cum ramis suis nodulati. *Sarculi* tenues & novelli virides. *Folia* è geniculis ex adverso bina petiolis brevibus & viridibus exeunt, oblongo-angusta, rotunda, antennis culpidè parvo & angusto, qui versis unam partem maxime inflexus est, eminentia, ad petiolum stricta, intus lactea, mollia, superficie lenia, superne obducunt virore, subtus diluore nitentia. Costa folii media, & nervi laterales etiam in

M m m m m m m 3 supra

supina parte eminent. Folia odoris & saporis nullius sunt nisi sylvestris. Flores in petiolis, qui supra ex origine foliorum etiam duo, tres vel plures simul oriuntur, plures junctim proveniunt, rosamuli, in totum candidi sui nives, odore suavi & grato, decem petalis oblongis compositi, antennis latioribus, crassifolis, rigidis, ac venis subulibus striatis, duplici ordine positis, quæ in exteriori ordine sunt quinque, in uno latere rectori linea striata sunt, ac magis crassifolia, in ali. colatere rotundior ac tenuiori margine, & crispo seu corrugato, extenuis nervulo striata, qui proximè marginem rectum exortus in eum ductu inflexo incurrit; quinque illa quæ in interiori ordine sunt, lateribus in utraque parte rotundioribus, ac non exactè uniformibus circumscripta, ac in oris undique corrugata. Flores autem calyci quinque parvorum foliorum, pedunculis fusciculis, qui extenuis viride dilutus & subflavus, interius flavo ac croceo rore, quo ungues foliorum tingit, conspersi est, infident. Gemmæ florum coricæ.

Sub tempus quo florum exortus instat, folia omnia decidunt, novæque simul cum floribus erumpunt.

Fructus num ferat dubium: imò ferre certum, licet ab Autoribus nostris non fuerint observati.

Hic fruticulus totus lactescit, in anno bis terve flores ferens.

Vires.

Succus ex ea expressus ac cum oleo mixtus dolores oculorum sedat facta capitis perunctione. Radix masticata, & in ore detenta dentium dolores sedat vermes enecando: cum oleo decocta fervit pro omni indispotione capitis, & præsertim ejus dolorem sedat, facta perunctione: eadem trita & in aqua epota lumbricos enecat: trita cum succo Limonis & oculis indita nubeculam tollit.

2. *Nandi-Erostam minor* H. M. *Jasminum Malabaricum foliis Malis Aurantii flore niveo odoratissimo* Commelin.

H. M.

A priore tantum differt, quod foliis sit nonnihil minoribus, quodque flores simplicioribus ac minoribus foliis constent, puta tantum quinque quæ sunt familia foliis florum prioris speciei, qui in exteriori ordine sita sunt.

Joan. Commelinus hanc plantam pro Jasmini specie habet, quoniam flores Jasmini floribus similes sunt, cumque folia foliis Mali Medici respondeant, appellari posse censet, *Jasminum Malabaricum foliis Mali Aurantii flore niveo odoratissimo*: à præcedenti autem omnino differe judicat. Nos potius assentimur Autoribus nostris testibus *avertatis* congenerem esse affirmantibus.

3. *Ber-Kalefiam* H. M. P. 4. T. 34. p. 71. *Arbor Indica foliis alatis, flore & fructu vidua.* H. M.

Arbor est mediocrius magnitudinis, caudice mediocriter crasso, scabro & nodoso, multifidis, ramis viridibus ac nodosis, in orbem longe latèque diffusis donato; Lignum albicans, odorem, cortice obductum crasso, cinereo, intus candido. Radix crassa, fibrata, albicans, cortice rubicundo (quamvis obducta; odor suavis, sapor acris & aromaticus. Folia geminata ordine parallelo ramulis inhyrentia; (quæ ramulis vocant nihil aliud sunt quam foliorum compositorum costa) oblongo-rotunda, glabra, superne atro-viridia & splendens, inferne subviridia & lanuginosa, in ambitu quadammodo crenata, odor suavis, sapor altringens. Flores aut nullo fert, aut inconspicuus, nec magis fructus; nam quos pro fructibus describunt excrecentiæ sunt Gallarum æmulæ, insectorum matrices, ad foliorum ortum, vel ipsi foliis innascentes, oblongo-rotunda, acuminata, primum virides, dein purpureascentes, glabri, nitentes, intus cavæ, ac substantia farinacea replete, intra quam unum alterumve insectum volatile è Papilionum genere hospitat: sapor aqueus & subaltringens.

Loca.

Nascitur ubique in Malabar, & frequenter in agris colitur ob folia, quæ eum in finem colligi solent, ut is agri stercorentur. Semper vires diuque superstes manet.

Nos negamus ullam arborem dari tota specie sterilem, idèque & hæc proculdubio fructus fert quamvis nondum fuerint animadverti.

4. *Asijagam* H. M. part. 5. tab. 59. *Arbor Indica foliis aduersis, flore flavo-escens tetrapetaloidæ, odorato, fructu nondum comperto.*

H. M.

Arbor est mediæ magnitudinis, quindecim circiter pedes alta, caudice mediocriter crasso, albicante, fusco-nigricante cortice cincto, ramulifera paucis in orbem diffusis donato. Radix albicans, nigricante cortice tecta, inodora, profundè terre inhaerens, fibrifera suis latè per eam diffusa. Folia ex aduerso bina circa furculos proveniunt, oblongo-rotunda, crassa, spithamam circiter longa, media costâ viridi-albicante: odor & sapor ingratus. Flores odori, flavescens, in fascias collecti, numerosi circa ramulos proveniunt, constanter ii è tubo oblongo, in quatuor subrotunda segmenta expanso, octo tenuibus, rubro-splendensibus ac longis *flaminibus*, atro-purpureis apicibus ornatis medium occupantibus; inter quæ stylus prodeit viridi-albicans, crassus, surrectus, acuminè tere. Quales fer fructus nondum comperitum est.

Loca.

Provenit variis Regni Malabarici locis circa Ethnicorum templa, qui istiusmodi arbores studiosè ibi colere solent, earundemque foliis & floribus ut in excrementis suis ad templa oranda. Semper vires, quæ annis flores, Decembris viz. & Januario mensibus, diuque superstes manet.

Vires.

E foliis contusis liquas exprimitur, qui cum seminis Cumini pulvere exhibitus colicam passionem sanare fertur. Foliorum pulvis cum Santalo citrino ac saccharo assumptus sanguinem reticere ac purgare dicitur.

5. *Talijr.*

5. *Talijr-Kara* H. M. P. 5. T. 38. p. 75. *Arbor Indica spinosa flore & fructu vidua.*

H. M.

Arbor est procera, 30 circiter pedes alta, caudice crasso, albicante, cortice cincto cinereo-furvo, glabro, ramulifera pluribus, in orbem longe latèque diffusis donato, qui oblongi, duri, rigidique spinis insuper muniti sunt. Radix albicans, furvo cortice tecta, odoris gravis, saporis adstringentis. Folia oblongo-rotunda, acuminata, in ambitu leviter crenata, crassa, densa, splendens, superne viridia, inferne subviridia; nervis aliquot è media costâ in latera excurrentibus: odor gravis, sapor sylvestris ac adstringens. At verò folia teneriora è vertice ramorum prodeuntia plerumque rubro-purpurea sunt. Flores & fructus, quod hætenus saltem innotescit, non fert.

Provenit variis regni Malabarici locis, præsertim circa *Warapulis*; semper vires diuque superstes *Loca.*

E radice in aqua cocta potus conficitur, qui acidis salisque humores per diaphoresin poterit *Vires.* evacuat. Ex foliis cum viridi curcuma in oleo frixis paratur linimentum, quod ad scabiem tollendam valde laudatur.

6. *Ben-Moenja* H. M. part. 5. tab. 57. *Arbor Indica foliis alatis, flore & fructu vidua, Ben-Moenja dicta.*

H. M.

Arbor est procera, triginta circiter pedum; caudice mediocriter crasso, furvo cortice cincto, ramulifera rursus, lignosis ac geniculatis pluribus donato. Radix albicans, amara, aromatica. Folia geminata in furculis proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, tenuia, lenia, glabra, superne viridia, inferne subviridia: odor gratus, hortensis. Nec flores nec fructus Auditoribus nostris innotuerunt.

Provenit variis Regni Malabarici in locis, præsertim circa *Aree & Poedegyl*. Semper vires. *Loca.*

Ex radice cum aqua decoctio fit alexipharmaca, quæ in febribus malignis valde exollitur. Ex *Vires.* cortice cum calamo aromatico & sale in Oryzæ infuso cocto potus conficitur, qui vomitum sanguineum è morfu serpentis excitatum protinus sanare fertur.

7. *Amelpodi* H. M. part. 5. Tab. 51. *Arbor Indica æscape floribus umbellatis, tetrapetalis.*

H. M.

Arbor est juxta magnitudinis, caudice albicante, cinereo cortice obducto, ramulifera viridibus & geniculatis pluribus donato. Radix fibrata, flavescens, inodora, amara. Folia geminata ordine decussato petiolis rursus circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, crassa, densa, mollia, glabra, superne splendens, inferne nequaquam: nervulis aliquot è media costâ in latera excurrentibus, ad quorum exortum noduli exigui, virides in averia folii parte conspiciuntur; odor acidus. Flores exigui, candidi, extremis furculis numerosi proveniunt, porrectisque columellis umbellæ specie panduntur, quatuor acuminatis foliolis constans, inodori, sapore subamaro.

Crescit locis petrosis ac montanis circa *Candenat*: semper vires. Junio, Julio, Augusto mensibus *Loca.* flores: Fructus vero nullo fert, affirmantibus indigenis: quibus tamen fides minimè habenda est.

Radix verò hujus arboris secum gestata Antidotum habetur serpentibus venenatis, atque idè *Vires.* magni vulgò æstimatur.

Cum cæteris Amelpodi speciebus (annotante D. Comelino) nullam planè habet similitudinem.

8. *Belutæ Amelpodi* H. M. P. 6. T. 48. p. 83. *Frutex Indicus æscape foliis binis aduersis, floribus pentapetalis candidis, unguibus luteis.*

H. M.

Frutex est ramis subviridibus. Folia contrariis inter se pediculis furculis innitentia gemina, è longo angusta, acuminata, ad pedunculum quoque stricta, mollia, spissa, glabra, in superiore parte subviridia, inferne dilutiora. Costa, quam in recta etiam prominentem habent, in plures disperitur. Saporis expertia, intus parum lactea sunt. Flores in furculorum summis proveniunt, quinque habent petala oblonga, candidissima, ab uno latere sinuata, ad unguiculos croceo colore leviter tincta. Odor ipsi nullus.

Montanis gaudet locis: Reperitur in *Tekencour*, aliisque locis pluribus. Floribus exhilaratur *Loca.* mensè Julio & Augusto, frondibus semper, fructibus verò nunquam, si credere fas sit uti *retulerunt, proculdubio decepti.*

Ex aqua, si usum roges mollicum, contrita & assumpta radix serpentum occurrat moribus, si *Vires.* usus in medicinis,

9. *Tondi-Teregam* H. M. P. 4. T. 60. p. 123. *Arbor flore tetrapetalo odorato, fructu nullo.*

H. M.

Arbor est procera, 60 circiter pedes alta, caudice crasso, ramulis rectis, longis, atro-viridibus, lanuginosis, alperis, fungosè intus medullis repletis, plurimis donato; lignum albicans, nigricante cortice cincto. Radix fibrata, albicans, lactescens, rursus, intus croceo, cortice tecta, inodora, saporis acris. Folia geminata ordine parallelo, petiolis longis circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda, acuminata, in ambitu crenata, crassa, mollia, glabra, superne viridia & nitentia, inferne subviridia & lanuginosa: odor suavis, sapor aromaticus. *Folioli* pediculis oblongis è foliorum interna sede circa ramulos proveniunt, terni aut plures simul congesti, purpurei, manibus confecti suavescentes, calycique viridi, lanuginoso ac quadripetalo inhaerent, quatuor acuminatis foliolis constans. Foliola hæc intercedunt totidem *staminnibus* purpurascens, medium occupante *stilo* pulchre rubente, capitulo albicante.

Fructus hunc arborem nullos ferre Malabaricos testantur: at nobis fides non facit.

Crescit

* Ind. Occid.
L. 13. c. 4.

10. *Canina arbor dicta* * De Laet. *Gacirna* Nieremberg. L. 14. c. 5.

Arbor ipsa & fructus Mori similis. E fructus succo syrupus paratur contra tussim & raucedinem. Materies arboris adeo dura est ut exsiccata & collata ignem filicis instar ejiciat.

* Ind. Occid.
L. 15. c. 8.

11. *Jequinguanu arbor* * De Laet.

Fructus fert fragis similes, quibus seminis loco continetur durissima faba, orbicularis, nigra, & instar Thraci lapidis resplendens amarissimo cortice. Supplet egregie vicem Saponis, & validius quam opium Inmega Lusitanicum detergit. Brasiliæ indigena.

12. *Ombou* De Laet. Ind. Occid. L. 16. c. 11.

Mangæ foliis similis est. Fert fructus Perficis similes, intus & extus, ubi maturerint plane lutescentes: nec nisi cum sponte decidunt edules.

13. *Cerupicaiba* De Laet. Ind. Occid. L. 15. cap. 8.

Folia Malo Perfice similia habet: cortex vulneratus viscum, quo Barbari in aucupis utuntur fundit: ipsa succum lacteum ficulneo similem, quod tamen inter Pruna computatur. Immaturo auctior est, & si mactetur os cum exquisito dolore attingit, maturus gratissimus est saporis, & omnino præcoccus similis. Incolæ *Puchamias* vocant.

* Ind. Occid.
L. 3. c. 25.

14. *Duchaminifera Virginia* * De Laet. An *Pissamin Virginianum* Patk? *Loti Africana* similis arbor C.B.?

In Palmæ altitudinem adolefcit, & fructum fert Mespilo quidem non ab similem, primò viridem, deinde flavum, ubi maturerit subrubicundum: qui tamen inter Pruna computatur. Immaturo auctior est, & si mactetur os cum exquisito dolore attingit, maturus gratissimus est saporis, & omnino præcoccus similis. Incolæ *Puchamias* vocant.

15. *Prunorum Indicarum in insula Maragnana nascentium decem genera recenset* J. de Laet. Ind. Occid. L. 16. c. 11.

1. *Pitom*, mole, frondibus & fructibus Pruno similis, sed fructus suavior est.
2. *Avenan* *horvib* *Acayon*, Pomo valde similis, sed fructus illius similiores sunt Prunis, nisi quod crocei sunt coloris, suavioris saporis, officulo perexiguo.

3. *Tachica*, Pruno admodum similis, floribus flavis quidem, sed fructus illius Prunis omnino sunt similes, lutei coloris, nucleo candido & suavi.

4. *Cayoven* & 5. *Mukay-ene* parum differunt à precedentibus.

6. *Ovayiron*; nascitur ut plurimum in arenis ad litus, nec adolefcit supra fruticis modum. Fructum fert instar majoris Pruni, rubri coloris.

7. *Marecti*; idem amat arenosum litus. Fructus illius acrioris est saporis.

8. *Marene*, non multum quoque abluat à Pruno; flores fert luteos, fructus instar Ceraforum longis pediculis, offe exiguo, carne crocea & suavi.

9. *Uva-ovallura*, ingens arbor, frondibus Pyri, floribus candidis; fructum fert *Pancorii* non ab similem, cute flava, dulcis saporis, offe interius facto ad Perficorum modum, nucleo Amygdalis paulo majore & ejusdem saporis.

10. *Copovish* *ajap*, Pruni arboris mole, frondibus castaneæ, floribus candidis & luteo colore mixtis. Fructum fert instar minoris Pomi, flavum, officulo intus exiguo, nucleo autem eduli.

His addo 11. *Jacarandam* Pruno arbori admodum similem, sed foliis latoribus, flore candido; quæ fructum fert duorum pugnorum magnitudine, & ubi coctus fuerit edulem. Barbari coquunt ex illo pulmentum quoddam stomacho inprimis amicum & salubre, quod vocant *Manipoy*. Ob nominis convenientiam suspicor hanc arborem eandem esse *Jacarandæ* *Margrov.* L. 3. c. 13. p. 136.

16. *Macaxoculifera arbor* * Nieremberg.

In parem cum nostris Prunis attollitur magnitudinem, simili etiam constat materie. Radices & folia libi respondent. Fructus *Macaxoculi* seu *Pomum cervinum* dicitur. Commune est omnibus fructibus adhærescentem stipitibus ramisque prius quam folia proferre, quod paucis admodum arboribus evenire solet: è foliis salimenta condimentaria acida cinnamini, emollire alvum: non admodum suave aut salubre præstare alimentum; atque earundem arborum cineris ope pelluam flavescere capillos. In quinguplici verò sunt hæc Poma differentia. 1. *Macaxoculi* dicta, quæ rubra sunt & in longam protracta formam, nucum Juglandum mediocrius magnitudine, ossibus magnis, firmis, extra & intra lentis, striatis, Dactylorum formæ, callo modico mollique & succo manante, intus luteo, quale est ipsum Os. In cibi hæc ulum veniunt, & ab aliis nostris præferuntur. Alvum emolliunt, & dulci acidique sapore palato sunt grata. 2. *Anyaxoculi*, quæ longè minora, colore luteo, orbiculari formæ, odore præstantiore, minore nucleo, rotundiorque & gustu jucundiora. 3. *Cocaxoculi*, ut Mexicani vocant, quæ à multis in Myrobalanorum referuntur genera. Pallidiora sunt, majora, maculis perspersa, graviorique calli. 4. *Anyaxoculi chichilicis*, minima omnium, coloris coccinei, sed quæ suavitatis odoris reliqua vincunt. 5. *Chichaxoculi*, h. e. sudore manantia, nucum Juglandum magnitudine, colore pallido, uberiori quam reliqua callo & minore nucleo.

* Hist. Exot.
L. 14. c. 318.

nucleo. Nascuntur in calidis quibusque locis, campestribus, hortensibus & humectis. Corticum arborum decocti jus scabiem ac crurum tumorem curat, pulvis verò ulceribus medetur.

17. *Tzopiloti Ximenis* * De Laet.

Arbor est grândis, foliis longis & angustis; fructu longo & grandisculo, officula quædam amara, nocturnum redolentia, Amygdalorum amarorum sapore, quem putridum post se relinquunt, continente. Extrahitur ex illis liquor quidam oleosus & emolliens, quique Amygdalarum amararum facultates obtinere videtur.

18. *Ajubatipka Brasiliensium* ejusdem.

Arbustula est quinque aut sex palmos alta, fructu Amygdalis simili, sed nigro; ex quo oleum ejusdem coloris exprimitur. Eo artus infirmorum ungere Barbari suum.

19. *Amygdala Granatenfis* De Laet.

Tereti est trunco Pinus instar, & genus quoddam Amygdalorum profert renum Ovillorum effigie, oblongum, sapore suavi & Hispaniensibus amulo.

20. *Jucacæ arbor* Nieremberg.

Malo Punice similis est, sed frondosior. Cortex Caryophylli odorem præ se fert, cinnamomi saporem, & zinziboris amarorem: quotannis nullâ glandium jactura detrahatur. In ramis columbarum hospitia, & quidem tam multarum, ut ex proximis regionibus venarum trajiciant, & naves columbis onerentur.

21. *Arber Naldirensis Candou* Durchaffi Jonst. Dendrol.

Suberi ligno affinis est, par Juglandi proceritate: caudici, qui fungosus & Subere levior, cortex candicans: fructus nullus. Lignum in alteris læcatur & exurit, miri de cætero usus. Ejus enim beneficio gravissima quæque etiam mille pondo de mæris profundo educuntur. Cingitur praticis quot necessaria operi exequendo esse norunt.

22. *Platanus Indica Acaba dicta* Nieremberg. Hist. exot. L. 15. c. 83.

Similis est ceteris Platanis, angustioribus tamen foliis, fructu triangulari, decem unc. longo, candido callo, ac nucleis multis & nigris, Cicere paulo minoribus mollioribusque & orbicularibus; ex quo Platanis genere linteæ conficiuntur.

23. *Platanus Ind. fulvo maculata* ejusdem *ibid.*

Fructu parvo est & tenui, in tres præcipuas differentias dividitur, *Talagata*, *Goyot* & *Bolongon* vocatas, fructu odore, & oris halitum in multas horas commendante, saporis grati & nostris Apianis malis, si exquisitè maturerint minimè cedente, colorèque extra viridi, ac diversâ magnitudine, temperatâ naturâ, aut paululum frigenti, sed aliquanto humidior. Platanus & pituitam generat, ventrem emolliat, & oris commendat halitum: quin post eam mos est Indigenis ab omni potione genere, nè ob immodicum humorem putrescant, abstinere.

24. *Umi Chilenisum* * De Laet. *Hispania Martilla*.

Fructus fert uvarum in modum racematim collectos, Pisorum magnitudine, granorum Mali grana forma & colore, sapore inter suavem & acrem medio. Exprimitur ex eo liquor clarus, ad vinum quam proximè accedens, qui feces sua sponte egerit: fit & laudatissimum acrum.

25. *Guvayirap Brasiliensium* * De Laet.

Arbor est proceræ & vastæ, frondibus perexiguis, floribus rubicundis, fructu uvam cuspam referente.

26. *Jubnalxochitl, aliis Colcaquahuil, seu Ficus orbicularis* * Nieremberg.

Sambuci Ebulive folia fert; Umbellæ flosculi orbicularibus ac pallentibus, interdum contractis, nocte hiansibus concervantur, unde acini racematim dependent, initio virides, dein coccinei, purpurei tandem. Radix est resinosa saporis. Dicitur folia imposita pectori lyncopen tollere; ex aqua epota sudorem ciere, fixa expresso prius fucos corpus impinguare, pulvis inperforis ulcera insinabilia curare, & resolutis ac uterino affectu laborantibus prodesse.

27. *Enguamiba Urubapensium* * De Laet.

Arbor est mediocri cortice rubescente, ligno fusco, medulla palléscente, foliis latis & concavis, quæ distinguuntur nervulis partim flavis, partim rubris; floribus racematim pendulis & herbaceis, fructu nigro, pleno grana, è quo exprimitur oleum flavum ad tumores resolvendos & adversus plagas. Nascitur in laxosis locis.

28. *Pilipoc*

* Ind. Occid.
L. 5. c. 23.

* Ind. Occid.
L. 12. c. 7.

* Ind. Occid.
L. 16. c. 11.

* L. 14. c. 37.

Viret.

50. *Agave treva ejusdem insulae De Laet ibidem.*

Folius est Aurantiorum, sed levioribus, floribus rosicidis, fructu amplo, cortice viridiore. Concludit intus acinos Granatorum instar, exiles, dulces & palato non ingratos.

51. *Ubbetaba Theveti J.B. Arbor Brasice folio excelssima Americana C.B.*

Miræ altitudinis est arbor, cujus rami alii alios subeunt, folia habet Brassicæ: singulos ramos onerat fructus pedem longi: fort & eadem gummi rubrum. Dum in America esset Thevetus, sibi m. p. ab eo loco quo subsistebat, observatam feli hanc arborem tradit, quam eminus artificiosius quam naturâ arbitraretur quipiâ effecit.

Ad hujus arboris fructum (inquit) innumere convolvant apes ex eo alimentum petentes, in foramen ejusdem arboris se recipientes, ubi mellificio & ceræ incumbunt. Harum apum duo genera describit, Alie nostrarum apum magnitudine sunt, quæ mel optimum conficiunt, ceram flavam. Aliud genus dimidio minus, quarum mel bonitate superat, cerâ tamen carbonis instar nigra est. Harum favos depopulatur bestia quadam *Hirai* dicta [Tamandua] i. e. Bestia mellis, de qua agere non est hujus loci.

Fructus *Ubbetaba* quamvis ab apibus appetatur, hominibus tamen non est edulis, propterea quod non facile maturefcit.

52. *Pimpinichi arbor lactescens J.B.*

* Lib. 1. cap. 68.

In omnibus continetis Indię oris (inquit Monardes) lacteus quidam succus elicitur ex arbusculis Malorum similidudine; Indi *Pimpinichi* vocant, è cujus ramis recisâ lacteus humor illico manat, aliquantulum densius & viscosus.

Hujus succi tres aut quatuor guttæ sumptæ validissime per alvum purgant bilem & aquas. Bibitur ex vino aut deficcatis pulvis deglutitur, pauca quantitate propter nimiam vehementiam. Vino aut jusculo assumpto ejus operatio intrinquitur & cessat subito. Idem traditur de Ricino Indico *Hernandez*.

53. *Arbor vinifera Couton, Juglandis similis J.B.*

In Canada provenit arbor (inquit Thevetus) crassitudine & figurâ similis Juglandis, cujus ulus diu incognitus mansit, donec quidam excindendo arborem observavit fluere succum boni saporis, qualis optimi vini Aurelianensis aut Beaunensis. Ejus succi subito collegerunt quatuor aut quinque magnas amphoras.

54. *Arbor Brasiliensis Juglandis similis nucibus carens C.B. Lignum Copa simile Juglandis ligno J.B.*

Scribit Leri in Brasilia provenire lignum, quod nominant Copa-*u* cujus arbor similis quodammodo Juglandi, non tamen nuce ferens. Afferes, uti vidit, pro utensilibus adaptati easdem cum Juglande venas sive fibras habent.

55. *Arbor tinctoria J.B.*

Thevet.

Glandiferarum nostrarum crassitudine est, fructum ferens Dactylis parem, ex cujus nucleo oleum exprimitur, miris virtutibus præditum. Aquæ permixtum eam croceo colore planè inficit, quo tingunt pocula ac pileos quosdam ex Junci vel Oryzæ paleis contextos. Præterea id oleum odore est Violæ Martiæ, olei nostri sapore. Quamobrem multi pisces, Oryzam absque cibis eo coniungunt. Oritur in Senegæ regno ubi Æthiopes degunt.

Locu.

56. *Baxana arbor venenata J.B. Arbor fructu venenato, radice venenorum antidoto C.B.*

In insula deserta prope *Ormae* Queionne dicta arbor est *Baxana*, cujus fructus vel minimum degustatus mox suffocat: id quod ipsius etiam umbra præstat, siquis vel quadranten horæ sub ea degustatus. Cum tamen aliis in regionibus epulæm arboris radix venenorum omnium sit Antidoto, illic lethalis, necnon & folium ipsius & fructus qui *Kabassi* vocatur. Hæc nobis non videntur verisimilia.

57. *Juwab Amazonum Clus. Arbor exotica foliis alatis C.B.*

Clus.

Hujus speciem accipiebat Clusius, teretes, inæquales, angulosos bacillos, rufescentes, in quibus inter binas appendices alternis nascebantur alata folia, sive verius alæ tenuissimæ & firmissimæ, quinquegenis & pluribus foliolis singula latera occupantibus præditæ, ut avicularum pennas opinari quiquam posset, magna quidem ex parte deciderant illa, vestigia tamen ubi hæssent satis adhuc manifestè apparebant. Illis alis tanquam penicillo nobiliores incolæ ut dicebantur ad corpora sua variis coloribus pingenda.

58. *Mippi,*

58. *Mippi, nonnullâ Indis Cajababa C.B. Clus. Exot. l. 4. c. 14.*

Clus.

Ad arbores se applicare Hederæ instar referebant nautæ, ejusque adhuc viridis & recentis taleas ab incolis teneretur contundi, & supra fracturas alligari; ossa enim fracta ferrumina. Interne multæ fibræ constabant fructum ad Clusium missum, quibus incolæ uti intelligebat ad colliganda tigna in suis ædificiis.

59. *Frutex Indis Orientalis Lavendulæ folio C.B. Arbor Lavendulæ folio J.B.*

Clus.

Admirandæ naturæ erat arbor sive frutex, cujus ramus trium pedum longitudinem non excedebat, crassitudinis diametrum circiter duarum unciarum erat; cuiusque fastigium in nodosum caput nonnihil exuberans delinebat, è quo sesquipedales quinque minores rami profluebant, adeo eleganti serie ac ordine dispositi quasi humanâ industriâ fuissent inficti, inferiori ramo facie quidem similes, sed molliores magisque succulenti. In horum comosis fastigiis folia adhuc inhærebant, virentia, formâ, magnitudine & colore Lavendulæ folia valde referentia, sed succi plena, aromaticum quidpiam spirantia, medium inter Angelicæ sylvestris radicem, gummi quod vocant Elemi, & Kunigundis herbam qualibus totum ramum vestitum fuisse ipsa in ramis vestigia indicium faciebant. Quantum verò ex refectione ramorum Clusio colligere licebat, densâ spissique medullâ instar Sambuci ramorum præditi fuisse videbantur.

Ex India Orientali in Angliam delatus est hic frutex, & à Jac. Garcto ad Clusium transmissus. Vires.

60. *Oxyacantha Americana Galli calcar dicta R.S. Mus. An Mespila Virginiana fructu coccineo D. Plucknet.*

Hujus baculus ulnam longus, absque ullis enatis ramis in Museo Reg. Societ. aservatur, diametro unciali, consistentiâ seu soliditate Ligni Oxyacanthini, spinis valdis cinctus, alternatim undique positus, eo ordine ascendendo, ut in eodem latere superior ab inferiore 43 circiter uncias distet; crassitie Galli calcaris majoris, & rectissimæ; non merè corticales ut in *Rubo* & *Uva* crispâ, sed ex iplo ligno egressæ ut in Oxyacantha vulg.

Hujus Oxyacanthæ seu Mespili folia & fructus ad me transmisit ingeniosissimus Vir D. Sam. Doody; folia denticulata. Spina est crassitie & figurâ Galli calcaris: fructus Sorbi aucupariæ baccam refert.

Planta Indica sanguinea panacea Park. i. e. Pl. sanguinea sudores excitans Monard. in Epist. C.B. Herba mortem aut vitam in morbo præstanti Monard. Lugd. C.B. Arbor Veneros sumus domans in Epist. ad Monard. C.B.

De his consulatur Monardes, apud quem nullæ earum descriptiones occurrunt: Mihi certè magna ex parte fabulose videntur ejusmodi narrationes. Idem dictum sit de Arbore aquam fundente.

Herba Indica ad rupturas utilis Monard. Park.

Hujus formam observare non potuit Monardes, tantum dicit miram habere facultatem in rupturis puerorum & adulterum, eaque u. m. Indum quandam recentem contusa & rupturæ impolita, abacito miro quodam ligaturæ genere, quo sine bracci non minus firmiter ligati incedunt quam si bracci essent. Fortasse ligatura sola ad curam sufficeret sine herba.

C A P. VIII.

Arbores Papriferae.

1. *Papryacea arbor Guaiabara J.B. Guaiabara in insula Hispaniola ex Oviedo Lugd. C.B. Ovied.*

Hispanis *Uvero* dicta est hæc arbor ab uvis, quod pro fructu uvas ferat. Materia est rubescens, rotunda, densa, atque ideo optima, præsertim ad carbonem, ramis expansis. Uvas edit rarissimas, atque à sele distinctas, Moris ferè concolores, exigua earum parte elucida; nam Acini sunt Avellanæ nucis magnitudine, nucleum tam crassum concludentes, ut parum carnis superest. Folium maximum, palmæ manus magnitudine par est, viride, aliquando rubrum, crassum & æquè spissum ut esse possit duo Hederæ folia simul juncta. Hispani in Hispaniola eo pro charta utebantur, tam prona quam supina parte literas acicula pingentes, modo recens esset folium & eodem die decerpam: venule autem cum tenues sint, scribentis manum parum aut nihil remanent. J. B. ex Oviedo.

2. *Papryacea arbor Copeia J.B. Copey in insula Hispaniola C.B. Copeia Americanorum Nieremberg. Ovied.*

Guaiabarâ procerior est; folio specie quidem simili sed duplo majore (spithemurum latitudine & rotundum ferè) crassiore, & ad scribendum aptiore cum acicula aut stylo; & quod venule tenuiores sunt minus scribenti impedimentum afferunt. Charta luforia: ex illis ab Hispanis fiebat. Fructus parvus est uti Prunum, elui satis aptum. Ex hac arbor pix non aliter elicitur quam è Pinu. Vide Nieremberg. Hist. Exot. lib. 14. cap. 85.

N n n n n n n

Papryacea

Pappraca arbor amplissima & tenuissima folia Nic. Costini apud J. B. & C. B. non alia esse videntur quam *Codia Panna* Malabaricum, quamvis Pappi usum Malabaribus aut Ceylonensibus præstare non legimus.

Pappraca arbor Tal. in provincia Magni J. B. C. B. quam arbor sit ex imperfecta & obscura descriptione Theveti colligi nequit. Quod dicit chartæ ulum præstare in tota India, Palmam *Lantur* dictam esse suspicari quis possit.

3. *Xagua Martijæ* Nierenberg. l. 14. c. 96. *Arbor Papprifera Xagua dicta.*

Non multum differt à Muza. Habet folia tam grandia ut quodque à pluvia tutetur in caput pertentum hominem totum ac silaneam penulam tergo iniecisset. Mirum quod de eo scribatur, Folio à radice quæ est arbori compactum eruto (facile namque per demissam cuspidem capum folium detrahatur ab arbore) in interiore illius tergo phillyra albuminis ovi pellicula similis reperitur candida; ea, ut ex arietis jugalati corpore pellis, exornatur, tollitque à suo cortice integra, nihilo minor Arietina vel caprinæ membranæ, cujus operâ utuntur omnes ac si membranas ipsas assequerentur, neque minus tenacem esse inquit eam phillyram. Forcipibus tantum sciunt quantum ad præsentem scribendi necessitatem sufficit. Fructus porcos pinguefacit, estque hominibus incommodus. Palmæ potius quam Mulsæ species videtur.

4. *Paprus arborea tenuissima ex Java* J. B. *Paprus ex Java* C. B.

Clus.
Librum arboris scribit Clusius habuisse se, tenuissimæ membranæ instar candidum, quo omnis generis scriptura perinde atque vulgari Pappo excipi queat. Eum in Java insula aliarum mercium permutatione Franc. Draci comites acceperunt. An pannus è libro arboris quo in insula *Tidore* foemine pudenda regunt; qui hoc modo fit. Delibratur cortex, & aqua maceratus donec mollescat ligno tunc, atque qualibet longitudine ac latitudine dividitur, adeo tenuiter, ut Serici velis instar venis transversim discurrentibus contextus videatur. *Pigefata.*

5. *Pappraca arbor cujus liber subpannici coloris* J. B. *Arborea liber subpannici coloris* C. B.

Clus.
Libri hujus fragmentum Clusio descriptam pedalis fere longitudinis erat, quatuor uncias latum, adeo levis ubique & æqualibus superficie, ut ne charta quidem scriptoria magis æqualis sit. Id tamen neque densum, neque crassum in 6 tamen pagellas nullâ difficultate separari potuit, quæ perbellè scripturam admitterent perinde ac charta scriptoria, nec atramentum transminerent. Et siquis (inquit) majorem curam in separando adhibere voluisset, in plures adhuc pagellas haud dubie dividere posuisset.

6. *Filum arboreum tenuissimum & candidissimum* J. B.

Candidissimi fili glomus à Gareth ad Clusium missus quem ex arboris cortice confectum scribat, candidissimis, validis tamen taminibus constabat, filo etiam à Lino aut Cannabæ deducto longè validioribus, 3 pedes longis, ex una parte resectis, ut longiora fuisse verisimile esset, ex quibus vitæ & similia ad muliebrem ornatum pertinentia commodissime fieri possent. *Clus. Exot. l. 1. c. 4.* Hujusmodi fili stamina ex Anglia habuit J. B. tres uncias longa, alba, Serici modo tenuia & firma: non monitis judicaret esse Cannabina.

C A P. IX.

Arbor febrifuga Peruviana China China & Quinquina & Gammaperide dicta, Hispanis Palos de castellera, Cortex arboris Cortex Peruvianus vulgo dicitur, inque pulverem redactus Pulvis Patrum [Sci. Jesuitarum] & Pulvis Cardinalis de Lugo. Angl. The Jesuits Powder.

Hujus arboris ramuli iconem ex Italia ad Regiam Soc. Lond. missam nobis communicavit Cl. Vir. D. Goodall M. D. quæ vera & genuina videtur; maxime quod conveniat cum descriptione D. Badi, qui se iconem arboris exatam Romæ, è Collegio Romano Jesuitarum natam refert. Videtur (inquit) hæc arbor aliquam habere similitudinem cum nostratibus. Nam folia ejus videntur similia cum his quæ sunt Prunorum ruborum, sic nec nimium patulis, nec acuminatis, præterea filamentos intertexuntur ambo, & per lineas finduntur. In floribus videtur mihi convenire cum floribus Malorum Punicorum, qui caliculum coronatum referunt. Hanc aliquando unâ cum aliis in es incisam, Deo volente, publico exhibere cogitamus.

Antonius Bolus Mercator celebris, honestus vir, qui multos annos in Peruvia commoratus est, & historiam arboris Italice conscriptam publicavit, referente Bollo, nasci eam ait in Regno Quiteni, peculiari quodam loco, qui patrio Idorum sermone dicitur *Lessa* seu *Lota*, distatque 60 leucas ab urbe *Quito*: locumque obtinere inter montium coronam.

Corticis pulvis debita dosi exhibitus adversus febres omnes intermittentes tutum, certum & minimè fallax est remedium, etiam experientia nostra. Egregius Vir D. Thomas Sydenham M. D. summum ad Febres intermittentes Specificum vocat, cujus ope nos nunc temporis tum humores illos in quorum redundantia febrium essentiam collocabant medici priores, tum etiam Dietam & regimen quodcumque fusque deque habentes, ac nihil nisi methodum pulvis exhibendo debita observantes, scopum rectè attingimus, vix ab illo aberrantes unquam nisi ægrem lecto nulla necessitate addicimus dum in ejus usu est. Tanta tamen est hujus remedia vis, ut non obstant eorum incommo-

quod

quod sci. Febris à lecti calore plus quam erat opus intendatur, ægrem nihilominus ad sanitatem ut plurimum reducat.

Pulverem hunc ante triginta annos, cum primò in Angliam inventus esset, ad febrium intermittentium curationem in magna existimatione & frequenti usu fuisse memini. Verum animaliter eum, quod scimus parca dosi exhibetur, paroxysmum tantum vel alterum aut forte plures avertit, nec febrem penitus expugnat, verum ægrotum plerumque recidivam pati; ob suspensiones nescio quas in crimen adduci corpis, & paulatim in desuetudinem abire: Donec nuperis annis D. Robertus Tabor, dosi ejus valde aucta, non minus felici successu quam incepto aucta, Febribus omnibus profigatis, usum reliquit. Hic enim non intra scrupulos subsistebat, sed ad drachmas & uncias ascendebat, indeque voti compos factus, magnam & sibi & pulvis famam conciliabat.

Vinum Gallicum à cortice Peruano intra breve tempus rubore pellucido tingitur, ut & pluvialis aqua, sed diluto magis, redificatus autem vini spiritus multo intensiore: hinc ut pateat hunc spiritum corticis Peruani tincturæ extrahendæ genium mensuram esse. Notat dignum tincturam ad febres sedandas aq. efficacem esse ac corticem, qui extractâ tincturâ viribus destitutus reperitur. Antonius de Heide in Centuria Observationum Obs. 70. Verum quicquid dicat hic autor, ego [D. Hulse] alique medici quibuscum consuetudinem habui corticis pulverem in substantia exhibitum efficacissimum esse semper comperimus, etiam adversus contumacissimas febres & quæ infuso ejus minime cedebant. Quin & insignissimus Vir D. Martinus Lister M. D. mihi afferuit infusum nihil valere, totaque ejus operationem subtilioribus pulveris partibus in liquore adhuc à defecatione relictis debere.

Ab eodem etiam edoctus sum pulverem corticis ventriosioris experientia propriâ non minus efficacem esse ad profigandas febres quam recentis, aliquo etiam respectu commodiorem, liquorem dumtaxat temporis vi illa cathartica quæ in recenti observatur, & æque ut verisimile est parti inhæret, paulatim evanescit.

D. Syon in libro Observationum *sur les fièvres & les spirages*, se accuratè & diligenti inquisitione habita commisit ait, Corticem Peruvianum dictum non trunci aut ramorum arboris esse, sed radicem; illorum enim, ut in particulis quibusdam ad se missis expertus est, minimè amarum esse. Quæ observatio alicujus usus esse potest is qui in nostro orbe hujus corticis succedaneum querant. Ego (inquit) nonnullarum periculum feci. Radicum Perficæ cortex asperitatis multum obdit, parum amari; unde apparere conducere eum ad diarrhoeam: Radicum Fraxini pariter asperitatis plurimum & acridinis pungentis ob copiam Salium quam continet, quæ febrifugam suam vim ei confert: Denique Cerasi nigra radicum cortices & asperitatis & amaroris participes sunt; earum itaque pulvis in febre Quartana exhibitus illam quidem diminuit, non tamen plane sustulit; ut non dubitem eum debito modo usurpatum, & jussu doctorum ad febres sanandas utilissimum fore. Qui plura de hoc Cortice velit, consulat medicos qui de eo ex professo scripserunt.

Nos commemorat D. Tamerlan Robinson M. D. iconem folii arboris febrifuge in Musæo Cl. Viri D. G. Courvine assertatam non bene quadrare figuræ D. Goodall, & D. Redi, quia folium non usque adeo acuminatum, sed acutius & subtruncatum esse videtur, quale fere cernitur in *Pomé & Tjere-Pomé* Hort. Malab. quæ in India appellatur *Kina* ab Indigenis, ex observatione ejusdem Amici. Sunt qui dicunt eandem semini arboris (quod Hispani Patrio sermone *Pipitas* de *Quina* vocant) figundarum febrium vim inesse; estque simile (ut aiunt) semini cucurbitæ: Alii dicunt *Pipitas* fructum esse illius arboris; addunt etiam refinam quoque inesse arbori, nescio an ejusdem virtutis cum cortice & semine, frustula quandoque ligni admiscuntur cum cortice, sed nulla amantia aut viribus donantur. Observavi Bolus arbores febrifugas Peruvianas plerumque omni cortice sine noxa spoliatis cerni, quod & Suberi commune est quod sic potius juvatur exuta, ut scribit Plinius.

C A P. X.

Fruticulus Aliquis floribus umbellatis folio Spirææ minore & angustiore.

Stemipodalem altitudinem ad spithamizæm vix excedit, virgulis pluribus affurgens teretibus, rubentibus, foliis vestitis alternatim positis, non admodum crebris, seiscuniam longis, senenciis latis, acutis mucronibus, ad margines serratis, denticulis acris non tamen aequalibus, glabris quantum in sicca discernere licet. Summas virgulas occupant flores velut in umbellis dispositi, qui cum plantulam invenimus Septembri mense jam præterierant. Semina ut & valcula amaritula qualia sint ob parvitatem eximiam in sicca clarè discernere non possumus.

Hanc stirpem itinore à Vienna ad Venetias in fumis Alpibus loco confragoso prope Pontebam *Leas*, Imperiale dictum oppidum invenimus cum aliis multis ranioribus. Qui per ea loca ita facient, eam investigent, diligentius observent & describant.

Nnnnnnn 3

C A P.

CAP. XI.

Arbores & Frutices rari & exotici à nobis nuperime observati in horto cultissimo novisq; & elegantioribus magno studio ac minore impensa undique conquisitis stirpibus referissimò Reverendissimi Domini D. Henrici Compton Episcopi Londinensis, qui & ipse, quoties à gravioribus curis vacat in contemplandis animam oblectat, & alia curiosis & industriis libero ad eas observandas describendasque edita permisso Historia Plantarum augende illustrandaeque designat.

1. Angelica arborescens spinosa, seu Arbor Indica Fraxini folio, cortice spinoso.

HÆC folia habet amplissima, ramola ad instar Angelicæ; Lobi seu folia partialia Angelicæ æmula, sed glabriora; costæ foliorum spinis obtitæ sunt, non admodum crebris, uti est & truncus arboris. Foliorum insuper pediculi latiuscula & velut membranacea basi caudici & ramis adnexi sunt. Folia hyeme decidunt. Vidimus in horto Chelcicano hujus generis arborem, quæ staturæ humanam altitudinem, crassitie brachium superabat, summa parte in ramos divisam. Sunt autem germina seu furculi, quos quotannis emittit, admodum crassi, foliis crebris obtiti. In quantam altitudinem excreverat, quo ætatis suæ anno florere incipiat, cujusmodi florem & fructum producat, quàmque diu duret nescimus: umbelliferam tamen esse suspicamur.

A D. Banister è Virginia transmissa est.

2. Arbor Tulipifera Virginiana tripartito Aceris folio, mediâ lacinia velut absissa.

Herman.

In proceram, Juglandis æmulam arborem adolescit, cortice [in junioribus arboribus] levi, fusco, aliquot cineraceis maculis asperato, odoris ignavi aromatici, nonnulli ad *Sassafras* accedentis, materie pallida, molli, medullâ paucâ ruffâ. Ramis spargit inæquales, ordine inconcinno: ad quorum nodos è digitibus pediculis prodeunt folia instar Aceris minoris, trilobata, nitida, quasi fornice essent resecta, palmum ampla, supernè viridia, infernè incana, aliquotque nervis ex dorso crassiore prodeuntibus incripta, superiori & intermedio lobo productiori, frontato, binis lateralibus in parvum obtusum mucronem abeuntibus. Singulos vero ramos & folia excludit parva oblonga theca, in duos foliaceas pinnas dehiscens, quæ ramis & foliis adolescentibus exarcent & decidunt. Flores formosissimi Tulipis similes proferunt, quos ficcato vidimus. Floribus omnium quos consulemus Virginie incolarum & advenarum consensu succedunt pro fructu Coni erecti, & ut videtur squamoli, sub singulis squamis bina semina, alis membranaceis claudentes. Huic ob convenientiam in partibus præcipuis adjuvamus aliam, quâvis in horto prædicto non reperitur.

3. Arbor Tulipifera Virginiana Aceris majoris folio, conis erectis.

Arbor hæc à præcedente differt foliis in plures lacinias, minis tamen profundè sectis; mediæ lacinie apice tantum, eoque non ut in præcedente rectâ propemodum lineâ abscisso, sed angulo obtuso inciso. In medio flore coni rudimentum conspeximus.

Hujus ramulum ficcum vidimus apud illustrem Virum D. Gulielmum Courtiæ Medii Templi Lond.

4. Laurus Tulipifera foliis subtus ex cinereo aut argenteo purpurantibus.

Hujus arboris folium tum formâ suâ, tum consistentia & glabritie ad Lauri folium accedit, estq; pariter ad margines æquale & minime incilum, verum pronæ superficiæ colore ex argenteo pulchrè purpurascens ab eodem differt. Florem autem speciosum Tulipæ æmulum proferre nomen arbori imposuit indicat. Fructus hujus non conus est ut præcedentium, sed bacca calyculata, autore D. Jo. Banister, qui Arborem ipsam, ni fallor, Laurum Tulipiferam bacca calyculata inscripsit.

5. Cedrus à Goa falsè dicta, rectius Sabina Gœnsii.

Hæc arbor nec Cedrus est, neque Juniperus, sed potius Sabina Indicæ Species. Non enim baccas producit, sed conos è squamis compactos, aliarum Coniferarum instar. Folia, odor, fructus, (qui & Sabina vulgaris sterili credita * conulus squamosus est) Sabinae speciem esse arguit.

* Ex observatione accurata D. Dale. Hanc arborem in Historia ex sententia Hermanni pro Juniperi specie descripsimus.

6. Nux Juglandis Virginiana nigra.

Hujus in historia Juglandium superius mentionem fecimus, eamque D. P. Hermannus in Catalogo plenius describit: cujus descriptioni addo Folia è duplo pluribus pinnarum conjugationibus quam vulgaris Juglandis componi. Nam cum vulgaris nostratus folia quatuor duntaxat paribus consent: Virginianus hujus octo plurimum componuntur: sunt etiam pinnule minores & per ambitum serratæ, colore viridiores; ut cum arborem primò viderem Juglandis speciem esse vi credere poterim: reliquam descriptionem vide in Appendice.

7. Arbor cortice foliis Fraxini instar pinnatis, & serratis, Negundo perperam credita.

Folia, quatenus observavimus in planta juniore, duabus pinnarum conjugationibus constant, folio [partiali] impari extremam costam quibus pinnæ adæque sunt, terminante. Pinnæ lingue Fraxinæ

nearum magnitudine aut ampliores, in acutos mucrones exeunt, dentibusque majoribus & etiam minoribus inordinatis obiter incitæ sunt, summa præsertim parte. Folium impari, quod diximus, extremam costam terminans ab angulo principio sensim dilatatur ultra mediam partem. E Virginid (ni fallor) delata fuit.

An Arbor hæc Garcie & Acofte Negundo sit nescimus: Folia ab eorum descriptionibus abluant.

8. Syrax arbor Virginiana Aceris folio, potius Platanus Virginiana Syracem fundens.

Folia quinquepartita divisurâ ad Aceris accedunt, media lacinia productiore, per ambitum serrata, majora paulò, longis pediculis nixa, nervis purpurascens. Fructus plulæ sunt rotundæ, Platani pilulis similes, proinde ad Platani genus nobis referenda videntur.

Plenam & accuratam hujus aliarumque stirpium Virginianarum descriptionem & historiam ab eximio Botanico D. Joan. Banister expectamus.

9. Corylus maxima folio latissimo Virginiana.

Hujus virgas tantum juniores & folia vidimus, quæ & forma & consistentia sua textura seu ad Coryli folia proximè accedunt.

Loto ætatis Coryli folio Dodart. Icon. Robert. non est hæc planta, est enim annua, flore albo papilionacea, maculâ violacæ notata; qui succedunt filique, semina nigra continentes.

10. Oxyacantha, Spina sancta dicta. Mespilus Virginiana fructu coccineo D. Plucknet (rustico C.B.)

Folia hujus magnitudine & aliquatenus etiam formâ ad Ribesii folia accedunt, minis lacinata circumcirca argus denticulis incitæ. Spina validissimè, prælongæ, acutæ, furculos etiam ipsos quibus adnascuntur crassitudine æquantes & foliorum sinub. exeunt. Fructus plures simul in summis virgulis, umbilicati, pulchrè rubentes, seu coccinei, pauca pulpa quinquè intus officula arcuè invicem commissa, dura & frangi contumacia continent, Mespulorum in modum.

Hæc (ni fallor) est Oxyacantha Americana Galli calcar dicta, cujus mentionem fecimus inter Arbores imperfectas, N. 64.

11. Arbor trifolia venenata Virginiana folio birsuto.

Folius hirsutus, eorundemque pediculis & costis mediis nervisque rubentibus à Vite Virginiana trifolia differt.

12. Rhus Virginianum Lentisci folio.

Folia integra ex pluribus pinnarum conjugationibus componuntur; quinque aut sex numeravi. Costa media quibus pinnulæ adnectuntur, membranis foliaceis angustis utrinque exstantibus à conjugatione ad conjugationem extensis augeatur, Inguam in modum aut etiam Lentisci; eaque ut & nervi pinnarum seu foliorum partialium medi rubent. Folia minime serrata sunt quò à Rhois vulgaris & Virginiani differunt, multò etiam minora sunt & breviora hujus foliis; in acutos tamen pariter apices desinunt. Flores racematim in extremis ramulis nascuntur: Nam in horto Fulhamensi floruit. Arbor est gummiifera.

13. Amomum Virginianum Corni semina facie.

Hunc fruticem olim Londini accepimus Amoni Novæ Angliæ nomine. Virgis rubris & foliorum figurâ Cornum feminam refert. Observante Cl. Viro D. Leon. Plucknet, fructus spartum è foliorum alis exit. Quantum hæcenus vidimus humilior est multò Corni semina vulgari.

14. Senecio arborescens Virginiana Atriplicis folio.

Herba est frutescens, virgultis ligneis, humanam altitudinem superans. Folia crebra Atriplicis Pes asperinus dictæ æmula, sed rigidiora nullo ordine ramulos cingunt. Summas virgas occupant flores coarctati lutei, nudi.

15. Solanum pomiferum frutescens Africanum spinosum nigricans Boraginis flore, foliis minis profunde lacinatis, spinis multò longioribus majoribus & crebrioribus horridum.

Differt ab hujus generis Solano seu Chunda ab Hermanno in Cat. Hort. Leyd. descripta foliis minis profundè lacinatis, spinis per caules & folia longioribus & crebrioribus.

Cultræ etiam in Horto Episcopi, Chundæ speciei nullis præterquam in floribus calyce spinis donata. Aliam plantam eisdem conspecti, quam Solanum Bete folio vocant.

Multarum è prædictis arboribus folia & ramulos habeo ex dono amicissimi Viri & diligentissimi Botanici D. Sam. Doudy.

CAP. XII.

Arbores & Frutices varietes, quorum partes aliquae exsiccatas [ligna, ramulos, folia, fructus] vidimus in illustra Vri D. Gulielmi Courtine Medii Templi Londinensis Museo, ingenti supellectile Re- rum naturalium, atque etiam artificialium, rariorum & selectiorum instructissimo, earumque tam curiose nitide & eleganter asservatarum, ut per totam Europam haud temere reperias quod ei conferri neclum praefertipset.

1. Arbor Tulipifera Acria majoris folio, comi erectis è Virginia vel Carolina, superius memorata.
2. Arbor pentaphylla Virginiana, floribus spicatis monopetalis.

Folia habet in eodem pediculo quina, acuminata, serrata, ad modum *Semouae* Pifonis.

3. Arbor conferta odorata, foliis Salicis rigidis, leviter serratis, è Carolina.

Folia longa angusta, hic illic leviter incisa aut serrata; manui affricata odorem suavem exhalant. Coni numerosi, parvuli, è plurimis squamulis compactis, Elagno Cordi seu Myrto Brabanticae dictae quadantenus affinis *D. Tamer. Robinsoni* videtur.

4. Arbor spinosa Virginiana, caudice & ramis Lanigera spinose Malabarica similis; an *Herculis* Clavae Mus. Societ. Regiae?

Corticis sapore acri & fervido à praedicta arbore Malabarica differt. Truncus quem asservat hujus arboris *D. Courtine*, tredecim uncias ambitu superat. Spinæ incurvæ tertiam digiti partem longitudine non excedentes tuberculis obtusis pyramidalibus digitum & amplius altis innascuntur. Sane autem tubercula hæc seu spinarum bases, quantumvis magnæ, merè corticales, nec è ligno ortum dicunt.

Qualem florem aut fructum producat nobis incertum. Eandem esse putamus arborem quam describit *D. Grevius* in Museo Societ. Reg. Londin. Clavæ Herculis appellatione.

5. Fruticis exotici ramus in clavatam echinatum siliquam terminatus. *The Torch-pod.*

E crasso & lignoso principio in siliquam teretem lignosam clavatam, spinis undique obstitam dilatatur. Spinæ crebræ duas tresve uncias longæ, è vertice oblongi veluti pediculi plures huc illic sparguntur. Siliqua intus membranaceis rotundis transversis laminis, pluribus unâ commissis, repletur: Membranas feminula interjacere videntur. Prima facie nemo siliquam esse suspicaretur, sed ligni duntaxat exumescientiam.

6. *Tamarindus* Occidentalis siliqua subrotunda, Carandas fortè Bonii.

7. *Bonduch* Indorum, Siliqua minime spinosa.

8. Ramus Arboris peregrinae fructum Fici similem gerentis, fructibus omisus.

Non est autem hæc arbor Ficus species, sed Pruni cujusdam fructu Ficiformi, aut forte Palmæ: Fructus enim non grana seu semina parva, sed unicam intus nucem seu officulum grande continet; proinde minus rectè à nobis Commelinum secutus p. 1438. cum *Hondir-Alon* conjungitur.

9. Fructus oblongus utrinque acuminatus seu conicus, levius, splendens, radicans, quæ Castaneæ species videtur.

Putamen crustaceo Castaneæ in modum tegitur. Putamen autem illud prope alteram extremi- tatem late dehiscit, quâ adhaerisse videtur vel furculo, vel alii cuidam exteriori tegumento.

10. Fructus tetrapyrrenus sub putamine ligneo pulpam mollem continens.

Nuclei quaterni oblongi sunt in singulis cellulis singuli, validis intersempentis à se invicem secreti. Alios præterea multos fructus apud eundem vidimus, quos partim quia jam ab aliis descripti sunt, partim quia descriptos suspicamur, omitimus. Multas insuper Corallii, Corallinae & Spongiae species de quibus in Appendice.

Caroba siliqua minore & Arbor Jude Virginiana ibidem visâ, ad congenere referende sunt.

CAP.

CAP. XIII.

Arbores quorum ramulos exsiccatos vidimus apud insignem Botanicum, D. Leonardum Plucknet M.D.

1. **Q**uercus Virginiana Castaneæ folio.
2. Arbutula Zeylanica Aceris folio baccifera Hermannii. Hujus multæ species foliis ad- versis, & æternis; glabris, & hirsutis.
3. Eundem alia species spinosa, foliis æternis.
4. Laburnum spinosum Americanum flore rubro Muntingii.
5. Rhamnus Virginiana, Pruni folio, fructu nigro, officulo compresso *D. Banister.*
6. Thymela Africana floribus ruberrimis Hermannii.
7. Acer Bengalense foliis Laurinis.
8. Rhamnus Orientalis Ligustri foliis, spinis atro-purpureis recurvis.
9. Arbor è *Cormandel* fol. amplis Myrsinites rigidioribus.
10. Arbor Indica Juglandis folio balsamifera; quæ succrevit in Horto maxime Reverendi Episco- pi Londinensis *D. Henr. Compton.*
11. Arbor Aromatica è *Cormandel* laurinis foliis binis ternisve.
12. Arbor venenata similis è *Madagascar*: an *Katou-mail* Elou H. M.
13. Frutex aculeatus Orientalis Ilicis folio: an sit baccifer non bene memini.
14. Frutex baccifer foliis Mali. Granatæ è *Cormandel.*
15. Frutex baccifer foliis Rorimarini obtusis, & carnosis, plurimis ex uno puncto prodeuntibus. E *Cormandel.*
16. Frutex baccifer foliis Lini vel Cassie Poeticæ. Ex eodem loco.

Præter alias multas, quas in Horto suo siccæ, omnium quos unquam vidimus domesticis & pere- grinis stirpibus referissimò, curiose asservatas idem eruditissimus Vir nobis conficiendas benignè obtulit: Nos autem ob angustias temporis quibus premebamur observare & adnotare non potuimus. Earum Catalogum brevem, Historiam ab ipso *D. Plucknet* expectabimus.

PARS SECUNDA.

De Partibus stirpium minus cognatarum.

SECTIO PRIMA.

De Corticibus nonnullis exoticis.

1. Cassia adulterina vel Pseudo-cassia nomine datus cortex J. B. An Cinnamonum seu Cassia crassior, Pseudo-cassia C.B?

HO.C. nomine exhibitus cortex, crassitudine ferè semunciali, Maceris æquat corticem, colo- ris ferruginei, punctulis albicantibus aspersis, superficie tam convexa quam concava levî, substantiâ nullis fibris intertextâ, sapore nullo evidenti.

2. Lignum aromaticum seu potius cortex Monardii J. B. Canella ex arbore Clus. C. B. *Monard.*

Lignum hoc, quod quis primo intum Guaiacum putaret, adolescens candela fragrantissimi odoris fumum excitat, alioqui insipidum & inodorum haud siccus ac lignum commune aliquod. Corticis ferè odor aromaticus præstantissimus, sapor Macis aut Nucis molchate, eoque etiam vegetior ac su- avior, aromaticus sua gratia vel quodvis Cinnamonum & acrimonia ipsam adeo piper superans, & vel ex levi densum aërem omnes fauces pervadens ac tota ferè die imbuens.

Lignum quod pro hoc habuit Clusius non minus grave erat quam Guaiacum, candidius tamen, licet nigricansbus aliquot venis distinctum; illius etiam cor nigrum erat instar Guaiaci, odor autem valde tenuis erat, ut qui vix percipi posset, sapor verò nonnulli calidus.

Clusius in ea opinione est ipsi ligno aliquas inesse facultates illis quæ Guaiaco tribuuntur non dissimiles.

3. Laurifolia Magellanica cortice acri C. B. Cortex Winteranni acris fere Canella alba J. B. An Ligni aromatici Monardii cortex?

Clus.

Wilhelmus Winter qui *D. Franc. Drake* ad Magellanicum usque fretum comitabatur Anno 1567, ukenus non progressus, navim ejus præfectus erat Anno usquequente in Angliam reducitur, atque collectum isthic corticem referebat, viroiori Canella cum substantiâ tum colore non valde dissimilem, pleunque

4. *Lignum nebriticum* Park. *nebriticum cereale & flavo tingens* J. B. *pergrinum aquam carileam reddens* C. B. *Casti seu Aquens serpens* Hernandez.

Hernandez.

Alis *Tzapalapatis*, seu medicina sanguinis coccinea. Frutex est magnus, stipitem ferens enodum, crassum. Materia Pyri est, foliis Ciceris, minoribus tamen, Rutaceisve fere majoribus; flore luteo, elanguescente, parvo & longiusculo, composito in spicas.

Provenit regionibus moderate calidis, qualis est Mexicana; & interdum etiam fervidioribus, qualis est Quahuchinacensis.

Ejus usus (inquit Monardes) jamdiu receptus est [in Hispania] ad renum vitia, urinæ difficultates & incommoda: postea experimento compertum est, ejus aquam in jecoris & lienis obstructionibus utilem esse. Fit autem hoc modo, Lignum affilatum & minutim concisum in optima & limpidissima fontana aqua maceratur, atque in ea relinquitur donec aqua à bibentibus assumpta sit: depidissima fontana aqua affundunt, atque hoc toties repetunt donec lignum nullam amplius tincturam reddat. Dimidia circiter hora post injectum lignum cœruleum aqua colorem dilutiorem contrahit, qui sensim pro temporis diuturnitate interitur. Adulteratur ligno illi simili, quod aquam croceo colore inficit. Addit Hernandez febres extinguere & colicis mederi: atque hæc potentius præstare si radices *Meli* adiciantur, quamquam ventriculorum laxent. Exolefcit post quindecim dies virtus. Mirum verò quòd saporem aque non mutat.

Ex nostra observatione lignum hoc aquam cui infunditur flavo & si diutius relinquitur croceo colore tingit. Si aqua sci. colorata phiala vitreæ excepta inter lucem & oculum collocata per radios refractos spectetur. At verò si oculi situs sit inter phialam & lucem, & aqua per radios reflexos spectetur cœrulea appareat tinctura; ut cuius volenti fide est experti. Quod idem in vitro croceo colore tincto observatur: quotquot enim radii à vitro ad oculum reflectuntur cœruleum colorem exhibent, quotquot verò per vitrum ad oculum transeunt colorem flavum croceumve repræsentant, ut totum vitrum in hoc situ flavum, in illo cœruleum appareat.

5. De Santalo. *Saunders.*

Apud antiquiores Græcos nullam Santalorum mentionem invenimus; sed apud Arabes, qui ea nobis ostenderunt, & tria genera fecerunt, *Album, rubrum & citrinum.*

Santalum citrinum Park. J. B. *pallidum* Ger. C. B. *Belloto Saunders.*

J. B.

* Ut aqua infusum fuerit petat.

Decoratita Santali citrini quæ adferuntur fragmenta truncum arguant satis crassum. Est autem lignum solidum, ponderosum*, pectinibus rectis, quo fit ut haud difficulter in rectas lineas findatur: colore ex pallido rufescente, ac venis flaviscentibus, ac nonnulli in citrinum vergente, unde nomen; sapore aromatico, amariante, cum acrimonia sœpius implente, & ad caput usque penetrante, gravi, odore fragranti, molchum nonnulli æmulante, aux lane ex eo ad rosarum odorem nonnulli vergente.

Santalum album J. B. C. B. Ger. Park.

Parum colore differt à citrino, magis pallescit, Pyri ligno quod pallidum sit colore satis simile: aliqui eadem substantia, eadem textura, & pectines idem. Sed odore inferius, quippe qui debilis vix percipitur, uti nec fapor.

Scribit Garcias inter utriusque Santali [albi & pallidi] arbores tantam esse affinitatem, ut pallidum à candido discerni non possit, nisi forte ab ipsis incolis qui eas mercatoribus vendunt.

Caterum (inquit) Santalum in Nucis Juglandis magnitudinem attollitur; foliis admodum virentibus, Lentifolii æmulis: flos ex cœruleo nigricat: fructus Cerasi magnitudine, primum viridis, deinde niger, insipidus & admodum caducus. Inodoram ferunt esse arbores nisi detracto jam cortice exciccatam.

Nascuntur hæc genera in India ultra Gangem, plurimum verò in Timor insula quæ undique portuosa est: inveniuntur etiam in Verballi portu Java; vehementer quidem odoratum, sed brevi senescent. *Ger.*

Quantum ex hac Sandali descriptione colligere licet, inquit Clusius, valde erit dubitandum, an legitimum Santalum pallidum habeamus; quandoquidem scribit vix in Lusitaniam deferri, quam ejus pretium majus sit apud ipsos Indos quam apud Lusitanos. Fieri igitur poterit, ut aliquod aliud odoratum lignum nobis pro Santalo legitimo obtrudatur.

Ligna hæc epatica sunt ac cardialia: Usus præcip. in lipothymia, palpitacione cordis, obstructione epatis. Extrinsicus in catarrhis, cephalalgia, vomitu, Epatis intemperie calida (in Epithem.)

Arabes eoque secuti plerique medici recentiores Santala frigida esse statuunt: Verum J. Bauhinus alius, & quidem rectius ex gustu & effectus ea calida esse decernunt. Elethiarium Diatrion Santalon, quod ab his nomen accepit, præscribit solet à medicis adversus calidam hepatis intemperiem, epique obstructionem & icterum, necnon ad ventriculi & viscerum debilitatem.

Garcias magnam Santali albi & citrini quantitatem per universam Indiam absumi scribit, quia omnes fere ejus incolæ, five Mauritanii, five Gentiles illo in mortariis lapideis contuso & aqua macerato sibi universum corpus inungunt; deinde ficiat fuisse ad ætus corporis tollendos, & odoros conciliandi causâ. Indi enim plurimum odoribus delectantur.

Invenitur (inquit idem) & in Malabar odorati ligni genus, Santalo albo persimile, quod se in febribus indigene inungunt, lingua Malabarica *Samburana* appellatum. Commendatur ad Erythip-lara & inflammationes, atque Santali rubri modo quo utuntur.

Parkinsons

Parkinsons Santalum album in pulverem redactum & vel in ovo forbili sumptum, vel in vino rubro super cineres calidos per noctem infusum & hautum ad spermatis fluxum in utrovis sexu commendat.

Santalum rubrum J. B. C. B. Ger. Park. *Red Sanders.*

Lapides fere duritiei & ponderis sunt & Santali rubri truncus frusta, quæ delibrata importantur, colore intensius rubente quam lignum Brasilium, ut fere nigrescant, pectinibus rectis densissimis, interdum crispis ruber aut nodositate vestigia imitantibus. Odorem nullum evidentem spirant, sapore fere saturo cum levi adstrictione. Commansum vix modicum salivam rubeo colore tingit, at linteo affricatum tingit.

Garcias Santalum rubrum & lignum Brasilium eo inter se differre scribit, quòd Santalum rubrum neq. dulce sit, neque inficit; at lignum Brasilium utrumque. At vero Santalum rubrum quod ad nos adfertur rubro colore inficere Botanici plerique testantur, & experientia confirmat, quamvis aliud magis, aliud minus.

Porro rubrum Santalum non nascitur in Timor, sed loco valde distante, viz. in India intra Gan- *Locus.* gem fluvium, in Tanafarim & maritimis quibusdam Charamandel. Ex his locis omne Santalum rubrum adferri pro certo asserit Garcias.

Hoc genus Santali refrigerat & astringit: unde quicquid virium Arabes aliquæ adversus ardores *Vires.* aliisque morbos calidos Santali attribuit, hæc potissimum conveniunt. Rubri Santali (inquit Garcias) apud Indos exiguus est usus & rarus. Utuntur tamen contra febriles febres eo tempora, frontem & arterias inungentes.

Abelicia seu *Santalum adulterina* Cretica J. B. *Pseudo-santalum Creticum* C. B. *Pseudo-santalum Cretica Abelicia* dicta Park.

Abelicia, autore Hon. Bello, arbor est magna, recta, multis ramis prædita, ad speciem pulchra, cui folia Alaterni, sed rotundiora, profunde serrata [quos flores proferat ignorare se fateatur.] Fructus magnitudine Piperis, figurâ quasi rotundus, colore inter viridem & nigrum medio. Materies ligni dura & paululum odorata: pulvis enim hujus Santala imitatur.

Arbor hæc in foliis montibus Leucis, eorumque altissimis jugis provenit; & ex ea trahes fiunt. *Locus & Vires.* Antiquis ignotum fuisse putat Honor. Belli, nisi sit Ulmus montana Theophrasti, lib. 3. c. 14. Sed folia neque leviter serrata sunt, neque magna, ut Pyn, verum longe minorâ.

6. Ebeni J. B. *Ebon.*

Hujus duo genera describit J. Bauhinus, Verum seu genuinum, & Sylvestre.

Verum dictum sylvestri ponderosius est, nigrum, alibi interdum colore nuci Juglandis, aut etiam pallidius; quam coloris varietatem in bonitatibus notis habent: passim cum minutis quibusdam seg-mentis (sarcinatum longe frequentibus, aliis splendens nec impressis refertum. Schickardus Architectus aliquando fere rarius hominis crassitudine truncos se vidisse testatur, sed nullum unquam quod non putredinis aliqua labe alibi fuerit infectum; quale & nos aliud habemus (inquit J. Bauhinus) ac Suberis quodammodo fungosâ substantiâ in parte quadam; quod ætati & corruptelæ tribuissent, ni si monuisset aliter.

Sylvestre vocatum prædicto nigredine ac pondere cedit, sed vix elegantia ac splendore: passim quoque lineis, seu sarcinacionibus quibusdam vestigis, verum non ut in priori profundius aut incis, nihilominus tamen splendens, conspicuum. Veri portio adolefcens flamma non injucundum spirat odorem, ut nobis quidem videtur, non tamen sine odoris quadam gravitate peculiaris. Utrumque aque injectum protinus fudit, & vix aliud è lignis invenias ponderosius. Videtur tamen sylvestris nonnulli pinguior & oleaginosior esse.

C. Bauhinus etiam duo genera habet, ea sunt,

1. Ebenus Theveto in Indis insula Palumbotere præstantissima & nigra. Val. Cordus scribit quosdam Guaiacum lignum Ebenum esse contendere, & Pena censet Officinarium Ebenum speciem Guaiaci esse. Verum meminimus (inquit J. Bauhinus) ab Autoribus prodi frondes Ebeni Buxo similes; at Guaiacinas allatas vidimus Comari Lavuræ facie. Præterea Guaiacum neque nigra materie est, & venas pectinum modo discurrunt habet.

2. Lignum pice fere nigrum & polito ebores levius: arbor crasso cortice vestita: in cuius intimis Ebenus clauditur. Ejusdem generis ligna rubenta, & cerea modo flaventia reperiuntur in insula Mauritiana.

Theophrastus Ebenum Indis peculiarem esse scribit, cuius duo genera, alterum præstanti pulchroque ligno, alterum vile ac ignobile; ipsa arbor fruticosa est velut Cytisus. Virgilius quoque, *Sola India nigrum*. *Fer densum*, inquit. Verum observante Pinto, Heracleum cum Æthiopis intelligi maluit, & in tribui vicem regibus Perfidis è materia ejus centenas phalangis tercio quoque anno penicillat Æthiopas cum auro & ebore. Et Dioscorides, qui duplicem Ebenum describit, alteram eamque optimam Æthiopiam facit; alteram bonitate inferioriorem Indicam.

Plinius duo genera ita distinguit, 1. Rarum id quod melius, arborum, truncus enodi, materie nigri splendoris, ac vel sine arte protinus jucundi; 2. Alterum fruticulosum Cytisi modo, & tota India dispersum.

Ebenum fossilè & lapideum, quod Georg. Agricola describit ad septimi libri De nat. Fossilium fere calcem, alia longè res est ab Ebena vulgaris hodie usis & notitia.

Vulgare Ebenum non esse Æthiopiam Dioscoridis vel his argumentis probatur, quòd gustu non fit mordax, nullam dum manducatur offendat acrimoniam, nullum igni injectum emittat odorem, nec ullam pinguedinem, si accendatur, fundat. *Jo. Bod.*

O o o o o o

Theophrastus

Attendamus experimenta Antonii de Heide in centuria Obliæ 7. quæ ad me transiit D. Hufi:
Ad febrem quondam sedandum Ligni Colubriini pulverem assumpsit Tornator quidam circa
vesperam. Subsequente nocte sese satis bene habuit, sed mane furgere vel corpus movere satagens
sentiebat tremorem in membris: accessit exhibui mixturam hypnoticam, & intra paucas ho-
ras tremore liberatus ager. Eiusdem ligni 3li. assumpta à muliere cachectica præter tremorem exci-
tavi & suporem, ita ut agra nullius rei curam haberet, nesciens (ut mihi retulit) se esse in
mundo, vel vivere. Curatur mixtura hypnotica.
Renuit mihi illustris Domina famulum suum ab assumpto hoc ligno instar fatui extitisse. Hac
pescingens & confers cum symptomatibus à nucе vomica in cane excitatis Obli. 30. exaratis [quæ
nos in Historia Nucis vomice retulimus] libenter subscribo asserenti nucem vomicam esse fructum
Ligni Colubriini. Hac mera est conjectura.

12. *Lignum Angolense Tacusa Indigenis dictum* R.S. Mul.

Valde solidum est & ponderosum Ligni Vitæ instar, pectine nigricante.

13. *Lignum Angolense aliud Chicengo dictum* R.S. Mul.

Duriusculum est & ponderosum, colore Quercus Hispanice: in pulverem redactum saporis
amaricantis.

14. *Agallochum Officinarum* C.B. *Lignum Aloes* Park. *Lignum Aloes Officinarum & Agallochum*
plerisque putatum J.B.

J.B.
Lignum peregrinum, quod Xylaoen vel Lignum Aloes vocant Officinæ pectinibus plerumque
denis & rectis est perextum, quodque transversum solum Quercus ligni pectinibus æqualum, par-
tim albicans, durum, grave, pingue, sapore amaricante cum quadam acrimonia aromatica, pru-
nis injectum bullas agit, totumque sensim colloqueat, suavitissimum spirans odorem, tandem vero si
fustulando pergas flammescit.

Hujus Ligni frusta raro magna ad nos adveniunt, ut plurimum enim in fragmentis nobis tran-
smittitur, quæ optima censetur nigro-purpurea, venis cinerei coloris interfecta, amara, ponderosa,
ac acidulum, fumum si incensatur præbens, bullulis quibus simul posse se relinquunt. *Schrod.*

Ipsa arbor, teste Garcia, Oleæ similis est, interdum major. Vidit enim ramum ejus cum foliis;
Fructum aut forem videre non contigit, ob difficilem & periculosam hujus arboris diuturnam obser-
vationem, frequenter in illis locis ubi crescit grassantibus Tigribus. Ferunt autem recens dissectum
Agallochum nullâ odoris fragrantia gratum esse, nec nisi siccatum odoratum esse, imo cum odorem
per universam ligni materiem non diffundi, sed in ipso arboris corde sive matrice coacervari. Craf-
tum enim esse corticem, & ligni materiem odoris expertam.

Sedhi & Serapio excisos arboris ramos terra obrui scribunt, ut putredinis intervntu corruptur
id quod in odorem, nempe cortex & exterior ligni pars, quod nobis minime videtur verisimile.

Legimus Agallochum in Malacca & Sumatra insula nascitur, inque Cambaia & Sina.

Garcias unicum genus Indicum novit; alii multa distinguunt, præsertim Arabes.

Officinæ, ex observatione Clusii, demonstrant duo genera Ligni Aloes, præter lignum Rhodium,
quo usæ sunt loco Ligni Aloes. 1. Uni diversi colores ex venis fibræ albis aut ex luteo pallidis; sive
ex nigro rufescentibus simul mixtis, magis in ramis quam truncis. Hoc genus quidam docti
Thuse lignum existimant, alii Apalathum Dioscoridis. 2. Lignum Aloes aliud ex nigro rufescenti,
resinosum, quod usum gratum ex se reddit odorem, ponderosum, & aquæ fundum petens. Hoc
quidam putant speciem Ebeni Dioscor.

C. Bauhinus ex autoritate Ludov. Romani & Jo. Lincolni triplex genus distinguit,
1. Primum vocat Agallochum præstantissimum, quod *Calampari* vocatur, & solum inter Reges
Indie distribuitur, cujus fragrantum duarum unciarum marmore contractum inenarrabilem odo-
ris suavitatem supra omnia suffundit spirat. De hoc Scaber, Agallochum nostrum quod habe-
mus leve est, odoratumque adeo ut soli tractatione, sine ullo subjecto igni spiritus admodum valide
se juncunt. Hoc genus, tradente Lincolni, Calamba vocatur, quod sincerum cum auro ar-
gentove persepse deponeratur.

2. Secundum Agallochum Officinarium est, *Pala de Aquila* Lincolni, de quo egimus.
3. Tertium Agallochum sylvestris, *Agalavosa*. Ex hoc sphaerula præcatoria, odoris jucundi-
tatis & præti magnitudinis commendabiles conficiuntur: magno item in pretio est, quod ex eo
Indi fatrapæ & sacerdotibus inde rogum defunctis fruant, pari honore quo apud nos marmorea
sepulchra celebrantur.

Cæterum Lignum Aloes calacit & ficcat: confortativum est omnium viscerum ac præcipue
cordis ac uteri. Spiritus vitales ac animales recreat: hinc medetur lithomyiæ; amaritudine sua
lumbicos necat. Externè crebre ejus usus est in cucuphis & epithematibus cordialibus.

Agallochum Dioscoridis commendatum, itemque decocto collutum halitum oris commen-
dat, ac toti quoque corpori siccum triumque odoris grati inspergi: ad suffundenda denique
Thuris instar adhibetur. Radix vero drachmæ 1. pondere pota stomachi superfluos humores imbe-
cillitatem ardoremque mitigat: Is quoque quos lateris & jejunioris dolor excruciat, ac Dysme-
ricæ ut terminolis ex aqua bibita opitulatur.

Agallochum Antiquorum plerique Botanici idem esse putant cum Xylaloe seu Ligno Aloes
Officinarum. Xylaloe autem ob amaritudinem dictum volunt. Hermolaus à nonnulla simili-
tudine coloris.

Ligni

Ligni Aloes fructum cum gummi adhaerente à nobilissimo Viro D. Rob. Boyle Musco Reg. Societa-
tis donatum meminit D. Grevious. Erat autem istius gummi sapor Ligni unde exudarit proflus similis, * In D. Gre-
color Aloes purissime lucida, Socotrina dictæ, siquidem radiis reflexis spectatum Picom referebat, *M. J. R. G.*
refracts vero, inter oculum & lucem suspensum Carbunculi instar splendebat; uti pulverem re. *Soc.*
ductum fulvum appareret. Hoc aliudve simile gummi aromaticum antiquum Hebræorum Aloem
fuisse asserit prædictus eruditissimus Vir, à cujus similitudine vulgaris Aloes nomen accepit.

Ex relatione D. Philiberti Vernati Lignum hoc læ manet adeo virulentum ut si in oculis incidat
excitamentum causat, si in ullam aliam corporis partem pulsus excitet, cutem inflammat: quod idem de
ligno arboris Mancinelli dictæ in India Occidentali traditur. Hoc (*Inquire D. Grew*) neque de
ligno interiore neque de alborno accipiendum est, sed de cortice solo, & enim in nullis arboris
ligno vasa lactea hæcens observare meminisse, sed in cortice tantum.

15. De Apalatho.

Apalathus Theophrasti Scholiasti dicitur, *δὲ τὸ πρὸς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸν ἀνθρώπου καὶ τὸν ἀνθρώπου*, ita ἀποφασίζοντες,
à percussis difficulter avellitur vel aufertur.

Apalathum Veterum Officinis incognitum esse Matthiolus aliique existimant.

Ruellius lignum Rhodium Officin. Apalathum esse multis probare nititur: cui se opponit Cor-
dus & Lignum Rhodium Offic. pro Xylaloe à nonnullis venditam Apalathum non esse contendit
& Ruellii argumenta refutat. Matthiolus etiam Ruellium erroris arguit, qui tamen in tradendo
ligno Rhodio Cordo contrarius est, cum ei denegat acrimoniam & amaritudinem, quas ei tribuit
Cordus, tanta, inquam, ei inest amaritudo ut nullius gustum effugere possit, cui adjuncta est
cum aliqua adstringendi vi manifesta acrimonia quæ paulatim incipiat donec proflus exale-
factas fauces propemodum ut Coccognidum exasperet & fervore detineat; ut demonstret scilicet
Lignum Rhodium esse Oleam Æthiopicum. Utri (inquit J.B.) credendum.

Matthiolus Ligni Rhodii plantam Oleastri in insula Rhodo nascentem speciem esse ait, cujus etiam
descriptionem & historiam dat à Rhodis his communicant: Anguillara etiam ejus descriptionem
tradit à Rhodiensibus quodam pharmacopoeo sibi missam. Invenitur in insula Rhodo frutex spinosus,
foliis Oleæ sed paulo minoribus, flore albo odoratissimo, cortice albicante & aspero. Reperi-
untur interdum arbutulae quædam quæ detracta cortice coloris sunt rufescentes; quo vetustiores
eo vegetior color. Totum lignum non rubet sed folium partes quæ adherent cortici. Non reperit-
ur intota insula Rhodo lignum ullum ibi nascentem odoratum excepto hoc, ex quo Turcarum no-
biles singularem parant compositionem ad suffumigia, cujus descriptionem vide apud J. Bauhinum.
Honorius Belli Lignum Rhodium *Almond & Officin.* à plurimis pro legitimo Apalatho in Theriacis
usurpatum, nil aliud esse affirmat quam Cytisum veri à Maracantho descripti lignum, qui in insula Rhodo
propropinquus & Rhodo ipsa *Calabri* oritur. Patmi in sphaeralium præcariam ulum convertitur.

Erravit (inquit) Matthiolus credens lignum spinosum esse, & Oleæ speciem: non esse autem
Apalathum rectè judicat. Erravit & Anguill. cum suo Rhodiensi pharmacopoeo, qui illud suf-
fumigij specie somniavit, &c.

J. Bauhinus pro Apalatho observavit in quadam Officina Lignum quoddam validissimum & soli-
dissimum durum, grave, tortuosum, nigricans partim, partim albicans, alternantibus interdum
utriusque hujus coloris venis, alibi flavescens, subinde transversis micis pectines fecantibus, odore
nullo, sapore amaricante.

Considerandum proponit, an hoc lignum traditum sit à Botanici nomine ligni Rhodii &
Oleastri.

Lignum Rose odore, aliis *Lignum Thuris*, aliis *Apalathus* J.B. *Apalathus* colore Buxi C.B.
item *Apalathus* albicans torulo circo ejusdem.

J.B.

Durum & solidum est, Guaiaci fere texturâ, pectinibus utcumque rectis, secundum quos finditur,
ponderosum odore Rosarum: bicolor quemadmodum Guaiacum, in medio fulvum, in ambitu al-
bum, cortice adhuc alibi adherente satis crasso, scabro, coloris ex fusco cinerei, sapore paulo
acriore nonnihil amaricante. Sapor ligno aromaticus primum amariens, post acer, ad Schenan-
thus fragorem quodammodo accedens. Prunis impositum flammam celeriter fatiscit, & quidem
æque saporis sed nihil resinosi aut pinguis fuit. Fragmentum brachiali craftitudine habuit
J. Bauh. Ruellio Lignum rosaceum dicitur à novo Orbe delatum, qui & bis illud describit. V. J.B.
Hist.

Lignum quod descripsimus (inquit J.B.) optimè respondet Apalatho 1. *Advers.* cui forte
congener si non eadem Apalathus 2. *Lob.* C. Bauhinus ex distinguit & diversas facit, uter rectus.
Rectè tamen J.B. vel Chérlerus C.B. reprehendit, quod Cordi Lignum Rhodium, sive Rhodium
Oleastrum Apalatho 3. *Lob.* idem fecit, cum hæc alba foris, intus subflava: illud venis habeat
partim albicans, partim fuscæ & nigrae, multumque differat à Santalo albo & citrino: in hac
odor Rose, in illo nihil tale prædicatur; hæc caret manifestâ qualitate, illud amarum fit, &c.
ut descriptiones eorum apud Cordum & Lobelium conferenti patebit.

Apalathus rubens C.B. *Apal. Rhodius rubens*, odoratiss. J.B.

Lob.

Hujus apud Nic. Comacum medicum Venetum Rhodo advehtum truncum maximum vidit
Lob. cortice extum, rubentem, Taxo concolorem, odore adeo fragrantem, ut quam late patebat
coniacum eximio imbueret odore.

O o o o o o o

Apalathus

Aspalathi nomine datum lignum gravioris olei J. B.

J. B.

A Valerando Dourez Aspalathi nomine nactus est Jo. Bauhinus hoc ligni genus, cuius fragmenta dura, contorta, nodosa, micis per transversos pectines apparentibus, ut in Fagino ligno, colore per medullitum aliquatenus fusco, per reliqua cinereo exalbido, odore gravi hircolo, quem & per se, & prunis impositum spirat, sapore ingrato. Ex frusti (inquit) nostri consideratione facili dijudicamus live truncum five ramum brachialis craffitudois fuisse.

Aspalathus prima Diof. Plinii & Galeni, legitima Pona J. B. Aspal. cortice cinereo, ligno purpureo C. B. Asp. primus Dioscoridis odoratus Park.

Pon.

Hac substantia non est tam compacta, ut injecta in aquam prout in fundum, sed si confertur cum multis aliis lignis satis compacta & gravis dignoscitur: cortex ipsius superior est colore cinereo nigricante, & quadam acrimonia adstringente præditus. Hoc cortice exempto offert sese membrana quidam fibrosa, longè efficacior si degustetur primo cortice, colore rubro ignem imitante, quo dempto ex parte inhaerente lignum in superficie ad purpuram vergens detegitur, intus pallidescens, cum pars verò interna ad nigrum vergens. Lignum hoc totum est qualitatis valde adstringentis cum pars verò interna ad nigrum vergens. Odonatur est, validi odoris & qui nares ferit tam citò & profundè quàm Castoreum; istud est farmentolum, spinis quibuldam oppletum.

Miratur Johan. Bauhinus Pona non adnotare unde delata sit & ubi observaverit suam Aspalathum.

Aspalathus Cretica Alpini odoris perisurvis J. B.

Frutur est densis ramis, spinis albis, duris, horridis; cortice candido albo, ad trium plus cubitorum altitudinem in alium affurgens, floribus multis, parvis, croceis, Sperti similibus sed summe odoratis. Hujus arbuti radices duræ, longæ, crassæ, colore flavo atque cortice summi odorato ab Alpino fore observate.

Prope Frachysæ portum in quodam colle videntem atque florentem sæpe inspicit Autor. Cum tot difficultatibus intricata sit Aspalathi historia tam in Antiquorum quàm in Recentiorum scriptis, rem dignam industrio Botanico præstitisset Alpinus, si diligentius paulò Aspalathum suam Creticam descripsisset, ac demonstrasset, folia, florum formam & totius plantæ saporem. Mirum præterea hunc fruticem tam suavis odoris non observatum in Creta per Bellonium & Honorium Bellum. *J. B.*

Aspalatho adjuncti C. B. tria alia Ligni Indici genera.

16. *Lignum Americannum album C. B. Candidissimum Lignum Brasiliannum J. B.*

In Brasilia scribit Leriis vidisse se lignum candidum ut charta. Thevenus quoque tradit in America nasci arbores ligno candidissimo & tenerissimo, nullius tamen apud Americæ pretii.

An populo similis? Tocot-guebit, cui refina thuris candidior? *J. B.* Hanc in India Occidentali inveniri Fragolus refert, Populo similem summi candoris, cujus materies ob candorem, levorem & splendorem summe expetebatur ad idola fabricanda. Sub ejus cortice nascitur gummi seu refina Thuri nostro similis, sed candidior & minoribus fragmentis, quo isthuc utuntur ut nos Thure.

17. *Lignum Americannum violaceum C. B. Violaceum Brasiliannum J. B. An Lignum colore purpureo Thevenis?*

18. *Lignum Feixo, quod insula Pico promittit Linfhot: addo durum ut ferrum aquet, interius coccineum undulatum expressissimè referens.*

19. *Lignum ferri duriciem emulans, nostratibus Iron-Wood dictum. An Lignum de Cochi quod ejusdem cum ferro ponderis ex quo anchoras consuevit, & à Lusitanis Pao di ferro, hoc est Lignum ferreum vocatur C. B.? ex part. 7. Ind. Or. c. 44.*

Lignum ferreum dicitur ob extremam duriciem cum gravitate conjunctam, unde ad ædificia minus commodum est, & instrumentorum aciem roundit, ob id operariis & architectis inivisum. A Sole & pluvia nihil patitur, unde ad opera externa & aeri exposita convenit, præcipuè ad dentes Rotarum molendinarum.

20. *Arbor Populo similis resinosæ C. B. Tocot Guebit Clus. Not. in Memor.*

Clus.

Refert Fragolus in India Orientali arborem reperiri, Tocot guebit, i. e. lignum desiderii seu expectatam dictam, Populo similem, summi candoris; cujus materies ob candorem, levorem & splendorem summe expetebatur ad idola fabricanda. Sub ejus cortice nascitur gummi seu refina Thuri nostro similis, sed candidior & minoribus fragmentis quo isthuc utuntur ut nos Thure.

21. *Lignum nostratibus Fustick Wood dictum ex India Occidentali ad nos transfertur, vinctivius expectatum ad colorandæ laneæ flavo colore.*

Florus

Flores & Folia quadam Exotica.

1. *Megori flores odore florum Mali aureæ J. B. C. B.*

Mali aureæ floribus multò odoratioribus esse dicuntur, quorum stillatitius liquor eundem apud Indos usum obtinet, quem apud Hispanos florum Mali aureæ aqua.

Plantam hos flores ferentem depictam exhibet Jac. Breynius, & describit his verbis, Frutex est quinque cubitorum altitudine, ramulosus, foliis binis (partim rotundioribus & obtusioribus, partim longioribus & magis acuminatis) ex adverso sitis, Jalmimi Arabici Clus. majoribus, substantiâ tenuioribus, fibris densioribus ac subtilioribus difcurrentibus præditus: Floribus item plurimis in ramulorum cymis, perelegantibus, candidis, admodum suaviter olentibus, Violarum, Jalmimi & Malorum Aurantium flores longè superantibus, tubulosis, in decem folia divisiss, duplici serie dispositis onustis; è calycibus in tenuissimas, filo similes lacinias diductis, quasi barbatis, excurrentibus. Hi flocculi magnitudine paululum excedunt Jalmimi Arabici memorant, cum quibus planè conveniunt, cui hic frutex, nisi unus idemque ratione tantum loci variat, affinis.

2. *Tametei flosculi Indici J. B. Clus. Exot. l. 2. c. 15, fr. 16.*

Clus. Arborifera an herbe flores essent Clusium latebat, color etiam in prædictis evanuerat: calyces habebant è quatuor veluti squamis compactos, & brevibus periolis fixatos, in quibus flores quatuor foliis longioribus & calyces superantibus constant angustioribusquæ quàm calycem squamæ, decussatim compositis, prouertente in medio umbone, ut in Malorum Aurantium & Citronum floribus: Odor si quem habuerant evanidis, quemadmodum & sapor propter siccitatem. Ab incolis tamen [insule Madagascari] in aliquem usum adseruatos fuisse verisimile est.

3. *Arbor violarum Indici J. B.*

Arbor est Indica, flores ferens, quibus Pharmacopolæ Violarum loco utuntur, quorum tamen usum non admittit Garcias, (quia diversæ planæ facultates sunt à nostris Violis) nisi in iis medicamentis quæ foris applicantur.

4. *Champacæ flos Bontii.*

Crescit in arboribus non abfimilibus Perfice Malo, foliis eodem modo oblongis & in cuspidem pyramidaliter definitibus. Colore flores sunt duplici, viridiori & aureo; forma florum Colchici aut Croci Anglici; odore Rosam cum Viola mixtam emulante. Unde etiam femine Indicæ iis in nobili suo unguento Borborii dicto utuntur, ut corpus à capite ad calcem eo inungunt. Nominis convenientia cum Champacæ H. M. & florum gratissimus odor hanc ei eandem esse argunt, ut in Historia Champacæ diximus, licet descriptio Bontianæ imperfecta & viciosa videatur.

5. *Benjensis obvolutum folium maximum J. B.*

J. B.

Arborifera an herbe folium esset incertum: apparuit tamen ex fragmento quod habuit J. B. maximum fuisse, adeoque & Musæ fortè folio majus. Erat autem colore rufescente, costa elata posteriori folii partem secundum longitudinem percurrente, à qua nervi elati, & ipsi sepius oppositi, aliquando inæquali ordo, omnes obliqui prodeunt, inter quos spatium intercedens uncam unam latum est, interdum tres, subinde palmate, æque nervis obliquis ultra ceterosque discurrentes vixit transierit fenuciat aut paulò plus inter se distantes, aliquando brevioribus intervallis distite: quo nomine à Musæ quoque foliis distat, quæ à costa quidem longitudinem percurrente, obliquis illis nervis caret, transversisque ut diximus, venulis destituitur.

6. *Nucis Indicæ folium quibusdam J. B.*

Debemus (inquit Pen. & Lobel.) Occidui Indis istud concavum folium, cui simile aut par latitudine aut crassitie nullum novimus. E Palmæ congeneri arbore avullum videtur: quin ipsa tota texturâ asserem binos cubitos latum, aut potius tegetem quaternos aut quinos cubitos longum refert, regulæ modo fornicatum, & mediâ secundum longitudinem costâ semidigitum crassâ carinatum; supernâ orâ quasi præscitum esset, margine tenuiore dorso claudere. Universum folium à summo ad imum in villos iis quodammodo similes qui obducunt Nucem Indicam, aut capillitium tendens funibus aptum discerpitur, quemadmodum totum est tectoris ædium & floreis accommodum.

An Palmæ alicujus folium fuerit nescimus: certe Cocci Indici dicti (ut suspicatur J. B.) folium non est.

4. *Fagara major* J.B. *Cubebis affinis Fagara major* C.B. *Fagara* Ger. *Fagara Cocculo Indo similis* Fructus Park.

Ciceris arietini, desribente Clusio, magnitudine est, cortice tenui constans ex cinereo nigricante, cui subest putamen, nucleum continens satis solidum, & tenui nigræque membrana obductum. Integer fructus tum magnitudine, tum forma & colore adeo similis est Cocculo Indo, ut primo aspectu fallere & pro eo sumi possit.

J. Bauhinus à Cortulo sibi missa ait *Fagara* Avicennæ nomine putamina Pisis paria, rugosa, fusca, in geminas carinas ad mediam usque dehiscencia, pediculo tenui donata, intrinsecis laviæ.

Fagara minor J.B. *Cubebis affinis Fagara minor* C.B.

Sunt, inquit, nobis precedentes similes cortices, sed minores multò, quales Imperator pingit pro *Fagara* minore: Cortice quoque sunt bivalvi, hiantes, foras aspersi, intus pellicula candicante intersepto, sapore aromatico, subamaro, linguam calore suo vellicante, non ingrato tamen, simili faræ corticem Arantiorum.

Linfchoanus in Java crescere ait.

Temperamento & viribus cum *Cubebis* fere convenit: ad alvi fluxiones confert & concoctionem adjuvat.

5. *Nux Vomica* Ger. Park. *Vomica in Officinis* C.B. *Vomica vulgò Offic. compressa*, hirsuta J.B.

Nux vomica perperam vocatur hic fructus cum vomitu non moveat. Est ea orbiculata, numero aureo quem scutatum vocant æqualis, subinde minor, compressa, calamus scriptorius vix crassa, tenera & tactu molli superficie, villum holosericeum imitata, coloris ex cinereo cinerei, & vario luci objectu residente, umbilico utrinque medium occupante, sed altera facie expressiore. Villus densus comminuto Adianto similis quodammodo Corolo testis. Fissa in geminas abie crustas, duritie fere cornea, colorisque ex fulvo candicante, sapore insigniter amaro. Ipsa substantia tritu & contulæ conexas, adeò folia lentæque est, nec nisi probè siccata frustula, & ea quidem vix ac re vix contrahi seu in pulverem redigi apta. Cum in duos orbiculos singuntur uterque in orbis circumferentia exiguum foramen habet, quo continetur (ut annotat Cordus) germinatura & ex semine hoc fato exitura plantæ rudimentum, exigui pediculi & veluti parvo Tilagino ad Hederaceo, venoso, duplicique folio constans, tam exquisitè perfectæque figuræ, ut cum veri folii consummata forma de perfectione ceret. Eius unius tantum pars, hoc est, pediculus prædicto foramine vel caverna continetur, foliola vero duplices fructus committuntur clauduntur.

Reperitur sed rarius formæ oblonga.

Nonnulli Nucem vomitam radicem esse opinati sunt, sed erroneè: at neque fungus est, ut ab his videtur: fructum esse ex descriptione patet, verum an arboris an herbe incertum.

Nucem *Metel* Arabum nonnulli cum *Nuce vomica* eundem esse volunt, verum descriptiones ei non conveniunt.

Nux vomica narcotica est, virulenta, & vel Opio deterior, in pulverem redacta & cum cibo exhibitæ canes & feles interimit: exempla habes apud Gesnerum & Jo. Bauhinum, quibus addemus ea quæ nobis communicavit D. E. Hallus, excerpta ex *Antoni de Hæde Centuria Observationum* Obl. 50. Dux (inquit ille) nuce vomica, in frusta incisa, pari butyro mixta cani apposita, qui ea avidè devorabat: post semihoram ingurgitabat se ossibus & cartilaginibus coctis, sed altera elapsa semihorâ tremebat totus, de loco in locum discurrens; erectus stare hæud potis erat, nisi fulcro innitens: Rigore & convulsionibus crura affliciebantur: Terria semihora finita ut mortuus corruisset: brevi postea respirare cepit celeriter, & adjuvus pedibus insistebat; ad minimum rumorem horrore videbatur, & celerius respirare. Hoc in statu per quartam semihoram superflus manet canis, & tandem subito moritur. Dissicanti mihi canis cadaver hæc occurrere phænomena. Stomachus ingurgitatu cibo refoctus erat admixtis nucis Vomice segmentis, quæ nullam mutationem passi videbantur, quum quod molliora essent: idem acciderat segmento per idem temporis spatium in aqua calida decocto. Porro Stomachus, œsophagus & intestinum naturali constitutione quædebant: Vasa lactea in mesenterio turgabant chylo: pulmones solito rubicundiores, & cordis ventriculi equique ancilæ debito timidiores erant. Ex dissecto cordis ventriculo dextro, vena crassa ascendente & descendente triplex magna sanguinis copia effluibat, in thoracis cavitatē statim coagulans. Circa cerebrum nihil præter naturam notare potui. Felis ab assumpta nuce vomica aliquandiu in aqua macerata, & partim excoctata isdem Symptomatis impetebatur ac prædictus canis, ut & alius canis, qui tantum reliquias a felle præternatim devorabat. Desuit occasio investigandi dosim huius nucis Vomice requisitam ad animal intermedium. Ex observatis patere putem hanc nucem virulentam potissimum inhiere fluidum cerebri nervoque irrigans: Hinc enim inquietudo, rigor, convulsiones, horror, tremor & respiratio inordinata faciliè derivantur. Prædicta Symptomata me ab usu huius nucis in homine absterrent, licet bestiis non hominibus eam noxiam statuam quidam. At statuam illi quid velint, mihi minime dubium est quin eodem in homine haberet effectus; Avibus certe non minus perniciolium esse constat quam bestiis: nostrates enim ejus pulvere carnis inperfo Corvos, corvices, aliasque aves notas incicare & perdere solent. Adolphus Oco in sua Pharm. testatur Julium Alexandrin. ad se scripsisse, Nucem vomitam ablegandam, nec ad compositionis ullius usum admittendam, quippe adversariam semper naturæ humanæ, nec quicquam tamen interea unquam commotum allaturam, quæ doctissimi Viri sententia (inquit J. Bauhinus) nobis perperat: nec quæquam hædus vidimus, qui suo experimento aliquid laude dignum illorum usu periculis prodiderit. Hinc non immerito nuperi medici in Pharmacopoeis suis in Elechthari de ovo (quod olim ingrediebatur) descriptione eam omiserunt.

Si

Si pulverem Nucis vomice velis ea radula deterenda est, nam in pila tundendo ob corneam substantiam comminui nequit.

6. *Nux Metel Officinarum oculata* C.B. *Nux peregrina oculata compressa* J.B. *Fructus peregrinus* Clus. Exot. l. 2. c. 30.

J. B.

Major est Nuce Vomica Offic. dicta, quæ hirsuta est, hæc verò circumscriptione hæud ita rotunda, sed per ambitum nonnihil sinuata, altera parte in gibbum exuberante, altera compressa. Color cinereus, vel in rufum declinans: Gibbus per declivia ordine positos habet ocellos quinque impreciosos, compressa pars orbiculos habet incalculos, in umbilico quidem unum; unde pediculus videtur prodire, in marginibus autem multos incerto numero. Ocellis respondent totidem loculi distincti, in quorum unoquoque semina unicuique, Pomorum aut Pyrorum feminibus simile, sed habitus, substantia pingui, oleosa, sapore Avellane: circumpecta omnis substantia lapideæ est duritie. Hic fructus melius respondere videtur Nucis Vomice Sarapionis quam ejusdem Methel.

7. *Juglandis fere facie fructus exotici, sulcatus, tuberosus* J. B.

Magnitudo nucis Juglandis majoris habitiorisque cortice tectus non duro, sed gallarum instar fungoso, quasi recens putamen carneum fuerit: Totus per longitudinem speciosè sulcatus est; sulcòque rectos decem in hoc numeravimus, nec sine eminentis extraordinariis, inæqualibus, tuberosis. Una parte quæ sulci conveniunt scrobiculus est, opposita gibbus. Si acui substantiam ejus confodias interiora dura deprehendes.

Hæc alium subiungit fructum J. Bauhinus, quem vocat Nucem Indicam oblongam cortice contectam quem præcedentis speciem videt aut, si non eadem sit. Hist. lib. 3. cap. 205.

8. *Berzina fructus* Clus. Exot. l. 2. cap. 27. *Laurifolia Terenensis* C.B.

Clus.

Arbores hos fructus ferentes foliis Laurinis prædite esse dicebantur, crassius, splendens, in ambitu minime ferratis, oblongiusculum fructum, exiguis lligneis glandibus similiter ferentes, nullo tamen calyce (ut affirmabant qui inveniebant) inclulum, tenui cortice, cineraceo coloris, interdum etiam atritæctum, nucleisque continentem oblongiusculum, candidum, nullo manifesto sapore (quia præ fœtore induruerat) præditum, & ut ab incolis Berzina insule edocebantur edulem, seu more leguminum elixum, seu in farinam tritum & pulvis instar inspissatum & coctum.

In deserta primum insula, deinde in Berzina dicta, & in Moluccis à Fran. Draci comitibus inventus & relatus est.

Glandis lignæe quodammodo similis fructus, cortice fragilis J. B.

Ipsò faciente Berzino præcedenti similis videtur.

Nucula Indica cortice tenero, forte Berzina fructus J. B.

Olivæ magnitudine, qua adhæsit latiuscula, altera parte in acumen desinente, sex costis rectis parvis distinctis, sonorus. Cortex cedit ungore compressis.

C A P. II.

Fructus rotundi & orbiculares C.B. p. 405.

1. *Fructus magnus ex rotunditate compressus, cortice rugoso fusco* C.B. *Peregrinus fructus crassus* * Clus. Exot. l. 2. c. 7. *Peregr. fructus cr. in quo magnus nucleus* J. B.

Clus.

Alid crassus erat hic fructus, nam geminum pugnum magnitudine aequabat, orbiculari penè figuræ, sed latior fere crassior quam longior, ut ejus circumferentia esset decem unciarum, longitudo verò à pediculo utring, ad summum fatigium duntaxat novem: crasso rugosòque cortice, illòque fusco, cavum orbem umbilici instar circa pediculum habente, superna autem parte tuberculis quibusdam obfuso: interne magnum continebat nucleum, in binas partes sectum, valde rugosum, fulci quæ ficcus coloris externe, ex atro verò rubentis interne, adtingentis initio saporis, deinde subulcis. De loco nihil habet.

2. *Fructus rotundus cortice fungoso subpurpurascens* C.B. Fr. 1. à Gureto * Clus. Fr. planus subpurpureus, nucleo impenso amaro C.B.

Clus.

Planus erat, & circino ductæ fere rotunditatis, quem non singularem, sed plures simul connexos alio fructu inclusos fuisse arbitrabatur Clusius: nam alia alius quasi incubissent, veltigia in nonnullis adhuc apparebant. Erat verò crasso quidem sed fungoso cortice præditus, subpurpurascens coloris, levis, fœcundiam larum, nucleum constans planum, candicantem, impenso amarum. Nullum nec nomen, nec locus adscripsit.

3. *Fructus*

*Exot. 1.2.15 3. *Fructus orbicularis spadiceus levis* C.B. *Fructus miscellaneus* 3. * Clus. *Fr. orbicularis perpolitus mucrone glandis* J.B.

Clus.
Orbicularis erat forma, uncias pene tres ambitu comprehendens, levis & perpolitus, spadicti coloris, superna parte exiguo mucrone (veluti glande) praeditus, inferna vestigio quodam cui pediculus inhaerens videbatur, levis & aquae innatus, tametsi nucleum aut pulpam continens, ut ex strepitu deprehendebat Clusius.

*Exot. 1.2.15 4. *Fructus orbicularis fuscus nucleo cinereo* C.B. *Fr. miscellaneus* 4. * Clus. *Fr. sublongus cortice duro, fusca tectus epidermide* J.B.

Clus.
Descriptio non valde dissimilis erat, paulo tamen minor & oblongior [interdum aequalis] Corticem vero habebat durum, pene instar putaminis nucis Ponticae, fusca tectum epidermide, internam autem partem cineracei coloris: aqua mersus non subsidebat, sed innatabat, licet nucleum contineret Avellanâ non minorem, cineraceum, rugosum ob versutatem, non adeo solidum ut primo intuitu apparebat, sed qui cultello facile secaretur, subflava carne sive substantia, quae manducata satis acris deprehendebatur.

*Exot. 1.2.19 *Fructus orbicularis flavus, macula subfusca notatus* C.B. *Fr. peregrinus* 6. * Clus. *Fructus peregrinus tanquam toro elaboratus flavus*.

*Tam corticis exterioris quam nuclei pulpa.
Non alia in re quam colore * flavo à fructu Lobi *typhosus* Clus. seu Caretti *H. M.* differt. Per extremum quo lobo adhaerens macula subfusca notatus erat.

6. *Fructus orbicularis spadiceus nucleo duro* C.B. *Fructus exotici* 4. Clus. *Exot. 1.2. c. 19. Nucis Cypote accedens fructus, orbic. levis, spadici coloris* J.B.

Orbicularis pene erat forma, quatuor verò uncium ejus ambitus: cortice sive verius putamine quidem duro, sed non valde crasso tectus, qui superna parte levis & spadici coloris, inferna rugosus & fuscus, nucis Cypote ferè instar, nucleum continens durum, foris fuscum, intus album, non ingrati saporis, ea parte qua levi putamine tectus fuerat striatum, altera profus rugulosa.

7. *Fructus orbicularis ex rufis nigricans* C.B. *Fr. peregrinus* 3. Clus. *Exot. 1.2. c. 30. Fr. peregrinus orbiculatus cuspidatus* J.B.

Clus.
Medicinis Avellanae magnitudinem non excedebat, pene orbiculari erat forma, nisi inferna pars paulo angustior in triangularem quasi mucronem desinens; color ex rufis nigricans, & tametsi levis nihilominus in aqua subsidebat. Duro crassoque putamine consistebat, & nucleum candidum tenui fusca membranâ tectum continebat. Ex Guinea delatus erat.

8. *Fructus orbicularis fuliginosus* C.B. *Fr. 15. à Jac. Garoto* Clus. *Exot. 1.2. c. 16.*

Clus.
Orbicularis erat & semuncialis magnitudinis, duro cortice tectus instar fructus Styracis, duplo tamen major, coloris minus illo splendentis & quasi fuliginosi, nucleum aliquem continens, quia agnatus strepitum edebat.

*Exot. 1.2.13 9. *Fructus orbicularis ater & acidus* C.B. *Fr. peregrinus acidi saporis* * Clus. *Pruni parvi magnitudine fructus sonorus acidus* J.B.

Orbicularis ferè erat forma, unciam viz. longus, tantundem latus, paulo tamen planior, utrinque tumens pulvini instar, ater omnino, è tenui curvâque oblongo petiolo pendens, tenui fragili & friabili, pressu illico frangebatur, & pulpam continere deprehendebatur fungulam & friabilem, subrubentem coloris, atque valde acidi saporis Tamarindorum pene instar, (propterea valde commodum meo judicio ad sedandam & extinguendam sitim) in cujus medullâ semen planum, fusci coloris, candicante membrana involutum erat.

De arbore aut loco nihil resciscere potuit Clusius.

*Exot. 1.2.15 10. *Fructus orbicularis cinereus ut Chamarrhiphes nucleus* C.B. *Fr. 12. navigat. Bat.* * Clus. *Chamarrhiphes officulo non dissimilis, sed major, orbicularis pene* J.B.

Clus.
Orbicularis pene forma erat, Chamarrhiphes fructus officulo non dissimilis, sed major, levis, cineraceo colore praeditus, putamine satis tenui, quod fungula quadam materiâ suffultum, interna, qua nucleus includebatur leve & fuscum erat: ipse etiam nucleus ferè orbicularis formae; infima tamen parte in mucronem desinens, qui in binas partes dividens erat instar glandis & similibus. Ejus substantia dulcis ut Amygdalae ferè, subflavi coloris.

*Exot. 1.2.10 11. *Aranii formâ coloris cineracei fructus strepitum edens* J.B. *Fructus orbicularis Aranii formâ cineraceus* C.B. *Fr. minor 7. Paludani* * Clus.

Clus.
Proflus orbicularis erat, parvi Mali aut Aurantii formâ, quatuor uncias ambitu continens, levis, coloris ferè cineracei, solidus & durus, pulpam aut nucleum jam resiccatum continens, quoniam motus strepitum edebat.

12. *Fructus*

12. *Fructus rotundus parvus, putamine spadiceo flavescens, nucleo subacido* C.B. *Fr. 7. à Jac.* * Exot. 1.2. c. 16. *Garoto* * Clus.

Clus.
Lobo inclusus fuisse videbatur, aut saltem alio operimento: nam vestigium supina parte retinebat, quo alteri rei inhaerens, alioqui firmo putamine praeditus erat, licet valde tenui & praepolitura splendente, coloris ex spadiceo flavescens, nucleum putami non adherentem continente, in binas partes dividuum, interne candicantem, subacido sapore.

13. *Fructus orbicularis compressus cinereus* C.B. *Fr. minor 1. Paludani* * Clus. *Fr. rugosus, parvus, gravis, orbiculatæ pene figurae, quasi compressæ* J.B. * Exot. 1.2. c. 20.

Clus.
Gravis erat, orbiculatæ pene formæ, planioris tamen & quasi compressæ, rugosus, cineracei ferè coloris, durus & solidus, aqua tamen mersus non subsidebat.

Et nomen & locus Paludani ignotus.

C A P. III.

Fructus orbiculares sulcis nervisque distincti C.B. p. 405. *Nucula Taphet Herc. Saxonie* J.B. *J. B.*

Magnitudo sua unguem medi digiti aequat. Sessilis est modicè, in gibbum hemisphaericum panè elata, ita ut per medium sectum globum ferè repræsentet. Cortice munita est duro, cinereo, perinde ac Nuc. Vomica. In centro partis planæ foramen umbilicale impressum. Substantia interna nigra est, duritie cornæ, sine sapore notabili. Ad nucem vomiciam referenda videtur. An granum nucis sequens?

1. *Fructus orbicularis major fuscus striatus* C.B. *Fr. orbic. peregrinus* 1. Clus. *Exot. 1.2. c. 9. Fr. orb. peregr. cum granis nucis vomicae similibus* J.B.

Clus.
Orbicularis & sphaerica profus formæ erat. Dimensi, sive per longitudinem linea ducta, sive per transversum, ambitus erat pene uncium novem, nonnulli tamen striatus erat, circa eam partem quâ pediculus adhaerens coloris fusci, levis & intus cavus, aliquid tamen continens, ut ex strepitu quem agnatus edebat conjecturam facere licebat. Ex illo pertulo educta sunt multa grana plana nucis vomicae formam perbellè referentia, nisi minora fuissent, & oras minus crassas habuissent, saporemque minime ut illa amarum: olea tamen eorum durities.

2. *Fructus orbicularis minor cinereus striatus* C.B. *Fr. orbic. peregrinus* 2. Clus. *Exot. lib. 2. cap. 9.*

Proflus orbicularis erat etiam hic fructus, sed minor, ut cujus ambitus quatuor duntaxat uncium esset. Pulvinato aliquo integumento inclusus fuisse videbatur, conjectura factâ è fibrarum, quibus putamen (quo inclusum erat) praeditum fuerat vestigiis ipsi impressis. Cineracei coloris erat externa ejus pars, interna cava & nucleum continens, quia strepitum agnatus edebat. Si habuisset ea foraminum vestigia, quæ sunt in magna illa Nuc. Indica, parvum Coccum quispian existimare posset.

3. *Fructus orbicularis subniger & splendens, sulcis distinctus* C.B. *Fr. 1. Gail. Parady.* * Clus. * Exot. 1.2. c. 22.

Orbicularis pene erat figura, una tamen parte sessilis & quodammodo planus, altera in orbem affurgens, creberrimisque subnigra splendentisque quæ tegebatur cute sive membrana, quaqueverum velut sulcis distinctus, verum longè major, nec adeo rubrinatus. Gravis erat, cortice fusco praeditus eoque quæ dixi modo sulcatus: interna pulpa sive substantia dura candicans, laevi initio saporis, deinde adstringentis. Ex India.

4. *Fructus ater splendens, quatuor sulcis distinctus* C.B. *Fr. 9. à Jac. Garoto* * Clus. *Fr. ater, quatuor sulcis distinctus* J.B. * Exot. 1.2. c. 16.

Proflus erat ater, levissimè & splendens, quatuor sulcis supernè distinctus, (tanquam in quatuor partes divisus esset) quorum bini ad partis adversæ umbilicum usque ducti, planus alioqui, & orbicularis pene forma, uncia paulo minor, superna parte aliquantulum tumescens & quasi pulvinatus, nisi qua parte sulci deprimebant: adversa pars vestigium retinebat sulcum, quo fructus sive cortici qui tegebatur firmiter inhaerens videbatur, quale in Castanea equina conspiciere est, verum non adeo amplum, durum tamen & solidum deprehendebam, adeo ut etiam limani quodammodo respuerit: eam ob causam quæ nucleum continet mihi incompertum.

5. *Fructus orbicularis in summo lineâ trigonâ distinctus* C.B. *Fr. 10. à Jac. Garoto* * Clus. * Exot. 1.2. c. 16.

Clus.
Paulo major erat semuncialis, orbicularis pene forma, fusci coloris, qui an officulum duntaxat aliquis fructus esset necne dubius eram; mirabilis enim erat ejus forma; nam superna parte in tres aequales partes lineâ trigonâ quodammodo distinguebatur, illa viz. à summo in quo foramen ducta:

P P P P P P

ducta : infima autem parte tres illa lineæ, æqualiter latera secantes ferè ad umbilicum pertingebant, h. e. ad duplicatas alias lineas quæ triangulum confluebant, in quarum medio erat umbilicus five foramen magis amplum quàm in superiore parte, non tamen pervium, & interituum illud duplicatas lineas triangulum efficiens occupans paulo candidioris erat coloris quàm reliquis fructus : ad vero nucleum confutinetur ignorat Clivius, quia motus aut agnatus nullum strepitum edebat, aqua tamen melius lundebat.

* Exot. l. 2.
C. 12.

Profus orbicularis erat forma; quatuor enim unciarum erat ejus ambitus, five à pediculo circumferentiam metritis, five medio corpore, corio five tunc nervos coloris ex auro flavescents, ut exiguum aureum Malum reficatum videretur; octo tamen certos latera crassè à pediculo ad summum fructum omni ex latere ductos habebat, eorūque nonnullos geminos, alios quatuor simul jundos, alios singulares: valde autem levis erat quia reficatus; breviter omnes notas habebat. Mali Auranti prater illam nervorum distinctionem.

7. *Fructus orbicularis fuscus senis nervis distinctus ex Guinea* C. B. *Fr. orbicularis peregrinus* 3.
Clus. Ex. l. 2. c. 10. Fr. peregr. orbicularis senis nervis distinctus J. B.

Hic etiam prorsus orbicularis formæ erat, sed sens duntaxat nervis distinctus, ab infima sede ad extremum usque per longitudinem rectâ lineâ excurrentibus, fescunciam longus & crassus, fusci coloris, aliqua tamen ex parte cineracei, nucleum vel pulpam à cortice sejunctam & liberam continens: levis tamen erat, & aquâmersus innatabat.

8. Fructus orbicularis spadiceus novem venis distinctus major C. B. Fr. orbic. peregr. nervis distinctus 1. Clus. Ex. l. 2. c. 10. Fr. peregr. 9 nervis distinctus J. B.

Non inelegans erat hic fructus, formæ orbicularis, sex uncias in ambitu crassus, tres longus, ductâ à petiolo cui inhærebat ad extremum fructum lineâ, h.e. in toto illo ambitu sex unciarum longitudinem explens, novem nervis à summo ad pediculum, femunciam pene longum, ductis distinctis; fulvi vel spadicei quodammodo coloris, levis, prægnans tamen, & nucleum vel pulpam præfigentem cum seminibus continens, quia agitatus strepitum edebat.

9. *Fructus peregrinus orbicularis novem nervis distinctus minor cum officulo anguloso* J. B. *Fructus orbicularis minor, novem nervis, ut & semen, distinctus* C. B. *Fr. orbicularis peregr. nervis distinctus* 2. *Clus. Ex. l. 2. c. 10.*

Clef. Obicularis erat forme, novem filiter nervis à funno ad petiolum distinctis, minoribus tamen neque adeo eminenibus, longè etiam minor: nam triplex duntaxat unciarum quatuordecimque unius, nec strepitum illum edebat agitus, quia maturitatem forsàn nondum adeptus, & levis ut ambicelens: hinc aperiebatur Clusius, & in eo mullam pulpam cortici adhaerentem inveniebatur quæ afflicto valde inequali, & totidem angulis quo fructus novus habebat ad funnum corticem peritignibus distinctum, cui simile officulum nullum vidisse meminit: qualem vero nucleum continere ignorabat quia confringere noluit.

C A P. IV.

Fructus figurâ oblongâ ovali C. B. pag. 405.

* Exot. l. 2.
c. 13.

A Niferini ovi magnitudinem aequabat, imò superabat, quinque videlicet unicus panis longus, 7¹/₂ crassus, fide totidem ovis ambitus comprehendebat, valde gravis, nucleus fide pulpa caeruleo-julpiam fructus verissem quam fructus confendens: nam mollis erat, tenui quadam & rugulosa membrana ex fucino cinnabari coloris tecta, unguis (i quis premeret) cedere, colore fubfubri, ovum verutamen forte, & falsi quoddammodi saporis, qui aut naturā ipsius pulpa, arte atque acquisitus ignorat: sed haud dubio alicui putamine clausa fuerat; nam membrana eum tegens vestigia adhuc retinebat impressa & crassioribus ipsius nucleus internis nervis.

2. *Fructus ovi anserini formâ* C. B. Fr. orbicul. peregr. 3. Clus. Exot. l. 9. c. 9.

Non valde diffimilis erat Fructui minori orbic. cineraceo striato C. B. sed longior & craffior, oviformis Anserini forma & magnitudine: adfervabatur in eo Balsamum Peruvianum.

* Exot. l. 2.
c. 16.

Duro, densoque cortice praeclitus erat, eoque inaequali & fusci coloris, internè levior & quodammodo cineraceo, media ejus parte fibrosa & firma: nucleum autem continebat Avellanae suo putamine

Putamine inclusa magnitudine, gravem, durum, rugosum (quia resiccatus) in binas partes divi-
sum, solidum, interiore parte albicantem, in quo nullum manifestum saporem deprehendere pote-
rat Celsius, quia omnis vis ob vetustatem fortè evanuerat.

4. *Fructus ovalis putamine crasso fibroso* C.B. Fr. 3. Jac. Gareti Clus. l. c.

Officulum veriùs alicujus fructus quàm fructum dici poterat, idque valdè duro & crasso putamine præditum, quod externa parte multis fibris conflabat, internâ verò nigrum & quodammodo fæxum, nucleum crassum, durum & rugosum continens. Ovali porro erat illud officulum formâ, fuscumque longum, unciam fratum.

5. *Fructus ovalis fuscus* C.B. Fr. *Miscellaneus* 1. Clus. Ex. 1. 2. c. 25. Fr. *Indicus ovalis rugosus* J.B.

Sefcuncialis erat longitudinis, binas uncias aut amplior ejus ambitus; duro, inequali, rugosóque cortice confans, fulci coloris, gravidus, h.e. alium fructum vel offículum five pulpam continens, nam agitatus strepitum edebat. Apertum nucleum continere deprehendit Clufius, craffum, ejuldem cum ipfo fructu formæ, cavum intus & inanem, fubftantiã tamen fulci confantem, & fapore quali vetulæ & rancidæ Amygdalæ.

6. *Fructus ovalis lapidi Judaico similis ex fusco nigricans* C. B. *Fr. peregrinus ovatus, similis lapidi Judaico* J. B. *Fr. 2. cap. 30. l. 2. Clus. Exor.*

Claf. Judaico lapidi magnitudine par erat, & ejus formam exceptis ftriis pulcherrimè exprimens, ex-
ruto nigricantis coloris est, ut majores nonnullæ gallæ, levis & aquæ impolitis supernatans, duro pu-
tamine confans, ac nucleum continens.

E Guinea delatus erat.

7. *Fructus olivæ officinum referens* C. B. *Fr. minor* 5. *Paludani Clus. Exot. l. 2. c. 20.* *Baccæ cujusdam prægrandis officinum* J. B.

Baccæ cujusdam prægrandis officulum videbatur, formâ Olivæ officulum utcumque referens, longè tamen majus, utpote fœtuncialis longitudinis, uncialis verò latitudinis, rugosum, solidum, nucleum in se continens ut ex agitati strepitu conjecturam facere licebat *Clasfo*.

8. *Fruſtus ovalis ſpadiceus* C.B. *Nux peregrina* 2. Cluſ. Ex. l. 2. c. 13. *Nux orbicularis peregrina*,
glabra, ſpadicea J.B.

Clus.
Nux hæc orbicularis pene formæ erat, paulò tamen longior: nam illius ambitus, fupera un-
que per longitudinem menfurâ 5½ uncias continebat, vix autem quinquè unciam: erat de-
confumenda; inferna parte nonnihil mucronata, fupera vero obtufiore, & fatis glabro putamine
confans, fpadice coloris & nucleum continens, ut ex agitate ftrepitu conjecturam facere poterat.
Clusius: alio vero involucri tectam fuiffe certum eft, quale porro id fuerit, aut quali in arbori-
tuta intelligere nequivit Clusius.

9. *Fruētus oblongus fuscus striatus* C.B. Fr. exoticus 3. Petri Pauw * Clus. *Fruētus fuscus durus* * Exot. 1. 24.
striatus strepitus edens J. B.

Paulò longior erat uncia: trium verò unciarum ambitum (qua parte crassior) continebat, colore fusco præditus, durus, striatus, in obtusum mucronem definens, in quo officulum vel nucleus inclusus, quia agitatus strepitum edebat.

10. *Fructus oblongus arcuatus fuscus* C. B. Fr. 1. è *navigat. Batav.* * Clus. Fr. exot. *prona parte in* * Exo. l. 2. c. *arcum elatus, supina planus, fuscus* J. B. 15.

Binas pane uncias latus erat, paulò autem longior, prona parte in arcum elatus, supinâ planus, densò, crasso, duròque cortice præditus, fusci coloris & quando immaturus quodammodo spadicei, materiâ spongiosâ, firmâ tamen constans; nucleum verò continebat uncialem, planum, durum, fusci coloris externa parte, subrubentem internâ, in binas partes divisum, quadam adstrictione iniò prædum. deinde salivam ciente, tenui spadicea membrana involutum.

Ex Java.

II. *Fructus oblongus fuscus splendens* C.B. Fr. 1. cap. 18. l. 2. Claf. Exot. *Cocco Cypote dictus*;
Nux sive Ofliculum Cypote, simile Nuci Balsami Peruviani J.B.

Non valde abfimis erat illi, qui Clusio aliquando miffus pro fructu ejus arboris, quæ liquorem illum Balsami appellatione donatum in insula *Lavi* ejus Hispaniola profert, fed minor, nec pædici-
 cus ut ille coloris, fed fufci profus, & præ *havy* splendens, ventre ejus inferna parte cineraci
 coloris, non lavi ut fuperna, fed fcaura. Alio fructu haud dubie inclufus fuerat, nam officulum
 duntaxat aeris fructus: quales autem fuerat arbor que fructum pertulit, aut qua in provincia
 nata, nihil erat adcriptum. Agitata nullum ftrepitum dabat, nec in aqua fubidebat.

12. *Frustrum*

* Exot. l. 2. c. 22.

12. *Fructus oblongus cineraceus nervis crassus* C. B. Fr. 3. *Parduni* * Cluf. *Canane nuci similis cinerei coloris* J. B.

Longus erat 2½ uncias, quā parte latissimus unciam aut paulo amplius latus; forma ei nonnihil convexa, dorsum elatum & assurgens, arctius caput, infima pars in mucronem desinens, cineraceo coloris, crassiores eminentiorisque nervi, à summo capite ad infimam partem per dorsum excurrentes, tanta arte expressi ut humanā industriā sculptos quos arbitrari potuisset: Alio autem cortice tectum fuisse verisimile est, quā assidua à fluctibus marinis in litore volutatione attritus fuerit: constabant verò illi nervi ex fibrosa materie, quemadmodum infima pars nonnihil attrita fidem faciebat. Ad nucis porò *Canane* formam valde accedebat, excepta illa nervorum eminentia, tum etiam colore, qui in *Canane* proflus ater erat.

* Exot. l. 2. b. 16. fr. 12.

13. *Fructus oblongus cineraceus aciculatus* C. B. *Oregiolla ex quo Cacao potionem conficiunt* * Cluf.
14. *Fructus oblongus cortice flavo-spadiceo* C. B. Fr. 13. cap. 16. lib. 2. exot. Cluf. *Fr. Brasiliensium perniciosus* J. B.

Uncialis longitudinis erat, non tam densò quàm lento cortice tectus, spadicei ex flavo coloris, nucleum continens cineraceo colore praditum, & tenui nigerrimisque & splendente membrana obvolutum, præterquam infima parte, quæ aut candicans, aut (detersa membrana) nuda, quantum Clusio observare licebat in fructu imperfecto.

Brasiliensium perniciosum esse dicebant.

15. *Fructus oblongus lobum referens niger* C. B. Fr. 14. c. 16. l. 2. exot. Cluf.

Splendens præ nigredine erat, uncialem fere longitudinem, & minimi digiti crassitudinem æquans vel etiam amplior, parvum quendam lobum formā referens, mucrone rostellam aviculæ quodammodo representante: exalbidam pulpam continebat, in qua latebant bina aut terna semina spadicei coloris, Malorum vulgarium feminibus pene similia.

CAP. V.

Fructus Pyriformes C. B. p. 406.

1. *Fructus pyriformis major rugosus niger binis cellulis distinctus* C. B. Fr. exotici 1. cap. 24. lib. 2. Cluf. exot. *Pyriformis fructus rugosus niger, duro corio tectus* J. B.

Turbatus erat, Pyrique formam emulabatur, 2½ uncias longus, 4½ ambitu, levis tamen, rugosus, proflus niger, adeò duro & tenaci corio tectus licet non valde densò, ut difficulter cultro nisi malleo vi adacto aperire possent Clusius. Apertum binas cellas habere deprehendebat, membrana quadam fusca & splendente distinctas, in quarum singulis nucleis bifariam divisus, media etiam intercurrente membrana, quemadmodum fere in Nucis Juglandis. Totus nucleus tunc veritate contraxerat, & initio quidem sapore nullo manifesto prædix videbatur, distinctum tamen in ore retentum quandam acrimoniam habere, & tandem fauces quodammodo urere compiebat.

2. *Fructus Pyriformis minor spadiceo-cineraceus* C. B. Fr. exot. 2. Cluf. l. c. *Pyriformis fructus levis, spadicei coloris, fragilis cortice tectus* J. B.

Hic etiam 2½ uncias longus erat, minus tamen crassus; nam ambitus ejus trium duntaxat unciarum erat, levis totus & spadiceo cum cinereo mixti coloris in longum mucronem desinens, fragili cortice constans, qui an alio operimento tectus fuerat Clusium latebat: Pulpam autem continebat nigram in qua officulum latebat, uncia magis longum, durum, cineraceo ex fusco coloris, obtuso mucrone præditum, & summa parte in uno latere veluti exculptum; in quo haud dubie nucleus latebat, licet nullum agitus sonitus ederet.

CAP. VI.

Fructus orbiculares & roimidi & ovales tuberculis obstiti C. B. p. 406.

* Exot. l. 2. c. 22.

1. *Fructus orbicularis fuscus tuberculis obstiti* C. B. Fr. 2. *Parduni à Guinea* * Cluf. *Officulum fructus orbicularis, aliquantulum mucronatum, tuberculis obstitum fuscum* J. B.

Uncialis erat longitudinis, sed officulum fructus veris quàm fructus, orbiculari pene formā præditum (nisi quā parte fructus ipse quo connexebatur è pediculo pependerat, & exima, quæ aliquantulum mucronata) trium fere unciarum ambitu, fusci coloris, durum & perpetuis tuberculis obstitum, in quo tamen apparent veluti triangularis formæ vestigia in utraque extremitate, solum, grave, aquæ tamen innatans, nec siccans citamini eā mergatur.

Lecor.

E Guinea allatus est.

2. *Fructus*

2. *Fructus orbicularis cineraceus tribus foraminibus donatus* C. B. Fr. 8. cap. 16. l. 2. Exot. Cluf. *Fr. orbicularis fere cum tribus sulcis & tribus foraminibus* J. B.

Formam orbicularem habebat, paulo tamen planior erat superna & sessili parte, unciam latus, solidus, nec ullum strepitum dum ageretur edens, cineracei coloris, tribus canaliculis sive sulcis distinctus, à summo usque ad tria foramina quæ in lateribus obtinebat, tribus aliis minoribus summa parte præditus.

3. *Fructus rotundus flavus tuberculis obstiti linea eminentiore transversa* C. B. Fr. peregrinus 4. Cluf. Exot. l. 2. c. 30. *Fr. peregrinus tuberosus major* Clusio J. B.

Hic sphaerica fere erat forma, magnitudo pene uncialis, putamen admodum crassum & durum, perpetuis tuberculis undique oblitum, flavelcentis coloris, linea eminentiore transversum secante, quam ut in Juglandibus putaminis conjunctionem & commissuram esse arbitrabatur Clusius.

4. *Fructus rotundus flavus tuberculis obstiti* C. B. Fr. peregrinus 5. Cluf. l. c.

Sphaerica proflus erat huic formæ, magnitudo globuli minoris sclopi, putamen ejusdem cum præcedente coloris & perpetuis etiam tuberculis, non adeò tamen crassus, oblitum, nullaque linea cinctum.

5. *Fructus ovalis ex fusco subrubens, tuberculis mucronatis obstiti* C. B. Fr. 5. c. 1. lib. 2. Exot. Cluf. Fr. Exot. *Seramenia modo tuberculis obstiti* J. B.

Sesquuncialis erat longitudinis, unciam latus; paulo enim planior erat formā, colore ex fusco subrubente, totus tuberculis leviter mucronatis obstiti, perinde fere ac Seramenia fructus. Nucleum autem continebat fusci quadam membrana tectum, oblongiusculum, lavem, spadicei coloris, qui albescentem medullam continebat, sed duram quia sicca & quodammodo insipidam.

6. *Fructus Olive officulum referens, tuberculis obstiti* C. B. Fr. 6. cap. 20. lib. 2. Exot. Cluf. Fr. *Olive officulum referens, rugosus cum tribus lineis* J. B.

Unciam crassus erat, sesquunciam fere longus, formā etiam Olive officulum quodammodo referens, minor tamen, rugosus, & veluti frequentissimis tuberculis obstiti nervis secundum longitudinem distinctus; extrema altera parte obtusa, altera verò mucronata, satis gravis, & nucleum aut tale quiddam continens, ut ex agitatione conjiciebam; in aquam injectus non mergatur. Alterius fructus haud dubie officulum.

7. *Fructus oblongus cineraceus durus tuberculis exasperatus* C. B. Fr. 1. cap. 19. lib. 2. Exot. Cluf. Fr. Exot. *cineraceus cum lineis & tuberculis duris* J. B.

Binis uncias cum semisse longus erat, quatuor in ambitu crassus, cineracei coloris, quem aliquo operimento tectum fuisse arbitrabar: in quinque partes divisi posse venæ per longitudinem ducere indicabant, aliquos eminentibus aliquot tuberculis instar veticularum obstiti erat, quæ aperta inanes & inaequales lacunas ostendebant, spadicei coloris & splendentis, quasi semen aliquod continuissent. Valde durus autem erat in fructus & adstringente facultate præditus.

8. *Fructus cordis formam referens, fuscus tuberculis inaequalis* C. B. Fr. minor 2. cap. 20. lib. 2. Cluf. Exot. *Fr. planus formæ cordis cum multis tuberculis* J. B.

Planus erat, binas uncias longus, totidem latus summa parte, cordis, ut vulgo pingitur, formam quodammodo referens, multis tuberculis eminentibus inaequalis, fusci coloris, levis, aliquantulum carnosus, quia immaturus collectus fuisse videbatur. An aliquo putamine inclusus fuerit me latet, inquit Clusius: quia nullum petioli à quo pependisset vestigium in eo apparebat.

CAP. VII.

Fructus angulis donati C. B. p. 406.

1. *Fructus orbicularis fuscus trifidus, gravis referens* C. B. Fr. 5. cap. 25. l. 2. Cluf. Exot.

Sesquunciam longus erat, media parte crassior, extremis gracilioribus, qui è multis fibris contextus videbatur, sed adeò firmus, ut frustra cultello aperire tentaret Clusius, coloris fusci, pelle tamen spadicea levi & splendente tectum fuisse reliquæ quas adhuc retinebat indicium faciebant; atque licet non adeò gravis videretur, aqua tamen merlus subsidebat.

P P P P P P P

2. *Fructus*

7. *Semen Tamarindi semini simile, utra extremitate dentatum* J. B. Fr. 20. c. 16. l. 2. Exot. Clus. *Tamarindus simile semen spadiceum.*

Clus. Hoc semen (inquit Clusius) cuius fructus fuerit ignoro, quod quidem Tamarindi semini non valde dissimile erat figura, sed magis planum & oris magis compressis, cortice spadiceo coloris tectum, semen continente album, durum & ob vetustatem rancidum. Ipsum semen cum suo cortice ab una extremitate dentatum.

8. *Semen fructus exotici, forte Cucurbitacei* J. B. Fr. 19. cap. 16. lib. 2. exot. Clus.

Non fructus, sed alicujus fructus semen videbatur Clusio, vel Cucurbitacei generis, vel alterius cuiuspiam; nam similem quodammodo formam habebat, licet aliquantulum crassior, nec adeo rugulosus, verum lavi, colorisque vel spadiceo vel ex spadiceo flavescens cortice tegeatur: sed nec hujus generis semina ejusdem erant magnitudinis.

9. *Cucurbitacei generis peregrinus fructus à Franc. Penisio Clus. exot. l. 2. c. 12. Fr. Indicus Pyrriformis, granis inus nigris, Cucurbitini generis* J. B.

Quinque pene unciarum longitudine erat à pediculo ad summum mucronem: ambitus qua parte erassior fructus 9; uncias explebat, à pediculo satis crasso fensim tumescens, deinde à medio corpore paulatim in acutum mucronem desinens, fusco duroque cortice constans, cuius interna pars valde levis erat, cineraceoque ex fusco coloris, continens pulsam spongiosam nigram mollem, acidiulci saporis, in globum compactam, in qua latebant aliquot grana nigra, pene orbicularia, compressa tamen & magis lata quam longa, in binas partes fœdita, quemadmodum Cucurbitarum semina femina, sic ut Cucurbitacei generis alicujus plantæ fructum esse sibi persuaderet Clusius.

10. *Peregrina nux* 1. Clus. exot. l. 2. c. 13. *Fructus subrotundus rugulosus ater* C. B. Fr. planus, rugulosus, niger, semina continens J. B.

Planus erat, duas uncias longus, paulo plus quam duas latus, semenciam crassus, totus rugulosus & ater, densio duroque putamine constans, & semina continens, ut ex streptu quem agitus faciebat deprehendere poteram, inquit Clusius. Alio integumento haud dubie tectus fuerat; nam alterius fructus officulum sive nucem esse apparebat.

11. *Fructus* 2. cap. 14. lib. 2. Clus. exot. *Nux orbicularis cineracei coloris* J. B.

Clus. Fructus hic, fere verius nux, orbicularis erat formæ, variaz tamen magnitudinis (plures enim conspicebat Clusius) quorum nonnulli ternas, alii binas duntaxat uncias ambitu comprehendebant, omnes duro sed non crasso præditi cortice, cineracei foris coloris, & qui alio operimento tecti fuisse viderentur. Interna nucis pars fusca & splendens, atque nonnulla ex parte (qua videlicet nuclei quem continebat fastigium tegebat) fungosa materiam plena: nucleus autem inferiore parte crassior erat, deinde in metam quodammodo assurgebat, & in nutantem mucronem desinebat, coloris exterius subpiceo, substantia satis molli, & interiore parte flavescens præditus, injuncti odoris, & valde ingrati saporis, ut non mirer eos qui edissent male affectos fuisse, quemadmodum mihi referebant qui observaverant.

12. *Fructus primus tabellæ* 2. cap. 14. lib. 2. Exot. Clus. *Nuci Amygdalinee pene cortice fructus, rugulosus, subrotundi ex fusco coloris, una parte planus* J. B.

Clus. Fructus hic fere Nux (nam alio operimento tectus fuisse videbatur) 2½ uncias longus erat, semenciam latus aut paulo amplior, Amygdalinæ pene formæ, rugulosus, dorso aliquantulum sublevato, supina parte plana, & infima latiore quam ea quæ à pediculo pependerat, subrotundi ex fusco coloris, non valde gravis, licet densissimo corio constans, ut quod semencialis fere esset crassitudo, multique fibris oblique & transversim fere secantibus contextum, & adeo durum ut aperire nequiverit Clusius ad conspiciendum quid contineret, nisi cultro magna vi cum malleo addito: geminum autem & oblongum nucleum continere deprehendit, nigra membranâ septum, internam quidem partem albicantem, dulcisque ut Amygdala saporis, nisi ranciditatem ob vetustatem contraxisset.

13. *Fructus secundus tabellæ* 2. cap. 14. lib. 2. Exot. Clus. Fr. *inferna parte planus membranâ spadiceo coloris tectus* J. B.

Clus. Eiusdem erat longitudinis, minus tamen crassus, inferna parte planus, suprema in gibbum assurgens, infima parte qua pediculo adhaeserat lator quam extrema, quæ in obtusum mucronem desisse videbatur: membrana autem dura & splendens spadiceoque coloris fuscum corticem tegebat, continens nucleum fere pulsam quandam cineracei ex albo coloris, quæ ore aliquantulum retenta in farinaceam materiam resolvebatur, quadam acrimoniâ præditam.

14. *Fructus tertius tabellæ* 2. cap. 14. l. 2. Exot. Clus.

Mespilo Sotanio non erat valde dissimilis, ejusdemque pene magnitudinis, capite tamen plano ut illud, sed in angustum contracto; vultu rugas contraxerat, & satis fragili cortice constabat,

bat, fusco, nullius fere saporis, qui tamen ore retentus nonnulli adfrictionis cum pauca acrimonia conjuncta possidere videbatur. Quina interforium officula Mespili instar continebat, sed majora & non rugula ut illa, verum valde levia & splendentia, opacule coloris, & nucleum continencia.

15. *Fructus quartus tabellæ* 2. cap. 14. lib. 2. Exot. Clus. Fr. *orbicularis fere formæ, fusci coloris* J. B.

Clus. Præcedente minor & fere orbicularis erat figura, uncialis magnitudinis, levis, fusci coloris, brevi quidem subnixus pediculo, sed cortice satis duro, tamen non valde crasso præditus, qui apertus (nam in binas partes dividi posse ex signis apparebat) quatuor grana nigra continere deprehendebatur, semenciam lata & longa, cordis humani formam quodammodo referentia, sed magis plana, binis duris membranis, ut in nucis Juglandæ, illa separantibus.

16. *Fructus primus tabellæ* 3. cap. 14. lib. 2. Exot. Clus. *Fructus officula terna aut quaterna simul juncta continens, &c.* J. B.

Hic fere fructus, five verius officulum fructus (terna enim aut quaterna simul conjunctim nata fuisse videbantur alio quodam fructu inclusa) binas uncias longum erat, totidem latum, media parte tumente & sese attollente planis & compressis lateribus, quæ fidem faciebant bina minimum alia adjuncta fuisse, cortice non valde duro præditum, externa parte rugulosum & scabrum, cineraceoque coloris, internâ autem levem & candidum, magnum nucleum continens, proflus impletem corticem, solum quidem, non tamen durum, tenui membranâ tectum: ipsi autem interna materia fere pulpa nucis unguentarie pene odorem habebat, sed acrisculum saporem, an ob vetustatem ignorabat Clusius.

17. *Fructus secundus tabellæ* 3. cap. 14. lib. 2. Exot. Clus. Fr. *orbicularis crassi corticis, tuberculosus, nigri coloris* J. B.

Orbicularis propemodum erat, binas uncias longus, quatuor unciarum ejus ambitus, crasso præditi cortice, inæquali & multis tuberculis obfuso, nigri extrinsecus coloris; intrinsecus subrotundi, continens nucleum tenui, cineracei coloris membranâ tectum, odoris non insulavis, sed violam quasi referens, & non ingrati saporis. Crasso pediculo subnixum fuisse videbatur, ut ex veltigio cui inhæret conjecturam faciebat Clusius.

18. *Fructus quartus tabellæ* 3. cap. 14. lib. 2. Exot. Clus. Fr. *pergr. exiguis orbicularis cum sex nervis* J. B.

Valde exiguis erat, & orbicularis pene formæ, vix semencialis longitudinis, levi cortice præditus, & sex quasi nervis eminentioribus, à pediculo ad summum caput æqualiter tante fere spatio excurrentibus distinctus, fusci coloris: quid vero contineret me fugit (inquit Clusius) quia agnatus & commotus nullum strepitum edebat.

19. *Fructus quartus cap. 15. lib. 2. Clus. exot. Lobus orbicularis fuscus, spinosis tuberculis obfusus, binis phaeoleis nigris continens* C. B.

Orbicularis erat fructus five lobus, planus, uncialis magnitudinis, infima parte in mucronem desinente, spinosis subrubentibusque tuberculis undequaque obfusus, cultelli dorso non crassior, pediculum ad orbis latus habens, & totius lobi color fuscus. Omnes autem hujus generis quos conspicebat Clusius, in medio perussi erant, ut funiculo trajecti ad commodius & facilius, ut arbitrabatur Clusius, extricandum suspenderentur. Singuli verò lobi five fructus binos phaeolos continebant seminum Anagyridis formæ & magnitudine, proflus nigro, ut conjectaretur Clusius eos lobos ante quam pertunderentur non adeo planos fuisse, sed aliquatenus tumentes. Indi Sumparantani appellabant. Quandoquidem autem filo trajecti affervabantur apud illos in aliquo usu fuisse necesse est, sed quali intelligere nequivit Clusius.

20. *Grana Paradisi sive Melegete affinis fructus* C. B. Fr. 14. *sive Melegueta, spuria* Clus. exot. l. 2. c. 15.

Elegantis alicujus plantæ hunc fructum fuisse rebatur Clusius, quæ fortasse crescat Canne Indice vulgo vocata modo: nam caulis suprema pars capta fere filiquas sustinens proflus similis mihi videbatur, lenta ut illius & fibrola, multique folioli cum appendicibus lepta. Quæ folia, quem forem progerat nemo Clusio indicare poterat. Erant porro hæc capita binas uncias longa, infima parte casta, deinde paulatim ad supremam usque partem gracilescientia, quasi triangulari forma prædita, obfusi tamen angulis, cartilaginosa, externè fusci ex rufo coloris, internè veluti in ternas cameras secundum longitudinem membranacea quadam cartilagine divisa, atque plena nigris splendentibusque seminibus, Miho majoribus, densi simul congestis, & tenui membranâ involutis, intus albis & quadam acrimoniâ præditis. Nascuntur autem ea capita in summo caule, quaterna aut quina, atque veluti ex eodem ortu prodeunt.

À Cardamomo majore sive Melegueta differunt, quod Melegueta fructus magna ex parte brevior & crassior sit, hic verò gracilior & oblongior. Melegueta cortex etiam minus illius cortice durus aut satis fragilis. Hujus præterea grana non tam numerosa quam in Melegueta, majora tamen, fusca & splendentia, singulari candicante membrana involuta. Melegueta vero grana, licet trifariam

trifariam quadam cartilagine distincta sunt, & singula sua peculiari membrana involuta videantur, minora tamen sunt, magis rugosa & dura illius fructus grani; præterea non ita splendens, & subrufi sunt coloris acerrimique saporis.

21. *Fructus quintus* cap. 16. lib. 2. Exot. Cluf. *Fr. totus niger, binis foraminibus insignitus* J. B.

Cluf.

Uncia major erat, circiter unciam latius, totus niger & satis levis, anteriore parte binis foraminibus insignitus, posteriore vestigiis retinens, quo vel petiolo inhaerens vel suo lobo, si aliquo lobo inclusus fuerat. An nucleum contineret ignorabat Cludius, agitur enim nullum strepitum edebat, & in aquam coniectus non mergebatur.

22. *Fructus undecimus* cap. 16. lib. 2. Cluf. exot. *Fr. pyramis fuscus, lævis, striatus, cum corolla, in quo nucleum* J. B.

Uncialis magnitudinis erat, proculus fuscus, pane orbicularis, striatus, levis admodum & in aqua supernatans illa meritis, tamen nucleum continere ex agitatione deprehenderetur, anteriore parte veluti corollam striatam habens, in qua florem sessile vestigium est, posteriore autem in oblongo pediculo pediculi desinens.

23. *Fructus Juli formam quasi exprimens cineraceus grana spadicea continens* C. B. Fr. 8. c. 25. l. 2. Cluf. exot.

Lobi quodammodo formam habebat, & uncialem longitudinem, Juli figuram quasi exprimens, gracilis, cineracei coloris, aliquot grana (ut ex involucri ruptura apparebat) satis crassa continens, spadiceo coloris, lævia, ab altera parte plana, insipida, vieta & venefate evadenda.

24. *Burce fructus primus* cap. 21. lib. 2. Exot. Cluf. *Burce fructus è pluribus nucibus arboris Hara* J. B.

Admirabilis erat formæ, & in Guyana nasci ferebatur satis celsa arbore *Hara* nuncupata. E multis autem veluti nucibus uncialis magnitudinis, mirabili modo simul junctis & connexis consistebat, quæ in bina lignosa duraque putamina desiniebant, & orbicularem planumque nucleum continebant, cineraceæ membranæ tectum. Eum verò fructum tot nucibus simul junctis, & velut in unum caput coactis interdum crescere intelligebam, ut tanquam orbicularem clavam genitum pugnum crassitudine æquantem, & in multis angulis desinentem referre videatur. Hujus fructus nucleo incolas uti dicebant ad corpus vomitu & alvi deiectione purgandum.

25. *Arara fructus secundus* cap. 21. lib. 2. Exot. Cluf. *Arara fructus Americanus* J. B.

In Kayana crescit, arborene an herba non erat descriptum. Erat verò uncialis longitudinis, cute rarius quam putamine constans, satis durâ tamen nigraque, longiore pediculo & inæquali nitens, ut plures flores inhaerere viderentur. Incolæ ejus contrahi & in aqua elixi decocto maligna ulcera lavant ad ea curandum: aiebant etiam utilem ad alvum emolliendam, quod de nucleo intelligendum arbitror.

26. *Canane fructus* 4. cap. 21. lib. 2. Exot. Cluf. *Can. fructus arboris Morremor, longus vel ovalis, ferè niger* J. B.

Binas uncias longus erat, unciam summo capite latus, deinde paulatim ad infimum usque gracilior fiebat, dorso paulo elatiore, levis, niger & splendens, tribus foraminibus summo capite præditus, uno superne, binis inferne. Illum in pumili arbore nasci ferebant, cui nomen *Morremor*, immaturus autem erat, sed plenam maturitatem adeptam duplo majorem asseverant, eumque supra prunas tostum manducari ab incolis adversus capitis dolores.

27. *Waricorami fructus* 5. cap. 21. lib. 2. Cluf. exot. *Waricor. rugosæ glandi similis fructus* J. B.

Secundum flumen *Arriwari* crescere adscriptum erat, ad quam tamen rem utilis esset ignorari. E binis quæ habebat Cludius unus binas ferè uncias longus erat, alter uncialem longitudinem non superabat: utroque tereti & rugosa glandi similis, adstrictioris facultatis, qui alio cortice five putamine tectus fuisse videretur.

28. *Cropis rugosus fructus acerrimus, semine similis Piperi Æthiopico* J. B. Fr. 6. c. 21. l. 2. Exot. Cluf.

Parvus & rugosus fructus erat, non valde dissimilis singularibus ejus fructus articulis, quem Piper Æthiopicum appellant, magni acrimoniam præditus, nigrumque semen continens ut Piper Æthiopicum. Solere autem incolas eum fructum admiscere Tabaci foliis adscriptum erat, cum illius fumum haurire velient ad capitis dolorem leniendum. Erant autem aliquot ejus fructus humerale trapedi, quod incolas fessile arbitror ad eos commodius reficandum, vel ut in promptu habere quando illis utendum.

29. *Phaefolus*

29. *Phaefolus orbicularis niger Americanus* C. B. *Parapar* Cluf. l. 2. Exot. c. 21.

Cluf.

Phaefoli quoddam genus erat, orbiculare, nigrum, splendens, quod lobo inclusum fuisse videbatur, ut ex hilo quo præditus conjecturam faciebat Cludius. Plures similes fructus per medium petiolum funiculo traiecerant incolæ, ut ornatis grati & collo suspensos sub finitrum brachium admitterent, oblique torquis instar supra pedus recumbentes.

30. *Fructus* 4. cap. 22. l. 2. Exot. Cluf.

Cluf.

Exilis erat, semunciam magnitudine non superans, exigua & immatura nuci *Fæwif* non valde dissimilis, exalbidus coloris, calyce præditus quatuor squamis constante, continens aliquot grana fufca, rotunda instar Piperis nigri, sed valde rugosa quia forsitan immatura, intus alba, acris saporis. An *Brafina* apud Dioscor. cap. de Pipere.

31. *Cardamomi facie fructus triangul. maliguis* J. B. *Fructus* 5. cap. 22. l. 2. Exot. Cluf. *Bacca est Anomali racemosi* C. B. seu veri Ponz.

Cluf.

Triangularis erat formæ, semuncialis etiam magnitudinis, exalbidus coloris, tenuique membrana tectus, Cardamomi Officinarum fructum perbellè referens, continensque multa grana rugosa, cineracei foris coloris, intus albi, omnia in globum congesta, satis validi & gravis odoris, & acris saporis, qui brevissimo & vix apparente petiolo plantæ inhaerens, calyce tribus foliis constante inclusus. Qui mitebat (ad Cludium) Consulem fide urbis unum ex his fructibus edisse scribebat, ex cuius est morbum contraxisset. Vide Cluf. cur. pff.

32. *Fructus* 6. cap. 22. lib. 2. Exot. Cluf.

Nodus omnino & varis formæ erat, quem lobo inclusum fuisse arbitrabatur Cludius. Etenim nonnulli plantæ erat & quasi quadranguli, alii oblongiores & altera parte obtusi, ei verò qua se mutuo congerant compressi, omnes tamen foris rugosi, nigricantes & candicantibus quibusdam venis distincti, in binas partes dividi, ut reliqua legumina. Substantia autem interior subfufca & solida, & ejus sapor etiam adstringens, peninæ ac fructus *Colei*.

33. *Fructus* 1. cap. 23. lib. 2. Exot. Cluf.

Pruni ferè magnitudine & forma erat, duas pane uncias longus, fescunciam latus, infima parte mucronatus; cortice five ipso corpore satis crasso, & veluti fungola materiâ constante, foris aliquantum rugolo, & subfusco colore, internè cavo & pulpam quandam continente in globum convolutam, albicantem, friabilem, insipidam, in qua tenella quadam semina.

34. *Ricino affinis fructus* C. B. *Exoticus fructus* 4. lib. 2. cap. 24. Cluf. exot.

Ricini fructum valde æmulabatur, nam triangularis erat, & in tres cellulas distinctus; quarum singulis semen continebatur rugosum, ut ante maturitatem lætus fuisse videretur, nigrum: exterior cortex fuscus & glaber erat, pendebatque inter quinque folia longiuscula & latiuscula (quæ medium fructum tegebant) & pediculo semunciali, satis firmo.

35. *Daturee semine fructus* J. B. *Fr. minor* 8. cap. 20. l. 2. Cluf. exot.

Orbicularis ferè formæ erat, & tenui veluti membranâ confabata, brevi petiolo præditus, pane cineracei coloris, intus inanis, nisi quadam rugosa granula continuisset, his quæ in Scrimonio conspiciuntur non valde abfimila: inhaerebat autem fermentis quibusdam Vitis Viniferae fermenta resistentibus.

36. *Fructus hepaticus Indicus* J. B.

Fig. B.

Figura hepati quodammodo respondet: Est enim altera parte gibba five convexa, altera sinuata, & concava, figura oblonga, magnitudo Castaneæ majoris, eique concolor, h. e. spadiceus, sed ad pullum accedens, superficie tenus inæqualis, rugosus, nihil corticem habet, eademque fere substantia interna. An alio cortice fuerit comprehensus nobis incertum. Nobis videtur nucleum fuisse alicuius fructus. Bivalvis est, ut geminus potius, fusco tamen satis insigni in ambitu coherentiam designante, nec multa vi dividuus. Substantia tota glandulosa, Quernæe glandis ficate, durior, præter levem quandam quam præbet adstrictionem, nullo nec gustu, nec odore insigni.

Fructus hoc Indi in obstructionibus hepatis uti dicuntur, referente Robino, qui fructum ad J. B. transmissit.

37. *Fructus* 5. cap. 25. lib. 2. Cluf. exot.

Uncias pane tres ambitu comprehendebat, & sphericæ formæ erat, putamine constans quali *Nux Juglans*, firmo, fusci externa parte coloris, interna spadicea, qui in tres æquales partes dividebatur, & interna parte in tres veluti concactiones vel loculos separabatur, in quibus singularia grana, Malorum vulgarium seminibus non valde dissimilia.

38. *Fructus*

38. *Fructus Ind. rotundus tuberculis asperatus niger* J.B.

J.B.

Adspexit non usque adeo speciosus est, circinate fere rotunditatis, uncias duas parve latus, compressus, sed eo ut unciam mediam crassitie adqueret, praefertim parte gibbiflore, nam utrinque cum gibbus quidam eminet. Cornice vestitur nigro, tuberculis quibuldam asperato, duro, superne umbilicatus; sub cortice tunica intermedia albicans substantiam internam nucleatam involvit.

An Nux esset, an de Phaeolorum genere pro certo asserere non potuit J. Bauhinus.

39. *Fructus Guyanensis ovalis cineraceus* J. B. *Guyanensis* fr. 2. Clus. exot. lib. 2. cap. 6. *Pruno similis ovalis cortice & nucleo cinereo* C.B. p. 444

Clus.

Valde solidus & gravis erat, ovalis formae, parve binas uncias à pediculo ad extimum mucronem longus, tres cum semelle medi corporis ambitu complectens, corio denso, fibroso, cineracei coloris tectus, ambiente putamen crassum admodum, durum & nigricans, quod nucleum continebat, fere orbicularem, durum, cineracei parve coloris. *Ad pruna aut potius Myrsinana referri potest.*

40. *Nucleus ex Guyana, spadiceus coloris membranae testis* J. B. *Nucleus ex Guyana* Clus. exot. l. 2. c. 6. *Pruno similis oblongus, spadiceus, pulpâ alba* C.B. p. 444

Clus.

Paulo longior erat ovali: nam duarum unciarum longitudinem superabat, non adeo tamen crassus ut superior, & magis inaequalis, ut verius dici mereretur nucleus alijus fructus, quam fructus spadiceus coloris membrana tectus, qui hâud dubie aliquo fructu ad nucem erat inclusus, medullam sive pulpam continens albam, non ingrati saporis, licet vetustate contractor esset, & ejus medullitum in lacunam dehisceret.

41. *Avellana Indica officulo trifido* C.B. *Avellana Ind. Mehembethene Cortus* J. B. *Mehembethene* Park.

J.B.

Aequat magnitudine parvam Juglandem, formâ fere ovali, in cujus basi triquetrum patet foramen, produens ex singulis angulis costam, ita ut prater ternas illas costas totidem alve alterno situ per longum descendant. Putamen durum, crassum, nonnihil inaequale, ex cinereo flavescit; quo effracto tres cellulae sese ostendant, nucleum continentes oblongum, album ac dulcem.

Matthiolus (si modo hanc intelligit) tegumentum [exterius] leve molleque, colore subpallido, nec folio Palmae crassius ei attribuit.

42. *Avellana praedicta affinis fructu spadiceo velut in binas partes secto* C.B. *Avellana Indica Mehembethene valde similis fructus* J. B. *Fructus miscellaneus* 7. Clus. exot. lib. 2. cap. 25.

Inter Aromatum Tripoli allatorum purgamenta inventus est. Erat autem figurâ orbiculatâ, cortice spadiceo coloris eoque lavi constans, atque veluti in binas partes secto. An verò alio cortice sive involucre tecta fuerit hæc nux (ut verisimile est) me latet: alia tamen addita erat minus crassa sed paulo oblongior, neque adeo spadiceo coloris, quae media ex parte tecta erat suo involucre nigro & rugoso, cui petiolus adhuc inharebat quo in ramo firmata fuerat.

43. *Avellana Indica villosa, foraminata* J. B.

Tribus lateribus elatioribus, atque iidem tribus foraminum vestigiis, uti Nux Indica sive Coccus, conspicua, villosa quodam involucre, veluti *Fouffil* fere, tecta, nucleum continens dulcem, tenui candicante membrana inclusum. Hanc Lobelius non separat à Mehembethene ut Clusius, sed eandem facere videtur, varietate tantum distinctam; quocum consentit etiam C. Bauhinus.

44. *Avellana Mehembethene Cortus species alia nuda & vestita villo* J. B.

Mehembethene superius descripta speciosior est, & altero tanto crassior, minusque longa. Reliquam descriptionem vide apud J. B. Magnitudine praecipue à Mehembethene differre videtur.

45. *Avellana quadrifida* C.B. *Fructus exotici* 6. cap. 16. lib. 2. Clus. exot. *An Avellana peregrina* Ovioidi? Fr. Indici decussatis J. B?

Clus.

Elegans erat fructus, & velut ex quatuor Avellanis simul connexis constans, levibus, spadiceo coloris, qui alio operimento tectus fuisse videbatur. Nam inter interstitia quibus singulae nuxes ab invicem separate reshebant adhuc membranaceae cuspulâ fusce curis partes, quae tui fuerunt. Constantibus porro singulis istæ Avellanae putamine spadiceo (ut dixi) coloris, firmo quidem sed non valde denso, in quo nucleum continebatur crassius, durus, foris subrustus interna parte candicans, nec ingrati saporis. Vide descriptionem J. B. quae alterius fortasse fructus est. Kenis ovili, inquit, formam habet, &c.

46. *Nux*46. *Nux purgatrix* C. B. *Fructus* 17. cap. 16. lib. 2. Clus. exot.

Non valde dissimilis erat hic fructus officulo Baccae Saponariae: etenim orbicularem, ut illud, habebat formam, & eandem magnitudinem. Huius tamen color non adeo niger sed fuscus potius, in quo apparebant subflavescentes quaedam venae. Alio autem fructu comprehensum fuisse, & nucleum duntaxat alijus fructus esse apparebat; nam lectus vericorole substantiam constare deprehendebatur, magnis maculis albis fulva substantiae & satis molli, (ut quæ cultello sine difficultate incidi posset) permixtis.

47. *Avellana Indica major subrusta* * Clus. J. B. *Avellana Indica* 3. genus Matth. Lugd. C.B. * *Anas in Manay fructus officulum* D. Grevio in Mus. Soc. Reg.

J. B. Clus.

Tres uncias longus erat, duas fere crassus, inferiore parte sessilis, rugosus scaberve, & cineracei coloris, superna autem & eminentiore sive protuberante parte levis, subrustique coloris, ut animalculum duro corio tectum videri possit. Nucleum in se continet.

Huic descriptioni addit J. Bauhinus corticem esse fragilem instar fere testæ ovorum, minus tamen cum sit spissior. Continet nucleum magnum, tectum tenui membrana cinerea, in qua saporis insignem non animadvertimus: nucleus autem magnus, rugosus, firmus, Amygdalæ modo, sapore non ingrato.

Mammæi fructus officulum, est, & erronee pro Nuce accipitur à J. Bauhino & Matthiolo. D. Grev.

48. *Balsami Peruviani fructus* Clus. J. B. Fr. 1. cap. 29. lib. 2. Exot. Clus. *Avellana Indica* 3. genus Matth. Lugd. C.B.

Ex eodem cum precedente genere est, [nec ut nobis videntur specie diversus] sed longè amplior, utpote qui ternas uncias longitudine superaret, latitudine unam, altitudine parve duas requiret, alioqui forma & colore eidem planè similis: nempe crasso cortice sive putamine constans, inferiore sive supina parte sessili, rugoso scaberve & cineraceo, superna autem sive gibba levi, subrusto, vel potius spadiceo, ita ut animalculum duro cortice tectum videretur. Nucleum continere deprehendebat Clusius binas uncias longum, unam latum, gemellum, sed extrema parte simul coherentem, tenui cineraceaque membrana tectum, substantiâ firmâ, ut Amygdalæ aut Castaneæ recentes, subfusca, pingui & oleaginosa, odore satis jucundo prædita, & sapore non ingrato.

Pro fructu Balsami Peruviani accepit Clusius. Verum non convenit cum descriptione Balsami apud Mondardem aut G. Pisonem.

Aliam adhuc Avellanam indicam ab Hercule Saxonia missam pro Balsami *Petri de Friese* fructu minore, ejusque speciem aliam minorem describit J. Bauhinus, magnitudine digiti fere æquantem, quæ si componere habere crassitiem aut recutientem galeam quodammodo representat. Testa constat levi, splendida, ex rufis ad spadiceum vergente, crasso latius, substantiâ ossili. Nucleus intus later Amygdalini facie sed laetior, in ceteris proportioni nucamenti respondens, sapore rancido, quippe exoleto.

Minor species concolor erat, sed figurâ nonnihil evariabat, potissimum illi hilum vestigium quàm in Fabis nostris vulgaris non latius, nec ut in prædicto eminet. Testa tenuior multo nucleum quoque parvum, sibi quæ proportionatum continet.

49. *Nux Indica non biforis Juglandi similis* J. B.

Ad.

Advehit quidam fructus ex occidis, adeo Nuci Juglandi similis, ut nondum introspectum sapienter putaverimus nucem Juglandem esse: sed effracto caro fuit velica, intus albidâ, Castaneæ sapore, nullis distinctâ nucleis, putamine & testa utraque crassiore quàm Nuci Juglandis.

50. *Fructus bivertus Indicus niger* J. B.

J. B.

Levissimus præcipue fructus anonymos bivalvi tegitur cortice, non duro, & uti videtur fragili, hiantibus jam medio tenuis valvis, subcicris, figurâ oblongâ, utrinque exacuta, modicè compressâ, alioquin ovatam relatura; Latitat intus nescio quid nucleus.

51. *Fructus Indicus, vel nucleus latus parvus, Avellana oblonga facie compressus* J. B.

J. B.

Unciam fere longus erat, flavus, lavis, lucidus, Ricino majori aliquo modo accedens, uncia semis angustior, parve compressus, utrinque tamen fere in medio elatior, una parte paulo latior & rotundior, partem autem quâ hâsisse apparet nonnihil angustior, & non ita rotundus, alperior. Cortex facile acicula perforatur, in eo nucleus; qualis medulla nobis nondum constat. Alius huius generis fructus, quem apud fratrem C. B. vidit, brevior erat, minus compressus, multo quâ adhaeret parte angustior, quasi umbilicus aut oculus, crassa tamen non ita apparebat. Representant Staphylo-dendron.

52. *Fructus peregrinus Jersaj* J. B.

J. B.

Jersaj dictus fructus è rarioribus quoque esse videtur: Per medium sectus cavus apparuit, sed binis cellulis intergerino pariete interveniente distinctus, aut si integer esset quem vidimus (ut non esse conjectamus) quaternis. Extima facie lavis, sed squamatus, albicans, pediculo crassifusco.

Q q q q q q

Rofe

Rosæ nondum expansæ, ac per medietatem sectæ figuram nonnihil referret, nisi esset cavius; ita squamata cum extrinsecus ambiunt foliola.

53. *Fructus exotici latus compressus, colore Suberis*. J. B. *hist. lib. 3. cap. 150.*

J. B.

Duas uncias latus erat ac paulò longior, æquabili ferè ambitu ad orbicularem figuram accedens, præterquam quod parte superna [ubi fortè adhæsit] exiguum quandam finem umbilicali specie præterquam habebat. Compressus erat, medium crassitudine unciam vix æquans, modice incurvus, in præterquam concava, altera in gibbum sublatà convexa videretur. Cortice confabatur colore Sui ut altera facies concava, altera in gibbum sublatà convexa videretur. Nucleus Avellane crassitudine, fungolo benis ferè, non valde duro, sed vel mediocri compressu fragili, nucis Avellane crassitudine, fungolo quodammodo, sed interior pars magis fungola erat, fusca, insipida, quia evanida & magna ex parte cava, unde & pro magnitudine admodum levis.

54. *Cordis figura nucis plana cineræ coloris*. J. B. *Fructus 3. cap. 26. l. 2. Clus. exot.*

Clus.

Nux erat plana cineræ coloris, formam cordis (ut pingi solet) referens, & quibusdam locis tumescens, adeoque lente cortice confans ut maxima cum difficultate aperiretur. Reperit autem sub eo Clusius alium corticem, non minis lentum superiore sublati coloris, regentem nucleum candicantem, salis saporis, involutum rufescente membrana.

55. *Fructus Indicus ecbinatus senoris*. J. B.

J. B.

Magnitudine erat circiter Nucis molchate, coloris cineræ, plurimis abundans tuberculis obtusis. Degustans videbatur aliquid adstrictionis habere. Pediculus crassus ligneus. Sonorus erat.

56. *Fructus Indicus Juglandi similis tuberosus*. J. B.

J. B.

Juglandem pulvinato suo calyce etiamnum interitum æquat, perperis tuberculis & longioribus jugis asperatus, ex cinereo rufescens, cujus intervalla tenuis replet cortex fuscus. Infima pars umbilicum habet sessilem, opposita modicè in conum fastigiatur. Durus est & gravis fructus.

57. *Fructus multifariam fissus*. J. B.

Ferè orbicularis erat totus, nisi utraque parte esset nonnihil compressus. Finitur circiter in 12 partes, quæ fungolæ sunt, saporis manifesti nullius; inest internè officulum durum. Cortex totus fructus exterior tenuis fuscus & cinereus.

58. *Pinei nuclei Malucani sive purgatorii*. J. B. *Pinus Indica nucleo purgante*. C. B. *Pinei nuclei Malucani*. Park.

Acofta.

Altus in hortis quibusdam Malabar, inquit Acofta, tum etiam in nonnullis sylvis sponte nascitur arbor magnitudine Pyri, cujus folia internè dilute virore prædita sunt, supernè autem læuro, admodum tenella & mollia, quæ gustata valde acra deprehenduntur, & linguam diu vellicant. Fructus triangularis Avellane magnitudine, internis in multa receptacula distinctus, in quibus semen est album, solidum, rotundum Pineo nucleo suo putamine exempto par.

Considerandum (inquit J. Bauhinus) An eadem sint Pinæ nucleæ cathartice Monardis, quas hic designat, Transmittit Nova Hispania Pineorum nucleorum genus quo Indi se purgabant, quos imitati sunt plurimi harum regionum. Nostris Pineis nucleis similes sunt nascentes in strobilis magnis quales sunt Mayzæ Spice mutice, molliore putamine & nigriore quam nostri rotundi, intus albi, pingues & gustu dulces.

Vues.

Indi, Auctore Acofta, binos nucleos membranis nudatos, terunt, & clysteribus admiscunt adversis utrinque difficultatem & dolorem ischiadicum, aut cum gallinæ jusculo propinant ad educandos putridos, lentos, crassos frigidosque humores & peculiariter ad asthmaticos curandos. Ex aqua tritis impetiginis inungunt & curant sed admodum urunt: Nuclei pinæ cathartici tradente Monarde bilem, pitiginis inungunt & curant sed admodum urunt: Nuclei pinæ cathartici tradente Monarde bilem, pitiginis inungunt & curant sed admodum urunt: Nuclei pinæ cathartici tradente Monarde bilem, pitiginis inungunt & curant sed admodum urunt.

Quibus obigent nuclei Pinæ, sive Malucani Acofta, sive cathartici Monardis, sive diversi, five idem sint (inquit J. Bauhinus) non temere exhibeant agris, siquidem, referente Acofta, admodum urunt, & quatuor grana intermunt. Monardes etiam valdidissimè nec sine tormionibus purgare, & vomitum citare scribit.

59. *Pinei nucleos duros referens fructus*. C. B. *Nucula peregrina alba*. J. B. *Fr. peregr. 8. Clus. Exot. l. 2. c. 30.*

Pinei cuiusdam generis nucis nucleos quispian aestimare possit, adeo nostratis Pinæ nucis five strobili nucleos referebant, licet magna ex parte nostris & longiores essent & crassiores: durum timentur putamen & idem color.

60. *Curcas*

60. *Curcas Avellane magnitudine*. J. B. *Curcas Malavarensum, Carpata Cambayensium*. Garcia C. B.

Nascitur in Malavar, auctore Garcia, fructus quidam magnitudine Avellane cum suo putamine; non tamen adeo rotundus est, candidus, gustu quali sunt Tubera cocta; dependet ex ramis cuiusdam plantæ quæ fertur, nullius, quod sciam, in medicina usus. Dicitur in Malavar *Cheruvilenga*, id est exiguum *Inbæne*.

Habaculæ Serapioni videtur, cujus frequentem usum feminis quidem copiam facere, sed cholericam quam vocant passionem excitare scribit: quæ omnia Malavares huic fructui tribunt. Fructum hunc ad Ricinum refert C. Bauhinus.

61. *Pepita Peruana*. J. B. *Pepitas del Peru, Fr. 9. cap. 30. lib. 2. Clus. exot. Amygdalo similis fructus Peruana fuscus vel spadiceus lineâ candida*. C. B.

In fructu hoc quædam est varietas, nam alter altero major & amplior est, licet color & forma propemodum eadem. Planus est & oblongifolius, altera parte latior, altera angustior, glaber & levissimus, totus fulci, aut interdum spadiceo coloris, nisi lineâ quædam candicans, quæ parte suo fructui adhæsit (nam alteri inclusus fuisse videtur) varium faceret, prægnans est & sonitum edit.

62. *Brindones Indici, fructus rubentes acidi*. J. B.

In Goa India (uti refert Garcia) est fructus quidam *Brindones* vocatus. Is fortè aliquantulum rubescit, intus verò sanguinis instar rubet, gustu admodum acido: invenitur interdum foris nigrum [qui color maturitate contrahitur] nec adeo acidus uti superior, qui tamen non minus quam ille intrinsecus rubet. Multorum palato lapidus est hic fructus, meo verò inquit Garcia minime ob nimium aciditatem. Eo tinctores utuntur. Cortex vero adferatur atque mari aliò transvehitur aceti conficiendi gratiâ, quod à Lusitanis quibusdam etiam in Lusitania factum est.

63. *Beguil Purchaui*.

Fructus in sinu S. Augustini prope Sierram Lionam proveniens, magnitudine Mali, cute aspera & nodosa vestitus; sub quo pulpa Fragorum instat, five coloris, five granorum rationem habes.

64. *Beningio* ejusdem.

Fructus ejusdem loci, Limonii magnitudine, cute rubida, ventriculo gratus.

65. *Rucma Hispania Lucma*. * De Laet.

* Ind. Occid. l. 100 c. 3.

Fructus est qui forma & mole ad Aurantia luma accedit: intra medullam officulum Castaneæ, am colore corticis, quam nucleis, qui amarus & cibo ineptus, albedine validè simile, aliquando duo continet. Inter crassos censetur cibos: Sapore tamen est magis dulci quam acri.

66. *Mungo*. J. B. *Garc. Fructus niger Coriandro similis*. C. B. *Messe seu Misse Avicennæ*.

Est semen (inquit Garcia) viride, quod per maturitatem fit nigrum, Coriandri fici magnitudinis. Nasci ferunt in Palestina. Pabulum est equorum, interdum tamen ab hominibus editur. Guzarate & Decan incolæ in febribus hoc modo utuntur. Fabricians cibo abstinet per decem, nonnunquam per quindecim dies, post quos hujus fructus decoctum illi propinant, in quo nonnihil pulpe remanet: deinde cortice delibatum Mungo, & instat Oryzæ coctum fabriciant exhibetur. Pans verò triticeus nonnisi post multos dies administratur. Mungo autem frigidus est, quantum ex ejus facultatibus colligere licet.

67. *Sel Serapioni & Avicennæ*. J. B.

Fructus *Sel*, quales Rauwolfius vidisse scribit carent duris putaminibus, planèque nudi sunt, magnitudine Pistaciorum, colore Juglandis nostris non dissimiles, sapore latis amaro cum manifestâ acrimonia. Dedisse sibi Minoritam quandam Hierosolymis, qui dicebat in vicinis locis provenire; esse autem *Sel* Serapionis & Avicennæ, quod virtutem habet Zingiberis.

68. *Nux Indica pulchra, cui unguis albus*. J. B.

Unciam & semis longus erat, unciam latus, compressus, niger, splendens, in supræ parte volui unguis albus. Sonorus est. Cortex niger, medioctiter crassus; subest medulla alba, in iis saporis manifestum non animadvertimus. Medullæ autem albe subest fortè officulum, est enim sonorus.

Lob.

69. *Nucula Ind. Lob. & Pena*. J. B.

Nuculam Indicam hanc admodum fructu variam fortèque & sylvestrem esse fideant nucleæ, quas ex finibus Troglodytice Guinæe habemus. Hac vix magnam æquat Olivam, corticis nucleæ, oleaginoso ac lapido, illi proflus Nucis Indice similis, fed huic Nuculæ testa offea. Icon integræ magnam habet similitudinem cum Chamærhaphis fructu, inquit J. Bauhinus.

Q99999 2

70. *Nucula*

70. *Nucula Indica ab Hercule Saxonia missa* J. B. Cochiglio de Guigne, *dicta*.

J. B.
Uncia brevior est, semunciam vix lata, nigra, dura, modicè exteriùs arcuata, interiùs sinuata Phasoli modo, multis fissuris seu lineis variè sparsis sulcata; que tamen omnes in tuberculum parvum, umbilici speciem præferens, coeunt.

71. *Ficus similis fructus exotici* J. B.

Ficum commune figura & magnitudine quodammodo representaret, si non angulosus esset & superne cordatus. Cortex exterior subflavus, fragilis, quo decorticato alius subest, crassus, durus, niger. Concussus non crepitat, aque injectus suo pondere sidit.

72. *Fructus peregrinus sulcatus* J. B.

J. B.
Avellanæ domesticæ magnitudine est, oblongus, turgidus, niger, cætera levis & politus, præterquam ad latera profundus sulcus, rectus (quem à summo ad imum habet exaratum, lineola in medio tantillum eminente) ubi nonnihil rugosus. Parte opposita sulco respondent levia quedam alterius vultu vestigia impressa. Quem servamus (inquit J. Bauhinus) foramine per longum pervius est, ad cuius margines in altero sinum apophyllis parva est, in medio fissi. Inanis est, & pulsatus resonat, proculdubio aliquando pulpa plenus.

73. *Lauri bacce similis fructus* J. B.

J. B.
Magnitudine est & forma bacce Lauri majuscula, coloris nigricantis, levi & nitida superficie, ex altero turbato sine stylo rursus, quemadmodum in glandibus videre est, proferens, altero autem tanquam ab acicula impressum vestigium habens, durus & lapidi alius cum sonitu resiliens. Eorum uni circa medium insculptus apparet scrobiculus, natura an arte nescio.

74. *Fructus quadrangulus niger cum membrana miniata* J. B.

Offendebat Clusio Exot. l. 2. c. 26. Christ. Porretus fructum unciam longum, quadrangulum, lateribus aliquantulum depresso, profus nigrum, media tamen ex parte tectum, tanquam membrana foris miniata fructui firmiter inharere.

75. *Officulum fructus Indici tuberculorum* J. B.

Majus erat officulo Cerasi, subrotundum, undique rugosis tuberculis exasperatum, colore pullo.

76. *Avellana compressa facie fructus vel semen* J. B.

Unciam fere longus erat, vix semunciam latus, modicè compressus, durus, dilute croceus & splendidus, parte angustiore qua adhaesisse putamus saturatius tinctum. Longæ alioquæ Avellanæ speciem quodammodo referre videtur; sed planè exoticum esse & facies & notæ jam scriptæ satis insinuant. Alii hujus generis asperi erant longiusculis maculis albicantibus, cortice paulo firmiore quam Castaneæ & tenaci, medulla intus alba tenera, acrimoniam respiciente. Unde commodius (inquit) forte Ricino subnecterentur.

77. *Fructus Indicus villosus parvus* J. B.

Magnitudine erat Avellanæ vulgaris, constans tunicis villosis, subflavis, cortice tenero, una parte nigricante.

78. *Castanea speciei fructus peregrini* J. B.

Mediocriter Castaneam non tantum magnitudine, sed & tota formâ refert, ut pro ea primo obtutu possit fallere. Color tamen paulo dilutior ad flavum inclinat: minor & levitas extima, exceptâ basi portunculæ oblonga, qua videtur aut arbori aut echino adhaesisse. Cortex extimus admodum tenuis fragilisque, cui fungosa substantia adnata subest: ipsa vero cavitas vacua est, quo fit ut insignis totius fructus sit levitas.

79. *Leucoma fructus Castaneæ* J. B.

Monard.

Similis est nostrati Castaneæ, cum colore, tum magnitudine, tum etiam sessili illa & albicante parte quam Castaneæ obtinet, quæ prægnans videtur. Arboris est vastæ magnitudinis, materieque firmæ & robustæ, cui folia Arbuti. Fructum edulem gratique saporis esse aiunt, & alvi profluxu sistere, quoniam astringit. Temperatum esse assensum.

80. *Glandis Indici* J. B.

J. B.

Glandis Quercinæ figura & magnitudine similis est, intus candida, substantia dura ac propemodum ossæ, nullius saporis manifesti, exteriùs nigra, lineis ac venulis squamatis corticisque rufis reticulatim per superficiem sparsis, Cupula dura, crassa ac lignosa fere, exteriùs plurimorum denticulorum mutuo incubitu imbricatoque asperata, colore cinereo, pediculo semunciam fere longo, crasso & lignoso.

81. *Glandis*

81. *Glandis Indica magna, subrotunda* J. B.

J. B.
Juglandem magnitudine æquabat, cortice constans flavescens, uti Glandis Quercus exsiccatæ, levi, crassiusculo, qui tamen à fortiori digitorum compressione facile frangatur ac diffiliat. Per longitudinem area insignis, inæqualis & scabra subcinerea excurrit, hili imaginem præ se ferens, quæque parte cortex reliqua firmior est crassior, duriorque eam adhaesisse vel alteri cortici exteriùs vel arbori venisimile est. Interna facies cortice cuncta est rufa, tenui atque fungoso, intercurribus veluti venulis ut in interiore cortice Castaneæ immediate callum completens. In quo ceu pulvino immerfus jacet, omnem fore cavitate adimplens, nucleus, figurâ rotundus, facie Glandis aut Castaneæ nucleo permixtus, geminus ut in Glandibus, extima facie scaber, rufa, cuticula intreatus, quæ verò committitur levis, substantia durâ, & colore glandis nucleis, sapore dulci, grato. Pro fructu Ballami à Robino ad Platerum missus erat.

82. *Fructus Amygdaloides nitidus peregrinus*, J. B.

J. B.
Levis & lubricus est superficie, nucleis Amygdalini magnitudine & formâ, nisi quod una parte paulo est acutior obtusâ Amygdali parte, infraque mucronem alterum lacuna orbicularis insculpta, non tamen effatu dignæ altitudinis, fortè hinc prodibat germen. Color est ex flavo fere cinereus, & altera quidem parte magis in arcum curvatus, Damasceni pruni nucleis modo, corticisque tegitur tenui, fragili, nucleum in se continens.

83. *Fructus Persanus Amygdaloides, sub terra nascens*, J. B.

Pulcher admodum aspectu est, & grati saporis, qui & radice caret, nec aliquam plantam profert, aut ab ulla planta producit, sed solummodo sub terra enascitur quemadmodum tubera. Dimidi digiti magnitudinem æquat; rotundus est & contortus & affabre elaboratus, coloris spadicei, nucleum intus continens resonantem dum siccus est, Amygdalæ similem, cortice sulco, intus albam, & in duas partes divisum, ut Amygdalæ, grati saporis, & Avellanæ gustu referentem.

Invenitur apud flumen Marannon, nec ullibi alibi per univerfam Indiam. Editur recens & *Loene* & exsiccatæ sed torrens præstat. Adponitur secundu mensis bellariorum loco, quoniam ventriculorum admodum exficat & roborat. Sed si liberalius edatur capitis graveminem generat.

Dati in rerum natura hujusmodi fructum subterraneum mihi fane non videtur verisimile.

Dubitat Clusius, an hic fructus sit Mandobi Leri, quem ait sub terra Tubum modo nasci, tenuibus filamentis simul coherere, nucleum non esse majorem domesticæ Avellanæ, ejusdemque saporis, cinerei coloris, cortice non duriore quam Pisorum filiquæ. An vero folia semine proferat ignorare se fateatur, licet fructum sæpius edidit.

J. Bauhino *Mandobi Leri* fructus arboreus esse videtur, aut fortè Trasi genus aliquod: Trasi enim, inquit, sunt veluti fructus & nucleis Avellanarum.

84. *Nucula Indica Pyriformis & senora* J. B.

Articulo postremo pollicis non major erat, exprimens parvum Pyrum moschatellinum, solidus, durus, rugulosus, fere cinereus, lignulosus, sonorus, saporem manifestum non sentimus.

85. *Nucula Indica globosa senora* J. B.

Orbicularis fere globosus erat, gallæ parvæ five parvulo globulo similis, cinerei & maculosi coloris, coacta parne totus cinctus, sonorus. Cortex non admodum durus.

86. *Nucula ex Guinea* J. B.

Nucis Myrsiticæ fere magnitudine & formâ, levis, concussu sonum edens, cuius alter finis styli quid simile habet, ex quatuor parvis sulcis five eminentiis procedens; oppositus verò scrobiculus, unde avulsus videtur pediculus, unde radii recti producantur: cortice mediocriter levi, subrufo tectus, quo abralo subest alius durus qualis in nucis Moschatæ: huic subest alius crassior, spadiceus, fungulosus, pultis. Nucleum ambit immediate quartus, perlinaciter adhærens, pellicula tenuis instar rugulosus, spadiceus quoque: ipse verò nucleus amplus, candidus, pinguis, gustu dulci cum fastidioso quodam sapore.

87. *Nux Indica alia* J. B.

Minor est Juglandem, latitudine unciam, pauloque longior, colore pullo obsoleto, sulcis maculis confersis. Desinit in brevissimum acumen qua parte quinquepartita esse videtur. Parte opposita pediculi pars adheret, lignæ proflus, firma crassique, unde conjectura arboreum foretum. Ipse aliqui fructus levis & minimè ponderosus.

88. *Gualam De Laet. Ind. Occid. l. 10. c. 6.*

Fructus est binos palmos longus, cinereo cortice, pulpa candida, durissimis quibusdam nucleis permixta, suavis & refrigerans. Provenit in calidioribus Quitensis præfecturæ regionibus.

Q999999 3

89. *Pomum*

89. *Pentum Sacu Sinenfum Martini. Atl. Sin.*

Nascitur in mediocri arbore, & quæ vix ullâ culturâ opus habet. Majus est nostratibus, rotundum, puniceum aut rubicundum. Pulpâ intra aliquando exos, plerumque ad superficiem acinos, re-runcit mole, planos & rotundos, verticaliterque erectos cortice lignoso quinque vel decem continet. Caro tota rubescit, mollescit Sorbi instar matura & suavisimè saporis est. Siccatum crustam mellis vel sacchari emittit. Est & cortice viridi quod non mollescit, sed cultro vel dentibus detrahitur. Provenit in *Xantunque*, & extra Sinas nullibi.

90. *Ziccarâ Guatimalensium. Capote * De Laet.*

Est instar Pinearum nucum, in quo viginti, aliquando & triginta Amygdala continentur.

91. *Fructus Indicus granulatus vel tuberosus minor. J. B. Fr. Indicus 5. c. 30. l. 2. Exot. Clus.*

Prorsus spherica huic forma erat, magnitudo globuli minoris sclopi: putamen flavescens coloris, & perperis tuberculis, at non adeo crassis, obtusum, nullâque lineâ cinctum. *J. Bauhinus* formam olivarem ei attribuit, lapideam & invictam duritiem, colorem rutilum, superficiem granulâ omnigenis asperatam, &c.

92. *Fructus dysenterici flavus J. B.*

Monard.
Provenit in India, autore *Monarde*, fructus Dysenteriam sanans, delatus ex Quito, qui videtur esse valte arboris, altera parte lavis, flavus, altera asper, coloratissimus ac velut pullus. Cæterum qualis esset fructus, cussive arboris nunquam pervestigare licuit.
Vires. In pollinem tenuissimum redactus, & cum aqua capitum rosarum manè & vespere exhibitus dysenterico fluxu misere afflictum brevi sanitati restituit.

93. *Nicaragua portum nucis rotunda J. B.*

In Nicaragua (inquit *Benzo*) Novi Orbis provincia Pomi quoddam genus peculiare est, neque Hispaniolæ, neque ulli alteri parti Indiæ concessum, Piri nostri specie ferè est, ligno interiore rotundo, Nucis crassitudine & dimidio amplius, optimi & jucundissimi saporis. Arbor procera, exiguâ foliis vestita.

94. *Pruno similis fructus subsquosus ex Guinea C. B. Pruni facie fructus à Guinea, in quo semina J. B. Fructus Exot. 1. a Class. Clus. Exot. l. 2. c. 23.*

Pruni forè magnitudine & forma erat, duas parve uncias longus, fescunciam latus, infima parte mucronatus, cortice five ipso corpore satis crasso, & veluti fungosa materia constante, foris aliquantulum rugoso & subfusco colore, internè cavo & pulpam quandam continente, in globum convolutam, albicantem, friabilem insipidam, in qua tenella quædam semina.

95. *Pruno similis (Prunosa) C. B. Jangomas Pruni similis J. B.*

Arbor Pruni magnitudine sponte nascitur in agris & etiam in hortis in *Basaim, Chaul & Batequala*, multis spinis horrens, foliis indidem Pruni, floribus candidis, fructu Sorbo simili, gustu Prunorum adstringente & acerbis.

96. *Nux Pontica nuci non valde abfinitis, spadiceæ coloris J. B. Nux altera cap. 26. lib. 2. Clus. Exot.*

Spadiceæ erat coloris, Ponticæ nuci non valde abfinitis, unciam longa, ejus ambitus uncia paulo major, sessili five infima parte angustior, extimâ crassior, & velut decussatim formata, dura, solida, nec ullo modo strepitum edens. Inter aromata reperta est.

C A P. VIII.

Parvi quidam fructus à *J. Bauhino visi apud Ill. Duc. Wirt. & descripti Lib. 3. cap. 80, 81, 82. &c.*

1. *Nucula Indica altera, compressa, cortice duro, coloris senora.* Parvi Pruni quodammodo similis erat, sublongus, compressus, lucidus, costis in uno latere constans, lucidus.
2. *Nucula Indica tertia splendens.* Idem forè præcedenti. Color idem nisi dilucior & splendidior, magis etiam compressus & latior, potissimum una parte.
3. *Fr. Indici ovi parvi fere formâ.* Coloris erat quodammodo Castaneæ, dilucioris, splendens. Circulus ambit ferè totum qui non splendet, utrinque foratus.
4. *Nucula sublonga, vel Oï fructus alienigeni Indici.* Unciam longa, unciam semis circiter lata, rotunda, fusci coloris, una parte latior, lignosa, cava: in ea nucleus cortice tenui rectus, qui fuscus, intus hirsutus, durus, albus & sapore manifesto destitutus.

5. *Nucula*

5. *Nucula triangularis Indica, Castaneæ ferè facie.* Pilo majori haud major erat, inter angulos compressa, ex uno latere commissura nigricante insignita, colore subfusco, in rufum quasi ex cinereo in spadiceum vergit. Concussa non strepit, sed circum perlegantem nucula concolorum, partim sessili innatum vel potius enatum (nam linea elevator & nonnihil splendens) intersecat commissuræ lineâ prædictâ: Ex observatione *Cherleri*.

6. *Nucula Indica ovata fere.* Nili utrinque acumen quoddam extaret ovata esset figura. Longitudo uncialis, latitudo media, colore inter fuscum & pullum medio, maculis dilucioribus picturatis, costis quibusdam eminentibus quales in Nucæ unguitaria insignita. Nucleus intus later albus.

7. *Officium sulcatum fructus peregrini.* Figura ovata erat, utrinque extremiturum acuminatum, per longitudinem profundè latus sulcatum, colore pullo.

8. *Fructus exotici officium aliud.* Semunciam longum erat, nucleo Pini forè figurâ par, ambitu tereti, obtusè turbinato, durum, politum, laeve; colore rufescente, maculis quibusdam albicantibus aspersum.

9. *Fr. Indici Corni figurâ.* Diceret Cornum esse si ruber esset, adeò figurâ & proportionem responderet, sed niger est, splendidus, durus, pediculi residuo crasso, concussus non fuit pendens argumentum.

10. *Fructus Indici officium peregrini.* Magnitudo ferè Amygdalæ est, sed figura nonnihil diversa. Collo superne donatus angulo, quatuor insignibus per longitudinem lineis notatis, cætera quoque parte nonnihil rugosus, colore pullo.

C A P. IX.

1. *Hibiscus fructus Americanus J. B.*

HIC fructus Dactylo similis est aliquo modo, nec edulis, oleo ejus tumores molestos in pedibus à *vermiculis quibusdam Sironum vulgò didorum magnitudinem non excedentibus, qui in cutem se infiniant excitatos, curant. Eodem oleo affricto corpora labore & lassitudine fracta refocillant: vulnera quoque & ulcera sanant. Oleum istud adservant in vasculis quibusdam ex fructibus excavatis paratis, quos *Carameno* suo idiomate appellant.

2. *Palma saccifera J. B. Ger. Arbor five Palma saccifera Park. Palma manicam Hippocratis referens C. B.*

In insula quadam Americæ deserta *Coromper*, dicta invenerunt Batavi integras sylvas nulla alia arbore constantes, quam Palmæ quodam inusitato genere, cui ab involuero saccum seu colum manicam Hippocratis dictum referente in quo fructus reconditus, *Saccifera* nomen indidit Clusius. Nam creberrimis quibusdam fibris spadiceæ coloris, transversim & oblique ab infimo ad supremum excurrentibus magno à natura artificio contextum est, idque varia longitudine: unum vidit Clusius 22 uncias longum, & ea parte qua patebat septem latum; alterum 21 pedes five 30 uncias longum, parvis cum illo latitudinis.

Ista porro involucria (vis referentibus qui ab arbore resciderant) plena fuerant fructibus nucem Juglandem cum externo suo pulvino five vindi cortice magnitudine aquantibus, in quibus orbiculares albae nukes adeò rotundæ ut torno elaboratæ viderentur, atque adeò duræ, ut non nisi ferreo malleo, & cum difficultate frangere quiverim, tamen non valde crasso putamine sint præditæ: Continebat autem ea orbicularem nucleum, putamini adhaerentem, medio cavum, & qui siccitate lacunam contraxisset, candidam, sapore initio quasi leguminis, deinde instar Lupini amaro.

Sacci hujus Palmæ texturam exactius describit D. Greivus Mus. Soc. Reg. pag. 185. quem consule. Inter palmas hujus mentionem fecimus.

3. *Zingi fructus stellatus five Anisum Indicum J. B. Anisum insularum Philippinarum C. B. exotium Philippinarum insularum Park. Funiculum Sinenfè D. Fr. Redi.*

J. B.

Fructus hic stella figuram præferat, constâtque ex septem nuculis particularibus, radiorum in morem in centro coeuntibus, triangularibus, longis, leviter compressis, cæi parte qui committuntur impressis, extimâ & convexâ peripheriâ semicircularem ferè describentibus, cortice gemino rectis, exteriore duro & spadiceo, nigricante, rugoso, interiori propemodum oleo, internâ substantiâ cupri diffusi instar lucente, bivalvi atque in fittis & invergeratis nonnihil hiantes. Nucleus vero in singulis nucibus latit singularis, levis, splendens, colore feminis Lini aut Pomorum, sed diluciore paulo. Odor & sapor Anisi planè est, nihil tamen prætere cum Aniso commune habet. Relinquit tamen nescio quid acrimoniæ in lingua commanens.

De hujus radice, caule, foliis vel etiam floribus se quicquam pronunciare posse negat Clusius: quod seminum & umbellarum tantum partes Londino acceperat Anisi nomine.

CAP. X.

Fructuum exoticorum officina à Masji Soc. Reg. Londin. descriptione à D. Grevio edita.

1. **O** *S. Pruni Indici fere globulare.* Juglandis mediocrius magnitudine est, colore leucophæo obscuro, undique tuberosum, durissimum, ad basin & verticem aliquantum prominens.
2. *O. globulare aliud.* Magnitudine & figurâ præcedentis, nisi quod ad basin tantillo latior, colore citrino seu framincio, duritie Juglandis, undique inæquale & scabrum, cum sulcis parvis & foraminibus intermixtis.
3. *O. globulare tertium,* in quinque tamen valvas seu latera dividuum, primi modo inæquale & tuberculolum undique, æquè durum, ejusdemque leucophæi coloris, verum magnitudine Cerasum medicorum non excedens.
4. *O. Pruni ovale.* Magnitudine & figura est ovi Columbinii, asperiusculum seu scabrum, ferreo colore, substantiâ durâ, non tamen admodum crassa.
5. *O. aliud ovatum,* Ovi Gallinacæ magnitudine & propemodum figurâ, nisi quod basis aliquanto obtusior sit, conus seu vertex minor; colore leucophæo, mira duritie, in quinque latera divisum, rugosum & inæquale, cum plurimis foraminibus & profundioribus sulcis. Latera totidem fissuris rebus distinguuntur, paulo supra basin incipientibus & inde versus apicem productis. In horum undique quoque continetur osium & veluti dentatum corpus unciam longum.
6. *Officulum ovale prolatius.* Duos digitos longum est, unum latum, Olivæ officuli figura, membrana quadam framinei coloris tectum, sub qua sulcis undique inæquale est, exterius colore cinereo obducente, intus albicante, duritie eximia.
7. *Officulum ovale oblongum aliud.* Nudum seu nullâ membranâ tectum, præcedente multo majus, ut quod 2½ uncias longum est 1½ unciam latum. Sulci etiam hujus plures sunt & profundiores.
8. *Officulum ovale oblongum tertium,* præcedenti cognatum verum multo minus. Cornum vulgare magnitudine parum excedens. Hæc tria cognata inter se sunt, non tamen ejusdem fructus junioris & adultioris officula, æquè enim dura sunt omnia, prorsus & plenam maturitatem adepta.
9. *Pruni Officulum Juglandis fere simile,* Unciam 1½ longum, dimidiam unciam latam ad basin, quæ paululum excavata media parte unciam 1½, vertice nonnihil acuminato & prominente. Trilatre est singulis lateribus sulcis plurimis & profundiusculis inæqualibus.
10. *Officulum fere anomale.* Deabus uncis longius, duas propemodum latum, 1½ crassum, coloris citrini obscuro, asperiusculum ac fere arenâ respersum esset ab uno latere inæqualiter planum, ab altero in labium duplex intumescens, valdè asperum, fissura pro longitudinem decurrente.
- Puo adhuc alia officula anomala & insolita figurâ describit: quæ apud ipsum vide *Mus. Reg. Soc.* D. 189, 190.
11. *Officulum acuminatum aliud.* Prægrande est 3½ digitos longum, 1½ crassum, duos penè latum; ab uno latere valdè convexum, ab altero propemodum planum, basi ovali, cacumine in punctum latissimum exacto, colore rubiginoso, prædurum & rugosum seu asperum, sulcis latiusculis plerisque secundum longitudinem extensis, & quorum nonnullis lignææ aliquot fibræ exoriuntur. Sulci in hoc alique hujus generis officulis fibrarum lignearum sedes seu vestigia impressa intelligendi sunt. Aliud huic subjungit simile officulum, multis non tamen valdè profundis sulcis undique inæquale, quorum nonnulli à basi ad verticem fere producti sunt.
12. *Officulum seu Nucis ovale,* magnitudine & figura Olivæ medicoriis. Undique leve est, coloris leucophæi splendentis, veluti Mammei officulum, excepti duntaxat basi, quæ fordior & rugosa cum duobus angustis glabris marginibus laborum aut oris aperti amulis à cupis angulis crena seu sulcus naturalis Nucem seu officulum undique cingit.

13. *Nux Indica velut larvæ ostendens J.B.*

Niger est, duas uncias fere longus, unciam penè latus, seu monticulis quibusdam inæqualis, ovata figura longiore; cui terni scrobiculi superne adversâ facie impressi, eo situ ut larvæ quandam Simi caudatæ aliquo modo repræsentent sine naso.

14. *Alia præcedentis similis, si non eadem J.B.*

Figura à præcedente nonnihil evariat. Nam & tres illas scrobiculas habet, sed tribus lineis canaliculatis, in medio concursu tres angulos oppositos facientes, interfundas. Figura fructus etiam ad triangularem accedit, secundum se longitudinem canaliculis striatus acie sulcatus, ac parte quæ formina sunt latiore, opposita angustiore; color ex pullo cinereus. Concursus nullum sonum præbet.

Hujus generis Nucis sex septemve describit *D. Grevius Palmacoci nomine. 1. Prima longitudine semipedalis erat, media parte duos digitos lata, basi nonnihil ovali & prominente cum tribus amplis foraminibus ut in Coco, superius conica & paululum inflexa. Tribus valvis seu laminis composita, quæ totidem angulos concursu suo efficiunt, inferne obliquo, superius acutiores. Color varius pro distributione fibrarum lignearum. 2. Secunda mediæ magnitudinis, Juglandi majori par, 1½ unciam longa, basis diametro unciali. Ad margines foraminum in basi, fibrillæ nigre plurimæ in ambitu expanduntur ad modum processuum ciliarum circa humorem oculi crystallinum. 3. Tertia pariter conica sed minor, figurâ Pyri molchærellini, Nuci myrtillicæ parvæ magnitudine, substantiâ lignea, colore Buxi, cum tribus, ut in reliquis apertis foraminibus. 4. Quarta, Palmacocis caninus dicta

*Cat. 68
Dejer. Musji
Reg. Soc.
p. 201, 202.

dicta, Nuci Indici larvæ f. B. jam descriptæ similis, specie tamen (ut putat) diversâ, caput caninum non inaptè exprimens. Descriptionem vide apud auctorem nostrum loco citato. 5. Palmacocis ovalis, Nuci Myri. 6. Palmacocis latus, in transversum uncialis, à basi ad verticem non ultra ½ unciam extensa, tribus in lateribus foraminibus propemodum æquidistantibus.

7. Palmacocis orbicularis, aliquantulum tamen compressus, diametro femuncialis, colore & duritie Buxi, officuli Persici in modum sulcata. Foramina in lateribus terna æquidistantia, fibræ capillaribus nigris obvelatis.

8. Nux rhomboides, præcedentibus affinis, 1½ uncie longa, ½ uncie lata, semunciam crassa, lateribus paululum compressis, fibræ lignæ tenuibus à basi seu pediculo ad fastigium productis undique opertis.

15. *Nucida Hyalus Mus. R. Soc. D. Grevii.*

Duos plus digitos longa est, ad pediculum unciam lata, prope summam propemodum duos, Pyri instar turbatus, linea ab uno latere clatior secundum longitudinem decurrente. Pediculus alba lanugine ut in Malo Cydonio tectus. Tunica exterior leucophæa, tenuis, mollis, glabra, sub qua fibrillarum operculum non ut in aliis fructibus secundum longitudinem productarum, sed erectarum ad modum villorum in veluto dicto, aut setarum in dorso porino, ut exteriore tunica exuta, fructus scopulam setaceam seu echinum repræsentat. Omnes hæc fibræ proximo tegumento circumcirca continue sunt, quod substantia consistit lignea, lenta admodum & dimidiam unciam crassa. Operimento seu cortici huic proximè subjacet substantia quadam mollis lervicæ, quæ ex spatio relicto vacuo initio pulposa admodum & succulenta pars fuisse apparet. Intra hoc pericarpium latet officulum magnitudine circiter ovi columbinii, non ut in Prunis concavum, sed solidum proflus ut in Dactylis, ejusdemque albicans, densæ & corneæ materie. In firmo officulo ut in Nucis moschata efformatur cellula quadam rotunda in qua semen seu nucleus geminus continetur.

16. *Nux oleosa, The Butte But. Ejsdem.*

Novam Angliam agnoscit matrem Nux ista quæ ab oleo dulci quod copiosum nucleis fundit cognomen Butyraceæ meruit. Uncias 2½ longa est; media parte unciam 1½ propemodum lata, utraq; extremitate angustior, & aliquantulum prominens, ad Cucumeris parvi figuram accedens. Cutis integritate laeviore, colore Bætico in ficca. Substantia interior nigricat, quæ initio pulpa quadam erat, seu cortex carneus & circiter digiti crassus, cortici Juglandis pulvinatæ respondens. Os fere ovale erat, sex septemve angulis secundum longitudinem striatum, maximis, qui oppositi sunt, in mucronem acutum desinentibus. Angulorum interstitia inæqualia sunt, lamellis plurimis & tuberculis rugosa, fere exasperata.

Decocto corticis coloni Angli pannos lineos laneosque Cinnamomi colore tingunt, absque additione Aluminis, aliisve rei coisulcæ.

17. *Juglans angulosa, ejusdem. The edgeb Wallnut.*

Colore est Juglandis vulgaris, unciam fere longa, tantundem lata, paulo plus semunciam crassa. Basis, sed præcipue vertex, aliquantulum prominent: Octo angulis distincta est alternis acutioribus & obtusioribus. Nucleus in figuram Juglandis vulgaris efformatus.

18. *Avellana Indica species, Ejsdem.*

Figura est triangularis, uno latere majore duobus minoribus subtenso. Basis semunciam crassa, 1½ uncia longa latavè, à basi ad cuspidem tantundem extenditur, coloris cineræ obscuri, undique rugosa seu scabra, ex distributione fibrarum plurimarum. Vera duntaxat basis quæ putamini adhærit glabra est, & ut Avellana in medio fissilis.

19. *Avellana Nova Angliæ, Ejsdem.*

Breviores sunt & latiores hæc nuxes quàm Coryli vulgaris, apice depresso, basi productiore, colore similis.

20. *Avellana purgatrix Novi Orbis. Barbado But. Ben magnum Medicorum vulgo Monard.*

Hanc superius è Monardæ & Clusio descriptam dedimus. Pruni ejusdem (si Ligono credimus) vera fructus est non Avellana. In nucleis medullis latet plantula feminalis foliis binis cum radica & gemma constans, in qua sola vis cathartica hospitatur; hæc enim exempta reliqua pulpa innoxie non minus quàm alia quævis Nux edî potest, teste Ligono Hist. Barbado. p. 68.

21. *Nux purgatrix Angolensis Mus. R. S.*

Longa est ½ uncia, tantundem lata, ab uno latere convexa ab opposito plana; colore Auranti, testa prædura; nucleo præcedentis simili. Sursum & deorsum purgat vehementer, ut vel una nux duodecies alvum subducit.

22. *Castanea figurâ fructus Mus. R.S. p. 207.*

Vulgaribus Castaneis multo minor est. Cortex exterior fuscus, tenuis, filicis tamen propemodum duritie aut Lithospermi vulgaris. Huic subjacet alius officuli Pruni confissenta & isolatæ, cui includitur nucleus saporis non injucundi qui tamen asperitatem in faucibus aut gutture creat.

23. *Castanea Novae Angliae*. Mus. S. R.

Figura est Castaneae vulgaris, sed tantillo minor.

24. *Fructus Indici decussatus* J.B. Tom. 1. lib. 3. cap. 116. *Castanea purgatrix* Mus. S. R.

Ovilli renis formam habet, tanquam ex pluribus partibus coagmentatae, castaneae magnitud. & colore, oblongus, crassiusculus, parum compressus, interdum magis orbiculatus, pastillum (quae sigillatim in Officinis fere ostendit, & haberi solet) forma & magnitudine aequans, quem una quidem parte duo sulci decussatim in quatuor partes suis radiis dividunt. Opposita vero parte sigmoides sulcus duplex conformem porcam ambiens, artificiosè exaratus, inter cujus cornua triplex eminentia germinis sedet.

25. *Ceratium monococcum Indicum* J.B. *Lobus Buglossides* Mus. S. R.

J. B.
Quinque uncias longus est, duas fere latus, pediculo brevi, crasso, firmo, non fructui superficiei tenus inserto, sed cortici continuo. Cortex porro crassius, (thaleri crassitudinem superans) externa facie spadicæ, rugosa, quadam sui parte pellicente, cum quibusdam verrucosis tuberculis, interna fusca, pulverulenta, digitorum concavum fusca quadam fuligine, veluti ustilago (quae fructus superficie) inscens. Ipsa cæterum corticis substantia veluti ex arenosis quibusdam micis firmiter adeo compactis est, ut sine vi quadam rumpere haud ita sit facile. Quod cavitatem replet intus non faba est aut Phalcos, sed phalloides fungulos quidam fructus, internæ atque convexæ corticis cavitati, exterius respondens magnitudine, ut integer fructus agitaris sonitum intus edat: pulverulentus quoque est, teres, modicè recurvus ex fungosa quadam materie compactus, colore fusco intus forisque: sapor fatuus nec olfactu dignus.

Qui in Museo R.S. hujus generis asseratur lobus (describente D. Grevio) triplo major est jam descripto, nimirum decem uncias longus, & in medio 4½ latus, utraque extremitate ovali, planus & tenuis, dimidium digitum crassitie vix superans, ventre aequali, dorso convexo; obulco, tuberculis plurimis undique asper, colore rufio obliquo. Tota cavitatis interna unico nucleo repletur, & mira congerie fibrarum albescentium, neque secundum longitudinem neque secundum latitudinem fructus extensarum, sed secundum crassitiem utriusque veluti dentes in pedine duplici, composito. Fibrarum interstitia pulvere replentur, qui initio pulposum fructus parenchyma fuit.

C A P. XI.

Fructus peregrini Wormii.

Primus est sessilis excavatus, pulpam quandam tenevum, exsiccatam continens, patinæ modo cavit, ut nucleum, alium ambivisse suspicio sit. Parte inferiore & sessili foramen habet, quod tamen cultro majus redditum videtur: tantæ magnitudinis ut nucem Avellanam capere possit, per quod interiorem superficiem lustrare licet. Cinereus, asper, inaequalis, ad rotunditatem accedens, figurâ ferme lapidis Brontii, in circumferentia pollices sex cum dimidio obtinens.

2. *Secundus* est ovalis, cinereus, asper, ovum parvum gallinaceum figurâ referens, paululum acuminatum, sed parte crassiore pediculi servans vestigia. Ab hoc pediculi puncto ad summum apicem pollices duos cum semisse habens in ambitu quatuor, concussu sonitum ab inclusi nuclei tactu edens: sed nullis prominentibus aut tuberculis inaequalis, affinitatem quandam habere videtur cum fructu 2. Garetii à Clusio l. 2. Exot. c. 16. descripto.

3. *Tertius* quodammodo figurâ refert fructum, quem Clusius l. 2. Exot. c. 16. vocat *Conco-opote*, colore fusco, præ labore splendens, in utroque apice cineream & falcatam quandam habens prominentiam. Nec fructus multum videtur, nec alterius fructus officulum, quia cavus, mollis, laxissimus, nullum in se nucleum habet, nec in aqua subidet. Si acu aut cultello pupigeris faciliè ad interiora penetraveris: potius Fungi genus quoddam dixeris. Ovum columbinum majus figurâ refert.

4. *Quartus* elegans est, altera parte sessili, Nucis moschate magnitudine: cortice constat tenui, cujus pars tertia scabra est, inaequalis, coloris spadicæ, lapidem Bufonium colore & labore ferme referens. Parte sessili foramen est, non naturâ, sed casu proculdubio impressum, per quod & corticis tenuitas, & nuclei ei innatantis ferme constitutio videri potest. Est autem nucleus cortice paulo minor, unde concussus fructus altitudo sonitum excitat: cæterum ipse nucleus exterius coloris est purpurei sed interius albi. Sunt qui Balsamum Peruvianum fructum esse putent.

5. *Quintus* ejusdem fere cum prioribus est magnitudinis, parte altera lævis & lubricus cum exigua prominentia in medio, colore luteo, figura ovali, aliquantulum ad angulos obtusos provolvante: Parte altera inaequalis & scabra, septem sinibus seu foraminibus in medullam pervius praeditum, coloris cinerei, nucleum nucis Juglandis quodammodo referens, sed lignosus & durus etiam hac parte est. Ego arbitror affinitatem magnam habere cum sexto fructu descripto à Clusio l. 2. Exot. c. 30. Quidam verum nucem Moxel esse arbitrantur.

6. *Sextus* Dactylum ferme figurâ emulatur, oblongus, compressus aliquantulum, duas uncias longitudine superans, unam latitudine, utrinque acuminatus, colore purpureo, striatus & rugis inaequalibus dotatus. Aut è genere Nucum esse videtur, ut os majoris alicujus fructus. Lignosus namque est, durus, an verò nucleum in se contineat non liquet, quia concussus non relinquit. Nescio an ad Zabucayo referri debeat.

7. *Septimus*

7. *Septimus* ovalis est figurâ Os, ovum gallinaceum parvum magnitudine æquans, sed utrinque acuminatum, lignosum, flavum, nucleum continens, qui moto & concussu fructu resonat. Tedit vero fuisse videtur pulpa quadam candida, cujus reliquiae tenaciter adhuc ei adherentes conspiciuntur.

8. *Octavus* gemellus erat duorum Prunorum majusculorum, invicem coherentium magnitudinis. Alter verò illorum (inquit Wormius) appendicem habebat rostratum, Nucis Avellanae minoris magnitudinis. Nec genuinum ejus colorem, nec pulpam aut nucleum delineare potuit Wormius. Quia interiore nucleo aut substantia spoliatus erat & exterior facies vernice oleacea obducta. In extremitate appendicis colore nigro splendens praeditus, ex eo namque recentia naturali figura pyxidem fecerant Tabaco sternutatorio destinatam.

C A P. XII.

1. *Pineae coni facie fructum exoticum* J.B. T. 1. P. 2. pag. 264.

J. B.
Pediculo minimi digiti fere crassitudine, rufo, duro atque lignolo, folia mutuo incubitu adnascuntur, digitum fere longa, firma, substantiâ lignosâ, triquetra, principio angustiore, reliqua parte latiora, & fastigio tenus recurva, numerosisque squamis, foliaceis, lucentibus nigricae vestita. Haec pars quæ incurva, modico inflexu separatur, ut fructum esse squamosum suspicio sit. Folia quæ intus delitescunt extimis breviora, & densiore dictorum foliorum stipatu oblecta: per quorum longitudinem extimam costa insignis, angulum faciens, excurrit, parte interna carinata. Sapor nonnihil amaricatus, non sine attractione nidolulenta, ac si fructus in fumo esset exsiccat. Partes ex comestione dentium attritu haerent, quod argumento est substantiam nonnihil esse viscolam.

A C. Bauhino fratre hunc fructum habuit. Dignus est inquit qui cum Carduo Madagascariensis, cujus ergo descriptionem subiiciemus, ut Lector invicem conferat.

2. *Carduus ex Madagascaria Indiae J.B. Infusus Madagascariensis C.B. Cardui cujusdam elegantissimi caput, sub fructu 15. Clus. Exot. lib. 2. cap. 15.*

Erat id caput tres uncias cum semisse longum, inferna parte unciam latum, superna magis, ut quod explicatum ex multis squamis imbricatum modo sibi invicem incumbitibus constaret, quæ circa mediam & supernam ipsius capitis partem majores, præ siccitate reflexæ erant summo fastigio, & quodammodo in lacinas divisa, coloris spadicæ; inter quas exortæ erant velut exiguae membranaceæ ligulae, planæ & satis angustæ, cineraceæ quasi coloris, summa parte latiores & foris exalbida, internæ autem spadicæ coloris, mollissimo longoque villo saturæ purpure elegantissime per oras ornatae, quæ temporis successu in atrum degenerabat. In medio capite densa erat villorum staminum flavescens coloris congeries, inter quæ larebant angustæ & pungentes spinæ, binas uncias longæ, quibus infima parte villorum semen inharebat, Nec nisi semini non dissimile, fusci ex rufo coloris, sed immatura.

In magno illo sinu infusus Madagascariæ à Lusitanis *Bayo d' Antem*. Gill truncato ledum erat.

3. *Cacoe J.B. Solanum perispermum folio rotundo tenui C.B.*

Arbusti modo nascitur, & insigni virore praedita est, folio rotundo & tenui. Fructum fert Malo insano similem, altera parte sessilem, alterâ turbinatam, cinerei coloris, grati saporis & acrimoniae expertis, minutum admodum semen continens.

Invenitur tantum in Peruvianis montibus.

Magna est apud Indos æstimationis ob insignes facultates. Nam urinas ciet, calculum è renibus pellit, quodque praestantius est, illius usu calculum in vesica continui foras, si mollis adhuc sit, utilisque medicamentis cedat.

SECTIO

do nullo modo conveniunt; an Medicum & Syriacum doctiores dubitant. Jo. Bodæus expresse negat, quem adi. *Nor. in Theophr. hist. p. 594.* Verum non opus est argumentis ulterius citare allatis depugnare: cum Jacobus Bontius jamdudum rem definitivè, & controversiam diremit. *Hist. nat. & medic. Indis. Orient. lib. 4.* qui continet Annadvertissementis in Garciam.

Planta (inquit) è cujus radice Afia exprimitur magna quantitate crescit in Imperio Persico, inter Laram & Ganarion civitates, quarum prima non longe distat à mari, & nostris mercatoribus, & Anglis etiam, frequenteratur. Etque hæc planta duorum generum. Prima farmentosa fere ut Saxifraga aquatica. Et ejus foliis & stolonibus incisus Afa fetida per torcular exprimitur, quæ ut reliqui succi, sile indurata in consistentiam evadit, qualis est Aloe. Secunda porro Afie species longe fecundior existit, etque succus expressus & radicibus hujus plantæ, quæ crassissimos Rhabdanas, folia autem Tithymali folia referunt. Hujus generis è aliquot radicibus domi habuisse ait, quæ quamvis jam essent exsucca, tamen totas ades fœtore repleverunt, qui insueti vix tolerandus esset. Quod Javani & Malaii & ceteri Indiarum incolæ negabunt, se quicquam odoratus nunquam naribus percepisse affirmantes. D. Mandellio, qui in Persia peregrinatus est, duo etiam Afa fetidæ succo prægnantium plantarum genera agnoscit, verum ea paulo aliter describit, inter fruticulosum seu farmentosum est, foliis parvis, Oryzæ similibus. Alterum Rapi folio, colore viridi folia Ficis referente. Locis ficis & lapideis melius proficit. Gummi circa finem æstatis manare incipit, Autumno colligitur. Confirmat etiam quæ Garcias & Bontius habent de ejus usu apud Indos in cibis condendis.

Nullum medicamentum simplex per totam Indiam majore est in usu quam Afa fetida, tum in medicamentis, tum in condendis cibis, ut post Garciam testatur Bontius, ut propter hanc causam una sit cum Opio ex præcipuis mercibus quæ per Indiam distrahuntur. Solent Baneanes & omnes gentes provincie Cambaie, qui à carnium estu abstinent, Asam pulvisculum & oleum suis commiscere, conficere primum ex ea lebetæ, nec alio condimento utuntur omnibus in cibis. Multa in hanc rem vide apud Garciam.

Utuntur etiam Medicamentis loco ad Appetitum prostratum excitandum, ventriculum roborandum, fluxus discutiendos, venereis irritandis. Apud nos in Europa, præcipuus ejus usus est internus in suffocatione uterina, peripneumonia & vulneribus. Extrinsecus in tumido Liene & uteri suffocatione, panerito (cum alio ori alb. suscepto) *Schrod. N. Siquis Epilepsie obnoxius senserit sufficium ex asia fetida & cornu caprino paroxysmo actum corripit. Idem.*

5. *Ammoniacum C. B. & aliorum, Ferule lachryma Galeno.*

* L. 13 c. 23. Ammoniacum * Plinio ab Hammonis oraculo nomen habet; juxta quod gignitur arbor quam Metopion vocant: At Dioecoridi totus cujus radice frutex Agassyllis appellatur. Advehitur nunc in magnas glebas coactum, grumis magnis confans, ungulis lactei coloris nitentibus, aut rufis, per substantiam coloris oleosæ & fulci permixtis, odor Galbani virosioris, sapore amaricantis. Elige fœtorem, minimè arenolium, purum, majoribus grumis, foris flavis aut croceis, intus candidioribus, quod claram flammam cum accenditur alit, in manibus cum leniore tractatum mollescit, repentinè ictu propter densitatem ardiorum, in plurimas splendidas nitentesque micæ diffilit. Solvitur aqua.

Attenuat & resolvit, attrahit validè, alvum movet, splenicum est. Usus præcipuus est in doloribus arthriticis, in resolvenda mucilagine viscosa, crassa ac contumaci pulmonum, mesenterii, & hinc in obstruccionibus contumacibus Lienis, epatis, uteri, in calculo, extrinsecus in scirrhis, panis topique juncturaturum, in scrophulis aliisque tumoribus durioribus resolvendis, &c. *Schrod.*

Succi inaffissati Exotici, quorum Historiam tradit Clusius, quem consule. Exotic. Lib. 4. cap. 7, & 8.

Succus splendens Anethi odor C. B.
Succus Alpalatho similis Anethi odor C. B.
Succus colore albo, flavo & rufomixtis, anethi odor C. B.
Succus cineris fœniculi odor C. B.
Succus Alpalatho similis ater, micis albis aspersis, odor C. B.
Succus Alpalatho similis inodorus C. B.
Succus atrorubescens inodorus C. B.
Succus flavus albis granis commixtis gravi odor C. B.
Succus visco similis colore vario C. B.
Succus Mastichinæ refinæ non abfissilis C. B.
Succus succino non abfissilis C. B.
Succus sanguini Draconis affinis C. B.
Succus Camphoræ redolens, ex radice Canellæ vulneratæ *Gæsc. C. B.*
Consule Histor. Arboris Cinnamom.
Succus Aloës facie C. B. Mulsæ foliis involutus *Claf.*
Vide *Claf. Exot. Hist. Lib. 4. cap. 7, & 8.*

6. *Bdellium omnium Antorum.*

Bdellii veri nomine (inquit J. Bauhinus) magnas habet glebas, Taurino glutini, ut habet Dioecorides, aliquatenus similes, colore ex fulco nonnihil rufescente, concreioneque, quanquam hæc molli & tenaci, ad gummi magis accedente: sapore rubicamaro est, multum tamen à Myrrha relinquitur. Odorem non insuavem spirat flammamque concipit, & quidem pertinacem, licet cum crepitu. In superficie granula exsudent glebæ hinc inde apparent. In glebarum medio subinde digitalis crassitudinis bacilli reperiuntur, spinosi. Exterior facies glebarum aliquando Myrrham vulgarem refert, coloris ferruginei, sed non tam intensi amaroris.

Alie

Alie glebæ pro Bdellio adulterino exhibitæ, nigricantes, micis si scindantur pelliculis, aliqui viscosi aciem nequaquam admittentes, confusitæ & sapore gummi, cujus modo tenaciter densibus hærent; concipiunt tamen flammam solito interim crassamento copioso.

Bdellifera, arbor, describente Plinio, nigra est, magnitudine Oleæ, folio Roboris, fructu Caprifici naturæ. Alii Arbori Myrrhiferae eam valde similem faciunt. Lobelius & Pena inter alias merces se multos hujus ligni fureculos expicatos tradunt, solidè substantia; cortice duro nigricante, spinis multis rigidis & crassissulis horrentes, quibus multa copia Bdellii erat aggluta, intus forsique valde quam amari.

Matthiolus Bdellium, si suo tempore in Italiam importaretur, adeo rarus esse scribit, ut ad ostentationem tantum afferretur vel ad adulterium & reprobatum normam. Lob. & Pena quod Bdellium putant, Myrrhæ speciem esse existimant. C. Bauhinus apud Matthiolum sex Bdellii differentias habet, quarum descriptiones ibidem requirèdas omitto.

Probatum gustu amarum, translucentum cum frangitur, pingue cum fricatur, odoratum, facile mollescens, sincerum (Parthicum nominant.) Reprobatur sordidum, nigrum, in offas convolutum, quod Adrobalon nuncupatur.

Sunt qui gum. Animæ verum Antiquorum Bdellium esse putant ob multas notas communes.

Unde autem Bdellii tor differentia, Indici, Arabici, Mechii seu Petrii, Judaici, Siculi, Scythici? Omne Bdellium est ex India, sed prout huc vel illuc mari deferatur, idem accipit nomen. *Claf. Hist. naturæ.*

Bdellium Galeno vim habet emolliendi, & eam quidem potentiorum dam recens est: insigniter vires etiam discutit, aperit atque absterget, sed alie atque alia etate; si discutere velis media ætate sumendum est; si discutere & abstergere tantum quod ventusius est melius. Usus præcipuus, internus in tussi ac pulmonum apostemate, calculo autem, urina cienda, mensibus immodice fluxentibus & in fluxu uterino sistendo, sætu expellendo. Extrinsecus discutit hernias, mollit durities ac nervorum nodos, adeoque creberrimi usus est in emplastris sticticis. Contusum solvitur affuso vino, aqua calida aut aceto. *Schrod.*

7. *Belzoinum Officinarium C. B. Benzoin Park. Benjoinum cujus arbor folio Citri J. B. Benjamin.*

Refina isthæ nobilissima magnis constat glebis inæqualibus, puris, nec ulla fere forde utriusque immixtis: colore sunt massæ aliis rutilante, aliis magis ad albedinem vergente, & creberrimis cæu ungibus aut Amygdalarum fricturâ mista; verum in rutilis illis massis obscurius lucent ungues, in aliis candidi admodum, sed ita pellucidi: substantia omnibus satis compacta, sed vel attritu diutius in pulverem friari potius, neque sub dentibus lenioris, saporis fere expers, verum odor suavissimus, qui accento vehitur. Eidem interdum adherentes invenitur cortex, qui magis fati arboris suspitionem incipit, foris rugosus, ad cinerem inclinans, substantia compacta, colore intrinsecus rufus seu Canellæ, qui gustanti nihil præter siccitatem quandam offerre videtur.

Arbor Benivifera (inquit Garcias) proceræ est, vassa, pulchra, magnam spargens umbram ob ramorum frequentiam, quos pulcherrimo ordine digestos & in aerem elatos habet. Ejus folia partim aceto condita, partim adhuc adherentia accipi: Minora sunt ea aliquantum Citri sive Limoni foliis, non tamen adeo virescentia, sed parte adversa candiantia; quæ verò in ipsis majoribus ramis nascuntur ad Salviæ folia magis accedere videntur, latiora tamen sunt, sed minus longa. Vulnerantur arbores ut gummi emittant.

Benivi plura sunt genera, 1. *Amygdaloides* è præstantissimis, sic dictum quod ungues fere maculas candidas admixtas habet Amygdalarum instar, in Sian & ejus contermina Mirraban proveniens. 2. *Nigris* in Jaoa & Sumatra inventum, quod viliosum est pretii. 3. *Nigrum* in Sumatra provincia Bayrro è novellis arboribus profuens, quod ab odore grato Benivi de *Bennas* vocant; superiore decuplo charius. Quia candidum est elegantius, nigrum verò & novellum odoratus utrumque permiscere solent, ut fragrantius elegantiam concilient.

Benjoinum Veteribus Græcis & Arabibus ignotum fuisse ostendit Garcias. At neque Assam dulcem seu Laler esse, ut multi opinati sunt, cum magnæ arboris gummi sit, non herbe lachrymæ; ut testantur fragmenta ramulorum ligneorum admissa, & Ludovici Romani aliorumque historiarum.

Benzoinum Myrrham non esse patet quia amaritudinis omnis expers est.

Potest fieri, inquit Garcias, ut Ruellius [in eo quod Benivi Ben Judæum vocat] lapsus fuerit nomen affinitate, debuitque potius nuncupare Benjaoy, id est, filium de Jaoa ubi plurimum nascitur. At Garciam lapsum esse ostendit Scaliger quod Ben filium interpretatus sit, cum ea vox Arabibus etiam lachrymam significet.

Usus Benzoini internus in medicina rarus aut nullus; Schroderus tamen in affecibus pulmonum catarrhis, tussi, asthma interinsecis sumptum præcipue utilem esse scribit. Extrinsecus in cerebro per stertorationem expurgando, in odontalgia masticando, in tuberculis ac rubore faciei extergendo, in emplastris, scutis, coenopis, &c. Ob suavem halitum (testimio suffragis admiscetur. Notat tamen Schroderus, si suffus ex solo Benzoino paratur tussim excitari.

Præcipuus ejus usus est ad odoramenta & suffumigia: Solvitur in oleis & spiritu vini rectificatissimo, ut & in aere humido ad liquefendum expofitum.

Habetur ejus oleum duplex, 1. Ex recenti in India expressum quod præstantius. 2. Destillatum, multo ignavius. Chymicas multas præparaciones Benzoini vide apud Schroderum in Pharmacop. multo ignavius. Ad hoc scripsit *D. Tancredus Robinson* Arborem resiniferam odoratam foliis citrinis prædictæ haud abfissilem transmissam fuisse à Virginis à *D. Benifer*, ad illustrissimum Præfulem *D. Henr. Compton* in ejus instructissimo horto culta est à *D. Georgio London* viro admodum honesto, & in r. Hortensii peritissimo. Arbor ista Virginiana Citri vel Limoni foliis Benzoinum fundens, in Horto Reverendissimi

RITTIERI 3

viros & Cjus.

rendissimi Episcopi culta habet folia Citri minora aliquantulum, non tamen adeo virentia, sed averſi parte candidantia, & per margines aequalia.

8. *Cancanum* J. B. C. B.

Cancanum Dioſcoridi eſt lacryma Arabice arboris (folia Myrti habentis Amato) Myrrham quodantenus referens, viroſi guſtus, quā tanquam thymianate i. e. ſuſſamento untur: Veſtes eo additis Myrrha & Syrace ſufficiuntur: datur lienoliſ, comitialiſ & ſuſpirioſi: menſes cum aqua mulſa pellit: oculorum cicatriceſ conſeſſim emendat, ac vino maſaleſium eorum medetur hebetudinibus, adverſus gingivae humoreſ pregnantes non aliud, ut & ad dolores dentium, ac per pluſculos dies tenuum obolorum pondere ex aqua aut aceto mulſo bibitum obſeſ extenuat.

Quid ſit hoc ignotatur. Alii Laccam eſſe volunt, ſed perperam, cum vires non conveniant: alii Benjoinum, nonnulli gummi Anime, ut Amatus & Garcias.

9. *De Gummi Anime.*

Anime duplex eſt, Occidentaliſ & Orientaliſ.

Occidentaliſ arboriſ in Hiſpania nova creſcentiſ lachryma eſt ſeu refina alba, ad Thuris colorem nonnihil vergens [pellucida, ex albo citrineſcens] verum Copali magis oleagiноſa. Deſertur graniſ Thuris, ſed craſſioribus, quae contraſta luteum colorem obtundunt inſtar refinae: granifiſi & luaviſſimi odorſ eſt, & prunis impoſitum facile conſumitur. Diſſert ab Orientali quod nec tam candidum, neque tam lucidum ſit. Orientaliſ item magniſ fragmentiſ adſertur tranſparentibuſ.

Orientaliſ triplex eſt. 1. Album. 2. Subnigrum, quod Myrrhae quodammodo ſimile, odoratum, quod Dioſcoridiſ inter Myrrhae ſpecies tanquam improbum commemorat, & Minſam à terra ubi praecipue naſcitur, eam appellat: Serapio Amineam, quam vocem Luſitani in Anime corrumpunt. 3. Quod Cluſius addit pallidum & refinaceum retortidicte. Anime omnia genera iucundum in ſuſſumigiſ ſpirant odorem. In medicina uſus praecipueſ externuſ in capitiſ & nervorum affeſtibus frigidiſ, doloriſciſ, cataractiſ, flautentiſ: in affeſtibus articuloſum, paralyſi, contractura, laxationibuſ, conſuſionibuſ, &c. Miſcetur emplaſtriſ & cerotiſ, ad uſuſ praedictiſ.

Gummi Anime quinque ſpecies deſcribit J. Bauhinuſ, quae

1. Animeſ ſpecies ad luccinum luteum accedens.
2. Anime ſimiliſ refina ex albo flavescens.
3. Anime alba perluſida, ſapore Verniciſ, odore Maſticheſ.
4. Anime colore Colophoniae.
5. Anime ſpecies alba, Copal Indiſ.

10. *Refina Copal*, Schrod. *Copal* J. B. C. B. *Gummi Copal* Park.

Monard.

Refina eſt admodum candida & lucida & tranſparens, magniſ fragmentiſ Diacitro valde tranſparentiſ haud diſſimilibuſ, ſaniſ odoratiſ, ſed non perinde ac Anime. Ea Indi in ſuiſ ſacrificiſ ſuſſumigiſ loco utebantur, hancque ob cauſam Sacerdotibuſ ſuiſ in templiſ frequentiſ in ſuiſ erat, adeo ut cum Hiſpani primum illuc appellerent, huiuſmodi ſuſſibuſ naribuſ eorum admoſ experirentur.

Uſiſ eſt ad frigidiſ capitiſ morboſ, & Thuris aut Anime vicem explet. Cœpit ab annis aliquot (inquit Cluſiuſ) ex India Occidentaliſ liquor quidam inferri Olei de *Copalya* appellatione, quod an ex Refina jam dicta eductum ſit me lateſt; valde tamen commendari & perutile eſſe intelligi ad vulnera recentia curanda.

Copalliferarum arborum octo ſpecies enumerat & deſcribit *Franc. Hernandez.*

Caterum Copal vox, monente Gul. Piſone, Indiſ refinaiſ omneſ arborum odoratiſ & gummiſ denotat.

11. *Tacamahaca* C. B. Park. *Tecomahaca* Hernandez. *Tacamahaca* *Populo ſimiliſ* fruſtu colore *Paeoniae* J. B. *Arb. Populo ſimiliſ* refinoſa aliter C. B.

Colligitur vulnerata arbore magna ut Populuſ, admodum odorata, cuiuſ fruſtuſ ruber eſt Paeoniae ſeminiſ modo. *Monard.* Fr. Hernandez folia obrotunda, mediocria & ſerrata arbori attribuit, fruſtum parvum obrotundum, ſulvum reſertum ſemine nucleo Perſici haud abſimiliſ in ſummiſ ramorum ſagelliſ. Color eſt Galbani (nec deſunt qui idem eſſe putent) unguibuſ abſiſ uti Ammoni- acum, odore gravi atque etiam ſapore *Monard.* J. Bauhinuſ plenius deſcribit: Coloriſ eſt rutiliſ partim, partim flavi pallidiſ, veluti ex unguibuſ diverſiſ compacta, refinæ ſtrobiliſne concrectione, bullatiſ tamen tuberculiſ alibiſ cava, ſub dente in pulverem diſſiſt primuſ, mox ruſum recolligitur, len- teſcenciſ pro arbitrio ducitur, ſapore amariſcente, haud ingrato & aromatico. Suſſita iucundum ſpirat odorem, Maſticheſ ſere æmulum, miniſ vehementer & luaviſſorem, nulloſque reſecto craſſa- mento conſumitur.

Magniſ eſt apud Indiſ uſuſ in quocunque affeſtu, praſertim in omniſ generiſ tumoribuſ in qua- cunque corporiſ parte, ſiquidem miniſſeſ reſolvit, maturat & diſſipat: tollit etiam omneſ doloreſ ab humoribuſ frigidiſ & flautentiſ provenienteſ. Pruniſ injecta naribique adnota muliereſ uteri ſuſſi- catione laboranteſ illico liberat: Unſulice emplaſtriſ modo impoſita uterum ſuo loco retinet, uſu familiariffimo. Delicatoſeſ Ambram & Moſchum addunt. Deſuſſioneſ quocunque à capite reprimi (ſinteo excepta & poſt aures alteram vel utramque applicata ſuſſivè attracta) Temporiſ abuſuſ habitata ceratiſ modo deſuſſioneſ in oculoſ aut aliſ facieiſ parteſ revellit: Doloreſ dentium ſedat dentiſ buſ corruptiſ indita.

Ex

Ex æ, Syraciſ tercia parte & Ambræ momento ſit emplaſtrum ſtomacho longè utiliſſimum, ſiquidem illuſ roborat, appetitum ciet, concoſtionem juvat & ſtatuſ diſcutit, eodem modo cerebro impoſita. Magnè eſt efficacie in doloribuſ coxendiſ, & omniſ articuloſum morbo praſertim ſi ab humoribuſ frigidiſ vel mixtiſ proveniant. Solo juncturarum aut nervorum vulneribuſ impoſita, ea cura- tur; nam ſtatim ſupparat & ſpaliſum prohibet. Ego (inquit Monardes) terciaſ partem ceræ ad- jicio, ut faciliſ inducatur. Haec omnia *Monard.* Emplaſtrum de Tacamahaca ventri applicatum cœ- phalagiam lenire dicitur; efficax etiam eſt ad tumorē ſienſiſ, & duricie diſcutiendaſ.

12. *Caranna* C. B. Park. & aliorum. *Tlabuciloca Quabuit.* i. e. *Arbor inſania* Fr. Hernandez.

Monard.

Ex continentiſ parte interiore per Carthaginem & *Nomen Dei* deſertur refina colore Tacamahacæ, ſed ſplendidiſ, liquidior & denſior, [ſoliſ involviſ ſolita, nē fruſta ſibi mutuo adhaereſcerent, eſt enim valde glutinoſa] lingua Indica *Caranna* dicta, quod nomen etiam apud Hiſpanoſ retinet, odore Tacamahacæ, ſed graviore. Pinguiſ eſt & oleagiноſa, ideoque tenax ſine multa adglutinatione & coſſigatione.

Ea untur Indi in tumoribuſ & omniſ generiſ doloribuſ. Ad eoſdem morboſ laudatur quos Tacamahaca curare ſolet, & minore temporeſ ſpatio vires ſuiſ exerit; ſic ut quos Tacamahaca non curant Caranna ſanet.

Sed ex eadem Carthagine allata ad noſ eſt Caranna quedam purior, & Cryſtalliſ modo limpidiſ, ſuperiore multo preſtantior, utiliſ & odorator.

Præparatur inde Emplaſtrum antipodagium inſigne. Fr. Hernandez ſic arborem deſcribit, Arbor eſt magna, fulvoſ ſtipiteſ fundenſ, leveſ, nitidoſ & odorſ: *Folia* oleaginea, in cruciſ formam compoſita, orbicularia. Odoraſ arbor eſt, guſtuſ acriſ & nonnihil aſtringenſ.

13. *Sarcocolla* C. B. Park. *Officinarius* J. B.

Nominis ratio obvia eſt: ita enim dicta eſt quod carnes agglutinæ vim, inquit Dioſcorideſ ha- bet glutinandi vulnera. Lacryma eſt arboriſ in Perſide naſcentiſ, thuri tenuiſ ſimiliſ *Diſc. Galen.*

Sarcocollæ (inquit J. Bauhinuſ) grumiſ albicanteſ ſunt, aut ex albo ſubſtricti, ſpongioſi, micciſ lu- centibuſ ſubinde miſtiſ; globuloſum lacrymarum fragmina Piliſ aut parveſ Avellanaſ magnitudi- ne; tanta eſt enim fragilitaſ ut in pulvereſ craſſiſſiſculuſ vel conſuſſuſ leviſ friſtur, ſaporſ amariſ cum quadam dulcedine obſcuro, ingrato. Sub dente lenſetiſ, & candeleſ adnota primum bullit, poſt- modum in clarā flammā exardet: Admiſta reperitur Aquapondoſ folia ex candido flavoſcenti- a, Thymaliſ myrtiſſiniſ folia ſicca egregieſ referentia. [Granula Papaveriniſ ſeminiſ non multo majora eſſe Parkinsonuſ ait.]

Eligenda recens, colore ad pallorem vergenſ (venuſta enim rubefcit), ſaporſ amariſ, ſubſtantie poroſæ & quſi ſpumofæ, facileſque in aqua ſolubiliſ. *Schrod.*

In Sarcocollæ notis non conveniunt Plinii & Dioſcorideſ: hic enim ſubſtantiſ ſeu flavoſcentem dicit: ille eo meliorem quo candidioreſ. Dioſcorideſ laudat guſtu amariffimam, Pliniuſ cum acrimonia dulcem, in quo ab omniſ deſeritur.

Schrod. Calſ. & ſicc. adſtringit, conſolidat, ſtinet, coquit, maturat. Uſuſ praecipuiſ in vulneri- buſ conſolidandiſ, cicatriceſ obtundendiſ, unde & nomen adeptuſ eſt. Miſericè praſtat & in oculorum fluxionibuſ, albugine, nuboſiſ (maceratur in lacte Aſinino vel humano, 3v, poſtea cum aqua roſarum mixta albiſ impoſitur adnoſ ſi libet tantillo Sacchari. In hæmorrhagiſ narium anacollematiſ admiſcetur.

Serapio multum perforativam eſſe ſcribit, comedere carnes ulcerum, exulcerare inteſtina, indu- cere calvitiem & alia. At quomodo quod cauſicum eſt glutinabiſ vulnera? Scribit purgare pi- cutam craſſam à remotiſ partibuſ veluti oculiſ, cum quibuſ tantam habet aſſinitatem, ut pergandiſ grana in illiſ data exulceret. Miſera aſſinitaſ? quam hoſtiſ opem. Meſue dat in ſubſtantia à ʒ ad j. quod ego nē in piluliſ quidem audeam, quantumvis bene correſteſ videamur. Coſſeſ ſuo moreſ multa exulcerat: Ego dico, *Abſt. Sarcocolla cum pil. ſuiſ in maximam malam rem.* Calſ. Hoftii. Veteres Sarcocollaſ foriſ tantum uſi ſunt: de vi purgatrice nihil dicunt.

14. *Gummi Elemi* Park. *G. Elemi Officinarius* C. B. *Elemi refina* J. B.

J. B.

In maſſaſ cylindraceaſ cogitur quae pollice & medio digito complectariſ, duarum palmarum cir- citer longitudine. Subſtantiaſ verò eſt fere uniformiſ, cereæ flavae colore & conſiſtentiaſ ſimiliſ, facileſ flammam concipiend; color aliaſ intenſior, ſubſtantiaſ refinaceaſ: ſub dentibuſ facileſ lenſetiſ deſaltatque, ſapore non ingrato, nonnihil acriſ & ſubamariſ, odore fere Feneſculi. Obvolvuntur autem glebae quæ ad noſ importantur pulchro ſolio, & cuiuſ nervo medio parallele obliquè creberrime in marginib; ſeruntur venæ, quod Cannæ Eridice videtur eſſe. Funiculiſ præterea xyliniſ omnia con- ſtringunt.

Multa habet communia cum refina Gummiſ Mollæ arboriſ à Paludano miſſa *J. B.* Impropiè Gummiſ dicitur cum Refina ſit, ut quæ flammam facileſ concipiat, & oleagiноſiſ di- luatur.

Oleæ Æthiopiceſ gummiſ eſſe multi volunt, ſiquidem Elemiſ vox ab Eleæ corrupta videtur. Aſt Elemiſ Officinariuſ Dioſcorideiſ notat non habere, nimirum flavum eſſe & Scaſmonio utuncque ſimi- le & mordax. Negat Matthioluſ Oleæ Æthiopiceſ lacrymam eſſe. Verum C. Bauhinuſ Oleæ & Oleaſtroſ ſimileſ fere lacrymam fundere ait. Et apud Calſ. Hoffmannum invenio locum ex Andreeſ Bacciſ auriſ graviffimiſ lib. ʒ. de *Vino Apuliſ* adductum, quum hic tranſcribam, quia hanc reiſ illuſtrat valde, & gummiſ Elemiſ originem declarat. Olearumbiſ [in Apulia] miraſ veſtiſ & mag- nudo, Quercum inſtar proceram, & quod fecunditatiſ earum argumentuſ eſt, (quod in Ti- burnuſ

Viri

burtinis non video, nec in Sabini oleis) ob assiduos, ut reor, in Apulia calores, gummi hic Oleæ exsudant optimum, quod Chirurgi gummi Elemi appellant. Gleba est pinguis, ac Myrrhae instar fragrant odore, ut non solum in unguento probandam existimem, utique applicata simpliciter Cerruam instar, tumores discutiat, emundet sordida ulcera, ac carnem inducat ad cicatricem: Venenarum prunis asperfa suffimentum balsami in cameris edit gratiosum, superans thuris & fusticæ Myrræ fragrantiam, quod Reverendiss. Adriæ Episcopo Lucæ Ant. Resti Barolitanæ acceptum refero. Hæc ille. Cupus (inquit Calp. Hofman.) gravili. Viri testimonio fides Gummi Olearum nostrarum, in possessionem nominis Elemi immitto: Ex Maternalitas nostris jubeo, non ex India alterutra petere, sed ex Apulia regni Neapolitani.

De loco ejus natali nihil adhuc certi accepimus. 7. B.

Testantur plerique qui de eo scripserunt admirabiles ejus vires esse in vulneribus capitis. Prædicti ergo in Calvarie fracturis & vulneribus nunquam id in suis emplastris ac unguentis omittunt, mirabilem ejus usum continuo experimento edocti: qua de causa ex eo & unguentum & ceratum à Pharmacopolis diligentioribus concinnatum habetur.

15. Liquidambar C. B. Park. Liquidambar Resina arboris Ocololt dictæ, foliis Hedere, odore Syracis liquide J. B. Xochiocotzo Quauhuitl seu Arbor Liquidambari Indici Hernandez.

Resina est, teste Monarde, effluens incisus arboribus vastæ magnitudinis, pulchris & ramosis, quarum folia Hederaceis similia sunt, Ocololt Indi vocant, cortice crasso cinereo. Huic cortex odoris causa commiscetur comminutus, ut fci. suavis ac diutius spiret in suffibus. Fr. Hernandez arbor Liquidambari Xochiocotzo Quauhuitl Mexicanis dictam Aceris fere foliis esse ait, in tres cuspidem duosque sinus divisus, altera parte albicantibus, altera verò obscurioribus serratisque. Corticem stipiti partim fulvum, partim virentem. Addit Jo. Torentius, Fructum rotundum esse, sed instar Polygoni multos habere ungulos, luteos, superficies vero nigras. Ubi nascuntur ejusmodi arbores adeo eas aromatiferas esse arbores existimant. Eo hic utimur in suffibus, odoramentis, pastillis Syracis liquide loco, cujus odor proximè ad hunc accedit, adeo autem validus est, ut celari etiam suffibus non additum non possit, sed totas ejus, si ejus sit copia, atque adeo plateas suo odore repleat.

Virei.

Plurimus in medicina illius usus est, nam calefacit, roborat, resolvit & anodynum est. Cerebrum per se illitum aut aliis aromatibus mixtum confortat, omnigenisque dolores à causa frigida emplastri modo impositum mitigat. Ventriculo adprimè utile Stomachici instar adhibito nam appetitum excitat & concoctionem adjuvat. Cum Syracis, Ambari & Moschi momento mixtum emplastri consistentia, & scuti formâ super altum extensum ad eadem utile est. Ex eo recens collecto & loquacitudo idoneo [in Sole Park.] reposito oleum quod de Liquidambar nuncupant destillat multò perfectius, finum illoque longè suavis. Sunt qui expressione etiam eliciant ut majori quantitate colligant. Nam chirothecis imbuendis plurimum absunt. Utile est ad plerisque morbos frigidos, ad tumores resolvendos, & privatim ad tumores & coctis pinguedinem innatantem colligunt & vendunt pro legitimo oleo. Atque hic liquor à nonnullis Storax liquida putatur in Aromatorum & Pharmacoporum officinis vulgò venalis. Fr. Hernandez oleum hoc est, arbore ipsa vel sponte vel incisa exstillare ait.

Arboris pampini & summitates in fasciculos collecti vestibus & stragulis ab Indis inferuntur odoris gratia, in eumque usum Hispanis etiam vendunt.

Fr. Hernandez somni inducendi vim Liquidambaro ejusque oleo tribuit.

APPENDIX

APPENDIX AD HISTORIAM PLANTARUM: CONTINENS ADDENDA & EMENDANDA.

Addenda LIBRO SECUNDO.

D. suum prima Scitonia p. 66. adde.

Lichophytæ quorundam nondum descriptorum icones ad Plantas ab Everhardo Rumphio ab insula Ambona missas delineatæ exhibentur in *Ephemer. Germ. Ann. 11. Obsev. 21. nimirum,*

1. Lithodendri calcarii sive Caranæ, Calcis Ambonice.
2. Corallii nigri anguiam Ambonici Acabarium incolis dicti.
3. Amaranthi Saxei cum suo faxo annato.
4. Pseudocorallii rubri fistulosi.

Pag. 69. lin. 5. adde,

Equisetum junceum Africanum frutescens nodis canalicibus apud D. Plucknet vidi. Planta est submarina, Equileto junceo nigrinodo Breynii affinis.

Pag. 69. ad finem Scitoniae secunda, adde

Corallinam marinam Piniformem, apud ornatissimum Virum D. Gul. Courtine vidimus, quæ fohorum longitudine, figura, & situ in caule Pini ramulum adeo exactè referebat, ut non immerito *Finus marina* dici posset. Erant autem folia crustâ purpureâ Corallinæ reticulatæ modo obdacta, ligno interiore corneo & lento. Ramus ipsè sesquipedalis longitudinis erat aut major.

Scit. 1. Cap. 1. Spec. 1. p. 70. adde, ad finem.

In vesiculis oblongis extremis hujus foliis innascentibus observavit D. Tancrèd. Robinson corpora multa, parva, obscura, rotunda, interiori vesicularum membranz adhaerentia, mucilaginoso quodam liquore repleta; cum reliquæ vesiculæ foliis innatæ tum liquore omni, tum globulis illis folioribus nigricantibus destituerentur: corpuscula isthæc plantæ hujus semina esse conjectabatur, proinde & hanc & reliquas submarinas non minus quam terrestres stirpes feminibus abundare. Postea literis Septemb. 7. 1686. ad me datis scriptis idem eruditissimus Vir, femina practica folliculis contenta adeo manifestè esse, & vel nudo & inermi oculo conspicua, ut primo statim vesicularum extremarum aspectu agnoscerentur, nec ullus de eis superstiti dubitandi locus: se enim multis ea visis ingeniosis & curiosis ostendisse qui rei evidentiâ videri pro feminibus initio nudo oculo conspicuâ habuerunt, atque etiam postquam microscopio examinaverant. Se autem primam horum notitiam & observationem D. S. Doudy pharmacopœi Londinensis conjecturis & suggestionibus debere ingenue profiteretur.

Alga quædam in litore Islandico nascentis invenitur, è qua calore Solis extrahitur Sacchari quoddam genus, Sacchari communis loco ab insularibus usitati. *Tho. Bartholin. Act. Med. An. 1671, 1672, & 1674.* Eadem latissimum ovibus pabulum esse dicitur.

Lib. 2. pag. 71. lin. 24. post verba illa pro remedio adde,

Algam Hibernis *Duligh* dictam, quam aliudè in ore habent, pulchrè exsiccatam & convolutam, ut moris est, ad me misit ingeniosiss. Vir, D. Hans Sloane: Eam ab hoc loco descriptam (pede differre existimo, ex angulo principio in insignem latitudinem duarum interdum triumve unciarum extensam, & in plures lacinias dividitur, non enim divisione sua dichotomiam observat, quæ & segmenta primaria in alia subdividuntur nullo ordine, quæ sensim angustata in aceros mucrones desinunt. Substantiâ ejus tenui & membranacea, ad Leducam marinam accedente, colore purpureo, Spithamæ longitudinem vix excedens. Odorem non invalidum Violæ exprimit. D. Sloane Hibernos hanc malitære scribit, non quòd vim ullam salutarem aut medicam ei inesse existimant, sed animi tantum

garis; in ramos scil. adeo divaricatur ut verus caulis videatur, non folii compositi seu ramuli pediculis.

Ranunculum siccam & China allatum nobis communicavit peritissimus Botanicus D. Petiver Pharmacopæus Londinensis, semipedali longitudine, in ramos divisum, atque etiam subdivisum: medius scapus duodecim foliorum seu pinnarum paria adnexa habuit.

Pag. 153. Ad finem Capituli 8. adde,

5. *Adiantum nigrum* seu *Dryopteris Chinesis lanuginosa*.

Huius folia [totalia] longiora & angustiora sunt, magnitudinis ratione habita, quam *Dryopteris nigra* Officin. in ramulis ex adverso plerumque sitos divisa: at pinnule in ramulis alternatim plurimum dispositæ sunt; hæ autem divisuræ suâ folium Quernum quodammodo imitantur. Pediculi ut in *Dryopteride* vulgari ex spadiceo nigricant. Verum hæc planta insigni nota ab omnibus nobis hæcenus visis *Capillarium* speciebus differt, quod non pediculi tantum sed pinnule seu folia ipsa hirsuta & lanuginosa sunt.

Huius etiam folium ex China allatum nobis communicavit superius laudatus D. Jacobus Petiver.

6. *Adiantum nigrum Chinesse tenuiter disciforme pinnulis minimis obtusis plerumque bifidis*.

Huius cauliculus seu scapus folii medius ramulos emittit alternos, in furculos pariter alternatim positos divisos, & hos demum in pinnulas minimas ab angusto principio paulatim dilatatas, ad summum usque, quod latiusculum & plerumque bifidum est. Pinnularum parvitate & figura ab omnibus nobis cognitis *Filicum* speciebus distinguitur, adde & frequenti divisurâ.

Hanc quoque à prædicto D. Petiver habuimus.

7. *Adiantum album floridum Cicuta foliis Virginianum* D. Plucknet in *horto secco*.

Addenda LIBRO QUARTO.

Pag. 159. l. 18. D. Hermannus in Catalogo Plantarum Horti Med. Lugd. Bat. *Bangueu* pro *Altheæ* [nobis *Aliceæ*] Indicæ specie habet.

Pag. 159. lin. 41. Pro *tertia specie ad finem Capituli secundi adde*,
3. *Herba de Bengala C.B.*

De hac herba C. Bauhinus ex Linccol. part. 2. Ind. Orient. 18. &c. hæc habet, In Bengala ex herba quam ad colum instar Lini nent, telam texunt, quæ subtilitate fericum antecellit: ex foliis linteamina elaborant, acu pingentes nunc folculos, nunc historias vario colore, quæ lectulis inferuntur.

Observat *Mandellæ* in Indica sua peregrinatione in globo laneo summo cauli plantæ cuiusdam *Herba de Bengala* Lusitanis dictæ innascenti, pile parvæ seu fibulæ vulgò dictæ majori simili, optimos pannos, aulææ peristromata fieri.

Hanc herbam simili omnino fructificatione gaudere cum Curcuma, Cardamomo, Zedoaria, &c. nos docet D. Paul. Hermannus Catal. Hort. Lugd. Bat. pag. 211. in historia Curcumæ, cui ob hos aliaque sua observata & inventa plurimas debemus gratias.

Pag. 161. Post lin. 25. adde,

In procidentia uvulæ gargarisetur fucus *Urtice*.
Ad morbum eorum [The *Seraptes* Anglicè dictum.] Ex cineribus *Urtice* cum aq. font. q. f. fiant orbiculi; quibus tempore usis adde xungia q. f. m. f. ung. pro usu. D. Hulse è MS. cuiusdam Doctores Page.

Pag. 162. Post lin. 4. pro *oliva Urtice specie adde*,

8. *Urtica Racemosa Canadensis* Morif. præl. Dodart. Mem.

Huius folia multò obfcurius virent quàm *Urtice* nostratris majoris; ad tactum mollia sunt, non tamen pungentia, pediculis longis teretibus appenda. E foliorum alis & versus summities florum velut racemuli exoriuntur.

Invenio inter plantas meas fittas ante triginta annos Londini collectas huius *Urtice* folium. D. Paul. Hermannus in *Appendice ad Cat. Leyd. Pino Martens. & Pison.* ad *Urticam* [intelligit puto racemofam Canadensem] refert.

Pag. ibid. Ad finem Capituli de *Spinachia* adde,
Abrahamus Muntingius in Herbario Belgico lib. 2. cap. 27. pag. 162. Plantam quandam spinosam describit & depingit, quam *Spinachiam frutescentem Americanam* vocat; quæ tamen ad hunc locum non videtur pertinere; qui linguam Belgicam callent rem certius definire poterunt.

Pag. 164. Post lin. 23. pro *quarta Mercurialis specie addatur*,

4. *Mercurialis Zeylanica tricoceis cum Actæbulis Kupamenia Zeylanicibus* Herman. Cat. Lugd. App.

E radice annua, albente, modicè fibrosa surguntur caules nunc unicis, nunc plures, ramosi, rotundi,

rotundi, pedales, striati; ad quorum geniculaherent folia, ex longis pediculis, Mercurialis effigie, subrotunda, glabra, levissimè crenata: Ex horum sinibus verò oriuntur tenera semidigitales alæ, quos alterno ordine cingunt parva, herbacea acetabula, cum parvis è medio prodeuntibus pulchellissimis thyrsulis, multis herbaceis villosis & cirrosis flocculis vestitis, quibus subfunt rotundi, lappacei globuli, terni simul juncti, singulis continentibus semen parvum, congeneribus suppet.

In Zeylona & Malabara luxuriat in fimeis. Hinc *Kupamenia*, hoc est stercoreis aut fimi amans *Lami* appellatur.

Cum fructus flori subesse dicatur in nostra methodo ad hunc locum non pertinet.

Pag. ibid. Ad finem pagine pro *secunda Ambrosia* specie addatur

2. *Ambrosia foliis Artemisiae inodori elatior* Herman. Cat. Lugd. Bat.

Huius virgultis trium quatuorve pedum altitudine affurgentibus adherent folia * priori ampliora, * *Ambrosia* Artemisiae foliis proxima, profundius laciniata, superne viridia, inferne pallescentia, odoris nullus evidens. Flores in summis spicis apparent minores, flori viridantes, intus nigricantes; quos singulis excipit semen unicum, muricatum, vulgari simillimum.

Ex feminibus Venetiis transmissis prodit.
Pag. 165. Habetur in Horto Hafniensi Lappa quadam minor, aculeata dicta *Bartholin. Aff. med.* Quæ quomodo differat à vulgari *Xanthio*.

Pag. 167. lin. 19. post verba illa, è Syria allati adde,

Hæc Ricini species esse videtur quam * *Horti Malab.* Auctores describunt sub titulo *Pandi Awa* * P. 2. p. 60. nacu his verbis.

Pandi Avancu, quæ secunda species *Avancu*, ling. Bram. * *Vellè Erandi* à priore specie, (quam pro Ricino vulgari habemus) in eo tantum differt, quod altius affurgat, quodque stipitibus & ramis est valde rubris seu miniatis & nitentibus: Folii, floribus & fructibus paulo majoribus. Semina quoque eadem sed majora & paulo planiora, & inter spadiceo-fuscum & nitentem colorem cineres undulsi rarioribus conferta.

Rarius in hîcæ terris quam *Avancu* reperitur.

Ricinus Africanus maximus caule geniculato rutilante Hort. Reg. Parif. Hort. Lugd. Bat. Herman.

Idem totus ruber Indicus Hort. Lugd. Bat. Herman.

Quantum differant à precedente nōrunt qui eos coluerunt.

Ricinus Americanus major caule virecente Hort. Reg. Parif. Hort. Lugd. Bat. Herman.

De his, cum nondum eos viderim, nihil amplius dicendum habeo.

Cadel Avancu H. M. ad finem pag. 167. post verba illa, ad *Cadel-Avancu* plantam dictam addenda.

Frutex est in arenosis nascens, stipitibus ac furculis solidis. Folia quæ in pediculis tenuibus, quatuor pollices longis proveniunt, oblongo-rotunda sunt, antèrui in cuspidem stricta, ad petiolum latissima, oris rotundis, tenuibus & raris in margine denticulis incila; superficie plana, glabra & texturæ tenuis ac subtilis: nervis è costa media latus eminente oblique antrosum excurrentibus, & in se invicem arcuatim subtili tractu incurventibus, colore viridi-claro, in hac parte. Flores in summis furculis albicantes, plures; quibus succedunt *Fructus* pedunculis brevibus, rotundis & tenuibus appensi, formâ oblongâ & trilatèrâ, tribus plano-rotundis lateribus constantes, & in medio singularum laterum futura subtili in longum striati, ad petiolum strictiores, in superficie punctis lacunosissimis effossi, in vertice cum teneriores sunt umbilico trium rubrorum foliorum, quæ dem decidunt dotati, cortice exteriore viridi diluto, interiore lignoso ac corneo, ad petiolum calyce parvo, qui cuspidatiorum viridum foliorum est, comprehensum, in terna loculamènta divisi, intersepièntibus lignosis, quæ angulis laterum & stylo medio stricta sunt à se mutuo disjuncta; in quorum singulis singula continentur semina, formâ oblongâ in parte interiore, quæ stylo medio fructus accumbunt, pellicula albicante tenuissimâ obducta, ac in medio, ubi cum teneriora sunt angulo eminente exuberant, futura flavâ striata; suntque cum sicca parte interiori planiora, in altera rotundiora & magis exuberantia, coloris in totum nigricantis & parum nitentis; in vertice nullo umbilico albicante sunt, ut quidem semina priorum specierum.

Bi in anno flores & fructus fert, ferme in Januario & Julio.

Folia trita & cum aqua epota purgativa sunt. Pro morbo serpentis dicti *Cobra Capella* juvant si in pulverem trita vulneri indantur; eadem cum foliis *Pandi Avancu*, & floribus * *Schem-Pariti* mellis permixta pro capitis pulsulis servant factâ unctione. Unum fructus semen sumptum usum * *Alceæ Indici* purgandi obtinet si tritum in aqua propinetur.

Hæc fructus tricoceis & ex cathartica cum Ricino conveniunt, in reliquis satis differt.

Cæterum Ricini vires in Historia omittas placeat hic adicere.

Oleum è nucleis expressum non solum Lychinis affunditur, sed omnibus passim incolis [Brazil] in usu est quotidiano contra affectus frigidos tam internos, quam externos. Resolvit apoplexia, & matricis ventrisque tormina ac status illius dilucit: prodest tinnitibus aurium: restitit tenos convulsisque nervos. Tres vel quatuor guttulæ ex conveniente liquore subinde per os vel anum exhibite sanant frigidos articulos affectus & simul alvum laxant. Curen quoque à * *Ass. Phlo* plora reliquique vitus vindicat. Umbilico inunctum lumbrosos pueros expugnat. At * *D. Stabi* siph. N. 56. affirmat

S I C I T I T 2

affirmat Oleum expressum, quantumvis nuclei ipsi vehementer purgent, nullam omnino vim catharticam obtinere, ne quidem si integri cochlearis mensura una vice deglutatur, aut tritum per anum inijciatur. Pilonem attendamus.

Semen purgat valde. Sex septemve nuclei per os intro assumpti humores crudos per superiora & inferiora exurbant cum vehementia. Convenit ergo in spiritu vini optimo loco correctorii semina multa macerare, & tinduram exhibere. *Piso.*

Folia aqua vel aceto macerata Herpesit aut hujus generis afflicti mederi, prater Dioscoridem testem habeo quotidianam experientiam. *Piso.* Eadem, teste *D. Staber*, unicum sunt apud Indos Cephalagie remedium.

N Indi ante Europorum adventum non expressione oleum eliciebant, nullam enim norant, sed coctione; eadem scilicet ratione quam docuit Dioscorides h.e. confuso semine, deinde in aqua cocto, postremum oleo innatante cochlearibus excepto: quae eliciendum oleorum ratio est feminibus & fructibus Indis admodum familiaris & usitata est, quomodo facilius etiam quam expressione eliciuntur.

Huicpobol Huazacensis seu Ricinus Nova Hispania Hernandez. Qu. an differat a Curcui?

Si recte depictus sit ad hoc genus propriè non pertinet, huc tamen ob similitudinem foliorum & fructus cum Ricino Americano *Curcui* dicto referri potest. Arbutula dicta, describit *Hernandez*, vitium modo serpens, sinuosis ac triquidibus foliis, floribus coccineis, parvis & aggregatis in comam, unde generatur fructus. Nuclei pene Pontice formæ ac magnitudinis, sed ternis includentes Ricini more candicantes nucleos. Toto anno folia, flores ac fructus fert.

Liquor stillatius vires elanguelcentes instaurat reficique, ut homines ferè mortuos ferant exsuscitare; idem refrigerat & impinguit, aut ipsa arboris folia oleis vice devorata, nitidumque reddunt colorem. Lachryma stillans est perfractis germinibus inflammationi oculorum mirum in modum confert. Nuclei quini, aut si robustior homo fit septeni, emundati à quadam illos tegente membrana vacuant egregiè pituitam & bilem per superna & inferna, adeo securo eveniunt, ut vel levis momenti re ingesta, medicamenti hujus vis si ita expedit coarceat.

Bengi-eiri * H. M. Ricini Indici species.

* P. 4. T. 51.
P. 105.

H. M.

Arbor est mediæ magnitudinis, caudice crasso, albicante, cortice obduco nigricante, necnon multis ramulis cinereis, intus fungosis, imodis, saporisque acris donato.

Radix albicans, flavescens ac lactescens cortice recta, inodora, saporis acris & urentis.

Radix alternatim brevibus petiolis circa ramulos proveniunt, oblongo-rotunda acuminata, in ambitu serrata, crassa, densa, glabra, nervis aliquot e media costa albicantibus & inferne exuberantibus in latera excurrentibus; sapor dulcis & altringens.

Flosculi exigui & pene invisibiles funiculorum extremis racematim proveniunt, calycis viridi-albicantis & exigui inhamerit, tribus *filamentis*, luteis *apicibus* ornatis constantes. At verò flosculi hi *Juli* potius dicendi sunt, cum ex eis fructus non enascantur: sed infra flosculorum analogicè dictorum racemos seu potius spicas, gemma observatur oblongo-rotunda, tria emittens reflexa, albicantia, flavescens *apicibus* ornata filamenta; quæ gemma inodora, insipida ipsius fructus rudimentum est.

Fructus rotundi, sex angulis crassioribus sulcati, fructibus *Niliacamarum* haud abimiles, virides, crasso cortice cincti: cui subest putamen seu cortex lignosus, rufus, bina ternave includens *semina*, albicantia, dulcis, gratique saporis, Ricini seminum formâ æmula. Crassius autem qui fructum hunc ambit cortex, levibus incisuris vulneratus lachrymam fundit lactescentem, acrem, urentem; quamobrem siquis fructus hocce dentibus confringere conetur, mox insigni acrimonia lingua, faucibus, cateraque oris partes vellicantur, intumescunt, inflammantur, quæ symptomata mors intempestiva non raro excipit.

Crescit locis arenosis & humidis in *Malabar*, præsertim circa *Cochin*: semper viret; quotannis maturatur ferè fructus, mensis viz Decembris.

Folia contrita & pulverulata ulceribus insperguntur ad fungum luxuriantemque carnem tollendam. Eadem folia concisa, & cum Bobali facibus in nodulo confusa ac calefacta convulsis & spasmo affectis partibus utiliter imponuntur.

Pag. 180. Species *Acerolæ* undecima seu *curata* repens copiosè provenit juxta scaturigines aquarum in caubus clivosis montis *Snowdon* supra vicum *Llanthberia*, necnon ad rivulos in confragolis rupibus montis *Cader Idrii* supra lacum quandam nostratibus *Llwy Cas* dictum.

Pag. 194. ad finem cap. 4. add.
Atriplex maritima Mauritanica foliis Polygoni argenteis, semine amplo fusco, valculis rotundis: quam apud *D. Plucknet* exsiccatam vidimus.

Pag. 195. add.
Halimus angustifolius feminibus singularibus, valculis Burse pastoris æmulis bicornibus inclusis. *D. Plucknet* in agro Lincolnienfi invenit.

Pag. 199. Ad finem pagina add.
Pliconem hujus plantæ descriptionem vide apud *D. Hermannum* in *Cat. Hort. Lugd. Bat.* sub titulo *Amaranti Indici spinosi spica herbacea*, *Kathutampala Zeylonensis* h. e. *Pala* seu *Amarantus spinosus*.

Pag. 201. In horto Reverendissimi Episcopi Londinensis, cuius frequens in hac Appendice mentio, *Amaranti* speciem vidimus maximam, humanam altitudinem superantem, quam arborum merito appelles, foliis multo pallidioribus quam purpureis spicis erectis: spicis etiam multo quam illius gracilioribus, & brevioribus si modo adultæ fuerint, colore minus saturo, at laticiore, *Quæma* clausi in modum sparsis seu decursum dependentibus. Semen nondum perfe-

rat

rat Septembris medio. Verum æstas hujus anni supra modum frigida, & seminibus exoticis maturandis minus propicia fuit.

Pag. 203. Post lin. 64. pro septima Amaranti specie addatur,

7. *Amarantus minor Indicus* folia Triplii, flore ex æneo colore & argenteo variegato *Breyne* prod.

Pag. 208. Ad secundam speciem Alari not.

Hæc *Alarum* Americanum *Parkinloni* esse videtur, descriptiones tamen non in omnibus conveniunt. *D. Banister* in *Catal. Alarum Americanum Park.* Serpentinam radicem magnam vocat, foliisque ejus maculosa esse asserit Cyclamineorum instar, quibus tamen minora sunt, nec *Alari* nostratis majora, quicquid dicat *Parkinlonus*. Communicavit nobis *D. Pestiver* folia & radicem cujusdam plantæ est Provincia America *Terra Mariana* dicta allata quam incolæ istius regionis *Serpentinam* vocant. Radices fibrosæ erant, nigricantes: folia pediculis longis infidebant figuræ & magnitudine foliorum *Chelidoni* minoris, verum circum oras crenata ad modum *Calchæ* palustris quibus & similia nisi quod minora. Eandem plantam siccam vidimus apud Virum insignem *D. Leon Plucknet*. Fibræ & radices quodam velut trunco exstant. Eandem hanc esse puto cum *Alaro* Americano *D. Banister*.

Pag. 211. Kali geniculatum majus flos alba nova species Kali perennia à *D. Sloane* observatum est propriè *insulam* Shepey.

Pag. 217. Ad finem cap. XI. pro tertia Saxifragæ aureæ specie addatur,
3. *Saxifraga aurea Lichenis facie* *Moril* *Præl.*

Satis frequenter, inquit, reperitur in rivulis aquæ dulcis à fontibus jugibus manantibus. Folia gerit oblonga, serrata, hirta, per terram strata; flosculos in alis luteos; quin & primo statim intuitu à *Saxifraga* aurea montana rotundifolia discernitur à foliorum densa dispositione & forma longa, cum alterius montane sint rotunda & rariora.

Suspicio illum intelligere primam nostram speciem; verum tum male illam describit floribus in foliorum alis.

Pag. 219. post lin. 40. add. speciem sequentem.

8. *Lactuca sativa maxima Africana capitata, variegata, Lactuca Caryophyllacea vulgò* *Herman.* *Hort. Lugd. Bat.*

Refert, inquit, variegato colore *Caryophyllum* hortensium.

Viribus *Lactucæ* add. sequentia.

Lactucæ frequens elus *Veneri* adversatur ut quod maxime; unde speciem ejus quandam *Veteres* *Eunuchion* & *Altituda* vocarunt: cavendus ergo is imprimis est qui liberis operam dare vellent. Hanc ejus facultatem quamvis superius leviter attigimus, quoniam non levis momenti res est, iterum inculcandum duximus.

Pag. 222. post lin. 40. add.

Hanc speciem *D. Magnol* in *App. ad Botan. Monsp.* accuratius describit nomine *Lactuca sylvestris angustifolia laciniata folio*, & quærit An sit *Lactuca sylvestris* altera angustiore folio *Hort. Reg. Par.*

In *Catalogo Plantarum in Horto Reg. Parisi.* enutriturum necdum editurum à *D. Tamer. Robinson* ad me transmissio invenio,

Lactucam pratensem fol. angustiori & longiori *D. Fagon.*

Quæ quomodo à præcedenti differat inquirendum.

Pag. 229. Ad finem Capitis quarti de Chondrilla add.

Chondrilla Tomitana steribus luteis Papaveris borienfis folio *D. Hermann* in *Cat. Hort. Lugd. Bat.*

Herman.

Radice nititur digitum crassa, pallida, fibrosa, annua, è qua prodeunt folia *Papaveris* hortensis nonnihil similia, duos transverso digitos lata, palmam longa, glauca, levia, carnosa, albescentibus venis insignita, per ambitum crenata. Intra hæc assurgunt caules, cubito longiores, in aliquot alba divaricati, leviter, pallide virentes, solidi, circa cacumina verò fistulosi. Horum singulis nodis ferè folia sine ulle periolis, auriculata, inferioribus latoribus, & profundioribus crenis incisa. Apices verò exornant capitula, Sonchi effigie, squamata, quæ Augusto mensis explicant florem, congenereis affinem, ex numerosis petalis, planis, flavis, ad basin purpureo-tenues, radiantem stellam imitantibus congestum, succedentibus seminibus oblongis, albis, fungosis, sulcatis, denticulatis, candidissimo sericeo pappo cristatis. Tota planta scæte lacte amaro, ingrato.

Pag. 236. Hieracium maximum asperum Chondrilla folio *C. B.* à *D. Newton* in *Cantia* inventum est.

Pag. 238. Hieracium fruticosum fol. subrotundo *C. B.* in *Parco Edinburgensi*, & alibi in *Westmerlandia* observavit idem *D. Newton*.

Alam adhuc *Hieraci* speciem *Sonchi* vel *Chondrilla* folio hirsuto ad me siccam transmissio diligens & industrius *Botanicus D. Desch.* Causis erat semipedalis aut paulo altior, unico folio laciniato donatus ad modum *Pulmonariæ Galiorum*, flores pariter in fastigio gestans non multos nec valde diffusos, luteos, non grandes, calycibus lanuginosis. Semina parva nigra esse videntur *Pulmonariæ* dictæ. Folia laciniis & figura *Cichorum*, Dentem leonis aut *Sonchum* imitantur.

SSSSSS 3

Hæc

Helicrysum Africanum inodorum glabrum Magnol App. ad Botan. Monf. *Ellicrysum inodorum glabrum* Coronop. folio annuum Magnoli, Herman. Cat. Leyd.

Nobis describitur inferior pag. 364. pro *Agerati* specie titulo *Agerati Africani foliis laciniatis inodori*. Verum si femina papposa obtineat (ut affirmat D. Hermannus, nam in planta quae nobis succrevit pappum nullum feminibus adhaerentem observare potuimus), *Ellicrysi* potius quam *Agerati* species censenda est. Nuper cum Londini essem Botanici Londinenses mihi affirmarunt plantam hanc minime papposam esse, proinde & Hermannum errasse. Quin & ipse (ut video) in Appendice sententiam suam mutat, à *Cissii* certiora edoctus.

Chrysocome Africana flore albo, angustifolia Breyn. in Falcis.

Breyn.

È radice huius virgæ exeunt multæ, pedales, nonnunquam amplores, lignosæ, firmæ, in multis ramos tomento albo candicantes diductæ, & ab imo ad summum foliis crebris, ac angustissimis, Sæchadis citrinæ Italice Herbariorum dimidio brevioribus dense stipatæ. Summos vero ramulos corymbi occupant admodum elegantes *Gnaphalio* Americano *Clusi*, valde accedentes, quadruplo minores, è candidulis, infra aliquid rufescentibus ita compositi squamulis, ut umbonem in medio comprehensum duplici & triplici serie notabiliter circumradient. Semen minus papposum, *Chrysocomes* vulgaris feminibus par.

In herbosis juxta Promont. Bonæ spei D. ten Rhyne ut & duas sequentes collegit.

Chrysocome Africana flore phæniceo angustifolia Breyn. Falcis.

Breyn.

Planta alba & penitus tomentosa est *Chrysocome* Germanicæ angustifolia flore ex aureo rutulante similis, nisi quod folia angustiora & breviora, eorumque ex alis ramulos quamplurimos folis minoribus vestitos promittat. Flores densissime in glomerulum congesti multo sunt minores, squamulis extioribus minutisque splendens igne phœnicei coloris imbricati; quorum medium *famina* quadam minutissima in pappos, femine appendi perquam pusillo, absentia occupant.

Chrysocome Africana flore phæniceo serratifolia Breyn. Falcis.

Petraræ huius plantulæ caules etiam candicant, multo tamen infirmiores sunt, inque debiliores, & longiores ramos diviti. Folia paucioribus pedibus brevioribus, latioribus, serratis, nervosis, incanis quidem, minus tamen quam superioris, [Euphrasie lasifoliae Italice *Col.*] quodammodo zmulanibus sepi. Flore & femine cum præcedente convenit.

Chrysocome sive Argyreocome Gnaphaloides Africana flore amplissima Breyn. Prod.

Chrysocome Africana Ericoides flore albo Breyn. Prod. Item st. *Sulphureo*.

Chrysocome impii, sive Filago diſſa Cap. B. Sp. Ten Rhyne apud Breyn. in Falcis. *Dua species*. Vidimus apud D. Plucknet.

Ellicryso affinis Africana arborescens, floribus purpureo-violaceis, foliis Salviae, odore Rosmarini: *Coryza Africana incana arborescens odore Salviae & Rosmarini vulgæ* Herman. Cat. Leyd.

Herman.

Quamquam hæc arbuscula nomen *Chrysocome* non mereri videatur, quod ejus flores aurea luce non resurgant; Atamen ob florum squasatam corymbaceam, structuram, & seminum papposam dispositionem, cum primariam plantarum partem, *Chrysocome* haud dissimilem, huic adjuvandam esse existimavi. Sponte nascentem reperi locis saxosis & salebrosis ad radices montis tabulæ Capitis Bonæ spei, unde in Hortum translata læta fertilitate germinavit. Figit radicem longam, obliquam, pallidam, in brachia divaricatam, ex qua virgulae assurgunt complura (nonnunquam unum) sex septemve pedum proceritate lignosa, ramola, candida, incano tomentoso cortice vestita. His adstant folia, *Salvia* quadantenus similia, rigida, crassa, perpetua, supra viridia, infra candida, inscripta numerosis obliquis nervis, è costa media in margines exporrectis, saporis acris, amari, aromatici, odoris fragrantissimi ex Rosmarino & *Salvia* mixti. Ad ramorum cacumina pullulant multi ramuli, in quibus apparent parvi, squamati tomentosa *folioli*, *Ellicrysi* vulgaris effigie, barbulis tamen angustissimis purpureo-violaceis cingentibus orbiculum pallidum, fascientem in tenuissima papposcentia *ovula*.

Menstris Martio & Aprilis flores in Hyemali, inque Prom. B. Sp. iidem mentibus perferunt. Virutibus respondet Rosmarino. Oleum ex destillatione proleum præstantissimum esse deoipitativum experientia nos docuit.

Ellicryso affinis Peruana frutescens Herm. Append.

Surrexit in horto Beveringiano ex feminibus Peruvia advectis ad altitudinem sex septemve pedum, vicalis lignosis pallidis, lentis, geniculatis, valde ramosis; foliis binis, ex opposito nascentibus, formâ & magnitudine nescio quid affinitatis cum foliis *Coffi* horum, sive etiam *Scabio*: Hispanicæ stellatæ habentibus, per margines tamen crebrius serratis, tribulique per longitudinem excurrentibus nervis interispiis: *Floribus* ad foliorum exortum circa ramorum cacumina corymbosis, parvis, ab *Ellicryso* non multum abluentibus, pendulis, herbaceis, difcoideis, modò foliatis, modò tribus quatuorve simul junctis. *Seminibus* exiguis, ut conjicere potuit, papposis, ad perfectam tamen maturitatem huiusque nondum deductis; sapore & odore nullo evidenti.

Aliam

Aliam adhuc *Ellicryso* affinis frutescentis speciem à præcedente diversam à D. Hermannò ad Reverendiss. Episcopum Londinensem missam planè novam & cujus nulla in Catalogo Horti Academici *Lugd. Bat.* mentio, sò *Fulhamia* in Horto prædicti Episcopi vidisse literis Aug. 27. ad me datus scripsit D. Tancredus Robin. Folia ejus breviora, crassiora spissiora, rotundiora & obicurius vidita sunt quam *Ellicryso* affinis Peruana frutescentis Herman. Append. An Senecio Arborescens Atriplicis folio?

Pag. 287. lib. 13. pro undecima *Jacobæa* specie adjectur, 11. *Jacobæa supra maritima* Triumfetti.

Ab unciali nervosa radice multas fibrillas emittente & alba cute vestita oriuntur terni aut plures caudiculi, vix plerumque palmares, supini potius ac veluti in terram recinasi quam recti, intus cavi, externè rotundi, molles ac tenues, fibrulæ vel etiam purpurascens colore infecti; foliis nullo ordine positis, nitide virentibus, & aliquantulum crassis vestiti, caules abique ullo pediculo amplectentibus. Præter folia prædicta habentur insuper pauciora alia ad ramulorum exortis, epidem licet cum superioribus substantia, atamen conspicuo suffulta pediculo, & feminealem latitudinem, unciam vero longitudine superantia, eaque non purè dentata, sed potius denticulatis laciniis interrupta. Caudales propè summum duos trève ramulos è sinibus foliorum profertur quorum singuli tres aut plures sustinent flores, singulos longiusculis petiolis inhaerentes, calice è pluribus angustis & subviridibus foliolis, in nigrum acutiusque apicem desinentibus composito obvallati, barbulis aureis, oblongis latiusculum medium luteum cingentibus constantes. Semen succedit pappo innascente alatum, Plantæ odor nullus, à sapor inter amarum ac salis medium.

Martio & Aprilis viget, deinde ex toto perit. Copiosè admodum nascentem observavit Autor per Tempus & totam oram maritimam, campisque adjacentes, quæ à Centumcellis Cajetam versus iter est.

Donavit me eximius Botanicus D. Jac. Petiver cuiusdam plantæ à Terra Mariana missæ ramulo quæ foliorum diversità ad *Erythrum* vulgare & capitulis in summo conglobatis ad Jacobæam aut Senecionem accedere videbatur. Florem caruleum habere, incolas autem Morium Diaboli vocare scripsit. Tota planta hirsuta est, & folia ad margines serrata.

Caecimay Brasiliensis Marcy. Senecio Brasiliensis folio angustis, serratis.

Marcy.

In trium pedum altitudinem excrevit, caule viridi, intus medullosa; quem ab ipso exortu numerosa ambiunt folia, quatuor dig. longa, angusta, per ambitum incisa, levi hirsutie prædita (ut & caulis) & molli lanugine paulum incana. Caulis superius in quatuor, quinquè, sex, aut septem ramos se spargit, & foliola parva obtinet, foliis *Hyssopi* figurâ similia: in ramulis autem multos fert *folioli*, florum Senecionis similes, pallide flavescens, qui in pappos desunt, vento dissipabiles. Folia huius plantæ acrem & calidum saporem habent, ac coctâ, contulata æquæ illata sanant scabiem in quacunque corporis parte.

Pag. 291. post lin. 23. pro quinta Senecionis specie addatur, 5. Senecio *Lamii* folio D. Fagon.

Quam invenio in Catalogo plantarum Hort. Reg. Paris. nondum editarum à D. Tancred. Robin: non ad me transmissa.

6. Senecio arborescens Virginiana Atriplicis folio. Descriptionem vide inter Arbores & frutes in horto Rev. Episc. Londinensis visat.

Pag. 292. *Cacalia* specibus vel simonibus Eupatorii Canabini add.

Eupatorium Novæ Angliæ Urtice folio, floribus purpureis, maculato caule Herman. Cat. App. Herm.

Hoc à * præcedente distinguitur quod radices habeat odoratiores, caules humiliores & tenuiores, * Valeriana sequebuntur raro excedentes, pallide virentes, puniceis lineolis interspersis: Folia minora, profundius crenata, flores purpureos Eupatorio Enulae similes omnino pares.

Pag. 296. *Gnaphalium* latius seu minimi descriptioni add.

Hæc species vix duplo minor est *Gnaphalio* vulgari. Capitula paucioribus floribus [totalis intelligit] composita sunt quam in illo, nec in sphericam figuram adeo exactè conglobatis, at neque pariter tomentosis. Calices florum singularem [totalium] magnitudinem non cedunt, sed ventriculosi sunt & angulosi, neque folculi & calycibus tantum eminent seu extant.

Pag. 297. l. 15. add.

Gnaphalium flore sulphureo Herman. cujus specimen nobis ostendit insignis Vir D. Lem. Plucknet in Horto suo fisco allervatum.

Pag. 303. post lin. 5. pro tertia Cnici specie interponatur

3. Cnicus perennis caruleus Tingitanus Herman. Hort. Leyd.

Herm.

Planta hæc naturâ totaque habitu Cnicum refertur radicem agit albam, longam, tenuem, abique fibris, modò oblique, modò rectâ in terram descendente, emittentem folia rigida, crassiuscula, spithamâ longiora, pollice angustiora, circa margines crenata, & simul exiguis aliquot (pinulis obtutum ferè fugientibus armata. Intra hæc prodeit caulis ut plurimum simplex, aliquando statim à radice in binos ternosve ramos subdivisus, sustinens ex capitulo oblongo squamato, & aliquot rigidis, brevibus foliolis

foliis circumvallato flores cæruleos, fistulosos, oris lacinatis, quos excipiunt *semina* fusca, barbata, more congenerum. Circa Tingidem Africæ collectus erat.

Pag. 307. *lin. 50. add.*
F. Huic speciei [11.] valde simile est in non idem Cirium angustifolium C. B. *prod.* Folia angustiora & raris aculis prædita esse dicuntur; capitula hispida.

Pag. 310. *post lin. 54. pro nona Cardui specie addicitur.*
9. *Carduus pycnostephalus sive Triumfetti.*

Triumf.

Radix est perenni, Raphani hortenensis formâ, crassitie pollicari, longitudine palmari, circa extremum ramifolia, ramis in crassiusculas fibras divisâ, raris quibusdam barbâ, ut & radix ipsa obtusâ. Hac è lignis filamentis fungose substantiæ multelini coloris intermixtis componitur, necnon ex tero molliori cortice eisdem coloris obest. Folia radice caput multiplicatis cespitiis coronantia brevissimo ipsi adherent pediculo, palmo plerumque minora, latitudine unciali, solidam substantiam præbentia pro parte, quæ densa lanugine obruitur, candidam, lupinâ verò atrovirentem, sed maculis seu potius lineis quibusdam albis interruptam, ob hirsutem tum primarium nervum, tum ipsius propagines occupantem, quæ versùs lateralem extremitatem bifurcata literam Y egregie amulantur, & postea in tenuem ac flavescentem aculeum, longum tamen & satis pungentem, terminantur, imò propè extremum foliorum ambitum ita ordinantur, ut ipsa velut crispatis oris evadant. Cæterum Junio mense factis explicatis jam foliis unus vel plures juxta cespitiis numerum eorumque robur oriuntur *caules*, qui Augusto deinde mense duorum fere cubitorum altitudinem adepti, angulosi, alati, aculeisque muniti cernuntur, colore etiam quasi cinereo ob modicam lanuginem præditi, substantia exterioris lignis fibris constante, medulla spongiosa intus repleti, foliis multis, imis frutibus, sed minoribus ornati, & ad modica intervalla nullo pediculo cauli adnexi, raro in ramos, & tam paucissimos, divisâ ac breves, unde in ipsius fastigio, quatuor seu plura notantur *capitula*, cuncta conferim simulque collecta, ac brevissimis innixa petiolis, magnitudine plus minus nuci Avellane, & priusquam florem expandant rotunda, viridia, è multis squamulis in latum ac pungentem aculeum definitibus composita; *Flas* ex plurimis fistulis atro-rubentibus, & ex ipsorum centro album flamen profertibus dense perperuo punctis, nec ut in aliis *Carduis* dilatatis donec fissati decidant, constat. *Semen* densa ac alba involutum lanugine forma, colore ac magnitudine (nisi quod rotundius exsistat) perquam simile est *seminibus* Cardui Leucoli folio. Tota planta reliquorum Carduorum odorem obinet, sapore est initio dulci, post amarorem relinquentem.

In umbrosis fylvis alba Tusculano agros extensis quæ præsertim itur Lavicano Anagnini, &c. reperiuntur descriptionis autor Jo. Baptista Triumfetti.

Accedit ad Carduium polyacanthum secundum Ger. emac. quem nos pro Carduo acanthoides J. B. habuimus.

Pag. 314. *Post secundam speciem add.*
Carduus histicus sive siliquosus echino aculeis rigidis armato.

Exsiccatum vidimus apud eruditissimum Virum D. Plucknet.

Pag. 317. l. 24. Pro *secunda specie Cardui stellati, seu pro prima varietate ponatur*
2. *Carduus stellatus foliis integris serratis Magnol.* App. ad Botan. Monsp.

Differit præcipuè à præcedente foliorum formâ quæ in hoc integra sunt, cum in illo sint valde dissecta. Invenit D. Tournefort juxta rivulum dictum *Vifre*, inter *Candiac* & *Vauvert*.

Pag. 322. *Post secundam Cyani speciem pro tertia interatur*
2. *Cyanus Centaureides frutescens Lavandula folio cap. B. Spreyn. Falcis Bryon.*

Frutex mihi videtur lignosus quantum ex ramis missis augurari licuit. Hi quadrati, lignosi, necnon incani sunt, binis alternatim ramis *Foliosa* Lavandulae haud dissimilia sed breviora è regione habentibus præditi: quorum summitatibus *capitula* etiam ex adverso bina innata, haud crassa, pollicem transversum longa, latis incanarum squamularum & membranarum squamulis, Caryophylli spicati Aldini calyculorum de more, imbricata; staminibus referta Serratae similibus quorum color me latebat. Semen magnum, oblongum, pilis mollissimis argenteo colore splendens hirsutum, longissimisque in modum Strobili Rosmarini foliis Pona, sed ad phœniceum tendentibus coronatum.

Pag. *Ibid.* Pro tertia Cyani specie interponatur
4. *Cyanus major Alpina foliis incisâ Triumfetti.*

Triumf.

E radix carnosa, cinerea, palmum circiter longa, infra digiti crassitie, in minores tenuiores barbâ prædita divisa, gustu libadstringente, manû mucosa. Martio mense plura exeunt *folia*, crassa, densa licet brevi tomento ipsa cooperiente candida, primò exœnea ad Cyani majoris vulgaris formam accedentia, apice acutiora, digitem circiter longa, vix unciam lata; succedentia: non tantum prædictis (ut plerumque solent) majora, verum etiam tribus, quinque vel septem profundius incisuris distincta. E medio foliorum cespite circa Aprilis initia tenuis sed lignosus attollitur *caulis*, palmarem circiter longitudinem obbens, quandoque ramosus, externè latus, ac similibus foliis licet angustioribus insignitus, quæ nullo pediculo caulem amplexantes, alatum quodammodo efficiunt, præsertim quæ floribus sunt viciniore, quibus etiam lacine desunt. In caulis ac ramorum fastigio flores aperiantur magnitudine, forma & colore Cyani majoris vulgaris, ut est & *semen* floribus tabe-

tabefactis subseqens. Radice & foliis perennat, non tamen serpit more Cyani vulgaris. Humore nimio corruptitur.

Sapore est amaro, & odorem veluti Cinaræ inter manducandum reddit. Folia acie cultelli scari. Virescunt vulneribus etiam majoribus applicata intra dies spatium eadem ad cicatricem perducunt.

In altissimo asperimoque illo Apruti monte, (quoniam vulgus Hortum Centauri nominat) ab Autore primitus reperta est hæc planta.

Pag. 323. *Post lin. septimam interferatur*

7. *Cyanus Orientalis alter seu Constantinopolitanus flore fistuloso candicante* Hort. Reg. Paris. Herman. Hort. Leyd.

Idem fistuloso purpureo flore eorundem.

Idem flore luteo fistuloso Dodart. Mem. Herman. Cat. Lugd. Bat. *Hujus specimen ad me misit* D. Doody.

Pag. 329. *Ad finem Cap. XIII. pro 32. specie Jaceæ addatur*
32. *Jacea lutea Cretica foliis Cinerariæ* Dodart. Mem.

Pag. 335. *lin. 26. add. Helenium indicum flore & semine maximis perenne* Herm. Cat.

Pag. 336. *ad finem Cap. I. pro quinta specie addatur.*

5. *Helenium indicum flore & semine maximis perenne* Herman. Hort. Leyd.

Pag. 338. *post lin. 19. pro tertia & quarta Calendula speciebus addatur*

3. *Calendula minor arvensis Hispanica* Herman. Cat. Hort. Lugd. Bat.

Minore arvenfi gracilior & humilior est; quotannis ritu congenerum ex femine deciduo propululans.

4. *Calendula humilis Africana flore intus albo, foris violaceo simpliciter* Herman. Cat. Hort. Leyd.

Herm.

Sequentes potius florum & seminum dispositionem, quam foliorum cæterarumque partium affinitatem Calendulis inferendam censuimus hanc plantam. Mitit ab albente radice *cauliculus* multos ramulos, dodrantem raro superantes, nunc erectos, nunc reclinos; Folia pingua, crassiuscula, glabra, aliquot lacinis incisâ, Eruce maritima non adeo disparia. Flores in ramulorum summitate petalis simplicibus, Calendulæ vulgaris longioribus, intus lacteis, extus violaceis, ad solem radiate stellæ in modum expansis, cæteroque clausis, ad se collectis, & in gyrum revolutis, medium occupante orbiculo croceo, aliquot purpureo-nigricantibus granulis, in tenuissimos villos fasciculis inspersis. *Semina* nuda; in parvis capitulis disposita, ritu Calendula, duplicis speciei; alia orbiculata, membranacea, compressa instar Oroscelini Claf. coloris dilute castaneæ; alia quæ his eleganti ordine interjacent teretia, spadiceo-fusca, superficie granulata. Utraque fecunditatem probant suo partu, quæ vel Autumno decidua, vel Vere studio lata feliciter excludunt.

Alumna est aridorum collum ad Promont. B. spes, cultura sub nostro climate patientissima. Ejus fapor percipitur fatuus, aliquando subamarus; odor mediè dulci crocino debilis.

Hujus plantæ specimen ad me misit D. Petiver Pharmacopœus Londinensis Rei Botanice apprime gnarus.

Eadem pag. Pro tertia Chrysanthemi specie addatur

3. *Chrysanthemum Aferis facie, foliis ad florem rigidis, flore minore elatius* Herm. App.

4. *Idem flore minimo humiliter* Ejusdem.

Herm.

Prius erigit *caules* pedales, aliquando altiores, rigidos, duos, ramosos, tenui tomento obitos, quibus hærent *folia*, Asteri lupino Clusii paria, rigida, deorsum inflexa, medio nervo in brevem aculeum abeunte. Flores fortè Bellidis minores, luteos, radiatos, discoides, dens foliis supradictis similibus, quinque majoribus, totidemque minoribus circumvallatos. Disco marcescente dehiant *semina*, exigua, fusca, solida, ex quibus planta renovatur. Huic simile est posterius, aut humiliter & omnibus partibus minus.

Pag. 339. l. 66. Pro tertia Chrysanthemi specie interferatur

3. *Chrysanthemum Canadense Rapunculi radice, sermone vulgè* Herman. Cat. Leyd.

Herm.

Multis firmatur *radicibus*, albis, carnosiss, fufiformibus, Rapunculo aut Asphodelo haud disparibus, quæ *caules* attollunt quamplures, novem decemve pedum altitudine, rotundos, asperos, nonnihil fufos & striatos, in numerosos ramos subdivisos. Hos sine ordine cingunt *folia* palmam longa, pollicem & amplius lata, in acumen definita, alpera, atroviridia, per ambitum leviter crenata. Ramorum cacumina occupant flores lutei corymboli, Chrysanthemum Canadense humilioris similitudinis, nisi quod petala dilutius flavescant, in mucronem bifidum terminentur, & foliola floribus suberata longius producantur. His fasciculis succedunt *semina* angulosa ritu affinia. Radices subamarum, aro-maticum, non ingratum habentes saporem à Canadensibus parantur in fercula, velut ab Europæis Rapunculi, Rape & similes.

Pag. 340. l. 7. *Add*

Dæc adhuc alia Chrysanthemi segetum species à C. B. proponuntur, nimirum.

1. *Bellis lutea foliis profunde incisfis minor* C. B. *Chrysanthemum minus* Cam. ep.

Hanc J. Baubinus ad *Chrysanthemum suum* majus folio valde laciniato, flore croceo refert,

2. *Bellis lutea foliis subrotundis* C. B.

Quam D. Hermannus eandem facit cum *Chrysanthemo* folio minus fæcto glauco J. B. quod nobis non probatur. Ex synonymis enim & ex descriptione patet, *Chryf.* folio minus fæcto, &c. eandem esse plantam cum *Chrysanthemo* segetum nostrate, hoc est, cum *Bellide lutea* fol. profunde incisfis majore C. B. quamvis non fin reclus compilatores Hist. Ebrodenfis Bellidem illam alio referebat. De his nobis nondum satisfactum est. D. Hermannus in Catalogo Horti Lugd. Bat. tres recenset & distinguit species *Chrysanthemi* folio glauco à *Creticis Chrysanthemis* distinctas.

Pag. 341. *Chrysanthemum nostrum octavum* seu *Alpinum* secundum Clusii ex observatione D. Leonardi Plucknet M. D. Londinensis femina producit papposa, ideoque ad *Asteres* transferendum est.

Pag. 342. *Ad finem* Cap. IV. de *Chrysanthemis* add.

12. *Chrysanthemum Peruvianum flore albo Catal. Lipsiensis* Amman.

14. *Chrysanth. Virginianum Plantati folio Hort. Oxon. Utrumque vidimus apud eundem peritissimum Botanicum & insignem medicum* D. Plucknet.

15. *Chrysanth. Americanum Scrophulariæ folio* Eiusdem.

Pag. 344. *Ad finem pagine addatur.*

Parmica Alpina Matricariæ foliis Triumfetti.

Hanc plantam *Corymbiferæ* nostræ *Millefolii umbellæ*, folio alato & laciniato eandem esse mihi pene persuaduit, quamvis nec figura ejus, nec descriptio in omnibus conveniunt plantæ nostræ: nam primum foliorum lacinie obtusiores sunt, deinde caulis internæ medullulosi, tum folia in nodis, & quibus alter erumpit furculus, communiter majora sunt reliquis inferiorum nodorum & quibus ramuli non exeunt: tandem flores quamvis integri naribus admodum nullum sensibilem odorem exhalant, tria tamen Ageratum redolent, aut potius suaviorem odorem fori *Parmicæ* prioris *Matib.* emittunt. Quæ in nostra non observantur: in reliquis convenire videntur.

Nos etiam primo aspectu *Parmicam* folio alato plantam nostram denominavimus: verum postea animadvertentes eam odore & sapore carere, foliaque profere alata & laciniata *Matricariæ* ferè in modum, sententiam mutavimus.

Pag. 346. lin. 12. post verba illa Hort. Blesf. add. Botan. Monsp. *Millef. odoratum minus album Montpellierense* Dodart. Mem. ubi plenam ejus descriptionem vide.

Pag. 348. lin. 2. add. *Millef. montanum purpureum Tanacetii foliis* Dod. mem.

Frutex corymbiferus Africanus Chrysanthemuli Ericoidis facie, floribus Globulariæ Breyn. fascio.

Breyn.

Frutex est ignofus, ramis compluribus, cortice ex obsoleto purpurascens fusci coloris tectis: quorum juniores *Chrysanthemuli* *Ericoidis* proximè descripti adeo firmes, indemque stipati foliis ut non facile ab eo distingui possint. Flores ramulorum extremitates lutei occupant Tanacetii instar florum quasi in umbellam dispositi, orbiculares omnino Globulariæ seu *Aphyllantidis* Herbariorum perbellè referentes, minores quidem & ex tubulis minutissimis quinquepartitis dense admodum confati, sedem suam minutissimam in fructu fixam tenentibus: quem propter immaturitatem excitatam, fortuna examinare mihi non concessit; an veluti *Cupressi*-pinuli feminum pericarpia concavos & femine refertos, aut an ipse Semen illud. Quicquid vero sit, five fructus five semen, certo certius illud eodem pene quo *Abfinthii* semen modo tenere involutum lanugini observatur.

Pag. 350. *Ad finem* Cap. I. de *Bellis* minore add.

Bella minima annua Triumfetti.

Triumf.

Februario labente in conspectum se prodens feminali circiter radice nititur, cortice albo tenui induta, & ex paucis fibris tenuioribus aliquot capillamentis mitterentibus coagmentata, quæ fibræ omnes superne in extlem ac brevissimum veluti truncum albidis coloris desinentes basin efformant quibus aut pluribus foliis dilute virentibus, at simul nitidis, succosis, nervum duntaxat medium ostenduntibus, ovali formâ, extremo rotundioribus, leviter crenatis, magnitudine unguis minimi digiti, longitudine circiter feminali in cluso pedicelo, pallidioris coloris, brevissimis ac rarioribus pilis donato. Inter folia ad parvi digiti altitudinem affurgit cauliculus erectus, fragilis, licet capillaribus nervulis aliâque substantiâ apparenter cartilagineâ compositus, nec vulgari filo crassior, imò internè concavus, exteriore vero tenuissimè ac rubrâ quadammodo circumflectens membranis; ab infimis quoad foliam parvitatem diversâ: denique in quidam summitate nonnullis læsore intra calycem ex duodecim viridantibus (quantulis constructum unicus flus aperitur, habita totius plantæ ratione valde insignis, discum ostentans luteum, etiam triginta angustissimis albisque petalis circumdatum, quæ ad differentiam *Bellidis* minoris vulgaris non in duplicem, ac unicum disponuntur gyrum, necnon longiora existunt quàm in illa. Semen flori succedens minimum, cinerei coloris, oblongioris formæ ac *Bellidis* prædicti min. vulg. simile.

In

In locis Romæ vicinis præsertim aridis & incultis & arvis restitilibus mira fecunditate luxuriat, Februario & Martio florens, brevique ex toto perditur.

Bellis montana graminis foliis Magnol. App.

Radix vivax est, fibrosa, è qua plurima prodeunt folia, longa, angusta & graminea; leviter versùs extremum crenata, rigidiuscula. Caudex sunt sesquipediales, in quibus folia sine ordine aliis angustiora villos quoddam pro denticulis habent. Flos in quolibet caule unicus cum umbone luteo petalimis petalis albis cincto. Oritur in plantis montis Serani & Maio florum.

Pag. 351. lin. 18. add.

Bellis Alpina major rigido folio brevior & laisire Herman. Cat. Leyd.

Præcedente humilior est & tenerior, foliis latioribus, brevioribus, magis reflexis; Floribus minoribus. Floret in hybernaculo tota hyeme.

Bellis montana major foliis Chrysanthemi Cretici angustioribus Magn. App.

Magn.

Radices fibrosæ perennes plurimos caules producant, cubitales, striatos, in ramulos divisos. Folia secundum ramulos in profundas lacinias divisa sunt, & variè dissecta. Extremis ramulis flos magnus infidet, cujus pars inferior ex plurimis foliolis viridibus squamatis dispositis componitur. Ambunt umbonem luteum pluriquam triginta petala alba, in extremitate leviter serrata. Semen habet aliarum more. Florentem invenit Julio mense in depressis & ferè inaccessis locis montis Calcaris in loco dicto Barroc juxta fluvium descriptionis auctor P. Magnol.

Bella Americana frutescens ramosa.

Hanc exsiccatam vidimus apud D. Plucknet. Eiusdemque ramulum ad nos misit D. Doody. Caule firmo & rigido esse videtur, summa parte ramolo, crebris foliis angustis, oblongis utraque extremitate acutis, denticulis rarioribus ad margines obtiter incisfis vestito. Ramulum unumquemque, ut & caulem medium terminat flos albus umbone luteo.

Bupththalmum Alpinum flore candido Triumfetti.

Triumf.

Radix lignosa multis ac gracilibus barbulis capillata, talem etiam scabritiem possidet, ut nodulis undequaque referta videatur, spadicis coloris, inodora ac ferè insipida ex seipso emittit quandam digitalis trunci (ut ita loquar) porcionem, in cujus summo denique germinant foliorum cespites, quorum si quandoque aliqui terram attingunt facile productis radicularum fibris eidem implantantur: hoc pacto plantam quodammodo repentem, ipsa, quandam perennitatem reddentes. Folia ipsa forma, colore, odore ac sapore is Bupththalmi vulg. *Matth.* omnino similia verum triplo majora. Adventante Junio è singulis fere cespitibus prædictis recti, ramosi ac fragiles affurgunt caules, confusimiliter protuberant, colore præter obscurum squamularum limbum ex toto viridi; quo se aperiente flos emittit dicum ex luteis staminibus compositum habens, & sæpius 24 albis petalis circumdatum: quibus areatis superest capitulum hispidum, ut in Bupththalmo vulgari, clarioris tamen ac ferè lutescentis coloris: feminis pariter forma cum illo convenit, at magnitudo minor & magis candidus color.

In Alpibus Castilionensibus Autumno observavit Auctor noster caulibus vix palmo altioribus & minime ramosis: verum in monte Caver prope Albanum ætatis mensibus caulibus cubito altioribus & in quamplurimos ramulos divisos.

Pag. 357. lin. 22. Inter varietates *Matricariæ* recensenda venit *Matricaria sylvestris flore toto luteo* qua in Hort. Lugd. Bat. à D. Hermann colitur. In *synonymis* caduui repertis scribit Tab.

Pag. 360. *Ad finem* Cap. I. de *Abrotani* femina add. species sequentes.

Abrotanum femina foliis Cithmi D. Fagon. Hort. Reg. Paris.

Abrotanum femina foliis Roris marini totis viridibus D. Fagon ejusdem. An *Abrot. fem.* 6. Clusii?

Abrotanum femina degener ex *Abrotani* femine viridis femine flore pallido ejusdem.

Habui à Catalogo M. S. plantarum Horti prædicti nondum editarum à D. Tancred. Robinson & à D. Hanf. Sloan communicato.

Abrotanum femina canescens foliis Stæchadis citrinæ Breyn. Prod.

Pag. 361. lin. 34. *Ad finem* Cap. II. de *Eupatorio* Cannabis add.

4. *Eupatorium aquaticum Americanum* Park. *Chrysanthemum cannabinum Americanum* Morif. præl.

A nostrate discreta facile est: quippe caules edit quadripedales, fibrubentes, firmiores & rectiores. *Flasculis* ex multis staminibus luteis confatis habet, & femina bidentata vulgaris *Chrysanthemi* cannabini feminibus multo majora, vestibus pariter adherentia. Cladior Parkinsonus caulem ab imo statim ramulos longos crebros emittit. Folia ima quinquepartita esse, superiora in caule tripartita: Caulis ad quinque aut sex pedum altitudinem affurgere.

T t t t t t t

5. *Chrysanthemum*

- Page. 431.

Pag. 414. add. *Seseli Pyrenaicum Thapsiæ folio* D. Plucknet post *Seseli Majusculæ*.
Pag. 421. Ad finem Cap. XIII. de *Ferula addantur species sequentes.*

Ferula lucida & crispifolia D. Lock Hort. Reg. Parif.

Ferula folio latissimo D. Fagon ejusdem.

E Catalogo Plantarum Hort. Reg. Parif. nondum editarum ad me transmissio à D. Tancred. Robinson.

Pag. 427. Ad finem Cap. II. de *Laserpitio addantur hæc species.*

Laserpitium umbellæ contractæ & D. Fagon Hort. Reg. Parif.

Laserpitium fascidum folio fragili & anguloso D. Fagon ejusdem.

Laserpitium angustifolium non sinuatum ejusdem.

Habui E Catalogo proximè dicto.

Laserpitio Lobelii similis angustifolia J. B.

In horto Robini Lutetie vidit J. B. Robinus autem sibi missam affirmabat nomine Dauci montani.

Pag. 429. Ad finem paginae & Cap. IV. de *Cicutaria add.*

4. *Cicutaria Caffubica Thyselinii folio* Breyn. Prod.

Breyn.

Planta est cubitalis, caule recto, striato: foliis Thyselinii, sed minoribus minutiusque dissectis: Umbellæ albæ & densæ, femine striato Cicutarie fatus. Loh. simili.

Locus.

In Caffubie montibus atque dumetis sylvarumque marginibus ubique ferè nascitur.

Pag. 431. Specierum Myrrhidis quartæ & quintæ pleniores descriptiones habentur in *Morison. Umbellif. p. 66, 67.* Ubi posteriores hujus duas tradit varietates, Alteram foliis hirsutioribus, feminibus longioribus; Alteram foliis hirsutissimis, feminibus longis subulicis.

Pag. 433. Ad finem Capituli de *Mæ add.* Meum latissimum adultinum longiori folio D. Tournefortii.

Pag. 436. lin. 11. Add. *Angelica Acadienfis flore luteo* Dodart. mem.

Radix ei nigra est & densa fibris confertis, plures emittens caules, striatos, angulosos, altitudine sesquipedales, inferius vestitos pediculis quibuscumque, origine sua membranaceis, progressu triangulis, quipalmatis, inferius vestitos pediculis quibuscumque, origine sua membranaceis, progressu triangulis, extremo in tres pediculos subdivisis, quorum medius quorumque fulmine folia densiculata, reliqui duo tria tantum. Caulium nonnulli ramulos ex alio foliorum emittunt. Singuli autem caules & ramuli fastigio suo gestant umbellam pluribus fasciculis foliolorum minimorum, luteorum pentapetalis compositam. Petala autem pericarpio viridi acule capiti magnitudine inaequalium. Stamina intrusa duo vel tria, viridia apertæ luteo suffundunt. Flore præterito perficiuntur semina, per maturitatem brunea, striata, Cuius feminibus latis similia.

Tota planta acris est, amara & aromatica, odore ab Angelica communis multum differente. Vixit ex ea non cessat semen producere quemadmodum Angelica vulgaris, *Alf. Angelica vulgaris* postquam semel semen per se fecerit radicibus interit. Allata est ad nos (inquit) à D. Richer, à Rege missa in Acadiam & Cayennam.

Pag. 445. Planta in agro Cambrigen. si observata, quam pro Pimpinella Saxifraga media J. B. habuimus, eadem videtur Apio petraeo five montano albo J. B. p. 463. descriptio, ut ex planta & femine orta & in horto culta didicimus. Caulis etiam altitudo descriptioni J. Bauhini respondet.

Pag. 446. lin. 26. Ad finem Capituli de Pimpinella Saxifraga add.

Hæc planta à D. Magnol in Append. ad Botan. Monipel. sub titulo Pimpinella Saxifraga maxima Americana sic describitur,

Radice habet crassam, in plurima capita divisam; folia Pimpinellæ, lobata, sed latiora, ad Pimpinellam sylvestrem latifoliam accedentia, serrata, supra glauca, subtus leviter pilosa. Caulem erigit bicubitalem & tricubitalem, quasi Juncum, in multos ramos divisum; ad quorum articulos oriuntur folia parva, longum. Umbellæ conspicuntur plurimæ, parvæ pro plantæ magnitudine, quas componunt capitula lutea cum flaminibus albis. Succedunt semina, bina simul ut in Pimpinella Saxifraga, sed majora.

Ex insula Tabaco nactus est.

Pag. 448. Pro tertia Apii specie interpretatur,

3. *Apium palustre minus cauliculis procumbentibus ad alas floridum* Herman. Cat. Hort. Leyd.

Herman.

Hoc præcedent est conforme; aut omnibus partibus minus & gracilius, cauliculis humi procumbentibus, aliis quamplurimis donatis: ad quorum sinus oriuntur parvæ florum albicantium umbellæ quos excipiunt semina exigua, striata.

Luxuriat locis undosis & aquis Belgie: nec dubio quin & Angliæ etiam, quamvis à nobis minus curiosè spectantibus nondum fuerit animadvertita.

4. *Apium palustre frutescens flore amplissimo* Barthol. A. Hofman.

Pag. 450. Ad finem Capituli de *Apium Africanum frutescens* D. Plucknet.

Pag. 451. lin. 25. add. De noxis Cicutæ terrestris vide longam epitolam in Ephem. Germ.

An. 13. Oberv. 115.

Pag. 452. Ad finem paginae add. *Seseli Pyrenaicum Thapsiæ folio* D. Fagon. In Catalogo nondum editarum horti Reg. Parif. à D. Tancred. Robinson ad me transmissio.

Pag. 464.

Pag. 464. ad finem Cap. XVIII. add. *Daucus Pyrenaicus odore Citri* D. Fagon. ex eodem Catalogo.

Pag. 469. l. 24. add. *Caucalis elegantissima Pyrenaica* D. Fagon. ex eodem Catalogo.

Pag. 476. lin. 12. add.

Paspalum Oenanthes folio Bocconi.

Boccon.

Folia huic Pimpinellæ Saxifragæ five Oenanthes non absimilia. Caules pedales, recti, ramosi: Umbellæ magnæ alarum Pimpinellarum tenuissimarum more. Flores albi, quibus succedunt semina exigua, aspera seu potius villosa five hispida.

Supra muros Leocate urbis in Sicilia invenit D. Boccone: neque enim in pratibus aut focus viarum margines cum spontanea sylvestri sui tenuissolia nascitur.

Supplicor hanc eandem esse cum *Daucus secundo Sieulo Sophie Zanoni* superiore capite descripto, cujus semen à D. Boccone transmissum.

Pag. 478. Ad finem paginae, & capituli I. add.

6. *Rubia quadrifolia asperima lucida peregrina* Herman. Cat. Hort. Lugd. Bat.

Folia ex nigro virore lucent: flores albicant, quos singulos excipiunt bacce gemellæ nigre, cetera non different à vulgaribus.

7. *Apurina minima vel Rubia saxatilis minima* Magnol App.

Magnol.

Planta est pedalis, radices habens parvas, subrubentes, quæ plurimos ramulos proferunt, quadratos, subrubentes, asperos, ad quorum articulos folia sex vel septem angusta, brevissima & acuminata, radiatim disponuntur: pedicellis indident foliis herbaceis, quibus succedunt bina semina simul juncta, nigricantia, oblonga, ex una parte concava. Ætate flores in asperis circa la Valette & la Colombiere. Satis accedit ad Rubeam laxanilem C. B. in prod. fide nostra non est incana. Figura prima Rubie angustifolice apertæ J. B. istam optimè repræsentat.

Caapo tiraguna Brasiliensis Marogr. *Rubia Brasiliensis floribus verticillatis albis, maritima.*

Marogr.

E radice longa, intorta, lenta, exterius fusca, intus candida multi enascuntur caules, quadrati, duorum aut trium digitorum intervallo, geniculati, octodecim, viginti, & interdum plures digiti longi, qui partem terræ incumbunt, partem le surgunt. Ad singulos autem nodos adnascuntur duo, tres, vel quatuor folia, figuræ & magnitudinis Hyssopi, inaequalis tamen magnitudinis. Quidam etiam caules huic inde ramulos protrudunt ad nodos, eodem modo foliis vestitos. Caulis autem ramuli & folia sunt pilosa, viridia, incana. In summitate caulis & sesquidigitum sub illa, & tali intervallo rursus versus inferiora verticillatim enascuntur foliis, globuli lufiori magnitudinis, plumbi, albi, tetrapetali; & propè quemlibet verticillum foliolorum bina foliola Hyssopi æmula. Post foliolorum capitula rotunde striate sequuntur, magnitudinis Myricillorum, in quibus semen. Planta hæc salis est saporis, & proinde Kali geniculatum seu vitraria potest appellari.

Frequens est in locis arenosis maritimis, in mediterraneis autem nequaquam reperitur.

Reperitur & alia ejusdem speciei, caule lignoso, foliis Rosmarini.

Ad Rubiam in nonnullis accedit, non est tamen vera & genuina Rubie species.

Pag. 487. Ad finem partii prime lib. decimi pro secunda Specie Nasturtii Indici addatur

2. *Viola Indica scandens Nasturtii sapore maxima odorata* Herman. Cat. Hort. Leyd.

Herman.

Si unquam amenioris Floræ cultoribus tum varietate, tum insigni florum elegantia &c. commendavit planta, hæc profecto Nasturtii Indici nova species est. Multo fragorior, & omnibus suis partibus amplior est Nasturtio Indico vulgaris. Etenim è crassa, pallida, repente, fibrosa radice admirabili fertilitate luxuriant viticuli longissimi, herbacei, succulenti, glabri, qui vel solo incumbunt vel vicinis stipites bacillose complexibus suis involvunt. Quorum genicula emittunt tortiles, squigrodrantales pediculos, sustentantes folia orbiculata, polcata, hederæ instar angulosa, vulgari Nasturtio duplo ampliora, medio pallente umbone, cui pediculus inferitur, in aliquot concolores radios ad ambitum usque distendit. Ad singulos foliorum alas prodit arboris brevior & gracilior, qui terminatur in florum amplissimum odorem extus croceo, intus nunc cinnabarinum, nunc coccineum, nunc simul ex utroque colore pulcherrimè variegato superbiemem, quem foliis radiis illustratum inflexis gracili holocerca pube aurato pulvere perfusa superbiemem, quem foliis radiis illustratum angustissimè crassiusculo crocato cervicè & ubi in latum orbem le diffundere incipiunt concoloribus ad margines barbibus capillatur, unguibus holocerca maculâ, modo coccinea, modo intensius miniata incrispit. Medium occupant aliquot brevia, rigida, recurva, miniata flamma, oblongis striatis concoloribus apiculis ornata. Flori vero subicitur flavescens calyx, parte antica qua floris petala amplectitur in quinque mucronatas crenas, posticâ verò in longissimum calcar, purpureiscentibus per longitudinem stris insignitum productus; quo una cum flore delapso sequuntur calycis subrotunda, & rugosa verrucosa, utplurimum terna, rarius bina, præditis invicem junctis, quibus singulis involvitur semen oblongo-rotundum, fuscum, crassum, solidum, rugosum, striatum fere angulosum, nonnulli incurvatum.

T t t t t t t 3

Quamvis

Quamvis radix hyeme perire solet furculi tamen decisi & in terram depacti, radices agunt, & à frigore muniti hyeme tota vernant, & succedente Vere flores & femina numerosa fertilitate largiuntur.

Pag. 497. *Ad finem pag. add.*

In Catal. Hort. Leyd. Herman. pro distincta Anchuse specie positam invenio Anchusam primam Matthioli C. B. Matthioli.

Pag. 500. *Ad finem paginae & capituli de Echio addatur,*

Lycopus Diof. quibusdam J. B. Echium latissimum folio Lycopsi dictum, flore dilute purpurascens Herman. Hort. Leyd.

J. B.

Lycopsi Diofcor. apprimè similis planta radice nititur rubra, à qua caulis surgit rectus, cubitalis, ex cuius parte ima plurima prodeunt folia, rugosa, rigidaque Buglossi sylvestris, nullo ordine in ambitu extensa, quae summa versis minora sensim evadunt in caumen usque. In viginti aut plures dividuntur ramulos, quibus minora rursus adherent folia, ut in Echio: ex quorum sinu *stipulæ* emergunt tenelli, purpurei, inferiori parte integri, in ambitu verò in quinque angusta foliola Caryophyllorum sylvestrium instar diffecti.

Echium Lycopsi facie Africanum perenne Herman. Cat. Hort. Leyd.

Producit cauliculos bipedales, alperos, nonnihil pilosos, ramulos, ex rufis viridantes. Folia pinguis crassifolia, Lycopsi vulgaris angustiora, breviora, alpera, quasque verrucosa & obtusa. Flores in cœruleo purpurascens: Semina triangula, nigricantia. Cætera superiori similima.

Pag. 502. *lin. 2. add.*

Pro Synonymo *Jacua acarga* Heliotropium Americanum cœruleum foliis Hormini Dodart.

Pag. 509. *Pro prima specie Salviae ponatur,*

1. *Salvia maxima foliis & floribus amplissimis* Herman. Cat. H. L. major peregrina amplissimis floribus Brey. Prod.

Pag. 519. *Ad finem capituli de Satureia add.*

Thymbra Africana foliis spinosis, flore purpureo Bartholin. Aët. Med.

Satureia floribus in summitate dispositis Herman. Cat. Hort. Leyd. *Pulegium nostrum quartum est.*

Satureia hirsuta purpurea Libani Dod. mem.

Pag. 526. *Ad finem capituli de Polio add.*

Polio affinis Guacatane C. B. *Guacatane Scrophularia Indica* Park.

Ex Hispania Nova missa est. Ad hæmorrhoides, ejus decocto ex vino (si calor absit) aliquin ex aqua hæmorrhoides abluuntur, deinde blandè ficcantur, postmodum ejusdem plantæ pulvere insperguntur.

Dolores ex frigore & flatibus ortos in quacunq; corporis parte sedat, si locus refinè prius inunctus tenuissimo hujus pulvere inspergatur, & lineum superimponatur, &c. Vide.

Pag. 527. *Ad finem capituli de Teucrio add.*

Teucrium regium purpureum Morison. Præzud.

Multò altior est hæc species Chamædrye vulgari; humilior Teucrio C. B. Flosculos gerit amplos, rubros, galeatos: quibus percunctibus subveniunt femina idem magna. Folia sunt lucida obscurèque viridia.

Nihil video in hac descriptione quod non conveniat Chamædryi majori.

Teucrium Americanum procumbens Veronica aquatica foliis subrotundis Herman. Hort. Lugd. Bat. Herm.

Radice firmatur tenui fibrosa pallida, spargente coliculos spinamizos, quadrangulos, humi stratos; quos per intervalla ambiunt folia bina sibi adversa, subrotunda, glabra, pinguis, in ambitu levissime denticulata. Veronicæ aquaticæ rotundifolii nonnihil similia. Ad horum exortus prodeunt flores, utrinque unus, parvi, pallidi, labiati, vix galeati, labio triplici, galea simplici, exigua, vix conspicua. Singulis subest utriculus quinquefidus, lufuens femina subrotunda, fusca, quaterna.

Pag. 532. *lin. 43. add.*

In cholera etiam morbo convenit Mentha seu egregium specificum, stomachum nempe suo modo pacificans.

Pag. eadem. Mentham angustifoliam spicatam C. B. invenit D. Dale Bockingæ in Effexia, ad ripas fluvii duobus tribuive locis copiosam. Odor tamen vehementior & ingravior huic est quam Menthe Romanæ in hortis cultæ.

Pag. 533. Mentha undecima ab eodem ibidem inventa est ad fluvium propè Molendinum Fulonicum.

Pag. 534. *Ad quartam speciem add.*

Planta hæc Botanici Londinensibus Satureia Virginiana floribus in summitate dispositis satis aptè nuncupatur. Siquidem flores in iunimis dumtaxat ramulis confertos gestat velut in umbellulis.

Pag.

Pag. 536. *Pro sexta Verbena specie add.*

6. *Verbena Americana Urtica foliis longioribus, flore caruleo* Herman. Append.

Ad finem paginae add.

8. *Verbena Africana minor flore lauco* Bartholin. Aët. Med.

9. *Verbena Indica lanuginosa flore rubente* ejusdem.

Pag. 540. *Ad finem capituli de Origano & Majorana add.*

Origano Congener Zatarendi C. B. Zatarendi herba J. B. Zatarendi *Origanum indicum* Velling Observe.

Velling.

Magnitudine pedali adolefcit, caulibus rectis latifque firmis: cujus folia Amaraci habitudine, tenella, mollique veluti lanugine aspersa tactui blandiuntur. Rotunda quidem illa sunt, in conum tamen leviter coarctata & excurrentibus in longitudinem fibris cum virore pallidula. Flosculos producit quamplurimos, niveo candore lætescentes, qui per extrema caulium inter numerosa foliorum capitula prominuli, Onitidis Origanum umbellam glomerato ambitu propemodum expriment: linguam gustantium aromatica nec ingrata acrimonia perstringens Creticum Origanum odoris vehementia superat.

In fonticis capitis affectibus, cum sensuum motibusque voluntarii nobiles functiones improba medicæ vel imminuuntur, vel penitus obnuuntur, eximie opitulatur. Stomachi vigorem excitat, solutisque toto veneno vix præditiis gratum & efficax remedium adfert.

Pag. 541. *lin. 20. add.*

In Catalogo Horti Academi. Lugduno-Batavi à clariss. Viro D. Paulo Hermannò edito, Ocimum Egyptianum Alpini *Ribau* dictum pro specie ab Ocimo Caryophyllato majore C. B. distincta potum invenio.

In eodem Catalogo Ocimi varietates seu species habentur sequentes:

Ocimum foliis ex nigro viriscentibus flore albo Cat. Hort. Reg. Parif.

Ocimum violaceo flore ejusdem horti.

Ocimum nigrum majus acuto Ratæ odor.

Ocimum medium crispum conglomeratâ brevique spicâ Cat. H. R. Paris.

Idem bullatis foliis ejusdem.

Ocimum tricolor ejusdem.

Ocimum angustifolium foliis serratis.

Pag. 547. *Ad finem capituli de Hormino add.*

Horminum Pyrenaicum Anguria folio viscosum D. Fagen Hort. Reg. Parif. inter nondum editas.

Item,

Horminum Verbena laciniis angustifolium Triumfetti.

Triumf.

Radix lignosa, alba, vix ultra digitum longa, rarius in alias divisa, semper tamen numerosis fibris referta, ac rugulo obscuro cortice induta uberimam foliorum fobolem multiplicis sanè formæ super humum effundit: horum enim aliqua altius ex utroque latere incisa Verbenæ vulg. frondibus plurimum affimulantur, præterquam quod in apice magis subrotunda existant; alia vero non tantum incisa, sed etiam dentata spectantur; dum ex adverso nonnulla crenis solummodo per margines distinguuntur. Variant præterea penes utramque longitudinis ac latitudinis dimensionem, quamvis nulla latitudine unciam, binas vero longitudine superent, penolus autem cui innituntur oblongus atque compressus, extenso nervo in adversa folii parte eminente, ac in minores subdividi rotam ipsorum longitudinem percurrit. Hujusmodi porro foliorum substantia haud crassa, atamen glabra, imò si ope microscopii examinatur talem crispitudinem offentat qualem in Brassicis, color obscure virescens, odor nullus, diu mania nescio quid dulcis saporis gustatui exhibent. E foliorum centro attolluntur bini vel plures cauliculi, recti, lignoli, quadrangulares, quorum rarioribus licet nodis bina folia adnascuntur, petiolis prædita (exceptis tamen supremis) interdum latiora, similesque breviora in quæ ad radicem, interdum verò his longiora sed angustiora: prope radicem glabri, versus fastigium pilis exiguis densis donati, præsertim ubi flores erumpunt, qui calyculo, quo prius inclusi erant, hiant, videntque colorem olivaceis lineis distinctum detegente, se produunt amplius, galeati, in rectam oblongam spicam vix longiorem dispositi, coloris saturate carulei: quibus deinde spadicem succedat *semes*, minutis reliquis hujusce generis.

Not. Caulium summitates una cum floribus eorumque calycibus fragrantem ferè Pulegii odorem exhalant.

2. Planta toto anno, tam hyeme quam æstate, floret in aridioribus ac sabulosis Romanorum arvorum tractibus.

Pag. 551. *Ad finem capituli de Betonica add.*

Betonica purpurea spica longiore molliore & serius florente D. Tournefort. Inter nondum editas Hort. Reg. Parif.

Pag. 552. *Ad finem capituli de Prunella add.*

Prunella Alpina folio angusto integro D. Tournefort. Inter nondum editas Hort. Reg. Parif.

Item,

Item, *Brumellam Lufitanicam flore & spica majore* Dodart. Mem. foliis *Scrophulariæ* Herman. Cat. Leyd.

Pag. 555. *Capiti de Stachy adde,*
Stachys Pyrenaica D. Fagon. Inter nondum editas Hort. Reg. Paris.
Stachys Alpina folio Betonicae Dodart. Mem.
Stachys Betonica folio subincano Herman. Cat. Leyd.

Herm.
In altitudinem bicubitalem adolefcit, radice pallida, digitem crassa, carnoſa, multis fibris capillata, caulibus tribus quatuorve, ramofis, rectis, foliis, quadrangulis, rigidis, in ſpicas deſinentibus palmatæ; quam undique cingebant denſiſſimâ verticillatæque ſerie flores dilute purpureſcentes, galeæ biſidæ erectæ, labio promiſſo amplo ſcutellam exprimente, & ad collum anguſtiſſum utrinque auriculato: ſingulis verò ſubjaciebantur utriculi longi quinqueſidi, nullis vel breviffimis petiolis fuſi, continentes ſemina quaterna, fuſca. Inſuper caulibus ac ramis adnata erant folia rugoſa, ſerrata, pallide virentia, Betonicae facie, bina adverſo cruciatæque ſitu diſpoſita, ſaporis ſubacris, odoris debilis, aromatici quidpiam redolentis.

Semina ex Italia allata ſunt.
Pag. eadem, *Ad ſinem capitis de Stachy adde,*
Stachys Indica procerior Betonicae folio D. Plucknet.

Pag. 560. lin. 34. pro ſeptima Lemii ſpecie adde,
7. *Lamium paludoſum Belgicum Meliſſæ foliis* Herman. Cat. Hort. Leyd.

Herm.
Exilem, albicantem, fibroſam gerit radicem: cauliculum palmarem, aliquando longiorem, quadrangulum, geniculatum, ſubſiſtutum, in ramos diviſum, quorum geniculis adſtant folia ex longioribus petiolis, bina ex adverſo, Meliſſæ foliis paria, ſed graciliora. Summitates ambiunt verticillata ſerie ſuſculi exigui, pallide purpureſcentes, galea anguſtiore, minore & integra, labello majore, latiore & trilobato. Hos excipiunt ſemina fuſca quaterna in utriculis foliaceis quinqueſidis. Sponte ſua luxuriat in paludofis Belgicæ, ſectido & gravi odore ad congeneres ſpecies accedens.

Pag. 563. lin. 2. adde,
An Sideritis Africana flore aureo oblongo Tho. Bartholin. Act. Medic.

Poſt lin. 20. pro ſpecie Sideritidis tercia adde,
3. *Cardiaca Americana annua, Nepetæ folio; ſtrobis brevibus plumbeis villoſis, Leonurus anturus Americanus vulgo* Herman. Cat. Leyd.

Herm.
Caule adoleſcit tribucitali & altiori, herbaceo, candicante, quadrangulo, ſtriato, folido, albâ nullâ ſarco; quam per remotiora intervalla verticillato ambitu amplectuntur utriculi denſa numeroſique congerie invicem incumbentes, tubuloſi, quinquanguli, ſtriati, * ſuperiore longiores, ex brevibus pedunculis deorſum flexi, & quadantenus falcati, onſicio ampliori, ſeptem molliculis aculeis, ſex brevioribus, uno in ſummo longiore & robuſtiore armato. Ex hiſce exant flores galeati, vix labiati, præcedente Africanâ triplo breviores & graciliores, villoſi, plumbeiſque coloris, ſuccedentibus quaternis ſeminibus oblongis, anguloſis, ſpadiſcis, ſuperiore idem brevioribus & anguſtioribus. Ad ſingula genicula ab imo caule ad ſummum uſque naſcuntur folia bina ex oppoſito alternata, Nepetæ haud multum abſimilia, ampliora tamen, nonnihil incana, mollia, & in ambitu magis crenata. Radix ſubeſt lignola, albicans, fibroſa, pro plantæ ratione ſat parva. Nata eſt ſemine ex Surinama adveſto.

Pag. 568. Tertia nobis Moluccæ ſpecies Meliſſæ fruticoſa Sicula, &c. dicta non videtur diſſerre à planta quam hac eſſe in hortis circa Londinum Lamii arborei Zanonii, & Teucii Tingitani nominibus cultam vidimus.

Protertia Marrubii nigri ſpecie Capiti 24. adde,
Marrubium nigrum Creticum Alpin. Exot.

Alpin.
A radiculari multis Primulæ ſimilibus folia complura proſert, oblonga, extremis acuta, parvis ſuis pediculis ſiſſum in orbem acta, nigra & nigra lanugine obſita, Marrubii albi foliis majora, longiora & latiora, magnitudine & figurâ ad Apiaſtri ſere folia accidentia. E quibus ſane duos vel plures caules producit, longos, rectos, quadrangulos, nigros, per intervalla geniculatos, in quibus e ſingulis geniculis exeunt circum ipſos ex oppoſito folia complura, numero ſere ſeptena, ac plura etiam, oblonga, prioribus ſimilia, ſed longe minorâ, multum nigricantia quæ circa ramum veluti in orbem aguntur. In caulium ſummitatibus flores utrinque virgas ambiunt, non diſſimiles Marrubii floribus, idem nigricantes. Tota planta colore nigricat, ut de induſtria ab aliquo videatur eo colore obducta. Saporis & odoris expers eſt. Hæc planta, ſi ab Alpino rectè deſcripta ſit, pluribus ſemper ad ſingula genicula foliis anomala videtur.

Pag. 583. Addatur Synonymis 11. Speciei,
Ranunculus Alpeſcoideſ Aſyga foliis P. Bocccone; quem conſule p. 28. & 29.

Pag.

Pag. 584. Pro *Ranunculi nemoroſi ſpecie tercia* interpolatur,
3. *Ranunculus nemoroſus Virginianus parvo flore, molliori folio* Herman. Cat. Hort. Leyd.

A ſuperiore haud abhorret, ſed foliſculis & ſeminibus valdè exiguis eſt, cæteriſque partibus omnibus tenerior & gracilior.

4. *Ranunculus Caſſubini folio Thora* Breyn. Prod.

Apud J. B. (inquit) cum Ranunculo auricomis Lob. confunditur, à quo tamen manifeſtè diſſert, altius namque excreſcit, & in omnibus major eſt. In ſylvotiſ Caſſubæ oritur.

Pag. 599. adde,
Malva altera repens Betonicae folio Zanonii.

Caule & foliis Malvæ Betonicae folio Bocconi ſimilis eſt, ſed minor, & naturâ reptatrix. Flos pariter ſimilis, verum petalis majoribus. In plano Groſſedæ eundo ad montem Pecalſ in Erruria, & locis vicinis oritur.

Pag. 600. Poſt ſextam Malvæ ſpeciem adde,
7. *Malvæm Tingitanam flore carulea* D. Plucknet.

Pag. 602. Althææ vulgaris duæ varietates habentur in Cat. Hort. Edinburg. & Hort. Lugd. Bat. Herman. Altera folio rotundiori five minis acuminato: altera folio anguloſiori.

Ad vires Althææ adde,
Pulvis radicum Althææ ad 3j. omni mane in lacte epotus in Gonorrhœa eſt remedium præſtantiffimum. E Mſ. Doctoris Page medici, Suffolcienſis.

Pag. 603. pro ſecunda ſpecie Malvæ fructiſcentis interpolatur,
2. *Malva Hiſpanica foliis molliſſimis undulatis in margine, ſuperius micis ſulphureis ad Solem ſplendentibus donatis* Morif. Hiſt.

Morif.
Folia producit mollia, undulata in margine, ſuperius micis ſulphureis ad Solem ſplendentibus donata. Caulis eſt bipedales aut tripedales. Flores & ſemina alarum Malvarum modo. Perennis eſt planta, quæ & perpetua fronde vires, ut Althæa Olbiæ. Provenit in Hiſpania, aliſque Medionalibus locis.

Pag. 606. Ad ſinem cap. 10. adde,
10. *Alcea Zeylanica folio latiori cordiformi* Herman. Cat. Leyd.

Huius folia ſummis marginibus cordis figuram referunt. Caulis rubens: Radix perennat. Cætera cum penultima conveniunt.

11. *Alcea Zeylanica foliis faſciſculatim congeſſis* ejuſdem.

Sunt huic flores admodum exigui faſciſculatim ſeu in racemos denſiſſime diſpoſiti. Cætera verò partes ultimæ ſpeciei omnino ſimiles.

Pag. 609. lin. 5. Ad ſinem capitis de Caryophyllata adde,
Huic eadem videtur Caryophyllata Virginiana albo flore minore, radice inodora Herman. Cat. Leyd.

Herman.
Huic folia longiuſcula ſunt, attritu alpera, crenata, inferiora palmam ampla, laciniata, ſuperiora anguſta, rarius laciniata, leviter mucronata. Caulis ad duo cubita elevati, nonnihil villoſi & aſperi, in multiplices ſurculos diviſi. Flores Caryophyllatæ vulgaris effigie, petalis pallidis, anguſtiſſimis, exiguis ſtamimbus herbecis cum apiculis pallide flavelcentibus. Semina rara ſuperiorum nuda, in capſulum congeſta, brevioribus & minis rigidis filamentis caudata. Radix ſubeſt alba, multis capillamentis fibrata, ſapore & odore faua.

Pag. 616. Pentaphylloides erectum J. B. inventit D. Lloyd ad latera montis cuſpidam Craig-Wrauld dicti in Comit. Montis Gomerici Walliæ.

Pag. 633. Ad ſinem capitis de Anemone adde,
Anemone aſſiniæ Aethiopica, ſiſſa radice flore Aſperis, Tanacetii foliis ſubincanis Herman. Cat. Leyd.

Chryſanthemum Stebei foliis laſioribus Breyn. Prod. *Aſer Jacobæ foliis laſioribus vulgo.*
Eadem foliis anguſtiſſimis. *Chryſanthemum Africanum Stebei foliis anguſtiſſimis* Breyn. Prod.

Herman.
Prior ſpargit per terram folia digito longiora, forma inter Taraxacum & Steben media, prona parte pallide virentia, ſuperâ incana & ſubſiſſuta, in aliquot lacinias, ſitu modò oppoſito, modò æternò, intercedentibus longioribus intervallis, diſſecta. Inter hæc prodeunt cauliculi terni, pluriveſe dorantales, molleculi, ſucco aquoſo pleni, anguloſi, viridantes, atro-puniceis, latiuſculis per longitudinem excurrentibus ſtriſ inſcripti, quæ caules æ poſſimum parte quâ humi procumbunt penitus videntur obliterare, ita ut nihil aut parum viriditatis in iſis appareat. E medio caulis eriguntur

eriguntur aliquot alae, digito longiores, sustinentes è capitulo rotundo, squamato *fores* amicum, amplum, radiatum, difcoideum, facie Asters, radiis interius omnino aureis, exterius pallide puniceis; stribis incisptis, medio verò difco ex puncto nigricante, qui celo sereno croceum spirat odorem. Post huius exanthelin sequuntur *capitula* facie Anemorum, rotunda, nuda, tomentosa, pallida, quibus inhuius voluuntur *femina* parva, spidica, dura, quae Autumno lata subsequeute Vere progerminant. *Radice* fibrosa, alba, tenui, quotannis pereunte.

Naturae aridis montosis apricis ad Promontorium Bonae Spei, unde *femina* ad nos sunt delata. Posterior iustem locis reperitur. Folis priore angustioribus. Cetera vero simillimis. De viribus nihil certi constat. Turgent succo aquoso, nullo evidenti sapore praedito.

Pag. 641. Post. lin. 3. pro *tertia Pepomis specie interponatur*
Pepo Indicus reticulatus *femibus nigris minor* Herman. Cat. Hort. Leyd.
 Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

* *Luffa*. Hae duae species * praecedenti à Vellingio descriptae accedunt, sed folia ferunt integra, & fructus triplo minores. Huic *femina* sunt alba, illi nigra.
 * *Luffa*. Antequam ad maturitatem pervenerunt * adduntur in India ad rem culinariam. Dempito enim coctus coquitur interior tenella pulpa in aqua; exempta vel in butyro flos oleo friguit, vel cum lacte, aliisq. iusculis paratur. Hunc in usum confertur in hortis. Secunda *femibus nigris* sylvestris est, in declivibus humidis provenit, & ob immensam suam amaritatem à culinis proscibitur.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Item, *Pepo Indicus reticulatus minor Tutawetba Zeylonensis* ejusdem.

Glandiroba vel *Nbandiroba Brasiliensis* Margg. *Granadilla* species videtur.

Hederascendens species, more Muruciae flos Granadilla ascendit, famentis paulo tenerioribus. Folia habet disposita more Hederæ, sub ovata & quasi in tres angulos delinientia, quatuor dig. longa & totidem lata, viridia, glabra, splendens. *Flosculi* sunt parvos, ex pallio luculentis, tetrapetalos. *Fructus* legitur rotundus, viridis, splendens, instar Muruciae, Pomi majoris magnitudine, superius circulum insculptum quasi continens, & in centro ejus tres lineas, una extremitate ad angulos obtusos se contingentes. Fructus secundum longitudinem dissectus intus apparet cavus, cortexque illius Muruciae cortici crassitie est aequalis, duplici substantia compositus, exterius minimâ, crassitie lignosa, reliquâ interius spongiosa, lucculentâ, alba: Cavitas fructus in medio per teritima more Juglandis in tres dissepitur concamerationes, continetur in qualibet quatuor, [in totum duodecim] ordine disposita corpora subrotunda, clypeata, satis crassa, magnitudine patati, in extremitate ambus tenuiora, solida versus medium. Quolibet corpus pelliculâ primum obductum est urea, punctulis seu tuberculis nigricantibus, quâ defrictâ, cortex ligneus fuscus apparet, instar testæ ovi fragilis, in ambitu dentatus: cortice fracto intus albus apparet, continetur oleaginofum nucleum ex albo flavescens, pelliculâ inclusum.

Ex hoc nucleo oleum parant Brasilienses; quo in lucernis utuntur, clarissimum, & optimum, tardè enim confumitur; in cibo non potest usurpâ, quia amarum est, quemadmodum & totus fructus.

In hortum Regum ex America nuper invecitâ est Granadilla quædam species dicta Flos Passionis folio pyriformi, flore candidissimo q. An Murucua velicaria lanuginosa odoris gravis Margg. à D. Tancredo Robinson.

Pag. 660. lin. 26. Ad finem Capituli de Bryonia alba addè,
Bryonia Zeylanica foliis profunde laciniatis Herman. Cat. Hort. Leyd.

Herman.

Ingenium catharticum congenitibus haud dissimile probat hæc Bryonia, tum gustu flos, acri, amaro & nauseoso, tum etiam usu, Zeylanensibus in hydropre frequenter, penes quos in parietinis rudibus, aliisque incultis fordidis sua sponte luxuriat. Spargit à radice albicante, fibrosa, in modicum ventrem extumescens flagella tenera, flexibilia, longo varique reptatu cinnamini suis claviculari vicina quævis apprehendunt. Folia atro-viridia, asperiuscula, quinque vel sex profundis laciniis divisa; Flores à foliorum finis solitarii, aliquando binos ternove, parvulos ex quinque petalis reflexis pallide flavescens & subhirsutis compositos, Baccæ Cerasi magnitudine, oblongo-rotundas, primum virides, postmodum rubellas, aliquot lacteis stris perbellè incisptas, continentes in pallido lentoque fisco acinos fuscis, duos, alperos, subrotundos, cingulo medio quasi fascia in obelium apicem protuberante. Radix ad multos annos perennat in Zeylon, sub nostro verò duriori climate facile perit.

Pag. eadem, pro quinta specie *Lawri Alexandrina* addè,
 5. *Hippoglossum foliis angustissimis, baccis ex oblongis petiolis in extremo ramulorum dependentibus* Bryon. Præ-l.

Pag. 667. post lin. 33. addè,

Ad echymotum [sigillationem] nobilissimum Cataplasma. R. Radicum Sigill. Solom. Ireos Florent. pulverisat. ana partes æquales. Aq. vitæ coch. unum. Ol. Ros. q. f. M.F. Cataplasma applicetur loco affecto.

Pag. 669. Ad finem paginae add. Quartam hanc speciem sic describit D. Herman. in Append. Multis frugacit virgis cubitalibus, flexibilibus, obsequiis, ramosis, quæ ornant folia hilari virore lucida, mucronata, ad Myrtina accedentia. Sept. mense exeunt è ramorum cymis capitula parva, rotunda, herbacea, ad basin flo. monopetalis, in viridi pallidente, lex exiguis crenis diviso velista, quo marcescente transeunt capitula in fructus globulos, pulchre rubentes, baccis Alparagi similes, includentes sub pellicula tenui & parca pulpa nucleum unicum rotundum, pallidum, durum. Substant radices fibrosæ, albae, multæ, longæ, facie Alparagi, ex uno capitulo promissæ.

Pag. 672. post lin. 33. addè,

Welfbahi, quibus Scorbutus valde familiaris est, decocto Glycyrrici cum radice pro potu quotidiano utuntur cum successu in hoc morbo.

Pag. 674. lin. 24. post verba illa hic subijciat ad finem speciei addè,

Cum in Catalogo Horti Academici Lugduno-Batavi à Clariss. Viro D. Paulo Hermanno editi inveniam Solani Pomiferi Indico spinoso, Boraginis flore fructu croceo pro synonymis adjuncta Solanum spinosum fructu rotundo C.B. & Pomum de Hiericho Melongenis congener J.B. pristinam sententiam mihi resumendam video: siquidem D. Hermanno non potest non esse probe perfecta hæc planta, ut qui eam tum in loco natali crescentem vident, tum in orto aliquandiu colunt.

Plures ejus species distinguit idem eruditiss. Botanicus, nimirum,

1. Eam cuius Synonyma dedimus, quam *Clemdæ* simpliciter dicit Hort. Malab. eandem facit.

2. Eandem spinis violaceis.

3. Eandem spinis ex albo virentibus.

4. Solanum, &c. candicans maxime tomentosum: i. e. Sol. spinosum maxime tomentosum P. Boccone, cujus descriptionem dedimus. Hanc speciem pro Anachunda Hort. Malab. habet, cujus fructus pilis densis longis, fuscis & nonnullis hirsutis ex albicante barbulis undique circumdati & subulperi sunt: integram descriptionem si placet vide.

5. Solanum,

Glandiroba

6. Solanum, &c. Americanum floribus ex lacteo & ceruleo mixtis. Hanc speciem pro *Jurepba* femina Pisonis habet. At D. Commelinus præcedentem.

6. Solanum pomiferum frutescens Africanum, spinosum, nigricans, Boraginis flore.

Huic (Cneury) Solano suppingitur radix alba, lignosa, perennis, longo & obliquo reptatu dispersa. Ex hoc fruticat caulis lignosus, squibubitalis, ramulosi, in viridi nigricans, aculeis mordacibus undique armatis. Folia promit atro-viridia, oblonga profunde laciniata, costis ab utraque parte supparibus spinis obfistis. Flores ad ramorum cacumina pentapetaloides, Boraginis facie, ex ceruleo pallentes. Baccas Pomi amoris amplitudine & forma, primum virides, deinde flavas & ex maturitate in nigrum degenerantes colorem, soventes semina compressa, orbiculata, fusca, in pulpa flavescente, viscida, acri, amara, nauseosa & virota.

Ad fossarium margines locifque aliis inculcis Promontorii bonæ spei sponte provenit. In hortis tam per semina, quam ramorum circumpositionem vel submerfionem commodissime propagatur.

Hujus radicem, quam aciem & amaram deprehendi, exemplo Hortentototum ad Hydrophorum aquas per urinam edendas ex decocto præscripti magno semper agrotantium levamine: pulpam verò baccharum virulentam reperi, inducentem capitis gravedines, torpores, dolores, furorem denique, ipsamque necem.

Hujus aliam speciem vidimus in Horto reverendiss. Episcopi Londini foliis minus profunde laciniatis, spinis crebrioribus crassioribus & longioribus de qua alibi diximus.

Hic addo.

7. *Cheru-Chunda* H. M. *Jurepba* mas Pison. ex sententia D. Commelini. Solanum Indicum (pinosum fructu minime, miniat, glabro.

H. M.

Reliquis minor est, altitudine sequi aut duorum pedum, ramis in latum sparsis, ejus caules non rubescunt: Radix fibrosa & albicans: Stipes cum furculis tenuissimis pilis obfistit & viridis, modula inus modis. Folia multo minora cæteris, pilosa ac aspera nonnihil, paucioribusque & minus cuspidatis laciniis sinuata. Flores omnium minimi, stellati, quique vel sex cuspidum, coloris ceruleo-dilutis & fuscipurpureiscentis, in singulis cuspidibus in medio venula albicante ac nitente & ad umbilicum calycis viridescente striati, e calyce in quinque cuspidibus parito. Corculum, quod in medio flavum seu croceum est, constat luctris & crassis staminibus, quæ superiora & inferiora versus ejusdem ferè crassitie sunt. Fructus ex omnibus specibus minimi sunt, rotundi, glabri sine pilis ac nitentes, à suis calycibus arcte inferius comprehensi, colore dum immaturi sunt viridi, dum verò maturi flavo, deinde corallino rubro. Semina præcedentium similia.

Radices decoctum confert in febre calida; idem cum melle prodest catarrhis & gravedit, item stranguriæ; cum momento Cardamomi statibus & intestinorum torminibus conducit. Radicis aut foliorum succus decoctus & eponis concoctionem promovere; idem cum saccharo datus uti, & ejus decoctum cum melle servit per phlegmaticis iuvare in pectoris asperitate. Foliorum & fructuum decoctum addito pauxillo Sacchari & calcei pro pruritu corporis servit in unctione partis afflicte.

Pieræque hæc vires nobis suspicæ sunt.

An planta spinosissima Virginiana nobis ante 30 annos apud Tradescantium visa, cuiusque folia & flores etiamnum retinemus, sit præcedentium aliqua, an species ab omnibus distincta, mihi non constare fateor: sunt autem folia, quantum in sicca discernere licet, levia & pilis omnino destituta, utrinque non per mediam tantum costam sed & per nervos laterales spinis acutis flavicantibus obfista. In furculo florifero quinque aut sex flores sunt. Spinule tenues, oblongæ & propemodum recte sunt fœcus quam in Hort. Malab. pinguntur.

pag. 679. Capit. 23. addo. Solanum peregrinum Bete folio. Folia habet grandia, crassa, succulenta, ad Bete formam accedentia; nec flores nec semina vidimus. Suspiciamus isthoc congenet esse Solano Americano racemoso: in Horto Chelleano ut & Fulhamensi colitur.

pag. 681. Ad secundam Solani vesicarii speciem nota. D. Hermannus in Catalogo sæpius laudato Solanum vesicarium Indicum à Sol. Vetic. Americano specie distinctum facit, & hujus Synonyma ponit *Tomal* seu *Planta acinosa* *Hernand.* p. 295. Camuru *Pisonis*; nec nos repugnamus, cum illi (ut qui utramque coluerit) plantæ non possint non esse notiores quam nobis, qui neutram hæcenus virentem vidimus: unde & Halicacabum Virginianum *Park.* ab Indico diversum esse ab hac ulla tergiversatione agnoscimus. Deleatur ergo illud Querendum, An specie differat à præcedente.

Solanum spinosum D. Fagon in Catal. nondum editarum Hort. Reg. Paris. ad me transmissio quomodo in præcedentibus differt inquirendum.

Solanum Caiense bisutum, caule & pediculis spinosis Dodart. Mem.

pag. 682. Quartæ Solani Halicacabi speciei, i. e. Halicacabi sive Alkekengi Indici Bontii pleniorum & accuratorem descriptionem tradit Paul. Hermannus in Catalogo Horti Academi. Lugd. Bat.

Radice nititur tenui, alba, fibrosa: Coliculis dodrantalibus, tenuibus, rotundis, glabris, crebros in ramis diductis, media sui parte humi procumbentibus: Foliis Solano vulgari similibus, sed multo minoribus, atro-viridibus, acuminatis, in margine aliquando leviter crenatis, sæpius integris. Ad horum sinus prodeunt subinde in calyculis quinquidens flores parvi, pallide flavescences, monopetalis, in quinque angulos acutos dissecti, & ad fundum fuscis maculis inscripti. Hos excipiunt vemicule herbaceæ, anguloso Solano prædicto duplo minores, quibus includitur bacca concolor, resecta semine depressis pallidis, in pulpa virenti, acri & amara.

In incultis, fordidis aridis Malabaræ & Zeylonæ collegit D. Hermannus. Ex feminibus deciduis quotannis se renovat. Facie ad Solanum *J. B.* accedit, partibus tamen omnibus tenuius & gracilior est.

Solanum

Solanum pomiferum Americanum non spinosum lacteo flore. Iva Brasiliensis Marcgrav. Ivabeba Pilon.

Pison. Marcg.

Frutex est eodem modo crescens quo *Jurepba*, similibus ligno, sed foler altius assurgere. Caulis spinosus, ac leni hirsutie præditus. Folia diversæ figuræ, inordinate posita, pallide viridia, oblonga, non ita laciniata ut *Jurepba*, levi hirsutie seu lanugine infecta.

Flores iidem fert ut *Jurepba*, lacteos, pentapetalos, instar stellæ expansos, in medio autem *Pisonis* lutea lutea sunt erecta.

Fructum fert magnitudine majoris Pomi vulgaris, rotundum, initio saturatè viridem, ac brunna lanugine rectum, per maturitatem citrini coloris ac splendenter. Cortex fructus instar testæ ovi *stir* Pomi *Piso-* fragilis, inus continet pulpam succulentam, flavescenstem, admodum dulcem & gratam formicis, cæ- terum non edulem, quæ copiosa, *fermina*, Lorum magnitudine, figuræ & colore continet.

Radix plantæ est amara & tenuium partium, atque inter remedia deobstruentia in pretio habita, *Vires* præsertim in renum viscositatibus abstergendis. Quia radix quibuldam nimis amara videtur, decocta exinde parata temperantur cum Liquiritia Americana.

pag. 675. Pro decima quarta Solani speciei interfectione, Pomon amari majus fructu rubro Park. parad.

Hæc planta omnibus suis partibus caule, folio, flore, fructu, multo major est ea quam descripsimus in hultoria, alias similis. Fructus pomi mediocri magnitudinem aquat, estque striatus seu sulcatus plerumque & inæqualiter hic illic protuberans, cum illius aequalis & rotundus sit; magis insuper planus & depressus, non globosus ut illius; ejusdem rubri coloris, quamvis habentur etiam hujus generis colore per maturitatem luteo, aureo, albo.

Parkinsonius, experientia sua, iterata per aliquot annos in hortis nostris fatione fructum multo minorem evadere asserit.

Hoc genus in Horto Reverendiss. Episcopi Londinensis Fulhamie prope Londinum vidimus hoc autumno cum fructu maturo, & specie distinctum putamus à vulgari nobis descripto.

pag. 684. Ad finem capituli de *Asparago* addo.

6. *Asparagus aculeatus, maximus, farnesiosus zeylanicus* Herman. Cat. Hort. Leyd.

Herman.

Huic subsunt radices longæ, fusiformes, plures ex uno capite propendentes, albicantes, carnosæ, pollicem crassæ, sapore subdulci, grato, ad Scorzoneram nostram accedentes. Ex hac pullulant alii quorundam *farnesiosus* longissima, in multas alas divisa, brevibus pungentibus aculeis, modo sursum, modo deorsum spectantibus, armata, vicinas arbores læcandentia, calque amplexcentia. His adherent folia reliquis hujus familiæ speciebus omnibus latorum, longiora & robustiora. Ad quorum sinus prodeunt e calyculis exiguis flores parvi, pallidi, hexapetali, fulciti brevibus tenuissimis pediculis. Hos excipiunt baccerubentes, in quibus continentur utplurimum termini angulosi, nigricantes acini, velut in speciebus consimilibus.

Sponte nascitur in sylvis insule Zeylonæ, indigenis *Hattewaria*, Europæis verò ibidem degentibus *Locus*. Scorzonera dicta. Radices vel cum lacte aut brodio carniunt, vel sale aceto & pipere conditæ, ab incolis habentur in deliciis.

7. *Asparagus aculeatus Africanus* ejusdem.

Herman.

A Corrida vulgari nihil discrepat, nisi radicibus crassioribus, rotundioribus bulbilorum instar, ex uno cespite dependentibus, sapore cum *Asparago* Zeylanico consimili. Ad rivulorum margines circa Promont. Bon. spei luxuriat.

8. *Asparagus aculeatus Siculus*.

Cauliculus seu flagella multa edit, tenuia, angulosa humi fusa, ramulos hinc inde crebros ad semuncialia interdum intervalla emittentia. Ramuli pariter crebris foliis fusciculis aut longioribus rigidis aculeatis angulosi, quæque spinæ verius sunt quam folia, alterno situ vestiuntur. Flores circa foliorum seu spinularum bases exeunt herbacei coloris, *Asparagi* floribus similes: Fructus non observavimus.

Prope Taormenium in Sicilia invenimus circa finem Maii florentem. An vera & genuina *Aspa- Locus*, rari species sit nescimus cum fructum non viderimus.

pag. 685. in 25. addo.

Christian. Mentzel. in pugillo rariorum plant. duplex genus distinguit, Alteram vocat *Vitem Ideam palustrem* foliis majoribus acutis; Alteram *V. Id. pal. foliis parvis acutis Serpilis* instar.

Eadem pag. Ad finem Lib. 13. in capite *serpilis* addatur.

C. A. P. XXVIII.

Semperivum maritimum bacciferum Brasiliense Marcgr.

Marcg.

In lesipedalem aut majorem altitudinem assurgunt multi caules, digitum crassi, lignosi, fragiles, teretes, foliis circumcincti eo modo quo Portulacæ; quæ sunt egregie viridia, crassa, succulenta, figurâ Portulacæ foliis similia, verum longe majora, & magnam Acetolam æquantia. Inter folia in singulis pediculis prodeunt *serpilis* quinque foliis constantes, uno latere in ambitu serratis, albi coloris.

U u u u u u

loris,

Eadem folio tereti procumbens flore purpureo. Chrysanth. aizoides Africanum triangulari folio, flore purpureo Breyn.

Cauliculis est infirmis, herbaceis, resupinis, dodrantalibus. Foliis viridibus, teretibus, angustis, gracilibus digito longioribus: Floribus purpureis: ceteris antecedenti paribus.

Eadem flore coccinea.

Hæc à modò dicta differt foliis nonnihil longioribus & floribus elegantissimo coccineo colore comantibus.

3. *Ficus aizoides Africana major, flore flavo, folio plano latiori. Chrysanthemum aizoid. African. primum seu latifolium Breyn. Cent. 1.*

Hujus flori subjicitur fructus orbicularis, succulentus, dulcis, ex vetustate fungosus, candidus, ima parte convexus, summa planus, medio umbilico barbato; ex quo quinque stellatim decussate lineæ ad extremum ambitum ducuntur, dividendes fructum in quatuor cellulas seminibus duris pallidis refoetas. Cetera superius vide.

Eadem folio angustiori.

Omnibus partibus minor & gracilior conspicitur.

Eadem minor multicaulis flore intus rubente, extus incarnato.

Spargit cauliculos numerosos, succulentos, geniculatos, resupinos, ab radice pallida & buxæ. Folia bina ex adverso, superioribus multo minora, Portulacæ inter & Halimi folia media, incana bullatâq, aspergine persula: Flores densis in ambitu barbulis radiatos, intus gratè rubentes, extus incarnatos, sero & manè congenerum ritu clausos, medio verò die sole illustratos expansos, aspectu jucundissimo. *Semina pallida, exigua, in fructu superiore minore.*

4. *Ficus aizoides Africana, triangulari folio longissimo, fructu multicaulari, flore luteo major. Chrysanthemum aizoides Africanum secundum seu teretifolium Breyn.*

Hanc eandem esse existimam quæ Jac. Breynius in *Prodr.* 25. nomine Chrysanthemo similis Aizoidis Africane majoris, triangularifoliz, flore luteo majore descripsit. Etenim pro ratione soli & ætatis, modò amplior & robustior, modò minor & gracilior observatur. *Fructus* amplitudine nunc Cerasium, nunc Nucem Juglandem æquat, succulentus, subulcis, in fungosam membranam subflantiam transiens, communiter 17. pluribus vel paucioribus membranaceis loculis, favis apum similibus parvis: ex quibus summo ambitu eriguntur totidem radii fungosi, fulci, acuminati, duas trësve uncias longi, effigiem coronulæ exprimentes. *Radix* perennat, colitque velut species superiores.

Eadem minor. Chrysanthemum aizoides Africanum tertium, seu triangulari folio, flore auro Breyn. Cent.

Hæc antecedente minor, profert fructus Cerasi magnitudinem vix excedentes, 15 aut 16 membranaceis loculis, totidemque radiis brevioribus, (veluti femina Malvæ) in orbem junctis, & in mucronatum capitulum terminantibus constructis, quibus includuntur *semina* exigua dura, angulosa, rufescentia. Reliquam descriptionem quæ Breynii est, vide supra.

Pag. 699. Ad finem pagine adde

Abutilo Indico Camerari simile si non idem, Belere H.M. P. 6. T. 45. p. 77. D. Hermannus Belere Abutili Indici interquidè synonymum facit.

H.M.

Abundantius duorum triumve pedum est, ramorum è spadicose fuscorum, lenioribus pilis hirsutiorum. *Radix* ejus fibrosa. Folia Verbalci molliorem redditentia, tenuia equidem, è lato acuminata, quibus incisuræ sunt crebriores, longis pilosifoliz adherentia pedunculis, ternas habent costas, frequentius subdividas, in superiore duntaxat eminentes parte. Sapor subsacris, odor haud planè ingratus. Lutei flores, inflexique superne petiolis insistentes, quæ *Catuauren* possent videri ni paululum majores essent, quina habent petala, è longo latiora, venis rectis striata; exurgenti è medio *fylo*, multa sunt *flaminala* tenuia, flava, ex umbilico autem germinis fructus virides erumpentes. Hisce succedunt capita feminalia, quinque videntibus circumpleta foliis, vertice plana, in frequentes, quæ duo triève plana continent *semina*, capsulas feminales, primum rubentes, dein nigricantes, linteï collaris more complicata seu carinata, pilisque obita.

Arenarum amans est, semper frondens & florifera. In *Angé-Caimaal*, uti & in hortis reperitur. Foliorum pulvis intestinis alienus est, hypercatharin enim excitat facillimè. Radix, quæ olei infervit albis concoctioni, si earundem facultatum ei addas herbas, lepro prædest; contritum & calidè assumpturn semen citat alvum.

Katon-Beloren H.M. P. 6. T. 46. p. 79. *Abutilon Indicum quinque ad singulos flores thecis.*

Mox descriptæ *Belere* stipite, ramis, radice proxima est. Folia densa, mollia, in quinque divisa cuspides, per ambitum serrata, petiolis longioribus & pilosis inhaerent. Costa, quæ tria præcipue habet

bet brachia, vix nova spargit. Viror in supina parte obscurus, in prona clarior est. Odor is ac fapor nullus. Flores pediculis innitentes, quinque constant petalis, è longo rotundis, quæ è viridi diluto dinem striatis, & rugis minoribus crispatis: horum ex umbilico affurgens *fylos* crassior & longior, coloris purpurei *flaminalis* circumdatur rubris, quæ gemmas habent rufas, & in vertice bifariam dividitur in filamenta, colore purpuram, lenitudine *sericum* referentia. Calix vero quinque foliorum juxta pedunculum septem, octo, scilicet novem foliis angustis succingitur. Floribus deciduis è perianthii medio enascuntur capsulæ feminales, numero quinque, planæ, pilosæ, nigricantes, in vertice eminentes: hæ propriis loculentis *semina* trilatæ, quorum duo plana, tertium convexum, coloris è rubro nigricantes includunt.

Arenolo lætatur folo: neque flores, neque frondes unquam ei deficiunt: in *Angécaimaa* fructus est.

Radix olei butyrique infervit confectioni: item ex ea conficiuntur globuli fonticulis non inutiliter *Ussu* & immittendi: è folis chirurgi (ut ipsorum utar voce) lavamentum parant ulceribus ac erysipelati con-Vire. veniensimum.

Pag. 701. Cap. XI. add. *Hujus majorem seu speciem seu varietatem observavit D. Plucknot, nobisque siccam ostendit.*

Pag. 723. Qu. An *Mechocanna alba* è nigricante seu *Gialappa* aliter differat quàm ut Radix decortica ab eadem integra seu cortice vestita, quomodo Piper album à nigro differat, non aliter differat confectione seu suspicio est D. Tancredi Robinson. Et sane non est dissimile veri Mercatores compendii causâ viam invenisse unam radicem, pro duobus obtrudenda.

Pag. 727. Lin. 40. pro Decima septima *Convolvuli* specie interpretatur 17. *Convolvulus Indicus villosus Hedera folio tripartito, flore caruleo Herman. Cat. Hort. Leyd.*

Gaudet radice exili, pallida, modicè fibrosa; Viticulis longis tenuibus, pilosis, infirmis, quæ vel vicinis stipitibus implicantur, vel terræ incumbunt, & ex viculorum nodis novas radicales designat: Folia pariter pilosis, superne viridibus, subus pallidioribus, in tres lobos Nil Arabum instar divitis, aut angustioribus: Floribus monopetalis, campaniformibus, perangustis, pallide cæruleis, fugacibus, ad Solem expansis, ceteroque clausis, tribus quatuorve in hirsutum capitulum congestis, singulis infidentibus calyculis villosis quinquefoliatis. His includuntur valcula rotunda, plana, crustacea, in quibus quaterna *semina* triangula, fusca, hirsuta. Madet tenui lacte, subacri, ingrato, suspecto virtutis purgantis.

Locis aridis incolitis Indiæ uberrimè provenit.

Pag. 728. Descriptioni Battatæ Hispanicae add. Gal. Pisonem asserere eam Flores ferre externè dilatè virides, internè candidos, figurâ Campanulæ.

Pag. 730. Post lin. 16. adde pro 29. *Convolvuli* specie 29. *Convolvulum Americanum villosum pentaphyllum & heptaphyllum majorem Herman. Cat. Hort. Leyd.*

Herman.

A radice non adeò magna, albente subrotunda emittit farmenta hirsuta, herbacea, infirma, in ramulos quamplures divaricata, sex aut plurium unarum longitudine, vicinis quibusvis adminiculis multario amplexu se involventia. Folia palmam ampla, hirsuta, digitata, quinque vel septem profundis laciniis incisâ, altera parte viridita, alterâ subincana, longis pilosis petiolis adherent. Ad horum exortum prodeunt hirsuta capitula: in quibus sunt flores pallide flavescentes, & post florum exanthefin *semina* præcedenti omnino similia. Lactè quoque diluore turget, subacri ingrato. Ex America transmissus est: non multum differt à *Convolvulo* Ægyptico Vellingii.

Idem *Zeylanicus minor* Ejuldem. Pro *Tigrinus dictus* * *Diwipahuru Zeylanicum Convolvulus Indicus* à foliis *seminibus* & *lin.*

Præcedenti similis est, aut minor & hirsutior. Foliorum incisuræ sunt latiores & obtusiores, pedem Tigridis exprimentes. Flores candidi quini aut septeni prodeunt alternatim è capitulis hirsutis. Seminum medulla in aquam tepidam injecta peramocum speculaculo resolvitur in tenuissima candida folia, plantæ foliis exactè respondentia.

Pag. 731. Ad finem Capituli quarti adde sequentes *Convolvuli* species, *Convolvulus maritimus Zeylanicus folio crasso, cordiformi, Bimamburu Zeylanicus*, * *Pes Capræ Lusitanæ* Herman. Catal. Hort. Leyd.

Herman.

Hujus radix, Salsaparillæ non abissimilis, in obliquum longè latèque prorept, fusco crassique cortice tecta, & lactè tenui, in resinam concretescente repleta. Ex qua sparguntur farmenta, herbacea, glabra, infirma, humi strata, trium quatuorve unarum longitudine. His alternatim adherent *folia* subrotunda, carnosa, lucida, glabra, expansa aut complicata quæque bifida, imitantia figuram cordis. Flores prodeunt ex parvis quinquefoliaceis calyculis, monopetali, ampli, pentanguli, campaniformes, rosco vivaci colore, umbone medio atropurpureis. *Semina* sequuntur quaterna, angulosa, hirsuta, locata in valculis subrotundis, in parvis desinentibus mucronem.

Uuuuuu ;

Conf.

Pag. 755. Pro 16. *Linaria (specie interfectur,*
16. *Linaria annua angustifolia flosculis albis longius caudatis* Triumfetti.

E radice binas circiter uncias longa, eaque lignosa, tenui, alio cortice induta, in contortas fibras diffecta, ac barbulatum satellitum stipata germinant duo vel tres *cauliculi* initio recumbentes, tenuissimi, subvirescentes & succosi, quos radiatim per intervalla cingunt foliola ut plurimum quaternaria simul, integra, oblongo-angusta, crassiuscula tamen ac saturatius virentia. Horum cauliculorum tumus vel alter ad summum, plantam magis adolecentem erigitur ad palmarem vel sesquipalmarem altitudinem (& paulatim interea contabescit *caulis*), runcque huiusmodi caulis rectus, rotundus, lignosus & crassior spectari incipit, interne quidem alibi medulla repleta, externe vero involutus membranis, primum fulva, deinde pallidescens, qui insuper in aliquot pauciores ramulos saepe dividitur & sine foliorum erumpentes. Folia autem superiora ordine longiora sunt & angustiora inferioribus, & uncialia tandem evadunt, suprema singularem dependent & fere capillacea redduntur. Ex summo cauliculorum adventante Junio prodeunt flosculi rari ac exigui, brevibus pediculis suffulti, & calyce quinquefolio reliquorum congenerum similes, sed perexigui, calcaris longissimo, colore penitus albo. *Capitula* oblonga, virgida, circa medium patentem rimam distincte, tenui candidoque diaphragmate inter geminas cellulas discretæ, utranque copioso ac minuitore semine, maturitate nigerimo, ex rotundum in oblongum declinante repletus, altera extremitate latiore, cuius pariter lapori, uti cæterarum partium, libamur.

Semine completo Planta penitus exsiccat.
Romæ pro Farnesianos colles, non longe ab eo situ quo meridiem respiciunt, sapies observavit Joan. Baptista Triumfetti.

Pag. 756. Pro 19. *Linaria (specie ponatur*
Linaria Americana maxima purpureo flore Herman. Cat. Hort. Leyd.

Herman.
Caulis huius rotundi, leves & ramosi, humana altitudine quandoque superiores. Folia quina, quaternaria ex adverso, abique petiolis ordinatim disposita, confimili fere facie Gentianæ canavæ, ex basi lata in acutum mucronem tendentia, superne glabra, latè viridia, inferne pallida, alicavæ, quos per longitudinem excurrentibus nervis inscripta. Summas virgas occupant flosculi monopetalii, qui quot per longitudinem excurrentibus nervis inscripta. Summas virgas occupant flosculi monopetalii, in fundo integri, purpurei, reliquis omnibus Linariæ speciebus ampliores, antierius rictum, posterius calcar habentes. His deflexus succedunt vascula rotunda, sursum versus bifariam dehiscens, in quibus *semina* nigra, orbiculata, compressa, foliacea, quæ globulo rugoso pallido, tanquam septo intermedio imbricato ordine circumstant. Radix subel, alba, tenuis, fibrosa, vario reptatu longè latèque sese diffundens & singulis annis nova germina protrudens.

Pag. 761. Ad finem Cap. de Antirrhino add.
In Hort. Reg. Paris. & Hort. Acad. Lugd. Bat. habetur
Antirrhinum longifolium majus italicum flore amplo, nivo, laetefcente.

Pag. 762. Ad finem hystorie Pistulochia Cretica add. Medici & Pharmacopei Londinenses Pylithizon Virginianam dictam à Pistulochia Cretica diversam esse contendunt: Et sane specimina ficca utriusque plantæ quæ apud Clarif. virum & Botanicum longè peritissimum D. Leonard. Plucknet, M.D. vidi, plantas diversas esse arguunt. Rem curiosis diligentius examinandam propono. Cæterum omitti non debuit Herbarum hanc certissimum esse & præsentaneum remedium adversus lethiferos morsus Serpentis illius, the *stattle-snake* nostratibus dicti.

Viret.

Herbe commanite succum deglutant, statim à morsu, & contusum vulneri imponunt. Radicis & herbe pulvis in vino aliòve convenienti liquore sumptus morbum canis rabidi sanat, & ab hydrophobia defendit.

Pag. 764. Ad finem Capituli de Aristolochia addatur
Aristolochia longa Mexicana, Temabuañli copatli Hernandez. l. 2. c. 24.

Herba est volubilis, foliis cordiformibus, Calicula copatis similibus sed majoribus & rotundioribus, *caulibus* tenuibus, plexis, geniculatis & purpureis, purpureis quæ floribus radice longa, crassa & pallida; fructum fert crassiusculum, Carcubitis latis ac pentagonis quadratenus similem, repletum semine. Nascitur in montosis & calidis locis; qualis est *Thackmalacensis* & *Huaxtepecensis*. Radix est nonnulli amara, gustu adstringente, & resinosa.

Pag. 767. Ad finem capituli de Scrophularia add.
Scrophularia peregrina frutescens foliis Teucrii crassiusculis Breyn. Prod. Hort. Lugd. Bat. Herman. An *Scrophularia Telephi foliis*?

Herm.
Hæc ob elegantiam & perpetuam virentem comam omnes Scrophulariæ species antecellit. E radice pallida in contortas fibrillas abeunte *caules* erigit rectos, firmos, frutescentes, altitudinis sesquipedales, quadrangulos, virides, striatos, geniculatos, frequentes in ramos divisos, quos ad singula genicula cingunt folia, crassiuscula, subrotunda, crenata, unguem vix excedentia, vulgaris Teucrii facie, parte inferiore bina adversa, superiore verò folitaria. *Flosculi* indixit exigui quinquifidis calyculis, Scrophulariæ Rutæ caninae dictæ simillimi, monopetalii, subrotundi, in quinque lacinias, quasi totidem petala diffecti, petalo superiori purpureo, bifido, galeæ instar, binis lateralibus auriculatis, pallidis, imo labiato, exiguo, purpureo; & profusius est medio rictu *flaminibus* candidis, *apertis* purpureiscentibus donatis. Flores excipit *vasculum* subrotundum, acuminatum, bicapsulare, in duas canaliculas dehiscens, continens *semina* exigua, fulva. Propagatur scilicet ramulis quàm seminibus.

Pag. 774

Pag. 774. Ad finem Capituli de Euphorasia addatur
Euphorasia affinis Indica Echinosides Kawatuwa Zeylonensis Herman. Append.

Herm.

Affurgit ab radice abente, lignosa, digitali crassitie, multique fibris capillata, *cauliculus* pedalis, statim ab radice in aliquot ramos divinus geniculatus, quadrangulus, alper, villosus. E singulis geniculis ab imo ad summum usque exeunt folia latè viridia, subulpera, villosa, digium longa, unguem lata, obtusa, bina ex adverso posita, lapori fatui, ad quorum sinus prodeunt ramuli, tenues, biancales, quibus ex angustissimis herbaceis quinquifidis calyculis insident flores quini, septeni, aliquando plures, ad basin candidi, cætera purpureales, confimili fere ordine quæ Echii Aleibadii flores dispositi. Formâ tubulum sesquiunciale exprimitur, qui in amplum orificium quasi galea trifida & labio integro obtulo constructum definit: profluentibus è medio duobus capillaceis, atro-purpureis tenuique abente lagune pubescentibus flaminibus cum *stilo* corniculato concolori & longiori. His difficultes succedunt valcula bicapsularia, oblonga, quadrangula, membranacea, granum Hordii imitantis, quæ *semina* continent quaternaria, ex fusco flavescentia, singulis in loculis bina. Frequens occurrit locis sordidis insula Zeylonæ. Floruit in Horto Acad. Lugd. Batav.

Hanc plantam eandem esse quæ à Jac. Breynio descripta occurrit Ephemer. German. An. 4. & 5. Observ. 139. sub titulo Buglossi Echinosides Indici Convolvuli cerulei minoris folio, & icon & descriptione loci luadent. Rectius autem nostrâ sententiâ à D. Hermann pro Euphorasia specie habetur quàm à D. Breynio pro Buglossis. Ideoque à Libri X. Cap. VI. ubi eam in Historia collocavimus hunc transferendam censuimus.

Pag. 776. ad finem pagine,

C A P. IX.

1. *Gratiola* J.B. Ger. *vulgaris* Park. *Centauroides* C.B. *Gratia* Dei. Germanis *Gratiola* S. *Centauroium aquaticum*, fortè *Polemonium palustre amarum* Hippocrati veterinario Gel.Col. *Hydroglossifol.* *retilius* Water-Hyfflop.

J.B.

Ubertim luxuriant hujus radices, pennæ Anserinæ crassitudine, oblique reptantes, albx, crebris geniculis nodosæ, à quibus plurimæ demittuntur fibræ albx: *Caulis* reptans dorsantes surgunt, teretes, propter terram rubentes, superius ex albidis virentes, creberrimis geniculis distincti, ad quorum singula folia bina, Saponaria minora, interdum: in ambitu nonnulli crenata, alia equalia nascuntur, & ex eorum alia modo Surculi foliis Hyssopi minime crenatis donati, modo *folia* singulares, striati, oblongi, colore qui pediculo feminali & longiori committuntur flavo, per relique albo, excepto folio, quæ quatuor quæ habet supremo, sursum reflexo, quod interna parte languinem luteum ostendat: initia autem totus flos calyculo quinquepartito, cui bina foliola Hyssopi appollita: Porro autem pericarpium ex rotundo oblongum est, *semen* continens minutum. Tota planta insigniter amara est & inodora, quadam cum obscura adftrictione.

In palustribus prope Constantiam Germanicæ urbem uberrime provenit: in aquis etiam tum in Italia, ubi *Stenca-Cervallu* appellatur, tum in Gallia Narbonensi. Flos communiter in purpura albicat, interdum luteus est.

Efficax remedium est in humoribus aquosis, lentis biliosisque specificè evacuantis, quos vel ex remotissimis partibus trahit, atque tam per secessum tam per vomitum expurgat. Hinc magni usus esse poterit in Hydrope & ictero flavo, necnon ad diutinos coxendicium dolores & inveteratas febres five ficca in pulvere, five recens decocta & exhibita: verum quia violenter nec sine molestia purgat corrigenda est Zingibere, Sale Gemmæ, Cinnamomo, &c. Quia amaritudine dotata est insigni Jumbrosos fugat, eorumque saburram expurgat. Vulneribus celeriter medetur ea glutinando trita & unguata, autore Matthiolo.

Viret.

2. *Gratiola Alpina* J.B.

J.B.

Vix sesquunciam excedit coliculus, qui singularis, suprema parte, ubi aliquot flosculi, bifidos, per quem folia duo aut tria oblonga, inferiora latiuscula, unciam circiter longa, lapore nullo evident: multis tenuibus fibris radicaatur. Florentem invenit Autor noster mensis Julio in monte Brailio Rhætorum.

Hæc planta florem habet monopetalum ex oblongo tubo in quatuor petala seu potius lacinias petalorum amulas, non eas tamen uniformes & inter se omnino similes, divisiu; proinde ad Tribulum Herbarum flore monopetalo difforni pertinet. Verum quoniam figurâ floribus non usquequaque convenit cum illo genere sub prædicta Tribu contento, seorsim collocari, luumque ac proprium genus constituit debet.

Pag. 780. Post tertiam Leucii speciem per quarta add.
Leucis affine Tripolium Anguillare & Lescomium maritimum Camerarii J.B. *Maritimum foliis & siliquis hirsutis, eaque tribus in semine apicibus donatis.* Morfion. hilt.

Provenit Tripolium inter Scyllam & Charybdim circa S. Georgium. Folia familia Plantagini, angustiora & crassiora; exiliter è medio caulis palmum altus, in tres ramos divisis: flores similes Violæ matronalis: Radix alba, acris, odore Rhabbari, crassa, non odorata, ut vulg. Dioscorides.

Icon Leucii marini (inquit J. Bauhinus) Camerarii non mihi videtur respondere descriptioni Anguillare, non enim sunt folia Plantagini familia.

C. Bauhinus

C. Bauhinus Tripodium Ang. & Leucium maritimum aliud Cam. Leucoi marini latifoli Gr. synonyma facit. Parkinsonus iconem Camerarii affumit pro Leucoio suo marino maximo, quod nihil aliud est, nostra sententia, quam Leucium maritimum nostras, ut diximus; maritimum autem nostras cum maritimo majore Claf. idem videtur. Quocirca ni invenissem in Catalogo hort. med. Lugd. Bat. Leucium marit. finato folio C. B. & Leucium marit. Camerarii J. B. à D. Hermann, cui notoria esse debent quam nobis, utpote qui utrumque coluerit & ob oculos habuerit, pro diversis speciebus proposita in sententia perstitissem, eandem plantam esse Leucium marit. Cam. & maritimum majus Claf. quamvis Tripodium Anguillare longe alia res sit & rectius à C. Bauhino ad Leucium maritimum latifolium referatur.

Pag. 781. Ad finem Cap. I. de Leucoio adde,
Leucium Africanum caruleo flore latifolium bifuratum Herman. Cat.

Herman.

Ex radice tenui, albente, fibrosa exoritur caules singulares vel ramosi, bipalmes, graciles, hirsuti, atro-virentes; quibus ad ramorum sinus adsunt folia nonnihil sinuata, pilosa, crassiuscula, integra, raro laciniis incisa, digitum longa, unguem lata, nunc latiora, nunc angustiora, nervis venisve nullis inscripta. Flores brevibus infident petiolis; forma & colore Lini laevi floribus æmuli, aut quatuor tantum petalis constructi, cotidieque subitis viridantibus parvis foliolis muniti. Hos excipiunt silique, digitum longa, angustæ, compressæ, bivalves & bicauliculares, quarum septo intermedio utraque parte adherent semina exigua, rufescentia, oblonga, parum compressa. Seminum sapor deprehenditur subacris: Odor florum nullus.

Incola est Promontorii Bonæ Spei, amans saxosa inculca Sole illustrata.

Leucium Africanum caruleo flore Coronopii angustifolio minus Herman. Cat.

Ab antecedente differt partium omnium exilitate.

Pag. 785. Ad finem pag. adde,
Montanum in Historia plantarum Belgica Dentaria quandam speciem depingit, quam vocat montanum
radice non dentata, raris & insensibilibus, quam apud ipsam vide lib. 3. cap. 185.
Pag. 790. Ad *Paronychia Begoniae* folio D. Banister, apud D. Plucknet visa.

Pag. 807. Ad finem pagine, pro septima *Eruca* specie adde,
Eruca echinoides Africana flore caruleo Breyer. Prod.

Pag. 814. Ad finem Cap. 19. pro 17. *Erysini* specie addatur
Erysimum siliquis quasi implicatis Pyrenæicum D. Fagon.

E Catalogo nondum editarum Hort. Reg. Paris. à D. Hanf. Slawo ad me transmissio.

Pag. 816. Ad *bistortium Nasturtii aquatici vulgaris* addatur
Nasturtium aquaticum maximum D. Fagon.

Item *Nasturtium aquaticum minus*, quod hac æstate [An. 1687] observavit D. Dale. Folia tri-
plio minora sunt quam *Silymbri* vulgaris; flores & siliquæ conveniunt. Florendi tempore men-
tibus spatio illud antecedit. Idem in locis crescit.

Pag. 819. Ad finem Capituli de *Rhaphano sylvestri* adde,
Nasturtium impatiens lucum siliquis curtis, fortè Rhaphani aquatici species Banister. Cat. Plant.
Virgin.
Ramulum hujus siccum vidimus in horto sicco D. Leon. Plucknet M. D. Londinensis.

Pag. 823. Post lin. 30. adde,
Cochlearia major Batavia erecta folio oblongo Herman. Cat. Hort. Leyd.

Herman.

A vulgari majore *Cochlearia* differt tantum cauliculis rectè affurgentibus, doctantibus, ali-
quando cubitalibus, & foliis oblongis. Reperi in uosis circa Catwikk.

Pag. 827. Ad *Nasturtium Virginianum siliqua compressa*.

Pag. 837. Ad calcem pagine adde,
Thlaspi Halimi folio semper virens Herman. Cat.

Herman.

Forma & magnitudine à *Thlaspi fruticoso* spinoso non multum abluat: verum cauliculis est
herbaceis, spinis omnino destitutis, pallidis, incumbens humi, & in aliquas alias divarica-
tis: Folia brevioribus incanis, splendens Halimi de more: Floribus nunc in spica, nunc in um-
bella dispositis, candidis, tetrapetalis; quos excipiunt siliculæ orbiculatæ, depressæ, septo intergerino
per transversum, hoc est antrosum & retrorsum, eas in binos loculos dividentes; quibus singulis
includitur semina unicum, orbiculatum, depressum, rufum, acre.

Pag. 840. lin. 1. Not. D. Hermannus in Cat. Hort. Leyd. cum Morifono *Eruca* maritimam Ita-
licam ab Anglica diversam facit. Et revera si altera monophermos sit, altera dipermos; altera
folio latiore & crassiore, altera angustiore; non prater rationem id facit. Nobis tamen negligenti-
us

tiis contemplantibus *Eruca* maritima nostras cum *Eruca* maritima Narbonensi & Italica eadem specie
planta visæ est. At Hermannus potius fidendum, qui utramque coluit, & ut credi par est, diffe-
rentias observavit. At illi non libenter concedimus *Eruca* maritimam Anglicam folio esse la-
tiore & crassiore quam Italianam.

Eadem pag. *Raphanistrum Monophermum* capsulâ capitatâ & aculeatâ ad instar rostri aviculæ
Morifon. Myagrum ex Sumatra capsulâ spinosâ Zanoni. Rolæ Hiericontheæ sylvestris species.

Eadem pag. Ad finem pagine adde,
Raphanistrum monophermum maximum Chalcipensis, flore luteo, capsulâ rotundâ striatâ Morifon. hist.
Morifon.

Folia prima edit Sinapeos more: Caules producti bipedales & tripedales secundum solum cui com-
mittitur, nunc humiliores, nunc altiores, ramosos admodum, in quorum ramuliculis exant dores tetra-
petalæ, luteæ, cum multis staminibus indem luteis, quibus singulis succedunt siliculæ singulæ, rotun-
dæ, striatæ, hirsutæ, desinentes in apicem acutum, ramis brachiatis prædictis insistentes, densè satis
dispositæ ad pedalem & sesquipedalem aliquando longitudinem.

Floret sub finem æstatis, & semina matura edit ineunte Autumno. In singulis siliculis singula
continentur semina.

Pag. 843. Ad finem Capituli de *Isatide* adde,

Matris sylvestris minor Lusitanica Herman. App. Folia proferit Myagrum quodammodo paria, sed par-
tulo ampliora; cauliculis spithamizos, ramosos, graciles; Flocculos luteos, tetrapetalos, exiguos; Silicu-
las compressas, fungolas, avis linguam referentes, in quorum medio Semen unicum, flavum, oblon-
gum, acre, more congenerum.

Pag. 845. *Veronica* spicata latifolia C. B. invenit D. Lloyd ad latera montis cujusdam
Craig Whiddin dicti in Comit. Montis Gomerici Walliæ.

Pag. 845. Ad vires Opii add. R. Opii Dj. Sal-niri, Camphoræ ana gr. iij. Olei Caryophylli gut. vj.
M. E. pilulæ parvæ indende in cavitatem dentis dolentis & permittit salivam ex ore effluere. Sæpe
tollit dolorem dentium in momento. D. E. Hulse.

Pag. 847. Post *Papaver cornu violaceum* adde, *Papaver corniculatum* Hormini folio D. Plucknet.

Pag. 848. Ad vires *Chelidonii majoris* adde, Usam *Chelidonia majoris* in Peste magno encomio
celebrat Isbrandus Diemerbroock lib. de Peste.

Pag. 849. Ad finem Cap. II. pro *specie Chelidonii majoris* adiciatur
Chelidonium maximum æneas Canadense Cornut. Park. Item *Ranunculus Virginienis albus*
ejusdem.

Morifon.

Egregia hæc planta perpaucis constat foliis, longis pediculis è radice originem trahentibus, amplis,
rotundis, glaucis, virentibus, & Vitiæ foliorum modo laciniatis. Radicem habet carnosam, ut & folia
fusco flavo aut aureo virus quoddam olente turgida; si quilibet ejus pars rumpatur illico prædictus
fucus emanat. E radice immediate oritur pediculus brevis, tenuis, subrobens, sustinens florem al-
bum, ex plurimis petalis constatum veluti Cyclaminis flos. Plantæ desolenscenti supervenit siliqua
bivalvis, crassior seu spissior, sine septo medio, continens multa semina, majora seminibus nostratis
Chelidonii majoris.

Planta est Americana, in Virginia vel Canada proveniens. Anomalis siliquosis potius quam
Chelidoniis annumeranda nobis videtur.

Pag. 850. Ad finem capituli tertii add.

4. *Sinapisfrum indicum triphyllum flore carneo minus non spinosum* Herman. Cat.
Herman.

E radice tenui, albente, parva cauliculus erigit cubitalis, in paucos divinum ramos, ad tadium
glutinofum, cui adhaerunt folia terna, petiolo modo longiore, modo brevissimo ramis cauliculis
pressis nudo, suffulta. Flores modo albicant, modo ex flavo palliescant. Cætera Sinapistrum Indi-
co pentaphyllo omnino paria.

Locis aridis liccis, cultis & incultis utriusque Indiarum mirabili fecunditate luxuriat.

Harum plantarum semina sapore & virtute Sinapi non tantum æmulantur ejusque loco substituitur,
verumetiam à Lusitanis in India degentibus Mustardo demato, hoc est, Sinapi sylvestre appellantur.

Pag. 864. Pro septima *Tithymali* specie interponatur
7. *Tithymalus Lithospermus majoris folio* Magnoli. Append.

Plurimos producti caules cubitales, in quibus folia sequinquiam longa, Lithospermi majoris, sed an-
guustiora, confertim nascuntur, quæ videntur glabra, quamvis brevissimis pilis donata sint. Floræ &
semina sunt ut in aliis speciebus.

Pro cæteris & noma,

8. *Tithymalus Amygdaloides spec Characis arborecentis floribus purpureis major.*

9. *Idem floribus flavis centibus minor.* Herman. Cat. Hort. Lugd. Bat.

Hos neque depingit, neque describit.

10. *Tithymalus Hibernicus* Mackenboij dictus.

Hunc virentem mihi nondum videre licuit: in secco folia latiuscula & obtusa sunt, non crenata, nec admodum crebra in caule, qui satis crassus est, dodrantalis aut pedalis fastigio in ramulos aliquot radiato, & foliorum velut corolla cincto, ut in aliis *Tithymalis*.

Semina non observavi.

Pag. 870. post lineam quartam adde,

Chamaeysen alteram Virginianam, foliis crenatis & macula fuscâ eleganter notatis, quam exsiccatam apud D. Pluckner vidimus.

Pag. eadem, Speciem *Tithymali* 36. P. Hermannus in Catalogo plantarum Horti Academici Lugduno-Batavi,

Tithymalum Ragulinum flore luteo pentapetalo vocat, & sic describit.

E Radice lignosa, tenui, pallida, cauliculus promit dodrantales, ramosos, quasi fruticosos, graciles tamen, glabros, subrubentes, aliquando exiguis ferrugineis punctis & tuberculis aspersis. His adstant folia rara, linearia paria, sed triplo breviora, insigni per longitudinem nervo inscripta. Ramorum cymis infident flures, quinque orbiculatis flavescentibus petalis, totidemque concoloribus flammula, singulis duobus apicibus donatis constructi: e quorum medio prominet vasculum, parvum, trigonum, tricuspulare, seu arenularum minutissimarum congestu, aut verrucarum instar asperatum, tribus e summo exeuntibus staminibus bifidis. In singulis capsulis continetur semen rotundum, fulsum. Exactam postulat culturam, imprimis hyeme, cuius rigidiores injurias minimè sustinet. In nostrate caelo soloque femina raro perficiens, per ramulos se propagari patitur. Anomala est planta, nec genuina *Tithymali* species.

Pag. 871. *Tithymalus verrucosus* J. B. & D. Dale alicubi in Essexia aut Suffolcia inventus est & in hortum translatus: locum non meminit.

Pag. 872. lin. 9. adde,

Tithymalus Ranunculi radice D. Fagm. In Cat. Hort. Reg. Paris. nondum editarum

Pag. 873. pro tertia specie Euphorbiæ adde,

3. *Cereus alter spinis crebrioribus* horridus D. Watson in horto Chelfiano cultus, angulosus & spinosus Hermann.

4. *Elae Calli* H.M. P. 2. F. 41. pag. 81.

Frutex est duum hominum altitudinem superans, nascentis in arenosis, Radix crassa, se rectâ in terram demittens, ac fibras hinc inde emittens, intus lignosa, cortice exteriori fusco, intus candido & lacteo. Stipes qui ex radice unus affurgit, rotundus, ac ambitu amplexum unus brachii implet, ut & rami, quos hinc rectos, hinc tortuosos emittit, cortice valde lacteo, ac in superficie spinis, binis & binis, transversis, duris & aculeatis, ac in spiribus tractibus ordine sitis in totum munit, cum teneriores sunt cortice viridi-fusco, ac intus pulpa etiam albicante lactea, vespertiliores lignosi cortice minus viridi seu cinereo, & intus lignosi. Folia transversim, vel etiam surrectim prodeunt, petiolis rigidis, crassius, brevibus, lacteis, proximè supra spinas stipiti vel ramis coronatis circumdata, suntque oblonga, linguiformia capsula, densa, anterior rotunda, seu etiam rotundo-culpeata, nullis venis seu nervis ad visum conspicuis perexta, in exteriori parte unam costam eminentem in medio habentia, in interiori ejus tractu sulco striata, nullis aliis nervis ad visum conspicuis perexta, intus valde lactea, superficie plana & glabra, colore cum teneriora sunt viridi-fusco, cum vespertiora viridiclaro, ac dein flavescentia decidunt. Folia semper ex summitate ramorum ac furculorum incescentium, qui virides sunt, erumpunt, inferioribus deciduis, notalque albicantes & exuberantes relinquentibus.

Floris similes floribus praecedentis, ac supra ex nodis prorumpentes. Floribus erumpentibus folia magna ex parte decidunt, ac maximè in superiori parte caulium viluntur. Fructus cum primæ speciei iidem, cum qua & unâ floret.

Radix cortex tritus & epotus in aqua in qua Oryza cocta & loca est, servit pro hydropoe, èstque medicamentum valde lene: ejus lac cum butyro in quo decoctum est datum blandè & leniter parat. Folia ad ignem calefacta urinam provocant: eorumdem decocti fumus seu vapor exceptus doloribus corporis seu membrorum mitigandis ac depellendis confert. Succus ex foliis calefactis seu parum rosis expressis & auribus inditus eorum dolores sanat: idemque oculis inflatis eorum nubes tollendis confert: quin & in locione corporis prodest pro penditis tumefactis.

Not. De Euphorbia planta dissensu videtur eximio Bonanico Paul. Hermannum & Joan. Comelium. Hic dicitur veris negat figuram Dodonæi esse veri Euphorbiæ; ille pro Euphorbia vero iterum proponit Dodonæi & Lobelii Euphorbium. Uter rectius? Aft Stapelium falsum puto cum affirmaret Cereum Spinulosum Ger. non aliter differre ab Euphorbia Dod. quam ut adultam plantam à juvene.

Euphorbia cognata vel *Efula Indica* Bontiane planta Breyn. Prod.

Pag. 878. pro quinta Ruta specie addatur,

5. *Ruta Chalepensis* tenuifolia florum petalis vixis scatenibus Morison. hist.

Morif.

Hæc cum præcedente in omnibus fere quadrat, nisi (quod notatu dignum) quatuor petala florum elegantis spectaculo, numerosis villis seu pilis luteis licateant. Capsulas feminales producit teragones, minores, capsulis præcedentibus pares, atque in singulis loculentis (quæ sunt quatuor) minutiora femina, angulosa, quam prædictarum specierum cuspis minora.

Habetur

Habetur in Horto Acad. Lugd. Bat. hujus generis foliis latis. In Catalogo quodam ad me misso invenio Ruta speciem arboream latifolia dictam.

Pag. 878. post nonam *Plantaginis* speciem adde,

10. *Plantago Myosotis* sive *trivernia hirsuta Caroliniana*. *Mouse-ear* Plantain from Carolina.

Ex feminibus è Carolina America Septentrionalis provincia delatis industrio Hortulano D. Derby Hoglensis prope Londinum enata est. Radix fibrosa reliquarum *Plantaginum* similis. Folia tres plus minus uncialia longa, unam lata ex angusto principio sensim dilata aliarum more, hirsuta, tribus tantum nervis [in planis ad nos transmissa folio] per longitudinem decurrentibus. Spicæ brevibus & tenuibus pediculis vix unciam exeuntibus hirsutis, ipse pariter tenues brevique, adultæ fortè aliquanto longiores sunt, tunc tamen proculdubio tenues & perexiguæ. Communicavit D. Doody.

Pag. 879. pro 12. *Plantaginis* specie adde,

12. *Plantago Indica* C. B. Payco herba Monard. Clus. Exot.

Monard.

Herba ex Peruvia missa, incolis *Payco* dicta, cujus folia *Plantaginis* foliis formâ & colore sunt similima, reficcatâ valde tenuia, & gustata impensè acia calidâque deprehenduntur.

Ejus pulverem ex vino sumptum nephriticum dolorem à flatibus aut frigida causâ provenientem tollere aiant; ipsam verò plantam coctam & emplatri modo dolenti loco impostam, eundem effectum præbere: quod verissimum esse per experientia didicisse affirmat Monardes.

Pag. 880. lin. 11. adde,

D. Edw. Hulle in Manuscripto quodam D. Page, M. D. Suffolciensis hujus herbe pulverem ad versus morbum canis rabidi commendatum se invenisse scribit, R. quinet, Coronopi (Herbam *Stellam nonnulli vocant) quantum velis, mundatam & in cibano vel alter leni calore exsiccatam in pulverem subtilissimum comminuas, ejusque quantum folio nostræ monetæ incubat, plus errorum *Sesamoides* Salerni, magnam Clus. minime pro agroti etate, in convenienti aliquo liquore seu vehiculo propinas.

quam in Suffolia Stellam terræ vocat, pro Coronopo quam herbam nonnulli Herbam Stellam vocant habuerit: siquidem *Sesamoides* illud adversus morbum canis rabidi valde celebratur.

Pag. 887. pro 21. *Phascolis* specie intereratur,

24. *Phascolus Africanus* hirsutus, bituminosus, siliquis bullatis, flore flavo Herman. Cat. Hort. Leyd.

Hujus semina (inquit) ex declivibus irriguis montis mensalis seu Tabulari Promontorii Bon. Sp. hac adveni. Proferebant plantam farmentorum circiter trium ulnarum longitudine, more *Phascolis* hortenensis emittentem ex radice lignosa, alba, fibrosa filamenta tenuia, terna quaternave, valde ramola, folia subrotunda, obtusè mucronata, subhirsuta, glutinosa, bitumen quadantem redolentia. Flores Papilionaceos flavos, aliquando lineolis purpureis inscriptis: Semina rotunda, nigra, parva, hilo albo exiguo, in siliquis parvis, tumidis, villosis. Diligenter custodita viget tota hyeme, multoq;ue annos durat.

Pag. 889. post lin. 21. adde,

Phascolus Brasiliensis Mucuna Guacu dictus Pifon.

Pifon.

In tanta Piforum Fabarumque apud Brasilienses varietate hæc species cæteris faciliè antecellit, tum magnitudine tum pulchritudine. Crescit ex arbore quæ ejusdem est nominis. Faba hæc nigra pelle, lapidis fere duritie, pilis flavis mollior est vestita, manum longa, & tres digitos lata. Vi effusa pulcherrimi globuli, interstitiis divisi exinde prodeunt tres quatuorve punctis & rubri coloris, rotundi, laves, magno hilo, qui si in aqua macerantur, vim noxiam ex parte deponunt, & cum *Tipica de Mandiboca* præparati Barbaris edules sunt. Itâ ut venenata earum qualitas non usque adeo altè posita à natura videatur quin retundi patiatur à correctorio convenienti. Quippe cum interior fabæ substantia acris sit & mordicans, viscera vellicet & usque eò turber corpus, ut vomitus violentus & alvus moveatur, refrigerans & demulcens alimentum hoc medicamentolum ex *Tipica* factum cæteris Antidotis præferri solet.

Phascolus Americus spinosus folio parvo Rhomboide D. Plucknet.

Phascolus perennis frutescens Africana siliquis triangulâ erectâ Tho. Bartholin. Aët. Med.

Phascolus alatus Indicus fructu fisco, orbiculato maximo, lobis latissimis & longissimis, Pwazawl Zeylonensis Herman. Cat. Hort. Leyd.

Phascolus alatus arboreus, fructu orbiculato compresso coccineo Mandibocia seu Mara Zeylonensis. Ejusdem ibidem.

De *Phascolis Brasiliensis* Cumanda dictis.

1. Cumanda guacu, i. e. Fabæ magnæ Pifon.

Pollicis sunt crassitie, & sicut præstant Europæis magnitudine, itâ etiam sapore & salubritate. Instar funis ad arborum cacumina emittuntur, easque Hætere modo complacentur.

Fabæ torrefactæ & contusæ, cumque ovo exhibitæ, contra fluxum ventris in usu sunt. Coctæ verò ad cataplasmatum modum & ventri imposticæ colicis doloribus medentur, ad resolvenda quoque apostemata pari affectu applicantur.

X x x x x x

Plantam

* Mirum hoc cum lacte acris & caustico plenus turget.

Pag. 911. *Ad finem* Cap. IV. de *Glyceriza addatur*,
livracem sive *Liquiritia sylvatica* Pifon.

Familiarissima (inquit) illa radix, quae Brasiliensis *livracem* (quod dulcedinem exprimit, Lusitanis *Aleacu* dicitur, eadem plane habetur quae *Liquiritia* nomen à Latinis accipit. Majoris fructus est altitudine, caule lignoso, foliis Pyri similibus. Locis andioribus crescit in sylvis Parnambuci. *Glyceriza*, non aequè tamen dulcis si masticetur radix.

Pag. 912. N. Pifon *secundam* habet *Pajomiriobæ* speciem, quæ à precedenti seu prima specie differt foliorum figura ovali, femineque rotunda, nigro minuto & multo. Ultra Senæ species sunt non Orobi, ideoque hinc ad Senam transferenda.

Pag. 915. *Speciebus Orobi addæ*,
Orobium Americanum luteum, filiquis incanis Breyn. Prod.

Pag. 917. *Ad finem Capituli II. de Orobo sylvatico adjiciatur, vel si major pro secunda Orobi specie interponatur*,
A. *Orobium sylvaticum nostræ* Cat. Ang.

Radice nititur crassa, lignosa, perpetua, unde caules exoritur numero, pedales aut cubitales, terram versus reclinati, hirsuti, frusti, ramosi. *Folia* Vicie vulgaris minoræ, conjugatim ad eandem costam adnexa, ad septem aut octo paria, nullo in extrema costa neque impari folio, neque clavicula. *Flores* sex aut septem in eodem furculo seu communi pedicelo, c. foliorum duo egresso, conferti, ut in *Lathyro luteo* dumerorum, purpurei. *Siliquæ* brevès, latæ, glabræ, duæ vel tria, rarius plura femina continentes.

Ad sepes & in pascuis circa *Bigglesby* Cumberlandiæ vicum, itinere à *Hexham* ad *Pereb* oppidum observavimus copiosam. Tho. Willistill infra montem *Brecknock* eundo ad *Cardiff* Walliæ urbem: item in Comitatu Merionethensi non procul à *Bala* oppido prope vicum quandam in defensu montis Denbighensis. D. Sutherland in Scotia inventi.

Pag. 927. *Poß* Cap. I. de *Nil seu Indico interponatur pro Cap. II.*

Polygala Indica minor filiquis recurvis D. Syon i. e. Colmil H.M.

H. M.

E radice intus albicante lignosa, cortice albicante aut rufo tecta amara & subacri, inodora caulem erigit bipedalem aut tripodalem, quatuor digitos crassum, ramos transversos fundentem, ligno duro, cortice lubinacea crusta viridi, amaro & mordaci. *Folia* lata seu pinnata, pinnulis costæ angulosa, tenui, viridi petiolis parvis hinc inde annexis parvis oblongo-rotundis, à petiolo sensim dilatatis & extremis subrotundis, superne viridia, subus hyalina seu ex viridi subcærulea, saporis subacris & subamaræ, ac languidi ardoris diutius masticata. *Flores* parvi, papilionacei, imo petalo unguis-fermi, clauso aciculatum inflexo, viridi-albicante, duobus lateralibus angustioribus saturo ac rolaceo rubore perfusi, superiore lato & reflexo. Floribus delapsis succedunt *siliquæ*, angustæ, tenues, planæ & ad unam partem nonnihil inflexæ, duos trève pollices longæ glabræ, primum virides, deinde rubro-fuscescentes. *Semina* seu *Fabæ* quæ intus sunt à semutuo per ipsam carnem siliquæ sejunctæ, oblongo-rotundæ, planæ, cum sua longitudine jacentes in longitudine siliquarum, cum umbilico ventri siliquarum affixæ, primum virides, dein nigricantes. Bis in anno fert *florès* & *fructus*, tempore pluvioso & æstivo. Præter siliquas fructus nocti viridos tenuiter pilosi ac duruli furculis tepe insidere conspiciuntur, qui in vertice sunt foramine percuti & intus cavi. *Hi nulli aliud sine quon tumores & excrecentiæ ab insectis pungentibus excitantur, ut bospizium & alimenum eorum fecibus suppeditant.*

Succus è planta extractus addito momento mellis servit pro onis pustulis, ore cò peruncto. *Radix*, trita & decocta in lacte *Cocui Indici* conducit in morbo sacro, facta peruncione.

Pag. 936. *Poß* quintam *Afragalæ speciem interseatur*
Afragalus Canadensis flore viridi flavescente Dodart. Mem.

Dodart.

Radice est alba, minimi digiti crassitudine, in plures radicales divisa, sapore initio dulci, paulo post subacri, & ad Raphani saporem tendente. *Caules* emittit 4 vel 5, bipedales & interdum altiores, teretes, leviter striatos, nodosos, inferius rubentes ut & circa nodos, quorum unumquodque alternatim producit alam foliosam è pluribus foliorum conjugationibus compositam. Ex alarum finibus emergunt ramuli nodosi pariter & foliosi ad modum caulis. Summos caules & ramulos occupant *spicæ* è pluribus *floribus* leguminosis è viridi flavicantibus compositæ, aliorum Afragalorum similibus. Floribus præteritis efformantur *siliquæ* plures, dimidium circiter pollicem longæ, glabræ, brunneæ. Unaquæque siliqua intus secundum longitudinem tenui membrana in duas cellulas divisa est, *feminiolæ* parvis, xerampelinis, plantis, glabris, reniformibus, aliorum Afragalorum similibus repleta. Julio florèt, Hyeme perit. Frigoris minis patiens est.

Pag. 940. *lin. 24.* Plantam à *D. Sloane* ad me transmissam pro *Glaucæ Hispanica* Clusii eam esse puto quam P. Hermannus in *Cat. Hort. Lugd. Bat.* describit & depingit pro Afragalæ Hispanico, siliqua Epiglotidi simili flore purpureo majori Tournefortii: quam veram Clusii *Glaucem* esse asserere non asum, ut nec negare: nonnulla tamen sunt quæ diversam arguant, ut quod florum speciem non asum, ut nec negare: nonnulla tamen sunt quæ diversam arguant, ut quod florum speciem

in

in hac specie non extremis cauliculis fulgibus innascuntur, sed è foliorum sinubus exeunt, quod paucioribus componuntur floribus. Qui ergo receptæ sententiæ adhaeret, & plantam præcedentem pro *Glaucæ Hispanica* Clusii habet, me volente id faciat.

Planta sequens, *Glaucæ Catalana* dicta, eadem videtur Afragalæ Hispanico, siliqua epiglotidi simili, flore albo, minori Tournefortii Herman. *Cat. Hort. Lugd. Bat.* Harum descriptiones vide l. c.

Pag. 943. *Poß* *lin. 23. pro nona specie Trifolii pratensis & montani addæ*
Trifolium Norwagicum majus foliis crenatis, flore luteo non descript. Bartholin. A& Mod.

Pag. 948. Trifolio Lagopus dicto tertio seu Ebeno Creticæ Alpini, addantur *Synonyma frequentia*, *Cytisus incanus Creticus* C. B. Cytisi genus missum nomine Ebeni secundi floribus purpureis *J. B. Cytisus Creticus incanus* seu *Ebenus Cretica Belli & Ponz Park.*

Pag. 952. *Poß* *decimam Meliloti speciem interseatur*,
Melilotus Lusitanica rotunda crenata folio procumbens, cornicula reflexa longæ, ex eodem centro orti Herman. App.

Pag. 954. Pro tertia *Fenugrati speciem interseatur*,
Fenugrum Græcum sylvestre minus Arabicum Herman. *Cat. Hort. Leyd.*

Exilitate partium à superiore differt.

Pag. 958. Pro septima *Anonidis specie interponatur*,
Anonæ non sinuosa procumbens Lusitanica flore purp. spicata Breyn. Prodr.

Pag. 960. *Poß* penultimam *Anonidis speciem addæ*,
Anonis arborelensis flore rubello in Hift Plant. Belgic. Ab Muntingii lib. 3. cap. 337. depicta & descripta accedere videtur ad præcedentem Cicer sylvestrem perenne dictam, fortè eadem est, folia vix crenata pinguntur.

Eadem pag. *Anonidibus* subnectantur *Plantæ Crotalarie* dictæ, quod in India Crepitaculorum usum pueris præbent eorum ramuli siliquis maturis onusti. Harum quinque species in Horto Lugduno-Batavo enumeratas describit insignis Botanici D. Paulus Hermannus in Catalogo plantarum Horti Academici Lugduno-Batavi.

1. *Crotalaria Afratica frutescens, trifolia, floribus luteis amplis* Herman. *Laburnum Zeylanicum floribus ex luteo & rubro variegatis, siliquis bulbatis* Breyn. Prod. *Cytisus Zeylanicus foliis Laburni* Amman.

In caulem frutescit bipedalem, glaucum, crassitie digiti, varios ad latera spargentem ramos. *Folia* concoloria, glabra, terna ab uno digitali petiolo, in obtusum mucronem gracilescent, Anagyridi proxima. Caulium spicæ ornantur *floribus* luteis papilionaceis, Anagyridi pariter similibus, singulis ex calyce quinquefariam secto longis gracilibus petiolis dependentibus. Hos *siliquæ* excipiunt bivalentes, teretes, membranaceæ, rigide, glabræ, ex basi angustiore in ampliorem quasi ampullam, cum longiore protenoso filamento caudæ instar terminantes, siliquis Anonidis similes, sed longiores & ampliores, quæ includunt *femina* parva, compressa, flava, renalis, brevissimis tremulis petiolis affixæ, facie & sapore Geniæ æmula. *Radix* subest lignosa albicans, in aliquot ramos & paucas fibras ducta, vivax ad tertium, quartumve annum.

Spontanea reperitur in sylvis *Malabar, Zeylan*, aliarumque Orientalis Indiæ regionum. Hactenus nonnisi feminibus propagari potuit. Semina apud Indos in usu non sunt: suspicionem tamen præbent Salis purgantis, quod statim ac ex infuso aquæ calidæ sumpta sunt vomitum minuentur.

2. *Crotalaria Afratica trifolia subhirsuta* Herman. Append.

Præcedenti non multum dissimilis est, at tota subhirsuta, & quoad omnes partes minor & tenerior. *Caules* fert herbaceos, quorum cacumina, *flores* & *siliquæ* strictius ambiunt, facie *Crotalarie* secundæ & tertiæ. Hanc in Append. pro quinta specie *Crotalarie* proponit Hermannus.

3. *Crotalaria Afratica, folio singulari, verrucoso, floribus caruleis* ejusdem.

Herman.
E radice albente, partim lignosa, raris fibris conferta, annuatim pereunte caulem tollit herbaceum cubitalem, aliquando altiores, nodosum, angulosum, in progressu quadrangulum, & prope modum altum, frequentibus ramis in orbem dispositis ornatum, quibus per uncia intervallo brevissimis petiolis adherent *folia*, semidigium longa, duos ungues lata, in summo obtusa, parte superiore dilute viridia, inferna ex viridi candicante, nervosa, modo pro soli & climatis ingenio glabra, modo verrucosa & ad margines undulata. Ramorum apices fastigiant in spicam, quam ambiunt *flores* papilionacei, superiori multo minores, coloris cærulei, vel in cæruleo pallescentis, numero quinque aut septem, non raro etiam triginta uni spicæ adherentes, qui ex parvis quinquefoliis in tenuissimis tremulis petiolis nolæ instar dependent. His defluxis succedunt *siliquæ* præcedentes confimiles, aff nigricantes, minus glabræ, sed rarioribus pilis obite cum filamento ad extremum breviori, claudentes *femina* velut in priore, cum quo & iidem natalibus perfructuuntur. Foliorum sapor est olereus, feminum verò subacris & ingratus, quidpiam cathartici portendens.

Xxxxxxx 3

4. *Crotalaria*

4. *Crotalaria Africana floribus luteis, folio singulari cordiformi ejusdem.*

Herman.

Parces cum superioribus agnoscit natales, faciem, crescendi modum & vires. Aft foliis omnino glabris ex basi angusta sensim in latorem, obtusum & cordiformem aciem definitibus, & sex septemve per transversum nervis inscriptis; floribus flavis, & feminibus in siliquis glabris ritu congenerum.

5. *Crotalaria Americana hirsuta minor, herbacea, caule ad summum segittato ejusdem.*

E radice pallida fibrosa cauliculus emitit gracilem, nunc simplicem, nunc multiplicem, ramulosum, lophanthium, hirsutum, ad radicem rotundum, in progressu vero propè singulorum foliorum exortus alatum quatuor fimbriatum, alis faciem sagittæ, ut in Chamægenista peregrina Clusii, experimentibus. Folia cæteris speciebus minora, unguem lata, leviter mucronata, hirsuta, crassifolia, pallide virentia, cauli sine pediculo pressius adherent. Flores ex spica propendunt, papilionacei, dilute flavescentes subhirsuti, Cythi floribus haud majores, quos sequuntur semina reniformia, in siliqua bullatis, parvis hirsutis.

Pag. 967. Pro Synon. tertie speciei addatur, An Latus tetragonolobus maritimus flore luteo Danicus, prope Crucifera nascens Bartholin?

Pag. 971. Ad finem Capituli de Loto addæ,
Loto incana procumbens quaternis siliquis cruciatim dispositis.

Item,

Loto parva hirsuta foliis dentis flore luteo. An Trifolium argentatum flore luteo?

Quas apud D. Plucknet exsiccatas vidimus, ut & Loto asperiorum fruticosa Africanam, foliis incanis, floribus binis ample coccineis.

Loto Affinis Coryli folio Icon. Robert. Dodart.

Pag. 973. Ad finem Cap. de Cytho addatur,
Cythi flore primis incarnato, postmodum rubello Herman. Cat.

Herman.

Pedali, nonnunquam cubitali, affurgit altitudine, virgæ gracilibus, lignosis, foliis glabris, ternis in brevi pediculo, floribus in spica coarctatis, papilionaceis, ab exorta candidis, post incarnatis, gratè rubellis, siliquis & feminibus ut in Cytho glabro nigricante C. B.

Pag. 974. Post Fumariam primam speciem addæ pro secunda,
Fumaria amplexicaulis vesicaria Bartholin. A. G. Med.

Pag. 977. lin. 4. add. Fumaria Canadensis radice tuberosa squamata Dodart. Mem.

Pag. 980. Post quintam speciem *Æchynomene* interferatur pro sexta,

6. Herba casta Americana supina, veluti spinulis exasperata, foliulis *Acacia* latioribus & brevioribus Brey. Prod.

N. Folia Herbe vivæ in pulverem redacta, & exigua quantitate aliquoties exhibita clam exitium hominibus inferunt, pecoribus alimentalia existunt, idque præsertim de prima specie dictum vult Gul. Piso.

Radices ejus non minus tutum præstant Antidotum quam folia, pernicioso turgent veneno, si multum & sæpe in usum adhibeantur. Provisi autem est medici in hoc & simili casu præter specifica ad generalia quoque confugere Alexipharmaca, sive exotica, sive domestica. Nobis suspecta sunt quæ habet tum de *lethifera foliorum* ex, tum de *salutari radice*. Nec enim videtur verisimile pecoribus alimentalia esse quæ hominibus exotica sunt; aut radicem ejus plantæ alexipharmacum esse posse cujus folia venenata. Quin & ipse Piso radices soli non sciendum monet, sed ad generalia confugiendum.

Pag. 983. Ad finem Paginæ addæ,

Herba ovata foliis & floribus longis pediculis, uni thyrsi inflantibus Amazonica Rumphii, Ephem. Germ. An. 11. Obs. 32. Herba sentiens & pudica Boniti p. 120. Figura utrobique eadem. Boniti descriptio nihil valet: Icon autem longe diversam plantam ostendit ab utrobique à Maregravijs, Brey. no, Zamoni descriptis.

Item,

Æchynomene foliis minimis à D. Plucknet nobis obvia in hortis suo fisco.

Pag. 995. Lychnis major noctiflora Dubrensis dicta proximè accedit ad Lychnidem viscofam quintam nostram, id est montanam viscolam albam latifoliam C. B. ut eandem suspicer. D. Newton qui utramque contulit inter se, diversam affirmat.

Notandum etiam D. Dale Lychnidem præcedentem noctifloram in Anglia spontaneam invenisse.

Pag. 996. lin. 10. Botanici Londinenses affirmant Lychnidem sylv. albam reflexa spica Magnoli in Botan. Monpel. eandem plantam esse cum sequenti seu *Lychnide flore albo minimo* nostrate. Nos tamen nullam in ipica nostratis reflexionem hæcenus vidimus: at neque florum petala profunde bifida sunt in nostrate, imo vix omnino fissa; adeoque parva, ut eorum incurvato vix fit observabilis. Oportet ergo ut locus in hac planta insignem varietatem efficiat. Sive eadem fit sive minus, Lychnis certe flore albo minimo nobis dicta Angliæ indigena est, à D. Deist in agro Cantabrigiensi dudum observata,

observata, & ad nos transmissa, quam * Lychnidem sylv. annuam angustifoliam flore purpurascens * In Cat. plant. denominavimus, & per errorem pro Lychnide thyrsoi annua flore minore carneo Morison habuimus. Nuper etiam in vicinia nostra inter segetes eandem invenit D. Dale.

Hæc planta adeo similis est decimæ nonæ speciei seu *Lychnidi flore eleganter variegato*, ut floribus exceptis vix possint inter nosci. Et quod ad Lychnidem illam decimam nonam attinet, vix possum mihi persuadere eam specie convenire cum Lychnide hirta minima sexta Clusii, & floribus duobus taxat colore variare; siquidem non colore tantum sed etiam formâ florum differunt; cum Lychnidis hirtæ 6. Clusii petala incisim marginibus pinguntur, hujus autem integra & subrotunda sunt. Ex semine deciduo fe renovans in hortulo nostro nondum produxit plantas vel floris figurâ vel colore à matre diversas.

Pag. 998. *Historia Lychnidis maritimæ repentiæ addæ,*

Hanc plantam à D. Sam. Dale in Horto cultam superiore æstate diligentius observavi & cum Lychnide Behen albo collatam specie diversam esse deprehendi.

Eadem pag. lin. 23. Addæ, Alias adhuc seu species seu varietates Lychnidis sylv. seu Ben albi vide in Catalogo Hort. Lugd. Bat. à D. Hermann edito.

Pag. 999. lin. 24. Scribit D. Hermannus in Cat. Hort. Leyd. se in Promontorio Bonæ spei collegisse Lychnidem segetum *Nigellastrum* minus glabrum dictam, &c. ejusque femina ad D. Morisonum transmississe.

Pag. 1000. Post Lychnidem plamariam sylvæstem simplicem addæ

Lychnidem Caryophylleum Virginianum, Gentianæ foliis glabris, quatuor ex singulis geniculis caulem amplexantibus flore amplo limbiato, quam inter ficas D. Plucknet vidimus.

Pag. 1002. Ad speciem nonæ seu *Lychnidis viscofæ flore muscolæ* historiam addæ,

Hæc herba vulgo Suffolcienſi Siella terra dicitur, æstque in magna exultatione ad morium Canis rabidi. Grayus in libro suo de Equorum cura & medicina [Hippiatrice] cap. 6. Sect. 9. adversus malum prædictum cam sic præscribit. Herbam integram una cum radicibus diligenter mundatam, eleatam, & probe contusam in lacte, cerevisia, ala, aut vino albo Equo à cane rabido commorfo exhibe, tribus matutinis succussis; prima vice res herbas integras cum radicibus siliacet & tota superficie præbendo, secunda quinquæ, tertia septem, videndo semper ut Equus omnes partes sumat & deglutat. Quæ si observet, Equus haud dubio sanabitur, & ab omni Hydrophobia periculo liberabitur. At nec equos solum, sed & omnia alia animalia & hominem etiam ipsum curat hoc medicamentum. Generosi ejusdem (inquit Grayus) mihi familiaris filius à cane rabido infelicitate demorsus, licet conquevis morbi progressa esset, ut capite affecto delirare inciperet, hujus medicamenti usui perfectè sanatus est & etiamnum post multos annos sanus persistit. Habi ab amicitio viro eodemque ingenio & eruditione præstanti D. Eduardo Hæle. Possit etiam herba cum butyro recenti contusa & in pilulis efformata exhiberi pari effectu.

In his numerorum imparium observationibus aliquid superfluitio inesse mihi videtur, ut & in integre plantæ nullâ parte omiſsa sumptione. De medicamentis autem efficacia minime dubito. Vide plura in Philoſoph. Transact. N. 187.

Pag. 1005. Post Ledi Alpini secundam speciem addatur pro tertia

Cyſus indicus Ledi Alpini foliis & floribus amplis Herman. Cat. *Chamerhododendron exoticum amplexifolius floribus lilaceis* Brey. Prod.

Herm.

Fruticæ duorum cubitorum altitudine, trunco pollicem crasso, cortice scabro, inæquali, ex fusco cinereo; Ligno duro, solido, pallescente; Ramis brevibus, contortis, inordinatis, circa fastigia foliis Balsamo Alpino non disparibus, sed rigidioribus & villosis densissima serie perpetuoque virore referentibus. Intra hæc prodeunt flores, quodammodo Lilacei, monopetali, quinquepartiti, structurâ Balsami Alpini, amplitudine Narcissi Garetii, colore fulgentis dilutioris Coccii. Julio verò & Augusto tantâ ubertate luxuriant, ut superiorem fruticis partem quasi elegantissima coccinea veste videantur cooperire. His nisi odor deesset, diceret naturam nihil amabilius, nihilque admirabilius unquam produxisse. Attamen odoris desiderium rependere videtur florum congeries numerosa, amensissima Liliacea structura, & vivacitas exquisitissimi coloris. Cæterum ex singulis floribus sese exlerunt quaternis apiculata flamma, incurvata, pallide coccinea, unico intermedio longiori insidente futuri floris rudimento. His una cum flore deluxis perspicuntur in partibus, oblongæ, villosæ, quinquefidæ utriculis conceptacula villosa veluti in Ledo Alpino, quinque intus carnulas habentia, in quibus semina exigua flavescentia. Quo contentius est Balsamum Alpinum locis mitioribus, in quibus vivere refragatur, tantò sequacior est hic Cistus, qui hortensem culturam admittit. Facultate ad congeneres Cistos accedere putamus, ex adstringente gustu quem cum illis habet communem.

Pag. 1013. lin. 4. D. Magnoli in Appendice ad Botan. Monsp. quæ de identitate utriusque Turbaria Myconi habet revocat, majorcmq; à minore diversam esse agnoscit; sequæ majorem invenisse Maio menſe florentem in incultis locis circa Favens pagum refert. Redit utique vivax plura capitula cum foliis hirsutis producit, quæ caule glabra sunt.

Pag. 1015. lin. 29. Addæ, Chamæcistum quandam montanum quem Poli folio vocat invenit D. Plucknet in montibus Brest-Downs dictis, in Somersætenſi Com.

Pag. 1016. Pro duodecima *Helianthemum* specie addatur,

12. *Cistus humilis Aizoides maritimus Africanus flore rubello* Herman. Cat. Hort. Leyd.

Herman.

Radice nititur parva, ex rufo albescente; *Caulis* concolori, dodrantali, rotundo, nunc bifido, nunc quadrifido; *Folia* teretibus glabris, Sedo minori luteo acutifolio æmulis, sed crassioribus & quadruplo longioribus. Inter hæc erigitur pediculus gracilis, tenuis, nudus, subrepens, semipalmatis, circa fastigium in aliquot ramulos tenuissimos divaricatus, sustinentes *flores* pentapetalum, parvulum, rubellum, fugacem, qui ad Solem Meridianum expanditur, hoc verò recedente clauditur, vel omnino marcescit, relinquens conceptaculum rotundum, trigonum, in terna foliola carinata diffusiliens, fundensq. *semina* exigua, compressa, nigra. Frequens occurrit maritimis locis ad *Promont. Bonæ Spei*, inter species *Ficus aizoidis*, & proinde eandem culturam requirit. Solum amat arenosum, ficcum, aeris rigidioris injuriis ægrè ferens, progerminans non minus feminibus quam ramulis relectis & in terram depactis, viens toto anno. Sapor percipitur aqueus, odor nullus.

Chamaecistus Friscus foliis Nardi Celiceæ C.B. *Chamaecistus Friscus* Park. *Hirculus* qui *Chamaecissi* genus Clus. cur. post.

Clus.

Plantula hæc Celiceæ Nardo ferè similis foliis & radice, ejusdemque propemodum magnitudinis; *Cauliculus* tamen distat est, qui gracilis, sese attollens, quins aut senis floribus onustus conspicitur, speciosis, Ranunculii florum æmulis, sex foliis simplicis serie dispositis constantibus, flavo coloris, parvis tamen maculis alterius coloris duplici serie circa umbilicum orbiculatum distinctis: Is succedunt capita seu valcula mucrone bifido prædita, paleaceo semine resecta. Tota planta aliquantulum gravior olet.

Nascitur in palustribus ficioribus locis permixta Gramini Parnassii vulgò dicto prope amoenissimum quandam pagum in Comitatu Drentiæ. A Dormanno habuit Clusius.

Planta est anomala, magis tamen accedit ad Sedum quam ad *Chamaecitum*.

Pag. 1019. *lin. 3.* Plantam hanc a Joan. Baptista Thunbergii in Observationibus de Ortu ac vegetatione plantarum descriptam invenio. Liber autem iste non ante ad manus nostras pervenit quam Historia nostra de Herbis penitus absoluta & impressa esset.

Pag. 1034. *Spergula speciosa* add.

Alysum *Spergula* facie minimam Commelin. Catal.

Pag. 1036. *Ad finem Cap. XII. que est de Alyne* add.

Alyne procumbens Galii facie Africana Herman. Cat.

Herman.

Spargit per terram ex tenui capillari radice *cauliculus* graciles, rotundos, glabros, geniculatos, ramulos; *Folia* ad genicula sex septemve stellatim, Galii modo expansa. Intra hæc exeunt aliquot pediculi tenuissimi, sustinentes *flores* nudos, stellatos, exiguos, pentapetalos, foris virelcentes, intus pallidos, subsequenter *feminibus* fulvis in capsulis Alyne proximis. Annua est, ex Africa advecta, floriens Augusto, propululans quotannis ex feminibus deciduis. Sapor apparuit muricatus & ingratus.

Alyne litoralis graminea Magnol. Append.

Plantula est triuncialis, cauliculus habens plurimos, partim reatos, partim supinos. *Folia* ad articulos bina, parva angusta; inter quæ oritur pediculus fere uncialis, unicum producens *florem* Alfinæ media flore multo minorem, cui succedit *capitulum* cum involucrio, minutissimo *semine* plenum. In herbis maritimis eundo ad montem Cæcium, ubi stagnum traiecit, Maio mense copiosè reperitur.

Pag. 1042. *Ad finem pagine* add.

Sedi minoris flore albo quadrifolio speciem in rupibus circa Voltagium in territorio Genuensi observavimus, nili error sit in notis nostris.

Pag. 1045. Pro Synonymo prima *Cotyledonis* speciei add.

Sanicula Aizoides foliis longissimis serratis candidantibus Herman. Cat. Hort. Leyd.

Pag. 1046. Pro Synonymo sexta *Cotyledonis* speciei add.

An Sanicula Alpina rosea oblongo-rotundo serrato folio, umbilico rubente? Herman. Cat. An potius *Sanicula montana crenata umbilico rubro* Cat. Hort. Reg. Paris?

Pag. 1047. Decimam quartam *Coryledonis* speciem five *Saniculam* montanam roseam flore guttato Hort. Reg. Paris. eandem esse plantam puro cum specie sexta, seu Sedo serrato latifolio montano guttato flore Park. Ejus ergo vice substituat.

14. *Sedum serratum flore albo multiflorum* Dodart. mem. & pro 15. specie addatur

15. *Sedum Africanum annuum, Centaurii minoris facie, flore aureo* Herman. Cat.

Altitudinem palmæ vix attingit hæc planta, figens *radicalem* tenuem, fibrosam, albam, ex qua affurgit *cauliculus* simplex, rotundus, pallide virelens, ad summitatem ramulos, qui per intervalla distant

stant *folia* crassifuscula, succulenta, bina ex adverso, Centaurio minori nonnihil similia. Ramorum summitates sustinent perianthium quinquefolium, quod debiles excludit *florem* pentapetalum, stellæ instar expansum, foris purpureo-ferentem, intus aureum, *feminibus* in medio apiculatis havecentibus, singulique petalis ad fundum macula cordiformi sanguinea inscriptis.

Pag. 1055. Duabus illis plantis, 1. *Gratiola angustifolia* Ger. emac. 2. *Ageratum purpureum* Dalechampii *J. B.* duo capita assignanda sunt; quod genere sint distincta tum a præcedentibus, tum a se mutuo.

Pag. 1056. Pro quinta specie *Geranii Altheæ folio* addatur

Geranium Africanum arborescens, bifidi folio rotundo, Carlinæ odore Hort. Lugd. Bat. D. Hermann.

Herman.

Ad radices montis Tabulati Promontorii *Bonæ Spei* frutescit hoc *Geranium*, radice lignosa, albente, crassa, fibrosa; *caule* rotundo, hirsuto, tres & amplius pedes alto, aliquando statim à radice in complures ramos divisio, quibus ex longis, pilosis, crassisque petiolis circumstant *folia* in ambitu rotunda, leviter crenata, modo plana, modo sinuata, crassifuscula, molia, hirsuta, *stipiti* instar, dilute virentia, odoris fragrantis, Carlinam æmulantis. Circa fastigia prodeunt palmares ramuli, quibus ex oblongis, quinquefidis, lubrifurcis calyculis insident *flores*, ex incarnato rubentes, amplius pentapetali, duobus superioribus petalis amplioribus, galeæ instar erectis, binifque sanguines in basi stris insignitis, tribus inferioribus minoribus, quasi labiatis, prominentibus & medio aliquot *feminibus* cum *stilo* longiori, in quinque sanguineas linguas divaricato. His deflexis succedunt more congenerum quinque *capsule* membranaceæ, arcè sibi invicem annexæ, & in longum acutum mucronem terminantes: ex quibus præ maturitate delibescibus profluunt rotundæ *semina*, oblonga, spadicæ, rostrata, contorta, incana lanugine pubescentia, cum stilo intermedio. & ejus apice *semina* hærent.

Tota planta, imprimis *folia*, subacrem & aromaticum præbent saporem, cum levi visciditate. Hinc reponi meretur inter carminantia & emollientia. *Folia* leviter exsiccata non infelici successu adjecti clysteribus contra ventris tormina, passionem Colicam, Iliacam, Nephriticam, præstent Calculum, cæterisque urine difficultates.

In Belgio de facili propagatur feminibus, ramulis & vivradicibus.

Pag. Eadem. post septimam speciem.

Geranium Africanum Coriandri folio, floribus incarnatis minus Hort. Lugd. Bat. D. Hermann.

Herman.

Huius & præcedentis [*Geranii* Æthiopici Myrrhidis folio tertii flore magno striato *Breyer*, cent. 1.] *folia* prima feminalia sunt subrotunda, breviter, modice laciniata, in progressu vero elongatur & frequentioribus segmentis dissecantur, quæ in hac minori specie apparent tenuiora, angustiora, haudquam hirsuta. *Flores* prodeunt paulo minores: *Semina* cæteraque omnia prædicti *Geranii* similia.

Geranium Africanum Betonicæ folio laciniato & maculato, floribus incarnatis Hort. Lugd. Bat. D. Hermann.

Herman.

Prioribus accedit & hæc species, cujus *folia* inferiora, radici proxima referunt effigiem foliorum Betonicæ, quæ verò in progressu cauli adstant, majora sunt, profundioribus laciniis incisâ, & medio finis ex fusco rubente maculâ insignita, aliquando omnino viridia. *Cauliculus* spargit pithamam longos, geniculatos ex viridi nonnihil rubentes, resupinos, sustinentes *flores* pentapetalos, incarnatos, Geranio Africano Coriandri folio perquam similes; quos excoipiunt *semina* quina, rostellis contortis lanuginosis.

Geranium Africanum Alchimille hirsuto folio, floribus albidis Hort. Lugd. Bat. D. Hermann.

Herman.

Cauliculus emittit bicubitales, ex viridi rubentes, pilosos, geniculatos, procumbentes, & ex singulis nodis novas radicales demittentes: quibus ex longis pediculis adstant *folia* rotunda, Alchimilla foliis paria ferè, pilosa, in viridi candidantia, media sui parte interdum maculata, in ambitu crenata & laciniata. *Flores* edit multos, simul junctos, superioribus speciebus minores, albidos, & pro ingenio foli & climatis in pallido vel flavescens vel incarnatos, subsequenter *feminibus* quinis, dispositione & facie congenerum.

Pag. 1057. Synonymis 10. speciei add., *Geranium Cicutæ folio moschatum* C. B. & pro undecima specie, aut *altææ varietate potius* add.

Geranium moschatum folio ad Myrridem accedente minus J. B.

Hæc enim species aliis odorata est, aliis inodora.

Pag. 1058. *Geranii quarti titulo* add.

Geranium Africanum notum oleis tuberosum & nodosum, Aquilegiæ foliis Hort. Lugd. Bat. D. Hermann, & quo & descriptionem suppl.

Herman.

Constat radice longa, tuberosâ, crassâ, nonnihil lignosâ, ex viridi pallescente, subinde aliquot fibris capillatâ: *Caulibus* surrectis, bipedalibus, cineraces, glabris, lignosis, ad genicula crassifuscis. Foliis utrinque apophitis Aquilegiæ facie, crassifusculis, legentibus tamen paucioribus & amplioribus diffectis. Floribus pentapetalis in umbellam congestis nunc sursum, nunc deorsum spectantibus, coloris buxi, nonnunquam obsolete purpureiscentis, a vespere ad Auroram usque jucundissimum spirantibus

tibus odorem: Seminibus antecedentium ritu quinis rostratis, candida, sericea, modica lanugine pubescentibus.

Propagatur feminibus, & tuberibus seu geniculis.

Pag. 1062. *Geranium Malva foliis additur*

Geranium Africanum frutescens Malva folia, laciniato odorato Hort. Lugd. Bat. D. Hermann.
Ger. *Malva folia odoratum, flore purpurascens* C. Bona sibi Brey. Prod.

Herm.

Fundit radicem crassam, candicantem, fibrosam: *cauliculis* cubitalis, geniculatos, nodosos, refusporis: *folia* diguallibus petiolis, Malva paria, subrotunda angulosa, crenata, undulata, nonnunquam laciniata, odoris grati & aromatici. *Flores* facie antecedentes, aut paulo minores, sex septemve plures vel pauciores quasi in capitulo seu umbella simul junctos; cui subjiciuntur quinque, in orbem radiata, hirsuta, subrotunda foliola, ambitu rubente & in exiguum molleculum mucronem abeunte: Sequuntur *femina* superiore tenuiora.

Tota planta pilosa hirsutisque facie est, gaudens iisdem natalibus cum precedente, eademque cultura & virtute, sed remissiore.

Pag. 1063. *Ad finem capitis de Geranio,*

Geranium Africanum Uvae crispae foliis, cauliculis procumbentibus, floribus exiguis rubellis Hort. Lugd. Bat. D. Hermann.

Herm.

Germinavit (inquit) nobis ex feminibus Africae hac pusilla Geranii species, *radice* tenui, fibrosa; *cauliculis* plurimis, ramulis gracilibus, geniculatis, humi jacentibus, prona parte rubicundis, supina viridantibus. Singulis geniculis adstant *folia*, interdum bina & regione, glabra, late viridia, *Uvae* crispae foliis similia, sed quadruplo minora & frequentius incila. *Penes* horum exortum exit tenues pedunculi, circiter longitudine digiti, sustinens hoscules, unum, tres, quatuorve, exiguis, pentapetalis, rubellos: quibus singulis subjicitur pediculus tenuis cum calyculo quinquepartito, includente vasculum pentacoccum rostratum, in quo quina *femina* exigua merito congenerunt.

Pag. 1065. *Post lin. quartam addit.* Hujus arboris in Hort. Lugd. Bat. duplex habetur species seu varietas, Altera flore purpureo; altera flore flavo. *Lin. 26. addit.* Quarendum an fructus à Jo. Bauhino descriptus pro fructu Xyli Brasiliensis sit potius diversae speciei quàm illius quem Margravius describit; quidem in illo femina duplici ordine in loculamentis sita sunt, cum in descriptione Margraviana Xyli Brasiliensis seu *Aminia* hujusmodi feminum sita nulla mentio; alia etiam sunt quae non conveniunt. Oculatissimus Botanicus Jac. Zanoniensis Bononiensis duas dari Xyli Brasiliensis species diversae existimat. Nam primò quæ à Margravio describitur pentapetalis esse dicitur, cum à se culta & descripta, (referente Fratre Stephano Capucino Ravennate, qui 14 annos continuis Fernamburci commoratus est) florem flavum campanulatum producat, quod & ex Lero confirmatur, qui eam Flores ferre luteos Campanulales similes insitit Cucurbitarum vel Citrullorum tradidit. 2. Margravius Xyli sui folia in tres lacinias facta esse scribit; cum plantae ejus quam è femine natam coluit Zanoniensis folia varie admodum formae essent, prima integra & subrotunda, secunda acutiora, sequentia laciniata una, duabus, tribus, quatuor & pluribus lacinis pro plantae aetate magnitudine & statura, ut suprema in ramis ad septem usque lacinias incila essent. 3. Quod fructum ferat ovatum, & tandem semen Pistaceae magnitudine; cum in suo septem femina conjuncta, ut plerumque sunt, non multum superent molem nucis Pistaceae. Verum his argumentis facile potest responderi. Nam primò mihi verissimilis videtur florem Xyli Brasiliensis quinque petalis compositum esse quam monopetalum, quam relique omnes Xyli species penta-petalo flore sint, magisque fidendum est curiosis spectatoribus Pisoni & Margravio, qui plantam oculos posita florem descriperunt, quam vel Lero, vel Stephano Capucino; qui minus curiosi eum spectarunt & examinarunt, & ut verissimile est, è memoria descriperunt. Denique Margravius folia in tres quidem lacinias facta esse scribit, non tamen semper & omnia: hoc est, plerumque hoc modo facta esse, aut sectionem hanc affectare. Denique non dicit Margravius femina singula seorsim Pistaceae aequalia esse, sed in quolibet floccio contineri septem nigros fructus magnitudine simul Pistaceorum: quod quidem obscurius dictum esse fateor, ut Laetius etiam id de singulis fructibus accepit. Lero autem auctoritas apud me minoris momenti est, qui fructum etiam quadrupartitum esse scribit praeter normam aliarum omnium Xyli specierum quæ fructu sunt vel tripartito, vel quinquepartito. Nomen autem commune *Aminia* cum eandem plantam intelligere arguit, quam describit Pilo & Margravius.

Mellibambis Africanum. Pimpinella spicata maxima Africana Bartholin. *Ag. Hafn. An. 1653. Vol. 2. p. 58.* Herm. Cat. Hort. Lugd. Bat.

Herm.

Mellifera hac planta *radice* nititur vivaci, lignosa, crassa, pallida, brachiata, longo profundoque reptata hinc inde diffusila; *Scapo* multiplici supra Viri altitudinem asurgente, viror & vigoris perpetui, pollicem crasso, rotundo, striato, scabro, geniculato, ad radicem lignoso, solido, in progressu ex rusto virescente, & ubi in floriferam spicam fulguratur punicante, facile ex geniculis in terram demissis se propagante. *Folia* pinnatis, facie Pimpinellae, apti flexuosa, amplius, rigentibus, nervosis, per ambitum profundius serratis, colore in glauco virescente, Costa media ad summum usque, cui folia ex adverso strictius adherent, alata & crenata, parte vero ima & prona contracta folio, digiti longo, concolori, integro, lata sua carinataque basi, qua ad scapi genicula prorumpit in mucronem porrecto, & costae insitit ligula incumbente, Odore foetido narcotico gravi, sapore herbae parum adstringente. *Floribus* in summo numeris nudis, ex nigro puniceis, in spicam congestis, haerentibus

haerentibus ex petiolis longulis, puniceantibus, tenui rarique lanugine pubescentibus: quibus singulis subjicitur foliolium, nunc puniceum, nunc ex puniceo virescens, unguem adaequans, & in deltoideum effigiem gracilescens. *Flos* ut plurimum quinque constructus petalis ex floribus fundo ampliori, cui arcte junguntur, in longum proceffus, duobus superius latioribus & longioribus, binis lateralibus brevioribus & angustioribus, unico infero brevissimo carinato. Hoc in flore constanter deprehenditur, reliquorum vero numerus & amplitudo variant. Ex his profluit decem *femina*, puniceis saturatioribus, quibus longiora & tenuiora, apicibus flaviscentibus parvis, rotundiusque leviora, apicibus robustioribus, levissima concussione deciduis. Inferiori petalo includitur receptaculum cartilagineum carinaeforme, repletum liquore melleo, ducto puniceo, saporis vixi jucundissimi. Hunc à Belgis ad Prom. B. Sp. degentibus non inepto nomine Melanthium flos mellis appellari ait. Melia vero haec substantia nequitium videtur productum roris seu aeris in flore collecti, sed eo ipso quo flos perficitur incipit ex porulis & villulis interne floris bafes insitit subtilissimi vaporis emanare, & in hiantem hanc carinulam deponi. Sive enim plantam mox flores paritatem aeri liberiori expulseris, sive in conclavi diligenter custodiveris aquam mellis proportionem observabis, tanta utrobique ubertate ut in subjecta folia stillant defluat. Melle florae exarefcente sequitur *vasculum* ventriolum, membraneum, facie & magnitudine Nigellae fructum adaequans, tetragonum, quateris dissepimentis distinctum, quali ex totidem valculis esset compactum, singula continent semen ovale, migrum, lucidum, femini Paeoniae suppar.

Sponte sua luxuriat locis udis & paludosis ad Prom. B. Sp. Transposita in hortos mirum in modum multiplicat. Brumam nigriduculum quamvis patienter ferat, tamen custodienda est in comodo hybernaculo, ne flores, quos media laepe hyeme fupeditare solet, vinum capiant & pereant. Eo adeo delectantur *Hortensii*, & nunc quoque Belgae, ut Melanthium nunquam praeterant, quin melleam ejus dulcedinem avidè resorbant. Haecenus Hermannus. Plantam in horto Reverendissimi Episcopi Londinensis cultam vidimus.

Pag. 1065. *Ad finem Capitis VIII. de Gossipio,*

5. *Moul Elavou sive Arbor lanigera spinosa* H. M. P. 3. T. 52. p. 61. *Gossipium arborescens caule spinoso* C. B.

H. M.

Arbor est procera & admiranda, altitudine 50, crassitie 18 pedum mensuram haud raro superans, antequam ullos diffundat ramos. *Lignum* molle, fragile, subrotundum, cortice crasso, molli, cinereo, intus rubicundo ac scabro cinctum, qui squamis numericis, rigidis, atris, glabris ac nitentibus spinis insuper dotatis undique ornatur: haec autem spinae acutae circa caudicis exortum demum decidunt, manent tamen in ramis superioribus, quos omni ex parte obducunt; atque hac ratio est quod Simae nunquam haec sciant arbores.

Radix crassa, fibrata, albicans, cortice subroso, flavescens ac nodoso obducta: sapor acerbis, odor nullus.

Folia infipida, inodora, manibus confecta unduosa, *Panjab* foliis haud à similia, longis itidem, rotundis, glabris, necnon viridi-striatis, ac in exortu nodosis petiolis plura simul juncta, & in orbem expansa inhaerent.

Flores suaveolentes, ac magnitudine palmum aequantes, plures simul juncti ramulorum extremis inhaerent, atque è calyce crasso, denso, intus subviridi, extrus flavescens prodeunt, quinque oblongis, crassis, densis, undique colore purpureo nitentibus, extrus lanuginosis & reflexis foliis constantes, numericis in medio crassis, densis, longis, ac rubicundis *femina*bus, atris falcatis *apicibus* dotatis, duplici ordine mediam floris cavitatem & umbilicum occupantibus: inter quæ *stylus* prodiit fissus, qui insuper fructus rudimentum est. Insuper in floribus umbilico subcerviculis ac pellucidis observatur humor, qui dulcissimi gratissimique saporis est.

Fructus cum *Panjab* fructibus in omnibus conveniunt, excepto quod femina in loculamentis non triplici ut in illa, sed duplici ordine locata sint.

Crescit ubique in Malabar, feminibus lata Anno circiter 16 fructus fert, quos dein singulis annis, viz. Februario & Martio mensibus maturos exhibet, atque ad annum 200 & ultra frugifera *Tempus* manet.

Languz Gossipii & pulvinaribus facientis infervit. Arboris cortex pulverisatus, & cum succo *Uvae* Limonum in liminenti formam reductus, inflammationes quascunque compellit, & ossium fracturas consolidat: cum adulto vero è nucis Indica vino si permiscetur pro limimento ad herpesum ulsuratur. E radice vero cortice egregium fit vomitorium. Humor ille dulcis, qui in floris sinu colligitur, cum Tamarindi foliis exhibitus quoscunque aquosus humores per alvum & vesicam potenter educit.

6. *Gossipium Indicum Salicis folio, fructu quinquepartito* * *Panja Panjala* H. M. *Arbor la-* * P. 3. T. 49. *nigra sive Gossipium Plinii* Bontio. *Gossipium Javanense* Salicis folio C. B. *Lanigera* 35. 31. *Arbor peregrina* J. B. Clus. *Gossipium arborescens* Orientalis foliis Salicis dignatis latioribus Hermann. Cat.

H. M.

Arbor est procera, 40 aut 50 pedes alta, ramis decussatis in alios minores divisis in orbem brachiata: id ut velut alae expansae videantur, ac (uti in Abiete & Pino observare est) sursum versus magis magisque gracilescant frondes. Lignum albicans, molle, cortice glabro, atro-viridi variegato, inodoro atque insipido obductum.

Radix albicans, cinereo & glabro cortice recta, fibris suis non late per terram diffunditur, sed profundius ei inhaerent: sapor viscidus & unduosus, odor nullus.

Folia longis, rotundis, glabris, necnon rubicundis petiolis plura simul juncta, ac in orbem expansa inhaerent, oblongo-teretia, glabra, densa, longitudine spithamam, latitudine duas circiter pollices aequantia, virore nitenti.

Flores

Flores inodori ac insipidi, plures simul juncti, rufi, rotundis ac hirsutis petioli, ramis lignosis inherentes, atque *ex calyce* crasso, viridi, in quinque lacinias scito prodeunt, quinque subrotundis, densis, intus lanuginosis, extus glabris, nitentibus & albicantibus foliis constantes, quinque in medio terentibus, crassis, albicantibus *femina*bus, flavescentibus, falcatis ac divisis *epicibus* eleganter ornatis, mediam floris cavitatem & umbilicum occupantibus; inter quæ *stylus* prodit, flavescente globulo dotatus.

Fructus oblongo-rotundi sunt, quinque angulis levioribus sulcati, cortice primùm viridi, glabro ac nitente, dein rufo, scabro ac duro, obducti, intus in quinque loculamenta, alba ac nitente lanugine, seu gossypio referta, divisi. Intra quam lanuginem, dehiscente demum fructu, numerosa oblonga *femina* rotunda, glabra, nigricantia. Hujus vero arboris fructibus maturis pleræque ejus decidunt frondes, quo tempore folis fructibus ornata est arbor.

Provenit ubique in *Malabar*. Semel in anno, viz. Januario & Febuario mensibus fructum fert. Martio autem & Aprili denuo frondefcit & floret; atque sata feminibus 40 annos non raro frugifera manet.

Fructuum horum lanugo seu gossypium colligitur, ex eoque lectuli & pulvinaria fiunt que summam ob molliem plura æstivantur. Bontius lanuginem hanc propter brevitem carminari non posse ait, ideoque nec lintea inde texuntur; facillimè flammam concipit. Flores fructuque teneriores in cataplasmati formam confusi, ac capiti impositi cephalalgiam & vertiginem tollunt.

Hujus arboris fructum esse quem describit & depingit *Clajus* Ext. l. 1. cap. 14. minimè dubito. *Folia* tamen arboris à Franc. Rodriguez nimis angusta describitur. Et *Sebaldus* de Wert apud *Clajum* loco citato arboris quas observavit similem fructum gerentes in *Guinea maritima* ampliora habere *folia* affirmat. Forte *Javanensis* foliorum angustia à *Gumensis* differt; imò utraque diverfitas habetur in Hort. Acad. Lugd. Bat. Herman. Cat.

Pag. 1066. adde, Bammia ex Surinam *Urtice* foliis D. Plucknet.

Pag. 1067. lin. 1. D. Hermannus Quingombo I. seu Alceam mulchatam Pisonis, quæ Alceæ hirsute flore flavo & semine molichato *Margrav.* eadem est, ad speciem nostram tertiam seu Alceam Ægyptiam villosam C.B. refert: & certè ei simillima est, si non planè eadem. Descriptio-nes per omnia non conveniunt, ut conferenti patebit.

Pag. 1069. pro *Synonymo* tertie Speciei adde,

Althæa arborea Indica Populi folio, flore ephemero Herman. Cat. Hort. Lugd. Bat.

Pag. 1070. Pro *Synon.* decemquaginta Speciei adde,

Althæa arbor Indica Tiliz folio, flore ephemero Herman. Cat. Hort. Lugd. Bat.

Ad finem Capituli 10. de *Althæa* Indica addantur Speciei sequentes.

Althæa Indica fusciculis parvis, folliculatis ramulis affixis D. Herman. Breyn. Prod.

Item,

Althæa Orientalis *Pernambucensis* foliis latioribus & rotundioribus D. Plucknet.

Item,

Althæa Indica *Bryonia* folio ejusdem.

Alcea Indica fruticosa flore coccineo petalis crispis.

Ain-Parisi H. M. P. 6. T. 43. p. 73. An *Rosa* Batavico-Indica inodora, seu *Malva* frutescens Bontii?

Frutex est *Bem-Parisi* planè similis, & nonnisi arte aut culturâ in arborem adolefcit. *Flos* tamen simplex, coccineus, intensè rutilantis coloris, in eo differt, quod quinque confiat petalis latioribus, rotundis & crispis, circa ungiculos rubenti macula confertis. In quinque pappi, villosa, filamenta, quæ capitulis è fulco gaudent purpureis disperitur subpurpureis *stylis*, qui in summitate multis *femina*bus, semilunatis *epicibus* exornatis circumregitur, intrâ verò, si flos plenus fuerit, petalis interioribus.

Ob florum gratiam per totam Indiam in hortis colitur: estque longæva, & ubi octo vel decem annorum complevit ætatem flos è simplici evadit plenus, quo Ethnici utuntur in ceremoniis.

Contrita folia atque ex aqua exhibitâ iis qui ex variolis febriunt, eorum copiosam inhihent eruptionem, præcordiorum temperant æstum, cum butyro nimium menstruum fluxum; Ex oleo cum foliis *Curumuli* cocta unguentum præstant vulneribus aptum. Ex floribus gemmis decoctum mulieres reddit steriles: ipsæ autem oculis illis ophthalmiam tollunt. At flores aperti, recentisque ex butyro triti aphthis mederi incolis dicuntur.

Hanc speciem D. Commelinus pro *Rosa* Batavico-Indica inodora seu *Malva* frutescente Bontii lib. 6. cap. 4. habet qui à nobis lib. 12. cap. 9. dubitanter ad *Althæam* refertur.

Bontius in febribus continuis fe aquâ ex hujus floribus destillata ad somnum conciliandum pro frontali usum esse scribit.

Althæa Indica *Gossypii* folio, *Acetose* sapore Cat. Lugd. Bat. Herman. *Alcea* acetosa trifido folio India Orientali Breyn. Prod. 1.

Herm.

Radicem habet fibrosam, albicantem, singulis annis pereuntem: Caulem tripedalem, viridem, glabrum, aliquando angulosum, ramotum, in fila ductilem: Folia trilobata, late viridia, forma & magnitudine ad *Gossypii* folia accedentia, longis innixa petiolis. Ad horum sinus prodeunt flores, ex brevissimis pediculis ampli, rosei, incarnati, ex quinque petalis in basi arcu junctis, & intermedio pistillo racemolo concolore exstructi. His subjicitur calyculus quinquefolius; ex quo post florum exanthefin prodeit capsula membranacea, oblongo-rotunda, pentagona, quinque intus locala-mentis donata, in quibus *femina* compressa, ex rufo spadicæa congenerum mora.

Folia

Folia subacidum & leviter viscosum præbent saporem. Caudex non minus quam apud nos Can-abinum in fila ducitur, & ad fumes extendos ulipatur. Hinc in agros & hortos Indorum quo-tannis fertur. In Horto Reverendissimi Eusepii Londinensis cultam vidimus.

Hujus & alia datur species, à Garcia ad Horti Bange dicta.

Althæa Indica *Vitis* folio, flore amplo flavo pendente Herman. Hort. Leyd. *Althæa* Indica non spinosa flore amplo, pendulo, flavo Breyn. Prod. 2.

Ex radice alba lignosa protrudit *caules* modo unicum, modo plures, bicubitalis, lignosos, rectos, glabros, aliquando subhirsutos, imò pariter rubentes, summa viridantes, in multos ramos brachiatos. Cum his simul exurgunt *folia* longis infidentia petioli, tribus quinque segmentis divisa, foliis *Vitis* haud abimilia, sed rigidiora, crassiora, aliquot venis ac insignibus nervis donata. Ad alarum summities prodeunt breves, tenuissimi pedicelli, quibus nolarum instar appendunt flores, ampli, *Rosæ* minoris magnitudine, ad Solem aperti, cæteroque clausi, quinque petalis flavescentibus, un-gibus violaceis holosericeis, in fundo junctis conflati, prominente è medio pistillo, copiosis apiculis punicis eleganter paniculato. Floris basin tegit calyculus parvus, in quinque profundas, acuminatas, viridantes crenas, quasi totidem foliola dissectus. Huic verò incumbunt quina aut septena angustissima feracea foliola stellatim decussata. Floribus emarcidis succedunt *capsula* membranacea, duricula, subhirsuta, ex quinque sulcis vel alis & totidem loculamentis constantia, in quibus continentur *femina* compressa, fulva, reniformia, congenerum more.

Ex feminibus in insula *Zeylona* collectis germinavit. Idem in locis ubi hæc provenit invenitur & alia species foliis asperis profundè lacinatis, folio-rum Cannabis instar, lapidis acidi; caulibus aduncis hamis undique armatis, cæteris verò paribus superiori similibus.

Bontius l. 6. p. 113. hanc alteram speciem videtur descripsisse *Acetosa* Indice nomine.

Folia si mathectunt, acetosam planè sapiunt nisi quod gustui pinguis quiddam & glutino-sa representent. Quod addit semen ejus instar *femina* Cardui Benedicti spinulosum esse non capio, nisi feminis nomine vasculum feminale intelligat.

Qualitate est frigida vergente ad siccam. Malai & Bengalenses & cæteri Mauri eam in edulis *Vitis* & pro olere reponunt. Herba hæc quoque in frequenti usu est pro topico medicamento. Conte-runt quippe folia super lapidem marmoreum cum scobe ligni Santalini, & intinctos pannos capiti imponunt mixto oleo Nucis Indicæ & aceto in doloribus capitis liliosis. In febribus ardentibus etiam & phrenitide aduodum frequent in usu est.

Alcea Indica *pinjia* magna flore ex albidio flavescente D. Comelin. *Narinaria* Poullii H. M. P. c. T. 44. p. 75.

H. M.

Rubi more luxuriat frutex iste, cauliculis rubescentibus, spinis ejusdem coloris licet interab-icent, perquam acutis obtusis. *Folia* crassa, oblonga, in tres cuspidatas lacinias, quarum media protenditur, divisa, villosa, alpera, in oris serrata sunt: horum ternæ fenticolæ, & viridi rubentes costula in parte supina, ubi quoque prouberant, spinis carentes, in prona magis eminent. No-velle hæc teneraque folia non inciduntur, ast in calpidem exeunt, quæ quo vetustiora èo profundius inlescant. Flores ex albidio flavescentes, petiolis qui juxta foliaceorum furculorum exortum pro-deunt, adherent triuncialibus: quinque constantes petalis, leviter crispatis, venis prominentibus striatis, maculis autem grandiculis è rubicundo obscuris, quæ circum oras exterius apparent, inter-finctis. Exurgens spissus rubicundulus *stylus*, in ambitu staminulis rubris, quæ majuscula è croceo rubra habent capitula circumdatur, & in summitate quinque dividitur. Florem involvens perianthium quinquelacinatum, pilis candidis, oblongis, rigidis asperum est, hœcque decem, longi, angusti, pilosi, cubitali modo inflexi ungiculi coarctant. Olor ipsis nullus. Floribus deciduis *capsula* succretunt *femina*bus, conicæ, pilis candidis villosæ, perianthii foliolis obiectæ, quæ siccefactes in quinque conceptacula sequeuntur, quorum in singulo *femina* intersepimento mediastino inheret. Folis ac floribus nunquam denudatur.

Per universum *Malabar* regnum in locis arenosis plurimum est. Folium hujus fruticis oculorum pterygio impositum, submovet. At ex foliis hîcæ adjectis Pi-peri, Zinzibere, Lactæ, Nucisque Indicæ succo expressis liquor resistit fluxionibus. Plantæ pedis afftus balneo ex radice parato facile discuntur.

Althæa Ricini folio *Virginiana* Herman. Cat. Leyd.

Herman.

Enata est feminibus ex *Virginia* delatis Planta humanam altitudinem multum excedens, ex cu-jus radice libico simili, pallida, longè lateque repente, perenni, gustus viscosi assurgunt *coliculi* glabri, viridantes, frequentibus alis lubinde divisi. His adstant *folia* longis fustula petioli, Ricini æmula, ternis quinque, mucronatis & circa marginem crenatis lobis dissecta. Ad horum exortus cellos tenuissimos divaricat, quorum singuli sustinent ex calculo videntur quinqueferam crenato *florem* parvum, candidum, quinque carinatis petalis in basi junctis contractum, medium occupante columellâ racemosa, innumeris violaceis apiculis exornata. Flore discisso sequitur *capsulam*, quinque exiguis membranaceis, angulosis, arcu incnem conjunctis & in acuminatum apicem comitibus thecis sformatum; quibus singulis includitur *femina* unicum, parvum, spadicem, reni-forme.

Y Y Y Y Y Y Y

A. J. J. J. J. J. J.

Adamoe H. M. P. 4. T. 2. p. 35. *Alcea Indica arborea pericarpio carneo in plura locula-
menta partito.*

H. M.

Arbustula est humilior, septem circiter pedes alta; caudice albicante, variis ramis in orbem dif-
fusi donato, qui corne scabro, primum viridi, dein furvo obducti sunt. *Radix* albicans, cinereo
cortice tecta, odoris gravis, saporis undulsi. *Folia* oblongo-rotunda, crassa, densa, line ordine,
brevibus ac nodosis petiolis circa reneriores ramulos proveniunt, longitudine spithamam, latitudine
palmarum superantia, superne atroviadrata, inferne è viridi rufescentia, tactu nonnihil aspera, à me-
dia illa crassa, albicante costa plures nervi minores superiora versus deferuntur, acutium in se in-
vicem coeuntes: odor sylvestris, sapor subastringens. *Flores* elegantes, purpurei, nitentes, rosis haud
abimilis, rotundis & hirsutis petiolis, numeroi circa ramulos proveniunt, ac sex septemve, mollibus,
subrotundis, expansis, ac nonnihil crispis constant foliis; necnon calyci lato, profundo, crasso, ac
rugoso, subviridi, in sex septemve lacinias, acuminatas stelle in modum secto, inhaerent, qui
plurima insuper emittit *filamina* surrecta, inferne albicantia, superne rubicunda, flavescens, ni-
tentibus, ac planis apicibus ornata; inter quæ *stylus* prodiit acuminatus, inferne rubicundus, superne
viridis: sapor suballus & subastringens, odor nullus.

Fructus floribus succedunt inodori, inlpidi, rotundi, viridi-fusci, nitentes, in vertice oblongo
stylo dotati, ad basin vero calyce plano, crasso, ac viridi excepti, qui cupides suos late extendens,
ac exteriora versus reflectens, stellam quodammodo refert, intus porro carne albicante repleti, intra
quam numeroa latent *semina* plana, Malva semini haud abimilia, sex septemve localmentis,
membranaceis, quibusdam pelliculis à se invicem sejunctis, concludi.

Crescit frequenter locis arenosis & petiolis in *Mangatt* & *Crangano*, præsertim circa flumina
ripas, Julio & Augusto mensibus floret, fructuque ferti Novembri & Decembri. Viret tamen per-
petuo, ac diu superites manet.

Ex arboris radice in aqua decocta gargarisma conficitur, quod palati orisque ulcusculis, necnon
quibuscunque faucium affectibus medetur. Ex eadem radice decocta & dein confusa cataplasma fit,
ac exteriora versus reflectens, stellam quodammodo refert, intus porro carne albicante repleti, intra
quam numeroa latent *semina* plana, Malva semini haud abimilia, sex septemve localmentis,
membranaceis, quibusdam pelliculis à se invicem sejunctis, concludi.

Katon-Adamoe H. M. P. 4. T. 2. p. 47. *Alcea Indica arborea elatior pericarpio carneo sub-
aspero.*

H. M.

Præcedentis species est sylvestris & major, altius namque excrevit.
Ab ea differt quod folia & rami lanuginosi sunt ac hirsuti quod florum mediam cavitatem &
umbilicum quingue tantum *filamina* surrecta, candida, rubicundis *apicibus* ornata occupant, inter
quæ *stylus* prodiit albicans, acuminata bifido: denique quod fructus pilis centissimis subasper.

Nascitur locis montanis in *Malâ* & *Pogæ* provinciis Malabar, Maio, Junio & Julio mensibus
floret, Decembri vero maturus fert fructus, viret autem perpetuo.

Ex foliis hujus confectus cum Nucis Indicæ aqua emplastrum conficitur, quod bubonibus Veneris,
aliisque glandularum tumoribus impoffitum medetur.

Pag. 1084. post lin. 6. add.

Arbustula usque minima, folio inferius venoso & incano, flore suave-rubente Cassia Herman. Cat.

Herman.

Diffrimatur à præcedente foliis longioribus, inferne venosis, nonnihil incanis, superne viridi-
bus, summis marginibus crenatis: *Floribus* quinvis vel septenis, coloris suave-rubentibus, quasi in una-
bella caulis fastigio insidentibus.

Pag. 1089. Nona Apocyni species add.

Synonym. & Descript. Apocynum Novæ Angliæ, subrotundum, tuberosa radice, floribus Aurantiis
Herman. Append.

Radice constat tuberosa, pugni magnitudine, carnosa, nodosa, paucis fibris vestita, solo aridiori
commiffa hyemem superant. Ex qua sub æstatis initium assurgunt aliquot *Stolones*, altitudine pedali
aut cubitali, rotundi, striati, herbacei, parte qua Sole illustrantur subrubentes. Hi adherent folia
sine ordine, modo bina sibi opposita, modo solitaria, semidigitum longa, ungium lata, ad radi-
cem minora, in progressu vero majora, rigidiuscula, in parvum obtusum mucronem abeuntia,
supra & virore nigro splendentia, infra pallida, subhirsuta, venosa. Ramorum fastigia sustinent
flores, in umbellam congestos, Apocyno Canadensi Syriaco minor Cornuti formæ & magnitudi-
ne similes, elegantissimi Auranti coloris. Hi antequam perficiuntur exigua, oblonga, crocata,
angulosaque capitula mentiuntur; dehinc verò in decem petala finduntur, quinque externa
longiora, tenuiora, deorsum flexa, totidemque interna breviora, crassiora, erecta: è quorum fin-
guiferum basi exit itaminulum concolor, tenuissimum, apiculo destitutum. Medium occupat pallide
flavescens capitulum, quinquangulum, structura valde eleganti. Fructum nondum videre contigit.
Turget succo viscido, lento, in viridi pallescente, sapore acri, amaro, nausoso.

10. *Apocynum Americanum foliis Juglandis quod apud D. Plucknet sicum vidimus.*

11. *Apocynum*

Locu
Temp.

Viret.

Locu
Temp.

Viret.

11. *Apocynum humile aizoides foliis erectis Africanum* Herman. Hort. Leyd. *Fritillaria crassa*
Promoti. bonæ spei Stapel. not. in Theophrast. hist. p. 335.

Herman.

Locis montosis, saxosis, præruptis ad Prom. B. sp. luxuriant è radice exili, alba, fibrosa *cauliculi*
modò humi prostrati, modò oblique ascendentes, spithamam & amplius longi, valde ramosi, digitum
crassi, aphylli, late viridantes, ingruente vero tempestate rigidiori ex livore ad purpureum vergentes,
propemodum trigoni, denticulati & circumquaque brevibus, crassis, obtusis quasi aculeis, seu
prominentibus dentibus, angulorum præruptorum rupium instar, stipati, succo viscido, acri, amaran-
to, virolo & nausoso turgent. Ad dentium sinus prodiit pediculus digito brevior, tenuis, pallide
virescens, vel ex livido purpureascens, communiter in tres, rarò in quinque foliaceos cupides abiens,
sustinens *flores* amplum, flavum, monopetalum, crassum, quinque acuminatis lacinias expansum, for-
tis glabrum, viridantem, quinque purpureascentibus per longitudinem stris inscriptum, intus tena-
cem, coriaceum, rugosum, flavescens, puniceis maculis eleganter conspersum, odoris foetidi,
viperini: Ex hoc protuberat umbilicus orbicularis, ejusdem cum flore consistentiæ & coloris, occu-
pans fermè mediam floris partem, cujus centrum concavum tegit stella, quinque radiis compressis
puniceis in extremo bifidis lividique constructa: huic insidet brevissima crassiuscula columella,
emittens in imo radios quinque, teretes, rigidos, pallide puniceos, in summo totidem alios, brevissi-
mos, concolores. *Flores* decemum longius spithamam, erectæ, virides, spithamam longæ,
digitu crassitie, includentes Apocynorum more *semina* orbiculata, compressa, tenuia, marginibus
crassiusculis, castanei coloris, imbricantem incurbantia, quibus lingulis insident flocci ferici-
endi, candidi, ad solem aureis micis fulgentes.

Culturam exigit quam Opuntia spinosa. Solem aurantiacè calidiorem amat, septentrionalem
verò & hyemale frigus in tantum reformat, ut illico livescat, arefcet & pereat. Propagatur tam
semine quam avulsis ramulis in terram depactis.

Virtutem possidere cum Apocynis communem indicant acris, amarus, nausosus sapor, & virosus
odor.

12. *Apocynum Americanum arborecens filiqua maxima* Herman. App.

Herman.

Folia palmum amplis, mucronatis, è regione oppositis, longis pediculis appendis feminibus è Suri-
nama missis prodiit. Semina erant membranacea, compressa, fusca, cum alba lanuginosa cesaria.

Pag. 1090. *Ad Caput de Asclepiade add.*

Asclepiadi affinis filiqua foliaceis pappo destituta D. Plucknet.

Pag. 1098. *Ad finem Capitis de Blattaria addend.*

Blattariam Zeylanicam flore amplo miniatu Herman. Cat. Hort. Leyd.

Eadem pag. Oxy. sive Trifolii acetosi specibus add.

Trifolium acetosum corniculatum lateum majus rectum indicum seu Virginianum Morif. hist.

Hujus cauliculi recti sunt, seu rectè ascendunt ad pedalem altitudinem: Folia, flores & cornicula
seu filiquæ pentagonas, Oxyos luteæ minoris repentis quoad omnes suas partes multo majora, aliis
similia fert.

Pag. 1100. *Ad finem Cap. XV. de Nummularia addatur*

Nummularia rara Norvegica flore purpureo Bartholin. A. & Med.

Pag. 1101. *Ad Cap. XVII. nota.* Nonnulli Violæ aquaticæ duplex genus distinguunt, Alterum fo-
lio latiore, quod jam descripsimus; Alterum folio angustiore, Milletolium aquaticum equilei folio,
caule nudo C. Bauhino dictum; cujus hoc in loco mentionem non fecimus, si non invenissem in
Cat. Hort. Lugd. Bat. à P. Hermannò edito.

Pag. 1103. add.

C A P. XXIII.

A 1. *Cuscuta* Park. major C. B. *Cuscuta sive Cassutha* Ger. *Cassutha sive Cuscuta* J. B. Dodder.
Anomalis accenseri potest, vel monopetalæ flore setapetaloidæ.

f. B.

A Lienæ quadræ affecta nunquam non parasitatur Cassutha, ingrata hospes, quippe quæ herbas
fruticè quos semel arripuit longissimis itaminibus claviculari rubentibus tam arcto nexu
complectitur, ut eorum genus defraudet, subducente alimento eos penitus enecat, nullis
postquam in alium concendit mixta radicibus, quibus tamen primulum erumpens haudquaquam de-
stituitur. *Folia* ei omnino nulla. *Flores* ad intervalla glomerant, caules non ambiunt verticillatim,
sed ad unam duntaxat eorum partem vergunt; singuli autem quatuor foliolis acutis crassis & fliccu-
latis constant; intus flamma totidem medium florem occupant. Ad singulos florum glomerulos ap-
ponitur foliolum minutum membranaceum, quinque à signis illis, ubi flores nascuntur caules ramos
menia jun-
fundunt.

Ceterum planta hæc proluxa & verbosa descriptione non indiget, cum ab aliis quibuscunque abundè distingua-
tur in eo quod foliis caret, & postquam succrevit etiam radice, longissimè tantum filamentis constans, quæ
plantis conquis se circumvolvunt & adherescit, alimentum inde exegens. Semina rotunda, Papaverinis
magnitudine paria.

Y Y Y Y Y Y Y

2. Epitly-

2. *Epithymum fuscum* minor C.B. *Cassia minor* Dod. *Cassia* Park. qui duas species non distinguit.

An hæc species differat à precedente merito ambigitur: nobis nondum constat. Certe quæ in Officinis habetur *Cassia* filamentis constat multo tenuioribus, quàm quæ apud nos passim sponte provenit; & tamen Parkinsonus affirmat eam quæ Vicie innascitur frequentissimam esse circa Londinium, indeque Pharmacopœia nostra præcipue suppleri. Ex forte tenuitas apparentis exsiccationi debetur; potest etiam planta ipsa pro sterilitate foli, aut plantarum quibus adheret naturâ, vel maior vel minor evadere.

Cassia è femine in terram deciduo se quotannis renovat: Cùm tamen adoleverit radix penitus marcescere dicitur, plantaque ipsa ex stirpibus quibus adnascitur totum suum alimentum exlugere. Verùm ex accuratior observatione D. Sam. Dale, Radices, quæ longæ sunt & fusi coloris, non ita statim intereunt. imò (ut ei videtur) non intereunt omnino, sed plantam ipsam propagant: quavis verum sit ex Parkinsoni & nostra observatione si semen in fideli ferat emergere quidem plantulam, sed brevi radice perire, si non sint in propinquo stirpes quibus inrepat, unde proculdubio alimentum saltem alimenti sui partem inde exigit. Ex eisdem penitus Botanici observatione Flores *Cassie* monopetalis sunt in quatuor (rarius quinque) segmenta brevia acuta divisi, colore albo, calyce viridi fusculeto in quatuor pariter segmenta diviso excepti: quibus succedunt valcula seminalia rotunda singula quatuor femina oblongo-rotunda [Parkinsono Papaverinis duplo majora] continentia.

3. *Cassia Americana*, super arbores se diffundens; *Cassia trichodes dendigena*, arboribus innascens ex terra Mariana D. Plucknet.

Hæc super arbores latè se extendit veli instar, tenuibus filamentis, ramosis, variè implexis, & dependentibus. De flore aut femine nihil aovimus. Gratum bobus & vaccis pabulum esse ferunt. Vidimus primò apud D. Gul. Coartine, deinde apud D. Leon. Plucknet.

Cassia Linum & Legumina in quibus copiosissime sèpenumero apud nos provenit, vel stragulat penitus & corrumpit, vel certè humi deturbat & alimentum fraudat, unde non immerito à nonnullis *Oryzanche* dicitur. Hinc in Suffexia & alibi rusticis & agricolæ eam execrantur, odiosis nominibus *Yeli-weh*, id est, Inferni herba, & *Devils gulf*, id est, insectina Diaboli eam appellantes. Plantarum quibus innascitur temperamentum participare aliquatenus creditur. Sic humidior est quæ Lino implicatur, quæ Genistam superat urinas potèntius movere, adstringendi facultatem adinxtam habet quæ Rubiæ infidet. In occidentalis Angliæ quæ in urtica nata est urinis potènter eliciendis efficacem experimento suo confirmant incolæ, adnotante Lobelio & post eum Parkinsono. *Cassia* humorum melancholicum blandè purgat. Utis est in cabie, ictero nigro, obstructionibus hepatis & lienis. In fomentis, deflectionibus & balneis indurator ad quasvis melancholicas affectiones Regiùmque morbum inveteratum præstantissima habetur.

- Pag. 1106. Adde *Lilium Persicum minus* Dodart. Mem.

- Pag. 1109. Cap. 4. Ad *Lilium Americanum Acadense flore rubro punctato* D.M.

- Pag. 1110. lin. 8. Add.

Alcool Antherarum Liliorum alborum in diuturna urinz suppressione unico olim profuisse recordatur. Hagendorn. Cynosbatol. pag. 48.

Ad dolores post partum. R. Olei Liliorum $\frac{ss}{j}$. Laniæ succidæ eo imbutæ calidè ventriculo supponantur. Est singulare remedium inquit Matth. Chelcan. Habui à D. Hulse.

- Lin. 19. Post secundam *Lilii* speciem pro tertia add.

Lilium lato caule multiflorum Cat. Hort. Reg. Parisi. *Lilium* album Syriacum Rauwolfii $\frac{f}{j}$. B. D. Hermannus diversum facit à *Lilio* albo Constantinopolitano Sultan *Zambach* dicto *Clus*. Nobis varietas tantùm esse videtur.

Lilium Canadense imperfectis floribus & irregularibus multis albis *Morif. bist.* anomala & monstrosa planta esse videtur.

Pag. 1117. lin. 4. Incipientem cancrum Cepa bul cineribus cocta & applicata aliquoties sanasse perhibetur.

Contra colicum dolorem remedium insigne. R. Cep. incisi. & rad. Raphani $\frac{ss}{j}$. Zingib. Nucis moschate ana $\frac{3}{4}$. Coque in vini albi $\frac{ss}{j}$. ad $\frac{ss}{j}$. Cape $\frac{ss}{j}$. ineunte paroxysmo, & deinde quando opus fuerit. Habui à D. Ed. Hulse.

- Pag. 1127. Addatur,

Narcissus Zeylanicus flore albo hexagono odorato, Lunala *Zeylanensis* Herman. App.

Huic subternitur bulbos oblongo-rotundus pallidus, sub corticibus suis lanuginosus, folia promens *Narcissus*, att breviora. Ad horum latera affurgit thyrus levis, crassitudine clami, proceritate dodrantali, in cuius apice turgit vagina membranacea, excludens *floræ* unicum hexagonum, monopetalum, candidum, odoratissimum, sex foliaceis, dorsum flexis, circumatque lacinis distichum. Medium occupat calyx 12. per ora venis incisus; ex quo productus stylus cum sex subalbidis filicatis staminibus in luteos apices definitibus. Sequuntur *semina* fusca angulosa in valculo tricapulari, more congenerum. Minor hujus *Narcissi* species à maiori differt parvitate omnium parvitate, ali-quando etiam florum lacinis minus contortis, & per ora pallidè cœruleâ lineâ virgatis.

Pag.

- Pag. 1143. Ad finem Cap. III. add.

Lilium Africanum humile longifolius foliis polyambis, saturato colore purpurascens Herman. Cat. Append. *Lilium idem diluto colore purpurascens* ejusdem.

Bulbus huic rotundus, magnitudine & formâ *Lilium Spharicum* adequans, cuius duris membranis corticibus, ex quibus focus componi videtur, lanosâ pallida filamenta intertexta sunt. Folis viget totâ æstate sphericis paribus, sed proventus prolixiori lami tacentibus. Septembri mense erigitur scapus prope palmaris, in viridi puniceus, è cuius bifida membranacea vagina funduntur deni, aliquando vicenarii flores, in orbem diradiati, hexapetali, forma & colore *Narcissi* Lilaceo Ferrarii pares, magnitudine verò inferiores, odore *Hyacinthum* racemulosum *Adonis* *vari* *Dipadi* dictum emulante, Alterius flore purpura saturatiore, Alterius verò dilutiore gratissimè rubente. A floribus interitu apparent valcula oblonga, trigona, tricapularia fœta seminibus.

Lilium Zeylanicum umbelliferum & bulbiferum, Tolabo *Zeylanensis* Herman. Cat. App.

Herm.

Ex hujus bulbo, oblongo, albedo, lanuginoso affurgunt folia *Narcissina*, lata, glabra, plana, carinata & flexuosa; inter quæ attollitur thyrus nudus, rotundus, bipalmis, cuius summum caput coronatur *florum* fœnis novenis pro ætate plantæ aut foli ubertate, modo paucioribus modo pluribus in umbellam congestis, omnibus simul è vagina membranacea, bifida prorumpentibus: Singuli verò sex candidis angustis longius petalis constituntur; in quorum medio prominet *stylus* cum sex albidis staminibus in verticillis flavescens farinaceos apices definitibus. His deflexis succedunt in conceptaculis trigonis, tricapularibus *semina* fusca angulosa, quæ in bulbis grandæscunt, conceptacula drumpunt & germina protrudunt. Eadem femina bulbacea observantur in *Lilii* *Sphæricis*, *Silyrynchis* nonnullis, aliisque hexapetalis bulbosis Indiciæ Africæque.

Pag. 1151. lin. 6. Succum inspissatum bulborum Tuliparum ferunt inficere nigerrimo colore, qui nulla arte elui potest. An ergo cùm in Oriente Tulipæ sponte nascantur in massulas planas morfelliformes cum redactum ita temperare norunt Chineses, ut iis atramenti scriptori vel rubricæ fabrilis loco madefactus interserviat, aut eodem mappas Gossypinas colorent, aut illius beneficio alia pigmenta ita preparare docti sunt, ut elui nequeant, aut aplicationi expostæ telæ Gossypinæ minimè decolorentur. S. Pauli quadr. Bot. Cl. 2. p. 133.

- Tulipa serotina ramosa maxima, flore simplici, sinbiato, flavo-vario Herm. Cat. Hort. Leyd.

Herm.

Hujus bulbus emittit caulem pede alciore, robustum, incano madore pubescentem, & in tres, quatuor, pluresve ramos divisum. Singulis infidet *flor* amplus, in viridi rubro auroque eleganter variegatus, & multiplicibus petalis modo planis, modo fimbriatis, Rose vel *Pæoniæ* in modum dispositis rebus. Huic æstate ferventiori succedit aliquando *capitulum* oblongum trigonum, cæteris Tulipis majus & robustius, quod dehiscens in tribus loculis sex seminibus ferens ostendit more congenerum. Cauli verò ac ramis adstant folia lata, firma, erectiora; qualia fert Tulipa serotina *semina* *semina* *Clus*. cum qua hæc planta folis exceptis floribus omnino convenit.

- Pag. 1152. Pro Ornithogalo spicato ostavo interseratur

Ornithogalum Indicum spicatum flore lacteo magno, folia Cepæ fissulosa D. Plucknet.

- Pag. 1155. Ad finem Capituli de Ornithogalo add.

Ornithogalum Africanum luteum odoratum, foliis Cepæceis, radice tuberosa. Herm. Cat. Hort. Leyd.

Herm.

Huic subest radix ampla, tuberosa, nonnihil depresso, sessilis, pugni magnitudine, coloris flavescens, folia promens longa, fissulosa, cepacea; Flores in spicam congestos, hexapetalos, luteos, odoratos, à quibus profluit *flamma* concoloria, lanuginosa tomento obita. Sequuntur *semina* more congenerum in valculis tricapularibus.

In udis petrosi Promontorii Bonæ spei provenit.

Less.

- Pag. 1164. Ad finem Capituli de Hyacintho add.

Hyacinthus Africanus tuberosus flore caruleo umbellato Breyn. Prod.

Breyn.

Radice habet tuberosam, fœtèntè mœnini, albam vel cineream, fibris crassis & longis inâ basi diffusam. Folia virentia, oblonga, Hyacinthi Orientalis & *Lilii* *Narcissi* Indici Ferrarii medium faciem obtinentia. Caulem rotundum, nudum, sesquipedalem & alciore haud crassum, in cuius apice 10, 12, nunc plures nunc pauciores flores Hyacinthi Indici tuberosi & effigie, & magnitudine nascuntur, umbellatim autem dispositi & cœrulei pulchri coloris. Fructus forma me later.

- Pag. 1170. Gladiolus Ethiopius flore miniat Hort. Reg. Paris. q. an à precedenti diversus? Add.

Gladiolus max. Africanus Bartholin. Act. Med. Hafn.

- Pag. 1172. Ad finem pagine add.

Colchicum biflorum seu vere & autumnum florens an à Colchico verno Camer. differat considerandum proponit J. Babinus.

Yyyyyyy 3

Pag.

quando. Excellens est remedium, inquit Liber arcanorum. *Celsus*. Transmisit *D. Huls*.

Ad sudorem provocandum in febribus. R. micrum Panis communis q. l. Calefact. in MB. & irroretur vino Hilpanico & aqua Theriacali, deinde applicetur suris pedum & post horas septem removeatur. *Idem*.

Pag. 1345. Ad finem paginae addde,

Pulpa Pororum allatorum comminuta & mixta cum aqua fontana, aut Cerevisia tenui non lupulata, deinde syrupo violarum edulcorata & pota ad stranguarium valet.

Ad tonum nervi aut tendinis laxum, & dolorem in quavis parte. R. duas quartas Cerevisiae optime, veteris, ad Olei aut extracti confitentiam decoque, eoque partem affectam frequenter inunge.

Pag. 1246. Ad finem capituli de Hordeo addde, In Historia nescio quomodo omisum est Hordeum nudum seu Gymnocriton. J. B. quod sic describit. Hujus spica Hordeaceam imitatur horrido aristarum barbitro, at vero grana rufescentia, urina, acuta, una facile sulcata, ex adversa partis mucrone germin longiusculum ostentantia, glumâ simplici obvoluta levi etiam digitorum attritu facilius quam Triticea exiliunt. Siquis autem verum ordo observari possit quatenus si videri possint, porro folium larum, milium calamos amplectitur.

In Catalogo Horti Edinburgici Sutherlandii; & Hort. Acad. Lugd. Bat. habetur Hordeum nudum. Quomodo hoc differt à Gymnocritio five Hordeo nudo J. B.? Zeoppyro seu Tritico-Spelo C. B.?

Pag. 1251. post tertiam Mili speciem addde,

Milium Indicum Arundinaceo caule, granis flavescentibus Herman Cat. Hort. Leyd. Frumentum Indicum, quod Milium Indicum vocant C. B. Theat.

In septem pedum altitudinem affurgit culmo Arundineo, digitum crasso, quem à geniculo ad geniculum involvunt folia frumento Indico angustiora & longiora, lineâ albâ per mediam longitudinem notata. In summitate erigitur juba dodrantalis, pugni crassitudine, multis paniculis, strictius invicem junctis coacervata, flori lanugineos pendulos Mili instar flavescentes profertens; quibus defluentibus succedunt grana copiosa, rotunda, nitida, dura, pallida, farinacea, magnitudine Orobis; singula insident calyculis bifidis, parvis, nigris, splendentibus.

Milium Indicum Arundinaceo caule, granis nigris ejusdem ibid.

Herm.

Hoc cum priore convenit crescendi modo & forma, ita tamen ut grana ferat nigra, lucida, in fummo nonnihil tomentosa.

Utrumque Milium quamquam in utraque India omnium frugum fertilissimum sit, satum tamen in hortis nostris difficulter ad frugem perducitur.

Pag. 1252. Capituli de Mili Arundinaceo addde,

Milium maximum Indicum. Lito-permum Arundinaceum aliud, Tezcuitlapil xocbil Hernandez. p. 282. Milium Solis Bonitii, p. 152.

Hernand.

Folia fert Arundinacea, fructum initio candidum & gemmantem, tandem nigrum, & nitidum & precariis vocatis globulis perispermum. Quamvis calidis maxima ex parte locis nascatur, frigida tamen & temperata non refugit, translatus jamdudum in Hispaniam. Tumores praeter naturam repellit. Valet etiam adversus renum & vesicae affectus.

Pag. 1263. Graminis Loliacei hac effat speciem in pratis observavimus spicis partialibus totalem componentibus angustioribus teretioribus nec ita compressis, longioribus etiam, quam in vulgari, inferioribus non sessilibus in alia fere sine cujusdam folioli, sed longis pediculis insidentibus; aliae adhuc differentiae observari possent.

Pag. 1266. Ad finem Capituli VIII. addde,

Gramen Alepcurvum Indicum maximum.

Culmis affurgit bicubitalibus aut tricubitalibus, Spica tres uncias longa, teres, Graminis typhini similis, sed major, non è squamis compactis quemadmodum illius, sed ex feminibus confertis singulis pilorum tenuium congerie velut penicillo quodam ad basin cinctis.

Ex feminibus Indicis in horto Reverendiss. Episcopi Londinensis succrevit.

Pag. 1271. lin. 9. addde,

Gramen bifurcatum repens spica simplici, molli J. B.

J. B.

Importuna luxuries est radicum albentium, nitidarum, geniculatarum, spore subdoli, quibus in immensum se propagat. Folia longa, hirsuta, mollia, vaginâ longissima culmum nodulum tenuem cubitalem obvolvunt. Panicula molli contractior, palmum circiter longa ex viridi purpurascens.

Lac.

Abundat in vineis Montbelgardii florens Junio & Julio.

Pag. 1273. Ad finem pag. & Capituli de Gramine Daitylo addde,

Gramen Daitylon maximum Americanum Hort. Reg. Paris. Daitylon Indicum esculentum spica articulata Ambrosin. Phyt. Sesamum perenne Indicum Zanoni.

Zanoni.

Semine ex India delato enata est, nihilominus hyemis secuta, in horto Jacob. Zanoni ad trium ulnarum altitudinem excrevit, radice simplici altè descendente, è capite multa germina emittente &

* Bonenier: sum.

& fibras spargente. E majoribus radicis germinibus exeunt culmi, penna scriptoria majores, ad medietatem usque crebris foliis cincti, reliqua parte nudi, ex rotunditate plani seu compressi, superne virides, inferius lucidi, foris Arundinum similium, intus spongiosa medulla Sorghi instar pleni; nodis praegnantibus raris intercepti, ima viz. parte plus quatuor digitis à se invicem distantibus, & luperis multo adhuc plus, ut suprema internodia aliquoties unam longitudinem excedant: inflexi rumpuntur & contriti succum reddunt aequum. Folia ad radicem unam aut etiam duas uncias interdum longa; quae in caule ordine breviora, fragilia, per longum striata & velut plicatilia, foris viridia, intus alba, ad margines alpera, absque ulla tamen leratura, pilosa. Singuli culmi singulares, binas, ternasve, interdum etiam quaternas aut quinque gestant spicas spithamam longas, triangulares, squamosas; inter squamas [singulas] mente Juno exeunt lingulae duae lanuginosae colore Laccae del Verano, & post has eodem mensis, atque etiam sequente, per unamquamque spicæ divisionem enascuntur flores staminei apicibus obscure flavis ut in aliis hujus generis, quorum particularem descriptionem apud autorem nostrum vide. Floribus succedunt semina tegumento pyramidalis, duro, foris colore paleaceo, intus argenteo contenta, æque tribus lateribus glumis coloris paleacei cincta; Teguminibus hinc exitis semina membranæ ex albo sublatea tegetum apparet; quâ detracta nudum pyramidalis retinet figuram, dum recens est Pistaci mundi colore, effuscatum ad albedinem inclinans, valde oleosum. Spicæ scapus medius ex articulis invicem commissis componitur, quorum uniusquisque dentis sine radice formam habet. Reliquam descriptionem vide apud Zanoni.

Pag. 1275. lin. 6. addde,

Gramen Filicium panicula integrâ Bocconi.

Boc.

Radice est fibrata, culmo tenui & geniculato, foliis paucis vestito, cujus fastigium obtinent pulchre panicule, vulgari Gramini Filiceo pares, nisi simul essent conjunctæ, & palmam manûs extentis juncisque digitis imitarentur.

In hore S. Erasmi loco li Stazzani dicto nobis apparuit.

Pag. 1277. post decimam Arundinis speciem addde,

Arundo Indica variegata seu Laconica Cornuti 55. Laconica à Petro Mulleri Stapel 440. Herman Cat.

Cornut.

Huius radix vulgaris more naturæ vivax & geniculata: Singulis annis calamos & folia vere novat, quæ duo simul apud nos hyeme intereunt. Calamus hominis proceritate implet ac superat, vis nuda oculis patet. Folia enim, quæ in suo exortu tubulo facta, pediculi vicem præstant, complexu tenues, per anitum inducunt tunicas atque ita subinde nascuntur ab imo ad summum usque calamus oriuntur. Inter hæc folia quadam cubiti longitudine superant, latitudine unciam alteram expleant: incana sunt omnia, variè tamen colorantur, excurrentibus lineis latis, quarum alie subflavæ sunt, alie virides, alie subrubrae, quamquam is rubor non omnibus foliis communis sit, sed tantum ad radicem natis. Ejus paniculam videre non licuit.

Pag. 1280. Cap. 4. post tertiam speciem Graminis Arundinacei interferat,

Gramen Arundinaceum aquaticum panicula Avenacæ.

Hoc genus à D. Sam. Doody Pharmacopæo Londinensi, Rei Herbarie peritissimo & maxime indutro ad ripas Thamelis fluvii inter Londinum & Cheltenham observatum ad nos focum transfusum est. Ad tricubitalem altitudinem affurgit culmo grandi, Arundineo, geniculato, longis internodiis, in cacumine longam, non multum sparsam, subinde purpurascens, è spicis squamosis hinc compositam paniculam gestans. Folia angustiora quam pro magnitudine plantæ, longissima.

Pag. 1289. post septimam Gram. Avenacæ speciem interponatur,

Festuca Avenacæ spica frigidissima è glumis glabris compactis.

Ad pedalem aut cubitalem altitudinem affurgit, culmo tenui, tribus aut quatuor articulis intercepto, foliis angustis, oblongis, utrinque hirsutis cincto. Paniculam in fastigio explicat longiorem & angustiorum foliorum minus sparsam, & paucioribus spicis compositam quam præcedens. Sunt etiam spicæ singulares glabræ & strigosiores quam illius, alias similes.

In pratis humidis provenit. D. Dale observavit & attulit.

Gramen Avenacum glabrum panicula è spicis raris strigosis composita, nigris tenuissimis.

Culmo est cubitali aut etiam longiori, tenui, quatuor aut quinque geniculis intercepto; ad quorum singula folia singularia, ut in omnibus fere Graminibus, aliquotque eum obvolvunt, modicè lata, viridia, striata, glabra. Fastigium occupat panicula, laxa, è spicis strigosis, paucioribus & raris suis composita. Spicarum squamas singulas ariste terminant longiusculæ, capillares fere tenuitatis. Radices fibrosæ. Fulhamiae propè Londinum, in aggre inter locum exsistentis è cymis & Episcopale palatium, à D. Doody observatum ostentum & ad nos transfusum est.

Gramen Avenacum panicula purpureo-argentea splendens D. Doody.

Radix, quantum ex sicca discernere licuit, paucis & brevibus fibris constat, plantam tamen perennem esse conjectatur D. Doody. Culmi cubitales & altiores, tenues, duobus tribusve articulis donati, totidemque foliis vestiti, paniculam in summo gestantes, non multum sparsam, purpureo-argenteam

team & splendorem, non ē spīcis squamofis compoſitam ad modum precedentium, ſed ex locuſtis Avenacorum amulis, quarum unaquæque tria plerunque grana glumis obvoluta & ariſtata continet, ariſtis prætenubus, nonnihil incurvis, purpuraſcentibus. *Folia* ad radicem & in caule imā hiriſta, in ſuperioribus hiriſtulis non apparet in ficca, omnia, brevia & anguſta potiùs quam lata, & longa; quæ autem ē radice exiunt in ficca anguſtiora videntur.

In palcuſis circa aedes Comitū Cardiganie ad *Twinem* Middleſexie vicum.

† Pag. 129°. pro ſexta *Graminis Cyperoidis Polyſtachii ſpecie* adde,

Gramen Cyperoides foliis modicis tenuibus, ſpicis brevibus coarctatis tribus quatuorve in ſummitate caulis.

Hæc ſpecies ambigere videtur inter hoc & ſequens genus: nam ſpica in ſummo paleacea caſſa ad hoc pertinere cum arguit: at ſpice ex feminibus compachilis, breviffima, & globulorum amula, in ſummo caule coarctatur, non exiunt ē foliorum ſimilibus, nec pediculis inſidentibus, ſed cauli immediate adnate, ad ſequens. *Folia* ei anguſta, oblonga, & radice crebra, & Graminorum inſtar mollia. *Caules* pedales, tenues, nudi, triquetri, enodes. Radicibus & modo ſe propagandi non videtur ab aliis Cyperoidibus diſſerre.

In ericeto Hampſtedienſi propè Londinum invenit *D. S. Doody*.

† Pag. 129°. lin. 4. adde,

Gramen Cyperoides ſpica ſimplici compreſſa diſticha.

Caulis ſemipedalis aliquoſque ſupra ſpicam producit, ut ſpica ē ſinu caulis egredi videatur quemadmodum in Juncis. Eſt autem ſpica ſimplex, mollis, non admodum compachta compreſſa, diſticha, colore Caltaneo, lucido. *Folia*, forma & creſcendi modo reliquis Cyperoidibus reſpondent. Hoc genus à *D. Newton* muhi primò oſtenſum eſt, à ſe collectum in aquoſis propè *Orton* Weſt-morlandiæ vicum, necnon circa *Chelſeburgh*. Habui etiam à *D. Doody*; & exſiccatum vidi apud *D. Planchet*, qui primus illud obſervare dicitur.

† Pag. 131°. Sparganium ſecundum ſeu non ramoſum apud nos naſcens ſuperiori æſtate obſervatum deſcripſimus his verbis,

Fibris multis, prælongis, ſimplicibus, craſſiſculis, ē luteo albuſcentibus, profunde in limum de-miſſis radicatur. E. radices capite pluma exiunt *folia* pedalia aut cubitalia, etiam longiora, vix ſemunciali latitudine, lævia, mollia, neque carinata, neque ſtriata ut in maiore ſpecie, intus concava, in acutum terminata: Inter quæ aſurgit *caulis* teres, geniculatus, folioſus, infirmus, cubitali longitudine, vel major minōre pro altitudine aquarum in quibus oritur, ad ſingula genicula ſingulis foliis veſtitus, quæ ima parte cum vaginæ inſtar cingunt, ſenſim breviora ad ſummum uſque. In ſummo caule florum & ſeminum globuli quatuor vel quinque habentur, quorum inſimus pediculo longiſſimo ē folii ſinu egreſſo inſidet, ſuperiores in aliis foliorum ſeſſilibus non tamen caulem undique ambiunt, quæ à planta *J. Bauhino* deſcripta diſſert. Summi globuli meris ſtaminibus floris quibus nullum ſuccedit ſemen conſtant, inferiores pilule ſeminifere ſunt.

† Pag. 131°. Adde,

2. *Capſagtinge, aliâ Jacareatinga Acori ſpecies* Piſon.

Europæo noſtro externâ figurâ, ſive radicem, ſive folia ſpectes, excepta magnitudine, multum ſimilis. Sed quantum mole inferior, tantum effiçaciâ ſuperior exiit, imprimis radix, quæ calida & ſicca eſt, grato amaro & aromatico ſapore linguam vellicans. Ea ſola, vel aliis mixta non tantum ad incidendos frigidos humores peccantes ſeſciter adhibetur, ſed & contra venena aſumpta imprimis uſurpatur, ab advenis æquæ ac indigenis. Non ſemper ulgiſinoſis locis ſicut *Iris*, ſed etiam promiſcuè aliis terris gaudet depreſſis, glebolis.

3. *Acorus Aſiaticus radice tenuiore* Herman. Cat. *Calamus aromaticus* Garciz Arom. hiſt. lib. 1. cap. 32. *Q. an & quid diſſerat à præcedente.*

Acorus hic omnibus partibus convenit cum Europæo, excepta ſola radice, quæ tenuior eſt & compactor, ſuperficie crebrius geniculata, odore & ſapore gratiori.

Sponte ſua luxuriat in Malabar & inſula *Zeilan*. Incolis *Vazubu* & *Vazumbo* audit.

† Pag. 131°. Ad plantam *Jupicea* Piſoni didam & pro *Graminis ſpecie* propoſitam nota, *D. Bannifer* in Catalogo Virginienſium pro *Gladioli ſpecie* habere titulo *Gladioli lutei tripetali floriſus* pluribus minimis ex uno capitulo ſquamolo erumpentibus.

Nardus Indica Ger. *Indica vulgaris* J. B. *Indica ſive Spica Nardi* Park. *Indica, quæ Spica, Spica Nardi, & Spica Indica* Offic. C. B.

Nardus Dioſc. l. 1. fortè à Naardo, urbe Syriacæ Euphrati contermina, aliis *Nardozior*. Genera multa recenter Dioſcorides cap. 6. quæ varietates potiùs loco natali ſolum differentes, quàm ſpecies diſtincte videntur. Nardi Indicæ nomen (inquit *J. Bauhinus*) particula duntaxat plantæ hodie obtinet, quæ & *Spica* ob figuram dici meruit. Eſt autem nihil aliud quàm comatum radicis caput, ex marciolorum foliorum nervoſis filamentis convolutis congeſtum, colore ruſcente, ſapore amaro, acricè & aromatico, odore *Spicæ* Celiçæ, validiori. Adhæret hæc coma radici digitalis craſſitudinis, ſaturatius ruſta, ſed fragili: eſt ubi folia quoque nondum in nervos diviſa, albicantia inveniuntur: Cauliculi etiam concavi, ſtriati, pluriſque ex eadem radice capillata ſpice enata, ſubinde conſpiciuntur.

Miror

Miror autem quoniam huic plantæ *caules* potiùſſe negare, cum eorum partes minime filamentis nervoſis obvoluta, ſe cuius examinati facile conſpiciendos præbeant.

Quicquid autem repugnet Anguillari aſſigè, ego cum *J. B. Garcia* aliſque peritoribus Botaniciſſimo noſtram *Spicam Nardi Officinariam* veram eſſe & genuinam Antiquorum *Nardum Indicum*.

Porrò non eſſe diverſa Nardi genera, ſed unicum duntaxat ſibi notum teſtatur *Garcias*, id ſe. quod in monte quodam juxta Gangem fluvium provenit, qui altera quodam parte Orientem ſpatat, altera Occidentem; ad quem Occidentem ſita eſt Syria, multis regionibus ab India diſtans: neque una præſtantior eſt altera, ſpiciuſque habet alia altera multo longiorum. Nec eſt quod quis exigenti præcio quo antiquius teſte Plinio l. 12. c. 12. emebatur, inferre ſtudet noſtram *Nardum* non eſſe legitimum. Nam India nunc magis aperte & cognita ſunt quàm tempore Plinii fuerunt, & ſpica aromata maiori copia, minùſque adulterata quàm Plinii tempore ad nos adferuntur, proinde & viliori præcio emuntur, ex quo in Indias circum Africam navigari cœptum eſt.

Magna eſt inter eruditos quæſtio, quæ pars Nardi *spice* ſit. Quidam radicem eſſe affirmant, quidam negant Prioribus ſuffragatur *Galenus*, i. Antel. 14. *Ἡ ὀσμήναιος ἡ ἰνδική ἡ ῥίζη τοῦ νάρδος βαρύνει, ὅτι καὶ ὁ σπῆρς ἐν αὐτῇ καὶ νάρδος, καὶ τὸ τῆς ῥίζης τὸ ἀντίστοιχον ἐστὶν τῇ ῥίζῃ* Cyprii tūc *μαρτυρεῖται*. Poſteriores Dioſcoridis autoritatem opponunt, dicentes, *Plures habet ſpicas ab eadem radice, tum comatas, tum ſibi invicem convolutas*. Dicendum, ſpicas dici cauliculos multis capillaculis foliis obſitos, qui quavis radices videantur, reverà non ſunt, ſubſunt enim radiculæ lute fibræ quibus alimentum attrahit planta; atque hæc vocat radices Dioſcorides & a caulibus diſtinguit. Interim tamen hanc plantam caules emittere ſumma parte ſpicas, aut paniculis onuſtos, ad modum *Graminum* aut aſſinum plantarum, minime dubium eſt.

Nardi Dioſcoridi vim habent calefaciendi, exſiccandi, urinaſque ciendi. Quamobrem & alvum epotas ſilire, & apopleſias ex utero fluxiones ſanienque compeſcere. Ex frigida verò potas nauſeæ & ſtomachi roſionibus auxiliari: itemque iis qui à flatibus exagitantur, hepaticis, ictericis atque nephriticis; coctas verò in aqua & pro remedio inſeſſibus adhibitis vulvæ inflammationibus adhiberi. Facere & ad ſuperfluum humorum ſedimentationem oculorum palpebras, dum ipſa clia aſtringunt & condenſant: Quin & leccas ad fimummovendam graveolentiam humentibus corporibus utiliter inſpergi: Miſceri etiam antilotos. Porro ad ocularia quoque medicamenta uſque ad limum levorem tritas & cum vino in paſſillos conformatas vaſe novo non picato recondi.

Nardi ſolum Plinio principale eſt in unguentis. Variè autem præparabatur *Nardinum* unguentum ab Antiquis. V. Dioſcoridem. Vis autem ejus attenuans eſt, acris, exterioria & rarefactoria humorum, & calefactoria.

Nardus Gangitica ſpuria Narbonenſis Park. *Spuria Narbonenſis* C. B. *Narbonenſis* Ger.

In montis amœniſſimi & celſi, herbarum leſtiorum feraciſſimi, qui idcirco nomen *Horti Dei* impoſitum, ſeptem plus minus mill. à *Gerge* urbicula diſſiti clivo quæ ad meridiam mareæ Mediæ terræ vergit, hæc ubi propere exiunt, muſciſſis & uſis traditis; inſima *radix* puſſiſſa, exilibus fibris duris & raris, quæ ſubſunt ſpicas comosæque torulis, minimum dignum caſſis, colore pallideſcentibus ex ſuſco, ſerè palmum altis, non valde mucronatis, ſed quadranteſque pro extrema recitis. *Folia* eſt viridi, rigido, junco, vix pedem alto, numeroſa, quod ab ima radice ortum trans ſpicem comam immum caulem ambiens ſeſe exſert: multæque plantæ quaſi uno celſiſſimo ambitu amplexæ unius effigiem præ ſe ferunt. Tota inodora eſt præterquam capillamenta ſpicea, quæ multò craſſiora quàm Indicæ ſunt, odore muſci Querni vel terreſtris, cui ſemineſcia humo inſeruntur comola capillamenta: ē quibus gracilis ac nitidus juncceus culmus *Elipse* vocatæ non diſſimilis, cubitum altus exit, à medio cuius ad ſummum alternatim ſunt admodum exiles herbaceæ ſiliquæ, apiculis ē calyculis aliquantum Scheenanthi flori, aut deſoloreſcenti *Geranio* aut *Cotyledoni* ſimilibus.

Adverſariorum autoribus Nardo Gangitidi Dioſcoridis proſum quadrare videtur.

† Pag. 132°. pro *Synonymo Cotyledonis repentis Braſilienſis* adde, *Acaciboa Piſoni* p. 259. ex quo & deſcripſimus ſupple.

Flori hinc inde ex diverſis caulibus ex luteo albuſcentes ſert. *Radix*, quæ longa & ſarmentofa quaſi eſt, contrita odore eſt radicis Petroſelinii, guſtatu præquam jucunda & aromatica, tenuium & calidarum partium, utriusque radices apertientes haud poſſentum locum mereant. Incolæ recentem *ſtorium* ſecum inter decantata habere antioda, vominiuſque ſunt noſtras foliis *Alfari* eo ſuſcitant. *D. Bannifer* in Catalogo Virginienſium ſe nullam potiùſſe obſervare differentiam ſcribit inter hanc & *Cotyledonem* paluſtrem noſtratam.

† Pag. 132°. Ad finem Capituli XIII. de *Gladioli læviftri* adde,

Nos plantam hanc cum primo eam invenimus quàm potiùſſime accuratè deſcripſimus his verbis: Sub aquis creſcit, plurimis *fibris* majusculis albis in arenas demiſſis, lapore nullo præditis. *Folia* ad radicem plura, duas circiter uncias longa, anguſta, extremitatibus reflexis, duplici intus ſecundum longitudinem tubo excavata. *Caulis* ab una radice aſſurgit unicuique, pedalis & altior, teres, intus concavus, purpuraſcentis, foliis præ intervalla longiora veſtitus: prope ſummitatem *floriſus* geſtans pediculis brevibus, tenuibus, ē foliorum ſimilis exenſibus inſidentibus, octo aut decem, plures, pauciorive, rarius diſpoſitos, pallide purpureos cereuſcoſive, & tubo ſimplici in quinque ſegmenta expaſſos, quorum duo ſuperiora anguſtiora & ſurſum reflexa, inferiora tria latoræ & concava. Succedit vacuulum feminale majusculum, *ſemina* intus continens plurima, preſequa, purpuraſcentia. *Stylus* in medio flore, & ſtamina purpurantibus apiculis donata. *Calyx* floris quinque-partitus. Reſcit hæc plana flagellis emiſſis Fragratæ modo.

Capparis

Capparis Portulacae folio C.B. *fabaginea*, sive *Peplios Luteianorum* J.B. *Telephium Dioicoides* & *Plini* Col. *Capparis fabago* Ger. *fabago*, sive *leguminosa* Park.

Col.

Radice habet crassam, perennem, longam, aequalem, candidam, tenui cortice obductam, teneram, sed venusta lignosior, capite exuberante obgerminum venturorum amissionem, & novorum quotannis eruptionem. Plures quidem exeunt ab radice *rami*, firmi, teretes, leves, virentes, geniculati, spontanea Portulacae similes; singulis geniculis *folia* utrinque adherent uncinibus petiolis vel minoribus, crassis, foliatis, Aurantium petiolis quibus *folia* infundibuliformibus, minoribus, atque angustioribus bina ab eodem ortu procedunt, carnosa, crassa, levia, effigie Portulacae, lenta, succosa, ad cereuleum quodammodo vergentia, ob candidam asperginem, quae dealbari videntur ex viridi, circa radicem latiora & majora, ut lata sint uncias duas, & longitudine 2½ superent; circa ramos decrefcentia Portulacae parva, & in summo minora. E foliorum ortu & caulis geniculis breves bini producuntur petioli, circa summum & medio ramulorum, in quibus primum virides *corymbi*, rotundi, parum oblongi infident, erecti, qui dehiscences alba *folia* interna exserunt parum, numero quina, sicut & externa illa continentia calycis vice, corymbum efficiunt, pluribus croceis, oblongis, intermediis, Stamina quidem illa primum capite capite, brevi filamento sunt, cum flos parum hiat & cavus conspicitur; ac per se fere hore productum admodum stantia, capitella *seu* apices minuantur; atque interna foliola floris candida concuungunt, dimidium folioli occupantem ostendunt. Floribus marcescentibus atque deciduis petioli remanent, *filiqua* habentes, elatas, parvas staminibus adhuc remanentibus: Ad perescentie se filiqua, Raphani filiquam emulante, *femina* percutit, petiolus intorquetur & filiqua deorsum nitat, virelens, levius nitida, circa extremum crassa, atque pilum habens, à quo veluti lineae quique per longum deducuntur, quibus filiqua jam maturitatem & ficitatem adepta dividitur hians, leminisque demittens oblonga, plurima.

Junio & Julio floret, & filiquas profert, Augusto & Septembri mense perficitur. Sapor plantae amarus, parum acrimoniae offensus gustui, non multum à Capparis vulgaris sapore alienus, unde & Capparis nomen ei inditum. Qua foliis alatis Fabae folia imitari videretur, ali Fabagineum dixerunt.

Radicis sapor acerbior, parum acris, ad amarum inclinans. Folia verò magis amara. Ob amarorem ad vermes necandos apud Syros in usu esse tradunt.

In Italia locis rudertatis sponte nasci perhibetur. At nos nullibi in Italia spontaneam observavimus, nec ab alio quoviam fide digno observatam audivimus.

Pag. 126. *Ad finem Capitis de Acambo adde,*

Acambus exoticus Breyer. Prod.

Pag. eadem. *Ad Cap. de Leonopetalis adde,*
Leonopetalon capitatum Americanum Muntingio in Hist. Plant. Belg. descriptum & depictum, Lib. 3. pag. 161.

Pag. 128. *Ad finem paginae adde,*

Hac planta umbellifera Chinenis foliis Seselios Aethiopici, radice Pastinacae, Nisi seu Geneg dicta D. Tancredo Rebinum inscribitur. Qui ex accurata plantae icona & China ad Regiam Societatem missa, foliis longis, angustis, acuminatis, alternatim dispositis eam esse scribit, floribus albis, pentapetalis, umbellatis.

P. 1310. *Zedoaria longa historiae adde,*

Celeberrimus Vir D. Paulus Hermannus in Cat. Hort. Leyd. hanc plantam Zingiberis latifolii Sylvestris Zerumbet Garciae nomine, plenè & accuratè describit his verbis.

Spontaneo proventus luxuriat in Sylvis locisque aliis umbratis insulae Zeylan, Malabar, ceterarumque Orientalium regionum, Malabaribus Kua, Zeylanensibus Walingbura, hoc est, Sylvestre Zingiber dictum, cuius *radix* praelonga, brachium crassa, inaequalis, nonnihil depressa, ex crebris prominens tuberibus seu apophyibus per genicula junctis compacta, alba, nonnunquam flavescens, carnosa, succulenta, tenacibus crassioribus filamentis intertexta, modò in foliis superficie haerens, modo alius demissa, paucifera albenibus fibris capillaria, gustus acris amaricans, aromatici, ad Zingiber accedens, sed magis terrestris & minus grati, odoris fragrans. Ex huius tuberculis eriguntur *caules* sesquipedales, crassitudine digitali, herbarici, depressi, viridante medulla pleni, quos alterno ordine ab imo ad summum usque vestiunt *folia* pithamam longa, tere, quatuorve transversos digitos lata, in mucronem abundanti, glabra, polita, altera parte viridia, altera in viridi pallentia, fuscita pediculo crasso brevissimo, qui lato ac folioso suo principio Arundinis Graminiformi ritu caulem involvit, & in nervum per folii longitudinem excurrentem terminatur. His in caulis *fores* nulli videntur, sed ex peculiaribus radicum tuberculis, velut in Curcuma ceterisque huius sortis aromaticis, singularis erigitur scapus, praelongis aliquot foliaceis squamis, scapum stricte ambientibus contextus, apice in oblongo-rotundum, squamatum rufescens caput, ex multis obtusis foliolis imbricatum modo herentibus constructum, fastigiato; & cuius squamarum interstitia profilat *flos* oblongus, ut plurimum pentapetalos, Curcumae aut Zinziberi similis, petalo liperiori oblongo, pelliculo, galeae instar erecto duobus inferioribus conformibus instar labi proceris intermedio flavescens, innuato, ad marginem fimbriato, ex angustaervice in rotundam latitudinem diffusa. Huic demum ligulae instar incumbit petalum crassum albidum, reliquis angustius, crassius tamen & robustius, declinans in parvum, leviter inflexum mucronem. His omnibus marcescentibus succedat vasculum penè trigonum, continens in tribus loculis *femina* rotunda, fusca, Cannae Indicae paulò minora, ceteroqui valde similia. Culturam polèit eandem quam Curcuma.

Sal

Sal volatile oleoso aromatico abundare huius radicem inter alia probat destillatio. Transmittit enim per Alembicum aquam fragrantem cum sufficienti oleo, cui, si recens fuerit destillata immaturis, aliove debite remixtus, acidis ventriculi cruditatibus & ex isdem obortis flatibus ac doloribus mirabiliter conducit. Idem sed cum blanda alvi depensione praestat succus ex radice recent expressus. Conscissa, siccata & in farinam trita plurimum acredinem amittit, qua ratione conficiuntur ex ea panes, quibus anomia diutius vescuntur Indi. Muclago squamati capitis interstitiis inhaerens aromatis huius virtutem nonnihil redollet, & propterea doloroso & debilitato ventriculo censetur utilissima. Hac omnia Hermannus.

Juncus Floridanus minor C.B. Prod.

C.B.

Radice est candida, geniculata, fibris plurimis adherentibus; *caule* palmari; *foliis* ternis, juncis, oblongis, acutis, duobus caulem superantibus; cuius summo singulis pediculis, qui quini sunt, alternatim sibi succedentes, flores (quos non vidit C.B.) infident, quos fructus gemini rotundi Orobanchi Cretici magnitudine sequuntur.

In palustribus Helvetiae circa cornobium Eremitanorum, & in monte Fracto ad lacum Pilati Lucernatum.

Quò pertineat hac planta ob descriptionis imperfectionem nescimus.

Pag. 1244. *Historiae Piperis subjungatur,*

Berre sive *Betle* J.B. *Berre* sive *Tembul* C.B. *Berre*, *Baile*, *Betele* sive *Betle* Park.

Planta est anadendras, arboribus se implicans & circumvolvens, easque scandens Hederae modo. Folium, describente Garcia, simile fere Mali medicæ folio, oblongius tamen & per extremum arcuatus, venas fere costas per longitudinem excurrentes habens, amaram. Fab. Columna, notis in res medicas Novæ Hispan. Piperis & Betelæ foliorum differentiam ostendit, Horum folia, inquit, quamquam inter se magnitudine vix differunt, similitudo modo farnensis abores scandentibus haereant, effigie atque aliis non parum disjungi videntur. Piperis enim folia, quae non tribus tantum sed quinque nervis per longum folii fere Plantaginis diffinguntur, carnosiora & foliolora sunt folia Betelæ, magisque ad ovalem figuram accedentia, & inde in acutum definentia. *Berre* vero infidit nervis tenuioribus molliora & delicatiora sunt admodum, & circa petiolum latiora, atque in summo sinuosa, ut ipsius conici potius quam ullam Ovi effigiem exprimere videntur.

Folia quae pro *Betele* foliis describit J. Bauhinus, circumscriptioe & magnitudine cum Tiliaceis possent consari, rotunda, nisi in mucronem non lesim fed mos detinerent, glabra, atro-virentia, tenuia, Potamogetonibus modo, nervis quique aut septem, partim rectis, partim sinuatis, ad mucronem usque excurrentibus, pediculo unciali appenda, sapore aromatico, tenui; manū nescio quid arenoei sub dentibus esse videntur. *Confiderandum* autem pro *Betele* *folia* Piperis folia describitur: nam quod ad figuram eorum, tum descriptionis accuratè Columna, tum *figurae* *Clusiae* contrarium est.

Folium optimum censetur bene maturum colore fulvescente. Corruptum si recens à planta collectum ditius manibus tractetur.

Berre in Maluccis insulis fructum quandam contortum, Lacerte caudae similem, quem isthic edunt quò bene illis sapiat. Bonitus fructum fere scribit Piperi albo & oblongo similem seu mavis caudam Gliris referentem, quem Malai *Sira* bae vocant, estque propter raritatem, in longè maiori exultatione quam ipsum folium *Betele*. Senius vitis modo, adduntque stipites & pedamenta, per quae repens se sustineat: Quidam majores quæstis gratia Arecae arboribus id maritant, atque ita pulcherrima umbracula efficiunt. In omnibus Indiæ provinciis crescit, fed locis maritimis, non mediterraneis & à mari procul remotis, nisi exillis in hac transformat humanà industria.

Vetustiores Botanici plerique *Betele* cum Malabathro seu folio Indo confundunt, quae tamen plantae sunt diversissime; una enim arbor est surrecta, tette Garcia, altera scandens & admittitulis gens. Maturum tempore, pomeridiano, vespertino, imò etiam nocturno Betelam manducant, eamque continuo manibus gestant Indi. Sed nec simpliciter Betela utuntur: nam masticata amara deprehenditur. Ergo ad mitigandam hanc epi amaritudinem Arecam admittunt & calcis momentum, [Arecae & calcem Betelæ folio involvunt] sicque preparatum suavitissimi esse saporis affirmant. Alii Betelæ Lycium admittunt, diutius & potentiores Caphurae de Borneo: Alii liguum Aloes, Moschum & Ambarum cinericeum. Sic autem paratum adeò suavis esse saporis, utque halitum adeò commendat suā fragrantia, ut perpetuò fere illud masticant quodammodo aut Caryophyllis masticant. Hæc Garcia; verum alii qui in Indiam peregrinati sunt & itineraria conscripserunt, Indos tam copiosos lentiores quam pauperiores Arecam solam contractam cum tantillo calcis Betelæ folio involunt in eis inopientes perpetuo manducare scribunt, quod adeo suavem halitum expirat ut totum conclave odore suo replat. Pricum illum succum expuentes (quod tamen nonnulli non faciunt) qui crenatus videntur [color ille Arecae debetur non Betelæ] deinde alia atque alia folia simili modo preparata subsequenter sumunt. Hoc ni facerent Indi eorum oris halitus male oleret. Ad Bonitus asserit, quòd siquis hinc modo (quod sapere sit) his utatur, corrodunt dentes, imò eos excidere faciunt: novi ego hic juvenes qui 27. annum nondum excessere tamen plane edentuli erant ab ulu huius folii frequentiori. Solent aliquem dimidiari, aut ipsi ab adstantibus dicentes his foliis preparatis plena burula sericè abeuntem honorare. Nemo autem discere sufficit, donec *Berre* sit donatus. Illud enim dimissum indicium est.

Ceteris opulentioribus aliis adnari hoc *Berre* masticare pro more habent, ut odore oris animam commendent. Squidem apud eos summe incultissimè est odoratum non habere anhelium, ita ut si tenuioris fortunæ aliquem cum potentiori sermones confere necessitas sit, manu ori apposita loquatur, ne teter aliquis odor alterius nasce ferat. Sic etiam mulieres cum viis conculcatur, *Berre* mandunt antequam colloquantur, exultantque ad lasciviam summam esse illecebam. Inde in

Z z z z z z z

vitiatoribus

visitationibus & munus salutationibus Betella ipsis in manu est, & summa benevolentie significatione, ubique ea offertur cum calce & Areca in catino ligneo quem ad eum servant usum. Post prandium præcipue mandunt ad averendum ciborum fastidium.

Ablinere autem folent ab ejus usu interdum in funere sanguine junctorum, & in quibusdam jejuniis destinatis diebus, &c.

Vere. Gingivas confirmat, cor & ventriculum roborat, status discit, cerebrum & stomachum purgat cum Cardamomo mané à jejuniis præmanum, orisque halitum (ut diximus) emendat, dentes tamen denigrat, imo, teste Bontio corrodit & decidere facit.

Lufianorum mulieres Indos imitate eundem Betellæ mandendæ morem habent, cum sine ea vitam vix sibi constare posse arbitrentur.

Arbutcula Brasiliensis Piperis facie jalisera. Betis Marceg. *Betis vel Batre* Pilo. *Piper longum* Brasiliense.

Marceg. Pijo. Arbutcula est quatuor aut quinque tantum pedes alta, caudice recto, nodofo, digitum crasso, pallide viridi, & per totum punctulis albis maculato. Superius ad aliquot nodos ramulos adipiscitur, ridentem nodosus, & ejusdem cum caudice coloris; & in his folia, ad quemlibet nodum unum, quinque aut sex digitos longum, lingue figurâ, pallide viride vel flavescens, superius splendens, Laurini folii crassius; *folium* item unum ad quemlibet nodum, unum aut duos digitos longum, pennam Olorinam circiter crassum, *semen* terens oblongum, fuscum, odoris valde fortis instar Zinziberis, [Piperis longi foris, sed insipidum & nullius usus. Denique Piperis stirpi farmentis, caule & facie externa similima est hac arbutcula; differt quod folio & fructu sit paulo grandiore. *Pijo.*] Lignum caudicis intus est spongiosum. *Radix* aromaticum quod spirat, & Zinziberis præstantiam lapore, colore atque odore æmulatur, præcipue si recens sit, tunc enim digitatè illi vix codit.

Vere. Foliorum & radicem decoctum colicum dolorem sedat, dolores membrorum mitigat, ventrem flatibus turgidum componit, pedumque tumores ex frigore natos amolitur. Idem præstat balnea & fomenta inde confecta.

Lacus. Frequens est tum in silvis, tum in rudibus urbis Olindæ. Præter hanc *Beyn* aliæ adhuc, inter quas est *Beyn* femina, in saltibus reperiuntur, julis gracilibus & exiguis botrorum modo congestis.

Pag. 1344. post lin. 12. adde,
Jaborandi IV. Pisonis. Piperis longi speciei.

Frutex est arborefcens caudice duro & nodofo, saturè viridi Lauri majore, ceterum non dissimili. *Fructus* five Juli potius Piperis longissimi non qualitates sed tantum formam æmulatur, & caudicis adnascuntur, *folia* magnis lingue figurâ, acuminata, nunc alternata, nunc sibi & Julis opposita. Radice est aliarum *Jaborandi* specierum efficaciac similis. Folia pro balneis & fomentis contra affectus frigidos in usu existunt.

Jaborandi III. Pisonis Atriplicis frutescentis speciei esse videtur.

Pag. eadem, Ad historiam Limnion congenitæ Clus. adde,
Ex Catalogo Virginianum D. Jo. Banister.

Corpus illud quod pro flore vasculo feminali insidente habet Parkinsonus, nihil aliud est quam operculum arcuatum umbellæ aut Conopaei formâ, quod vasculo ab injuriis aeris f. cœli defendendo inservit. Vasculum sem. quinquæcapulare (quod extrinsecus alperum est) staminibus brevibus numerosis apices flavos gestantibus cingitur. Hæc unâ cum petalis quinque saturatè purpureis Hoderici S. veluti instat, quæ inter singulos Operculi angulos exsurgunt & inflexi illud operiunt (unde resulat figura Ephyppii muliebris Sedi similis) brevi decidunt, remanentibus quinque calycis seu floris involvitur foliis; unde corpus residuum, i. e. operculum cum calyce & vasculo figure Parkinsonianæ nonnihil simile, apparet.

In frigidis udis & palustribus spongiosis inter Oxycoccois occurrit.

Pag. 1345. Ad finem pag. & Capiti septimi adde,

In. 1345. Ad finem pag. & Capiti septimi adde,
Hanc plantam Jac. Breynius in Prod. Alcan. Indis Orientalis fructu lappaceo foliis Ribis vocat, & à se in Cent. prima malè sub nomine Trifolio affinis Indis Orientalis descriptam scribit.

Pag. 1346. Cap. IX.

Hujus herbe Cæciacæ nomine plenioris descriptionem vide apud Gul. Pisonem l. 4. p. 245. qui & vires ejus adversus venena celebrat.

Ad finem Herbarum anomalorum pag. 1348. addatur,
Planta scandens Hederae folia Zeylanica Breyn. Eph. German. An. 4 & 5. Observ. 137.

Hæc in Zeylan insula sentibus & fruticibus se circumvolvens planta flori passionis Hederae folio seu Clematis Passifloræ flore luteo Muntinguâ (quâ folia, capreolos & caules) perquam respondet: quamquam viticulis capreolis, multo tenuioribus, atque foliis minus duris, quæ etiam æciora & quodammodo denticulata apparent. Flores oblongos, tubulosos, angustos in quinque foliola excurrentes, *gametis* florum æmulos sed nivos, & ob lacrimas tenues in fibras plurimas, subtiliores, crispas, divisos, quasi radiatos aspectu dignissimos ferre aiunt.

Eadem

Eadem pag. Ad finem Anomalorum addantur Kali Egyptianum foliis valde longis hirsutis C.B. Kali 3. Alpini. Kali Egyptianum 3. Alpino J.B. Egyptianum Park.

Alpin.

Folius constat paucis, Ajugæ foliis proximis, sed valde longioribus, caule uno. non omnino recto, à quo tres quatuorve cauliculi exoriantur, qui recta sursum feruntur, quilibetque ipsorum in acumine scapum quinque aut pluribus foliis Chamæpitys proximis, ac dorsum in arcum recurvatis inclinantibus, conflatum habet; salso atque acris lapore.

Dubitat C. Bauhinus annon hæc planta eadem sit *Psyllis minore* à se in Prodro. descripto, cujus idcirco descriptionem, quia in superioribus à nobis omiſsa est, subiiciemus,

Radix est tenuis, oblonga, subalbida, fibris paucis capillata. *Ramuli* semipalmares, rotundi, tenues, rufescentes, in terram recumbunt, in fummo in minores diviti: foliis brevibus, angustis, his sibi ex opposito respondentibus, quæ alis subijciuntur, aliquando tenis, nonnunquam quinis simul junctis. Ramulorum fastigiis capitula (quamata insident, quibus utrinque foliolum unum, (aliquando plura & impari longitudine) parvum, recurvum, & per maturitatem rigidum subijciunt. *Psyllis* habet pilulos, albos, pedicellis inherentes, quibus (men longe vulgari minus, subnigrum, relesens succedit. Augusto florens in horto collegit C. B. & semen Patavio accepit Gutte rubri & albi nomine, Heydelbergæ Batry rubri appellatone.

Breyn.

Planta hæc rarè atque peregrinâ formâ pro caule magnum facit tuber, cinereum, valde tumidum, rotundum vel turbinatum, Pinitforme, magnitudinis pugni & amplioris, quantumque ex aspectu externo colligere licuit carnosum, multis fibris fuscis ab imâ fere angustiore prodeuntibus firmatum. Ramos præsertim superne protrudit copiosissimos, dense in orbem comatos, uncias tres, vel ad summum quatuor longos, digitalis ferme crassitudinis, saturatè viridis coloris, qui juxta summitates magis crassescunt, atque tuberculis angulosis vel squamulis per totum à natura ita formati sunt, ut non aliter apparent quam si Pini fructus essent immaturi: in illorum summitatibus foliola quædam angusta, digitum transversum pæne longa, crassa, rigida, in superiore parte canaliculata, sicut etiam tota plicata, Tichymali aphylli ab Imperato descripti, similima conspiciuntur, lactescencia, sicut etiam tota planta lactei ubertim alimoniâ diffuit. Ex hoc, inquit Br. quantum ex Planta (quæ ad adultam vel primum germinans me later) atque figura suis depicta coloribus observare possi, namque plura non licuit.

Metobica Malabarum, Nienghala Zeylanicum, Lilium Zeylanicum superbum vulgè Herman. Cat. App.

Sustinetur hæc planta radice oblonga, ex rotundo nonnihil compressa, formâ anconem seu literam T, ex duobus quasi brachiis coherentem, referente: foris fuscâ, intus albâ, carnosâ, gustus amari nauseosi, è cujus medio superiori angulo prodeunt farmentæ herbacea, rotunda, nodosa, alacitudine trium quatuorve pedum, quæ vel humi incumbunt, vel vicinas arbores scandunt, variòque flexu illas comprehendunt. Cuilibet nodo adheret solum glabrum, planum, politum, latitudine duorum triumve digitorum, longitudine vero propè dodrantali in longum, recurvum capreolatum mucronem desinentia. Ex summis ramis, aliquando etiam foliorum alis oriuntur pediculi, sustinentes flores nudum, odore quidem vacuum, sed structuræ raritate & coloris pulchritudine flores omnes quos Zeylanâ & Malabara suppetunt longe superantem. Constat vero sex angustis semidigitum longis, elegantissimè fimbriatis petalis, totidem apiculatis staminibus, & stylo intermedio tricuspido. Primis ab exortu diebus in viridi flavescit, & Frutillarizæ nux propendit, dehinc expanditur, quæque petala, stamina & stylus sursum retròque vertuntur, & sensim in aureum, tandemque exquilitissimum coccineum colorem facessunt. His omnibus defluxis perficitur *feminarium*, amplitudine Nucis Juglandis, subrotundum, trigonum, tricuspulare, quod in tres coriaceas tenaces membranas delinquit, reſertum *feminiis* parvis angulosis rubris duplici serie dispositis.

In Hortis Boverningiano & Fageliano luxuriat. Herbis bulbosis affinis annueranda est.

Lacus.

Hippophae Angullaræ & Dodonæi five Spina purgatrix J.B. *Hippophae quidam* 'Aasda vaxaædon, i. e. Spina purgatrix Angull. C.B. Item *Rhamnus catharticus* Oleæ folii ejusdem.

Hippophae (inquit Angullaræ epit. 8.) fabulosi Peloponnesi maritimis, quæ nunc *Murex* dicitur, ortus, cujus radix ob vehementem vim purgandam quibusdam spinæ purgantis nominatur. Suffrutex est spinis durissimis, spargit se in comam rotundam, albam: folia Oleæ longiora, angustiora & teneriora: nec florem, nec fructum vidi. Radices palmo longiores lacteum fuscum frangendo fundunt amarissimum, odore gravi: Similem plantam in Italia non reperi.

Parkinsonus Galatridum Hon. Belli pro Hippophae Dioscoridis habet. Hippophaetum quorundam Dalechampio ex planta fissa è Milita insula missa delineata, quamam stirps sit nescimus. Echinopis Plutarchi quibusdam J.B. forte Echinopoda Crenica Belli fuerit.

Pag. 1377. lin. 38. D. Jo. Banister Nucem Regiam Virginianam primam C. B. quæ forma & sapore parum ab Anglicis differt &c. eandem facit cum Nucis Juglandis. Virginienâ alba Park. à ligni colore sic dicta. Harum varietates sunt species forma & putaminis duritie differentes quemadmodum Europææ. Hæc nux est quam the *Witchery* seu *Witch* *Witchery* aut vocant. Ex hisnucibus lac conficiunt Indi quod vocant *Witchery* *Witchery*, non ex majoribus illis, ut vult C. Bauhinus. Ex similitudine quam habet cum suo lacte Juglandum Indi lac nostrum *Witchery* vocant.

Z z z z z z z z

Autor

Autor descriptionis Carolinae Indigenae ex nucleis hñce decoquendo oleum salubre elicere scribit, quod & Anglis ad usus culinae frequenter infervit. Praestans habetur remedium ad tormina intestinum. Sapore est jucundo, verum post semestrem spatium rancescit & corrumpitur.

Idem D. Banister Nucem Juglandem seu Regiam majorem cortice scabro & duro, nucleo magno & dulci C. B. eandem esse vult cum nigra Virginienſi Park. à ligni colore hic dicta. Verum Parkinson hanc Nucem nucleum intus minimum claudere scribit.

Pag. 1379. lin. 29. Adde,

Haud generosius contra colicam reperitur remedium quam Juglandium membranula lutea amara pulveris. & cum vino data Sim. Paul. Quadrip. Botan. p. 99. & p. 565.

Pag. 1388. lin. 22. Adde. Quercus Virginiana Castaneae folio D. Planchet.

Pag. 1389. lin. 11. Adde.

Ad mentes albos seu fluxum uteri album] R. Scobem Quercus in tenuissimum pulverem redactum, propina in lacte. Vel R. Decoct. foliorum Quercus 3v. coag. Leporis 3j. octo dierum spatio sapus utentibus curavit veteres fluxus. Idem efficiunt Consolida majoris radices in lacte coctae & comestae. D. Hulſe.

Equi fustellati subalbidi (dapple-grap) si verno tempore unum vel alterum pugillum aut manipulum oculorum aut gemmarum Quercus arboris recentium in modum Avenae conjeceris, elicantur hi pascantur nigricant, ubi pilos veteres sciunt, vel nigriores albidiorum loco renascuntur. Hoc ascribendum Viriolo Quercus. Sim. Paul. Quadripart. Botan. p. 340.

Pag. 1396. Ad finem paginae add.

Alnus foliis praelongis Pinum similes.

Hujus ramulum ad me misit D. Doody Pharmacopoeus Londinensis, Botanices apprime gnarus. Folia Abegnis multo longiora ut Pinus videri possint, non tamen bina simul ex eadem theca exeunt, sed singulae ramis enascuntur Abenorum in modum, crebrissima, angusta, in mucrones acutos & pungentes excurrentia: quem florem fructumque ferat nobis incomperum. Scribit tantum D. Doody in Horto Edwardi Morgani Westmonasterii pridem enutritam Pinastri nomine.

Pag. 1405. Sabina vulgaris nec sterilis est, neque bacifera, sed ex observatione D. Samuelis Dale Medici & Pharmacopoei Brantienſis, vicini & amici nostri, in plantis indagandis & observandis industri admodum & curioſi, verè conſidera. Offendit ille nobis conos virgis adnascentes plurimos, Pilis multo minores, squamosos, & sub singulis squamis ut in aliis hujus generis bina femina occultantes.

Pag. 1408. Arborem vitæ verè coniferam esse hac ætate observavi. Fructus enim squamosos producit, & sub singulis squamis bina vel singula femina membranâ alata occultantes. De flore, an fructui contiguus sit, an ab eodem sejunctus, nobis nondum constat.

Pag. 1414. Cedrus à Goâ malè collocatur inter Juniperos, est enim conifera, & Sabinæ species cuius odorem gravem spirat.

Pag. 1421. l. 1. Nota non unam tantum Salicis speciem corticem abjicere; verum duas à nobis observatas nimirum præter hoc loco descriptam Salicem nostram quam, five folio auriculato splendenter flexilem: quin & Salicem à Tho. Wallſello Darkingæ in Surreia observatam cum Julo densissimo tomento seu cotone confectam ab his duabus diversam esse suspicor.

Pag. 1428. Ad finem paginae add.

2. *Ostrya Ulmo similis fructu racemoso Lupulo similis.*

Pag. 1433. lin. 41. adde, Potus eximius in colica plumbanis expetitus, R. Caricarum pinguium lb. 4. q. font. lb. xii. coq. ad medias pro potu communi. D. Hulſe & M. S. D. Fisher.

Pag. 1438. *Historia arboris peregrinae fructum fusi similes gerens* Clus. Exot. l. 1. c. 11. adde, Fructui huic idem esse videtur fructus Lance dictus Bonio l. 6. c. 23. lavis, cortice flavo, succum lacteum, acrem Trichymali instar est vulnere infecto fundens: à quo (inquirit) externa tantum facie & nomine distat alter qui *Rampſus* vocatur, quod fructum crinium denotat, quia filamentis quasi capillis externè sit munitus. Nuclei utriusque intus conditi cum carae fua eundem saporem acidum & vinofum obtinent. Cæterum arbores vassæ & magnæ sunt, foliis Laurinis, in quibus hi fructus racematim magna quantitate pendunt & pulcherrimo aspectu utriusque fructus ardoribus febrilibus relinquentis eximie conducunt.

Pag. 1446. Ad vires Pomi adde, Potus antinephriticus, R. Pom. dulc. assat. n. ij. Vini albi Aq. font. ana lb. ʒ. Syrup. de Althea 3j. M. Bibat omni mane tepide. Idem.

Ad dolores accorſis. Ophthalmia, R. Pomi dulcis sub cineribus cocti pulpam ad 3iij. Camphoræ 3j. Croci ʒʒ. Aq. Rosarum & lactis muliebris q. s. Fiat Cataplasma. Bruch. Cheseau. Habui ab eodem D. Hulſe.

Pag.

Pag. 1459. lin. 5. Pro quarta & quinta Mespili spinosa specie addatur

4. *Mespilus spinosa* five *Oxyacantha maxima Virginiana* Herman. Cat. Leyd.

5. *Mespilus spinosa* five *Oxyacantha Virginiana nigra* ejusdem quarum in sequente esp. mentio facta est.

Idem pro tertia specie Sorbi foliis integris interponatur,

3. *Sorbus Aucuparia Virginiana* foliis Arbuti Bryn. Prod. Herman. Cat. Leyd.

Bryn.

Arbutifolia est Chamemespilo ʒ. B. non valde dissimilis, duorum aut trium cubitorum altitudine, aliquando altior, uno plerumque stipite, pollicem crasso, qui in aliquot ramos ex fusco vel spadiceo cinereo dividitur, & hi in alios minores, serratis foliis haud frequentibus eos vestientibus onustos, Arbuti similibus, prona autem parte albicanibus & lanuginosis. Flores in summis ramulis pentapetali, candidi, Sorbi Aucupariae simillimi, sed minus conferti, in umbellam dispositi, quos excipiunt supervenientes bacce, colore & formâ etiam Sorbi Aucupariae fructibus plane convenientes, sed minores; in quibus semina quoque minora continentur. Septembri floruit.

Pag. 1460. Pro tertia specie Sorbo affinis foliis integris addatur,

Cotoneaster J. B. Cotoneaster Gessneri Park. Cotoneaster folio rotundo non serrato C. B. item Chamemespilis Cordi ejusdem. Chamemespilis Ger. Epimeli Lugd. Edwardi apud.

J. B.

Frutex est ramosus, cultu tamen arboreſcens, cui folia Mali Cydonia, averſa parte candicante & lanuginosa, adverſa vero nervosa & virentia, minime per ambitum serrata sinuata, pediculis breviter appenda. Flores concavi, herbacei, plures juncti coherent, quibus succedunt fructus in extremis ramulis, veluti in Oxyacantha Matthioli five Spina alba, bini, terni, vel plures, parvi, compressi, ex rotundo oblongi, in umbilico quinquepartitis sectunculis insigniti, cortice ubi matureſcunt primò ruberſo, cui tamen obducta est lanugo cinerea: Sapor is acerbus. Officula intus continentur tercia aut quaterna, oblonga, hinc angulosa, illinc plana, duricula, quæ tamen dentibus facile conteruntur, medullam claudentes albam. Fructum Clusius dicit colore forſis initio subſeſcente, deinde rubro, carne intus pallida, fungula, Oxyacantha fere sapore, quia officula five femina continet.

Nos in montibus Rheno imminentes, inque Saleva & Jura observavimus. Frequens oritur in Alpibus, Apennino aliſq. montibus, ut videre est apud Clusium & J. Bauhinum.

Gessnerus, eumq. secuti C. Bauhinus, Parkinson, Lugdunenſis hortiſq. auctor & alii, ex hac planta duas faciunt, ut J. Bauhino quem ſequimur videtur. Verum C. Bauhinus non ſilenter affirmat diversas esse, ut vult Gessnerus, sed forte eandem, Cotoneastrum Gessneri & ejusdem Chamemespilum, quamvis illa foliis fit majoribus, nec bacce adeo rotundis. Quid Gessnero errandi occasiorem dedidit putet J. Bauhinus apud ipsum vide.

Hortus facile affueſcit hic frutex, quamvis monica fit.

Pag. 1466. Ad sextam speciem Opuntia seu Ficus Indica adde.

Hanc speciem esse puto quam in Horto Chelſeano à D. Watſio cultam vidimus, ab insula Barbado acceptam, foliis longissimis, triangularibus, profundè canaliculatis, & ad angulos solum spinis italicum dispositis armatis. In Horto D. Darby primum culta fuit.

Pag. 1467. Ad finem capituli adde,

Echinomelocotus lanuginosus tuberculatus spinosus undique obtusus, fructu à lateribus sparsim egrediente.

Hanc raram & nondum descriptam speciem in Horto maximè Reverendiss. Episcopi Londinensis vidimus. Figura est globosa, nullis sulcis exaratus ad modum præcedentis, neque directis neque transversis; plurimis tuberculis acuminatis & quorum summitatibus spinæ egrediuntur, unciam circa longis undique obitus. Tubercula isthac densa hic illic lanugo intercedit. Fructus è lateribus sparsim exit, Mali granatæ flori nondum expanso non dissimilis, pallidius duntaxat rubens, queni spinæ undique muniunt, ut impunè eum contingere non liceat. Singulis 24 horis novos fructus promit. Flos Monopetalos summum fructus indit. N. Ejusdem omnino figura & coloris est Echinomelocotus vulgaris sulcati fructus. Hæc D. Tamerlun Robinson, è cujus notis descriptionem nostram concinnavimus.

Pag. 1483. Ad finem paginae pro Latii secunda specie add.

2. *Latius arbor Virginiana fructu rubro,*

Quam olim Jo. Tradescantius in Angliam & Virginia intulit. Hujus florem basi fructus coherrentem in ramulo à D. Doody in horto reverendissimi D. Crispin collecto, & ad nos transmissio observavimus: Summo autem fructui stylus geminus cornuum specie huc illic reflexus infidit; unde nos in dispositione arboris Loti errasse suspicamur.

Pag. 1485. Ad finem capituli de Grossularia addatur,

Uva crispata americana Pison. p. 242.

Piso.

Menſibus potissimum pluvii (quibus magna pars fructuum hic [in Brasilia] vigere solet) fructifera est hæc planta, quæ ex radice alba, longa, filamentosa, caulibus è viridi albicanibus ad ordinem fructus altitudinem allurgit, spinis undequaque armata. Cui hinc inde æterna serie cum longissimis pediculis adnascuntur folia diversæ figure & magnitudinis, Jurepeha foliis similia, dulces viridia,

£ 222222 3 ad

ad tactum mollia, tenera, ac à tergo secundum longitudinem aculeata. In extremitate & medio caulis & ramorum veniunt tres vel quatuor *foveolae*, ex viridi ad luteum inclinantes, pentapetali, cum multis *staminibus* crebris. His succedunt *fructus*, Melpii magnitudine, rotundi, laves, coloris è viridi albicantis, striis viridibus lustratis secundum longitudinem, mox dilute flavescentes, folliculo & pulpa constantes, ut *Uvae* crispae nostrates, saporis acidi grati. *Semina* orbicularia, compressa, flavescientia, figura formè ut Lentis pulpaè inspersa, quae simul cum fructibus deglutuntur. Fructus aeternum planè maturaverit sanis aequè ac agris ob gratum acorem ad sitim sedandam in usu est frequent.

Pag. 1491. *Adde*, ad finem Cap. V.

Perichymenum humile flore super florum Hort. R. Paris. in Catal. nondum editarum.

Item, *Perichymenum foliis minutis variegatis & luscis ex horto Fulham. Reverendissimi Episcopi Londinensis.*

Pag. 1522. *lin. 8. add.*

Amigdalo Aethiopica similis foliis binis nervosis Breyn. Prod.

Pag. 1524. *Ad vires Nucis moschatae add.* Ad Mammulas puellarum quam par est graciliores proficiunt esse oleum Nucis myristicæ externè usurpatum, unde mammillæ brevi temporis spatio juvencè foriorari incipiunt. D. Hulse è quodam MS.

Pag. 1569. *Ad finem Capituli de Salsifragas add.* D. Banister in Catalogo Plantarum Virginienfium Salsifragas arborem tum florenti modo, tum araneolis filamentos in quæ Scabiolaè ad instar sola rupta ducuntur, ad Cornum marem accedere scribit, nec fructus aut facultates disparsè esse, unde Corri speciem esse non veretur asserere.

Pag. 1574. *Ad finem paginae add.*

Guaianica Virginiana Pijhamini dicta Park.

A Guaiaico Patavino parum differt; eandemq. planè arborem esse vel speciem ejus majorem fidei persuadet Parkinsonus. In magnam unice arborem adolefcit, ligno duro, fragili albicante, cortice tenui obscure viridi tecto, ramis plurimis gracilibus tenuiore canescente cortice vestitis, quos lepiunt folia multa, lata, pulchra, viridia, per margines aequalia, & Guaiaici Patavini simillima. *Fructus* formæ & magnitudinis Dactylum refert, nigricante cuticula tectus, & in calyce quatuor duris & rigidis foliis conftructo consistit, sapore pariter dulci, tribus vel quatuor intus nucleis magnis crassiss, planis, prædictæ similibus sed dimidio majoribus.

Pag. 1583. *lin. antepenult. add.* Virici semen Populo alba, perterebrato à se cortice, inferum germinidè & plantulam edidisse in horto suo nobis affirmavit ingeniosus Vir & fide dignissimus D. Sam. Dowsy Pharmacopœus Londinensis, testisque advocat sane idoneos D. Marinum Lister & D. Leonard. Pluckner, Medicinæ Doctores imprimis celebres. Nobile sane est hoc experimentum quod longè & diuturnis super hac re controversiis & disputationibus finem imponit. Mirum interim manifestè Botanicos & Philosophos argumentis ulro citroque habitis tot annos ne dicam secula contendere; quam naturam consulendi & rem ipsam experiendi laborem, non sanè valde arduum, fumeret.

Pag. 1590. *lin. 16. Add.*

Thymelæa Africana fructu ruberrimo Herman.

Ramulum hujus ficum vidi apud D. Pluckner.

Pag. 1593. *lin. 23. Rhamnus Orientalis Ligustri foliis, spinis atro-purpureis recurvis D. Pluckner.*

Pag. 1626. *Ad finem capituli de Rhamno add.*

Rhamnus Virginianus Pruni folio fructu nigro, officulo compresso apud eundem Clariss. virum.

Pag. 1642. *Ad finem bacciferarum arborum add.*

Oleander minor fringit furidus Creticus Zanoni.

Zan.

A præcedente differt foliis, floribus, & fructibus minoribus.

E radice longa, perplexa, tortuosa, repente, & in radiculis minores ramorum in modum bipartitis, crebris divisa, colore extrinsecus cervino, interioris flavo obscuro, odore fœtido & acuto raporem, *cauliculus* emittit plurimos, nullo ordine positos, teretes, tortuosos, inæquales, cortice & ligno Oleandri præcedentis, in multiplicibus ramos divisos, superius in alios ramulos minores bifurcatis, foliis velutis confutis, interdum etiam binis oppositis, præterquam in summa parte; ubi plura in cespitem congesta oriuntur, præcedentis similia, verum angustiora, lucidiora, pallidiora, consistentia crassa & carnosâ, Polygoni nivei foliis si modo lucida essent persimilia. E prædictis foliorum cespitibus seu agnuculis enascuntur gemmæ virides, quæ mensè Maio & Junio sese aperientes flores ostendunt, verum pauciores quam in præcedente, nimirum duos trèves aut summum quatuor firnul, colore & figurâ illius similes, sed breviores. Flores decidui *fructus* totidem relinquunt, per maturitatem præcedentis fructibus similes.

Planta

Planta rupta aut contusa ejusmodi odorem fœtidum exhalat, unde & ejusdem qualitatis malignæ particeps esse videtur.

Perennis est planta, frigoris tamen minis patiens quam superior.

Oleander Creticus fruticulosus major fascialis Zanoni.

Zan.

E radice perenni, farmentosa, fibrosa, satis crassa, tortuosa, repente, *cauliculus* supra terram fundit multos, undatim flexos reflexosque, spithamam circiter longos, tenues, teretes, lignosos & nodulos, infernè cinericeos, nonnulli lucidos, paulo superius flavicantes, summis ramulis viridibus, in gyrum circa radices caput terram late occupantes, & si forte eam contigerint radices agentes, ad singulos nodos duos trèves ramulos emittentes, qui in alios mox minores subdividuntur, unde planta ipsa foliis & ramulis crebris valde densa apparet. *Folia* ad nodos brevibus pediculis adnexa, plura etiam simul minora, ex eodem oculo ad nodum, qui crassitie ipsam caulem superat, exeunt, superius oblongius viridia, subius pallidiora, crassa & densa, in medio fuscata, & lincis tenuibus velut scripta, oblonga, medio latiora, versus utramque extremitatem acutiora, Anthyllidis maritima Allinefolia C. B. similia. Propè summos caules foliorum cespites exiit, in quorum medio gemmæ aliquæ viridantes exoriuntur, quarum unaquaque multas oblongas fistulas emittit, quæ apertæ foliiscentes videntes ostendunt, summâ parte in quatuor lacinias seu petala divites, deorsum reflexa, formâ, & colore Neri vulgaris florum, sed multis (ut par est) numeris minoribus, vulgaris Gelsemini florum valde similes, sed minores, ut idem planè ut videntur, ni color differentiam ostenderet, ut & lingue quadam in medio rubentes cum quatuor staminibus albis, apices rubros gestantibus, ut voluit totidem sagitte seu spicula sanguine unda apparent. Mediam fistulam stylus permeat, cujus basis receptaculum fructus obteggit, qui mensè Augusto ad maturitatem tendit. *Semen* in quibuldam parvis fructibus occultatur, colore viridante, formâ pyri, cujus apici infidit tenuis quadam cauda retorta; fructus maturalescentes, obscure purpurei & fusculentis evadunt velut Myrti baccæ, & tandem cum perficiuntur nigri. *Semen* oblongum lemnis Quamoclit simile, sed minus. *Radix* triplici cortice integitur, exteriori, quæ facillè delibratur, nigricante, mediâ tenerâ & flavâ, tertiâ rubrâ velut Erythrodani, cum medulla in medio lignola flavicante.

Odor totius plantæ fœtidus & ingratus velut floris Dracontii vulgaris, unde & capitis dolorem inducit, & oculis nocet non aliter quam Nerium vulgare. Sapor ingratissimus & amarus; in manu gestata respirationi officit, & Naturam totam perturbat, ut non fine ratione venenosa qualitas particeps constetur.

Hanc plantam esse existimo quam propè Scaleam in Regno Neapolitano invenit, & postea siccam apud insignem Botanicum jam satis junctum *Jean. Adrianum Ferrum* Pharmacopœum Venenum vidi, Perichymeni lupini pumili appellatione. Floris equidem formâ ad Perichymenum accedit, florum etiam summo fructu infidit ut in Perichymeno; qui fructus qualis fuerit in sicca discernere non licet, pyriformis tamen videtur & umbilicatus. Folia in sicca crassa videntur glabra, non utraque extremitate acutiora, & in latiora ut in planta Zanoniâ, sed è lata basi in macronem sensim angustata & Serpylli florum æmula in longiora effert.

Uruca Brasiliensis Marteg.

Marteg.

Planta est quæ super arbore *Uruca-iba* nascitur sine radice, verum quatuor aut quinque folia, inferius lata, bulbum faciunt ovalem, circiter quatuor digitos longum, qui intus continet medullam quandam unguenti factitii consistentia & aspectu, pinguem, ad tactum frigidam, ex albo virefcentem, multa adhuc filamenta subtile albidâ in se dispersa habentem. Supra bulbum folia à se invicem difcedunt, suntque ibi angusta, sed in palæam aut majorem altitudinem excrefcentia, superius latiora, lingue figura, & similia Squillæ, viridia. Quolibet autem folium secundum longitudinem habet tres nervos. Nec florem fert, nec fructum; inodora est planta, unguentum quoque illius inodorum. Hoc denique frigidum & ad dolores leniendus judicatur apuifimum arque efficacissimum: lopporem quoque inducere experientia probatum est.

Pag. 1647. *Ad finem paginae add.* Carandas Bontii alia ab hac arbor esse videtur quamvis ille [Bontius] eandem velit, & quidem Tamarindus Americanus nostratum aut ei simillima arbor. Tamarindi enim illius filique quas apud illustrem Virum D. Gul. Courtine vidimus, breves compressæ & monopermæ erant.

Pag. 1681. *Ad Cap. de Staphylodendro add.* Abrahamus Muntingius duas Staphylodendri trifoliani Virginiani species depingit, majorem & minorem.

Pag. 1707. *Platanus Occidentalis seu Virginiana* [Arborum vetustiorum, docente nos D. Jo. Banister in Catalogo plantarum Virginienfium, non tantum trunci sed & rami cortices suos laceratos exuant indeque & glabri evadunt & nivis ferè instar candidi. Arboris etiam juniores cortices abijcunt, virides tamen non albi apparent.]

Pag. 1721. *Ad finem Cap. de Barba Jovis add.* Abraham. Muntingius in Herbar. Belgic. lib. 2. cap. 41. plantam quandam depingit Barbe Jovis Antiquorum appellatione, quæ quo perineat neclemus, certè hujus loci non est. Icon folia oblonga repræsentat extremitatibus lobatioribus, crebra adeo in fœculis ut eos undique occultent.

Pag. 1722. *Speciebus Anagyridis seu Laburni add.* Laburnum spinosum Americanum flore rubro ab Abrahamo Muntingio in Herbario suo Belgico descripsit & depexit.

Pag. 1728. *Ad finem Capituli de Spario non spinoso add.* Gessit quædam species ab Abr. Muntingio in Herbario Belgico depingitur & describitur, quam latissimam flore luteo parvo vocat.

• Pag. 135.

Emendanda.

Emendanda.

Pag. 143. P. Hermannus Filicem mollem seu glabrum vulgari mari non ramosa accedentem *J. B.* & Filicem marem non ramofam pinnulis angustis raris profundè dentatis *Ger. emac.* pro eadem planta habet; nec nos repugnemus.

Pag. 159. l. 14. D. Hermannus in Catalogo Horti Academici Lugduno-Batavi p. 16. Banguen Alceas, sive ut ille vocat, Althææ Indicæ speciem esse nos docuit; hinc ergo ad congeneres Lib. 19. Sect. 2. cap. 9. p. 1065. transferenda est.

Pag. eadem l. 47. Caput de Urtica ad sequentem primæ Sectionis partem removeatur. Observavi enim in Urtica Romana pilulas feminiferas & fructus racemosos in eadem planta; quod & aliis Urticæ speciebus commune esse puto.

Pag. 203. l. antepenult. Amarantus sicutus spicatus radice perenni *P. Boccon.* non rectè collocatur inter Amarantos Sativos, si modo genuinus Amarantus sit, quod non puto: Amaranto potius affinis aut similis videtur.

Pag. 213. Kali floridum repens aizoides Neapolitanum *Col.* ad Chrysanthemi aizoidis Lib. 14. cap. 4. descripti genus pertinet, ideoque hinc illuc transferendum est.

Pag. 244. l. 46. post verba illa primum Clusii adde, Imò non accedere tantum, sed eandem plantam esse existimo, siquidem in hortum transfusus & cultus à *D. Sam. Dale* unum vel alterum ramulum emisit, & in omnibus descriptioni Hieracii Pannonici *I. Clusii* respondere deprehensus est, ideo hic expungendum, & cum specie septima Capituli VII. conjungendum est.

Pag. 263. l. 49. Species nona, nimirum Conyza caulibus rubentibus, flore luteo nudo hoc in loco expungatur, nam repetitur p. 233. ad quem locum in nostra methodo, non obstante gravi Conyze odore pertinet.

Pag. 272. Antiquam jam sententiam resumio, speciem quartam seu Jacobæam montanam non laciniatam nostratam eandem plantam esse cum secunda seu Jacobæa Pannonica folio non laciniato *J. B.* ut ex planta in hortu *D. Dale* culta cum descriptione Clusii collata apparuit.

Pag. 299. Quæ de Artzogal seu Mirabili Mexicana Hernandez nimis festinanter scripsi revoco, & post secundas cogitationes eam & genere & specie cum admirabili Peruviana convenire agnosco.

Pag. 427. P. Hermannus Lasiopitum foliis angustioribus, dilaté virentibus, conjugatim dispositis *Morisoni* pro eadem planta habet cum Lasiopitio Gallico *J. B.*

Pag. 540. Organum montis Sipylli genuina Dichtami species nobis videtur.

Pag. 619. Historia Sagittariæ plantæ bulbis seu tuber qualis à Bauhino depingitur infra limum in ipsam terram solidam deorsum inventi ad me scripsit. Notandum tamen non in hoc tantum planta folia hoc modo varare, sed in aliis etiam aquaticis, ut v. g. Potamogetone latifolio, qui pariter folia aqua immerfa graminea sunt, at quæ aquas superant lata & subrotunda, ut in ejus descriptione ostendimus.

Pag. 777. Rapunculus Creticus Petromarula dictus hinc removendus, & ad Rapunculos galeatos transferendus est.

Pag. 780. P. Hermannus Leucois affinem Tripolium Anguillaræ & Leucoium maritimum *Cammer.* pro specie distincta à nostro Leucoio maritimo latifolio ponit.

Pag. 794. Rapistrum flore Leucoii maritimum, nescio quo casu in eadem pagina repetitur.

Pag. 818. Descriptio quæ subijcitur titulo *Raphani aquatici* *Ger. Park. &c.* est alterius plantæ, nimirum Radiculæ sylvestris five palustris *J. B.* Rapistri aquatica Tab. Raphani aquatica Rapistri folio *C. B.* Ideoque deleantur verba illa. Proinde *Raphanus aquaticus* Tab. & ejusdem *Rapistrum aquaticum* non differunt species.

Pag. 850. l. 20. Species illa *Thlaspi ceruum primum Disfioridis* Zanonio dicta ad sequens caput tranfatur, siquidem in ejus vasculo membrana filiquas diffeminans ad latitudinem filiquæ transversa est. Eadem autem videtur Thlaspi Alexandrino Cortusi *J. B.* p. 834. descripto, ideoque cum illo conjungenda.

Pag. 866. spec. 17. Tithymalum maritimum seu Efulam raram è Lio Venetorum insula, flore albo *Car. Hort. Reg. Paris.* Paul. Hermannus Apocyni speciem facit, vocatque Apocynum maritimum erectum Venetum flore albo: Et certè nobis olim ex ramulis siccis (nam plantam virentem nondum videre co. t. g. t.) species Tithymali non esse videbatur, sed plantæ longè diversæ.

Pag. 895. Chamæbuli leguminosæ vires nescio quo casu ad p. 899. translata Lathyro Viciformi tubercuntur, ideoque illic huc removendæ sunt.

Pag. 912. Paimiriota: duas Pisonis Sennæ species esse non Orobis à D. Hermannò didici. Hac æstate utraque mihi succrevit ex semibus ab ornatissimo Viro D. Spræge acceptis.

Pag. 922. Abus etiam eodem docente, Sennæ speciem esse agnovi. Adde Synon. Abus foliis trifoliis *J. B.*

Pag. 996. Species duodecima seu Lychnis sylvestris alba spica reflexa *Botan. Monsp.* eadem est proximè sequenti, i. e. Lychnidi flore albo minimo nostrati. Vide addicamenta. *D. Dale* Lychnidum arvensem minorem Anglicam *Park.* in arvis prope Colcestriam inventam pro eadem habet, nec nos repugnamus. Vide ejus descriptionem p. 1064.

Pag. 1033. Junæ et Silmarionis descriptio repetitur. Habetur superius Lib. 4. cap. 17. p. 211. quod referri debeat nobis nondum constat: hic tamen si placet deleatur.

Pag. 1047. Speciem Coryledonis undecimam, seu Santiculam Alpinam crenatam umbilico palido eandem esse puto cum sexta, ideoque translato illic titulo descriptio hic deleatur.

Pag. 1055.

Pag. 1055. Gratiola Hylloporides & Ageratum purpureum Dalechampii male adijciuntur capiti de Releda; summeque singula proprium caput constituere debent.

Pag. 1073. Linum tertium & quartum Morifono descripta non differre putamus à decima specie seu Lino sylvestri coerulo perenni nostrate; nam & hujus etiam hac æstate duas species observavi, alteram caulibus erectis, foliis latioribus capitulis majoribus, alteram caulibus terram versus reclinaris, foliis angustioribus, capitulis minoribus.

Pag. 1125. l. antepenult. Allium montanum majus Anglicum Newtoni, id est, Allium Holmenfæ, ad hunc locum non pertinet, non enim bulbum habet ex multis nucleis compositum, ut nos omiffa inter transferendum particulâ [Non] falsò opinati sumus, sed simplicem tunicatum: estque, ex observatione *D. Sam. Dale*, qui in Horto illud coluit, nihil aliud quàm * Scorodoprasum primum Clusii: ideoque hic expungatur, & cum illo conjungatur. Notandum autem Porrum Syriacum cum Tab. i. e. sylvestre folio latissimo *C. B.* plantam esse longè diversam à Scorodopraso primo Clusii, non ut suspicabamur eandem.

Pag. 1201. Yucca Brasiliæ & Americana Muntingii stellatæ folio mucronato & obtuso ad hunc locum non pertinet, sed Mandiocæ ex qua panis Cassavi fit, species sunt.

Pag. 1443. Ad finem Capituli VII. adde, Ananiam sylvestrem Acolthe eundem fruticem esse cum Kaida Horti Malabarici à peritissimo Botanico D. Jacobo Breyneo illud in Prodromo innuente, didici; ideoque historia ejus inter Anomalias tradita in Capite de Anana p. 1333. hic transferatur.

Pag. 1663. Pequea five Pekia 2. Pisonis bis ponitur.

Colnili Hort. Malab. bis ponitur p. 1734. & in Appendice p. 1892.

Fructus Samparantan dictus bis ponitur p. 1744. & p. 1815.

In descriptione folii Quinquæ p. 1797. lin. 38. acutus ponitur pro obtusus.

Libet hic ad Historiam consummandam Scirpion nonnullarum Indicarum, Mexicanarum, Perficarum, Africanarum & Virginienfium nomina à me omiffa ex Hernandez & Reccho, Indicibus Jacobi Zanonii Falciculi rariorum Jacobi Bregmii, & Catalogo Joannis Banister excerpta adijcere.

EX

EX INDICIBUS

JACOBI ZANONII BONONIENSIS.

A

A Givan.
Akafé.
Akafed, Species Croci Indici.
Arkafonum five Arkafonum, Manga sive offris. Hujus figura & descriptio in aliquibus conveniunt cum Odallam H. M. in aliis, ut seminum parvitate, differunt.
Ala, seu Zingiber Chinesse.
Aladar Croci species.
Aladul.
Alba, species que Alou H. M.
Allum Indicum.
Aleo.
Amakand.
Ambari fagi.
Ambeti.
Amputuri.
Angua.
Angle arbor.
Anigean.
Anna Varfcha, i. e. Anna Vifci Indici, seu Plante parafitica species.
Anacca.
Arbor S. Georgii.
Arbor Alta ex qua Aves nidos suos suspendunt.
Arbor Indica max. falso Idolorum cultus dicata videtur esse Atti-meer-Alou H. M. que Ficus est species & omnium Arborum Indicarum maxima.
Arbor ferens folia argentea.
Archam arbor, cujus radix Mater Dei dicitur. Folia habet tripartita, solida ut Myrtus; Florem album; & cujus medio oritur fructus squamatus figuram piscis habens.
Arvi five Ada arbor.
Arita seu Rita.
Arumba Myrobalani species.
Arufa.
Aria.

B

Bablia.
Baccion.
Badam arbor.
Babilia arbor.
Babinda.
Bar Zambul.
Basilicum Indicum sive.
Bebla.
Bendi.
Bingba arbor.
Biga.
Bil.
Binghe.
Birli species Palmae.
Bulicari.
Bogra.
Bretum five Blitum Bbgal.
Bretum Amberi.
Bucienda.

Bulilla, an Beilla H. M.
Bum, Bmekim.

C

Caggiu seu Chaggiu Arbor.
Carda arbor.
Cardilla arbor.
Carangia.
Cafunda seu Calunda frutex.
Cata, Tartane.
Cetozom frutex.
Cerafani seu Zingib. Cerafen.
Cia ihara.
Cbiadken.
Ciamba pua.
Ciarsi.
Ciariani seu Herba Trinit.
Cickna.
Ciri Cucumeris species.
Ciurata seu Rota aut Camma Indica.
Corandi.
Criata herba.
Crumi.
Crullis musfa.

D

Danti five Siplamti.
Dudali.
Duri.

F

Fangbela.
Faniculum maximum Syrie.
Flo Peromia.
Flo Persidii.

G

Galgberi.
Garar Nelli.
Gharfali.
Gbondi arbor.
Giambua.
Giamon, arbor parva.
Gimbe gimibe.
Guburi.
Gulfi.
Gung.

H

Herenda due species.
Hertulana.

I

Ignis cali Herba.
Igli arbor.

K

Kadi Tumba.
Kaggiuri species Palmae Dactylifera.
Kaggiu, arbor, Caggiu eadem videtur: v. in C.
Kagmiam.
Kalungi matam.

Kali

P

Kali kardor radix.
Kalamba.
Kampeli Fudeli.
Kandi.
Kamberi.
Kantefri vel Kara Syriaca radix.
Kannu.
Karante arbor.
Karute arbor procera.
Kata pineka.
Khevan.
Khink.
Kiriata.
Kokus infularum.
Kodria.
Koni vulgo Ralla.
Krididi.
Kudi, Ameko.
Kuchi arbor parva.
Kaper kati Herba repens.
Kumba.
Kurulu.
Kurat arbor parva.
Kureta.
Kura kufa.

L

Lamba vulgo Giacca de Bufcio.
Lann.
Landelul.
Laza Margiada seu Pes capra an Convolvuli species Buntamburu vocis ejusdem significati Ley-lanensis dicta. Herman. Cat. Leyd?
Licchia.
Limbera due species.
Linda arbor.
Liobra, arbor.
Londal.
Lucroga.

M

Mako.
Macongo.
Makama.
Makangoni fructus.
Manda Jabo. Her.
Mandara.
Mamekeli.
Marbetb Herba.
Majjara.
Mekuk.
Miran Indica vulgo Celfi.
Munda.
Muri kuk.

N

Nai.
Nagden.
Nagli seu Nacceni.
Narandi.
Narubedi.
Narus seu Naral.
Nellite ut Nilicamaram H. M. prunifera Acacia filia.
Nid.
Nimbura.

O

Odilbenga.
Oghfi.
Oud Mogre.
Oxalis Persica.

Poberabal.
Pacali arbor parva.
Pagua.
Paguiera arbor.
Paire arbor.
Panna seu Bethel.
Panna tali.
Panaube seu Giancoma, an Jangomas Garcia?
Pameka.
Pamri Kasti.
Peperambul.
Paragb seu Pharangb.
Parangi.
Parcol.
Paringha.
Parni.
Parni kanti arbor.
Pateki seu Pripilli.
Pawura.
Phulia.
Pilu.
Pimbul arbor.
Pimpal.
Pinkeui, Pinzeui.
Pui phanda.
Puiakeri.
Puna.

R

Radix Pelusa & Pelaz.
Rad. Ran Varuna seu Dantora.
Rad. Nai.
Rad. Kua.
Rajfuk.
Rambe Arbor.
Rambulen.
Ranabil radix.
Rangandual.
Ranguri.
Ravendera.
Raidegal, Arbor.
Rinda.
Ringbini.
Rodali herba.
Rofrage, Arbor.
Rodibula.
Rambura.

S

Sabon.
Sabrama Herba.
Sajon & Sami, Savan item, Anteka.
Sai seu Sairam.
Sakat.
Samba arbor.
Sanderfar & Sander Pal. arbor.
Sanderiak frutex.
Sapuri.
Satura.
Savargbi.
Sciruli.
Sivcan & Sivcan arbor procera.
Siadon.
Supaucia arbor.
Sivan, Surandi arbor.
Surna.

T

Tamberi Pagi.
Tan.
Tangkela.
Taperi, nides è ramo suspensum.
Tarrara.

Tota

Tota Vari.	Vijit Mogri.
Tendelones.	Uiba, Herba.
Teti kani.	Umbra, arbor magna.
Toppi, arbor.	Undari.
Tungur.	Upajeri.
Ty, arbor parva.	Z.
V.	Zalanda, Herba.
Vaar seu Vara.	Zambal, Frutex.
Vanti.	Zambul, arbor.
Vuar Panti.	Zambunon.
Varua chan, arbor parva.	Zajfar, bulbul, An Crocus?
Vasagha.	Zaluan vel Chiasa.
Vatcl seu Asiu, Herba.	Zauu.

Index est Plantarum quarum Icones & Descriptiones ex India misit
Frater Matthæus S. Josephi Carmelitanus discalceatus ex urbe
Regio in Lombardia.

Nonnullarum ex his Figure & Descriptiones habentur in Historia
Botanica Jacobi Zanonii. Ut v. g.

1. **A** Liadul sive Asdalbul Herba Indica, quam ita describit prædictus frater Matthæus. Folia habet lata & oblonga; flores albos, unico ramo insidentes, in qua sunt aliqua foliucula cordis figura, inter quæ nascuntur foliuculi, qui habent odorem quasi similes pomo maturo, & includuntur finibus foliorum, in quibus apparet caput vacæ cum suis cornibus; unde Gentiles qui vacas adorant pulmentum tali capite faciunt.
2. Aliu, nomen Aloq seu Ficus Indica speciem denotat.
Arbor est grandis, habet folia magna, lata, plana & mollia, odore sylvestri. Flores producit coloris purpurei. Fructus fert quasi ut ficus, sed desuper acutus, colore rubro, sapore acido: Semen inclusum est valde amarum. Fructus vim habet corroborandi refrigerandique. Folis utuntur Indi ad inflammationes, &c.
3. Archam arbor.
Hujus radix Mater Dei dicitur. Folia habet tripartita, solida ut Myrtus: Flos est albus, & cujus medio oritur fructus squamatus figuram piscis habens, qui in pulverem redactus & cum aqua bibitis est optimum remedium pro Febribus.
4. Butua, S. Brutua. Hujus icon habetur absque descriptione.
5. Buebenda,
Est folia triangularia; flores intus flavi, in basi rubicundissimi, quasi quinas cicatrices continentes, unde flos cicatricum dicitur. Radix trita pro renum dolore adhibetur, flos vero sanguinis profusivum sistit.
6. Bulilla est Bulbus squamosus similis Lilio, & cujus medio oritur *cantis*, qui erigitur ad sex palmos aculeis circumdatus, in vertice emittens pyramidem Aro nostro similem, rotundis fructibus posita, qui colore & forma videntur Corall. inter quos exeunt aliqua angusta & undosa folia Lonchit asperæ similis, colore rosaceo septenturque numerum non excedentia. Fructus durissimi sunt, virtutem habent sistendi sanguinem, solo carnis tactu ubi sunt venæ, applicanturque in pulvere ad fluxum sanguinis sedandum, & conferunt illis qui non possunt retinere cibum pro stomachi imbecillitate.
Cannam vivam spinosam venenosam & mortiferam pro figmento habeo. Datur tamen canna quadam capite squamato in Brasilia *Paco-caatinga* dicta.
7. Carda arbor Indica,
Est arbor spinosa sicut Limones cujus folia fuscata dant odorem sicut folia Cedri, & flores destillantur ad fluxum sedandum, spirantque ambo odorem suavissimum. Fructus est paulo major Limone, flores similes Cedri. Cortex fructus est durus instar Granatorum. Pulpa inclusa secundo cortice durissimo & crasso est viscosa ac sapore insipida; Semen inclusum est sicut Limonis, sed non tam durum nec amarum. Hoc fructu utuntur Gentiles antequam maturecat ad appetitum excitandum.
8. Carulla arbor Indica,
Folia habet lenia, plana, cordis figura. Radicis decoctio febrem tollit. Folia trita & alio folio involuta & in cinere calido seposita pro omnibus animalibus sunt proficua.
9. Ipsi arbor pagi Ende dicta in insula Solor, nulla hujus descriptio habetur sed icon tantum.
10. Kanadi seu Konade Indix Orientalis herba.
Radice est tuberosa, valde crassa & scabrosa, quæ plurimas radicales emittit; in vertice vero multa folia, parva quidem sed longiora, inter quæ aliquot assurgunt virgule, Juniorum instar ad altitudinem quinque, sexve palmarum, quorum in vertice flos eminet luteus, simplicis Rose non absimilis: & cujus medio tria stamina prodeunt, apices in summitate ferentes auri coloris & figuræ coctis. Talem vero hi flores spirant odorem ut longè sentiantur.

11. Lamba,

11. Lamba, arbor est valde alta, nasciturque in locis sylvestribus, cujus folia sunt parva, Paricetariae nostræ similia: Ramos habet longos, æquali proportionem distantes; fructus similes nuci, sapore Ceraforum, coloris auri: ideoque mulieres eos colligunt ad tingendos capillos; sed clam metu supplicii: nam id prohibetur, quia reservantur pro Avibus.

E Fasciculo variorum plantarum Jacobi Breynii.

- A.**
A Benthio Scirphio similis Cap. B. Sp.
Alcea minor Africana, Alceæ facie, flore purpureo parvo.
Arbor rosea prima, seu Arbuti folio, flore flavo.
Secunda, five Styrcis folio, Ten Rhyne.
Arbor lucens Halicacabi fructu. An Arbor lucens Jamaycensis nostras?
Alphodelus major ramulosus Cap. B. Sp.
- B.**
Bellis Eruce folio incana, C. B. Sp.
Buglossum Africanum Echii folio.
- C.**
Camphorate similis, longius radicata.
Altera, magis hirsuta.
Chamægenista C. B. Sp.
Chenopodia similis planta mirabilis Africana, Echini Alpini facie, sed minimè spinosa.
Chrysanthemum Africanum pumilum, foliis Abinthii Alpini umbelliferi minoris.
Cornuta spinis horrida, foliis Asparagi Sylvestris Africana.
Cornuta Africana Hippuris facie.
Cynoglossum Africanum myrsifolium.
Cynolochis Cap. B. Sp.
- E.**
Elichryson minus Africanum, flore aureo.
Erica Coris folio Æthiopica, flore purpureo teraperato.
Erica Serpylli folio Æthiopica, flore purpureo pulchro.
Eupatorio affinis Suffrutex Ericoides capitatus, Coris seu Juniperi folio Cap. B. Sp.
- F.**
Frutex Æthiopicus foliis Alaterni.
Myrsiformis D. Ten Rhyne.
Viris Idææ 1. Clusi foliis.
Africanus foliis Buxi.
Africanus, fruticis terribilis Narbonensis foliis, capitulis oblongis squamulis.
Frutex anonymus, foliis Lauri tini minoris.
foliis Chamægenistæ Creticæ.
leguminosus Myrsifolius, filiqua hirsuta, Anonidis montanæ præcoctis purpureæ frutescentis Morison facie.
Fucus carnosus coralloides C. B. Sp.
- G.**
Geranium Malvæ folio odoratum, flore purpureo Cap. B. Sp. D. Ten Rhyne.
Myrrhids fol. Æthiopicum parvum.
noctu olens Æthiopicum, foliis Myrrhids angustioribus minus hirsutis.
noctu olens Æthiopicum lanuginosum,
- foliis Myrrhids latioribus minutisque lacinia-
tis, flore rubro vel purpureo perleganti.
Genitæ Aspalathoides polyanthos major Cap. B. Sp.
Genitæ affinis Africana flore cæruleo, alatis & punctatis foliis asperiusculis.
Gladiolus, flore pendulo.
major ramulosus, flo. cæruleo amplo.
necidus, flo. majore.
minor gramineus, flo. parvo cæruleo.
min. gran. flo. parvo pulchro variegato.
Gramen triglochyn bulbosum Monometapense.
- H.**
Hyacinthi & Coryledonis faciem mediam ob-
tens Planta Africana, floribus luteis longissimis
arque striatis, Gladiolus Imperialis Ten Rhyne.
- M.**
Marrubium album minus Africanum, calyculis
amplis.
Monorchis C. B. Sp.
- O.**
Olus atrum Africanum.
Ornithogalum umbellatum maximum Cap. B. Sp.
- P.**
Perfoliato angustifolio montano Col. similis Plan-
ta umbellifera nova, fructu triplici membrana-
ceo C. B. Sp.
Pimpinella maxima Africana flore purpureo.
Planta Coris folio Africana.
Planta frutescens Africana perrara, foliis Peu-
cedani, floribus conglomeratis, Herba castæ
Americana nonnulli similibus.
Planta foliis Ruscæ minoribus C. B. Sp.
- S.**
Sanamunda Africana 1. five foliis angustissimis
candicantibus.
2. Sive foliis Serpylli minoribus asperius-
culis, capitulis Thymi.
3. Sive foliis Serpylli majoribus incanis.
4. Sive foliis glabris acutis.
5. Sive ericoides major.
6. Sive ericoides minor, ramulis admo-
dum lanuginosis.
Solanum spinosum arborecens C. B. Sp.
Stechadi Arabice similis C. B. Sp.
- T.**
Thymelæa Æthiopica foliis Passerinae, minor
C. B. Sp.
- V.**
Virga aurea Africana foliis Ericæ baccoferæ.
foliis Linariæ minoribus.

A a a a a a a a

E Ca.

E Catalogo huc transmissio Anno 1680. quem composuit eruditissimus Vir & consummatissimus Botanicus D. Johannes Banister Plantarum à seipso in Virginia observatarum.

A. *Alfne* Spergula latifolia reptans. Becabunge folio.
Alhæa lutea Pimpinellæ majoris folio, floribus parvis, feminibus rostratis. Folia hujus plantæ pediculis infident.
Alhæa magna Aceris folio, cortice Cannabino, floribus parvis femina rotatim in fummitate caulium, singula singulis cuticulis rostratis cooperta ferens.
Alhæa magna quincecapularis, cortice Cannabino, foliis integris subus albicantibus, floribus magnis ex fundo saturate rubro albis.
Alh. magna quincecapularis, cortice Cannabino, foliis Malvarum modo divisis, subus viridibus.
Ambrosia inodora foliis non divisis.
gigantea inodora foliis asperis trifidis.
Anchusa lutea minor, quam Indi Pacoon vocant seipios ea pingentes.
Anemone latifolia lythretris alba.
Apocynum erectum non ramifolium folio subrotundo, umbellis floribus rubris.
Apoc. erect. non ramif. latiore folio, umbellis floribus albicantibus.
Apoc. erect. minus, umbellæ floribus candida.
Apoc. erect. non ram. Alcepiadis folio, umbellis floribus rubentibus.
Apoc. minus non lactescens, caule & foliis hirsutis, floribus saturate luteis.
Apoc. erect. non ram. Roris marini foliis umbellis floribus candidis.
Apoc. petraeum ramifolium Salicis folio.
Apoc. scandens, capsulis brevibus spinis asperis.
Apoc. scand. capsulis alatis.
Apoc. scand. capsulis planis.
 Hac omnia filiquas ferunt tumentes.
Apoc. erect. ramifolium, caule rubente, foliis oblongis parvis, filiquis [ex filiculis albis] tenuissimis, binatim ad extremitates conjunctis.
Anisatum triphyllum, pene viridi.
Anis. triph. minus, pene atro-rubente.
Anis. Dracontii foliis pene longo acuminato.
Arum aquaticum, foliis in acumen definitibus, fructu viridi.
Arum fluitans, pene nudo.

C.

Carduus Jaccoides purp. foliis subus incanis, capite viloso.
Caryophyllata flore semper albo.
Castanea pumila racemosa fructu parvo, in singulis capsulis echinata unico. *The Chinquapin.* Autor descriptionis Carolinæ ex hac nucem Chocolatam fieri referunt non multo inferiorem ei quæ ex Cacao fit.
Centaurium minus caule quadrato alato, flore carneo amplo, umbilico luteo.
Centaurium luteum Alcyroides.
Clematis purpurea repens petalis floribus coriaceis.
Clem. erecta, humilis non ramosa, foliis subrotundis, flore unico ochroleuco.
Cochlearia flore majori In locis udis à falsis procul remotis.

Conyza cærulea acris Americana.
Cucumis fructu minimo viridi, ad maturitatem perducto nigricante. Fructus Bryoniae albae baccæ non multo major est, cujus primo aspectu speciem esse putaveram.

D.

Dens caninus flore luteo.
Digitalis flore pallido transparenti, foliis & caule molli hirsutie imbutis.
Digit. rubra minor, labiis floribus patulis, foliis parvis angustis.
Digit. lutea elatior Jaccæ nigra foliis.
lutea altera, foliis tenuissimis dissectis thecis floribus foliaceis.
parva comis coccineis.

E.

Eryngium campetere Yuccæ foliis, spinis tenellis hinc inde marginibus appositis.
Euonymus capsulis eleganter bullatis.

F.

Filix mas foliis integris auriculatis, mas rachi seu nervo medio alato.
femina foliis per margines pulverulentis, (feminibus fimbriatis).
Fumaria filiquosa lutea.
Siliquosa altera grumosa radice, floribus gemellis ad labia conjunctis.
Fungus (ex stercore equino) capillaceus capitulo rorido, nigro punctulo in fummitate notato.
Ex recenti humo noctu exoritur cauliculis erectis, vix digito longis, capillorum instar tenuibus nec minus densis seu confertis. Singuli Cauliculi parvulo globulo aquo coronantur, qui in summa sui parte macula parva nigra limacis oculo simili insignitur.

G.

Gentiana affinis foliis glabris serratis, floribus Raniferentibus.
Gladiolus cæruleus hexapetalos, caule etiam gladiato.
Gratiola foliis latioribus serratis.

H.

Hedera trifolia Canadensis foliis sinuatis.
Helleborine flore rotundo luteo, purpureis venis striato. *The Spodasine* florum.
Helsine latæ scandens feminibus majoribus.
Hesbine frutescens Bryoniae nigra foliis, capsulis triquetris amplis Pergamenis.
Hieracium fruticosum latifolium foliis punctatis & venis sanguineis notatis.
Hyacinthus Occidentalis flore pallide cæruleo.
Hypericum parvum caule quadrato seu Alcyron minimum.
Hyper. pumilum semper virens caule compresso ligneo; ad bina latera alato, flore luteo tetrapetallo, seu Crux S. Andreae.
Hyper. frutescens luteum Phillyrheæ foliis.

Jacea

I. *Jacea* non ramosa tuberosa radice, foliis plurimis rigidis perangustis, flores ferens multos parvos rubentes acaules in spica ad caulem sessiles.
Jac. non ram. tub. rad. foliis latioribus flores ferens pauciores, majores, squamis hianibus armatis & pediculis curtis infidentes.
Jacobaea lanata foliis brevibus subrotundis, lanata altera foliis longis angustis.
Jasminum arboreum foliis amplis, oblongis, superne virentibus, subus leni canitie pubescentibus, flores albos in quatuor lacinias longas angustas ad umbilicum ulque paritos racematim ferens.
Iris aculeata baccifera arborea minus ferax.
Iris cærulea latifolia & angustifolia.
Chamae-Iris verna odoratissima, latifolia cærulea repens.

L.

Pseudo-Lathyrus luteus glaber, filiquis tumentibus, duplicem seminum ferem continentes.
Pseudo-Lath. luthyrus filiq. tument. continentes duplicem ferem seminum.
Laurus Tinus floribus albidis eleganter bullatis.
Flosnondum apertus pyxidi S.M. Magdalenz (ut nonnquam pidaam vidi) similis est.
Lilio-narcissus humilis albus.
Lilium S. Martagon floribus reflexis ex luteo rubentibus, purpureis maculis eleganter notatis.
Lilium S. Martagon pusillum floribus minutissimis herbaceis. Caulem habet vix dodrantalem, verticillo foliorum unico cinctum, cujus summitas quatuor floribus reflexis Solani lignosis parvis magnitudine haud aequalibus, pediculis parvis infidentibus coronantur.
Lilium Scuille foliis, denticellis parvis ad marginem serratis. Caule est alto, nudo, ad cujus summitatem prodeunt flores in spica sessiles, petalis pene ad imum (ut loqui amant females) quasi eratis; staminibus sex (si non male memini) purpureo-cæruleis, mole sua a liquidum depresso. Flos quamvis aspectu non admodum pulcher sit pergratum habet odorem. Radicem habet imbricatam instar Lili, folia crassa admodum & succulenta, non tamen Sempervivi species est.
Lonchitis maxima foliis planis i. e. non dentatis, nec pulverulentis maculis notatis, uno in cespice foliorum unicum protrudens caulem foliis angustioribus, pulverem seu femina in membranis quati in capsulis ferentibus compositum.
Lonchitis major Polyopodii facie. Hæc atque etiam vulgaris simili modo florida est.
Lychnis plumaria alba, foliis ad geniculum quatuor cruciatim positis, thecis floribus tumentibus.
Lyfimachia lutea minor, foliis & floribus purpureo punctatis.
Lyfimachia filiquosa lutea minor.

M.

Melissa elatior foliis magnis dentatis glabris, ad geniculum binis: flores odoratos luteos parulos stamina bina quasi cornua proerudentibus in fummitate caulium racematim ferens.
Mercurialis trioccos hermaphrodita, f. ad foliorum juncturas ex foliolis cristatis Julifera simul ac fructum ferens.
Mufcus erectus dens: complicatus Cupressi foliis major & minor. In rupe quadam prope Sabinas foliis Cupressi.

Myrrhis minor procumbens, seu potius Cerefolium.

N.

Nux veticaria Virginiana Park.

O.

Orethi palmata elegans lutea cum longis calcariibus luteis, palmata lutea minor, nullis calcariibus. Hermaphrodita, flore minore, calcari longiore.
Origanum floribus amplis luteis, purpureo maculatis, cujus caulis sub quovis verticillo decem vel duodecimo foliis est circumcinctus.
Orig. cujus ramorum summitates floribus dilute rubris in verticillis congestis coronantur.
Orig. foliis ad summitatem caulium canis, floribus multis pallide cæruleis in cymis ramorum dense stipatis.
Ornithogalum luteum parvum foliis gramineis hirsutis.
Orobanchæ radice dentata caule & flore albo. Flos ejus quem unicum in uno caule Gooderyi Orobanchis similis est fed major. Conceptaculi feminae venter seu pars protuberans non rotunda est fed canaliculata.

P.

Pepo fructu parvo compresso.
Phalangium ramifolium floribus albis, ad fundum viridibus.
Phalangium album non ramifolium floribus albis ad caulem spicatum sessilibus.
Phyllitis parva faxatilis per summitates folii prolifera.
Pilum spontaneum purpureum.
Plantago aquatica latiore folio.
Polygala seu Flos ambaralis floribus luteis in capite oblongum congestis.
Polyg. rubra spica parva compacta.
Polygala spicata rubra major foliis & caulibus cæruleiscentibus.
Pol. quadrifolia S. cruciata floribus ex viridi rubentibus, in globum compactis.
Pol. quadrif. minor spica parva rubente.
Polygonatum ramifolium capsula prismatica, ramifolium perfoliatum flore ochroleuco capsula trigona.
Polypodium parvum foliis minutim serratis.
Polypodium minus alterum Scolopendriae facie.
Potamogeton Virginianum.

Q.

Quercus variz species, 1. Pumila. 2. Alba. 3. Rubra. 4. Hispanica. 5. Castanea folio. 6. Lini aut Salicis foliis. 7. Fruticosa. Harum primam in Historia, quintam in Appendice meminimus.

R.

Ranunculus Thalictri folio, radice grumosa; Anemone folio.
Rapuntium minimum glabrum. In uliginosis minus glabrum flore pallidore.
Rhamnus Prunifolia fructu nigro, officulo compresso. *The black Ham.*
Rhus arvensis ex Hipote pullulantibus glabris. Hujus truncus carpi crassitiam nunquam superat, pollicis raro excedit. Baccæ lapore sunt subfalso cum pungenti illo acore qui in Tamarindis sentitur mixto.
Rubia parva foliolis ad geniculum unumquodque binis, flore cæruleo trifido.

A a a a a a a a 2

Rub.

Rub. parva latifolia foliis ad genic. binis, flore rubente.

S.

Sanicula seu Auricula urti Cyclanthi flore.

Saxifraga petraea Allineifolia.

Sedum laxatile parvum, caule gracili aphylo, floribus rubentibus.

Solanum verticillatum latifolium molle, floribus obliquo rubris, bacis luteis.

Sol. verticill. angustiore folio, flore ochroleuco.

Sol. triphyllum flo. tripetalo, atro-purpureo, in foliorum sinu absque pediculo sessili.

Staphis agria fol. dilute viridibus.

Stramonium fundo floris caeruleo, pomis longioribus spinis armatis.

T.

Trichomanes major foliis longis auriculatis.

U.

Valeriana Graeca seu Valeriana caerulea minor.

Veronica pratensis Serpyllifolia.

Viola tricolor nudo caule, foliis tenuius dissectis.

Viola alabastrites pentaphylla, Cochlearia saporis, Nasturtii species.

Urtica urens major feminibus rotundis, compressis loculentis viridibus inclusis & in caulis summitate racematim dispositis.

Inter femina ad me c Virginia transmissa, Anno 1687. ab eodem D. Banifer, nonnulla invenio quorum nomina in hoc Catalogo non habentur,

v. g.

Erigeron (frutex marit.) Halimi folio : Senecio arboreicens Atriplicis folio.

Eryngium Plinii Portulacae foliis à D. Spragge acceptum.

Eucynurus (ni malè memini) Pyracanthae foliis.

Lysimachia lutea corniculata maritima.

Cynoglossum caeruleum Buglossi foliis.

Senae spuriae tres species quarum una filiquis est hirsuta à D. Spragge accepta. Duæ à me satis germinarunt & plantas prodixerunt, quæ duæ species Paiminobæ à Pilone descriptæ esse videbantur.

Piftacia nigra Coryli folio D. Spragge.

Ulmus fructu Lupulino.

Ricinus parvus Urticæ folio.

Convolvulus bicapitularis feminibus pappo alatis.

Phalangium spicatum flosculo Arbuteo bullato autco.

Lithospermum floribus rostratis.

Ricinus frutescens Fic foliis.

Gramen maritimum echinatum. Huius femina etiam à D. Spragge accepta, quæ hac ætate in hortum lata germinarunt, sed nondum ad frugem pervenerunt.

COM-

COMPENDIUM Historiæ Plantarum Mexicanarum FRANCISCI HERNANDEZ.

PRIMUS LIBER

Agit de Plantis in genere, nimirum de earum nominibus, convenientiis & differentiis, de generationibus & mutationibus, partibus, saporibus, &c. de quibus nos Libro primo Historiæ hujus diximus quantum sufficere arbitramur.

LIBER SECUNDUS. CAP. I.

Coapatli S. Tlamacazquipan Hernand. *Corymbifera Mexicana Persicifolia, flore parvo ochroleuco, radice odorata.*

Radix flatum discutit, ossa consolidat, urinam evocat. Jus decocti dicitur evacuando curare dysenterias. Cortex radicis $\frac{3}{4}$ lb. pondere per novem dies continuos devoratus dolores e lue Venerea ortos lenire perhibetur. Idem febres quartanas fugat.

Cap. 2. Coapatli II. S. Teotitla: *Corymbifera Mexicana Limoniae folio, flore luteo, radice odorata.*

Temperamento & viribus cum precedente convenit.

Coapatli III. S. De Tepequaquilco: *Papposa Mexicana triphylla, flore albo, radice tuberosa.*

His ob convenientiam in nomine & viribus subnectemus,

Coapatli IV. S. Quauhnaesem CAP. XII. *descriptam foliis oblongis, asperis in caule per intervalla ternis floribus nudis, pallidis, pilosis; radice odorata.*

Vide duas alias plantas Coapatli nomine, frigida temperie, infra lib. 8. cap. 55. & 56.

At quia (Annotatio est Columnæ) in prima Coapatli Synonymum est Tlamacazquipan, quod nomen invenimus in aliis plantis, quarum imagines & nomina tantum in exemplaribus extant fol. 444. in alia parum variante figura, sub nomine Tlamacazqui y Papam vel Coapatli, quæ figura tertie descriptæ Coapatli quodammodo affinis videtur; an Pictoris varia fors, vel Plantæ varietas sit proponitur expendenda.

Cap. 3. Texasapala Hern. S. Pearmica Indica Linifolia repens flore pallido, mali Medici odore.

Narius admota sternutamenta movet, unde confert gravedini.
Cap. 4. Xochimacaxli S. Flos Auriculæ Oregosla * Clus. Orejuela Hughes, quæ Hispanica vox est * Est. eodem Auriculæ significatu. Huius floris mentionem fecimus in Capite de Cacao l. 29. p. 167 l. at l. 2. c. 16. plantæ descriptionem omisimus, quæ huiusmodi est, Arbor longis & angustis lili foliis, virore exarato tinctis, & è pediculo velut marcido propendentibus in inferiora. Flores intus purpurealcent, externè herbacei, auricularum penè formâ, jucundo odore. Fructus est filiqua, longitudine sex unciarum, trahit verò unius digiti: Semina intus ex mutua compressione fiunt angulosa, suntque coloris sanguinei. Clusius floris huiusce folium pro cortice fructus alioquin habuit. Nihil hoc flore frequentius in Indorum emporiis venditur.

Huic flori valde similis flos Toloxochitl cap. 20. descripti, nisi quod plenus sit, & colore nonnihil variet; Chocolata etiam pariter potioni admiscetur.

Cap. 5. Xocococochitl seu Piper Tavaici: in historia nostra describitur sub nomine Anomii odore Caryophylli pag. 1507.

Cap. 6. Acocotli, seu Corymbifera Mexicana tuberosa, foliis Nardi, flore pallide rubente.

Viribus & temperamento non multum differt à Coapatli.

Cap. 7. Anayo S. Ococotli. Foliis An. caulibus fenuculacis genicularis. Nec flores, nec fructus describit; unde ad quod genus pertineat nos latet. Caules duntaxat conditi scribit, sed & crus edulis esse, sapore & odore grato. Earundem panis virum est cum precedente.

AAAAAAA 3

Cap.

Cap. 8. *Apyonai* S. *Pharizifrande*, Cyperus Americanus, Radix S. Helena. Vide Hiftor. noſtræ pag. 1339.

Cap. 9. *Atracapatli*. Flore eſt radiato coccineo: *Folia* Amygdaliniſ, ex adverſo binis; *radicibus* tuberoſis.

Serilitati à frigida intemperie mederi dicitur, & febres fugare.

Cap. 10. Eſt de Caryophyllo aromatico; de quo nos in Hiſt. noſtræ l. 26. p. 1508. abundè egimus.

Cap. 11. De Cinnamomo; de quo & nos proluxè Hiſt. p. 1559. &c.

Cap. 12. De *Copalli* IV. quam nos cognominibus plantis in inuicem libri ſubijunximus.

Cap. 13. *Curucueti* S. Alarum Mechuanicum; Reſtibus cum Terentio Calaliam Michuacanica, foliis virgineis lerratis, floribus luteis dixerim. *Radices* eſt fibroſis, odoratis. *Folia* ex ſententia Columne ad Cortulam Matthiolia accedunt.

Temperamento & viribus cum præcedentibus ferè conveniunt radices, quæ ſolæ in uſu ſunt, & ac incolis magni ſunt ob odorem jucundiſſimum, Myſchi æmulum.

Cap. 14. *Huizilacatl*. Arbor. Anethina reſiniſera, Liquidambaris planter par eſt, ſtipite recto, levi, extra exarato virore tincto, intus candicante; *foliis* oblongis acuminatis lerratis, [icon pinnata reſperſat, ex pluribus conjugationibus cum impari in extremo compoſita] *floribus* pallidis; guſtu & odore quavis ſui parte mirè reſert Anethum, ejuſque effectus, & efficacius præſtat.

Fructum ligni ubicunque inſodiatum ſtatim radices agit.

Cap. 15. *Thilochbil* ſeu *Vaymilas*, de hoc egimus Hiſt. l. 23. c. 13. p. 1330.

Cap. 16. *Auxilacatl*. S. Virga diuretica ab effectu urinas educendi dicta, *Folia* eſt Anchufæ, minoribus lerratis, hiriſulis, per longum venoſis, *radice* Helleboli albi, fibrata, odora; *floribus* parvis, ex albo palloſcentibus, velut coarctatis, odoratis, acrisque ſaporis.

Cap. 17. *Huizilacatl*. S. Arbor Lonchifolia, *Folia* eſt Myrtiniſ longè majoribus [quinque uncias longis, duas latas] rigido & inſeſto mucrone; *floribus* coccineis, quos flo tranſixos Indi in emporiis ſuis vendunt, qui & uterini ſunt & cardiaci, inque condimentis & dapibus Croci vicem præſtant. [Fructus Pomo ſimilis, colore Amygdalæ, cui ſtorem inſeſſiſſe videtur.]

Cap. 18. *Chichicatl*. S. Chamædrys Mexicana, *Folia* alperis, floribus luteis, *Flora* circa poſtremos caules coarctati, & calycibus oblongis conſecti: *Folia* odorata, amara; *Radix* furculofa, pariter odorata, at amaritudinis ferè expers, acris, Appetentiam excitat. Duæ alie cognominis, at diverſi generis. Vid. p. 364. & 365.

Cap. 19. *Huacura*. Salviſolia Mexicana, floribus promiſcuè cyaneis atque coccineis, *Folia* longis pediculis appenda, ad exortum laniora, ſubalbicania; *Radix* tenuis, longa; Odor & ſapor Lavendulæ. Exterius appoſita medetur dolori ventriculi.

Cap. 20. *Tolochbil* *Aſtrilacatl*. Arbor eſt magna, foliis Mali Medicæ, duplo longioribus quæ abſcedentia veſtigia in caule relinquunt. Floſ odoratus, polypteloides, externa parte media vireſcentem, circum oras ex cinereo luteſcentem, quatuor digitorum diametro petalis interna parte cavis & purpureo rubentibus, in extremo luteſcentibus, pinguib; & glutinoſis, ſingulis pollicem æquantibus, umbone medio virentem. *Flora* effigies non parum ſimilis ſori *Xochimacatl* cap. 4. deſcripti, & eundem uſum præſtant, præterque admittitur potioni Chocolate. *Cardiacus* eſt & uterinus, ſterilitatis remedium.

Cap. 21. *Tzacalacatl*. S. Herba Lonchifolia, Dodrantes quatuor alta eſt, *foliis* oblongis alperis; *floribus* candicantibus, calycibus parvis rectis; *radice* furculofa, fulco cortice, odorata & reſinoſa, dolori ſedante, tuſa & devorata.

Cap. 22. *Copalli* *Tlacapatli*. S. Convolvulus Cinnamomeus, à radicis ſapore reſinoſo & odorato, Volubilis eſt herba, *Folia* cordiformibus ſed longioribus & magis acuminatis, venoſis, glutinoſis & ſalvoſis, crebris; *Radice* lutea, Raphano ſimili, digitem minimum cratta, ſaporis reſinoſi & odorati. Naſcitur in calidis. Diuretica eſt & febrifuga, hydropicis medetur, & convulſionem emixæ curat.

Cap. 23. *Tocotilli*. S. Juncus capillatus, *Radices* fundi capillares; *caules* teretes, læves, cavi, & in acumine *capitula* lutea oblonga. *Radices* dulces, odoratæ. Bechica eſt, cephalica, diuretica, cardiaca, uterina, altringens, unde fluxus omnes curat.

Cap. 24. *Tomalacatl* *Copalli* S. Ariltoſchia Mexicana: Huius deſcriptionem vide in Appendice.

Cap. 25. Caninga arbor, Lignum Aromaticum Monardis. vid. Hiſt. p. 1801.

Cap. 26. *Tzile-Huaypatli*. S. Radix Caryophyllæ, *Folia* Mali Limoniæ, ſubtus candicantibus & hiriſulis, ſuperne nigricantibus. *Floribus* candicantibus modicis, *fructu* parvo orbiculari; *Radices* candidis, acris, odoratis Caryophyllorum, quorum vicem ſupplere poſſunt in cibo & medicamentis. In calidis *Tilani* collibus naſcitur.

LIBER TERTIUS. C A P. I.

Copal Quahuitl S. Arbor Copallifera I. Copal cabuſil Gomaræ apud Cluſ. Exot. pag. 297.

Copal Indis (ut alibi monuimus) quodlibet gummi genus ſignificat, ſed quod ab hac Arbore ſeu ſponte ſeu ſcarificata ſluit *est* *est* ita dicitur, nobis in Hiſtoria è Monardè deſcriptum. Arbor eſt procera, foliis quernorum formæ & magnitudinis [pinnulis foliorum intellige, ſolia enim pinnata pinguitur & pluribus huiusmodi pinnarum conjugationibus compoſita; media enim coſta quibus pinnæ adnæſcunt membranis utring, foliaceis aucta eſt ut in Lenticlo] Fructu obrotundo & purpureo ſcente Gummi ſapore.

Cap.

Cap. 2. *Copal Quahuitl* *Parlabac*, S. Arbor Copallifera II. ſeu latifolia. Mediocri eſt magnitudine, *foliis* lerratis, & Rhoi oblongiorum perquam ſimilibus tum formâ, tum magnitudine, tum etiam colore ſequentis.

Cap. 3. *Copal Quahuitl*. S. Copallifera III. Leprola dicta, quod ſci. niembranâ externam facile exuat; *foliis* eſt parvis oblongis [Icon numeroſiſſimis pinnatim ad unam coſtam annexas reſperſat, ad quindécim uſque conjugationes] fructu acinoſo, ſingulatim dependente: gummi patet.

Cap. 4. *Copalli* *Totopecentli*, Copallifera IV. Mali Medicæ foliis laturatè viridibus. Arbor eſt magna.

Cap. 5. *Tecapalli* *Quahuitl*, S. Copallifera V. montana, Arbor eſt mediocriſ, unedoniſ folio [Huius etiam folia icon pinnata repræſentant] fructu Glandibus ſimili, quendam veluti Strobilum continens, opertum lucidâ & reſinoſâ quadam ſaliâ, atque includentem intra ſe nucleum candidum, ad multa utilem. Thus Indicum dicitur.

Cap. 6. *Cuſila* *Copalli*, Copallifera VI. leproſa II. Arbor eſt mediocriſ, foliis obrotundis parvis, aciniquè racematim dependentibus, Oxyacanthæ ſimilibus, valdè odoratis glutinoſisque. Folia, adnotante Terentio, ſitu & figurâ ſimilia ſunt foliis ſilique arboris.

Cap. 7. *Tecapalli* *Quahuitl* *Pirabac* S. Copallifera VII. leptophylla. *Folia* eſt pinnatis, parvis, minime lerratis; fructu parvo, rotundo, Piperi figurâ non abſimili, ſed coccineo, ſingulis binifve acinis per intervalla ramis appendis.

Cap. 8. *Xochi copalli*, aliis *Xarapicqua*, an Xolochcopalli Gomaræ apud Cluſium Exot. p. 297. Copallifera VIII. mentha foliis profundius lerratis. Arbor eſt mediocriſ, ſtipitibus impensè odoratis liquor exſillans fulvis eſt, Limonium odorem valdè referens, Thus Indici generibus annumerantibus. *Folia* adnotante Columna, 33 pollices longa, duos lato, obtuſe virentia. *Flora* ex longis cadum Monard. cap. 9. de quo Hiſtor. p. 178.

Cap. 9. *Micquicochi* *Copalli*, S. Copallifera IX. foliis Mali Medicæ, floribus coccineis. Arbor eſt magna, ſtipite candicantibus punctis diſtincto. Huius gummi *Anno* nonnullis vocatur.

Cap. 10. *Holquahuitl* ſeu *Chilli* arbor. Arbor Mexicana cortice amaro, fructu in orbiculis ſtellatis ſtipiti adnalcantibus. Duum eſt generum, Alterum *ſtipite* magno, levi, fulvo, & lerrâ reſerto medulla; *floribus* candicantibus foliis maximis. *Fructus* Ponticus nucibus par eſt, candent luteſque obductus membrana, & amari ſaporis. Alterum foliis Mali Medicæ ſed majoribus. De huius gummi quod incilo cortice emanat, *Heli* dicto Chocolate interdum admittitur folio nonnulla è Piſonis manilla Aromatica petita vide Hiſt. noſt. 1672. Plura de ejus viribus vide hoc in loco.

Cap. 11. Arbor *Balfamifera* I. *Hern. Huizilacatl*. De hac vide Hiſtor. p. 178.

Cap. 12. *Huacana*, Balfamifera II. baciferâ Arbor eſt mediocriſ altitudinis & craſſitie, materie firma, incorruptibili, odora; *foliis* luteis denarij amplitudine; *flora* parvo candicante, baccis Lauri. E cortice contraſto, aquâ macerato, demum inſolata & exſpresso liquor balfamicus extorqueatur. Extrahitur etiam ex foliis ſiliatis liquor ad multa utilis. Surculi ad denſicapiâ commendantur.

Cap. 13. Balfamifera III. *Maripandam* dicta. De qua egimus Hiſtor. p. 1759.

Cap. 14. Balfamifera IV. De Tolu dicta, deſcripta Hiſt. noſt. p. 1758.

Cap. 15. *Molle* arbor, Lenticis Peruana, deſcripta Hiſtor. noſtræ p. 1582.

Cap. 16. *Tecomahaca*. De qua vide Hiſtor. noſt. p. 1846.

Cap. 17. *Tlacuſiloca* *Quahuitl*, S. Caragna, deſcript. vid. Hiſtor. p. 1847.

Cap. 18. *Xochicozco* *Quahuitl*, S. Liquidambar arbor. Hiſt. p. 1848.

Cap. 19. *Tzac Quahuitl*, S. Galioſipera, Arbor eſt mediocriſ, *foliis* obrotundis, ſtipitibus & pediculis rubentibus. Gummi ſtillat candidum acris ſaporis, ad dyſenteriam utile, quod aquam in qua inſunditur lacteæ tingit colore Balfami Antiquorum inſtar.

Cap. 20. *Copalli*, S. Arbor Copallifera cuticulam exuens, Ocymi foliis, fructu Oxyacanthæ. Gummi in ſtillendis dyſenteris celebratur. Hoc etiam aquæ inſtillatum in lac ſolvitur.

Cap. 21. *Tzina Canuſila* *Quahuitl*, S. Arbor Laciferâ. Folia Acaciæ *Ægyptiacæ* ſi attribuit, ſtipites purpureos. De Lacca vide Hiſt. noſt. p. 1331.

Cap. 22. *Exquahuitl* S. Draco arbor, de qua vide Hiſt. p. 1598.

Cap. 23. *Exquahuitl* ſecunda *Quahuitl* *Acaciæ*, Folia eſt magis orbiculata, hiriſulis & alperis, craſſo cortice, radice furculofa, juxta aquas naſcens, ad eadem uſum quo præcedens.

Cap. 24. *Micquilt* S. Siliqua Acaciæ, de Acacia vide Hiſtor. noſt. p. 976, 977.

Cap. 25. *Micquilt* Michuacaneniſ, Acacia No. Hiſpaniæ II. Folia eſt exiliorib; *Micquilt* vulgari, & ſpinis caret.

Cap. 26. *Huicocobiti* Huacaceniſ, S. Ricinus No. Hiſpan. inferior Hiſt. noſtræ Append. p. 1836.

Cap. 27. *Saſſaparilla* arbor, de qua nos Hiſt. p. 1568.

Cap. 28. *Tocpatli*, Arbutula Mexic. Raphani ſilveſtris foliis, floribus candicantibus. Radix furculofa, acris, odora, Lui venereæ medetur.

Cap. 29. *Huacacan* S. Lignum Sanctum, vid. Hiſt. noſt. p. 1689. Guayacum.

Cap. 30. *Tomalacatl*. Arbor noſtiliora Sambuci foliis & umbellis. At *Folia* ſerrata non ſunt; diſcitur aut maturat, pulvis inſperſus medetur ulceribus inſanab. ſcabiei, lepræ, &c.

Cap. 31. *Cayulacan* S. *Tapan*. Arbor ſilviſolia, Thus redolens. Mediocri eſt magnitudine, *foliis* ſilvæ majoribus ſuperne virentibus, ſubtus ſubalbidis, pinguib; Verbalici modo hiriſulis; *Flora* in extremis ramis modico ac luteo & in Corymborum formam velut compoſito. Diureticum eſt, uterini convenit affectibus. Extrinſecus impoſita radices, cortices aut folia tumores ſolvunt, & ulceribus medetur.

Cap. 32. *Nonahuquahuitl*, S. Morbi Gallici arbor, magna eſt & excella, foliis Olivæ, odoratis & amaris. Fructus è trunco enatus racenous longos componit, curvis pediculis rubet, baccæ vero ſunt virides. *Nonahuquahuitl* p. 389. depicta hinc eadem eſt.

Cap.

Cap. 33. *Quandilapali* S. Arbor ignea, Nerion five Rhododendron Mexicanum. A noſt rate Nerio, adnotante Columna, magnitudine differt, foliis longitudo pedalis & latitudinis pollicum 3½. & quod nervuli foliorum circa folii oras conjunguntur. Eodem obſervante, Nerium etiam noſtro celo, non lac, ſed copioſum luteum ſuccum Apocyno ſimilem habere, in radice tamen copioſum al- bum lac emittit. Idem obſervavit in Periplois & vulgari Aleclepade. vid. Annot. in Reech. p. 868.

Cap. 34. *Quahyayac*, Arbor forſida Mali Medice foliis acuminatis. Cortex aſtringit, & fluxum alvi coarctat. Succus narius attractus ſternutamentum excitat.

Cap. 35. *Xiloxochitl*, Arbor pentaphyllis Mexicana floribus capillaceis coccineis & albis. Flores ante foliorum exortum proſeunt. Tum Deſcriptio, tum figura, notante Columna, Goſſipio Indico ſimile foliorum exortum proſeunt, ni folia in eodem pediculo ſepeſena haberet.

Cap. 36. *Cacapilon*, Baccifera Cerafolia, floribus cereulis, acinis purpureo-nigricantibus. Folia aſtringunt, unde diarrheas compellunt, &c.

Cap. 37. *Tequixochitl*, Arbor Mexicana Mali Medice foliis, Cynorhodi flore, Roſe odore. To- to anno fleret. Flos coctionem juvat & commendandi halitus cauſa Chocolate admilectur.

Cap. 38. *Tlalamatl*, S. Arbor vomitoria, Trifolia eſt foliis Salviae pinguibus & mollioribus, flori- bus ſpicatis, parvis, coccineis, ex quibus acini producuntur. Si Auditor (inquit Columna) pro aci- nis ſiliquis poſuiſſet facile ad Anagrin referri poſſent icon & vires: ſiquidem vim ei catharticaſ at- tribuit. Ejuſdem nominis eſt alia planta longe diverſa p. 420. Sed p. 451. adeſt icon ſimilis ſub Sy- nonymo vocabulo *Tatac tlalamatl*.

Cap. 39. *Chatalbae*, S. Caſſia ſylveſtris. Vid. Hiſt. noſt. p. 1747. In reliquis cum Caſſia ſiſt. Braſi- liana ſatis convenit, floris colore luteo ab eadem diſſert.

Cap. 40. eſt de Palma coccoſera, de qua nos proluxit p. 1366. & ſequentibus.

Cap. 41. *Achiol*, Mediana tingendo apta, i.e. Urtica. Vid. Hiſt. p. 1771.

Cap. 42. *Babel Coyali*, Palma ſpecies, Area S. Fauld dicta nobis videtur.

Cap. 43. *Tegul* S. Palma montana, Arbor eſt fruticosa, duos treſve ab radice ſtipites edens; folia longa, anguſta, craſſa, Iris ſere ſimilia, ſed longe majora, acervatim ab extremis ſtipitibus orien- tia; ſora hexapetala, albos, odoros, racematim dependentes; ex quibus generantur fructus ſtro- bilis ſimiles. E foliis eo ſere modo quo Cannabis paratis ſila ſunt lineis ſtoreſque tendendis perquam idonea, firmiora iſis quæ ex Metl.

Ex deſcriptione hac Arbor Draconis dictæ ſpecies eſſe videtur. Icon *Tegul* quæ habetur p. 441. non convenit Draconi arbori, at nec huic deſcriptioni. Vide notas Terentii.

Cap. 44. *Noſſi* S. Tunarum genus, de quibus vid. Hiſt. p. 1464.

Cap. 45. *Nocheſempali* S. Coccus Indicus, *Cochinile*, Hiſt. p. 1465.

Cap. 46. *Cacava-quabuitl* S. Arbor Cacavifera, vid. Hiſt. p. 1670.

Cap. 47. *Anacozte* S. Papyrus lutea, S. *Tepeamali*, Sycomorus ſaxatilis. Due ſunt ſpecies, Pri- ma arbor eſt magna foliis Hederæ amplis, pinguibus, obrotundis cordatis, altera parte ex viridi pal- lentibus, altera fulvis. In iſtis ſtipitibus qui ſecundum ſunt & lenes in modum Sycomori, fructus ſicu- lis parvis ſimilis, ſemine minuto ac ſilvo reſertus. Adheret ſaxis non mediocriter ſpectandis mira- culo. Radices nondum excuſſo lacte cathartice funt. Secunda ſpecies eodem nomine & tempe- ramento prædita, virgum rectarum leviumque uſum tantum præſtat.

Cap. 48. *Cpaxochitl* S. Pruniſormis gummoſa, foliis eſt obrotundis Pruni; fructu Medicis Malis ſimili, prædulci, valde aſtringente, & ſalivam ſtillante impenſe glutinoſam, quæ diarrhoeis & dysenteris medetur. Materies Operibus intellinis aptiſſima eſt.

Cap. 49. *Copalxochitl* altera, S. Pruniſormis gummoſa II. foliis eſt majoribus alias ſimilibus: Fru- ctu Pruni aut Nucibus Juglandibus ſimili forma & magnitudine; præcedenti viribus & forſis conge- ner, nimirum aſtringens & glutinans, ſapore dulci.

Cap. 50. Tamarindus, De quo vide Hiſt. p. 1748.

Cap. 51. *Xalxochitl* S. Pomum arenolum I. c. Goyave ſeu Guayava Hiſt. p. 1435.

Cap. 52. Planta *Cachos* vocata. Vide Hiſt. p. 1839. Ex aliorum relatu deſcribit.

Cap. 53. *Huitz-mamaxitl* S. Arbor Cornigera, foliis eſt Tamarindis, floribus luteis, ſiliquis eſculen- tis. Cornua Taurinis valde ſimilia in ſtipite & ramis prodeunt. Folia inſipida, venenis tamen adver- ſentia à Formicis illis excitata, an ex aculeorum ſeu ſpinarum genere & natura?

Cap. 54. *Quahyayacuitl*, *Avellanae* cathartice. De ſigmo Hiſtor. p. 1381. Huic tribuit *ſtipi- tem* magnam, ſilvum & contortum; ſolia Rhododendri anguſta & longa. Vide etiam Hiſt. noſtræ p. 1837.

Cap. 55. *Quahyayacuitl* 2. S. Caſſia ſiſtula, De qua nos Hiſt. p. 1746.

Cap. 56. *Quahyayacuitl* 3. Arbor Cucurbitifera nucleis pineiformibus cathartice. vid. Hiſt. p. 1830. Tribuit arbori folia magna, Lappæ ſimilia, anguloſa; fructum Nucis Juglandis ſimilem, ſtrobiles ter- nos, totidem ſecretoſis cavitatibus, noſtratibus, Pines nucleos forma, magnitudine, craſſa & nucleis parvis.

Cap. 57. *Quandilatalazin*, Arbor fructu orbiculari, ſtriato, crepitante: foliis eſt Mori, majoribus, ſerratis, venoſis. Fructus per maturitatem ſecundum ſtrias deſcendens magno cum impetu & ſonitu ve- lut tormenti bellici * rumpitur, duodecim circiter nucleos continens, ex quibus bini membrana nu- dati blandè purgant. Vid. deſcriptionem.

Cap. 58. *Abaca quabuitl*, Arbor Querciformis fructu butyraceo. Folia Mali Medice majora, apſeniora: Fructus ſiccum præcocium forma & magnitudine, carne butyracea, nucleo folido duro. Eſt à Pruniſorum genere. E nucleis per expreſſionem elicitur oleum Amygdalino ſimile.

Cap. 59. *Cedrezapali*, Arbor pruniſera trifolia, fructu Coronei formæ, offis nucleo deleterio. Hujus fructus idem eſt cum Periceæ nuci ſimili fructu, nucleo venenato Monardis, cujus deſcriptio- nem vide Hiſtor. p. 1553. Poma ingeſta ſomnum conciliant.

Cap. 60. *Quahyayacuitl* S. Anona, Anon Oviedi eſſe videtur Hiſt. noſt. p. 1651. deſcripta.

Cap.

Cap. 61. *Quahyayacuitl*, Arbor cucurbitifera trifolia, fructu molliato. Flores cymbalarum habent formam; fructus dulcis eſt & edulis; folia ſpinola, in nonnullis tamen ſpinis carent.

Cap. 62. *Cochamachalili*, à foliorum forma Colubæ maxillæ ſimili dicta, Arbor ſiliquoſa ſemine leniſſimo folio *Cochamachalili*. Fructus ſpicati ſunt. Arbor eſt magna.

Cap. 63. *Thapicpali*, Arbor Mexicana «*tepepe*». Ocymni folio, flore candido racemoſo. Jus do- cocti corticem urinae evocat, ſanguinem per colentia fluentem cohibet.

Cap. 64. *Chichipalece quabuitl*, Arbor Sanguiflua Mexicana, flore fructuque carens. Folia lon- ga, obuſa, & verſus pediculum ſenſim attenuata: Lac primò candens & tandem ruſcens effundit. Cortex aſtringit & ſanguinem ſiſit.

Cap. 65. *Abuapali Tilaenſis*, Arbor Indica foliis Ilicis, flore luteo parvo, fructu nigricante. Si- pitis (qui pallidus intus) ramentorum decoctum icterici & biliſis opitulatur.

Cap. 66. *Avevel*, Abies Mexicana. Vid. Hiſt. p. 1397.

Cap. 67. *Bitonem*, Arbutula trifolia Philippinæ, radice alexipharmaca.

Cap. 68. *Thapicpale comati*, S. Caput Auræ. Foliis eſt longis anguſtis, fructu magno oblongo nucleos quoddam planos includente, ſapore & viribus Amygdalarum amararum.

Cap. 69. *Quamochitl*, Arbor Punice foliis, ſiliquis rubentibus ſemine nigricante. Capitula in po- ſtemis viticulis Epithymo ſimilia producit. Semen comelleum odore inſuaſi halitum inſicit. Cortex aſtringit, & fluxus cohibet.

Cap. 70. *Cacaloxochitl*, Arbor ſiliquoſa, foliis Mali Medice majoribus, flore pulchro odorato. Florum apud Indos permixtus uſus in manupulis, torquibus & corollis. Arbor lacte manat.

Cap. 71. *Capulin*, S. Ceraſus dulcis Indica 1550. Hiſt. noſt.

Cap. 72. *Calamain*, Arbutula Philippinæ Laurifolia, radice emplaſtica. Hamorrhoidas curant.

Cap. 73. *Coco Quabuitl*, Arbor cardiaca foliis Leguminis, ſucco ruſcente. Floſculi exiles ad ſoli- orum exortum.

Cap. 74. *Cocanam*, Arbor foliis Senæ, floribus albis umbellatis. Tineæ & lichenibus moderatur ſolia.

Cap. 75. *Enguamba*. Hiſtor. p. 1791.

Cap. 76. *Tepequixochitl*, S. *Tequixochitl* montana foliis majoribus, floribus candidis in muſcaria compoſitis, inodoris. Cortex ad gingivas tumores & laxos dentes firmandos utilis eſt.

Cap. 77. *Thuxochitl*, Arbor flore pennas avium referente. Folia *Pinabuzeli* S. Arbori verecunde ſimilia ei attribuit, quina per intervalla produunt; vires etiam eadem amorem conciliandi, &c. quo miſer florum pennas avium referente ei alcribore, & non poſſus folia.

Cap. 78. *Tzipequea*, Laurus Michuacanensis, foliis odoratioribus. Semen Coriandro ſimile ſed paulo majus, nigrum quando maturum.

Cap. 79. *Tellatiam*, S. Arbor urens, quam *Manchinello* dictæ eandem eſſe ſuſpicabamur. Vid. Hiſt. p. 1647.

Cap. 80. *Tlatzcan*, S. Capreſius fuſa, Arbor vitæ Hiſt. p. 1407.

Cap. 81. *Xamatl*, S. Sambucus noſtras.

Cap. 82. *Papaya*, Pepo arboreſcens. Hiſt. p. 1373.

Cap. 83. *Acupali*, Arbutula foliis Rhamni ſerratis, flore albo, fructu deſtituta. Folia tuſa & impoſita lienem abluere dicuntur.

LIBER QUARTUS.

CAP. I. *Tlapali*, Frutex Mexicanus radice tuberoſa, floribus oblongis calicatis albis, foliis A- mygdalinis. Flores in ſummis ramulis in capitula ſeu panis ſpicæ congeſti. Ad aquas ſaluti- Duretica eſt & carminativa, dolores colicos & à lue Venereæ ortos ſedat decocta & poſa, icon cum floribus, p. 129.

Cap. 2. *Chilapali*, Frutex foliis Roſis, floſculis coccineis, binis unâ è foliorum alis exeuntibus. Thoracica eſt, & ventris dolorem ſedat.

Cap. 3. *Copalxochitl*, Frutex odoratus *Copalli* reſertens, foliis Ocimi ſerratis, baccis rubentibus. Thy- mi ſaporum reſert.

Cap. 4. *Huitz-Xilxochitl*, Origanina, floribus galeatis, coccineis. Calore ſuo ſtatus diſſcutit, concoctionem juvat, corroborat.

Cap. 5. *Tlacoxiloxochitl*, S. Flos barbatus: Acaciæ foliis, ſiliquoſa, floribus filamentofis coccineis. Siliquæ noduloſæ ſunt ſeminibus exuberantibus, luteæ. Siccæ eſt & aſtringens. Aqua in qua flores tuſi macerati fuerint oculis mire opitulatur.

Cap. 6. *Tlacoxochitl*, S. Capilli moei. Linifolia floribus in ſummis virgis comantibus. Folia in virgis cerni quaternave ſimul per modica intervalla. Radix amara, odorata: juſ decocti ejus melle- tur, dysenteris, & confort doloribus articularum. Hujus nominis alia eſt icon latifolia, & alia tunc- ſolia p. 118. Ex his quæ ſine hiſtoria ſunt.

Cap. 7. *Xonequipali*, Frutex Mexicanus foliis Salicis anguſtis, floſculis calyculatis pallentibus. A- ſtringit & communis guttur urit. Folia externè omnibus pene morbis à frigida cauſa ortis moderi dicuntur.

Cap. 8. *Tlatlacotie*, Scabioſa fruticola Mexicana, flore luteo. Ut facie ſic viribus cum Scabioſa con- veniit. *Tlacacotie* alterius generis icon habetur, p. 426.

Cap. 9. *Tzacapali*, *Tepeixenſis* ſeu *Huizoma*, Foliis pennas avium referenteſ, fl. rubis luteis. Cor- tex radices purgare dicitur & bubones diſſipare.

Cap.

* Flot Aſtutius
paula tripe-
tu aperitur.

Cap. 10. *Aculul*, S. Volubilis aquatica, Rosa Moschata floribus, potius Jalmini Arabici seu Sambach Aegyptii *Alpin*. monente Columna. Duplex est, altera foliis minoribus, floribus candidentibus; altera foliis majoribus, floribus pallidis. Flores odoratis & corollis interviunt. Folia flatus dissecunt intus lumpy, foris admodum tumores resolvunt, & contracta membra laxant.

Cap. 11. *Huiz-tomatil*, Spinachia frutescens Americana *Montingii* esse videtur. Flore est purpureo, flaminibus luteis, fructu candidis Cerasis simili. Videtur esse & Solani potius genere ut recte Columna. Radices cortex plurgat.

Cap. 12. *Xinopali* *Piscabae*, est Anil S. Indigo descripti Hift. nost. p. 926.

Cap. 13. *Xinopali* *Piscabae* altera, floribus capillaceis, candidentibus, foliis Piperis longi majoribus, nervosis. Eadem videtur secundae speciei *Marogr*. Icon praecedenti appollita hujus est.

Cap. 14. agit de Arundinibus Saccharinis & de Saccharo, de quibus nos fuisse p. 1278, 1279.

Cap. 15. *Asixipali* *Texanabacensis*, S. Volubilis quinquelatera foliis virgineis. Succus diureticus est, & ictericis admodum confert.

Cap. 16. *Ecapali*, S. parva Sambucus. Siliquosa, floribus expansis luteis in summis ramulis, siliquis teretibus tenuibus. Granula Lentibus similia, sed minora. Folia (hoc est pinnae foliorum) Amygdalina. Calida siccaque est & nonnihil astringens.

Cap. 17. *Huixiqua*, Folia ei longa, serrata, magnitudine Mali Medice, floribus spicatis. Siccat & astringit, unde fluxionibus quibuscunque opitulatur, & tumores discutit.

Cap. 18. *Nacacul* S. *Tolacul*, Datura altera Mexicana. Solanum pomiferum, pomo spinoso rotundo, femine pallido. Fructum spinas demum exuere sinit; & Folia mollia & hirsuta.

Cap. 19. *Talon capali*, S. Syringa lutea, floribus pentapetalis stellatis. Foliis est Pyri, floribus spicatis, femine nigro exili, stipitibus & ramis cavis. Folia calcascant, ficeant & astringunt.

Cap. 20. *Tocizquib*, Chamædryfolia, gravior odorata, floribus oblongis coarctatis luteis. Calef. & exsiccat, externè appollita ventriculo uterinis affectibus convenit. Jus foliorum medetur dysenteris.

Cap. 21. *Tzacipali*, Pentaphyllos febrifuga, flore parvo candente, fructu rotundo. Radix crassa, longa, tenera & succulenta, impensè refrigerat & adversus febres magno in pretio habetur.

Cap. 22. *Atlas zapilin*, S. Aquofa herba appensa. Althea Indica, tuberosa radice, foliis virgineis, floribus rubris, capitulis ternis, triangulis. Fructus Corallorum instar rubent, esculenti sunt, & femine nigro pleni. Radix humida & salivosa est natura, unde convenit morbis quibuscunque a calida causa ortis.

Cap. 23. *Cocozamatil* seu lutea *tomati*, Urinaria mirabilis. Nos in Hift. p. 727. ad Convolverum hederaceum trifolium rerulimus & folia quidem similia sunt, verum cetera non bene respondent. Radix crassa, flores candidi modici, acini Cerasi haud asimiles urinam mirè evocat. Confule Hernand. hoc in loco.

Cap. 24. *Tzac-Coanenepili*, Convolverulus foliis cordatis, floribus ex albo palliscentibus, S. Volubilis diuretica. Radix urinam provocat. V. Coanenepili seu Conayeva.

Cap. 25. *Coatli*, S. Aqueus Serpens. V. Lignum nephriticum Hift. 1804.

Cap. 26. *Cacappiloli* *sochil*, Perilymenum flore coccineo pendente. Frigida & humida censetur temperie contra quam Perilymenum nostratia.

Cap. 27. *Chupri* S. *Charapety*, aquam rubeo colore tingens fere Arcanum Venerei morbi. Radice est crassa longa, internè ex albo & luteo purpurascens; foliis Mali Medice, majoribus; floribus luteis stellatis. Sapore & odore insigni caret. In Lutea Venerea profiganda plantas reliquis *Mechuacanen* facile superat, eo modo quo Guaiacum usurpata.

Cap. 28. *Curaqua*, S. Brasiliolum Hispanorum. Frutex est spinosus, furculosis candidisque insistentibus radicibus, unde proferit stipites extra fulvescentes, ac intra rubeos, contortos, referatque foliis cordis ferè figura, sed mucrone appendentibus, venis frequentibus a medio nervo ad latera procedentibus. Tinguntque ligno fila coccineo colore. Nascitur in frigidis Mechuacanenibus campistris ac montosis locis. Longè diversa planta est a Brasilia arbore in Hift. descripta p. 1726.

Cap. 29. *Quaub Tlepali*, Ocymifolia serrata floribus è luteo rubentibus, in summis ramulis coarctatis. Siccat & astringit, unde diarrhoeas aliaque fluxiones sistit.

Cap. 30. *Quaub Tlepali* II. S. Volubilis Limonifolia flore candenti, radice fulva. Erupciones è lutea Venerea ortas aliaque cutis infectiones exterè & sanat.

Cap. 31. *Ximb-Coccol*, S. Planta contorta, foliis raris, unica ab uno latere lacinia, Phacoli folia. Cortex radicis potius astringit & vomitum sistit.

Cap. 32. *Pinabulucitli*, S. Herba verecunda. Caeco seu Herbe vivae tertia species *Marogr*. nobis videtur, descript. Hift. p. 979.

Cap. 33. *Mezocochil* S. *Omezcuchil*, Persicifolia floribus secundum caules parvis, siliquis Capfici luteis. Flores ex luteo rubescent. Odor plantae gravis. Fortè Apocyni species. Vi poller emetica.

Cap. 34. *Atlinam*, S. Frutex juxta aquas proveniens, folis Salignis, floribus candidentibus, radice crassa, castaneas inveteratas respiciente. Folia odorata sunt & vi cathartica pollent.

Cap. 35. *Isontepali* S. vulnerum medicina, Efilia Ocymifolia non serrata. Lac è germinibus incisis emanans recentes plagas glutinat & ad cicatricem perducit.

Cap. 36. *Buybony*, Piper longum Philippinè. Hec in historia ad Piper longum Occidentale Monardis rerulimus; verum ex usu quem ei assignat, *Bore* seu *Bettie* potius intelligere crediderim.

Cap. 37. *Tlanlacuay*, S. Piper longum, Hujus prater *Buybony* superiore capite descriptum quatuor species proponit, quas quoniam ex aliorum relatu descriptis, omittit.

Cap. 38. *Ecapali* *Quaimabacensis*, Sanguinis medicata, foliis V. bali rotundioribus, hirsutis, odore gravi Stachadis. Incisa succum sanguineum manat, unde nomen. Cortex siccat & astringit. Decoctum radicis medetur dysenteris, succus sanguineus veteribus plagis.

Cap.

Cap. 39. *Cevalchicbil*, Vitis Sylvestris seu Labrusca, cujus plures species in Nova Hispan. sponte proveniunt, quæ & forma & viribus cum nostratibus conveniunt.

Cap. 40. *Hapabualicpatli*, S. Convulsivus medicina. Humana est altitudine, stipitibus ac ramis scabris, magna ex parte foliis nudis, (quæ longuicula & angusta sunt) floribus exilibus, pallidis, calyciformibus. Decoctum totius plantae propinatur ad motum animum refectum.

Cap. 41. *Tlacamantli*, S. Dentes vulvae, Foliis virgineis, flore pallido, fructu acinoso, racematim dependente. A pinarum cum dentibus similitudine nomen habuit. Folia virgineis hirsutiora & minora. Acini maturi lutei, multis nucleis parvis candidis reperi. Folia alvum leniter subducunt. Admoventur capibus puerorum refrigerari causa.

Cap. 42. *Tamancapali*, S. Medicina temperata foliis Portulacæ. Quavis parte lacibus fundit liquorem resinolium, sapore & odore Thuris. Radice est crassa, longa, fibrata, cujus pulvis ulcera cacoe thetiam cancrofa sanare dicitur. Liquor firmat dentes & gingivarum dolori medetur.

Cap. 43. *Xiapali*, S. Lepre Medicina, foliis Mori majoribus. Suffrutex est quaternos altus cubitos, stipitibus multis. Tula folia lepram & lichenas curant.

Cap. 44. *Tamamaz*, *Nanapoloa*, Frutex trifolius, floribus leguminosis, fructu f. siliqua Pontice nucis forma. Radix magna, furculosa, folia Salviae forma; Flores in corymbis compoliti ex candido purpuracentes. Fructus racematim dispositi. Succus medetur oculis inflammatis & tumoribus praeter naturam.

Cap. 45. *Tlacote* *Quilicpatli*, S. Medicina incisa fudit, stipites multos lignosos fundit: Folia Origani serrata; flores modici candentes. Acris est & glutinosus, odoros, Coriandrum aliquantulum respicit. Thoracicus est & status discutit.

Cap. 46. *Xalxahuil*, stipite punctato: odora, foliis Piperis longi, cique planè congener, & earundem naturam.

Cap. 47. *Mintacintin*, stipitibus est fulvis, foliis Persicis, floribus albis. Amara est planta & odora, gustu nonnihil acris, calidaque & sicca. Folia tulae arguè illita ventri, intestina a vitatis emundant humoribus.

Haften in Arboribus sci. & Fruticibus ordinem Librorum & Capitum Historiae Hernandez servavimus; sequentes stirpes, quæ omnes Herbae sunt, Alphabetica serie disponemus.

A.

Abinthium Mexicanum, *Tzacayatl*. Et formâ & viribus Abinthio Europæo respondet. Reperitur sub litera Y.

Acacayatl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifolia; verum flores non conveniunt.

Acacayatl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifolia; verum flores non conveniunt.

Acacayatl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifolia; verum flores non conveniunt.

Acacayatl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifolia; verum flores non conveniunt.

Acacayatl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifolia; verum flores non conveniunt.

Acacayatl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifolia; verum flores non conveniunt.

Acacayatl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifolia; verum flores non conveniunt.

Acacayatl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifolia; verum flores non conveniunt.

Acacayatl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifolia; verum flores non conveniunt.

Acacayatl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifolia; verum flores non conveniunt.

Acacayatl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifolia; verum flores non conveniunt.

Acacayatl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifolia; verum flores non conveniunt.

Acacayatl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifolia; verum flores non conveniunt.

Acacayatl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifolia; verum flores non conveniunt.

Acacayatl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifolia; verum flores non conveniunt.

Acacayatl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifolia; verum flores non conveniunt.

Acacayatl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifolia; verum flores non conveniunt.

Acacayatl, S. Arundo vulpina: ex descriptione eadem videtur Cannæ Indicæ angustifolia; verum flores non conveniunt.

Amacpatli, Corallium digitatum punctatum.

Amamexa, Expurgans S. Rhubarbarum Monachorum: Dissert. à nostrate ejus nominis Lathro, ut nobis videtur.

Amara herba i. e. *Cacachicbil*.

Amazauhil, Bulbiter quædam foliis Tulipæ.

Amazauhil, Bulbiter quædam foliis Tulipæ.

Amazauhil, Bulbiter quædam foliis Tulipæ.

Amazauhil, Bulbiter quædam foliis Tulipæ.

Amazauhil, Bulbiter quædam foliis Tulipæ.

Amazauhil, Bulbiter quædam foliis Tulipæ.

Amazauhil, Bulbiter quædam foliis Tulipæ.

Amazauhil, Bulbiter quædam foliis Tulipæ.

Amazauhil, Bulbiter quædam foliis Tulipæ.

Amazauhil, Bulbiter quædam foliis Tulipæ.

Amazauhil, Bulbiter quædam foliis Tulipæ.

Amazauhil, Bulbiter quædam foliis Tulipæ.

Amazauhil, Bulbiter quædam foliis Tulipæ.

Amazauhil, Bulbiter quædam foliis Tulipæ.

Amazauhil, Bulbiter quædam foliis Tulipæ.

Amazauhil, Bulbiter quædam foliis Tulipæ.

Amazauhil, Bulbiter quædam foliis Tulipæ.

Amazauhil, Bulbiter quædam foliis Tulipæ.

Aque

ca, lithontripica, cimenagoga, & alexipharmaca.

Coccolobium, S. Olius aquaticum. Folia in icone Caryophyllatam referunt, flos Caryophylleus coccineus & calyce squamoso. Planta trium cubitorum altitudinem affligitur. Saporem acri, Nafituri & pro olere utatur.

Coccolobium purpuratum, An Convolvuli species? foliis cordatis, floribus parvis luteis, vasculis trioculis. Humores omnes supra infraque purgati.

Coccolobium Trubalcincense, Menthae foliis est, fructu in summis caulibus capitulorum forma.

Impense calida est, & gustata linguam adurit.

Coccolobium, S. Fumis volubilis acer, Clematidis species. Mirum tamen quod dicit folia dysenterici mederi.

Coccolobium, S. Herba acris, Affurgit interdum in altitudinem arboris, foliis Polypodii aut Acanthi, venis rubentibus, floribus spicatis pallidis, fructu racemoso, parvo, utrinque acuminato, sapore acri & amaro. Spites luteo luteo manant. A sapore acri & urenti, Capici quam simillimo nomen accepit.

Coccolobium, S. Medicana lutei floris, Buphthalmum luteum, foliis Buglossi, radicibus Pzonie.

Radix glutinosa est & fluxus sistit.

Coccolobium, S. Herba Palmæ similis. Radice est Porri cap. foliis Palmæ humilis, floribus oblongis purpureis calyculorum forma. Radix contra & naribus admota protinus sternutamentum movet, unde Medici Indi *Tisici* dicit, ea velut certissimo indicio periclitantur num agri obliti morituri sint necne. Alia est herba vitam & mortem prænuñcians apud Monardem. Conclia & in nullum conjecta mulcas omnes perit quotquot dulcedine illicetæ nullum degustaverint.

Coccolobium, S. Phaeolus exotici radicibus tuberosis, foliis laciniatis, filiquis nodosis, femine lentiformi, esculentis.

Cobayeli, S. *Chichica boazeta*, Eryngium vel (ut rectè Terrentius) potius Diptacis Americanus. Calore & acrendia sua ad affectus frigidos valet.

Colubriolus, Leguminosa Securidaca foliis, floribus in capitula congestis, pallide purpureiscentibus. Glycyrrhiza ut odore & sapore sua viribus accedit.

Colubriolus, *Coalgulicis*, Pastinaca aquatica Mexicana; ut facie sic viribus cum Europæa conveniens.

Capilli Dei, *Thaps C. palli*, Caudæ est cavo, geniculato Ferula, fructu in summo comante multifloro in modum, floribus lanuginosis. Radix ad lumen Veneream facit.

Copelobium, S. Maragom volubile Mexicanum. Foliis est nervosis Plantagineis aut Arundinaceis; caule volubili. Circulus foliorum summum caulem ambit, ubi pediculi egrediuntur flores fluitantes undique diffusos, Liliaceos, è rubro viridantes punctatos, quorum usus ad servias & corollas.

Coyotamat, S. *Tamal Coyati*, Hist. noft. p. 681.

Coccolobium xibitil, S. Herba Iris: Cur ita dicta sit cum Autor folia rutacea ei tribuat non video. Radix tenuis & longifolia, flores albi, formâ *Hoccon*, i. *Acacia*.

Coccolobium, S. Caruarum funis; China; i. Mexicana Medicana mirabilis: Volubilis, radice crassa, rubra, fibrata, caulibus capreatis; foliis subrotundis trinerviis; fructu Myrti femine

referto. Duplex esse dicitur, fertilis & floris. Celebratur ut panacea quadam & omnium fore morborum medicina. Autorem, si placeat, consule.

Coccolobium mecatipil, S. Crista galli Mexicana, flore purpureo.

Coccolobium acutifolium, S. Thalictrum Mexicanum [partialia] pene Adianti; flores pilosi parvi; radix dulcis & amaritudinem participans. Diuretica est, & adstringens. Semen f. fructus Filipendulae potius videtur. Ad summa. Alta pingitur species radicibus crassis, ex quibus multa fibra dependit.

Coccolobium xibitil, Linifolia femine in summis ramulis orbiculari. Radix cathartica est.

Coccolobium, S. Solanum vesicarium, flore luteo, radice crassa, viribus cum vulgari convenit. Verifica viridis est, fulci obicure rubent. Hist. 681.

Cucurbitulapi, S. Glandularia, à radicum figura dicta, foliis serratis, feminibus Coriandi figura & magnitudine, binis una triflorulorum in modum nascentibus. Hanc ex figura totius plantæ & viribus ad Mercuriale rectè refert Jo. Terrentius.

Cucurbitulapi, Tepecaquilensis, S. Napiformis, foliis pinguibus cordatis, caule volubili. Radix Napum olei sapique; bilem evacuat. Ad Convolvulos referenda est.

Cucurbitulapi, Phaeolus Mexic. foliis Mori, floribus parvis rubris, radice dulci. Decoctum radicem hydropycis confert. Nidus lacertarum nescio qua ratione dicatur.

Cucurbitulapi, Leguminosa caule volubili, foliis longis, angustis, nervosis, floribus purpureis, filiquis teretibus, tenuibus, praelongis, femine orbiculari albo; radice crassa, candente, longa, capitata. Leguminis genus singulare est; necdum enim præter Phaeolos legumen ullum caulibus canentes novimus. Alia pingitur caulibus magis crectis, filiquis nodosis.

Cucurbitulapi, S. *Chichica boazeta*, Eryngium vel (ut rectè Terrentius) potius Diptacis Americanus. Calore & acrendia sua ad affectus frigidos valet.

Colubriolus, Leguminosa Securidaca foliis, floribus in capitula congestis, pallide purpureiscentibus. Glycyrrhiza ut odore & sapore sua viribus accedit.

Colubriolus, *Coalgulicis*, Pastinaca aquatica Mexicana; ut facie sic viribus cum Europæa conveniens.

Capilli Dei, *Thaps C. palli*, Caudæ est cavo, geniculato Ferula, fructu in summo comante multifloro in modum, floribus lanuginosis. Radix ad lumen Veneream facit.

Copelobium, S. Maragom volubile Mexicanum. Foliis est nervosis Plantagineis aut Arundinaceis; caule volubili. Circulus foliorum summum caulem ambit, ubi pediculi egrediuntur flores fluitantes undique diffusos, Liliaceos, è rubro viridantes punctatos, quorum usus ad servias & corollas.

Coyotamat, S. *Tamal Coyati*, Hist. noft. p. 681.

Coccolobium xibitil, S. Herba Iris: Cur ita dicta sit cum Autor folia rutacea ei tribuat non video. Radix tenuis & longifolia, flores albi, formâ *Hoccon*, i. *Acacia*.

Coccolobium, S. Caruarum funis; China; i. Mexicana Medicana mirabilis: Volubilis, radice crassa, rubra, fibrata, caulibus capreatis; foliis subrotundis trinerviis; fructu Myrti femine

referto. Duplex esse dicitur, fertilis & floris. Celebratur ut panacea quadam & omnium fore morborum medicina. Autorem, si placeat, consule.

Coccolobium mecatipil, S. Crista galli Mexicana, flore purpureo.

Coccolobium acutifolium, S. Thalictrum Mexicanum [partialia] pene Adianti; flores pilosi parvi; radix dulcis & amaritudinem participans. Diuretica est, & adstringens. Semen f. fructus Filipendulae potius videtur. Ad summa. Alta pingitur species radicibus crassis, ex quibus multa fibra dependit.

Coccolobium xibitil, Linifolia femine in summis ramulis orbiculari. Radix cathartica est.

Coccolobium, S. Solanum vesicarium, flore luteo, radice crassa, viribus cum vulgari convenit. Verifica viridis est, fulci obicure rubent. Hist. 681.

Cucurbitulapi, S. Glandularia, à radicum figura dicta, foliis serratis, feminibus Coriandi figura & magnitudine, binis una triflorulorum in modum nascentibus. Hanc ex figura totius plantæ & viribus ad Mercuriale rectè refert Jo. Terrentius.

Cucurbitulapi, Tepecaquilensis, S. Napiformis, foliis pinguibus cordatis, caule volubili. Radix Napum olei sapique; bilem evacuat. Ad Convolvulos referenda est.

Cucurbitulapi, Phaeolus Mexic. foliis Mori, floribus parvis rubris, radice dulci. Decoctum radicem hydropycis confert. Nidus lacertarum nescio qua ratione dicatur.

Cucurbitulapi, Leguminosa caule volubili, foliis longis, angustis, nervosis, floribus purpureis, filiquis teretibus, tenuibus, praelongis, femine orbiculari albo; radice crassa, candente, longa, capitata. Leguminis genus singulare est; necdum enim præter Phaeolos legumen ullum caulibus canentes novimus. Alia pingitur caulibus magis crectis, filiquis nodosis.

Cucurbitulapi, S. *Chichica boazeta*, Eryngium vel (ut rectè Terrentius) potius Diptacis Americanus. Calore & acrendia sua ad affectus frigidos valet.

Colubriolus, Leguminosa Securidaca foliis, floribus in capitula congestis, pallide purpureiscentibus. Glycyrrhiza ut odore & sapore sua viribus accedit.

Colubriolus, *Coalgulicis*, Pastinaca aquatica Mexicana; ut facie sic viribus cum Europæa conveniens.

Capilli Dei, *Thaps C. palli*, Caudæ est cavo, geniculato Ferula, fructu in summo comante multifloro in modum, floribus lanuginosis. Radix ad lumen Veneream facit.

Copelobium, S. Maragom volubile Mexicanum. Foliis est nervosis Plantagineis aut Arundinaceis; caule volubili. Circulus foliorum summum caulem ambit, ubi pediculi egrediuntur flores fluitantes undique diffusos, Liliaceos, è rubro viridantes punctatos, quorum usus ad servias & corollas.

Coyotamat, S. *Tamal Coyati*, Hist. noft. p. 681.

Coccolobium xibitil, S. Herba Iris: Cur ita dicta sit cum Autor folia rutacea ei tribuat non video. Radix tenuis & longifolia, flores albi, formâ *Hoccon*, i. *Acacia*.

Coccolobium, S. Caruarum funis; China; i. Mexicana Medicana mirabilis: Volubilis, radice crassa, rubra, fibrata, caulibus capreatis; foliis subrotundis trinerviis; fructu Myrti femine

referto. Duplex esse dicitur, fertilis & floris. Celebratur ut panacea quadam & omnium fore morborum medicina. Autorem, si placeat, consule.

Coccolobium mecatipil, S. Crista galli Mexicana, flore purpureo.

Coccolobium acutifolium, S. Thalictrum Mexicanum [partialia] pene Adianti; flores pilosi parvi; radix dulcis & amaritudinem participans. Diuretica est, & adstringens. Semen f. fructus Filipendulae potius videtur. Ad summa. Alta pingitur species radicibus crassis, ex quibus multa fibra dependit.

Coccolobium xibitil, Linifolia femine in summis ramulis orbiculari. Radix cathartica est.

Coccolobium, S. Solanum vesicarium, flore luteo, radice crassa, viribus cum vulgari convenit. Verifica viridis est, fulci obicure rubent. Hist. 681.

Cucurbitulapi, S. Glandularia, à radicum figura dicta, foliis serratis, feminibus Coriandi figura & magnitudine, binis una triflorulorum in modum nascentibus. Hanc ex figura totius plantæ & viribus ad Mercuriale rectè refert Jo. Terrentius.

Cucurbitulapi, Tepecaquilensis, S. Napiformis, foliis pinguibus cordatis, caule volubili. Radix Napum olei sapique; bilem evacuat. Ad Convolvulos referenda est.

Cucurbitulapi, Phaeolus Mexic. foliis Mori, floribus parvis rubris, radice dulci. Decoctum radicem hydropycis confert. Nidus lacertarum nescio qua ratione dicatur.

Cucurbitulapi, Leguminosa caule volubili, foliis longis, angustis, nervosis, floribus purpureis, filiquis teretibus, tenuibus, praelongis, femine orbiculari albo; radice crassa, candente, longa, capitata. Leguminis genus singulare est; necdum enim præter Phaeolos legumen ullum caulibus canentes novimus. Alia pingitur caulibus magis crectis, filiquis nodosis.

Cucurbitulapi, S. *Chichica boazeta*, Eryngium vel (ut rectè Terrentius) potius Diptacis Americanus. Calore & acrendia sua ad affectus frigidos valet.

Colubriolus, Leguminosa Securidaca foliis, floribus in capitula congestis, pallide purpureiscentibus. Glycyrrhiza ut odore & sapore sua viribus accedit.

Colubriolus, *Coalgulicis*, Pastinaca aquatica Mexicana; ut facie sic viribus cum Europæa conveniens.

Capilli Dei, *Thaps C. palli*, Caudæ est cavo, geniculato Ferula, fructu in summo comante multifloro in modum, floribus lanuginosis. Radix ad lumen Veneream facit.

Copelobium, S. Maragom volubile Mexicanum. Foliis est nervosis Plantagineis aut Arundinaceis; caule volubili. Circulus foliorum summum caulem ambit, ubi pediculi egrediuntur flores fluitantes undique diffusos, Liliaceos, è rubro viridantes punctatos, quorum usus ad servias & corollas.

Coyotamat, S. *Tamal Coyati*, Hist. noft. p. 681.

Coccolobium xibitil, S. Herba Iris: Cur ita dicta sit cum Autor folia rutacea ei tribuat non video. Radix tenuis & longifolia, flores albi, formâ *Hoccon*, i. *Acacia*.

Coccolobium, S. Caruarum funis; China; i. Mexicana Medicana mirabilis: Volubilis, radice crassa, rubra, fibrata, caulibus capreatis; foliis subrotundis trinerviis; fructu Myrti femine

referto. Duplex esse dicitur, fertilis & floris. Celebratur ut panacea quadam & omnium fore morborum medicina. Autorem, si placeat, consule.

Coccolobium mecatipil, S. Crista galli Mexicana, flore purpureo.

Coccolobium acutifolium, S. Thalictrum Mexicanum [partialia] pene Adianti; flores pilosi parvi; radix dulcis & amaritudinem participans. Diuretica est, & adstringens. Semen f. fructus Filipendulae potius videtur. Ad summa. Alta pingitur species radicibus crassis, ex quibus multa fibra dependit.

Coccolobium xibitil, Linifolia femine in summis ramulis orbiculari. Radix cathartica est.

Coccolobium, S. Solanum vesicarium, flore luteo, radice crassa, viribus cum vulgari convenit. Verifica viridis est, fulci obicure rubent. Hist. 681.

Cucurbitulapi, S. Glandularia, à radicum figura dicta, foliis serratis, feminibus Coriandi figura & magnitudine, binis una triflorulorum in modum nascentibus. Hanc ex figura totius plantæ & viribus ad Mercuriale rectè refert Jo. Terrentius.

Cucurbitulapi, Tepecaquilensis, S. Napiformis, foliis pinguibus cordatis, caule volubili. Radix Napum olei sapique; bilem evacuat. Ad Convolvulos referenda est.

Cucurbitulapi, Phaeolus Mexic. foliis Mori, floribus parvis rubris, radice dulci. Decoctum radicem hydropycis confert. Nidus lacertarum nescio qua ratione dicatur.

Cucurbitulapi, Leguminosa caule volubili, foliis longis, angustis, nervosis, floribus purpureis, filiquis teretibus, tenuibus, praelongis, femine orbiculari albo; radice crassa, candente, longa, capitata. Leguminis genus singulare est; necdum enim præter Phaeolos legumen ullum caulibus canentes novimus. Alia pingitur caulibus magis crectis, filiquis nodosis.

Cucurbitulapi, S. *Chichica boazeta*, Eryngium vel (ut rectè Terrentius) potius Diptacis Americanus. Calore & acrendia sua ad affectus frigidos valet.

Colubriolus, Leguminosa Securidaca foliis, floribus in capitula congestis, pallide purpureiscentibus. Glycyrrhiza ut odore & sapore sua viribus accedit.

Colubriolus, *Coalgulicis*, Pastinaca aquatica Mexicana; ut facie sic viribus cum Europæa conveniens.

Capilli Dei, *Thaps C. palli*, Caudæ est cavo, geniculato Ferula, fructu in summo comante multifloro in modum, floribus lanuginosis. Radix ad lumen Veneream facit.

Copelobium, S. Maragom volubile Mexicanum. Foliis est nervosis Plantagineis aut Arundinaceis; caule volubili. Circulus foliorum summum caulem ambit, ubi pediculi egrediuntur flores fluitantes undique diffusos, Liliaceos, è rubro viridantes punctatos, quorum usus ad servias & corollas.

Coyotamat, S. *Tamal Coyati*, Hist. noft. p. 681.

Coccolobium xibitil, S. Herba Iris: Cur ita dicta sit cum Autor folia rutacea ei tribuat non video. Radix tenuis & longifolia, flores albi, formâ *Hoccon*, i. *Acacia*.

Coccolobium, S. Caruarum funis; China; i. Mexicana Medicana mirabilis: Volubilis, radice crassa, rubra, fibrata, caulibus capreatis; foliis subrotundis trinerviis; fructu Myrti femine

referto. Duplex esse dicitur, fertilis & floris. Celebratur ut panacea quadam & omnium fore morborum medicina. Autorem, si placeat, consule.

Coccolobium mecatipil, S. Crista galli Mexicana, flore purpureo.

Coccolobium acutifolium, S. Thalictrum Mexicanum [partialia] pene Adianti; flores pilosi parvi; radix dulcis & amaritudinem participans. Diuretica est, & adstringens. Semen f. fructus Filipendulae potius videtur. Ad summa. Alta pingitur species radicibus crassis, ex quibus multa fibra dependit.

Coccolobium xibitil, Linifolia femine in summis ramulis orbiculari. Radix cathartica est.

Coccolobium, S. Solanum vesicarium, flore luteo, radice crassa, viribus cum vulgari convenit. Verifica viridis est, fulci obicure rubent. Hist. 681.

Cucurbitulapi, S. Glandularia, à radicum figura dicta, foliis serratis, feminibus Coriandi figura & magnitudine, binis una triflorulorum in modum nascentibus. Hanc ex figura totius plantæ & viribus ad Mercuriale rectè refert Jo. Terrentius.

Cucurbitulapi, Tepecaquilensis, S. Napiformis, foliis pinguibus cordatis, caule volubili. Radix Napum olei sapique; bilem evacuat. Ad Convolvulos referenda est.

Cucurbitulapi, Phaeolus Mexic. foliis Mori, floribus parvis rubris, radice dulci. Decoctum radicem hydropycis confert. Nidus lacertarum nescio qua ratione dicatur.

Cucurbitulapi, Leguminosa caule volubili, foliis longis, angustis, nervosis, floribus purpureis, filiquis teretibus, tenuibus, praelongis, femine orbiculari albo; radice crassa, candente, longa, capitata. Leguminis genus singulare est; necdum enim præter Phaeolos legumen ullum caulibus canentes novimus. Alia pingitur caulibus magis crectis, filiquis nodosis.

Cucurbitulapi, S. *Chichica boazeta*, Eryngium vel (ut rectè Terrentius) potius Diptacis Americanus. Calore & acrendia sua ad affectus frigidos valet.

Colubriolus, Leguminosa Securidaca foliis, floribus in capitula congestis, pallide purpureiscentibus. Glycyrrhiza ut odore & sapore sua viribus accedit.

Colubriolus, *Coalgulicis*, Pastinaca aquatica Mexicana; ut facie sic viribus cum Europæa conveniens.

Capilli Dei, *Thaps C. palli*, Caudæ est cavo, geniculato Ferula, fructu in summo comante multifloro in modum, floribus lanuginosis. Radix ad lumen Veneream facit.

Copelobium, S. Maragom volubile Mexicanum. Foliis est nervosis Plantagineis aut Arundinaceis; caule volubili. Circulus foliorum summum caulem ambit, ubi pediculi egrediuntur flores fluitantes undique diffusos, Liliaceos, è rubro viridantes punctatos, quorum usus ad servias & corollas.

Coyotamat, S. *Tamal Coyati*, Hist. noft. p. 681.

Coccolobium xibitil, S. Herba Iris: Cur ita dicta sit cum Autor folia rutacea ei tribuat non video. Radix tenuis & longifolia, flores albi, formâ *Hoccon*, i. *Acacia*.

Coccolobium, S. Caruarum funis; China; i. Mexicana Medicana mirabilis: Volubilis, radice crassa, rubra, fibrata, caulibus capreatis; foliis subrotundis trinerviis; fructu Myrti femine

referto. Duplex esse dicitur, fertilis & floris. Celebratur ut panacea quadam & omnium fore morborum medicina. Autorem, si placeat, consule.

Coccolobium mecatipil, S. Crista galli Mexicana, flore purpureo.

Coccolobium acutifolium, S. Thalictrum Mexicanum [partialia] pene Adianti; flores pilosi parvi; radix dulcis & amaritudinem participans. Diuretica est, & adstringens. Semen f. fructus Filipendulae potius videtur. Ad summa. Alta pingitur species radicibus crassis, ex quibus multa fibra dependit.

Coccolobium xibitil, Linifolia femine in summis ramulis orbiculari. Radix cathartica est.

Coccolobium, S. Solanum vesicarium, flore luteo, radice crassa, viribus cum vulgari convenit. Verifica viridis est, fulci obicure rubent. Hist. 681.

Cucurbitulapi, S. Glandularia, à radicum figura dicta, foliis serratis, feminibus Coriandi figura & magnitudine, binis una triflorulorum in modum nascentibus. Hanc ex figura totius plantæ & viribus ad Mercuriale rectè refert Jo. Terrentius.

Cucurbitulapi, Tepecaquilensis, S. Napiformis, foliis pinguibus cordatis, caule volubili. Radix Napum olei sapique; bilem evacuat. Ad Convolvulos referenda est.

Cucurbitulapi, Phaeolus Mexic. foliis Mori, floribus parvis rubris, radice dulci. Decoctum radicem hydropycis confert. Nidus lacertarum nescio qua ratione dicatur.

Cucurbitulapi, Leguminosa caule volubili, foliis longis, angustis, nervosis, floribus purpureis, filiquis teretibus, tenuibus, praelongis, femine orbiculari albo; radice crassa, candente, longa, capitata. Leguminis genus singulare est; necdum enim præter Phaeolos legumen ullum caulibus canentes novimus. Alia pingitur caulibus magis crectis, filiquis nodosis.

Cucurbitulapi, S. *Chichica boazeta*, Eryngium vel (ut rectè Terrentius) potius Diptacis Americanus. Calore & acrendia sua ad affectus frigidos valet.

Colubriolus, Leguminosa Securidaca foliis, floribus in capitula congestis, pallide purpureiscentibus. Glycyrrhiza ut odore & sapore sua viribus accedit.

Colubriolus, *Coalgulicis*, Pastinaca aquatica Mexicana; ut facie sic viribus cum Europæa conveniens.

Capilli Dei, *Thaps C. palli*, Caudæ est cavo, geniculato Ferula, fructu in summo comante multifloro in modum, floribus lanuginosis. Radix ad lumen Veneream facit.

Copelobium, S. Maragom volubile Mexicanum. Foliis est nervosis Plantagineis aut Arundinaceis; caule volubili. Circulus foliorum summum caulem ambit, ubi pediculi egrediuntur flores fluitantes undique diffusos, Liliaceos, è rubro viridantes punctatos, quorum usus ad servias & corollas.

Coyotamat, S. *Tamal Coyati*, Hist. noft. p. 681.

Coccolobium xibitil, S. Herba Iris: Cur ita dicta sit cum Autor folia rutacea ei tribuat non video. Radix tenuis & longifolia, flores albi, formâ *Hoccon*, i. *Acacia*.

Coccolobium, S. Caruarum funis; China; i. Mexicana Medicana mirabilis: Volubilis, radice crassa, rubra, fibrata, caulibus capreatis; foliis subrotundis trinerviis; fructu Myrti femine

referto. Duplex esse dicitur, fertilis & floris. Celebratur ut panacea quadam & omnium fore morborum medicina. Autorem, si placeat, consule.

Coccolobium mecatipil, S. Crista galli Mexicana, flore purpureo.

Coccolobium acutif

quatuor vel quinque folia ad geniculata singula subinde appinguntur, forte pictoris incuria.

Turbin Indicum Convolvuli species est foliis bifidis, floribus candidis, interdum ex albo rubentibus, Malvaceis. Vid. Historiæ nostræ Appendicem.

Turpalli, Polypodium Mexicanum tuberosa radice fibris cyaneis, folio brevi. Impetiginos, panos, furunculos, lumen Veneream, aliosque tumores discutit.

Tuangueni III, S. Hamorrhoidalis Mexicana. Foliis est longis angustis, plerumque quinis, Abinthii Indici; floribus coccineis; radicibus forstatis. Amuletum est apertum brachio ad hamorrhoidas.

Tashunguri, *Tashuane*, S. Filipendula Michuacana foliis trifidis ferratis, floribus in ambitu coccineis, medio luteis cum alba quadam iride. Calicatis & exsiccat.

Tashungueni S. Filipendula Mexicana altera. Floribus est circa medium luteis, in ambitu purpurascens quoad Alteres pertinere ostenditur. Folia habet Umbellatam in modum divisa; radices tuberosas Oenantes. Convenit viribus cum precedente.

Taualli, S. Gluten, Gladiolus Indicus Aphodii radice, floribus est luteo purpurascens. Ex radice ficcata fit gluten præstantissimum ad usum pictorum. Ea dysenteriam, aliosque fluxus curat.

Tecau-on Tecomali, S. Caput formice. Folia lini restant per intervalla caules ambiunt, juxta quæ forum vice quadam velut verticilla predeunt lutea. Radix dulcis est & glutinosa: Folia frigida & glutinosa.

Tecucipalli, Pappifolia foliis Ocimi crenatis & nonnulli spinosis. Odorata est, calefacit & exsiccat.

Tecucipalli altera foliis majoribus profundius serratis lobis candentibus. Flores orbiculares & pilosi; caules hirsuti & subalbidus. Decodum ejus motum amissum restituit, naribus attractum hemerantem medetur.

Tecupelle Xibuiti, Neotarca. Foliis Ocimi in caule binis. Flos candidus parvis oblongisque spondyliis similes, in pediculis longiusculis. [Florum unitorum figura spicam vel julum Typhae refert colore ex luteo in rubrum tendente.] Folia Mel ipsum & Saccharum dulcedine longè superant.

Tecompanie, S. Helichrysum Mexicanum, floribus pallidis, umbilico rubro.

Micu Tlaxcalli, S. Picium intestina à radicis forma dicta. Foliis longis angustis, foliulis parvis candentibus in fumis caulis tenuibus. Radix medetur ulceribus etiam cancris celerimè, tusa & pota iterum medetur, & urinam evocat. Fructus asperius pingitur in tres partes divisis, & in earum unaquaque duo semina lutea.

X.

Xararo, Helichryso similis, foliis Salignis ferratis lobis albeuntibus. Flores rubefcentes quarlosi calyculis contiguntur: radices fibris similes nigra. Rad. amara est, odorata, calida & fissa.

Nicame, Phacelus Mexicanus radice orbiculata foliis per medium velut orbiculariter sectis. Radices efulescent sunt & mensas secundas instrunt: Corpus refrigerant & humectant, istumque extingunt.

Xib Tolonqui, S. Herba calida Totopepensis. Foliis est asperis, ferratis Limonis sed majoribus

floribus purpureis; radice furculosa, Hellebore simili, languinèque aut efca obducta, Casanace tota similis est ejusque species. Decodum lumbrosos interimit.

Xochipalli, Artemisifolia, floribus Floris Africani sed parvis ex luteo rubentibus. Floris tantum usus est, ad affectus uterinos & ad ulcera; præcipuus vero ad tingendas lanas luteo colore, & ad pingendum, cujus gratia in aqua coquitur alioquin nitero, & succus exprimitur.

Xosacacit, S. Hyacinthoides capillola, foliis Cæpe, foliulis longis luteis pediculis exilibus, & radice statim exeuntibus radice orbiculari. Avellanæ magnitudine, capillamentis nigris operata. Purgat blande & leniter omnes humores.

Y.

Yabelli, S. Nubilola herba, Umbellifera floribus luteis, foliis integris Salignis ferratis, odore & sapore Anisi. Thoracica est, & uterina, diuretica, lithontriptica, omniæque ferè præstat quæ calida & fissa.

Yabacaloti, S. Vas Gossipinum. Foliis est orbicularibus, undulatis, fenis, subalbidis præter alia quadam minora & albidiora; calyculis tenuibus & brevibus, & in fumma parte exilis foliis profert, radices vero capillis similes quibus laxa adhæret. Edulis est. Hernandez Lichenis speciem esse vult.

Yabalepalli, Foliis est cordatis, infernè hirsutis & albidis, superè viridibus; flores profert virentes in Corymbis; fructus subrotundos; & capillis quoddam juxta foliorum exortus. Odor Cydoniorum. Cortex radicem hydropi medetur. Acris est & calida.

Yacochitli, S. Flos Teri, Radice est crassa, tuberosa, alius est & funiculis demissis appendentibus radicibus porcinis rembus similibus sed majoribus; calycibus quaternis caliculis striatis, foliis Blati, floribus oblongis luteis, fumum olentibus. Radix dulcis est & edulis, ficcata pulvis in perisulca oris curat.

Yalmi Quilicpalli, Folia angusta longiuscula; radices prolixi; flores pallidi, radices tennes, amara, acres, calide, pituitam & bilem evacuant.

Yolopalli irina à figura foliorum dicta, duæ species sunt, Prior foliis Iridis angustis, flore Omixochid, S. Lili Mexicanis; radice pyriformi. Radix cardiaca est insign. & vulnera. Altera caule, flore & fructu carens, foliis Plantagine angustioribus, singulis binive ab eadem radice.

Tecumipalli seu Canis intersector, S. Hordeolum, i. e. Hordeum causticum, S. Cevadilla *Menaria*. An herba Frumentacea herba fit, tum figura, tum descriptio, tum vires mihi dubium faciunt. Caulis minimum digitum crassus. Descriptionem & iconem vide apud Hernandez p. 107. Duæ aliæ species 1. Radice capacea, eisdem viribus. 2. Radice orbiculari, foliis angustioribus, sapore nullo, ibidem habentur.

Xalayabali Chapalepensis, S. Nepeta Mexicana foliis minoribus & brevioribus cordatis, floribus candidis.

Taxenxipalli, S. Oculi cinerei, foliis Limonis ferratis subalbidis, floribus. Chrysanthemum, radice furculosa, amara acris & ureni, Panos, lepras & lichenas extergit & curat, insuper *Taxayamalaceli* morbum in qua univertum corpus dehiscit, illius resina, inspergo de super hujus pulvere & gallinarum pennis.

Tetamenium

Tetamenium Xibuiti, S. Lanuginosa herba. Folia Anchuse, caulibus bicubitalibus; flores candidi, calyculis contenti, in pappis abeunt. Radices emeticæ sunt.

Tecucipalli, S. Oculi depictus, Caules exiles geniculati, flores candidi parvi ad foliorum exortus, quæ bina in caule: Radix Pæonie similis, Primo gustatu dulcis, mox guttur urens, evacuat pituitam.

Tepalli, S. Apios Mexicana foliis tenuibus oblongis. Viribus cum aliis Tithymalis convenit. Radix subrotunda est, Avellanæ magnitudinis.

Tetapapali, S. Herba glutinosa & candens, à radicis qualitate dicta. Foliis est Alliaris, leviter ferratis, fructu racemoso uvæ acerbe forma & magnitudine; caprellis candens. Radix anodyna est, humenti & glutinosa natura, frigidæque.

Tetac xibuiti, S. Femina candida, Dens Leonis Mexicanus. Calida est & amara, convulsioni & torminibus medetur.

Tetacipalli, S. Sal amarum, Abinthium Mexicanum, Europæ simile forma & viribus.

Tetac oblitum Chollalepensis, S. Scammonium Mexicanum, Radice foliis, floribus cum Scammonia Syriaca convenit; duntaxat foliorum auriculæ

magis fuscate: flores ex albo rubescunt. Radix dulcem aporem præferre videtur, & tamen devorata bilem ac pituitam evocat.

Tetacipalli Tangulianensis, Lycchnis Mexicana angustifolia, flore parvo, coccineo. Radix acris est & glutinosa.

Tetacipalli Tzucalpenis, Pappi Mexicanæ, Virgæ aureæ floribus, foliis Ocimi longioribus. Radix acris est, amara & calida.

Tetacipalli Otomilei, Linifolia argentea, floribus candidis, radice purgatrice.

Tetacipalli Tepucallule, S. Linaria argentea Mexicana. Floribus est oblongis, ex luteo candentibus, in pappis abeuntibus. Calyx floribus Senecioni similis. Herba est papposa ad Elichrysum accedens, non Linariam.

Tetacipalli Tepucallule, S. Bafium monile, Volubilis species calida & glutinosa natura, ophthalmica & diuretica. Flos inferiore parte depictus est colore luteo, superiore colore Echii. Ter.

Tetacipalli Tepucallule, S. Rolmarinus ferulaceus. Umbellifera est foliis Feminali crassioribus & latioribus, femine candida, rotundo, anguloso & refinaceo, quod in mandendo linguam exurit; radice crassa longa Thus olente. Omnibus notis Rolmarini ferulacei respondet.

Mirum fortassis alicui videri possit tot novis aliisque inditis herbarum species in hoc opere reperiri. Verum desinet mirari si necum perpendit, Herbas medicinales per Novam Hispaniam nascentes à nemine præter Franciscum Hernandez, deinde opè conquisitas & descriptas: Nec enim alius commemorari Peregrinationum suarum aut Historiæ generalis Americæ conscripserit, quæ quarum vel flores ob pulchritudinem suam aut odoris fragrantiam in pretio sunt: vel fructus, radices, aliæque partes hominibus in cibum veniunt.

Cum ad Historiam plantarum Franc. Hernandez illustrandam me parum lucis adferre posse viderem, necob brevitatem & imperfectionem descriptionum species pleræque ibidem traditas ad suas classes reducere valerem, eas duntaxat inde excerptæ & Historiæ nostræ inferere decreveram, quæ ab aliis etiam descriptæ essent. Verum ab Amico quodam, cui plurimum tribuo, monitus, nonnullos Historiam aut imperfectam criminaturos si tot ei species deessent quot ab Hernandez novæ prodire sunt, Epitomen hanc qualemcumque, summa festinatione ne editionem morarer compositam, adjecei. Si per totum licuisset plantas singulas cum Americanis à Pifone, Marcgravio, aliisque traditis diligenter conferre, longè perfectiorem eas reddere potuissem, multaque fortè, quas jam per novis & nondum editis habeo, ab aliis descriptis invenirem.

Species sequentes ad calcem Catalogi Zanoniani, p. 1027. subjiciendas, sed Typothetarum incuria omiffas, hic suppleat Lector benevolus.

12. *Limba* seu *Baccam* frutex Orientalis folia habet oblonga, aliquantulum inclinata, dentata & æqualiter ducta. Flores producit racematum, ut & fructus rotundos. Utuntur illi ad construendum unguentum pro vulnibus: folia cocta sunt pro unctione, præcipue pulveris tormentorum.

13. *Palme Indice Biri* dictæ icon exhibetur aliique descriptione.

14. *Parcol* Arbor sylvestris habet lignum asperum, fructus producit parvos figurâ & gustu nostro Hypomelidi similes, sed parum trigonales & dulciores. Flores emittit pulcherrimos, quatuor foliis compositos, e quorum medio exeunt virgæ oblongæ sanguineæ.

15. *Pincevi* est Arbor qui habet folia magna, quasi rotunda, aliquantulum aculeata, plana, non tamen lenia sed parum aspera. *Flosculus* producit parvos: Fructus in racemis sunt Uvæ, ex quorum feminibus extrahitur oleum quod est optimum pro intertemperie frigida.

16. *Ramba* Arbor est proceræ, folia habens oblonga, nervola, coloris viridis: Fructus verò similes Coriandro, sed in racemis ficui Uvæ, & sunt multum salustiferi infirmi: Folia cocta cum sale & sulphure in aqua omnes plagas sanat brevi tempore: Succus vel pulvis de fructibus est valde admirabilis pro plagi, gangranis & fracturis officium.

17. *Rambora* est Arbor sylvestris, à Lusitanis *Pero de Matto* dicta; hæc habet folia satis magna, aspera & dura magis quam nostræ Ficuli, multum nervola, præsertim in parte inferiore. Fructificat multum non in ramis, sed in trunco, ubi ex omni parte oriuntur, in quibus nascuntur fructus, ut Pomum parvulum, lanuginosum, habentes stellam in medio cum quatuor corniculis. Condiuntur in Aceto lute Aqua falla pro cibario.

18. *Ratagal* Arbor producit folia oblonga & ovata, coloris viridis. Flores pulcherrimos habet, multum racematos; truncus enim prodeunt multae virgulae, in quarum summitate sunt quadam foliola viridia, bipartita ut in nostra Viola, prima inferius clausa, cetera totaliter aperta, & quorum medio falciculus virgularum sanguine coloris exit, & una foliola parvula cum caule longo, tota crispis & pulcherrima, pulcherrimo ordine disposita & in eodem racemo flores nascuntur, interdum infusci flavi, aliqui rubri, alii partim flavo, partim rubro colore variegati, quos suffinent receptacula superius rubra inferiora vero viridia. Semina dant ut *Pisuli* (quid huius velit hanc vocem non capio) odore Naturae nostri. Utuntur fructu ad solvendum corpus, & leminia cocta cum aqua salia sunt optima pro ulceribus malignis. Pulvis similiter idem efficit.

19. *Striplanti* Arbor Indica folia habet aculeata, aspera & crassa, valde viridia, flores producit parvulos, albos & in cacinum radiant. Fructus est triangularis, rotundus, nigricans: *Radix* magna, sed valde purgativa, si cum aqua bibatur utilis est ad hydropicos. Ex foliis formant Orientales medicamentum purgans; sed valde periculosum est ob nimiam caliditatem; aperit venas & est medicamentum mortale.

20. *Toppi* herba marina Indica folia habet magna ut *Laurus*, lucida in superiore parte viridia, foli subus parum lutea cum acuminibus minutis, colore nigro. Est planta valde longa & nascitur in mari, duplicis speciei, quae in foliis sunt similia, quae nullum habent nervum nisi unum in medio, suntque tactu multum mala, quae totae franguntur & in diversas partes dividuntur; folium distinguuntur in fructibus; quorum unus est ut *Pirus*, etiam in odore similis cum quinque auriculis foliaceis retroflexis, quae adherent fructibus, in quo inserta est longa fistula, quae dum fructus maturit cadit, & est plena sanguine veluto magis delicata. Alius vero fructus habet parvum calycem infar peculi, qui postea dilatare & dividitur in septem radios, in medio quorum est parvus fructus *Rapae* nostrae similis. Estur sale conditus vel aqua salia: valde ad reprimendum sanguinem, ac etiam pro contusionibus & aliis similibus affectibus utuntur supradicta sanguine. Cortex plantae partim est ruber, partim luteus quo utuntur ad tingendum colorem rubrum obcurissimum.

21. *Toffanda* five *Casunda* frutex est circiter quinque cubitorum altitudine. Flores producit flavos, pentapetalos infar *Viola*: folia vulgari *Parietariae* similia sunt. Post flores filiquas profert Phaeolus similes in cacinum tamen curvatos, in quibus sunt circiter octo semina dura, oblonga & lenia. Foliorum decoctio partum accelerat, foliaque trita cum Sinapi ventris doloribus medentur.

22. *Zambul* arbor Indica five *Cornus* mas Theophrasti ex sententia Jac. Zanoni. Arbor haec facta magna habet folia, oblonga, plena, dura, nervosa, fructus producit ad infar Corni nostratis, coloris inter rubrum vel sanguineum & nigrum, suntque saporis acidi; ossa vero olivarum infar. Cortex confusus & ex eo decoctio facta alvum fistit. Haec arbor eadem esse videtur cum *Nela tali* feu Berben Indica Aurantiae folio *H. M.* p. 1666. Historiae nostrae descriptae.

23. *Zambul* utraque species Solani Indici spinosi species esse videtur.

Inter *Emendanda* nescio quo casu omisam invenio hanc notam, Planta illa, quam D. S. Dale errone pro Gramine bulboso aquatico à C. Bauhino in Prodromo descriptam & depictam fuisse observavit nōque commonefecit, non erat Sparganii radix cum foliis primò erumpentibus & aqua immeritis, ut nos memoria lapsi scripsimus, sed Sagittariae aquaticae; quod Ledorem monere oportet: ne observatori injuri simus, nostrumque illi errorem impingamus.

INDEX

INDEX.

A.	pag.	Filicis J.B. 152. Brasilianum Marogr. 145.	pag.
A <i>Bariga Palme</i> Ady fructus	1356	<i>acroficum</i> Thal. 141. Chinense 1854.	145.
<i>Abaco</i> Claf. i. e. <i>Boobab</i> Alpini	1372	<i>Adiantum aurum</i>	122
<i>Abdelavi Melo</i> & <i>Egyptius</i> Alpini	645	<i>Adonis ejusque species</i>	596
<i>Abellicca</i> Pona, i. e. <i>Pseudoantialium</i>	1805	<i>Adrachna Theophrasti</i> J.B.	1577
<i>Abelmoschus</i> , Ricini species	168	<i>Agilops ejusque species</i> 1289. v. <i>Avena</i> 1254. Nar-	1290
<i>Abelmoschus</i> Pona & <i>Vesling</i>	1066	<i>bomensis</i>	1387
<i>Abies</i> Guiland. <i>Cupressi</i> species	1408	<i>Agilops Alpinus</i> Theophr. i. <i>Quercus</i> spec.	1387
<i>Abies</i> femina 1394. mas Theophr. i. <i>Picea</i>	1396.	<i>Aschynomene</i> variae species 979, 980, 981, 1894	542, 543
<i>Mexicana</i> Humand. 1297, 1916. <i>Marina</i>	76	<i>Asiops ejusque species</i>	542, 543
<i>Abrotanoides</i> saxea Claf.	64	<i>Aga Cretensium</i> , i. <i>Cardum latius</i> Syriacus Cam. 312	1808
<i>Abrotanum</i> ejusque species 371, 372, &c.	1866.	<i>Agallochum</i> S. <i>Lignum Aloe</i>	107
<i>femina</i> ejusque species	358, 359, 1865	<i>Agaricus</i>	314
<i>Abroas</i> Alpini	889	<i>Agaricus Cretensium</i> Bell.	1734
<i>Abroanthium</i> ejusque species 366, &c. ad 370, 1866	368	<i>Agay Galae & affinis</i> H. M.	1702
<i>Santonicum</i>	370	<i>Agem-Lilac</i> <i>Perfarum</i> Cora. v. <i>Syringa</i>	186.
<i>Scripium</i>	370	<i>Ageratum</i> ejusque species 364. <i>seraleum</i> Dal.	1055
<i>Alpinum Umbelliferum</i>	247	<i>purpureum</i> Dal.	1029
<i>Alpinus</i> Alpini. v. <i>Sema</i>	922	<i>Agialabid</i> Alpini. v. <i>Lycium</i>	1789
<i>Amorion</i> ejusque species 699. <i>Indicum</i>	1880	<i>Agnacat</i> Scaligeri	1696
<i>Acacaba</i> Cam. i. <i>Kijmjen</i> . S. <i>Kesm</i>	1718	<i>Agnes castus</i> , i. <i>Vitex</i>	1622
<i>Acacia</i> ejusque species	976, 977	<i>Agriofolium</i> S. <i>Aquifolium</i>	301
<i>Malabarica</i> Infusa dista H. M.	1739	<i>Agriocinara</i> Cretensium J. B.	1240
<i>Americana</i> Robini & Park.	1719	<i>Agriofari</i> Belli, i. <i>Triticum</i> Sylv. <i>Creticum</i>	400
<i>Germanica</i> i. <i>Prunus</i> Sylv.	1727	<i>Agriomonis</i> ejusque species	ib.
<i>Acacia</i> folia frutex <i>Melapontica</i>	1727	<i>Agropyron</i> Col.	672
<i>Acacia trifolia</i> C. B. v. <i>Cryfus</i>	1723	<i>Agropyron</i> Brasyl. i. <i>Nymphoea</i>	1337
<i>Acacia</i> Pilon.	1554	<i>Agropyron</i> Brasyl. i. <i>Solan. Sp.</i>	1343
<i>Acacia</i> arbor cujus fructus	1649	<i>Agropyron</i> Pif.	1203
<i>Acacia</i> Pilon. i. <i>Anacardii</i> spec.	313	<i>Agropyron</i> Brasyl. i. <i>Marogr.</i>	1794
<i>Acanthium</i> ejusque species	ibid.	<i>Agropyron</i> Brasyl. i. <i>Marogr.</i>	1050
<i>Illyricum</i> J. B.	1325, 1912	<i>Agropyron</i> Brasyl. i. <i>Marogr.</i>	1676
<i>Acanthus</i> ejusque species	408	<i>Abate de Panacho</i> Hernand.	1791
<i>Germanicus</i> , i. e. <i>Spondylium</i>	314	<i>Aboraci</i> Theveti	571
<i>Acasus</i> Theophrasti	1323	<i>Ajuba</i> , i. <i>Chamaepitys</i>	1324
<i>Acetabula</i> Pilon.	314, 315	<i>Aizoon</i> v. <i>Sedum</i> 687. <i>palustre</i> , i. <i>Stratiotes</i>	1363
<i>Acarna</i> ejusque species	289	<i>Airi</i> , i. <i>Hayri</i>	1229
<i>Acarna</i> similis flore purpureo J. B.	1700	<i>Alabafrites</i> Lob. i. <i>Dentaria</i>	1608
<i>Acer</i> ejusque species	177, &c. ad 181, 1846. var-	<i>Alaternus</i> ejusque species	1585
<i>Acetofella</i> , i. <i>Trifolium acetosum</i>	1098	<i>Alata</i> Canina Indica species Pif.	392
<i>Acetosa</i> Thev. i. <i>Brassica</i> folia peregrina C. B.	345, 346	<i>Alcaama</i> , v. <i>Phillyrea</i>	1873
<i>Acchilla</i> , i. <i>Millefolium</i>	1671	<i>Album</i> clus Dod. i. <i>Lactuca agnina</i>	1873
<i>Acetate</i>	1671	<i>Alcea</i> ejusque species 604, 605, 1873. Indica	1065
<i>Acclader</i> , Bellon. i. <i>Pyra</i> Sylv. <i>Cretica</i> , ad nostrum di-	1065, 1900, 1914. <i>Egyptia</i> villosa, i. <i>Abel-</i>	<i>mosch</i>	951
<i>versia</i>	1065	<i>Alchemilech</i> Alpini, i. <i>Melilaeus</i> & <i>Egyptia</i>	208, 209
<i>Acchowan</i> Alpini. i. <i>Matricaria inodora</i>	357	<i>Alchimilla</i>	81, 82
<i>Acinus</i> ejusque species	553	<i>Alcyonium</i> ejusque species	769, 770, 771
<i>Acitium</i> ejusque species	701, 702	<i>Alcyonolobos</i> i. <i>Crista galli</i>	118
<i>Hyemalis</i> Park.	700	<i>Alga marina</i> 71, 72, &c. 1849. <i>tinctoria</i> 73. <i>bomby-</i>	1730
<i>Salustifolium</i> S. <i>Amilora</i>	661	<i>cina</i> 71. <i>fontalis</i> triebodes	1332
<i>humile</i> bifolium, &c. <i>Mentzel</i>	705	<i>Alhagi</i> J. B. v. <i>Gonifia</i>	1082
<i>Acorus</i> 1211, 1910. <i>Asiaticus</i> radice tenuiore adul-	611	<i>Alisma</i> Cord. i. <i>Ophrys</i> bifolia	1098
<i>terinus</i> C. B. i. <i>Iris praecon</i> lutea	1186	<i>Alisma</i> Col. i. <i>Auricula</i> Ursi	792
<i>Alcea</i> Plinii C. B. i. <i>Chrysophoriana</i>	661	<i>Alisma</i> Col. i. <i>Auricula</i> Ursi	1117
<i>Alcea</i> portis genus in China ex <i>Oriza</i>	309	<i>Alisma</i> Col. i. <i>Auricula</i> Ursi	1119
<i>Aculeosa</i> Gaze. Ad. <i>Cardui</i> genus	309	<i>Alisma</i> Col. i. <i>Auricula</i> Ursi	1119
<i>Acne</i> moschabata Cax. Col. i. <i>Geranium</i> moschabatum.	309	<i>Alisma</i> Col. i. <i>Auricula</i> Ursi	1119
<i>Adiantum</i> ejusque species 147, 148. nigrum Of-	309	<i>Alisma</i> Col. i. <i>Auricula</i> Ursi	1119
<i>ficum</i> . 147. <i>Americanum</i> 148. <i>album</i> folio	309	<i>Alisma</i> Col. i. <i>Auricula</i> Ursi	1119

I N D E X

<i>Eriolalia</i> 1122. <i>Urbomum</i>	138	<i>Anagyris ejusque</i> species	1722
<i>Alnus</i> <i>eijusque</i> [spec. 140.] <i>nigra</i> <i>baccifera</i> , i. <i>Frax-</i>	ibid.	<i>Ananas</i> <i>Limif.</i> & <i>Acofæ</i>	1722
<i>gula</i>	1604.	<i>Anaxingia</i> <i>H.M.</i>	1722
<i>Alnus ejusque</i> [spec. 1195, 1196, &c. 1906. <i>palmifera</i>]	1224	<i>Abutilum</i> <i>Cordis</i> <i>fus</i> <i>Apollon</i> J.B.	1229
	1205	<i>Anchos</i> S. <i>Zingiber</i> <i>maiculatum</i> <i>Hern.</i>	1724
<i>Alpeceori</i>	1765	<i>Anchusa</i> <i>eijusque</i> species	496, 497, &c.
<i>Alpine</i> <i>eijusque</i> species 1025, 1896. <i>setula</i> <i>C. B. v.</i>	1024	<i>Andra Pifon</i> , & <i>Marogr.</i>	1677
<i>Myofila</i> 1029. <i>Spergula</i> <i>dicta</i> 1024, 1896.	1024	<i>Andra Pifon</i>	1687
<i>nuculata</i> <i>Clut.</i> 1029. <i>Hedera</i> <i>folio</i> i. <i>Peronica</i>	1024	<i>Andra Pifon</i> , i. <i>Adracme</i>	1777
<i>species</i> 848. <i>folio</i> <i>Peronica</i> <i>ib.</i> <i>folio</i> <i>Trifragium</i>	847	<i>Androæce</i> <i>Matth.</i> i. <i>Fungi</i> <i>lapid.</i> <i>species</i> 66. <i>altæ</i>	1086
<i>Trifragium</i> <i>carulea</i> 848. <i>scandens</i> <i>baccifera</i> v. <i>Solanum</i>	685.	<i>Androæmone</i> <i>eijusque</i> [spec. v. <i>Hypericon</i> 1017]	1020, 1021.
<i>Alpinia</i> <i>glabra</i> C. B. v. <i>Lycium</i>	1003	<i>Anemone</i> <i>nemorum</i> <i>dicta</i> 626. <i>Bononiifim</i>	700
<i>1003</i> <i>noÿda</i> <i>Ad.</i> 805. <i>cruciatâ</i> <i>marina</i> <i>Ger.</i>	1024	<i>Anethum</i> <i>bortense</i> 416. <i>filiv.</i> <i>emin.</i> <i>exiguu</i> <i>Ammeus</i>	459
<i>Althea</i> <i>eijusque</i> [spec. 601. &c. <i>item</i> 1873. <i>fruticosa</i> 603. <i>Theophr.</i> <i>fil.</i> <i>lutea</i> , i. <i>æ</i> <i>Abutilon</i> 699]	1024	<i>Angelica</i> <i>eijusque</i> [spec. 434. <i>Acadensis</i>]	1909
<i>Althea</i> <i>Herman.</i>	1909	<i>Angelica</i> <i>arborescens</i> <i>fimifolia</i>	601
<i>Althea</i> <i>Acouenne</i> , i. <i>Læstropifera</i> <i>Veterum</i>	425	<i>Angelica</i> <i>baccifera</i> <i>Canadensis</i>	601
<i>Alum</i> <i>Gallicum</i> <i>Scribon.</i> i. <i>Symphylum</i>	540	<i>Angelica</i> <i>arbor.</i>	1284
<i>Alum</i> <i>fide</i> <i>Alor</i> <i>H.M.</i> i. <i>Ficus</i> <i>Indica</i>	1424	<i>Angelum</i> , i. <i>Andra Pifon</i> .	1487
<i>Allylon</i> <i>Diofcoridi</i> i. <i>Lunaria</i> <i>Græca</i>	537	<i>Angelym</i>	1497
— <i>Galeni</i> v. <i>Marrubium</i>	1443	<i>Anguria</i> , i. <i>Carnulius</i>	642
<i>Ajypum</i> <i>Monfipen</i> <i>et</i> <i>monia</i> <i>Ceti</i>	537	<i>Aniba</i> <i>arbor.</i> i. <i>Safforaz</i>	1783
<i>Amaracanth</i> <i>eijusque</i> [spec. i. <i>Majrants</i>	672	<i>Anil</i> <i>five</i> <i>Anil</i> 926. <i>Anil</i> <i>alii</i> <i>spec.</i>	1783
<i>Amara</i> <i>dicta</i> v. <i>Solanum</i> <i>lignolum</i>	1024	<i>Anine</i> <i>gummi</i>	1846
<i>Amarantus</i> <i>eijusque</i> [spec. 201, 1856. <i>Sciriceus</i> 202]	1024	<i>Aninga</i> <i>Pifon</i> 1654. <i>Alinga</i> <i>iba</i>	1053
<i>tricolor</i> 202. <i>Siculus</i> <i>spicatus</i> <i>perennis</i> <i>Bocon.</i> 203.	1789	<i>Aninga</i> <i>per</i> <i>Pifon</i> . <i>Planta</i> <i>et</i> <i>fruticosa</i> , <i>que</i> <i>paf-</i>	
<i>Amaracanth</i>	1789	<i>sim</i> <i>in</i> <i>densis</i> <i>filivis</i> <i>nudis</i> , <i>frut</i> <i>exiguu</i> <i>Ammeus</i>	
<i>Ambo</i> , i. <i>æ</i> <i>Manga</i>	1370	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Ambula</i> <i>Pifon</i>	1370	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Ambatinga</i>	1370	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Ambalam</i>	1370	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Ambipia</i> <i>H.M.</i>	1780	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Ambipia</i> <i>Manga</i> <i>officinalis</i>	1235	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Amburavalia</i> <i>fol.</i> <i>Polygala</i>	1780	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Ambula</i> , i. <i>Charami</i> <i>Acofæ</i>	1780	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Ambrylia</i> <i>eijusque</i> [spec. 164, 1855. <i>camp.</i> <i>per.</i>]	843	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Thalpi</i> <i>fio</i> <i>Najfar</i> , <i>verrucolum</i>	1346	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Ambugambo</i>	1792	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Albanum</i> <i>Scal.</i>	1401	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Amlanchier</i> <i>Lob.</i>	1616	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Amelodi</i> <i>P. H.M.</i> 1787. <i>Beluta</i> <i>Amelodi</i> <i>ib.</i> <i>Sau.</i>	1911	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>anna</i> <i>Amelodi</i> 1017. <i>Kareiti</i> <i>Amelodi</i>	1911	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Amor</i> <i>H.M.</i> i. <i>Anil</i> <i>Indigo</i>	1616	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Amor</i> <i>eijusque</i> <i>fide</i> <i>Galba</i> <i>palmifera</i> , <i>alii</i> <i>Coryza</i>	1616	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>ant</i> <i>Affera</i> <i>monia</i> [spec. i. <i>Sau.</i>	1616	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Amniui</i> , i. <i>Goffpum</i>	451	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Amni</i> <i>eijusque</i> [spec. i. <i>Sau.</i>	1784	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Ammonium</i>	1784	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	
<i>Ammonium</i> <i>quorundam</i> <i>adæ</i> <i>Caryophyll.</i> 1507. <i>Vermum</i>	441	<i>Ambo</i> , i. <i>Ambo</i>	</

<i>Apos. J.B. Tubymali spec.</i>	870, 871	<i>Americana</i>	psg
<i>Cornuti v. Afragalli spec.</i>	937		
<i>Apium hortense, vulgo Persicolum</i>	4-8	<i>palestre</i>	
<i>Sp. Paladapum</i>	457, 1868	<i>Macedonico</i>	463
<i>perigrin. foliis subrotunda C.B. 462,</i>		<i>petrum frve montanum album 463,</i>	<i>montanum</i>
<i>nigrum J.B. 413, montan. folio tenuiore C. B.</i>			
<i>461. Olerace folio 414. palestre latius futeo S.</i>			
<i>Tupilimum 413. Scoticum S. maritimum</i>	447		
<i>apocynia, i. Picea nuchus derafa v. Pix</i>			
<i>apocynum ejusque species 1087, 1088, etc. humile</i>			
<i>accedet Africanum, i. Frutillaria crassa</i>	1039		
<i>Aquifolium, i. Aquifolium</i>	1632		
<i>Aquilegia ejusque species</i>	705, 706, 707		
<i>Arabiis, i. Draba</i>	821		
<i>Arachnaph, Malum aureum</i>	860		
<i>Araca-miri</i>	1456		
<i>Araca-guacu Pilon.</i>			
<i>Archidia Belli</i>	918		
<i>Aracas frve Arachon vulgo v. Vicia 902. fabaceae</i>			
<i>S. Faba Kerynia J.B. 903, 904. Aracas</i>	919		
<i>Aralia Gellina i. Digitalis</i>	767, 768		
<i>Aramia vulgo v. Malus Aramia</i>	1651, 1652		
<i>Aras fructu</i>	826		
<i>Aratic variegata species 1651, 1652. palmæ</i>	1846		
<i>Arbor Brasiliana Juglandis familia</i>	1794		
<i>fibrigosa Peruviana</i>	1796		
<i>Asinum regundorum Scal. i. Uruce</i>	1771		
<i>Frazini folio, cortice spinoso Virg.</i>	1798		
<i>Frazini folio C. B. i. Actædæar</i>	1546		
<i>Exotica Frazini fol. Negundo credita</i>	1798		
<i>Jude vulgo</i>	1717		
<i>Lamigeræ Boniti, v. Colopium.</i>			
<i>Lavenda folio glauco</i>	1795		
<i>Levanderia Brasili. fol. apocyni Br:</i>	1595		
<i>Limonia odorata fol. Salicæ, etc.</i>	ibid.		
<i>limonioides Virginia, etc.</i>	ibid.		
<i>Spinige, Hercule clava diuisa</i>	ibid.		
<i>cimendria 1794. Juglandia Virgin.</i>	1699		
<i>S. Thome, i. Mandarua H.M.</i>	1751		
<i>trifolia venenata Virginia</i>	1799		
<i>trifida 1698. de Rayz. i. Eucii Indica</i>	1437		
<i>Talisferia triplex</i>	1798		
<i>vicia</i>	1407, 1916		
<i>Urofera Tabacensis</i>	1792		
<i>Arbutula corallides depingitur Pisoni</i>	265		
<i>Arbutus 1798. folio non serrato i. Adradene</i>			
<i>Arachelica</i>	435		
<i>Arctostaphylos</i>	1510		
<i>Arctium i. Lappa major 332. item minor</i>			
<i>Arctura Belli</i>	1097		
<i>Arece i. Foufai</i>	1267		
<i>Arctaria J.B.</i>	1023		
<i>Argemone ejusque species v. Papaver</i>	815		
<i>Argentina</i>	617		
<i>Arise Theophr.</i>	1459		
<i>Artemisia ejusque species</i>	1311, 1907		
<i>Artobolchia ejusque species 761, 762, 1884. poly-</i>			
<i>rhezeae</i>	761, 1884		
<i>Americana Malus</i>	1513, etc.		
<i>Artemia ejusque species v. Caryophyllus 990, 991</i>			
<i>gratissima, i. Lycium</i>	1000		
<i>Americana Rapium rusticissimum</i>	818		
<i>Arnabo summitis Zakaria</i>			
<i>Avocera i. mollis arbor</i>	1582		
<i>Artemisia ejusque species 372, 373, 1866. temijolia</i>			
<i>frve leprolyptis i. Avraetann campestre</i>	371		
<i>Arbenitia i. Cyclamen</i>	1805		
<i>Arbitritica i. Primula veris & Parafoly</i>	1080		
<i>Arum ejusque species</i>	1208, 1209, etc.		
<i>Arundo ejusque species 1275, etc. 1315. Dmax 1275.</i>			
<i>naftos fus farila 1276. Indica 1277. Sacchari-</i>			
<i>fera 1278. Scripitura</i>	1270, 1909		
<i>Arundo Indica latifolia v. Canina Indica</i>	1502		
<i>Alia ferida</i>	1843		
<i>Aranea Matth.</i>	208		
<i>Arum</i>	107, 1857		
<i>Arselonitis</i>	1117		
<i>Astragalus ejusque species</i>	1090, 1903		
<i>Astragalus ejusque species v. Hypericon.</i>	1019		
<i>Atalapha ejusque species</i>	1729, 1730		
<i>Astragalus H.M.</i>	1766		
<i>Astragalus ejusque species</i>	683, 1857		
<i>Astragalus ejusque species</i>	483		
<i>Astragalus ejusque species</i>	1191		
<i>Aster</i>	139		
<i>Aster Theophrastus Agilopi Quercus spec.</i>	1287		
<i>Astria i. Mandara</i>	1751		
<i>Aster ejusque species 265, 266, etc. item 1858. Con-</i>			
<i>nyssodes Gelm.</i>	264		
<i>Astragalus Barthen Cluf. 920. marinus Lusitanicus</i>			
<i>Bcel. 935. Syriacus Thal. 914. Africanus lat.</i>			
<i>edictatus 936. incanus spiffius incurad 938. Mon-</i>			
<i>spiffiusum J. B. h. Romanus J. B. i. Hedysaron</i>			
<i>cluf. 929. Canadian. flo. viridis flavescens 1892</i>			
<i>Astragalus nigra</i>	474, 475		

INDEX.

	Pag.		Pag.
Balsamina mas flos Cucumerina	647, 1874	Betulus i. Carpinus & Ofryr	1428
— femina Perfusul.	1328	Bibinella Cxk. i. Coronopus	879
Balsamita mas 363. femina	364	Bifolium ejusque species	1222
Balsamum ejusque species 1755.	1755	Bilimbi H. M.	1449
Baly infula fructu	1858	Bismaria	1881
Bamia arundo arvore	1215	Bismar Cam.	544
Bamia v. Altea Indica	1066, 1900	Bistima i. Hippoglossum	1186
Banania Pilon. i. Ficus Ind.	1277	Bistorta ejusque species	186, 187
Bandra Cingalensium	721	Biti H. M.	1735
Bangue	159, 1854	Bixa Oviedii i. Urucu	1771
Baidab Alipini	1371	Blaflo H. M.	1721
Baptiscula i. Cyanus segetum	321	Blattaria ejusque species 1096, 1097, &c.	1903
Barba capra i. Ulmaria	623, 709	Blatti H. M. i. Fambou fylv.	1479
Barba Jovis frutes 1721, 1919. herba i. Semper-		Blitum fylv. ejusque species 195. Blitum Bonus	
virum majus	687	Hemicus dictum ib. Blit. Borty dictum 196. Bl.	
Barbarea Eruca species 809. muralis J. B.	799	Atriplex fylvetris dictum 197. Americanum	
Barbana S. Lappa major 332. minor	1858	spmolus 199. Bl. Kali dictum	ibid.
Baruca fructus	1570	Blitum hortense 200. Americanum	201
Basilal arbor	940	Bona Tinkring Bonis i. Coral arb.	1736
Basilicum vulgo ejusque species i. Ocimum	1314	Bona major Dod. i. Faba	909, 910
Battata Hispanica 738. Tajaba	1314	Bolnacho S. Viola lunaris	787
Baxana	1794	Bolus Antiquorum	91
Bax & Battula i. Cribitum	456	Bombax i. Gossypium	1064, 1065
Batrachium i. Ranunculus	581, 582, &c.	Bon vel Ban Alipini Coffee frutex	1691
Bellium	1844	Bon fca Calaf Alipini.	
Becabanga i. Anagallis aquatica	852, 853	Bonack Indorum 1743. Siliqua non spinosa 1800	
Becchin i. Tuffilago	259	Bonus Hemicus	195
Bedeagar Offic. i. Spongia Rose canina	1471	Borago ejusque species 499. semper virens 494	
Bellia Arundo	1316	minima Herbariorum	ibid.
Bemel	1557	Borty Ambrosioides	196
Begull Purbasii	1821	Brauca urfina i. Acantus	1325
Beidelar Alipini v. Apocynum	1088	Germanica i. Spondylium	408
Beben album i. Lycinus 998. rubrum v. Lim-		Brafilia arbor	1736
nium		Brafilia ejusque species 794, 795, &c. exspice	
Beli Bengalenfium	1663	794 florida 795. caulorapa ib. arboris, &c.	
Bellid	1492	796. Epiphyllia tbridioides 797. spinosa ibid.	
Belligera Pilon. Malum in fca.	1673	marina monosperma 838. perfoliata filiquia 797	
Bella Donna i. Solanum tubale	679	Brafina i. Piper abotivum	1342
Bella Madag H. M.	1481	Britannica Antiquorum vera Muntingii i. Hydrila-	
Bellevedere i. Scoparia	210	patum max.	172
Belli major ejusque species 351, 1865. ramosa		Brindens Garc. Fructus tinctorins	1831
umbellifera Cornu. 270. Tanacetii folio i. Ta-		Briza	1242
nacetum modorum	352	Bromos i. Avena 1255. item Gram. Avenace-	
Belli minor ejusque species 349, 1865, 1866		um	1289
Belli lutea, &c. C. B. v. Chrysanthemum		Bromella ejusque species	551, 552
Belmus Egypt. Belli	1066	Brufabac Arbor Chincensis	664
Belore H. M. i. Abutilon Indicum	1880	Brufus S. Rufcus	1497
Belcoium	1845	Bruxanelli	112
Belutia Tjampacani i. Cestanea Rosea Indica	1860	Bryon i. Muscus	1875
Bengzeiri H. M.	1856	Bryonia alba 659. nigra 660. alba Mecocoma	
Aria-Bopu H. M. i. Nimbo 1543. Kari-bopu		723. Zeylanica	1875
ibid.		Buglofium ejusque species 493. dulce ex infula	
Ben-Kalifum	1786	Lucastria 500. fylvet. canalicul. procumbentibus	
Ben Nux	1728	C. B. 502. lateum Ger. i. Hieracium echioi-	
Ben Menja	1787	des, &c.	232
Ben Thiba H. M.	1633	Bugula S. Confolia media	575
Beningum Park.	1821	Bulapatium Plini Munting.	179
Ber & Bor Acotia	1535	Bulboactanum	449
Berberis ejusque species	1605	Bulboodium ejusque species i. Pseudonarcissus	1120
Beretims fructus	1815	Bulbonab i. Viola Lunaris	787
Berula Tab. i. Anagallis aquat.	852, 853	Bulbus eriophorus 1158. lilaceus vomitorius C. B.	
Beta ejusque species	204	Sp. 1111. monophyllus J. B. 1154. fylv. Fuch.	
Betella, Betle	1913	i. Ornithogalum lat.	1153
Betre & Betis, Pilon.	1914	Buna arbor i. Coffee 1691. Bannu eadem.	
Betonica coronaria species	550, 1871	Bonius i. Napus	302
Betonica coronaria ejusque species i. Caryophyl-		Buphthalmum vulgare Ger. 341. Cotula folio ib.	
lus 986, 987, 988, 989. Betonica minima (ovula		Dodonei. i. Adonis major 597. pergrinum Al.	
J. B.	1003	pini ibid. Alpinum flo. candido	1865
Betonica aquatica i. Scrophularia	764	Buracan ejusque species	473, 474
Betula	1410	Burja marina Cxk.	82

INDEX.

	Pag.		Pag.
Barba pastoris ejusque species 818. pastoris minor i.		linc inde, certis intervallis sex, quinque, tria,	
Nafurium petreum 827. major loculo oblongo		duo, vel etiam unum folium, Rofoarini a-	
C. B. 790. minor loculo oblongo i. Paronychia		mulum, indorum adfist: Eadem videtur	
vulg.	789	Cajuta.	
Basilinum Plin. i. Petroelinum Creticum C. B.		Camara Marogr. Lycnidiis species	993
Batoni i. Sparganium, at Clusio Acorus adulteri-		Camara-vula Marogr.	257
mus fca firi palustris lutea	1186	Camara-mira	1347
Baxus ejusque species	1693, 1694	Camarsinga 1655. Perichmeni species.	
Bayo Bayo Inf. Philippin. Horn.	1343	Camarinbar Marogr. Lysimachia species	862
		Camarinbar Pilon.	1518
		Camaru Marogr. i. Solanum halicac.	681
		Cambui i. Myrtus Americana fylv.	1504
		Camelia Dod. v. Myagrism	811
		Camiri fructus	1822
		Camotes i. Battata v. Convolvulus	728
		Cadoi Theophrasti, Planta spinosa Sicula, nonnul-	
		lus cinara.	
		Campanula ejusque species 731, &c. ad 747. item	
		1833. bifurca fve Trachelium 731, 732.	
		globra Rapunculus dicta 737, &c. Perfusolia	
		738. pyramidalis ib. Cymbalaria folie	741
		Camporifera arbor	1678
		Campana	ibid.
		Camporata	210
		Canacorus Lob. i. Arundo Indica florida	1202
		Cancamum	1846
		Candou Parachafi	1791
		Canella i. Cinnamomum & Caffia	1559, &c.
		Canella ex arbore C. B. 1801. alba	1802
		Canirum H. M.	1661
		Canna Indica florida	1202, 1906
		Cannabina aquatica C. B.	360
		Cannabii fativa & fylv. 158. spuria i. Lami	
		Species	561
		Cantabrica Anguiliana v. Campanula	740
		Cantabricum, Mandaria species	1752
		Capibia Marogr.	1646
		Capora pitus i. Coffee	1691
		Capup	1793
		Capitulus Veneris v. Adiantum	147
		Capitaringa Pilon. Acori species	
		Capnos i. Fumaria	404, 405
		Capolin	1550
		Capotes fructus v. Cydonia exot. C. B.	1665
		Capparis 1629. Peritacea folio	1912
		Capprellata Bryonia folio	1345
		Cappricus	1433
		Capprolinum perfoliatum & non perfol.	1490
		Cappicum ejusque species	676, 677, &c.
		Cappucina	1318
		Capus gallinaceum v. Omorhiza	914
		Cara i. Inula Marogr.	1109
		Caragata i. Aloe	914
		Carambulus Acolt.	1449
		Carama	1847
		Carambu Lysimachia species	1510
		Carandas Garcia 1647. Bonis	1749, 1919
		Cara-nosi H. M. i. Negundo	1575
		Caranaba Pl. Palma species	1268
		Cara-Schullii H. M.	155
		Cararu Bliti species	201
		Carapuli	1661
		Caribice Turcarum i. Primula veris	1081
		Cardamine ejusque species 814, 815. pusilla fca-	
		tili thrausdi Col.	826
		Cardamum	1204
		Cardica 571, 572. Americana annua	1872
		Carduelis montis Lupi	316
		Carduus ejusque species 308, 309, 310, &c. item	
		1862. benedictum 303. Caryanthus 298. Bra-	
		filium fol. Alois i. Ananas 1332. lanceatus	310.

INDEX

	Pag.		Pag.
310. <i>laetus</i> S. Maria 312. <i>mollis</i> 307, 308.		<i>Cepa ejusque species</i> 1115, 1116. <i>Ascalonica</i> 1117	
<i>tomiofus</i> 311. <i>stellatus</i> 317. <i>Selskianus</i> ibid.		<i>Cepa</i> 690	
<i>Eryngoides capit. spinosus</i> Alpin. 318. <i>Sphaeroc-</i>		<i>Cerebia Pison. Mangies species</i> 1772	
<i>phalus</i> S. globosus 383		<i>Cerebina</i> ibid.	
Caretti H. M. i. <i>Bondach Indorum</i> 1743		<i>Cerastis ejusque species</i> 1537, 1538, &c. <i>raemosa</i>	
<i>Carex Calamagrostis</i> , <i>Cyperus</i> aut <i>Sperganium</i> .		S. Padus 1549. <i>Sium</i> fructus <i>pulpa</i> <i>filicula</i> 1918.	
<i>Carum</i> 268. <i>Sylvestris</i> 1366		<i>sp. amara</i> , i. <i>Mabales</i> 1549. <i>Idaea</i> <i>Cretica</i> Al-	
<i>Carota</i> i. <i>Siligna arbor</i> 288		<i>pin.</i> 1489. <i>folio</i> <i>Lavino</i> i. <i>Lamocerasus</i> 1549	
<i>Carot. fusc. Carum</i> & <i>Carvi</i> 1718		<i>Cerastion</i> , <i>siligna</i> <i>edulis</i> 1718	
<i>Carota ejusque species</i> i. <i>Pastinaca</i> 446		<i>Cereti Therophrasti</i> i. <i>Populus tremula</i> 1418	
<i>Carpesium</i> i. <i>Piper Aethiop. aut Cubebe</i> 465		<i>Cerofolium</i> v. <i>Cheerophyllum</i> 424	
<i>Carpinus arbor</i> v. <i>Betula</i> & <i>Obfity</i> 302, 303		<i>Ceruus spinosus</i> 872	
<i>Caribaeus</i> i. <i>Cnicus</i> 302, 303		<i>Cerimbe ejusque species</i> 506, 507	
<i>Carpoballanthum</i> v. <i>Balsamum</i> & <i>Ammum</i>		<i>Ceruus Quercus species</i> 1187	
<i>Carua</i> H. M. i. <i>Cinnamomum</i> 1560		<i>Cervaria nigra</i> J. B. 413	
<i>Catou Carua</i> 1562		<i>Cervicaria</i> i. <i>Campanula hirsuta</i> 712, 733	
<i>Carum fusc. Caros</i> 446		<i>Ceradilla Monard.</i> i. <i>Hieracium causticum</i> 1247	
<i>Carvofolia</i> J. B. 415		<i>Cetrach</i> i. <i>Scolopendria</i> 139	
<i>Caryocetes</i> 1356		<i>Chaa Japonica</i> S. Tde 1619	
<i>Caryophyllata ejusque species</i> 606, 607, 608, 1874		<i>Cherophyllum saivicum</i> 430. <i>filio.</i> 431	
<i>Caryophyllus aromaticus</i> 1508. <i>aromat.</i> <i>Spurium</i> i. <i>Ly-</i>		<i>Chasar Alpinus</i> <i>Alpinus</i> i. <i>Egyptiaci</i> <i>genus</i> .	
<i>fmachia Indica species</i> 1510		<i>Chamaeleis</i> i. <i>Sambucus humilis</i> 1611	
<i>Caryophyllus filis ejusque species</i> 987. <i>boissian</i> i.		<i>Chamaeleon</i> i. <i>Terra glomeris</i> 895	
<i>Alfina</i> 1027. <i>laxissima</i> <i>ericefolia</i> , &c. C. B.		<i>Chamaebatus</i> i. <i>Robus humilis</i> 1632	
1033. <i>marinus</i> 1027. <i>barbatus</i> i. <i>Armeria</i>		<i>Chamaebuxus flore</i> <i>Colatze</i> C. B. 1732	
990, 991. <i>pumilo</i> <i>Tourneforti</i> 1003. <i>pumilo</i> <i>Al-</i>		<i>Chamaecraus ejusque species</i> i. <i>Perichymentum</i> <i>re-</i>	
<i>pum.</i> Ger. 1004. <i>arvensis</i> <i>glaber</i> <i>minimus</i> 1003.		<i>stium</i> 1491	
<i>gramineis folio minimis</i> ibid. <i>pratensis</i> <i>filio</i> , <i>laci-</i>		<i>Chamaecilius</i> i. <i>Hedera terrestris</i> 567	
<i>natio</i> 1000		<i>Chamaecilius ejusque species</i> i. <i>Cistus hum.</i> 1015	
<i>Caryophyllus Indicus</i> i. <i>Flor. Africanus</i> 342		<i>Frificus</i> 1896	
<i>Cassa Pectica</i> 1489		<i>Chamaecrista Pavonis</i> 982	
<i>Cassia Cinnamomea</i> 1559		<i>Chamaecyparissus</i> i. <i>Abrotanum</i> <i>femina</i> 338, 359	
<i>Cassia fistula</i> 1746		<i>Chamaedry ejusque species</i> 527. <i>fluria ejusque</i> <i>spe-</i>	
<i>Cassia radix</i> 1682		<i>cies</i> v. <i>Veronica</i> 847, 848, 849. <i>Alpini</i> <i>Cisti</i>	
<i>Catanance Dalechamp. J. B. 257. leguminosa</i> <i>quo-</i>		<i>flor.</i> v. <i>Caryophyllata</i> 608	
<i>randum</i> J. B. 921		<i>Chamaefilix marina</i> 140	
<i>Catapista major</i> & <i>minor</i> v. <i>Tishymalus</i> 866		<i>Chamaefilix</i> <i>ejusque species</i> 1735	
<i>Cate</i> i. <i>Lycium</i> 1626		<i>Chamaefilix alpina</i> J. B. 1085	
<i>Cattus-gasturi</i> H. M. <i>Alcea Indica</i>		<i>Chamaefilix Breyer</i> 1782	
<i>Cattus-Schiragom</i> 1443		<i>Chamaefilix</i> <i>ejusque species</i> 1187	
<i>Cavallum</i> H. M. 1754		<i>Chamaetria</i> i. <i>Salix pumila</i> 1420, 1422, 1423	
<i>Caucalis</i> <i>ejusque species</i> 466, 467, &c. <i>major</i> <i>Chil.</i>		<i>Chamaeleon Germanica</i> 1587. <i>tricoloris</i> 1710	
412. <i>Puccidani folio</i> C. B. 461. <i>tenusifolia</i> <i>mon-</i>		<i>Chamaeleon</i> <i>altum</i> <i>gummifer</i> 301. <i>niger</i> 311. <i>ex-</i>	
<i>tena</i> Park. 402. <i>Syriaca</i> <i>Cam. max. sem.</i> 412		<i>guis</i> <i>Trag.</i> 310	
<i>Caucascon</i> i. <i>Moly Indicum</i> 1123		<i>Chamaemelum ejusque species</i> 353. <i>fatidum</i> i. <i>Co-</i>	
<i>Cauda muris</i> 1332		<i>tula</i> 355	
<i>Cauda equina</i> i. <i>Hippuris</i> 127		<i>Chamaemepilipil.</i> J. B. v. <i>Messilus</i> 1460	
<i>Caulerapa Brasiliica species</i> 795		<i>Chamaemorus</i> 1487, 653	
<i>Causa</i> 310		<i>Chamaenerion</i> <i>Lyfmachia</i> <i>siliquosa</i> <i>species</i> 860	
<i>Cedipira Marteg.</i> 1712		<i>Chamaeperichymentum</i> 655	
<i>Cedrus conferta</i> <i>Liliani</i> 1404. <i>Lytia retusa</i> 1415.		<i>Chamaepitys ejusque species</i> 571, 572	
<i>Virginiana</i> 1413. <i>Phoenicia</i> <i>Belianu</i> J. B. v. <i>Ju-</i>		<i>Chamaerubus</i> 654	
<i>perpus</i> 1411		<i>Chamaerubus</i> J. B. 1733	
<i>Cedrus Gao</i> 1798		<i>Chamaerubus</i> i. <i>Palma humilis</i> 1733	
<i>Cedrus</i> v. <i>Yzastamol</i> , 1789. <i>Ceylon</i> <i>arbores</i> <i>maxi-</i>		<i>Chamaerodendron</i> <i>Alpin.</i> i. <i>Ledum</i> <i>Alp.</i> 1005	
<i>me</i> <i>limi</i> , in quibus <i>Indi</i> <i>domicilia</i> <i>sua</i> <i>babent</i> , <i>qua-</i>		<i>Chamaeropyx Pimii</i> i. <i>Chamaerubus</i> 1169	
<i>15 homines</i> <i>complectis</i> <i>negueant</i> v. C. B. <i>pon. p. 511.</i>		<i>Chamaefra</i> <i>Tishymali</i> <i>species</i> 869	
<i>Celastrus Therophrasti</i> <i>Chil.</i> 1608		<i>Chamaepan</i> H. M. & <i>Champe</i> 1641. <i>it.</i> 1811	
<i>Cembro Pinus species</i> 1398		<i>Chamterelle</i> <i>Fungi species</i> 92	
<i>Centaurium majus ejusque species</i> 229. <i>folia</i> <i>Ci-</i>		<i>Charamais</i> <i>Acifia</i> 1780	
<i>nare</i> <i>Coruat.</i> 301. <i>Collinum</i> <i>Gefm.</i> i. <i>Jacea</i>		<i>Chate</i> <i>Alpini</i> , <i>Cucumis</i> i. <i>Egyptius</i> 646	
<i>major</i> 325		<i>Chelidonium majus ejusque species</i> 858, 1887. <i>ma-</i>	
<i>Centaurium minus ejusque species</i> 1092, 1093		<i>mus</i> <i>ejusque species</i> 579	
<i>Centimorkia</i> <i>Gefm.</i> i. <i>Niemularia</i> 1099		<i>Chermes</i> <i>Officim.</i> v. <i>Ilex</i> <i>Coccyfera</i> 1391, 1392	
<i>Centimodis</i> J. B. i. <i>Polygonum</i> 184		<i>Chimelati</i> <i>Hernand.</i> i. <i>Flor</i> <i>Solis</i>	

Chondrilla

INDEX

	Pag.		Pag.
<i>Chondrilla ejusque species</i> 227, 1857. <i>viminea</i> 225.		<i>Colcaquabul</i> <i>Hern.</i> 1791	
<i>parparaceni</i> <i>fatida</i> <i>Parb.</i> i. <i>Hieracium flore</i> <i>car-</i>		<i>Colchicum ejusque species</i> 1170, 1171, 1905	
<i>neo</i> 271. <i>clera</i> <i>Disicordia</i> <i>Rauwolf.</i> <i>Chil.</i> 243.		— <i>latum</i> 1142	
<i>bulbo</i> 247. <i>carulea</i> <i>Cyani</i> <i>capitula</i> 257. <i>vijsia</i>		<i>Colchico varicifol.</i> 1143	
<i>humilis</i> , i. <i>Lactuca</i> <i>Sylv.</i> <i>species</i> 222. <i>verruca-</i>		<i>Colis Phaeolus</i> & <i>ei</i> <i>similes</i> <i>fructus</i> 1774	
<i>ria</i> 255. <i>lutea</i> J. B. 222. <i>fol. laciniis</i> . <i>ferrat.</i> &c.		<i>Colos</i> <i>H. M.</i> 1734, 1892	
C. B. i. <i>Crupina</i> <i>Belg.</i> 331.		<i>Colocassia</i> , i. <i>Arum</i> <i>Egyptiacum</i> 1209	
<i>Chondrus</i> 1240		<i>Colochierni</i> <i>Belli</i> , i. <i>Aitachyidi</i> & <i>Cnico</i> <i>Syle</i> <i>fini-</i>	
<i>Chome</i> 1372		<i>lis</i> C. B. 304	
<i>Chrysohoriana</i> 661		<i>Colocynthis</i> 642, 643	
<i>Chrysanthemum ejusque species</i> 336, &c. <i>ad</i> 342,		<i>Colophon</i> 1402	
1867. <i>Alpinus</i> <i>fol.</i> <i>Abrotani</i> <i>multifidus</i> C. B. 280.		<i>Colus Jovis</i> 547	
<i>Vaccinium</i> <i>Chil.</i> 363. <i>Canadense</i> <i>videns</i> <i>Mor.</i> 337.		<i>Colutea</i> <i>Scorpioides</i> <i>ejusque species</i> 924, 924	
<i>Arizoid.</i> <i>Africanum</i> <i>ejusque species</i> 692		<i>Colutea vesicaria</i> <i>ejusque species</i> 1720. <i>Zeylanica</i> <i>ar-</i>	
<i>Chrysoeme</i> 281, 1860		<i>gentea</i> <i>tota</i> ibid.	
<i>Chrysogonum</i> <i>Pena</i> 1256		<i>Cona aures.</i> i. <i>Chrysocome</i> 281	
<i>Cibage</i> <i>Pini</i> <i>forma</i> 1694		<i>Conanba</i> <i>mini</i> <i>Pilon.</i> i. <i>Adiantum</i> <i>Brasilianum</i> 145	
<i>Cicer</i> <i>ejusque species</i> 917. <i>Sylvestris</i> <i>Matth.</i> 935.		<i>Conifera</i> 79. <i>Pimii</i> 118. <i>reticulata</i> 1832	
<i>arbores</i> <i>Indicum</i> <i>perenne</i> v. <i>Anoma</i> 939. <i>Sylv.</i>		<i>Conna</i> H. M. i. <i>Cassia fistula</i> 1746	
<i>latissimum</i> <i>triphyllum</i> C. B. 981		<i>Confolida</i> <i>major</i> , v. <i>Symphium</i> 505	
<i>Cicercula</i> 981		— <i>media</i> , i. <i>Bugula</i> 575	
<i>Cichoreum</i> <i>ejusque species</i> 255. <i>bulbosum</i> J. B. 247.		— <i>media</i> <i>vulnerarium</i> <i>Lob.</i> 351	
<i>spinosum</i> 255. <i>Verrucarium</i> <i>ibid.</i> <i>prat.</i> <i>lat.</i> <i>bir-</i>		— <i>minor</i> , i. <i>Bellis</i> <i>minor</i> 349	
<i>fute</i> <i>Officim</i> C. B. i. <i>Hieracium</i> 233		— <i>Regalis</i> 707, 708, 709	
<i>Cicuta</i> <i>Officim</i> i. <i>Beta</i> <i>alba</i> 204		— <i>aurea</i> , i. <i>Helianthemum</i> <i>vulgare</i> 1015	
<i>Cicuta</i> 451		<i>Citrayerova</i> 1239	
<i>Cicutaria varia species</i> 451, 1868. <i>odorata</i> <i>bulbo</i>		<i>Convolvulus ejusque species</i> 722, &c. <i>ad</i> 731, 1881,	
429. <i>palestis</i> 429		1882. <i>maritimus</i> 726. <i>Indicus</i> <i>Battata</i> <i>dictus</i> 728.	
<i>Cidra</i> <i>feu</i> <i>Pennacum</i> 1448		<i>Syriacus</i> , S. <i>Scammonia</i> 722. <i>pennatus</i> <i>Quamoclit</i>	
<i>Cinara ejusque species</i> 299, 300		<i>ditilis</i> 730. <i>niger</i> 181	
<i>Cinaria</i> , i. <i>Jacobaea</i> <i>maritima</i> 286		<i>Coryza ejusque species</i> 261, 262, &c. <i>item</i> 1858	
<i>Cinnamomum</i> 1559		<i>Helonius</i> 263. <i>marina</i> J. B. 264. <i>major</i> <i>vulgaris</i>	
<i>Ciparea</i> <i>Aliti</i> <i>Brasiliani</i> <i>species</i> <i>aphyllus</i> v. <i>Pifm.</i> 236		292. <i>carulea</i> <i>acris</i> 270, 271	
<i>Citrea</i> <i>Lutetiana</i> 401		<i>Copai refina</i> 1846	
<i>Citricum</i> <i>ejusque species</i> 305, 306, &c.		<i>Copaiba</i> <i>Balsamifera</i> <i>arbor</i> 1759	
<i>Citrus</i> <i>ejusque species</i> 1006, 1007, &c. <i>mas</i> 1007.		<i>Copalcoccol</i> <i>Tepacensis</i> <i>Hern.</i> 1540	
<i>femina</i> 1008, 1011, 1012. <i>Ladanifera</i> S. <i>Ledum</i>		<i>Copau</i> 4794	
1008, 1009, 1010. <i>myrsifolia</i> 1011. <i>capulsi</i> <i>fol.</i>		<i>Copavich</i> <i>Oualon</i> 1789	
<i>genus</i> <i>major</i> 1011. <i>Indicum</i> <i>Ledi</i> <i>Alpini</i> <i>folis</i> 1895.		<i>Copeya</i> <i>arbor</i> <i>Patryf.</i> 1795	
<i>humilis</i> <i>arizoides</i> , &c. 1896.		<i>Copiba</i> <i>Marggr.</i> 1593	
<i>Cistus</i> <i>humilis</i> v. <i>Chamaeficus</i> 1015		<i>Coral arbor</i> 1736	
<i>Citrago</i> , i. <i>Melissa</i> 1332, 554		<i>Corallina</i> <i>marina</i> <i>Pimifermis</i> 1849	
<i>Citra</i> 1806		<i>Corallina</i> <i>marina</i> 65. <i>reticulata</i> 67	
<i>Citrullus</i> , i. <i>Anguria</i> 643		<i>Corallodes</i> <i>arbuscula</i> 67. <i>item</i> 1849	
<i>Citrus</i> <i>ejusque species</i> 1664		<i>Corallum</i> <i>ejusque species</i> 61, 1849, 1850	
<i>Clavi</i> <i>Siligna</i> v. <i>Scale</i> 1241		<i>Corchorus</i> <i>Pimii</i> <i>Lob.</i> i. <i>Melochia</i> <i>Alcea</i> <i>Indice</i> <i>spe-</i>	
<i>Clematis</i> <i>Daphnoides</i> 1091. <i>flore</i> <i>refo</i> <i>clavato</i> 1874		<i>cies</i> 1068	
<i>Clematis</i> <i>ejusque species</i> 620, 621. <i>tetraphylla</i> <i>Ame-</i>		<i>Corchorus</i> <i>Pimii</i> , i. <i>Anagallis</i> 1024	
<i>ricana</i> 1329		<i>Coriandrum</i> 470	
<i>Climopodium</i> 558. <i>quorundam</i> <i>Mafichina</i> <i>Gallorum</i>		<i>Cor Indum</i> , i. <i>Pifum</i> <i>cordatum</i> 497	
J. B. 520. <i>arenosa</i> <i>Ocimisfacie</i> 553. <i>Creticum</i> <i>Alp.</i> 554		<i>Coris</i> <i>carulea</i> <i>maritima</i> 882. <i>Monfaffilana</i> <i>lutea</i> , i.	
<i>Clitarius</i> <i>fol.</i> <i>Breyer</i> .		<i>Euphrasia</i> <i>species</i> 773. <i>Matth.</i> C. B. i. <i>Hypocis</i>	
<i>Cneoron</i> <i>Mattiboli</i> v. <i>Thymela</i> 1589. <i>album</i> <i>fol.</i>		<i>species</i> 1018	
<i>Olta</i> <i>argenteo</i> <i>moli</i> 731		<i>Corni</i> <i>cervinum</i> , v. <i>Plantago</i> 879	
<i>Cornu</i> <i>saivica</i> , S. <i>Caribamus</i> 302, 1861. <i>Sylv.</i> <i>bir-</i>		<i>Cornu</i> <i>saivica</i> 153. <i>femina</i> 1571	
<i>furum</i> S. <i>Carduus</i> <i>Benedictus</i> 302		<i>Corni</i> <i>vel</i> <i>Sorbi</i> <i>species</i> <i>Bontio</i> 1623	
<i>Coban</i> <i>arb.</i> 1518		<i>Corona</i> <i>fratrum</i> <i>Carduus</i> 311	
<i>Coca</i> <i>Indorum</i> 1788		<i>Corona</i> <i>Imperialis</i> 1105	
<i>Coccolicia</i> , v. <i>Coccyria</i> 1812		<i>Coronilla ejusque species</i> 924	
<i>Coccolia</i> <i>Offic.</i> S. <i>Cocculus</i> <i>Indus</i> 1696		<i>Coronopus</i> 879. <i>Ruellia</i> , i. <i>Nasturtium</i> <i>verruc.</i> 843	
<i>Coccolia</i> <i>baptica</i> 1292. <i>radicum</i> 186, 401		<i>Coronula</i> , i. <i>Alparagus</i> <i>Sylvest.</i> 683	
<i>Coccolia</i> <i>Indica</i> 1356. <i>de</i> <i>Maldiva</i> 1359		<i>Coru arbor</i> 1781	
<i>Cochinilla</i> 1405		<i>Cortex</i> <i>eriphorus</i> 1802. <i>antibromaticus</i> <i>ibid.</i> <i>arboris</i>	
<i>Cochlearia</i> <i>ejusque species</i> 812, 813, 1886		<i>lge</i> <i>ad</i> <i>navigia</i> <i>ibid.</i> <i>Pimii</i> & <i>Novia</i> <i>Scania</i> <i>ibid.</i>	
<i>Codda</i> <i>panna</i> H. M. 1367		<i>Winteranus</i> 1801. <i>Lawang</i> <i>arboris</i> 1803. <i>Pern-</i>	
<i>Coddam</i> <i>Puli</i> H. M. i. <i>Caracauli</i> 1661		<i>iculus</i> <i>sebrifug.</i> 1795	
<i>Codaga</i> <i>palis</i> 1754		<i>Cortusa</i> 1084	
<i>Codag-pilosa</i> 1442		<i>Corylus</i> <i>saivica</i> & <i>Sylv.</i> 1379. <i>Byzantina</i> 1380.	
<i>Codi</i> <i>Arvacu</i> 1710		<i>max.</i> <i>folio</i> <i>latiss</i> <i>Virgin.</i> 1709	
<i>Coffis</i> <i>petus</i> 1691		<i>Coffus</i> 1347. <i>hortensis</i> 363. <i>amara</i> <i>Libanotidis</i> <i>spe-</i>	
<i>Coffigia</i> 1690		<i>cies</i> 427	
		<i>Cotinus</i> 427	

INDEX

Cotinus i. Coccigria	pag. 1696	Cynocrambe 162, legitima <i>Dioscoridis</i> C. B. 206	pag.
Cotonea malus	1452	Cynaglossum ejusque species	489, 490, &c.
Cotoneaster i. Melipilus	1450, 1917	Cynorhodon i. <i>Raja canina</i>	1471
Cotoneaster i. Chamaecrista	355	Cynobatus	ibid.
Cotula i. Chamaecrista	1878	Cynoforbis v. <i>Orchis</i>	1212, 1213, &c.
Cotyledon S. Umbilicus <i>Venera</i>	1045, 1046	Cyperus ejusque species 1299. longus inodorus <i>Peruvianus</i> 1339. rotundus inodorus ex Florida	ibid.
Cotyledon varia species	1333, 1911	Cypote	1758
Cotyledon palustris	1623	Cyprus, i. <i>Ligustrum</i>	1603
Scleranthus Cottam H. M.	1664	Cytisus ejusque species 970, &c. ad 973, item	1894
Covaleam H. M.	1634	D.	
Covardi H. M.	1794	Daburi Claf i. <i>Orellana</i>	1771
Cowan arbor	981	Dactylus vulgus v. <i>Palma</i>	1352, &c.
Crista pavonis Breyh.	902	Dactyloctenium i. <i>Helleborine</i>	1230, 1231
Cracca i. <i>Vicia</i> species	774	Datura vulgus i. <i>Stramonium</i>	748
Crataegomom v. <i>Euphrasia</i> 772. item <i>Melam pium</i>	1457	Daphnoides i. <i>Laureola</i>	1587
Crataegus Theophrasti	689, 690	Daucus Officin. v. <i>Pastinaca tenuifolia</i> 464. <i>Al-</i>	
Crataegus i. <i>Telephium</i>	227	Jatius C. B. 414. <i>Creticus</i> semine <i>hirsutus</i> 402.	
Crepis Dalech. v. <i>Trinitatella</i>	104	Apri folio C. B. 449. <i>montanus</i> Apri fol. <i>albicans</i>	
Crepis lupi	981	C. B. 438. <i>glauco folio</i> , &c. 460. <i>montanus</i>	
Crispa pavonis Breyh.	769	Cliff. <i>floreo carneo</i> , &c. J. B. 454. 3. <i>Dioscoridis</i>	
Crispa galli i. <i>Pedicularis</i>	769	Col. 462. <i>Stellatus</i> <i>Creticus</i> 469. <i>pratensis</i> <i>Mellefolia</i>	
Cribanthum ejusque species 456. <i>Spinosum</i> S. <i>Pastin-</i>		<i>palustris</i> folio C. B. v. <i>Oenanthe</i> 459. <i>montanus</i>	
naca marina 469. <i>Clerysanthemum</i> 268. <i>quartum</i>			
Matth.	454		
Crocus ejusque species 1173, &c. ad 1177, 1906			
Crocus Indicus, <i>Arabibus</i> <i>Curcuma</i>	1893, 1894		
Crotalaria	1820		
Crotopis fructus	479		
Cruciata	331		
Crupina Belgorum	1813		
Crucis Brach. <i>Gnapthalium</i> <i>Marsgravius</i> , <i>Cory-</i>			
phyllata <i>Pisoni</i>	1265		
Cubeba offic.	1265		
Cucubora <i>Palma</i>	640		
Cucumis ejusque species 645, v. <i>Egyptius</i> i. <i>Chate</i>			
affinis 647, 1874. <i>punicus</i>	1874		
Cucurbita ejusque species 638, &c. <i>chrysiformis</i> <i>fruct-</i>			
<i>Siciliana</i>	648		
Cucurbitifera arbor Tab.	1689		
folio <i>Laurino</i>	1668		
Americana folio <i>subrotundo</i>	1667		
Cucurbita <i>Marogr.</i>	ibid.		
Cumandata <i>Pison.</i> v. <i>Leblab.</i>			
Cuda-Paris H. M. i. <i>Gossypium</i>	1005		
Cucupena <i>Pison.</i>	1782		
Cumana arbor	1790		
Cumanda <i>Faba</i>	1889, 1890		
Cumbala H. M.	1604		
Culcas, <i>Colocasia</i>	1209		
Cuminum 433. <i>Sylva</i> . <i>capitulis</i> <i>globosis</i> 402. <i>pratensis</i>			
i. <i>Carrot</i> Officin.	447		
Cumana fructus	1826		
Canula bulbula, i. <i>Origenum</i> <i>Sylva</i> .	539		
Capreflus 1405. <i>marina</i>	77		
Caprifolius <i>Cap. B. Sp.</i> Breyh.	1444		
Caracas, i. <i>Ricinus</i> <i>Americanus</i> 166. <i>Avellana</i> <i>magni-</i>			
tudine <i>Malabaricum</i>	1831		
Curcuma	1204, 1906		
Curba <i>Cucumis</i> <i>Brasilianus</i>	634		
Carim <i>Curini</i> & <i>Bern.</i> <i>Curini</i>	1709		
Curaru-pala	1754		
Curaru arbor	1347		
Cuscuta ejusque species	1903, 1904		
Cyanus leguminosus, i. <i>Faba</i>	909, 910		
Cyanus ejusque species	321, 322, 1862, 1863		
Cyclamen ejusque spec.	1205, 1206, 1907		
Cydonia <i>Malus</i> , i. <i>Cotonea</i>	1452		
Cydonia exotica C. B.	1665		
Cymbalaria	759		
Cymnium	433		

E.

INDEX

E.	pag.	F.	pag.
Ehennus	1805	Faba ejusque species 909, 910. <i>purgatrix</i> <i>Lasiifolia</i>	1776
— Cretica	948	arborescens 1777. <i>Sylva</i> . <i>fructu</i> <i>rotundo</i> <i>atro</i>	905
Elubus, i. <i>Sambucus</i> <i>humilis</i>	1611	— <i>Egyptia</i> 1322. <i>purgatrix</i> S. <i>Ricinus</i> <i>Ame-</i>	163
Ecaphati altera <i>Hern.</i> v. <i>Sena</i>	1743, 1744	ric.	1912
Echinomelocactos	1467, 1917	Fabago	1813
Echinopoda Cretica	1730	Fagara <i>Cubebis</i> <i>affinis</i>	1813
Echinoporus major 381. minor	285	Fagus 1381. <i>Seipium</i> , i. <i>Carpinus</i>	1240, 1242
Echinus ejusque species 498, 499, 1870. <i>pulso</i> <i>fore</i>	524	Farsara, i. <i>Tussilago</i>	259
495. <i>Scorpioides</i>	1833	Fausel S. <i>Arce</i>	1363
El-a-cali H. M.	1707	Fegopyrum <i>Dod.</i> i. <i>Frument.</i> <i>Saracen.</i>	181
Eleagene Cordi	429	Ferum equinum ejusque species 930. <i>Gallicum</i> <i>fil-</i>	925
Elaine ejusque species	759	quis in <i>summitate</i> C. B.	420, 1868
Elemi gummi	1847	Ferula ejusque species	ibid.
Eleoselinum, <i>Apium</i> <i>palustre</i>	447	Ferulago	1289
Elengi prunifera H. M.	1564	Ficus ejusque species	1437, 1917
Elephas, Col. i. <i>Melemyri</i> species	776	Ficus <i>Siensis</i> <i>florida</i> 1788. <i>Egyptia</i>	1321
Elchryson	280, 281, &c. 1859	Ficus <i>infernalis</i> <i>Italarum</i> , i. <i>Papaver</i> <i>Spinosum</i> 856	
Elleborus, v. <i>Helleborine</i>	1230	Filago <i>Dod.</i> v. <i>Gnapthalium</i>	283, 284, &c.
Ellechil	1775	Filipendula 621. <i>aquatica</i> 441. <i>montana</i> <i>flore</i> <i>Pedi-</i>	
Endrovia <i>vulgaris</i> , i. <i>Intybus</i>	254, 255	cularis C. B.	771
Embeumbo	1246	Felix <i>florida</i> 151. <i>mar</i> <i>vulgaris</i> 143. <i>femina</i> <i>vulg-</i>	
Enguambo 1791. <i>Hernand</i>	97	149. <i>Indica</i> <i>Opuntia</i> <i>facie</i> 145. <i>scandens</i> <i>exot-</i>	
Emnaphyllum, i. <i>Helleboraster</i>	698	ca <i>anomala</i> 153. <i>baccifera</i> 145. <i>Saxatilis</i> <i>ramosa</i>	
Enula <i>campana</i>	273		151
Ephedra, i. <i>Uva</i> <i>marina</i>	1698		140
Ephemeron <i>Virginianum</i> , i. <i>Phalangium</i> <i>Tradescanti-</i>			769
1192. 1906. <i>Matth.</i> v. <i>Lysimachus</i>	1785		621
Epimedium	ibid.		622
Epimela, v. <i>Melipilus</i>			342
Epithymum, v. <i>Cuscuta</i>			307
Equisetum ejusque species	127, 128, 129, 1852		1335
Eranthemum, v. <i>Adonis</i>	596		746
Eranthum Clus. <i>Ricini</i> species	166		814
Erica ejusque species 1713. <i>maritima</i> <i>Anglica</i> <i>lu-</i>			992
pina	1088		314
Erica H. M. i. <i>Apocynum</i>	294		797
Erigeron, v. <i>Senecio</i> 290. <i>Zeylanicum</i>	719, 743, 1883		890
Erines Col. v. <i>Campanula</i>			1207
Eritronium bifolium, &c. J. B. v. <i>Dens</i> <i>canis</i> 1198			
Eroca ejusque species 806, 807, 808, 1880. <i>carnea</i>			
lra in <i>arevis</i> <i>nascenti</i> 702. <i>maritima</i> 840. <i>Monpe-</i>			
liaca <i>echinata</i> 804. <i>Najarium</i> <i>cognata</i> <i>tenuifolia</i>			
C. B.	826		
Ervinia <i>Dod.</i>	899		
Ervum, v. <i>Orobus</i>	915		
Eryngium ejusque species 384, 385, 386, 1867. <i>lu-</i>			
teum <i>Narbonense</i> 258. <i>montanum</i> <i>minimum</i> <i>capitu-</i>			
ludo <i>magno</i> C. B.	216		
Erythrum ejusque species 810, 1886. <i>Cereale</i> , i.			
Fegopyrum	181		
Erythrodium	480		
Elchera <i>marina</i>	65		
Elchus <i>Quercus</i> species	1386		
Elia ejusque species 868. <i>Indica</i> <i>Bontii</i> 873. <i>rara</i>			
Venerorum	866		
Entaleb Scalg.			
Enonymus ejusque species	1621		
Esparion <i>Camabium</i> <i>mas</i> S. <i>Avicenna</i> 293,			
1861. <i>femina</i>	302, 381, 1865, 1866.		
Eupat. <i>Vetum</i> i. <i>Agrimonia</i>	400		
— <i>Melue</i> , i. <i>Ageratum</i>	364		
Euphorbia	872, 873		
Euphorbia ejusque species	771, 772		
Euphorbia <i>affinis</i> <i>Indica</i> <i>Herman.</i>	1885		

F.

I N D E X.

Ind. haeif. fructu ad singulos flores mult-	pag.	Glaux ejuſque ſpecies	pag.
— ibid. i. Narum panch H. M.	842	Glaux vulgaris leguminofa 935. Hifpanica Cluf.	842
— coronaria Cluf. i. Syringa alba	1764	939, 940. Diſcordia Ger. ibid. Catalonica 940.	1102
— Pavonia Brey. i. Criſta Pavonia	981	Globularia Monſpelienſum	381
— Corymbifer Africanus, & C. Brey.	1864	Glycyrrhiza vulgaris 910. capite echinato	914
Fucus marinus ejuſque ſpecies 70, 71, 72, & C. phae-	74	Gnaphalium ejuſque ſpecies 283, 284, & C. 294, 295.	295
gamoides 75. Rocella tinctorum dictus	74	— item 1861. maritimum 295. reſum 297. Tragis.	1307
Fumaria filiqua 970. lutea ſive Split. 974. bulbosa	975	— v. Gramen tomentolum	1307
radice cava & non cava	975	Guacomez Oviedo Baſcom. Americanum	1778
Fumaria vulgaris & Offic. & C. 404, 405, 406, 1894.	1894	Guaiacum	1803
Fusius ejuſque ſpecies 85, 86, & C. ad 111. item 1851.	1851	Guandina Marogr.	1783
Mouceron dictus 86. campeſtris Champignon	1803	Guayana	1795
87. Laricis i. Agaricus 107. opibg. lilioides 104.	104	Guayana	1455
peccare 106. piperatus 88. pulcherrimus, i. Crip-	104	Guayana	1330
tim lupi 104. ranajus 103, 104. calyciformis ſe-	104	Guayana	1740
minifer 105. Sambucus, ſarculu Jude 106.	106	Guayana	1650
Ceraurum colora variu 109. ignarius 108. Phel-	108	Guayana	1611
laidi 103. Cervinus 111. patens 60. ſavagi-	102	Guayana	1371
noſus	102		
G.			
Gagel Germanorum, i. Eleagnus Cordi	1707	Grassaria ejuſque ſpecies 1484, 1917. non ſpinofa,	1707
Gaidorothyum, i. Stachys ſpica Cret.	555	— i. Rides	1754
Galeatorta Scortonea ſpecies	249	Guadam de Laet	1813
Galega ejuſque ſpecies	1337	Guacatan 1685. Patavinum 1575. Virgin.	1918
Gale, i. Myrtus Brabantica	1707	Guajabara	1795
Galbanum	421	Guajaba S. Guayana	1455
Galeata & verticillata Perſice fol.	566	Guajana-timbo Pil.	1330
Galgay 917. nemoreſis verna, montana Dalecampii,	917	Guabara-poca-biba	1740
v. Orobis 912, 913. Aegyptiaca Seban dicta	917	Guabanus Oviedo	1650
Galega affinis Sophora dicta C. B.	559	— Javanenſis Bontii	1611
Galeopsis ejuſque ſpecies	548	— Africanus Pilon.	ibid.
Gallitricum ejuſque ſpecies	543, 544, 545, 546	— Scalligeri, i. Bacob Alp.	1371
Gallia Quercus exocorticia	1388, 1389	Guandia phaeofa ſpecies Pilon.	1772
Gallium ejuſque ſpecies	481, 482	Guaperaiba Pil. i. Mangies ſpecies	1772
Gannanaperide	1796	Guaperaiba Marogr.	1795
Ganglia, i. Sefarium	1337	Guaverus Pil. Cucumis ſylv. Braſil. Caulis ſervat.	1795
Garb Arabum Salicis ſpecies	1424	— ſolo bami repit. Folia habet in longis pediculis	1795
Gebub arbore	1518	— ſingulatis poſita, quodlibet in tres lacrimas ſectum,	1795
Gelanium Indicum maximum flore phoeniceo Ferr.	1769	— ac in ambis dentatum atque bifurcum: Flore ut	1795
— luteum odoratum Virginianum	1796	— ſollicitae, elliptica figurae, tuberculis per ambi-	1795
Gelſeminum ejuſque ſpecies	1599, & C.	— um acutis, qui ubi maturuerit paleſcit. Semina	1795
Genipar, i. Janipaba	1666	— tranſverſum multa in pulpa more Cucumerum ſim-	1795
Genſifa ejuſque ſpecies 1723. ſpinofa major 1729.	1729	— Deſcriptio poſita convenit Cucumeri ſaturo quum	1795
Genſifa ejuſque ſpecies 1723. ſpinofa minor 1725. lu-	1725	— ſuſceſſi noſtrati.	1783
milis S. Chamaenſis ibid. erinacea	1730	Guaraparaiba Marogr.	1783
Gringif radix	1338, 1912	Guay arbore	1554
Gentiana ejuſque ſpecies 716, 717, 718. folio con-	718	Guay Arabicum	977
— voluto Saponaria ſpecies	999	Guayavirap Braſil.	1791
Gentianella ejuſque ſpecies	1718		
Gentianum ejuſque ſpecies 1055, & C. ad 1062, 1896.	1896		
Althaea folio 1055. Cicutae vel Myrridifol.	1056		
moſchatum 1057. triſte ibid. Robertia-	1058		
nium 1058. columbinum 1059. batrachoides	1061, 1062. hamatodes ibid. neſci olei 1057		
Geum S. Caryophyllata	606, 607		
Gingidium umbella longa 456. latifolium Ger.	452		
Glandoraba Marogr.	1875		
Glicera Bion. Palma ſpecies	1362		
Girafol Frutic.	998		
Gib, i. Nigella 1070. Gubago, i. Nigellaſtrum	1738		
S. Lycinus ſegutum	1325, 1911		
Gladiolus ejuſque ſpecies 1169, 1905. paluſtris Cor-	1738		
di 701. Dormani	1325, 1911		
Glans unguentaria	895		
Glandes terreſtres S. Terra glandes	1097		
Gleſtaridia Cretenſis, Belli	1097		

I N D E X.

Gummi variae ſpecies	1846, 1647	Pulmonaria dictum 238. Fructuſque variae	pag.
Gutta Gambia S. Jemur	873	ſpecies 238, 239, 240. ſalcatum & ſtellatum	229
H.			
Habac Cardui ſpecies	310	Hierobian, i. Herba Sacra	533
Halicacabum Solanum	681	Higueru Oviedo	1372, 1697
Halmus filiolus & anguſtiſolius	194, 195	Hippogloſſum, v. Laurus Alexand.	663, 1875
Haliſphaeos	1387	Hippion Gentianella ſpecies	1718
Haſſula regia, i. Aſphodelus	1191	Hippophaes Anguillae	1915
Harmala, i. Ruta Syriaca	874	Hippocelinum, v. Smyrniacum	438
Harri Palma ſpecies	1363	Hippuris Saxea	68
Hidra ejuſque ſpecies	1505	Hippuris ejuſque ſpec.	127, & C.
— quinquefolia Canadenſis Corn.	1699	Hirculus 392. Frifcus	1896
— trifol. Canad. ejuldem	566, 567	Hirundinaria vulgo, v. Aſclepias	1190
Hedysſum trifol.	228	Hoccaum Hern. i. Guaiacum	1685
Hedysſum, i. Dent. Leonis	244, & C.	Hoſcalonitil Hernand. 1758. Hobus Indor.	1533
Hedysſum chepatum 929. triphyllum Canadenſis Cor-	928	Holcus	1672
mut.	928	Holcus affinis cauda muris	1332
Hedysſum majus & minus, v. Securidaca		Hordaceum ejuſque ſpecies 1243. murinum 1258, 1908	
Helenium vulgare 273. Indicum tuberoſum, i. Flos		Horminum ejuſque ſpecies	542, 543, & C. 1871
Solis pyramidalis 334. Indicum maximum, i. Flos		Hucipocot! Hern.	1856
Solis	ibid.	Hummata H. M. i. Stramonium	749, 1883
Helianthemum ejuſque ſpecies, v. Chamaeſifus 1013,	1014, 1015, 1016	Hoxocquamoctil Cam.	911
Helicryſum ejuſque ſpecies, v. Elieſſif. 280, 281,	& C. 1839, 1860	Hyacinthos ejuſque ſpecies 1155, & C. Stellaris 1556,	
Heliotropium 501. trioccon	185	1557, 1558. eriophorus 1158. flore oblongo Orien-	
Heliodorſter	698	talis 1159. ſto. oblong. Anglicus ibid. racemofus	1164
Helidryſum ejuſque ſpecies	1230	1161. comofus ibid. Indicum tuberoſum	1164
Helidryſum alius	168	horydriſis, i. racemofus	1161, 1905
— niger	697, 698, & C.	Hydratipatum	175
— niger ſanicle ſolo	415	Hydropteris, i. Perſicaria urens	182
— niger tenuifol. Bupththalmi ſtozei Adonis peren-		Hydrophyllum, i. Dentaria affinis Eubii ſtozei.	1347
nis	597		
Helix ſemine triangulo	182	Hylocyamus ejuſque ſpecies	711, 712
— ciſſampelos, v. Convolvulus	725	Hyloeris, v. Hieracium	229
Hemerocallis Chalcedonica	1112	Hypocoon	1328
Hemeris Quercus ſpecies	1387	Hypericum ejuſque ſpecies	1017, 1018, & C.
Hemionitis 135. multiſida	142, 1813	— fruteſcens Americanum flore albo	1782
Hepatica nobilis ejuſque ſpecies 580, 581. ſtellaris, i.		Hyphear	1583
Aſperula	483	Hypocharis, Porcella Hieracii ſpec.	229
Hepatica, v. Lichen	124	Hypocistis, v. Ciſtus	3228
Hepatoſtylon, v. Eupatorium	400	Hypogloſſum S. Hippogloſſum	603
Hepatoſtylon, i. Tormentilla	617	Hypolepis ejuſque ſpecies	516, 517
Herba S. Barbares, S. Barbares 209. Benedicta, i.		Hypophylla S. Hyſſopodes	1055
Caryophyllata 606. de Bengalia 1854. caſſia, i. mi-			
moſa 1894. Doria 279. Gerardi, i. Podagrarica			
ſive Angelica erraticca 434. impia Plinii 1781.			
Judaica Sideritidis ſpecies 564. S. Kamigundia,			
i. Eupatorium Canab. 293. S. Jacobi, Jacobaea			
284. mimosa 979, 1894. Paris 670. Sacra 535.			
Malabarica 1781. Sardoa, i. Apium riſus 584.			
venti Monſpelienſum, i. Sideritis 562. ovio A-			
coſſe S. mimosa 983. Trinitatis, i. Viola tricolor			
1053. orientalis Cord. i. Pyrola Alſini ſtozei 1101.			
Langſia Diſſammi amula	1340		
Herbaceum Canadenſium Cornut.	417		
Herba terribilis, alypum Monſpelienſ.	1443		
Hernandazylus Offican.	214		
Hernaria	214		
Heſperis ejuſque ſpecies 790. Sylv. latifolia ſto. albo			
vario 756. Alpina ſcu muralis minor repens 786.			
Syriaca, Leucium melancholicum dicta, 790,			
791			
Hibocoulus	1845		
Hieracium ejuſque ſpecies 230, 231, & C. ad 243.			
item 246, 247, 1857. majus Senchi folio 226.			

[b 2]

INDEX

	pág.			pág.
Jambolains	1545	Iva umbu. Brasil.		1530
Jambos	1478, &c.	Jucata arbor		1791
Jangomas	1814	Juglens	1377, 1915	
Japoda	1666	Jujuba		1533
Jarandiba	1646	Juncaria 211. Salicorniaefol.		1033
Jatapatia Pl'	1789	Juncus eijúque species	1303, 1304, &c.	
Jarinaua	1669	Juncus bembicinus, v. Gramen toment.		1306
Jasminum eijúque species	1599, 1600, &c.	Juncus floridus major 701. minor		1913
— Perficum, i. Syringa	1763	Juncus odoratus, i. Sidenamibus		1666
Jecurapari Marçgr.	1677	Junipape ejna		1565
Jucauri pari Marçgr.	1677	Juniperus eijúque species		1318
Jba paranga	1816	Jubaea		1411
Jeru	827	Juruma Marçgr. i. Peto Brasil. 641. Jurumu		
Jibirita	1500	Jurcange, i. Radix China.		657
Jibipanga	1540	Juquere, v. Herba vuvo		
Jira Marçgr.	1782	Jurepeba Marçgr. i. Solanum spinosum		674
Jirabae Marçgr. 1481. alba	1676	Jurab Amazonum Cluf.		1794
Jirare, i. Guisacum				
Jivacume	1613	K.		
Jivaceem, i. Liquiritia	1892	Kadali species		1495
Jibra seu Pindaiba	1593	Kaida H. M. i. Ananas Sylv. Acofa		1442
Jibra-piteruna	1715	Kaka-Toddals H. M.		1012
Jibra-pitanga, i. Brasilia arbor	1736	Kaka-Monlos H. M.		1745
Jibrareom Alliare Brasiliense species Pisfoni, folio		Kaka-Nova H. M.		1711
& fructibus rotundis, ligno aded duro ut cista ex eo fiat.		Kali geniculatum 211, 1857. minus album		198
Jificui, i. Alibea	1601	— Grutifolium 3. Vermicularis frut.		199
Jixama, i. Arbor Sapatoria	1546	— Spinulosum 212. majus semine coebelato		ib.
Jicardila Pison.	1661	Kali floridum repens aizoides Naapolitanum Col.		
Jidu Marçgr.	1480	— 212. Egyptiacum		1915
Jidu-Mouli H. M. Pruni species	1461	Kal-todda voadi H. M.		1740
Jencula Marçgr.	1785	Kandel-H. M. variae species	769, 770	
Jequi tingauca Arbor saponifera	1799	Randen-Kara		1606
Jetalai, i. Locofia arbor	1860	Perin-Kara		1546
Jetafay fr.	1729	Kamelli variae species		1499
Jeticia, i. Battata herba	1760	Kapa-mava, i. Cajupi		1649
Jeticucus, i. Mecobocana		Kara-lake Karakandil H. M.		1768
Jgucumi	721	Kara-lake		1768
Jigica & Istaigicia	1793	Karo-Kendel		1498
Jito Pison.	1792	Karif H. M.		1564
Jlex eijúque species	1646	Karin-kara H. M.		1068
Jlextura misti	1391	Karin-misti H. M.		1776
Inermiana herba, i. Cardamine	1041	Karin-tageta H. M.		1735
Imperatoria eijúque species	815	Kari-vatti H. M.		1596
Imperatoria affinis umbellifera maris. Scot.	419	Katmer-Babow Turcarum Corti. i. Cyclamen		1205
Ima guacaba, i. Cecos arbor	447	Kazjavo-marani H. M.		1595
Indigo, f. Indicum Offic. v. Anil & Nil		Katou-Conné		1740
Inge variae species	926	Katou-Indel H. M. i. Palmae species		1364
Inbame Lufianorum & Ignarne	1762	Katou-Kalefam		1644
Indimoy Marçgr.	729	Katou-Naregam		1463
Intsia H. M. i. Acacia Malab.	1743	Katou-Paryjari		1463
Intybus S. Endreiva	1719	Katou-Poleto		1765
Jobalakochil	254	Katou-Theka		1482
Jombilapi Col.	1791	Katou-Tjeka		1441
Jpec-caratinga Marçgr.	841	Kauki arbor		1781
Jpec-canidia Marçgr.	609	Kedangu H. M.		1735
Jra, i. Erythrum	ibid.	Ketri, i. Leucecum luteum	782, 783	
Jripa H. M.	810	Kermes granum		1393
Jra eijúque species 1180, &c. paluse latius	1675	Kertia Syzrium Turcarum species		1066
Jru bulfoja	1301	Kikajopi, i. Ricinus		1666
Jru uvaria prom. B.Sp. Stiepel	1186	Kijmjen		218
Jrucaba	1228, &c.	Knuvel Germanorum		1713
Jpyron muricatis Col.	1208			
Juia	1789	L		
Jura duria H. M.	705			
Jurman, i. Gramen dactylota	842, 1887	Lahlab Veneri		888
Jura arcticoza, i. Chamæptis 574. mshcata Mon-	1765	Lohrum Alami, i. Dipclaus		382
pellicinum ibid. Mushkata Raktav, i. Milisolum	1271	Luburnum, i. Auegyru 1721, 1919. Zeylanicum,		
		v. Cratalaria		
		Lachyma		1535
		Lachyma Jobi S. Milium Arundinac.		1253
		Lañuca eijúque species 220, 1957. Sylv.		222
Fustebea Pison.	1447			
Jpa-peacanga, i. Saraparella	1877			

INDEX.

<i>Ladinea montana</i> purpureo-erulata	222	<i>Lignorum varie</i> species	1803, &c.	Page
<i>Ladinea murina</i> 77. agmina 392.	189.	<i>Ligum</i> alba 1808. Aromaticum 1801. <i>Bra-</i>		
<i>Leparia</i> i. <i>Sonchus</i>	224	lunum v. <i>Braffia</i> arbor. 1726. <i>Calabrum</i> <i>ef-</i>		
<i>Ladania</i>	1008	species 1805. <i>Guaiacum</i> 1686. <i>Alouefce</i> 1803.		
<i>Ladanium fectum</i> i. <i>Sideritis</i>	366	<i>Pavamentum</i> 1803. <i>Nephrurium</i> 1804. <i>Rhodum</i>		
<i>Lagenule Americane</i>	1668	1809. <i>Sanitum</i> i. <i>Guaiacum</i> 1686. <i>Sapou</i> 1737.		
<i>Lagelychia</i> Belli C. B.	112	<i>Tenu</i> f. <i>Feixo</i> 1810.		
<i>Lagium ejufque</i> species	948, 949	<i>Lagium</i> <i>cultrare</i> 437. quod <i>Sefeli</i> <i>Officinarum</i>		
terreftrum accedens 351. montanum <i>Meliffe</i> folio		<i>J. B.</i> 439. f. <i>Anglica</i>		
561. <i>Pannonicum</i> alterum <i>Cluf.</i> i. <i>Scrophularia</i>		<i>Springa</i>		
latuca 765. <i>paludum</i> Belgium	1872	<i>Lilac</i> i. <i>Syringa</i>		
<i>Lampfana</i> Dod.	256	<i>Lilipadiolus</i>		
<i>Languos</i>		<i>Lilium ejufque</i> species 1103, 1904, 1905, 1915.		
<i>Langeta arbor</i> i. <i>Goffipium</i>	10664	album 1110. <i>flore reflexo</i> <i>S. Mariæ</i> 102.		
<i>Lantana</i> i. <i>Viburnum</i>	1590	<i>Perficum</i> 1006. <i>convallium</i>		
<i>Lantus</i> 1359. <i>Palma</i> species		<i>Lillo-Narcifus</i>		
<i>Lapathum ejufque</i> species	169, 172, &c.	<i>Lilium</i> <i>ejufque</i> species		
<i>Lapathum</i> <i>trifurc</i> <i>femine</i> <i>pinifol.</i> C. B. i. <i>Spinachia</i>		<i>Limonis</i> <i>cori</i> <i>Cluf.</i> 1344, 1419, 1414. <i>Brasilia</i> 1331.		
162. <i>uncifolium</i> i. <i>Boni</i> <i>Henricus</i>	195	<i>Limonodum</i> i. <i>Orbanicus</i>		
<i>Lappa</i> major 312. minor	165	<i>Limonia</i> <i>Malus</i>		
<i>Lappula canaria</i> J. B. i. <i>Caulalis</i>	467, &c.	<i>Limaria</i> <i>adultæ</i>		
<i>Larix</i>	1405	<i>Limaria ejufque</i> species 752, &c. ad 760, 1884.		
<i>Laripertium</i> <i>major</i> species	425, 1868	<i>aurea</i> <i>Tragi</i> 292. <i>Scoparia</i> i. <i>Belvedere</i>		
<i>Lathyrus</i> <i>major</i> & <i>minor</i> 866. <i>Indis. frutic.</i> <i>fr-</i>		<i>Lingua</i> <i>avis</i> i. <i>Semen</i> <i>Françis</i> 1703. <i>cervina</i> i.		
<i>fabæ</i> <i>echinatis</i> i. <i>Codi-Acanthus</i>	1710	<i>Phyllis</i>		
<i>Lathyrus ejufque</i> species 893, 894, 895, 896, 1891		<i>Linum</i> <i>ejufque</i> species 1072, &c. <i>aquaticum</i> 138.		
<i>Lathyrus</i> <i>ejufque</i> species	180			
<i>Laurifolia</i> <i>foventensis</i> C. B. i. <i>Mangifolia</i>	1682	<i>Linothyrus napertorum</i> Lob. 292. i. <i>linaria</i> <i>arbor.</i>		
<i>Laurus</i> 1688. <i>Malica</i> 1690. <i>Americana</i>	1553.	<i>Liquidambar</i>		
<i>Alexandrina</i> 613. <i>fluviftrus</i> <i>S. Tunc</i>	1690	<i>Liquiritia</i> i. <i>Glycyrrhiza</i>		
<i>Lauro-cerasus</i>	1549	<i>Litboplytarum</i>		
<i>Lavang arbor</i>	1803	<i>Lithoreleucicum</i> , Col.		
<i>Lecythis fructus</i>	1803	<i>Litbopherm</i> <i>ejufque</i> species 502, 503, &c. <i>linaria</i>		
<i>Ledon ejufque</i> species	1005	<i>lobis</i> 399. <i>arundinaceum</i>		
<i>Legenofima</i> <i>Atiopifia</i> fol. <i>Rufci</i>		<i>Lobus echinatus</i> <i>Moluccenfis</i> 1744. <i>Ex</i> <i>Wingand-</i>		
<i>Lens ejufque</i> species	924, 925	<i>lucum</i> <i>Cluf.</i> 1760. <i>Brasiliæ</i> <i>magnus</i> 1772.		
<i>Lentis</i> <i>foventensis</i> 72. <i>paluftris</i> 118. 1852.	1761	<i>Braffia</i> <i>avis</i> <i>ejufque</i> <i>fol.</i> <i>fol.</i> <i>magnus</i> <i>ex</i> <i>Garn-</i>		
<i>liris</i> <i>foliifolia</i> <i>punctata</i>	1224	<i>bus</i> <i>ibid.</i> <i>quadrifolium</i> <i>magnus</i> <i>ibid.</i> <i>ex</i> <i>Garn-</i>		
<i>Lentifolius</i> 1579. <i>Peruna</i> i. <i>Molle</i>	1582	<i>gines</i> <i>us</i> <i>membranaceus</i> 1774, 1775. <i>oblongus</i>		
<i>Leo ferax</i>	315	<i>aromaticus</i> & <i>alii</i> <i>varii</i>		
<i>Leontopetalum</i>	1326, 1912	<i>Lecus fructus</i>		
<i>Leontopodium</i> i. <i>Alchemilla</i>	296	<i>Lecum</i> <i>ibid.</i>		
<i>Leonorus</i> <i>Brevi</i> .	563	<i>Lectus</i> <i>arbor</i>		
<i>Lepidium latifolium</i> <i>S. Piperitis</i> 828. <i>glaffifolium</i>				
818, 8. 90. <i>Dentillaria</i> <i>foliifolia</i>	394			
<i>Leucacanth</i> <i>Moluffenfium</i> <i>Lugd.</i>	1313			
<i>Leucogaphia</i> i. <i>Carduus latifolius</i>	312			
<i>Leucium bulbifolium</i> 1144, 1145. <i>unico</i> & <i>juncos</i>				
<i>folio</i> C. B.	1154			
<i>Leucium micanti</i> <i>varia</i> species 779, 780, 1885,				
	1886			
<i>Leucium folio viridis</i> , <i>flore albo</i>	781			
— <i>luteum</i> <i>ejufque</i> species	782, 783			
— <i>flore minore</i> <i>varia</i> species	786, 787			
<i>Leucium filiqu</i> <i>lati</i> 787. <i>melancholicum</i> 790,				
791. <i>maritimum</i> <i>parvum</i> <i>folio</i> <i>coranti</i> <i>crassifolium</i>				
1. B. 792. <i>Africanum</i> <i>caruleo</i> <i>flore</i> <i>ex</i> <i>palufre</i>				
<i>flore</i> <i>fulvocalute</i> C. B.	1325			
<i>Leucoma fructu</i> <i>Califane</i> <i>Monard.</i>	1832			
<i>Leuvifium</i> <i>S. Lignificum</i>	417			
<i>Libanotis coronaria</i> i. <i>Rofmarinum</i>	545			
<i>Libanotis</i> <i>Theophrasti</i> <i>major</i> & <i>minor</i> 427. <i>Aquile-</i>				
<i>folio</i> 438. <i>Ferule</i> <i>folio</i> & <i>femine</i> 421.				
<i>Galemi</i> , <i>fec</i> <i>Cacryophorus</i> 424. <i>umbra</i> <i>Ger.</i> 423.				
<i>minor</i> <i>Apri</i> fol. 439. <i>minor</i> <i>nigella</i> <i>Ger.</i> 423.				
C. B.				
<i>Liden</i> <i>ejufque</i> species 117. <i>Liden</i> <i>five</i> <i>Hepatica</i>				
<i>fontana</i>	125			
<i>Lila</i>	1650			

I N D E X.

	pag.		pag.
<i>phyllis</i> 1510 lates Virginiae 562. lates culis	572	<i>Mangue</i> <i>S. Mangie</i>	1772
<i>vis ejusque</i> (species 1021 galericulata 572, 573.	573	<i>Adenapumera</i> ex H. M.	1698
<i>purpurea</i> (species 1026. cernua spicata, v. Veronica)	845	<i>Mamongo</i>	1375
M.		<i>Mama</i> , v. <i>Fraxinus</i>	1702
<i>M. ascendu Bonii</i>	1442	<i>Mamu marina</i>	77
<i>Mograndia</i>	1425	<i>Mamy</i> Kara, v. <i>Prunus Chinenfis</i>	1565
<i>Maier vucurus</i>	1779	<i>Maracec</i> seu <i>Maracet</i> , v. <i>Cus. paffonis</i>	649
<i>Maca</i>	1324	<i>Maragoja</i> <i>Lufitanorum</i> , v. <i>Cucumis</i>	
<i>Macarocaulifera</i> v. <i>Arb.</i>	1790	<i>Maranda Zeilan.</i> <i>Myrris</i> species	1504
<i>Macac</i> <i>Virginianum</i> <i>Peponis</i> species	664	<i>Marati</i> H. M.	1670
<i>Macacper</i>	1661	<i>Marmelo</i> , <i>Marmelada</i>	1454
<i>Macana</i>	888	<i>Marantatibia</i> <i>Marceg.</i>	1784
<i>Macaleb</i>	1199, 1200, 1201	<i>Maripend</i>	1759
<i>Maib Anfidis</i> H. M. <i>Rlanni</i> <i>Malabarici</i> species	1349	<i>Marribum aquaticum</i> 535. <i>nigrum</i> <i>S. Balute</i> 574	574
	1573	<i>album</i> 555, 556, 557. <i>Alydon dictum</i> ibi. <i>nigrum</i>	1872
<i>Maib Elou</i>	1557	<i>Criticum</i> <i>Alep.</i>	1112
<i>Katon-Mait-Elou</i>	1557	<i>Marigon</i> <i>S. Lilium montanum</i> <i>flor. reflexo</i> , v. 1112,	1112
<i>Mait-Ombi</i>	1500	1113, v. <i>Canada</i> 1109. <i>Chymifurum</i> 1110.	1110.
<i>Majorana ejusque</i> species 527, 528, 529.	527	<i>Pomponi</i>	1114
<i>vel Cretica</i> , v. <i>Marum</i> .	526, 527.	<i>Marum</i> <i>vulgare</i> 520. <i>Cortisi</i>	527
<i>Mala-Elegi</i>	1637	<i>Majoranidia</i> <i>Pilón.</i>	1545
<i>Malabatarium</i>	1563	<i>Majly</i> <i>cortex</i>	1802
<i>Mala-Poma</i> H. M.	1596	<i>Mafiche</i> <i>gummi</i> <i>Lentific.</i>	1581
<i>Malahne-Taddali</i> H. M.	1597	<i>Mate</i> <i>fructus</i>	1775
<i>Malamelepe</i> <i>vis</i> <i>Povate</i>	1581	<i>Mate</i> <i>berbarum</i> , v. <i>Artemisia</i>	272
<i>Mala</i> <i>Sylvestris</i> <i>annua</i> 597, 1873. <i>Sylvest.</i> <i>per-</i>	1067	<i>Matricaria ejusque</i> species 157. <i>folii</i> <i>Abrotani</i> C. B.	ibid.
<i>na</i> 599. <i>Sylvestris</i> <i>vis</i> <i>Rufae</i> 600. <i>arborae</i> <i>ma-</i>	1067	348. <i>Alep.</i> <i>fol.</i> <i>Chamaemeli</i>	ibid.
<i>ritima</i> 601. <i>Punica</i> <i>vis</i> <i>horata</i>	1445	<i>Matryfina</i> <i>Hernand.</i>	1332
<i>Mela</i> <i>Arctiophila</i> 672. <i>infama</i>	ibid.	<i>Maye</i> <i>Frumentum</i> <i>Indicum</i>	483
<i>Mela</i> <i>Sylvestris</i> 1448. <i>damofica</i> <i>feu</i> <i>fativa</i> 1445	1445	<i>Meacacholi</i>	1671
<i>Armenica</i>	1513	<i>Meacatali</i>	616
<i>Allyria</i>	1660	<i>Meocbachena</i>	723, 1881
<i>Arantia</i>	1458	<i>Mechinum</i> <i>Zinziberi</i> <i>affine</i>	
<i>Aorea</i> , v. <i>Cydonia</i>	1632	<i>Meconim</i> , v. <i>Opium</i>	854
<i>Citria</i>	1654	<i>Medica</i> <i>cebotice</i> <i>spinose</i> & <i>non spinose</i> <i>variae</i>	
<i>Cydonia</i>	1452, 1453	<i>species</i> 961, &c. ad 966. <i>Intellata</i> 961. <i>doliata</i>	
<i>Limonia</i>	1616	962, 963. <i>clitari</i> 965. <i>maritima</i> <i>ibid.</i> <i>arbitralia</i>	
<i>Medica</i>	1614	972. <i>lunata</i>	966
<i>Pofica</i>	1510	<i>Medica</i> <i>fativa</i>	961
<i>Punica</i> <i>S. granata</i>	1461, 1462	<i>Medium</i> <i>feu</i> <i>Campanula</i> <i>Mariana</i>	732
<i>Indica</i> <i>pomp. angulo</i> 6 (Caramboli) 1449		<i>Meeri</i> , v. <i>Cama</i> <i>Indica</i>	1502
<i>Indica</i> <i>Fructu</i> <i>pentagono</i> (Bilimbi) 1449		<i>Melampyrum</i> <i>ejusque</i> species	774, 775
<i>Alangua</i> <i>fructu</i> <i>Pilóni</i> 183. <i>Fructe</i> & <i>in</i> <i>fragula</i>		<i>Melanion</i> <i>gravi</i> , v. <i>Borba</i> <i>capre</i>	633, 709
<i>arborescens</i> , <i>virgine</i> <i>obtus.</i> <i>Lufitanorum</i> <i>vulg.</i> & <i>la-</i>		<i>Melanium</i> , v. <i>Nigella</i> 1070. <i>odoratum</i>	1245
<i>vapratidis</i> <i>dictu.</i> <i>Flor.</i> <i>frei</i> <i>multos</i> , <i>pendulos</i> & <i>la-</i>		<i>Meloelegri</i> , v. <i>Frutillaria</i>	1108
<i>tes</i> & <i>post</i> <i>his</i> <i>figuras</i> <i>plurimas</i> <i>oblong.</i> <i>ac.</i> <i>spatiatas</i> , <i>primum</i> <i>quidem</i> <i>varietes</i> , <i>sed</i> <i>max</i> <i>nigri</i> & <i>putri-</i>		<i>Melionon</i>	1694
<i>dis</i> & <i>frequens</i> <i>femen</i> <i>in</i> <i>illis</i> <i>contenent.</i> <i>Folia</i>		<i>Melianthus</i> <i>Africus</i>	1858
<i>habet</i> <i>Citrif</i> <i>boud</i> <i>diffimilis</i> , <i>paulu</i> <i>tamen</i> <i>longiora</i>		<i>Melietica</i> 1205. <i>Spuria</i>	1825
<i>& mollia</i> , <i>unveribris</i> <i>atque</i> <i>ulcerib</i> <i>medulus</i>		<i>Melica</i> , v. <i>Sorghum</i>	1252
<i>Chirurgi</i> <i>exspinita</i> . <i>Succum</i> <i>etiam</i> <i>medul</i> & <i>Siliquis</i>		<i>Melilotus</i>	
<i>expreffis</i> <i>ad</i> <i>maturendam</i> <i>apofitemata</i> <i>rejuvenator</i> .		<i>Tragi</i> J. B.	925
<i>Mamey</i> <i>arb.</i>	1665	<i>Mellija</i> <i>ejusque</i> species 950, 951, 1893 <i>quania</i>	925
<i>Mambu</i> <i>Arundo</i>	1310	<i>Melluca</i> : 578. <i>Mollucana</i>	ibid.
<i>Mamoeira</i> , v. <i>P. pro arborefcens</i>	1375	<i>Melocactis</i>	1467
<i>Manaca</i> <i>Marceg.</i>	1612	<i>Melo</i> <i>ejusque</i> species 644. <i>aquaticus</i>	647
<i>Manacelo</i>	1646	<i>Melocarpopari</i> <i>Scalig.</i>	1793
<i>Manchilica</i> <i>Pilobitha</i>	1683	<i>Melomanga</i> 673, 674, v. <i>Mala infana</i>	
<i>Manchilica</i> <i>ejusque</i> species	668, 669	<i>Melo</i> <i>papo</i> , v. <i>Papo</i>	646
<i>Manadidji</i> H. M.	1752	<i>Melochia</i> J. B. v. <i>Cerebrus</i>	1068
<i>Mander</i> , 1832. v. <i>Manadabi</i>	919	<i>Melocotona</i>	1516
<i>Mandarin</i> arb. H. M.	1751	<i>Momba</i> <i>Corymbifera</i> , v. <i>Cofus</i> <i>bortorum</i>	282
<i>Mangaba</i> <i>Marceg.</i>	1644	<i>Momba</i> <i>ejusque</i> species 530, 531, &c. item 1707	1707
<i>Mangas</i>	1550, 1551	<i>Mombafurum</i> <i>ejusque</i> species	531
<i>Mangier</i> <i>blanco</i>	1651	<i>————</i> <i>tuberosi</i> & <i>radice</i>	549, 550
<i>Mangie</i>	1772	<i>Momba</i> <i>cattaria</i> <i>ejusque</i> species	531
<i>Mangarata</i> , v. <i>Zingiber</i>		<i>Momerialtis</i> <i>ejusque</i> species 185. <i>Sylvest.</i> <i>Noli</i> <i>me</i>	1854
<i>Mangotani</i>	1662	<i>tangere</i> <i>dicta</i> 1328. <i>Zealanica</i>	1854
		<i>Melpius</i> <i>vulgaris</i> 1460. <i>spinosa</i> <i>feu</i> <i>Oxyacanta</i>	
		<i>max.</i> <i>Virginiana</i> 1459, 1517. <i>Artemia</i> <i>aromat</i>	
		1458. <i>bulmili</i> <i>Cydonia</i> <i>folio</i> , <i>Ciconia</i> <i>fr.</i> J. B.	1458

I N D E X

[illegible]

I N D E X.

— <i>Arabum</i> , <i>i. Corvolutus</i>	332	<i>Opuntia ejijue</i> <i>Species</i> , <i>i. Ficus Ind.</i> 1463. <i>marina</i>	138
<i>Nilira</i> <i>H. M.</i>	1556	<i>Orchi</i> <i>ejijue</i> <i>Species</i> 1212, 1213, &c. 1907. 77	
<i>Nir-Pongul</i> <i>H. M.</i> 1764. <i>Nir-Notjig</i>	1573	<i>reficulata</i> 1212, &c. <i>palmata</i> 1223, <i>abortiva</i> , <i>i. Ni-</i>	
<i>Nimro</i> <i>Garcia</i> & <i>Zeoff.</i>	1545	<i>du</i> <i>avus</i> 1228. <i>Antipodopora</i> 1218. <i>Melittist</i> &	
<i>Nisara radix</i> <i>Clunif.</i>	1338, 1912	<i>Spigodora</i> 1220. <i>Myodes</i> 1219. <i>Fetida</i> <i>fens</i> <i>Trag-</i>	
<i>Nisara</i> <i>H. M.</i>	1644	<i>gerchia</i> 1212. <i>Arachnitis</i> 1222. <i>Barrachiter</i> <i>ibid.</i>	
<i>Nirari</i> <i>H. M.</i>	1635	<i>Ornithopora</i> 1222. <i>bermaproducta</i> <i>ibid.</i>	
<i>Feris Nirari</i> <i>H. M.</i>	1558	<i>Oreoclinum</i> <i>ibid.</i>	413
<i>Noeobopora</i> <i>N. Horn.</i> <i>i. Ficus</i> <i>Opuntia</i>	1265	<i>Oreoclinum</i> <i>Cluf.</i>	1675
<i>Nochis</i> <i>Horn.</i>	1268	<i>Origanum ejijue</i> <i>Species</i> 539, 540. <i>figulifera</i> <i>Cl.</i>	380
<i>Nola-tali</i> , <i>i. Berberis</i> <i>India</i>	1626	<i>nadefis</i>	1871
<i>Nola me</i> <i>tangeri</i> , <i>i. Balsamina</i> , &c.	1215	<i>Origena</i> <i>S. Orellana</i> , <i>i. Ursus</i>	1771
<i>Nola-ly</i> , <i>i. Bambu</i> <i>Arundum</i> <i>H. M.</i>	1276	<i>Ornithogalum ejijue</i> <i>Species</i>	1150, 1905
<i>Cara-Nigi</i> & <i>Bem-Nigi</i> <i>H. M.</i>	1516	<i>Ornithopodum ejijue</i> <i>Species</i>	931, 932
<i>Nacipifera</i>	1329	<i>Ornithopodum affinis</i> <i>Stela leguminosa</i>	938
<i>Namularia ejijue</i> <i>Species</i>	1099, 1910	<i>Ornus</i> , <i>i. Fraxinus</i> <i>filifol.</i>	1702
<i>Nax</i> <i>Avellana</i> , <i>v. Corylus</i>	1379	<i>Oronanche ejijue</i> <i>Species</i>	1226
<i>— infana</i>	1377, 1915	<i>— major</i> <i>radice dentata</i>	1239
<i>— Tuglans ejijue</i> <i>Species</i>	<i>ibid.</i> & 1798	<i>Orbus</i> <i>fulvum</i> 915. <i>filifol.</i> <i>filifol.</i> <i>erectis</i> 915,	
<i>— Tuglans</i> <i>Virginia</i> <i>nigra</i>	1532	913. <i>filis</i> , <i>filifol.</i> <i>propendens</i> 916, 917, 918.	
<i>— melicaria ejijue</i> <i>Species</i>	1814	<i>Orbus</i> <i>Dod.</i> <i>Scleraria</i>	542
<i>— melicaria</i> , <i>i. Staphylocladon</i>	1814	<i>Orucaria fructus</i>	1776
<i>— Tomica</i> <i>Offic.</i>	440	<i>Oryza</i> 1246. <i>Germanica</i>	1244
<i>Nicula terrestris</i> , <i>i. Balboefium</i>	1606	<i>Osmunda regalis</i> , <i>i. Filix florida</i>	151
<i>Niyale</i> <i>H. M.</i>	1439	<i>Ostra in arboribus</i>	1772
<i>Njara</i> <i>H. M.</i>	1399, 1320	<i>Ostrya Ulmo</i> <i>familis</i> , <i>v. Carpinus</i>	1428
<i>Nymphsea ejijue</i> <i>Species</i>		<i>Ulmus frutescens</i> <i>baccifera</i>	1489
		<i>— Gracorum</i>	210
O.		<i>Ottier</i> <i>Tab.</i> <i>i. Scleromides</i> <i>Salamunt</i> , <i>am</i> <i>mag.</i> 1002	
<i>Ochru</i> <i>S. Ercilia</i> <i>Dod.</i> 899		<i>Oxalis ejijue</i> <i>Species</i> , <i>v. Actaea</i>	178, 179
<i>Ocyrafer</i> <i>Valerianitis</i> <i>Lob.</i> <i>i. Valeriana rubra</i>		<i>Oxalis</i> <i>ibid.</i>	179
<i>389. Verrucaria</i> <i>Geldn.</i> <i>i. Circea</i> 401. <i>Valentin-</i>		<i>Oxya Gracorum</i> <i>i. Fagus</i>	1388
<i>timus</i> <i>Cluf.</i> <i>i. Marrubii</i> <i>ibid.</i>		<i>Oxyacantha</i> 1458. <i>Virginiana</i>	1795, 1799
<i>Ocyndes</i> <i>Cluf.</i> <i>Species</i> 994, 995. <i>Lycanthus</i> <i>Cl.</i>	1031	<i>Oxyacanthus</i> <i>Galenii</i> , <i>i. Berberis</i>	1605
<i>Oculococcibit</i> <i>Horn.</i>	1165	<i>Oxycedrus</i>	1412
<i>Oculum ejijue</i> <i>Species</i> 540, 541, 1871. <i>Cereale</i> , <i>i.</i>		<i>Oxycochlos</i> , <i>i. Vaccinia</i> <i>palustris</i>	685
<i>Egopium</i>	181	<i>Oxytelum</i> <i>palmis</i> 173. <i>tuberif.</i> <i>American.</i> <i>Munt.</i>	160
<i>Odallim</i> <i>H. M.</i> <i>i. Manga venenata</i>	1552	<i>Oxymyrtis</i> , <i>i. Rafius</i>	664
<i>Odontis quibudam</i> <i>J. B.</i> <i>v. Lycinus</i>	1000	<i>Oxy</i> <i>S. Trifolium acetosum</i>	1098
<i>Odontis</i> <i>lutea</i> <i>Valerianii</i> <i>J. B.</i>	472		
<i>Oenanthe aquatica</i> 440, 441. <i>Myconi</i> , <i>i. Ranuncu-</i>			
<i>lus</i>	588		
<i>Oenopia</i>	1556		
<i>Oepata</i> <i>H. M.</i>	1315		
<i>Oeglia</i>			
<i>Oeglia</i> <i>lativa</i> 1540, 1541, 1542. <i>Sylvestr.</i>	1544		
<i>— Boetica</i>	1576		
<i>Oleander ejijue</i> <i>Species</i> , <i>i. Nerium</i> 1767, 1918			
<i>Olebanum</i> <i>S. Tusa</i>	1840		
<i>Olyra</i>	1243		
<i>Olas arum</i> , <i>i. Hippoclinum</i>	1428		
<i>— Hispanicum</i> , <i>i. Spinachia</i>	162		
<i>— Judaicum</i>	1063		
<i>Onobrychia varia</i> <i>Species</i> 936, 937. <i>Semine</i> <i>ejijue</i>			
<i>perato</i> <i>apero</i> 939. <i>Tennis</i> <i>cypreus</i> <i>levis</i> <i>C. B.</i> 927.			
<i>arcus</i> <i>fol.</i> <i>longitarsis</i> , <i>C. B.</i> 928. <i>inacta</i> <i>fol.</i> <i>sub-</i>			
<i>ramis</i> , <i>C. B.</i> <i>ibid.</i> <i>Cypri</i> <i>gallitaceum</i> <i>diffum</i> <i>India</i>			

INDEX.

<i>Panem-Pallia</i> H. M. i. <i>Nux Myrifica</i>	184	<i>Pes Columbinus</i> , i. <i>Geranium malcooides</i>	1089
<i>Panem</i> <i>negundo</i> Corn.	661	<i>Pes Leonis</i> , i. <i>Alchomila</i>	1089
<i>Panax Hirculium</i> fave Ger. 410. <i>Papilionae folia</i>	661	<i>Petalifolia ejusque species</i>	261, 188
ibid. <i>Sperdyllia folio fave</i> <i>Horacium</i> C. B. 809.	661	<i>Petromaria Cretica</i> , i. <i>Rapunculus</i>	431
<i>Aclepium alterum</i> Dalech. 417. <i>Scindium</i>	417	<i>Petrofilium ovigale</i> 448. <i>Macedonicum</i>	767
<i>Aclepium Apulum</i> Cl. 418. <i>Gaulium semine hirs.</i>	417	<i>Petum</i> , i. <i>Geranium montanum</i> 713. <i>Petume Brasiliensis</i>	417
<i>Pepo</i> Boconoc. 446. <i>moichatum</i> Cornut.	417	<i>Peucedanum montanum</i> 460. <i>mojas</i>	417
<i>Pancræum</i> , i. <i>Narcissus maritimus</i> 1140. <i>verum</i> , i. <i>Picilla</i>	1104	<i>Pectotis</i> H. M.	1632
<i>Panja panjala</i> H. M. <i>Gulipii arboris</i> spec.	1189	<i>Phagus Graecorum Quercis</i> species	1632
<i>Panicum ejusque species</i>	1246	<i>Phalangium ejusque species</i> 1192. <i>Virginianum</i>	1193
<i>Panicum maritimum</i> H. M.	1666	<i>Phalaris</i> 1248. <i>pratensis</i>	1272
<i>Pania pennis</i> , i. <i>Cyclanum</i>	1205	<i>Phalofolia variae</i> species 884, &c. ad 889, 1889. <i>Ethiopicus</i> 887. <i>Zurrateus</i> ibid. <i>purgatoris</i> 1776, 1777. <i>arborescens</i> Cajan dictus 1722. <i>Aegyptius</i> Lech. 1808. <i>Oribaculus</i> , Mungo Col. 955. <i>asiatus</i> Abru. 889. <i>Brasiliensis</i> Macouba dictus	888, 1889
<i>Papaver</i> ejusque species 853, 854, 1807. <i>Reticulatum</i> 855. <i>spinozum</i> 856. <i>convulsivum</i> 857. <i>spumens</i> , i. <i>Lycium</i>	998	<i>Phellandrium</i> , i. <i>Cicutaria</i>	462
<i>Papaya</i> , i. <i>Pepo arborescens</i>	1370	<i>Philebolesus Athenaei</i>	1763
<i>Papryraea arboris variae</i>	1796	<i>Phileboterops Plinii</i> , i. <i>Aparine</i>	484
<i>Papyrus</i> Nilotica	1302	<i>Phyllirea ejusque species</i>	1585
<i>Parasylis</i> , i. <i>Primula vicia</i>	1008	<i>Phlomis Lycimitis Dioscoridis</i> Cluf. 511. <i>Lycimitis</i>	1585
<i>Parapap fructus</i>	1827	<i>Phytia Ger. emac.</i>	993
<i>Pararad Pilon. Battatae</i> spec.		<i>Phlox</i> 1263	1263
<i>Pararata graecorum</i> , & <i>Pijonem</i>		<i>Phlox</i> , i. <i>Valeriana</i>	1375
<i>Paritaria ejusque species</i> 205. <i>ceruleas quorundam</i> , i. <i>Melampyrum</i>	775	<i>Phlyctis ejusque species</i> 1585	1585
<i>Paritil</i>	1557	<i>Phyllitis ejusque species</i>	134, 1883
<i>Pariti</i> , i. <i>Alcea Indica ejusque species</i>	1070	<i>Phyllium repiculatum</i> & <i>spicatum</i> 163. <i>Thelygonum</i>	1883
<i>Paronychia bilocata</i> 789. <i>Hispanica Clufii</i> , i. <i>Polygonum nivolum</i> 155. <i>rutaceo folio</i>	1043	<i>Dalechampia</i> J. B.	789
<i>Parthenium</i> , i. <i>Mastirica</i>	1043	<i>Phytoma Monspeliensis</i> , i. <i>Refida</i>	1033, 1034
<i>Pasiflora Tiji</i> 599. <i>Lob.</i>	1869	<i>Picea Latiniarum</i>	1396
<i>Pasiflora</i> ejusque species <i>tenusfolia</i> 46, &c. 1806.	469	<i>Picea</i>	81
<i>Asifolia</i> 409. <i>marina</i> , i. <i>Cristatum</i> spm.	1889	<i>Pilago Polipinn. infus.</i>	1792
<i>Parm-Patjietii</i> H. M. 1428, 1624. <i>Acara-Patjietii</i>	1572	<i>Pileola</i> <i>marina</i> repens 242, 243. <i>erebia</i> 241. <i>Piqua</i> 242	800
<i>Patientia</i>	171	<i>Pimpinella</i> ejusque species 401, 402, 1837. <i>fumigata</i> 1492. <i>Agrimoniae</i> 401. <i>spicata</i> max. <i>Africana</i>	1000
<i>Pavania ligum</i>	1803	<i>Pimpinella Passifera ejusque species</i> 445, 1868	1794
<i>Pavonium ligm.</i> <i>Pajus</i>	1568	<i>Pindaba</i>	1361
<i>Pavate</i> , <i>Pavetti</i>	1881	<i>Pinguicula Gelsneri</i>	1593
<i>Pathica</i> , i. <i>Melo aquat.</i>	647	<i>Pino</i> , i. <i>Urtica asiliana</i>	751
<i>Petium Veneris</i> , i. <i>Scandix</i>	428	<i>Pinoe Indica</i> <i>Ananas</i>	1339
<i>Petularia ejusque species</i>	769	<i>Piresi nudi</i> <i>Mulacani</i> , <i>S. purgatorii</i>	1593
<i>Petun.</i> i. <i>Gonyocera</i>	1485	<i>Pinoquacua Pilon.</i> i. <i>Pepo arborescens</i>	1400
<i>Penna marina aurea</i>	86	<i>Pisifer</i> , v. <i>Pirus</i>	1400
<i>Pepo abfus</i> <i>arbor</i>	803	<i>Pisus ejusque species</i>	1398, 1399
<i>Pentaphyllides</i>	616	<i>Piper ejusque species</i> 1341, 1914. <i>Ethiop.</i> 1778. <i>odoratum</i> <i>Famaeensis</i> , i. <i>Piper Tawaji</i> <i>Hernand.</i> 1507. <i>Indicum</i> ejusque species 1795, v. <i>Polanum</i> & <i>Caphim</i>	676, 677
<i>Pentaphyllium ejusque species</i> 610, 611, 612, 613.	616	<i>Piperis</i> <i>hirs. Chinens.</i>	1788
<i>Piliquezum</i>	859	<i>Piperitis</i> , i. <i>Lepidium</i>	828
<i>Pipitas del Peru</i>	1831	<i>Pisifolia</i>	1081
<i>Peplus Thymali</i> species	869	<i>Pisifolia</i> , i. <i>Urtica asiliana</i>	763, 1881
<i>Pepus</i> J. B.	ibid.	<i>Pisum</i> ejusque species 891, 1891. <i>vesiciferum cordatum</i> , i. <i>Cor. Indum</i>	487
<i>Pepus</i> ejusque species	639, 640, 1874	<i>Pisum Anguillare</i> , i. <i>Alphaca</i>	389
<i>Pepus arborescens</i>	1370	<i>Pisuma</i> <i>Maregr.</i>	1663
<i>Pepus</i> s. <i>Pekia secundum Pilon.</i>	1663, 1793	<i>Pisula</i> , i. <i>Thymalus Piceus</i>	1316
<i>Perage</i>	1571	<i>Planta laetaria Africana</i>	1915
<i>Percepier Anglorum</i>	1089	<i>Planta scindens hederacis foliis</i>	1914
<i>Perfoliata ejusque species</i> 471, 472, 473. <i>Silivoglia</i> <i>la Brasiliensis</i>	797	<i>Plantago ejusque species</i> 878, 879, 880, &c. 1818	618

I N D E X.

<i>Plataginella palustris</i>	1077	<i>Pseudo-nardus</i> , v. <i>Lavendula</i>	912
<i>Platanus Orientalis</i> 1700. Occident. 1707, 1919.	1791	<i>Psidium eujasque</i> species	881, 882
<i>decidua</i>	1852	<i>Psidium eujasque</i> (species 344 <i>Africana</i> 287. <i>Alma</i>	
<i>Pteris aquilula</i> Brey. i. <i>Solago</i>	394	<i>fol. Martiacae</i>	1864
<i>Pteris</i> Plinii Ger.	739	<i>Psidium folium profundius serratis</i> , late viridius elat-	
<i>Pseudomantis</i> Ger. i. <i>Gentiana palustris</i>	1711	<i>iori</i> Herman. Cat. App.	
<i>Pterocitrus</i>	1428	<i>Psidium Alafia incana serratis foliis ejusdem ibid.</i>	
<i>Pteris</i> H. M. <i>Arbor Sapientia</i>	1428	<i>Psidium Rhabarbari aquatici folio amplius rubello</i>	
<i>Polemonium patracum</i> Gervais J. B. v. <i>Lychnis cly-</i>	1001	<i>Di. Vitis ejusdem ibid. omnia in Hist. nosp.</i>	
<i>caja</i> , &c.		<i>Puchaminifera Virginiana</i>	1792
<i>Polemonium</i> , i. <i>Trifolium fruticosum flore lateo</i>		<i>Puligium eujasque</i> species	513
<i>Polygonum montanum eujasque</i> species 52 v. <i>Gnaphalodes</i>	295	<i>Pulmonaria arivum</i> , v. <i>Mulci species</i>	1166
<i>Alpinum</i>	1355	— <i>fluore lateo</i> , v. <i>Hieracium</i>	240
<i>Polygonaceum Casabone</i> J. B.	1355	— <i>maculosa</i> , <i>S. Symphytum</i>	458, 489
<i>Polygonia vulgaris</i>	315	— <i>Gallium</i>	218
<i>Polygala Valeriana</i> Cluj. 924. <i>Polygala major</i>		<i>Puls</i>	1240
<i>Maflistella</i> C. B. 915. <i>demutatum</i> <i>spec. vario</i> ,		<i>Psylliella eujasque</i> species	633, 634, &c.
<i>fuliginis articulata</i> C. B. 925. <i>Indica minor</i> , <i>C.</i>		<i>Pynecomis</i>	315
<i>Plumb.</i> H. M. 1234. <i>Polygala Gervais eujasque</i> Caput	925	<i>Pyranacibus</i>	1459
<i>quadrangula</i> 928. <i>Cortusi</i> J. B.	664, 665, &c.	<i>Pyramidalis</i> , v. <i>Campanula</i>	718
<i>Polygonatum eujasque</i> species	664, 665, &c.	<i>Pyrethrum Bellida</i> flore	373
<i>Polygonum eujasque</i> species 184, &c. item 212, 213.		— <i>Umbelliferum</i>	462
<i>bacciferum</i> 1638. <i>femina</i> Dod. v. <i>Equisetum</i> 129.		<i>Pyrela eujasque</i> species	1233
<i>coarctum</i> 185. <i>coarctum</i> <i>Polemonium</i> 186. <i>palustris</i>		— <i>Alpinæ flore Europæa</i>	1101
<i>vermiculata</i> <i>Serpilis folio</i> Lob. 214. <i>Knawel-d-</i>		<i>Pyris saivæ eujasque</i> species	1450
<i>ilam</i>	213	— <i>Sylvestris</i>	1451
<i>Polydipium eujasque</i> species 136, 137. <i>Brasiliatum</i>		<i>Pyri glaucæ facie frutex Brasili.</i>	1795
<i>Margre.</i> 142. <i>Indicum</i> Brey. 135, 146		<i>Pyris Hern. i. Nicotiana</i>	713
<i>Polytrichum Ariftolechia</i>	763, 182		
<i>Polytrichum aureum eujasque</i> species	1860		
<i>Pomum Adami</i> , v. <i>Malus Linonia</i>			
<i>Pomum amoris</i>	675. item 1877		
<i>Pongia</i> H. M.	1441		
<i>Pongium</i>	1733		
<i>Pongium</i> H. M.	1753		
<i>Pomogon</i>	1496		
<i>Pteris-Pomogon</i>	1611		
<i>Ponna</i>	1525		
<i>Pteris-Ponna</i>	1537		
<i>Populus eujasque</i> species	1471, 1418		
<i>Pori Cerialio affines</i>	613		
<i>Porum eujasque</i> species 1226. <i>Scitrum junceolum</i>	1117		
<i>Portulaca aquatica</i> Ger.	1035		
<i>Portulaca eujasque</i> species	218, 239		
<i>Potamogeton, eujasque</i> species	188, 189		
<i>Poterio affinis Pimpinella pinnata</i>	1492		
<i>Poterion Dolcoridis</i> , i. <i>Tragacantha</i>	933, 934		
<i>Potentilla</i> , i. <i>Argemone</i>	617		
<i>Pentalgia</i> H. M.	1624		
<i>Prasium</i> , i. <i>Marrubium album</i>	555		
<i>Prisapia Geln.</i> i. <i>Nicotiana Anglica</i>	715		
<i>Primula vera eujasque</i> species	1080, 1081, &c.		
<i>Prunella eujasque</i> species	551, 552, 1871		
<i>Prunus eujasque</i> species 1526, &c. <i>Sylvestris</i> 1527. <i>in-</i>			
<i>iana</i>	1529		
<i>Pruno Sylvestris affinis Canadensis</i> C. B.	1782		
<i>Pseudo-abobalus palustris</i>	1194, 1195		
<i>Pseudo bunia</i> , i. <i>Barbarea</i>	309		
<i>Pseudo capicum</i> Dod. i. <i>Solani species</i>	1773		
<i>Pseudo-chamebuxus</i> , i. <i>Anemum flo. Colutea</i> Cluj.			
<i>Pseudo-cedrus flo. lat.</i> J. B. i. <i>Panax Herac.</i> 409, 410			
<i>Pseudo-cyperus</i> Lob.	557		
<i>Pseudo-digitalis</i> <i>Purpurea</i> Cluj.	1186		
<i>Pseudo-digitalis</i> <i>Purpurea</i> <i>folia</i> <i>Bucca</i>			
<i>Pseudo-melanchium</i> , i. <i>Lychnis fegatum</i>	999		
<i>Pseudo-orobis</i>	1226		
<i>Pseudo-narcissus</i> , i. <i>S. Narcissus tubo longissimo</i> <i>Balbo-</i>			
<i>cedium</i> J. B.	1130		

I N D E X.

—	maximum monospermon	840	Sagor, S. Zogor Penis Indicus ex Palma	1360
—	Italicum siliquis longis, i. Erysimum	811	Salticornia, i. Ruli genic.	1360
—	flore Leucui marini	ibid.	Salvaceae Neopoli.	211
Rapum sativum	800, 801	Salix ejusque species 1419. caprea 1422. pumila 1420, 1421, 1916		
—	Genife	1227	Salix ejusque species ibid. &	
—	Brassilimum alterum C. B. i. Yam Fera 729		Salix marina	69
Rapunculus ejusque species 743, 744, 745, &c.			Salsaparrilla	656
Brassifolium tuberosum 1334 gutatum ejusque species 747, 748, 749, pyramidalis 739			Salvia ejusque species 509, 510, &c. item 1870, 1871, 1872, 1873, 1874, 1875, 1876, 1877, 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, 1884, 1885, 1886, 1887, 1888, 1889, 1890, 1891, 1892, 1893, 1894, 1895, 1896, 1897, 1898, 1899, 1900, 1901, 1902, 1903, 1904, 1905, 1906, 1907, 1908, 1909, 1910, 1911, 1912, 1913, 1914, 1915, 1916, 1917, 1918, 1919, 1920, 1921, 1922, 1923, 1924, 1925, 1926, 1927, 1928, 1929, 1930, 1931, 1932, 1933, 1934, 1935, 1936, 1937, 1938, 1939, 1940, 1941, 1942, 1943, 1944, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949, 1950, 1951, 1952, 1953, 1954, 1955, 1956, 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2626, 2627, 2628, 2629, 2630, 2631, 2632, 2633, 2634, 2635, 2636, 2637, 2638, 2639, 2640, 2641, 2642, 2643, 2644, 2645, 2646, 2647, 2648, 2649, 2650, 2651, 2652, 2653, 2654, 2655, 2656, 2657, 2658, 2659, 2660, 2661, 2662, 2663, 2664, 2665, 2666, 2667, 2668, 2669, 2670, 2671, 2672, 2673, 2674, 2675, 2676, 2677, 2678, 2679, 2680, 2681, 2682, 2683, 2684, 2685, 2686, 2687, 2688, 2689, 2690, 2691, 2692, 2693, 2694, 2695, 2696, 2697, 2698, 2699, 2700, 2701, 2702, 2703, 2704, 2705, 2706, 2707, 2708, 2709, 2710, 2711, 2712, 2713, 2714, 2715, 2716, 2717, 2718, 2719, 2720, 2721, 2722, 2723, 2724, 2725, 2726, 2727, 2728, 2729, 2730, 2731, 2732, 2733, 2734, 2735, 2736, 2737, 2738, 2739, 2740, 2741, 2742, 2743, 2744, 2745, 2746, 2747, 2748, 2749, 2750, 2751, 2752, 2753, 2754, 2755, 2756, 2757, 2758, 2759, 2760, 2761, 2762, 2763, 2764, 2765, 2766, 2767, 2768, 2769, 2770, 2771, 2772, 2773, 2774, 2775, 2776, 2777, 2778, 2779, 2780, 2781, 2782, 2783, 2784, 2785, 2786, 2787, 2788, 2789, 2790, 2791, 2792, 2793, 2794, 2795, 2796, 2797, 2798, 2799, 2800, 2801, 2802, 2803, 2804, 2805, 2806, 2807, 2808, 2809, 2810, 2811, 2812, 2813, 2814, 2815, 2816, 2817, 2818, 2819, 2820, 2821, 2822, 2823, 2824, 2825, 2826, 2827, 2828, 2829, 2830, 2831, 2832, 2833, 2834, 2835, 2836, 2837, 2838, 2839, 2840, 2841, 2842, 2843, 2844, 2845, 2846, 2847, 2848, 2849, 2850, 2851, 2852, 2853, 2854, 2855, 2856, 2857, 2858, 2859, 2860, 2861, 2862, 2863, 2864, 2865, 2866, 2867, 2868, 2869, 2870, 2871, 2872, 2873, 2874, 2875, 2876, 2877, 2878, 2879, 2880, 2881, 2882, 2883, 2884, 2885, 2886, 2887, 2888, 2889, 2890, 2891, 2892, 2893, 2894, 2895, 2896, 2897, 2898, 2899, 2900, 2901, 2902, 2903, 2904, 2905, 2906, 2907, 2908, 2909, 2910, 2911, 2912, 2913, 2914, 2915, 2916, 2917, 2918, 2919, 2920, 2921, 2922, 2923, 2924, 2925, 2926, 2927, 2928, 2929, 2930, 2931, 2932, 2933, 2934, 2935, 2936, 2937, 2938, 2939, 2940, 2941, 2942, 2943, 2944, 2945, 2946, 2947, 2948, 2949, 2950, 2951, 2952, 2953, 2954, 2955, 2956, 2957, 2958, 2959, 2960, 2961, 2962, 2963, 2964, 2965, 2966, 2967, 2968, 2969, 2970, 2971, 2972, 2973, 2974, 2975, 2976, 2977, 2978, 2979, 2980, 2981, 2982, 2983, 2984, 2985, 2986, 2987, 2988, 2989, 2990, 2991, 2992, 2993, 2994, 2995, 2996, 2997, 2998, 2999, 3000	
Campocaulis 728. Alpeoracides 745. carniculatus			Sambac, i. Syngae Arabica aut Jasminum	146
744. umbellatus	745	Sambac, i. Syngae Arabica aut Jasminum		1753
Regina prati, i. Ulmaria	623	Sambucus ejusque species 1509, 1610, &c. lumina		1605
1053—Refeda ejusque species	1232	S. Ebluar 1011. India Bontii		1626
Refina ejusque species	1401	Sambucus aquatica 1886. kofa		1605
Reticulum marinum	78	Samulus Valerando J. B.		1101
Rhabarbarum Officinarium 170. Monacorum S. Pa-		Samparantian	1744, 1885	
tenitia 171. laugumsum, &c.	1077	Sampliculus, i. Majorana		537
Rhabdanthus, o. Rhabanus		Sampliculus, i. Majorana		1479
Rhaphanum angustifolium 331. capitatum fl. Eux-		Sambucus Draconis herba, i. Lapathum San.		1798
le		Sambucus Dracunculae gummi		1594
Rhamnus ejusque species 1592, 1918. Catharticus		Sannum		1388
	1625	Sannum 2 tertie Clus. affinis, &c.		1781
Rhodia radix Telephii spe ies	690	Sanguis euba ejusque species, i. Pimpinella		401
Rhodoendron ejusque species	1767	Sanicula Officin.		475
Rhus folio Ulmi	1490	Alpina guttata	1047, 1896	
—Myrtifolia Mon/peliaca	1698	Alpina S. Auricula urfi	1083, 1084	
—Virginiana. Lentici folio	1799	Eboracensis Gori.		751
—Myrtifolia Belgica	1707	Santalum ejusque species		1805
Ribes ejusque species	1484	Santolina vauq. v. Abrotanum 339. fere amplo		208
Ricinus ejusque species	166, 1855, 1816	Sapinax, Altieta pari aut Pini species		1394
Ribum J. B. v. Ocimum	1836	Sapinax, Altieta pari ejusque species		999
Robur ejusque species	1386	Sapum lignum		1737
Rocella kwei species	74	Saponaria sphaerula		1848
Rorella, S. Roi Solis	1101	Sargocolla		1847
Rosa ejusque species 1467, 1468, 1469, 1470, &c.		Sargocolla, i. Lenticula marina serrata	72, 1880	
—mchabata 1474. Pomifera 1472. canina syl- /		Salif. Syrorum		1424
—voftris	1400	Salif. Italorum		252
Rofa Stenifis Ferrarii 1069. Alpina Gefin.	1711	Salif. arbor	1568, 1918	
Rofa Stenifis Ferrarii 1069. Alpina Gefin.	1405	Saracra ejusque species		518, 1870
Rofmarinum ejusque species	1006	Saracra, o. Odis 1212, 1213, 1214, 1215, &c.		451, alba
Rofmarinum ejusque species	1128	Saxifraga, Alpica 207, 1857, pulch. v. alba		1032. Antiquarium 1032. altiss. Alpini 1035.
Ros Solis ejusque species	1303	Ventorum Lob. 413. multifido folio Pannonicum		461. Anglica Alpicola
Rotang Andam	1316	Saxifraga hircina S. Pimpinella Saxifraga 1026		446
Rubia tinctorum 480. quadrifolia 478, 479, 1869		Scabiosa ejusque species 374, 375, &c. ad 381.		1444
—cyanibacca 483. spicata ibid. Sylv. alpera Ra-		—item 1856. Indica arborosa 1443. Africana arbo-		1734
—venensis Zan.	486	res		1444
Rubus ejusque species	1639	Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
—Idaeus	1640	Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
Rubi facie fentiofa planta Lob.	1041	Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
Rueana	1941	Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
Rufus	604	Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
Rumfhal	1211	Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
Ruta ejusque species	874, &c.	Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
Ruta canina, Scrophularia species	966	Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
Ruta capraria, i. Galga	711	Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
Ruta jylv. Hypericoides, i. Hyperici sp.	1020	Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
Ruta muraria, i. Adiantum album	1436	Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
Ruta pratensis, i. Thalictrum	403	Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544
		Scabiosa ovella dicta, v. Rapunculus		1544</

INDEX.

<i>Scelymus ejusque species</i> , i. <i>Cimara</i>	299	<i>Sigillum B. Mariae</i>	660	
— <i>Cbrjantemum</i>	258, 259	— <i>Solemanu</i> , v. <i>Polygonatum</i>	664, 665, &c.	
<i>Scoparia</i> , i. <i>Belvedere</i>	210	<i>Silacus Plinii</i>	453	
<i>Scordus</i>	576	<i>Siler montanum</i> 439. <i>Creticum folio Cicuta</i>	464	
<i>Sec. dium</i>	ibid.	<i>Siligo</i> , i. <i>florifera</i>	1240	
<i>Scordania</i>	ibid.	<i>Siligua arbor ejusque species</i> 1718. <i>Sylvestris sp.</i>	1736	
<i>Scorodrastrum</i>	1711	— <i>nosa arbor Indica</i> , i. <i>Coral arbor</i>	676	
<i>Scorodrastrum</i>	814	<i>Silquafrum</i> , v. <i>Capficum</i>	425	
<i>Scorpioides Bupleuri folio</i>	930, 931	<i>Silybium</i> , i. <i>Carduus leucographus</i>	312	
<i>Scorpioides leguminosa</i> 931. <i>Portulaca folio</i>	557	<i>Sinapi ejusque species</i> 802, 803, <i>marimum</i> 823, 824	793	
<i>Scorpius ejusque species</i>	1729	— <i>Alpinu exot.</i>	1887	
<i>Scorzonera ejusque species</i>	248, 249, &c.	<i>Sinapifrum Ind.</i>	1887	
<i>Scrophularia ejusque species</i>	764, 765, 1884	<i>Sion ejusque species</i> 443, 444. <i>ErUCA folio</i>	C. B.	
— <i>minor</i> J. B. i. <i>Celidonium min.</i>	379	<i>Sjouanna-Amelpa.</i>	1607	
<i>Scutellaria</i>	572	<i>Sisaurum</i>	442	
<i>Sebestem</i>	1555	<i>Sisum 443. Alpini Exot.</i>	461	
<i>Sebacul Arabum Lugd.</i> i. <i>Pastinaca Syriac.</i>	443	<i>Sisymbrium</i> , i. <i>Nasturtium aquat.</i>	815	
— <i>Ang. i. Cribellum spinosum</i>	469	— <i>i. Memba aquatica</i>	133	
<i>Secale</i>	1241	<i>Sisyrinchium ejusque species</i>	516	
<i>Secamone</i> , i. <i>Apocynum</i>	1057	<i>Sium Matth. & Italorum</i> 814. <i>minus impatiens</i> 814	212	
<i>Securidula lutea major</i> C. B. 921. <i>Pennae</i>	928	<i>Sium alpera ejusque species</i> 655. <i>lavis</i> , i. <i>Com-</i>	884	
<i>Sicula filiqua foliacia</i> 935. <i>lutea minor filiqua</i>	935	— <i>volucula major</i> , & <i>min.</i> 72. <i>bortenfi</i> , i. <i>Phaeo-</i>	884	
<i>recurvus</i> 936. <i>filiqua planis utrinque dentatis</i> 939.	939	<i>Smyrnium ejusque species</i>	436, 437	
<i>dentator. major, flo. varis filiq. articulata</i> C. B.	925	<i>Soda</i>	401	
<i>Sedum arborecens Bonii</i> 1585. <i>arborecens Stapeli</i>	1578. <i>major arborecens</i> J. B. 687. <i>major vulgare</i>	<i>Solanum ejusque species</i> 671, &c. <i>liguifol</i> 672.	672	
<i>alique Sedi majoris species</i>	687, 688, 1878	<i>fruticulatum bacciferum</i> 673. <i>pomiferum</i> ibid. &c.	674	
<i>Sedi minoris vasculo bicornis species varia</i> 1040,	1041, 1042, 1043, 1044	<i>755. item</i> 1876, 1877. <i>spinulosum Indicum</i> 674.	674	
<i>Sedum minus stellatum seu edimatum</i> 691, 692.	1879	<i>item</i> 1875, 1876. <i>tuberosum</i> 675. <i>vesicarium</i>	681, 1876. <i>Sonniferum verticillatum</i> ibid. <i>le-</i>	679
<i>Sedum serratum</i> 1045, 1896. <i>Alpinum quartum</i>	1045, 1046, 1047, 1048. <i>tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1047. <i>tridactyl. tetra-</i>	1047, 1048. <i>tridactyl. tetra-</i>	<i>folio</i> S. <i>Stramonium</i> 747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>	747, 748. <i>Mexicanum</i>
<i>Clus. 1085. tridactylus</i> 1				

INDEX.

<i>pinus</i> ibid. <i>beliopsis</i> 869. <i>verrucosa</i> 871. <i>ru-</i> <i>fofus</i> <i>S. Apis</i> 870. <i>Hibernica</i> 1888. <i>Rage-</i> <i>bus</i>	pag. 871. 1165	
<i>Tallanuca</i> Hern.	1343	
<i>Tallu</i> , i. <i>Frumentum Indicum</i>	1349	
<i>Talapacalli</i> Hern. i. <i>Flas Africanus</i>	1342	
<i>Talucalli</i> Hern. i. <i>Vaymali</i>	1330	
<i>Tam-Terem</i>	1787	
<i>Toda Pama</i> H. M.	1360	
<i>Toco-guebit</i>	1810	
<i>Tomabacilli</i> Hern.	1884	
<i>Tomaria Cynoglossa</i> J. B.	502	
<i>Tordylium spurium</i> 411. <i>genuinum</i>	412	
<i>Tormentilla</i> <i>ejusque</i> species 617. <i>Alpina folio sericeo</i> , v. <i>Alchimilla</i>	617. 209	
<i>Totocifera arbor</i> De Lact.	1678	
<i>Trachelis species varia</i>	732, 733, 734, 735	
<i>Tragacantha</i>	933, 934	
<i>Tragium</i> , v. <i>Hypericum alterum</i> <i>Dioscorida</i> , &c. J. B.	515	
<i>Tragopogon</i> <i>ejusque</i> species 251, 252, 253, 1858	1858	
<i>Tragopyrum</i> Ger.	182	
<i>Tragopyrum</i>	523, 527	
<i>Tragus</i>	1240	
<i>Tre</i> , v. <i>Spinosus</i> Matth. i. <i>Kali spinosum</i>	212	
<i>Traff</i> , i. <i>Cyperus esculentus</i>	1302	
<i>Tremace</i> Marcgr.	1783	
<i>Tribulus terrestris</i>	1344	
— <i>aquaticus</i> major 1321. <i>minor</i> <i>ef</i>	189	
— <i>Potamogeton minus</i>	189	
<i>Tribomanes</i> , <i>S. Polytichum</i>	140	
<i>Trifolium</i> <i>ejusque</i> species 940, &c. ad 950. <i>acetosum</i> <i>S. Oxy</i> 1098, 1099. <i>bituminosum</i> 943. <i>Alphal-</i> <i>is</i> Col. 955. <i>Alpinum</i> <i>Robertum</i> <i>Astragaloides</i> 956. <i>Pellatum</i> 945. <i>Fragiferum</i> 947. <i>lupulinum</i> 949. <i>Lagopodium</i> 948, 1893. <i>palustre</i> 1099.	943. 1893. 1099.	
<i>Hepaticum</i> <i>ejusque</i> species, v. <i>Hepatica nobilis</i>	580.	
<i>Arcticum</i> <i>ejusque</i> species 928. <i>spinosum</i> <i>Cre-</i> <i>citicum</i> C. B. 1037. <i>Lusitanicum</i> <i>corniculatum</i> Park.	1217	
<i>Trifolium coelestem</i> <i>spinosum</i> & <i>Lave</i> , v. <i>Medica</i> , 961, 962, &c. ad 966	1345, 1914	
<i>Trifolium affinis</i> <i>Indice Orientalis</i>	968	
<i>Trifolium hamorrhoidale</i> , i. <i>Lotus</i> <i>Ljb.</i>	227	
<i>Trinciarella</i> <i>Cordi</i> , <i>Chondrilla</i> species	270	
<i>Trifolium</i> <i>ejusque</i> species	1217	
<i>Tricercus</i>	1249. <i>vaccinum</i> , i. <i>Metampyrum</i> 774. <i>remulen-</i> <i>tum</i> , i. <i>Lolium</i>	1262
<i>Trinago</i> , <i>S. Trifago</i> , i. <i>Chamaedry</i> 527. <i>Apula uni-</i> <i>caulis</i> Col. i. <i>Crista galli</i>	772	
<i>Trilium</i> <i>flor</i> , i. <i>Ranunculus globosus</i>	700	
<i>Tijakela</i> H. M. <i>Ficus</i> species	1435	
<i>Tijapangam</i> H. M.	1737	
<i>Tijaka</i> <i>Maran</i> H. M.	1640	
<i>Coipa-Tijambo</i> 1479. <i>Malla-kato-Tijambo</i>	1480	
<i>Tijela</i> H. M. <i>Ficus</i> <i>Indica</i> species	1435	
<i>Tijem-Tani</i>	1556	
<i>Tijeroe-kara</i> H. M. 1497. <i>Tijeroe-Katou</i>	1547	
<i>Tijeroe-Pocam</i>	1571	
<i>Tijerim-Cutam</i>	1596	
<i>Tibinka-Tapona</i> <i>Ind. Pilon.</i>	1509	
<i>Tijocati</i>	1573	
<i>Tubera terre</i>	110, 111	
<i>Tuberosaria Myconi</i> , v. <i>Cistis</i>	1012	
<i>Tubuli</i> ad <i>Aphana</i>	1317	
<i>Tucum Pilonis</i> <i>Palma</i> species	1361	
<i>Tunamituba</i> , i. <i>Coral arbor</i>	1736	
<i>Tupaia</i> <i>ejusque</i> species	1146, &c. 1905	
<i>Tuna</i>	1462	

<i>Tupa-ipi</i> Marcgr.	1165
<i>Tupicma</i> , <i>S. Scoparia</i>	1882
<i>Turkib</i> Officin. v. <i>Corchorus</i>	1185
— <i>Gorganicum</i>	418
<i>Turritis</i> <i>ejusque</i> species	799
<i>Tusit</i> , i. <i>Corona Imperialis</i>	1105
<i>Tussilago</i> <i>ejusque</i> species	259
<i>Typha palustris</i>	1312
<i>Tzopilli</i> Hern.	1791
V.	
<i>Vaccaria Lichenoides</i> 1487	999
<i>Vaccinia</i> , i. <i>Vitis</i> <i>Idaea</i> 1487. <i>nubis</i> 637. <i>palustris</i>	1867
— <i>Gracia</i> 1102. <i>Mexicana</i> .	685
<i>Valeriana</i> <i>ejusque</i> species 388, &c. ad 392, 1867	392
<i>Valerianella</i> <i>ejusque</i> species	392
<i>Val-nall-nu</i> H. M. 1734. <i>Panni</i> ibid. <i>-Tergam</i>	1530
<i>Vapnall</i> H. M. 1734	1530
<i>Venca Sinensis</i>	1921
<i>Veratrum nigrum</i>	627, 628
<i>Verbaſcum</i> <i>ejusque</i> species 1080, 1081	1081
<i>Verbulum</i> <i>ejusque</i> species 1094, 1095. <i>S. lobatum</i>	1097
— <i>Salicifolium eximium</i> <i>folio retundiore</i> 1007.	1007
<i>Lychites</i> <i>Stryacum</i> , &c.	903
<i>Verbena</i> <i>ejusque</i> species 535, 1871. <i>Indica</i> <i>laugensis</i> 1037.	1037
— <i>Stapeli</i>	1336
<i>Verbena</i> <i>ef</i> <i>planta Brasiliens</i> Marcgr.	ibid.
<i>Verbena</i> <i>Gelii</i> , i. <i>Cannabina</i> <i>apoc.</i>	363, 1819
<i>Veronellus frutes</i> 199. <i>herba</i>	1042
<i>Veronibol</i> <i>legum</i>	1411
<i>Vernix</i>	1037
<i>Vernicia</i> <i>ejusque</i> species 845, &c. ad 852, 1837	1837
<i>Verficaria marina</i> J. B.	1587
<i>Verradagou</i> J. M.	1623
<i>Vetastis</i>	1712
<i>Ubbelbaum</i> <i>Theriaci</i>	1794
<i>Viburnum</i>	1794
<i>Vicia</i> <i>ejusque</i> species 900, 901, &c. item 1891. <i>Lana</i>	1891
— <i>Hydrades</i> 909. <i>ef</i> <i>amanea</i> <i>Apila</i> Col.	1123
<i>Vicia</i> <i>longa</i>	1123
<i>Vidmaria</i> <i>maas</i> L. <i>longa</i>	1092
<i>Vinostachys</i> , v. <i>Salicopsis</i>	1670
<i>Vinca peruviana</i> , i. <i>Clematis</i> <i>Daphnoides</i>	1091
<i>Viola</i> <i>ejusque</i> species 1049, 1050, 1051. <i>tricolor</i>	1051
— <i>aquatica</i> 1101, 1993. <i>Lunaris</i> <i>S. bulbosa</i>	1051
<i>nach</i> 787, <i>Mariana</i> 732. <i>Matronalis</i> 790. <i>peruviana</i>	790
— <i>Erucia</i> <i>Calatiana</i> <i>Gentianella</i> <i>ef</i> <i>pec.</i>	714
<i>Viola bulbosa</i> , v. <i>Leucum</i> <i>bulbosum</i>	1149
— <i>Indica</i> <i>Nasturtii</i> <i>Sapore</i>	1860
<i>Vioria</i> <i>indig</i>	1292
<i>Viperaria</i> <i>Ger. Sicula</i> <i>Zanoni</i>	1433
<i>Virga aurea</i> <i>ejusque</i> species 278, &c. 1818	1818
<i>Virga pilosa</i> , v. <i>Diplois</i>	1837
<i>Virga sanguinea</i> , i. <i>Cornus</i> <i>femina</i>	1571
<i>Vijum</i>	1583, 1819
<i>Vijquero</i> <i>Lusitan.</i> Marcgr.	1781
<i>Vijnaga</i> , i. <i>Gingidium</i>	1484
<i>Vitis</i> <i>Idaea</i> <i>ejusque</i> species 1487, 1625. <i>Idaea</i> 3. <i>Clit.</i>	3. 1102
— <i>Diofryus</i> 1461. <i>Idaea</i> <i>palustris</i>	1461
<i>Vitis</i> <i>peruviana</i> <i>ejusque</i> species 1613. <i>folio</i> <i>Apia</i> 1614.	1614
— <i>Combiaca</i>	ibid.
<i>Vitis alba</i> & <i>nigra</i> , i. <i>Bryonia</i>	659, 660
<i>Vitis bederacea</i> <i>Indica</i> <i>Stapel.</i> v. <i>Hedera</i>	1099
<i>Ulmaria</i> <i>S. Ferula</i> <i>capre</i>	624, 1427
<i>Ulmus</i> <i>ejusque</i> species	1519
<i>Umari</i>	1418
<i>Umbilicus</i> <i>Centris</i> <i>S. Cateleodon</i> <i>marinus</i> , i. <i>Andro-</i>	660
— <i>facies</i>	660

V.

<i>Vaccaria Lychnidis</i> species	999
<i>Vaccinia</i> , i. <i>Vitis</i> <i>Idaea</i> 1487. <i>nubis</i> 653. <i>palustris</i>	685
<i>Valeriana</i> <i>ejusque</i> species 388, &c. ad 392, 1867	392
— <i>Græca</i> 1102. <i>Mexicana</i>	392
<i>Valerianella</i> <i>ejusque</i> species	392
<i>Vallmoel</i> H. M. 1734. <i>Panni</i> ibid. <i>-Tergum</i>	515
<i>Vaynalli</i> <i>Hispianorum</i>	1330
<i>Vencu Sineufi</i>	1793
<i>Veratrum nigrum</i>	677, 698
<i>Verbasculum</i> <i>ejusque</i> species	1080, 1081
<i>Verbasculum</i> <i>ejusque</i> species 1094, 1095. <i>Sal-usulium</i>	511. <i>Sal-usulium</i> <i>exoticum</i> <i>folio rotundiore</i> 1007.
— <i>Lychnites</i> <i>Syriacum</i> , &c.	993
<i>Verbena</i> <i>ejusque</i> species 535, 1871. <i>Indica</i> <i>langunofa</i>	1336
— <i>Stapeli</i>	1336
<i>Verbenæ facie</i> <i>planta Brasiliæna</i> Marcgr.	ibid.
<i>Verbifina</i> <i>Geln.</i> i. <i>Cannabina</i> <i>aquat.</i>	362, 381
<i>Vermentarius</i> <i>frutex</i> 199. <i>herba</i>	1041
<i>Vernimbeck lignum</i>	1737
<i>Vernix</i>	1413
<i>Veronica</i> <i>ejusque</i> species 845, &c. ad 853, 1857	845
<i>Vesicaria marina</i> J. B.	83
<i>Vetadagou</i> H. M.	1633
<i>Vetastals</i>	1712
<i>Ubbetafou</i> <i>Theveti</i>	1794
<i>Viburnum</i>	1590

<i>Vicia</i> <i>ejusque</i> species 900, 901, &c. item 1891. <i>La-</i> <i>thyroides</i> 898. <i>Scamacea</i> <i>Apula</i> Col.	1122
<i>Victoralis</i> <i>mas</i> <i>S. longa</i>	1502
<i>Vidimaram</i> H. M.	1090
<i>Vinctosium</i> , i. <i>Aclepias</i>	1091
<i>Vinea peruviana</i> , i. <i>Clematis</i> <i>Daphnoides</i>	1049, 1050, 1051. <i>tricolor</i>
<i>Viola</i> <i>ejusque</i> species 1049, 1050, 1051. <i>tricolor</i> 1053. <i>agatica</i> 1101, 1903. <i>Lunaris</i> <i>S. Bulbo-</i> <i>nacis</i> 787. <i>Mariana</i> 732. <i>Mastronelli</i> 790. <i>parac-</i> i. <i>Eruca</i> <i>Calathiana</i> <i>Gentianella</i> <i>spec.</i>	1144
<i>Viola bulbofa</i> , v. <i>Leucocium</i> <i>bulbosum</i>	1869
— <i>Indica</i> <i>Nasurtii</i> <i>Sapore</i>	620
<i>Viorna vulgi</i>	620

<i>Vioria vulgi</i>	1737
<i>Viperaria</i> Ger. <i>Sicula</i> <i>Zanoni</i>	382
<i>Virga aurea</i> <i>ejusque</i> species	1571
<i>Virga pastoris</i> , v. <i>Disipicus</i>	1583, 1918
<i>Virga sanguinea</i> , i. <i>Cornus</i> <i>famina</i>	1784
<i>Vicum</i>	450
<i>Viqueiro</i> <i>Lusitan.</i> Marcgr.	1784
<i>Vijnaga</i> , i. <i>Gingidium</i>	1784
<i>Vitis</i> <i>Idaea</i> <i>ejusque</i> species 1487, 1625. <i>Idaea</i> 3. <i>Chiff.</i>	684
— <i>Diospyros</i> 1461. <i>Idaea</i> <i>palustris</i>	1614
<i>Vitis Vinifera</i> <i>ejusque</i> species 1013. <i>folio Apii</i>	1614
— <i>Cornidaca</i>	659, 660
<i>Vitis alba</i> & <i>nigra</i> , i. <i>Bryonia</i>	1099
<i>Vitis bederacea</i> <i>Indica</i> <i>Stapel.</i> v. <i>Hedera</i>	624, 709
<i>Ulmaria</i> <i>S. Borba capre</i>	1426
<i>Ulmus</i> <i>ejusque</i> species	1518
<i>Umar</i>	66
<i>Umbilicus Veneris</i> <i>S. Cotyledon maritimus</i> , i. <i>Andro-</i> <i>fices</i>	Umbu

INDEX.

<i>Umbu Pilonis</i>	pag. 1530
<i>Unguentaria Lutetianorum</i> <i>Abretanum</i> <i>famina</i> 338	1796
<i>Uncia</i> <i>Plin.</i> i. <i>Arbutus</i>	287
<i>Ungula caballina</i>	1807
<i>Umi</i> <i>Chilensium</i>	1169
<i>Unifolium</i> <i>S. Monophyllum</i>	1848
<i>Unibilia</i> , i. <i>Convolvulus</i>	1808
<i>Urtica</i> <i>ejusque</i> species 159. <i>fatua</i> v. <i>Lamium</i> 449, 450, &c. <i>racemosa</i> <i>Canadensis</i>	1757
<i>Uruca</i>	1771
<i>Urucatu</i> , i. <i>Tupa-ipi</i>	1919
<i>Uruuri-iba</i> <i>Pilon.</i> <i>Palma</i> species	1302
<i>Uru-pariba</i>	1783
<i>Uruumbeba</i> , i. <i>Jamacaram</i> <i>S. Tunc</i> VI. <i>spec.</i> <i>Pilon.</i>	Y.
<i>Urtica officinarum</i> C. B.	114
<i>Urtica</i>	1244
<i>Urticaria</i> C. B. <i>Spei</i>	1347
<i>Urticaria</i> <i>ejusque</i> species	1739
<i>Urtica</i> <i>caeva</i>	1793
<i>Urtica crispata</i>	1484
<i>Urtica marina</i>	1618
<i>Urtica-purp</i>	1793
<i>Urtica-vitis</i>	ibid.
<i>Urtica urti</i>	1487
<i>Urticaria rufica</i> <i>Geln.</i>	922
<i>Urticaria</i> , i. <i>Atriplex</i> <i>olida</i>	198
<i>Urticaria</i> , i. <i>Trachelium</i>	732, 733
<i>Urtica</i> <i>Alpin</i>	1628
<i>Urticaria</i> <i>fr.</i>	1966
<i>Urtica</i> <i>fr.</i>	1826
<i>Urtica</i> <i>fr.</i>	1591
<i>Urtica</i> <i>fr.</i>	1792
<i>Urtica</i> <i>fr.</i>	1746
<i>Urtica</i> <i>fr.</i>	1088

X.

<i>Xanthium</i> <i>ejusque</i> species	165
--	-----

INDEX

<i>Xagua Martijris</i> <i>Arbor</i> <i>Papryfera</i>	pag. 1796
<i>Xanthium</i>	287
<i>Xanthoxanthi</i> Hern.	1807
<i>Xanthium</i> J. B. v. <i>Gladulus</i>	1169
<i>Xanthoxanthi</i> <i>Quanti</i> Hern.	1848
<i>Xylates</i>	1808
<i>Xylolallum</i>	1757
<i>Xylolallus</i> <i>Lob.</i>	
<i>Xylon</i> <i>S. Goffipium</i>	1064
<i>Xylofennu</i> , i. <i>Periclymenum rectum</i>	1492
<i>Xyris</i> , i. <i>Spatula fatida</i>	1190
	Y.
<i>Yacul</i> , i. <i>Palma-pima</i>	1674
<i>Yam</i> <i>Peru</i>	729
<i>Yka</i>	
<i>Ykastamul</i>	1789
<i>Ykastamul</i>	1681
<i>Ykastamul</i>	1201
<i>Ykastamul</i>	292
	Z.
<i>Zatarbendi</i> <i>Alpin.</i>	1871
<i>Zacantha</i> J. B. i. <i>Cicobereus verrucarius</i>	255
<i>Zea</i> <i>ejusque</i> species	1242
<i>Zelodora</i>	1339, 1912
<i>Zerumet</i>	1340
<i>Zingi</i> <i>fr.</i> <i>Anisum</i> <i>Indicum</i>	1835
<i>Zincara</i> <i>Guatimalensium</i>	1844
<i>Zingiber</i>	1314
<i>Zingiber</i> <i>ejusque</i> species	1533
— <i>Cappadocica</i> , <i>Olea</i> <i>Bohemica</i>	1570
<i>Zopul-Necherli</i> <i>Hernand.</i> v. <i>Ficus</i>	1463
<i>Zuccoba</i> , i. <i>Cucurbita</i> <i>S. Pepo</i>	
<i>Zygis</i> <i>Culfo</i> , i. <i>Serpillum</i>	523
<i>Zufniare</i> , i. <i>Martagon</i> <i>Constaninopolitanum</i>	1113

INDEX

Affectuum & Remediorum.

A.

A *Bortus.* J. Sem. Plantaginis. Rad. Bistortæ, Coccus Ilicis, Opoballamum, Sanguifloræ.

Abftrgentia seu *Eftergentia.* J. Rad. Ari, Aristoloch. Bryon. Cureum. Gentian. Gramin. Rubiæ, Scyllæ. Fol. Abrotan. Abfynth. Agrimon. Mercurial. Niduræ. Pariet. Perficæ. Sabin. Saponar. Gummi & Lacrymæ variz, Ambaiba.

Adftrgentia. J. Rad. Acori adulter. Bistortæ, Confolide majoris, Filipendulæ vulg. Geranii cufculæque, Pentaphylli, Tormentillæ. Fol. Alchimilla, Argentine, Burfe pafforis, Chamæcifti vulgaris, Equifeti, Fragariæ, Gallii, Gerani, Gladii, Gnaphalii, Herniariæ, Lichenis, Lunariæ minoris, Millofolii vulg. Mulci, Nummulariæ, Quercis cortex & folia, Pilofellæ, Pimpinellæ, Plantaginis, Polygoni, Santiculæ, Sophiæ chirurgorum, Telephi, Trachelii, Virgæ aureæ, Ullmarie, Ulimi cortex & folia. Quin & radices quoque in nonnullis harum plantarum non minus efficaces funt in aftringendo quàm folia. *Fruct.* & Sem. Berberis five Oxyacanthæ, Caltanzæ nucis membrana interior, Glandium Calices, Limonii Semen, Pruna Sylv. Pyra Sylv. Mora Rubi immatura, Sorba, Cerafa acida.

Cornus, Tamarifcus, Macer, Coral, Gum. Arabicum, Mafliche, Sanguis Draconis, Thus, Balauftia, Rhubarbarum toftum, Myrtus, Sumach, Gallæ, Acaciæ, Ciftus, Cnamæciftus, Hypociftus, Gramen tomentolum, Palma dactylifera, Katou Indal, Ambaiba, Fagus, Angelina, Ilex, Suber, Cupreffus, Cort. Salicis, Morus, Cydonia, Guayava, Mefpilus, Rofa, Lotus Arbor, Groffularia, Ribes, Vaccinia nigra, Caffia poetica, Nux mofchata, Oenoplia, Cornus mas, Acap, Guaiuba, Terebinthus, Lentifcus, Phillyrea, Viburnum, Lycium, Cajou, Tiliæ fructus, Coru.

Alexipharmaca. J. omnia Cardiacæ & Diaphoretica. Rad. Alli, Angelicæ, Bistortæ, Carlinæ, Eryngii, Helenii, Pimpinellæ vulg. & Saxifragæ, Succifiæ, Tormentillæ. Fd. Abfynthii, Centaurii min. Pimpinellæ vulg. Quinquæfolii vulg. Scabiofæ, Scordii, Veronica, Ullmaria. Flores Centaurii min. Croci, Ericæ, Hyperici, Nymphæ, Viola. *Fruct.* & Sem. Acetoli, Hyperici, Herba Paridis. Nux Juglans, Juniperi, Sambuci baccæ. His accutent *Prevoatio* è noftro tribu Argemone, Boni Henrici fuccum, Cardiacum, Cruciatum, Cyranum minore, Helleborinum, Itrionis fœnem, Mentafum, Pe fonaz fuccum cum vino hauftum, Rapi fœnem, Sparganium & Valerianæ minoris radices.

Carduus Benedictus, Imperatoria, Galega, Acorus, Ninzin, Contrayerva, Serpentina Virginiæ, Zedoaria, Coccus de Maldiva, Coccus Ilicis.

Alopecia. J. Abrotanum, Capillus Veneris, Verbona, Ladatum, Cepa.

Ambruffa. J. Filicis mucilago, Hyofcyamus, Populi albae cortex, Sambuci cortex interior, Sedi minoris fuccus, Solanum vulgare, Telephium, Tiliæ folia.

Lilium album, Rofa, Nymphaea, Verbafcum, Linum, Camphora, Cannabis, Cepa, Stramonium.

Angina. J. *Emollientia*, *Anodyna*, & *Detergentia*. Fragaria, Fungus Sambucinus, Prunella, Ribes nigrum, Papaver Rhœas, Scabiofa, Sedum majus, Succifiæ, Trachelium.

Ani proidentia, v. *Adftrgentia* & *Confolidantia*.

Anodyna. J. Althææ rad. Chàmameli flores, Crocus, Cynogloffa, Malvæ rad. & fol. Meliloti flores, Sambuci fol. Verbafci flores, Violariæ fol. Telephium.

Leucocium luteum, Papaver, Primula veris, Lilium album, Triticum, Secale, Hordeum, Nymphaea, Alcool Rofæ fylv. Liquidambar.

Aperticia, J. *Attenuantia*, & *Incidentia*. Rufcus, Apium, Petrolelinum, Alparagus, Cappares, Rubia, Capillus Veneris, Ceterach, Fumaria, Cochlearia, Genifta, Centaur. min. Chamamel. Daucus, Sinapis, Juniperus, Laurus, Aloe, Ammoniacum, Myrrha, Opoponax, Sigapenum, Curcuma, Gramen caninum, Lacca.

Apoplexia. J. Cerafa dulcia, Crocus, Eruca, Leucocium luteum, Lilium convallium, Pæoniz fem. Primula veris, Aqua florum Tiliæ, Vitæ, Salvia, Roftmarin. & Cephalica omnia, Leucocium luteum, Sinapis, Coccus Ilicis.

Aphæa. J. Rapum, Rubus, Genpar. Salvia.

Arthriticæ. J. Barbacæ, Braffica, Bryonia nigra, Caryophyllata, Centaurium min. Oleum è Nucleis Cerafo um, Chamædrys, Chamæpitys, Confolida major, Ebulus, Erica, Genifta fœmen, Geranium, Helenii rad. Hyofcyamus, Hypericum, Lens palustris, Pentaphylli rad. Primula veris, Rhamnus catharticus, Scabiofa, Sambucus, Sedum majus, Ulmus.

Solanum Halicacabum, Bëtonica, Acaciæ, Triti paluft. Thé.

Aplhma. J. Bellis major, Crocus, Eryfimum, Lichen arborum, Marubium album, Origani, Perilymenium, Petafidis, Pimpinellæ faxifragæ, Saponaria, Scabiofa, Sonchus, Urtice fem. & quæcunque inter Pneumonica reconducimus infra.

Balfam. Peru, v. *Convulfivo*.

Awrum affcufi. J. Hyilopus, Porrum, Rofa.

C. Calcul.

C.

Calculus, v. *Lithontripica*.

Cancer, v. *Ulcera*. J. *Detergentia*, *Anodyna*, & *Siccantia*. Eryfimum, Solanum, Carduus benedictus.

Cardiaca. J. Rad. Bistortæ, Carlinæ, Caryophyllata, Helenii, Petafidis. Fd. Acetofellæ, Agrimonis, Calaminthæ montanzæ, Cardiacæ, Pimpinellæ fanguiforbæ. Flo. Cordiales 4 dicti, fc. Boraginis, Bugloffii, Rofarum, Violarum, Leucocii lutei, Lili convallium, Ullmarie : & præter hæc Alexipharmaca pleraque.

Cardialgia. J. Cardiacæ.

Cardiaca ferinus, v. *Tuffis convulfiva*.

Catarbus, J. *Anodyna*, & *Adftrgentia*. Eryfimum, Fragaria.

Hyofcyamus, Papaver, Nicotiana.

Cæpica. J. Ranunculi plerique, Ros Solis, Tithymali omnes, Sinapi.

Laureola, Mezereon, Ahovai, Anacardium, Euphorbium, Apocynum, Manchinello, Hordeum cauficum.

Cephalalgia. J. Peucedanum, Serpyllum. Solanum vulgare externè adhibetur : *Prevoatio* ad Cephalalgiam quamcunque commendat fuccum Verbenæ depuratum.

Hederæ terreft. fuc. & *Hypnotica*, Coffee.

Cephalica. J. Lilium Convall. Pæonia, Salvia, Roftmarin. Opoballamum, Bëtonica, Majorana, Verbena, Thee, Coffee, Tilia, Lavendula, Meliffa, Origani, Pulegium, Ruta, Satureia, Serpyllum, Primula veris, Adiantum verum, Fumaria Split dicta, Caryophyllus, Cyperus, Ninzin, Cerafa nigra.

Clera Morbus, J. *Anodyna*, *Adftrgentia*, *Hypnotica*. Vaccinia.

Ligna Colubrina.

Colicus dolor, J. *Anodyna*, & *Hypnotica*. Agrifolii baccæ, folia, aculei : Cerefolium, Chamæmelum, Daucus, Ericæ flores, Filipendula, Geranium, Pimpinella Saxifraga, Veronica.

Buxus, Hederæ terreft. Eryfimum.

Convulfivo motu, J. *Cephalica*, *Hypnotica*, & *Antipafmodica*. Chanamelum, Cerafa nigra, Helenii rad. Lilium convallium, Phyllitis.

Balfam Peru, Ebenum.

Cofmetica. J. Argentine aqua still. Arum, Diplicæ aqua, Florum Fabæ & Fragariæ aqua deftill. Radix Polygonati, Primulæ flores, Solanum lethale. Trinitum, Sefamum, Betula, Sabina, Ulmus, Amygdalus, Ag. Limonium, Camphora.

D

Dentium dolor, v. *Odontalgia*.

Diaphoretica & *Sudorifica*. J. Buxi ligni decoct. & extract. Chamædrys, Chamemelii decoct. aqu. Chelidoni m. decoct. Extract. Cicuræ, rad. Crocus & ejus Extr. Ebulus, Fraxini cortex & lignum *Prevoatio*, Fumaria, Juniperi ligni decoct. & Extract. *Prevoatio*, Laureolæ decoct. eide, Lupuli radices decoctum eide, Milii decoct. eide, Petafidis rad. Pimpinellæ aqua eide, Polygoni exvino decoct. Sambuci baccæ, Saponaria, Tormentillæ rad. Veronica, Ullmaria.

Angelica, Card. bened. China, Contrayerva, Sarapallida, Zedoaria, Scordium, Scorzonera, Calendula, Guaiacum, Saffiras, Camphora, Alexipharmaca fere omnia.

INDEX, &c.

Diarrhoea J. Berberis, Farina Fabarum, Lens, Mulcus, Oxylapathi fem. Phyllitis, Plantago, Polygonum, Sorbus, Virga aurea, Ullmaria, & reliqua fere adftrgentia.

Tormentilla, Nil, Pimpinella fpinofa, Coffe, Macer, Papaver.

Digerentia. J. Corynium, Majorana, Ruta murar. Chamemel. Crocus, Lilium album, Bardana, Scrophularia, Napus, Bëllium, Tacamahac, Ammoniacum, Elemi, Opoponax, Pix.

Difcutientia. J. Rad. Althææ, Curcumæ, Indis, Scyllæ. Fol. Chamemel. Melilot. Verbafc. Flor. Sambuci, Croci. Sem. Cumin. Forpugrac. Lini, Lupin. Gummi Ammoniac. Copal. Opoponax, Sigapenum, Tacamahaca, Galbanum, Myrrha, Bëllium.

Diverfica. J. Abfynthium, Acorus, Adiantum, Agrifolii fummitates, Anonis, Apium, Aquilegia, Alparagus, Barbarea, Bëtonica, Bryonia nigra, Calamintha, Cardui quincque, Cerefolium, Chamædrys, Chamemel. flores, Clchorium, Crocus, Daucus, Eryngii cufculis, radix, Eryfimum, Eupatorium, Avicennæ, Aqua florum Fabæ, Filipendulæ, Fenicula rad. & fem. Fraxini lignum & fem. Geniftæ flores, Baccæ Juniperi, Linaria, Semen Lithospermii, Hederæ terreftis, Hypericum, Kali, Lupulus, Meum, Natfurnum aquat. Perceper, Perilymenium, Pericaria filiquola, Peucedanum, Pulegium, Plantaginis fuccus, Rhabanus ruficatus, Rubia, Rufcus, Salvia agrestis, Saxifraga alba & pratensis, Sifon, Sium, Solani halicacabæ baccæ, Tiliæ cortex & folia, Valeriana, Urtice fem. & racemuli.

Dysenteria J. Berberis, Clematis daphnoides, Cynogloffum, Lamium rubrum, Lens, Unguentum de Lunaria, Mulcus, Pilofella, Plantago, Polygonum, Sophiæ chirurgorum, Tiliæ baccarum pulvis, Verbenæ, Virga aurea, & pleraque adftrgentia.

Papaver, Filipendula, Ciftus, Nymphaea, Faba Egyptiaca, Uva quercina.

Dysuria. J. Daucus, Cineres fpongiole Rofæ caninae, Syrrup mororum Rubi vulgaris. Malva, Hordeum.

E

Emetica. J. Afarum, Atropilicæ radix & fem. Bëtonica rad. Digitalis flores, Ebuli radices, Eonymi baccæ, Eupatorii cannab. radices, Geniftæ fem. Hederæ baccæ, Juli & cortex interior Juglandis, Laureola, Narciffi bulbus, Polygonati baccæ, Sambuci aquat. baccæ auzore *Prevoatio*, Sedi minimi fuccus, Senecionis herba, Spermigule fœmen.

Nicotiana, Gutta Gemoi, Hellebor. alb. Cicuta aquat. Scylla, Cataputa, Cycclamen, Ricinus, Nux vomica, Afarum, Anagysis fortida, Glans unguentaria.

Emmenogoga, v. *Menfa moventia*.

Emollientia. J. Alcea, Artriplex, Beta, Chamamelum, Laphatum, Malva, Mercanalis, Parietaria, Violaria.

Allium, Lilium album, Melilotus, Verbafcum, Gummi & lacrymæ variz, Bëllium.

Epilepfia. J. Cerafa dulcia, Digitalis, Filipendula, Lilium convallium, Pæoniz rad. & fem. Sinapi, Succifiæ, Aqua florum Tiliæ, Valerianæ radices, Vilcus.

Mulcus clavatus & omnia *Cephalica*, Bryonia alba, Hellebor. Paffinaca fylv Bugloffium, Hornium, Rura, Galega, Ninzin.

Eryfpela J.

INDEX

Erythraea.] Lens palustris, Mali fylv. succus, Malva, præcipue hortenſis, Solanum vulgare, Tulſilago, Umbilicus Venens.
Sedum maj. Pomum Amoris, Malva roſea, Secale, Stramonium, Pavate, Sambucus, Camphora.

F.

Febriſ & febriſ ardor.] Acetoſa, Argentina externe, Ceraſa acida, Cichoreum, Dens leonis, Geranium, Lichen, Lujula, Papaver Rhoeas, Portulaca, Roſa canina fructus, Mora Rubi Idæ, Vaccinia, Violaria.

Ternaria.] Aſine in Epithem. Caryophyllata, Centaurium minus, Hypericum, Pentaphyllum, Sinapi in Epithem. ad carpos, Verberna.

Quartana.] Cicuta, Hypericum, Linaria vulg. Oxycanthini viſci pulvis vino albo infulus, Pentaphyllum, Rapum, Sambuci bacce, Sedi minoris fuccus.

Quotidiana.] Lupulus in Epithem.

Febriſ continua.] Endivia, Lactuca, Berberis, Cynogloſſa, Nymphaea, Tamarindus, Aurantia, Limones, Myrtilli, Ribes, Sorbus, Sempervivum, Citria Mala.

Febriſ intermittens.] Myxa pyriformis, Ligna Colubrina, Fraxinus, Contrayerva, Serpentina Virginian, Piper, Cortex Peruvianus, Chamæmelum, Chamædrys, Gentiana, Sinapi, Adianthum vtrum, Bardan. maj. Abſinthium, Imperatoria, Fœniculum, Prunella.

Flatus.] Can ſemen, Mei ſemen, Fœniculi ſem. Radices Ari ficcate, Tanacetum.

Aurant.] Cardamomum, Caryophylli, Cubeb. Macis, Nux Moſchat. Acorus, Galanga, Zinziber, Anethum, Chamæmel. Cuminum, Carum, Zedoaria, Aniſum, Piper Jamaycenſe, Bac Lauri.

Flus albus mulierum.] Filipendula, Flores Lamii albi, Paronychia foliſ rutaceis, Roſa canina, Salvia, Quercus.

Fœniculi ſeu Fontæ ſe.] Hedera, Saponaria. *Fracturae ſeu confolidantia*.] Conſolida majoris & Polygonati radices, Rutus.

Gummi vari, & vulneraria.

G.

Gargaria.] Abſynth. Alliaria, Camphora: *Gargaria ſidæa*.] Folia Aquilegie, Periclymenum, Aqua Fragorum.

Gomorrhoa.] Cichoreum, Cynogloſſum, Dens leonis, Lichen, Millofolium vulg. Nymphaea, Plantago, Polygonum.

Refine, Gummi, & omnia confolidantia. Aparine, Buſia Paſtoris, Abies, Opobalaſum, Santala.

H.

Hemipſyſis.] Argentina, Aſplenium, Bardana major, Peſ cati, Plantagin ſuccus, Urtice ſuccus & corundem aqua ſtill. Vinca perivina.

Hemorrhagia.] Biſtorta, Clematis, daphnoides, Gallium luteum, Geranium ſanguineum, Glaſtum, Gnaphalium, Millofolium, Pentaphyllum vulg. Roſa ſola, Salix, Pulvis baccaum Tiliæ, Urtice, & in genere omnia adſtringentia.

Hemipſyſis & Hemorrhagia.] Omnia confolidantia, Urtica, Pimpinella vulg. Salvia, Brunella, Buſia Paſtor. Hyocyamus, Papaver, Nigellaſtrum, Xylom, Linum.

Hemorrhoides.] Chamædrys, Chelidonium mi-

nus, Cynogloſſa, Fungus Betule, Fungus pulverulentus, Galeopſis fuccus, Filipendula, Linaria, Scrophularia rad. Serratula, Sideritis, Verbaſcum, Vinca perivina, Geniſſa. His tribus malis & reliqua ſere Adſtringentia conveniunt. Becabunga, Anonis, Cacao.

Hepatica.] Abſinthium, Acetoſella, Agrimonia, Alperula, Beonica, Centaurii minoris flores, Cichorium, Fragaria, Fumaria, Lichen, Mentha.

Hernia.] Alchimilla exsiccate pulvis, Conſolida major, Cruciatia, Dentaria, Filix præcipue florida, Geranium columbinum, Herniaria, Lens paluſtris, Lunaria, Nummularia, Perfoliata, Polygonatum, Serratula, Telephium, Valeriana major.

Anonis, & omnia Adſtringentia, Adianthum album.

Herpe.] Chelidonium majus, Gummi Ceraſi & Pruni fylv. Erica, Pilofella.

Hydropi.] Abſinthium, Alnus nigra, Ebulus, Ge-miſſe ſem. & ſummitates, Kali, Linaria, Poly-podium, Pulegium, Ranunculus hederaceus, Rhamnus catharticus, Solanum lignoſum, Soldanella.

Bryonia alba, Ruſcus, Naſturtium, Sambucus, Guaiacum, Semen Fraxini, Aſclepias, Triſol. paluſtr. Ins, Betula, Cynobatos.

Hypnicia.] Narcotica omnia, Unguentum Populeum, Primulæ maj. flores & conſerva corundem.

Hypocritici affectus.] Orobanche, Hellebor. Polypod. Agrimon. Centaur. min. Cort. Aurant. Ammoniac Galban. Ceraſa acida, Cort. Mali Citri.

Hyperici affectus.] Atriplex olida, Daucus, Meum, Parthenium, Pafinaca ſativa tenuiſſima, Pen-cedonium, Phyllitis, Sphondylium, Xyſidis rad. Crocus, Alfa foſſida, Galbanum, Bryonia alba, Matricaria, Ballote, Cardaca, Ruta.

I.

Icterus.] Apium, Aquilegia, Aſparagi rad. Af-perula, Berberis cortex interior, Centaurium minus, Chamædrys, Chelidonium maj. & min. Crocus, Cyani flores, Eryngium, Eupatorium Avicennæ, Fragaria, Fraxini ſemen, Fumaria, Geniſſe ſem. Hedera terreſt. Hypericum, Lens paluſtris, Lichen, Linaria, Marrubium album, Mercurialis ſem. Origanum, Oxyla-pathi rad. Pulegium, Ruſci radices, Solani veſicarii bacce, Solani lignoſi ſeu Dulcamaræ lign. & folia, Thalictrum, Verberna, Urtica.

Rad. Caruncæ, Rubie. Sem. Cannabin. Nil. Muſcus Quercinus, Aquilegia.

Inſerſionia.] Lactuca, Symphytum maj. Cynogloſſa, Papaver, Plantago, Solanum, Nymphaea, Viola, Gummi Arabicum, Sarcocolla, Fragacantha.

Iſchiadici dolor.] Artemiſia, Aſparagi rad. Centaurium min. Conſolida maj. Helenium, Jacobæa, Populus alba, Thlaſpi, Ulmi cortex & quæcumque præterea Arthritici conducunt.

Rad. Bryon. alb. Fœnum Græcum, Ol. Laurinum.

L.

Lac aſſumentia.] Repellenſia & Adſtringentia. Plantago aquatica.

Lac coſſulantia.] Flores Acanthi vulg. Gallium luteum. Acida omnia.

Leſborg.

Affectum & Remediorum.

Leſborg.] *Sternutatoria*, & *Cephalica*, Sinapi, Naſturtium hortenſe.

Lienteria.] Farina Fabarum.

Libroſitica.] *Rad.* Acetoſe *Præcor.* Acori, Cardui ſilicium, Caryophyllata fylv. *Præcor.* Eryngii *Præcor.* Heleni, Filipendula vulgaris, Filices, Peucedani, Pimpinella Saxifrage, Urtica, Phaniſt. Rubi, Rubix, Tragopogi, Rha-phaniſt. Altheæ, ut & radix & ſem. Anonidis, Aparines aqua deſtill. Argentina, Alparagus, Avellana fylv. cortex *Præcor.* Becabunga, Betonica, Braſſicæ, Cardui ſtellati, Cæceſſoli, Chamædrys, Chamæpitys, Naſturtii aquat. Panetarie, Parthenii, Perceper, Perficaria, Pilofella, Pulegi, Quercus, Salicis, Saxifrage albe & pratensis, Silybri, Sium aqua Tanacetu, Thalictri, Veronice, Virge pal. Virge aureæ, Capillares herbe. *Flores* Chamæmel, Conſolide regalis, Erica, Geniſſe ut & ſummitates. *Fructus & Sem.* Bardanæ maj. & min. *Præcor.* Dauci, Irionis, Juniperi, Lithopederi, Oxycanthi, Peucedani, Roſe fylv. Solani haliacabæ, Violæ purpureæ. His adde Gummi Ceraſi, nucleos & oleum c nucleis Ceraſum, & Graminis radices.

Sem. Sophie Chirurgorum, Refina Terebinth. *Aperientia*, *Attenuantia*, & *Andrya*. Urtica, Hedera terreſtris, Fragaria, Ruta, Cicer lativ. Nil, Phalaris, Lacryma Jobi, Avena, Gramen caninum, Gramen Crucis, Perficaria ſilicoſa, Anana, Pinus, Betula, Meſſipi officula, Nuclei Armeniati, Thoe, Lamon, Balaſma Indica, Lignum Nephrificum, Cubebe.

Lochium nimis facus.] *Adſtringentia*, *Conſolidantia*, & *Andrya*. Filipendula radices.

Lus Venereæ.] Lignum Buſi, Saponaria, Scorodonia, Succia.

Guaiacum, China, Sarſaparilla, Santala, Smilax alpera, Bardana maj. Saſſafra, Tamariciſ. *Lumbriſis meſtorum*.] Abſinthium, Allium, Cannabis ſem. aut foliorum ſuccus *Præcor.* Centaurium min. Corallina, Filices ſem. radix, Gramen caninum, Helleboriſter maj. Hypericon, Juniperus Alpina, Marrubium album, Parthenium, Sabina in hoc genere excellit.

Senecionis ſuccus aut decoct. Scordium, Tanacetum, Viſcus. His adde & *Præcoris* Emulæ recentis ſuccum, Petaliſidis radicem, Rutam capriam.

Ageratum vulg. Cæpa, Aloe, Feſtuca Avenacea, Sabina, Fol. & Flor. Mali Perfic. Cort. Aurantiorum, Eleagnus, Cordi ſeu Myrt. Brabant. Ligna Colubrina, Agallochum.

M.

Mania & Melancholia.] Tinctura ſorum Hyperici.

Agrimonia, Fumaria, Meliſſa, Anagallis Maſ, Hellebor. Idou-Moulli.

Mammæarum durities & ruptures.] *Emollientia omnia*. Althea, Cerefolium, Dulcamara, Malva, Menthaſtrum, Farina Fabarum, Senecio, Sium aquat. Solanum vulgare & leſtale.

Maturantia ſeu pur generantia.] Althea, Cæpa, Lilium alb. Malva, Chamæmel. Crocus, Ficus, Fœnugræcum, Hordeum, Linum, Triticum, Colophonia, Elemi, Ladanum, Ligidambra, Maſtiche, Pix, Syrax, Tacamahaca, Thuſ, Terebinthus.

Melancholia.] Fumaria, Pimpinella: *Menſis meſtorum*.] Abſinthium, Acetoſe radix,

Acorus, Alliaria, Apium, Aquilegia, Artemiſia, Arum, Alarum, Alparagi rad. Beonica, Becabunga, Bryonia rad. Calamintha, Cardica, Cæpa, Centaurii n. rad. Chamædrys, Chamæmelum, Chamæpitys, Conyza, Crocus, Daucus, Eryngii rad. Eupatorium Avicennæ, Hedera terreſt. Filicis rad. Graminis rad. Heleni rad. Hypericum, Leucioſi ſem. flores, Matricaria, Meliſſa, Menthaſtrum, Mercurialis, Meum, Naſturtium, Phyllitis, Pimpinella, Periclymenum, Polytrichum, Praſtrum, Pulegium, Ruſcus, Rubia, Salvia agrefiſ, Saponaria, Serpyllum, Tanacetum, Urtice ſem. Præ aliis omnibus Sabina: quoniam & diuretica pleraque funt emmenagoga.

Caryophyllata, Anſitochia, Curcuma, Cardamomum, Cyperus officinar. Schœnanthus, Acorus, Vaynilla, Colſus, Sabina, Myrrha, Sappagum.

Menſis ſiſtentia.] Menthaſtrum, Pimpinella, Plantago, Papaver Rhoeas, Polygonum, Roſa canina flores, Vinca perivina & reliqua ſere Adſtringentia.

Nymphaea, Millofolium, Hyocyamus, Papaver, Acacia, Cinnamonum.

Menſis involutaria.] *Confolidantia omnia*, & *Adſtringentia*: Agrimonie exsiccate pulvis, Plantago.

Menſis venenata.] Ligna Colubrina, Lychnis fylv. flore muſcolo, Opobalaſum, Serpentina Virginiana, Ruta, Albius, *Acetopharmaca*. Rad. Granadilla, ſeu flor. Baſſion, Phyllon Manificum, Scorzonera, Pimpinella vulg. Calamintha, Ballote, Pulſatilla, Anagallis Maſ, Malum Citrium, Cantram, Laurus, Platanus, Roſa.

N.

Narcotica.] Croci flores, Cynogloſſum, Hyocyamus, Lactuca fylv. Lolium, Papaver, Napellus, & alia Aconita: Stramonium, Nucem Moſchat. recent. Odallam, Cocculus Indus, Nux Vomica.

O.

Odontalgia.] Argentina, Chelidonium minus, Clematis daphnoides, Lepidii radices, Primula veris, Parmica, *Andrya* & *Narcotica*: Nicotiana, Quercus, Morus.

Ophthalmitica.] Caryophyllata, Chelidonium maj. Cichorei & Cyani flores, Diplaci aqua, Enula campana, Erica, Euphraſie, Fumaria, Fœniculum, Horminum, Holofteum, Linaria, Lyſimachia ſpicata, Pomorum agreſtium fuccus, Salicis lachryma, Valeriana, Verberna.

Acacia, Anagallis maſ, Ulmus, Camphora, Arbor miſtis, Ebenum, Saxocolla.

Ori & Gingivæ Vitis.] Arca ſeu Fuſſel, Cochlæa, Maſtiche, Herba Britannica, Fagus, Hondir-Alo, Meſpilis, Baluſtia, Caryophyll. Ind. Nux Moſchat, Malabathrum, Rhus, Agallochum.

P.

Paralyſis.] *Cephalica omnia*. Ceraſa dulcia, Erica flores, Leucoum luteum, Lilium convallinum, Primula veris, Sinapi, Viſcus.

Paronychia.] Paronychia vulg. Telephium.

Parus diſſicilis.] Dictamnus, Kali, Crocus, Galbanum, Myrrha.

Q.

[2]

Pedici.

INDEX

Pedali.] Coccus Indus, Staphis agria.
Pistis, v. Alexipharmaca.] Anagallis mas, Arum, Hedera bacca, Herba Paris, Juniperi bacca, Petasites, Ranunculus bulbosus, Scordium, Scorodonia, Thalictrum.
Galaga, Nicotiana, Ruca, Juniperi bac Opo-
 ballamum, Myrrha.
Pistis.] Belli maj. Confolida maj. Crocus, Dens leonis, Glycyrrhiza, Helenium, Linum, Tuffilago, Berula fuccus & reliqua Pneumonia.
Chelidoni. maj. Hedera terrestris, Mufcus pul-
monarius, Papaver, Refina, Balfama, Equi-
setum, Carduus Fullonum, Pulmonaria ma-
culofa, Anagallis mas, Linum, Xylon, Arum,
Acanthus fativus, Palma coccifera angulofa,
Rofa, Alcool Cynosbati, Cacao, Balfama In-
dica.
Pluritis.] Glycyrrhiza, Aqua forum Pruni, Fraxini fem. Linum, Papaver Rhoeas, Scabiosa, Tragopogi rad. Viola, Vifcus, Urtica & pleraque Pneumonia.
Hordeum, pleraque Anodyna.
Pneumonia.] Adiantum album & aureum, Althea, Artemisia, Arum, Calamintha, Crocus, Filipendula, Glycyrrhiza, Hedera terrestris, Helenium, Lichen arborum, Marrubium album, Pes cari, Peucedanum, Pimpinella faxifraga, Pulegium, Pulmonaria, Scabiosa, Tuffilago, Verbalcum album, quod noftrates **Cotus Lungwort**, i. e. Pulmonarium boum, appellant, Veronica, Trichomanes, Urtice femem.
 Allium, Ficus, Amygdalus, Jujuba, Sebesten, Perin-Nirouri, Terebinthus, Bacce Lauri, Opo-
 ballamum.
Purgantia.] Alnus nigra feu Frangula, Aflarum, quamvis hoc nonnum in Anglia spontaneum observaverim, Bryonia alba, Cicutula, Digitalis, Dulcamara, Efula, Eucynurus Theophrasti, Eupatorium Avicennae, Genifta semen & summitates, Juglandis immatura faccharo condite, Oxyacanthae cortex medianus, Pinguicula, Polygonum, Polygonati bacca, Polydorum, Rhamni cathartici bacca, Sambuci & Ebuli fem. cortex, fuccus, Soldanella, Sorbi fylv. feu Aucupariae bacca, Thalictrum, Valerianae radices, Xyridis radices, Kali, Lau-
 roola, Linum catharticum, Tithymali omnes, & liqae praeterea inter Emetica recentissimus.
 Alypum five herba terribilis, Agnicum, Aloes, Caffia, Hederae bac. Pylimum, Colocynthis, Elaterium, Jalapinum, Manna, Scammonium, Sen-
 na, Tanataridus, Gutta Gemon, Euphorbium, Hemodactylus, Gratiola, Ricinus, Rhabarbarum, Eupatorium cannabinum, Cnicus, Valeriana maj. Thapsia, Thymelaea, Siliqua edulis, Colurea vesicaria, Sagapenum, Ammoniacum.
 R.
Racibiti.] *Aperientia,* Chamadrys spuria, Filix praecipue mas & florida, Ruta muraria, Trichomanes.
Repellentia.] Rofa rubra, Plantago, Portulaca, Quercus, Balaustia, Berberis, Galle, Biftorta, Tormentilla, Mefpilus, Prunus fylv. Sorbus, Sumach, & adstringentia ferè omnia; Gum. Arabicum, Sang. Dracon.
Refolventia, v. Aftenuantia, & Emollientia.] Dulcamara, Tacamahaca, Liquidambar.

S.

Sanguinem purgantia.] Fumaria, Nasturtium aquaticum, Urtice tunones.
Scabiei.] Lappathi rad. & aqua still. Charadrys, Conyza, Fumaria, Lichen, Organum, Scabiosa, Scrophularia, Veronica.
 Aristolochia, Enula Campana, Nicotiana, Camphora, Nasturtium Indicum, Pix, Cedrus, Larix, Juniperus, Sabina, Alnus nigr. baccif.
Scorbutus.] Abies, Aceris lachryma, Becabunga, Betula lachryma, Radices Ari ficatae, Centaurium minus, Chamæmorus, Chelidonium minus, Cochlearia, Fumaria, Nasturtium aquaticum, Nummularia, Oxylapathi radix, Rhanphorus rusticanus, Pifa viridia, Rapa cruda & cocta, Mora Rubi vulgaris & Idæi, Scorodonia, Sorbus fylv. Soldanella.
 Cortex Winterani, Trifolium Palustre, Vaccinia nigra, Malum Aurantium, Vernicularis, Xylobatus, Sinapis, Refine Pini, Aquilegia, Adiantum album, Herba Britannica, Acetofa, Carduus Benedictus, Bractica, Pifa viridia.
Scrophule.] Aparine, Bardana minor, Bellidis minoris radices, Chamadrys, Clematis daphnoides, Cynoglossae radices, Digitalis, Genifta, Lamium album, Malus fylv. Paronychia folius rutaceus, Perfoliata, Scrophularia, Umbilicus Veneris, Xyridis rad.
 Bryonia alba, Chamæmelum, Carduus Fullonum, Chamadrys, Marrubium album, Lamium album, Chelidonium min. Cupressus.
Scrotonia.] Abrotanum, Abundinum, Acacia, Agnema, Aquilegia, Aristolochia, Artemisia, Betonica, Bursa pastoris, Calamintha Cardiac, Chamæpit. Diatamnus, Equisetum, Erythimum, Filipendula, Hypericum, Majorana, Mentha, Millefol. Myrrus, Quercus, Rhus, Ronifarin. Sabina, Salvia, Satureia, Scordium, Seryphyllum, Thymus, Ulmaria, Abies, Pinafter, Tamariscus, Salafra, Mufci vari, Cupressus, Juniperus, Laurus, Guaiacum, Santalum, Bdellium, Sang. Dracon. Sarcocoll. Benzoin, Caranna, Colophonina, Ladanium, Myrrha, Syrax, Tacamahaca, Thus, Maltich.
Singulus.] Daucus, Mentha, Papaver, Ane-
 thum.
Splenetica.] Ceterach, Cicutula, Fraxini fem. cortex & lignum, Genifta, Orobancha, Polydorum.
Stomachica.] Ptarmica, Saponaria, Sinapi, Thalapsoes fem.
 Sem. Nigell. Hellebor. Nicotian. Lilium convall. Horminum, Alliaria, Curcuma.
Stranguria.] Confolida maj. flores, Daucus, Linaria, Populus alba, Rulci rad. Sonchus.
 Flor. Chamæmel, fem. Dauri, bac. Juniper. Lauri, Terebinthina, Althea.
Struma, v. Scrophule.
Suffufio.] Foeniculum.

T.

Tabei, v. Pteridif.] Anagallis, Dens leonis, Eryngium, Marrubium album, Parietaria, Pimpinella, Tragopogi radix.
 Chelidonium maj.
Tinctoria.] Alni cortex, Genifta tinctoria, Gladium, Lichen petreus, Luteola, Rubia radix, Curcuma, Anchusa, Anil, Galiz, Natæ, Ligna varia,

Affectuum & Remedium.

varia, Brasil. rubrum, Logwood, Fustick, Candell, Orellana.
Termina.] *Anodyna & Narcotica:* Meum, Seryphyllum, Tanacetum, Trifolii prat. purp. flores, Verbena.
Tumores & Inflammationes.] *Anodyna, Emollientia, Difcussoria, Repellentia,* vel *Maturantia* pro re nata: Cerefolium, Oleum Chamæmelinum, Cicutula, Cynoglossa, Fagi folia, Galeopsis fuccus, Lamium, Oleum Lini, Malva, Orchidum rad. Parietaria, Rapum, Selinum Sii foliis, Sphondylii rad. Urtica.
Tuffis, v. Pneumonia.] Enula campana, Erythimum, Daucus, Glycyrrhiza, Bacce Juniperi, Linum, Marrubium album, Parietaria, Pecclymenum, Petasites, Peucedanum, Scabiosa, Tragopogi radix, Tuffilago, Verbena, Violaria, Urtica radix & semen, Castaneorum farina.
 Decoctum pectorale, Papaver, Rapum, Mufa, Avellana, Amygdalus, Siliqua edulis, Bdellium, Benzoin.
Tuffis corvulcus five Catarrhus ferinus.] *Antispasmodica omnia:* Mufcus pyxidatus, Succus Pulegii, Organum.
 Mufcus Querius, Agallochum, Cubebe, Opo-
 ballamum, Balfam. Peru.
 V.

Varia & Morbilia.] *Ad praecavendum, v. Alexipharmaca, ad expellendum* Aquilegia, Crocus, Kapi semen.
Venerem stimulantia.] Asparagus, Avellana, Castanea, Crocus, Eryngium, Eruca, Dauri fem. Foeniculum virens, Cannabis, Fabe, Orchideae omnes, Opiata quaecunque, Paffinaca latifolia, Horminum, Mentha virens, Nasturtium, Ononis, Perfonate rad. Rapi fem. Sinapi, Apium dulce, quod *Seleri* dicunt.
Ventriculum roborantia seu Stomachica.] *Aromaticia, Amara:* Abinthium, Acorus, Acetofa, Agrestis, Berberis, Caryophyllata *Præpar.* Cerafa acida, Fraga, Mentastrum, Calamintha, Prunella, Sorba, Ranunculus.
 Zingiber, Galanga, Contrayerva, Cinnamomum, Salafra, The, Cort. Mali Citrii, & Auranti, Zedoaria, Piper, Xochoxochitl, Caryophyll. Aromat. Nux Moschat.
Verruca.] Mercutialis, fuccus in foraminibus Po-

puli collectus, Lac Tichymalorum, praecipue Heliofcopti, Diplacus, Galeopsis fuccus.
 Sedium maj. Heliofcoptium maj. Bractica.
Vertigo.] *Cephalica omnia:* Primula veris, Aqua forum Tilia, Vifcus Chærophyllyl, Sinapis.
Ulcera.] Caprifolium, Negundo, Ligustrum, Lycium, Mandiboca, Opo ballamum, Myrrha.
Ulcera cancrifia.] *Detergentia, Anodyna, Siccatia:* Elatere, Gallium, Laureole pulvis.
 Heliofcoptium, Solanum, Symphytum maj. Ladanium, Scheenanthus.
Vomitivis, v. Emetica.
Vomitum fterentia.] *Hypnotica:* Sal Abfinthii, Menthe aqua stillat. Polygonum, Rubus Idæus, Vaccinia.
Urtica arbor vel acrimonia.] *Sem. & frigida, Emollientia, Anodyna, Emollientia, & Incassantia:* Castaneorum emulio, Malva, Glycyrrhiza, Portulaca, quamvis ad acrimoniam urinae mitigandam nihil conducibilis fit quam Lac recens copiose ingestum, aut Lactis defectu Serum vel Cerevita tenuis, nihil enim aliud requiri videtur, quam ut Sanguis sero exhaustus leni aliquo liquore affatim diluatur.
Urtica arbor, v. Adstringent. & Confolidant.
Uteri praecidia.] *Adstringentia & Videraria.*
Valeriana, seu Confolidantia.] Agnemonia, Alchimilla, Anagallis, Androsæmum, Argemone, Artemisia, Bellis major & minor, Betonica, Bonus Henricus, Bugula, Centaurium, Ceterach, Chamadrys, Cicutula, Confolida maj. Cruciatula, Cynoglossum, Equisetum, Eupatorium Avicennae, Foeniculum, Geranium, Gladium, Hedera terrestris, Herniaria, Hypericum, Jacobaea, Lamium, Lilium convallium, Lunaria minor, Melilotus, Millefolium, Nummularia, Ophioglossum, Panax coloni, Parietaria, Penaphyllum, Perfoliata, Pericaria, Peucedanum, Pileofella, Pimpinella, Pinguicula, Plantago, Polygonatum, Polygonum, Prunella, Rubia, Salvia agrestis, Sanicula, Scordium, Serratula, Sophia Chirurgorum, Succifia, Tanacetum, Telephium, Tormentilla, Valeriana, Verbena, Virga aurea, Veronica utraq; Balfamina mas, Delphinium, Ulmaria, Nux myrrificata, Refine & Lacrymae variz, Clematis Daphnoides, Pyrola, Quercus, Pix, Alnus vulg. Cada Pilava, Ol, Olivarium, Opo-
 ballamum, & Balfama Americana, Sarcocolla, Elemu.

[43]

NOMEN.

NOMENCLATOR BOTANICUS,

Anglo - Latinus.

A.
THE *Acheite-tree*, or *white Poplar*, Populus alba.
Adders-tongue, Ophioglossum.
Adonis flower, or *Pleasant eye*, Flos Adonis, Ranunculus.
Agaric, Agaricum, five Fungus Larici.
Agrimony, Agrimonia.
The Alder-tree, Alnus.
Alexanders, Hippocistis.
Alkanet, Anchusa.
The Almond-tree, Amygdalus.
Alors, Aloe.
Wood of Aloes, Xylae, Agallochum.
Anemone, or *Wind flower*: Anemone.
Angelica, Latine pariter Angelica.
Anise, Anisum.
The Apple-tree, Malus.
Apples of Love, Pomum Amoris.
Mad Apple, Mala infana.
The Apricot-tree, Malus Armeniaca.
Archangel, or *Dead Nettle*, Lamium, Galeopsis.
Aster, or *Faulch*, Areca, Palmæ species.
Arach, or *Orrach*, Arisæra.
Arrow-head, Sagittaria.
Armar, Perficaria acris, Hydropiper.
Artichoke, Cinar, Scolymus.
Arbacia, Alarum.
The Ash-tree, Fraxinus.
The Aspen-tree, Populus tremula seu Libya.
Asphodel, Asphodelus.
Awens, or *Herb Bennet*, Caryophyllata.

B.
The Balsam-tree, Balsamum.
Balsam-apple, Balsamina.
The Bamboo cane, Bambou, Arundinis species.
The Barberry, or *Pippinidge-bush*, Berberis.
Barley, Hordeum.
Barrenwort, Epimedium.
Basil, Ocimum.
Wild Basil, Acinos, Ocimum sylvestre, Clinopodium.
Basil, Melissa & Melissophyllum.
The Bay-tree, Laurus.
The Bead-tree, Azedarach.
The white Bean-tree, Sorbus Alpina, Aria Theophrasti.
A Bean, Faba.
Bean-tree, Anagyris, Laburnum.
Binding Bean-tree, or *Gum-Arabick tree*, Acacia.
Beans, Fava.
Beans-herb, or *Brankasme*, Acanthus, Branca urina.
Beards-car, Auricula urfi.
Beards-foot, Helleborus niger hortensis.
The Beech-tree, Fagus.
Bet, Beta.
Bell flower, Campanula.
The Benjamin-tree, Benzoin.
Betle, Betula.
Betony, Betonica.
Bilberry, or *Whortle-berry*, Vaccinium, vicia Idea.
Bindweed, Convolvulus, Simula levis.

The Birch-tree, Betula.
Birds-foot, Ornithopodium.
Birds-nest, or *abortive Orchis*, Nidus avis, Saryrion abortivum.
Birchwort, Anilochia.
Bishops-weed, Ammi.
Bistort, or *Snake-root*, Bistorta.
The Bladder-Put-tree, Staphylocodendron, Nuxvehicaria.
Blite, Blitum.
Blood-wort, Lapathum sanguineum, Draco herba.
Blue bottle, Cyanus.
The Bonana-tree, Bananiera.
Borage, Borago.
The Bor-tree, Buxus.
The Stone Bramble, or *Rasp*, Chamærubus laxilis.
The Bramble, or *Blackberry-bush*, Rubus sylvestris.
Braffle-wood, Brastia arbor.
Broomlime, Anagallis aquatica, Becabunga.
Broom, Genista.
Broomrape, Orobanche.
Butcher's-broom, or *Knee-billy*, Ruscus, Brufcus, Oxymyrrine.
Spanish-broom, Genista Hispanica.
Broom, Bryonia.
Butcher's-weed, or *Heart-wort*, Tordylium, Scilla, Cuscuta.
Buck-thorn, Rhamnus.
Bugle, Bugula, Confolida media.
Bugloss, Buglossum.
Viper's Bugloss, Echium.
Burdock, Lappa, Perfonata, Bardana major.
Burnet, Pimpinella.
Burnt, Sparganium.
Butter-burr, or *Pestilent-wort*, Petasites.
Butter-wort, Pinguicula.

C.
Cabbage, Brassica capitata.
Cabbage-tree, or *Palm-tree-Royal*, Palma nobilis.
The Cacao, or *Cocoa-tree*, Cacao.
The Calabash-tree, Higuero Oviedo.
Calamint, Calamintia.
Water Caltrops, Tribulus aquaticus.
Calves-head, or *Snake-dragon*, Antirrhinum.
Camels-hap, or *sweet smelling Rush*, Scheenanthos.
Camomile, Chamæmelum.
The Camphire-tree, Arbor Camphorifera.
Camponis, Lychnis.
Canary-grass, Phalaris.
Capers, Capparis.
Caraduaies, Carum.
Cardamoms, Cardamomum.
The Carline-thistle, Carlina.
The Carob-tree, Siliqua arbor, Ceracia.
Carrot, Pastinaca tenuifolia.
Cassia, Cassia fistula.
Cassidney, or *French Lavender*, Stoechas Arabica.
The Cassia, or *Cajun-tree*, Acajou, Anacardium.
Catchfly, Mulcapula, Lychnis viscaria.
Caterpillars, Scorpoides.

NOMENCLATOR BOTANICUS.

Cats-tail, or *Red-Mace*, Typha.
The Cedar-tree, Cedrus.
Celandine, Chelidonium.
Centory, Centaurium.
Charlock, or *Wild Mustard*, Rapistrum.
The Chast-tree, Agnus castus, Virex.
The Cherry-tree, Cerasus.
Winter Cherry, Solanum halicacabum, Alkekengi.
Cherbul, Chærophyllum, Cerefolium.
The Chestnut-tree, Castanea.
Chick-weed, Alina.
China-root, China radix.
Chiches, or *Chick-pea*, Cicer sativum.
Herb-Christopher, Chritophoniana, Aconitum racemolium.
Christ's Thorn, Paliurus.
Cicely, or *Sweet Chervil*, Myrrhis.
The Cinamon-tree, Arbor Cannellifera.
Cinamon, Cinnamonum.
Cinquefoil, Pentaphyllum, Quinquifolium.
The Citron-tree, Malus medica, Citra.
Citrus, Schenoprasion.
Clary, Horminum.
Clauert, Medica species.
Clau-berries, Chamemorus.
Clau-grass, Trifolium purpureum majus pratense.
Cloves, Caryophyllus aromaticus.
Corkle, Pleuromelanthium, Lychnis segetum.
Corks-comb, or *Rattle*, Pedicularis, Cista galli.
The Coco, or *Coker-Nut-tree*, Palma coccifera, seu Tenga.
Coffee, Caova, Coffee Frutex, seu Bon vel Ban Arbor.
Colchwort, Brassica.
Colly-flower, Brassica florida.
Colts-foot, Tuffilago.
Strange Colts-foot, Cacalia.
Columbines, Aquilegia.
Comfrey, Symphytum, Confolida major.
Saracens Confound, Solidago Saracenicæ, Virge aureæ species.
Coral, Corallium.
Coralline, Corallina.
The Cox-tree, Suber.
Coriander, Corianderum.
Corn-flag, Gladiolus.
The Cornel-tree, or *Cornelian Cherry*, Cornus mas.
The Cornel-tree, Gossipium, Xylon.
Coupage, vulgo *Cowitch*, Phaleolus Zurratenis siliqua hirsuta.
Cow-hips, Verbasculum, Paralyfis.
Crane's-bill, Geranium.
The bearded Creeper, Crupina.
Cresses, Nasturtium.
Cross-wort, or *Mugweed*, Crucata.
Crowfoot, or *Butter-Cups*, Ranunculus.
Campion Imperial, Corona Imperialis.
Crow-silk, or *hairy River-weed*, Coniferva Plinii.
Cubebs, Cubeba.
Cuckoo-pint, or *Wake-robin*, Arum.
Cucumbers, Cucumis.
Cumbed, Gnaphalium.
Cumin, Cuminum.
The Currant-bush, Ribes.
Currans, Vicia Cornithace.
The Custard-apple, Arctia species.
Cyperus, Latine etiam Cyperus.
The Cyperus-tree, Cyperus.

D.
Daffodil, Narcissus.
Daife, Bellis, Confolida minor.
Dandelion, Dens leonis.
Darnel, Lolium.
The Date-tree, Palma dactylifera.
Devils-bit, Succia, Morus Diaboli.
Dill, Anethum.
Dittander, or *Pepper-wort*, Lepidium, Piperites.
Dittany, Dictamnus.
Bulward Dittany, or *Fraxinel*, Fraxinella.
Dock, Lapathum.
Dodder, Cuscuta.
Dogs-bane, Apocynum.
The Dog-berry, or *Gaster-tree*, Cornus femina.
Dogs-fomes, Cynolorchis.
Dragons, Dracontium.
The Dragon-tree, Draco arbor.
Drop-wort, Filipendula, Oenanthe.
Durks-meat, Lenticula palustris.
Dutroy, Scramonij seu Daturæ Indici species.

E.
Earth-put, or *Kepper-Nut*, Bulbocastanum, Nicula terrestris.
Pesto-Earth-put, Chamebalanus.
Ebony, Ebenus.
The Eglantine, or *Sweet-briar-bush*, Eglanteria.
Rosa folis odorata.
The Elder-tree, Sambucus.
Elerampant, Helenium, Enula campana.
The Elm-tree, Ulmus.
Endive, Endivia.
Eringo, or *Sea-Holly*, Eryngium.
Erichalottes, or *Scallions*, Cepa Alcalonica.
Euphorbium, Schadida-Calli, Tichymali species.
Eye-bright, Euphrasia.

F.
Fennel, Foeniculum.
Fennel-flower, Nigella.
Fennel-giant, Ferula.
Hog-fennel, Sulphur-wort, or *Harefong*, Peucedanum.
Scorbing-fennel, Thapsia.
Fenugreek, Fenum Græcum.
Fern, or *Braken*, Filix.
Feverfew, Matricaria, Parnhenium.
The Figg-tree, Ficus.
Figwort, or *Broom-wort*, Scrophularia.
The Filbert-tree, Nux avellana, Corylus sativa.
The Filix-tree, Abies.
The Filix-tree, or *Pistacho*, Pistacia.
The fives, *Smoking-flag*, Acorus, Calamus aromaticus.
Flax, Linum.
Fleabane, Conyza.
Flea-wort, Pylidium.
Fir-tree, Sophia Chirurgorum, Nasturtij species.
Flower-de-luce, Iris.
Flower-gentle, Amarantus.
Fluellin, or *Speed-well*, Elatine.
For-globe, Digitalis.
For-tail-grass, Alopecurus, Gramen alopecuroides.
Frankincense, Thus, Olibanum.
Herb Frankincense, Libanotis.
Fraxel, Fraxinus.
Fritillary, Fritillaria, Meleagris.

fumitory,

NOMENCLATOR

Fumitory, Fumaria.
Furze, *Winn or Gorse*. Genista spinosa.
Fustick-wood, Lignum Americanum flavum.

G.

Garlick, Allium.
Gentian, or *Feltwort*, Gentiana.
Germander, Chamædrys.
Tree-Germander, Teucrium.
Water-Germander, Scordium.
Ginger, Zinziber.
Glabdum, Xyris, Spatula ferida, Iridis speciosa.
Glafe-wort, or *Saltwort*, Kali, Salicornia.
Goats-head, Tragopogon.
Goats-rue, Galega.
The Goats-tree, Guayava, Pera.
Golden-rod, Virga aurea.
Gold of Pleasure, Myagrum.
The Goule-herry-bush, Grossularia.
Goule-grafs, or *Cleavers*, Aparine.
Gourd, Cucurbita.
Only Purging Chain, Sesamum.
Grafs, Gramen.
Green-werd, or *Wood-waxen*, Genistella tinctoria.
Gromel, or *Gromwel*, Lithospermum.
Ground-pine, Chamaepitys.
Guanabel, Senecio, Engarum.
Guaiacum, Guaiacum.
Gum, Gummi.

H.

Hares-ear, Bupleurum, Auricula Leporis.
Hares-foot, Lagopus.
Harts-tongue, Lingua Cervina, Phyllitis.
Hartwort, Seleni.
Hathweed, Hieracium.
The Hazel-thorn, or *White thorn*, Oxyacantha.
The Hazel-nut-tree, Corylus fylvestris.
Heath, Erica.
Hedge-hogs, Medica echinata.
Hellebore, Helleborus.
Hemlock, Cicuta.
Hemp, Cannabis.
Henthane, Hyoscyamus.
Henthit, Morus Gallina.
Herb-terrible, Alcyon montis Ceti.
Hollyhocks, Malva hortensis.
Holly, Agrifolium, five Aquifolium.
Honey-luckie, Caprifolium, Periclymenum.
Honey-wort, Cerinthæ.
Hops, Lupulus.
Hore-hound, Marrubium.
Base Hore-hound, Stachys.
The Hornbeam-tree, Carpinus, Betulus, Ostrya.
Horse-tail, Equisetum, Hippuris.
Horse-tongue, Hippoglossum, Bilingua.
Hounds-tongue, Cynoglossum.
Houtle-leaf, Sedum.
The Humble-plant, Herba mimola, seu humilis vulgo dicta.
Hyacinth, or *Harebell*, Hyacinthus.
Hyssop, Hyssopus.

I.

The Jack-tree, Jaca.
Jack by the hedge, *Sauce alone*, Alliaria.
Jalap, Jalapium.
Jellamin, Jalminum, Gellenium.
The Jelluts-tree, Arbor Peruviana, five febrifuga, Quinquina.
Jirbs-ear, Auricula Jude, five Fungus Sambucinus.

Indigo, Anil, five Nil.
Jon-trars, Lachryma Jobi.
S. Johns-wort, Hypericon.
Jon-wort, Sideritis.
Judas-tree, Arbor Jude.
The Juniper-tree, Ziziphus, five Jujuba.
Julp-flower, or *Carnation*, Caryophyllus.
Juniper, Juniperus.
Jute, Hedera corymbifera.
Ground-Jute, Gill go by the Ground, Ale-hoof or Tun-hoof, Hedera teretifris.

K.

Kidney or *French-Beans*, Phacelus.
Knapweed, Jacea.
Knot-grafs, Polygonum, Centinodia.

L.

Ladies-Bedstraw, or *Rennet wort*, Gallium luteum.
Ladies-Solmer, Clematis species.
Ladies-Santle, Alchimilla.
Ladies-Slipper, Calceolus Mariae, Helleborines species.
Ladies-Smock, or *Cuckoo-flower*, Cardamine.
Lamb's-Ettuce, or *Corn-Sallet*, Lactuca agnina, Valerianella.
The Larch-tree, Larix.
Larks-hur, Delphinium, Consolida regalis.
Laserwort, Lasiopitium.
Lavender, Lavendula.
Lavender-Cotton, Chamæcaryillus, Abrotanum fœmina.
Sea-Lavender, Limonium.
The Laurel-tree, or *Cherry-Bay*, Laurocerasus.
Laudwort, Dentellaria, Plumbago Plinii.
Leeks, Porrum.
The Lemon-tree, Malus Limonia.
Leutis, Lens.
Leopards-bane, Doronicum.
Lettuce, Lactuca.
The Lilly, Lilium.
The Lime or *Linden-tree*, Tilia.
Liquorice, Glycyrrhiza.
Liverwort, Lichen, Hepatica.
The Locust-tree, Jetaiba, seu Lobus ex Wingandecaw.
Loose-strife, or *Willow-herb*, Lyfimachia.
Lotre-trefoil, Lotus Herba.
Lobage, Levisticum.
Lungwort, Pulmonaria.
Lupines, Lupinus.

M.

Mace, Macis.
The Macadam-tree, Uruco, Bixa, Orellana, Achiod.
Madder, Rubia cinctorum, Erythrodanum.
Madwort, Alyflum.
Maiden-hair, Adiantum nigrum, Capillus Veneris.
English black Maiden-hair, Trichomanes.
Maise, or *Indian-Wheat*, Frumentum Indicum.
Mallocks, Malva.
Marsh-Mallocks, Althæa, Ilicus.
Vervain Mallocks, Alcea.
The Marchinello-tree, Araticu species.
Manzanilla, Mandragora.
The Mangrove-tree, Mangas.
The Mangrove-tree, Mangle.
The Maple-tree, Acer.
Marigold, Calendula, Caltha.

Corn.

BOTANICUS.

Corn-Marigold, Chrysanthemum.
Marjoram, Majorana.
Marbel of Peru, Mirabilis Peruviana.
Master-wort, Imperatoria, Afrania.
Herb Masterick, or *Mallick-Thyme*, Marum.
The Matstick-tree, Lentiscus.
Mat-wort, Gramen sparteum.
Maublin, or *Maudlin-Tanffe*, Ageratum, Bal-lamita fœmina.
May-werd, Cotula.
Medow-Saffron, Colchicum.
Medow-sweet, Ulmaria, Regina Prati.
Melick, or *Snail-trefoil*, Medica.
The Medlar-tree, Mespilus.
Melilot, Melilotus.
Melon, Melo.
Melon-Chistle, Echinomelocactos.
Mercury, Mercurialis.
Milfoil, or *Tarrow*, Millefolium.
Milk-wort, Polygala.
Millet, or *Groat*, Milium.
Mint, Mentha.
Herb-Mint, Mentastrum.
Mistle, Viscus.
Moly, Moly, Allii Genus.
Money-wort, Nummularia.
Mons-hood, Nepellus.
Moon-wort, Lunaria.
Moss, Muscus.
Mother-wort, Cardia.
Mouth-mullein, Blattaria.
Mouth-eat, Pilosella, Auricula muris.
Mouth-tail, Myofuros, Cauda Maris.
Mug-wort, Artemisia.
The Mulsberry-tree, Morus.
Mules-Fern, Hemionitis.
Mullein, or *High-taper*, Verbascum.
Mushroom, or *Toad-stool*, Fungus.
Mustard, Sinapi.
Arabian Mustard, Draba.
Tower Mustard, Turritis.
Myrobalans, Myrobalanus.
Myrrh, Myrrha.
Myrtle-tree, Myrtus.

N.

Nabel-wort, or *Wall penny-wort*, Coryledon, Umbilicus Veneris.
Napew, Napus.
The Nectarine-tree, Nucipersica.
Nettle, Urtica.
The Nettle tree, Lotus arbor.
Nipple-wort, Lamplana.
Nut, Nux.
Nutting, Nux molicata.

O.

The Oak-tree, Quercus.
The Old-Oak, Ilex.
The Scarlet-Oak, Ilex coccifera.
Oats, Avena.
The Olive-tree, Oliva.
The Wild-Olive, Oleaster.
One-leaf, Monophyllum.
Onions, Cepa.
The Orange-tree, Malus Aurantia.
Orchis, Orchis, seu Saryzon.
Orpine, or *Live-long*, Tephelium, Crassula.
The Oser, Salix aquatica.
Ort-eye, Bupththalmum.

P.

Palma Christi, Ricinus.
The Palm tree, Palma.
Panick, Panicum.
The Papa-tree, Papaia, Mamoeira.
The Paper reed, Papyrus Nilotica.
Herb Paris, True-love, or One-berry, Herba Paris.
Parley, Apium hortensis, Petrocolum.
Parley, Caulalis.
Parley-plant, Percepie.
Parley, Paltinaca latifolia, Staphylinus, Elaphobolus.
Cow-Parley, Sphondylium.
Parley-flower, Pulsatilla.
Parley-flower, or *Maracoki*, Granadilla, flos Radionis.
The Peach-tree, Malus Persica.
The Pear-tree, Pyrus.
The Prickly Pear-tree, Opuntia, seu Fic Indica.
Pease, Pium.
Peonny, Pœonia.
Pellitory of Spain, Pyrethrum.
Pellitory of the Wall, Parietaria.
Penny-royal, or *Pudding-Grafs*, Pulegium.
Pepier, Piper.
Gummy Pepper, or *All-spice*, Caryophyllus fructu rotundo.
Petuniale, Vinca peruviana, Clematis Daphnoides.
Peters-wort, Ascyrum.
The Phynick nut, Ricini species Americana.
Spanish Pick tooth, Vifnaga, Gingidium.
Pimpernel, Anagallis.
The Pine-tree, Pinus.
The Pine-Apple, Anana.
Ground-Pine, Chamaepitys.
Pink, or *Carnation*, Caryophyllus.
The Pipe-tree, or *Lilack*, Syringa.
The Pitch-tree, Picpa, i. e. Abies mas.
The Plane-tree, Platanus.
Plantain, Plantago.
The Plantain-tree, Mula arbor.
The Plum-tree, Prunus.
Polep mountain, Polium.
Polyppy, Polypodium.
The Pomegranate-tree, Malus Punica.
Pond-werd, Potamogeton.
The Poplar-tree, Populus.
Poppy, Papaver.
Rough headed Baffard-Poppy, Argemone.
Potato's, Battacas.
The Prickly Pear-tree, Opuntia, seu Ficus Indica.
Primrose, Primula veris, Verbaſculum.
Tree-Primrose, Lyfimachia Virginiana.
Prick, or *Prickprun*, Ligustrum.
Prick, or *Prickprun*, Phyllira.
Ever-green Prick, Alternans.
Pulse, Legumen.
Pumpion, Pepo.
Purflane, Portulaca.

Q.

Quince-tree, Malus Cydonia.

R.

Radish, Raphanus.
Herb-Radish, Raphanus rusticanus, Armoracia.
Ragwort, Seggum or S. James-wort, Jacobaea.
Ranpions, Ranunculus, Rapuntium.
Ranpions.

NOMENCLATOR

Hamfons, Allium ursinum.
The Half-bercy-bush, Rubus Idaeus.
Harro, Arundo.
Harro, or *Camcock*, Anonis.
Hic, Oriza.
Hic, Scutella.
Hicket, Eruca.
Hole, Rola.
The Dogs-hole, Wild-Brier or Hep, Rosa sylvestris inodora, Cynosbatus, Cynorhodos.
Hole, Cultus.
Hole, or *Roleroot*, Rhodia radix, Telephium speciosum.
Hole, or *Oleander*, Nerium, Oleander.
Hole, or *Jericho*, Rosa Hieracuntina.
Hole, Rosmarinus.
Hole, Ros folis.
Hole, Rhabarbarum.
Hole, Ruta.
Meadow-Hole, Thalictrum.
Hole, or *Alfced*, Herniaria Polygoni species.
Hole, Juncus.

S.

Saffron, Crocus.
Sage, Salvia.
Sage, or *Jerusalem*, Pulmonaria maculosa.
Sage, or *Medice* species.
Sallito, Salix latifolia.
Sampshire, Crithmum seu Feniculum maritimum.
Sanicle, Sanicula, Diapentia.
Sarcaparilla, Sallaparilla.
The Sallafas-tree, Sallafas arbor.
Sattin, or *bonesty*, Viola lunaria five Bulbonach.
Satyrion, O-chis.
Savine, Sabina.
Saunders, Santalum, Ligni species.
Savoury, Satureia.
Saw-woot, Serrula.
Saxifrage, Saxifraga.
Scabious, Scabiosa.
Scammom, Scammonia Syriaca.
Scurvy-grass, Cochlearia.
The Sebesten Plant, Myxa, Sebesten.
Self-heal, Brunella seu Prunella.
Sena, Sena Alexandrina.
Balfard Sena, Colutea.
Sengreen, or *Hou-leek*, Sedum, Sempervivum.
The Sensitive-Plant, Herba viva, Elchynomene.
Sermountain, Siler montanum.
The Serbire, or *Sorb-tree*, Sorbus.
Shepherd's needle, Scandix, Peecten Veneris.
Shepherd's purple, Bursa Pastoris.
The Silver-bush, Barba Jovis.
Silver-woot, or *wild Tanja*, Argentina, Potentilla.
Silver-woot, Siforum.
The Silver-tree or *Black-born*, Prunus sylvestris.
Smallage, Paludarium, Apium palustre, Elceolium.
Smeadow, Parmica.
Solomon's Seal, Polygonatum, Sigillum Solomonis.
The Sone-tree, Saponaria arbor.
Sopelwoot, Saponaria.
Sotrel, Acetola.
Sotthern-woot, Abrotanum mas.

Sotthead, Cyclamen.
The Sotter-top, Araticu species.
Sot-fennel, or *Sulphur-woot*, Peucedanum.
Sot-thistle, or *Hares-Lettice*, Sonchus.
Sparagus, or *Sperage*, corrupte *Sparrowgrass*, Alparagus.
Spleit, Zea, Spelta.
Spleit-woot, Phalangium.
Sprig, or *den or Band-money*, Meum.
Spinache, Spinachia.
The Spindle-tree or *Prickwood*, Euonymus.
Splein woot, Asplenium, Scolopendria, Ceterach.
Sprunge, Spongia.
Spruce, Tithymalus.
Spruce, Spermula.
Squills, or *Sea Onion*, Scilla.
Star, or *Bethlehem*, Ornithogalum.
Star-woot, After.
Star-woot, Tripolum.
Stades-acre, or *Loufwort*, Staphis agria.
Stock-gilliflowet, Leucoum incanum.
Stomach, Sedum minus, Illecebra minor.
The Stogart-tree, Syrax Arbor.
Strawberry, Fragaria.
The Strawberry-tree, Arbutus.
Succop, Cichoreum.
Gum Succop, Chondrilla.
The Sugar-Cane, Arundo Saccharifera.
Sumach, Rhus.
Sun-bet, Ros folis.
Sun-flower, Flos solis.
Swallow-woot, Asclepias.
Syramoze-tree, Sycamoros.

T.

The Caligot-tree, Coddia-Panna, Palmæ species.
Tamarinds, Tamarindus.
The Tamarisk-tree, Myrica, Tamariscus.
Tanise, Tanacetum.
Tares, or *Vetcher*, Vicia.
Tarragon, Draco herba, Dracunculus hortensis.
The Tea or *Tea-Plant*, The Sinensium, The Japonensibus.
Trafel, Diplacus, Carduus Fullonum.
Tent-woot, or *Wall-Rut*, Adiantum album, Ruta muraria.
Thistle, Carduus.
Thistle, Cereus.
Melon-Thistle, Echinomelocactus.
Thorn-Apple, Stramonium.
Thorn-woot, Perfoliata.
Throat-woot, or *Canterbury Bell*, Trachelium.
Thyme, Thymus.
Thorn-flare, Linaria.
Tobacco, Tabacum, Nicotiana.
The Tobby-tree, Mamay arbor.
Tooth-woot, Dentaria.
Tormentil, Tormentilla.
Traveller's Joy, Viorna, Clematidis species.
Tragacanth, Tragacantha.
Tree of Life, Thyia Theophrasti, Arbor vite five Paradisiaca vulgo dicta.
Trefoil, Trifolium.
Shrub-Trefoil, Cytisus.
Tuberoze, Hyacinthus Peruvianus.
Tulip, Tulipo.
The Tulip-tree, Arbor Tulipifera.
Turnerich, Carcuna.
Turnep, Rapum.

Turnsole,

BOTANICUS.

Turnsole, or *Heliotrope*, Heliotropium.
The Turpentine-tree, Terebinthus.
Tuslan, Androsamum.
Umap-blade, Ophris bifolia.

V.
Valerian, Valeriana.
Vanillas, Banillas.
Venus-comb, or *Shepherd's needle*, Peecten Veneris.
Venus-looking-glass, Speculum Veneris, Onobrychis arvensis, Campanula arvensis erecta.
Verbain, Verbena.
Vetch, or *Tare*, Vicia.
Cocks-head-Vetch, Onobrychis.
Horse-shoe-Vetch, Ferrum equinum.
The Vine, Vitis Vinifera.
Violet, Viola.
Viper's-grass, or *Scorzonera*, Scorzonera.

W.

Wake Robin, or *Cuckoo-Pint*, Arum.
The Walnut-tree, Nux Juglans.
Wall-flower, Leucoum luteum, Keiri.
Wart-woot, or *Sun-Sparge*, Tithymalus Helioscopus.
Way-faring-tree, Viburnum, Lantana.
Wheat, Triticum.
Wheat, Fegopyrum, Fagotriticum.
Wheat, Melampyrum.

The White-beam-tree, Aria Theophrasti, Sorbi species.
Whitlow-grass, Paronychia.
The Whistle-berry, or *Bil-berry*, Vitis Idae, Vaccinium.
Whitow-mall, Chamelea triccocos.
White Williams, or *Pride of London*, Armeria.
The Willow-tree, Salix.
Spiked Willow of Theophrasti, Spirea Theophrasti.
Winter's bark, Cortex Winteranus.
Winter-green, Pyrola.
Woad, Glastrum, Ilatiss.
Wild-Woad, Diers Weed, Lureola.
Wolfs-bane, Aconitum.
Wool-woot, Asperula.
Wool-bind, or *Honey-suckle*, Periclymenum, Gu Mater sylva.
Wormwood, Abinthium.
Worm-leaf, Abinthium Santonicum.
Wreck, or *Sea-weed*, Alga, Fucus.

Y.

Yam, Rapum Brasiliense.
Yarrow, or *Milfoil*, Millefolium.
The Yew-tree, Taxus.
Yucca, Caffeia, or *Indian bread*, Yucca.

Z.

Zedoary, Zedoaria.

FINIS.